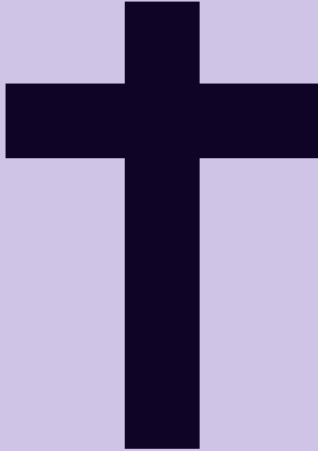

Cora, Santa Teresa

Cora, Santa Teresa: I nyúucarij ti jájcua ti a'ijna á'xaj i
Tavástara' i Jesús ti Ciríistu' pue'een ajta Salmos New
Testament+

Cora, Santa Teresa
Cora, Santa Teresa: I nyúucarij ti jájcua ti a'ijna á'xaj i
Tavástara' i Jesús ti Ciriistu' pue'een ajta Salmos New
Testament+

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, Santa Teresa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Apr 2025 from source files dated 1 May 2025
4f03662f-a4e0-5c7c-a13b-0b7002b5b8f6

Contents

San Mateo	1
San Marcos	84
San Lucas	134
San Juan	222
Hechos	286
Romanos	364
1 Corintios	397
2 Corintios	428
Gálatas	447
Efesios	459
Filipenses	469
Colosenses	477
1 Tesalonicenses	484
2 Tesalonicenses	491
1 Timoteo	495
2 Timoteo	504
Tito	510
Filemón	514
Hebreos	516
Santiago	540
1 Pedro	548
2 Pedro	557
1 Juan	563
2 Juan	571
3 Juan	573
Judas	575
El Apocalipsis	578
SALMOS	615

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Mateo

A'íimaj i huásimua'mua' a'íjci i Jesús

(Lc. 3:23-38)

¹ A'íi mu a'íin pué'een i huásimua'mua' i Jesús ti Ciríistu' pué'een i ti a'íijma jitze eeráma'can i David, ajta a'íjci i Abraham.

² Abraham pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Isaac, ajta a'íjna i Isaac, a'íj pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Jacob, ajta a'íjna i Jacob, a'íijma pu tyiyóomua'aj ta'raa a'íjna i Judá, ajta séecan i maj ihuáamua'mua' pué'een i Judá.

³ Ajta a'íjna i Judá a'íi pu hua' táataj pué'eenye'ej a'íijma i Fares ajta i Zérah, ajta a'íin hua' náanaca'aj i Tamar. Ajta a'íjna i Fares, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Esrón, ajta i Esrón a'íj pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej i Aram.

⁴ Aram pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Aminadab, ajta a'íjna i Aminadab a'íj pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Nahasón, ajta je'en Nahasón tyiyóoj ta'raa ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Salmón.

⁵ Ajta a'íjna i Salmón a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Booz, ajta i náanajra' a'íjci i Booz a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Rahab. Ajta a'íjna i Booz, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Obed, ajta i náanajra' a'íjci i Obed a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Rut. Ajta a'íjna i Obed, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Isaí,

⁶ ajta a'íjna i Isaí pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i David, i ti rey jime' tyi'tyávaaca'aj.

A'íjna i David a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Salomón, ajta i náanajra' a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i Urías ti jatyévi'tinya'aj.

⁷ Salomón pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Roboam, ajta a'íjna i Roboam, a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej i Abías, ajta a'íjna i Abías, a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Asá.

⁸ Asá pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Josafat, ajta a'íjna i Josafat a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Joram, ajta je'en a'íjna i Joram, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Uzías.

⁹ Ajta a'íjna i Uzías, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Jotam, ajta a'íjna i Jotam a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Acaz, ajta a'íjna i Acaz, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Ezequías.

¹⁰ Ezequías pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Manasés, ajta a'íjna i Manasés a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Amón, ajta a'íjna i Amón, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Josías.

¹¹ Ajta a'íjna i Josías, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Jeconías, ajta a'íijma i ihuáamua'mua' a'íjci i Jeconías, a'ájna mati'ij huojoví'tij a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can i séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Babilonia.

¹² Mati'ij huojoví'tij, Jeconías pu séej tyiyóoj ta'raa ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Salatiel, ajta a'íjna i Salatiel, a'íj pu tyiyóoj ta'raa i Zorobabel.

13 Zorobabel pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Abiud, ajta a'íjna i Abiud a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Eliaquim, ajta a'íjna i Eliaquim, a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Azor.

14 Ajta a'íjna i Azor, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Sadoc, ajta a'íjna i Sadoc, a'íi pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Aquim, ajta a'íjna i Aquim, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Eliud.

15 Ajta a'íjna i Eliud, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Eleazar, ajta a'íjna i Eleazar, a'íi pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Matán, ajta a'íjna i Matán, a'íj pu'ijta táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i Jacob.

16 Jacob pu táatajra' pué'eenye'ej a'íjci i José, i cína'ra'an a'íjci i Mariía, ajta a'íjna i Mariía a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i náanajra' a'íjci i Jesús, i tyaj a'yan jatamuá'muaj tijin Ciriístu'.

17 A'yaa mu mij tamuáamuata' japuan muáacuaj ará'asej i maj jitzán eeráanyej a'íjci i Abraham, 'asta na'aj quee huanie'huaca' a'íjna i David, majta a'yan cha'taj mana'aj ará'asej i maj a'íjna jitze eeráanyej i David, mati'ij huojó'ví'tij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'ájna a Babilonia, majta a'yan cha'taj mana'aj tamuáamuata' japuan muáacuaj tyitya'rá'axcaa tí'ij huanie'huaca' i Ciriístu'.

Tí'ij Jesús huanie'huaca'

(Lc. 2:1-7)

18 A'yaa pu tyu'nié'huaca' a'íjna i Jesús tí ajta Ciriístu' pué'een. A'íi pu náanajra' a'íjna i Mariía, tí ajta arí jáatzaahuaj tí'ij huatyéliche'en a'íjci jamuán i José, ajta mati'ij quee xu néemi'ij huatyá'caj aj pu'ij pá'ri'ij huataséjre i jucáara' jitze, a'íj pu jin a'yan huaríj i muárie'ria'ra' jime' i júuricama'ra' i Dios.

19 Ajta a'íjna i José i tí ja'ancuré'vi'tij tyámua' pu tyí'tyevistaca'aj, a'íj pu jin quee jaxie'va'ca'aj tí puéjtzij jaatá'an hua' tzajta' i tyeítyee, a'yaa pu'ij tyá'xie'va'ca'aj tí jaatátoonyij avíitzij jime'.

20 Tí'ij arí jaaxá'pui'intarej tí'ij a'yan huárinij, síij pu i tí tajapuá tyí'huíre' jimi huataséjre tí'ij ooj tyáacusima'aj, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—José, mu paj a'íj jitze eeráma'can i David, capáj tyí'tziinye'ej paj ja'ancuré'vi'tij a'íjci i Mariía, jí'nye i tí huataséjre i jucáara' jitze, a'íj pu jin huataséjre i muárie'ria'ra' i júuricama'ra' i Dios.

21 Mariía pu tyáatacan tyiyóoj ta'mej, a'yaa pej pij jaatámua'tyij tijin JESÚS. A'yaa pu antyapuáaj ja'mej, jí'nye a'íi pu hua' japua huatányuusij i jutyéityeristyamua' i maj ootyá'itzeerej i Dios jimi.

22 A'yaa pu tyu'ríj tí'ij a'yan tya'róo'astej je'ej tí tyu'taxájtaca' a'íjna i tí tyí'xaxa'ta'aj i tavástara' jitze ma'can a'yan tijin:

23 Pá'ri'ij pu huataséjre'sij i jucáara' jitze i íiti' tí quee xu a'tíj jatyévi'tin,

a'íi pu tyiyóoj ta'mej tyáatacan, a'yaa mu mij jaatámua'sij tijin Emanuel.

A'íjna nyúucarij Emanuel,

a'yaa pu huatóomua'aj tijin: Dios pu tajamuán yésejre'.

24 Tí'ij huájij a'íjna i José, aj pu'ij a'yan huaríj je'ej tí tyaaté'exaa a'íjna i tí tajapuá tyí'huíre', aj pu'ij ja'ancuré'vi'tij a'íjci i Mariía.

25 Ajta tí'ij quee xu jamuán hui'cária'caj a'íi pu i Mariía tyiyóoj ta'raj tyáatacan, aj pu'ij José a'yan jaatámua'aj tijin JESÚS.

2

Mati'ij uyo'vá'muariaca' a'íjci i Jesús a'íimaj i maj jéehua tyo'mua'reej

¹ A'áa pu jo'nié'huaca' a'íjna i Jesús a chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Belén, chájta'naj a'áa ti ja'ajtyáma'can i chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Judea, a'ájna ti'ij a'íin tyi'tyaváacaj i rey jime' a'íjna i Herodes. Aj mu mij séecan a'áa ja'rá'aj a Jerusalén i maj jéehua tyo'mua'reej, i maj a'áa pujmua' ja'ráacij jo'tij i xicáj jé'ejnyinyij,

² a'yaa mu mij tyu'ta'íhuo' tijn:

—¿Jo'nyij je'en a'íjna i hua' rey i maj Israel jitze ajtyáma'can, i ti oochán huanie'huaca'? Ji'nye xú'ra'vej tu huaséj a'íin ti ja'a'rij a'ájna jo'tij i xicáj jé'ejnyinyij, a'íj tu jin mujo'vá'ju'un tyej tyij jaatyáanajche.

³ Ti'ij jáamua'reeri' a'íjna i rey Herodes, jéehua pu tyi'mua'astáj ja'raa a'íjci jime', ajta a'yan cha'tána'aj tyihuó'ruuj i tyeítjee i maj Jerusalén jo'cháatima'caa.

⁴ Aj pu'ij Herodes néijmi'caa huatajé i maj tyihuá'íjtye' a'íjma i puaríij, ajta a'íjma i maj tyihuá'mua'tyej i tyeítjee je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i maj jin tyí'íjta, a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tijn: “¿Jo'nyij já'nie'huan a'íjna i Ciríistu'?”

⁵ Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tijn:

—A'ájna a Belén, i chájta'naj a'áa ti ja'ajtyáma'can a Judea, ji'nye a'yaa pu tyo'yú'xaca' a'íjna i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj tijn:

⁶ Pajta muáaj Belén, a'áa paj ja'ajtyáma'can a Judá, muáaj paj a'íin pué'een i chájta'naj ti jéetze' cíleen, ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee i cháanacaj japua, muéetzij jimi pu síij eerányesij ti tyu'ta'íjtaj ajta hua'cha'íj ta'mej i nyetyeítteristyamua' Israel maj jitze ajtyáma'can.

⁷ Aj pu'ij i Herodes huo'tajé avíitzij jime' a'íjma i maj jéehua tyo'mua'reej, ti'quij huo'ta'íhuo'ri' a'náj ti huataséjre a'íjna i xú'ra'vej.

⁸ Ajta je'en huo'ta'ítyaca' a'ájna a Belén, a'yan tyihua'ixáaty'e'ej tijn:

—Séricuj, siata'aj uyo'huoonyij tyámua' naa a'íjci i pá'ri'ij, ajta siati'ij jáatyoonij, aj xu sij mujo'vá'ju'un siaj sij naaté'exaatye', nyata'aj nyij nyajta nyáaj ujó'me'en nyej jaatyáanajche.

⁹ Mati'ij a'yan tyanamuáaraj a'íjci i rey, aj mu mij ujó'ju'. Ajta a'íjna i xú'ra'vej i ti hua' jimi huataséjre a'íi pu anaquéj huama'ca'aj, aj pu'ij a'áan jo'ojcháxij i chi'ij japua jo'tij je'ej jé'eenye'ej a'íjna i pá'ri'ij.

¹⁰ Mati'ij a'íimaj i maj jéehua tyo'mua'reej jaaséj a'íjci i xú'ra'vej, jéehua mu huatóotyamua'vej.

¹¹ Aj mu mij utyájrapij u chí'táj, mati'ij mij jaaséj i pá'ri'ij jamuán i náanajra', mati'ij mij jimi tyítunutaxij. Majta je'en tye'entyícuunaxij i maj tyaatapuéjve'sij, a'íj mu jaatapuéjve i ooroj, majta cítzive'rij, majta i cuáanye'ej ti a'yan ántyapuaaj tijn miirra.

¹² Ajta je'en a'yan tya'rá'aj maj a'yan tyú'maaraca' ti Dios huo'tá'ijmuejri' maj quee huariá'ciinyej a'íjci jimi i Herodes, aj mu mij séej jitze i juyéj jo'cáj mej mij a'áa jo're'nyej jo'maj ja'chej, a'yaa pu tyaaté'exaa tijn:

Mati'ij huatóo'uj a'ájna pujmua' a Egipto

¹³ Mati'ij jo'cáñneye a'íimaj i maj jéehua tyojó'itej, síij pu i ti tajapúa tyí'huüre' huataséjre a'íjci jimi i José ti'ij tyi'máaracaj,

—Ájchesij, pata'aj já'anvi'tij mu pá'rri'ij pajta i náanajra', pej pij jó'ra'nyij a'ájna a Egipto. A'áa paj jo'tyá'itzeere'en 'asta nyana'aj quee nyajtáhua'aj muaaté'exaatye'en, ji'nye a'ájna i Herodes, a'íi pu jahuoonyij i pá'rri'ij ti'ij jaajé'caj.

¹⁴ Aj pu'ij ájchej i José, ajta je'en yo'ví'tij a'íjci i pá'rri'ij ajta náanajra', ajta je'en hua' jamuán jó'raa a'ájna tíca'rij tzajta', a'áa mu mij ja'rá'aj a Egipto,

¹⁵ a'áa mu mij já'tyeej 'asta na'aj quee huamuí' a'ájna i Herodes. A'yaa pu tyu'ríj ti'ij a'yan tya'róo'astej i nyúucarij ti jaataxájtaca' a'ájna i ti ará'tyeej tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can ti a'yan tijin: “A'áa nu pujmua' yo'tajé i nyiyóoj a'ájna a Egipto.”

Herodes pu tyu'ta'íjtaca' maj huó'cui'nyij i ti'ríij

¹⁶ Ti'ij Herodes jáamua'reeri' maj jáacuanamuj a'íimaj i maj jéehua tyojó'itej, jéehua pu huatanyú'caca', aj pu'ij tyu'ta'íjtaca' maj huó'cui'nyij néijmi'caa i ti'ríij maj tyétyacaa i maj a'yan tyéecha'ij hua'puaj nyinyi'ra'aj múucij pujmua', mati'ij mana'aj a'áa maj jo'cháatima'caa a Belén, majta i maj a'áa véjri' ja'antacháatima'caa.

¹⁷ A'yaa pu'ij tya'róo'astej je'ej ti tyo'tyéyu'xaca' a'ájna i Jeremías i ti Dios jitze ma'can tyi'xajtaca'aj, ti a'yan tijin:

¹⁸ A'yaa pu tyí'namuajre' a'ájna a Ramá, maj jéehua juyiin, majta jéehua juxaamuijritye'. A'íi pu a'íin pué'een i Raquel, ti huá'yiin i juyójmua' ajta quee jaxie'va'ca'aj maj tyámua' tyeetyéjeevej, ji'nye mu'ríj huácuij i yójmua'mua'.

¹⁹ Ajta ti'ij huamuí' a'ájna i Herodes, síij ti tajapúa tyí'huüre' pu huataséjre a'íjci jimi i José ti'ij tyi'máaracaj, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

²⁰ —Ájchesij, pata'aj já'anvi'tij mu pá'rri'ij, pajta i náanajra', siata'aj jó'cáñneye a'ájna chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Israel, ji'nye pu'ríj huamuí' a'ájna i ti jaje'catamuí'ca'aj mu pá'rri'ij.

²¹ Aj pu'ij ájchej a'ájna i José, ajta je'en yo'ví'tij a'íjci i pá'rri'ij ajta i náanajra', mati'ij mij jo'cáj a'ájna a Israel.

²² Ajta i José a'yaa pu tyáamua'reeri' ti i Arquelao tyí'íjtaca'aj jutáataj jitze ma'can, a'íi pu tyu'tátziin ti a'áa ja'rá'astij a Judea. Ajta je'en Dios a'yan tyaaté'exaa ti'ij tyi'máaracaj, aj pu'ij a'áa ja'rá'aj jo'tij a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Galileea.

²³ Ti'ij a'áa ja'rá'aj, a'áa pu ja'huóochejtye chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Nazaret. A'yaa pu tyu'ríj ti'ij a'yan tya'róo'astej je'ej maj tyu'taxájtaca' i maj Dios jitze ma'can tyi'xajtaca'aj a'yan tijin: “A'yaa mu jaatámua'sij tijin Nazaret ti já'ma'can.”

3

Juan pu tyihuá'ixaatye' a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ A'ájna ímuáj pu huataséjre a'ájna i Juan i ti huá'íraca'aj a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Judea.

² A'yaa pu tyihuá'ixaatya'ca'aj tijn: "Siata'aj ja'antzaahuatye'en i Dios, ji'nye pu'rj a'ájna atyojo're'nyesij ti'ij i Dios néijmi'que' tyu'ta'jtaj."

³ A'ájna i Juan, a'íi pu a'ín pué'een i Isaías ti jaataxájtaca' i Dios jitze ma'can, a'yan tijn:

A'tj pu uja'jiihuaj ja'mej jo'tij quee já'tyi'tij a'yan tijn:

"Tyámua' xu huó'uurej mu jutzájta', ji'nye tavástara' pu ya uvé'nyesij,

a'ij xu jin quee je'ej yó'namuajraj, sulu tyámua' xu eenye'."

⁴ Ajta a'ájna i tyí'caanaria'ra' i Juan, caméeyuj ju'xa' pu jin tyí'taavijhuaca'aj, ajta navij jin ahuóoji'ca'ca'aj, ajta vítzi'cii ci'macaria'aj, ajta sarátýee cua'caria'aj itzitáj maj huáxoo.

⁵ Majta a'íimaj i tyeítýee i maj Jerusalén jo'cháatima'caa, majta néijmi'i ti'ij na'aj a'áa ti huataca'aj a Judea, majta i maj a'áa véjri' ja'ajtyecháatima'caa játya'naj jitze Jordán ti tyaja'rájtyapuaj, néijmi'i mu ajo're'neyej mej mij jáanamuaaj a'íjci i Juan.

⁶ A'íi mu jaataxájtaca' i maj jin ootyá'itzeerej i Dios jimi, a'íi pu'ij i Juan huá'íraca'aj i játya'naj jitze i Jordán.

⁷ Ajta i Juan, ti'ij mui'caa huaséj i maj a'yan ántya'ruj tijn fariseos, majta i saduceos, maj aja'vá'ju'ca'aj mej mij huái'huaj, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijn:

—Mua'aj mu siaj tyí'hue'tacaa. ¿A'tanyij a'yan tyajamuaaté'exaa tiquee já'muaci'tyij i puéjtzij i Dios ti jamuaatá'sij?

⁸ Tyámua' xu huárinyij mej mij i tyeítýee jáamua'reej siaj serij ja'antzaahuaj i tavástara',

⁹ siajta quee a'yan tyityóotzaahuatye'ej yee: "Ityáj tu Abraham jitze eeráma'can"; ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti i Dios jaayí'tin ti a'yan jáa'uurej mu tyetyéj matí'ij i maj Abraham jitze eeráma'can.

¹⁰ Pu'rj atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' jitze ti'ij i Dios puéjtzij jamuaatá'sij, a'yaa pu já'mua'uurej ti'ij a'tj ti ciyéj eejveechixi'in tyapuéj jime'. Néijmi'i i ciyéj tiquee tyí'taajcaa, a'íi pu tyé'ejveechixi'ij, ajta je'en jaatyáteeraj.

¹¹ Nyajta nyáaj, a'yaa nu jájtyij jin tyajá'mua'íiraj, nyaja'mua'ixaatye'ej siaj sij tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi, ajta a'ájna i ti yaja've'mej, a'íi pu a'ájna jin já'mua'íiran i júuricama'ra' i Dios, ti'ij tyámua' jamuáa'uurej. A'íi pu jéetze' jaayí'tin nyequee nyáaj, ji'nye capu nyéetzij a'yan tyí'nyaci'puaj nyaj jajta'í'pu'xi'in i ca'quéera'an.

¹² A'íi pu arí ji'tyáa' i ti jin ja'náca'tzij i tyerícuaj, a'íi pu'ij ji'rátui'sij i xiéerij apua'quej. Aj pu'ij i ímue'rij tyámua' uurej i chóorij tzajta', ajta i xiéerij, tiéj jitze pu jaatyáteeraj ti quee a'náj já'mui'nyij.

Ti'ij i Jesús huái'huaca'

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Aj pu'ij Jesús uja'rájraa i chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Galilea, ti'ij a'áa jo're'neyej jo'tij i Juan jé'eenye'ej, ta'aj ij i Juan jáa'íiraj i játya'naj jitze ti a'yan ántyapuaj tijn Jordán.

¹⁴ Ajta a'ájna i Juan, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti jaatá'ijmuej, a'yaa pu tyaaté'exaa tijn:

—¿Nyí muáaj yepevé'mej nye jimí nyej nyij muáa'íiraj? Jéetze' pu tyéevijtij paj muáaj nyéetzij náa'íiraj.

¹⁵ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Che' a'yan eenye', jì'nye a'yaa pu tyúuxie've' tyaj ja'rá'astijre'en je'ej tí tyí'xa'pui' i Dios jimí.

Aj pu'ij Juan jáa'íiri' a'íjci i Jesús.

¹⁶ Tí'ij i Jesús huá'íiri'huaca', aj pu'ij eetáraj a jáata', ajta je'en i tajapúa tya'antácuunyi'huaca', tí'quij jaaséej tí japuan aje'cáma'ca'aj a'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'ij cúcui'.

¹⁷ Ajta je'en nyúucarij huánamuajri' tí jútye' uje'cánamuajrej a'yan tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i nyiyóoj i nyaj jaxie've', i nyaj ja'antyíhuoj.

4

Tyiyáaru' pu tyí'tyese' tí'ij ja'antyimué'tin a'íjci i Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Aj pu'ij a'íjna i júuricama'ra' i Dios yo'ví'tij a'íjci i Jesús a'ájna jo'tij quee já'tyí'tij, ta'aj ij i tyiyáaru' tyu'tatyése'en tí jaamué'tin a'íjci i Jesús.

² A'áa pu'ij huá'puatyej xicáj á'tyeej ajta quee tyí'táj cua'ajcaa, aj pu'ij huataí'cuataca'.

³ Aj pu'ij i tyiyáaru' ajtyáxiiriaca' i Jesús jimí tí'ij tyí'táj jin jaatyámue'tin, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Tí pua'aj jì'récán jime' yójra' papué'eenye' i Dios, tyu'ta'íjtaj tí'ij mu tyetyéj páan huatyóotaahuaj.

⁴ Ajta Jesús a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Capu a'íi na'aj juxie've' i páan tí'ij júurij já'ra'nyij i tyévíj, sulu a'íi pu ajta juxie've' i nyúucarij Dios tyenyij jitze tí éejnyinyii.”

⁵ Aj pu'ij i tyiyáaru' ajtáhua'aj yo'ví'tij a'íjci i Jesús a'ájna Jerusalén, tí'quij tyeyúuj japua ja'antyítoj i tí jéetze' ájtyeej,

⁶ ajta a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tí pua'aj jì'récán jime' yójra' papué'eenye' i Dios, ancájetzi, jì'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Dios pu uhuojo'ta'ítyij i maj jimí tyí'huíire' mej mij muáacha'íin.

A'íi mu jumuáca' jin mua'ajriásij,

tí'ij quee tyí'táj je'ej mooriaj.

⁷ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu ajta tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Capáj tyí'táj jin já'xaahuarí'raj i Dios.”

⁸ Tí'quij a'íjna i tyiyáaru' yo'ví'tij a'íjci i Jesús i jiríj jitze tí ájtyeej, aj pu'ij jaataséjra i cháanacaj jo'maj jo'cháatimee i tyeítyee, ajta a'chu tí va'táj séejre',

⁹ a'yaa pu'ij tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu néijmi'i tyimuaatá'sij a'íjna, típua'aj pájtunutaj pej pij naatyáanaajche.

¹⁰ Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj jó'ra', tyiyáaru' paj pué'een, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Siata'aj a'íj siana'aj huatyáanajchej i tavástará' i Dios, a'íj xu'uj huatyáhuüre'en.”

¹¹ Aj pu'ij i tyiyáaru' ajtáaraa a'íjci jimi i Jesús, matí'ij mij a'íimaj huataséjre i maj tajapuá tyí'huüre' mej mij jaatyáhuüre'en a'íjci i Jesús.

*Jesús pu huatyóochej ti tyu'muárie'en a'ájna a Galileea
(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)*

¹² Tí'ij Jesús a'yan tyú'namuajri' maj je'tyáanaj a'íjci i Juan, aj pu'ij jó'raa a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Galileea.

¹³ Ajta quee a'áa jo'tyá'ítzee a'ájna a Nazaret, sulu a'áa pu jó'raa a'ájna a Capernaúm, chájta' a'áa ti jo'tacá'aj jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij a'ájna chuejra' japua a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Zabolón ajta a'yan tijin Neftalí.

¹⁴ A'yaa pu tyu'ríj tí'ij a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyo'yú'xaca' a'ájna i Isaías i ti Dios jitze ma'can tyí'xajta'ca'aj, a'yan tijin:

¹⁵ A'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Zabolón ajta a'ájna a Neftalí, után jitze pujmua' i játya'naj ti a'yan ántyapuaj tijin Jordán, a'ájna a ti ja'va'ástimee i jájtyij ti ve'éj, a'ájna a Galileea, jo'maj jo'cháatimee i maj quee tyá'tzaahuatye'.

¹⁶ A'ájna i chájta'naj ti tíca'rij tzajta' séjria'ca'aj,

a'íi pu jaaséej i tatzárij ti ve'éj,

tatzárij pu hua' jimi huataséjre,

a'íjma jimi i maj ajo'cháatima'caa tíca'riste' jo'maj ya'ajpuéjtzij.

¹⁷ Aj pu'ij Jesús huatyóochej ti tyihuó'mua'tyej, a'yan pu tyi-huá'ixaatya'ca'aj tijin:

—Siata'aj ja'antzaahuatye'en i Dios, ji'nye pu'ríj a'ájna atyojo're'nyesij tí'ij Dios tyu'ta'íjtaj íiyan cháanacaj japua.

*Jesús pu muáacuacaa huatajé i maj cue'tzi'puacaa
(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)*

¹⁸ A'áa pu i Jesús ja'ajtyáma'caj jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Galileea, tí'ij hua'puácaa huaséj i maj ju'ihuáamua', síj pu a'íin pué'eenye'ej a'ájna i Simón i maj majta a'yan jatamuá'muaj tijin Pedro, ajtáhua'aj i síj ti a'yan ántyapuaj tijin Andrés. A'íi mu a'íin pué'eenye'ej i maj cue'tzi'puacaa, a'íi mu mij tápi'narij jin hue'tyéee vivi'raca'aj.

¹⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Sianaataváj, nyáaj nu tyaja'muamua'tyen siaj sij tyeítyee nye jimi tyísiire'en.

²⁰ Aj mu mij huatóoxaahuataca' matí'ij mij atyojo'pítira i tápi'narij, majta je'en jamuán jo'cáj.

²¹ Tí'ij ij té'ej a'yee jo're'nyej, Jesús pu ajtáhua'aj hua'puácaa huaséj i maj ju'ihuáamua', síj pu a'yan ántyapuaj tijin Santiago ajta i síj a'yan tijin Juan, a'íi mu yójmua'mua' pué'eenye'ej a'íjci i Zebedeo, a'áa mu ja'rátya'ca'aj i canúhuaj jitze i jutáataj jamuán, tápi'narij mu tyámua' tyí'uuriajca'aj. Aj pu'ij i Jesús huo'tajé,

²² matí'ij mij jaatáxaahuataca', majta je'en eetacáj i canúhuaj jitze, a'áa mu'uj mij yooríeej i jutáataj, matí'ij mij jamuán jo'cáj i Jesús.

Jesús pu mui'caa tyí'mua'tyej i tyeítyee

(Lc. 6:17-19)

²³ Jesús pu néijmi'que' huáraa a'ájna a Galileea, tyihua'mua'tyáaj i tyeítyee i hua' tyeýúuj tzajta'. A'íj pu huá'ixaatya'ca'aj i nyúucaria'ra' i Dios ajta néijmi'caa tyú'huaaj i tyeítyee i maj tyí'cucui'ca'aj, ajta quee sájtaca'aj na'aj i cui'nyi'ra'aj.

²⁴ A'íj mu i Jesús xajtaca'aj néijmi'que' ti'ij na'aj a'áa ti huat-aca'aj i chuéj ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Siria, a'íjma mu mij aja've'vi'tiicaria'aj i maj tyí'cucui', séecan mu huápu'íj tyí'cucui'ca'aj, ajta séecan quee hua'ca'nyisti'raca'aj, ajta séecan tyiyáaru' hua' tzajta' séjria'ca'aj, majta séecan a'huootímue'rajma'caa, majta i maj quee ráci'ci'nyive'. Jesús pu néijmi'caa tyú'huaaj.

²⁵ Jéehua mu i tyeítyee i maj a'áa ja'ráacij a Galileea, majta i maj a'áa ja'ráacij a ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn tamuáamuata' ti ja'chájta'najmee, majta i maj Jerusalén ja'ráacij, majta i Judea maj ja'ráacij, majta i maj eetacij után pujmua' i Jordán jitze, mue'tíj mu jamuán huacij a'íjci i Jesús.

5

I nyúucarij Jesús ti huó'ixaaj a'ájna i jiríj japua

¹ Ti'ij huo'séj i tyeítyee maj jéehua aja'tyúusiiria'ca'aj, Jesús pu antyíraj i jiríj japua, ti'quij ooyíxij. Majta a'íjma i maj jamuán huacij, a'íj mu ajtyáxiiriaca',

² aj pu'ij huatyóochej ti tyihuó'mua'tyej, a'yaa pu'ij tyihuó'ixaaj tijn:

I nyúucarij i maj jin huatóotyamua've'en i Dios jimi

(Lc. 6:20-23)

³ —Miche' huatóotyamua've'en i maj jamua'reej maj quee je'ej tyéejviicue' i Dios jimi, ji'nye a'íj mu a'ájna jin antyúumua'reeraj i tajapua' ti tyajá'ma'can.

⁴ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj juxaamuijritey', ji'nye Dios pu tyámua' tyihuo'tyéjeevij.

⁵ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj quee óotzaahuatye', ji'nye a'íj mu ja'ancuriáa'sij a'ájna i chuéj i ti jime' i Dios tya'tóoratziiri' ti huo'tá'an.

⁶ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj a'ájna jin tajcuj, majta a'ájna jin i'cuj maj a'yan huárinyij je'ej ti tyí'xa'puí' i Dios jimi, ji'nye a'íjma pu jimi tyámua' tye'mej.

⁷ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj hua'cu'vej i juxa'aj tyeítyee, ji'nye Dios pu ajta hua'ancu'vajxi'íj a'íjma.

⁸ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta', ji'nye a'íj mu jaséjran i Dios.

⁹ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj jahuoo mej mij quee nyo'sa'aj, ji'nye Dios pu a'yan huo'támua'sij tijn: "Nyiyóojmua'."

¹⁰ 'Miche' huatóotyamua've'en i maj jajpuéjtzij a'ájna jime' maj a'yan ricij je'ej ti tyí'xa'puí', ji'nye néijmi'i pu tyihuá'ci'tyij i tajapua' ti tyajá'ma'can.

¹¹ 'Siata'aj huatóotyamua've'en, mati'ij i tyeítyee je'ej pua'aj tyaja'muaxajtaj, ajta mati'ij nye jitze ma'can hue'tzij jin tyaja'muaxajtzi'raj.

12 Siata'aj huatóotyamua've'en, caxu juxaamuujritya'aj, ji'nye jéehua pu tyajá'muaci'tyij i tajapuá ti tyejé'sejre', ji'nye a'yaa majta huó'ruuj a'íjma i maj ará'tyeej i Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

Tyaj a'íjna jin tyí'huüre' tyej tyij tyámua' huó'uurej i maj yan séejre' i cháanacaj japua

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'A'yaa xu mua'aj tyí'huüre' hua' tzajta' i tyeítyee ti'ij ajta tyí'huüre' i unáj i cue'ráj jitze. Ajta tipua'aj huatyájru'naj, aj pu'ij ráxi'sij i tá'ancatzaj. ¿Ji'nye ooj tyí'rij ti'ij ajtáhua'aj áancatzaj tá'ra'nyij? Capu ij che' tyí'táj huüre', a'íj mu jin majúuraxij, mej mij i tyeítyee jatziinajyi'can.

14 'A'yaa xu mua'aj een hua' tzajta' i tyeítyee ti'ij i tiéj ti á'taa ti ajta a'íjna jin a' imuáj atányeeri'cij i cháanacaj japua. A'íjna i chájta'naj jiríj jitze ti já'sejre', capu i'ríj ti huatyóo'avaaj.

15 Capu ajta a'tíj cantyíj antyíteeraj ti'ij áan yo'tyárujtye'en i utáatzij jityej, sulu ánimuaj pu yo'oichesij ti'ij a' imuáj atányeeri'cirej hua' tzajta' i maj iiráatyij u chi'táj.

16 'A'yaa xu sij cha'taj siana'aj mua'aj huárinyij, sij sij a'yan tyihuo'tyátatzavi'tye'en i tyeítyee, mej mij jamuaaséj sij xá'pui' ricij, aj mu mij majta tyaatatyójtzi're'ej i Dios tajapuá ti já'sejre'.

I Jesús ajta a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta

17 'Caxu a'yan tyí'mua'ajcaj yee a'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij ja'antypuá'ritye'en a'íjci i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo nusu i maj jaataxájtaca' a'íjma i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, canu sulu a'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij ca'nyíjra'aj jamuaata'an.

18 Ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', ti'ij ooj ya séjre'ej i cháanacaj, ajta ooj séjre'ej i tajapuá, capu tyí'táj jó'vesij i ti á'yu'si'ij i yu'xarij jitze, 'asta na'aj quee néijmi'i aróo'astej je'ej ti tyé'yu'si'.

19 A'íj pu jin, tipua'aj a'tíj séej quee ará'astej i nyúucarij ti á'yu'si'ij i yu'xarij jitze, tyij ajta a'íin pu'é'en i tiquee jéehua juxie've', ajta je'en quee a'yan tyihuó'mua'tyiej i tyeítyee mej mij ja'rá'astej i Dios, a'íi pu ajta a'íin pu'é'eenye'ej ja'mej i ti jéetze' ciléenye' jin tyí'tyaváaj ja'mej u tajapuá. Ajta a'íjna i ti néijmi'i ará'astej a'íjci i nyúucarij, ajta je'en séecan huámua'tyiej mej mij majta ja'rá'astej, a'íi pu va'cán jin tyí'tyaváaj ja'mej u tajapuá.

20 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' mua'ajmaj, tipua'aj sequée hua'antymue'tin a'íjma i maj tyihuá'mua'tyiej i yu'xarij jitze, siajta a'íjma i fariseos, a'íjna jime' sij a'yan huárinyij je'ej ti tyí'xa'pui' i Dios jimi, caxu a'náj tajapuá jo'tyá'itzeere'ej.

Jesús pu tyihuá'mua'tyiej mej mij quee je'ej jóomua'raj

(Lc. 12:57-59)

21 'Xu'ríj mua'aj a'yan tyú'namuajri' maj a'yan tyihuo'té'exaaj i já'muahuasimua'ci'ij tíjin: "Caxu tyí'tyacui'caj, ji'nye a'íjna i ti tyí'tyacui'caa, a'yaa pu tyúuxie've' maj puéjtzij jaatá'an."

22 Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tíjin tipua'aj a'tíj tyinyú'caj i ju'ihuáara' jimi, Dios pu puéjtzij jaatá'sij. Ajta a'íjna i ti je'ej pua'aj tyaatájeevej i juxa'aj tyévij, a'yaa pu tyúuxie've' maj

já'anvi'tij a'íjma jimi i maj tyityatatyj, ajta a'íjna i ti huápu'ij je'ej pua'aj tyá'xajta i juxa'aj tyévij, a'í pu a'áa jo'tyá'itzeere'ej jo'tij quee a'náj já'mui'nyij i tiéj.

²³ 'A'ij pu jin, tipua'aj perij tyi'tij mu'vejritaj a'íjna japua jo'siaj yá'na'michej i Dios, pajta je'en jo'támua'reej paj tyi'tij jin ootyá'itzee i axa'aj tyévij jimi,

²⁴ a'áa paj pooj yo'tyá'itteen i paj jaatámu'vejritaj i Dios jimi, pej pij anaquéej ujó'me'en a'íjci jimi i axa'aj tyévij, pajta je'en tyu'tá'uunyi' a'íjci jimi. Aj pu'ij huatá'riitarij paj mujo've'me'en pajta je'en tyu'támu'vejritaj.

²⁵ 'Tipua'aj a'tij muá'anvi'tij i juéesij jimi, pata'aj jaaxá'pui'intare'en a'íjna jamuán i ti muájcha'íre', ti'ij ooj muáavi'tij, ta'aj ij quee amojo're'nyijtye' i juéesij jimi, na'ríj quee a'í pu muéetzij tyu'tátuiire'sij i juéesij jimi, ajta je'en i juées a'íjma jimi muaatátoosij i maj jahuúire', a'í mu mij mue'tyánasij.

²⁶ A'yaa nu tyí'mua'ixaatye' tzáahuatyira'aj jime' mej quee mui'rátosij 'asta pana'aj quee néijmi'i tyihuo'nájchitye'en a'chu maj muajijve'.

A'íjci jime' i maj juxana'cire'

²⁷ 'Xu'ríj mua'aj a'yan tyú'namuajri' i maj aamí' a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "Capáj íitaj jamuán hui'care'en i paj quee jatyévi'tin."

²⁸ Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijin a'tij ti na'aj ti íitaj huaséj ajta je'en jaatanyácu'a'aj, a'ij pu jin arí huóoxana'cirej i jutzájta' a'íjna jamuán i íitaj tíquee jatyévi'tin.

²⁹ 'A'yaa nu nyij tyajá'mua'ixaatye' tijin tipua'aj mua' jí'ij ti amuáca'ta' pujmua' séejre' jitze petyo'ojpuá'ritye'en, i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi, eetátichij mua' jí'ij pajta je'en a'ímuáj yóorienyij, jí'nye jéetze' pu muatyáhu'i'rii paj tyi'tij jo'rieenyij ti cíleen quee maj néijmi'i a'áa muaja'tyárieenyij jo'tij jusén jime' já'taa.

³⁰ Ajta tipua'aj mua' muáca' jitze petyo'ojpuá'ritye'en, pata'aj ja'ajtavéjche pajta je'en a' ímuáj yóorienyij, jí'nye jéetze' pu muatyáhu'i'rii paj tyi'tij jo'rieenyij ti cíleen, quee paj néijmi'i a'hua'rieenyij a'ájna i tiéj jitze ti quee a'náj já'mui'nyij.

A'íjna jime' i maj tóoto'raj

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'A'yaa mu majta aamí' tyu'taxájtaca' tijin: "A'tij ti na'aj ti ju'íj huatátoonyij, che' yu'xarij jaatapíjtye'en i ti jitzán á'yu'si'ij je'ej ti een jime' jaatátoj."

³² Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijin tipua'aj a'tij ju'íj huatátoonyij, quee a'yan tyi'tij jin huarín i íiti' ti séej jamuán huáhu'i'nyij, a'yaa pu'ij puéjtzij tyaata'sij i ti íira'ra'an pu'éeenye'ej. Ajta a'íjna i tyáati' ti ja'ancuré'vi'tij a'íjci íitaj ti huatátuiihuaca' a'í pu ajta juxana'cire'.

A'íjna jime' i maj jin tya'tóoratzi'raaca

³³ 'Siajta a'yan seríj tyú'namuajri' maj a'yan ará'tyeej tyihuo'té'exaaj i tahuásimua'ci'ij tijin: "Capáj yó'hua'nán i paj jin tya'tá'ratziiri' jitzán ma'can i tavástara'."

³⁴ Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn: Caxu tyi'táj jin tya'tóoratz'i'ra'an. Caxu tya'tóoratz'i'ra'an a'íjna jitze ma'can i tajapuá, ji'nye a'í pu a'ín pué'een i ipuariáara'an i Dios,

³⁵ caxu siajta tya'tóoratz'i'ra'an a'íjna jitze ma'can i cháanacaj, ji'nye a'í pu yan ra'ícajme i Dios, caxu siajta a'íjna jitze ma'can i Jerusalén, ji'nye a'í pu i chájta'naj a'íjna jitze ajtyáma'can i rey i ti va'cán antyúumua'reej.

³⁶ Caxu siajta tya'tóoratz'i'ra'an i jumu'új jitze ma'can, ji'nye caxu jaayí'tin siaj jaatyáxu'muare'en, nusu siaj jaatyácueenare'en séej mu ju cipuáj.

³⁷ Che' a'yan eenye', tipua'aj a'yan setyu'taxáj yee: "jee", che' a'yan eenye' tzáahuatyi'ra'aj jime', na'ríj a'yan setyu'taxáj yee "capu", che' a'yan ajta tzáahuatyi'ra'aj jime' eenye'. Ji'nye i ti seequéj een, a'íj pu jitze já'ma'can i ti je'ej pua'aj een.

Tyaj huo'xié've'en a'íjma i maj tájcha'íire'
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'A'yaa xu mua'aj tyú'namuajri' maj ará'tyeej a'yan tyu'taxájtaca' tijn: "Tipua'aj a'táj je'ej pua'aj mojo'sejra, pata'aj pajta muáaj je'ej pua'aj yó'sejraj", ajta a'yan tijn: "Tipua'aj a'táj je'ej pua'aj mua'uuriaj pata'aj pajta muáaj tyi'táj jin je'ej pua'aj jáa'uurej."

³⁹ Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn: Caxu a'yan cha'taj siana'aj je'ej pua'aj ja'uurej a'íjna i ti je'ej já'mua'uurej, sulu tipua'aj a'táj mui'tyéveenyij mua' ipéesij jitze, pata'aj jaatá'an ti ajta sícita' mui'tyéveenyij.

⁴⁰ Tipua'aj a'táj ca'nyéjrij jin mua'antyíchueenyij, pata'aj jaatáchuiiite'en pajta mua' máancaj

⁴¹ Ajta tipua'aj a'táj ca'nyéjrij jin muaata'íjtye'en paj tyía'ra'an tya'antinyij séej ví'ra'aj imuáj ti huatátyeej, pata'aj hua'puácaa ví'ra'aj imuáj atiyóotuiiraj.

⁴² A'táj ti na'aj ti tyi'táj muahuaviiraj, pata'aj jaatá'an, pajta quee jamueeria'aj tipua'aj a'táj tyi'táj muaatanyéjvi'.

(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'A'yaa xu siajta tyú'namuajri' maj ará'tyeej a'yan tyu'taxájtaca' tijn: "Pata'aj tyámua' yó'mua'raj i axa'aj tyévij, pajta jájcha'íria'aj a'íjci i ti muájcha'íire'."

⁴⁴ Nyajta nyáaj a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn: Siahuo'xié've' i maj jamuájcha'íire', siajta huatyényuunyij i Dios jimi a'íjma jime' i maj je'ej pua'aj já'mua'uurej.

⁴⁵ Aj xu sij mua'aj yójmua'mua' pué'eenye'ej xá'ju'un i Dios tajapuá ti já'sejre', i ti je're'nyinyiicatya i xicáj a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyi'tyetyeityee, ajta a'íjma jimi i maj tyámua' tyi'tyetyeityee, ajta tyi'tá'caa mej mij huatyéviijej hua' japua i maj xá'puí' ricij, ajta hua' japua i maj je'ej pua'aj ricij.

⁴⁶ Ji'nye tipua'aj mua'aj siahuá'xié've'ej a'íjma i maj majta já'muaxie've', çtyi'tanyí siamue'tin i Dios jimi? Ajta a'ímaj i maj huá'jijve' i maj tyi'ticij a'ímaj mu majta a'yan tyityetyúucha'íj.

⁴⁷ Ajta tipua'aj a'íjma siana'aj huatatyójtje'en i maj ja'mua ihuáamua' pué'een, çtyi'tanyí jin xá'puí' siaricij? Ji'nye a'ímaj i maj quee tyá'tzaahuatye' i Dios jimi, a'yaa mu majta ricij.

48 Siata'aj tyámua' eenye' a'yájna ti'ij i ja'muavástara' tyámua' tyí'een tajapuá ti já'sejre'.

6

A'íjci jime' i maj a'yan tyúusejrataj cuxáa maj xá'pui' ricij

1 'Caxu tyi'táj jin tyámua' rijcaj hua' tzejta' i tyeétyee mej mij a'íimaj jamuaaséj. Típua'aj a'yan xáarinyij, capu tyi'táj jamuaatá'sij a'íjna i siaj jajvástara' tajapuá ti já'sejre'.

2 A'íj xu jin, siati'ij tyihuá'puejve'ej a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', caxu jaxajta yee a'yaa tu huaríj, mati'ij i séecan ricij i ju tyeeyúuj tzejta', majta i cáayej jitze a'íjma i maj quee huatoojé'yacan jin tyámua' ricij. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijin a'íi mu meríj néijmi'i tyu'mué'tij a'íjci jime' maj i tyeétyee tyámua' tyihuá'xaj.

3 Pajta muáaj pati'ij huá'huúria'aj a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', capáj ja'ixaatya'aj ja'ihuáara' i siaj néemi'ij óojaahuatye',

4 a'yaa paj huárinyij aviitzij jime'. Ajta a'íjna i paj jajvástara', a'íi pu jaséj i ti ju' avaaj, a'íi pu'ij muaatá'sij i paj jaamué'tij.

Jesús pu huá'mua'tyej je'ej maj tyityeetyényuunyij i Dios jimi

(Lc. 11:2-4)

5 'Siati'ij mua'aj tyényuusime'en i Dios jimi, caxu a'yan rijcaj mati'ij a'íimaj i maj quee tyámua' tyá'tzaahuatye', i ti hua'ráanajchi maj huatyényuunyij muaatya'úuj i tyeeyúuj tzejta', na'rúij mua'ajcac'ca'aj i cáayej jitze, mej mij séecan huo'séj. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzaahuatyira'aj jime', a'íimaj mu meríj a'íjna huamue'tij mej mij i tyeétyee tyámua' huojo'sejra.

6 Pajta muáaj, pati'ij tyényuusime'en i Dios jimi, pata'aj utyájrutyey a'chi'táj, pajta tye'tyaanáaj i puéertaj jime', aj pej pij huatyényuunyij a'íjci jimi i paj jajvástara' i ti quee séejre'. Ajta a'íjna i paj jajtáataj i ti jaséj je'ej paj ricij aviitzij jime', a'íi pu muaatá'sij i paj jaamué'tij.

7 'Ajta pati'ij tyényuusime'en i Dios jimi, capáj a'yan tyeeyí'tihua'an mati'ij a'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye', i maj jéehua á'tijti' metenyúusima'aj a'íjna jime' i nyúucarij ti quee je'ej huatoomua'aj, ajta a'yan tyihuá'miteeraste' ti a'íjna jin i Dios huá'namuajran.

8 Caxu a'yan rijcaj mati'ij a'íimaj, ji'nye i siaj jajvástara', a'íi pu'ríj jamua'ree tyi'táj ti jamuá'itziitye', tyij siajta sequée xu jaatáhuaviiri'.

9 A'yaa xu sij mua'aj tyityeetyényuunyij tijin:

Muáaj, mu paj tatáataj, tajapuá paj já'sejre',
che' tyámua' eenye' i paj jin ántyapuaaj.

10 Che' mujo've'me'en i paj jin tyí'ijta.

Che' a'yan tyá'ra'nyij je'ej paj muáaj tyá'xie've' íyan cháanacaj japua,
a'yájna ti'ij ajta tyí'een i tajapuá.

11 Tyitaatá' i ti tyí'cue'ri' ti tyúuxie've' a'náj tina'aj.

12 Tyitaatú'uunyi' i tyaj jin quee xá'pui' huaríj,

a'yájna tya'ti'ij ityáj tyihuo'tú'uunyi'ri'

a'íjma i maj je'ej pua'aj táaruuj.

13 Capáj tyi'tá'care'en ti taamué'tin a'íjna i ti quee xá'pui',
sulu pata'aj tajapuá huatányuunyij.

Ji'nye muáaj paj tyí'ijta, pajta néijmi'i putyí'uurej,
a'íj paj jin jusén jime' séejre'.

14 'Ji'nye tipua'aj mua'aj setyihuo'tú'uunyi' a'íjma i maj je'ej pua'aj jamuáaruuj, a'í pu ajta mua'ajmaj tyajamuaatú'uunyi'raj i siaj ja-vástara' tajapúa ti já'sejre',

15 ajta tipua'aj sequée tyihuo'tú'uunyi' a'íjma i maj je'ej pua'aj jamuáaruuj, capu ajta tyajamuaatú'uunyi'raj a'íjna i ja'muavástara' tyi'táj siaj jin quee xá'puí' huaríj.

A'íjci jime' i maj ju'itzi'vee

16 'Siati'ij ju'itzi've'ej, caxu acóotzaahuatya'aj mati'ij i maj jux-aamuijritye', ji'nye a'yaa mu jéjrista' ricij i maj quee tyá'tzaahuatye', mej mij i tyeítyee jáamua'reej tijin múu'itzi've'ej. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' maj a'íimaj meríj jaamué'tij je'ej ti tyi'táj tyi-huá'ci'tyij.

17 Pajta muáaj, pati'ij ja'itzi've'ej, pata'aj aca'jista'mitye'en, pajta tyámua' huá'uurej,

18 mej mij quee i tyeítyee jáamua'reej yee pua'itzi've'. A'í pu'uj a' vástara' i paj quee jaséj jamua'reej, ajta a'íjna i a' vástara' ti jaséj i ti ju'avaaj, a'í pu muaatá'sij i paj jaamué'tij.

A'íjna i ti jéehua ty'huíire' i Dios jimi

(Lc. 12:33-34)

19 'Caxu jéehua tyo'siire'ej i juchi'táj i ti huápuí'ij tyá'najchij, jo'maj i tyajpuásij tyojó'jipuaj jo'tij ajta néijmi'i i tyajá'mua'a'rij tyojo'huí'tzij, jo'maj majta i náhua'rij jo'tyáru'pij mej mij tyu'náhua'an.

20 Sulu siata'aj utyjojó'siire'en u tajapúa a'íjci i ti jéehua tyá'najchij, jo'maj quee i tyajpuásij tyojó'jipuaj, jo'tij ajta quee tyi'táj jo'huí'tzij, majta quee i náhua'rij utyáru'pij.

21 Ji'nye jo'tij tyi'táj já'sejre' i ti jéehua ja'mua jitze juxie've', a'áa xu siajta tyojomua'tziitye'ej xá'ju'un.

A'íjna i ti jatatzavi'tye' i tyévi

(Lc. 11:34-36)

22 'Ajta mua' jí'ij, a'í pu a'íin pué'een i paj jin atányeej pej pij majo'cha'canye'en, a'yaa pu'ij tipua'aj jí're'nye' pua'aj ri'síjme'nyij, tyámua' pej pij naa metyóonyeej,

23 ajta tipua'aj quee tyi'táj huíiria'aj mua' jí'ij, a'yaa pej pij tíca' tyi'séere'ej puá'mej. Ajta tipua'aj a'íjna i tatzárij quee tyi'táj huíiria'aj, jéehua pu huápuí'ij a' jitze huatyática'rij.

I Dios ajta i túmii

(Lc. 16:13)

24 'Capu a'táj pújoorej ti hua'puácaa jimi tyu'tyáhuíire'en, ji'nye séej pu tyicha'íria'aj ja'mej i ti tyé'ijtye', ajta i séej xaa xie've'ej ja'mej, nusu i séej tyámua' tyu'tyáhuíire'ej, ajta séej quee ará'astijre'ej. A'íj pu jin quee i'ríj siaj i Dios tyámua' tyu'tyáhuíire'en siajta a'íjci i túmii.

Dios pu tyámua' tyihuá'cha'ij i juyójmua'

(Lc. 12:22-31)

25 'A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' tijin: Caxu a'íjci jin tyi'mua'ajcaj je'ej siaj tyi'táj tyí'cua'nyij, nusu je'ej siaj ye'ej tyí'tyeye'en, na'ríj a'íjci jime' i siaj tyu'tyóochejtye'sij. ¿Nyí quee jéetze' juxie've'

í Dios jimi siaj júurij xá'ra'nyij, quee í cue'ráj nusu í já'muahue'ra' na'ríj a'íjna í siaj tyúuche'tyaa?

²⁶ Cási' siahuo'séj mu pína'see í maj jútye' ra'ra', camu tyí'huastyaa, camu majta tyí'tza'nacaa, camu majta jasi'rii í ímue'rij í juchi'táj, ajta a'íi pu tyihua'cue'tyej a'íjna í ja'muavástara' tajapúa tí já'sejre'. Siajta mua'aj jéetze' xu jitzán juxie've' mequee mu pína'see.

²⁷ A'íj pu jin quee tyi'táj huüre' tí a'táj jéehua tyúumua'tziitye'ej, jì'nye capu jaatyáhuüre'ej tí'ij jéetze' já'tyeevi'in júurij.

²⁸ '¿Jì'nye siaj sij a'íjna jin tyúumua'tziitye' í siaj tyu'tyóochejtye'en? Cási' xaaséj mu xúuxu'uj je'ej tí tyí'huose' a'ájna a itzitáj, capu tyí'muijhuacaa capu ajta tyí'itzacaa.

²⁹ A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' tijin a'ájna í rey Salomón, í tí jéehua tyí'ijcha'iica'aj, capu a'náj naa eenye'en tyu'tyóochejtyej tí'íj mu xúuxu'uj.

³⁰ A'yaa pu'ij tipua'aj í Dios tyámua' ja'uurej mu tu'píj tí ijíj a'áa já'sejre' jo'tij jo'itzitaj, ajta ariá'pua'aj mu jaatyáteeraaj chuéj tzajta' ta'ajtaavijhua. Jéetze' pu'ij mua'ajmaj tyámua' já'mua'uurej mu siaj quee tyá'tzaahuatye' xaa nyu'uj.

³¹ A'íj xu jin quee tyúumua'tziitye'ej a'yan setyuu'íhuo'raj tijin: "¿Tyi'tanyí tyacua'nyij?" nusu yee: "¿Tyi'tanyí tyeye'en?", na'ríj a'yan yee: "¿Tyi'tanyí tyetyu'tyatachejtye'sij?"

³² A'íi pu a'íin tyi'pué'een í maj jin tyúumua'tziitye' í maj quee tyá'tzaahuatye', siajta mua'aj xu tyivástara' í tí arí jamua'reej tyi'táj tí jamuá'itziitye'.

³³ A'yaa pu'ij siata'aj í Dios jimi tyi'huómua'tziitye'en, siajta a'íjci jitze í tajapúa tí tyejé'sejre', ajta siaj a'yan huárinij je'ej tí tyí'xa'pui'in í Dios jimi, aj xu sij néijmi'i tya'ancuriáa'sij í tí tyajamuá'itziitye'.

³⁴ Caxu a'íjna jin je'ej tyí'mua'ajcaj je'ej tí ariá'pua'aj tye'mej. Ariá'pua'aj xu sijta tyi'tyése'ej xá'ju'un a'íjci jime' je'ej tí tyi'táj tyajá'muaci'tyij.

7

Tyaj quee séecan jitzán tyí'pua'ritye'ej
(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Caxu huá'xijtye'ej í séecan, tí'ij quee Dios ajta mua'ajmaj jamo'xíjtye'en.

² Jì'nye Dios pu a'yan cha'tána'aj tyajamuá'xijtye'en siati'ij mua'aj tyihuo'xíjtyej í séecan, ajta a'chu siaj tyí'táj jaatá', a'yaa pu cha'tána'aj í Dios mua'ajmaj tyajamuaatá'sij.

³ ¿Jì'nye pej pij a'íj aráasej a'ihuáara' í tí cǎ na'aj tyo'tyá'itzee í Dios jimi, pajta quee a'íjna séej í paj muáaj va'cán jin ootyá'itzee í Dios jimi?

⁴ Ajta tipua'aj muáaj períj va'cán jin ootyá'itzee í Dios jimi, ¿jì'nye tyí'rij paj a'yan tyaaté'exaatye'en ja'ihuáara' í tí cǎ na'aj tyo'tyá'itzee yee nyiche' muaatáhuüre'en í paj jin ootyá'itzee?

⁵ Muáaj mu paj quee tyámua' metyóomua'rej, pooj mi' néijmi'i jin tyámua' huá'uuren pajta tyu'ta'úunyi'ran í Dios jimi, aj pej pij a'yan tyaaté'exaatye'en tyi'táj tí jin ootyá'itzee ja'ihuáara'.

⁶ 'Caxu huá'ixaatya'aj í nyúucarij tí jí're'en a'íjma í maj tyú'xana've', mej mij quee jamuá'xaahuari'raj mati'ij í tzi'cǎj maj tyú'cha'vacaa.

Caxu siajta a'íjma tyí'tuiiria'aj i maj quee tyí'táj tyevi'ra' i Dios ti tyajamuaatá', mej mij quee je'ej pua'aj jamuáa'uurej, majta je'en jamuatziinajyi'can.

*Maj jahuaviiraj i Dios, majta tye'ejtyáto'sixi'in jo'tij ja'pueertaj
(Lc. 11:9-13; 6:31)*

⁷ 'Siata'aj huatyényuunyij i Dios jimi, ji'nye a'í pu néijmi'i tyajamuaatá'sij, siajta i Dios jimi tyú'huoonyij, aj xu sij ja'ancuriáa'sij i siaj jahuoo, siajta tye'ejtyáto'xa'an jo'tij ja'pueertaj, a'aj pu'ij i Dios tya'antácuunaj.

⁸ Ji'nye a'íjna i ti a'yan tyá'huoo, a'í pu ja'ancuriáa'sij, ajta a'íjna i ti a'yan tyí'táj tyí'huoocaj, a'í pu jatyoonyij, ajta a'íjna i ti tye'ejtyáto'xa'an jo'tij ja'pueertaj, Dios pu tya'antácuunaj.

⁹ '¿Ca' sáij ti ja'mua jitze ajtyáma'can a'yan tyá'ca'nyej ti tyetyéj jaatátistej i juyój tipua'aj páan jahuaviiraj?

¹⁰ ¿Na'ríij ti cú'cu'uj jaatapíjtye'en tipua'aj hue'ej jahuaviiraj?

¹¹ A'yaa xu sij tyá'mua'reej siaj ji'r'é'nyej tyihuo'tá'an i juyójmua' mua'aj mu siaj quee tyámua' een i jutzájta', ajta i ja'muavástara' tajapúa ti já'sejre', jéetze' pu'ij tyámua' tyajamuaatá'sij i ti tyí'jí're'en i siaj jimi jaatáhuoosij.

¹² 'A'yaa pu'ij, siata'aj a'yan cha'taj siana'aj huárinyij i juxa'aj tyeítyee jimi je'ej siaj mua'aj tyá'xie've' maj a'yan huárinyij ja'mua jimi, ji'nye a'yaa pu cha'tána'aj tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, ajta je'ej maj tyu'xájtaca' i Dios jitze ma'can maj tyí'xajtaca'aj.

*A'íjci jime' i puéertaj ti cí antayóhuaj
(Lc. 13:24)*

¹³ 'Siata'aj a'úu jo'tyájrutyej i puéertaj jitze ti cí antayóhuaj. Ji'nye a'íjna i puéertaj ti antayóhuaj ajta i juyéj ti ooyóhuaj, a'í tyihuojó'jpuaj, mue'táj mu mij a'íjna jitze ucáaju',

¹⁴ ajta a'íjna i puéertaj, ajta i juyéj ti jamuatá'caa siaj jusén jime' júurij xá'ra'nyij, cí pu antayóhuaj, ajta tyési' ti a'táj japuan huame'en, camu mij mue'táj jatyoovej.

*A'íj mu i táque'ra' jin jamua'reeren tyí'táj ti ciyáara' pué'een
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ 'Tyámua' xu tyityahuóocha'íin a'íjma jimi i maj tyí'hue'tacaa, a'yaa mu tyúusejrataj maj i Dios jitze ma'can tyí'xaj. Ja'mua jimi mu ajo'r'é'nyinyii naa metyityacanyúuca'aj, maj majta a'yan een i jutzájta' mati'ij i íra'vej i maj tyí'tyacui'caa, majta tyú'cha'vacaa.

¹⁶ I'ríj siaj huó'mua'tyij a'íjci jime' je'ej maj ricij, ji'nye capu i'ríj ti úuvaj huatatáca'an tzícare'ej jitze, nusu ti i xápua' a'íjna jitze taca'aj i ti tyétzicare'.

¹⁷ A'yaa pu tyí'een, néijmi'i i ciyéj ti tyí'jí're'en, ji'r'é'nyej'en pu ajta tyí'tajcaa, ajta i ciyéj ti quee tyí'jí're'en capu ajta ji'r'é'nyej'en taca'.

¹⁸ A'íjna i ciyéj ti jí're'en, capu i'ríj ti je'ej pua'aj eenye'en huatatáca'an, nusu ti i ciyéj ti quee jí're'en jí're'nyej huatatáca'an.

¹⁹ Néijmi'i i ciyéj ti quee tyí'jí're'en, a'íj mu tyé'ejveechixi'ij, majta je'en tye'entyátieeraj.

²⁰ A'yaa pu'ij éenye'que' i'ríj siaj mua'aj huó'mua'tyij a'íjci jime' je'ej maj tyí'táj jin ricij.

Camu néijmi'i a'áa jo'tyáruytyij jo'tij i Dios tyejé'ijtaj

(Lc. 13:25-27)

²¹ 'Majta i maj a'yan tyí'nyejee yee: "Nyavástara', Nyavástara'", camu néijmi'i a'áa jo'tyáruytyij jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, sulu a'íi mu'uj i maj a'yan ricij je'ej ti i Dios tyá'xie've'.

²² A'ájna xicáara' jitze mue'tíj mu a'yan tyinaatájeevij tijin: "Tavástara', Tavástara', ityáj tu tyu'taxájtaca' a'nyúucaritze', tyajta a'nyúucaritze' ma'can huo'tamuárij i tyiyáaru' i maj hua' tza-jta' séjria'ca'aj i tyeítyee, tyajta jéehua tyu'muáriej muéetzij jitze ta'rataca'nyáaj."

²³ Aj nu nyij a'yan tyihuo'té'exaatye'ej tijin: "Canu a'náj jamuamuájtyaca', séricuj siájhuui nye jimi, mu siaj je'ej pua'aj tyityúucha'ij."

A'íjci jime' i maj ja'tátaahuaca' i maj japuan ja'ajtaahuaca' i juchi'ij i maj hua'puaj

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ 'A'yaa pu'ij, a'ájna i ti nyanamuaj, ajta a'yan ricij je'ej nyaj tyé'ixaatye', a'yaa pu cha'tána'aj metyóomua'rej tí'ij a'ájna i a'tíj ti huatyóochi'tyej tyetyéj japua.

²⁵ Aj mu mij huatyéviiyaca', ajta huatámu'yaca' i jájtyij, ajta huatá'aacariaca', ajta a'ájna i chi'ra'an, capu eetávej, jí'nye tyetyéj japua pu ja'ajtaahuaca'.

²⁶ Ajta a'ájna i ti nyanamuaj, ajta quee a'yan ricij je'ej nyaj tyí'xaj, a'yaa pu een tí'ij a'ájna i a'tíj ti a'áa jo'tyóochi'tyej jo'tij jó'saata'.

²⁷ Aj mu mij huatyéviiyaca', ajta huatámu'yaca' i jájtyij, ajta huatá'aacariaca' aj pu'ij pu eetávej i chi'ra'an. Aj pu'ij néijmi'i tyojo'riej.

²⁸ Tí'ij Jesús ja'antyipuá'rij ti tyihuo'ixaaj, néijmi'i mu i tyeítyee je'ej tyo'taséj a'íjci jime' je'ej ti tyihuo'muá'tyej,

²⁹ jí'nye a'yaa pu tyihuo'muá'tyej tí'ij síj ti va'cán jin tyi'tyéjvee, capu a'yan mati'ij i maj tyihua'mua'tyahua'aj i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta.

8

Jesús pu séej tyéviij tyú'huaaj ti cá'atzaj

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Tí'ij i Jesús acájraa i jiríj jitze, jéehua mu tyeítyee jamuán huajú'ca'aj.

² Aj pu'ij síj tyáati' ave'ré'nyeje i Jesús jimi, tyí'cui'ca'aj a'ájna jime' ti cá'atzaj a'íi pu'ij jimi tyítunutaca' i Jesús, ajta a'yan tyaaté'exaa tijin: —Nyavástara' tipua'aj mua'ráanajchij pata'aj tyináahuaatye'en.

³ Aj pu'ij Jesús ja'ajtamuáriej, ajta a'yan tyaaté'exaa tijin: —Na'ráanajchij paj huarúj. Tí'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij tyámua' huarúj, tí'quij huarúj.

⁴ Ajta je'en i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Cási', capáj a'tíj ixaatye'ej, sulu áricuj pata'aj huatá'sejrataj a'íjci jimi i puaríj, pajta tyu'támu'vejritaj a'yájna tí'ij tyu'ta'íjtaca' i Moisés, mej mij jáamua'reej tijin papu'ríj huarúj.

Jesús pu tyáahuaj a'íjci i ti jahuiiria'ca'aj i xantáaru'uj ti tyí'ijtye'
(Lc. 7:1-10)

⁵ Tí'ij i Jesús utyájrurij a'ájna i chájta'naj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Capernaúm, síj pu jimi ajtyáxiiriaca' i xantáaru'uj ti tyí'ijtye', tí'ij tyi'táj jaatáhuaviij.

⁶ A'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Nyavástara', tyí'cui' a'ájna i ti nyahuiire', capu tyéjchevej, jéehua pu huápu'ij jajpuéjtzij.

⁷ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyáaj nu ujo'ma'aj na'mej, nyej nyij tyáahuaaty'e'en.

⁸ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'ájna i xantáaru'uj ti tyí'ijtye' tíjin:

—Nyavástara', capu a'yan tya'ráanajchi paj utyájrutyey i nyechi'táj, a'yaa papu'uj tyu'taxáj i nyúucarij jime', aj pu'ij tyámu'a' rinyij a'ájna i ti nyahuiire'.

⁹ Ji'nye séecan mu majta nyéetzij tyí'nye'ijtye', nyajta nyáaj séecan tyí'ijtye'. Típua'aj séej a'yan nyetyu'té'exaatye'en yee: áricuj, a'íi pu jo'ma'aj ja'mej, na'ríij séej a'yan nyetyu'té'exaatye'en yee: mujo'té'yi'ij; a'íi pu mujo'va'ma'aj ta'mej, ajta tipua'aj séej nyetyu'ta'íjtye'en je'ej ti tyi'táj huá'uurej, a'yaa pu rinyij.

¹⁰ Tí'ij i Jesús a'yan tyáanamujri', jéehua pu huatóotyamua'vej, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa a'íjma i maj jamuán huajú'ca'aj tíjin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e' tzáahuaty'i'ra'aj jime', hua' tzajta' i tyeítýee i maj a'yan huacháatimee i Israel, canu a'náj séej huátýoj ti a'yan cha'taj tyá'tzaahuaty'e' tí'ij a'ájna i tyáati'.

¹¹ Nyajta a'yan tyajá'mua'ixaaty'e' maj mue'táj mujo'vá'ju'uj muá'ju'un, a'ájna pujmua' jo'tij i xicáj jé'ejnyinyiij majta jo'tij i xicáj ja'ancáru'píj, mej mij oorá'sej a'íjci jamuán i Abraham, majta a'íjci jamuán i Isaac mej mij hua' jamuán tyú'cua'nyij a'ájna jo'tij i Dios tyejé'íjtaj,

¹² majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, Dios pu a'áa huojoo'ityij jo'tij jo'tíca'. Jéehua mu mij juyiinyaj muá'ju'un, majta ancuriocí'máaj muá'ju'un a'íjci jime' i maj jéehua jajpuéjtzij.

¹³ Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa a'íjci i xantáaru'uj ti tyí'ijtye' tíjin:

—Áricuj jó'ra' ja'chej, a'yaa pu tye'mej je'ej paj períj tyá'antzaahuaj. Tí'ij a'yan tyaaté'exaa, aj pu'ij huarúj a'ájna i ti tyí'huire' a'ájna jimi i xantáaru'.

Jesús pu tyáahuaj a'íjci i mu'nyáara' i Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Aj pu'ij Jesús a'áa jo'mej jo'tij i Pedro ja'chej, a'áa pu'ij a'íj jo'tyoo a'íjci i mu'nyáara' i Pedro, a'áan pu jo'ojca'tyíij i utáatzij japua, ajta jéehua puístaca'aj.

¹⁵ Aj pu'ij Jesús jajv' i muáca'ra'an jitze, tí'ij a'yan huaríj, aj pu'ij huarúj, tí'quíj ájchej, ajta je'en huatyóochej tí'ij tyihuo'cue'tyey.

Jesús pu mui'caa tyú'huaaj i tyeítýee i maj tyí'cucui'

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tí'ij huaré'chuxarij, jéehua mu huaja'ráavi'tij i Jesús jimi a'íjma i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta' ú'sejria'ca'aj, a'íi pu'ij huo'ta'íj i tyiyáaru'uj maj iiráciinyej i tyeítýee tzajta', ajta néijmi'caa tyú'huaaj i maj tyí'cucui'ca'aj.

17 A'yaa pu tyu'ríj ti'ij aróo'astej je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i Isaías, i ti ará'tyeej tyí'xaxa'ta'aj i Dios jítze ma'can, ti'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "A'íi pu tyitacáa'ri'ri' i tiqee tú'ca'nyisti'raca'aj, ajta tyojo'tii i tyaj jin tyí'cucui'ca'aj."

*A'íimaj i maj jaxie'va'ca'aj maj jamuán huací'ca'an i Jesús
(Lc. 9:57-62)*

18 Ti'ij Jesús huo'séj i tyeítyee i maj jéehua jimi ajtyáxiiriaca', aj pu'ij a'yan tyu'ta'íjtaca' maj antáciiney után pujmua' i ti ja'alaguun jítze.

19 Aj pu'ij síj ti tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jítze i maj jin tyí'ijta, a'íi pu ave're'nyej i Jesús jimi, ajta je'en a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, a'yaa nu tyá'xie've' nyaj ajamuán jo'cha'canye'en jo'tij na'aj paj jooma'aj puá'mej.

20 Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íimaj i arachuíjse, a'áa mu ja'chej jo'tij já'tyasta', majta i pína'see a'íi mu tyu'íto' jo'maj jáa'sacaa, nyajta nyáaj, i nyaj nyajta tyéviy jítze huanie'huaca', canu tyichí' i nyaj tzajta' huacutyij.

21 Ajtáhua'aj pu síj ti jamuán jo'chá'canya'aj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', naatá' nyej nyij anaquéej ja'vá'nan i táataj, aj nu nyij yeve're'nyesij nyej nyij ajamuán jo'cha'canye'en.

22 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en, miche' a'íimaj i muí'chítyee hua'vá'naxi'in i juxa'aj muí'chítyee.

*Ti'ij Jesús jaatyápua'rij i áacaj
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)*

23 Aj pu'ij i Jesús atyájraa i báarcuj jítze, majta a'íimaj i maj jamuán huacíj.

24 Aj pu'ij tyámua' ca'nyiin jin tyu'tá' aacariaca' i jájtyij japua, ajta viváajma'aj tyúuta'hua'aj i jájtyij, a'íi pu'ij atyáxiirihua'aj i báarcuj jítze. Ajta a'íjna i Jesús tyácusima'aj.

25 Aj mu mij a'íimaj i maj jamuán huacíj jimi ajo're'nyej, mati'ij mij jaajístej, a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—¡Tavástara', tajapuá huatányuuchij! ¡Tu'ríj atyácuí'sij!

26 Aj pu'ij a'yan tyíhuo'té'exaa tijin:

—¿Ji'nye siaj sij huápuí'ij tyí'tzi'nye'? Mua'aj siaj quee a'chu tyá'tzaahuatye'.

Ti'ij a'yan tyu'taxáataj, aj pu'ij ájchej, ti'quij jaatá'ijmiejri' i áacaj, ajta i jájtyij, aj pu'ij huatyápua'riaca' i áacaj, ajta naa oore' éenye'ej ta'raa i jájtyij.

27 Jéehua mu je'ej tyo'taséj a'íimaj i maj jamuán huacíj, a'yaa mu tyúu'íhuo'raca'aj tijin:

—¿Tyi'tanyí tyévira' pué'een a'mújna, mej mij ja'tzaahuatye' i áacaj, ajta i jájtyij?

A'íimaj i maj Gadara já'ma'can i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta séjria'ca'aj

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Ti'ij i Jesús a'áa ja'rá'aj után pujmua' jo'tij ja'alaguun, Gadara ti ja'ajtyáma'can, hua'puaj mu mij hua'antynínjchaca' i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta séjria'ca'aj, a'áa mu ja'ráacíj jo'maj i muí'chítyee já'ava'tacaa, aj mu mij jimi ajtyáxiiriaca'. Jéehua mu

simuáruunyica'aj, a'íj pu jín quee i'riitaca'aj ti a'tíj ajo'ré'nyej a'íjna juyéjra' jitze,

²⁹ aj mu mij a'yan tyityeetyejíihuajraa tijin:

—Capáj je'ej ta'uurej ityájma, muáaj mu paj yójra' pué'een i Dios. ¿Nyi a'íj jín mu po've'mej pej pij puéjtzij taatá'an? Capu eexúj atyojo'ré'nyej a'náj tyaj jajpuéetzij tá'ju'un.

³⁰ Meentyij a'ímuáj mue'tíj i tuíxuj mo'tyu'uj metye'entycua'áaj,

³¹ a'íi mu mij i maj tyiyáaru' hua' tzajta' ú'sejria'ca'aj, a'yan tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús tijin:

—Típua'aj pataatamuáriteye'en taatá' tyej tyij mu tuíxuj tzajta' utyájrutyej.

³² Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Séricuj.

Mati'ij mij iiráacij, hua' tzajta' i tyétyacaa, aj mu mij hua' tzajta' utyájrurij i tuíxuj, mati'ij mij a'íimaj i tuíxuj jo'huáchajraa a'ájna jo'tíj ja'ancátyee, mati'ij mij jájritze' ja'tyáavatzij, aj mu mij néijmi'i atyájcuii.

³³ Majta a'íimaj i maj huá'siiria'ca'aj i tuíxuj a'íi mu huatoo'uj, mati'ij a'áa ja'rá'aj a chájta' aj mu mij tyu'taxájtaca' je'ej ti tyi'tíj huaríj, a'íj mu huo'té'exaa je'ej ti tyihuó'ruuj a'íjma i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta' séjria'ca'aj.

³⁴ Mati'ij mij a'íimaj i maj a'áa jo'cháatima'caa, néijmi'i mu ave'ré'nyej i Jesús jimi, mej mij jamuán tyu'taxáj, a'yaa mu mij jéehua tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti jó'ra'nyij a'ájna.

9

Jesús pu séej tyú'huaaj i ti quee tyéchavaaj

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Aj pu'ij Jesús atyájraa i báarcuj jitze, aj mu mij antacíj után pujmua', mati'ij mij a'áa ja'rá'aj chájta' jo'tíj a'íin jó'catyii.

² Aj mu mij séecan a'tíj aje'ré'nyijtye ti quee tyéchavaaj a'íjci jimi i Jesús, a'íj pu japua áan újca'tyii i utáatzij a'íjna i a'tíj, ti'ij Jesús huo'séj a'íjma i tyeítyee, aj pu'ij jáamua'reeri' tijin metyá'tzaahuatye', a'yaa pu'ij tyaaté'exaa a'íjci i ti tyí'cui' tijin:

—Nyiyóoj, huatyá'ca'nyej, pu'ríj i Dios tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jín ootyá'ítzee jimi.

³ Séecan mu mij i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jín tyí'ijta a'yan tyi'riá'mua'aj tijin: “Je'ej ti a'múu tyu'taxájtaca' je'ej pu pua'aj tyá'xaj i Dios.”

⁴ Ajta i Jesús pu jáamua'reeri' je'ej maj ye'ej tyí'mua'ajcaa, aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye siaj sij huápu'íj je'ej pua'aj tyí'mua'tzej mu jutzájta'?

⁵ ¿Tyi'tanyí quee jéetze' tyési', nyi nyej a'yan tyaaté'exaatye'en yee: “Pu'ríj i Dios tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jín ootyá'ítzee jimi”, na'ríij yee: “Ájchesij anchóoj mua' utáatzij”?

⁶ A'yaa nu nyij rinyij siaj sij jáamua'reej tijin a'íjna i ti ajta tyévíj jitze huanie'huaca', ti ajta a'íjna jín antyúumua'reej íyan i cháanacaj japua ti'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jín ootyá'ítzee i Dios jimi.

Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti quee tyéjchevej tijin:

—Ájchesij, anchóoj mua' utáatzij, áricuj jó'ra' jo'paj ja'chej.

⁷ Aj pu'ij ájchej a'íjna i ti tyí'cui'ca'aj, ti'ij ij jó'raa i juchéj.

⁸ Majta i tyeítyee i maj tyí'sejraca'aj je'ej ti tyí'táj huaríj, a'í mu tyu'tátziin, majta je'en tyaatatyójtzi'rej i Dios a'íjci jime' je'ej ti a'íin tyihuo'tá' mej mij a'yan huárinyij i tyeítyee.

Jesús pu jaatajé a'íjci i Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Aj pu'ij i Jesús jó'raa, ti'quij a'yee jo're'nyej ti'ij ij a'íj huaséj i a'táj ti a'yan ántyapuaj tijin Mateo, a'úu pu je'rácatyii u chi'táj maj tzajta' huá'jijva'ca'aj i maj tyí'ti'ijcicaa. Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj nyaj jamuán jó'cha'canye'en.

Aj pu'ij i Mateo ájchej, ti'quij jamuán jó'raa.

¹⁰ Aj pu'ij a'yan tyu'rij, mati'ij a'áa ja'rá'aj jo'táj i Mateo ja'chej, ti'ij i Jesús tyí'cua'caj, aj mu mij jéehua ujo'vá'ju' i maj tyí'tyeijjve', majta séecan i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee, mati'ij mij huatyára'saca' i méesaj jitze jamuán i Jesús, majta jamuán a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj.

¹¹ Majta a'íimaj i fariseos, mati'ij jaaséej je'ej ti rijcaa i Jesús, aj mu mij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' a'íjma i maj jamuán huacíj tijin:

—¿Ji'nye een jin mu ja'mua maeestro tyí'cua'caa, ajta ya'caa hua' jamuán i maj huá'jijve' i maj tyí'ti'ijcicaa, ajta hua' jamuán i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee?

¹² Ti'ij i Jesús a'yan tyihuo'namuajri', a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—A'íimaj i tyeítyee i maj ajo're'nyinyii a'íjci jimi i ti tyí'hua'tacaa, capu juxie've' maj a'áa joojú'un i maj jí're'en, sulu a'íi mu ajo're'nyinyii i ti tyí'hua'tacaa jimi i maj tyí'cucui'.

¹³ Séricuj, siata'aj tyí'huóomua'tyej a'íjci jime' je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij ti a'yan tijin: “A'yaa nu tyá'xie've' siaj hua'cu'vej i juxa'aj tyeítyee, canu jaxie've' siaj tyí'táj tyí'tuiiria'aj.” Ji'nye canu nyáaj a'íjna jin mujo've' mej nyej nyij a'íjma huatájeevej i maj tyámua' een, sulu a'íjma i maj quee xá'pui' ricij.

A'íj mu jaata'íhuo'ri' je'ej maj tyityahuóo'itzi've'en

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ A'íimaj i maj Juan jamuán huací'ca'aj, a'íi mu aje're'nyej i Jesús jimi, mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Ítyáj majta a'íimaj i fariseos, jéehua tu ta'itzi've', ¿ji'nye mej mij quee a'yan tyúu'itzi've' i maj muéetzij jamuán huací'ij?

¹⁵ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Nyiquij i'rij maj juxaamuijritya'aj i maj huatá'inyiihuaca' mej mij tyú'ye'esten, tipua'aj ooj hua' jamuán tyí'ye'estyaj i a'táj ti huatyényeichaca'? Ajta a'yaa pu atyojo're'nyesij maj já'vi'tin i a'táj, aj mu mij i amíncustyamua' ju'itzi've'en, ji'nye capu che' aja'hua' i hua' amíncuj.

¹⁶ 'Capu a'táj ja'ajtyá'cu'nya'puaj i cíxurij ti mí'ma'can, a'íjna jime' i cíxurij ti jájcuaj, ji'nye a'íi pu i cíxurij ti jájcuaj huatyátzu'taj ti'ij huatyájo'sinyi'huaj, aj pu'ij jéetze' va'táj anasúutza'nyij ja'mej.

¹⁷ Camu majta nahuáj ti jájcuaj ucáto'sij i navíj limeetara' tzajta' ti racue'riihuaajmee, ji'nye i nahuáj pu jaatyásujtza'naxi'ij i navíj ti racue'riihuaajmee, aj pu'ij jó'vesij i navíj ajta i nahuáj. A'íj pu jin a'yan

tyúuxie've' maj ju'cájto'nyij i navíj tzajta' ti jájcuaj a'íjci i nahuáj ti ajta jájcuaj, a'yaa pu éenye'que' tyo'táviicue'raj i ti juxa'aj tyi' jájcuaj.

A'íjna i íiti' ti tyí'cui'ca'aj ajta i yójra' a'íjci i Jairo
(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Óoche' pu tyihua'ixáatya'caj i Jesús ti'ij síj jimi ave're'nyej, a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i ti tyí'ijta i hua' tyeyúuj tzajta', aj pu'ij tyitunutaxij jimi i Jesús, ti'quij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyiyóoj pu oochán huamuí', ajta tipua'aj muáaj mu pové'me'en pajta je'en ja'ajtamuárie'en, a'íi pu huatájuuritaj.

¹⁹ Jesús pu ájchej, ti'quij ujó'mej majta mu'uj ujó'ju' a'íimaj i maj jamuán huacíj.

²⁰ Aj pu'ij íiti' ti arí tamuáamuata' japuan hua'puaj nyinyi'ra'aj á'tyeej ti tyí'cui', a'íi pu huárita' aje're'nyej i Jesús, ti'quij ja'ajtamuáriej i máancajra'an i Jesús.

²¹ Ji'nye a'yaa pu tyí'mua'ajcaa tíjin: “Tipua'aj a'íj na'ajtamuárie'en i máancajra'an, tyámua' nu rinyij.”

²² Aj pu'ij i Jesús ooré'nyeeriaca' ti'ij jaaséej i íitaj, ajta a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyiyóoj, che' ca'nyíjra'aj huataséjre'en mua' tzajta', a'íj paj jin huarúj i jin tyá'antzaahuaj.

Aj pu'ij huarúj a'íjna i íiti'.

²³ Ti'ij i Jesús a'áa ja'rá'aj jo'tíj ja'chej a'íjna i ti tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', aj pu'ij huo'séj i tyeítyee i maj tyí'ci'sitye', majta jéehua i tyeítyee juyiinnyaca'aj,

²⁴ a'yaa pu tyihuo'té'exaa jíjin:

—Xi'ráciinyij a'yújna, ji'nye capu mu'ichij mu íjmue'esti', sulu tyácusij pu'uj.

Aj mu mij jaatya'atzájraa a'íjci Jesús a'íjci jime' je'ej ti tyu'taxájtaca',

²⁵ ajta a'íi pu hui'rá'ityaca', aj pu'ij utyájrurij jo'tíj jo'ojcá'aj a'íjna i íjmue'esti', ti'quij ja'náavi' muáca'ra'an jitze, aj pu'ij a'íjna i íjmue'esti' ájchej.

²⁶ Ti'quij néijmi'que' huámua'reeri'huaca' jo'maj jo'cháatima'caa je'ej ti tyi'tíj huaríj.

Jesús pu hua'puácaa tyú'huaaj i maj arácucu'un

²⁷ Ti'ij Jesús a'áa ja'rájraa, mahua'puaj mu jaatavén i maj arácucu'un, a'yan metyitye'entyijíhuaj tíjin:

—Tá'ancu'vaxi' ityájma muáaj mu paj yójra' pué'een a'íjci i David.

²⁸ Ti'ij Jesús utyájrurij u chi'táj, aj mu mij jimi ave're'nyej i maj arácucu'nyijmee, aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi setyá'tzaahuatye' nyaj tyaja'muahuaatye'en?

Matí'ij mij a'yan tyityaatanyúj tíjin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna tavástara'.

²⁹ Aj pu'ij i Jesús hua'rámuarie'xij i hua' jíise' jitze, ajta a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Che' a'yan tyá'ra'nyij je'ej siaj seríj mua'aj tyá'antzaahuaj.

³⁰ Aj mu mij atanyéjnye'riaca' i maj hua'puaj. Ajta i Jesús jéehua pu a'yan tyihuo'tá'ijmuejri' tíjin:

—Caxu a'tíj ixaatye'ej je'ej siaj tyityaarúj.

³¹ Ajta mati'ij jo'cáj, a'íi mu huatyóohuij maj néijmi'que' jaataxáj je'ej ti i Jesús tyihuó'huaa.

Jesús pu séej tyú'huaaj i ti quee tyo'ríi'riajca'aj

³² Mati'ij iiraju'caj i maj aracú'cu'nyijma'caa, séecan mu tyéviij aje're'nyijtye ti tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj a'íj pu jin quee tyo'ríi'riajca'aj a'íjna i a'tíj.

³³ Aj pu'ij Jesús jaatamuárij i tyiyáaru' ti tzajta' ú'sejria'ca'aj, ti'quij huatái'riitariaca' ti tyu'taxáj a'íjna i ti tyí'cui'ca'aj. Majta a'íimaj i tyeítyee, jéehua mu huatóotyamua'vej, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—Catu a'náj a'yan tyi'tíj tyu'séj iie'e'ej Israel ti putyí'ricij.

³⁴ Majta a'íimaj i fariseos, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—A'íjna i Jesús, a'íi pu a'íin pué'een i ti tyihuá'ijtye' i tyiyáaru'uj a'íj pu jin pújoorej ti'ij huo'tamuáritye'en.

Jesús pu hua'ancu'vajxi i tyeítyee

³⁵ Jesús pu néijmi'que' jo'chá'canya'aj ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee ajta néijmi'que' jo'maj cii mana'aj tyityojo'cháatima'caa, tyihua'mua'tyáaj i hua' tyeyúuj tzajta'. A'íj pu huá'ixaatya'ca'aj i nyúucaria'ra' i Dios i ti néijmi'que' tyí'ijta, ajta néijmi'caa tyú'huaaj i maj tyí'cucui'ca'aj, nusu i ti'quee hua'ca'nyisti'ra'ca'aj.

³⁶ Ti'ij huo'séj i tyeítyee, jéehua pu hua'ancu'vajxi, ji'nye jéehua mu jajpuéjtzica'aj, majta juxaamu'ijritya'ca'aj, a'yaa mu éenye'e'ej mati'ij i cánya'xii ti quee a'tíj huá'siire'.

³⁷ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj jamuán huacáj tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna maj jéehua i tyeítyee séejre', majta i maj hua' jimí tyí'muijhuacaa camu mu'ij.

³⁸ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've', siaj jaatá'huavii a'íjci i tavástara' ti'ij hua're'vi'tixi'in i maj tyí'muijhuacaa mej mij huá'ajsiire'en i Dios jimí.

10

Jesús pu hua'vá'jajpuaxij a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Aj pu'ij Jesús huo'tajé a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, ajta huo'ta' mej mij jaayí'tihua'an maj huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séjre' i tyeítyee, ajta mej mij tyihuó'huaatye'en i maj tyí'cucui', nusu i ti'quee huá'ca'nyisti'.

² A'yaa mu ántya'ruj a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, i Jesús ti hua'antyhuj. Anaquéj pu i Simón huatajé, i maj majta a'yan jatamuá'muaj tijin Pedro, ajta je'en a'íjci i ihuáaria'ra' i Simón i ti a'yan ántyapuaj tijin Andrés, ajta je'en a'íjci i Santiago, ajta i ihuáaria'ra' i ti a'yan ántyapuaj tijin Juan, i maj yójmua'mua' pué'een a'íjci i Zebedeo,

³ ajta a'íjci i Felipe ajta i Bartolomé, ajta a'íjci i Tomás, ajta i Mateo, i ti huá'jijva'ca'aj a'íjma i maj tyí'ti'ijcicaa, ajta a'íjci i Santiago, a'íin ti jajyóoj i Alfeo, ajta a'íjci i Tadeo,

⁴ ajta je'en a'íjci i Simón i ti a'íjma jitze ajtyáma'can i maj a'yan hua'tamuá'muaj tijin cananeo, ajta a'íjci i Judas i ti a'yan

tye'entyímu'tacaa tijn Iscariote, a'íi pu a'íin pué'een i ti avíitzij jin tyu'tátuii a'íjci i Jesús.

Jesús pu huo'ta'ítýaca' a'íjma i maj jamuán huacíj maj jaariá'xaj i Dios nyuucacaj

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Jesús pu huo'ta'ítýaca' a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'yan tyihua'ixáatye'ej tijn:

—Caxu a'áa jo'ré'nyinyiica'an jo'maj jo'cháatimee i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, caxu siajta utýáru'piche'en chájta'naj jitze jo'maj ja'chej i maj Samaaria jitze ajtyáma'can,

⁶ sulu siajta a'íjma jimi ujó'ju'un i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj a'yan een mati'ij i cánya'xií maj jo'vátzij.

⁷ Siata'aj a'íjma jimi ujó'ju'un siaj sij huo'té'exaatye'en ti arí atyojo'ré'nyesij a'náj ti i Dios tyu'ta'íjtaj íyan i cháanacaj japua.

⁸ Siata'aj tyihuó'huaatye'en i maj tyí'cucui', siajta huo'tájuuritye'en i maj huácuij, siajta tyihuó'huaatye'en a'íjma i maj tyí'cucui' a'íjci jime' i maj a'yan jatamuá'muaj tijn léepraj, siajta huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítýee. Mua'aj xu quee tyu'nájchitaca' i siaj ja'ancuriáa' siaj sij tyihuó'huaatye'en; a'íj xu jin quee huá'jijve'ej.

⁹ 'Caxu siajta tyi'táj a'aj títua'aj ooroj, nusu pláataj, nusu túmii,

¹⁰ caxu áto'rij pijca i siaj jin huatyóohuiire'en i juyéj jitze. Caxu hua'puácaa tyí'choocaj i tyúusiicu', nusu i ca'quéj, caxu siajta i tyáxu'uj choocaj, ji'nye a'yaa pu tyí'xa'puí' maj tyáacue'tyej a'íjci i ti tyí'muarie'.

¹¹ 'Siati'ij chájta'naj jitze mu' ja'rá'astij aj xu sij séej huáhuoonyij i tyévij ti tyámua' tyi'tyúucha'ij, a'íj xu sij jimi huatyá'ítzeere'en a'chu siaj á'tyeeren a'ájna a chájta'.

¹² Siati'ij u'tyájrutyey u chi'táara'an, siahuo'tatyójtýe' i maj aja'chej.

¹³ Títua'aj tyámua' naa metyajamuuaatyéjeevej, che' a'yan eenye' je'ej siaj seríj tyihuo'tatyójtýey, na'ríij mequee tyámua' tyajamuuae'tyéee caxu mua'aj tyi'táj jo'riésij.

¹⁴ Ajta títua'aj mequee jamuaataxié've'en, nusu mequee já'muanamuajracuj, aj xu sij iiráciinyey i hua' chi'táj, nusu i chájta'naj jitze, siajta jaatáca'tzij i juca'quéj ti'ij cáaxij i chuéj.

¹⁵ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', ti a'ájna xicáara' ti jitzán i Dios huá'xijtye'en a'íimaj i tyeítýee, jéehua pu jéetze' puéjtzij huo'tá'sij, quee a'íjma i maj ará'týeej a'áa já'chajca'aj a'ájna a ti a'yan tyaja'rátýapuaaca'aj tijn Sodoma, ajta a'ájna a Gomorra.

Je'ej maj tyi'táj jin ty'a'ajpuéetzij muá'ju'un

¹⁶ 'Cási' mua'aj, nyáaj nu mua'ajmaj a'yan tyajamuuaata'ítýij ti'ij cánya'xií hua' tzajta' i tyeítýee i maj a'yan já'mua'uurej mati'ij íra'vej i maj tyí'tyaci'macaa. A'íj xu jin tyámua' metyityoomuámua're'ej mati'ij i cú'cu'see, siajta a'yan tyi'tyamuá'ajcaantaj mati'ij i cú'cu'see.

¹⁷ Tyámua' xu tyityahuóocha'íin, ji'nye mua'ajmaj mu tyu'tátuiire'sij a'íjma jimi i maj tyityatatyíj, mej mij a'íimaj jamuaatyávaxi'ín,

18 majta mu jamua'vi'tin i tajtúhuan jimi, na'ríjci a'íjci jimi i rey, a'íjci jime' siaj tyi'huüre' nye jitze ma'can, aj xu sij nye jitze ma'can tyihuo'té'xaatye'en, siajta a'yan cha'taj tyihuo'té'xaatye'ej a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can.

19 Ajta mati'ij jamuá'anvi'tij a'íjma jimi i maj tyityatatyj, caxu tyi'mua'ajcaj yee je'quij tyetyu'taxájtaj, na'ríjci tyi'tij siaj nyúucarira' jin tyu'taxáj, ji'nye ti'ij a'yan tyajá'mua'uuriaj, Dios pu jamuaatá'sij je'ej siaj ye'ej tyu'taxáj.

20 A'íj xu jin quee mua'aj a'íj pue'éenye'ej xá'ju'un i siaj tyihuo'té'xaatye'ej, sulu a'íj pu i júuricama'ra' i Dios jamuaatá'sij je'ej siaj ye'ej tyu'taxáj.

21 'Majta a'íjma i maj ju'ihuáamua', a'íj mu huá'cui'nyij i ju'ihuáamua', ajta i hua' huásimua' a'íj mu majta je'ej pua'aj huá'uurej i juyójmua', majta a'íjma i hua'yojmua' a'íj mu majta je'ej pua'aj huá'uurej i juhuásimua', aj mu mij tyúucui'sij.

22 Majta néijmi'i i tyeítyee i maj yan séejre' i cháanacaj, a'íj mu jamuájcha'íria'aj muá'ju'un a'íjci jime' siaj nyéetzij ná'astijre', ajta a'íjna i ti tyo'táviicue'raj 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipué'rej, Dios pu japuan huatányuusij.

23 Mati'ij je'ej pua'aj já'mua'uurej i chájta'naj jitze, siata'aj jiye'tzín iirácinyej, siaj sij séej chájta'naj jitze jó'cinyej. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', siati'ij siooj yajó'juhua'nye'en séej siajta séej jitze i chájta'naj aj nu nyij nyáaj i nyaj nyajta tyévi'j jitze huanie'huaca' yava'cányesij.

24 'A'íjna i ti tyihuá'mua'tyej, jéetze' pu juxie've' quee a'íjma i maj tyúumua'tyej, ajta a'íjna i ti tyé'ijtye', jéetze' pu juxie've' quee a'íjna i ti jahuüre'.

25 A'yaa pu tyúuxie've' ti a'íjna i ti tyúumua'tyej, a'yan cha'tána'aj eenye' ti'ij i ti tyá'mua'tyej, ajta a'íjna i ti tyí'huüre', che' a'yan cha'tána'aj eenye' ti'ij a'íjna i ti tyé'ijtye'. Ji'nye a'yaa mu merij jaatamua'aj a'íjci i ti aja'chej tijin: "Beelzebú i ti tyihuá'ijtye' i tyiyáaru'uj", ¿nyí mequee jéetze' je'ej pua'aj tyihuo'taxájtaj a'íjma i maj jamuán aja'chej?

A'íjna i tyaj jatziinya'aj

(Lc. 12:2-9)

26 'A'íj xu jin quee huá'tziinye'ej i tyeítyee. Ji'nye je'ej maj tyi'tij jin ricij aviitzij jime', a'íj pu huataséjre'sij, nusu je'ej maj tyi'tij tyi' avaa' a'íj pu ajta mua'reeri'huan.

27 Tyi'tij nyaj tíca'riste' já'mua'ixaatye', siata'aj tújca jaataxáj, ajta i nyaj aviitzij jin já'mua'ixaatye', ca'nyíin xu jin jaataxáj, áan xu imuáj jo'tyúuj i juchi'ij japua.

28 Caxu huá'tziinye'ej a'íjma i maj juxa'aj tyeítyee cui'caa, ji'nye camu jaayí'tin maj i ja'mua júuricamej huajé'caj, sulu siata'aj a'íj pu tyú'tziinye'en i Dios i ti jaayí'tin ti ja'antypuá'ritye'en mu ja'mua júuricamej, ajta jaayí'tin ti ja'antypuá'ritye'en mu já'muajuuricamej i tiéj jitze tiquee a'náj já'mui'nyij.

29 '¿Nyij mequee a'yan tyityá'najchi mu pína'see a'chu séej túmii mahua'puaj? Ajta a'íjna i ja'muavástara' a'íj pu huá'cha'ij a'íjma

i pína'see, capu ij sáij mui'nyij i pína'aj tipua'aj a'ín quee a'yan tyu'taxáj.

³⁰ Ajta mua'ajmaj Dios pu jamua'reej a'chu siaj pua'mácan ava'cipuaj sáij ajta sáij.

³¹ A'íj xu jin quee tyí'tziinye'ej jéetze' xu mua'aj juxie've' i Dios jimi mequee i pína'see.

(Lc. 12:8-9)

³² 'Tipua'aj a'táj a'yan tyinaataxáj hua' tzejta' i tyeétyee ti nyéetzij ná'astijre', a'yaa nu nyajta nyáaj tyaataxájta a'íjci jimi i nyavástara' tajapua' ti já'sejre' ti a'ín xá'pui' huaríj,

³³ ajta a'íjna i ti naatyáhue'taj hua' tzejta' i tyeétyee, a'yaa nu nyajta nyáaj tyeetyáhue'taj nyajta a'yan tyaataxájta a'íjci jimi i ti nyavástara' tajapua' ti já'sejre' nyaj quee jamua'tyej.

Tyeétyee mu jé'ta' huacíj a'íjci jime' i Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ 'Caxu a'yan tyí'mua'ajcaj nyaj a'íjna jin mujo've'mej mej mij tyámua' yan tyí'tyechajcaj i cháanacaj japua, canu a'íjna jin mujo've'mej mej mij juxáahua' yan séjre'ej, sulu mej mij jé'ta' huáciinye' a'íjci jime' je'ej nyaj ricíj.

³⁵ A'íj nu jin mujo've'mej mej mij i hua' yojmua' huatyóochenyij maj huo'tanyó'si'tye'en i juhuásimua', ajta a'íjna i ti íjmue'esti', a'íj pu ajta jaatyényo'si'tye'ej i junáanaj, ajta a'íjna i íiti' ti arí tyimú' ti íiti', a'íj mu majta huatóonyo'si'tye'ej,

³⁶ a'íj mu jin tyuucha'íire'ej muá'ju'un i jutyéityeristyamua' jamuán.

³⁷ 'A'íjna i ti jéetze' jaxie've' i jutáataj, nusu i junáanaj quee nyéetzij, capu a'yan tye'tyévijtye' ti nyéetzij jimi huatyá'itzeere'en, ajta a'íjna i ti jéetze' jaxie've' i juyó'j ti tyáati', nusu ti íiti', quee nyéetzij, capu ajta a'yan tye'tyévijtye' ti'ij nyéetzij jimi ajtyáma'cantaj,

³⁸ ajta a'íjna i ti quee jaxie've' ti'ij jajpuéjtzij, nusu maj i tyeétyee je'ej pua'aj tyaaxáj, na'ríij tipua'aj huámu'nyij i cúruuj jitze, capu jatyévijtye' ti'ij nye jitze ajtyáma'cantaj já'ra'nyij.

³⁹ A'íjna i ti jéehua tyúumua'riitye' ti'ij quee huámu'nyij, a'íj pu mu'nyij, ajta a'íjna i ti huatóoa'an ti huámu'nyij a'íjci jime' ti nye jitze ma'can tyihua'ixaatye', a'íj pu júurij ta'mej jusén jime'.

I maj jamue'tin a'íjma'j i maj tyá'tzaahuatye'

(Mr. 9:41)

⁴⁰ 'A'íjna i ti tyámua' tyajamuatyéjeevij i juchéj, a'íj pu ajta nyéetzij tyámua' tyinaatyéjeevij, ajta a'íjna i ti nyéetzij tyámua' tyinaatyéje, a'íj pu ajta tyámua' tyu'tyéeeje i ti unyojo'ta'ityaca'.

⁴¹ Ajta a'íjna i ti tyámua' tyetyéeeje' a'íjci i ti Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj, a'yaa pu cha'tána'aj tyá'ci'tyij i Dios jimi ti'ij ajta tyá'ci'tyij a'íjci i ti Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj, ajta a'íjna i ti séej tyámua' tyu'tyéjeeve'j i ti tyámua' tyi'tyúucha'íj, a'yaa pu cha'tána'aj tyá'ci'tyij i Dios jimi ti'ij ajta tyá'ci'tyij a'íjci i ti tyámua' tyi'tyúucha'íj.

⁴² Ajta a'táj ti na'aj ti cíh i jájtyij tyaatá'an i séej i tyévij ti nye jimi ajtyáma'can, tyij ajta quee va'cán jin nye jimi tyi'tyéjvee, a'yaa nu tyajámua'ixaatye' ti a'ín ajta tyi'táj ancuriáa'sij i Dios jimi.

11

A'íimaj i ti huojota'ítayaca' a'íjna i Juan i ti huá'íraca'aj
(Lc. 7:18-35)

¹ Tí'ij Jesús jaatapuá'citaca' ti tyihuó'ixaaaj a'íjma i maj jamuán huacáj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, aj pu'ij jó'raa, tí'ij ij a'yee jo're'nyej i chájta'naj jitze, tí'ij tyihuó'mua'tyey ajta tyihuó'ixaatyee'en i tyeítayee.

² Ajta a'íjna i Juan i ti eetyánami'huaca'aj, a'íi pu jáamua'reeri' je'ej ti i Jesús ríjcaa. Aj pu'ij séecan huata'ítayaca' i maj jamuán huací'ca'aj

³ mej mij a'yan tyiyo'ta'íhuo' a'íjci i Jesús títua'aj a'íin pué'eenye' i Ciríistu', nusu a'yan tyuuxié'va'caj mej mij séej huacho've'en.

⁴ Jesús pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Séricuj, siata'aj jaaté'exaatyee'en a'íjci i Juan je'ej siaj tyi'tíj tyí'sej ajta je'ej siaj tyí'namuaj.

⁵ Siata'aj jaaté'exaatyee'en maj meríj atanyéjnye' i maj aracúcu'nyijma'caa, majta meríj rácijci'nyive' i maj quee rácijci'nyive'ej, majta a'íimaj meríj huarúj i maj tyí'cucui' a'íjci jime' i maj cá'atzaj i juhué'ra' jitze, majta i maj nácuxie'ejma'caa meríj iityanamuáarajmee, majta meríj huatájuuriaca' i maj meríj huácui'ijcaa, majta i maj quee je'ej tyéejviicue' mu'ríj jáanamuaajri' i nyúucaria'ra' i Dios.

⁶ Che' huatóotyama've'en a'íjna i a'tíj ti quee juhuárita' huaré'yi'ij nye jimi a'íjci jime' ti quee che' tyé'viicue'.

⁷ Matí'ij a'íimaj jo'cáj i maj Juan jamuán huací'ca'aj, Jesús pu huatyóochey ti tyihuó'ixaatyee'en i tyeítayee a'íjci jitze ma'can i Juan, a'yan tíjin:

—¿Tyi'tanyí usio'tyéesej a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj? ¿Nyiquij i huíinyij usio'tyéesej áacaj ti jaariá'tuuxij?

⁸ Na'ríij sequée, ¿tyi'tanyí siana'aj ujo'tyéesej? ¿Nyi a'tíj sio'tyéesej ti naa eenye'en tyí'chaan? Mua'aj xu a'yan tyá'mua'reej maj a'íjma i maj naa eenye'en tyí'chaan, a'úu mu ja'chej i hua' chí'táj i rey.

⁹ Arí títua'aj sequée a'yan huaríj, ¿ji'nye siaj sij a'áa ja'tanyéj? ¿Nyi a'íjna usio'tyéesej a'tíj ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj? A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'íj xu ujo'tyéesej i Juan i ti ajta jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee síj ti ajta a'íjna jin tyi'tyéjvee ti Dios jitze ma'can tyihuó'ixaatyee'en.

¹⁰ Juan pu a'íin pué'een i ti ja'xaj i yu'xarij jitze a'yan tíjin:

Nyáaj nu séej huata'ítayij ti anaquéej huama'aj ja'mej tí'ij tyámua' tyú'uurej a juyéj jitze.

¹¹ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatyee' tzáahuatyí'ra'aj jime', hua' tzajta' i tyeítayee i maj yan séejre' i cháanacaj japua, capu a'tíj a'náj tye'entyájrurij tyi'tíj jime' ti jéetze' ve'ej quee i ti jin tyi'tyéjvee a'íjna i Juan, ajta a'íjna i ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, jéetze' pu va'cán jin tyi'tyéjvee a'íjna i a'tíj quee a'íjna i Juan.

¹² Tí'ij na'aj tyu'séjrej a'íjna i Juan, ya ti je're'nyej, tyeítayee mu jéehua tyí'tyese' mej mij utyájrutyey jo'tíj i Dios já'sejre', majta i maj jéehua uhuácacanye' a'yaa mu tyá'xie've' maj néijmi'í tye'entyipué'rite'en tajapuá ti tyejé'sejre'.

13 Néijmi'i i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, ajta i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', néijmi'i mu jaataxájtaca' je'ej ti i Dios tyí'ijta íyan i cháanacaj japua, majta móoj a'yan tyá'xajtaca'aj 'asta na'aj quee huataséjre a'íjna i Juan,

14 ajta tipua'aj a'yan setyityóoca'nyej siaj tyá'antzaahuatye'en, a'íjna i Juan a'íi pu a'ín pué'een i ti juxie've' ti ya uvé'nyej a'íjna i ti a'yan ántyapuaj tijn Elías.

15 Majta a'íimaj i maj ityanamuáarajmee, miche' tyámua' tyáanamujaj.

16 '¿Ji'nye nyana'aj tyihuo'taxáj je'ej maj een i tyeítsee ijíj maj yan huacháatimee? A'yaa mu een mati'ij i ti'riij i maj véjri' ja'ajtyíj jo'maj tyajá'toj, i maj hua'tyéji'vii i séecan a'yan tijn:

17 "Tyetyu'táci'sityej, siajta mua'aj caxu tyu'tyéenyey; tyajta tu tyu'táchuicaca' tyataxamúuritya'aj, siajta mua'aj caxu huatóoxaamujri."

18 Ji'nye tí'ij i Juan yan uvé'nyej, i ti ju'ítzi'va'ca'aj, ajta quee jaya'caria'aj i nahuáj; a'yaa xu sij tyaataxájtaca' ti tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj.

19 Ajta je'en a'ín yan uvé'nyej i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca', tiquee a'yan tyúu'ítzi've', ajta jaya'caa i nahuáj, mua'aj xu sij a'yan tyaaxájtaca' tijn huápui'ij pu tyí'cua'caa, ajta jaya'caa i nahuáj, ajta huá'jaahuatye' i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, ajta i maj huá'jijve' i maj tyí'ti'ijcicaa. Ajta a'íjna i ti jin Dios néijmi'i tyu'yí'tin, a'íi pu huataséjre'sij.

Je'ej maj tya'ajpuéetzij muá'ju'un i maj a'áa jo'cháatimee i chájta'naj jitze jo'maj quee tyajá'tzaahuatye'

(Lc. 10:13-15)

20 Aj pu'ij Jesús huatyóochej tí'ij hua'ajtyá'xi'in a'íjma i tyeítsee i maj a'áa jo'cháatima'caa jo'tij arí jéehua tyojo'muárie'ca'aj mej mij tyámua' tyo'taséj, ji'nye camu huatyóohuij maj seequéj tyú'mua'tyij. A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijn:

21 —Che' je'ej tina'aj ja'mua jimi mu siaj Corazín ja'chej. Che' je'ej tina'aj ja'mua jimi mu siaj Betsaida ja'chej. Ji'nye tipua'aj a'yan cha'taj nyana'aj tyu'muárie'nyiche' a'ájna a Tiro, nyajta a'ájna a Sidón, a'yájna je'ej nyaj nyeríj huaríj ja'mua jimi, a'íi mu meríj tya'antzáahuatye'nyijche' i Dios jimi, metyu'tuu'úunyi'ran majta nasíj ahuohuáatya'xi'in.

22 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti a'yan tye'mej tí'ij atyojo'ré'nyej a'náj ti i Dios huá'xijtye'en, jéetze' xu mua'aj jajpuéetzij xá'ju'un mequee a'íimaj i maj a'áa jo'cháatima'caa a'ájna a Tiro majta a'ájna a Sidón.

23 Sijta mua'aj mu siaj Capernaúm jo'cháatimee, ¿nyi a'yan setyityóomuajtye ti i Dios jamuaatá'sij siaj sij tajapua' ja'séeria'aj xá'ra'nyij? Caxu xaa nyu'uj, Dios pu puéjtzij jamuaatá'sij, a'áa xu jo'tyá'itzeere'en jo'tij ja'tyácun ajta quee ámiteere' a'chu ti ajo'cátsee. Ji'nye tipua'aj a'yan cha'taj nyana'aj huárinnyiche' a'ájna a Sodoma je'ej nyaj nyeríj tyu'muárie'ja'mua jimi, a'íi pu ooj i chájta'naj yeséeria'cajche' ijíj.

24 Ajta a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn tí'ij a'ájna tyojo'ré'nyej a'náj ti i Dios huá'xijtye'en a'íjma i maj yan huacháatimee i cháanacaj

japua, mua'aj xu jéetze' jajpuéetzij xá'ju'un mequee a'íimaj i maj a'áa jo'cháatima'caa a'ájna a Sodoma.

Musio'vá'ju' nye jimi siata'aj huóoso'pe'en
(Lc. 10:21-22)

²⁵ A'ájna xicáara' jitze Jesús pu a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Muáaj mu paj nyavástara', i paj tyí'ijta u tajapúa, pajta íiyan i cháanacaj japua, muéetzij nu tyí'muatyojtzi're', jì'nye muáaj paj huo'ta' mej mij yo'itéej muá'ra'nyij je'ej ti een a jimi, a'íimaj i maj quee óotzaahuatye', pajta quee huo'ta' maj yo'itéej muá'ra'nyij a'íimaj i maj támua'rej, majta i maj jéehua tyojó'itej.

²⁶ A'yaa pu tyi'ja'yájna nyavástara', a'yaa pu muéetzij tyimua'ránajchaca'.

²⁷ 'Néijmi'i pu tyinaatátuii a'ájna i nyavástara'. Capu a'tíj tyámua' tyí'nyamua'tyej je'ej nyaj een, sulu a'íi pu'uj i nyavástara', capu ajta a'tíj tyámua' tyá'mua'tyej i nyavástara', sulu nyáaj i nyaj yójra' pué'een nyáaj nu xaa jamua'tyej, majta a'íimaj i maj a'yan tyina'ránajchi mej mij jáamua'tyij.

²⁸ Siata'aj nye jimi mujo'vá'ju'un néijmi'i mu sij cua'naj a'íjci jime' i sij jahuoo sij tyámua' tyaatá'an i Dios, siajta a'íjci jin tyí'tyese' sij néijmi'i jin ja'rá'astijre'en, nyáaj nu jamuaatá'sij sij sij huóoso'pe'en.

²⁹ Siata'aj tye'entyájrutyej a'íjci jime' i nyaj jin tyajá'mua'ijcatye', siajta nye jimi tyi'huóomua'tyej, jì'nye nyáaj nu muá'ajcan, nyajta quee á'nyatzaahuatye', nyáaj nu nyij jamuaatá'sij sij tyámua' huárinyij i jutzájta'.

³⁰ Jì'nye capu muárie'rij sij a'yan huárinyij je'ej nyaj tyajamuaata'íjtye'sij, ajta i nyaj jin tyajá'mua'ijcatye', capu ajta muárie'rij sij sij a'yan huárinyij je'ej nyaj tyá'xie've'.

12

Mati'ij a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj ja'antyítzaanaxij i tyeríicuj ti antyimúéeye'ejmee

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Ajta a'ájna imuáj Jesús pu a'áa jooma'ca'aj jé'ta' i ví'ra'aj tzajta', a'aj pu putyí'rijcaa i xicáara' maj jitzán juso'pii. Majta i maj jamuán huacíj, a'íi mu meríj jéehua tajcuca'aj aj mu mij huatyóohuij maj jì'ijtzaanaxi'in i tyeríicuj jatze', majta je'en jajci'májraa i jatzíj.

² Majta i fariseos, mati'ij huo'séj maj a'yan rijcaa, aj mu mij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Cási', huo'séj je'ej maj ricij mu maj ajamuán huaci'ij, a'yaa mu ricij je'ej ti quee tyí'rij ti a'tíj a'yan rijcaj a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pe'.

³ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Nyi sequéé a'náj jo'jijvej i yu'xarij jitze je'ej ti huaríj a'ájna i David ti'ij huataí'cuataca', majta i maj jamuán huací'ca'aj?

⁴ A'úu pu jo'tyájrupij u tyeyúuj tzajta', i ti chí'ra'an pué'een i Dios, ajta je'en jáacuaaj a'íjci i páan i maj Dios huatámu'vejrij, majta i maj jamuán huací'ca'aj, a'íi mu majta jáacuaaj, ma'ajta a'íjci i páan a'íi mu'uj jacua'caa i puaríj.

⁵ ¿Ca' sequée a'náj jo'jijvej je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i Moisés, maj a'íimaj i maj tyityetyúu'pu' u tyeyúuj tzejta', a'íi mu quee juso'pii a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pe'?

⁶ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', ti síij ya ja'mua jimi séejre' ti jéetze' juxie've' mequee a'íimaj i maj tyityetyúu'pu' i tyeyúuj tzejta'.

⁷ Caxu a'tzúy yó'itej je'ej ti huatóomua'aj a'íjna ti a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti jime' Dios jaataxájtaca' ti a'yan tijin: "A'yaa nu tyá'xie've' siaj jujímua'aj óocu'vej, canu jaxie've' siaj tyi'tíj mu'vejritaj." Típua'aj seyo'itée xá'ra'nyiche', caxu a'yan tyihua'xáatzi'ranche' a'íijma i maj quee tyi'tíj jin ootyá'itzee.

⁸ A'yaa pu'ij, nyáaj i nyaj nyajta tyéviij jitze huanie'huaca', nyáaj nu nyajta a'íjci jin antyínyamua'ree i xicáara' a'náj maj jitzán juso'pe'.

*Jesús pu séej tyú'huaaj ti ciyáaxara'ca'aj i jumuáca' jitze
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Aj pu'ij Jesús jó'raa, tí'quij a'úun jo'tyájrupid u tyeyúuj tzejta'.

¹⁰ A'úu pu síij jo'tyávaaca'aj ti ciyáaxara'ca'aj i jumuáca' jitze, majta i fariseos i maj a'úun je'rú'uuca'aj, a'íi mu jahuooca'aj je'ej maj tyi'tíj jin tyaaxájtzi' i Jesús, a'yaa mu mij tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyiquij i'ríj tyej tyáahuatye'en séej i ti tyí'cui' a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pe'?

¹¹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Típua'aj a'tíj séej cánya'aj tyíciitziij, ajta je'en i cánya'aj atyéjvetyij jo'tíj ja'tyácun a'ájna mati'ij pua'aj juso'pe', ¿nyiquee ujo'ma'aj ta'mej tí'ij je'tajáj?

¹² Ajta i tyéviij pu jéetze' tyí'huüre' quee i cánya'aj. A'íj pu jin i'ríj ti a'tíj tyi'tíj jin xá'pui' huárinyij a'ájna xicáara' mati'ij pua'aj juso'pe'.

¹³ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti ciyáaxara' i jumuáca' jitze tijin:

—Huatátzaaraj mua' muáca', aj pu'ij a'íjna i tyáati' jaatátzaaraca' i jumuáca', aj pu'ij huarúj, a'yaa pu éenye'ej ja'raa tí'ij i síij i muáca'ra'an.

¹⁴ Mati'ij mij iiráacij a'íimaj i fariseos, aj mu mij huatyóohuij maj jaaxá'pui'íntare'en je'ej maj ye'ej huárinyij mej mij jaajé'caj i Jesús.

Je'ej ti síij anaquéj tyaataxájtaca' a'íjci i Jesús

¹⁵ Tí'ij i Jesús jáamua'reeri' je'ej maj tyaaxá'pui'íntarej, aj pu'ij iirájraa, majta jéehua i tyeítyee jamuán jo'cáj. Ajta i Jesús pu néijmi'caa pu tyú'huaaj i maj tyí'cucui'ca'aj,

¹⁶ ajta a'yan tyihua'íjmuejraca'aj maj quee jéjrista' jaxajta a'tíj ti puíríciij.

¹⁷ A'yaa pu tyu'ríj tí'ij aróo'astej je'ej ti jájcuaj imuáj tyu'taxájtaca' a'íjna i Isaías, i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, ti a'yan tijin:

¹⁸ A'íi pu a'íin pu'éen i ti nyahuüre', i nyaj ja'antyíhuoj, i nyaj jéehua jaxie've', nyajta jitzán nyetyamua've'.

Nyajúuricamej nu jimi huatyátoosij,

a'íi pu'ij tyámua' tyihuo'tyéjeeviij a'íijma i maj séej chuéj japua jo'cháatimee.

¹⁹ Capu a'tíj je'ej tyi'jéeevj ja'mej, capu ajta jíihuaj ja'mej, camu janamuajran ti tyi'xáataj ja'mej a'ájna a cáayej jitze.

²⁰ Capu jéetze' puéjtziij huo'ta'sij i maj huápui'ij jaapuéjtzitarej,

capu ajta huá'cui'nyij a'íjma i maj quee che' tyé'viicue',
 sulu a'íi pu hua' japua huatányuusij ajta a'íjna jin tyu'tyámue'tij i ti
 naa een.

21 Majta i tyeítýee i maj yan séejre' i cháanacaj japua, néijmi'i mu jimi
 tyi'ijchó've'.

Mati'ij i Jesús jitze tyo'ojpuá'rij

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Mati'ij mij séej uja'ráavi'tij i Jesús jimi ti tyiyáaru' tzajta'
 séjria'ca'aj, a'íj pu jin quee atányeerica'aj ajta quee tyo'ríriaajca'aj
 a'íjna i a'tíj, aj pu'ij i Jesús tyáahuaj ti'ij ij atányeerica', ajta
 tyo'ríriaaj ja'raa.

23 Néijmi'i mu i tyeítýee tyámua' tyo'taséj, a'yaa mu mij
 tyúu'ihuo'raca'aj tíjin:

—¿Nyiquij a'múu a'íin pué'een i yójra' i David?

24 Majta i fariseos mati'ij a'yan tyihuó'namuajri', a'yaa mu
 tyu'taxájtaca' tíjin:

—A'mújna mu a'tíj Beelzebú pu jitze aróoca'nyej, tíij
 huo'tamuáritýe'en i tyiyáaru'uj, jí'nye Beelzebú pu tyihuá'ijtye' i
 tyiyáaru'uj.

25 Ajta i Jesús, a'íi pu jamua'reerica'aj je'ej maj tyí'mua'ajcaa, aj
 pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Típua'aj i maj séej chuéj japua já'ma'can jé'ta' muáciinyej, a'íi mu
 huatóonyo'si'tye'ej, ajta i maj a'áa ja'chej camu che' á'tyeeren, na'ríij
 i maj séej chájta'naj jíitze aja'chej nusu i tyeítýeristyamua'me'en síij i
 a'tíj, a'yan majta jé'ta' tyityáaciinyej, camu majta che' á'tyeeren.

26 A'yaa pu cha'tána'aj een, típua'aj i tyiyáaru' huo'tamuáritýe'en i
 jutýeítýeristyamua', a'íi mu majta jé'ta' ootajú', ¿jí'nye ooj tyí'rij mej
 mij huatyóoca'nyej?

27 A'yaa xu mua'aj tyí'nyaxaj nyaj jee a'íj jíitze arányaca'nyej i
 Beelzebú, nyej nyij huo'tamuáritýe'en i tyiyáaru'uj, tí pua'aj a'yan
 tyi'ja'yájnatan, ¿a'tanyíj ca'nyíjra'aj hua'tá'caa a'íimaj i ja'muaxa'aj
 tyeítýee, mej mij a'yan cha'taj mana'aj tyihuo'tamuáritýe'en? A'íimaj
 mu mij a'yan tyaja'muaxaj siaj mua'aj quee xá'pui' ricij a'íjci jíime' je'ej
 siaj nyéetzij tyí'nyaxajzi'.

28 Jí'nye nyáaj nu a'íjci jíitze arányaca'nyej i júuricama'ra' i Dios nyej
 nyij tyiyáaru'uj huatamuáritýe'en, a'íj pu jin a'yan huatóomua'aj tí arí
 a'ájna atyojo'ré'nyej tí'ij i Dios tyu'ta'íjtaj ja'mua jimi.

29 '¿Jí'nye tyí'rij tí náhua'rij utyájrutyey jo'tij ja'chej i a'tíj tí
 uhuájca'nyej tí'ij tyaanáhue', típua'aj quee mí'een jaatyáji'que'en?
 Jí'nye a'yaa pu xaa tyu'tái'riitarij tí'ij utyájrutyey jo'tij ja'chej tí'ij
 tyaanáhue' tyía'ra'an.

30 'A'íjna i tíquee nyaj jamuán jo'cha'can, a'íi pu nyéjcha'íire', ajta i
 tíquee tyeítýee tyísiire' nye jimi, a'íi pu huojó'cu'naj.

31 'A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' tí i Dios néijmi'i tyi-
 huo'tú'uunyí'raj i tyétyacaa i maj jin ootyá'ítzee ajta i maj jin je'ej
 pua'aj tyí'xaxa'ta'aj, ajta capu tyihuo'tú'uunyí'raj típua'aj je'ej pua'aj
 metya'xajta i júuricama'ra' i Dios.

32 Dios pu ajta tyaatú'uunyí'raj a'íjci i tí je'ej pua'aj tyí'nyaxaj
 nyéetzij i nyaj nyajta tyévij jíitze huanie'huaca', ajta a'tíj tí je'ej pua'aj

tyá xajta a'íjci i júuricama'ra' i Dios, capu a'náj tyaatú'uunyi'raj, capu ajta i séej jitze i cháanacaj ti jájcuaj.

I ciyéj a'íj pu jin ámiteere' je'ej ti eenye' taca'
(Lc. 6:43-45)

³³ Típua'aj ji'r'é'nye'en i ciyéj, ji'r'é'nye'en pu ajta tajcaa, ajta típua'aj quee ji'r'é'nye'en i ciyéj capu ji'r'é'nye'en tajcaa, ji'nye a'íj pu jin i táque'ra' ámiteere' tyi'tíj ti ciyáara' pué'een.

³⁴ Mua'aj xu a'íjci jitze eeráanyej i cú'cu'uj ti tyí'hue'tacaa. ¿Ji'nye tyí'rij siaj tyi'tíj huataxáj ti xá'puí' típua'aj mua'aj sequée tyámua' eenye'? Ji'nye je'ej ti síj tyi'mua'tzej i jutzájta' a'íj pu huataxájta.

³⁵ A'íjna i tyévij ti tyámua' een ji'r'é'nye'en pu tyí'xaj, ji'nye a'íi pu ajta tyámua' een i jutzájta', ajta i tyévij ti je'ej pua'aj een, a'íi pu je'ej pua'aj eenye' tyí'xaj, ji'nye a'íi pu je'ej pua'aj een i jutzájta'.

³⁶ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti a'yan tye'mej a'ájna xicáara' ti jitzán Dios huá'xijtye'en, néijmi'i mu jin á'xijtyi'huan tyi'tíj maj je'ej pua'aj tyu'taxájtaca'.

³⁷ Ji'nye Dios pu a'íjna jin muá'xijtye'en je'ej paj tyí'xaxa'ta'aj, a'yaa pu'ij tyo'támiteere'ej típua'aj muáhuire'en nusu quee.

Séecan mu i tyeítyee a'yan tyá'huoo ti Jesús huo'taséjratye'en i maj jin je'ej tyo'taséj

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Aj mu mij i fariseos, majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, a'íi mu a'yan tyaaté'exaa i Jesús tijin:

—Maeestro, a'yaa tu tyá'xie've' paj tyi'tíj taataséjratye'en i tyaj jin je'ej tyo'taséj.

³⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'íimaj i tyeítyee i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee, a'yaa mu tyí'nyahuavii nyaj tyi'tíj huo'taséjratye'en i maj jin tyámua' tyo'taséj, ajta canu tyi'tíj huo'taséjratye'sij sulu a'íj nu'uj je'ej ti tyáaru'j i Jonás i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

⁴⁰ Ji'nye a'yájna ti'ij i Jonás huéecaj xicáj ajta huéecaj tíca' tyé'tyee ti aráaca'aj i jucáara' jitze i hue'ej ti jaatyáanijcua, a'yaa pu cha'tána'aj tyí'nyoorej nyéetzij i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca', a'áa nu ja'raque'tíj na'mej chuéj tzajta' huéecaj xicáj, nyajta huéecaj tíca'.

⁴¹ A'íimaj i maj Nínive ja'chej a'íi mu ja'mua jamuán ajo'tyáhuixi'ij a'ájna xicáara' ti'ij i Dios jamua'xijtye'en, majta je'en jamua'xa'puí'ntari'tze'en mua'ajmaj, ji'nye a'íimaj i maj Nínive já'chajca'aj a'íi mu tyá'antzaahuaj i Dios jimi mati'ij jáanamujri' je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i Jonás, nyajta nyáaj, i nyaj ja'mua jamuán yésejre' jéetze' nu va'cán jin tyi'tyéjvee quee i Jonás.

⁴² Ajta a'íjna i íiti' ti jájcuaj ímuáj tyí'ijtaca'aj yúutyey pujmua', a'íi pu ajta ajo'tyéechaxi, mati'ij huá'xijtye'ej i tyeítyee, a'íi pu ajta hua'xa'puí'ntari'tze'en, ji'nye a'íi pu a' ímuáj jo've'mej ti'ij jáanamuj a'íjci i Salomón i ti jéehua huá'puí'ij tyu'yí'tin, nyajta nyáaj, jéetze' nu va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Salomón.

A'íjna i júuricamej ti je'ej pua'aj een ti ajta huariá'raj
(Lc. 11:24-26)

43 'Típua'aj sñij i júuricamej ti je'ej pua'aj een iirájra'nyij séej i tyéviij tzajta', a'íi pu jo'chá'canya'aj ja'mej ti jahuoo jo'tij jo'huáchij ti'ij huóoso'pe'en, ajta ti'ij quee jatyoove'en, a'yaa pu tyi'riá'mua'sij tijin:

44 "Naariá'ra'sij a nyichéj jó'nyaj ja'rájraa." Ti'ij ajo're'nyej, a'yaa pu eenye' tyoonyij a'íjna i a'tíj, ti naa uhua'é'nya'aj ta'mej ti'ij chí'ij maj moochán iirá'icho'taca', majta tyámua' naa tyo'huáruu.

45 Aj pu'ij i júuricamej uhua'ja'rávi'tij séecan i maj aráahua'puaj ará'asej i maj jéetze' je'ej pua'aj een quee i a'íjna, aj mu mij néijmi'i utyárutyij mej mij iiráatya'aj muá'ra'nyij i tyéviij tzajta', ajta je'en a'yan tye'ráamej ti jéetze' je'ej pua'aj éenye'ej ta'mej a'íjna i tyéviij quee ti'ij jájcuaj éenye'ej. A'yaa pu'ij tyihua'uurej a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee.

*A'íjna i náanajra' majta i ihuáamua'mua' a'íjci i Jesús
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)*

46 Óoche' pu tyi'xáatacaj i Jesús mati'ij a'áa ja'rá'aj a'íjna i náanajra', majta i ihuáamua'mua', a'áa mu jo'tyáhuixij apua'quéj, a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj jamuán tyu'taxáj,

47 aj pu'ij sñij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—A mu pua'quéj jo'tyú'uu a' náanaj, majta a'ihuáamua', máaxie've' maj ajamuán tyu'taxáj.

48 Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i Jesús tijin:

—¿A'tyaanyíj a'íin maj pué'een i nye'ihuáamua' ajta i nyináana?

49 Aj pu'ij huo'séerajraa i maj jamuán huacíj, ajta a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íi mu a'íin pué'een i maj nyináana majta nye'ihuáamua'.

50 Ji'nye a'tíj tina'aj ti a'yan ricij je'ej ti tyá'xie've' i Dios, a'íi pu a'íin pué'een i nyináana, majta nye'ihuáamua'.

13

*A'íjci jime' i a'tíj ti tyí'huastee
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)*

1 A'ájna xicáara' jitze, Jesús pu iirájraa u chí'táj, a'áa pu ja'rá'aj jo'tij ja'va'ástimee i jájrij ti'quij a'áa jo'tayíxij.

2 Aj mu mij jéehua ajtyáxiiriaca' i tyeítyee jo'tij je'ej jé'eenye'ej, aj pu'ij antyíraj i báarcuj jitze ti jáata' acáva'ca'aj, ajta je'en ooyíxij, majta i tyeítyee a'áa mu ja'ajtyequéetima'caa a ti ja'va'ástimee i jájtyij.

3 Ti'quij jéehua tyihua'ajmuá'tyej séej nyúucarij jime', a'yan tijin:

—A'tíj ti tyí'huastee, a'áa pu jo'mej jo'tij tyajá'huastee.

4 Aa pu jooma'ca'aj jatahua'náaj i ímue'rij, séecan pu'ij i ímue'rij juyéj jitze huavatzíjraa, aj mu mij pína'see jútye' aje'cáanyej mati'ij mij jaaré'je'puj.

5 Ajta séecan a'áa pu jo'vatzíjraa i tyetyéj tzajta' jo'tij quee jéehua já'chuej, aj pu'ij jiye'tzín ajnyéj i ímue'rij, ji'nye capu jéehua huáchoota'ca'aj ti'ij aróonaana'tye'en,

6 ajta ti'ij eeré'nyej i xicáj, aj pu'ij huaría'huaj i ti arí ajnyéj, ji'nye capu a'chu ajo'canáana'ajma'caaj.

7 'Ajta séecan i ímue'rij, a'áa pu jo'vatzíjraa i tzícare'ej tzejta', tíj ij i tzícare'ej huahuósej, a'íi pu ja'vá'naj i tí arí ajnyájca'aj, a'íj pu jin quee huáciiriaca'.

8 'Ajta séecan a'áa pu jo'vatzíjraa jo'tij jo'jí're'en i chuéj, a'íi pu xaa ij ajnyéj, tí'quij huahuósej, séecan pu'ij i ímue'rij a'yan tye'rájraa a'chu anxityej i jatzij tí catyé'tya'ajma'caa, ajta séecan huéecatyej. Ajta séecan seityéj japuan tamuáamuata' pu catyé'tya'ajma'caa síj ajta síj.

9 'Mu siaj ityanamuáarajmee, tyámua' xu naa tyáanamuaaj.

Ji'nye een jime' i Jesús tyihuá'mua'tyahua'aj séej nyúucarij jime'
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Aj mu mij ajtyáxíriaca' i Jesús jimi a'íimaj i maj jamuán huacíj, matí'ij mij jaata'íhuo'ri' je'ej tí een jime' séej nyúucarij jin tyihuá'ixaatya'ca'aj i tyeítjee.

11 Aj pu'ij Jesús a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Dios pu mua'ajmaj jamuaatá' siaj sij yo'itéej xá'ra'nyij je'ej tí tyí'een jo'tij a'íin tyejé'íjtaj, majta i séecan capu huái'riitye' mej mij yo'itéej muá'ra'nyij, jí'nye capu i Dios a'yan tyíhuo'tá'.

12 'A'íjna i tí cí tyiyo'itéej je'ej tí tyí'een i Dios jimi, Dios pu jéetze' jaatá'sij, ajta a'íjna i tí quee yó'itej, Dios pu jáari'raj a'chu tí caa arí tyú'mua'reej

13 A'íj nu jin séej nyúucarij jime' tyihuá'ixaatye', jí'nye a'íi mu atanyéjnye', ajta camu tyí'tíj séej, majta mu iityanamuaáarajmee, majta quee tyí'tíj namuaaj, camu majta yó'itej.

14 A'yaa pu'ij hua' jimi tya'róo'astej je'ej tí tyo'yú'xaca' a'íjna i Isaías i tí tyí'xajtaca'aj i Dios jíitze ma'can a'yan tíjin:

Tyij siajta jéehua tyí'namuaaj caxu yo'itéej xá'ju'un, nusu siajta tyámua' tyitya'tanyéjnye'rij caxu tyí'tíj séjran.

15 Ji'nye a'íi mu quee tyámua' metyityoomuámua're', camu iityanamuaáarajmee,

a'íi mu majta quee atanyéjnye',

mej mij jaaséj nusu maj tyu'namuaaj,

ajta mej mij quee yo'itéej muá'ra'nyij mej mij nyéetzij jimi tyá'antzaahuatye'en,

nyej nyij nyáaj tyámua' huó'uurej.

16 'Siajta mua'aj siata'aj huatóotyamua've'en, jí'nye mua'aj xu iityanamuaáarajmee siaj sij ja'rá'astijre'en i siaj janamuaaj, siajta atanyéjnye'.

17 A'yaa nu tzáahuatyi'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' maj mue'tíj i maj tyí'xaxa'ta'aj i Dios jíitze ma'can, a'íi mu jaxie'va'ca'aj maj jaaséj je'ej siaj mua'aj seríj tyí'tíj tyí'sej nyej jimi, majta quee camu jaaséj, a'yaa mu majta tyá'xie'va'ca'aj maj jáanamuaaj je'ej siaj mua'aj tyí'namuaaj nyej jimi, ajta camu jáanamuaajri'.

Jesús pu huá'ixaatye' je'ej tí huatóomua'aj i nyúucarij tí jaxaj a'íjci i tí tyí'huastyaa

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Xáanamuaajri' je'ej tí huatóomua'aj i nyúucarij tí jaxaj a'íjci i a'tíj tí tyí'huastyaa.

19 A'íimaj i maj jáanamuaaj i nyúucaria'ra' i Dios, majta quee yó'itej, a'yaa mu een tí'ij i ímue'rij tí ajo'vatzíjraa a'ájna juyéj jíitze, a'íjna

i ti je'ej pua'aj een, a'í pu tzajta' huataséjre'sij, ti'quij huári'raj i nyúucarij i maj jú'mua'reeriaca'aj i juxiéjnyu'caa tzajta'.

²⁰ 'Ajta a'íjna i ímue'rij ti ajo'vatzíjraa i tyetyéj tzajta', a'yaa pu een ti'ij i maj janamuaaj i nyúucarij majta je'en jutyamua've'ej naa tya'ancuriáa'quee i maj jáanamuaajri',

²¹ majta quee jéehua ajo'canána'ajmee capu ij huái'riitye' maj tyámua' eenye', mati'ijta jajpuéjtzij na'ríj séecan je'ej pua'aj mahuá'uuriaj, ca'nácan mu ootyá'itzeere'ej.

²² 'A'íjna i ímue'rij ti ajo'vatzíjraa jo'tij jo'tzícare'ej tzajta', a'í pu a'yan een mati'ij i maj janamuaaj i nyúucarij, ajta jéehua mu tyúumua'tziitye' a'íjna jime' je'ej ti tye'mej íyan ti tyí'ma'can cháanacaj japua, majta a'yan tyá'xie've' maj huochíjtyaanyi'taj, a'í pu'ij huá'cuanamuaaj. Néijmi'i pu a'íjna quee tyi'tá'caa ti i nyúucarij tyámua' hua' jimi tyu'tyá'itzeere'en mej mij a'íjna jin huahuóse'en.

²³ 'Ajta i ímue'rij ti a'áa jo'vatzíjraa i chuéj japua ti huaji're'en, a'yaa pu een mati'ij i maj janamuaaj i nyúucarij majta yó'itej, jéehua mu mij tyu'tátuiire'sij i Dios jimi ti'ij a'íjna ímue'rij ti huá'cáiriaca' a'chu anxityej ti catyé'tya'ajma'caa, na'ríj huéecatyey ajta seityéj japuan tamuáamuata' i ímue'rij.

A'íjci jime' i tu'píj ti huahuásti'huaca' jamuán i tyeríicuj

²⁴ Jesús pu ajtáhua'aj séej nyúucarij a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—A'yaa pu tyí'een a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj ti'ij a'táj ti ímue'rij huahuástej i juchuéj japua ti huaji're'en,

²⁵ ajta mati'ij néijmi'i tyacu'tzísima'caj, síj pu ajo're'nyej ti jájcha'íire' a'íjci i ti chuéj tyícha'ij, ti'quij tu'píj huahuástej a'íjci tzajta' i tyeríicuj, ajta je'en jó'raa.

²⁶ 'Aj pu'ij ti'ij ajnyéj a'íjna i tyeríicuj ajta je'en íjmueya'xij, aj mu mij jáamua'reeri' ti ajta síj huáviviihuaca' i ímue'rij, ji'nye capu íjmueya'xij a'íjna i tu'píj.

²⁷ Mati'ij mij i maj tyí'muarie' ujó'ju' mej mij jaaté'exaatye'en a'íjci i ti chuéj tyícha'íj a'yaa mu tíjin: “Tavástara', nyi pequee a'íj huahuástej i ímue'rij ti jí're'en a'ájna a' chuéj japua, ¿jo'nyij ja'ajnyéj a'íjna i tu'píj?”

²⁸ Aj pu'ij a'íjna i ti chuéj tyícha'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin: “Síj ti nyéjcha'íire' pu jaahuástej.” Majta i maj tyí'muarie' a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin: “¿Nyí mua'ránajchij tyaj ujó'ju'un tyej tyij je'ejcuuxij a'íjci i tu'píj?”

²⁹ 'Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj tíjin: “Capu juxie've' siaj jaariá'cutaj a'íjci i tu'píj, ji'nye típua'aj seríj je'ejcunan a'íjci i tu'píj, ajta pu éjcuuxisij a'íjna i tyeríicuj.

³⁰ Che' a'yan eenye' ti'ij néijmi'i huahuóse'en 'asta quee atyojo're'nyej nyati'ij tye'entyiá'sij, aj nu nyij huo'ta'íjtye'sij i maj tyí'muijhuacaa mej mij anaquéj je'ejcuuxij a'íjci i tu'píj, mata'aj ja'antyáji'ca'xi'in mej mij jajsíre'en majta jaatyáteeraj, majta je'en ju'tyátoosij a'íjci i tyeríicuj u chi'táj jo'maj tyejé'yuhuacaa.”

I játza'ra'an i mostáasaj

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Jesús pu ajtáhua'aj séej nyúucarij huo'té'exaa a'yaa pu tíjin:

—A'yaa pu tyí'een i Dios jimi ti'ij tu'píj tyi'tíj ti a'yan ántyapuaq tijin mostáasaj, a'tíj ti jaahuástej i játza'ra'an a'ájna jo'tij tyaja'tachuéj.

³² A'íjna i mostáasaj, a'yaa pu eenye' tyájatze' ti'ij i ti jéetze' cíleen quee séecan i jatziq, ajta ti'ij huahuóse'en, jéetze' pu uhuatí'ti'ij ja'mej quee séecan i tu'píj iye'ej ti séejre' i cháanacaj japua. Yaa pu uhuatí'ti'ij ja'mej ti'ij ciyéj, aj mu mij pína'see ave'ré'nyesij mej mij a'aan tyojo'tyóo'ito'ritye'en i ciyáara' jítze.

A'íjna i maj jana'ajchityaa i cuéjtzij

(Lc. 13:20-21)

³³ Ajtáhua'aj séej nyúucarij huo'té'exaa a'yaa pu tijin:

—A'yaa pu ajta tyí'een i Dios jimi ti'ij a'íjna i levaduuraq, i íiti' ti huéicaj mediidaj atyáqraj i aríinaj, aj pu'ij jajcuéjtzitaca' levaduuraq jamuán, ajta i levaduuraq, a'íi pu néijmi'i tzajta' huanyáxi'ij i cuéjtzij.

Je'ej ti een jime' i Jesús tyihuá'mua'tyahua'aj séej i nyúucarij jime'

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Jesús pu néijmi'i a'yan tyihuá'ixaatya'ca'aj séej nyúucarij jime' i tyeítyee, capu tyi'tíj huá'ixaatya'ca'aj ja'huo'itéerican jime'.

³⁵ A'yaa pu huaríj ti'ij aróo'astej je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i ti tyí'xajtaca'aj i Dios jítze ma'can ti a'yan tijin:

Séej nu nyúucarij jin tyihuo'té'exaatye'ej,

Nyáaj nu a'íj huo'té'exaatye'ej i ti aviitzi'huaca'aj,

ti'ij na'aj i Dios tyeetyátaahuaca' i cháanacaj.

Jesús pu huá'ixaatye' je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij ti jaxaj a'íjci i tu'píj ajta i tyerücuq

³⁶ Aj pu'ij i Jesús huo'tatyóotye'ej eeráqraa i tyeítyee jimi, ti'quij chi'táj utyáqrupij, a'úu mu mij ajtyáxiiriaca' i maj jamuán huacíj, mati'ij mij jaatáhuaviiri' ti huo'té'exaatye'en je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij ti jaxaj i tu'píj ti quee tyi'tíj huíire' ti ajnyéj i tasáahua japua.

³⁷ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaq tijin:

—A'íjna i ti jaahuástej i ímue'rij ti jí're'en, nyáaj nu a'íin pué'een i nyaj nyajta tyéviq jítze huanie'huaca',

³⁸ ajta a'íjna i tasáahua, a'íi pu a'íin pué'een i cháanacaj. A'íjna i ímue'rij ti jí're'en a'íi mu a'íin pué'een i maj tyí'huíire' i Dios jimi, ajta a'íjna i tu'píj, a'íi mu a'íin pué'een i tyeítyeristyamua'me'en i tyiyáaru'.

³⁹ Ajta a'íjna i ti jájcha'íire' a'íi pu a'íin pué'een i tyiyáaru'. Ajta a'ájna xicáara' maj jitzán tyí'tzaanan, a'yaa pu huatóomua'aj a'ájna xicáara' ti jitzán antyipua'rij i cháanacaj, majta i maj tyí'tzaanan, a'íi mu a'íin pué'een i maj tyí'huíire' u tajapúa.

⁴⁰ A'yájna mati'ij i tu'píj tyé'ejcuuxij mej mij jaatyáteeraq, a'yaa pu cha'tána'aj tye'mej a'ájna xicáara' ti jitzán jó'vesij i cháanacaj.

⁴¹ Nyajta nyáaj i nyaj nyajta tyéviq jítze huanie'huaca', nyáaj nu huojota'ítyij i maj tajapúa tyí'huíire' mej mij huá'ajsiire'en a'íjma i maj je'ej pua'aj huá'uurej i tyeítyee, majta je'ej pua'aj ricij.

⁴² A'áa mu huájóohua'xij jo'tij já'taa, a'áa mu mij jéehua juyi-inyixi'in, majta jéehua huápu'i'ij jajpuéjtzij muá'ju'un.

43 Majta a'íimaj i maj a'yan ricij je'ej ti i Dios tyá'xie've', a'yaa mu séeria'aj muá'ju'un tí'ij i xicáj a'ájna jo'tij i hua' vástara' tyejé'ijtaj. Majta i maj iityanamuaarájmeé, miche' tyámua' tyáanamuaaj.

A'ájna i ti aviitzi' ti jéehua tyá'najchij

44 'A'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, a'yaa pu tyí'een tí'ij i tyí'tj ti aviitzi' a'ájna tasáahua japua ti ajta jéehua tyá'najchij. A'tj pu jáatyoj aj pu'ij ajtáhua'aj jaatyá'avaataca', tí'quij néijmi'i tyu'tój i ti tyí'ijcha'ij aj pu'ij jáananiej a'íjci i chuéj.

A'íjci jime' i peerla ti jéehua tyá'najchij

45 'A'yaa pu ajta tyí'een a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj tí'ij a'tj ti tyí'to'raciaa ti jo'cha'can tí'ij jáahuoonyij tyí'tj peerla ti naa een,

46 tí'ij séej huátyoj tí tyá'najchij, aj pu'ij jó'raa tí'ij néijmi'i tyú'toonyij a'chu ti tyí'ijcha'ij, ta'aj ij a'íj huánanan i peerla.

A'íjci jime' i tápi'narij i maj hue'tyéé jin vivi'raciaa

47 'A'yaa pu ajta tyí'een a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, tí'ij a'ájna i tápi'narij i maj hue'tyéé jin vivi'raciaa, matí'ij ja'tyáhua'xij a jáata', aj pu'ij tyoonáxcacan eetajápuaj i hue'tyéé.

48 Matí'ij quee che' ú'verij i tápi'narij tzajta', aj mu mij je'tapísij a jáata' a'íjci i tápi'narij, matí'ij mij a'áa yoopísij jo'tij jo'huáchij, aj mu mij hua'sejran, matí'ij mij hua'váixi'sij i hue'tyéé maj jí're'en, majta i maj quee jí're'en, aa mu huóhua'xij.

49 'A'yaa pu'ij ajta tye'mej a'ájna xicáara' ti jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij íyan i cháanacaj japua, a'íimaj i maj tyí'huí're' u tajapua' a'íi mu iiráaju'un mej mij hua'vá'jajpuaxi'in i tyeítýee maj je'ej pua'aj ricij, majta i maj xá'pui' ricij,

50 aj mu mij a'áa huojocáhua'xij i oornaj tzajta' a'íjma i maj je'ej pua'aj ricij. Aj mu mij juyiinyixi'in, majta jéehua jajpuéetzij muá'ju'un.

A'ájna i ti jájcuaj ajta i ti mí'ma'can

51 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyí sequéé néijmi'i jo'itéej xá'raa mua'aj?

Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Jee tavástara'.

52 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Típua'aj sáij ti tyúumua'tyej i yu'xarij jitze tyihuo'mua'tyej je'ej ti tyí'een i Dios jimí, a'yaa pu huasé'rin tí'ij a'tj ti jéehua tyí'ijcha'ij i juchi'táj, a'úu pu'ij tyi'ráati'íjcij a'íjci i ti tyi'jajcua ajta ti tyi'mí'ma'can.

Jesús pu a'áa ja'rá'aj a Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Tí'ij Jesús ja'antyipua'rij ti tyihua'íxaatye' séej nyúucarij jime', aj pu'ij jó'raa,

54 a'áa pu ja'rá'aj jo'tij jo've'sej, aj pu'ij huatyóochej tí tyi-huó'mua'tyej hua' tyeyúuj tzajta'. Majta i tyeítýee i maj jáanamuaajri', je'ej mu tyo'taséj a'yaa mu mij tyúu'ixaatya'ca'aj tíjin:

—¿Jo'nyij tyojorí'rej a'mújna mu tí tyo'mua'reej? ¿Tyi'tanyí muá'rie'ria'ra' pué'een i tí jin a'yan ricij?

⁵⁵ ¿Nyi quee yójra' pué'een a'íjci ti tyí'si'chacaa, ajta a'íin náanajra' i Mariía? ¿Nyiquee a'íin pué'een i hua' ihuáara' a'íjma i Jacobo, i José, i Simón, ajta a'íjna i Judas,

⁵⁶ nyi mequee majta yéchej tajamuán, a'íimaj i ihuámua'mua' i maj úucaa? ¿Jo'nyij já'ma'can a'íjna i mua'tziiria'ra' ti jitzán séejre'?

⁵⁷ A'íj mu mij jin quee jaxie'va'ca'aj maj jimi tyá'antzaahuatye'en. Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Néijmi'i mu tyámua' yó'mua'raj a'íjci i ti tyí'xaj i Dios jitze ma'can, majta a'íimaj i tyeítyeristyamua'me'en i maj jamuán ja'chej, camu tyámua' yó'mua'raj.

⁵⁸ A'íj pu jin quee jéehua tyu'muáriej a'ájna, ji'nye a'íimaj i tyeítyee camu jitzán tyá'tzaahuatya'ca'aj.

14

Je'ej ti ye'ej tyu'muá' a'íjna i Juan i ti huá'íiraca'aj

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ A'ájna xicáara' jitze, a'íjna i rey Herodes, i ti tyí'íjtaca'aj a'ájna Galileea, a'íi pu tyú'namuajri' je'ej ti tyi'tíj uuriajca'aj i Jesús,

² aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj a'íjma i maj jimi tyí'huíiria'ca'aj tijin:
—A'íi pu a'íin pué'een i Juan i ti huá'íiraca'aj, a'íi pu huatájuuriaca'. A'íj pu jin jaayí'tin tí'ij a'yan huárinyij i tyaj jin je'ej tyo'taséj.

³ A'íjna i Herodes, a'íi pu anaquéej jaatyévi'raca'aj a'íjci i Juan, ajta je'en ja'nají'que'ej je'tyáanaj. A'yaa pu jáaruuj, ji'nye Juan pu jajtyá'xij a'íjci jime' ti Herodes ja'ancuré'vi'tij a'íjci i íitaj i Felipe ti jatyévi'tinya'aj, a'íjna i Felipe a'íi pu ihuáaria'ra' pué'eenye'ej a'íjci i rey,

⁴ Juan pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Herodes tijin:

—Capu je'ej tyí'rij paj jatyévi'tinye'en mua' ihuáara' ti jatyévi'tinya'aj.

⁵ Herodes pu jaje'catamui'ca'aj a'íjci i Juan, ajta huá'tziinya'ca'aj i tyeítyee, ji'nye a'íi pu jamua'reeriaca'aj maj a'yan tyí'xajtaca'aj ti Juan a'íin pué'eenye'ej síij ti tyí'xajtaca'aj Dios jitze ma'can.

⁶ Ajta tí'ij atyojo're'nyej a'ájna xicáara' ti jitzán huanie'huaca' a'íjna i Herodes, a'íjna i yójra' i Herodías pu utyájrurij u chi'táj tí'ij tyu'tyéenye'en jusíij hua' jüisa'puaj, jéehua pu'ij ja'ránajchaca' a'íjci i Herodes,

⁷ a'íj pu jin tya'tóoratziiri' junyúucaa jime' ti jaatá'sij a'íjci i íiti' je'ej ti tyi'tíj tyaatáhuaviiraj.

⁸ Aj pu'ij a'íjna i íiti' a'yan tyaatáhuaviiri' je'ej ti i náanajra' tyaaté'exaa, a'yaa pu tijin:

—Naatí'tye' túxa'aj jitze i mu'úura' a'íjci i Juan ti tyí'tyai'racaa.

⁹ Je'ej pu pua'aj jaata'aj a'íjci i rey, ajta arí a'yan tya'tóoratziiri' ti a'yan rinyij je'ej ti tyá'xie've', majta a'íimaj i ti huo'tá'inyej, a'íi mu majta jáanamuajri' ti tyu'tá' i junyúucaa, a'íj pu jin tyu'ta'íjtaca'aj mej mij a'yan huárinyij je'ej ti tyaatáhuaviiri'.

¹⁰ Ajta je'en xantáaru'uj huata'ítayaca'aj mej mij ujó'ju'un jo'tij je'tyánami' a'íjna i Juan mej mij ji'ijvéjchej i mu'úura',

11 matí'ij mij ya'rñ'tyej a'íjci jítze i túxa'aj i mu'úura' i Juan, majta je'en jaata'í'tyej a'íjci i yójra' i Herodías, aj pu'ij a'íjna i íiti' jaata'í'tyej i junáanaj.

12 Majta i maj jamuán huací'ca'aj a'íjci i Juan, a'íi mu ave're'nyej matí'ij mij yo'chuij i tyévira', majta je'e'j ja'vá'naj, aj mu mij i Jesús ujo'té'exaa'j.

Jesús pu tyihuo'cue'ej i tyeítsee i maj anxí ví'ra'aj ará'asej
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Tí'ij i Jesús jáamua'reeri' tijn mee'j'caj a'íjci i Juan, aj pu'ij jusíj jó'raa i báarcuj jítze, a'áa pu ja'rá'aj jo'tij quee já'tyi'tij. Majta i tyeítsee, a'íi mu jáamua'reeri' jo'tij je'e'j jé'eenye'ej, a'íj mu jin curiá'cixij jo'maj jo'cháatimee, matí'ij mij juí'icán jaatavén.

14 Tí'ij i Jesús eetáraj i báarcuj jítze, muí'caa pu hua'sej i tyeítsee, aj pu'ij hua'ancu'vajxi ajta je'en tyihuó'huaa i maj tyí'cucui'.

15 Tí'ij huaré'chumua'riaca', aj mu mij ave're'nyej jimi i maj jamuán huacíj, matí'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Pu'rij tyé'chumua'rij, ajta capu a'tíj ya' ja'che'j iye'ej. Pata'aj hua're'ityixi'in mej mij jo'cixi'in majá'hua' chájta' mata'aj tyi'táj huánanan i maj jáacua'nyij.

16 Ajta a'íjna i Jesús, a'yaa pu tyu'tanyúj tijn:

—Capu juxie've' maj jo'cixi'in, siata'aj mua'aj tyihuó'cue'tyej.

17 Aj mu mij a'yan tyityaatanyúj tijn:

—A'yaa tu'uj pua'mácan tyí'cha'ij anxí'vicaa i páan, tyajta hua'puácaa i hue'tyéé.

18 Aj pu'ij Jesús a'yan tijn:

—Mesenyaja'vá'pu'tye'.

19 Aj pu'ij huo'ta'íj maj oorá'sej i tu'píj tzajta'. Tí'ij ij Jesús ja'ancurái'puj i páan, ajta i hue'tyéé, aj pu'ij jútye' jó'nyeriaca', ti'quij tyaatatyójtzi'rej i Dios, ajta jaatyátaaraxij i páan, aj pu'ij huo'ráai'pu'uj a'íjma i maj jamuán huacíj, majta a'íimaj huo'ráai'pu'tyej i tyeítsee.

20 Néijmi'i mu tyú'cuua, 'asta mana'aj quee huataju'xaj, majta jaariá'si i páan ti avá'ítsee, majta i hue'tyéé, tamuáamuata' japuan hua'puaque'j pu tya'vá'jistixij i sicírij a'íjci jime' i ti tya'vá'ítsee.

21 Majta i maj tyú'cuua, a'yaa mu ará'axcaa a'chu anxí ví'ra'aj i tyétyacaa, majta i maj úcuua majta i tí'ri'ij camu huatyé'iteerej néijmi'i mu tyú'cuua.

Jesús pu antáaraa i jájtyij japua
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Aj pu'ij Jesús huo'ta'íj a'íjma i maj jamuán huacíj maj atyá'ci'nyej i báarcuj jítze mej mij antá'ci'nyej után jítze pujmua', mej mij a'íin anaqué'ej a'áa ja'rá'astij, ajta i Jesús a'áa pu jo'tyá'ítsee tí'ij hua're'ityixi'in i tyeítsee.

23 Tí'ij hua're'ityixi'ij, aj pu'ij jusíj antyíraj i jiríj jítze tí'ij hu-atyényuunij i Dios jimi. Tí'ij huariá'tica'riaca', a'áa pu jusíj jo'tyá'vaaca'aj,

24 ajta a'íjna i báarcuj pu'ríj a' ímuáj joojósima'aj jé'ta' i jájtyij japua. Aj pu'ij huatá'aacariaca' ca'nyíin jime', tyámua' pu tye'tyá'xijrihua'aj i jájtyij i báarcuj jítze, jí'nye jéehua pu aja'vá'aacaca'aj.

25 Tì'ij tapuá'risima'caj, Jesús pu ajo'ré'nyej a'ájna hua' jimi, jájtyij japua pu huama'ca'aj.

26 Mati'ij a'íimaj jaaséj i maj jamuán huacáj, tyámua' mu tyu'tátziin, a'yaa mu tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Tyi'táj pu pué'een ti tyú'muaritye'.

27 Ajta je'en Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Xaatyóoca'nyej mu jutzájta', Jesús nu pué'een, caxu tyí'tziinye'ej.

28 Aj pu'ij i Pedro a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Tavástará', tìpua'aj muáaj a'íin papué'eenye', naata'íjtye' nyaj a'máa uré'nyej a'jimi i jájtyij japua.

29 Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Mujo'té'yi'ij, ti'ij ij eetáraj i báarcuj jitze, aj pu'ij a'uriá'rupij i jájtyij japua, a'áa pu joomá'caj jo'tij je'ej é'eenyee'ej i Jesús.

30 Tì'ij jaaséj ti ca'nyíin jin huatá'aacariaca', aj pu'ij tyu'tátziin, ajta je'en ajo'cárutyisima'aj i jájtyij tzajta', a'yaa pu'ij tyu'jijhuaca' tijin:

—Tavástará', nyaj japua huatányuuchij.

31 Tì'ij ij i Jesús ja'uméjca'taca', jajví' a'íjci i Pedro i muáca'ra'an jitze, aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Capáj a'chu tyá'tzaahuatye'. ¿Ji'nye een jime' petyu'tátziin?

32 Mati'ij atyáacij i báarcuj jitze, aj pu'ij huatyápua'riaca' i ti huá'aacaca'aj.

33 Majta i maj arátya'ca'aj i báarcuj jitze, a'íi mu tyítunutaxij i Jesús jimi, mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj ji'ré'can jime' a'íin pué'een i yójra' i Dios.

Jesús pu tyihuo'huaa a'íjma i maj tyí'cucui'ca'aj a'ájna a Genesaret (Mr. 6:53-56)

34 Mati'ij antacáj, aj mu mij eetacáj i báarcuj jitze a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Genesaret.

35 Majta i tyeítyee mati'ij jaamua'aj a'íjci i Jesús, aj mu mij néijmi'que' jáamua'reeri' i maj a' imuáj jo'cháatima'caa. Aj mu mij ahuojo'ré'nyijtye néijmi'caa i maj tyí'cucui' i Jesús jimi,

36 jéehua mu jahuaviiraca'aj ti huo'tá'an maj ja'ajtamuarie'en i cáanaria'ra'an jitze, majta i maj ja'ajtamuariej néijmi'i mu huarúj.

15

I ti je'ej pua'aj joorej i tyáataj tzajta'

(Mr. 7:1-23)

1 Mati'ij mij séecan i fariseos majta i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze ave'ré'nyej i Jesús jimi, a'áa mu ja'rácij a Jerusalén, a'yaa mu mij tyaata'íhuo'ri' tijin:

2 —¿Ji'nye een jin mequee ja'rá'astee i tahuásimua' yi'ráj i maj a jamuán huaci'ij? ¿Ji'nye mej mij quee ja'rá'astee a'íjci jime' i maj anomuéetya'xi'in mati'ijta tyí'cua'ajcaj?

3 Ajta a'ájna i Jesús, a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye siaj sij siajta mua'aj quee a'yan ricij je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca', sulu a'íj xu jéetze' ja'astej i juyi'ráj i siaj jujímua'aj siana'aj jájtyo?

4 Ji'nye Dios pu a'yan tyu'taxájtaca' tijn: "Huo'tyátzaahuatye' a' táataj, pajta a' náanaj", ajta a'yan tijn: "Siata'aj jaajé'caj a'jci i a'tj ti je'ej pua'aj tyé'jeevej i jutáataj na'ríj i junáanaj."

5 Sijta mua'aj, a'yaa xu tyí'xaj ti xá'puí' tipua'aj a'tj a'yan tyihuo'té'exaatye'en i juhuásimua' yee: "Néijmi'i a'chu nyaj tyí'tj tyí'cha'ij, a'j nu nyeríj jaatámu'vejrityej i Dios, a'j nu quee che' tyí'tj tyí'cha'ij i nyaj jin jamuaatáhuüre'en",

6 ajta a'tj tina'aj ti a'yan tyihuo'té'exaatye'en i juhuásimua', a'yaa xu tyí'xaj ti i a'tj jimi quee che' juxie've' ti huo'tyáhuüre'en i juhuásimua'. A'yaa xu sij mua'aj quee che' tyá'astej je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca', sij sij a'j ará'astej i yi'ráj i sij jujímua'aj siana'aj jájtyo.

7 Mua'aj mu sij je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee. Xá'puí' pu tyu'taxájtaca' ja'mua jime' a'jina i Isaías i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, ti'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

8 A'íimaj i tyeítyee jutyényij mu jin tyámua' tyí'nyaxaj, ajta i hua'xiéjnyu'caa a' imuáj pu já'sejre' nyéetzij jimi.

9 Capu tyí'tj huüre' tipua'aj manaatyáanajche, ji'nye i maj jin tyí'mua'taj,

ajta i maj jin tyí'ijta jujímua'aj mu'uj jájtyo.

10 Aj pu'ij huo'tajé i tyeítyee ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—Tyámua' xu naa tyáanamua'aj sij sij yo'itéej xá'ra'nyij:

11 Tyí'tj ti na'aj ti tyí'cue'ri', capu je'ej tyú'uurej tipua'aj a'tj jáacua'nyij, sulu i ti éejnyinyii i tyényi'tze' a'íi pu xaa je'ej pua'aj joorej.

12 Aj mu mij jimi ajtyáxiiriaca' a'íimaj i maj jamuán huacj, mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijn:

—¿Nyi pequee jamua'reej tiquee hua'ránajchaca' i fariseos mati'ij jáanamua'ajri' je'ej paj tyu'taxájtaca'?

13 Ajta i Jesús, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijn:

—Tyí'tj tina'aj tiquee i nyavástara' jaahuástej, a'íi pu je'ejcuuxij néijmi'i i náana'ra'.

14 Miche' a'yan enye', ji'nye a'íi mu arácucu'un majta je'en séecan huávi'tj i maj majta arácucu'nyijmee. Ajta tipua'aj síj ta'rácun ja'naví'raj i ti ajta arácun mej mij aja'hua' ja'rá'astij, néijmi'i mu atyávatzij jo'tj ja'tyácun.

15 Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Taaté'exaatye' je'ej ti huatóomua'aj a'jina i nyúucarij i paj poochán jaataxájtaca'.

16 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—¿Nyi sequée sijta mua'aj yo'itéej xá'raa?

17 ¿Nyi sequée yó'itej tijn néijmi'i a'jina i ti tyí'cue'ri', a'íi pu ancárutyij i tyényi'tze', a'áa pu'ij aráyixi'ij i jucáara' jitze, ajta je'en i chuitiriáara'an jitze iiráamej?

18 Ajta a'jina i ti éejnyinyii i tyényi'tze', a'íi pu tzajta' eerányinyii, a'íi pu'ij je'ej pua'aj ja'uurej i tyévi.

19 Ji'nye tzajta' pu já'ma'can néijmi'i i mua'tziira'aj ti je'ej pua'aj een, ti ca'nyíjra'aj jatá'caa ti'ij tyí'tj jin je'ej pua'aj huárinyij, tipua'aj tyityáacu'nyij, na'ríj séej jamuán huóoxana'cire'en, nusu ti tyu'náhuua'an, na'ríj tyu'hué'taj, na'ríj ti je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj i juxa'aj tyeítyee.

20 Néijmi' i i ti je'ej pua'aj tyí'een ti tyí'tásiseerii i tzajta', a'íi pu je'ej pua'aj joorej i tyéviij, ajta a'íjna i tiqúee anomuéetya'aj tyú'cua'nyij, capu tyí'tíj je'ej huatóomua'aj i Dios jimi.

*Síij ti quee Israel jitze ajtyáma'cantaca'aj ti ajta tyá'antzaahuaj
(Mr. 7:24-30)*

21 Aj pu'ij i Jesús jó'raa, a'áa pu ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Tiro, ajtáhua'aj séej chájta'naj jitze ti a'yan tyar'ájtyapuaaj tíjin Sidón.

22 Aj pu'ij síij ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi, íiti' pu pué'eenye'ej ti séej chuéj japua já'ma'can, a'íi pu ajtyáxiiriaca' a'yan tye'entyijíihuaj tíjin:
—Nyavástara', mu paj yójra' pué'een i David, ná'ancu'vaxi' nyéetzij. Nyiyóoj ti íiti' pu jéehua jajpuéjtzij a'íjci jime' ti tyiyáaru' tzajta' séejre'.

23 Ajta a'íjna i Jesús capu huatanyúj. Aj mu mij i maj jamuán huacáj jimi ave're'nyej, mati'ij mij a'yan tyaatáhuaviiri' tíjin:

—Huaté'exaatye' mu íitaj ta'aj ij jó'ra'nyij, ji'nye tacújta' pu huajíjhua.

24 Aj pu'ij Jesús a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Dios pu nyojo'ta'ítyaca' nyaj jó'me'en hua' jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj a'yan huasé'rin mati'ij cánya'xii maj jó'vej.

25 Ajta a'íjna i íiti' a'íi pu jimi tyítunutaca', ajta a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyavástara', naatáhuire'.

26 Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Capu a'yan tyí'xa'pui'in tyaj huái'pu'racare'en i páan i maj jacua' i ti'riij tyej tyij i tzi'cíij huataí'pu'tye'en.

27 Aj pu'ij i íiti' a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna nyavástara', ajta a'íimaj i tzi'cíij a'yaa mu tyá'cua'caa a'íjci i ti tye'nyíj i páan ti acájvitze i méesaj japua jo'maj tyajá'cua' i maj tyihuá'ijtye'.

28 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Íiti', jéehua paj tyá'tzaahuatye'. A'yaa pu tye'mej je'ej paj tyá'xie've'.

Tí'ij i Jesús a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij huarúj a'íjna i yójra' i íiti'.

Jesús pu mui'caa tyú'huaaj i maj tyí'cucui'ca'aj

29 Aj pu'ij Jesús jó'raa tí'quij a'áa ja'rá'aj jo'tíj ja'va'ástimee i jájtyij a ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Galíleea, aj pu'ij ta'ij antyíraj i jiríj jitze, a'áan pu jo'tayíxij.

30 Jéehua mu majta i tyeítyee jamuán antyicíj. A'íjma mu huávi'tísima'aj i maj quee jí're'nye'ej i ju'íicaj jitze, majta i maj aracúcu'nyijmee, i maj quee tya'ancuri'riéejmee, majta i maj quee jí're'nye'ej i jumuáca' jitze, mui'caa mu ja'ráavi'tíj i maj tyí'cucui'ca'aj i Jesús jimi, a'íi pu'ij néijmi'caa tyú'huaaj.

31 A'íj mu jin je'ej tyo'taséj i tyeítyee mati'ij huo'séj maj meríj tyí'xajtaca'aj i maj quee tya'ancuri'riáajma'caa; majta tyámua' éenye'ej i maj quee ráciijci'nyive'ej, majta meríj tyámua' éenye'ej i jumuáca' jitze i maj quee jí're'nye'ej, majta i maj aracúcu'nyijma'caa, mu'ríj atanyéjnye'riaca'. Aj mu mij i tyeítyee huatyóohuij maj

tyaatatyójtzi're'en i Dios ti tyihuá'ijtye' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

Jesús pu tyihuo'cue'ej a'íjma i tyétyacaa i maj muáacuaj ví'ra'aj ará'asej

(Mr: 8:1-10)

³² Aj pu'ij i Jesús huo'tajé a'íjma i maj jamuán huacáj, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Nyahuá'cu'vej a'íjma i tyeítýee, ji'nye mu'rij huéecaj xicáj á'týeej maj nyaj jamuán yahuatyú'uj, majta quee tyi'táj tyícha'ij i maj jáacua'nyij. Canu jaxie've' maj quee tyu'cuá'an mo'cixi'in, ji'nye camu tyo'táviicue'raj i juyéj jitze.

³³ Majta i maj jamuán huacáj, a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—¿Jo'nyij jáai'rij tyaj jaatáhuoonyij i páan ti'ij néijmi'caa huáci'tyij i tyeítýee, a'yájna jo'tij quee a'táj ja'chej?

³⁴ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'chunyéj siana'aj pua'mácan huaí'pu'sij i páan?

Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Arahua'puácaa i páan, tyajta cíi caa i hue'tyéé.

³⁵ Aj pu'ij huo'ta'íj i tyeítýee maj oorá'sej a chóota',

³⁶ ti'quij i Jesús ja'ancurái'puj i páan ajta i hue'tyéé, ajta ti'ij tyaatatyóotzi're'ej i Dios, aj pu'ij ja'antyítaaraxij i páan, ti'quij huo'rái'pu'uj i maj jamuán huacáj, majta a'íjma'aj mu huarái'pu'týej i tyeítýee.

³⁷ Néijmi'i mu tyú'cuaa 'asta mana'aj quee tyámua' tyityaatajú'xaj, majta je'en i maj jamuán huacáj, a'íj mu jaariá'sii a'íjci i páan ti avá'ítzee i ti antyítaarixij, arahua'puácaa sicii mu jitze tya'vá'jistej a'íjci jime' ti avá'ítzee.

³⁸ Majta i maj tyú'cuaa, muáacuaj ví'ra'aj mu ará'axcaa i tyétyacaa, majta quee a'íjma huatyé'itej i úucaa majta i ti'ríij.

³⁹ Aj pu'ij i Jesús hua're'ityixij i tyeítýee, ti'quij atýjraa i báarcuj jitze, ajta je'en a'áa jo'mej a'áa ti ja'ajtyáma'can a Magdala.

16

A'íjma'aj i fariseos majta i saduceos, a'íj mu jaatáhuaviiri' ti Jesús tyi'táj huo'taséjratye'en i maj jin tyámua' tyo'taséj

(Mr: 8:11-13; Lc: 12:54-56)

¹ Majta a'íjma'aj i fariseos, majta i saduceos, a'íj mu aje're'nyej jo'tij jo'tyávaaca'aj i Jesús, mej mij hue'tzij jáatavej, a'íj mu jin a'yan tyaatáhuaviiri' ti huo'taséjratye'en i maj jin jáamua'reej tijin Dios pu jimí já'ma'can i ti jin antyúumua'reej.

² Ajta a'íjma'aj i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—Ti'ijta tyéchumua'risima'an a'yaa xu tyi'xáataj xá'yi'ij tijin: “Naa pu hua'éenya'aj ja'mej, ji'nye oopó'vij i jútye'”;

³ na'ríij quee ti'ij huatapua'rej, a'yaa xu siajta tyi'xáataj xá'yi'ij tijin: “Ijij mu huatyéviij, ji'nye oopó'vij i jútye' majta jéehua jo'tanáa.” Mua'aj xu tyámua' naa tyee'yí'tin siaj jaataxáj je'ej ti tyi'táj rinyij jútye', ¿ji'nye siaj sij quee jaayí'tin siaj jaataxáj je'ej ti tyi'táj ijij ricij?

⁴ Mua'aj mu siaj je'ej pua'aj tyi'tyetyeityee siajta jéehua á'ítzeere', a'yaa xu tyá'huo' i siaj jin jáamua'reej ti jútye' já'ma'can i nyaj jitzán

arányaca'nyej, canu tyi'tíj jamuaataséjratye'sij, sulu a'íi pu'uj i siaj seríj jamua'reej je'ej ti tyáaruuj a'íjci i Jonás.

Aj pu'ij Jesús ahuojo'tyáhuui, tí'quij jó'raa.

*Caxu a'yan rijcaj je'ej maj tyihuá'mua'tyej a'íimaj i fariseos
(Mr. 8:14-21)*

⁵ Matí'ij antacíj után jitze pujmua' a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj, a'íi mu yo'huá'xij maj ya'ráai'pu'i'in i páan maj jáacua'nyij.

⁶ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Tyámua' xu'uj mua'aj, a'íijma jimi i fariseos i maj ja'najchitye' i páan tí'ij ájcu'usta, siajta a'íjci jime' i saduceos maj majta ja'najchitye'.

⁷ Majta a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj, a'yaa mu jujíimua'aj tyúu'ixaatya'ca'aj tíjin:

—A'yaa pu tyi'ta'ixaatye', jí'nye catu ya'ráai'puj i páan.

⁸ Jesús pu jáamua'reeri' je'ej maj ye'ej tyi'xajtaca'aj, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—¿Ji'nye een jime' siaj sij a'yan tyúu'ixaatye' yee siaj quee páan ja'rípupj? Mua'aj mu siaj quee a'chu tyá'tzaahuatye'.

⁹ ¿Nyi sequée xu yó'itej, nyi seríj siajta yo'huá'xij a'chu típua'aj sicií eerájraa i páan tí avá'itzee nyati'ij huo'ráai'pu'uj i tyeítýee i maj anxí ví'ra'aj ará'axcaa a'íjna jime' i tí anxí'vica'aj i páan?

¹⁰ ¿Nyi seríj siajta yo'huá'xij a'chu siaj pua'maquéj tya'vá'jistej i sicírij jitze, nyati'ij huo'ráai'pu'tyej i maj muáacuaj ví'ra'aj ará'axcaa i tyeítýee a'íjci jime' i ta'ráhua'puaca'aj i páan?

¹¹ ¿Ji'nye siaj sij quee yó'itej nyaj quee a'íj já'mua'ixaatye' i páan? Sulu tyámua' xu'uj mua'aj a'íjci i maj jín tyi'xaj a'íimaj i fariseos, majta a'íimaj i saduceos.

¹² Aj mu mij yo'itéej muá'raa tí i Jesús quee a'íj huá'ixaatya'ca'aj i maj já'na'chityaa i páan, sulu maj huóocha'íin a'íjci jime' je'ej maj ye'ej tyi'mua'taca a'íimaj i fariseos majta i saduceos.

*Pedro pu jaataxájtaca' ti Jesús a'íin pué'een i Dios tí ja'antyíhuoj
(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)*

¹³ Tí'ij i Jesús a'áa ja'rá'aj a'áa tí ja'ajtyáma'can a tí a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Cesarea de Filipino, a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' a'íijma i maj jamuán huacíj tíjin:

—¿Ji'nye metýi'xaj i tyeítýee a'tíj nyaj pué'een i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca'?

¹⁴ A'yaa mu mij tyityaatanyúj tíjin:

—Séecan mu a'yan tyi'xaj paj a'íin pué'een i Juan i tí huá'íiraca'aj, majta séecan a'yan tyi'xaj paj a'íin pué'een i Elías, majta séecan a'yan tíjin a'íin paj pué'een i Jeremías, nusu síj tí i Dios jitze ma'can tyi'xajtaca'aj.

¹⁵ Aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—Arí mua'aj, ¿j'i'nye setyi'xaj a'tanyíj nyaj pué'een?

¹⁶ Ajta a'íjna i Simón tí ajta Pedro ántyapuaaj, a'íi pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Muáaj paj a'íin pué'een i Ciríistu', yójra' i Dios tí júurij.

¹⁷ Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Pata'aj huatá'tyamua've'en muáaj Simón, i paj yójra' pué'een a'íjci i Jonás, j'i'nye capu a'tíj muaaté'exaa'j iye'ej cháanacaj japua, sulu a'íjna i nyavástara' ti tajapuá já'sejre' a'íi pu muaaté'exaa'j.

¹⁸ Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyí'mua'ixaatye' paj muáaj Pedro pué'een, i paj pajta a'yan ántyapua'j tijn tyetyéj, a'íjna japua i tyetyéj, nyáaj nu ja'ajtaahuaj i nye tyeyúuj, ajta quee i'ríitaj ja'mej ti i tyiyáaru' jaamué'tin i ti a'íj jin antyúumua'reej mej mij huácu'nyij i tyeítyee.

¹⁹ Nyáaj nu muaatá'sij paj a'íjci jin antyía'mua'reeraj paj tyihua'antácuunye' i a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, tipua'aj petye'tyáanaj íyan i cháanacaj japua, Dios pu a'yan ajta tye'tyánasij u tajapuá, ajta tipua'aj petya'antácuunaj íyan i cháanacaj japua, Dios pu ajta tya'antácuunaj u tajapuá.

²⁰ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'ta'íj a'íjma i maj jamuán huacáj maj quee a'tíj ixaatye'ej ti a'íin pué'een i Ciriístu' i Dios ti ja'antyíhuoj.

Jesús pu jaataxájtaca' ti muí'nyij

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ A'aj pu'ij i Jesús huatyóochej ti huo'té'exaatye'en a'íjma i maj jamuán huacáj ti a'yan tyúuxie've' ti jó'me'en a Jerusalén, majta je'en a'íimaj i huásasij, majta i maj tyihua'ijtye' i puaaríj, majta i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze, a'íi mu jéehua puéjtzij jaatá'sij. A'yaa pu tyihuo'té'exaa'j maj jaje'catan, ajta je'en huéecaj xicáj jitze huatájuuritaj.

²² Ajta a'íjna i Pedro, a'íi pu je'ráavi'tij, aj pu'ij huatyóochej ti jajtyá'xi'in a'íjci i Jesús, a'yan tijn:

—Che' Dios quee a'yan tya'xié've'ej, che' quee a'yan tyí'mua'uuriaj nyavástara'.

²³ Aj pu'ij ooré'nyeeriaca' a'íjna i Jesús, ti'quij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pedro tijn:

—Ajtára' nye jimi, tyiyáaru', j'i'nye petyina'antyiú'nyi' nyej nyij ootyá'itzeere'en. Capáj muáaj a'yan metyóonyeej je'ej ti i Dios tyí'sej, sulu je'ej maj i tyeítyee metyityoonyéjnye'.

²⁴ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa'j a'íjma i maj jamuán huacáj tijn:

—Tipua'aj a'tíj jaxie've' ti nyaj jamuán jo'cha'canye'en, juxie've' ti quee a'yan rijcaj je'ej ti jusíj tyá'xie've', sulu che' a'yan tya'ajpuéetzij já'ra'nyij nyaj jamuán juxié'vi'ra' jime'.

²⁵ Ji'nye a'íjna i ti tyí'tyese' ti'ij quee huámui'nyij, a'íi pu muí'nyij, ajta a'tíj ti huámui'nyij a'íjna jime' ti nyéetzij ná'astijre', a'íi pu júurij huatyá'itzeere'ej.

²⁶ ¿Tyi'tanyí jin je'ej tye'tyáhu'i'rii i tyévi'j tipua'aj néijmi'i huamué'tin i cháanacaj, ajta je'en huámui'nyij? ¿Ca' a'chunyéj tyí'najchitan i tyévi'j ti'ij quee huámui'nyij?

²⁷ Ji'nye a'íjna i ti ajta tyévi'j jitze huanie'huaca', a'íi pu yava'cányesij, jéehua naa huasé'rihua'aj, a'yájna ti'ij huasé'rin i Dios i ti vástaria'ra' pué'een, ajta hua' jamuán i maj tajapuá tyí'huire', aj pu'ij a'yan tyihuo'tá'sij séej ajta séej je'ej ti síj tyí'tíj jin huaríj.

²⁸ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', séecan i maj ya huatyu'uj, a'íi mu a'yan tyá'xie've' maj quee huácu'nyij 'asta mana'aj

quee jaaséej a'íjci i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca' tí'ij yatanyéj ajta je'en tyu'ta'íjtaj néijmi'que' i cháanacaj japua.

17

Tí'ij Jesús seequéj huataséjre

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Tí'ij aráseej xicáj tyoomá'caj, Jesús pu a'íj jo'ví'tij i Pedro, i Santiago ajta a'íjci i Juan ti ihuáaria'ra' pué'een a'íjci Santiago, aj pu'ij antyíraj jiríj japua ti ájtyeej.

² A'áa pu'ij hua'jíisa' jo'maj jo'tyú'uuca'aj seequéj huataséjre a'íjna i Jesús. A'yaa pu huasé'rihua'aj i nyéerima'ra' tí'ij i xicáj, ajta i tyi'caanaria'ra' naa pu tyu'tyácueenariaca' tí'ij tatzárij.

³ Majta je'en a'íj huaséj i Moisés majta a'íjci i Elías, a'íi mu jamuán tyi'xajtaca'aj i Jesús.

⁴ Ajta i Pedro, a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tjin:

—Tavástara', tyámua' pu naa tyaj a'yaa huatyú'uucáj, títua'aj mua'ránajchij tyaj huéecacaa huátaahuaj i ináamuaj, síj ti muéetzij mua' ináamuaj ja'mej ajta síj a'íjci i Moisés, ajta síj i Elías ti ja'ináamuaj ja'mej.

⁵ Tí'ij ooj i Pedro tyi'tyaxáatasima'caj, jéetirij ti tyatáatiyi'caa pu hua' japua acávi'rixij, ajta i jéetirij tzajta' pu je'ránamuajre ti a'tíj a'yan tyu'taxájtaca' tjin:

—A'íi pu a'íin pué'een i nyiyóoj i nyaj jaxie've', i nyaj ja'antyíhuoj, xáanamuajri'.

⁶ Matí'ij a'yan tyáanamuajri' i maj jamuán huacíj, aj mu mij tyítunataxij majta je'en ecóotutaxij a chóota', jéehua metyi'tzínnya'aj.

⁷ Aj pu'ij Jesús hua' jimi ajtyáxiiriaca', tí'quij hua'vá'muariej, ajta a'yan tyihuo'té'exaa tjin:

—Xá'ajhuiixi', caxu tyi'tzínnye'ej.

⁸ Ajta matí'ij a'unyéjnye'riaca', camu che' a'tíj a' jo'séj a'íi pu'uj jusíj ajo'tyávaaca'aj i Jesús.

⁹ Matí'ij aj je'caju'caj i jiríj jitze, Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íj tjin:

—Caxu a'tíj ixaaty'e'ej je'ej siaj tyi'tíj tyu'séj, 'asta na'aj quee huatájuurej a'íjna i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca'.

¹⁰ Majta i maj jamuán huacíj, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tjin:

—¿Ji'nye een jime' a'yan metyí'xaj i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze yee anaquéej pu juxie've' ti uvé'nyej a'íjna i Elías?

¹¹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tjin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna, Elías pu anaquéej ya'uvé'nyesij tí'ij néijmi'i tyámua' tyú'uurej.

¹² Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti i Elías arí yatanyéj, majta a'íimaj camu jaamua'aj, sulu a'yaa mu jáaruuj je'ej maj tyaaxié'va'ca'aj. A'yaa mu cha'taj mana'aj nyoorej nyéetzij, i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca', puéjtzij mu majta naatá'sij a'íimaj.

¹³ Aj mu mij i maj jamuán huacíj jáamua'reeri' ti a'íj tyá'xajtasima'aj i Juan i ti huá'íiraca'aj.

Jesús pu tyamuéej tyú'huaaj ti tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Matì'ij a'áa ja'rá'aj jo'maj jéehua i tyeítýee ja'tyúusiiria'ca'aj, síj pu tyáati' ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi, tyitunútaj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

¹⁵ —Nyavástara', áncu'vajxi' i nyiyóoj, ji'nye tyóotimue'racia, pu'ríj á'tyeej tí jajuéjtzij, mue'tíj pu anájve i tíej jitze ajta a jáata'.

¹⁶ A'yaa nu hua've'vi'tichej a'íjma i maj a jamuán huaci'ij mej mij tyáahuaatye'en, majta quee pu jáaruuj mej mij tyáahuatye'en.

¹⁷ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Mua'aj mu siaj quee tyá'tzaahuatye', siajta quee tyi'tíj mua'reej. ¿A'chunyéj óoche' á'ítzeere' nyaj yahuatyávaacaj ja'mua jamuán? ¿A'chunyéj ooj á'ítzeere' nyej nyij ja'mua jime' á'viicue'ria'aj? Mese've'vi'tij mu tyamuéej.

¹⁸ Aj pu'ij Jesús jajtyá'xij a'íjci i tyiyáaru' tí tyamuéej tzajta' séjria'ca'aj, ajta je'en jí'rámuarij, aj pu'ij huarúj a'íjna i tyamuéej.

¹⁹ Matì'ijta mij a'íimaj i maj jamuán huacáj, jujíme' mu jamuán tyu'taxájtaca' a'íjci i Jesús, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Ji'nye tyej tyij quee ityáj pu jáaruuj tyaj jaatamuáritye'en a'íjci i tyiyáaru'?

²⁰ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Ji'nye caxu a'chu tyá'tzaahuatye'. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tíjin típu'a'aj setyá'tzaahuatye'ej, tyij siajta cí siana'aj tyá'tzaahuatye'ej, a'yaa pu tyí'rij siaj a'yan tyaaté'exaatye'en mu jírij yee: “Tyíchesij a'yájna áricuj ajca'huáye”; ajta i jírij a'yaa pu rinyij. Capu ij tyi'tíj ja'muamuárie'ristya'aj ja'mej.

²¹ Ajta siata'aj jaatamuáritye'en a'íjci i tyiyáaru' tí a'yan een, a'yaa pu tyúuxie've' siaj huatyényuunyij i Dios jimi, siajta ju'ítzi've'ej.

Jesús pu ajtáhua'aj jaataxájtaca' ti muí'nyij

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Matì'ij móoj a'áa ja'tájú'caj a'áa tí ja'ajtyáma'can a Galillea, Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—A'íjna i tí ajta tyévij jitze huanie'huaca', a'í pu huatátuiiri'huaj a'íjma jimi i tyétyacaa,

²³ aj mu mij jaje'catan, ajta je'en huéicaaj xicáj jitze huatájuuritaj.

Matì'ij a'yan tyáanamujri' jéehua mu huatóoxaamujrityej.

A'íjci jime' i maj jin tyí'najchitaj i tyeyúuj tzajta'

²⁴ Tí'ij i Jesús majta i maj jamuán huacáj a'áa ja'rá'aj a Capernaúm, a'íimaj i maj tyí'tyejijve' u tyeyúuj tzajta', a'í mu aje'ré'nyeje a'íjci jimi i Pedro, matì'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi quee tyí'najchitan mu ja'mua maeestro a'íjci jime' i túmii tí hua'puaj i tí tyu'tyáhuire'sij i tyeyúuj tzajta'?

²⁵ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Ji'nyi'íjtá tyí'najchitan.

Aj pu'ij i Pedro utyájrurij u chí'táj, capu eexúj tyi'tíj je'ej tyi'xáatacaj a'íjna i Pedro, sulu Jesús pu anaqueéj a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—¿Ji'nye tyimuá'miteeraste' muéetzij Simón? ¿A'tyanquij mejijve' a'íimaj i maj tyí'ijta i cháanacaj japua, nyiquij a'íjma mejijve' i juyójmua' ca' a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can?

²⁶ Pedro pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—A'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can.

Ajta i Jesús a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—A'íj pu jin quee a'yan tyúuxie've' maj tyí'najchitaj a'íimaj i hua'yojmua'.

²⁷ Ajta tyata'aj quee huo'tájaaxiejtje'en, a'áa paj jó'me'en jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij, pajta ja'tyáhua'xij i cué'tzi'puaa a jáata', pajta je'en je'tajáj a'íjci i hue'ej i paj anaquéej jaatyévi'raj. A'áan pej pij yé'tyoonyij i tyényi'tze' séej i túmii, pata'aj je'tyí'in pej pij nyaj jime' tyu'nájchij pajta ajime'.

18

¿A'tanyíj jéetze' juxie've'?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ A'ájna imuáj a'íi mu ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi i maj jamuán huacíj, mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj jéetze' juxie've' i Dios jimi síj ti tajtze' ajtyáma'can?

² Aj pu'ij Jesús séej i pá'ri'ij huatajé, ti'quij aje'ta' yo'tyéjchej jo'maj ja'ajtyá'ca'aj

³ aj pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' tijin tipua'aj sequée a'yan huárinyij mati'ij i ti'rúj, caxu a'náj utyáruytyij jo'tij i Dios tyejé'ijtaj.

⁴ A'ájna i ti jéetze' juxie've' a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, a'íi pu a'íin pué'een i tiquee tyi'tíj jin óotzaahuatye' ajta a'yan tyi'tyúucha'íj ti'ij a'ájna i pá'ri'ij.

⁵ Ajta a'ájna i ti jaataxié've'en nyenyúucaritze' séej i pá'ri'ij ti'ij a'ájna, a'íi pu ajta nyéetzij naataxié've'ej.

Ti pua'aj a'tíj tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ 'A'tíj tina'aj ti tye'entyí'uunyi' séej i ti nye jimi tyá'tzaahuatye', jéetze' pu jatyahui'rihua'caj maj ja'cave'rajche' i tyetyéj so'nyíj ti ve'ej, majta je'en ja'tyárieenyijche' ajáata'.

⁷ Je'ej pu pua'aj tyi'een hua' jimi i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, ajta quee je'ej tyí'rij ti quee tyi'tíj séjre'ej ti je'ej pua'aj een. Ajta jéetze' je'ej pua'aj tye'mej a'íjma jimi i maj ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i séecan mej mij ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

⁸ 'A'íj pu jin tipua'aj a'muáca' nusu a' íicaj jitze petyo'ojpuá'ritye'en i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi, pe'entyivéjche pej pij a' imuáj yóorienyij, jéetze' pu muatyáhuí'rii paj júurij huatyá'itzeere'en séej jime' i a'muáca', na'ríj séej jime' a' íicaj, quee paj hua'puácaa jin a'muáca', na'ríj hua'puácaa jin i a' íicaj a'áa mamojóorienyij jo'tij quee a'náj já'mui'nyij i tiéj.

⁹ Ajta tipua'aj a' jí'ij jitzán petyo'ojpuá'ritye'en i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi, eetátichij pej pij a' imuáj yóorienyij, jéetze' pu muatyáhuí'rii paj júurij huatyá'itzeere'en séej jime' a' jí'ij, quee paj hua'puácaa ajri'sij mati'ij a'áa mojóorieenyij jo'tij quee a'náj já'mui'nyij i tiéj.

A'íjci jime' i cánya'aj ti jó'vej

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Caxu je'ej pua'aj huojó'sejra i maj quee meexu a'chu tyá'tzaahuatye'. Jí'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj

jime', a'íimaj i maj tyí'huüre' u tajapúa a'íi mu huá'cha'ij majta a'náj tina'aj ja'ráasej i nyavástara' tajapúa ti já'sejre'.

¹¹ A'íj nu jin nyáaj mujo've'mej, i nyaj nyajta tyéviy jitze huanie'huaca' nyej nyij hua' japua huatányuunyij a'íijma i maj jó'vej.

¹² '¿Ji'nye mua'ajmaj tyajamuá'miteeraste'? Tipua'aj a'tíj anxityej pua'mácan tyíya'muaj i cánya'xii ajta je'en séej jo'rieenyij, ¿nyi quee a'áa huojo'tyáhuiitye'sij néijmi'caa i séecan a'ájna i jiríj jitze, ajta jo'ma'aj ja'mej ti'ij jaariá'huoonyij a'íjci i ti jó'vej?

¹³ Ajta tipua'aj jáatyoonyij, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' ti jéetze' huatóotyamua've'sij a'íjci jime' ti jáatyoj i ti jó'vej, quee i séecan i ti arí ahuojo'tyáhuiitya'ca'aj.

¹⁴ A'yaa pu cha'tána'aj een a'íjci jimi i ja'muavástara' tajapúa ti já'sejre', capu jaxie've' ti síij jó'vetyij ti cfeen ti'ij a'ájna i pá'ri'ij.

Je'ej tyaj ye'ej tyaatú'uunyi' i ta'ihuáara'

(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Tipua'aj a'ihuáara' tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en a'jimi, jujíimua'aj xu tyámua' naa tyi'huóo'ixaatye'en i ti jin ootyá'itzee a'jimi. Tipua'aj muá'antzaahuatye'en, papu'ríj jaamué'tíj siata'aj sij siajtáhua'aj tyámua' naa tyuu'ihuáamua'aj xá'ra'nyij.

¹⁶ Ti pua'aj quee muá'antzaahuatye'en, hua'puácaa paj huatájeevej mej mij a'íimaj jáamua'reej tipua'aj muá'antzaahuatye'en nusu quee.

¹⁷ Ajta tipua'aj quee huá'antzaahuatye'en i maj hua'puaj, pata'aj huo'té'exaatye'en néijmi'caa i maj jusi'rii, tipua'aj quee ajta huá'antzaahuatye'en a'íijma, a'yaa paj jaatámua'tyij ti'ij síij ti quee tyá'tzaahuatye', na'ríij mati'ij a'íimaj i maj huá'jijve' tajtúhuan jitze ma'can.

¹⁸ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', tyi'tíj tina'aj siaj mua'aj jin quee tyi'tá'care'en íiyan i cháanacaj japua, Dios pu quee ajta tyu'tá'sij u tajapúa, ajta tyi'tíj siaj mua'aj jin tyi'tá'caa íiyan i cháanacaj japua, Dios pu ajta a'ájna jin tyu'tá'sij u tajapúa.

¹⁹ 'A'íj nu já'mua'ixaatye', tipua'aj siaj hua'puaj nusu siaj huéicaj tyi'tíj tyámua' naa setyu'xá'puí'intare'en íiyan i cháanacaj japua siaj sij a'ájna jin huatyényuunyij, a'ájna i nyavástara' tajapúa ti já'sejre', a'íi pu jamuaatá'sij je'ej siaj tyi'tíj tyaatáhuaviiraj.

²⁰ Ji'nye jo'maj hua'puaj nusu mahueéicaj ja'tyúusiire'en nyenyúucaritze', a'áa nu jé'ta' jo'tyaváaj na'mej hua' tzajta' a'íijma.

²¹ Aj pu'ij i Pedro ave're'nyej i Jesús jimi ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Nyavástara', ¿a'chunyéj pua'máj juxie've' nyaj tyaatú'uunyi' i nye'ihuáara' tipua'aj tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en nye jimi? ¿Nyiquij aráahua'puaj pua'máj?

²² Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Canu a'yan tyimuaaté'exaatye'ej yee aráahua'puaj, sulu huéicatyey japuan tamuáamuata' japuan aráahua'puaj i ti aráahua'puaj.

A'íjci jime' i ti tyé'cha'íica'aj ti ajta quee tyihua'uunyi'ramui'ca'aj

²³ 'A'íj pu jin, a'yaa pu tyí'een a'ájna jo'tíj i Dios tyejé'íjtaj ti'ij a'ájna i rey ti a'yan tyá'xie'va'ca'aj ti jaaxá'puí'intare'en a'chu maj tyé'cha'íiria'ca'aj a'íimaj i maj jahuíiria'ca'aj.

24 Tí'ij huatyóochej tí a'yan huárinyij aj mu mij séej jimi ajo'ré'nyej tí jéehua tyé'cha'íiria'ca'aj.

25 Ajta a'íjna í tí tyé'cha'íica'aj, capu tyí'toova'ca'aj í tí jin tyaanájchitye'en, a'íci pu jin í rey a'yan tyu'ta'íjtaca' maj jáatoonyij a'íci í tyáataj, majta í íira'ra'an, majta í tí'riij majta néijmi'í í tí tyí'ijcha'íj, ta'aj íj a'íjna jin tyaanájchitye'en néijmi'í a'chu tí tyé'cha'íiria'ca'aj.

26 Aj pu'ij í tí tyé'cha'íj tyítunutaca' jimi í rey, jéehua pu a'yan tyaatáhuaviiri' tíjin: "Óoche' cui' a'tzúj naacho've', nyetyí'muanajchitye'en néijmi'í a'chu nyaj tyimuá'cha'íire'."

27 Ajta a'íjna í tí jajijve', a'íi pu ja'ancu'vaxij, a'íj pu jin néijmi'í tyaatú'uunyi'ri' í tí tyé'cha'íiria'ca'aj tí'quij jaatátoj.

28 Tí'ij íirájraa a'íjna í tí jahuíire', aj pu'ij séej huátyoj tí cíí tyé'cha'íiria'ca'aj. A'íi pu'ij jaatyéevi' tí'quij cijpáara'an jíitze jajví', ca'nyíin pu jin a'yan tyatajé tíjin: "Tyinaanájchitye' í paj tyiná'cha'íire'."

29 Aj pu'ij tyítunutaca' a'íjna í tí ajta jahuíiria'ca'aj a'íci í rey, a'yaa pu tyaatáhuaviiri' tíjin: "Óoche' naacho've', nyáaj nu néijmi'í tyí'muanajchitye'en."

30 Ajta a'íjna í síij, capu jaataxié'vej, sulu a'yaa pu tyaata'íjtaca' maj je'tyáana'j 'asta na'aj quee tyaanájchitye'en néijmi'í a'chu tí tyé'cha'íiria'ca'aj.

31 Majta í séecan í maj jahuíire' a'íci í rey, mati'ij tyu'séj je'ej tí tyí'tíj huaríj, capu xá'puí' huo'tá'aj, aj mu jin ujó'ju' a'íci jimi í tí tyihuá'íjtye', mati'ij mij jaaté'exaa je'ej tí tyí'tíj huaríj.

32 Aj pu'ij í rey tyu'ta'íjtaca' maj uyo'tájeevej a'íci í tí jahuíire', tí'quij a'yan tyaaté'exaa tíjin: "Muáaj mu paj huápuí'ij je'ej pua'aj tyí'tyevij. Nyáaj nu tyimuaatú'uunyi'ri' néijmi'í jime' a'chu paj tyiná'cha'íiria'ca'aj, jí'nye a'yaa paj tyinaatáhuaviiri'."

33 A'yaa pu'ij ajta tyí'tyevíiti'caj paj a'yan cha'taj pana'aj muáaj tyá'ancu'vajxi'nyiche' í axa'aj tyévij tí nyéetzij nyahuíire' nyati'ij nyáaj tyimuá'ancu'vaxij muéetzij."

34 Ajta í tí tyé'íjtye', jéehua pu huatanyú'caca' a'íci jimi, aj pu'ij tyu'ta'íjtaca' mej mij je'tyáana'j 'asta na'aj quee néijmi'í tyu'nájchitaj a'chu tí tyé'cha'íiria'ca'aj.

35 Ajta í Jesús a'yaa pu ajta tyihuo'té'exaa'j tíjin:

—A'yaa pu cha'tána'aj já'mua'uurej í nyavástara' tajapúa' tí já'sejre', séej ajta séej típua'aj sequéé tyaatú'uunyi' í ju'íhuára' tzáahuatyí'ra'aj jime'.

19

Jesús pu tyihuá'mua'tyej a'íci jime' í maj tóoto'raj

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

1 Tí'ij í Jesús a'yan tyihuo'ixáatya'aj, aj pu'ij jó'raa a'ájna a Galíleea, tí'quij a'áa ja'rá'aj a'áa tí huataca'aj a Judea, után jíitze pujmua' í játya'naj jíitze í Jordán.

2 Jéehua mu tyeétyee jamuán ujó'ju', a'áa pu'ij tyihuó'huaa í maj tyí'cucuí'ca'aj.

³ Aj mu mij séecan i fariseos aje'ré'nyej i Jesús jimi, mej mij tyi'táj jin jaamué'tin ti'ij ootyá'itzeere'en, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' ti'jin:

—¿Nyi je'ej tyí'rij ti a'táj jaatátoonyij i ju'íj cha'na'aj tyi'táj jime'?

⁴ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa ti'jin:

—¿Nyi sequée a'náj jo'jívjej i yu'xarij jitze yee i ti anaquéej huó'taahuaca' i tyeítýee, a'yaa pu néijmi'caa tyú'taahuaca' i tyáataj ajta i íitaj?

⁵ Ajta a'yan tyu'taxájtaca' ti'jin: “A'íj pu jin i tyáati' ajtaméj i juhuásimua' jimi, ta'aj ij ju'íj jamuán huatyá'itzeere'en, majta i maj hua'puaj, a'yaa mu éenye'ej muá'ju'un ti'ij síj na'aj i tyévij.”

⁶ A'yaa pu'ij tyí'een, camu che' hua'puaj sulu síj mu'uj mij pué'een. A'íj pu jin miche' quee i tyeítýee hua'tato'ra'an i Dios ti arí hua'antyánajchityej.

⁷ Aj mu mij a'íimaj a'yan tyaata'íhuo'ri' ti'jin:

—¿Ji'nye na'quij a'íjna i Moisés a'yan tyu'ta'íjtaca' ti a'táj ju'íj yu'xarij jaatapíjtye'en ti jitzán á'yu'si'ij tyi'táj ti jin jaatátoj?

⁸ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa ti'jin:

—A'yaa pu een jin Moisés jamuaatá' ti a'táj i ju'íj i yu'xarij jaatapíjtye'en mej mij jáamua'reej ti jin jaatátoj i ju'íj, ji'nye capu tyi'táj ja'mua jitze tásiseerii siaj sij tyámua' tyihua'ajcha'ij i séecan. A'yaa pu een jin Moisés jamuaatá'. Ajta, capu a'yan éenye'ej jájcuaj imuáj.

⁹ A'yaa nu nyáaj tyajá'mua'ixaatye' ti'jin tipua'aj a'táj jaatátoonyij i ju'íj, ajta i íira'ra'an quee séej jamuán huooxána'cire'ej, ajta je'en séej ancure'vi'tij i íitaj, a'íj pu juxana'cire' a'íjci jimi i ti jaatátoj.

¹⁰ Majta i maj jamuán huacáj, a'yaa mu tyaaté'exaa ti'jin:

—Tipua'aj a'yan tyí'eenye' a'íjma jimi i maj nyejnye'i'chej, jéetze' pu tyámua' naa maj quee nyejnye'i'chej.

¹¹ Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaa ti'jin:

—Camu néijmi'i yo'itéej muá'ju'un a'íjci, sulu a'íj mu'uj i ti Dios huo'ta' mej mij tyo'táviicue' juxié'vi'ra' jime'.

¹² A'yaa pu tyí'een, ji'nye a'yaa pu tyihuo'ci'ij i séecan mati'ij huanánie'huaca', majta séecan, a'yaa mu een, ji'nye tyétyacaa mu a'yan huó'ruuj, majta séecan, a'íj mu huóoxa'pui'intarej jujímua'aj mej mij tye'entyájrutyej i Dios jimi. A'táj ti jaayí'tin ti'ij yo'itéej já'ra'nyij, che' tyámua' naa tyiyo'itéej já'ra'nyij.

Jesús pu tyámua' tyihuo'tyájtoo i ti'rúj

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Majta séecan ti'rúj ajoovi'tij i Jesús jimi, ta'aj ij hua'vá'muarie'en, ajta hua' jime' huatyényuunyij i Dios jimi, majta i maj jamuán huacáj, a'íj mu huatyóohuij maj hua'ajtyá'xi'in a'íjma i maj ahuojóovi'tiicaria'aj.

¹⁴ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa ti'jin:

—Siahuo'tá' maj mu ti'rúj mujo'vá'ju'un nye jimi, caxu huá'ijmuejra, ji'nye a'áa ti tyejé'sejre' jo'táj i Dios tyejé'ijtaj a'íjma pu tyí'ci'tyij i maj a'yan een mati'ij mu ti'rúj.

¹⁵ Aj pu'ij hua'vá'muarie'xij a'íjna i Jesús, ajta je'en jó'raa a'ájna.

Tyamúéej ti chíjtyaanyi' pu Jesús jamuán tyu'taxájtaca'

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Sñij pu tyamuéej aje're'nyej i Jesús jimi, ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Maeestro, ¿tyi'tanyí juxie've' nyej nyij xá'pui' huárinyij ti'ij a'ijna náaci'tyij nyaj jusén jime' júurij ná'ra'nyij?

17 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Ji'nye een jime' a'ijna petyí'nye'ihuo' tyi'tij ti xá'pui'? Sñij pu'uj a'ijn pué'een i ti xá'pui' een. Ajta tipua'aj páaxie've'ej paj jusén jime' júurij puá'ra'nyij, a'ij paj ará'astej je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca'.

18 Aj pu'ij i tyamuéej a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí nyúucarira' na'rá'astej?

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Capáj tyí'tyacui'caj, capáj tyí'xana'cire'ej, capáj tyí'nahua'aj, capáj a'tij hue'tzij taavijria'aj,

19 pahuo'tyátzaahuatye'en a' táataj pajta a' náanaj, pajta huo'xié've'en séecan i tyeítjee a'yájna pati'ij asñij tyíaxie've'.

20 Ajta a'ijna i tyamuéej a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Néijmi'i nu nyeríj a'ijna jin a'yan huaríj. ¿Tyi'tanyí ajtáhua'aj ná'itziitye'?

21 Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ti pua'aj páaxie've'ej paj néijmi'i jin tyámua' eenye', áricuj néijmi'i tyu'tój i paj tyí'ijcha'ij, pajta huo'rian i túmii a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'. A'yaa paj jéehua tya'ancuriáa'sij u tajapuá. Aj pej pij mujo've'me'en pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

22 Ti'ij a'ijna i tyamuéej a'yan tyáanamujri', aj pu'ij jó'raa jux-aamúuiritya'aj, ji'nye chíjtyaanyi' pu pué'eenye'ej.

23 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa' a'íjma i maj jamuán huacáj tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti tyámua' tyí'muarie'rij ti sñij ti chíjtyaanyi' ujo'tyájrutyey u tajapuá.

24 A'yaa nu nyajtáhua'aj tyajá'mua'ixaatye', ti jéetze' quee tyési' ti i caméeyuj anájrutyey pí'se'ej jitze ti anácun, quee ti i chíjtyaanyi' utyájrutyey jo'tij i Dios tyejé'ijtaj.

25 Mati'ij a'yan tyáanamujri' i maj jamuán huacáj, jéehua mu je'ej tyo'taséj, majta a'yan tyí'xajtaca'aj tijin:

—Tipua'aj a'yan tyí'eenye', ¿a'tyaanyíj na'quij huíire'en?

26 Aj pu'ij Jesús hua'ráasej, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa' tijin:

—A'íjma jimi i tyeítjee tyámua' pu tyí'tyesi', ajta i Dios jimi capu tyési'.

27 Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ityáj tu tyeríj néijmi'i metyoohuá'xij i tyaj tyí'ijcha'íca'aj tyej tyij ajamuán huací'ca'an. ¿Tyi'tanyí ta'ancuriáa'sij?

28 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa' tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', a'ájna xicáara' jitze ti'ij i Dios néijmi'i tyu'jájcuare'en, ti'ij a'ijna i ti ajta tyévi'j jitze huanie'huaca' acáyixi'in i ipuárij jitze huápu'ij naa huasé'rihua'aj, mua'aj mu siaj nyaj jamuán huaci'ij, a'yaa xu cha'taj tyitya'cára'sixi'sij ipuárij jitze ti tamuáamuata' japuan hua'puaj tya'rá'asej, siaj sij huo'xíjtye'en a'íjma i tyeítjee i maj Israel jitze eeráma'can, i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

²⁹ Majta néijmi'i i maj nye jitze ma'can metyoohua'xij i maj tyí'ijcha'ij mej mij nyéetzij naatyáhuire'en, tìpua'aj chi'ij, nusu ju'ihuáamua' maj tyétyacaa nusu i maj úucaa, na'ríij i jutáataj, nusu i junáanaj, na'ríij i juyójmua', nusu i juchuéj ti japuan tyí'huastyaa, a'yaa pu jéetze' tya'ancuriáa'sij a'chu anxityej pua'máj, ajta jací'tyij tí'ij jusén jime' júurij já'ra'nyij.

³⁰ Ajta ijíj maj mue'táj a'ín pué'een i maj anáatyij, a'íi mu uvé'tyajtírij, majta mue'táj ijíj a'ín pué'een i maj uvé'tyajtíj, a'íi mu mij támij anára'sij.

20

A'íjci jime' i maj tyí'muujhuacaa i úuvaj tzajta'

¹ A'yaa pu tyí'rinyacaa a'ájna jo'tíj i Dios tyejé'ijtaj, tí'ij a'ájna i a'tíj ti úuvaj huahuástej, tapuá'risima'caj pu iirájraa tí'ij a'tyán huatá'inyeen mej mij tyu'muarie'en jo'tíj tyajá'huaste'.

² A'yaa pu'ij tyihuo'xá'pu'íntari'ri' ti a'yan tyihuo'nájchitye'en a'chu séej túmii jime', tí'quij huo'ta'ítyaca' maj jó'ciñneye jo'tíj ja'huiityi' i úuvaj.

³ Ajtáhua'aj pu iirájraa a'ájna i a'tíj a'tzáaj jé'ta' huatyamá'caj i xicáj, séecan pu ajtáhua'aj huátyoj a'ájna jo'maj jóoso'pii, camu tyí'táj muarie'ca'aj.

⁴ A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaaj tíjin: “Séricuj siajta mua'aj, siata'aj utyojo'vá'muarie'en jó'nyaj úuvaj jo'huástej, a'yaa nu tyaja'muanajchitye'ej a'chu ti a'yan tya'ránajchi.” Matí'ij mij ujó'ju'.

⁵ A'yaa pu cha'tána'aj huaríj a'ájna i a'tíj, ajtáhua'aj pu iirájraa a'tzáaj tacuaríxpuaaj, ajtáhua'aj tí'ij arí avéjri' cama'caj i xicáj, a'yaa pu cha'tána'aj huaríj.

⁶ Ajtáhua'aj pu iirájraa tí'ij arí ancarutyísima'caj i xicáj, ajtáhua'aj pu séecan huátyoj i maj ajo'tyú'uuca'aj jo'maj jóoso'pii. A'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin: “¿Jí'nye een jin sia'yan huatyú'uj tí'ij na'aj íiya' ímuáj?”

⁷ A'yaa mu tyityaatanyúj tíjin: “Capu a'tíj ma' tajá'inyej.” A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaaj tíjin: “Séricuj siajta mua'aj, siata'aj tyojo'vá'muarie'en jó'nyaj úuvaj jo'huástej.”

⁸ Tí'ij huatyéchumua'riaca', aj pu'ij jaatajé i ti tyihuá'ijtye' i maj tyí'muujhuacaa, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: “Uhuojo'tájee i maj tyí'muarie' pata'aj tyihuo'nájchitye'en, a'íjma paj anaquéej tyu'nájchitye'en i maj chúmua' ímuáj ajo'ré'nyej, pajta hua'antyityájtire'en a'íjma i maj anaquéej ajo'ré'nyej.”

⁹ Aj mu mij a'íimaj aje'ré'nyej i maj a'tzáaj ímuáj huatyóohuij tí'ij arí ancarutyísima'caj i xicáj, aj pu'ij tyihuo'nájchij séej ajta séej túmii jime'.

¹⁰ Tí'quij ta'ij a'íjma huaci'ij maj tyi'huóonajchitye'en i maj anaquéej huatyóohuij, a'yaa mu mij a'íimaj tyí'mua'ajcaj ti jéetze' tyihuá'najchitye'en a'íjma, ajta quee a'yan tyu'ríj, jí'nye a'yaa mu cha'taj mana'aj tyi'huóonajchi séej túmii jime'.

¹¹ Matí'ij tyi'huóonáachitye'ej, aj mu mij huatyóohuij maj je'ej tyi'riá'mua'tyij a'íjci jimi i ti tyichuéj,

12 a'yaa mu mij tyaaté'exaa tijin: "A'íimaj i maj quee íiya'taj huatyóohuij, séej ooraj mu'uj tyu'muáriej, pajta muáaj, a'yaa paj cha'taj pana'aj tyihuo'nájchij patí'ij ityájma, tyajta ityáj tyetya'rá'astej séej xicáj tyej tyu'muáriej tí'ij na'aj tye'riá'xiriaca."

13 Ajta a'íjna i ti ja'a'rij i úuvaj a'yaa pu séej tyu'té'exaaj i ti anaquéej huatyóochej tijin: "Cási' nya' amíincuj, canu je'ej pua'aj mua'uurej. ¿Nyiquij pequee a'yan tyu'tá' mua' nyuucaa jime' paj tyu'muárie'en séej túmii jime'?"

14 Ma'cuíj ancuriáa' i paj jaamué'tij, pajta jó'ra'nyij. Típua'aj nyáaj a'yan nyetyá'xie'va'aj nyaj a'yan cha'taj nyana'aj tyimuaanájchitye'en nyati'ij tyaanájchi a'íjci i ti a'tzáaj imuáj huatyóochej tí'ij arí aancárutyij i xicáj,

15 a'íj nu jin a'yan tya'ajxié'vi'ra' nyaj a'yan huárinyij je'ej nyaj tyá'xie've' a'íjci jime' i nyaj túmii. ¿Ca' je'ej pua'aj mua'asej a'íjci jime' nyaj tyámua' tyí'tyevij?"

16 A'íj pu jin, a'íimaj i maj íjij a'ín pué'een i maj uvé'tyajtij, a'íi mu anára'sij, majta i maj íjij a'ín pué'een i maj anáatyij, a'íi mu uvé'tyajtirij.

Jesús pu arí huéicaj jaataxájtaca' ti muí'nyij

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Tí'ij i Jesús arí a'áa joomá'caj a'ájna a Jerusalén, a'íi pu jujíme' huo'tajé a'íjma i maj jamuán huacáj tí'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

18 —Tu'rij a'áa jo're'nyesij a Jerusalén, jo'tij jo'tátuiiri'huaj a'íjna i ti ajta tyévíj jitze huanie'huaca' a'íjma jimi i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', ajta a'íjma jimi i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, a'íi mu tyu'tá'sij mej mij jaajé'caj,

19 majta a'íjma huatátuiire'sij i maj séej chuéj japua já'ma'can mej mij jaatyáxaahuataj, majta jaatyávaxí'ij, majta je'en jó'tateesij i cúruuj jitze, ajta huéicaj xicáj jitze huatájuuritaj.

Je'ej ti tyí'tíj tyu'táhuo i hua' náanaj a'íjma i Jacobo ajta i Juan

(Mr. 10:35-45)

20 Ajta a'íjna i hua' náanaj a'íjna yojmua' i Zebedeo, hua' jamuán i juyójmua', a'íi pu ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi ajta je'en tyítunutaca' tí'ij tyí'tíj jaatáhuavij.

21 Jesús pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye tyí'tíj petyí'xie've'?"

Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj huo'tá'an mu nyiyóojmua' tí'ij síij ooyíxi'in a'muáca'ta', ajta i síij ti a' útata' pujmua' a'ájna xicáara' patí'ij ya'uvé'nyesij pej pij tyu'ta'íjtaj.

22 Jesús pu a'yan pu tyaaté'exaa tijin:

—Caxu jamua'reej tyí'tíj siaj nyahuavii. ¿Nyi a'yan setyé'viicue' siaj jajpuéetzij xá'ra'nyij nyati'ij nyáaj tya'ajpuéetzij na'mej?

A'yaa mu tyityaatanyúj tijin:

—Ji'nye tyijtá.

23 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Mua'aj xu jajpuéetzij xá'ju'un nyati'ij nyáaj tya'ajpuéetzij na'mej, ajta tí'ij síij ajcáyixi'in i nyamuáca'ta' na'riij nya' útata' pujmua' capu nyéetzij nyaci'puaj, sulu a'íjma pu ci'tyij i ti Dios arí hua'antyíhuoj.

²⁴ Mati'ij i séecan i maj tamuáamuata' ará'asej jáanamujri', jéehua mu huatanyinyu'cacuca' a'íjma jimi i maj hua'puaj.

²⁵ Aj pu'ij i Jesús huo'tajé néijmi'caa, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Xu'rij mua'aj jamua'reej je'ej maj ye'ej ricij i maj tyí'ijta íyan cháanacaj japua, ca'nyéjrij mu jin tyihua'ijtye' i tyeítyee, majta i maj tyityatatyij, a'íi mu tyihua'ijtye' i séecan je'ej maj ye'ej tyá'xie've' hua' jimi.

²⁶ Ajta mua'ajmaj jimi capu juxie've' ti a'yan tyí'eenye'. Sulu a'íjna i ti jaxie've' ti va'cán jin tyí'tyávaacaj, che' a'íin huo'tyáhuüre'en i séecan,

²⁷ ajta a'íjna i ti jaxie've' ti tye'entyájrutyey a'íjna jime' i ti jéetze' ve'ej, che' a'íin pué'eenye' i ti ca'nyéjrij jin tyí'ijtyi're'.

²⁸ Ji'nye a'íjna i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca', capu a'íjna jin mujo've'mej mej mij jaatyáhuüre'en, sulu ta'aj huo'tyáhuüre'en i séecan, ajta hua' jitze ma'can huámuí'nyij, ti'ij mui'caa huáhuüre'en.

Jesús pu hua'puácaa tyú'huaaj i maj aracúcu'nyijmee
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Mati'ij a'íimaj iiráacaj a'ájna a Jericó, jéehua mu tyeítyee jamuán jó'ju' a'íjci i Jesús.

³⁰ Majta hua'puaj i maj aracúcu'nyijmee a'áa mu je'tyétya'ca'aj véjri' i juyéj jitze, mati'ij jáanamujri' ti i Jesús aja'vá'ma'ca'aj, a'yaa mu tyityeetyejíihuajraa tijin:

—Tavástara', mu paj yójra' pué'een a'íjna i David, tá'ancu'vaxi' ityájma.

³¹ Majta i tyeítyee, a'íi mu hua'ajtyá'xij, majta huo'tá'ijmuejri' mej mij huatyáapua'rej, majta a'íimaj jéetze' mu ca'nyíin jin hu- atyejíihuajra a'yaa mu tijin:

—Tavástara', mu paj yójra' pué'een i David, tá'ancu'vaxi' ityájma.

³² Aj pu'ij Jesús oocháxij, ajta huo'tajé a'íjma i maj aracúcu'nyijmee, ti'quij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye setyá'xie've' nyaj tyi'tíj huá'uurej ja'mua jimi?

³³ A'yaa mu tyityaatanyúj tijin:

—Tavástara', a'yaa tu tyá'xie've' tyaj atanyéjnye'rej.

³⁴ Aj pu'ij Jesús hua'ancu'vajxi, ajta je'en hua'rámuarie'xij i hua'ji'sij jitze. Ti'ij hua'rámuarie'xij aj mu mij huarúj, mati'ij mij atanyéenyerej muá'raa, aj mu mij jamuán jo'cáj.

21

Jesús pu a'áa ja'rá'ixaj a Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Mati'ij meríj véjri' ajoju'caj a'ájna a Jerusalén mu'rij a'áa ja'rá'ajcaa jo'tij ja'chajta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Betfagé, chájta'naj a'áa ti já'sejre' i jiríj jitze i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Aseitúnajrimi, aj pu'ij Jesús hua'puácaa huata'ityaca' i maj jamuán huacáj,

² a'yan tyihuo'te'exáatyey'e'j tijin:

—Séricuj siooj a'áa ja'tanyáaj a chájta'. A'áa xu yé'tyoonyij i púuru' ti aje'riá'tapi' ajta jamuán i yójra'. Séej sij je'ejxista, siajta je'en munyaja'rájajnyitye'en.

³ Típua'aj a'tíj je'ej tyaja'muajeevaj, a'yaa xu tyaaté'exaatye'en tijin tavástará' pu jitzán juxie've', jiye'tzín jime' tu tyijtá yajavá'toosij.

⁴ A'yaa pu tyu'ríj tí'ij a'yan tya'róo'astej je'ej tí tyu'taxájtaca' a'íjna i tí Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, tí a'yan tijin:

⁵ A'yan setyihuo'té'exaatye' a'íjma i maj a'áa jo'cháatimee i chájta'naj jitze i Sión tijin:

“Cási', pu'ríj aja've'mej ja'mua jimi a'íjna i ja'mua Rey, capu je'ej tyéejviicue', ajta avá'caj púuru' japua tí cileen tí yójra' pué'een síj i maj japuan tyí'tí'ijcicaa.”

⁶ Majta i maj hua'puaj, a'íi mu jó'ju', majta a'yan huaríj je'ej tí Jesús tyihuo'ta'íj.

⁷ Aj mu mij uya'ráaja i Jesús jimi a'íjci i púuru', majta i yójra', matí'ij mij tye'tyéveerej i tyúumaancaj a'íjci i púuru', aj pu'ij i Jesús avé'yixij.

⁸ Majta i tyeítýee jéehua mu ajtyáxiiriaca'. Séecan mu tyúumaancaj tyo'caváarajraa i juyéj jitze, majta séecan i xamuáj i maj ja'antáveechixij i ciyéj jitze.

⁹ Majta néijmi'i i maj anáatya'aj huajú'ca'aj, majta i maj cújta' huajú'ca'aj, a'yaa mu tyityeeíjhuasime'ej tijin:

—A'yaa tu tyí'muahuavíj paj tíi'rátóonyij mu paj yójra' pué'een a'íjci i rey i David. Dios pu tyámua' tyeetyájtóo a'íjna i tí yaja've'mej nyúucaritze' i tavástará'. Miche' tyaatatyójtzi're'en i maj tajapua' já'sejre'.

¹⁰ Tí'ij i Jesús utyájrúpij u Jerusalén, néijmi'i mu i tyeítýee tyúu'ítziityej, majta mue'tíj a'yan tyí'ihuo'ca'aj tijin:

—¿A'tanyíj pué'een a'mújna?

¹¹ Majta i tyeítýee, a'yaa mu tyihuo'té'exaa'ij tijin:

—A'múu pu a'íin pué'een i Jesús Nazaret tí já'ma'can, tí ajta Dios jitze ma'can tyí'xaj.

Jesús pu jaajájuarej i tyeyúuj

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Aj pu'ij Jesús utyájrúpij i tyeyúuj tzajta' tí'quíj hui'rámuaríj néijmi'caa i maj a'úun tyí'tooca'aj, ajta i maj a'úun tyí'nanaava'aj. Tyihua' meesaj pu tye'tahuá'xíj a'íjma i maj japuan túmii hua'puata'tyí'raca'aj, ajta tyihuá'ípuaa i maj cúcui'see to'racare'ej,

¹³ a'yaa pu tyihuo'té'exaa'ij tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Í nye chí'ij a'yaa mu jaatámua'síj tijin chí'ij maj tzajta' huatyényuunij i Dios jimi.” Sijta mua'aj a'yaa xu ja'uurej i chí'ij tí'ij tyásta'naj jo'maj náhua'rij jóo'ava'tacaa.

¹⁴ Majta u tyeyúuj tzajta', a'íi mu ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi i maj arácucu'un majta i maj quee ráci'ijci'nyive', aj pu'ij a'íin tyihuó'huaa.

¹⁵ Ajta matí'ij i maj puaríj tyí'ijtye' i tyeyúuj tzajta', majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, matí'ij a'íimaj jaaséj tí i Jesús tyihuó'huaa, majta huó'namuajri' maj i tí'ríj a'yan tyí'tyejijhuaca'aj tijin: “Tyiche' tyámua' tyeetyátoonyij a'íjci i tí David jitze eerányej”, aj mu mij tyinyínu'cacuca',

16 a'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijn:

—¿Nyi pahuá'namuaj je'ej maj tyí'xaj mu tí'ríj?

Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Ji'nye nyijta, nyahua'namuaj. Ajta, ¿nyi sequée jo'íjveje i yu'xarij jitze je'ej ti tyé'yu'si'? A'yaa pu tijn:

Je'ej maj a'íimaj tyu'táchuicaj i tí'ríj,

majta i unyáaque'see,

a'íj mu jin tyaatatyójtzi're'ej i Dios.

17 Aj pu'ij Jesús a'áa huojoohuá'xij, ajta je'en jó'raa a'ájna chájta' ti a'yan tyaja rájtyapuaj tijn Betania, a'áa pu'ij jo'ta'ípua'rej.

Jesús pu je'ej pua'aj tyaatajé i xápua' ti quee tajcaa

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Yaa ariá'pua'aj tí'ij ajtáhua'aj a'áa jo'mej a chájta', pu'ríj i'cuataca'aj a'ájna i Jesús.

19 Aj pu'ij xápua' huaséj ti aja'távaaca'aj a'ájna véjri i juyéj jitze, aj pu'ij ajo're'nyej jo'tij ja'távej a'ájna i xápua', majta quee taca'ca'aj, jéehua pu'uj tyáxamue'ca'aj. Aj pu'ij Jesús a'yan tyaatajé a'íjci i xápua' tijn:

—Capáj che' a'náj tajca're'en.

Tí'ij a'yan tyaatajé, aj pu'ij huatyáahuaj a'ájna i xápua'.

20 Majta i maj Jesús jamuán huacíj, matí'ij jaaséej, je'ej mu tyo'taséj, a'yaa mu mij tyaata'íhuo'ri' tijn:

—¿Ji'nye een jime' jiyé'tzín tyu'tyáahuaj mu xápua'?

21 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn títua'aj setyá'tzaahuatye'ej ti a'yan tye'mej je'ej siaj tyi'tíj tyu'taxájtaj, a'yaa pu tyi'rinyij, siajta quee a'íj siana'aj huayí'tihua'aj xá'ju'un siaj a'yan jáa'uurej a'mújcij mu xápua' nyati'ij nyeríj jáaruuj, Sulu siajta xu jaayí'tihua'aj xá'ju'un siaj a'yan tyaata'íjtye'en a'mújcij mu jiríj tijn: “Tyíchesij, atyájra' a jájritze”, a'yaa pu'ij ajta tye'mej.

22 Ajta néijmi'i i siaj jin huatyényuusij i Dios jimi, a'yan setya'tzáahuatye'ej a'yaa xu siajta tya'ancuriáa'sij.

A'ájna i ti jin antyúumua'reej i Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Aj pu'ij ta'ij i Jesús a'úun jo'tyájrurij u tyeyúuj tzajta'. Tí'ij ooj a'úun tyihua'mua'tyáacaj i tyeítyee, a'íimaj mu ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi i maj puaríj tyí'ijtye', majta i huásij, a'íi mu aje're'nyej, matí'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijn:

—¿Tyi'tanyí jin petyi'tyéjvee pej pij a'yan rijcaj? ¿A'tanyíj a'ájna jin mua'antyíhuoo?

24 Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Nyáaj nu nyajta séej tyajamuaata'íhuo'raj, títua'aj sianaaté'exaatye', aj nu nyij jamuaaté'exaatye'sij tyi'tíj nyaj jin tyi'tyéjvee nyej nyij a'yan ricij.

25 A'ájna i ti jin tyi'tyávaaca'aj i Juan tí'ij huó'íiraj i tyeítyee, ¿jo'nyij jo've'mej? ¿Nyi tajapuá Dios ti já'sejre', ca' úyan i cháanacaj japua, hua' tzajta' i tyeítyee? Matí'ij mij tyi'tyúu'ixaaj jujímua'aj, a'yaa mu tijn:

—Típua'aj a'yan tyetyaaté'exaatye' yee Dios pu yo'ta'ítayaca', a'yaa pu tyitaaté'exaatye'sij tijin: “¿Ji'nye een jin tyequée ja'antzaahuaj?”

²⁶ Ajta quee je'ej tyí'rij tyaj a'yan tyaataxáj yee tyétyacaa mu yo'ta'ítayaca', ji'nye tyahuá'tziinye' i tyeítsee, majta néijmi'i a'yan tyá'tzaahuatye' ti i Juan tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can.

²⁷ Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Catu jamua'reej.

Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Canu nyajta nyáaj jamuaaté'exaatye'ej tyi'táj nyaj jin tyi'tyéjvee ney nyij a'yan ricij.

A'íjci jime' i maj yójmua'mua' pué'een i maj hua'puaj

²⁸ Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye mua'ajmaj tyajamuá'miteeraste' a'íjna jime' i nyúucarij? A'táj pu hua'puácaa tyiyójmua'ca'aj, aj pu'ij séej a'yan tyu'té'exaaj tijin: “Nyiyóoj, áricuj pata'aj tyojo'muárie'en ijíj jó'nyaj úuvaj jo'huástej.”

²⁹ Aj pu'ij i yójra' a'yan tyu'tanyúj tijin: “Canu jó'yi'muij.” Ajta je'en seequéj tyi'riá'mua'aj aj pu'ij ujó'mej ti'ij tyojo'muárie'en.

³⁰ Ajta je'en i yo'puáara'an ajo're'neye' i séej jimi, a'yaa pu'ij cha'taj tyaata'íj. Ajta i yójra' a'yaa pu tyu'tanyúj tijin: “Ji'nye nyijta a'yaa nu rinyij.” Ajta capu a'yan huaríj.

³¹ ¿A'tanyíj a'íimaj i maj hua'puaj a'yan huaríj je'ej ti tyaaxié'va'ca'aj i hua' táataj?

A'yaa mu mij a'íimaj tyityaatanyúj tijin:

—A'íjna i ta'nájcaj.

Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', a'íimaj i maj tyi'tyejijve' tajtúhuan jitze ma'can, majta i úucaa i maj jutoj túmii jime', a'íi mu já'muamue'tin mej mij utyájrutyej jo'tij i Dios tyejé'ijta.

³² Ji'nye ti'ij i Juan mujo've'mej ti'ij jamuaaté'exaatye'en je'ej siaj ye'ej huárinyij i Dios jimi, mua'aj xu quee ja'antzaahuaj, majta i maj huá'ijjve' majta i úucaa maj jutoj túmii jime', a'íi mu xaa ja'antzaahuaj. Siajta mua'aj siati'ij a'íj huaséj caxu seequéj tyu'muá'aj siaj sij ja'antzaahuatye'en.

A'íjci jime' i maj tyi'muijhuacaa i maj je'ej pua'aj tyi'tyetyeityee

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Xáanamujri' a'íjci i nyúucarij: A'táj pu úuvaj huahuástej, ajta jariá'naj tyetyéj jime', ajta tyi'táj huatyátaahuaca' ti jitzán jaatyájacha'xi'in i úuvaj, ajta tyi'táj ájtaahuaca' ti'ij japuan ujeváj hua'íxie're'en.

'Aj pu'ij séecan hua'tanyéjtye i chuéj mej mij tyaanájchitye'en, ajta je'en jó'raa a'íjna i a'táj séej chuéj japua.

³⁴ Ti'ij tya'rá'aj mati'ij pua'aj jaju'racaa a'íjci i úuvaj, séecan pu huata'ítayaca' i maj jimi tyi'muarie', mej mij uhuojo'táhuavii a'chu ti jaci'tyij a'íjci i ti tyi'chuej.

³⁵ Majta a'íimaj i chuéj maj huo'tanyéj, a'íi mu huo'vívi' a'íijma i maj huata'ítayi'huaca', séej mu huatyáavaxij, majta séej huajé'caj, majta séej huatyáto'sij tyetyéj jime'.

³⁶ Ajta i ti ja'a'rij i chuéj séecan pu ajtáhua'aj huata'ityaca', mu'rj jéetze' mui'caa, majta i chuéj maj huo'tanyéj, a'yaa mu cha'taj mana'aj huó'ruuj a'íjma i maj huata'íjtyi'huaca'.

³⁷ 'Uve'tyáatican pu'ij i juyój huata'ityaca' a'yan tyi'mua'astj tijn: "A'íj mu xaa ántzaahuatye'sij i nyiyóoj."

³⁸ Majta i chuéj maj huo'tanyéj, mati'ij jaaséj a'íjci i yójra', a'yaa mu tyaaxá'pui'intarej tijn: "A'íi pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyá'ci'tyij, tyiche' jaajé'caj ti'ij ityájma tyí'ta'a'rij já'ra'nyij."

³⁹ Aj mu mij jaatyéevi' a'íjci i yójra', mati'ij mij ji'ráaja apua'quéj majta je'en jaajé'caj.

⁴⁰ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijn:

—Ajta a'yájna ti'ij uvé'nyej a'íjna i ti ja'a'rij i chuéj, ¿ji'nye tyajamuá'miteeraste' mua'ajmaj, je'quij huá'uuren a'íjma i chuéj ti huo'tanyéj?

⁴¹ A'yaa mu tyityaatanyúj tijn:

—A'íi pu quee hua'cu'váaj huá'cui'nyij a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'tyetye'tyee, ajta je'en séecan huatanyéjtye'sij i chuéj, mej mij jaatá'an i ti jací'tyij ti'ij tya'rá'astij mati'ij pua'aj jaju'raaca i úuvaj.

⁴² Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa' tijn:

—¿Nyí sequée a'náj jo'íjvej i yu'xarij jitze? A'yaa pu tyá'xaj tijn: A'íjna i tyetyéj i maj ájca' yóoriej i maj chi'ij ta'huacaa, a'yaa pu tye'rájraa ti a'ín pue'éenye'ej ja'raa i ti jéetze' juxie've'. Tavástara' pu a'yan jáaruuj, a'íj tu jin tyámua' tyo'taséj.

⁴³ A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye', maj mua'ajmaj jamuáa'ri'raj a'íjna i ti ja'muaci'tyíche' i siaj jin tyu'ta'íjtaj, mej mij séecan huatá'an i maj a'yan huárinyij je'ej ti tya'ráanajchi.

⁴⁴ Ajta a'íjna jime' i tyetyéj, t'ipua'aj a'tj jitzán éejcataj a'íjna i a'tj néijmi'que' pu huatyána'xij, ajta t'ipua'aj a'íjna i tyetyéj japuan rájvetyij i tyévi. A'íi pu jaatyámuinyaxi'ij.

⁴⁵ Majta i maj tyihua'íjtye' i puaarij majta i fariseos, mati'ij jáanamujri' je'ej ti i Jesús tyí'xajtaca'aj séj nyúucarij jime', aj mu mij jáamua'reeri' ti a'íjma tyáxajtasime'ej.

⁴⁶ Aj mu mij jáahuoj je'ej maj ye'ej tyeetyéevi', majta huá'tziinya'ca'aj a'íjma i tye'tyee, ji'nye néijmi'i mu i tye'tyee a'yan tyá'tzaahuatya'ca'aj ti Jesús a'ín pué'eenye'ej i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj.

22

A'íjci jime' i maj jin tyí'ye'estyaa t'ipua'aj a'tj huatyénye'ichej

¹ Jesús pu ajtáhua'aj a'yan tyihuo'té'exaa' séj nyúucarij jime'. A'yaa pu tijn:

² —A'yaa pu tyí'een a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj ti'ij a'íjna jimi i rey ti tyu'yé'estej a'íjci jime' ti i yójra' huatyénye'ichaca'.

³ A'íjma pu huata'ityaca' i maj jimi tyí'muarie' mej mij uhuojo'tájeevej a'íjma i ti arí huo'tá'inyej, majta a'íimaj i maj huatá'inyi'huaca', camu jo'c'inyicuca'aj maj aje're'nyej.

⁴ 'Ajtáhua'aj pu séecan huata'ityaca', a'yan tyihuo'te'exaatye'ej tijn: "A'yaa xu tyihuo'té'exaatye'en a'íjma i nyaj huo'tá'inyej tijn

pu'rij tyámua' tyí'een i cue'ráj. Nu'rij tyu'ta'íjtaca' maj huó'cui'nyij i ya'muáatyee i nyaj hua'pu'ujtye', néijmi'i pu arí tyámua' tyí'een tyata'aj tyij tyu'yé'estej."

⁵ Majta i maj huatá'inyiíhuaca', camu hua'antzaahuaj. Síij pu a'áa jo'mej jo'tij tyajá'huaste', ajta síij a'áa pu jo'mej jo'tij tyajá'toj,

⁶ majta séecan mu huo'vívi' i maj tyí'muarie' a'íjci jimi i rey, majta je'ej pua'aj huó'ruuj 'asta mana'aj quee huo'cuij.

⁷ Aj pu'ij i rey huápu'i'ij huatanyú'caca', ti'quij huo'ta'ítyaca' i juxantáaru'ustyamua' mata'aj mij huó'cui'nyij néijmi'caa i tyeítyee maj tyí'tyacui'caa majta tyu'tyáatiej i tyihuá'ch'i'ij.

⁸ Ajta je'en a'yan tyihuo'té'exaa' a'íjma i maj jimi tyí'muarie' tijin: "Pu'rij néijmi'i tyámua' tyí'een tyej tyij tyu'yé'estej, majta a'íimaj i nyaj huo'tá'inyej, camu yeve're'nyajcuj.

⁹ Séricuj mua'aj, ti'ij na'aj tyi'cure'nyáatimee i juyéj, siata'aj huo'tá'inyej néijmi'caa i tyeítyee a'chu siaj pua'mácan tyoonyij."

¹⁰ Mat'i'ij mij iirácij i maj jimi tyí'muarie', majta je'en jéehua hua'ajsií i tyeítyee a'chu maj pua'mácan huátyoj, i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeítyee, majta i maj tyámua' tyí'tyetyeítyee, a'yaa mu mij tyityo'huájistyaca' i tyeítyee u chi'táara'an a'íjci i rey.

¹¹ Ti'ij i rey utyájruij ti'ij huo'séj a'íjma i ti huo'tá'inyej, aj pu'ij séej huaséj ti quee a'yan eenye' tyi'tyéechan je'ej ti tyeévijtye' ti'ij tipua'aj síij huatyényeíchej.

¹² A'yaa pu tyaaté'exaa' tijin: "Nya' amíincuj, ¿ji'nye petyi'tyájruij a'yújna maj pajta quee a'yan eenye' tyi'tyéechan ti'ij tyi'tyéevijtij ti'ij tipua'aj a'tíj ti huatyényeíchij?" Ajta i a'tíj capu huatanyúj.

¹³ Aj pu'ij i rey a'yan tyihuo'ta'íj a'íjma i maj tyí'huire' tijin: "Siata'aj ja'náji'que'en muáca'ra'an jitze, siajta icájra'an jitze, siajta je'en ji'rárieenyij jo'tij jo'tíca'. Aj pu'ij juyiinyen ajta jajpuéetzij ja'mej."

¹⁴ Ji'nye mue'tíj mu huatájeevi'huaj, ajta i Dios je'cácaa pu'uj antyíhuosij.

A'íjci jime' i maj jin tyí'najchitaj i tajtúhuan jimi

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Majta i fariseos a'íi mu jo'cíj, mat'i'ij mij jaaxá'pu'i'intarej mej mij tyi'tíj jin jaamué'tin a'íjci i Jesús ti'ij ootyá'itzeere'en, mej mij a'íjci jin jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

¹⁶ Aj mu mij séecan huata'ítyaca', mej mij jamuán tyu'taxáj i Jesús, majtáhua'aj séecan hua' jamuán i maj Herodes jitze ajtyáma'can, a'yaa mu mij tyaaté'exaa' tijin:

—Maeestro, a'yaa tu tyá'mua'reej paj a'íjna jin tyí'mua'taj i ti ji'ré'can jime', pajta huá'mua'tyej je'ej ti tyá'xie've' i Dios, capu a' jitze juxie've' je'ej maj tyí'xaj i tyeítyee, ji'nye capáj a'yan tyá'xie've' mej mij a'íimaj tyámua' mojo'sejra.

¹⁷ Pata'aj taaté'exaatye'en: ¿Nyiquij xá'pu'i' tyaj tyu'nájchij a'íjci jime' i maj huá'jijve' i tajtúhuan jitze ma'can, ca' quee?

¹⁸ Ajta i Jesús ti'ij jáamua'reeri' maj quee huatoojé'yacan jin tyé'ihuo'raca'aj, sulu mej mij je'ej pua'aj jáa'uuren, a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa' tijin:

—Mua'aj mu siaj quee tyi'táj mua'reej, ¿ji'nye siaj sij tyi'tyese' siaj naatyéevi'?

¹⁹ Sianaataséjratye' i túmii i siaj jin tyí'najchitaj a'íjma jimi i maj já'muajijve'.

Aj mu mij séej aya'váit'yej i túmii,

²⁰ ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj nyéerima'ra' á'seejre', ajta ji'nye ántyapuaj yaj ti á'yu'si'ij?

²¹ A'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i ti tyí'ta'ijtye'.

Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Siata'aj jaatá'an a'íjci i tajtúhuan tyi'táj ti á'ria'ra' pué'een, siajta i Dios tyi'táj ti á'ria'ra' pué'een.

²² Matí'ij a'yan tyáanamua'jri', je'ej mu tyo'taséj, ámu'uj mij yooríeej matí'ij mij jo'cáj.

A'ájna i xicáara' maj jitzán huatájuuritaj i mui'chítýee

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ A'ájna xicáara' jitze, séecan mu a'ímaj i saduceos aje're'nyej i Jesús jimi. A'yaa mu a'ímaj tyí'xaj tijin camu che' huatájuuritaj i maj meríj huácuij, a'íj mu jin a'yan tyaata'íhuo'ri' i Jesús tijin:

²⁴ —Maeestro, Moisés pu a'yan tyu'xájtaca' tijin tipua'aj a'táj ti nyeiichej huámuí'nyij, ajta quee xu tyiyóomua'caj, ti a'yan tyúuxie've' ti i ihuáaria'ra' ja'ancuré'vi'táj a'íjci i ti jatyévi'tinya'aj i ti huamuí', ti'ij jitzán ma'can tyiyóomua'aj já'ra'nyij a'íjci i ti huamuí'.

²⁵ A'yaa pu a'náj tyu'ráj ityájma jimi, mua'ráhua'puaca'aj a'ímaj i maj ju'ihuaamua'ca'aj. Ti'quij i ti vásti' huatyényeichaca', ajta je'en huamuí'. Capu tyiyóomua'aj ja'raa a'íjci jitze i ti jatyévi'tinya'aj, a'íj pu'ij jimi huatýá'itzee i ti je'tyáa'sej.

²⁶ A'yaa pu cha'tána'aj tyáaruuj a'íjci i juutzájra', ajta je'en i síij i ti huéicaj jitze, a'íj pu ajta ja'antýanaxcaca', a'yaa pu cha'tána'aj tyáaruuj, ajta je'en a'yan tya'raj ti a'yan tyihuó'ruuj néijmi'caa i maj aráahua'puaj ará'asej.

²⁷ Ti'ij a'yan tya'rá'aj aj pu'ij té'ej i íiti' huamuí'.

²⁸ Arí ijíj, a'ájna matí'ij huatájuurej, ¿a'tanyíj cína'ra'an pue'éenye'ej ja'mej, a'ímaj i maj aráahua'puaj ará'asej, ji'nye néijmi'i mu jatyévi'tinya'aj?

²⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Huápuí'ij xu mua'aj quee tyi'táj je'ej tyí'mua'reej, ji'nye caxu jamua'reej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, caxu siajta jamua'tyej i ti jin i Dios néijmi'i putyí'uurej.

³⁰ Matí'ij huatájuurej i mui'chítýee, camu che' nyejnyei'chen i tyétyacaa, camu majta i úucaa che' huiichan, ji'nye a'yaa mu éenye'ej muá'ju'un matí'ij i maj tajapuá tyí'huire' Dios ti já'sejre'.

³¹ Ajta a'íjna jime' maj i mui'chítýee huatájuuritaj, ¿nyi sequée a'náj jo'jájvej i yu'xarij jitze ti i Dios a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

³² “Nyáaj nu a'íjn pué'een i hua' Dios a'íjna i Abraham, ajta i Isaac, ajta i Jacob?” A'íj pu jin quee hua' Dios a'íjma i mui'chítýee, sulu a'íjma i maj júurij.

³³ Mati'ij i tyeítýee a'yan tyáanamujri', tyámua' mu naa tyi-tyo'tóomuajtyaca' a'íjci jime' je'ej ti i Jesús tyihuá'mua'tyajca'aj.

I nyúucarij ti jéetze' juxie've'

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Majta i fariseos, a'íi mu tyúusiij mati'ij jáamua'reeri' ti i Jesús huo'mué'tij a'íjma i saduceos,

³⁵ ajta síij ti a'íin pué'een i ti tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, a'íi pu a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Jesús ti'ij jaamué'tin tijin:

³⁶ —Maestro, ¿tyi'tanyí nyúucarira' jéetze' juxie've' a'íin ti jo'yú'xaca' i Moisés?

³⁷ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—“Huaxie've' a' vástara' ti Dios pué'een, néijmi'i jime' mua' xiéjnyu'caa, pajta néijmi'i jime' a'júuricamej, pajta néijmi'i jime' i paj jin ma'úumua'rej.”

³⁸ A'íi pu a'íin pué'een i ta'nájcaj, ti ajta jéetze' juxie've' a'íjna jitze i nyúucarij.

³⁹ Ajtáhua'aj pu síij nyúucarij séejre' ti a'yan tyá'xaj tijin: “Huaxie've' i axa'aj tyévíj a'yájna pati'ij asíij tyíaxie've'.”

⁴⁰ A'íjna jitze i nyúucarij ti hua'puaj a'íj pu jitze aróoca'nyej néijmi'i i nyúucarij, majta a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, a'íj mu majta jitze aróoca'nyej.

¿A'tanyíj jayjóoj a'íjci i ti Dios ja'antyíhuoj?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Mati'ij móoj aja'tyusíria'caj a'íimaj i fariseos,

⁴² Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye mua'ajmaj tyajamuá'miteeraste' a'íjci jime' i Ciriístu'? ¿A'tanyíj jitze eeráma'can?

A'yaa mu tyityaatanyúj tijin:

—A'íj pu jitze eeráma'can i David.

⁴³ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Ji'nye na'quij i David, a'íjna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios, a'yan jaatamua'aj tijin nyavástara'? Ji'nye a'yaa pu i David tyu'taxájtaca' tijin:

⁴⁴ Tavástara' pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i nyavástara' tijin:

“Ooyíxi' i iye'ej nyamuáca'ta', 'asta nyana'aj quee huo'mué'tin i maj muájcha'íire'.”

⁴⁵ ¿Ji'nye tyí'rij ti i Ciriístu' a'íj jitze eerama'cáantaj i David, tipua'aj i David a'yan jatamuá'muatya'an tijin nyavástara'?

⁴⁶ Majta i maj jáanamujri', camu je'ej tyéejtyoj je'ej maj tyityaatányuunyij, ti'ij na'aj a'ájna ímuáj, capu che' a'tíj óoca'nyajca'aj ti tyi'táj jaata'íhuo'.

23

Jesús pu hua' jitze tyo'ojpuá'rij a'íjma i fariseos, ajta a'íjma i maj tyi'mua'taj i yu'xarij jitze

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa a'íjma i tyeítýee, ajta a'íjma i maj jamuán huacíj, a'yaa pu tijin:

² —A'íimaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, majta i fariseos, a'íi mu tyihuá'mua'tyej i tyeítsee i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca'.

³ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' siaj hua'rá'astej, siajta néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej maj tyajá'mua'ixaatye', ajta caxu a'yan rijcaj je'ej maj a'íimaj ricij, ji'nye camu a'íimaj a'yan ricij je'ej maj tyajá'mua'ixaatye'.

⁴ Jéehua mu tyihuá'ijcatye' i tyeítsee a'íjci jime' i ti huápui'ij muárie'rij tíquee a'tíj pújoorej tí'ij a'yan huárinyij, majta a'íimaj camu tooa'caa tí'ij a'yan cha'tána'aj tyihuó'ci'tyij.

⁵ Néijmi'i mu a'yan ricij jéjre'citze' mej mij i tyeítsee huo'séj. Antajiyo'ojma'can mu ta'huacaa a'íjci i maj jin ootooj'ca'ajma'aj i jumu'új jitze, majta tití'ijme'en tya'ajhuáxi'in jo'tíj jo'ca'ástimee i huá'siicu'.

⁶ A'yaa mu tyá'xie've' ti huo'ci'tyij maj oorá'sej i ipuárij japua a'íjci jamuán i ti antyúumua'reej i maj jin tyí'ye'estyaa, ajta hua' tye'yúuj tzajta', a'íi mu jaxie've' maj oorá'sej i ipuárij japua ta'nájcaj jo'maj já'ra'sacaa i huásij,

⁷ ajta a'yan tyihua'ránajchi maj i tyeítsee tzáahuatyí'ra'aj jin huo'tatyójtje'en a'ájna jo'tíj tyajá'tuihuaj, majta a'yan hua'tamuá'muatya'an tíjin maeestro.

⁸ 'Siajta mua'aj caxu a'yan tyá'huocaj mej mij i tyeítsee a'yan jamuatamuá'muatye'en yee maeestro, ji'nye néijmi'i xu mua'aj ju'ihuáamua', ajta síj na'aj a'íin pué'een i ti tyaja'muamua'tyej, a'íi pu a'íin pué'een i Dios.

⁹ Siajta quee a'tíj a'yan tamuá'muatye'en yee nyavástara' íian cháanacaj japua, ji'nye séej xu'uj tyivástara', i ti tajapua' já'sejre'.

¹⁰ Caxu siajta jahuoocaj mej mij a'yan jamuaatámua'tyij yee nymaeestro, ji'nye a'íi pu'uj i Círíistu' a'íin pué'een i ti ja'mua maeestro.

¹¹ A'ájna i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee ja'mua jimi, che' a'íin néijmi'caa jamuaatyáhuíire'en.

¹² Ji'nye a'ájna i ti jusíj óotzaahuatye', a'íj mu huatyáxaahuataj, ajta i tíquee a'yan tyóotzaahuatye', a'íi pu va'cán jin tye'entyárutyij.

¹³ 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mua'aj mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, siajta mua'aj mu siaj fariseos pué'een, ji'nye caxu tyámua' metyityoomuámua're', siajta tyi'tyánaamuaj u tajapua' mej mij quee i tyeítsee utyájrutyey jo'tíj i Dios tyejé'ijtaj. Caxu siajta mua'aj utyárutyicuj, caxu siajta hua'tá'caa mej mij utyájrutyey i maj a'yan tyá'xie've' maj utyájrutyey.

¹⁴ 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en, mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, siajta mua'aj mu siaj fariseos pué'een, caxu tyámua' metyityoomuámua're', ji'nye mua'aj xu tyihuá'ari'raaa i maj tyú'cha'íj i juchéj i úucaa i maj antyúujimua'astariaca', siajta je'en jéehua á'tíjtí' setyenyúusima'aj i Dios jimi, a'íj xu sij jin jéetze' jajpuéetzij xá'ju'un.

¹⁵ 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en, mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, siajta mua'aj fariseos, caxu tyámua' metyityoomuámua're', a'yaa xu tyí'tyaciñney néijmi'que' i cháanacaj japua siajta i jájtyij japua siaj sij séej huamué'tin tí'ij ajta a'yan tyi'tyúucha'íj já'ra'nyij siati'ij mua'aj, ajta siati'ij séej huamué'tin, a'yaa xu ja'uuren tí'ij a'íin jéetze' jamuaatyámue'tin a'íjci jime' ti je'ej pua'aj tyi'tyevistan, a'íj pu jin jéetze' jajpuéetzij ja'mej sequée mua'aj.

16 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mua'aj mu siaj quee atanyéjnye', a'yaa xu tyí'xaj tijn: "Capu tyí'táj huüre' tipua'aj a'táj tya'tóoratzij nyúucaritze' i tyeyúuj, sulu tipua'aj tya'tóoratzij nyúucaritze' a'íjci i ooroj ti tyeyúuj tzajta' séejre', aj pu xaa juxie've' ti ja'rá'astej a'íjci jime' i ti jin tya'tóoratziri'."

17 Mua'aj siaj quee tyámua' metyityoomuámua're' siajta quee atanyéjnye'. ¿Tyi'tanyí jéetze' juxie've' nyi a'íjna i ooroj ti tyeyúuj tzajta' já'sejre', ca' i tyeyúuj i ti tzajta' séejre' i ooroj?

18 A'yaa xu siajta mua'aj tyí'xaj tijn: "Tipua'aj a'táj tya'tóoratzij nyúucaritze' a'íjna i maj japuan tyí'mu'vejritaj, capu tyí'táj huüre', ajta tipua'aj a'táj tya'tóoratzij nyúucaritze' i mu'vejrij ti ja' áan ja'tyá' a'íjna i maj japuan tyí'mu'vejritaj, aj pu xaa a'yan tyúuxie've' ti ja'rá'astee."

19 Mua'aj mu siaj aracúcu'nyijmee. ¿Tyi'tanyí jéetze' juxie've' nyi a'íjna i mu'vejrij, ca' a'íjna i maj japuan tyí'mu'vejritacaa?

20 A'íjna i ti jitzán tya'tóoraj i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, capu a'íj na'aj jitze tya'tóoraj i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, sulu a'íj pu ajta jitze tya'tóoraj i ti a'áan tyeje'tyá' i maj japuan tyí'mu'vejritacaa,

21 ajta a'íjna i ti atóoraj nyúucaritze' i tyeyúuj, capu a'íj na'aj jitze tya'tóoratziri' i tyeyúuj, sulu a'íj pu ajta nyúucaritze' i Dios ti tzajta' séejre' a'íjci i tyeyúuj.

22 Ajta a'íjna i ti nyúucaritze' atóoratyij i tajapuá, a'íj pu jitze tya'tóoraj i nyúucaritze' a'íjci i ipuárij Dios ti japuan áan jo'ojcaj, ajta je'en tya'tóoraj nyúucaritze' i Dios ti a'áan jo'ojcaj a'íjci japua i ipuárij.

23 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, siajta mua'aj mu siaj fariseos pué'een, mu siaj quee tyámua' metyityoomuámua're', ji'nye mua'aj xu tyi'tá'caa je'cácaa i ti juxie've' a'íjci i siaj tyí'na'chityaa i siaj tyí'cua'caa a'íjci i meentaj, siajta a'íjci i ti naa tyaarie'ej anís tyi'táj, siajta a'íjci i comíino, siajta quee ja'rá'astej a'íjci i nyúucarij ti jéetze' juxie've' ti a'ín pué'een i siaj tyámua' ja'huóomua'raj, ajta siaj hua'ancu'vajxi'in i tyeityee, ajta siaj quee tyi'táj jin áitzeeria'aj séecan jimi. A'yaa pu tyúuxie've' siaj a'yan huárinij, siajta quee yó'hua'nán a'íjci i siaj je'cácaa tyu'tá'an.

24 Mua'aj mu siaj aracúcu'nyijmee, séecan xu tyí'tyese' siaj sij ja'rá'astej i nyúucarij ti quee jéehua juxie've', siajta serij yo'huá'xij a'íjci i nyúucarij ti jéetze' juxie've'.

25 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, siajta mua'aj fariseos!, ji'nye mua'aj xu tyámua' ju'uurej maj jéjre', siajta mu juzájta' je'ej xu pua'aj tyí'tyetyeityee, a'íjci jime' siaj tyí'nahua' siajta jéehua tyí'nyacua'aj.

26 Fariseo mu paj quee atányeej, pooj mi' tyámua' uhuá'uuren a' tzajta', aj paj xaa naa huasé'rihua'aj puá'mej maj jéjre'.

27 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze siajta je'en mua'aj fariseos, caxu tyámua' metyityoomuámua're', a'yaa xu een ti'ij i hua' chi'ij jo'maj huaja'ava'tacaa i mui'chítyee, mua'aj xu naa huasé'rin maj jéjre', maj siajta je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee i juzájta', ajta jéehua tyo'huáa' i tyihuá'carij, ajta i néijmi'i i ti arí je'ej pua'aj tyí'een.

28 A'yaa xu mua'aj een, jéjre' xu a'yan tyúusejrataj siaj tyámua' tyí'tyetyeityee, siajta i jutzájta' je'ej pua'aj een a'íjci jime' siaj je'ej pua'aj ricij.

29 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mu siaj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, siajta mua'aj mu siaj fariseos pué'een, ji'nye mua'aj xu ja'ajtá'huaj i hua' chi'ij i maj tzajta' huo'tyáato'raj i maj meríj huácuij, i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, siajta tyámua' tyí'uurej i tyihuá'chi'ij i maj tzajta' huo'tyáato'raj i maj tyámua' tyí'tyetyeityeristaca'aj,

30 siajta je'en a'yan tyu'taxájtaj tijin: "Típua'aj ityáj tyajúuricajche' a'ájna imuáj mati'ij yéčajca'aj i tahuásimua', catu a'yan tyi-hua'cui'nyíche' a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj."

31 A'íj xu jin a'yan tyá'tzaahuatye' i jutzájta' i siaj a'ín pué'een i siaj hua' jitze eeráma'can a'íjma i maj huo'cuij a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

32 Siata'aj ja'antyíci'tyij a'íjci i maj ju'huatyáhuuij a'íjma i já'muahuasimua'ci'ij.

33 'Mua'aj mu siaj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee. A'íj xu jitze eeráma'can i cú'cu'uj ti tyí'hue'tacaa. ¿Nyi a'yan setyi'mua'tzej yee já'muahuire'en ti'ij quee i Dios puéjtzij jamuaata'an?

34 A'íj nu jin nyáaj huo'ta'ítyij ja'mua jimi a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xaj, nyajta i maj tyámua' metyityoomuámua're', nyajta i maj tyihuó'mua'tyej. Siajta mua'aj, séecan xu cui'nyij, siajta séecan á'tatan i cúruuj jitze, siajta séecan huatyávaxi'ij i tyeyúuj tzajta', siajta séecan huatamuáritye'sij séej chájta'naj jitze siajta séej.

35 Mua'ajmaj pu'ij já'muaci'tyij néijmi'i i puéjtzij i maj jin tyityáacuij íiyan i cháanacaj japua, mati'ij mana'aj tyeejé'caj a'íjci i Abel ti tyámua' tyí'tyevistaca'aj ajta mati'ij jaajé'caj a'íjci i Zacarías i ti yójra' pué'eenye'ej a'íjna i Berequías, a'áa siaj yo'jé'caj jé'ta' jo'tij jo'tyéjvee i hua' tyeyúuj, ajta a'íjna i maj japuan tyí'mu'vejritacaa.

36 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti néijmi'i i puéjtzij huá'ci'tyij a'íjma i tyéityee ijíj maj yan huacháatimee.

*Jesús pu huóoyiinyaca' a'íjma jimi i maj Jerusalén já'chajca'aj
(Lc. 13:34-35)*

37 'Jerusalén, Jerusalén siaj huacháatimee, mua'aj xu huá'cui'caa a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xaj, siajta huo'tyáto'sixij a'íjma i Dios ti ja'mua jimi huo'ta'ítyaca' mej mij tyajamuáamua'tyej. Mue'tíj nu a'yan tyá'xie'va'ca'aj nyaj tyámua' tyajamuáacha'ín, nyej nyij ja'mua japua huatányuunyij, a'yájna ti'ij i tyacuáarie' ti hua'antyásiirej i xípiri'ij ti'ij hua'vá'naj i ju' anáj jime', siajta mua'aj, caxu a'yan tyaataxie'vej.

38 Cási' xaaséj, a'májna jo'siaj ja'chej, pu'ríj tya'rá'iixaj ti'ij yáana'quij metyoo'éenye'ej ja'mej,

39 a'yaa tyajá'mua'ixaatye' siaj quee che' nyeséejran, 'asta siana'aj quee a'yan tyu'taxáj yee: "Tyiche' tyaatatyójtzi're'en a'íjci i ti yaja've'mej nyúucaritze' i tavástara'."

24

Jesús pu jaataxájtaca' ti huatyú'uunyi'huaj i tyeyúuj

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Aj pu'ij Jesús iirájraa u tyeyúuj tzajta', ti'ij iiramá'caj, a'íi mu aje're'nyej i maj jamuán huacíj, aj mu mij jaatajé ti'ij jaaséej i chi'ij ti hua'uj avéjri' a tyeyúuj ti jo'tyéjvee.

² Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa'j tijn:

—¿Nyi néijmi'i setyí'sej mu chi'ij ti tyu'uj iieye'ej? A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti néijmi'i tyu'tyú'uunyi'huaj capu che' séeria'aj ja'mej i tyetyéj ti jujapuá tyiquéetime. Néijmi'i pu huatyú'uunyi'huaj.

Tyi'tíj ti huataséjre'sij a'ájna xicáara' jitze ti jitzán tye'entyipúa'rij

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Aj mu mij jo'cáj, a'áa mu ja'rá'aj jiríj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Aseitúunajrimi, a'áa pu jo'taquéecaj a'ájna i Jesús, mati'ij ajtyáxiiriacá' a'íimaj i maj jamuán huacíj, mej mij a'yan tyaata'íhuo' tijn:

—Tyáaxie've' paj taaté'exaatye' a'náj ti a'yan tyí'rinyij. ¿Tyi'tanyí huataséjre'sij a'ájna xicáara' paj jitzán pajtáhua'aj yava'cányesij, ajta ti'ij néijmi'i tye'entyipúa'rij i ti tyí'sejre' íyan i cháanacaj japua'?

⁴ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Tyámua' xu'uj mua'aj ti'ij quee a'tíj já'muacuanamuaj.

⁵ Ji'nye mue'tíj mu huataséjre'sij i maj a'yan tyuséerataj muá'ju'un nyati'ij nyáaj. A'yaa mu tyi'xáataj muá'ju'un tijn: “Nyáaj nu a'íin pué'een i Ciriístu’”, a'yaa mu mij mui'caa tyí'cuanamuan tyeítyee.

⁶ Mua'aj xu tyí'namuajran maj meríj tyúunyo'si'tye'ej aja'hua', na'ríj maj meríj tímua' huatyóohuisij maj tyúucui'nyij, siajta mua'aj caxu tyí'tziñnye'ej, ji'nye juxie've' ti a'yan tyú'rinyij, ajta capu eexúj a'ájna atyojo're'nyesij ti'ij jitzán néijmi'i tye'entyipúa'rij.

⁷ Ji'nye séecan mu tyeítyee, majtáhua'aj séecan i tyeítyee, a'íi mu huatóonyo'si'tye'ej, majta i maj séej chuéj japua jo'cháatimee, majtáhua'aj i maj majta séej chuéj japua jo'cháatimee a'íi mu néijmi'i huatóonyo'si'tye'ej, mui'caquéj mu majta huatatájcu, ajta mui'caquéj huatóoca'tzij i chuéj.

⁸ A'íi pu'ij néijmi'i a'íin tyi'pué'een i ti tya'nájcaj i maj jin jajpuéetzij muá'ju'un.

⁹ 'Aj mu mij já'muavivi'ran, mej mij je'ej pua'aj jamuáa'uurej, ajta mej mij jamuáacui'nyij, majta néijmi'i i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua a'íi mu jamuájcha'íria'aj muá'ju'un a'íjci jime' siaj nyéetzij ná'astijre'.

¹⁰ A'ájna xicáara' jitze, mue'tíj mu naatáxahuataj, majta séecan je'ej ju'uuri'aj muá'ju'un, majta tyuucha'íire'ej muá'ju'un.

¹¹ Mue'tíj mu huataséjre'sij i maj tyí'hue'tacaa a'íjci jime' maj nu'uj Dios jitze ma'can tyi'xaj, a'íj mu jin jéehua huá'cuanamuan i tyeítyee.

¹² Jéehua pu huápu'i'ij je'ej pua'aj tyi'éenye'ej ja'mej, a'íj mu jin quee che' tyámua' ja'huoomua'raaj muá'ju'un.

¹³ Ajta Dios pu japuan huatányuusij a'íjci i ti tyo'táviicue'raj 'asta na'aj quee huámui'nyij.

¹⁴ Ajta i nyúucaria'ra' i Dios néijmi'que' mu jaariá'xajta i cháanacaj japua, mej mij jáamua'tyij, aj pu xaa ij néijmi'i tye'entyipúa'rij.

15 'A'íjna i Daniel a'yaa pu tyo'yú'xaca' ti huápu'i'ij je'ej pua'aj tyí'rinyij. Siatí'ij mua'aj a'yan tyí'sejraj a'ájna a ti naa tyejé'een a'ájna i ti já'jijve' che' yo'itéej já'ra'nyij,

16 aj xu sij mu siaj Judea jo'tyú'uucaj, a'áa xu pujmua' huatóo'uunaj jo'tij jirij jo'quéetimee,

17 ajta a'ájna i ti a'áan jo'ojcatyij i juchi'ij japua, che' quee acáyi'can, ti'ij tyi'táj iiráa'an i juchi'táj,

18 ajta a'ájna i ti tyaja'muarie'ej i juví'ra'taj, che' quee ajo're'nyinyiica'an a juchéj ti'ij tyúucaanaa tyi'rátui'nyij.

19 Cuii xaa nyu'uj, je'cáj mu jajpuéetzij muá'ju'un a'ájna xicáara' jitze a'íimaj i úucaa i maj ootajucájmee, majta a'íimaj i maj hua'tzi'tyéejmee i juyójmua'.

20 Siata'aj a'yan tyaatáhuavii i Dios ti'ij quee a'yan tyí'rijcaj a'ájna ti'ij huaséevi'ij á'yi'ij, na'ríij a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii,

21 ji'nye jéehua mu huápu'i'ij jajpuéetzij muá'ju'un, a'yájna mati'ij quee a'náj tyaapuéztitariaca' ti'ij na'aj i Dios tyeetyátaahuaca' i cháanacaj, capu ajta che' maja'puéetzij ja'mej ti'ij i ti huá'ci'tyij a'ájna xicáara' jitze.

22 Ajta tipua'aj i Dios quee a'yan jáa'uurejche' ti'ij quee che' á'tyeevi' ti tyoomé'en a'chu pua'an xicáj, capu a'táj júurij ta'me'nyíche', ajta hua' jime' i tyeityee i ti Dios arí hua'vá'jajpuaxij, capu ij che' á'tyeeren.

23 'Tipua'aj a'táj a'yan tyajá'mua'ixaatye'ej yee: "Cási' ya'aj huatyéjve i Ciriístu'", nusu a'yan yee: "Majca'hua'aj huatyéjve", caxu mua'aj tyá'tzaahuatye'ej

24 Ji'nye mue'tij mu huataséjre'sij i maj a'yan tyuuxáataj muá'ju'un tijin Ciriístu' mu pué'een majta hue'tzij jin tyi'xáataj muá'ju'un i Dios jitze ma'can, jéehua mu a'yan tyi'muárie'ej muá'ju'un mej mij séecan je'ej tyo'taséj i tyeityee, tipua'aj a'yan tyí'riitan a'íimaj mu majta cuanamuan i ti Dios arí hua'vá'jajpuaxij.

25 Nu'ríj mua'ajmaj anaquéej jamuáa'ixaa.

26 A'íj pu jin, tipua'aj a'yan metyaja'mua'ixaatye'ej yee: "Cási' a'máa pu jó'yi'ij itzitáj jo'tij quee ja' a'táj", caxu jo'cí'ca'an na'ríij a'yan yee: "Yu pu je'rájcaj avíitzij jime' u chi'táj", caxu siajta tyá'tzaahuatye'ej.

27 Ji'nye a'yájna ti'ij i maj tyóona'axcava'ra'an, anaquéej pu uje'ejnyeeri'cirij jo'tij jé'ejnyinyiij i xicáj, ajta je'en a'yan cha'tána'aj utyejé'ejnyeeri'cirij jo'tij ja'tyáru'pij i xicáj, a'yaa pu'ij tye'mej a'ájna xicáara' ti'ij jitzán yava'cányesij a'ájna i ti ajta tyévi'ij jitze huanie'huaca'.

28 A'yaa pu cha'tána'aj ti'ij jo'tij tyi'táj jo'riá'ca'aj ti arí huamuí', a'áa mu ja'tyúusiire'ej i muá'rie'caj.

A'ájna xicáara' ti'ij jitzán uvé'nyesij i ti ajta tyévi'ij jitze huanie'huaca' (Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Ti'ij tye'entyipua'ren néijmi'i i maj jin jajpuéetzij muá'ju'un a'ájna xicáara' jitze, aj pu'ij anárutyij i xicáj, capu huanyéeri'cij ja'mej i máxcirie' jime', majta i xú'ra'vej, a'íi mu uje'cávatzij i jútye', ajta huatóoca'tzij néijmi'i i tajapua' ti séejre'.

30 Aj pu'ij huataséjre'sij i jútye' a'ájna i ti ajta tyévi'ij jitze huanie'huaca', majta i tyeityee maj iye'ej séejre' i cháanacaj japua, aj mu mij néijmi'i huápu'i'ij tyu'tátziinye'ej majta juyiinyen néijmi'i i

maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, matí'ij jaaséj ti i jéetirij tzajta' aje'caama'aj ja'mej a'íjna i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca' va'cán jin antyúumua'reeriaj ajta huápuí'ij naa huasé'rihua'aj.

31 A'í pu'ij huo'ta'íjtye'sij i maj tajapúa tyí'huüre' tí'ij tyu'táci'sitye'en, mej mij huá'ajsüre'en a'íjma i maj meríj antyíhuaviihuaca', tí'ij na'aj jo'tij jo'ástimee i cháanacaj.

32 'Siata'aj a'íj jitze yo'itéej xá'ra'nyij je'ej ti ye'ej tyí'caj i xápua': Típua'aj arí antyinyájxi'in ti cua'tyij i ciyáara', aj xu sij jamua'reeren tí arí véjri' i víita'rij.

33 A'yaa pu cha'tána'aj ij, típua'aj seríj néijmi'i a'yan tyí'sejra, a'yaa xu sij tyáamua'reej tí arí véjri' tí'ij jitzán néijmi'i tye'entyipúa'rij.

34 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tí néijmi'i a'yan tye'mej matí'ij móoj júuricaj i tyeítyee i maj yan séejre' íjij.

35 A'í pu antyipua'rij i cháanacaj ajta u tajapúa, ajta a'íjna i nyúucarij i nyaj nyeríj jamuáa'ixaa, capu a'náj antyipua'rij sulu néijmi'i pu jin aróo'astej.

36 'Ajta a'náj ti xicáara' nusu a'tzáaj ti a'yan tye'mej, capu a'tíj jamua'reej, camu jamua'reej i maj tajapúa tyí'huüre', canu nyajta nyáaj jamua'reej. A'í pu'uj na'aj jamua'reej i nyavástara'.

37 'A'yájna tí'ij tyu'rij a'ájna ti yan séjria'ca'aj a'íjna i Noé, a'yaa pu cha'tána'aj tye'mej a'ájna tí'ij yava'cáanyej a'íjna i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca'.

38 A'ájna ímuáj tí'ij quee xu antyipua'ariva'caj i cháanacaj jájtyij jime', metyí'cua'caria'aj i tyeítyee, majta ya'caria'aj, a'í mu nye-jnyei'chaca'aj, majta huíichajca'aj, móoche' mu a'yan rijcaa 'asta quee i Noé utyájrurij i báarcuj jitze tí ve'ej.

39 Ajta matí'ij pua'aj quee jajchó'va'caj i tyeítyee, aj mu mij jáamua'reeri' tí'ij huatámui'yaca', ajta je'en huojó'jójtye néijmi'caa i tyeítyee. A'yaa pu cha'tána'aj tye'mej a'ájna xicáara' jitze tí'ij yava'cáanyej a'íjna i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca'.

40 A'ájna tí'ij putyi'rijcáj, a'áa mu hua'puaj jo'tyu'úuj muá'ju'un i tyétyacaa, síj pu'ij á'vi'tichi'huan, ajta síj, a'áa pu jo'tyá'itzeere'ej.

41 Majta i úucaa a'áa mu jo'tyu'úuj muá'ju'un maj hua'puaj, metya'ti'xíj mu muá'ju'un, síj pu ajta á'vi'tichi'huan, ajta i síj a'áa pu jo'tyá'itzeere'ej.

42 'Siata'aj a'náj tina'aj tyámua' naa tyitya'tanyéjnye'rij, ji'nye caxu jamua'reej a'náj ti xicáara' jitze uvé'nyesij i ja'muavástara'.

43 Siata'aj a'yan tyiyo'itéej xá'ra'nyij a'íjci jime' i a'tíj ti aja'chej, típua'aj jamua'reeriaj a'tzáaj ti utyárutyij i náhua'rij i chi'táara'an, a'í pu atanyéerij ja'mej, capu ij jaatá'sij ti i náhua'rij utyájrutyey u chi'táj.

44 A'yaa pu cha'tána'aj tyúuxie've' siaj mua'aj tyámua' eenye', ji'nye a'íjna i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca', a'áa pu uvé'nyesij a'tzáaj siaj quee pu tyámuamua're'ej.

A'íjna i ti quee tyí'tíj jin á'itzeere' ajta i ti je'ej pua'aj tyí'tyúucha'ij (Lc. 12:41-48)

45 '¿A'tanyíj a'íin pu'éen i ti quee tyí'tíj jin á'itzeere' ti ajta tyámua' metyóomua'rej, típua'aj i vástaria'ra' a'yan tyé'ijcatye' tí tyihuá'íjtye'

i séecan i maj tyí'huüire', ti'ij ajta tyihuó'cue'tyej a'tzáaj ti arí huaxá'pu'i'ntari'huaca'?

⁴⁶ Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyévij ti a'yan rijcaj je'ej ti tyaata'íj ti'ij uvé'nyej a'íjna i ti tyé'ijtye'.

⁴⁷ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzaahuatyi'ra'aj jime' tipua'aj a'yan rijcaj ti'ij uvé'nyej i vástaria'ra', a'í pu néijmi'i tyé'ijcatye'en i ti tyí'ijcha'ij.

⁴⁸ Ajta tipua'aj a'íjna i tyévij je'ej pua'aj tyí'tyevistan, a'yaa pu tyi'riá'mua'sij i tijin jéehua pu mu' á'tyeeren i nyavástara',

⁴⁹ aj pu'ij huatyóochesij ti hua'ajtyá'xi'in i juxa'aj tyeítyee i maj tyí'huüire', ajta hua' jamuán tyí'cua'nyij, ajta ye'en a'íjma jamuán i maj jui'ive',

⁵⁰ ajta a'ájna ti'ij pua'aj quee tyi'ijchó've'ej, ajta a'tzáaj tiquee jamua'reej aj pu'ij uvé'nyesij i vástaria'ra',

⁵¹ ti'quij jéehua puéjtzij jaatá'sij, ajta tyu'ta'íjtaj ti'ij ajta a'áa jo'tyá'itzeerej jo'maj je'ej je'en i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij. Aj pu'ij jéehua huatóoxaamujritye'sij ajta jéehua juyiinyixi'in.

25

A'íjci jime' i ímuaa maj tamuáamuata' ará'asej

¹ A'yaa pu'ij tyí'rinyij a'ájna jo'tij i Dios tyejé'íjtaj ti'ij tyu'ríj jo'tij a'tíj jo'tyényeichaca', tamuáamuata' mu ará'asej i ímuaa i maj tyojo'tii i maj jin antyitátzave' mej mij ja'antynájchej a'íjci i ti huatyényeichij.

² Séecan i maj anxíviij camu tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj je'ej maj huárinyij, majta i séecan i maj majta anxíviij, a'í mu xaa tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj.

³ A'íjma i maj quee tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj a'í mu tyojó'tii i maj jin antyitátzave'sij, majta quee yo'jáj a'íjci i aséityij i maj jin ja'antytieeraaj,

⁴ majta i maj tyámua' metyityoomuámua're'ej, a'í mu cíxo'rij tzajta' ju'cájtoj i aséityij, a'íj mu mij jo'tii jamuán i maj jin antyitátzave'sij.

⁵ Ajta jéehua pu á'tyeej a'íjna i ti huatyényeichij, tyámua' pu cutz'ij tyihua'antymué'tij a'íjma i ímuaa, mati'ij mij huatácu'tzuca'.

⁶ Ti'ij arí véjri' a'tzáaj jé'ta' tíca', síj pu huajíjhuaca' a'yan tijin: "Pu'ríj yaja've'mej a'íjna i ti huatyényeichij, xii'ráciiinyij siaj sij ja'antynájchej."

⁷ Aj mu mij néijmi'i huatájij i ímuaa, majta je'en tyámua' tyú'ruuj i maj jin antyúutatav'i'tye'en.

⁸ Aj mu mij a'íjma i maj quee tyámua' huóoruuj, a'yaa mu tyihuo'tajé i séecan tijin: "Cí setyitaatajanie'tye' i aséityij, ji'nye pu'ríj antyímu'i'sij ityájma ti antyítaa."

⁹ Majta i maj tyámua' metyityoomuámua're'ej, a'yaa mu tyihuo'té'exaaj tijin: "Catu xaa nyu'uj, ji'nye capu taci'tyij ityájma, capu ajta ci'pej tyaj jamuatajanie'tye'en. Jéetze' pu naa siaj a'áa jó'ju'un jo'tij já'xoo i aséityij siaj sij jáananan."

¹⁰ Aj mu mij jó'ju', móoche' mu ajooju'caj ti'ij ará'aj a'íjna i ti huatyényeichij, majta i ímuaa i maj tyámua' huóoruuj, a'í mu jamuán utyájruij i ti huatyényeichij, ti'quij eetyánami'huaca'aj i puéertaj.

11 A'tzúj a'tyéevi'caj majta i séecan ará'aj i íimuaa, aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tijn: "Tavástara', tavástara', tyita'antácuunye'."

12 Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa tijn: "A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nyaj quee já'muamuajtye'."

13 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—Siata'aj atanyéjnye'rij, ji'nye caxu jamua'reej a'náj ti xicáara' jitze uvé'nyesij i ja'muavástara'.

A'íjci jime' i túmii i ti hua' vástara' huo'íjcaj a'íjma i maj jahuúria'ca'aj

14 A'yaa pu ajta tyí'rinyij a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj ti'ij i a'tij huó'ruuj i maj jimi tyí'muarie'ej, ti'ij arí jo'yi'muúcaj séej chuéj japua, a'íj pu huo'tajé i maj jimi tyí'muarie', ti'quij huo'cha'íjraj i ju túmii.

15 Séej pu'ij anxí ví'ra'aj i túmii huatá', ajtáhua'aj i séej, hua'puaj ví'ra'aj huatá', ajtáhua'aj i séej, séej ví'ra'aj pu jaatá', a'yaa pu tyihuo'tá' a'chu tu sáij pújoorej. Aj pu'ij jó'raa.

16 Ajta a'íjna i ti anxí ví'ra'aj ja'ancuriáa', a'íj pu huatyóochej ti tyu'muárie'en i túmii jime', ajta je'en jaamué'tij anxí ví'ra'aj a'íjci jime' i ti anaqueej ja'ancuriáa'.

17 A'yaa pu cha'tána'aj huaríj a'íjna i ti hua'puaj ví'ra'aj ancuriáa', a'yaa pu cha'tána'aj hua'puaj ví'ra'aj tyaamue'tij i túmii.

18 Ajta a'íjna i ti séej ví'ra'aj ja'ancuriáa', capu tyu'muáriej, a'áa pu ja'hua' ja'rá'aj, ti'ij ja'tye'íicha'ajraa a chóota', a'áa pu ja'vá'naj i túmii ti jáacha'íjraj i vástaria'ra'.

19 Ti'ij a'tyéevi'caj aj pu'ij i hua' vástara' uvé'nyej, ajta je'en huatyóochej ti jaaxá'pui'intare'en i túmii jime'.

20 A'íj pu anaqueej aje're'nyej i ti anxí ví'ra'aj ja'ancuriáa', a'íj pu ajta ya'ráa' i séecan i anxí ví'ra'aj i ti jaamué'tij, a'yaa pu tyaaté'exaa tijn: "Nyavástara', muáaj paj anxí ví'ra'aj naatá' i túmii, cási' a'íj nu jin jaamué'tij séecan i ti ajta anxí ví'ra'aj ará'asej."

21 A'yaa pu tyaaté'exaa a'íjna i ti tyé'ijtye' tijn: "Xá'pui' paj huaríj, tyámua' paj naa tyu'muáriej, ajta a'íjna jime' i paj tyámua' tyu'muáriej, a'íj nu jin jéehua tyí'mua'ijcatye'en iye'ej nyéetzij jimi. Pui'tyéeme' pata'aj nyajamuan huatá'tyamua've'en."

22 Aj pu'ij ta'ij a'ín aje're'nyej i ti hua'puaj ví'ra'aj ja'ancuriáa', a'yaa pu tyaaté'exaa tijn: "Nyavástara', muáaj paj hua'puaj ví'ra'aj naatá' i túmii, cási', a'íj nu jin jaamué'tij séecan ti a'yan cha'tána'aj hua'puaj ví'ra'aj tya'rá'asej."

23 Ajta i ti tyé'ijtye' a'yaa pu tyaaté'exaa tijn: "Xá'pui' paj huaríj, tyámua' paj naa tyu'muáriej, ajta a'íjna jime' i paj tyámua' tyu'muáriej a'íjci jime' i ti cfi na'aj, a'íj nu jin jéehua tyí'mua'ijcatye'. Pui'tyéeme' pata'aj huatá'tyamua've'en."

24 Ajta ti'ij a'ín aje're'nyej i ti séej ví'ra'aj ja'ancuriáa', a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i ti tyé'ijtye' tijn: "Nyavástara', nyáaj nu a'yan tyámua'reeri' paj tyá'jaaxiejve', pajta tyí'tza'nacaa jo'paj quee tyojo'huástej, pajta néjmi'i huariá'siire'ej ti'ij tyú'ciirej ti'ij néjmi'i muéetzij muáaci'tyij.

25 A'íj nu jin tyí'tziinya'ca'aj, nyati'ij nyij ja'tye'íicha'ajraa a chóota' nyajta je'en jaatyá'avaataca' a túmii. Ya'cuíj muéetzij ti a túmii."

26 Ajta i ti tyé'ijtye' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin: "Muáaj mu paj quee tyámua' tyu'muáriej pajta hui'na'se', tipua'aj a'yan petyá'mua'reeriaj nyaj tyí'tza'nacaa jó'nyaj quee tyojo'huástej, nyajta néijmi'i huariá'siire'ej ti'ij nyéetzij nya'a'rij já'ra'nyij,

27 a'yaa pu'ij tyi'xá'pui'intacaj paj a'áa yóotonyijche' i túmii hua' jimí i maj túmii tyí'nyijtye' ney nyij ja'ancuriá'nyijche' i ti nyéetzij nya'a'rij nyajta je'en i ti jaamué'tij."

28 Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj tijin: "Siata'aj jáa'ri' a'ijci i séej ví'ra'aj i túmii, siajta jaatá'an a'ijci i ti tamuáamuata' ví'ra'aj tyí'toovej.

29 Ji'nye a'ijna i ti jéehua tyí'ijcha'ij, jéetze' mu tyaata'sij, a'ij pu jin jimí tya'vá'itze'rihua'aj ta'mej, ajta i ti cí na'aj tyí'ijcha'ij, a'ij mu tyo'huáa'ri'raj tyí'táj ti caa tyí'ijcha'ij.

30 Siajta a'ijci ti nye jimí tyí'muarie' ti quee tyi'táj huíire', siata'aj ji'rárienyij mapua'quej jo'tij jo'tíca'. A'áa pu'ij huatóoxaamujritye'sij a'ijna jime' ti jéehua jajpuéetzij ja'mej."

Tí'ij Dios huá'xijtye'en i tyeítýee i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua

31 'A'ájna xicáara' ti'ij yava'cányesij a'ijna i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca', huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj majta jamuán i maj tajapua' tyí'huíire', a'ij pu huatyéyixaj i ipuárij jitze ti'ij néijmi'i jin antyúumua'reeriaj iyan i cháanacaj japua.

32 Aj mu mij jimí hua'ajsiirej néijmi'caa i tyeítýee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'ij pu'ij hua'puaquej hua'ajsiire'ej ti'ij i a'táj jujime' tyihuá'ajsi i cánya'xi, ajta jujime' i chíutyee.

33 Jumuáca'ta' pujmua' pu hua'ajsiire'ej i cánya'xi, ajta ju'útata' pujmua' i chíutyee.

34 Ajta a'ijna i Rey ti pué'een, a'yaa pu tyihuo'té'exaatye'ej a'ijma i maj muáca'ta' já'sejre' tijin: "Musio'vá'ju' mua'aj mu siaj tyámua' tyaatá' i nyavástara', siata'aj ja'ancuriá'an i ti já'muaci'tyij i ti tyámua' éenye'ej ti'ij na'aj i Dios tyeetyátaahuaca' i cháanacaj.

35 Ji'nye mua'aj xu tyinaacue'ej nyati'ij huataí'cuataca', siajta xu jájtyij naatá' nyati'ij huataí'imuj, mua'aj xu siajta naataxié'vej ujá'muachi'taj ti'ij quee a'táj nyaxie'va'ca'aj.

36 Mua'aj xu tyinaatyéchejtýej, nyati'ij quee tyi'tyáchajca'aj, ajta nyati'ij tyí'ijcui'nyaca' mua'aj xu unyojo'vá'muaariaca', ajta nyati'ij eetyánami'huaca'aj, mua'aj xu siajta unyojo'tyéesej."

37 Aj mu mij i maj tyámua' tyí'tyetyeityee a'yan tyu'ta'íhuo'sij tijin: "Tavástara', ¿a'najnyí tyetyimuaacue'ej tyati'ij muaaséj i paj i'cuataca'aj? ¿A'najnyí jájtyij tyamuaatá' tyati'ij muaaséj i paj i'mui'ca'aj?

38 ¿A'najnyí tyamuaataxié'vej i tachi'taj pati'ij quee ma'já'chajca'aj? ¿A'najnyí tyetyimuaatyéchejtýej pati'ij quee tyi'tyáchajca'aj?

39 ¿Ca' a'najnyí tyamuaatyéesej pati'ij eetyánami'huaca'aj, na'ríij tyaj umojó'vá'muaariaca' pati'ij tyí'cui'ca'aj?"

40 Ajta i Rey a'yaa pu tyihuo'té'exaatye'sij tijin: "A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijin je'ej siaj tyihuo'táhuui a'ijma i nye'ihuáamua', a'yaa xu cha'taj siana'aj nyéetzij tyinaatáhuui."

41 'Aj pu'ij ta'ij i rey a'yan tyihuo'té'exaatye'ej a'íjma i maj útata' aja'seejre' tíjin: "Siájhuui nye jimi, mu ti i Dios puéjtzij jamuaatá'sij, séricuj a'ájna i tiéj tzajta' a'ín ti jimi tyámua' tyí'uurihuaj i tyiyáaru', ajta a'íjma jimi i maj jahuíre'.

42 Ji'nye caxu tyinaacue'ej, nyati'ij huataí'cuataca', caxu siajta jájtyij naatá' nyati'ij huataí'imuj,

43 nyati'ij quee huatyéchi'ca'aj caxu naataxié'vej i juchéj, nyajta quee tyi'tyéchajca'aj, siajta mua'aj caxu tyinaatyéchejtyej, nyati'ij tyi'ijcuí'nyaca', caxu náamuariaca', caxu siajta unyojo'tyéesej nyati'ij nami'huaca'aj."

44 Aj mu mij a'íjmaj a'yan tyaata'íhuo'raj tíjin: "Tavástara', ¿a'najnyí tyamuaaséj pati'ij huataí'cuataca', nusu pati'ij huataí'imuj, na'ríj pati'ij quee ma'já'chajca'aj, nusu pati'ij tyí'cui'ca'aj, ajta pati'ij eetyánami'huaca'aj, tyajta je'en quee ityáj muaatáhuui?"

45 Aj pu'ij i Rey a'yan tyihuo'té'exaatye'sij tíjin: "A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tíjin a'ájna jime' siaj quee huo'tyáhuui i nye'ihuáamua' i maj quee tyi'tíj jin antyúumua'reej, caxu siajta nyéetzij naatyáhuui."

46 A'íi mu mij a'áa jó'ju'uj muá'ju'un jo'maj jusén jin ya'ajpuéetzij muá'ju'un, majta i maj tyámua' tyi'tyetyeityee, a'íi júurij muá'ju'un jusén jime'.

26

Metyi'huó'ixaa mej mij jaaxá'pu'i'intare'en maj Jesús huatyéevi'
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ti'ij Jesús ja'antypuá'rij i ti tyihuo'mua'aj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj jamuán huacíj tíjin:

2 —Xu'ríj jamua'reej ti hua'puaj xicáj á'itzeere' mati'ij tyí'ye'esten a'íjci jime' ti'ij Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', ajta a'ájna i ti ajta tyévi jitze huanie'huaca' a'íi pu huatátuiri'huaj mej mij jó'tatan i cúruuj jitze.

3 Majta i maj tyihuá'ijtye' i tyeyúuj tzajta', majta i huáasij i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu aja'tyúusiij jo'tij ja'chej a'ájna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i hua' tyeyúuj tzajta' i ti a'yan antyapuaj tíjin Caifás,

4 a'íi mu mij jaaxájtaca' je'ej maj huárinyij mej mij hue'tzij jin jaatyéevi' a'íjci i Jesús majta je'en jaajé'caj.

5 A'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj tíjin:

—Catu a'ájna jaatyévi'raj mati'ij tyí'ye'estyaj, mej mij quee i tyeítyee huatanyinyu'caj.

Íiti' pu ja'vá'huaaj i mu'úutze' i Jesús a'íjci i ti naa tyaarie'ej'
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Jesús pu a'áa jó'tyávaaca'aj a Betania jo'tij ja'chej a'ájna i Simón, i maj a'yan jatamuá'muaj tíjin i ti cá'atzaj,

7 aj pu'ij íiti' jimi ajtyáxiiriaca' limeetaj pu huajásima'aj, tyetyéj limeetara' pu pué'eenye'ej, naa pu tya'vá'jística'aj i ti naa tyaarie'ej, ti ajta huápui'ij tyá'najchij. Ti'ij i Jesús huatyequéecaj i méesaj jitze, aj pu'ij i íiti' ja'vá'huaaj áan mu'úutze' a'íjci i ti naa tyaarie'ej.

8 Majta i maj jamuán huacíj, mati'ij jaaséj je'ej ti huaríj, aj mu mij huatanyinyu'cacuca' i íitaj jimi, a'yaa mu tyi'tyuu'ixáatya'ajraa tíjin:

—¿Ji'nye tyá'huajcaj a'mújna i ti naa tyaarie'ej?

⁹ F'riitacaj pu maj jáatoonyijche' mui'cájrítze' i túmii, mej mij a'íjma huatáhuüre'en i maj quee je'ej tyéejviicue'.

¹⁰ Jesús huó'namuajri' je'ej maj tyí'xajta'ca'aj, aj pu'ij a'yan tyi-huo'té'exaa'j tijn:

—¿Ji'nye een jime' setyá'jaaxiejvi' mu íitaj? Tyámua' pu nye jimi tyú'ruuj.

¹¹ Ji'nye a'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue', a'náj tina'aj mu ja'mua jamuán séeria'aj muá'ju'un, nyajta nyáaj canu a'náj tina'aj ja'mua jamuán séeria'aj na'mej.

¹² Je'ej ti tyí'tíj huáruuj mu íiti' ti'ij na'vá'xiri'ri' a'íjci i ti naa tyaarie'ej a'íj pu jin tyámua' náaruj mati'ij na'vá'naj.

¹³ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn néijmi'que' i cháanacaj japua jo'maj huojó'té'exaatye'ej i tyeítýee i nyúucaria'ra' i Dios, a'íj mu majta huo'té'exaatye'ej je'ej ti huaríj a'íjna i íiti' mej mij jo'támua'reej.

Judas pu tyu'tátuii avützij jime' a'íjci i Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Síj ti hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, i ti a'yan ántyapuaaca'aj tijn Judas Iscariote, a'íi pu avá'raj ti'ij a'íjma jimi jo'mej i maj tyihuá'ijtye' i puaríj,

¹⁵ a'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijn:

—¿A'chunyéj setyí'nyanajchitye'en tipua'aj nyajamuaatátuire'en a'íjci i Jesús?

A'íi mu mij seityéj japuan tamuáamuata' i túmii pláataj ti jumua'tij jaatá'.

¹⁶ Aj pu'ij i Judas huatyóochej ti jáahuonyij a'náj ti huatái'riitarij ti'ij huo'tátuiire'en a'íjci i Jesús.

Ti'ij tavástará' tyihuo'cue'ej a'íjma i maj jamuán huacíj

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹⁷ Ti'ij atyojo're'nyej a'ájna xicáara' i ta'nájcaj maj jitzán tyí'ye'estyahua'aj mati'ij páan cua'caria'aj tiquee cu'ustij, aj mu mij jimi aje're'nyej i Jesús a'íimaj i maj jamuán huacíj a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tijn:

—¿Jo'nyij muaja'ráanajchi tyej tyij tyámua' tyojó'uurej tyej tyij jáacua'nyij i páan i tyaj jin jo'támua'reej a'ájna xicáara' ti'ij Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i tayójmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'?

¹⁸ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa'j tijn:

—Séricuj a'ájna chájta', a'áa xu a'tíj já'tyoonyij, a'yaa xu sij tyaaté'exaatye'en yee: “Yaa pu tyí'xaj i maeestro tijn: Pu'ríj atyojo're'nyesij a'tzáaj ti nye jimi tya'tácaj, a'áa nu jo'ma'aj na'mej a'chéj nyej nyij jáaye'estyaj i tyaj jin jo'támua'reej a'ájna xicáara' ti jitzán i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'.”

¹⁹ Majta i maj jamuán huacíj, a'yaa mu huaríj je'ej ti i Jesús tyihuo'ta'íj, néijmi'i mu tyámua' tyú'ruuj i maj tyí'cua'nyij.

²⁰ Ti'ij huatyéchumua'riaca', Jesús pu huatyéeyixij i méesaj jitze, hua' jamuán i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'axcaa,

²¹ mati'ij móoche' tyí'cua'caj, a'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijn:

—A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna, síj ti ja'mua jitze ajtyáma'can pu nyéetzij tyu'tátuiire'sij hua' jimi i maj tyí'ijta i tyejúuj tzajta'.

22 Aj mu mij jéehua huatóoxaamujri, majta huatyóohuij maj a'yan tyaata'íhuo' sáij ajta sáij tijn:

—Tavástará', ¿nyiquij nyáaj a'ín nyaj pué'een?

23 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—Sáij ti ajta ja'ajrú'nyaxi'sij i páan i nyaj puláatuj jitze, a'í pu a'ín pué'een i ti nyéetzij tyu'tátuiire'sij.

24 A'yaa pu néijmi'i atyojo're'nyesij nye jimi i nyaj nyajta tyéviij jitze huanie'huaca' je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, ajta a'íjci jimi i ti nyéetzij tyu'tátuiire'sij, jéetze' pu jatyahui'rihua'caj tiquee huanie'huacajche'.

25 Ajta a'íjna i Judas i ti huo'tátuiire'sij, a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' tijn:

—Maeestro, ¿nyi nyáaj a'ín nyaj pué'een?

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Muáaj paj a'yan tyaataxájtaca'.

26 Móoche' mu tyí'cua'caj tí'ij Jesús páan tí'ij, ajta tí'ij tyaatatyóotzi'ria'aj i Dios aj pu'ij jaatyáaaraxij, ajta je'en huo'rái'pu'uj i maj jamuán huacáj, a'yan tyihua'ixáaty'e'ej tijn:

—Xa'ancurái'pu' siajta je'en jáacua'nyij, a'í pu a'ín pué'een i nyahue'ra'.

27 Ajta je'en váasuj tyijáj, ajta tí'ij tyaatatyóotzi'ria'aj i Dios, aj pu'ij huo'tajájni a'yan tyihua'ixáaty'e'ej tijn:

—Xaaréi'ij néijmi'i mua'aj,

28 jí'nye a'í pu a'ín pué'een i nyaxúure', i ti jin tya'róo'astej je'ej ti i Dios tya'tóoratziiri' jájcuaj imuáj, a'íj nu jin i nyaxúure' hua' japua huatányuusij mu'caa i tyeityee tí'ij Dios tyihuo'tú'uunyi'.

29 Ajta a'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e', nyaj quee che' ju'quéi'sij a'íjci i já'ria'ra' i úuvaj, 'asta na'aj quee tya'rá'astij a'ájna xicáara' jitze tí'ij i Dios tyu'ta'íjtaj néijmi'que' i cháanacaj japua.

Jesús pu jaataxájtaca' ti i Pedro jaatyáhue'taj

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

30 Matí'ij tyu'tachuícaj i maj jin tyaatayójtzi'rej i Dios, aj mu mij jo'cáj, matí'ij mij a'áa ja'rá'aj Aseitúnajrimi jirij ti jo'tacá'aj.

31 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—Néijmi'i xu mua'aj ijíj tíca' yo'riésij i siaj jin nye jimi tyá'tzaahuaty'e'. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijn: “Nyéeeje'catan i cánya'xii ti tyiséjra, majta i cánya'xii jo'xísij.”

32 Ajta nyati'ij huatájuuritaj, a'áa nu nyajtáhua'aj jamuaja'ajsiiire'ej a'ájna a Galileea.

33 Pedro pu a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Típua'aj néijmi'i mequee che' a' jimi tyá'tzaahuaty'e'ej, canu nyáaj a'yan rinyij.

34 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijn:

—A'yaa nu tyí'mua'ixaaty'e' tzáahuaty'i'ra'aj jime' tijn ijíj tíca', tí'ij quee xu jijhuaj i tyacuáarie', huéecaj paj a'yan tyu'tányuusij tijn paj quee nyamua'tyej.

35 Ajta i Pedro a'yaa pu tyaaté'exaa tijn:

—Típua'aj a'yan tyuuxié've'ej nyaj ajamuán huámui'nyij, canu maatyáhue'taj.

Majta néijmi'i i séecan i maj jamuán huacáj, a'yaa mu cha'taj mana'aj tyu'taxájtaca'.

Jesús pu huatyéenyuj i Dios jimi a'ájna a Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Aj pu'ij jó'raa a'ájna i Jesús majta i maj jamuán huacíj, a'áa mu ja'rá'aj jo'tíj a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Getsemaní, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Iiye'ej xu mua'aj tyityé'en, nyajta nyáaj maj nu a'tzúz imuáj uré'nyesij nyej nyij huatyényuunyij i Dios jimi.

³⁷ Ajta a'ájna jo'ví'tíj i Pedro, ajta a'ájma i maj hua'puaj i maj yójmua'mua' pué'een i Zebedeo, aj pu'ij je'ej pua'aj jaata'aj ajta jéehua huatóoxaamujrij.

³⁸ A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Huápui'ij nu nyaxaamujritye' cuxáa nyaj mui'nyij. Ya xu hu- atyá'itzeere'en mua'aj, síoche' xu nyaj jamuán atanyéjnye'rij.

³⁹ A'tzúz pu a' imuáj jo're'nyéej i Jesús tí'ij ij tyítunutaca' a chóota', aj pu'ij a'yan tyu'tyéenyuj i Dios jimi tíjin:

—Dios paj nyavástara', tipua'aj a'yan petyi'tá'care'en, tí'ij quee a'yan tyináaci'tyij a'ájna i tí je'ej pua'aj een, i nyaj jin jajpuéetzij na'mej, ajta che' quee a'yan tyé'yi'can nyati'ij nyáaj tyá'xie've', sulu che' a'yan tyá'ra'nyij pati'ij muáaj tyá'xie've'.

⁴⁰ Aj pu'ij ta'ij aje're'nyej jo'maj ja'ajtyá'ca'aj i maj jamuán huacíj, mu'ríj tyácu'tzisima'aj. Aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'ájci i Pedro tíjin:

—¿Nyi pequee a'tzúz tyé'viicue' paj atányeerij nyaj jamuán a'chu caa séej ooraj?

⁴¹ Xa'tanyéjnye'rij siajta tyényuusime'en i Dios jimi, siaj sij quee tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en. Mua'aj xu tyámua' naa tya'ajxié'vi'ra' siajta juca'nyej i jutzájta', ajta i já'muahue'ra' jitze capu ja'muaca'nyisti'.

⁴² Tí'ij táhua'aj ij huariá'raa, ajta a'yan tyu'tyéenyuj tíjin:

—Dios paj nyavástara', tipua'aj quee je'ej tyí'riitan tí'ij quee a'yan tyináaci'tyij i nyaj jin jajpuéetzij na'mej, che' a'yan eenye'en pati'ij muáaj tyá'xie've'.

⁴³ Tí'ij táhua'aj aje're'nyej, ajtáhua'aj pu hu'o'tyó macu'tzúcaj i maj jamuán huacíj, jí'nye jéehua pu huá'mue'tica'aj i cutzíj.

⁴⁴ A'áa mu jo'tyá'itzee a'ájma, huéecaj jitze pu ajtáhua'aj ujó'mej i Jesús, ajtáhua'aj pu huatyéenyuj i Dios jimi, a'yaa pu cha'tána'aj tyaatáhuaviiri' je'ej tí anaquéej tyaatáhuaviiraca'aj.

⁴⁵ Aj pu'ij aje're'nyej jo'maj ja'ajtyá'ca'aj i maj jamuán huacíj, a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaaj tíjin:

—¿Nyi a'yaa siana'aj siooj jí'tyá'cu'tzij siajta naa tyityúuso'pe'? Pu'ríj tya'rá'aj a'tzáaj tí huatátuiiri'huaj a'ájna i tí ajta tyé'vij jitze huanie'huaca' a'ájma jimi i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee.

⁴⁶ Xá'ajhuixi', che'rój, pu'ríj yaja've'mej a'ájna i tí nyéetzij tyu'tátuiire'sij.

Mati'ij jaatyéevi' a'ájci i Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Óoche' pu tyi'tyaxáatasima'caj i Jesús, tí'ij i Judas aje're'nyej, síj tí a'ín pué'een i tí hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'axcaa, jéehua mu tyeityee jamuán huajú'ca'aj náhuaj metyu'í'sima'aj majta séecan ciyéj tyu'í'sima'aj i maj jin huóocui'nyij.

A'íimaj mu uhuojo'ta'ít'yaca' i maj tyihuá'ijtye' i puaaríj, majta i huásasij a'áa maj tyityatatyíj a chájta'.

48 Ajta a'íjna i Judas i ti tyu'tátuiire'sij i Jesús, a'yaa pu arí anaquéej tyihuo'té'exaatya'ca'aj tijin: "A'íjna i nyaj jí'tyápuí'tze'ej, a'í pu a'íin pué'een, siata'aj jaatyéevi'."

49 A'yaa pu'íj tí'íj ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi, a'yaa pu tyaatatyójtje tijin:

—Ji'nye pana'aj Maeestro.

Ajta jí'tyápuí'tzej.

50 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nya' amíincuj, tyi'tíj paj jin mu jo'vé'mej a'yan huárichij.

Aj mu mij i séecan ajtyáxiiriaca', mati'ij mij jaatyéevi' a'íjci i Jesús.

51 Aj pu'íj síj ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj juchúun íjcutaca' tí'quij ja'ajtavéjchaca' i naxiéera' a'íjci i ti jahuíre' i ti tyihuá'ijtye' i tyeyúuj tzajta'.

52 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ucárújtje' mua' náhuaaj. Ji'nye néijmi'i i maj náhuaaj jin tyí'tyacui'caa, a'í mu majta náhuaaj jin cui'iihuan.

53 ¿Nyi pequee jamua'reej nyej nyáaj jaayí'tin nyaj jaatáhuavíj i nyavástara' tí'íj huéecatyej ví'ra'aj huojot'a'ít'yey i maj tajapúa tyí'huíre'?

54 Ajta tipua'aj a'yan náarinyij, capu che' huatái'riitarij tí'íj aróo'astej je'ej tí tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tí a'yan tyúuxie've' tí a'yan tyá'ra'nyij.

55 Aj pu'íj Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' i tyeít'yee tijin:

—¿Ji'nye een jime' mua'aj yesiavá'ju' chúun setyu'í'sima'aj siajta ciyéj siaj sij naatyéevi', cuxáa nyaj nyáaj náhua'rij pué'eenye'? A'náj tina'aj nu tyajamuaamuá'tyey i tyeyúuj tzajta', siajta mua'aj caxu a'náj naatyéevi'.

56 Ajta néijmi'i pu a'yan tyí'rinyij tí'íj a'yan tya'róo'astej je'ej maj tyo'yú'xaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

Tí'íj a'yan tyí'rijcaa, néijmi'i mu i maj jamuán huacíj i Jesús ayooríej mati'ij mij huatóo'uj.

Mati'ij yo'ví'tij i Jesús hua' jimi i juéesij

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Majta i maj jaatyéevi' a'íjci i Jesús, a'áa mu yo'ví'tij a'íjci jimi i Caifás, a'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i tyeyúuj tzajta', jo'maj jóosiiria'ca'aj i maj tyihuá'mua'tyey i nyúucarij jitze i maj jin tyí'íjta, majta i huásasij.

58 Ajta a'íjna i Pedro a'tzúj pu ímuáj jaavájrasima'aj a'íjci i Jesús, a'áa pu'íj ja'rá'aj jo'tíj ja'rájta'cuaj jo'tíj ja'chej a'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i tyeyúuj tzajta'. A'úu pu jo'tyájrúpij, tí'quij hua' jamuán ooyíxij a'íjima i maj tyí'cha'íj, tí'íj jáamua'reej je'ej tí atyojooma'aj ta'mej.

59 Majta i maj tyihuá'ijtye' i puaaríj hua' jamuán i juéesij, a'í mu jahuooca'aj i hue'tzij i maj jin Jesús jitze tyo'ojpuá'ritye'en tí'íj huatái'riitarej maj jaajé'caj,

60 ajta camu je'ej tyéejtyoj tyi'tíj maj jitzán ujpuá'ritye'en, maj majta mue'tíj i tyeít'yee hue'tzij jin tyaaxájtzi'ri'. Aj mu mij hua'puaj aje're'nyej,

61 a'yaa mu mij tyihuo'té'exaa jijn:

—A'yaa pu tyu'taxájtaca' a'mújna mu tyévi jijn: “Nyáaj nu jaayí'tin nyaj jaatyú'uunaj a'íjna i tyeyúuj ti chí'ra'an pué'een i Dios, nyajta je'en nyajtáhua'aj ja'ajtaahua j huéicaj xicáj jitze.”

62 Aj pu'ij a'ín ajchej i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i tyeyúuj tzajta', ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' i Jesús tijn:

—¿Nyi pequee huatányuusij? ¿Tyi'tanyí pué'een a'íjna i maj jin a jitze tyí'pua'ritye'?

63 Ajta i Jesús capu huatanyúj. Ajta i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i tyeyúuj tzajta', a'yaa pu tyaaté'exaa tijn:

—A'yaa nu tyí'mua'ijtye' nyúucaritze' i Dios ti júurij paj jaataxáj i ti jì'récán jime'. Taaté'exaatye' tìpua'aj muáaj a'ín paj pué'eenye' i Ciríistu', i yójra' i Dios.

64 Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Muáaj paj a'yan tyaataxájtaca'. Nyajta nyáaj a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj mua'aj jaséjran a'íjci i ti ajta tyévi jitze huanie'huaca' ti muáca'ta' ja'ajcaquée ta'mej a'íjci i ti néijmi'i jin antyúumua'reej u tajapuá, siajta jaséjran ti'ij jútye' aje'cáame'en i jéetirij tzajta'.

65 Ajta i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i tyeyúuj tzajta', a'í pu ja'cásujtza'an i jusícu' mej mij jáamua'reej ti huatanyú'caca', ajta a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—Je'ej pu pua'aj tyí'xaj i Dios jimi a'mújna mu tyáati', capu che' juxie've' maj séecan tyi'táj jitzán pua'ritye'ej. Mua'aj xu'rj jáanamujri' ti je'ej pua'aj tyí'xaj i Dios jimi,

66 ¿jì'nye tyajamuá'miteeraste' mua'ajmaj?

A'yaa mu a'ímaj tyityaatanyúj tijn:

—A'yaa pu tyeevíjtye' ti huámu'nyij a'íjci jime'.

67 Aj mu mij ja'rátzi'tzique'mua'xij ajíisa', majta jaatyáavaxij. Séecan mu majta jíisa' ja'ráavaxij,

68 a'yan metye'ixaatye'ej tijn:

—Muáaj mu paj a'ín pué'een i Ciríistu', huataxáj a'tanyj mui'tyéjvee.

Pedro pu tyu'hué'taca' ti jee quee jamua'tyej i Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ajta i Pedro, a'áa pu jo'tácatyí a jé'ta' jo'tij ja'rájta'cuaj i chí'táj. Aj pu'ij sñj íiti' utyárupij i ti jahuíre' a'íjna i tyeyúuj tzajta' ti antyúumua'reej, aj pu'ij jimi aje'ré'nyej ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Muáaj paj pajta jamuán jo'chá'canya'aj a'íjci i Jesús Galileea ti já'ma'can.

70 Aj pu'ij i Pedro tyu'hué'taca' néijmi'i mu jaséeracaj ti'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—Canu jamua'reej tyi'táj paj tyáxajta.

71 Aj pu'ij ajchee, ti'quij a'áa jo'ré'nyej jo'tij ja'pueertaj, a'áa pu'ij ajtáhua'aj sñj íiti' jaaséj ajta je'en a'yan tyihuo'té'exaa i tyeítýee tijn:

—A'mújna mu tyévi a'múu pu ajta jamuán jo'chá'canya'aj a'íjci i Jesús Nazaret ti já'ma'can.

72 Ajtáhua'aj pu i Pedro tyu'hué'taca', junyúucaritze' pu jin a'yan tyihuo'té'exaa jijn:

—Canu jamua'tyej a'íjci i tyéviij.

⁷³ A'tzúj a'tyévi'caj, i maj a'áa ja'ré'tya'ca'aj, a'íí mu aje'ré'nyej jimí, mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Muáaj paj hua' jitze ajtyáma'can. Tu'ríj jamua'reej a'íjci jime' je'ej paj ye'ej tyu'xáxa'aj.

⁷⁴ Aj pu'ij Pedro huatyóochej ti jaatáhuaviiij ti i Dios puéjtzij jaatá'an tipua'aj quee a'yan tyi'ja'yájnatan, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tíjin:

—Canu jamua'tyej a'íjci i tyéviij.

Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij i tyacuáarie' huajíjhuaca',

⁷⁵ aj pu'ij i Pedro jo'támua'reeri' je'ej ti i Jesús anaquéej tyaaté'exaaya'ca'aj a'yan tíjin: “Ti'ij quee xu jihuaj i tyacuáarie', huéicaj paj naatyáhue'taj a'yan petyi'xáataj tíjin capáj nyamua'tyej.” Aj pu'ij iirájraa a'íjna i Pedro, ti'quij jéehua huápu'i'ij tyuuyínyajraa.

27

Jesús pu huatátuihuaca' a'íjci jimi i Piláato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Ti'ij huatapuá'riaca', néijmi'i mu i maj tyihua'íjtye' i puaaríj majta i huásij i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íí mu néijmi'i jaaxá'pu'i'intarej je'ej maj huárinyij mej mij jaajé'caj i Jesús.

² Ma'nají'ca'aj mu i muáca'ra'an jitze mati'ij yo'ví'tij, aj mu mij jaatátuii a'íjci i tajtúhuan ti a'yan ántyapuaj tíjin Piláato.

Judas pu huatyóocue'mi'in

³ Ajta a'íjna i Judas i ti tyu'tátuii a'íjci i Jesús, ti'ij jáamua'reeri' tíjin puéjtzij mu jaatá'sij i Jesús, a'íí pu ayootoj i túmii hua' jimi i maj puaríj tyí'íjtye' ajta a'íjma jimi i huásij,

⁴ a'yan tyihuo'te'exáaty'e'ej tíjin:

—Nyáaj nu ootyá'itzee i Dios jimi, ji'nye a'tíj nu jamuaatátuii tiquee tyi'tíj jin á'itzeere' siaj sij jaajé'caj.

Majta a'íimaj a'yaa mu tyaaté'exaa tíjin:

—Capu a'tzúj tajitzé juxie've' ityájma, muáaj paj pué'eenye'.

⁵ Aj pu'ij i Judas ayoohuá'axij i túmii a chóota' a'újna i tyeyúuj tzajta', ti'quij jó'raa ajta je'en cóocue'mi'in.

⁶ Majta i maj puaríj tyí'íjtye' a'íí mu jaaré'je'puj a'íjci i túmii, majta a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Capu je'ej tyi'riij tyaj ju'cáan a'íjci i túmii jo'tij jóosiire' i túmii, ji'nye a'íi pu a'íin pué'een i tyaj jin tyu'nájchitaca' ti'ij xúure'ej jó'vetyij.

⁷ Mati'ij mij a'yan tyaaxá'pu'i'intarej maj a'íj jin chuéj huánanan, i maj a'yan jatamuá'muaj tíjin chuéj ti japuan tyi'muijhuacaa a'íjna i ti xá'rij tyí'ta'huacaa, mej mij a'áa huaja'vá'naamuan a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can.

⁸ A'íj mu jin a'yan jaatamua'aj ti'ij na'aj a'ájna imuáj a'íjci i chuéj a'yan tíjin chuéj maj japuan jo'riá'xirej i xúure'ej.

⁹ A'yaa pu a'íjna jin tya'róo'astej je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i Jeremías i ti Dios jitze ma'can tyí'xajta'aj ti a'yan tíjin: “A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íí mu jaaré'je'puj a'íjci i túmii i ti seityéj japuan tamuáamuata' ará'asej i maj jin tyu'nájchitaca',

10 a'íj mu mij jin chuéj huánaniej jo'tij tyajá'muijhuacaria'aj a'íjna i xá'rij ti tyí'ta'huacaa."

Tí'ij Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj a'íjci jimi i Piláato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Jesús pu jó'vi'tichiihuaca' a'íjci jimi i tajtúhuan, a'íi pu'ij i tajtúhuan a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi muáaj a'íin papué'een i paj hua' rey i maj Israel jitze ajtyáma'can?

A'yaa pu tyu'tanyúj a'íjna i Jesús tijin: "Muáaj papu'ríj jaataxájtaca'."

12 Mati'ij móoj a'íimaj i maj puaaríj tyí'ijtye' majta i huásij jitzán tyí'pua'ritya'ca'aj, capu i Jesús tyí'táj huataxájtaca'.

13 A'íj pu jin i Piláato a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi pequee huá'namuaj i maj jéehua a' jíitze tyí'pua'ritye'?

14 Ajta i Jesús capu tyí'táj huataxájtaca', a'íj pu jin i tajtúhuan je'ej tyo'tóomua'aj.

Mati'ij i Jesús ooxíjtye mej mij tyu'tá'an maj jaajé'caj
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

15 Mati'ij tyí'ye'estyahua'aj, a'yaa pu tyeeeyí'tihua'aj a'íjna i tajtúhuan ti séej huatátoonyij i ti eetyánami', a'táj maj a'yan i tyeíttye tyaatáhuaviiraj.

16 Síj pu'ij eetyánami'huaca'aj ti a'yan ántyapuaaj tijin Barrabás, néijmi' i mu jamua'tyajca'aj a'íjci i Barrabás,

17 mati'ij i tyeíttye a'áa ja'tyúusíria'ca'aj, Piláato pu a'yan tyi-huo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj mua'aj siaxie've' nyej nyij jaatátoonyij nyij a'íjci i Barrabás, ca' i Jesús i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Círíistu'?

18 Ji'nye a'yaa pu tyáamua'reeri' tijin me'chueeria'ca'aj i Jesús, a'íj mu jin jaatátuiiri' i tajtúhuan.

19 Óoche' pu huatyequéecaj i ipuárij japua a'íjna i Piláato ti'ij íira'ra'an a'yan utyiyo'tanyú'chityi'ri' tijin: "Capáj je'ej jooriaj a'mújcíj mu tyévij ti quee tyí'táj jin á'ítzeere', ji'nye je'ej nu pua'aj tyú'maaraca' a'íjci jime' i tyévij."

20 Majta i maj tyihuá'ijtye' i puaaríj majta i huásij, a'íi mu ca'nyíjra'aj huo'ta' i tyeíttye mej mij jaatáhuavij i tajtúhuan ti'ij a'íj huatátoonyij i Barrabás, majta je'en a'yan tyaatáhuavii'ij tyu'tá'an mej mij jaajé'caj a'íjci i Jesús.

21 Ajta i tajtúhuan a'yaa pu ajtáhua'aj tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj siaxie've' a'íjma i maj hua'puaj nyej nyij jaatátoonyij?

A'yaa mu a'íimaj tyityaatanyúj tijin:

—A'íjci i Barrabás.

22 Piláato pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Arí mu Jesús ji'nye nyáa'uurej, mu maj a'yan jatamuá'muaj tijin Círíistu'? Néijmi' i mu a'yan tyityaatanyúj tijin:

—Pata'aj jó'tatan i cúruuj jíitze.

23 Ajta Piláato a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—¿Ji'nye een jime', tyi'tanyí je'ej pua'aj huáruuj?

Majta a'íimaj jéetze' mu ca'nyíin jin huatyejíhuajra a'yan tijin:

—Pata'aj jó'tatan i cúruuj jitze.

²⁴ Piláato pu jamua'reeriaca'aj tiquee je'ej tyí'riitaca'aj je'ej ti huárinyij hua' jimi, sulu mu'ríj tin tyúucui'sime'ej cha'mana'aj, a'íj pu jin anóomuejtye jájtyij jime' meeséeracaj i tyeítyee, ajta a'yan tyihua'ixáatye'ej tijin:

—Canu nyáaj a'íin pué'een i ti jaje'catan a'mújcij mu tyáataj, sulu mua'aj xu a'íin pué'een.

²⁵ Néijmi'i mu i tyeítyee a'yan tyityaatanyúj tijin:

—Che' ityájma a'yan tyitáaci'tyij, ajta i tayójmua' tyej tyij ityáj jaajé'caj.

²⁶ Aj pu'ij Piláato jaatátoj a'íjci i Barrabás, ajta je'en jaata'íjtaca' maj je'riá'vaxi'in a'íjci i Jesús, aj pu'ij huo'tátuii mej mij yó'tatan.

²⁷ Majta a'íimaj i xantáaru'ustyamua'mua' i tajtúhuan a'íi mu yo'jáj i Jesús a'ájna jo'tíj ja'chej i tajtúhuan, majta je'en néijmi'caa huatajé i juxa'aj xantáaru', mej mij tyúusiire'en i Jesús jimi.

²⁸ Mati'ij mij tya'cáari'ri'ij néijmi'i i ti tyí'chajca'aj, majta síicu'rij ju'cáachejtye ti po'vij ti xú'muaa tímua',

²⁹ majta cúruun jaatyátaavej ti tzícare'ej jin cistijhuaj, a'íj mu ju'cárujtyi'ri' i mu'úura' jitze, majta itzój ji'tyéchuii'tyey muáca'ta'. Aj mu mij jimi tyítunutaxij, a'yaa mu tyá'xaahuari'raca'aj a'yan metye'jéevej tijin:

—¿Che' jusén jin júurij a'mújna mu ti tyihua'íjtye' a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can?

³⁰ Majta jaatyétzi'tzique'muaxij, majta je'en ja'vá'vaxij i mu'úutze' a'íjci jime' i itzój.

³¹ Mati'ij jaatyaxáahuataj, aj mu mij ja'antyíchuij a'íjci i síicu'rij ti po'vij ti xú'muaa tímua', majta ju'cáachejtye i síicu'ria'ra', aj mu mij yo'jáj mej mij jó'tatan i cúruuj jitze.

Mati'ij jó'tatee a'íjci i Jesús i cúruuj jitze

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Mati'ij ajooju'caj, séej mu tyáataj antyinájchaca' ti a'yan ántyapua'j tijin Simón, a'áa pu já'ma'can séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapua'j tijin Cirene, a'íj mu mij huata'íj ti a'íin ja'antyichóoj i cúruujra' i Jesús.

³³ Mati'ij a'áa ja'rá'aj jo'tíj a'yan tyaja'rájtyapua'j huá'nyuucaa jime' tijin Gólgota. Gólgota, a'yaa pu huatóomua'aj tijin Mu'íhij mu'taj,

³⁴ aj mu mij tyi'tíj jaatá' ti jaayé'en, nahuáj ti antzójvi ti á'naxcaj, ajta i Jesús ti'íj jaatyáamua'aj capu ja'ránajchaca'.

³⁵ Mati'ij yo'tatéexi'ij i cúruuj jitze, a'íi mu i xantáaru'uj huáhuajcaca' maj huóomue'tij tyetyéj jime' mej mij jáamua'reej a'tíj ti ci'tyij séej ajta séej i tyí'caanaria'ra' i Jesús.

³⁶ Aj mu mij támij oorá'saca' mej mij jáacha'íin.

³⁷ Majta táabla ciléenye' óotatej jo'tíj jo'ojmu'uj i Jesús, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj je'ej maj tyi'tíj jitzán tyo'ojpuá'rij. A'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj tijin: “A'íi pu a'íin pué'een i Jesús, i ti hua' rey a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can.”

³⁸ Hua'puaj mu majta i náhua'rij jamuán óotatehuaca', séej mu óotatej i muáca'ta' i Jesús, majta i séej i útata' pujmua'.

39 Majta i maj aja'tányinyica'aj, mati'ij jaaséej, a'íi mu eecámu'vajra'aj majta já'xaahuataca'aj,

40 a'yaa mu tyé'jeevaca'aj tijin:

—Muáaj paj jaatyú'uunaj i tyeýúuj, pajta je'en huéicaj xicáj jitze pajtáhua'aj ja'ajtaahuaj. Típua'aj a'ín paj pué'eenye' i yójra' i Dios, a japua huatányuuchij, pajta je'en acájra'nyij mu cúruuj jitze.

41 A'yaa mu cha'taj mana'aj tyá'xaahuari'raca'aj a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i puariij majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, majta hua' jamuán i huáasij. A'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

42 —A'múu pu hua' japua huatanyúj i séecan, ajta quee jaayí'tin ti jusíj jujapuá huatányuunyij. A'múu pu a'ín pué'een i ti rey jin tyi'tyéjvee a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can; che' acájra'nyij mu cúruuj jitze, aj tu xaa jimi tyá'antzaahuatye'sij.

43 A'múu pu i Dios jimi tyí'ca'nyej, che' i Dios ijíj japuan huatányuunyij, tipua'aj jí'réc'can jime' jaxie'va'aj. ¿Nyiquee a'múu a'yan tyu'taxájtaca' ti yójra' pué'eenye'ej i Dios?

44 Majta i náhua'rij i maj jamuán óotateehuaca', a'íi mu majta já'xaahuari'raca'aj.

Ti'ij Jesús huamu'

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Ti'ij na'aj a'tzáaj tacuaríxpuaaj, 'asta na'aj quee yáacij jé'ta' ucamá'caj i xicáj, néijmi'que' pu i cháanacaj japua huatyática'riaca'.

46 Ti'ij a'yan tyí'rijcaj, Jesús pu ca'nyíin jin huajíjhuaca' i junyúuca jime' a'yaa pu tijin:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —A'íjna i nyúucarij, a'yaa pu huatóomua'aj tijin: Mu paj nyaj Dios, mu paj nyaj Dios, ¿ji'nye een jime' pej pij yanúuriej?

47 Séecan i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj máanamujri', a'yaa mu mij tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íj pu huatajé a'íjci i Elías i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

48 Aj pu'ij síj jo'téechajraa tyi'tíj pu ujo'vá'tij ti uhuájta'tyij, ajta je'en jaatyáaru'nyej nahuáj jime' ta'antzíjvi, aj pu'ij ciyéj jitze ja'antiyí'que'ej ti'ij ij já'ajchuii ta'aj ij Jesús huaye'en a'íjci jitze.

49 Majta i séecan a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—Che' a'yan eenye', tyata'aj jaaséj típua'aj yatanyéj a'íjna i Elías ti'ij ja'cátoonyij.

50 Aj pu'ij i Jesús, ajtáhua'aj ca'nyíin jin huajíjhuaca', ti'quij huamu'.

51 Ti'ij a'yan tyí'rijcaj, a'íi pu i cíxurij ti itzijhuaj a'úu ti je'cáhuu i tyeýúuj tzajta' acásujtza'an. Ajta huatóoca'tzij i chuéj, ajta jé'ta' ootátarixij i tyetyéj,

52 ajta antyícuunyi'huaxij jo'maj ja'va'námi'huajma'caa i maj meríj huácuij, a'íi mu mue'tíj huatájuuriaca' i maj tyámua' tyí'tyetyeítyeristaca'aj.

53 Aj mu mij eetacíj jo'maj ja'va'námi'huajma'caa, ti'ij huatájuuriaca' a'íjna i Jesús, a'íi mu utyájrurij u chájta', jo'mej mij jéehua i tyeítyee huojo'sej.

54 Ajta a'íjna i hua' capítan i xantáaru'uj, majta i maj jacha'íica'aj i Jesús, a'íi mu tyu'séj ti'ij huatóoca'tzij i chuéj, majta néijmi'i je'ej ti

tyi'tíj rijcaa, aj mu mij jéehua tyu'tátz'iin, majta a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Je'can jime' pu a'íin pué'eenye'ej i yójra' i Dios.

⁵⁵ Séecan mu majta i úucaa a' ímuáj jo'tyu'úuj metyi'sejraca'aj, a'íi mu jamuán huac'ca'aj i Jesús ti'ij na'aj tyaja'rájraa a'ájna a Galileea, a'íi mu majta jahuiiria'ca'aj.

⁵⁶ A'íi mu a'íin pué'een, a'ájna i Maríia, Magdala ti já'ma'can, ajta i síij i Maríia hua' náanaj a'íjci i Jacobo ajta a'íjci i José, ajta je'en a'ájna i hua' náanaj a'íjma yojmua' i Zebedeo.

Meetyá'avaataca' a'íjci i Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Ti'ij arí huachúmu'a', síij pu tyáati' ti chíjtyaanyi' aje're'nyej ti a'yan ántyapuaj tíjin José, a'áa pu já'ma'can chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Arimatea, a'íi pu ajta tyá'tzaahuatya'ca'aj i Jesús jimi.

⁵⁸ A'íi pu'ij aje're'nyej a'íjci jimi i Piláato, ti'quij jaatáhuaviiri' i tyévira' i Jesús. Piláato pu'ij tyu'ta'íjtaca' maj jaatátuiire'en,

⁵⁹ aj pu'ij i José ja'ajtajá i tyévira', ajta jere'ijcataca' máantaj jime' ti jájcuaj,

⁶⁰ a'úu pu yo'tyájtoo i tyévira' i Jesús jo'tij oochán yo'ta'íjtaca' maj ju'tyícha'ajra'nyij i tyanúxaj tzajta'. Ti'ij ij je'tyáanaj i tyetyéj jime' ti sic'íhara', aj pu'ij jó'raa.

⁶¹ Ajta a'ájna i Maríia, Magdala ti já'ma'can, ajta i síij i Maríia, a'áa mu ja'ajtya'aj muá'raa a'ájna véjri' a ti jo'tyárutyi'ij jo'maj yo'tyájtoo.

A'íimaj i maj tyí'cha'íica'aj jo'tij Jesús ja'vá'nami'huaca'aj

⁶² Yaa ariá'pua'aj, mati'ij meríj tyámua' huóoruuj mej mij huóoso'pe'en, a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i puaríij, majta i fariseos, a'íi mu néijmi'i aje're'nyej a'íjci jimi i Piláato,

⁶³ a'yaa mu tyaaté'exaa tíjin:

—Tavástara', a'yaa tu tyo'támua'reeri' ti a'yan tyu'taxájtaca' a'ájna i ti tyí'hue'tacare'ej, ti'ij ooj júuricaj, a'yaa pu tyu'taxájtaca' ti huéicaj xicáj jízte huatájuuritaj.

⁶⁴ A'íj pu jín, pata'aj tyu'ta'íjtaj mej mij tyú'cha'íin jo'tij ja'vá'nami' 'asta na'aj quee mu tyojó'me'en huéicaj xicáj. Na'riij quee i'ríj maj aje're'nyej mej mij jaanáhua'an i tyévira' a'íimaj i maj jamuán huac'ca'aj, aj mu mij a'yan tyihuo'té'exaatye'sij i tyeítyee tíjin pu'ríj huatájuuriaca'. Ajta jéetze' pu je'ej pua'aj tye'mej quee ti'ij anaquééj tyu'hué'taca'.

⁶⁵ Aj pu'ij Piláato a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—A'yaa pu tye'mej, metyi'cha'íj mu muá'ju'un. Séricuj mua'aj siata'aj tyámua' uyó'uurej, je'ej siaj tyeeyí'tín, ti'ij quee a'tíj jamuarie'ej i tyévira'.

⁶⁶ Mati'ij mij jo'c'íj, majta tyámua' jáaruuj ti'ij quee a'tíj ja'antácuunaj, majta a'áa huojotyáhuui i xantáaru'uj mej mij tyú'cha'íin.

28

Ti'ij i Jesús huatájuuriaca'

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Ti'ij tya'náara'aj a'ájna xicáara' i maj jitzán juso'pii, tapuá'risima'caj pu ti'ij a'ájna i María, Magdala ti já'ma'can, ajta i sáij i María, a'úu mu ujó'ju' mej mij yo'tyéesej jo'maj yo'tyá'avaataca'.

² Aj pu'ij jiye'tzín ca'nyíin jin huatóoca'tzij i chuéj, ji'nye sáij ti tajapuá tyí'huiire' pu aje'cáanyej i jútye', a'áa pu jo'ré'nyej jo'maj yo'tyá'avaataca' i Jesús ti'quij ja'anta'íj i tyetyéj i ti jin eetyánami'huaca'aj jo'tij jóocun, ajta a'áan japuan jo'o'yíxij.

³ A'ájna i ti tajapuá tyí'huiire' naa pu tyi'tyataatiyi'caa ti'ij maj tyóona'axcava'ra'an, ajta naa cuéeinavi' tyi'tyéchajca'aj ti'ij i séerij.

⁴ Mati'ij jaaséj a'íimaj i xantáaru'uj i maj tyí'cha'íica'aj, huápu'i'ij mu tyu'tátziin majta juviváaca'aj a'íj mu jin eetavátzij, yaa pu cuxáa muáacuj.

⁵ Ajta i ti tajapuá tyí'huiire', a'yaa pu tyihuo'té'exaaj a'íjma i úucaá tijin:

—Caxu tyí'tziinye'ej. Nyáaj nu jamua'reej siaj a'íj tyáhuoonyij i Jesús, i maj jó'tatee.

⁶ Capu yajá'hua', ji'nye pu'ríj huatájuuriaca', a'yájna ti'ij tyaataxájtaca'. Musio'vá'ju' siata'aj jaaséj jo'maj yo'tyéetyej.

⁷ Séricuj jiye'tzín jime' siata'aj huo'té'exaatye'en a'íjma i maj jamuán huací'ca'aj a'yan tijin: “Pu'ríj huatájuuriaca', a'áa pu jooméj a'ájna a Galileea ti'ij ajtáhua'aj a'áa huaja'ajsíire'en.” A'íi pu nye jitze juxié'va'ca'aj i nyaj nyeríj jamuaaté'exaa.

⁸ Majta a'íimaj i úucaá ca'nácan mu jo'cáj, móoche' mu tyí'tziinya'ca'aj, majta jéehua jutyamua'va'ca'aj, a'íi mu mij jo'huáachajraa mej mij huojó'té'exaatye'en a'íjma i maj Jesús jamuán huacíj.

⁹ Aj pu'ij jiye'tzín i Jesús huatóosejrataca' a'íjma jimi i úucaá ajta je'en huo'tatyójtjej. Aj mu mij i úucaá ajtyáxiiriaca' majta ja've'vi'raxij i icájra'an jitze, majta jaatyánajchaca',

¹⁰ aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Caxu tyí'tziinye'ej. Séricuj siata'aj huojó'té'exaatye'en i nye'ihuáamua' maj jó'ciinyej a'ájna a Galileea, a'áa mu nyeje'seejran.

Je'ej maj tyu'taxájtaca' i xantáaru'uj

¹¹ Móoche' mu huaju'caj a'íimaj i úucaá, mati'ij séecan i xantáaru'uj i maj tyí'cha'íica'aj a'áa ja'rá'aj a chájta', aj mu mij néijmi' i huo'té'exaa a'íjma i maj puaríij tyí'ijtye' je'ej ti tyí'táj huaríj.

¹² Majta i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', a'íi mu tyúusiij hua' jamuán i huásij, mej mij jaaxá'pu'i'intare'en je'ej maj ye'ej huárinij. Aj mu mij jéehua túmii huo'ta' a'íjma i xantáaru'uj,

¹³ a'yan metyihua'ixaatye'ej tijin:

—A'yaa xu mua'aj tyu'taxáj tijin tíca' imuáj siati'ij tyacu'tzísima'caj, a'íimaj i maj Jesús jamuán huací'ca'aj a'íi mu aje're'nyej mati'ij mij jaanáhuaj i tyévira'.

¹⁴ Ajta típu'a'aj jáamua'reej i tajtúhuan je'ej ti tyi'táj huaríj, ityáj tu a'yan tyaaté'exaatye'ej ti'ij quee tyi'táj je'ej jamuáa'uurej mua'ajmaj.

¹⁵ Majta a'íimaj i xantáaru'uj mati'ij ja'ancuria'aj i túmii aj mu mij a'yan huaríj je'ej maj tyihuo'ta'íj. Tí'ij na'aj yatij je're'nyej, a'yaa mu tyí'xaj néijmi'que' a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can ti a'yan tyi'ja'yájna.

Jesús pu tyihuo'ta'íj i maj jamuán huacíj

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Majta i maj tamuáamuata' japuan síij ará'axcaa, a'áa mu jó'ju' a'ájna a Galileea, a'áa mu ja'rá'aj jiríj jitze tí'ij anaquéej tyihuo'té'exaaj a'íjna i Jesús.

¹⁷ Ajta mati'ij jaaséej a'íjci i Jesús, aj mu mij tyámua' tyaatá', majta séecan camu tyá'tzaahuatya'ca'aj ti a'íin pué'eenye'ej.

¹⁸ Aj pu'ij Jesús ajtyáxiiriaca' hua' jimi tí'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Dios pu arí néijmi'i tyinaatá' nyej nyij néijmi'i jin antyínyamua'reeriaj u tajapúa nyajta íyan cháanacaj japua.

¹⁹ Siata'aj sij jo'cíxi'in néijmi'que' i cháanacaj japua siaj sij huó'ixaatye'en i tye'ityee mej mij na'rá'astijre'en, siajta huó'íiraj nyúucaritze' i ti nyavástara', siajta nyúucaritze' i yójra', siajta nyúucaritze' i júuricama'ra' i Dios,

²⁰ siajta huo'mua'tyej mej mij néijmi'i ja'rá'astej je'ej nyaj nyeríj tyajamuaamuá'tyej. Nyajta nyáaj a'yaa nu ja'mua jamuán séeria'aj na'mej tí'ij na'aj yutij jo'que'tij ja'mej 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipúa'rej íyan cháanacaj japua.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Marcos

Juan pu tyihuá'ixaaty'e' a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ A'yaa pu éenye'que' huatyóochej i nyúucarij ti jaxaj a'íjci i Jesús i Ciríistu', yójra' ti pué'een i Dios.

² A'yaa pu tyo'yú'xaca' a'íjna i Isaías i ti arí á'tyeej ti tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can tijn:

A'tíj nu huata'ítyij anaquéecan ta'aj a jime' tyu'taxáj,
ti'ij tyámua' tyimuáa'uurijtze'.

³ A'áa pu ja'vá'namuajre' i nyúucarij jo'tij quee já'tyi'tij, a'yan tijn:

“Tyámua' xu jáa'uurej i juyáara' i tavástará',
xaatajé'yitzi'tye' i juyáara'.”

⁴ A'áa pu jo'tóosejrataca' i Juan i ti huá'íiraca'aj a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij, a'yaa pu néijmi'caa tyú'ixaa'aj maj tyá'antzaahuaty'e'en i Dios jimi majta je'en huá'í'huaj, ti'ij i Dios tyihuo'tú'uunyi' i maj quee xá'pu' huaríj a'íjci jimi.

⁵ Néijmi'i i tyeétyee a'áa maj tyaja'ránamuaj a judea majta a Jerusalén a'íi mu aje're'nyinyiica'aj mej mij jáanamuaj. Matí'ij mij jaataxájtaca' i maj quee xá'pu' huaríj i Dios jimi, aj pu'ij i Juan huo'íiri' a'ájna i játya'naj jitze ti a'yan tya'rájtyapuaj tijn Jordán.

⁶ Ajta a'íjna i ti tyí'chajca'aj i Juan a'íj pu jin tyí'taavijhuaca'aj i caméeyuj ju'xa' jime', ajta navíj jin ahuóojí'ca'ca'aj, ajta vítzi'cáa' ci'macaria'aj, ajta sarátyee cua'caria'aj itzitáj maj huáxoo.

⁷ A'yaa pu tyihuá'ixaatya'ca'aj tijn:

—Síij pu ooj yaja've'mej ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee nyequee nyáaj, capu nyéetzij a'yan tyí'nyaci'puaj nyej nyij ja'ajta'í'pu'xi'in i ca'quéera'an.

⁸ Nyáaj nu nyeríj jamuáa'íiri' i jájtyij jime', ajta a'íjna a'íj pu jin já'mua'íiran i júuricama'ra' i Dios.

Jesús pu huá'í'huaca'

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ A'yaa pu a'ájna tyu'ríj, Jesús pu a'áa ja'rájraa a Nazaret, chájta' a'áa ti ja'ajtyáma'can a Galíleea, aj pu'ij i Juan jáa'íiri' i játya'naj jitze ti a'yan ántyapuaj tijn Jordán.

¹⁰ Tí'ij na'aj i Jesús tye'táaraa i jáata', aj pu'ij jaaséj ti antacúj i tajapuá tí'ij ij a'íj huaséj i júuricama'ra' i Dios ti aje'cáma'ca'aj, a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'ij cúcuí'.

¹¹ Ajta je'en nyúucarij huánamuajri' ti uje'cánamuajrej u tajapuá, ti a'yan tyí'xajtaca'aj tijn:

—Muáaj paj a'íin pué'een i nyiyóoj i nyaj jéehua jaxie've', i nyaj nyajta ja'antyi'huoj.

Tí'ij i Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj jo'tij quee já'tyi'tij

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Tí'ij a'yan tyu'ríj, aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios yo'ví'tij i Jesús a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij.

13 A'áa pu'ij huá'puatyej xicáj já'tyeej, jo'maj tyi'tyán jo'cá'ca'aj simuáruunyij, ajta i tyiyáaru' tyí'tyasa'ca'aj tí'ij i Jesús ootyá'itzeere'en i Dios jimi, capu a'yan tyá'raa a'íi mu jaatyáhuú i maj tyí'huüre' i tajapuá Dios jimi.

Jesús pu huatyóochej ti tyu'muárie'en a'ájna a Galillea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Tí'ij eetyanámi'huacaj i Juan, aj pu'ij i Jesús ajo'ré'nyej a Galillea a'áa pu huo'j'ixaa i Dios nyuucacaj.

15 A'yan tijn:

—Pu'ríj tya'rá'aj a'ájna i xicáara' jitze i ti a'yan tyi'iteeria'ca'aj tí'ij i Dios tyu'ta'íjtaj i cháanacaj japua. Siata'aj tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi siajta jitzán tyú'ca'nyej i nyúucaria'ra'.

Jesús pu muáacuacaa huatajé i maj cue'tzi'puacaa
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Tí'ij Jesús a'áa ja'ajtyama'caj a'ájna véjri' jo'tij ja'vá'asej i jájtyij ti a'yan tya'rájtyapuaj tijn Galillea, aj pu'ij a'íj huaséj i Simón ajta i Andrés ihuáaria'ra' ti pué'een. A'íi mu a'íin pué'eenye'ej i maj cue'tzi'puacaria'aj, a'áa mu mij jo'hua'naaj i tápi'narij.

17 Jesús pu a'yan tyihuo'tajé tijn:

—Musio'té'yi'ij nyaj jamuán, nyáaj nu já'muamua'tyej siata'aj huo'tájeevej i tyeítyee nye jimi.

18 A'áa mu mij tyojopíj i tápi'narij mati'ij mij jamuán jo'cá i Jesús.

19 Tí'ij té'ej áyee jo'ré'nyej, Jesús pu a'íj huaséj i Santiago ajta i Juan ihuáaria'ra' ti pué'een, a'íi pu hua'yojmua' i Zebedeo, a'áa mu ja'rátya'ca'aj i báarcuj jitze tyámua' metyi'uuriáaj i tápi'narij.

20 Aj pu'ij i Jesús huo'tajé, a'áa mu mij yooríeej i jutáataj Zebedeo i séecan jamuán i maj jahuúria'ca'aj, mati'ij mij Jesús jamuán jo'cá.

A'ájna i tyévi'j tyiyáaru' ti tzajta' ú'sejria'ca'aj
(Lc. 4:31-37)

21 Aj mu mij a'áa ja'rá'aj i chájta' ti a'yan tya'rájtyapuaj tijn Capernaúm, a'ájna i xicáara' jitze mati'ij juso'pii, aj pu'ij i Jesús utyájrapij i tye'yúuj tzajta', ti'quij huatyóochej ti tyihuo'mua'tyej.

22 Majta i tyeítyee je'ej mu tyityo'tóomuajtyaca' je'ej ti tyi-huá'mua'tyajca'aj, jí'nye a'yaa pu tyi'tyáxajtasima'aj tí'ij i ti va'cán jin tyi'tyéjvee, capu a'yan mati'ij i maj tyihua'mua'tyajca'aj a'íjci jitze i yu'xarij i maj jin tyi'ijta.

23 A'úu pu síj tyáati' jo'tyávaaca'aj i tye'yúuj tzajta' i tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj, a'íi pu'ij a'yan tyu'tanyúj

24 tijn:

—¿Ji'nye tyi'tíj pa'uurej tajimí Jesús Nazaret paj já'ma'can? ¿Nyi a'íj jin mu po'vé'mej paj ta'antypuá'ritye'en? Nyámuamua'tye a'tíj paj pué'een, nyajta jamua'reej paj a'íin pué'een i paj néijmi'i jin tyámua' een i Dios jimi.

25 Aj pu'ij Jesús jajtyá'xij i tyiyáaru', a'yan tye'ixáatye'ej tijn:

—Capáj ave'nyuucan ú'rájra' mu tyévi'j tzajta'.

26 Tí'quij i tyiyáaru' jaatacá'tzij i tyévi'j ca'nyíin jime', aj pu'ij ca'nyíin huajíhuaca' i tyiyáaru' ti tzajta' ú'sejria'ca'aj i tyévi'j ti'quij ú'rájraa.

27 Néijmi'i mu tyu'tátzɨn, majta a'yan tyúu'ihuo'raca'aj séej jamuán ajta séej a'yan tijin:

—¿A'tanyíj pué'een a'mújna? Tí'ij jájcuan jin tyí'mua'taj, ajta je'en naa tyu'xáxa'aj tí'ij i tí va'cán jin tyi'tyéjvee. A'íi mu majta ja'tzaahuatye' i tyiyáaru' je'ej tí ye'ej tyihuo'tájeevij.

28 Ajta je'en jiyé'tzín néijmi'que' huámua'reeri'huaca' tí'ij na'aj a'ájna a Galileea je'ej tí tyi'táj huáruuj i Jesús.

Jesús pu tyáahuaj i mu'nyáara' a'íjci i Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Matí'ij iiráacij i tyeyúuj tzajta', Jesús pu hua' jamuán jo'mej a'íjma i Santiago ajta i Juan jo'maj ja'chej i Simón ajta i Andrés.

30 A'íi pu a'áa jóoca'tyií i mu'nyáara' i Simón, tyí'cui'ca'aj a'ájna puístaca'aj. Aj mu mij jaaté'exaa i Jesús,

31 a'íi pu'ij ajtyáxiiriaca' jimi, tí'ij ij jajví' i muáca'ra'an jitze ajta je'en ja'ajriáj, aj pu'ij jiyé'tzín huatyápua'riaca' i tí puístaca'aj ajta je'en huatyóochej tí'ij tyihuó'cue'tyej.

Jesús pu jéehua tyihuó'huaa i maj tyí'cucui'ca'aj

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Tí'ij huaré'chuixarij aj mu mij néijmi'caa ajóovi'tijxi i Jesús jimi a'íjma i maj tyí'cucui' majta i tyiyáaru' maj hua' tzajta' ú'sejria'ca'aj,

33 Néijmi'i mu matí'ij mana'aj a'áa maj jo'cháatimee a'áa ja'tyúusii a pua'quéj jo'tij je'tyényinyi'ij,

34 Jesús pu néijmi'caa tyú'huaaj i tyeítyee i maj tyí'cucui'ca'aj, ajta jéehua hue'rá'ityaca' i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' ú'sejria'ca'aj, capu ajta hua'tá'caria'aj maj huatányuunyij i tyiyáaru'uj, jí'nye a'íi mu jamua'ajcaa a'táj tí pué'eenye'ej.

Jesús pu huó'ixaaaj i Dios nyuUCAAJ a'ájna jo'maj jóosi'rii

(Lc. 4:42-44)

35 Iiya' pu'uj, tí'ij óoche' huatíca'caj, Jesús pu ájchej tí'quij eerájraa a'ájna a chájta' ta'aj ij jusíj huatyényuunyij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij.

36 Ajta a'ájna i Simón majta i maj jamuán huajú'ca'aj, a'íi mu uyó'huosij i Jesús,

37 ajta matí'ij jáatyoj a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Néijmi'i mu muahuoo.

38 Ajta a'ájna a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Che'rěj tyiche' áyee jo'ré'nyej a'áa tí véjri' huaca'aj, a'áa nu nyajta huojo'té'exaatye'ej i nyúucarij, jí'nye a'íj nu jin mujo'vé'mej.

39 Jesús pu'ij néijmi'que' huáraa a'ájna a Galileea, hua'ixáatya'aj i nyúucarij jo'maj jóosi'rii tí'ij na'aj a'áa tí huaca'aj, ajta tyi-hua'huáatya'aj i tyiyáaru'uj tí hua' tzajta' séjria'ca'aj.

Jesús pu séej tyú'huaaj tí cá'atzaj

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Síj pu i tyáati' tí tyí'cui' tí cá'atzaj a' uré'nyej i Jesús jimi, tyitunútaj pu'ij tí'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Típua'aj a'yan petya'ajxié'vi'ra'aj, tyináahuaatye' i nyaj tyí'cui'.

41 Jesús pu ja'ancu'vaxij, tí'quij jumuáca' jin ja'ajtamuariej ajta a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa nu tya'ajxié'vi'ra'. Pata'aj huarúj.

42 Aj pu'ij huatyápua'riaca' i ti jin tyí'cui'ca'aj, ti'quij naa éenye'ej ta'raj.

43 Ajta je'en i Jesús jaata'ítayaca' a'yan jéehua tye'ícatye'ej tijin:

44 —Cási', capáj a'tíj ixaaty'e'ej, sulu áricuj pata'aj huatá'sejrataj a'íjci jimi i puaríj, pajta tyu'támu'vejritaj, a'yájna ti'ij tyu'ta'íjtaca' i Moisés, mata'aj mij a'íimaj jáamua'reej i puaríj tijin papu'ríj huarúj.

45 Ajta a'íjna i tyévíj ti'ij jó'raa je'en pu huatyóochej ti yo'xáatajra'nyij je'ej ti tyi'tíj jimi huaríj. A'íj pu jin quee che' i'riitaca'aj ti i Jesús utyájrutyey i ti huachájta'tajmee, sulu a'áa pu jó'yi'caaj jo'tíj quee ja' a'tíj, majta i tye'ityee a'náj tina'aj mu a'áa je'r'é'nyinyiica'aj jo'tíj je'ej jé'eenye'ej i Jesús mej mij jaaséj.

2

Jesús pu séej tyú'huaaj i ti quee tyéchavaaj

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Tyoomá'caj a'chu pua'an xicáj, Jesús pu ajtáhua'aj a'áa jo'tyájrurij a Capernaúm. Matí'ij jáamua'reeri' ti a'áa je'rácatyii i chí'táj,

2 jéehua mu i tye'ityee tyúusiij, camu che' á'vejrica'aj a'ájna a ti je'tyényinyi'ij, ajta i Jesús huá'ixaatya'ca'aj i nyúucaria'ra' i Dios.

3 Aj mu mij mamuáacuaj i tye'ityee séej ajo'r'é'nyijtye i ti tyí'cui' ti quee tyéchavaaj.

4 Ajta jéehua mu i tye'ityee eetyóosiiria'ca'aj a ti je'tyényinyi'ij a'íj pu jin quee i'riitaca'aj maj ajtyáxiirej jo'tíj i Jesús jo'tyávaaca'aj, aj mu mij antyicáj i chí'ij japua, matí'ij mij ja'náacuaj aj mu mij ju'cájtoo i ti tyí'cui'.

5 Ti'ij i Jesús huo'séj maj tyá'tzaahuatya'ca'aj, a'yaa pu tyaaté'exaa i ti tyí'cui' tijin:

—Nyiyóoj, pu'ríj i Dios tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jin quee xá'puí' huaríj.

6 Séecan mu a'áa ja'ajtyá'ca'aj i maj tyihuá'mua'tyey i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, a'íi mu mij a'yan tyi'riá'mua'aj tijin:

7 “¿Ji'nye tyóoca'nyej ti'ij a'yan tyi'xajtaj a'mújna? Nyúucaria'ra' pu je'ej pua'aj namuajre' i Dios jimi. A'íi pu'uj i Dios jaayí'tin ti'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'ítzee.”

8 Ajta i Jesús pu jáamua'reeri' je'ej maj ye'ej tyí'mua'ajcaa, a'yaa pu'ij tyihuo'ta'ihuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye sij sij a'yan tyí'mua'tzej?

9 ¿Tyi'tanyí quee tyési', nyi nyaj a'yan tyaaté'exaatye'en i tiquee tyéjchevej yee: “Nu'ríj tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jin quee xá'puí' huaríj i Dios jimi”, nusu nyaj a'yan yee: “Ájchesij, pajta ja'antyi'í'ij mua' utáatzij pajta je'en jó'ra'nyij”?

10 A'yaa nu nyij tyajamuaataséjratye'sij ti i yójra' i Dios ajta a'íjna jin antyúumua'reej íyan i cháanacaj japua ti'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'ítzeerej i Dios jimi.

Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti quee tyéchavaaj tijin:

11 —A'yaa nu muéetzij tyí'mua'ixaatye', ájchesij, pata'aj ja'antyi'í'ij mua' utáatzij, áricuj jo'paj ja'chej.

12 Aj pu'ij i ti tyí'cui' ájchej, aj pu'ij jatyíj i ju'utáatzij ti'quij jó'raa, néijmi'i metyi'séeracaj i tye'ityee. Aj mu mij néijmi'i je'ej

tyityo'tóomuajtyaca' majta tyaatatyójtzi'rej i Dios, a'yan metyi'xáataj tijn:

—Catu a'náj tyi'táj a'yan tyu'séj.

Jesús pu jaatajé a'íjci i Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Aj pu'ij ajtáhua'aj i Jesús a'áa jo'mej jo'tij ja'va'ástimee i jáytyij, majta i tyeityee jimi mu ajtyáxiiriaca', a'íi pu'ij tyihuá'mua'tyajca'aj.

¹⁴ Ti'ij a'áa joomá'caj a'íj pu huaséj i Leví, yójra' ti pué'een a'íjci i Alfeo, a'úu pu je'rácatyii jo'maj huaja'jijve' i maj tyí'ti'ijcicaria'aj i Roma pujmua'. Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

Aj pu'ij i Leví ájchej ti'quij jamuán jo'mej.

¹⁵ Aj pu'ij a'yan tyu'ríj ti'ij i Jesús a'áa tyaja'cuaj'cáj jo'tij ja'chej i Leví, majta jéehua' i maj huá'jijva'ca'aj i maj tyí'ti'ijcicaria'aj, majtáhua'aj séecan i tyeityee i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee, a'íi mu majta tyí'cua'ajcaa i méesaj japua, jamuán i Jesús majta i maj jamuán huacáj, j'i'nye jéehua' mu i maj Jesús jamuán huajú'ca'aj.

¹⁶ Séecan mu i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, i maj fariseos pué'een, mati'ij jaaséj ti i Jesús hua' jamuán tyí'cua'ajcaa, a'yaa mu tyihuo'ta'íhuo'ri' i maj jamuán huacáj i Jesús tijn:

—¿Ji'nye een jime' a'íjna i ti tyaja'muamua'tyej tyí'cua'caa a'íjma jamuán i maj tyí'tyeyijve' ajta hua' jamuán i maj jéehua' já'itzeere'?

¹⁷ Jesús pu huó'namuajri', aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijn:

—A'íimaj i maj quee tyí'cucui' camu a'íjci jimi ajo'rényesij i ti tyí'hua'tacaa, sulu a'íimaj mu ajo'rényej i maj tyí'cucui'. Canu nyáaj a'íjci jin mu jo've'mej nyej nyij a'íjma huatájeevej i maj tyámua' een, sulu a'íjma i maj jéehua' ootyá'itzee i Dios jimi.

A'íj mu jaata'íhuo'ri' i Jesús je'ej maj tyityahuóo'itzi've'en

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Séej mu a'yan tyúu'itzi'va'ca'aj a'íimaj i Juan maj jamuán huací'ca'aj, majta i fariseos, aj mu mij séecan i tyeityee aje'rényej i Jesús jimi mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijn:

—A'íimaj mu ju'itzi'vee i Juan maj jamuán huací'ca'aj majta i fariseos, ¿ji'nye mej mij quee ju'itzi'vee i maj ajamuán huací'ij?

¹⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijn:

—¿Nyiquij i'ríj maj ju'itzi've'ej i maj huo'tá'inyej mej mij tyu'yé'estej a'íjci jime' ti shíj huatyényeëchij, ti'ij i ti huatyényeëchij ooj hua' jamuán ajo'tyávaacaj? Típua'aj ooj hua' jamuán ajo'tyávaacaj i ti huatyényeëchij, capu je'ej tyí'rij maj ju'itzi've'ej.

²⁰ Ajta a'yaa pu atyojo'rényesij i xicáara' i maj jitzán já'vi'tin i ti huatyényeëchij, ti'ij a'ájna atyojo'rényej, aj mu mij ju'itzi've'en.

²¹ Capu a'táj jaacu'nyapuan i cáanarij ti mí'ma'can i cáanarij jime' ti jájcuaj, j'i'nye huatyátzu'taj i cñxurij ti jájcuaj ti'ij huatyájo'sinyi'huaj, aj pu'ij ja'násujtza'naj i ti mí'ma'can, ti'quij jéetze' va'táj anasúutza'nyij ja'mej.

²² Camu majta i nahuáj ti jájcuaj ucáto'sij i cíxo'rij tzajta' ti uriá'cue'rijhua, j'i'nye a'íi pu újmue'rij ti'quij ootátzaanyij i cíxo'rij ti uriá'cue'rijhua, aj pu'ij jó'vesij i cíxo'rij ajta i nahuáj. A'íj pu jin

juxie've' maj ju'cájto'nyij i cíxo'rij tzajta' ti jájcuaj i nahuáj ti ajta jájcuaj.

A'í mu jí'ijtzaanaxij i tyerícuaj i Jesús maj jamuán huacíj a'náj mati'ij pua'aj juso'pii

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ A'ájna xicáara' i maj jitzán juso'pii, Jesús pu a'áa jooma'ca'aj jo'tij tyerícuaj ja'huasti', majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, mati'ij a'áa jooju'uj, a'í mu huatyóohuij maj jí'ijtzaanaxi'in i muéeya'ra' i tyerícuaj.

²⁴ Majta i fariseos a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' i Jesús tijin:

—Cási', ¿ji'nye mej mij a'yan ricíj i maj ajamuán huaci'ij je'ej tiquee tyí'rij ti a'tíj a'yan rijcaj a'ájna i xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii?

²⁵ Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—¿Nyi sequée mua'aj a'náj jo'jíjvej i yu'xarij jitze je'ej ti huaríj i David ti'ij huataí'cuataca', majta i maj jamuán huacíj?

²⁶ Ti'ij a'ájna i Abiatar puaríj jin tyi'tyaváacaj, David pu utyájrurij i tyeyúuj tzajta' ti'quij jáacuaj i páan i maj jaatámu'vejritaca' i Dios jimi, i maj a'í mana'aj jacua'caria'aj i puaríj, ajta je'en a'íjma huacue'ej i maj jamuán huajú'ca'aj.

²⁷ Ajtáhua'aj pu i Jesús a'yan tyihuo'íxaaj tijin:

—A'ájna i xicáara' i maj jitzán juso'pii a'yaa pu tyo'xá'pui'intari'huaca' ti'ij huo'tyáhuíire'en i tyeítyee, camu mej mij i tyeítyee jaatyáhuíire'en a'íjci i xicáara' i maj jitzán juso'pii.

²⁸ A'íj pu jin i yójra' i Dios a'ájna jin antyúumua'reej i xicáara' i maj jitzán juso'pii.

3

A'íjci jime' i a'tíj ti ciyáaxara' i jumuáca' jitze

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Aj pu'ij i Jesús ajtáhua'aj a'úun jo'tyájrurij i tyeyúuj tzajta', sáij pu tyáati' a'úun jo'tyávaaca'aj ti ciyáaxara'ca'aj i jumuáca' jitze.

² A'í mu mij i fariseos ja'eeva'ca'aj a'íjci i Jesús mej mij jaaséj tipua'aj tyáahuaatye'en a'íjci xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii, mej mij a'íjci jin tyi'tíj jitzán ujpua'ritey'en.

³ Aj pu'ij Jesús a'yan tyaatajé a'íjci i ti ciyáaxara' i jumuáca' jitze tijin:

—Ájchesij iye'ej jé'ta' huatyéjchaxij.

⁴ Ajta je'en a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' i séecan tijin:

—¿Tyi'tanyí jin je'ej tyí'rij ti'ij a'tíj a'yan huárinyij a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii, nyi ti tyámua' huárinyij, ca' ti je'ej pua'aj huárinyij? ¿Nyi maj séej tyú'huaatye'en ca' maj séej antyipuá'ritey'en?

Majta a'íimaj camu je'ej tyu'taxájtaca'.

⁵ Aj pu'ij Jesús huo'seerajaa nyu'camu'ij, ajta huatóoxaamujrityej a'íjma jimi i maj quee jaxie'va'ca'aj maj jáanamuj, ti'quij a'yan tyaatajé a'íjci i tyáataj tijin:

—Huatátzaaraj mua' muáca'.

Aj pu'ij i tyáati' jaatátzaaraca' i jumuáca' ti'quij huarúj.

⁶ Aj mu mij a'íimaj i fariseos iirácij, mati'ij mij huatyóohuij maj jaaxá'pu'íntare'en a'íjma jamuán i maj Herodes jitze ajtyáma'can je'ej maj ye'ej huárinyij mej mij jaajé'caj a'íjci i Jesús.

Jéehua mu tyeítjee a'áa ja'tyúusií jo'tij ja'vá'asej i jájtyij

⁷ Aj pu'ij i Jesús jó'raa, hua' jamuán i maj jamuán huac'ij, a'áa pu'ij ja'rá'aj jo'tij ja'vá'asej i jájtyij. Jéehua mu majta i tyeítjee i maj a'áa huacháatima'caa a Galillea jamuán huajú'ca'aj.

⁸ Mati'ij jáamua'reeri' je'ej ti va'cán jin tyí'muarie'ca'aj i Jesús, jéehua mu ujo'vá'ju' a'áa maj ja'ráacij a Judea, majta a Jerusalén, majta a Idumea, majta a Tiro, majta a Sidón, majta i maj Jordán já'ma'can.

⁹ Aj pu'ij jin i Jesús a'íjma huata'íj i maj jamuán huac'ij maj báarcuj jáahuavitz'e'en, ti'ij jitzán atyéyixi'in mej mij quee i tyeítjee jatziinajyi'can.

¹⁰ Ji'nye pu'r'ij jéehua tyihuo'huaatya'ca'aj i maj tyí'cucui'ca'aj, a'íj mu jin i maj tyí'cucui' ajtyáxiiriaca' mej mij ja'ajtamuarie'en a'íjci i Jesús.

¹¹ Ajta mati'ij i maj tyiyáaru'uj hua'tzajta' séjria'ca'aj jaaséj i Jesús, a'íi mu jimi tyítunutaxij majta a'yan tyí'tyeijihuaca'aj t'ijin:

—Muáaj paj yójra' pué'een i Dios.

¹² Ajta i Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íj maj quee jaxajta hua' tzajta' i tyeítjee a't'ij ti pué'een.

Jesús pu hua'antyíhuoj a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Aj pu'ij i Jesús a'áan jo'ojnyéj i jir'ij japua, aj pu'ij huo'tajé a'tyán maj ja'ránajchaca'. Mati'ij néijmi'i tyúusiíj,

¹⁴ tamuáamuata' japuan hua'puácaa pu antyíhuo, mej mij jamuán huac'ca'an ajta ti'ij huo'ta'íjtye'en mej mij jaariá'xaj i Dios nyuucaaj. A'yaa pu'ij huo'tamua'aj t'ijin i maj tyu'ta'íjtyi'rej,

¹⁵ ajta a'íjna jin tyihuo'ta'íj mej mij antyúumua'reeriaj maj hue'rá'ityej i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítjee.

¹⁶ A'íi mu mij a'íin pué'een i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej i ti hua'antyíhuoj: A'íjci i Simón, i ti ajta a'yan jaatamua'aj t'ijin Pedro,

¹⁷ a'íjci i Santiago ajta i Juan ihuáaria'ra' ti pué'een; a'íjma yojmua' i Zebedeo, i ti ajta a'yan huo'tamua'aj jime' t'ijin Boanerges a'yaa ti'ij huatóomua'aj t'ijin, Yójmua'mua' i maj tyényuuvej;

¹⁸ ajta a'íjci i Andrés, ajta i Felipe, ajta i Bartolomé, ajta i Mateo, ajta i Tomás, ajta a'íjci i Santiago, yójra' a'íjci i Alfeo, ajta i Tadeo, ajta i Simón i maj a'yan jatamuá'muaj t'ijin cananeo,

¹⁹ ajta a'íjci i Judas i ti a'yan tye'entyímu'tacaa t'ijin Iscariote, a'íi pu a'íin pué'een i ti avíitzij jin tyu'tátuiirej a'íjci i Jesús.

Tyi't'ij mu jitzán ujpuá'rij i Jesús

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Aj pu'ij té'ej i Jesús chi'táj jo'tyájrurij, majta mu jéehua tyúusiíj i tyeítjee, capu ij i'riitaca'aj ti hua' jamuán tyú'cua'nyij i maj jamuán huac'ij.

21 Mat'i'ij jáamua'reeri' i ihuáamua'mua' a'íjci i Jesús jo'tíj je'ej jé'eenye'ej, a'íi mu a'áa jo're'nyej mej mij já'anvi'tíj, ji'nye a'yaa mu tyí'xajtaca'aj ti arí huatyóotímue'ri'.

22 Majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta a'áa mu ja'rácíj a Jerusalén, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tíjin: —Beelzebú, a'íjna i ti tyihuá'íjtye' i tyiyáaru'uj, a'íj pu jitze juca'nyej a'mújna mu tyévij tí'ij huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj.

23 Jesús pu huo'tajé, tí'quij a'yan tyihuo'té'exaa tíjin: —¿Ji'nye tyí'rij ti i tyiyáaru' jusíj huatóomuaritye'en?

24 Típua'aj i maj séej chájta'naj jitze aja'chej jé'ta' muáacii'nyej, camu che' á'tyeeren,

25 ajta típua'aj i tyeítyeristyamua'me'en i a'tíj jé'ta' muáacii'nyej, camu majta che' á'tyeeren.

26 A'yaa pu cha'tána'aj, típua'aj jé'ta' muáacii'nyej i tyeítyeristyamua'me'en i tyiyáaru' majta je'en tyúucui'nyij, camu che' á'tyeeren, sulu a'íi mu antyipua'rij.

27 Capu je'ej tyí'rij ti a'tíj utyájrutyey jo'tíj ja'chej i tu'huájca'nyej tí'ij tyí'tíj jaanáhue', típua'aj quee anaquéj jaatyáji'que'en, ji'nye a'yaa pu tyu'tái'riitarij tí'ij tyí'tíj jaanáhue'.

28 A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' ti i Dios tyihuo'tú'uunyi'raj néijmi'caa i tyeítyee i maj jin quee xá'pui' huaríj nusu tyí'tíj maj je'ej pua'aj tyu'taxájtaca'.

29 Ajta típua'aj a'tíj je'ej pua'aj tyaataxáj a'íjci i júuricama'ra' i Dios, capu i Dios a'náj tyaatú'uunyi'raj, sulu a'íj pu jin jajpuéetzij ja'mej jusén jime'.

30 A'yaa pu i Jesús tyu'taxájtaca', ji'nye a'yaa mu a'íimaj tyí'xajtaca'aj tíjin tyiyáaru' pu tzajta' ú'sejria'ca'aj.

I náanajra' majta ihuáamua'mua' a'íjci i Jesús

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Aj mu mij a'áa ja'rá'aj i náanajra' majta i ihuáamua'mua' a'íjci i Jesús, a'áa mu mij jéjre' jo'tyu'úuj mat'i'ij tyu'ta'íjtaca' maj uyo'tájeevej.

32 A'íimaj i tyeítyee i maj a'áa ja'taquéetima'caa i Jesús jimi, a'íi mu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—A'íjna a náanaj, majta a'ihuáamua' mu mapua'quéj jo'tyú'uu, a'íi mu muahuoo.

33 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—¿A'tanyíj a'íin pué'een i nyináana majta i nye'ihuáamua'?

34 Aj pu'ij huo'séerajraa i tyeítyee i maj jimi ataquéetima'caj, tí'quij a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—A'íi mu a'íin pué'een i nyináana majta i nye'ihuáamua'.

35 Ji'nye a'tíj ti tína'aj ti a'yan ricíj je'ej ti i Dios tyá'xie've', a'íi pu a'íin pué'een i nye'ihuáara' ajta nyaj náanaj.

4

A'íjna i a'tíj ti tyí'huastyaa

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Ajtáhua'aj pu i Jesús huatyóochej ti tyihuo'mua'tyej a'ájna jo'tíj ja'vá'asej i jájtyij. Majta je'en jéehua i tyeítyee tyúusíj, Jesús pu'ij

báarcuj jitze atyájjraa a'áa ti jáata' ja'cáva'ca'aj, majta a'íimaj i tyeítýee a'áa mu ja'ajtyequéetima'caa a tij jóo'asej i jájtyij.

² Aj pu'ij jéehua tyihuó'ixaaj séej jime' i nyúucarij.

A'yaa pu tyihuo'muá'tyej tijin:

³ —Xáanamujri' a'íjci: A'tíj pu a'áa jo'mej jo'tij tyajá'huaste'.

⁴ A'áa pu jooma'ca'aj jatahua'náaj i ímue'rij, séecan pu'ij a'áa jo'vatzájjraa i juyéj jitze, aj mu mij i pína'see jaaré'je'puj i ímue'rij.

⁵ Ajta séecan pu a'áa jo'vatzájjraa tyetyéj tzajta' jo'tij quee jéehua jo'choota', aj pu'ij jiye'tzín acáanyaxij i ímue'rij, ji'nye capu a'chu huácatyij i chuéj,

⁶ ajta ti'ij i xicáj eeré'nyej, aj pu'ij huariá'taj i ti arí ajnyéj, ajta quee a'chu ajo'canáana'ajma'caaj, a'íj pu jin huaria'huaj.

⁷ Ajta séecan i ímue'rij, a'áa pu jo'vatzájjraa i tzícare'ej tzajta', ti'ij i tzícare'ej huahuásej aj pu'ij ja'vá'naj i ti arí ajnyéj, a'íj pu jin quee huáciiriaca' i ímue'rij.

⁸ Ajta séecan pu a'áa jo'vatzájjraa jo'tij naa jo'éen i chuéj, a'íi pu'ij ajnyéj, ajta je'en jéehua huáciiriaca', séecan pu i ímue'rij a'yan tyi'ca'tyé'tya'ajma'caa i cúuxa'aj jitze síj tina'aj tya'ajtanyéj i ímue'rij a'chu seítýéj japuan tamuáamuata' i jatzíj, ajta séecan a'chu huéecatýej, ajta séecan anxityej.

⁹ Jesús pu ajta a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Í maj iityanamúáarajmee, miche' tyámua' naa tyáanamuj.

Ji'nye een jime' séej nyúucarij jin tyihuá'mua'tyej

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Ti'ij a'yan tyu'rij, Jesús pu jusíj a'áa jo'tyá'itzee, majta i maj hua' jamuán ajo'tyú'uuca'aj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'íi mu a'yan tyaata'íhuo'ri' je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij ti jaaxájtaca'.

¹¹ A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Mua'ajmaj pu i Dios tyajá'mua'ixaatye' je'ej ti tyí'een jo'tij a'íin tyejé'ijtaj, ajta a'íjma i maj jéjre' maj jo'tyú'uu, a'yaa pu séej nyúucarij jin tyihuá'mua'tyen,

¹² mata'aj mij quee tyi'tíj huaséj tyij majta ma'unyéjnyej'rij, majta je'en quee tyi'tíj huánamuj, tyij majta iityanamúáarajme'nyij, camu mij majta ja'antzaahuatye'sij i Dios, ti'ij a'íin tyihuo'tú'uunyi'.

Jesús pu huá'ixaatye' je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij ti jaxaj a'íjci i a'tíj ti tyí'huastyaa

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi sequée yo'itéej xá'raa a'íjci i nyúucarij? ¿Ji'nye tyí'rij siaj sij yo'itéej xá'ra'nyij i séecan i nyúucarij?

¹⁴ A'íjna i ímue'rij ti huaste', a'yaa pu een ti'ij i a'tíj ti huá'ixaatye' i Dios nyuucaa'j.

¹⁵ Séecan mu i tyeítýee a'yan een ti'ij i ímue'rij juyéj jitze ti huavatzájjraa: a'íi mu mij tyámua' naa tyá'namuaj i nyúucarij, ajta mati'ij janamuáaran a'íi pu i tyiyáaru' jiye'tzín huo'huári'raaa i nyúucarij i maj meríj jú'mua'reeriaca'aj i jutzájta'.

16 Majta séecan a'yaa mu een tí'ij i ímue'rij tyetyéj tzajta' tí huavatzíjraa: a'íi mu tyámua' naa tyá'namuaj i nyúucarij majta jutyamua've'ej ja'ancuriáa'sij,

17 ajta camu jéehua ajo'canána'ajmee, camu mij juca'nyej, a'íj mu jin jajpuéetzij a'íjci jime' maj hua'xaahuari' i nyúucarij, na'ríij je'ej pua'aj mahuá'uuriaj, aj mu mij jiye'tzín yo'huá'xij i maj jitzán tyá'tzaahuatye'.

18 Majta séecan a'yaa mu een tí'ij i ímue'rij tí tzícare'ej tzajta' huavatzíjraa: a'íi mu janamuaj i nyúucarij,

19 ajta jéehua pu hua' jitze juxie've' je'ej maj tyi'táj tyí'muarie', a'yaa mu tyá'xie've' maj jéehua tyí'toova'aj, majta jaxie've' maj néijmi'í tyí'ijcha'ij. A'íi pu hua' tzajta' huataséjre'sij, capu ij jaatá'sij tí jitzán huatyá'itzeere'en i nyúucarij.

20 Séecan mu majta séejre' i maj janamuaj i nyúucarij majta ja'rá'astej, a'íi mu mij jéehua tyu'tyáhuüre'sij, a'yájna tí'ij i ímue'rij tí huahuásti'huaca' jo'táj jo'jí're'en. A'íi mu mij a'yan tyu'tyáhuüre'sij tí'ij i ímue'rij tí huáciiriaca' a'chu seityéj japuan tamuáamuata' tí cure'tyé'tye'ejmee, majta séecan huéicatyej, majta séecan anxityej síj ajta síj.

*A'íjna i tatzárij tí antyítaa i huootyij jitze
(Lc. 8:16-18)*

21 Jesús pu ajta a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—¿Nyiquij i tatzárij mua'antyítieeraj mej mij cajún jityej ye'rájchetyij, ca' mej mij utáatzij jityej ye'rájchetyij? Capu xaa nyu'uj, sulu áan mu ímuáj yo'ojchesij, ta'aj ij a' ímuáj atányeerí'cij.

22 A'yaa pu cha'tána'aj, capu tyi'táj jusén jin aviitzi'huaj ja'mej, sulu huataséjre'sij, na'ríij tyi'táj maj aviitzi' jin mua'reej i jumua'tzíira'aj tzajta' a'íi pu ajta mua'reeri'huan.

23 Mu siaj iityanamúáarajmee, tyámua' xu naa tyáanamuj.

24 A'yaa pu ajta tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Xaaséj tyi'táj siaj namuaj. A'chu siaj mua'aj tyi'táj huo'tá'an i séecan, a'yaa pu cha'tána'aj i Dios mua'ajmaj tyajamuaatá'sij, ajta je'en jéetze' tyajamuaatá'sij.

25 Ji'nye a'íjna i tí tyi'táj cí tyí'ijcha'ij, a'íi pu jéetze' tya'ancuriáa'sij, ajta i tí quee tyi'táj tyí'cha'ij, a'íj mu tyáa'ri'raj a'chu tí tyi'táj tyí'cha'ij.

I nyúucarij tí jaxaj a'íjci i ímue'rij tí huose'en

26 A'yaa pu ajta tyihuo'té'exaaj i Jesús tíjin:

—A'yaa pu tyí'een a'ájna jo'táj i Dios tyejé'íjtaj tí'ij a'táj tí ímue'rij huahuástej i chuéj japua,

27 tí a'yan cha'tána'aj tye'mej típua'aj tyácusime'en a'íjna i a'táj, na'ríij atányeerij, capu jamua'reeren je'ej tí ye'ej tye'ejnyésij típua'aj tíca' na'ríij tújca a'íi pu i ímue'rij acányesij ajta je'en huose'en.

28 A'íi pu i chuéj jusíj tyámua' joorej tí'ij acányej i ímue'rij, aj pu'ij ajnyésij i xámue'ra' ajta je'en huatámueeya'aj, tí'quij i muéeya'ra' jitze canyáatira'sij i jatzíj.

29 Típua'aj arí i jatzíj huáca'naj aj mu mij jaariá'siire'sij, ji'nye pu'ríj tya'rá'aj a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán tyúutza'nyii.

A'íjna i nyúucarij ti jaxaj i mostáasaj jatze'

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ A'yaa pu ajta tyihuo'té'exaaj i Jesús tijin:

—¿Ji'nye ye'ej tyí'rij tyej tyij a'yan tyaataxáj je'ej ti tyí'een jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, tyi'tanyí tìn a'yan huasé'rin?

³¹ A'yaa pu een ti'ij i mostáasaj jatze' ti i chóota' atyáhuasti'huaca'. A'íi pu a'íin pué'een i jatzíj ti jéetze' cáleen ti íiyan séejre' i cháanacaj japua,

³² ajta ti'ij atyáhuasti'huaj i jatzíj, a'íi pu'ij huose'en ti'quij jéetze' uhuatí'ti'ij ja'mej quee i ti tyí'huasti', tyámua' pu viváajma'aj tyi'tyáxamue'ej ja'mej, a'íj pu jin i'rúitaj ja'mej maj i pína'see jitzán tyi'huó'ito'tye' a'íjci jityej i ti huáqueenyi'iste'.

Je'ej ti ye'ej een jime' i Jesús tyihuá'mua'tyajca'aj séej nyúucarij jime'

(Mt. 13:34-35)

³³ A'yaa pu i Jesús tyihuá'mua'tyajca'aj i nyúucaria'ra' i Dios, jéehua pu tyihuo'íxaaj séej nyúucarij jime', a'chu maj a'yan pújooriajva'aj mej mij yó'itej muá'ra'nyij.

³⁴ Capu tyi'tíj huá'ixaatya'ca'aj tíquee a'yan séej nyúucarij jime', ajta a'íimaj i maj jamuán huacíj tyámua' pu amitéria'can jin tyihuá'ixaatya'ca'aj jujíme'.

Jesús pu jaatyápua'rij i áacaj ajta i jájtyij ti tyúuta'hua'aj

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ A'ájna xicáara' jítze ti'ij tyechúmua'risima'caj, Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj a'íijma i maj jamuán huacíj tijin:

—Che'rėj tyiche' antáciñyej után jítze pujmua'.

³⁶ A'áa mu'uj mij huaja'ajhua'xíi i tyeítyee mati'ij mij yo'ví'tij i Jesús i báarcuj jítze a'áa ti jo'tyávaaca'aj, majtáhua'aj mu séecan hua' jamuán ujó'ju' séecan báarcuj jítze.

³⁷ Aj pu'ij ca'nyíin jin huatá'aacariaca', tyámua' pu apúutzarij tyi'tyúuta'hua'aj a'íi pu'ij atyáxijrihua'aj i báarcuj jítze, pu'ríj ij tìn avá'ajistisima'aj i báarcuj jítze.

³⁸ Ajta a'íjna i Jesús pu huatácuj hua'huarita' pujmua' i tyeítyee tyi'ijmú'tzij pu huáca'tyíi. Aj mu mij jaajístej majta je'en a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, ¿nyiquee a jítze juxie've' tyaj tyeríj tìn atyácu'i'sij?

³⁹ Aj pu'ij i Jesús ájchej ti'quij jaata'íjmuejri' i áacaj, ajta i jájtyij a'yan tyu'tajé tijin:

—Capáj che' jujhua'naj. Huatyáapua'rij.

Aj pu'ij huatyápua'riaca' i áacaj ajta je'en naa tyo'rióoje'yaca' i jájtyij.

⁴⁰ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj a'íijma i maj jamuán huacíj tijin:

—¿Ji'nye siaj sij tyi'tziñye'? ¿Nyí sequée xu tyámua' tyá'tzaahuatye'?

⁴¹ A'íi mu mij tyámua' tyu'tátziin, majta a'yan tyúu'ihuo'raca'aj séej jamuán majta séej tijin:

—¿A'tanyíj pué'een a'mújna, mej mij majta ja'astej i áacaj ajta i jájtyij?

5

A'íjna i a'tíj Gadara ti já'ma'can
(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Aj mu mij után jitze pujmua' ja'rá'aj, a'yaa pu tya'rájtyapuaj tijin Gadara.

² Ti'ij na'aj tye'táaraa i Jesús i báarcuj jitze, síj pu tyáati' jimi ajtyáxiiriaca' ti tyiyáaru' tzajta' ú'sejre'. A'íjna i tyáati' a'áa pu je'táaraa jo'maj i muí'chítyee já'ava'tacaa,

³ Ji'nye a'áa pu já'chajca'aj. Capu i'riitaca'aj ti a'tíj jaatyáji'que'en, nyi cadéenaj jime'.

⁴ Mue'tíj mu'ríj ja'náji'ca'ca'aj i muáca'ra'an majta i icájra' jitze i cadéenaj jime', je'en pu jajtzá'na'aj, capu je'ej tyí'riitaca'aj ti a'tíj jaamué'tin.

⁵ A'náj ti na'aj pu a'áa jo'chá'canya'aj i jiríj jitze ajta jo'maj muí'chítyee já'ava'tacaa tújca ajta tíca', antyijíihua ajta tyetyéj jin curióoto'xa'aj.

⁶ Ajta ti'ij a'íj huaséj i Jesús, aj pu'ij ootatéj, ti'ij ij tyítunutaca' a'ájna véjri' jo'tíj jo'tyávaaca'aj i Jesús,

⁷ ti'quij a'yan tyaatajé ca'nyíin jime' tijin:

—Capáj nyéetzij je'ej nyoorej, Jesús, i paj yójra' pué'een i Dios ti néijmi'que' tyí'ijta. A'yaa nu tyí'muahuaviij i Dios jitze ma'can paj quee puéjtzij nyata'care'en.

⁸ A'yaa pu tyí'xajtacaj, ji'nye Jesús pu a'yan tyaatájeevacaj tijin:

—Tyiyáaru' mu paj je'ej pua'aj metyóomua'rej, iirájra' mu tyéviij tzajta'.

⁹ Jesús pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye pua'antypuaj?

Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj tijin:

—A'yaa nu antypuaj tijin Legión, ji'nye tyámua' tu tyí'tyamui'ij.

¹⁰ A'íj pu'ij a'yan jéehua tyá'huaviiraca'aj a'íjci i Jesús tiquee hue'rá'ityacare'en a'ájna.

¹¹ Ajta a'ájna véjri', jéehua mu i tuíxuj a'áa tyojoóhuiraca'aj,

¹² a'yaa mu mij i tyiyáaru'uj tyaatáhuaviiri' tijin:

—Taata'ítyij i tuíxuj jimi taatá' tyej tyij hua' tzajta' utyájrutyey.

¹³ Aj pu'ij i Jesús huo'ta', mati'ij mij iiráacij i tyiyáaru' i maj tzajta' séjria'ca'aj a'íjci i tyéviij, aj mu mij i tuíxuj tzajta' utyájrurij. Majta i tuíxuj a'yaa mu ará'axcaa a'chu hua'puaj ví'ra'aj, a'íj mu mij jo'huáchajraa a'ájna pujmua' jo'tíj ja'ancátyee, aj mu mij ufvátzij majta je'en jáata' atyáavatzij a'áa mu mij néijmi'i atyájcuii.

¹⁴ Majta a'íjma' i maj hua'cha'íica'aj i tuíxuj a'íj mu tyu'tátziin, mati'ij mij jó'ju' maj tyojo'taxáj i chájta', majta a'íjma i maj a ímuáj antacháatimee. Aj mu mij aje're'nyej i tyeítyee mej mij jáamua'reej je'ej ti tyí'tíj huaríj.

¹⁵ Mati'ij a'áa jo're'nyej jo'tíj je'ej jé'eenye'ej i Jesús, aj mu mij a'íj huaséj i tyéviij i tyiyáaru'uj maj tzajta' ú'sejria'ca'aj, a'áa pu jo'tácatyii, capu che' jutímue'raca'aj, pu'ríj tyámua' éenya'ca'aj a'íjna i tyéviij. Jéehua mu i tyeítyee tyu'tátziin,

16 majta a'íimaj i maj jaaséj je'ej ti tyi'táj huaráj, néijmi'i mu huo'té'exaa i tyeítyee je'ej ti tyáaruuj i tyévíj i tyiyáaru'uj maj tzajta' séjria'ca'aj, ajta je'ej ti tyi'táj huó'ruuj i tuíxuj.

17 Aj mu mij huatyóohuij i tyeítyee maj jaatáhuaviij i Jesús ti jó'ra'nyij a'ájna.

18 Ti'ij i Jesús atyájraa i báarcuj jitze, a'ájna i tyévíj tyiyáaru' maj tzajta' séjria'ca'aj, a'í pu a'yan tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti jaatá'an ti jamuán jó'me'en.

19 Ajta i Jesús capu jaatá', sulu a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj jó'ra' jo'paj ja'cheh hua' jamuán a'ihuáamu'a', pajta je'en néijmi'i huo'té'exaatye'en je'ej ti muáaruuj i tavástara', ajta je'ej ti tyimuá'ancu'vaxij.

20 Aj pu'ij jó'raa i a'táj, ajta je'en huatyóochej ti huo'té'exaatye'en i maj a'áa jo'cháatimee a'ájna ti a'yan tya'rájtyapua'j tijin Tamuáamuata' ti Chájta'najmee, je'ej ti tyi'táj huáruuj jimi a'ájna i Jesús, néijmi'i mu i tyeítyee je'ej tyityo'tóomuajtyaca'.

A'ájna i íiti' ti tyí'cui' ajta i yójra' a'íjci i Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Ti'ij i Jesús huariá'raa i báarcuj jitze a'áa pu ja'rá'aj után jitze pujmua', aj mu mij jéehua i tyeítyee ajtyáxiiriaca', ajta i Jesús a'áa pu jo'tyéechaxij jo'tij jó'asej i jájtyij.

22 Aj pu'ij síij ará'aj i ti va'cán jin tyi'tyávaaca'aj hua' tyeyúuj tzajta', a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Jairo, ti'ij jaaséj i Jesús aj pu'ij tyitunutaca' a chóota' jo'tij jo'tyéjvee,

23 jéehua pu a'yan tyaatáhuaviiri' tijin:

—Nyiyóoj pu á'me'rej, mujo'té'yi'ij pata'aj ja'ajtamuarie'en ta'aj huarúj, ajta je'en júurij já'ra'nyij.

24 Jesús pu'ij jamuán ujó'mej, majta jéehua i tyeítyee ujó'ju' hua' jamuán tyámua' mu mij tyityóotajchaca'aj.

25 Ajta hua' tzajta' i tyeítyee íiti' ti tyí'cui' pu ajo'tyávaaca'aj, pu'ríj tamuáamuata' japuan hua'puaj nyinyi'ra'aj á'tyeevi'ca'aj ti tyí'cui', a'náj tina'aj pu anámui'yaca'aj i xúure'ej.

26 Jéehua pu jajpuéjtzica'aj a'íjci jime' ti arí jéehua huó'íjtaca' i maj tyí'hua'tacaa jimi, pu'ríj ij néijmi'i tyaja'huóorieeca'aj, ajta capu tyi'táj jarújtye'. Sulu a'yaa pu'uj jéetze' tyi'ijcuí'nyaca'.

27 Ti'ij tyú'namuajri' je'ej ti tyi'táj huáruuj i Jesús, a'ájna íiti' pu hua'huarita' i tyeítyee aje're'nyéej ti'quij ja'ajtamuariej i máancajra'an i Jesús.

28 Ji'nye a'yaa pu tyí'mua'ajcaa tijin: “A'íj nu jin tyámua' rinyij tipua'aj nya'ajtamuarie'en máancajra'an.”

29 Ti'ij a'yan huaráj aj pu'ij huatyápua'riaca' i ti anámui'yaca'aj i xúure'ej, ajta a'yan jaata'aj i tzajta' ti arí tyámua' huaráj.

30 Jesús pu jáamuareeri' ti a'táj tyú'huaaj ti tyí'cui', aj pu'ij pu ájvej huo'séerajraa i tyeítyee, ajta je'en a'yan tyu'ta'ihuo' tijin:

—¿A'tanyíj na'ajtamuariej i nyamáancaj jitze?

31 A'íimaj i maj jamuán huacáj mu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj hua'sej maj jéehua i tyeítyee mua'tajche, pajta a'yan tyí'ihuo' tijin: “¿A'tanyíj na'ajtamuariej?”

32 Ajta i Jesús pu huo'séerajyi'caa i maj a'áa jo'váatima'caa, tí'ij jaaséj a'tíj tí ja'ajtamuaríej.

33 Aj pu'ij i íiti' tyu'tátziin ajta tyóoviveesima'aj, jí'nye jamua'reeriaca'aj tyi'tíj tí je'ej jáaruuj, aj pu'ij ajtyáxiiriaca' jo'tíj jo'tyéjvee i Jesús tí'quij jimi tyítunutaca', ajta je'en néijmi'i jaaté'exaa tzáahuatyi'ra'aj jime'.

34 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyiyóoj, a'íj paj jin tyámua' huaríj i paj tyá'antzaahuaj. Áricuj axáahuaj jó'ra' che' tyámua' mua'axcaj i paj períj huarúj.

35 Óoche' pu tyi'tyaxáatasima'caj i Jesús, matí'ij séecan ará'aj a'áa maj ja'chej a'íjci jamuán i tí va'cán jin tyi'tyéjvee i hua' tyeyúuj tzajta', a'yaa mu mij tyaaté'exaa i yo'puáara'an i tí tyí'cui' tíjin:

—Pu'ríj huamuí' a'yóoj. ¿Jí'nye pej pij pooj tyá'itzaaj mu maeestro?

36 Ajta i Jesús, capu hua'antzaahuaj a'íimaj, a'yaa pu'ij tyaaté'exaa i yo'puáara'an tíjin:

—Capáj tyí'tziinye'ej, a'íi pu'uj juxie've' paj tyá'antzaahuatye'en.

37 Ajta quee a'tíj huatá' mej mij jamuán ujó'ju', sulu a'íj pu'uj i Pedro, ajta i Santiago, ajta a'íjci i Juan, i tí ihuáaria'ra' pué'een i Santiago.

38 Matí'ij a'áa ja'rá'aj jo'tíj ja'chej i yo'puáara'an a'íjci i tí huamuí', jéehua mu i tyeítyee huaséj i maj ca'nyiin jin tyóoyiinyisime'ej,

39 aj pu'ij utyájrurij uchi'táj tí'quij a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—¿Jí'nye mej mij je'ej uhuatyáhuaasij siajta jéehua juyiin? Capu muí'chij mu pá'rí'ij, sulu tyácusij pu'uj.

40 Aj mu mij i tyeítyee jaatya'atzájraa a'íjci i Jesús, ajta a'íi pu néijmi'caa iirá'ityaca', aj pu'ij a'íjna jo'ví'tíj i táatajra' ajta i náanajra' ajta a'íjima i maj jamuán huajú'ca'aj, aj pu'ij a'uun jo'tyájrurij jo'tíj je'raca'tyii a'íjna i pá'rí'ij.

41 Tí'quij jajví' i muáca'ra'an jitze ajta je'en a'yan tyaatajé tíjin:

—Taliita, cuumi —a'íjna i nyúucarij, Taliita cuumi, a'yaa pu huatóomua'aj tíjin: Pá'rí'ij, muéetzij nu a'yan tyí'mua'ixaatye', ájchesij.

42 Aj pu'ij ájchej i pá'rí'ij, tí tamuáamuata' japuan hua'puaj nyinyi'ra'aj jájcha'íica'aj ajta je'en huatyóochej tí ajo'cha'canye'en. Majta a'íimaj i tyeítyee jéehua mu je'ej tyo'taséj.

43 Ajta i Jesús jéehua pu huo'ta'íj maj quee a'tíj ixaatye'ej, ajta je'en tyu'ta'íjtaca' mej mij tyáacue'tyej a'íjci i pá'rí'ij.

6

Jesús Nazaret tí já'ma'can

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Aj pu'ij i Jesús jó'raa jo'tíj jo've'sej, majta jamuán a'íimaj i maj jamuán huacíj.

2 Tí'ij atyojo're'nyej a'ájna xicáara' i maj jitzán juso'pii, aj pu'ij huatyóochej tí tyihuo'mua'tyej jo'maj jóosi'rii. Jéehua mu tyeítyee jáanamujri' a'íjci i Jesús, aj mu mij je'ej tyo'taséj majta je'en a'yan tyuú'ihuo'raca'aj tíjin:

—¿Jo'quíj yo'rí'rej a'mújna i nyúucarij? ¿Jo'quíj ye'tyá' i tí'ij huápuí'ij tyojó'itej, ajta jaayí'tin tí tyi'tíj tyámua' tyu'taséjre?

3 ¿Nyiquee a'íin pué'een i tí tyí'si'chacaa, yójra' i María, majta a'íin ihuáamua'mua' pué'een i Jacobo, i José, i Judas, ajta a'íjna i Simón?

¿Nyi mequee a'íimaj majta i ihuáamua'mua' i maj úuca, tajamuán yéchej?

A'íj mu jin quee jimi tyá'tzaahuatya'ca'aj.

⁴ Ajta i Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Jo'tij na'aj mu tyámua' yó'sej a'íjci i ti jaxaj i nyúucaria'ra' i Dios, majta i maj a'áa jo'cháatimee jo'tij ja'chej, majta i maj jamuán aja'chej, camu naa yó'sej a'íimaj.

⁵ A'íj pu jin quee i Jesús jéehua tyu'muáriej a'ájna, séecan pu avá'muarie'xij i tyeítýee, ajta tyihuó'huaa.

⁶ Ajta je'ej pua'aj tyóomua'ajcaj ji'nye camu i tyeítýee jimi tyá'tzaahuatya'ca'aj.

Jesús pu huo'ta'ityaca' a'íjma i maj jamuán huacíj mej mij jaariá'xaj i Dios nyuucacaj

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

A'áa pu i Jesús véjri' jo'chá'canya'aj, tyihua'mua'tyáaj.

⁷ Aj pu'ij huo'tajé a'íjma i maj tamuáamuata' jupan hua'puaj ará'asej, ti'quij hua're'ityixij tyahua'puaj ma'can, ajta huo'ta'íj mej mij huo'tamuáritýe'en i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítýee.

⁸ A'yaa pu tyihuo'ta'íj maj quee tyi'tíj a'aj i maj jin huatyóohuüre'en i juyéj jítze, sulu maj a'íj mana'aj antyichóoj i tyáxu'uj. Capu juxié'va'ca'aj maj tyo'ca'íne'ej nusu maj túmii antyí'á'aj.

⁹ A'yaa pu tyihuo'ta'íj maj ajtóoca'queetya'xi'in, ajta capu huo'ta' maj hua'puácaa tye'entýicáanarij.

¹⁰ A'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siatí'ij mua'aj chi'táj u'tyájrutyey, a'áa xu jo'tyá'itzeere'en a'chu sij á'tyeeren a'ájna a chájta'.

¹¹ Ajta tipua'aj majá'hua' mequee jamuaja'tá'care'en sij utyájrutyey, nusu mequee já'muanamuajracuj, xii'ráciiinyij sijta jaatáca'tzij i juca'quéj ta'aj ij cáaxij i chuéj, a'yaa mu a'íimaj tyá'mua'reeren maj ootyá'itzee i Dios jimi.

¹² Matí'ij mij eeráacij a'íimaj i maj jamuán huacíj, mej mij huo're'ixaatye'en i tyeítýee maj tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi.

¹³ Jéehua mu hue'rá'ityaca' i tyiyáaru'uj maj hua' tzajta' séjria'ca'aj i tyeítýee, majta jéehua tyihuó'huaa i maj tyí'cucui'ca'aj a'íj mu hua'vá'huaatya'xij i asétyij i hua' mu'úutze'.

Mati'ij jaajé'caj a'íjci i Juan i ti huá'íiraca'aj

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ajta a'ájna i tajtúhuan i ti a'yan ántyapuaj tijin Herodes, a'íi pu tyú'mua'reeri' je'ej ti tyí'muarie'ca'aj Jesús, ji'nye pu'ríj néijmi'que' mua'reeri'huaca'aj. Séecan mu a'yan tyí'xajta'ca'aj tijin:

—A'ájna i Juan i ti huá'íiraca'aj a'íi pu huatájuuriaca', a'íj pu jin jaayí'tin ti a'yan tyí'muarie'ej.

¹⁵ Majta séecan a'yan tyí'xajta'ca'aj tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i Elías i Dios nyuucacaj ti xajta'ca'aj.

Majtáhua'aj séecan a'yan tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i ti tyí'xaj i Dios jítze ma'can, a'yájna mati'ij i maj ará'týeej tyí'xajta'ca'aj.

¹⁶ Tí'ij i Herodes a'yan tyú'namuajri', a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i Juan. Nyáaj nu jaata'íjtaca' maj ji'ijvéjchej i mu'úura' ajta ijíj ari huatájuuriaca'.

17 A'íi pu i Herodes jaata'íjtaca' maj ja'náji'que'en majta je'en je'tyaanaj a'íjci i Juan, ajta i íiti' ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Herodías, a'íi pu íira'ra'an pué'eenye'ej i Felipe ti ihuáaria'ra' pué'eenye'ej a'íjci i Herodes, a'íi pu'ij i Herodes ja'ancuré'vi'tij a'íjci i íitaj i Felipe ti jatyévi'tinya'aj.

18 A'íj pu jin i Juan a'yan tyaaté'exaatya'ca'aj a'íjci i Herodes tijin:

—Capu a'yan tyi'tyéevijtaj paj jatyévi'tinye'en mua' ihuáara' ti jatyévi'tinya'aj.

19 Herodías pu jájcha'íria'ca'aj a'íjci i Juan, a'íj pu jin jaje'catamuí'ca'aj, ajta quee pújooriajva'aj,

20 ji'nye Herodes pu jatzi'nya'ca'aj, a'íi pu jamua'reeriaca'aj ti tyámua' tyí'tyevistaca'aj i Juan, ajta quee tyi'tíj jin á'itzeeria'ca'aj, a'íj pu jin jacha'íica'aj. Tyij ajta quee je'ej jájtyoove'ej je'ej ti huárinyij ti'ijta janamuajraj, Herodes pu tyámua' naa tyá'namuajraca'aj a'íjci i Juan.

21 Ti'ij tya'rá'aj a'ájna xicáara' a'náj ti ma'can i Herodes, jéehua pu tyeítyee huatá'inyej, mati'ij mana'aj i maj tyí'ijta, ajta i tyeítyee i maj va'cán jin tyityetyúu'pu' majta i maj jéehua juxie've' a'áa maj huacháatimee a Galileea.

22 A'íjna i yójra' i Herodías, a'íi pu utyájrurij u chi'táj ti'ij tyu'tyéeye'en jo'maj tyajá'cua'ajcaa, jéehua pu ja'ránajchaca' a'íjci i Herodes ti'ij tyu'tyéenyej, ajta a'íjma i maj jamuán tyí'cua'ajcaa, aj pu'ij i tajtúhuan a'yan tyaaté'exaa i íitaj tijin:

—Naatáhuavij tyi'tíj paj je'ej tyí'xie've', nyáaj nu muaatá'sij.

23 Jéehua pu a'yan tyée'ixaaj ti jaatá'sij tyi'tíj ti jaatáhuavii'raj, ajta quee je'ej rinyij tipua'aj jaatáhuavij jé'ta' jo'tij a'íin tyihuajá'ijtye'.

24 Aj pu'ij iirájraa a'íjna i íiti', ti'ij ij a'yan tyaata'íhuo'ri' i junáana'j tijin:

—¿Tyi'tanyí nyaatáhuavij?

Aj pu'ij i náana'jra' a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Huatáhuaviiri' i mu'úura' a'íjci i Juan i ti huá'íiraca'aj.

25 Aj pu'ij ajtáhua'aj jiye'tzín utyájrurij i íiti' jo'tij je'rácatyii i tajtúhuan, ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa nu tyá'xie've' paj naatí'tye'en túxa'aj jitze i mu'úura' i Juan i ti huá'íiraca'aj.

26 Aj pu'ij i tajtúhuan jéehua huatóoxaamujrityej, ajta ari a'yan tyu'taxájtaca' ti a'yan rinyij meeséeracaj a'íimaj i ti huo'tá'inyej, a'íj pu jin ja'rá'astee i junyúuca.

27 Ti'quij séej i xantáaru' huata'ítyaca' ti'ij jaajé'caj ajta je'en u uyo'ta'ítyej i mu'úura' i Juan. Aj pu'ij i xantáaru' ujó'mej jo'tij je'tyánami' i Juan, ti'quij ji'ijvéjchaca' i mu'úura'

28 ajta je'en uya'rájti i túxa'aj jitze. A'íi pu'ij a'íj huati'ij i yójra' i Herodías; ti'ij ta'ij a'íin ayooí'tyey i junáana'j.

29 Mati'ij a'íimaj i maj Juan jamuán huací'ca'aj jáamua'reeri', a'íi mu ajo're'nyej mej mij yo'chueenyij i mui'chij, majta je'en ja'vá'naj.

*Jesús pu tyihuo'cue'ej i maj anxí ví'ra'aj ará'asej
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

³⁰ Tí'ij a'yan tyu'ríj, i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'í mu tyúusiij jo'tíj jo'tyávaaca'aj i Jesús, mati'ij mij néijmi'i jaaté'exaa je'ej maj tyi'tíj huáruuj ajta je'ej maj tyihuó'mua'tyej.

³¹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Musio'té'yi'ij, tyiche' tajímuua'aj huátaso'pe'en majá'hua' jo'tíj quee ja' a'tíj.

Ji'nye jéehua mu i tyeítyee ajo're'nyinyiica'aj jo'tíj jo'tyávaaca'aj i Jesús, majta jo'cí'ca'aj mamue'tíj i tyeítyee, capu ij i'riitaca'aj maj tyú'cua'nyij a'íjma jamuán i maj jamuán huacíj.

³² Ajta i Jesús majta i maj jamuán huacíj a'í mu jo'cíj i báarcuj jitze, mati'ij mij a'áa ja'rá'aj jo'tíj quee ja' a'tíj.

³³ Majta mue'tíj mu huo'séj mati'ij jo'cíj, majta je'en huo'muájtyaca', a'í mu jin jui'icán ajo're'nyaxij jo'tíj na'aj maj huacháatimee, a'í mu mij anaquéej a'áa ja'rá'aj jo'maj ja'ra'íxajche'.

³⁴ Tí'ij i Jesús eetaráj i báarcuj jitze, jéehua pu i tyeítyee huaséj, tí'ij ij huatóoxaamujri, ji'nye a'yaa mu huasé'rihua'aj mati'ij cánya'xii tíquee a'tíj huá'siiria'ca'aj, aj pu'ij huatyóochej ti jéehua tyihuó'mua'tyej.

³⁵ Tí'ij huatyéchumua'riaca', a'í mu i maj jamuán huacíj aje're'nyej mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Pu'rij huachúmua', ajta quee a'tíj ya' ja'chej iiye'ej véjri'.

³⁶ Hua're'ityixi' mu tyeítyee, mej mij jo'cíxi'in jo'maj jo'cháatimee ajta mej mij tyi'tíj huánanan i maj jáacua'nyij.

³⁷ Ajta i Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Mua'aj setyihuó'cue'tyej.

A'yaa mu a'íimaj tyityaatanyúj tíjin:

—¿Nyi a'yan petyá'xie've' tyaj ujó'ju' tyajta je'en a'yan tyeetyáxijtye'en i túmii a'chu ti jumue'tíj hua'puaj anxityej xicáj jitze tyej tyij i páan huánanan tyej tyij tyihuó'cue'tyej?

³⁸ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Séricuj xáahuo. ¿A'chunyéj pua'mácan mua'aj séjcha'ij i páan?

Mati'ij jáamua'reeri', a'yaa mu mij tyaaté'exaa tíjin:

—Anxíviij i páan majta hua'puaj i hue'tyéé.

³⁹ Aj pu'ij huo'ta'íjtaca' maj oorá'sej i tyeítyee metyamue'tíjma'aj a'ájna i jo'tíj jo'tu'pij,

⁴⁰ a'yaa mu mij tyityo'rá'saca', séecan anxityej mu ara'ástima'aj, majta séecan huá'puatyej japuan tamuáamuata' mu ara'ástima'aj.

⁴¹ A'í pu'ij Jesús ja'ancurái'puj i páan ti anxíviij ajta i hue'tyéé i maj hua'puaj, jútye' pu'ij jo'nyéerij ti'quij tyaatatyójtzi'rej i Dios, ajta je'en ja'antyítaaraxij i páan, ti'quij huo'rái'pu'uj a'íjma i maj jamuán huacíj mej mij a'íimaj huo'ráai'pu'tye'en i tyeítyee. A'íj pu ajta huo'rái'ij i hue'tyéé.

⁴² Néijmi'i mu tyú'cuaa i tyeítyee, majta tyámua' naa tyityaatajú'xaj,

⁴³ aj mu mij a'íimaj i maj jamuán huacíj jaariá'sii i páan ti avá'itzee majta i hue'tyéé, tamuáamuata' japuan hua'puaj sicíi mu mij tya'vá'jistej.

⁴⁴ Majta i tyétyacaa i maj tyú'cuaa, a'yaa mu ará'axcaa a'chu anxí ví'ra'aj.

*Jesús pu aja'vá'ma'ca'aj i jájtyij japua
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

45 Tí'ij a'yan tyu'ríj, Jesús pu huo'ta'íj a'íjma i maj jamuán huacáj maj atyáciinyej i báarcuj jitze mej mij a'íimaj anaqueéj antáciinyej után jitze pujmua', a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Betsaida, ajta i Jesús a'áa pu ajo'tyá'ítzee tí'ij hua're'ityixi'in i tyeítsee.

46 Tí'ij hua're'ityixi'ij, aj pu'ij i jiríj jitze antyíraa tí'ij huatyényuunyij i Dios jimi.

47 Tí'ij huaré'chuxariaca', a'áa mu meríj jé'ta' joojú'ca'aj i jájtyij japua i báarcuj jitze mua'rátya'aj. Ajta i Jesús pu jusíj ajo'tácatyii i jiríj japua,

48 aj pu'ij huo'séj ti hua'tyesi'huaritya'ca'aj i maj huaju'caj i jájtyij japua, ji'nye a pu ja'va'aacaca'aj. Tí'ij tapuá'risima'caj, Jesús pu aje're'nyej a'ájna jo'maj joojú'ca'aj i báarcuj jitze, a'áa pu ja'vá'ma'ca'aj i jájtyij japua, pu'ríj tin hua'náje'yitye'sima'aj.

49 Matí'ij a'íimaj jaaséj ti jájtyij japua aja'vá'ma'ca'aj, a'yaa mu tyu'muá'aj ti nyájan pue'éenye'ej, aj mu mij huatyejíhuajra,

50 ji'nye néijmi'i mu jaaséj majta tyámua' tyu'tátziin. Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa jijn:

—Xaatyáapua'rij. Nyáaj nu a'ín pué'een, caxu tyí'tziinye'ej.

51 Tí'ij atyájraa i báarcuj jitze, aj pu'ij huatýapua'riaca' i ti huá'aacaca'aj, aj mu mij je'ej tyo'taséj,

52 ji'nye capu je'ej huá'miteerastya'ca'aj je'ej ti huaríj tí'ij jaatámui'rej i páan, ji'nye jujímua'aj mu tyóonaamuaj i jutzájta'.

*Jesús pu tyihuo'huaa a'íjma i maj tyí'cucui'ca'aj a'ájna a Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

53 Matí'ij anticáj i jájtyij japua, a'áa mu mij ja'rá'aj a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Genesaret, a'áa mu ye'riá'tapej i báarcuj jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij.

54 Matí'ij eetacáj i báarcuj jitze, jiye'tzín mu i tyeítsee jaamua'aj a'íjci i Jesús.

55 A'íj mu jin jiye'tzín ootyáhuaachaca' mej mij hua'ria'tixij i utáatzij japua i maj tyí'cucui' a'ájna jo'tij jo'tyávaaca'aj i Jesús.

56 Ajta jo'tij na'aj ti jo're'nyinyiica'aj, ti chájta'najmee ti cíle'en na'ríj ti viváajma'aj, a'áa mu huojoráatzajyi'caa i cáayej jitze, aj mu mij jahuaviiraca'aj ti huo'tá'an maj ja'ajtamuá'rie'en i máancajra'an jitze, ajta néijmi'i i maj ja'ajtamuá'rie'xij a'íj mu huarúj.

7

*A'ájna i ti je'ej pua'aj joorej tzajta' i tyévi
(Mt. 15:1-20)*

1 Aj mu mij i fariseos ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi, majta séecan hua' jamuán i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta a'áa maj ja'ráacij a Jerusalén.

2 Matí'ij a'íimaj huo'séj a'íjma i maj Jesús jamuán huacáj maj quee anomuétya'xi'ij mati'ijta tyí'cua'ajcaj, a'yájna mati'ij tyeyí'tihua'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj mu mij je'ej pua'aj tyihua'xajtaca'aj.

³ (Ji'nye a'ñimaj i fariseos majta i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'ñi mu a'yan tyityaajú'ca'aj je'ej maj i hua' huásimua' tyéejyi'raca'aj, maj anaquéej anomuéetya'xi'in mati'ijta tyí'cua'ajcaj.

⁴ Ajta tipua'aj umetyojo'vá'nanan, camu tyí'cua'nyij tipua'aj mequee anaquéej anóomuejtye'en. Majtáhua'aj séecan muí'caa tyi'ijyi'raj, metyi'jo'sica'aj i váasuj i maj jitzán ya'caa, majta i xá'rij, majta i tyúu'utaatzij.)

⁵ A'ij mu jin i fariseos, majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, a'ñi mu a'yan tyaata'íhuo'ri' a'ijci i Jesús tijin:

—¿Ji'nye mej mij quee ja'astej i tahuásimua' yi'ráj i maj ajamuán huaci'ij, sulu a'yaa mu ricij maj xána'visi' tyí'cua'caa i jumuáca' jime'?

⁶ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Xá'puí' pu tyu'taxájtaca' i Isaías i ti tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, siaj mua'aj quee tyámua' een i jutzájta', ti'ij a'yan tyo'tyéyu'xaca' tijin:

A'ij mu jin i tyeítyee naatyátzaahuatyej
maj tyámua' naa tyí'nyaxaj,
ajta i hua'xiéjnyu'caa
capu yevéjri' séejre' nye jimi.

⁷ Capu tyi'táj huiire' tipua'aj manaatyáanajche:

ajta i maj huá'mua'tyej jujíimua'aj mu jájtyo i jutzájta'.

⁸ Ji'nye mua'aj xu serij yo'huá'xij je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca' siaj sij a'yan huárinyij je'ej maj i tyeítyee tyá'xie've'.

⁹ A'yaa pu ajta tyihuo'té'exaaj tijin:

—Ajta siaj sij a'ijci jéetze' ará'astej i juyi'ráj, mua'aj xu quee ja'astej je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca'.

¹⁰ Ji'nye a'yaa pu tyu'taxájtaca' i Moisés tijin: “Tzáahuatyi'ra'aj paj jimi tyí'cha'ij a' táataj pajta a' náanaj”, ajta a'yan tijin: “Siata'aj jaajé'caj a'ijci i ti je'ej pua'aj tyá'xaj i jutáataj na'rúj i junáanaj”.

¹¹ Siajta mua'aj a'yaa xu tyi'tá'caa ti a'táj a'yan tyihuo'té'exaatye'en i juhuásimua' yee Corbán (a'yaa pu huatóomua'aj a'ijna i nyúucarij tijin mu'verij pu pué'een),

¹² siajta a'yan tyí'xaj tijin tipua'aj a'táj a'yan tyihuo'té'exaatye'en, tiquee che' jitzán juxie've' ti'ij huo'tyáhuire'en i juhuásimua'.

¹³ A'ij xu jin mua'aj yó'hua'naj i nyúucaria'ra' i Dios a'ijci jime' i ja'muaye'raj siajta je'en séecan a'yan cha'taj siana'aj tyí'mua'tyej. Siajta séecan tyi'táj jin a'yan jéehua ricij.

¹⁴ Aj pu'ij i Jesús huo'tajé i tyeítyee, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Néijmi'i sianáanamuj, siajta yo'itéej xá'ra'nyij:

¹⁵ Tyi'táj tina'aj ti jéjre' ma'can capu je'ej ja'uurej i tyévij. Ajta i ti tzajta' ma'can a'ñi pu xaa je'ej pua'aj joorej.

¹⁶ A'táj ti iityánamuj che' tyámua' naa tyáanamuj.

¹⁷ Ti'ij i Jesús a'aa huojo'tyáhuui i tyeítyee aj pu'ij chi'táj jo'tyárupij, aj mu mij i maj jamuán huacj a'yan tyaata'íhuo'ri' je'ej ti huatóomua'aj a'ijna i nyúucarij ti huó'ixaaj.

¹⁸ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—¿Nyi sequée siajta mua'aj yo'itéej? ¿Nyi sequée yó'itej tiquee je'ej joorej i tyévij tyi'táj ti jéjre' ma'can,

19 Ji'nye capu tzajta' tyáru'pij i xiéjnyu'caria'ra' jitze, sulu xayáara' pu jitze aráyixaj, ajta je'en iiráamej i chuitiriáara'an jitze?

A'yaa pu'ij tyaataxájtaca' ti néijmi'i tyámua' tyí'een i ti tyí'cue'ri'.

20 A'yaa pu ajta tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íjna i ti tyéviij jitze éejnyinyii, a'íi pu xaa je'ej pua'aj joorej.

21 Ji'nye tzajta' i tyéviij, i xiéjnyu'caria'ra' tzajta', a'úu pu je'rányinyii i mua'tzíra'aj ti je'ej pua'aj een, ti ca'nyíjra'aj jatá'caa i tyéviij ti'ij jaataxié've'en ti séej jamuán huáhu'i'nyij tiquee jatyévi'tin, ti'ij tyu'náhua'an, na'ríij ti tyu'j'é'caj,

22 ti séej jamuán huóoxana'cire'en ti quee jatyévi'tin, ti tyí'nyacua'tzaj, ti je'ej pua'aj rijcaj, nusu ti huá'cuanamuaj, ti je'ej pua'aj huojo'mua'raj, na'ríij ti je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj, ajta ti jéehua óotzaahuatye'ej, ajta quee jitzán juxié'va'aj je'ej ti tyihuá'huire' i séecan.

23 Néijmi'i pu a'íjna tzajta' tyeje'rányinyii ajta je'en je'ej pua'aj joorej i tyéviij.

I íiti' ti séej chuéj japua já'ma'can ti ajta tyá'antzaahuaj

(Mt. 15:21-28)

24 Aj pu'ij té'ej i Jesús a'áa jo'mej a'ájna a ti a'yan tya'rájtyapuaj tijin Tiro. A'áa pu chí'táj jo'tyájruij, ji'nye capu jaxié'va'ca'aj ti a'tíj jáamua'reej ti a'áa jo'tyávaaca'aj, ajta capu huatá'i'riitariaca' ti huatyóo'avaaj.

25 Jiye'tzín pu íiti' jáamua'reeri' ti séej tyiyó'ca'aj tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj, a'íi pu'ij aje're'nyej ti'quij tyítunutaca' a'ájna jo'tíj jo'tyávaaca'aj i Jesús.

26 Ajta a'íjna i íiti' capu Israel jitze ajtyáma'cantaca'aj, sulu a'áa pu já'ma'can a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Sirofenicia. A'íi pu'ij aje're'nyej ti'quij jéehua a'yan tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti ji'rámuaritye'en i tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj i yójra'.

27 Ajta i Jesús a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Tyu'tá' maj anaquéej tyú'cua'nyij i hua'yojmua', ji'nye capu xá'pui' maj huái'pu'raj i páan i ti'ríij mej mij tzi'cáj huataá'pu'tye'en.

28 A'yaa pu tyu'tanyúj a'íjna i íiti' tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna, nyavástara', ajta a'íjna i páan ti tye'nyíj i maj ja'cájhua'naj i ti'ríij a'íi mu jacua'nyij i tzi'cáj.

29 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íjci jime' je'ej paj tyu'taxájtaca', áricuj axáahuaj jó'ra'. Pu'ríj iirájraa i tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj a'yóoj.

30 Ti'ij i íiti' a'áa ja'rá'aj a juchéj, a'íi pu jaaséj i juyó'j ti anjo'o'ca'tyii i utáatzij japua, ajta i tyiyáaru' arí iirára'ajcaa i ti tzajta' séjria'ca'aj.

Jesús pu séej tyú'huaaj tiquee iityánamuaj ajta ti quee tyo'ríi'rej

31 Ajtáhua'aj pu eerájraa i Jesús a'ájna a Tiro, a'áa pu huatyéenyey a Sidón a'ájna a ti a'yan tya'rájtyapuaj tijin Tamuáamuata' ti a'chájta'tajmee, ti'quij a'áa ja'rá'aj i jájtyij ti já'ajmua a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Galilea.

32 A'áa mu mij séej ayótuuiiri' i ti quee iityánamuaj ajta quee tyo'ríi'riajca'aj, aj mu mij jaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti japuan rámejca'aj a'íjci i ti tyí'cui'.

³³ Aj pu'ij i Jesús je'ráavi'tij a'ájna a tyeítýee tzajta', ti'quij juxityéj urújtya'xij i naxiéeta' ajta ju'í'rique' ja'antyiméjri' i nyanuriáara' jitze.

³⁴ Aj pu'ij jútye' jó'nyeeriaca', ajta ucayáatiraa aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i tyáataj tijin:

—¡Efatá! (A'ájna i nyúucarij, a'yaa pu huatóomua'aj tijin: “Antá'cuunaj”).

³⁵ Aj pu'ij huarúj i ti tyí'cui'ca'aj, ti'quij ityanamuáaraj ja'raa, ajta huatái'riitariaca' ti tyámua' naa tyu'taxáj.

³⁶ Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íj maj quee a'tíj ixaaty'e'ej, ajta camu a'yan huarjé je'e'j ti tyihuo'ta'íj, sulu jéetze' mu huo're'ixaa.

³⁷ Néijmi'i mu je'e'j tyityo'tóomuajtyaca', a'yaa mu mij tyí'xajtaca'aj tijin:

—Néijmi'i pu tyámua' tyí'uurej. A'íi pu jaayí'tin ti tyihuo'huaaty'e'en mej mij ityanamuáaraj muá'ra'nyij i nácxie'e'ej, ajta mej mij tyu'taxáj i maj quee tyo'rii'réejmee.

8

Jesús pu tyihuo'cue'e'ej a'íjma i maj muáacuaj ví'ra'aj ará'asej
(Mt. 15:32-39)

¹ Ti'ij ooj i Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a Galileea, jéehua mu tyeítýee tyúusiij, majta quee tyi'tíj tyícha'íica'aj maj jáacua'nyij, Jesús pu'ij huo'tajé a'íjma i maj jamuán huacíj ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

² —Nyényaxaamujritye' hua' jimi mu tyeítýee, ji'nye mu'ríj huéicaj xicáj á'tyeej maj nyaj jamuán yahuatyú'uj majta quee tyi'tíj tyícha'íj maj jáacua'nyij.

³ Ajta tipua'aj nyahua're'ityixi'in mej mij jó'ciinyej i juchéj mequee xu tyu'cuá'an, camu tyo'táviicue'raj i juyéj japua, ji'nye séecan mu imuáj curiá'cixij.

⁴ A'yaa mu mij tyityaatanyúj i maj jamuán huacíj tijin:

—¿Ji'nye tyí'rij tyaj tyihuo'cue'tyej a'yájna jo'tij quee a'tíj ja'chej?

⁵ Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'chunyéj mua'aj pua'mácan xaa'pu'sij i páan?

Matí'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Arahua'puácaa.

⁶ Aj pu'ij jaata'íjtaca' maj oorá'sej i tyeítýee a chóota', ti'quij ja'ancurái'puj i páan ti aráahua'puaj ará'asej, ajta ti'ij tyaatatyóotzi'ria'aj i Dios, aj pu'ij ja'antyítaaraxij, ajta je'en huo'ríi'pui'tyej i maj jamuán huacíj, mej mij a'íimaj huo'ríi'pui'tye'en i tyeítýee, a'yaa mu mij a'ájna jin huarjé.

⁷ Majta mu je'cácaa i hue'tyéé tyí'cha'íica'aj, Jesús pu ajta a'ájna jin tyaatatyójtzi'rej i Dios, ajta je'en huo'ta'íj maj huo'ríi'tye'en i tyeítýee.

⁸ Néijmi'i mu tyú'cuaa majta tyámua' tyityaataju'xaj, majta je'en aráahua'puaj sicíi jitze tya'vá'jistyaxij a'íjci jime' i páan ti avá'itzee i ti antyítaarixij.

⁹ Majta i maj tyú'cuaa, muáacuaj ví'ra'aj mu a'chu ará'axcaa. Aj pu'ij Jesús hua're'ityixij i tyeítýee,

¹⁰ ajta je'en i báarcuj jitze atyájraa hua' jamuán i maj jamuán huacíj, matí'ij mij jo'cáj a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Dalmanuta.

A'íimaj i fariseos mu jaatáhuaviiri' ti i Jesús huo'taséjratye'en i maj jin je'ej tyo'taséj

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ A'íimaj maj mu i fariseos aje're'nyej mati'ij mij huatyóohuij maj tyee'íhuo' a'íjci i Jesús. Ajta mej mij tyi'tíj jin ja'antyimué'tin, a'yaa mu tyaatáhuaviiri' ti tyi'tíj huo'taséjratye'en i maj jin je'ej tyo'taséj mej mij jáamua'reej ti i Dios jimi jo've'mej.

¹² Aj pu'ij i Jesús tyámua' naa tyo'cayáatiraa ti'quij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—¿Ji'nye mej mij a'íimaj i tyeítýee a'yan tyi'nyahuavii nyaj tyi'tíj huo'taséjratye'en i maj jin je'ej tyo'taséj?

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime' nyaj quee tyi'tíj jamuaataséjratye'sij.

¹³ Aj pu'ij ahuojoohuá'xij i tyeítýee, ti'quij ajtáhua'aj atyájraa i báarcuj jitze aj mu mij antacíj után jitze pujmua'.

A'íjna i huá'nyuucaa i fariseos i maj jin huá'cuanamuaj i tyeítýee

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj i Jesús, a'íi mu yo'huá'xij maj ya'ráai'pu'i'in i páan maj jáacua'nyij, séej mu'uj i páan huái'isima'aj i báarcuj jitze.

¹⁵ Jesús pu'ij a'yan tyihuo'ta'íj tijin:

—Cási', tyámua' xu'uj a'íjci jime' i fariseos maj jajnájchi i páan, siajta a'íjci jime' maj jajnájchi i maj Herodes jitze ajtyáma'can.

¹⁶ Majta i maj jamuán huacíj a'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj maj quee páan tyícha'íica'aj.

¹⁷ Jesús pu jáamua'reeri' je'ej maj tyúu'ixaatya'ca'aj, a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Ji'nye siaj sij a'yan tyi'xaj yee siaj quee páan tyícha'ij? ¿Nyi sequée xu yó'itej ca' sequée jamua'reej? ¿Nyi huápu'i'ij sequée tyi'tíj jó'itej?

¹⁸ ¿Nyi xa'va'ji'síjmees siajta quee tyi'tíj séej, siajta ajta naxiéjmees siajta quee tyi'tíj namuaj? ¿Nyi sequée che' jamua'reej?

¹⁹ Nyati'ij huo'rípu'uj i páan ti anxívica'aj a'íjma i tyeítýee i maj anxí ví'ra'aj ará'axcaa, ¿a'chunyéj pua'an sicii setya'vá'jistej a'íjci jime' i páan ti avá'itzee?

Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tamuáamuata' japuan hua'puaj sicii.

²⁰ —Arí nyati'ij huo'rípu'uj i páan ti aráahua'puaj ará'axcaa a'íjma i tyeítýee i maj muáacuaj ví'ra'aj ará'axcaa, ¿a'chunyéj pua'an sicii setya'vá'jistya'xij a'íjci jime' i ti avá'itzee?

A'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Aráahua'puaj sicii.

²¹ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Nyi sequée xu yó'itej?

Jesús pu ta'rácuun tyú'huaaj a'ájna a Betsaida

²² Mati'ij támij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Betsaida, aj mu mij ta'rácuun ajoovi'tij i Jesús jimi, mati'ij mij jaatáhuaviiri' ti ja'ajtamuarie'en.

²³ Jesús pu jajví' muáca'ra'an jitze a'íjci i ta'rácuun tí'quij je'ráavi'tíj ajéjre' a'ájna jo'tíj ja'chajta'. Aj pu'ij ju'í'rique' ja'rámejraxi'j a jíisa', ajta je'en ja'ráamuari'ej tí'quij jaata'íhuo'ri' tipua'aj arí ma'únyeerij

²⁴ Aj pu'ij i ta'rácuun atányeeriaca', tí'quij a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Tyétyacaa nu séej. A'yaa mu huasé'rin cuxáa ciyéj maj pué'een i maj mahuaci'ij.

²⁵ Jesús pu'ij ajtáhua'aj ja'ráamuari'ej a jíisa'an i ta'rácuun, aj pu'ij i tyáati' atányeeriaca' tí'quij huarúj. Pu'ríj tyámua' naa néijmi'i tyí'sejraca'aj.

²⁶ Aj pu'ij i Jesús jaata'ítyaca' tí'ij jó'ra'nyij i juchéj, ajta a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Capáj utyáru'piche'en a chájta' pej pij a'tíj huaté'exaatye'en.

Pedro pu jaataxájtaca' tí i Jesús a'ín pué'een i Ciríistu'

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Tí'ij a'yan tyu'ríj, a'ájna i Jesús majta i maj jamuán huacíj, a'áa mu jó'ju' a'ájna a tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Cesarea de Filipo. Juyéj jitze mu ajooju'caj, tí'ij i Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' a'íjma i maj jamuán huacíj tíjin:

—¿Ji'nye metyí'xaj i tyeítyee a'tanyíj nyaj pué'een?

²⁸ Aj mu mij a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Séecan mu a'yan tyí'xaj paj muáaj a'ín pué'een i Juan i tí huá'íraca'aj, majta séecan a'yan tyí'xaj paj a'ín pué'een i Elías, majta séecan a'yan tyí'xaj paj síj a'ín pué'een i tí Dios jitze ma'can tyí'xaj.

²⁹ Aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—Arí mua'aj, ¿ji'nye setyi'xaj a'tanyíj nyaj pué'een?

Pedro pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Muáaj paj a'ín pué'een i Ciríistu'.

³⁰ Ajta i Jesús pu huo'tá'ijmuejri' maj quee a'tíj ixaatye'ej.

Jesús pu jaataxájtaca' tí muí'nyij

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Jesús pu'ij huatyóochej tí tyihuo'í'mua'tyej tí i yójra' i Dios jéehua jajpuéetzij ja'mej, majta quee jaxie'va'aj muá'ju'un i huásasij, i maj va'cán jin tyityatatyíj i tyeyúuj tzajta', majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta. A'yaa pu tyihuo'té'exaa'aj maj jaje'catan, ajta je'en huéecaj xicáj jitze huatájuuritaj.

³² A'yaa pu tyámua' naa tyihuo'í'xaa'aj a'huo'itéericán jime'. Aj pu'ij i Pedro je'ráavi'tíj ajta huatyóochej tí jajtyá'xi'ín.

³³ Ajta i Jesús pu juhuárita' cacháacajra, huo'séerajraa a'íjma i maj jamuán huacíj, aj pu'ij jajtyá'xi' i Pedro a'yan tye'ixáatye'ej tíjin:

—Ajtára' nye jimi, mu paj a'yan tyí'xaj tí'ij i tyiyáaru'. Capáj muáaj a'yan tyí'sej je'ej tí i Dios tyá'xie've', sulu je'ej maj tyá'xie've' i tyeítyee.

³⁴ Aj pu'ij i Jesús huo'tajé a'íjma i maj jamuán huacíj ajta i tyeítyee, tí'quij a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Tipua'aj a'tíj jaxie'va'aj tí nyaj jamuán jo'cha'canye'en, a'yaa pu tyúuxie've' tí quee a'yan rijcaj je'ej tí jusíj tyá'xie've', sulu che' ja'antychóoj i jucúruuj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

³⁵ Ji'nye a'tíj tí tyúutyési'ria'aj tí'ij quee huámui'nyij, a'í pu yo'riésij i ju júuricamej, ajta i tí huámui'nyij a'íjci jime' tí nyaj jamuán

jo'cha'canye'en, nusu ti ja'antzaahuaj i nyúucaria'ra' i Dios, a'íi pu júurij ja'mej jusén jime'.

³⁶ ¿Tyi'tanyí je'ej tyeetyáhuüre'ej i tyévi tipua'aj néijmi'i huamué'tin i cháanacaj, ajta je'en yó'rieenyij i ju júuricamej?

³⁷ Nusu a'yájna ¿a'chúquij tyí'najchitan i tyévi ti'ij jáahuüre'en i júuricama'ra'?

³⁸ Ji'nye tipua'aj a'táj nyetyevi'ra' nyéetzij na'ríij a'íjci i nyúucaria'ra' i Dios hua' tzajta' i tyeítyee i maj quee tyámua' een majta jéehua já'itzeere', a'yaa pu ajta tyu'tóotyevi'ra'astaj i Yójra' i Dios a'ájna xicáara' ti'ij jitzán yava'cányesij i cháanacaj japua va'cán jin tyi'tyaváaj i Dios jimi, majta jamuán i maj tajapúa tyí'huüre'.

9

Ti'ij i Jesús seequéj éenye'ej huataséjre

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

¹ Jesús pu ajta a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' maj séecan i maj yahuatyú'uj iye'ej, a'íi mu quee jaxie've' maj huácuí'nyij 'asta mana'aj quee jaaséj ti'ij yatanyéj i Dios ti'ij tyu'ta'íjtaj úyan i cháanacaj japua a'íjci jime' i ti néijmi'i jin putyí'uurej.

Ti'ij i Jesús seequéj éenye'ej huataséjre

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Ti'ij aráseej xicáj tyoomá'caj, Jesús pu a'áan jo'ojnyéj i jirij japua, a'íjma pu jo'ví'tij a'íjci i Pedro, ajta i Santiago ajta a'íjci i Juan. A'áa pu'ij hua' jíisa' seequéj huatóosejrataca' i Jesús.

³ Tyámua' pu naa tyu'tyácueenariaca' i tyí'caanaria'ra' a'yájna ti'ij quee a'táj tyeeyí'tin ti cáanarij a'yan tyu'tyájo'sin ti'ij a'yan tyi'cuéenavi'ij já'ra'nyij.

⁴ Majta a'íj huaséj i Elías majta a'íjci i Moisés, a'íi mu jamuán tyi'xajtaca'aj a'íjci i Jesús.

⁵ Pedro pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Maeestro, xá'pu' pu naa tyaj yahuatyú'uucaj a'yájna. Tyiche' huéicacaa huátaahuaj i ináamuaj, síij ti muéetzij mua' arí ja'mej, ajta síij a'íjci i Moisés ajta síij a'íjci i Elías.

⁶ Ji'nye a'íimaj mu tyu'tátziin i maj jamuán, ajta i Pedro capu jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyu'taxáj.

⁷ Aj pu'ij jéetirij huataséjre ti'quij hua' japua acávi'rixij. Ajta i jéetirij tzajta' pu nyúucarij huatánamuajre ti a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íi pu nyiyóoj pu'é'een i nyaj jaxie've', xáanamujri'.

⁸ Aj mu mij, mati'ij ajoonyéjnye'riaca', camu che' a'táj huaséj jamuán, a'íi pu'uj jusíij i Jesús ajo'tyávaaca'aj.

⁹ Mati'ij aje'cajú'caj i jiríj jitze, Jesús pu huo'ta'íj maj quee a'táj ixaatye'ej je'ej maj tyi'táj tyu'séj, 'asta na'aj quee i Dios yójra' huatájuuritaj.

¹⁰ A'íj mu jin a'íin mana'aj jamua'reeriaca'aj, tyij majta a'yan tyúu'ihuo'raca'aj je'ej ti huatóomua'aj i ti huatájuuritaj.

¹¹ A'yaa mu tyaata'íhuo'ri' i Jesús tijin:

—¿Ji'nye mej mij a'yan tyí'xaj i maj tyihúa'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta ti i Elías anaquéj ya'uvé'nyesij?

12 Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna ti i Elías anaquéej uvé'nyesij, ajta a'ín néijmi'i tyámua' tyí'uuren. ¿Ajta ji'nye ti'ij a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze ti i yójra' i Dios jajpuéetzij ja'mej majta je'en jaatyáxaahuataj?

13 Ajta nyáaj nu a'yan tyajá'mua'ixaatye' ti i Elías arí yatanyéj, majta i tyeítsee a'yaa mu jáaruuj je'ej maj tyaaxié'va'ca'aj, a'yájna ti'ij tyé'yu'si'huaca'aj i yu'xarij jitze je'ej ti tya'ra'nyíche' jimi.

Jesús pu tyamuéej tyú'huaaj tyiyáaru' ti tzajta' ú'sejria'ca'aj
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Mati'ij aje're'nyej jo'maj je'ej jé'eenye'ej i séecan i maj Jesús jamuán huacíj, a'áa mu huojo'tyoj majta jéehua i tyeítsee aja'tyúusiiria'ca'aj hua' jamuán, majta séecan i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta a'íi mu tyihua'ihuo'raca'aj menyínyu'cacuj.

15 Mati'ij jaaséj a'íjci i Jesús, néijmi'i mu ootyáhuaachaca' mej mij jaatatyójtje'en muutyámua'va'aj.

16 A'íi pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyi jin setyúu'ihuo' a'mújma jamuán?

17 Síij ti a'áa jo'tyávaaca'aj pu a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Maeestro, a'yaa nu a'jimi jave'vi'tij i nyiyóoj, ji'nye tyiyáaru' pu tzajta' séejre' capu ij jatá'caa ti huatányuunyij.

18 Jo'tij na'aj je'ej jé'eenye', i tyiyáaru' pu játya'sacaa ajta je'tariésij a chóota', ajta jéehua éejcueemuxa'rij i jutyényij jitze, ajta ancurioci'máaj i jutaméj jime', aj pu'ij té'ej huatyáciyaaxarij. Nu'rij huo'táhuaviiri' i maj ajamuán huaci'ij maj jaatamuáaritye'en i tyiyáaru', majta a'íimaj camu pu jáaruuj.

19 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Tyeítsee séej quee tyá'tzaahuatye'. ¿A'chunyéj ooj juxie've' nyaj ja'mua jamuán yahuatyávaacaj? ¿A'chunyéj nyooj ja'mua jime' a'víicue'ria'aj na'mej?

—Mese've'vi'tij i tyamuéej.

20 Aj mu mij aye've'vi'tij i tyamuéej jimi i Jesús. Ajta ti'ij i tyiyáaru' jaaséj a'íjci i Jesús, a'íi pu jaatacá'tzij i tyamuéej, aj pu'ij arájvej a chóota' putahuí'tzi'ij ajta éejcueemuxa'riaca' i jutyényij jitze.

21 Jesús pu a'yan tyaata'ihuo'ri' i táatajra' tijin:

—¿A'chunyéj arí á'tyeej ti a'yan tye'tyá'sacaa?

Ajta i táatajra' a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—Ti'ij na'aj je'ej tyi'cíleenye'ej.

22 A'íjna i tyiyáaru' ti tzajta' séejre', mue'tíj pu áan yo'tyájriej i tiéj tzajta' ajta a jáata', ti'ij jaajé'caj. A'yaa pu'ij, tipua'aj peeyí'tihua'an paj tyáahuaatye'en, tá'ancu'vaxi' ityájma pajta taatáhuüre'en.

23 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Ji'nye pej pij a'yan tyí'xaj yee: tipua'aj peeyí'tihua'an? Néijmi'i pu tyí'rij a'íjci jimi i ti tyá'tzaahuatye'.

24 Aj pu'ij i táatajra' i tyamuéej a'yan tyu'jíjhuaca' tijin:

—Nyáaj nu tyá'tzaahuatye'. Naatáhuüre' nyej nyij jéetze' tyá'antzaahuatye'en.

25 Ti'ij i Jesús huo'séj maj jéehua i tyeítsee ajtyáxiirisima'aj, aj pu'ij jajtyá'xij i tyiyáaru' ti tzajta' séejre' i tyamuéej, a'yan tijin:

—Tyiyáaru' mu paj quee iityánamuaj pajta quee atányuuvej, nyáaj nu a'yan tyí'mua'ijtye' paj jaatátoonyij mu tyamuéej pajta quee che' tzajta' utyáru'piche'en.

²⁶ Aj pu'ij huajjhuaca' i tyiyáaru', ajtáhua'aj pu jaatacá'tzij a'jci i tyamuéej. Aj pu'ij iirájraa, a'áa pu yóoriej cuxáa ti jaajé'caj, a'ij mu jin mue'tij a'yan tyí'xajta'aj tijin huamuí'.

²⁷ Ajta i Jesús, a'íi pu jajví' muáca'ra'an jitze, ti'quij ja'ajriáj, aj pu'ij huatyéechaxij i tyamuéej.

²⁸ Ajta je'en i Jesús chi'táj utyájrurij, aj mu mij i maj jamuán huacáj jujíme' a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye tyej tyij quee ityáj pu jáaruuj tyaj jaatamuáritye'en i tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj?

²⁹ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Siata'aj jaatamuáritye'en i tyiyáaru' ti a'yan een a'yaa pu tyúuxie've' siaj huatyényuunyij i Dios jimi.

Jesús pu ajtáhua'aj jaataxájtaca' ti muí'nyij

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Mati'ij a'áa jo'cáj, a'áa mu huatyéenyey a'ájna a Galileea. Ajta i Jesús capu jaxie'va'ca'aj ti a'tj jáamua'reej,

³¹ ji'nye avíitzij pu jin tyihua'mua'tyajca'aj i maj jamuán huacáj. A'yaa pu tyihua'ixaatya'ca'aj tijin:

—A'ájna i Yójra' i Dios pu huatátuiiri'huaj a'íjma jimi i tyétyacaa, aj mu mij jaje'catan, ajta huéecaj xicáj jitze huatájuuritaj.

³² Majta a'íimaj camu yó'iteca'aj tyi'tj ti huá'ixaatya'ca'aj, majta tyi'tziinya'ca'aj maj jaata'íhuo'.

¿A'tanyij a'íin pué'een i ti jéetze' juxie've'?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ A'áa mu ja'rá'aj chájta' ti a'yan tya'rájtyapuaj tijin Capernaúm. Mati'ij meríj chi'táj iiratyá'caj, Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí xúu'íhuo'raca'aj i juyéj jitze?

³⁴ Ajta capu síij huatanyúj, ji'nye a'yaa mu tyúu'íhuo'raca'aj i juyéj jitze a'tj ti a'íin pué'eenye'ej i ti jéetze' juxie've'.

³⁵ Aj pu'ij i Jesús ooyíxij, ti'quij huo'tajé i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa tijin:

—Tipua'aj a'tj jaxie'va'aj ti a'íin pué'eenye' i ti jéetze' juxie've', a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íin pué'eenye' i ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyávaacaj, ajta je'en néijmi'caa huatyáhuire'en.

³⁶ Ajta je'en pá'rí'ij a'áa jé'ta' jo'tyéjchej a'íjma jimi, aj pu'ij jájtii ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

³⁷ —A'tj ti jaataxié've'en nyej jitze ma'can séej i pá'rí'ij ti'ij a'ájna, a'íi pu ajta nyéetzij naataxié've'ej, ajta i ti nyéetzij naataxié've'en, capu nyéetzij na'aj naataxié've'ej, sulu a'ij pu ajta huataxié'vej i ti unyojo'ta'ityaca'.

A'ájna i tiquee tájcha'íire', tajitzé pu ajtyáma'can

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Juan pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, séej tu huaséj tì a'nyúucaritze' huá'muaritya'ca'aj i tyiyáaru' i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítyee, aj tutyij jaatá'ijmuejri' tì'ij quee a'yan rijcaj, jì'nye capu tajitzé ajtyáma'can.

³⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tìjin:

—Caxu ja'ijmuejraj, jì'nye tìpua'aj a'tíj a'yan rijcaj i maj jìn je'ej tyo'taséj nyej jitze ma'can, capu a'náj je'ej pua'aj tyi'nyaxáataj ja'mej.

⁴⁰ A'íjna i tì quee tájcha'íire', a'íi pu tahuíire'.

⁴¹ A'tíj tina'aj tì cìi tyajamuaatá'an i jájtyij siaj sij huaye'en a'íjci jìme' siaj nye jitze ajtyáma'can, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tì i Dios tyaatanájchitye'sij.

Tyi'tíj tì jìn jajpuéjtzij ja'mej tìpua'aj a'tíj ootyá'itzeere'en i Dios jimi (Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² —A'tíj tina'aj tì ca'nyíjra'aj jaatá'an tì'ij síij je'ej pua'aj huárinyij i tìquee xu a'chu tyá'tzaahuatye' nye jimi, jéetze' pu jatyáhuí'rii maj ja'tyárieenyij i jájrij jitze tyetyéj va'cán ma'cave'ran i maj jìn tyí'tixícaa.

⁴³ Tìpua'aj mua' muáca' ca'nyíjra'aj muaatá'an pej pij tyi'tíj jìn je'ej pua'aj huárinyij, pe'entyivéjche, jéetze' pu muatyáhuí'rii paj séej pana'aj ajtamuáca'aj júurij puaatyá'itzeere'en, quee paj hua'puácaa ajtamuáca'aj a'áa jo'tyá'itzeere'en jo'paj ya'ajpuéetzij puá'mej, jo'tíj quee a'náj já'muí'nyij i tiéj.

⁴⁴ Jo'maj quee a'náj já'cui'nyij i chui'núuj, ajta i tiéj quee a'náj já'muí'nyij.

⁴⁵ Na'riij mua' íicaj ca'nyíjra'aj muaatá'an pej pij je'ej pua'aj huárinyij, iiráavejchij, jéetze' pu muatyáhuí'rii paj séej pana'aj iira'íicaj júurij puaatyá'itzeere'en, quee paj hua'puácaa iira'íicaj a'áa po'tyá'itzeere'en jo'tíj já'taa,

⁴⁶ jo'maj quee a'náj já'cui'nyij i chui'núuj, ajta i tiéj quee a'náj já'muí'nyij.

⁴⁷ Na'riij mua' jì'ij ca'nyíjra'aj muaatá'an pej pij je'ej pua'aj huárinyij, eetátichij, jéetze' pu muatyáhuí'rii paj séej pana'aj ajri'sij a'áa po'tyájrutye jo'tíj i Dios tyejé'íjta, quee paj hua'puácaa ava'jì'síjma'aj a'áa po'tyájrutye jo'tíj já'taa,

⁴⁸ jo'maj quee a'náj já'cui'nyij i chui'núuj, ajta i tiéj quee a'náj já'muí'nyij.

⁴⁹ Jì'nye néijmi'i xu japuéjtzitaren siaj sij tyámua' tyityeetyá'itzeere'en i jutzájta'.

⁵⁰ A'yaa pu tyí'huíire' i unáj tì'ij tyí'me'ra'catye'ej i cue'ráj, ajta tìpua'aj rájxi'nyij i tì áncatzaj, ¿jì'nye tyí'riij tì'ij ajtáhua'aj áncatzaj já'ra'nyij? Siata'aj mua'aj a'yan eenye' tì'ij i unáj siata'aj juxáahuaj séjre'ej séej jamuán siajta séej.

10

A'íjci jìme' i maj huatóotonyij (Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jesús pu eerájraa a'ájna a Capernaúm tì'quij a'áa jo'mej a Judea ajta a'ájna pujmua' a Jordán. Majtáhua'aj mu tyúusiij i tyeítyee jo'tíj jo'tyávaaca'aj i Jesús, aj pu'ij huatyóochej tì tyihuo'mua'tyej, a'yájna tì'ij tyee'yí'tihua'aj.

² Aj mu mij séecan i Fariseos jimi ajtyáxiiriaca' i Jesús, ajta mej mij tyi'táj jin jaatyámue'tin, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tìpua'aj je'ej tyí'riitan ti i tyáati' jaatátoonyij i ju'íj.

³ A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaaaj tijin:

—¿Ji'nye mua'ajmaj tyajamuaata'íj i Moisés?

⁴ A'yaa mu mij tyu'taxájtaca' tijin:

—Moisés pu tyu'tá' ti yu'xarij jaatapíjtye'en i ti jitzán á'yu'si'ij je'ej ti een jin jaatátoj i ju'íj.

⁵ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Moisés pu a'yan tyajamuaata'íj a'íjci jime' siaj mua'aj quee tyihuojó'itej.

⁶ Ajta jájcuaaj imuáj ti'ij i Dios jaatyátaahuaca' i cháanacaj, “Dios pu huó'taahuaca' i tyáataj ajta i íitaj.”

⁷ “A'íj pu jin i tyáati' mahuóohua'xij i juhuásimua', ti'ij ju'íj jamuán antyóonaxcaj,

⁸ a'yaa mu mij éenye'ej muá'ju'un i maj hua'puaj ti'ij síj na'aj i tyévij.” A'íj mu jin quee che' hua'puaj, sulu síj pu'uj.

⁹ A'yaa pu'ij tyúuxie've' ti i tyáati' quee hua'ajtaja'puana'an i Dios ti hua'antyásiirej.

¹⁰ Mati'ij meríj chi'táj iiratyá'caj, majtáhua'aj mu a'íj jime' tyaata'íhuo'ri' i maj jamuán huacíj.

¹¹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Tìpua'aj a'táj ju'íj huatátoonyij ajta je'en séej ancure'vi'tij, a'í pu juxana'cire'en a'íjci jimi i ti anaqueéj jatyévi'tinya'aj,

¹² ajta tìpua'aj i íiti' jucín huatátoonyij ajta je'en séej jamuán huatyéviche'en, a'í pu ajta juxana'cire'.

Jesús pu hua' japua nyuu i ti'ríj

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Mati'ij mij ti'ríj aye've'vi'tichej i Jesús ti'ij hua'ajtamuarie'en, aj mu mij a'íimaj i maj jamuán huacíj huo'tá'íjmuejri' a'tyán maj ahuaja've'vi'tiicaria'aj.

¹⁴ Ti'ij i Jesús huo'séj je'ej maj rijcaj, aj pu'ij huatanyú'caca', ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Miche' yeve're'nyej mu ti'ríj nye jimí, caxu huá'ijmuejra, ji'nye jo'tij i Dios tyejé'ijta a'íimaj mu antyúumua'reeriaj muá'ju'un i maj a'yan een mati'ij mu ti'ríj.

¹⁵ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tìpua'aj a'táj quee a'yan tya'rá'astej je'ej ti i Dios tyí'ijta a'yájna ti'ij síj i pá'ri'ij, capu a'úun jo'tyárutyij.

¹⁶ Aj pu'ij xáxui'can tyí'ti'ijci, ajta tyámua' tyihuo'tyájtóo i Dios jimi hua'va'muñhua'aj séej ajta séej.

I tyamuéej ti chíjtyaanyi' pu Jesús jamuán tyu'taxájtaca'

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Ti'ij i Jesús arí jo'yi'muñcaj síj pu a'táj aje're'nyej huatéechisima'aj, aj pu'ij tyítunutaca' i Jesús jimi, ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Maeestro mu paj tyámua' een, ¿ji'nye náarinyij ti'ij náaci'tyij nyaj júurij ná'ra'nyij jusén jime'?

¹⁸ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Ji'nye een jime' a'yan petyí'nyejee yee nyaj tyámua' een? Síj pu'uj séejre' i ti tyámua' een, a'ñ pu a'ñ pué'een i Dios.

¹⁹ Papu'rij jamua'reej je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca': "Capáj tyí'tyacui'care'en," "pajta quee tyí'xana'cire'ej," "capáj tyí'nahua'aj," "capáj hue'tzij a'tj taavijria'aj pajta quee a'tj cuanamuj," "huo'tyátzaahuatye' a' táataj pajta a' náanaaj."

²⁰ Aj pu'ij i a'tj a'yan tyu'tanyúj tjin:

—Maeestro, néijmi'i nu nyeríj ja'rá'astej nyati'ij nyana'aj tyu'c'leenyi'tariaca'.

²¹ Jesús pu jaaséj ajta tyámua' tyo'tóomua'aj i jutzájta', aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tjin:

—Tyi'tj pu ooj muá'itziitye', áricuj, néijmi'i tyu'tój i paj tyí'ijcha'ij pata'aj huo'rían i túmii i maj quee je'ej tyéejviicue'. A'yaa paj jéehua tya'ancuriáa'sij a'ájna jo'tj i Dios já'sejre'. Pajta je'en mujo've'mej pej pij nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

²² Ti'ij jáanamujri' a'íjci i nyúucarij, jéehua pu huatóoxaamujri a'ájna i tyáati', ji'nye jéehua pu tyí'ijcha'íica'aj.

²³ Aj pu'ij i Jesús huanyéeriajraa, ajta a'yan tyihuo'té'exaa i maj jamuán huacj tjin:

—Tyámua' pu tyihua'tyesi'huaritye' i chíjtyaanyi'ij maj utyájrutyey jo'tj i Dios tyejé'íjtaj.

²⁴ Majta i maj jamuán huacj je'ej mu jo'tánamujri', a'ij pu jin i Jesús ajtáhua'aj a'yan tyihuo'té'exaa tjin:

—Nyiyóojmua', tyámua' pu tyihua'tyesi'huaritye' i maj jéehua tyí'ijcha'ij maj a'áa jo'tyájrutyey jo'tj i Dios tyejé'íjtaj.

²⁵ Jéetze' pu quee tyési' ti i caméeyuj anájra'nyij i p'se'ej jitze, quee tipua'aj ti chíjtyaanyi' a'áa jo'tyájrutyey jo'tj i Dios tyejé'íjtaj.

²⁶ Mati'ij a'yan tyáanamujri', jéetze' mu je'ej jo'tánamujri', a'yaa mu mij tyú'u'ihuo'raca'aj séej jamuán majta séej tjin:

—¿A'tanyíj a'yan rinyij ti'ij jáahuire'en i Dios jimi?

²⁷ Aj pu'ij i Jesús hua'ráasej ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa tjin:

—A'íjma jimi i tyétyacaa capu je'ej tyí'rij, ajta capu a'íjci jimi i Dios, ji'nye capu tyi'tj jatyési'huaritye' i Dios.

²⁸ Aj pu'ij i Pedro huatyóochej ti a'yan tyaaté'exaatye'en tjin:

—It'yáj tu tyeríj néijmi'i tyu'tátoj i tyaj tyú'cha'íica'aj, tyej tyij ajamuán huac'ca'an.

²⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tjin:

—A'yaa nu tzáahuatyi'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' tjin tipua'aj a'tj tyi'tj jo'reenyij nye jimi, na'riij ti i Dios nyuucaa' á'tzaahuatye', tipua'aj juchi'ij, na'riij ju'ihuáamua', jutáataj nusu junáanaaj, juyójmua' nusu juchuéj,

³⁰ a'ñ pu tya'ancuriáa'sij ti'ij ooj júurij úyan i cháanacaj japua, a'chu anxityey tyi'tj ti je'ej tipua'aj chi'ij, na'riij ju'ihuáamua', junáanaaj na'riij jutáataj, juyójmua' nusu juchuéj, tyij ajta jajpuéetzij, ti'ij utyájrutyey jo'tj i Dios tyejé'íjtaj, aj pu'ij ja'ancuriáa'sij i júuricamej ti'ij jusén jin júurij já'ra'nyij.

³¹ Majta mue'tj maj ijíj a'ñ pué'een i maj anáatyij, a'ñ mu uvé'tyajtirij, majta mue'tj maj ijíj uvé'tyajtj, a'ñ mu anára'sij.

Jesús pu ajtáhua'aj jaataxájtaca' ti mui'nyij

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² A'áa mu joojú'caj a Jerusalén, ajta i Jesús pu anaquéej huama'ca'aj a'íjma jimi i maj jamuán huacíj. A'íi mu jéehua jutyamua'va'ca'aj, majta i maj hua' cújta' huajú'ca'aj a'íi mu tyí'tziinya'ca'aj. Aj pu'ij i Jesús ajtáhua'aj jujíme' huo'tajé i maj jamuán huacíj, ti'quij huatyóochej ti huo'té'exaatye'en je'ej ti tyi'táj ja'uurej.

³³ A'yaa pu tijin:

—A'yájna siati'ij mua'aj seríj tyí'sej, ijíj tu'ríj jó'ju' a'ájna a Jerusalén, jo'tij jo'tátuiiri'huaj a'íjna i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca' a'íjma jimi i maj tyihuá'íjtye' i tyeyúuj tzajta', ajta a'íjma jimi i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'íjta, a'íi mu tyu'tá'sij maj jaajé'caj, majta a'íjma jimi tyu'tátuiire'ej i maj séej chuéj japua já'ma'can.

³⁴ A'íi mu jaatyáxaahuari'raj, majta jaatyávaxi'ij, majta jaatyétzi'tzique'muaxi'ij, majta jaje'catan, ajta huéecaj xicáj jitze pu huatájuuritaj.

A'íjna i Santiago ajta i Juan a'íi mu jaatáhuoj je'ej maj tyá'xie'va'ca'aj
(Mt. 20:20-28)

³⁵ A'íjna i Santiago ajta Juan, yójmua'mua' a'íjci i Zebedeo, a'íi mu aje're'nyej i Jesús jimi mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, a'yaa tu tyá'xie've' paj a'yan huárinyij je'ej tyaj tyimuaatáhuaviiraj.

³⁶ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye setyá'xie've' nyaj a'yan huárinyij ja'mua jimi?

³⁷ Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa tu tyá'xie've' paj taatá'an tyaj ajcára'sixi'in síj amuáca'ta' ajta síj a' útata' a'ájna pati'ij néijmi'i jin antyía'mua'reeraj.

³⁸ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Caxu mua'aj jamua'reej tyi'táj siaj nyahuavii. ¿Nyi a'yan setyé'viicue' siaj jajpuéetzij xá'ra'nyij nyati'ij nyáaj tya'ajpuéetzij na'mej, siajta jó'viicue' maj i tyeítyee je'ej pua'aj jamuáa'uurej a'yájna mati'ij nyéetzij nyoorej?

³⁹ Aj mu mij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Ji'nye tyijta putujoorej.

Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Mua'aj xu jajpuéetzij xá'ju'un nyati'ij nyáaj tya'ajpuéetzij na'mej, majta je'ej pua'aj já'mua'uuren mati'ij majta nyéetzij nyoorej,

⁴⁰ ajta canu a'íjci jin antyínyamua'ree nyaj jamuáata'an siaj ajcára'sixi'in síj nyamuáca'ta' ajta síj nya' útata', a'íjma pu ci'tyij i maj tyámua' een.

⁴¹ Mati'ij huónamujri' i séecan i maj tamuáamuata' ará'asej, muaatanyínyu'cacuca' a'íjma jimi i Jacobo ajta i Juan.

⁴² Ajta i Jesús pu huo'tajé, ajta a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa xu mua'aj tyá'mua'reej, je'ej maj ricíj i maj tyí'ijta i cháanacaj japua, ca'nyíin mu jin tyihuá'íjtye' i tyeítyee, i maj va'cán jin tyityatatyíj, a'íi mu tyihuá'íjtye' je'ej maj huárinyij i séecan.

⁴³ Ajta ja'mua jimi capu a'yan tyúuxie've' ti a'yan tyí'rijcaa. Típua'aj a'tíj jaxie'va'aj ti va'cán jin tyi'tyaváaj já'ra'nyij, a'yaa pu tyúuxie've' ti néijmi'caa huatyáhuüre'en,

⁴⁴ ajta i ti ja'mua jimi a'yan tyá'xie've' ti a'ín pu'éeenye' i ti anájcaj, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'ín huo'tyáhuüre'en néijmi'caa i séecan.

⁴⁵ Ji'nye i yójra' i Dios capu a'íjna jin mujo've'mej mej mij jaatyáhuüre'en, sulu ti'ij huo'tyáhuüre'en ajta hua' jitze ma'can huámui'nyij mui'caa i tyeítyee.

Jesús pu tyáahuaj a'íjci i Bartimeo i ta'rácuun

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Matí'ij mij a'áa ja'rá'aj chájta' ti a'yan tya'rájtyapuaj tíjin Jericó. Ajta ti'ij i Jesús arí úramá'caj a'ájna a chájta', majta cújta' huajú'ca'aj i maj jamuán huacúj, majta mue'tíj i tyeítyee hua' jamuán huajú'ca'aj, a'áa pu síj ta'rácuun je'tyácatyij véjri' juyéj jitze, a'yaa pu ántyapuaaca'aj tíjin Bartimeo, yójra' a'íjci i Timeo.

⁴⁷ Ti'ij jáanamujri' ti a'ín aja'vá'ma'ca'aj i Jesús Nazaret ti já'ma'can, a'íi pu i ta'rácuun huatyóochej ti a'yan tyu'jijhuaj tíjin:

—Jesús, mu paj yójra' pu'éeen a'íjci i David, ná'ancu'vaxi' nyéetzij.

⁴⁸ Mue'tíj mu i tyeítyee jaatá'ijmujri' ti quee jijhuaj, ajta a'íjna jéetze' pu ca'nyíin jin jijhuaca'aj a'yan tíjin:

—Mu paj yójra' pu'éeen a'íjci i David, ná'ancu'vaxi' nyéetzij.

⁴⁹ Aj pu'ij i Jesús oocháxij, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa'aj tíjin:

—Usio'tájee.

Aj mu mij uyo'tajé i ta'rácuun, a'yan metye'ixáaty'e'ej tíjin:

—Huatyá'ca'nyej a tzajta', ájchesij, muachó've' i Jesús.

⁵⁰ Aj pu'ij ayóoraaxij i jumáancaj, ti'quij ájtzunaca' aj pu'ij aje're'nyej i Jesús jimi,

⁵¹ Jesús pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Ji'nye petyaaxie've' nyaj tyi'tíj huá'uurej a jimí?

Ti'quij a'yan tyaaté'exaa a'íjna i ta'rácuun tíjin:

—Maeestro, nyáaxie've' nyaj atányeerej.

⁵² Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Pu'rij paj jó'ra'nyij, papu'rij huarúj a'íjci jime' i paj tyá'antzaahuaj.

Aj pu'ij jiye'tzín tyámua' huaríj i ta'rácuun ti'quij atányeeriaca', ajta je'en jamuán jo'mej a'íjci i Jesús jo'tíj jooma'ca'aj i juyéj jitze.

11

Jesús pu utyájrurij a Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Matí'ij merij avéjri' joojú'caj a'ájna a Jerusalén, a'áa mu ja'tanyéj jo'tíj ja'chájta'najmee ti a'yan tya'ratyapuájmee tíjin Betfagé, ajta a'ájna Betania. A'áa pu ja'chajta' i jiríj jitze ti a'yan tya'rájtyapuaj tíjin Aseitúunajrimi, aj pu'ij i Jesús hua'puácaa huata'ityaca'

² A'yan tyihuo'te'exáaty'e'ej tíjin:

—Séricuj, siata'aj a'áa ja'tanyéj a chájta' a ti véjri' já'sejre', típua'aj seríj a'áa ja'rá'astíj, a'áa xu púuru' já'tyoonyij ti quee xu a'náj a'tíj japuan avá'caj, a'áa pu je'ejtápi'huaj ja'mej. Aj xu sij je'ejxista, siajta je'en uya'ráaja.

³ Tipua'aj a'táj a'yan tyajá'mua'ihuo'raj yee: “¿Ji'nye sijta tya'rájxina mu púuru?” a'yaa xu tyaaté'exaatye'en yee: “A'íj pu jitzán juxie've' i tavástara”, siajta a'yan tyaaté'exaatye'en tijin: “Jiye'tzín tu tyijtá yajavá'toosij”.

⁴ Mati'ij mij ujó'ju', a'áa mu mij pua'quéj cáayej jitze yo'tyoj a'íjci i púuru', a'áa pu je'ejtápi'huaca'aj avéjri' puéertaj jitze, mati'ij mij je'ejxistaca'.

⁵ Séecan maj a'áa jo'tyú'uuca'aj, a'íi mu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin: —¿Tyi'tanyí je'ej sioorej? ¿Ji'nye een jime' setye'ejxinaj mu púuru'?

⁶ A'yaa mu tyu'taxájtaca' je'ej ti i Jesús tyihuo'té'exaaaj, majta a'íimaj huo'ta' maj ja'ajnánan.

⁷ Mati'ij mij yo'jáj i Jesús jimi a'íjci i púuru', mati'ij mij i tyúumaancaj tye'tyéveerej, ti'quii avé'yixij i Jesús i púuru' japua.

⁸ Majta a'íimaj i tyeítyee jéehua mu i máancaj tyo'caváarajraa i juyéj jitze. Majta séecan xamuáj ucapíitiraa i juyéj jitze.

⁹ Majta a'íimaj i maj anáatya'aj huajú'ca'aj, a'íi mu huatyóohuij maj huajíjhua, majta i maj cújta' huajú'ca'aj i Jesús, a'yaa mu tyí'tyiejihua'aj tijin:

—Pu'rij xá'puí', che' i Dios tyámua' tyeetyátoonyij a'íjci i ti yevé'mej nyúucaritze' i tavástara'.

¹⁰ Pu'rij xá'puí'. Che' Dios jaatyáhuüre'en tyámua' naa a'íjci ti yevé'mej i ti tyu'ta'íjtaj ti'ij ará'tyeej ti tyu'ta'íjtaca' i tahuácixa', a'íjna i David. Ajta a'íimaj i maj tyí'huüre' u tajapuá, miche' a'yan tyu'taxáj tijin a'yaa pu tyí'xa'puí'.

¹¹ Ti'ij ij i Jesús ujo'tyájruij a'ájna a Jerusalén ajta je'en i tyeyúuj tzajta' jo'tyájruij. Ti'ij néijmi'que' tyu'séerajra'aj aj pu'ij jó'raa a'ájna a Betania hua' jamuán i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, ji'nye pu'rij huachúmua'ca'aj.

*Jesús pu je'ej pua'aj tyaatajé i xápua' ti quee taca'ca'aj
(Mt. 21:18-19)*

¹² Yaa ariá'pua'aj, mati'ij uja'ráacij a'ájna a Betania, Jesús pu huataí'cuataca'.

¹³ Ti'quii a'íj huaséj i xápua' ciyéj ti a' imuáj ja'távaaca'aj ajta jéehua tyáxamue'ca'aj, aj pu'ij ujó'mej ti'ij jaaséj tipua'aj taca'aj, ajta capu taca'ca'aj jéehua pu'uj tyáxamue'ca'aj, ji'nye capu a'áa putyí'rijcaa ti'ij pua'aj taajcaa.

¹⁴ Aj pu'ij a'yan tyaatajé a'íjci xápua' tijin:

—Capu che' a'náj a'táj jacua'nyij mua' táque'.

Majta i maj ja'mua huacáj a'íi mu jáanamujri' je'ej ti tyaatajé.

*Jesús pu jaajácuarej i tyeyúuj
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ Mati'ij a'áa ja'rá'aj a Jerusalén, Jesús pu tyeyúuj tzajta' jo'tyájruij ajta je'en huatyóochej ti hue'rá'ityej i maj a'uun tyó'tooca'aj ajta i maj a'uun tyó'nanaavej. Tye'tahuá'xij i tyihua' meesaj i maj japuan túmii hua'puata'tyi'raca'aj i tyeítyee, ajta jo'maj i cúcui'see ja'tooca'aj,

¹⁶ ajta quee tyu'tá' ti a'táj tyi'táj ajóotisime'en a jé'ta' i tyeyúuj tzajta'.

¹⁷ Ajta je'en tyihua'ajmua'tyájraa a'yan tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “A'yaa mu jaatámua'sij i nye chí'ij tijin chí'ij maj tzajta' huatyényuunij i Dios jimi néijmi' i i

maj séej chuéj japua ja'chej", siajta mua'aj a'yaa xu jáaruuj ti'ij jo'tij já'tyasta' jo'maj náhua'rij je'ráatyij.

¹⁸ Mati'ij a'yan tyáanamua'jri', i maj tyihuá'ijtye' i puaaríj majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, a'íi mu huatyóohuij maj jáahuonyij je'ej maj huárinyij mej mij jaajé'caj i Jesús, ji'nye a'íi mu jatziinya'ca'aj, a'íjci jime' maj néijmi'i naa yó'sejraca'aj je'ej ti a'íin tyihuo'muá'tyej.

¹⁹ Ajta ti'ij huariá'tica'riaca', i Jesús majta i maj jamuán huacáj a'íi mu eeráacij a'ájna a chájta'.

Huatyáahuaj a'íjna i xápua'

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Yaa ariá'pua'aj mu a'áa véjri' ja'tanyéj jo'tij ja'távaaca'aj i xápua', aj mu mij jaaséj ti a'ri huachica'aj tyétye' imuáj i junáana' jitze.

²¹ Aj pu'ij i Pedro, jo'támua'reeri' je'ej ti tyu'ríj, ti'quij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Maeestro, cási', pu'rij huatyáahuaj i xápua' i paj je'ej pua'aj tyaatajé.

²² Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Setyá'antzaahuatye' i Dios jimi.

²³ Ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tipua'aj a'tíj a'yan tyaaté'exaatye'en i jiríj yee: "Tyíchesij a'májna atyájrutyij i jájritze'", ajta quee seequéj tyi'mua'astíj, sulu ti tyá'tzaahuatye'ej ti a'yan tye'mej, aj pu'ij a'yan tye'mej.

²⁴ A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' tijin tyi'tíj siaj mua'aj je'ej tyu'táhuosij i Dios jimi, a'yaa xu tyá'antzaahuatye'en siaj seríj ja'ancuriáa', aj xu sij ja'ancuriáa'sij.

²⁵ Ajta siati'ij tyényuusime'en i Dios jimi, setyihuo'tú'uunyi' a'tyán maj jamuájcha'íire', ta'aj ij ajta i ja'muavástara' tajapuá ti já'sejre' mua'ajmaj tyajamuaatú'uunyi'.

²⁶ Ajta tipua'aj sequée tyihuo'tú'uunyi' i maj jamuájcha'íire', capu ajta mua'ajmaj tyajamuaatú'uunyi'raj i ja'muavástara' tajapuá ti já'sejre' i siaj jin quee xá'pui' jimi huaríj.

I ti jin antyúumua'reej i Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Aj mu mij majtáhua'aj a'áa jó'ju' a Jerusalén. Ti'ij i Jesús a'áa ja'ajcayí'caacaj i tyeyúuj jitze, aj mu mij a'íimaj ajtyáxiiriaca' i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta majta hua' jamuán i huásij,

²⁸ mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí jin petyí'tyéjvee pej pij a'yan ricij? ¿A'tanyíj muaatá' pej pij a'yan rijcaj?

²⁹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Nyajta nu nyáaj séej tyajamuaata'íhuo'raj, tipua'aj sianaaté'exaatye'en, aj nu nyij nyajta nyáaj jamuaaté'exaatye'ej tyi'tíj nyaj jin tyi'tyéjvee nyej nyij a'yan ricij.

³⁰ ¿A'tanyíj ja'antyíhuoj a'íjci i Juan ti'ij huá'íiraca'aj i tyeítyee, nyiquij i Dios, ca'mij i tyeítyee? Sianaaté'exaatye'.

³¹ Aj mu mij huatyóohuij maj tyi'huó'íhuo' séej jamuán majta séej a'yan tijin:

—Típua'aj a'yan tyetyaaté'exaatye'en yee Dios pu uyo'ta'ityaca', a'yaa pu tyitaaté'exaatye'ej yee: “¿Ji'nye een jime' sequéé ja'antzaahuaj je'ej ti tyu'taxájtaca'?”

³² Ajta capu je'ej tyí'rij tyaj a'yan tyaaté'exaatye'en yee i tyeítyee mu uyo'ta'ityaca'.

A'yaa mu tyu'taxájtaca', ji'nye mahuá'tziinya'ca'aj i tyeítyee, majta néijmi'i i tyeítyee a'yan tyá'tzaahuatya'ca'aj ti i Juan a'ín pue'éenye'ej i Dios jitze ma'can ti tyí'xajtaca'aj.

³³ Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Catu jamua'reej.

Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Canu nyajta nyáaj jamuaaté'exaatye'ej tyi'táj nyaj jin tyi'tyéjvee nyej nyij a'yan ricij.

12

A'íjci jime' i maj tyí'muijhuacaa, i maj je'ej pua'aj huaríj

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Aj pu'ij i Jesús huatyóochej ti tyihuo'ixaatyee'en séej jime' i nyúucarij. A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'táj pu úuvaj huahuástej ajta je'en jariá'naj, aj pu'ij tyi'táj huatyátaahuaca' i ti jin jaatyájacha'xi'in i úuvaj, ajta tyi'táj ájtaahuaca' ajtyéevi' i maj japuan utyúuj muua'íxie're'en i maj tyí'muijhuacaa. Ajta je'en séecan huatanyéjtye i chuéj mej mij tyaanájchitye'en cúra'tzuj, ti'quij jó'raa a'íjna i a'táj séej chuéj japua.

² Ti'ij tya'rá'aj a'náj maj jaju'racaa i úuvaj, séej pu huata'ityaca' ti jimi tyí'hui're' ti'ij huo'táhuavij a'chu ti jaci'puaj a'íjci i a'táj.

³ Majta a'íimaj i maj tyí'muijhuacaa a'íi mu jaatyéevi' a'íjci i ti huata'íjtyi'rej, majta jaatyáavaxij a'yaa mu'uj tyaata'ityaca' camu tyi'táj jaatá'.

⁴ Aj pu'ij i ti jachuéj ajtáhua'aj séej huata'ityaca', majta mu a'íjci huatyáto'sij tyetyéj jime' mati'ij mij tyaapuéj i mu'úura' jitze, majta jajtyá'xij.

⁵ Ajtáhua'aj pu séej huata'ityaca', a'íj mu mij huajé'caj. Aj pu'ij ajtáhua'aj séecan huata'ityaca', a'íjma mu majta huatyáavaxij, majta séecan huácuij.

⁶ Óoche' pu sáij á'itzeria'ca'aj, yójra' a'íjci i a'táj, jéehua pu jaxie'va'ca'aj a'íjci. A'íj pu'ij huata'ityaca' a'yan tyi'mua'astáj tijin: “Ma'antzaahuatye'sij a'íjci i nyiyóoj.”

⁷ Majta i maj tyí'muijhuacaa a'yaa mu tyi'huo'ixaaj tijin: “A'múu pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyá'ci'tyij, tyiche' jaajé'caj, ta'aj néijmi'i tyitáaci'tyij.”

⁸ Aj mu mij jaatyéevi' a'íjci i yójra', majta jaajé'caj, mati'ij mij ji'rájrie.

⁹ —¿Ji'nye tyajamuá'miteeraste' mua'ajmaj, ji'nye rinyij a'íjna i ti ja'a'rij i chuéj ajta i úuvaj? A'íi pu aja'va'ma'aj ja'mej ti'quij huá'cui'nyij i mej tyí'muijhuacaa, ajta je'en séecan huatapuéjve'sij i chuéj ajta i úuvaj.

¹⁰ ¿Nyi sequéé a'náj jo'jájvej i yu'xarij jitze a'íjci i nyúucarij? A'yaa pu tyá'xaj tijin:

A'íjci i tyetyéj maj ayoohuá'axij i maj chi'ij tyí'ta'huacaa, a'yaa pu tye'rájraa ti a'ín pue'éenye'ej ja'raa i ti jéetze' juxie've'.

¹¹ A'yaa pu jáaruuj i tavástará', a'í pu a'ín pué'een i ti naa ta'sejratye'.

¹² Aj mu mij tyu'tatyésej maj jaatyéevi' i Jesús, ji'nye a'yaa mu tyá'mua'reeriaca'aj ti a'íjma huataxájtaca' a'íjci i nyúucarij jime'. Majta huá'tziinya'ca'aj i tyeítýee, a'íj mu jin jaatátoj, mat'íj mij jo'cáj.

A'íjci jime' i maj huá'jijva'ca'aj

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Mat'íj mij séecan huata'ityaca' i Jesús jimi fariseos mu pué'eenye'ej majta séecan i maj Herodes jitze ajtyáma'can, mej mij tyí'táj jaaté'exaatye'en i maj jin jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

¹⁴ A'í mu mij jó'ju' mat'íj mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, tyáamua'reej paj tzáahuatyi'ra'aj jin tyí'xaj, ajta quee ajitze juxie've' je'ej maj tyí'xaj i tyeítýee, ji'nye capáj a'íjna jin tyí'xaj mej mij tyámua' mojo'sejra. Muáaj paj tzáahuatyi'ra'aj jin huá'mua'tyej i juyáara' i Dios. ¿Nyi xá'pui' tyej tyu'nájchitaj je'ej ti tyí'tajijve' a'íjna i ti tyihuá'ijtye' i Roma maj já'ma'can?

¹⁵ Ajta i Jesús pu jamua'reeriaca'aj maj quee huatoojé'yacan jin tyé'ihuo'racá'aj, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Ji'nye siaj sij tyí'týese' siaj naatyéevi' hue'tzij jime'? Séej túmii mesenyaja'vá'tye', nyej nyij jaaséj.

¹⁶ Mat'íj mij aya'vá'tyej, aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj pué'een i ta'cájcaj, ji'nye ántyapuaj i tá'yu'si'?

A'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i ti tyí'ta'ijtye'.

¹⁷ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Xaatátuiire' a'íjci i ti tyajá'mua'ijtye' tyi'táj ti jaci'puaj, siajta jaatá'an i Dios tyi'táj ti ajta jaci'puaj.

Majta a'íimaj tyámua' mu naa tyityo'tóomua'aj a'íjci jime' je'ej ti tyu'taxájtaca'.

A'íjci i xicáara' i maj jitzán huatájuuritaj i muí'chítýee

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Aj mu mij séecan i saduceos aje'ré'nyeje i Jesús jimi. A'í mu a'yan tyí'xaj maj quee che' huatájuuritaj i maj meríj huácuij, a'yaa mu mij tyaata'íhuo'ri' tijin:

¹⁹ —Maeestro, a'yaa pu tyo'yú'xaca' i Moisés tijin tipua'aj a'táj nyeiichej, ajta je'en quee eexúj tyiyóomua'caj ti'ij huamuí'nyij, juxie've' ti i ihuáaria'ra' ja'ancuré'vi'tij a'íjci i ti jatyévi'tinya'aj i ti huamuí', ta'aj ij a'ín tyiyóomua'aj já'ra'nyij a'íjci jitze ma'can i ti huamuí'.

²⁰ A'yaa pu tyu'ríj, mua'ráahua'puaj i maj ju'ihuaamua'ca'aj, ti'quij i hua' jaatzi' huatyényeiichaca', capu eexúj tyiyóomua'caj ti'ij huamuí'.

²¹ Ti'quij i ti je'tyáa'sej ja'ancuré'vi'tij a'íjci i ti jatyévi'tinya'aj a'íjna i ti huamuí', a'í pu'ij ajta huamuí' quee jitzán tyiyóomua'aj. A'yaa pu cha'tána'aj tyáaruuj i síj i ti je'tyáa'sej,

²² ajta néijmi'caa a'yan tyú'ruuj i maj aráahua'puaj ará'axcaa i maj ju'ihuáamua', capu síj jitzán tyiyóomua'aj ta'raa. Ajta je'en a'ín huamuí' i íiti'.

23 Arí a'ájna, mati'ij eetáciinye jo'maj ja'vá'nami' i maj huácuij, majta je'en majtáhua'aj júurij muá'ra'nyij, ¿a'tanyíj cína'ra'an pué'eenye'ej ja'mej a'ájna i xicáara' jitze, tipua'aj néijmi'i i maj aráahua'puaj meetyévi'tinya'aj?

24 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Mua'aj xu jéehua tyóoxohuaj, ji'nye caxu jamua'reej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze caxu siajta jamua'reej je'ej ti een i ti jin i Dios néijmi'i putyí'uurej.

25 Mati'ij huatájuurej i maj huácuij, camu che' nyejnye'i'chen, camu majta i úuca huiichaj, ji'nye a'yaa mu éenye'ej muá'ju'un mati'ij een i maj tyí'huiire' u tajapuá.

26 Ajta a'íjci jime' i maj huatájuuritaj i maj meríj huácuij, ¿nyi sequée a'náj jo'jijvej i yu'xarij Moisés ti jo'yú'xaca' je'ej ti tyá'xaj i nyúucarij ti i Moisés tu'píj huaséj i ti vivéejmee ti'ij tyátaasima'aj? A'íj pu jitze i Dios a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Moisés tijin: “Nyáaj nu a'íin pué'een i hua' Dios, a'ájna i Abraham, ajta i Isaac nyajta a'íjci i Jacob”.

27 A'íj pu jin, capu hua' Dios pué'een a'íjma i maj meríj huácuij, sulu a'íjma pu Dios i maj júurij. A'íj xu jin mua'aj je'ej pua'aj tyityojo'vátzj.

A'ájna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta ti jéetze' juxie've'
(Mt. 22:34-40)

28 Mati'ij jáanamujri' ti i Jesús tyámua' naa tyihuo'té'exaaaj, síj ti hua' jitze ajtyáma'can i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, a'íi pu huó'namujri' je'ej maj tyúu'ixaatya'ca'aj, a'íi pu ajtyáxiiriaca' jimi ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí nyúucarira' jéetze' juxie've' i ti jaaxájtaca' a'ájna i Moisés?

29 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'ájna i nyúucarij ti jéetze' juxie've' a'íi pu a'íin pué'een i ti a'yan yee: “Xáanamujri', mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, a'ájna i tavástara' i Dios a'íi pu síj na'aj pué'een.

30 A'yaa pu tyúuxie've' paj jaaxié've'en i Dios néijmi'i jime' a'xiéjnyu'caa, pajta néijmi'i a júuricamej jime', pajta i paj jin ma'úumua'rej, ajta pati'ij pana'aj tyo'huájca'nyej.”

31 Ajtáhua'aj pu síj i nyúucarij ti je'tyáa'sej, ti a'yan yee: “Pata'aj a'yan cha'taj pana'aj tyámua' tyéejcha'íj i axa'aj tyévi, a'yájna pati'ij asíj tyi'tyía'cha'íj.” Capu síj ajtáhua'aj i nyúucarij séejre' ti jéetze' juxie've' quee a'ájna i nyúucarij ti hua'puaj.

32 Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'ájna i ti tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze tijin:

—Xá'pui' paj tyaataxájtaca', Maeestro. A'yaa pu tyi'ja'yájna pati'ij tyaataxájtaca', síj pu'uj a'íin pué'een i Dios, capu síj ajtáhua'aj séejre'.

33 Ajta maj jaaxié've'en i Dios néijmi'i jime' i juxiéjnyu'caa, ajta néijmi'i jime' i maj jin ma'umuámua're' ajta a'chu ti síj uhuájca'nyej, ajta i tyaj huo'xié've'en i taxa'aj tyeítyee tyati'ij tajíimua'aj tyi'taxie've', jéetze' pu tyí'huiire' i Dios jimi quee tipua'aj néijmi'i tyetyu'támu'vejrita a'íjci jime' i maj huá'cui'caa na'rúj néijmi'i jime' jo'maj huaja'tie'raaca i ya'muáatyee.

34 Tí'ij i Jesús jáamua'reeri' je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i ti tyihuá'mua'tyej, ajta tyámua' tyu'taxájtaca' amitéeria'can jime', a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Capáj a' imuáj je'ej je'en jo'tíj tyejé'ijtaj i Dios.

Ajta quee che' a'tíj óoca'nyajca'aj ti tyi'tíj jaata'íhuo'.

¿A'tanyíj jitze eeráma'can i Círústu'?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Jesús pu tyihuá'mua'tyajca'aj i tyejúuj tzajta', aj pu'ij a'yan tyu'ta'íhuoj tíjin:

—¿Ji'nye mej mij a'yan tyí'xaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta ti i Círústu' a'íj jitze eeráma'can i David?

36 Ajta a'íjna júuricama'ra' i Dios, a'í pu ca'nyíjra'aj jaatá' a'íjci i David tí'ij a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

í tavástará' pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i nyavástará' tíjin:

“Huatyéyixi' i ipuárij japua íyan i nyamuáca'ta',
'asta nyana'aj quee huo'mué'tin i maj muájcha'íire'.”

37 ¿Ji'nye tyí'rij ti i Círústu' a'íj jitze eerama'cántaj i David, tipua'aj i David a'yan ajta jatamuá'muatya'an i Círústu' tíjin “Nyavástará'”?

Majta jéehua i tyeítyee i maj jáanamujri', tyámua' pu tyihua'ránajchaca' je'ej ti tyí'xajtaca'aj i Jesús.

Jesús pu hua' jitze tyo'ojpuá'rij a'íjma i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 A'yaa pu i Jesús tyihuá'mua'tyajca'aj tíjin:

—Tyámua' xu'uj a'íjma jimi i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, ji'nye a'yaa pu tyihua'ránajchi maj tyí'chajca i síicu'ri ti tyí'catí'tí'ijmee ajta mej mij tzáahuatyí'ra'aj jin i tyeítyee huo'tatyójtje'en jo'tíj na'aj i cáayej jitze.

39 A'í mu jahuoo jo'maj ja'rarasej i maj va'cán jin tyityatatyíj, na'ríj tipua'aj metyí'ye'estyaj aja'hua' chí'táj, a'í mu jahuooniyi jo'tíj jo'ojcaj i ti tyihuá'cue'tyej mej mij tyú'cua'nyij i méesaj japua véjri' a'íjci jimi,

40 a'í mu majta tyihuá'ari'racaa néijmi'i a'chu maj caa tyi'tíj tyí'ijcha'íj i maj antyúujimua'astariaca' i ucaríjsee, ajta mej mij quee je'ej huojosejra a'í mu á'tíjti' metyenyúsima'aj i Dios jimi. A'í mu mij jéetze' jajpuéetzij muá'ju'un.

A'íjci jime' i ucaríj ti jusíj ti tyu'támu'vejritaca'

(Lc. 21:1-4)

41 Ajtáhua'aj pu Jesús a'úun jo'tyávaaca'aj u tyejúuj tzajta' a'ájna véjri' jo'maj tyajá'mu'vejritacaa, a'íjma pu séjraca'aj i tyeítyee i maj túmii mu'vejritaca'aj. Mue'tíj mu i chíjtyaanyi' jéehua i túmii jucáhua'naa.

42 Aj pu'ij íiti' aje're'nyej ti jusíjtaca'aj, ti'quij a'ín hua'puácaa ucáahua'xij i túmii ti quee a'chu ará'asej.

43 Aj pu'ij i Jesús huo'tajé a'íjma i maj jamuán huacíj, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti a'mújna mu íiti' ti jusíj jéetze' tyu'tá' quee néijmi'i i maj tyu'tá' a'íimaj i chíjtyaanyi',

44 Ji'nye néijmi'i mu a'íj tyu'tá' i túmii ti hua'vá'itzi'tyee, ajta a'mújna mu íiti', mu tíquee je'ej tyéejviicue', néijmi'i pu ucáahua'xij a'chu ti tyí'toova'aj.

13

Jesús pu jaataxájtaca' ti i tyeyúuj huatyú'uunyi'huaj

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Ti'ij iiramá'caj i Jesús i tyeyúuj tzajta', síj ti jamuán jo'chá'canya'aj pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Maeestro, cási' huaséj mu tyetyéj ti tyatítí'ijmee iye'e'ej ti tyiquéetime ajta mu chí'ij naa pu een.

² Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—¿Nyi petyí'sej mu chí'ij ti viváajma'aj tyu'uj? Néijmi'i pu huatyú'uunyi'huaj, capu che' séeria'aj ja'mej i jáxu'uj jitze i tyetyéj ti jujapuá tyiquéetime.

Tyí'tíj ti huataséjre'ej i maj jin jáamua'reej ti arí tímua' néijmi'i tye'entyipua'rij

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Matí'ij mij a'áa jo'cá'j a'ájna a jiríj jitze ti a'yan tya'rájtyapuaj tíjin Aseitúunajrimi, a'áa ti já'sejre' jo'tíj i tyeyúuj ja've'nyee. Tí'quij a'áan jo'tayíxij a'ájna i Jesús, ajta a'ájna i Pedro, ajta i Jacobo, ajta i Juan, ajta i Andrés, a'í mu jujíme' a'yan tyaata'íhuo'ri'

⁴ a'náj ti a'yan tyí'rinyij, ajta tyí'tíj ti huataséjre'sij i maj jin jáamua'reej ti arí néijmi'i tye'entyipua'rij.

⁵ Jesús pu a'yan tyíhuo'té'exaa jíjin:

—Tyámua' xu'uj mua'aj tí'ij quee a'tíj jamuáacuanamuj.

⁶ Ji'nye mue'tíj mu huataséjre'sij i maj nyenyúuca a jin tyí'xáataj muá'ju'un, a'yaa mu tíjin: “Nyáaj nu a'ín pu'éen”, jéehua mu mij huá'cuanamuan i tyeítíyee.

⁷ Típua'aj mua'aj seríj a'yan tyí'namuajra yee maj nyo'se' a'ájna ja'hua' na'ríj maj meríj tímua' huatyóohuisij maj tyúunyo'sitye'ej, caxu tyí'tziinye'ej. A'yaa pu tyúuxie've' ti a'yan atyojo're'nyej, ajta capu eexúj a'ájna atyojo're'nyesij i xicáara' ti jitzán néijmi'i tya'rá'astij.

⁸ Ji'nye séecan mu tyeítíyee, majta séecan tyeítíyee jamuán tyúunyo'si'tye'ej, majta i maj séej chu'éj japua huacháatimee, majta maj séej i chu'éj japua huacháatimee, a'í mu majta tyúunyo'si'tye'ej, ajta pua'maquéj huatóoca'tzij i chu'éj iye'e'ej, ajta jéehua huatúuri'huaj ja'mej. A'í pu a'ín pu'éen i ta'ná'caj i maj jin jajpuéetzij muá'ju'un.

⁹ “Tyámua' xu'uj mua'aj jujímua'aj tyityahuóocha'ín, ji'nye majamuá'vítin a'íjma jimi i maj tyí'ijta, majta jamuaatyávaxi'sij a'ájna jo'maj jóosi'rii. Majamuaatájeevij siaj sij nye jitze ma'can tyíhuo'té'exaatye'en a'íjma i tajtúhuan siajta a'íjma i maj rey jin tyityatatyíj, a'yaa pu'ij tyu'tái'riitarij siaj a'íjma nye jitze ma'can tyíhuo'té'exaatye'en.

¹⁰ Ji'nye tí'ij quee xu néijmi'i tye'entyipua'ren, a'yaa pu tyúuxie've' siaj anaquéej néijmi'que' i cháanacaj japua huo'té'exaatye'en i Dios nyuucáaj.

¹¹ Siajta quee je'ej tyityóomua'ajcaj je'ej siaj tyíhuo'té'exaatye'ej matí'ij jamuá'anvítíj a'íjma jimi i maj tyí'ijta. A'íj xu huataxáj tyí'tíj

tí i Dios jamuaata'íjtye'sij siaj sij jaataxáj, jí'nye caxu mua'aj a'ín pue'ényee'ej xá'ju'un i siaj tyu'taxájtaj, sulu a'íjna i júuricama'ra' i Dios.

¹² Séecan mu ju'ihuáamua' tyu'tátuiire'sij mej mij huó'cui'nyij, majta i hua' huásimua' juyójmua' mu tyu'tátuiire'sij, majta i hua'yojmua' pu mu ájvatzij hua' jimi i jutáatastyamua' matí'ij mij huá'cui'nyij.

¹³ Néijmi'i mu i tyeítýee quee ja'muaxie'va'aj muá'ju'un a'íjci jime' i siaj nyejitzé ajtyáma'can; ajta a'íjna i ti tyo'táviicue' 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipua'rej, a'íj pu huíire'en.

¹⁴ 'A'ájna xicáara' jitze tyi'táj xu séjran tí je'ej pua'aj een, tí xána'vi're' tí tzínyire', a'áa mu yo'tyéchesij jo'táj quee a'yan tyiye'tyéviytye', (a'íjna i tí já'jijve', a'íj pu yo'itéej ja'mej), ajta a'íjmaj i maj Judea jo'tyú'uucaj, miche' jíye'tzín jo'cixi'ín a'ájna jo'táj jírij jo'quéetímee,

¹⁵ ajta i tí a'áan jo'ojcatyij i juchi'ij japua, che' quee acáyican tí'ij tyi'táj íirá'an u juchi'táj,

¹⁶ Na'ríij síj tyaja'muarie'ej i juví'ra'taj, che' quee ajo're'nyinyica'an a juchéj tí'ij tyúucaanaa tyi'rájtui'nyij.

¹⁷ Cui' xaa a'íjmaj i úucaa maj xié'chui'tajmee maj puéjtzij mu muá'ju'un a'ájna xicáara' jitze, majta i maj juyójmua' móoj tzi'tyaa.

¹⁸ Mua'aj xu jahuaviiraj i Dios tí'ij quee a'yan atyojo're'nyinyica'an a'ájna tí'ij pua'aj huaséevi'ij á'yi'ij,

¹⁹ jí'nye jéehua mu jajpuéetzij muá'ju'un a'yájna matí'ij quee a'náj tyaapuéjtzitariaca' tí'ij na'aj i Dios tyeetyátaahuaca' i cháanacaj, capu ajta che' a'yan atyojo're'nyesij séej i xicáara' jitze tí'ij a'ájna.

²⁰ Ajta tipua'aj i tavástara' quee a'yan jáa'uurej tí'ij quee che' á'tyeevi'in tí tyoomé'en a'chu pua'an xicáj, capu a'táj júurij ta'me'nyíiche', ajta hua' jime' i tyeítýee i Dios tí arí hua'antýíhuoj, a'íj pu'ríj a'yan jáaruuj tí'ij quee che' á'tyeevi'in.

²¹ 'Tipua'aj a'ájna i xicáara' jitze a'táj a'yan tyajá'mua'ixaatye'ej yee: "Cási', xaaséj yána'aj huatyéjve i Ciríistu'", na'ríij a'yan yee: "Cási', xaaséj ma'aj huatyéjve", caxu já'tzaahuatya'aj.

²² Jí'nye séecan mu yaja'va'ju'uj muá'ju'un i maj tyí'hue'tacaa, a'íj mu mij tyi'táj tyu'taséjrataj i tyeítýee jimi mej mij huo'cuanamuan, tipua'aj huatái'riitarej maj a'íjma huácuanamuan i tyeítýee i Dios tí arí hua'antýíhuoj.

²³ Tyámua' xu'uj caxu yó'hua'nan. Néijmi'i nu nyeríj jamuáa'ixaa je'ej tí tyi'táj rinyij.

Tí'ij ajtáhua'aj yava'cányesij a'íjna i tí ajta tyéviij jitze huanie'huaca' (Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ajta a'ájna i xicáara' jitze, matí'ij jajpuéetzij muá'ju'un, capu che' eeráxirij, ajta quee che' huanyéeri'cij ja'mej i máxcirie' jime',

²⁵ majta uje'cávatzij i xú'ra'vetyee tí'ij ij huatóoca'tzij i tajapúa.

²⁶ Aj xu sij jaséjran i tí ajta tyéviij jitze huanie'huaca' tí aje'cáama'aj ja'mej i jéetirij tzajta', naa pu tyámua' tyu'nyéeri'cij ja'mej, ajta néijmi' i jin antyúumua'reeriaj ja'mej a'ájna i xicáara' jitze.

²⁷ A'íj pu'ij hua're'ityixij i maj jahuíire' mej mij néijmi'caa tyí'siire'en i tyeítýee i Dios tí arí hua'antýíhuoj, néijmi'caa mu tyí'siire'ej i tyeítýee jo'táj na'aj joo'ástímee i chuéj, ajta jo'táj joo'ástímee i tajapúa.

28 'A'íj xu jítze tyi'huó'iteeritye'en i xápua'. Tí'ij anty-icua'tyíjme'nyij ánimuaj, ajta tí'ij canyáatira'nyij i xámue'ra', a'íj xu jin jamua'reeren tí arí véjri' i víita'rij.

29 A'yaa pu cha'taj na'aj tipua'aj seríj tyi'tíj a'yan tyí'sejraj, aj xu sij jamua'reeren tí arí véjri' putyí'ricíj a'ájna xicáara' tí jitzán a'yan tye'mej, siajta jamua'reeren tí arí aje'cáama'aj ja'mej i tí ajta tyévíj jítze huanie'huaca'.

30 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tí néijmi'i a'yan tye'mej matí'ij móoj júuricaj i tyeítyee i maj iye'e'ej huacháatimee cháanacaj japua.

31 Néijmi'i pu tye'entyipua'rij i cháanacaj ajta i tajapua', ajta i nyenyúuca capu a'náj antyipua'rij.

32 'Ajta a'náj tí xicáara' jítze a'yan tye'mej nusu a'tzáaj tí a'yan tye'mej, capu a'tíj jamua'reej, camu jamua'reej i maj tajapua' tyí'huiire' nusu i Yójra'. A'íi pu'uj jamua'reej i nyavástara' i Dios.

33 'A'íj xu jin tyámua' eenye', siajta atanyéjnye'rij, jí'nye caxu jamua'reej a'náj tí a'yan atyojo'rényesij.

34 A'yaa xu tí'ij i a'tíj tí mu' jó'yi'muij, anaquéj pu'ij juchi'ij hua'cha'íiraste' i maj jimi tyí'muarie' mej mij jáacha'íin i chí'ra'an. A'íjma pu ijcatye'en séej ajta séej mej mij tyu'muarie'en tyi'tíj tí muárie'ria'ra', ajta séej ijcatye'en tí tyi'cha'íij ata' puéertaj.

35 Tyámua' xu mua'aj eenye' siajta atanyéjnye'rij, jí'nye caxu jamua'reej a'náj tí uvé'nyesij i tí aja'chej, tipua'aj tyechúmua'risima'caj, na'ríij a'tzáaj jé'ta' tica', nusu a'tzáaj matí'ij tyi'tyeji'huaca i tyacuáarie', na'ríij tí'ij huatapuá'riaca',

36 jí'nye tipua'aj jíye'tzín nu've'nyej, nyajta jamuáatyooniy setyacu'tzísima'caj.

37 I nyaj mua'ajmaj já'mua'ixaatye' a'íj nu nyajta huá'ixaatye' néijmi'caa i séecan a'yan tíjin: Sióoche' xu atanyéjnye'rij.

14

Tyeítyee mu jaaxá'pu'íntarej mej mij jaatyéevi' a'íjci i Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Hua'puaj xicáj pu ooj á'itzeeria'ca'aj tí'ij a'ájna atyojo'rényej matí'ij pua'aj tyí'ye'estyahua'aj a'íjci jíme' i cánya'xií maj cuí'nyij, majta i páan maj cua'caa tíquee cu'ustij. A'íimaj i maj tyihuá'íjtye' i puaaríj majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jítze i maj jin tyí'íjta, a'íi mu jahuooca'aj je'e'ej maj huárinyij mej mij hue'tzij jin jaatyéevi' i Jesús, majta je'en jaajé'caj.

2 Jí'nye séecan mu a'yan tyí'xajtaca'aj tíjin:

—Catu a'ájna jaatyévi'raj matí'ij tyi'ye'estyáacaj, mej mij quee i tyeítyee huatanyínyu'caj.

Íiti' pu tyi'tíj tí naa tyaarie'ej ja'vá'huaaj a'íjci i Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

3 Tí'ij i Jesús a'áa jo'tyávaacaj a Betania, a'ájna jo'tij ja'chej a'íjna i Simón, i maj majta a'yan jatamuá'muatya'aj tíjin, tí Cá'atzaj. Tí'ij i Jesús ooj ajtyequeécaj i méesaj jítze, íiti' pu aje're'nyej a'íjci jimi tyetyéj limeetara' pu huajásima'aj, a'íj pu jítze avá'jistij i tí naa tyaarie'ej, nardu jítze tí ma'can tyi'tíj tu'píj, ajta jéehua tyá'najchij.

Aj pu'ij i íiti' antyítaaraca' a'íjci i limeetaj, ti'quij ja'vá'huaaj a'íjci i ti naa tyaarie'ej i mu'úutze' a'íjci i Jesús.

⁴ Aj mu mij séecan i maj a'úun je'rátya'ca'aj jaatájaaxie'vi'ri' a'íjci i íitaj, a'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj tíjin:

—¿Ji'nye een jime' jahua'ca' a'mújcij i ti naa tyaarie'ej?

⁵ F'riitacaj pu maj jáatoonyijche' a'chu huéicaj anxityej i túmii ará'aj, mej mij a'íjna jin huo'táhuire'en i maj quee je'ej tyéejviicue'.

A'íi mu mij je'ej pua'aj tyá'xajtaca'aj a'íjci i íitaj.

⁶ Ajta i Jesús a'yaa pu tyu'taxájtaca'aj tíjin:

—Xaatapuá'cij, ¿ji'nye een jime' setyá'itziitye'? Tyámua' pu tyi'tíj huáruuj nye jimi.

⁷ Ji'nye a'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue' a'íi mu a'náj tina'aj ja'mua jimi séeria'aj muá'ju'un, a'yaa pu'ij tyi'riitaj ja'mej siaj sij huo'tyáhuire'en tipua'aj a'yan setyá'xie've'ej, nyajta nyáaj canu a'náj tina'aj ja'mua jamuán séeria'aj na'mej.

⁸ A'íjna i íiti' a'yaa pu huaríj je'ej ti tyaatá'iriityej, a'múu pu anaquéej nyacáhuaj i ti naa tyaarie'ej, matí'ij na'vá'nasij.

⁹ A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' ti jo'tíj na'aj i cháanacaj japua jo'maj huojoté'ixaatye'ej i nyúucaria'ra' i Dios, a'íj mu majta huataxájta je'ej ti tyi'tíj huáruuj a'íjna i íiti', a'yaa mu mij tyo'támua'reerij.

Judas pu tyu'tátuiirej a'íjci i Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ A'íjna i Judas Iscariote, síij ti ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'íi pu a'íjma jimi jo'mej i maj tye'yúuj tzajta' tyi'ijta ti'ij huo'tátuiire'en a'íjci i Jesús.

¹¹ Matí'ij jáanamujri', naa pu huo'tá'aj aj mu mij tya'tóoratziiri' maj tyaaná'chitye'en a'íjci i Judas, a'íi pu'ij i Judas jahuoo'ca'aj a'náj ti huatái'riitarij ti'ij huo'tátuiire'en a'íjci i Jesús.

Tavástara' pu tyihuo'cue'ej a'íjma i maj jamuán huacíj

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² A'ájna xicáara' jitze ta'ná'caj i maj jitzán tyí'ye'estyaa mej mij jáacua'nyij i páan tiquee cu'ustij, a'ájna matí'ij hua' mu'vejritacaa i cánya'xií, a'íimaj i maj jamuán huacíj mu a'yan tyaata'íhuo'ri' i Jesús tíjin:

—¿Jo'nyij muaja'ráana'chij tyej tyij jó'ju'un, tyajta je'en tyámua' tyú'uurej jo'tyaj i páan já'cua'nyij i tyaj jin jo'támua'reej ti'ij i Dios tyámua' tyitáacha'íj?

¹³ Aj pu'ij hua'puá'caa huata'ityaca' i maj jamuán huacíj, a'yan tyihua'ixáatye'ej tíjin:

—Séricuj a'ájna a'chájta'. A'áa xu a'tíj já'tyoonyij xá'rij ti huátisij jájtyij tu'huájmuua, a'íj xu jamuán ujó'ju',

¹⁴ jo'tíj a'íin jo'tyárutyij, a'úu xu jáahuoonyij i a'tíj ti aja'chej, aj xu sij a'yan tyaaté'ixaatye'en tíjin: “A'yaa pu tyí'xaj a'íjna i Maeestro yee: ¿Jo'nyij nyaja'ta'caa nyaj tyú'cua'nyij hua' jamuán i nyetye'ítyeristyamua' tyej tyij jo'támua'reej ti'ij i Dios tyámua' tyitáacha'íj?”

¹⁵ A'íi pu'ij jamuaataséjratye'sij ánimuaj i chí'ij ti uhuaré'yoo, pu'ríj tyámua' naa tyú'ruuj, a'úu xu tyámua' tyú'uurej i tyaj tyí'cua'nyij.

16 Matì'ij mij ujó'ju' i maj hua'puaj a'ájna a chájta'. A'yaa pu néijmi'i tya'raj je'ej ti i Jesús tyihuo'té'exaa, aj mu mij tyámua' tyú'ruuj i maj tyí'cua'nyij i maj jin jo'támua'reej a'ájna i xicáara' jitze tí'ij i Dios huó'cha'ij.

17 Tí'ij arí huatíca'caj Jesús pu jo'tyájrurij u chi'táj majta jamuán i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

18 Matì'ij meríj tyí'cua'caj i méesaj japua, aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' síj i ti ja'mua jitze ajtyáma'can mu siaj nyajamuan tyí'cua', a'í pu nyéetzij tyu'tátuiire'ej a'íjma jimi i maj tyityatatyíj.

19 Aj mu mij huatóoxaamujrityej, majta je'en huatyóohuij maj jaata'íhuo' a'íjci i Jesús síj ajta síj a'yan tijin:

—¿Nyiquij nyáaj a'ín nyaj pué'een?

20 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'í pu a'ín pué'een síj i siaj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'í pu i páan ájrunyi a'íjci jitze i túxa'aj nyajamuan.

21 A'yaa pu atyojo're'nyesij nye jimi je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, ajta a'ájna i ti nyéetzij tyu'tátuiire'sij, jéehua pu jajpuéetzij ja'mej. Jéetze' pu jatyahui'rihua'caj tíquee nie'huacajche'.

22 Móoche' mu tyi'tya'cue'síma'caj, tí'ij i Jesús páan tyi'íj, ajta tí'ij tyaatatyóotzi'ria'aj i Dios, aj pu'ij ja'antyítaaraca' tí'quij huo'rípu'uj, a'yan tyihua'ixaatye'ej tijin:

—Xáacua' a'íjci, a'í pu nyahue'ra' pué'een.

23 Tí'ij ta'ij i váasuj tyijáj ajta tyaatatyójtzi'rej i Dios, tí'quij a'íjma huatajányij, néijmi'i mu jaaré'ij i váasuj jitze.

24 A'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—A'í pu a'ín pué'een i nyaxúure' i nyaj je'ráxire'sij nyej nyij huo'tyáhuire'en mui'caa, ajta tí'ij i Dios ja'antypuá'ritye'en i ti jájcuaaj jin tya'tóoratziiri'.

25 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nyaj quee che' ju'quéi'sij a'íjci i úuvaj ja'ra', 'asta a'ájna xicáara' jitze tí'ij i Dios néijmi'que' tyu'ta'íjtaj.

Jesús pu jaataxájtaca' ti i Pedro jaatyáhue'taj a'yan tijin canu jamua'tyej

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Matì'ij tyu'táchuicaj i maj jin tyaatatyójtzi'rej i Dios, aj mu mij jo'cáj a'ájna Aseitúunajrimi jiríj ti jo'tacá'aj.

27 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Néijmi'i xu mua'aj yo'huá'xij siaj nye jimi tyá'tzaahuatye'. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A'íj nu je'catan i cánya'xií ti síire', majta i cánya'xií mamuj úrutij."

28 Ajta nyati'ij huatájuurej, a'áa nu nyajtáhua'aj jamuaja'ajsiire'ej a Galíleea.

29 Pedro pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Típua'aj néijmi'i meyo'hua'xij maj a jimi tyá'tzaahuatye', canu nyáaj a'yan rinyij.

30 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'mua'ixaatye', ijíj tíca' tí'ij quee xu jíihuacaj i tyacuáarie', huéicaj paj naatyáhue'taj a'yan tíjin capáj nyamua'tyej.

³¹ Ajta i Pedro ca'nyíin pu jin a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Típua'aj a'yan tyúuxieve'ej nyaj ajamuán huámuí'nyij, canu maaatyáhue'taj.

Majta néijmi'i i séecan a'yaa mu cha'taj mana'aj tyí'xajtaca'aj.

Jesús pu huatyényuj a'ájna a Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Matí'ij mij jo'cáj a'ájna ja'hua' huastárij tzajta' tí a'yan tya'rájtyapuaj tíjin Getsemaní. Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa i maj jamuán huacáj tíjin:

—Xaará'saj iiye'ej, nyóoche' nu nyáaj huatyényuusij i Dios jimi.

³³ Tí'quij áyee jo're'nyej, a'íjma pu jo'ví'tij a'íjci i Pedro ajta i Santiago ajta i Juan, aj pu'ij huatyóochej tí huatóoxaamujritye'en ajta je'ej pua'aj jaata'aj i tzajta'.

³⁴ A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa i tíjin:

—Je'ej pu pua'aj nu'asej cuxáa nyamui'nyij. A'yaa xu siooj tyityá'caj, síoóche' xu atanyéjnye'rij.

³⁵ Tí'quij i Jesús eerájraa a'tzúj áyee, aj pu'ij tyítunutaca' a chóota', jájhuaviiri' i Dios típua'aj a'yan tyí'riitan tíquee a'yan atyojo're'nyinyica'an a'ájna i xicáara' jitze tí jitzán jajpuéetzij ja'mej.

³⁶ A'yaa pu tyá'huooca'aj i Dios jimi tíjin:

—Dios i paj nyavástara' pué'een, néijmi'i pu tyí'rij muéetzij jimi, típua'aj petyu'tá'an tí'ij quee náaci'tyij a'ájna i nyaj jin jajpuéetzij na'mej, ajta che' quee a'yan atyojo're'nyinyica'an je'ej nyej nyáaj tyá'xie've', sulu patí'ij muáaj tyá'xie've'.

³⁷ Aj pu'ij té'ej aje're'nyej jo'maj ja'ajtyá'ca'aj i maj jamuán huacáj, a'áa pu'ij huojotyoy típua'aj meríj tyácu'tzij. A'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i Pedro tíjin:

—Simón, ¿nyi petyácusij? ¿Nyi pequee tyo'táviicue'ri' paj séej ooraj atányeerij?

³⁸ Síoóche' xu atanyéjnye'rij siajta huatyényuunyij i Dios jimi, tí'ij quee tyí'tíj je'ej já'mua'uurej. A'yaa xu mua'aj tyá'xie've' siaj tyámua' huárinyij, ajta capu ja'muaca'nyisti' i já'muahue'ra' jitze.

³⁹ Ajtáhua'aj pu ujó'mej, a'yaa pu cha'tána'aj tyaatáhuaviiri' i Dios.

⁴⁰ Tí'ij aje're'nyej ajtáhua'aj pu huo'tyoy metyacu'tzísima'caj, jí'nye cutz'ij pu huá'mue'tica'aj. Capu je'ej huá'miteerastya'ca'aj je'ej maj ye'ej tyaaté'exaatye'en.

⁴¹ Tí'ij huéicaj a'yan huaríj, ajtáhua'aj pu ujó'mej, tí'quij ajtáhua'aj aje're'nyej típua'aj merí'ij táhua'aj tyácu'tzij, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa i tíjin:

—¿Nyi siooj tyácu'tzij siajta juso'pe'? Pu'ríj óoche', pu'ríj tya'rá'aj a'náj maj nyéetzij tyu'tátuiire'ej i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca', a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee.

⁴² Xá'ajhuiixi', che'réj, pu'ríj yaja've'mej i tí nyéetzij tyu'tátuiire'ej.

Matí'ij jaatyéevi' i Jesús majta yo'jáj

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Óoche' pu tyi'tyaxáatasima'caj i Jesús ti'ij i Judas, síj ti hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'íi pu aje're'nyej majta jéehua i tyeítyee jamuán huajú'ca'aj metyu'chúumij majta ciyéj tyu'í'ij. Hua'nyúucaritze' mu a'íijma jimi huajú'ca'aj i maj tyi'ijta i tye'yúuj tzajta', majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, majta i huásij.

44 Ajta i Judas pu tya'tóoratziiri' je'ej ti ye'ej huárinyij mej mij jáamua'reej a'tíj ti a'íin pué'een i Jesús, a'yan tíjin:

—A'íjna i nyaj ji'tyápui'tze'ej, a'íi pu a'íin pué'een, siata'aj jaatyéevi', siajta ja'ajnáan, sia'nají'que'en tyámua' naa.

45 A'íj pu jin ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi ti'quij a'yan tyaatajé tíjin:

—Maeestro.

Ajta ji'tyápui'tzej.

46 Aj mu mij i tyeítyee jaatyéevi' i Jesús majta ja'náají'quej.

47 Aj pu'ij síj ti a'áa jo'tyávaaca'aj a'íi pu juchúun íjcutaca', ti'ij ij ja'ajtavéjchaca' i naxiéera' i ti jahuiire' a'íjci i ti tyihuá'ijtye' i tye'yúuj tzajta'.

48 Ti'quij i Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' i tyeítyee tíjin:

—¿Ji'nye een jime' yesetyityavá'ju' xaachúumij siajta ciyéj tyu'í'ij siaj sij naatyéevi', cuzáa nyaj náhua'rij pué'eenye'?

49 A'náj tina'aj nu ja'mua jamuán ajo'tyávaaca'aj nyetyaja'muamua'tyáaj u tye'yúuj tzajta', caxu a'náj naatyéevi'. Ajta íjij pu a'yan tye'mej ta'aj ij tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

50 Majta a'íimaj i maj jamuán huacáj néijmi'i mu huatóo'uj, aa mu'uj mij yooríeej i Jesús.

51 Ajta síj pu tyamuéej jaavájasima'aj i Jesús, cáanarij pu jin eeróonajca'aj. A'íj mu mij huatyéevi',

52 ajta a'íi pu jaatátoj i cáanarij ti'quij huatóo'uj jo'téechajraa muá'vi'ij.

Mati'ij yo'ví'tij i Jesús a'íijma jimi i maj tyityatatyíj

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Mati'ij mij yo'ví'tij i Jesús a'íjci jimi i ti tyihuá'ijtye' néijmi'caa i tye'yúuj tzajta', mati'ij mij néijmi'i tyúusiij i maj tyihuá'ijtye' i puaríj, i huásij majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze.

54 Ajta i Pedro pu imuáj cújta' huama'ca'aj, a'áa pu'ij ja'rá'aj jo'tij ja'chej a'íjna i ti tyihuá'ijtye' i maj tyi'muijhuacaa i tye'yúuj tzajta', a'áa pu ja'ajyíxij hua' jamuán i xantáaru'uj, oopuístya'aj i tá'taa jitze.

55 Majta a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i tye'yúuj tzajta', majta i maj tyityatatyíj, a'íi mu jahuocca'aj tyi'tíj maj jitzán ujpuá'ritye'en i Jesús, ajta camu tyi'tíj huátyoj.

56 Tyij majta jéehua jaahué'taca'aj, camu i séecan jamua'reeriaca'aj, tyi'tíj maj putyí'xajtaca'aj.

57 Aj mu mij séecan ájhuiixij mati'ij mij hue'tzij jin tyu'taxájtaca', a'yan tíjin:

58 —It'yáj tu a'yaa tyáanamua'jri' ti a'yan tyi'xajtaca'aj tíjin: “Nyáaj nu jaatyú'uunaj a'íjci i tye'yúuj i tyeítyee maj ja'ajtaahuaca', nyajta je'en huéicaj xicáj jitze séej ájtaahuaj i tye'yúuj i maj quee i tyeítyee ja'ajtaahuaj.”

59 Ajta camu néijmi'i jamua'reeriaca'aj tyi'táj maj pu tyí'xajtaca'aj i séecan majta i séecan.

60 Aj pu'ij a'ín ajchej a'ájna hua' tzajta' a'ájna i ti néijmi'caa tyí'ijtye' i tyeyúuj tzajta', ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Jesús tijin:

—¿Nyi pequee huatányuusij? ¿Tyi'tanyí jin po'tyá'itzee mej mij a' jitze tyí'pua'ritye'?

61 Ajta i Jesús capu avé'nyuuca'aj, capu tyi'táj huataxájtaca'. Aj pu'ij ajtáhua'aj i ti tyihuá'ijtye' i tyeyúuj tzajta' a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi muáaj a'ín paj pué'een i Ciríistu', i ti yójra' pué'een i Dios?

62 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu a'ín pué'een. Siajta mua'aj xu nyeséejran i nyaj nyajta tyévíj jitze huanie'huaca' nyaj ajcaquée na'mej i muáca'ta' i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, siajta nyeséejran nyati'ij aje'cáame'en i jéetirij tzajta'.

63 Ti'quij a'ájna i ti tyihuá'ijtye' i tyeyúuj tzajta' ja'antyisújtza'an i jusíicu', mej mij jáamua'reej tijin pu'rij huatanyú'caca', aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Capu che' juxie've' ti a'táj je'ej tyá'xajta.

64 Mua'aj xu seríj jáanamujari' ti je'ej pua'aj tyu'taxájtaca' i Dios jimi. ¿Ji'nye mua'ajmaj tyajamuá'miteeraste'?

Néijmi'i mu juxa'aj tyu'taxájtaca' majta tyu'tá' ti huámui'nyij.

65 Aj mu mij séecan huatyóohuij maj jaatyétzi'tzique'muaxi'in, majta jo'tanáa ajíisa' majta je'en ji'tyáva'ra'aj i jumuáca' jime', a'yan metye'íhuo'raj tijin:

—Huataxáj a'tanyíj mui'tyéjvee.

Majta i xantáaru'uj i maj tyí'cha'ij i tyeyúuj tzajta' a'íi mu ja'ráavaxij i nyéerima'ra' jitze.

*Pedro pu tyu'tyáhue'taca' a'yan tijin capu jamua'tyej i Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)*

66 Ajta i Pedro, a'áa pu jo'tyávaaca'aj jo'tij ja'rájta'cuaj i chi'táj. Aj pu'ij síij íiti' utyájrurij ti jahuüre' i ti tyihuá'ijtye' i tyeyúuj tzajta',

67 ti'ij a'íj huaséj i Pedro ti jupuistya'ca'aj a'ájna jo'tij já'taa, aj pu'ij ja'raséeraj ja'raa ti'ij i a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj pajta jamuán jo'chá'canya'aj i Jesús, Nazaret ti já'ma'can.

68 Pedro pu jaatyáhue'taca', a'yan tyi'xáataj tijin:

—Canu jamua'tyej, canu nyajta jamua'reej tyi'táj paj tyáxajta.

Aj pu'ij iirájraa, a'áa pu je'tyéechaxij a ti ja'pueertaj. Aj pu'ij i tyacuáarie' huajíjhuaca'.

69 Ti'ij ij ajtáhua'aj i íiti' jaaséj a'íjci i Pedro aj pu'ij séecan huaté'exaa a'yan tijin:

—A'múu pu síij a'ín pué'een i ti hua' jitze ajtyáma'can i maj jamuán huaci'ij.

70 Ajtáhua'aj pu i Pedro jaatyáhue'taca'. A'tzúj a'tyéevi'caj, a'ímaj i maj aja'rét'ya'ca'aj majtáhua'aj mu a'yan tyaaté'exaa i Pedro tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna muáaj paj síij a'ín pué'een, ji'nye Galillea paj já'ma'can.

71 Aj pu'ij i Pedro huatyóochej ti nyúucaritze' i Dios a'yan tyihuo'té'exaatye'en tijin:

—Canu jamua'tyej a'íjci i tyáataj i siaj mua'aj jatyáxajta.

⁷² Aj pu'ij arí hua'puaj huajíjhuaca' i tyacuáarie', tí'quij i Pedro jo'támua'reeri' je'ej tí tyaaté'exaa i Jesús a'yan tíjin: “Tí'ij quee xu hua'puaj huajíjhua i tyacuáarie', muáaj paj huéecaj naatyáhue'taj.” Aj pu'ij tyuuyínyajraa a'íjna i Pedro.

15

Metyu'tátuii a'íjci i Jesús i Piláato jimi

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Tí'ij huatapuá'riaca', a'íi mu tyúusiij i maj tyihuá'ijtye' i puaariij a'íjma jamuán i huásij, majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, majta néijmi'i i maj tyityatatyíj. Aj mu mij áyoovi'tij a'íjci i Jesús meetyají'que'ej, mati'ij mij jaatátuii a'íjci i Piláato.

² Piláato pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi muáaj a'íin papué'een i tí tyihuá'ijtye' i maj Israel jitze ajtyáma'can?

Tí'quij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Muáaj paj períj a'yan tyaataxájtaca'.

³ Majta i maj tyí'ijta i tyejúuj tzajta', jéehua mu tyaaxájtzi'ri',

⁴ Piláato pu'ij ajtáhua'aj a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi pequee je'ej tyu'tányuusiij? Cási' jéehua mu a' jitze tyí'pua'ritye'.

⁵ Ajta i Jesús capu je'ej tyaaté'exaa, a'íj pu jin quee je'ej jo'támiteeraj a'íjci i Piláato.

Piláato pu tyu'tá' maj jaajé'caj i Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38—19:16)

⁶ Mati'ijta tyí'ye'estyaj, Piláato pu a'yan tyeeyí'tihua'aj tí séej huatátoonyij i tí eetyánami', a'tíj maj a'yan tyaatáhuaviiraj i tyeítýee.

⁷ Síij pu tyáati' eetyánami'huaca'aj tí a'yan ántyapuaaca'aj tíjin Barrabás, hua' jamuán i séecan i maj tyí'tyacui'caria'aj.

⁸ Aj mu mij i tyeítýee aje'ré'nyej, mati'ij mij huatyóohuij maj jaatáhuaviij i Piláato tí'ij a'yan huárinyij a'íjma jimi je'ej tí tyeeyí'tihua'aj.

⁹ Piláato pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi mua'aj a'yan setyá'xie've' nyaj jaatátoonyij a'íjci tí ja'mua tajtúhuan pué'een mu siaj Israel jitze ajtyáma'can?

¹⁰ Ji'nye jamua'reeriaca'aj maj já'chueeria'ca'aj a'íjci i Jesús a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i tyejúuj tzajta', a'íj mu jin jimi tyu'tátuii.

¹¹ Majta i maj tyihuá'ijtye' i tyejúuj tzajta', a'íi mu ca'nyíjra'aj huo'ta' i tyeítýee mej mij jaatáhuaviij a'íjci i Piláato tí a'íj huatátoonyij i Barrabás.

¹² Piláato pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Arí ji'nye náarinyij a'mújciij jimi mu ja'mua tajtúhuan mu siaj Israel jitze ajtyáma'can?

¹³ Aj mu mij ca'nyín jin huatyejíhuajra a'yan tíjin:

—Pata'aj jó'tatan i cúruuj jitze.

¹⁴ Piláato pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—¿Ji'nye een jime', tyi'tanyí je'ej pua'aj huáruuj?

Majta i tyeítyee majtáhua'aj mu ca'nyíin jin huatyeyíihuajra a'yan tijin:

—Oótateexi' i cúruuj jitze.

¹⁵ Ajta a'íjna i Piláato, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti tyámua' tyu'tyá'itzeere'en i tyeítyee jimi, a'íj pu jin jaatátoj a'íjci i Barrabás, ajta ti'íj tyu'ta'ítaj maj je'riá'vaxi'in i Jesús, aj pu'ij huo'tátuii mej mij jó'tatan i cúruuj jitze.

¹⁶ Aj mu mij i xantáaru' yo'jáj a'íjci i Jesús a'ájna a ti ja'rájta'cuaj, aj mu mij néijmi'caa tyísi i xantáaru'uj.

¹⁷ Síicu'ri mu ju'cáachejtye ti po'vij xú'muavi'can jime', majta cúruun jaatyátaavej tzícare'ej ti jin cistijhuaaj, a'íj mu mij ju'cárujtyi'ri'.

¹⁸ Majta je'en huatyóohuij maj huatyeyíihuajra'nyij a'yan tijin:

—Che' júurij a'mújna mu ti hua' tajtúhuan pué'een a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

¹⁹ Majta ciyéj jin ja'vá'va'ra'aj i mu'úura' jitze, majta jaatyétzi'tzique'muaxij, aj mu mij tyítunutacaria'aj mue'cootunáaj, a'yájna cuzáa tyámua' metya'tá'caria'aj.

²⁰ Mati'íj jatyaxáahuataj, aj mu mij je're'chuiiri' a'íjci i síicu'ri ti po'vij xú'muavi' jime', mati'íjta mij a'íj ju'cáachejtye i síicu'ria'ra' mati'íj mij yo'jáj mej mij jó'tatan i cúruuj jitze.

Mati'íj yó'tateexij a'íjci i Jesús i cúruuj jitze

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ A'áa pu síij tyáati' Cirene ti já'ma'can, Simón ti ántyapuaj táatajra' a'íjci i Alejandro ajta a'íjci i Rufo, a'íi pu a'áa ja'rájraa jo'tíj quee a'tíj ja'chej. A'áa pu'ij huaja'antynájchaca' jo'maj yoojásima'aj i Jesús, a'íj mu mij ca'nyéjrij jin huata'íj ti'íj ja'antychóoj i cúruujra' i Jesús.

²² A'áa mu yo'jáj a'íjci i Jesús, a'ájna a jir'íj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj huá'nyuucaa jime' tijin Gólgota, (Gólgota, a'yaa pu huatóomua'aj tijin Mu'chíj Mu'taj),

²³ mati'íj mij nahuáj jaatanyétzij cuáanye'ej ti á'naxcaj, a'yaa mu jatamuá'muaj a'íjci i cuáanye'ej tijin miirra, ajta i Jesús, capu ju'qué'íj a'íjci i nahuáj.

²⁴ Aj mu mij yó'tateexij i cúruuj jitze. Majta i xantáaru'uj tyetyéj mu jin huóomue'tíj mej mij jáamua'reej a'tíj ti ci'tyij i tyí'caanaria'ra' i Jesús síij ajta síij.

²⁵ Pu'rij jé'ta' ujmá'caj i xicáj mati'íj yó'tateexij i cúruuj jitze.

²⁶ Majta táabla óotatej i cúruuj jitze, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj je'ej maj tyi'tíj jitzán tyo'ojpuá'rij a'yaa pu tijin: “Hua' tajtúhuan i maj Israel jitze ajtyáma'can.”

²⁷ Majta mu hua'puácaa i náhua'rij óotatej, séej mu a'áa jo'tyéjchej i cúruuj i muáca'ta' pujmua', majta séej útata' pujmua'.

²⁸ A'yaa pu tyá'raa je'ej ti a'íjna i nyúucarij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tijin: “A'yaa mu tyá'mua'reeriaca'aj ti je'ej pua'aj tyí'tyevistaca'aj.”

²⁹ Majta i maj aja'tányinyica'aj naa mu tyitye'cámu'vajra'aj majta je'ej pua'aj tyá'xajta'aj a'yan tijin:

—Muáaj mu paj a'íin pué'een i paj jaatyú'uunaj i tyeyúuj pajta huéecaj xicáj jitze ja'ajtaahuaj,

30 asíj a japua huatányuuchij pajta acájra'nyij a'mújcij jitze mu cúruuj.

31 A'yaa mu cha'taj mana'aj tyá'xaahuataca'aj i maj tyihúa'ijtye' i tyeyúuj tzajta', majta i maj tyihúa'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta. A'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijn:

—A'múu pu séecan japua huatanyúj, ajta capu jaay'tin ti jusíj jujapúa huatányuunyij.

32 Che' acájra'nyij mu cúruuj jitze a'mújna mu Ciriistu' ti pué'een, ajta hua' tajtúhuan i maj Israel jitze ajtyáma'can, tyata'aj tyij jaaséj, tyajta tyá'antzaahuatye'en.

Majta i maj jamuán óotateehuaca' i cúruuj jitze a'íi mu majta já'xaahuataca'aj.

Ti'ij huamu' i Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Ti'ij tya'rá'aj a'tzáaj tacuaríxpauj, néijmi'que' pu huariá'tica'riaca' i chuéj japua, ajta á'tyeej ti a'yan tyu'tíca' yáacij jé'ta' ucamá'caj i xicáj.

34 Ti'ij yáacij jé'ta' ucamá'caj i xicáj, aj pu'ij Jesús ca'nyiin jin huajíhuaca' a'yan tijn:

—Eloí, Eloí, ¿loma sabactani? A'ijna i nyúucarij, a'yaa pu huatóomua'aj tijn: Nyavástara', Nyavástara', ¿ji'nye een jime' pej pij nyojo'hua'xij?

35 Séecan i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj, mati'ij jáanamuaajri' a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijn:

—Xáanamuaajri', a'íj pu huatajé i Elías ti'ríij á'tyeej ti tyi'tyávaaca'aj i Dios jimi.

36 Aj pu'ij síj aje're'nyej huatéechisima'aj, tyi'tíj pu huátisima'aj ti ta'chíra' a'íj pu'ij huatyáru'nyaxij nahuáj jime' ti antzíjvi, ti'quij ciyéj jitze ja'antiyí'í'quej, aj pu'ij a'ijna ajchui ti'ij i Jesús huayé'nyijche' a'íjci jitze i tyi'tíj, a'yan tyi'xáataj a'ijna i a'tíj tijn:

—Setyu'chó've' tipua'aj yatanyéj a'ijna i Elías ti'ij ja'cátoonyij mu cúruuj jitze.

37 Aj pu'ij ajtáhua'aj i Jesús ca'nyiin jin huajíhuaca', ti'quij huamu'.

38 Ajta i tyeyúuj tzajta' cáanarij ti 'tzíjhua pu ujo'tahuájca'aj, a'íi pu'ij jé'ta' acásujtza'an.

39 Ajta i tyenyeéntyi' i xantáaru'uj ti tyí'ijtye' i maj anxityej ará'asej, a'áa pu jo'tyávaaca'aj véjri' jo'tij jóonyeerica'aj i Jesús, a'íi pu'ij jáanamuaajri' je'e'j ti tyu'íjhua'ca' i Jesús, ajta jaaséj je'e'j ti tyu'mu'í, a'yaa pu'ij tyu'taxájtaca' tijn:

—A'yaa pu tyi'ji're'can jime' a'íi pu a'íin pué'eenye'e'j i yójra' i Dios.

40 Séecan pu majta úuca a' ímuáj jo'tyu'úuj méesejraca'aj, síj pu a'yan ántyapuaaca'aj tijn Maríia Magdala ti já'ma'can, ajtáhua'aj síj Maríia hua' náanaj a'íjci i Santiago ti cíleen ajta a'íjci i José, ajtáhua'aj síj i íiti' ti a'yan ántyapuaaca'aj tijn Salomé.

41 A'íi mu i úuca jamuán huajú'ca'aj i Jesús majta jahuúria'ca'aj ti'ij a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a Galílea. Jéehua mu majta séecan i úuca a'áa jo'tyú'uuca'aj i maj jamuán a'áa jo're'nyej a'ájna a Jerusalén.

Mati'ij jaatyá'avaataca' a'íjci i Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Tí'ij huaré'chumua'riaca', tya'rá'aj a'ájna xicáara' jitze mati'ij tyámua' huó'uurej, yaa ariá'pua'aj pu atyojo're'nyesij a'ájna i xicáara' i maj jitzán juso'pii.

43 A'ájna i José Arimatea ti já'ma'can, ti ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj va'cán jin tyityatatyíj, a'íi pu ajta jacho'va'ca'aj a'íjci xicáara' ti'ij i Dios tyu'ta'íjtaj néijmi'que' i cháanacaj japua, a'íi pu'ij ajo're'nyej i Piláato jimi, ti'quij jaatáhuaviiri' i tyévira' i Jesús.

44 Ajta i Piláato je'ej pu tyo'tóomua'aj ti i Jesús arí huamuí', aj pu'ij jaatajé i hua'tyenyentyi' ti'ij jaata'íhuo' a'chu ti arí á'tyeevi'ca'aj ti huamuí'.

45 Tí'ij i hua'tyenyentyi' a'yan tyaaté'exaa ti a'yan tyi'ja'yájna, aj pu'ij i Piláato jaatá' a'íjci i José ti ja'cájan i tyévira' i Jesús.

46 Aj pu'ij i José cáanarij huánaniej ti naa een ti naa tyi'cueenaa, ti'quij ja'ajtajá i mui'chíj ajta je'en je're'ijcataca' a'íjci jime' i cáanarij. Aj pu'ij a'úun yo'tyéetyej jo'maj yo'ojcúunajraa, ajta tyetyéj ti sicírara' eetyájmua.

47 Ajta a'ájna i Maríia Magdala ti já'ma'can, ajta síj i Maríia náanajra' a'íjci i José, a'íi mu jaaséj jo'maj je'ej yó'ruuj i mui'chíj.

16

Jesús pu huatájuuriaca'

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Tí'ij mu jo'mej a'ájna i xicáara' maj jitzán juso'pii, a'ájna i Maríia Magdala ti já'ma'can, ajta i síj i Maríia náanajra' a'íjci i Santiago, ajta je'en a'ájna i Salomé, a'íj mu tyi'tíj huánaniej ti naa tyaarie'ej mej mij jacáhuaatye'en i tyévira' i Jesús.

2 A'íjci xicáara' jitze ta'nájcaj i itéerij, ti'ij oochán eere'nyéesima'caj i xicáj, a'áa mu jó'ju' jo'tij ja'vá'nami'huaca'aj i mui'chíj,

3 a'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj tijin:

—¿A'tanyíj uya'ráxiiraj i tyetyéj ti jin eetyánami' jo'tij jóocun tyej tyij utyájrutyey?

4 Ajta mati'ij a'áa jo're'nyej aj mu mij jaaséj tipua'aj quee che' eetyájmua i tyetyéj. Ajta tyámua' pu tyí'va'caa i tyetyéj ti eetyámuaaca'aj.

5 Mati'ij utyájrurij jo'tij jóocun, tyamuéej mu huaséj ti a'úun je'rácatyii muáca'ta' pujmua', catyéevi' pu ucáchajca'aj ajta naa tyí'cueenavi'ca'aj i ti tyí'chajca'aj. Aj mu mij i úucaa tyu'tátziin,

6 ajta a'íi pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Caxu tyí'tziinye'ej. Mua'aj xu a'íj tyáhuoonyij i Jesús Nazaret ti já'ma'can, i ti óotateehuaca' i cúruuj jitze. Pu'ríj huatájuuriaca', capu che' yajá'hua' a'yájna. Cási' xaaséj jo'maj yo'ojtyéj.

7 Áricuj sioté'exaatye' a'íjci i Pedro siata'aj i séecan i maj jamuán huacáj, a'yan tijin: “A'íi pu a'áa jooméj a'ájna a Galileea ti'ij ajtáhua'aj jamuájsiire'en jájcuan, a'áa xu yé'sejran, a'yájna ti'ij arí tyajamuáa'ixaa.”

8 Aj mu mij iirahuáachajra i úucaa, ji'nye metyóoviveesima'aj, majta tyí'tziinya'ca'aj. Ajta camu a'tíj huaté'exaaaj i juyéj jitze, ji'nye metyí'tziinya'ca'aj.

Jesús pu huataséjre a'íjci jimi i Mariía Magdala ti já'ma'can
(Jn. 20:11-18)

⁹ A'íjci xicáara' jitze ta'nájcaj i séej iteerij ti'ij i Jesús huatájuuriaca', ti'ij tapuá'risima'caj a'íj pu jimi anaquéej huataséjre i Mariía Magdala ti já'ma'can, i maj tzajta' séjria'ca'aj i tyiyáaru'uj i maj aráahua'puaj ará'axcaa i Jesús ti huo'tamuárij.

¹⁰ A'íj pu ujó'mej ti'ij huo'té'exaatye'en a'íjma i maj jamuán huacáj i Jesús, i maj juxaamuíjritya'ca'aj majta juyiinnyaca'aj.

¹¹ Majta a'íimaj mati'ij jáamua'reeri' ti i Jesús huatájuuriaca' ajta i Mariía arí jaaséjraca'aj a'íjci i Jesús, camu ja'antzaahuaaj.

Jesús pu huataséjre hua' jimi i maj hua'puaj i maj jamuán huacáj
(Lc. 24:13-35)

¹² Ti'quij Jesús ajtáhua'aj seequéj tyu'taséjre hua'puácaa jimi i maj a'áa joojú'ca'aj i juyéj japua jo'tíj quee a'tíj já'chajca'aj.

¹³ A'íj mu mij ujó'ju' mej mij huo'té'exaatye'en i séecan, camu majta hua'antzaahuaaj a'íjma i maj hua'puaj.

Tyí'tíj ti i Jesús huo'ta'íj a'íjma i maj jamuán huacáj
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Ti'ij arí jéetze' huachúmua', Jesús pu huatóosejrataca' a'íjma jimi i maj tamuáamuata' japuan séej ará'asej, mati'ij móoj a'íimaj ajtyetyá'caj i méesaj jitze. Aj pu'ij hua'ajtyá'xij a'íjci jime' i maj jatyánaamuaj i ju júuricamej majta quee tyá'tzaahuatya'ca'aj, ji'nye camu huá'tzaahuatya'ca'aj i maj jaaséj ti arí huatájuuriaca'.

¹⁵ A'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tíjín:

—Séricuj néijmi'que' i cháanacaj japua siahuo'té'exaatye' néijmi'caa i tyeítyee i nyúucaria'ra' i Dios.

¹⁶ A'tíj ti tyá'antzaahuatye'sij ajta huái'huaj, Dios pu tyaatú'uunyi'raj, ajta i ti quee tyá'antzaahuatye'en, a'íj pu jajpuéetzij ja'mej.

¹⁷ A'yaa mu tyeeý'tihua'aj muá'ju'un i maj tyá'antzaahuatye'en, nyenyúucaritze' mu huo'tamuáritye'sij i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítyee, majta séej jime' i nyúucarij tyi'xáataj muá'ju'un,

¹⁸ cú'cu'see mu muarie'en i maj tyú'cha'vacaa, ajta camu je'ej huá'uurej, na'riij huá've'rij mu'cáaye'en, capu ajta je'ej huá'uurej, ajta tipua'aj a'íjma mua'ajtamuarie'xi'in i maj tyí'cucui', tyámua' mu rinyij.

Jesús pu tyíraa i jútye' tajapuá
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Ti'ij a'yan tyihuo'ixáatya'aj, a'íjna i tavástara' Jesús pu tajapuá jó'vi'tichiihuaca' ti'quij muáca'ta' i Dios ja'ajcáayixij.

²⁰ A'íj mu mij i maj jamuán huacáj ma'úrutyixij mej mij néijmi'que' huo'ré'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, ajta i tavástara' pu huá'huiiria'ca'aj, ajta jaséjrataca'aj ti a'yan tyí'ja'yájna je'ej maj a'íimaj tyí'xajta'aj a'íj hua'séeratya'aj i maj jin tyámua' tyo'taséj.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Lucas

I ti jin uhuatyóochej i yu'xarij

¹ Mue'tíj mu meríj a'íjci jin huatyóohuij maj jo'siimua' tyámua' naa je'ej ti tyi'tíj i Dios huáruuj ityájma jimi,

² a'yaa mu mij tyitáa'ixaaj a'íimaj i maj juji'ij jin jaaséej ti'ij uhuatyóochej, ajta je'en a'yan tyihuo'ci'ij mej mij a'íimaj huo'té'exaatye'en i tyeítýee i nyúucarij i Dios ti jimi je'ráma'can.

³ Nyáaj nu nyajta nyeríj tyámua' naa a'íjci jin tyi'huányamua'tyej, a'yaa pu'ij tyino'támiteeraj ti xá'pui' nyaj tyimuaata'ityi're'en yu'xarij jitze néijmi'i je'ej ti tyi'tíj huaríj pej pij muáaj Teófilo jáamua'reej mu paj va'cán jin tyi'tyéjvee,

⁴ pata'aj pij tyámua' naa tyáamua'reej i ti a'yan tyi'ja'yájna i maj meríj muaamuá'tyej.

Síj ti tajapuá tyí'huiire' pu jaataxájtaca' ti nie'huan a'íjna i Juan

⁵ A'ájna imuáj pu i Herodes rey jin tyi'tyávaaca'aj a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'áa pu síj puaríj já'chajca'aj ti a'yan ántyapuaaca'aj tíjin Zacarías, a'íj pu jitze eeráma'cantaca'aj i Abías. Ajta a'íjna i íra'ra'an a'yaa pu ántyapuaaca'aj tíjin Isabel, a'íj pu jitze eeráma'cantaca'aj i Aarón.

⁶ A'íi mu hua'puaj tyámua' tyí'tyetyeii'tyeristaca'aj i Dios jimi, majta néijmi'i jin ja'tzaahuatya'ca'aj je'ej ti tyu'ta'íjtaca' i tavástara'.

⁷ Ajta camu tyiyójmua'ca'aj, ji'nye capu yo'mua'tacaria'aj i Isabel, majta meríj huosica'aj a'íimaj i maj hua'puaj.

⁸ Aj pu'ij séej xicáara' jitze tya'rá'aj ti'ij a'yan tyihuo'ci'ij maj a'íimaj tyu'támu'vejritaj i Dios jimi i maj Zacarías jimi tyí'huiire',

⁹ a'yájna mati'ij tyee'yí'tihua'aj a'íimaj i puaaríj, a'íj pu huaci'ij i Zacarías ti'ij a'íin utyájrutyey i tyeyúuj tzajta', ajta je'en íjcuua antyíteeraj i tavástara' jimi.

¹⁰ Ti'ij ooj tyatáasima'caj i íjcuua, néijmi'i mu i tyeítýee apua'quéj jo'tyu'úuj metyényuusima'aj i Dios jimi.

¹¹ Aj pu'ij síj ti tajapuá tyí'huiire' huataséjre a'íjci jimi i Zacarías, muáca'ta' pu pujmua' jo'tyávaaca'aj a'íjci jitze i maj japuan jaté'raaca i íjcuua.

¹² Ti'ij jaaséej a'íjna i Zacarías, je'ej pu tyo'taséj ajta jéehua tyu'tátziin.

¹³ Ajta a'íjna i ti tajapuá tyí'huiire' a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Zacarías, capáj tyí'tziinye'ej, ji'nye Dios pu arí jáanamua'jri' je'ej paj tyu'tyéenyuj, ajta a'íjna i Isabel siaj néemi'ij, a'íi pu tyiyóoj ja'mej, a'yaa pej pij jaatámua'tyij tíjin Juan.

¹⁴ Jéehua paj huatá'tyamua've'sij, majta mue'tíj i tyeítýee huatóotyamua've'sij ti'ij huanie'huaj i pá'ri'ij,

¹⁵ ji'nye va'cán pu jin tyi'tyaváaj ja'mej a'yóoj i tavástara' jimi. Capu nahuáj juquéi'sij, ajta jitzán séeria'aj ja'mej i júuricama'ra' i Dios.

16 A'yaa pu ca'nyíjra'aj tyu'tá'sij mui'caa i tyeítýee i maj Israel jitze ajtyáma'can, mej mij tyá'antzaahuatye'en i tavástara' jimi majta i Dios jimi.

17 A'íi pu i Juan anaquéej huama'aj ja'mej i tavástara' jimi, a'íjna jitze arooca'nyáaj i júuricama'ra' i Elías ajta i ti jin néijmi'i putyí'uuriajca'aj i Elías, ti'ij tyámua' huó'uurej a'íjma i hua' huásimua' i ti'ríij mej mij huo'taxié've'en i juyójmua', ajta mej mij i maj quee tyámua' metyityoomuámua're' tyihuojo'itéej muá'ra'nyij. Tyámua' pu'ij huá'uuren i tyeítýee mej mij jaataxié've'en i tavástara'.

18 Aj pu'ij i Zacarías a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i ti tajapuá tyí'huiire' tijin:

—¿Ji'nye nyij tyá'mua'reeren ti a'yan tye'mej? Ji'nye nu'ríj vas-tacirie', ajta a'íjna i tyaj néemi'ij pu'ríj ajta ucarij.

19 Ajta a'íjna i ti tajapuá tyí'huiire' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu Gabriel ántyapuaj, a'íj nu jimi tyí'huiire' i Dios, a'íi pu unyojo'ta'ítýaca' nyej nyij muaaté'exaatye'en a'íjci i nyúucarij i paj jin huatá'tyamua've'sij.

20 Ajta ijíij capáj tyá'tzaahuatye' je'e'j nyaj tyimuaaté'exaa, a'íj paj jin quee atanyúuva'aj puá'mej, capu che' i'ríitaj ja'mej paj tyu'taxáj 'asta na'aj quee a'yan tyú'rinyij je'e'j nyaj nyeríj tyimuaaté'exaa.

21 Majta a'íimaj i tyeítýee, a'áa mu pua'quéj jo'tyú'uuca'aj meechó'va'aj a'íjci i Zacarías a'tzáaj ti iiráamej i tyeyúuj tzajta', majta a'yan tyú'u'huo'raca'aj tyi'tíj ti jin arí huápu'íj já'tyeevi'ca'aj ti a'úun je'rávaaca'aj.

22 Ajta ti'ij iirájraa, capu che' i'ríitaca'aj ti tyu'taxáj, a'yaa pu jumuáca' jin tyihua'íxaatya'ca'aj, ji'nye capu che' i'ríitaca'aj ti hu-atányuunyij, aj mu mij jáamua'reeri' ti tyi'tíj jimi huataséjre i tyeyúuj tzajta'.

23 Ti'ij antyipuá'riaca' i ti jin tyi'tyávaaca'aj i tyeyúuj tzajta' a'íjna i Zacarías, aj pu'ij jó'raa i juchéj.

24 Ti'quij huatajútzej a'íjna i Isabel, aj pu'ij huatyóo'avaataca' u juchéj, anxí máxcirie' pu á'tyeej tiquee iiráyi'caa i juchi'táj, a'yaa pu tyí'mua'ajcaa tijin:

25 “Tavástara' pu a'yan náaruj, mata'aj mij i tyeítýee quee ná'xaahuataj.”

Síj ti tajapuá tyí'huiire' pu jaataxájtaca' ti nie'huan i Jesús

26 Ti'ij aráasej máxcirie' tyoomá'caj, Dios pu jaata'ítýaca' a'íjci i Gabriel a'ájna a Nazaret chájta' a'áa ti ja'ajtyáma'can a Galileea,

27 a'áa pu já'chajca'aj a'íjna i María i ti arí támua' huatyéviche'sij a'íjci jamuán i José, a'íj ti jitze eeráma'can i David, ajta i María capu eexúj a'tíj jamuán hui'caria'aj.

28 A'íjna i ti tajapuá tyí'huiire' a'úu pu jo'tyájrurij jo'tij je'rácatyii a'íjna i María, ti'quij a'yan tyaatatyójtýe tijin:

—Ajíi' María, mu paj Dios jimi tya'ancuriáa'sij. Tavástara' pu a jimi yésejre'.

29 María pu je'e'j tyo'taséj ti'ij a'yan tyaaté'exaa, ajta a'yan tyú'u'huo'raca'aj je'e'j ti huatóomua'aj i nyúucarij ti jin jaatatyójtýe.

30 A'íjna i ti tajapuá tyí'huiire' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Capáj tyí'tziñnye'ej Maríia, muáaj paj huatá'tyamua've'sij pajta tyaatatyójtzi're'ej i Dios.

³¹ Ijíj paj huatajútze'sij, séej paj tyiyóoj puá'mej, a'yaa paj jaatámua'tyij tijin JESÚS.

³² A'íi pu va'cán jin tyi'tyaváaj ja'mej, a'yaa mu jaatámua'sij tijin Yójra' i Dios i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, ajta i Dios ti tavástara' pué'een, a'íi pu tye'entyájruty'e'ej ti'ij néijmi'i jin antyúumua'reerij, a'yájna ti'ij i ti jin tyi'tyávaaca'aj a'íjna i David,

³³ a'íi pu'ij jusén jin tyu'ta'íjtaj a'íjma jimi i maj Jacob jitze eeráma'can. Ajta quee a'náj antyipua'rij i ti jin tyu'ta'íjtaj.

³⁴ Maríia pu a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i ti tajapuá tyí'huiire' tijin:

—¿Ji'nye tyí'rij ti a'yan tyú'rinyij, tìpua'aj nyeequee tyáataj jamuán hui'care'en?

³⁵ Ajta a'íjna i ti tajapuá tyí'huiire' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu a jitze huatyá'itzeere'ej, ajta a'íjna i ti Dios jin néijmi'i putyí'uurej a'íi pu ajta a'jimi séeria'aj ja'mej. A'íj pu jin a'íjna i pá'ri'ij ti nie'huan a'yaa mu jaatámua'sij tijin i ti quee tyi'tíj jin á'itzeere' ti ajta Yójra' pué'een i Dios.

³⁶ Ajta a'íjna a'íhuáara' i Isabel a'íi pu ajta tyiyóoj ja'mej, tyij ajta arí ucaríj, a'íjna i maj a'yan tyá'xajta'aj tijin i tiquee yo'mua'tacaa, pu'ríj aráasej máxcirie' á'tyeej ti jutza'.

³⁷ Capu tyi'tíj muárie'rij i Dios jimi.

³⁸ Aj pu'ij i Maríia a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu néijmi'i jin jaatyáhuire'ej i nyavástara', che' i Dios a'yan tyú'uurej nye jimi je'ej paj períj tyinaaté'exaaaj.

Aj pu'ij jó'raa a'íjna i ti tajapuá tyí'huiire'.

Maríia pu júumuaarin a'íjci i Isabel

³⁹ A'ájna xicáara' jitze pu i Maríia jiye'tzín jo'mej a'ájna jo'tíj ja'chajta' jiríj jitze a'áa ti ja'ajtyáma'can a Judea,

⁴⁰ aj pu'ij a'áa ja'rá'aj jo'tíj ja'chej a'ájna i Zacarías, ti'quij jaatatyójtje' a'íjci i Isabel, ajta je'en utyájrurij u chi'táj.

⁴¹ Ti'ij a'ájna i Isabel jáanamujri' ti jaatatyójtje' i Maríia, a'íi pu i pá'ri'ij huatáhuaaxij i jucáatze', ajta a'ájna jimi i Isabel pu huatyá'itzee i júuricama'ra' i Dios.

⁴² Aj pu'ij Isabel ca'nyíin jin a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Maríia tijin:

—Dios pu jéetze' tyámua' tyimuaatyájtóo muéetzij quee séecan i úucaa, ajta tyámua' tyeetyájtóo i pá'ri'ij ti arájca mua' jucáa jitze.

⁴³ ¿A'tanyíj nyaj pué'een nyáaj, ti'ij mu jo've'mej nyéetzij jimi i náanajra' i nyavástara'?

⁴⁴ Ji'nye nyati'ij jáanamujri' i paj naatatyójtje', a'íi pu i nyiyóoj ootáhuaaxij i nyajucáa jitze, a'íjci jime' ti huatóotyámua'vej.

⁴⁵ Jéehua paj huatá'tyamua've'sij, ji'nye muáaj paj tyá'antzaahuaj ti a'yan tya'róo'astej je'ej ti i tavástara' tyimuaaté'exaaaj.

⁴⁶ Maríia pu a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

I nyaj jin ma'úumua'rej a'íj nu jin tyé'tyojtzi're' a'íjci i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i nyavástara',

⁴⁷ ajta i nyajúuricamej pu jutyamua've' i Dios jimi i ti nyaj japua huatanyúj.

⁴⁸ Ji'nye i Dios pu nye jitze rányeeriaca', i nyaj quee je'ej tyéejviicue',

ajta ijíj ti yujo'que'tij ja'mej, néijmi'i mu a'yan tyinaataxájta ti i Dios tyámua' tyinaatyájtoo,

49 j'i'nye a'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, a'íi pu nye jimi jéehua huápu'i'ij tyámua' tyú'ruuj.

Capu tyi'tíj jin á'itzeere' i ti jin ántyapuaj.

50 Dios pu a'náj ti na'aj hua'cu'vej, a'íjma i maj jimi jéehua tyá'tzaahuatye'.

51 A'íj pu jin tyu'muáriej i ti néijmi'i jin putyí'uurej, ajta tyihua'antyí'uunyi'ri' a'íjma i maj óotzaahuatye',

52 ajta tyihuáa'ri'ri' i maj jin tyityatatyá'ca'aj va'cán jime', ajta va'cán jin tyihua'antyáaruajtje'j a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'.

53 Ajta jéehua tyihuo'tá' a'íimaj i maj tajcuca'aj, ajta huo'ta'ítയാ'ca' maj jó'c'i'nyej mequee tyi'tíj antyi'á'aj i maj chíjtyaanyi'ij pué'een.

54 A'íjma pu huatáhuíi i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj jimi tyí'huíire',

ajta quee yo'huá'xij i ti jin tya'tóoratziiri' ti tyámua' tyihuo'tyéjeevej.

55 A'yaa pu aami' tya'tóoratziiraca'aj a'íjma jimi i tahuásimua'ci'ij, a'íjci jimi i Abraham ajta i maj jitzán eerányesij.

56 Ajta a'íjna i Maríia a'áa pu jo'tyá'itzee a'chu huéicaj máxciríe' a'íjci jamuán i Isabel, aj pu'ij té'ej huariá'raa jo'tij ja'chej.

Tí'ij huanie'huaca' a'íjna i Juan

57 Tí'ij tya'rá'aj a'náj tij tyiyóoj já'ra'nyij i Isabel, tyáatacan pu tyiyóoj ja'raa.

58 Majta i tyeítýee i maj avéjri' huacháatima'caa, majta ihuáamua'mua', a'íi mu curiá'cixij mej mij jaatatyójtýe'en matí'ij jáamua'reeri' ti i tavástara' jéehua ja'ancu'vaxij a'íjci i Isabel.

59 Tí'ij arahuéicaj xicáj tyoomá'caj, aj mu mij ujó'ju' mej mij ja'antýisíjchej i navíira' i pá'ri'ij, a'yaa mu mij tyá'xie'va'ca'aj mej mij a'yan jaatámua'tyiiche'en tijin Zacarías a'yájna tí'ij ántyapuaj i táatajra'.

60 Ajta a'íjna i náanajra' a'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Capu a'yan antyapuáaj ja'mej. Sulu a'yaa pu ántyapuaj ja'mej tijin Juan.

61 A'yaa mu mij tyaaté'exaa'j tijin:

—Capu a'tíj a'yan ántyapuaj ti ja'mua jitze ajtyáma'can.

62 Matí'ij mij jumuáca' jin jaata'íhuo'ri' i táatajra' i pá'ri'ij, mej mij jáamua'reej je'ej ti a'ín tyá'xie'va'ca'aj tí'ij a'yan ántyapuaj já'ra'nyij.

63 Ajta a'íjna i táatajra' a'íi pu táabla huo'táhuaviiri' ti jitzán jo'tyéeyu'xaj, a'yaa pu'ij tyo'tyéyu'xaca' tijin: “Juan pu ántyapuaj ja'mej.” Aj mu mij néijmi'i je'ej tyo'taséj.

64 Aj pu'ij huatá'riitariaca' ti tyu'taxáj a'íjna i Zacarías, tí'quij huatyóochej ti tyaatatyójtzi're'en i Dios.

65 Néijmi'i mu je'ej tyo'taséj i maj avéjri' huacháatima'caa, majta néijmi'que' a'yan tyúu'ixaatya'ca'aj je'ej ti tyi'tíj huaríj a'ájna jo'tij jiríj jo'quéetímee a'áa ti ja'ajtyáma'can a Judea.

66 Majta néijmi'i i maj a'yan tyi'namuajraca'aj, a'yaa mu tyúu'íhuo'raca'aj tijin:

—¿Tyi'táquij jin tyi'tyaváaj ja'mej a'íjna i pá'ri'ij?

Ji'nye ji're'can jime' pu séjria'ca'aj ti i tavástara' jitzán séjria'ca'aj i pá'ri'ij.

Chuïcaria'ra' i Zacarías

⁶⁷ Ajta a'ijna Zacarías, i ti táatajra' pu'éen i pá'ri'ij, a'ij pu jimi huatyá'itzee i júuricama'ra' i Dios, aj pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' i Dios jitze ma'can tijin:

⁶⁸ Che' tyámua' eenye' i tavástara', i hua' Dios a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can,

ji'nye a'ij pu jin mujo've'mej ti'ij hua' japua huatányuunyij i jutyéityeristyamua'.

⁶⁹ A'íi pu uyo'ta'ityaca' i ti va'cán jin tyi'tyéjvee ti'ij tajapuá huatányuunyij,

síij ti a'ij jitze eeráma'can i David, i ti jahuiire'.

⁷⁰ A'íi pu a'íin pu'éen i ti Dios ará'tyeej jitzán tya'tóoratziiri':

a'íjma jitze ma'can pu a'yan tyaataxájtaca' i maj jitzán ma'can tyí'xajtaca'aj,

⁷¹ a'íi pu tajapuá huatányuusij a'íjma jimi i maj tájcha'íire',

ajta néijmi'caa a'íjma jimi i maj taxana've',

⁷² a'íi pu hua'ancu'vajxi a'íjma i tahuásimua'ci'ij,

ajta quee yo'huá'xij i nyúucarij i ti jin tya'tóoratziiri'.

⁷³ A'íi pu a'íin pu'éen i nyúucarij i ti jin tya'táratziiri'

a'íjci i tatáataj Abraham:

i ti taatá'sij

⁷⁴ tyej tyij quee tyí'tziinye'ej yan tyesejria'aj,

tyajta quee hua'ajcha'íiria'aj i maj tájcha'íire'

sulu tyej tyij taxáahuaj jaatyáhuire'en,

⁷⁵ tyámua' tye'éenye'ej tyajta quee tyi'táj jin á'itzeeria'aj,

ajta tyej tyij jimi huatyá'itzeere'en a'chu tyaj pua'an xicáj á'tyeeren.

⁷⁶ Ajta muéetzij jime', mu paj nyiyóoj pu'éen,

a'yaa mu muaatámua'sij tijin a'ij ti jitze ma'can tyí'xaj i Dios i ti néijmi'i jin antyúumua'reej,

ji'nye muáaj paj anaquéej huama'aj puá'mej a'íjci jimi i tavástara'

tyámua' petyi'uuriáj i tyeityee jimi,

⁷⁷ pajta huo'té'exaatye'ej i tyeityeristyamua'me'en

ti i Dios tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'itzee

ajta je'en hua' japua huatányuusij.

⁷⁸ Ji'nye a'ijna i taj Dios, a'íi pu jéehua tá'cu'vej,

a'íi pu jútye' imuáj tatatzavi'tye' i xicáj jime',

⁷⁹ ti'ij huo'tyátatzavi'tye'en a'íjma i maj a'áa jo'cháatimee

jo'tij jéetze' huápu'ij jo'tíca'

ajta je'en a'ij jitze huo'cájuyetyej i maj jitzán juxáahuaj séjre'ej.

⁸⁰ Ajta a'ijna i pá'ri'ij a'íi pu tyéve'sesima'aj, ajta a'ij jitze huatyóoca'an i júuricama'ra' i Dios, a'áa pu já'chajca'aj jo'tij quee já'tyi'tij, 'asta na'aj quee atyojo're'nyej a'ájna xicáara' ti jitzán huatóosejrata a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

2

Ti'ij huanie'huaca' a'ijna i Jesús
(Mt. 1:18-25)

1 A'ájna imuáj a'íi pu rey jime' tyi'tyávaaca'aj i Augusto, a'íi pu'ij tyu'ta'íjtaca' mej mij ahuóoyu'xaj néijmi'i i maj a'áa jo'cháatima'caa jo'tij a'íin tyejé'íjtaj.

2 A'yaa pu tyu'ríj mati'ij ahuóoyu'xaca' ti'ij ooj Quirinio tyi'tyávaacaj tajtúhuan jime' a'ájna a Siria.

3 A'yaa pu'ij tyu'tóoxie'vej mej mij néijmi'i i tyeítýee jo'cixij jo'maj já'ma'can mej mij ahuóoyu'xaj.

4 A'íj pu jin i José iirájraa a'ájna a Nazaret, i Galilea ti jitze ajtyáma'can, ti'quij a'áa jó'raa a Belén, a'áa ti ja'ajtyáma'can a Judea, a'ájna jo'tij jo'nié'huaca' i David i ti rey jime' tyi'tyávaaca'aj, ji'nye a'íjna i José a'íj pu jitze eeráma'cantaca'aj i David.

5 A'áa pu jo'mej ti'ij ahuóoyu'xaj, jamuán a'íjci i María i ti jatýévi'tinya'aj, ajta a'íjna i María pu'ríj jutza'ca'aj.

6 A'áa mu mij jo'tyá'caj a'ájna a Belén ti'ij atyojo're'nyej i xicáara' ti jitzán huanie'huaj i pá'rí'ij.

7 A'áa pu'ij jo'nié'huaca' i yójra' ta'nájcaj, ti'quij cáxurij jin jaque'íjcataca' ajta je'en jatýeetyej i ciyéj jitze ti atyácun jo'maj ya'muáatyee tyajá'cua'caa, ji'nye camu che' ú'vejrica'aj chí'ij tzajta'.

I maj tajapuá tyí'huüire' majta cánya'xii maj siiria'ca'aj

8 Véjri' a'ájna a Belén a'áa mu séecan ja'ajtyá'ca'aj i maj cánya'xii siiria'ca'aj, a'áa mu ja'táxai'irihua'aj hua' jamuán i cánya'xii.

9 Aj pu'ij jiye'tzín síj huataséjre i ti tajapuá tyí'huüire' i tavástará' jimi, a'íi pu'ij huataséjre i tavástará' ti jin naa huasé'rin ajta je'en huanyéeri'ciriajraa jo'maj ja'ajtyá'ca'aj, aj mu mij jéehua tyu'tátzín.

10 Ajta a'íjna i ti tajapuá tyí'huüire' a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—Caxu tyí'tziinye'ej, ji'nye a'íj nu i nyúucarij jamuaaté'exaatye'sij ti naa eenye' tyí'xaj, i maj jin jéehua huatóotyamua've'sij i tyeítýee.

11 Ijíj pu huanie'huaca' a'ájna chájta' David ti jitze ajtyáma'can a'íjna i ti ja'mua japua huatányuusij, a'íi pu a'íin pu'é'een i CÍRÍSTU', i ti tavástará' pu'é'een.

12 A'yaa xu éenye'que' jamua'reeren, a'áa xu yé'tyoonyij i pá'rí'ij ca'íicatzi'huaj ajta a'áa ja'raque'tíj ja'mej ciyéj jitze ta'tyácun i ya'muáatyee maj jitzán tyá'cua'caa.

13 Aj mu mij jiye'tzín mue'tíj huataséjre i maj tajapuá tyí'huüire' a'íjci jimi i síj, i maj tyé'tyojtzi'ria'ca'aj i Dios, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin

14 Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios i ti huápu'íj naa huasé'rin u tajapuá.

Miche' tyámua' tyí'tyesejre'ej i tyeítýee íyan cháanacaj japua i ti Dios tyámua' tyihuo'tyátoosij.

15 Mati'ij jo'cáj i maj tajapuá tyí'huüire', a'íimaj i maj cánya'xii tyeséjraca'aj a'yaa mu tyu'tóo'ixaaj tijin:

—Tyiche' ujó'ju' a'ájna a Belén, tyata'aj yo'séj je'ej ti tyityaaté'exaaj i tavástará'.

16 Aj mu mij jiye'tzín ujó'ju', mati'ij mij jáatyoj a'íjci i María majta i José, majta a'íjci i unyáaque'ej, a'áa pu ciyéj jitze ja'raca'tyii ya'muáatyee maj jitzán tyá'cua'caa.

17 Mati'ij jaaséj, aj mu mij huo'té'exaa je'ej ti tyihuo'té'exaaj a'íjna i ti tajapuá tyí'huüire', a'íjci jitze ma'can i pá'rí'ij ti huanie'huaca',

18 majta néjmi'i i maj huó'namuajri' je'ej mu tyo'taséj a'íjci jime' je'ej maj tyí'xajtaca'aj i cánya'xií maj siiria'ca'aj.

19 Ajta a'íjna i María néjmi'i pu ju'avaataca'aj i jutzájta', ajta a'náj ti na'aj jamua'reeriaca'aj.

20 Majta a'íimaj i maj cánya'xií siiria'ca'aj, a'íi mu huariá'cij jéehua metye'tyóotzi'ria'aj i Dios, a'íjci jime' je'ej maj tyáanamuajri' i nyúucarij ajta je'ej maj tyi'táj tyu'séj, ji'nye néjmi'i pu a'yan atyojo're'nyej je'ej ti tyihuo'té'exaa i tajapua' tyí'huüre'.

Matí'ij uyo'taséjrataca' i Jesús i tyejúuj tzajta'

21 Ti'ij arahuéicaj xicáj tyoomá'caj aj mu mij ja'antysisjchaca' i navíira' i pá'ri'ij, matí'ij mij a'yan jaatamua'aj tijin JESÚS, a'yájna ti'ij tyaaté'exaa a'íjna i ti tajapua' tyí'huüre' a'íjci i María ti'ij quee xu jútza'caj.

22 Ti'ijta atyojo're'nyej a'náj maj huá'íiracaa a'yájna ti'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', aj mu mij yo'ví'tij a'íjci i pá'ri'ij a'ájna a Jerusalén mej mij uyo'taséjrataj i tavástara' jimi.

23 A'yaa mu huaríj, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A'yaa pu tyúuxie've' maj jaataséjrataj i tavástara' jimi a'íjna i pá'ri'ij ti tyáati' ti anaqueéj huanie'huaca'."

24 A'áa mu mij ujó'ju' mej mij tyu'támu'vejritaj a'yájna ti'ij tyé'ijta i nyúucaria'ra' i tavástara', ti a'yan tijin: "Miche' hua'puácaa huatámu'vejritaj i cúcui'see na'ríj hua'puácaa i jáamui'see."

25 A'ájna ímuáj síj pu a'áa já'chajca'aj a Jerusalén ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Simeón. Tyámua' pu tyi'tyúucha'íica'aj i Dios jimi, ajta tyámua' tyí'tyevistaca'aj, a'yaa pu tye'ejchó'va'ca'aj a'íjci xicáara' ti jitzán i Dios hua'ancu'vajxi'ij a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can. Ajta a'íjna i júuricama'ra' i Dios a'íi pu jimi séjria'ca'aj i Simeón,

26 a'yaa pu'ij i júuricama'ra' i Dios tyaaté'exaatya'ca'aj ti quee mu'nyij 'asta na'aj quee jaaséj a'íjci i Ciríistu', i Dios ti uyo'ta'ityij.

27 Aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Simeón ti tyejúuj tzajta' ja'tanyéj, majta a'íimaj i pá'ri'ij huásimua', a'úu mu majta ja'rá'aj i tyejúuj tzajta', mej mij a'yan tya'rá'astej je'ej ti tyúuxie've' i yu'xarij jitze,

28 Simeón pu'ij ja'ancuré'chuij a'íjci i pá'ri'ij, ti'quij tyaatatyójtzi'rej i Dios, a'yan tyi'xáataj tijin:

29 Nyavástara', ijíj pu'ríj tya'róo'astej je'ej paj tya'tá'ratziiri' nye jimi, pu'ríj paj jaatá'an ti juxáahuaj huámui'nyij a'íjna i ti muahuüre'.

30 Ji'nye nu'ríj jaaséj a'íjci i ti tajapua' huatányuusij,

31 a'íjci i paj yan jaatyájtoo ti'ij huo'tyáhuüre'en, néjmi'caa i tyeítyee i maj a'yan huacháatimee,

32 a'íjna i ti huo'tyátatzavi'raj i maj yan séejre' i cháanacaj japua, ajta i maj jin naa huasé'rihua'aj muá'ju'un a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can.

33 Ajta a'íjna táatajra' ajta i náanajra' i Jesús je'ej mu tyo'taséj matí'ij jáanamuajri' je'ej ti i Simeón tyaataxájtaca' a'íjci i pá'ri'ij.

34 Aj pu'ij Simeón tyámua' tyihuo'tyájtoo, ajta a'yan tyaaté'exaa i María, i náanajra' i pá'ri'ij tijin:

—Cási', a'yaa pu tyu'xá'pui'ántari'huaca' a'íjci jimi i pá'rí'ij, mej mij mue'tíj va'cán jin tyitye'entyárutyixi'ín i maj Israel jitze ajtyáma'can, nusu maj mu'caa tyáa'ri'raj i maj jin tyityatatyíj. A'íi pu a'ín pué'een i siaj jin jamua'reeren je'ej ti tye'mej, ji'nye mue'tíj mu quee jaxie'va'aj muá'ju'un,

³⁵ a'yaa pu'ij tye'mej ti huataséjre'sij je'ej maj tyí'mua'tzej i tyeítjee. Ajta néijmi'i a'íjna a'yaa pu muéetzij tyimuaatacuí'nyij a tzajta' tí'ij a'tíj ti mua'antyéjtzetyij náhuaaj jime'.

³⁶ Síij pu ajta a'áa jo'tyávaaca'aj ti Dios jitze ma'can tyí'xajta'ca'aj, íiti' pu pué'eenye'ej ti a'yan ántyapuaaca'aj tíjin Ana, a'íi pu táatajra'ca'aj i Penuel, i ti Aser jitze eeráma'can. Pu'ríj huápu'íj ucarístaca'aj. A'íi pu quee eexúj a'chu jajcha'ícaj tí'ij huatyéevichej, aráahua'puaj nyinyi'ra'aj pu'ij á'tyeej ti jamuán ajá'chajca'aj i jucín ti'quij huamu' i cína'ra'an,

³⁷ pu'ríj ij muáacuatyej japuan muáacuaaj nyinyi'ra'aj á'tyeevi'ca'aj ti jusíjtaca'aj. Ajta capu a'náj iiráyí'caa u tye'yúuj tzajta', sulu a'úu pu a'náj tina'aj tyí'huúria'ca'aj i tavástará' jimi, ju'ítzi've'ej ajta jahuoo i Dios jimi.

³⁸ Aj pu'ij a'íjna i Aná ajo'ré'nyej a'íjma jimi, ti'quij huatyóochej ti tyaatatyójtzi're'en i Dios, ajta ti tyihuo'té'exaatyee'en a'íjci jitze ma'can i pá'rí'ij, a'íimaj i tyeítjee i maj jacho'va'ca'aj ti Dios hua' japua huatányuunyij a'íjma jimi i maj Jerusalén huacháatimee.

Mati'ij huariá'cij a Nazaret

³⁹ Mati'ij néijmi'i antyci'ij je'ej ti tyé'yu'si' i nyúucaria'ra' jitze i tavástará', aj mu mij huariá'cij a'ájna a Galillea, a'ájna a Nazaret jo'maj já'ma'can.

⁴⁰ Ajta a'íjna i pá'rí'ij a'íi pu huave'sej ajta huatyóoca'an, jéehua pu tyámua' metyóomua'riajca'aj, ajta i Dios pu tyámua' tya'tá'caria'aj.

A'íjci i pá'rí'ij Jesús ti ántyapuaj a'úu mu yó'tyoo u tye'yúuj tzajta'

⁴¹ Majta a'íimaj i huásimua'mua' i Jesús, tí'ij pu na'aj nyinyi'ra'aj jitze mu a'áa ja'tányinyiica'aj a'ájna a Jerusalén, mej mij tyu'yé'estej a'íjci xicáara' jitze ti jítzán i Dios tyihuo'tú'uunyí'ri' i hua' yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'.

⁴² A'yaa pu'ij tí'ij i Jesús arí tamuáamuata' japuan hua'puaj nyinyi'ra'aj jájcha'íca'aj, néijmi'i mu ujó'ju' mej mij tyu'yé'estej i juyi'ráj jime'.

⁴³ Ajta tí'ij tye'entypuá'riaca' i maj tyu'yé'estej, aj mu mij jo'cáj jo'maj ja'chej, ajta a'íjna i Jesús a'áa pu jóovej a Jerusalén, majta i huásimua'mua' camu jamua'reeriaca'aj.

⁴⁴ A'yaa mu tyí'mua'ajcaa ti i Jesús hua' jamuán huama'ca'aj, séej xicáj mu á'tyeej maj huaju', aj mu mij huatyóohuij maj jáhuoonyij hua' tzajta' i maj huá'muajtyej,

⁴⁵ ajta camu jáatyoj. Aj mu mij huariá'cij a'ájna a Jerusalén mej mij a'áa yó'huoonyij.

⁴⁶ Huéecaj xicáj mu á'tyeej maj jahuoo, mati'ij mij a'úu yo'tyoy i tye'yúuj tzajta', a'áa pu jo'tácatyíi hua' jamuán i maj tyihua'mua'tyey i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, hua'namuáaraj ajta tyihua'íhuo'raj.

⁴⁷ Majta néijmi'i i maj janamuajraca'aj je'ej mu tyojo'sejraca'aj a'íjci jime' ti tyámua' naa tyojó'iteeca'aj ajta je'ej ti a'ín tyihua'íxaatyaca'aj.

48 Matí'ij i huásimua'mua' jaaséj, je'ej mu tyo'taséj, ajta i náanajra' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyiyóoj, ¿ji'nye een jime' a'yan páta'uurej? Tu'ríj jéehua muáahuoj nyáaj ajta a' táataj, je'ej tu pua'aj tyá'tamuajtyaca'aj muéetzij jime'.

49 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—¿Ji'nye siaj sij nyahuoca'aj? ¿Nyi sequée jamua'reej ti a'yan tyúuxie've' nyaj a'úun je'rájcatyij i nyavástara' chi'táj?

50 Majta a'íimaj camu yo'itéej muá'raa je'ej ti tyihuá'ixaatya'ca'aj.

51 Aj pu'ij hua' jamuán jó'raa a'ájna a Nazaret, jo'tij ij jo'vé'sej néijmi'i jin huá'tzaahuatya'aj i juhuásimua'. Ajta i náanajra', a'íi pu néijmi'i ju'avaataca'aj i jutzájta'.

52 Ajta i Jesús jéetze' pu tyéve'sesima'aj, ajta jéetze' arí tyo'mua'reeriaca'aj, ajta Dios pu tyámua' tyeetyájtóo, majta a'íimaj i tyeítýee.

3

Tí'ij i Juan tyihuá'ixaatya'ca'aj a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Pu'ríj tamuáamuata' japuan anxí nyinyi'ra'aj tyoomá'caj ti tyí'íjtaca'aj a'ájna i Tiberio, ajta a'ájna i Poncio Piláato a'íi pu tajtúhuan jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna a Judea, ajta i Herodes a'áa pu tyejé'íjtaca'aj a Galillea, ajta i ihuáaria'ra' a'íjci i Herodes Filipo ti ántyapuaj a'íi pu tajtúhuan jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna a Iturea, ajta a'ájna a Traconíte, ajta a'ájna i Lisantias a'áa pu ja'tajtúhuanyica'aj a'ájna a Abilene.

2 Ajta a'ájna i Anás ajta i Caifás, a'íi mu puaríj jin tyityetyú'uuca'aj i tyeýúuj tzaajta'. A'ájna imuáj pu i Dios jaatajé a'íjci i Juan i ti yójra' pué'een a'íjci i Zacarías a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij,

3 Juan pu'ij néijmi'que' huáaraa véjri' a'ájna i játya'naj jitze i Jordán, a'yaa pu tyihuá'ixaatya'ca'aj i tyeítýee ti a'yan tyúuxie've' maj tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi majta je'en huá'i'huaj, tí'ij i Dios tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'ítzee.

4 A'yaa pu tyu'ríj je'ej ti tyo'tyéyu'xaca' a'ájna i Isaías i ti Dios jitze ma'can, tyí'xajtaca'aj ti a'yan tijin:

A'táj pu aja'jijhua a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij, a'yaa pu tijin:

“Tyámua' xu huó'uurej siaj sij jajchó've'ej i tavástara', siajta néijmi'i jin tyu'túu'uunyi' siaj sij tyámua' eenye'.

5 Miche' néijmi'que' tya'vá'jístya'xi'in a ti ja'tyacúcu'nyijmee,

ajta néijmi'que' oorióoje'yij jo'tij i jiríj jo'quéetmee,

ajta i juyéj ti tyuututájmee, a'íi pu huatóoje'yij,

Ajta jo'tij quee jo'pá'tzaa, miche' jo'ré'je'yitye'en.

6 Néijmi'i i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'íi mu jaséjran a'íjci i ti Dios jin tajapúa huatányuusij.”

7 Matí'ij i tyeítýee ajo'ré'nyinyiica'aj tí'ij i Juan huó'íiraj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—Mua'aj mu siaj cú'cu'see jitze eeráma'can. ¿A'tanyij mua'ajmaj jamuaaté'exaa yee tíquee já'muaci'tyij i puéjtzij ti yan huataséjre'sij?

8 Siata'aj tyámua' tyityetyúucha'íij, ta'aj ij huataséjre'en siaj seríj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi, siajta quee a'yan tyí'xajtaj yee: “Itýáj

tu Abraham jitze eeráma'can", ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e ti i Dios jaayí'tin ti a'yan ja'uurej i tyetyéj tí'ij a'ín pué'eenye' i ti Abraham jitze eeráma'can.

⁹ Ajta i tyapuéj pu'ríj tyámua' een tí'ij je'ejveechixi'in i ciyéj néijmi'i i náana'ra'. Néijmi'i i ciyéj tiquee tyí'tajcaa a'íñ pu tyu'ré'veechi'huaj ajta tyu'tyáteeri'huaj.

¹⁰ Aj mu mij i tyeítyee a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Ji'nye tyana'aj tyij rinyij?

¹¹ Juan pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—A'íjna i ti hua'puácaa tyí'ij síicu'rij, che' séej jaatáchuiitye'en a'íjci tiquee tyísiicu', ajta a'íjna i ti tyí'ijcha'ij i ti tyí'cue'ri', che' tyaatá'an a'íjci i ti quee tyí'táj tyícha'ij.

¹² A'íñ mu majta aje'ré'nyej mej mij huái'huaj i maj huá'jijva'ca'aj i maj tyí'ti'ijcicaa, mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Juan tíjin:

—Maeestro, ¿ji'nye táarinyij ityáj?

¹³ Juan pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Caxu jéetze' huá'jijve'ej, sulu a'íj xu'uj ancuriáan a'chu ti xá'pui'.

¹⁴ Séecan mu majta i xantáaru' a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Ari ityáj, ¿ji'nye táarinyij?

A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Caxu tyí'táj huá'nahue'raj i tyeítyee, caxu hua'nyeechej nusu siaj hue'tzij jin tyihuá'xajtzi'raj tyí'táj maj jin quee a'yan huaríj, siata'aj a'íjci jin tyámua' tyityóomuajtyaj a'chu maj tyaja'muanajchitye'ej.

¹⁵ Majta a'íimaj i tyeítyee je'ej mu tyojo'sejraca'aj, majta a'yan tyúu'íhuo'raca'aj típua'aj i Juan a'ín pué'eenye' i Ciriístu',

¹⁶ ajta i Juan pu a'yan néijmi'caa tyu'té'exaaj tíjin:

—Nyáaj nu ji'ré'can jime' jájtyij jin já'mua'íiran, ajta síj pu maja've'mej ti i júuricama'ra' i Dios jin já'mua'íiran. A'íñ pu jéetze' va'cán jin antyúumua'reej nyequee nyáaj, capu nyéetzij nyetyéviitye' nyaj ja'ajta'í'pu'xi'in i ca'quéera'an.

¹⁷ A'íñ pu ji'tyáa' i ti jitzán ja'náca'tzij i játza'ra'an i tyeríicuj, tí'ij jujíme' jájsi'rej i xiéerij. Ajta a'íjci i ímue'rij a'íj pu utyátoosij i chóorij tzajta', ajta i xiéerij a'íñ pu jaatyáteeraj i tiéj jitze tiquee a'náj já'mu'nyij.

¹⁸ A'yaa pu'ij, ajtáhua'aj séecan i nyúucarij jime' pu i Juan a'yan tyihuá'ixaatya'ca'aj i tyeítyee.

¹⁹ A'íj pu ajta tyityá'xij a'íjci i Herodes ti tajtúhuan jin tyi'tyávaaca'aj, ji'nye a'íj pu tyévi'tinye'ej a'íjci i Herodías, i ti íira'ra'an pué'eenye'ej i ihuáaria'ra' i Herodes, ajta a'íjci jime' i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íica'aj,

²⁰ ajta i Herodes jéetze' pu je'ej pua'aj huaríj tyí'táj jime', a'íñ pu je'tyáanaj a'íjci i Juan.

Tí'ij Juan jáa'íiri' a'íjci i Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ A'yaa pu tyu'ríj tí'ij ooj i Juan hua'íiracaj i tyeítyee, a'íj pu ajta huá'íiri' i Jesús, ajta tí'ij i Jesús tyenyúusima'caj, aj pu'ij antacúj i tajapúa,

²² ajta i júuricama'ra' i Dios, a'íñ pu aje'cáanyej a'yan huasé'rihua'aj tí'ij cúcui', ajta je'en nyúucarij uje'cánamuajrej i jútye', ti a'yan tyí'xajtaca'aj tíjin:

—Muáaj paj nyiyóoj pué'een i nyaj jéehua jaxie've', muéetzij nu mua'antyíhuoo.

A'íimaj i ti Jesús hua' jitze eeráma'can
(Mt. 1:1-17)

²³ Ajta a'íjna i Jesús a'yaa pu tyéejcha'iica'aj a'chu seityéj japuan tamuáamuata' nyinyi'ra'aj ti'ij huatyóochej ti tyu'muarie'en. Majta a'yan tyí'mua'ajcaa ti yójra' pué'eenye'ej a'íjci i José. Ajta a'íjna i José, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Elí,

²⁴ ajta a'íjna i Elí, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Matat, ajta a'íjna i Matat, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Leví, ajta a'íjna i Leví, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Melquí, ajta a'íjna i Melquí, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Janai, ajta a'íjna i Janai, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i José,

²⁵ ajta a'íjna i José, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Matatías, ajta a'íjna i Matatías, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Amós, ajta a'íjna i Amós, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Nahúm, ajta a'íjna i Nahúm, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Esli, ajta a'íjna i Esli, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Nagai,

²⁶ ajta a'íjna i Nagai, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Máhat, ajta a'íjna i Máhat, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Matatías, Ajta a'íjna i Matatías, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Semei, ajta a'íjna i Semei, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i José, ajta a'íjna i José, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Judá,

²⁷ ajta a'íjna i Judá, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Johanán, ajta a'íjna i Johanán a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Resá, ajta a'íjna i Resá a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Zorobabel, ajta a'íjna i Zorobabel, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Salatiel, ajta a'íjna i Salatiel, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Nerí,

²⁸ ajta a'íjna i Nerí, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Melquí, ajta a'íjna i Melquí, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Adí, ajta a'íjna i Adí, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Cosam, ajta a'íjna i Cosam, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Elmadam, ajta a'íjna i Elmadam, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Er,

²⁹ ajta a'íjna i Er, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Josué, ajta a'íjna i Josué, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Eliézer, ajta a'íjna i Eliézer, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Jorim, ajta a'íjna i Jorim, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Matat, ajta a'íjna i Matat, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Leví,

³⁰ ajta a'íjna i Leví, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Simeón, ajta a'íjna i Simeón, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Judá, ajta a'íjna i Judá, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i José, ajta a'íjna i José, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Jonam, ajta a'íjna i Jonam, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Eliaquim,

³¹ ajta a'íjna i Eliaquim, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Meleá, ajta a'íjna i Meleá, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Mená, ajta Mená, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Matatá, ajta a'íjna i Matatá, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Natán, ajta a'íjna i Natán, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i David,

³² ajta a'íjna i David, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Isaí, ajta a'íjna i Isaí, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Obed, ajta a'íjna i Obed, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Booz, ajta a'íjna i Booz, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Salmón, ajta a'íjna i Salmón, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Nahasón,

³³ ajta a'íjna i Nahasón, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Aminadab, ajta a'íjna i Aminadab, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Aram, ajta a'íjna i Aram, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Esrón, ajta a'íjna i Esrón, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Fares, ajta a'íjna i Fares, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Judá,

³⁴ ajta a'íjna i Judá, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Jacob, ajta a'íjna i Jacob, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Isaac, ajta a'íjna i Isaac, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Abraham, ajta a'íjna i Abraham, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Taré, ajta a'íjna i Taré, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Nahor,

³⁵ ajta a'íjna i Nahor, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Serug, ajta a'íjna i Serug, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Ragau, ajta a'íjna i Ragau, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Péleg, ajta a'íjna i Péleg, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Heber, ajta a'íjna i Heber, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Sala,

³⁶ ajta a'íjna i Sala, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Cainán, ajta a'íjna i Cainán, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Arfaxad, ajta a'íjna i Arfaxad, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Sem, ajta a'íjna i Sem, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Noé, ajta a'íjna i Noé, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Lámeç,

³⁷ ajta a'íjna i Lámeç, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Musalén, ajta a'íjna i Musalén, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Enoc, ajta a'íjna i Enoc, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Jared, ajta a'íjna i Jared, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Mahalaleel, ajta a'íjna i Mahalaleel, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Cainán,

³⁸ ajta a'íjna i Cainán, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Enós, ajta a'íjna i Enós, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Set, ajta a'íjna i Set, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Adán. Ajta a'íjna i Adán, a'íi pu yójra' pué'eenye'ej i Dios.

4

Ti'ij tyiyáaru' tyu'tatyésej ti jaamué'tin a'íjci i Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Ti'iquij Jesús jimi huatyá'itzee i júuricama'ra' i Dios, aj pu'ij uja'rájraa i játya'naj jitze ti a'yan ántyapua'j tijin Jordán, ajta a'íjna i júuricama'ra' a'íi pu yo'ví'tij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij.

² A'áa pu'ij huá'puatyej xicáj já'tyeej, ajta i tyiyáaru' pu tyúutyessi'ria'ca'aj ti jaamué'tin ti'ij tyi'tij jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi. Ajta i Jesús capu tyi'tij huácuaj ti'ij na'aj a'áa já'tyeej, aj pu'ij huatai'cuataca'.

³ Ti'iquij i tyiyáaru' a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Típua'aj ji'ré'can jime' yójra' papué'eenye' i Dios, huata'íjtye' mu tyetyéj ti'ij páan huatyóotaahuaj.

⁴ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Capu i páan na'aj jin júurij ja'mej i tyáati'.”

⁵ Aj pu'ij i tyiyáaru' yo'ví'tij jo'tij ja'ajtyee, ti'ij néijmi'i jaataséjratye'en i cháanacaj,

⁶ ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu néijmi'i tyimuaatá'sij pej pij muáaj tyihuo'ta'íjtye'en i maj yan séejre' i cháanacaj japua. Ji'nye nyáaj nu a'íj ancuriáa', nyajta a'íj huata'sij a'tíj ti a'yan tyina'ráanajchi.

⁷ Tipua'aj pajtunutaj nyéetzij jimi pajta naatyáanajche, néijmi'i pu muéetzij tyí'mua'a'rij ja'mej.

⁸ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Siata'aj a'íj huatyáanajchej i tavástara' i Dios, a'íj xu'uj huatyáhuüre'en.”

⁹ Aj pu'ij i tyiyáaru' yo'ví'tij a'ájna a Jerusalén, a'áan pu ja'antyivi'tij i tyejúuj japua i ti jéetze' ájtyeej, a'yaa pu'ij tyaaté'exaa tijin:

—Tipua'aj ji'récán jime' yójra' paj pué'eenye' i Dios, ancájvetzi a'yájna,

¹⁰ ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Dios pu uhuojo'ta'ítij i maj jimi tyí'huüre' mej mij muáacha'ín.

¹¹ A'íj mu mua'ajriásij i jumuáca' jime'

pej pij quee tyi'tíj jitze eejca'cata'an ajta ti'ij quee tyi'tíj je'ej mua'uurej.

¹² Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu ajta tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Capáj tyi'tíj je'ej tyé'ihuo'raj a Dios ti'ij a'ín a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've'.”

¹³ Ti'ij i tyiyáaru' quee che' je'ej tyéejtyoj je'ej ti huárinyij, ti'ij ja'antymué'tin a'íjci i Jesús, aj pu'ij jimi ajtáara 'asta na'aj quee atyojo'ré'nyej a'náj ti a'yan tyu'xá'pui'intari'huaca' ti ajtáhua'aj huatóotyese'en.

Jesús pu huatyóochej ti tyu'muárie'en a'ájna a Galileea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Aj pu'ij Jesús jó'raa a'ájna a Galileea, ajta jéehua jitzán huatyá'ítzee i júuricama'ra' i Dios, majta néijmi'i i tyeítjee a'áa maj jo'cháatima'caa, a'íj mu jáamua'reeri' je'ej ti rijcaj a'ájna i Jesús.

¹⁵ A'íj pu tyihúa'mua'tyajca'aj i hua' tyejúuj tzajta', majta néijmi'i i tyeítjee tyámua' mu tyeetyájtóo.

Ti'ij Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Jesús pu a'áa jo'mej a Nazaret jo'tij jo've'sej. Ti'ij atyojo'ré'nyej a'ájna xicáara' mati'ij pua'aj juso'pii, a'úu pu tyejúuj tzajta' jo'tyájrurij ti'ij tyejí'tihua'aj, aj pu'ij huatyéechaxij ti jo'íjve'en i yu'xarij.

¹⁷ Mati'ij mij jaatapíj i yu'xarij Isaías ti jo'yú'xaca', a'aj pu'ij jo'tyoo i ti a'yan tyé'yu'si'huaca'aj tijin:

¹⁸ I júuricama'ra' i Dios pu nye jimi séejre',

ji'nye a'íj pu na'antýíhuoj,

nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue',

a'íj pu unyojo'ta'ítýaca' nyaj huo'té'exaatye'en a'íjma i maj námi' nyaj nyerij hui'rátóosij,

ajta nyaj tyihuó'huaatye'en i maj aracúcu'nyijmee,
 nyajta hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj jajpuéjtzij,
 19 nyej nyij huo'té'exaatye'en ti arí atyojo'ré'nyej a'náj ti i tavástara'
 tyámua' huá'uurej.

20 Aj pu'ij té'ej jaatyéejirej i yu'xarij, ajta je'en jaatapíj a'íjci i ti tyí'huiire' i tyeyúuj tzajta', ti'quij ooyíxij. Néijmi'i i maj a'úun je'rátya'ca'aj mu jaséjraca'aj.

21 Aj pu'ij huatyóochej ti a'yan tyihuo'té'exaatye'en tijin:

—Íjij pu a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyé'yusi' a'íjci jitze i yu'xarij i siaj seríj jáanamujri'.

22 Néijmi'i mu tyámua' tyá'xajtaca'aj a'íjci i Jesús, majta tyámua' naa tyojo'sejraca'aj a'íjci jime' i ti naa namuajria'ca'aj i nyúucarij ti jaataxájtaca'. A'yaa mu tyúu'ihuo'raca'aj tijin:

—¿Nyiquee a'ín pué'een i yójra' i José?

23 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Tyij sequee mua'aj a'yan tyinaaté'exaatye'sij a'íjci i nyúucarij i ti a'yan yee: “Muáaj mu paj tyí'hua'tacaa, asíj tyí'huá'huaatye'”; siajta a'yan tijin: “A'yájna tyati'ij tyáanamujri' je'ej paj tyú'ruuj a'ájna a Capernaúm, pata'aj pajta a'yan huárinyij iye'ej jo'paj já'ma'can.”

24 A'yaa pu ajtáhua'aj tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyira'aj jime' maj quee tyámua' tyeetyéjeevij a'íjci i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj a'íimaj i maj a'áa jo'cháatimee jo'tij a'ín já'ma'can.

25 A'yaa pu tyí'ja'yájna, maj jéehua i úucaa séjria'ca'aj i maj jujimua'astaca'aj ti'ij yan séjria'ca'aj i Elías, a'ájna ti'ij huéicaj nyinyi'ra'aj japuan jé'ta' á'tyeej maj quee che' viiyaca'aj, ajta jéehua huatújri'huaca'aj néijmi'que' ti'ij na'aj a'áa ti huataca'aj a Israel,

26 Ajta a'ájna i Elías capu huata'ityi'huaca' a'íjma jimi i úucaa i maj huóojimua'astariaca' i maj Israel jitze ajtyáma'can, sulu a'áa pu jó'me'en séej jimi i íiti' ti jusíjtaca'aj, a'áa ti já'chajca'aj a'ájna a Sarepta, véjri' a'ájna a chájta'naj jitze i Sidón.

27 Jéehua mu majta séjria'ca'aj i maj ca'atzájma'caa a'ájna a Israel, ti'ij ooj tyi'tyávaaca'aj a'ájna i Eliseo i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, ajta capu a'tíj tyú'huaaj, sulu a'íj pu'uj a'íjci i Naamán Siria ti já'ma'can.

28 Mati'ij a'yan tyáanamujri' i tyeítyee i maj tyeyúuj tzajta' je'rátya'ca'aj, néijmi'i mu jéehua huatanyinyu'cacuca'.

29 Aj mu mij ájhuiixij, mati'ij mij yo'ví'tij ca'nyéjrij jime', mej mij jirátóonyij i chájta'naj jitze, a'áa mu yo're'nyijtyej jo'tij ja'ancátyee i jiríj jitze, mej mij a'áan ja'ancárieenyij jo'tij ja'ancátyee.

30 Ajta a'ájna i Jesús a'áa pu hua' jé'ta' huatyenyéj ti'ij jó'raa.

*Jesús pu tyéviij tyú'huaaj tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj
 (Mr. 1:21-28)*

31 Jesús pu a'áa jo'mej a'ájna a Capernaúm, chájta' a'áa ti ja'ajtyáma'can a Galileea, ajta a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán juso'pihua'aj, a'íi pu tyihuá'mua'tyahua'aj i tyeítyee.

32 Majta i tyeítyee jéehua mu tyámua' yó'namuajraca'aj je'ej ti a'ín tyihuá'ixaatya'ca'aj, jinye a'yaa pu tyí'xajtaca'aj ti'ij i ti va'cán jin tyi'tyéjvee.

³³ A'újna u tyeyúuj tzajta' a'úu pu sáij tyáati' jo'tyávaaca'aj ti tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj, a'íi pu'ij ca'nyiin jin jaatajé a'íjci i Jesús, a'yan tijin:

³⁴ —Capáj je'ej ta'uurej. ¿Ji'nye pej pij tyita'antyiú'nyi' ityájma muáaj Jesús Nazaret paj já'ma'can? ¿Nyi a'íjna jin mupo've'mej pej pij ta'antypuá'ritye'en? Nyáaj nu muamua'tyej, a'yaa nu tyá'mua'reej paj a'íin pué'een i ti naa een i Dios ti jimi jo've'mej.

³⁵ Jesús pu'ij jajtyá'xij i tyiyáaru' a'yan tijin:

—Capáj tyi'táj xajtaj, iirájra' mu tyévi'j tzajta'.

Aj pu'ij i tyiyáaru' aya'rájriee a chóota' i tyévi'j meeséeracaj i tyeítyee, ti'ij quee je'ej jáaruuj a'íjci i tyévi'j aj pu'ij iirájraa.

³⁶ Néijmi'i mu tyámua' tyu'tátziin i tyeítyee, majta a'yan tyúu'ihuora'ca'aj tijin:

—¿Tyi'tanyí nyúucarira' pué'een i ti jin tyí'xaj? A'íi pu tyihuá'ijtye' i tyiyáaru'see, a'íj pu jin antyúumua'reej ti hui'rá'ityej i tyiyáaru'uj, majta je'en a'íimaj janamuaj.

³⁷ Majta néijmi'que' jaxajta'ca'aj a'íjci i Jesús ti'ij na'aj jo'maj jo'cháatima'caa.

Jesús pu tyáahuaj i mu'nyáara' a'íjci i Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Aj pu'ij i Jesús iirájraa i tyeyúuj tzajta' ti'quij a'áa ja'rá'aj a Simón ti ja'chej. Ajta a'íjna i mu'nyáara' i Simón, a'íi pu tyí'cui'ca'aj, jéehua pu puístaca'aj, aj mu mij jaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti tyáahuaaty'e'en.

³⁹ Jesús pu'ij ecóotutaca' a'íjci jimi, ti'quij jajtyá'xij a'íjci i ti jin tyí'cui', aj pu'ij huatyápua'riaca' i cui'nyi'ra'aj. Ti'quij ájchej ajta je'en tyihuo'cue'ej.

Ti'ij Jesús tyihuó'huaa jéehua i tyeítyee

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ti'ij huaré'chumua'riaca', a'íimaj i tyeítyee mu hua're'vi'tixij i Jesús jimi néijmi'caa i maj tyí'cucui', a'íi pu'ij hua'vá'muarie'xij séej ajta séej, ajta je'en tyihuó'huaa.

⁴¹ Majta i tyiyáaru' i tyeítyee maj tzajta' séjria'ca'aj, néijmi'i mu iirácij, a'yaa mu tyí'tyejijhuaca'aj tijin:

—Muáaj paj yójra' pué'een i Dios.

Ajta i Jesús pu hua'ajtyá'xij, capu ij hua'tá'caria'aj maj tyu'taxáj, ji'nye máamua'reeriaca'aj ti i Jesús a'íin pué'eenye' i Ciriistu'.

Jesús pu huá'ixaaty'e' i nyúucaria'ra' i Dios a'ájna jo'maj jóosi'rui

(Mr. 1:35-39)

⁴² Ti'ij huatapuá'riaca', Jesús pu eerájraa a'ájna a chájta', a'áa pu'ij ja'rá'aj jo'tij quee a a'táj. Majta a'íimaj i tyeítyee a'íi mu uyó'huosij, mati'ij mij a'áa ja'rá'aj jo'tij je'ej jé'eenye'ej. A'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj jaatyá'itzen, ti'ij quee jó'yi'can,

⁴³ ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa pu tyúuxie've' nyej nyajta huo'té'exaaty'e'en i nyúucaria'ra' i Dios séecan i tyeítyee i maj séej chájta'naj jitze jo'cháatimee, ji'nye a'íj nu jin ujo'ta'ityi'huaca'.

⁴⁴ A'yaa pu'ij i Jesús tyu'má'ca'aj hua'ixáatya'aj i nyúucaria'ra' i Dios hua' tyeyúuj tzajta' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

5

Mati'ij huatámui'riaca' i hue'tyéé

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Jesús pu a'áa jo'tyaváacaj jo'tij jájtyij ja'va'ástimee a ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Genesaret, mati'ij jéehua i tyeítýee jimi ajtyáxiiriaca', mej mij jáanamuaaj i nyúucaria'ra' i Dios.

² Jesús pu hua'puácaa huaséj i báarcuj maj a'áa jo'tyú'uuca'aj a ti joo'ástimee i jájtyij. Majta a'íimaj i maj hue'tyéé vivi'raciaa a'íi mu tyí'jo'sica'aj i tápi'narij.

³ Aj pu'ij Jesús atyájraa séej jitze i báarcuj, a'íjna i Simón ti jacii, ajta je'en jaatáhuaviiri' ti a'tzúj a' ímuáj huatyéechaxij a jáata'. Aj pu'ij a'áa a'ráayixij i báarcuj jitze, a'áa pu raquée tyihuo'muá'tyej i tyeítýee.

⁴ Ti'ij ja'antyipua'rij i ti tyihuo'ixaa, a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i Simón tijin:

—Pata'aj a' ímuáj uré'nyej jo'tij jéetze' ja'tyáati' i jájtyij, a'áa pu tye'tyáahua'xij i tápi'narij, i hue'tyéé siaj jin vivi'raciaa.

⁵ Simón pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, tu'ríj huatáxa'ii tyaj tyí'muarie', catu tyi'tij huatyéevi', ajta muáaj paj a'yan tyí'nye'ijtye', nyáaj nu ja'tyáhua'xij i tápi'narij.

⁶ Mati'ij ja'tyáahua'xij i tápi'narij, jéehua mu huápu'ij hue'tajájpuaaj i hue'tyéé, tímua' pu tyu'tyásujtza'nyixij i tápi'narij.

⁷ Aj mu mij huo'tajé i maj hua' jamuán tyí'muarie'ca'aj i maj séej jitze aráatyij i báarcuj mej mij ajo're'nyej majta huo'táhuire'en. A'íi mu mij ajo're'nyej, mati'ij mij hua'vá'jistyaxij i hue'tyéé i báarcuj jitze, tímua' mu ajo'cárutyixij a'íjci jime' maj avá'jistyaca'aj i hue'tyéé.

⁸ Ti'ij a'yan tyeeséj a'íjna i Simón, a'íi pu tyítunutaca' a'íjci jimi i Jesús, ajta a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Jó'ra' nye jimi nyavástara', j'i'nye jéehua nu a jimi ootyá'ítzee.

⁹ A'yaa pu tyu'taxájtaca' a'íjna Simón, j'i'nye a'íjna majta i séecan tyámua' mu tyu'tátziin a'íjci jime' maj jéehua hue'tajájpuaaj i hue'tyéé.

¹⁰ A'yaa mu cha'taj tyí'tziinya'ca'aj a'íjna i Santiago ajta i Juan, i maj yójmua'mua' pué'een a'íjci i Zebedeo, a'íi mu jamuán tyí'muarie'ca'aj i Simón. Ajta Jesús pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Simón tijin:

—Capáj tyí'tziinye'ej, ijíj ti yujo'que'tij ja'mej, nye jimi paj tyeítýee tyísiire'ej.

¹¹ Aj mu mij hue'tajájpuaaj i báarcuj jo'tij jo'huáchij, a'áa mu néijmi'i tyojoohuá'xij mati'ij mij jamuán jo'cáj a'íjci i Jesús.

Jesús pu a'tij tyú'huaaj ti atzáj jitzán tyinyáxi

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Séej xicáj jitze, Jesús pu a'áa jo'tyaváacaj jo'tij ja'chajta', ti'ij síij tyáati' aje're'nyej ti tyí'cui', jéehua pu cá'atzaca'aj i juhué'ra' jitze, ti'ij jaaséj a'íjci i Jesús, aj pu'ij tyítunutaca' a'áa pu chóota' rá'aj junyéerin jime', a'yaa pu'ij tyaatáhuaviiri' tijin:

—Nyavástara', tìpua'aj mua'ránajchij paj tyináahuaatye' i nyaj jin tyí'cui'.

¹³ Jesús pu huataméjca'taca' ti'quij ja'ajtamuáriej, a'yan tye'ixáatye'ej tijin:

—A'yaa nu tyá'xie've' nyaj tyimuáahuaatye'en, pata'aj tyámua' huárinij.

Ti'ij a'yan tyaaté'exaa aj pu'ij huarúj,

¹⁴ ajta i Jesús a'yaa pu tyaata'íj tijin:

—Capáj a'tíj ixaatye'ej, sulu a'úu paj jó'me'en i tyeýúuj tzajta' pej pij huatá'sejrataj a'íjci jimi i puaaríj, pajta tyu'támu'vejritaj a'yájna ti'ij tyu'ta'íjtaca' i Moisés, mej mij a'íimaj jáamua'reej i puaaríj tijin papu'ríj huarúj.

¹⁵ Majta a'íimaj i tyeítyee, a'íi mu jáamua'reeri' je'ej ti i Jesús huaríj, jéehua mu mij i tyeítyee jimi tyúusi'rihua'aj mej mij jáanamuaaj ajta ti'ij tyihuó'huaatye'en a'íjma i maj tyí'cucui'ca'aj.

¹⁶ Ajta i Jesús pu ajtáyi'caa hua' jimi ti'ij jusíj huatyényuunyij jo'tij quee a a'tíj.

*Jesús pu tyihuo'tú'uunyi'ri' ajta séej tyú'huaaj i ti quee tyéchavaaj
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)*

¹⁷ Séej xicáj jitze ti'ij i Jesús tyihua'mua'tyáacaj, séecan mu i fariseos a'áa ja'ajtyá'ca'aj majta i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'áa mu ja'rácii'nyaca'aj a'ájna a Galileea, majta séecan a'ájna a Judea, majta séecan a'ájna a Jerusalén. Ajta a'íjna i ti i Dios néijmi'i jin putyí'uurej a'íj pu jimi séjria'ca'aj i Jesús ti'ij tyihuó'huaatye'en i maj tyí'cucui'.

¹⁸ Aj mu mij séecan a'áa jo're'nyej, tyévij mu huáchuisima'aj, itárij mu japuan ju'ujtyácaj, capu tyéchavaaj a'íjna i a'tíj. A'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj ju'tyátoonyij u chi'táj mej mij a'áa yo're'tyej i Jesús jimi,

¹⁹ ajta camu jatyoova'aj jo'maj jo'tyájrutyey, ji'nye jéehua mu tyeítyee eetyóosi'ria'ca'aj ata' puéertaj, aj mu mij antyicíj i chi'ij japua, mati'ij mij ja'náacuj, aj mu mij ju'cájtoo i itárij japuan mu'ujtyácaj, hua' tzajta' i tyeítyee jo'tij i Jesús jo'tyéjvee.

²⁰ Ti'ij i Jesús huo'séj maj tyá'tzaahuatya'ca'aj, a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i ti tyí'cui' tijin:

—Nya' amíincuj, nu'ríj tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

²¹ Aj mu mij i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze majta i fariseos, a'íi mu huatyóohuij maj a'yan tyú'mua'tyij tijin: “¿A'tanyíj pué'een a'mújna ti'ij óoca'nyej ti je'ej pua'aj tyu'taxáj i Dios jimi? A'íi pu'uj i Dios a'ín pué'een i ti tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'itzee.”

²² Ajta a'íjna i Jesús a'íi pu jáamua'reeri' je'ej maj tyí'mua'ajcaa, a'yaa pu'ij tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye siaj sij a'yan tyí'mua'tzej?

²³ ¿Tyí'tanyí jéetze' tyési', nyi nyej a'yan tyu'taxáj yee: “Nu'ríj tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi”, na'ríj yee: “Ájchesij, pajta rájra'nyij?”

²⁴ A'yaa nu nyij tyajamuataséjratye'sij ti i yójra' i Dios a'íjna jin antyúumua'reej ti'ij tyihuo'tú'uunyi' i tyeítyee i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi iyan i cháanacaj japua.

Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti quee tyéjchevej tijin:

—Muéetzij nu a'yan tyí'mua'ixaatye' tijin, ájchesij, pajta ja'antyipíj mua' itáaj, jó'ra' jo'paj ja'chej.

25 Aj pu'ij ájchej a'íjna i ti quee tyéchavaaj néijmi'i metyi'séeracaj, ajta je'en jají i itárij ti japuan újca'tyii, ti'quij jó'raa i juchéj tye'tyóotzi're'ej i Dios.

26 Néijmi'i mu tyámua' tyo'taséj majta tyaatatyójtzi'rej i Dios, jéehua mu tyi'tzínnye'ej a'yan metyu'taxájtaca' tijn:

—Íjij tu tyeríj a'íj huaséj i ti huápu'i'ij naa huasé'rin.

Ti'ij Jesús jaatajé a'íjci i Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Aj pu'ij té'ej Jesús iirájraa ti'quij séej huaséj ti huá'jijve' a'íjma i maj tyí'ti'ijcicaa a'ájna pujmua' a Roma. A'yaa pu ántyapuaaca'aj tijn Leví, a'úu pu je'rácatyii u chi'táj jo'maj huaja'jijve'. Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

28 Aj pu'ij Leví ájchej, néijmi'i pu atyojoohua'xií ti'quij Jesús jamuán jó'raa.

29 Ti'quij a'íjna i Leví tyu'yé'estej i juchéj a'íjci jime' ti arí Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, majta a'íimaj i maj tyí'tyejijve', majta séecan i tye'tyee a'íi mu hua' jamuán tyú'cuaa.

30 Majta a'íimaj i fariseos majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'íi mu huatyóohuij maj je'ej pua'aj tyihuo'xáj a'íjma i maj Jesús jamuán huacíj. A'yaa mu tyihuo'té'exaaaj tijn:

—¿Ji'nye siaj sij hua' jamuán tyí'cua'caa siajta ya'caa hua' jamuán i maj tyí'tyejijve', siajta hua' jamuán i maj jéehua je'ej pua'aj ricij?

31 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijn:

—A'íimaj i maj tyámua' een majta i maj quee tyí'cucui', capu hua' jitze juxie've' maj ajo're'nyej a'íjci jimi i ti tyí'hua'tacaa, sulu a'íimaj mu i maj tyí'cucui'.

32 Canu nyáaj a'íjna jin mujo've'mej nyej nyij a'íjma huatájeevej i maj tyámua' een, sulu a'íjma i maj jéehua á'itzeere', mej mij tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi.

Mati'ij jaata'íhuo'ri' je'ej maj tyityahuóo'itzi've'en

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Jesús tijn:

—A'íimaj i maj Juan jamuán huaci'ij majta i maj fariseos jitze ajtyáma'can jéehua mu ju'itzi'vee, majta jahuoo i Dios jimi, majta a'íimaj i maj a jamuán huaci'ij a'náj tina'aj mu tyí'cua'caa majta ya'caa.

34 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijn:

—¿Nyiquij múu'itzi've'en a'íimaj i maj huo'tá'inyej mej mij tyú'cua'nyij jo'tij a'tíj jo'tyényeiichij, tìpua'aj ooj hua' jamuán ajo'tyáaacaaj a'íjna i ti huatyényeiichij?

35 Ajta a'yaa pu atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' maj jitzán já'vi'tin a'íjci i ti huatyényeiichij, ti'ij a'yan tyá'ra'nyij aj mu mij ju'itzi've'en.

36 A'yaa pu ajta tyihuo'té'exaaaj tijn:

—Capu a'tíj jacu'nya'puan i cáanarij ti mí'ma'can a'íjci jime' i cáanarij ti jájcuaj. Tìpua'aj a'íjci jin jaacu'nya'puaj, a'íi pu huatyátzu'taj i cáanarij ti jájcuaj ti'ij huatyájo'sinyi'huaj, aj pu'ij anasúutza'nyij i ti mí'ma'can ti'quij jéetze' va'tíj anasúutza'nyij ja'mej.

³⁷ Camu majta ju'cáto'sij i navíj limeetara' tzajta' ti pítie'nyi' i nahuáj maj moochán jáataahuaca', ji'nye a'íi pu i nahuáj ti jájcuaj jo'tasújtza'naj i navíj ti pítie'nyi', aj pu'ij jó'vesij i navíj ajta i nahuáj.

³⁸ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' maj ju'cáto'nyij i navíj limeetara' tzajta' ti jájcuaj a'íjci i nahuáj ti ajta jájcuaj.

³⁹ Ajta mati'ij ja'antyiye'en i nahuáj ti mí'ma'can, capu a'táj jaxie've' ti ju'cáaye'en i ti jájcuaj, ji'nye a'yaa pu tyu'taxájtaj tíjin: "Jéetze' pu ajmé'ra'aj i nahuáj ti mí'ma'can."

6

I maj Jesús jamuán huacíj mu muéeya'aj újcuuxij a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ A'ájna xicáara' jitze maj jitzán juso'pii, Jesús pu a'áa jooma'ca'aj jo'tij tyajá'huasti'. Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, a'íi mu jí'ijtzaanaxij i muéeya'ra' i tyeríicuj, mati'ij mij jajcua'tíraa i játza'ra'an.

² Aj mu mij séecan i fariseos a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Ji'nye siaj sij a'yan ricíj je'ej ti quee tyí'rij siaj a'yan huárinyij a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii?

³ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa'j tíjin:

—¿Nyi sequéé a'náj jo'jijvej i yu'xarij jitze je'ej ti huaríj a'ájna i David ti'ij huataí'cuataca', majta i maj jamuán huací'ca'aj?

⁴ A'úu pu jo'tyájrurij i tyeyúuj tzajta', i ti chí'ra'an pué'een i Dios, ajta je'en a'ájna iirái'puj i páan i maj Dios huatámu'vejrij, ti'quij jáacuaj, ajta huo'ta' a'íjma i maj jamuán huací'ca'aj, ajta a'íjci i páan a'íi mu'uj jacua'caria'aj i puaríij.

⁵ A'yaa pu ajta tyihuo'té'exaa'j tíjin:

—A'ájna i yójra' i Dios a'íi pu ajta antyúumua'reej a'íjci xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii.

Jesús pu séej tyú'huaaj i ti tyí'cui' a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ajtáhua'aj séej xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii, Jesús pu a'úun jo'tyájrurij i tyeyúuj tzajta', ajta je'en huatyóochej ti tyihuo'ixaaty'e'en. Síij pu tyáati' a'úun jo'tyávaaca'aj tíquee támeeve'ej jumuáca'ta' pujmua',

⁷ majta a'íimaj i fariseos majta i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'íi mu ja'eeva'ca'aj mej mij jaaséj típua'aj tyáahuaty'e'en a'íjci xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii, a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj a'íj jin jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

⁸ Ajta i Jesús pu jamua'reeriaca'aj je'ej maj tyí'mua'ajcaa, a'íj pu jin a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti quee támeeve'ej tíjin:

—Ájchesij maj jé'ta' huatyéjchaxij.

Aj pu'ij a'ájna i tyáati' ájchej, ti'quij huatyéechaxij,

⁹ ti'quij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa'j tíjin:

—A'yaa nu tyajamuaata'íhuo'raj tíjin: ¿Tyi'tanyí i'ríj tyej tyij a'yan huárinyij a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii, nyi a'íjci jime' i ti

xá'puí' ca' a'íjci jime' i ti je'ej pua'aj een? ¿Nyiquij tyaj séej japua huatányuunyij ca' tyaj tyu'tá'an maj jaajé'caj?

¹⁰ Ajta je'en huo'séerajraa i maj a'áa ja'taváatima'caa, ti'quij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti quee támeevej tijin:

—Huatátzaaraj mua' muáca'.

Aj pu'ij i tyáati' jaatátzaaraca', ti'quij huarúj i jumuáca' jitze.

¹¹ Majta a'íimaj i fariseos jéehua mu huatanyínyu'cacuca', mati'ij mij huatyóohuij maj tyi'huóo'ixaatye'en je'ej maj huárinyij a'íjci jimi i Jesús.

Ti'ij Jesús hua'antyíhuoj a'íjma i maj tamuáamuata' japon hua'puaj ará'asej

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² A'ájna imuáj, Jesús pu a'áa jo'mej i jiríj jitze ti'ij huatyényuunyij i Dios jimi, huatáxa'ii ti tyényuusij.

¹³ Ti'ij huatapuá'riaca', aj pu'ij huo'tajé i maj jamuán huacíj, ti'quij tamuáamuata' japon hua'puácaa antyíhuo, ajta je'en a'yan huo'tamua'aj tijin apúusturu'uj ti a'yan huatóomua'aj tijin síj ti tyu'ta'íjtyi're'ej.

¹⁴ A'íi mu mij a'íin pué'een i ti hua'antyíhuoj: A'íjci i Simón, i ti a'yan jaatamua'aj tijin Pedro, ajta a'íjci i Andrés, ihuáaria'ra' a'íjci i Simón, ajta a'íjci i Santiago, ajta a'íjci i Juan, ajta a'íjci i Felipe, ajta a'íjci i Bartolomé,

¹⁵ ajta a'íjci i Mateo, ajta a'íjci i Tomás, ajta a'íjci i Santiago i ti yójra' pué'een a'íjci i Alfeo, ajta a'íjci i Simón, i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Celote,

¹⁶ ajta a'íjci i Judas i ti yójra' pué'een a'íjci i Santiago, ajta a'íjci i Judas i ti a'yan tye'entyímu'tacaa tijin Iscariote, a'íi pu a'íin pué'een i ti tyu'tátuii a'íjci i Jesús.

Jesús pu tyihuá'mua'tyej jéehua i tyeítjee

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Aj pu'ij i Jesús acájraa i jiríj japua hua' jamuán i ti hua'antyíhuoj, a'áa mu ja'rá'aj jo'tij jo'pá'tzaa. A'áa mu jéehua ja'tyúusiiria'ca'aj i maj majta jamuán huacíj, majta jéehua i tyeítjee ajtyáxiiriaca' i maj a'áa jo'cháatimee a Judea, majta i maj Jerusalén jo'cháatimee, majta a'áa maj jo'cháatimee a jájtyij ti ja'va'ástimee a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Tiro ajta a'ájna a Sidón.

¹⁸ A'íj mu jin aje're'nyej mej mij jáanamua'aj a'íjci i Jesús, ajta ti'ij tyihuó'huaatye'en i maj jin tyí'cucui'. Majta i maj jajpuéjtzij a'íjci jime' i tyiyáaru' ti hua' tzajta' séejre', Jesús pu néijmi'caa tyú'huaaj.

¹⁹ Néijmi'i mu i tyeítjee jaxie'va'ca'aj maj ja'ajtamuarie'en a'íjci i Jesús, ji'nye a'íi pu néijmi'caa tyí'huaatya'ca'aj a'íjci jime' i ti jin néijmi'i putyí'uurej i ti jitzán eerányinyiica'aj.

I ti ji're'can jime' tyi'tyáhuir'rii i Dios jimi

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Jesús pu huo'séerajraa a'íjma i maj jamuán huacíj, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Siata'aj huatóotyamua've'en mu siaj quee je'ej tyéejviicue', ji'nye mua'ajmaj pu tyajá'mua'a'rij a'áa ti tyejé'sejre' jo'tij i Dios tyejé'ijtaj.

21 'Siata'aj huatóotyamua've'en mu siaj tajcuj, ji'nye Dios pu néijmi'i tyajamuaatá'sij.

'Siata'aj huatóotyamua've'en mu siaj juyiin, ji'nye mua'aj xu huatóotyamua've'sij i Dios jimi.

22 'Siata'aj huatóotyamua've'en mati'ij i tyeítyee jamuájcha'íria'aj, majta jamuatyítyej, mati'ij je'ej pua'aj tyaja'muajeevaj nusu majamua'xaahuari'raj, a'íjci jime' siaj nyéetzij ná'tzaahuatyee'.

23 Jéehua xu huatóotyamua've'en tí'ij a'yan tyajá'mua'uuriaj, ji'nye mua'aj xu jéehua tya'ancuriáa'sij a'áa tí tyajá'ma'can jo'tíj i Dios já'sejre', ji'nye i hua' huásimua'ci'ij a'íjma i tyeítyee, a'yaa mu majta je'ej pua'aj huó'ruuj a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

24 'Siajta mua'aj mu siaj chíjtyaanyi'ij pu'éen, siata'aj huatóoxaamujritye'en, ji'nye mua'aj xu seríj néijmi'i tya'ancuriáa' i cháanacaj japua i siaj jin huóotyamua've'en.

25 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mu siaj juxáahuaj tyí'cua', ji'nye mua'aj xu huatatájcuj.

'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mu siaj na'naj, ji'nye mua'aj xu juyiinyen siajta huatóoxaamujritye'sij.

26 'Siata'aj mua'aj huatóoxaamujritye'en mati'ij néijmi'i tyámua' tyaja'muaxajtaj, ji'nye a'yaa mu cha'taj huaríj i hua' huásimua'ci'ij a'íjma jimi i maj hue'tzij jin tyihua'ixaatya'ca'aj i tyeítyee.

*Tyaj huo'xié've'en a'íjma i maj je'ej pua'aj tá'mua'raj
(Mt. 5:38-48; 7:12)*

27 'Siajta mua'aj mu siaj nyanamuj a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tíjin: Siata'aj huo'xié've'en a'íjma i maj je'ej pua'aj jamua'mua'raj, tyámua' xu tyityetyúucha'íj a'íjma jimi i maj jamuájcha'íre'.

28 Siata'aj tyámua' tyihuo'tyátoonyij a'íjma i maj je'ej pua'aj tyaja'muaxaj, siajta hua' jime' huatyényuunyj a'íjma i maj je'ej pua'aj tyaja'muaxaj.

29 Típua'aj a'tíj mui'tyéveenyij mua' apéesij jitze, pata'aj jaatá'an tí ajta síicita' pujmua' mui'tyéveenyij, típua'aj a'tíj muá'chuiiraj mua' máanacaj, pata'aj pajta mua' síicu' jaatá'chuiitye'en.

30 Típua'aj a'tíj tyi'tíj muahuaviiraj, pata'aj jaatá'an, ajta típua'aj a'tíj tyi'tíj muáa'ri' tí muéetzij mua' a'rij, capáj ca'nyéjrij jin jahuaviiraj tí'ij muaatátuiire'en.

31 Siata'aj a'yan cha'taj siana'aj hua' jimi huárinyij, je'ej siaj mua'aj tyá'xie've' mej mij a'yan jamuáa'uurej.

32 'Típua'aj mua'aj a'íjma siana'aj xie've'ej i maj majta já'muaxie've', çtyi'tanyí jin tyámua' siaricij siaj sij tyu'tyámue'tin i Dios jimi? Caxu tyi'tíj, ji'nye i maj jéehua á'itzeere' i Dios jimi a'íj mu majta hua'xie've' a'íjma i maj hua'xie've'.

33 Ajta típua'aj tyámua' setyityetyúucha'íj a'íjma jimi i maj tyámua' tyityetyúucha'ij ja'mua jimi, çtyi'tanyí jin je'ej tyajamuaatyáhuire'sij? A'íj mu majta a'yan tyityetyúucha'ij i maj jéehua á'itzeere' i Dios jimi.

34 Ajta típua'aj tyi'tíj siahuo'tanyíjtye' a'íjma i siaj a'yan tyihua'cho've' mej mij majta tyi'tíj jamuata'an, çtyi'tanyí jin tyámua' siaricij? A'íjma i maj jéehua á'itzeere' i Dios jimi, a'íj mu majta tyúunyejtye' séecan jamuán a'yan metye'ejcho've'ej mej mij majta a'íjma jimi tyi'tíj huo'tá'an.

35 A'yaa pu tyúuxie've' siaj mua'aj huo'xié've'en a'íjma i maj jamuájcha'íire', siajta tyámua' hua' jimi tyityetyúucha'íij, ajta tipua'aj tyi'tíj siahuo'tanyíjtye', caxu a'yan tye'ejchó've'ej mej mij majta a'íimaj tyi'tíj jamuata'an. A'yaa xu mua'aj jéehua tya'ancuriáa'sij, siajta yójmua'mua' pue'éenye'ej xá'ju'un i Dios tajapuá ti já'sejre', i ti ajta tyámua' huojo'mua'raj a'íjma i maj je'ej pua'aj ricij.

36 Siata'aj hua'ancu'vajxi'in i tye'ítyee, a'yájna ti'ij ajta i ja'muavástara' tyihua'cu'vej.

Tyaj quee huá'xijtye'ej i séecan

(Mt. 7:1-5)

37 'Caxu huá'xijtye'ej i séecan, ti'ij quee i Dios ajta mua'ajmaj jamo'xíjtye'en. Caxu puéjtzij hua'tá'care'en i séecan, ti'ij quee Dios ajta mua'ajmaj puéjtzij jamuata'an. Setyihuo'tú'uunyi', aj pu'ij i Dios ajta mua'ajmaj tyajamuaatú'uunyi'raj.

38 Siata'aj tyihuo'tá'an i séecan, aj pu'ij ajta i Dios mua'ajmaj tyajamuaatá'sij. A'yaa pu tyajamuaatá'sij ti'ij tyámua' jo'rio'uurej ajta jaatóoriaxi'íij ti'ij tyámua' naa tya'vá'jistixi'in. A'chu siaj mua'aj tyu'tapuéjve'sij, a'yaa pu cha'taj i Dios mua'ajmaj tyajamuaata-pejve'sij.

39 Jesús pu ajtáhua'aj séej nyúucarij huo'té'exaa a'yaa pu tíjin:

—¿Nyi je'ej tyí'rij ti síj ti arácun já'anvi'tij i séej ti ajta arácun? ¿Nyi mequee néijmi'i atyávatzij jo'tij ja'tyácun?

40 Capu a'íjna jéetze' juxie've' i ti tyúumua'tyej quee a'íjna i ti tyá'mua'tyej, ajta ti'ij ja'antyíci'tyij i ti tyúumua'tyej, aj pu xaa a'yan éenye'ej ja'mej ti'ij a'íjna i ti tyá'mua'tyej.

41 '¿Ji'nye een jime' petya'ráasej a'íjci i a'ihuáara' i ti cíi na'aj tyo'tyá'ítzee i Dios jimi, pajta muáaj pequee asíj aséej i paj jin jéehua á'ítzeere' i Dios jimi?

42 Ajta tipua'aj pequee jaséjraj i paj jin jéehua á'ítzeere' i Dios jimi, ¿ji'nye pej pij a'yan tyé'ixaatye' a'ihuáara' yee: Nye'ihuáara' nyiche' maaatáhuíire'en i paj jin ootyá'ítzee i Dios jimi? Muáaj paj quee ma' úmua'rej, anaquéej paj asíj hua'séeran i paj jin ootyá'ítzeerej i Dios jimi, aj pej pij tyámua' naa tyé'sejran pej pij jaatáhuíire'en a'ihuáara' i ti cíi na'aj tyo'tyá'ítzee i Dios jimi.

A'íjci i táque'ra' tu jin jamua'reeren tyi'tíj ti ciyáara' pué'een

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Capu je'ej tyí'rij ti i ciyéj ti jí'ren je'ej pua'aj eenye' huatatáca'an, capu ajta i'rij ti i ciyéj ti quee jí're'en naa eenye' huatatáca'an.

44 A'íj tu jin i táque'ra' jamua'reeren tyi'tíj ti ciyáara' pué'een, catu xápua' táque' juuran i ciyéj jitze ti tyétzicare', catu tyajta úuvaj táque'ra' antájuuraj i tzíjque'rixa' jitze.

45 A'íjna i a'tíj ti tyámua' tyí'tyevij, tyámua' pu ajta tyí'xaj, ji'nye tzajta' pu séejre' i ti naa een, ajta a'íjna i ti je'ej pua'aj tyí'tyevij, a'íi pu ajta je'ej pua'aj tyí'xaj, ji'nye a'íi pu tzajta' séejre' i ti je'ej pua'aj een. Ji'nye tyi'tíj ti tzajta' séejre' i tyévij a'íj pu huataxájta i tyénra'ra'.

I chi'ij ti tyámua' tyá'ajtaavijhuaca' ajta i síj ti quee tyámua' tyá'ajtaavijhuaca'

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ '¿Ji'nye siaj sij mua'aj a'yan tyí'nyejee tijin: "Tavástará', Tavástará'", siajta quee a'yan ricij je'ej nyaj tyajá'mua'ixaatye'?

⁴⁷ Nyáaj nu jamuaaté'exaatye'sij je'ej ti huasé'rin a'ájna i ti nyéetzij jimi mujo've'mej ti'ij náanamuaaj, ajta je'en a'yan huárinyij je'ej nyaj tyí'xaj.

⁴⁸ A'yaa pu huasé'rin ti'ij a'ájna i a'tíj ti chi'ij ájtaahuaca', anaquéej pu'ij tyétye' imuáj ja'tacúunajraa, ti'quij ja'ajtaahuaca' i jáxu'uj a'ájci japua i ti atátaavijhuaca'. Matí'ij mij huatyéviyaca', ajta huatámui'yaca' i játya'naj, jitzán pu'ij ajtyá'aj i játya'naj i chi'ij jitze, ajta i chi'ij capu eetávej, ji'nye tyámua' pu naa tyá'ajtaavijhuaca'.

⁴⁹ Ajta a'ájna i ti nyanamuaaj, ajta quee a'yan ricij je'ej nyaj tyí'xaj, a'yaa pu huasé'rin ti'ij i a'tíj ti ajta chi'ij ájtaahuaca', ajta quee ja'ta'íicha'ajra'aj, ajta matí'ij huatyéviyaca' ajta je'en huatámui'yaca' i játya'naj, Tí'ij jitzán ajtyá'aj, aj pu'ij je'táriej ti'quij néijmi'i jo'riej.

7

Tí'ij Jesús tyáahuaj a'ájci i ti jahuiire' i ti anxityej xantáaru'uj tyí'ijtye' (Mt. 8:5-13)

¹ Tí'ij i Jesús ja'antypuá'rij i ti tyihuó'ixaaj i tyeítjee, aj pu'ij jó'raa a'ájna a Capernaúm.

² A'áa pu síij já'chajca'aj i xantáaru' ti anxityej pua'mácan tyí'ijtya'ca'aj i xantáaru'uj, síij pu'ij tyí'cui'ca'aj i ti jimí tyí'huire', pu'rij á'me'riajca'aj, ajta a'ín pué'eenye'ej i ti jéehua jaxie've'.

³ Tí'ij a'ájna i ti anxityej pua'mácan i xantáaru'uj tyí'ijtye' jáamua'reeri' je'ej ti tyí'tíj uuriajca'aj i Jesús, a'íi pu a'íijma huata'ityaca' i huásij i maj Israel jitze ajtyáma'can mej mij uyo'tájeevej ti'ij tyáahuatye'en a'ájci i ti jimi tyí'huire'.

⁴ A'íi mu mij ajo're'nyej i Jesús jimi, a'yaa mu mij tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu tye'tyéviytye' paj jaatáhuire'en a'ájci i ti anxityej xantáaru'uj tyí'ijtye',

⁵ ji'nye a'íi pu néijmi'caa tyámua' tojo'mua'raj, a'íi pu ajta ja'ajtaahuaca' i tatyeyúuj.

⁶ Jesús pu'ij hua' jamuán jo'mej, ajta matí'ij avéjri' joojú'caj, a'íi pu i ti anxityej pua'mácan i xantáaru'uj tyí'ijtye' séecan huata'ityaca', mej mij a'yan tyaaté'exaatye'en tijin:

—Nyavástará', capu a'yan tye'tyéviytye' paj utyájrutyey jó'nyaj ja'chej,

⁷ a'íj nu jin quee nyáaj ahuányaca'an nyej nyij muáahuonyij. A'yaa papu'uj tyu'ta'íjtaj, aj pu a'ájna tyámua' rinyij i ti nye jimi tyí'huire'.

⁸ Ji'nye séecan mu majta nyéetzij tyí'nye'ijtye', nyajta nyáaj séecan nu nyijta tyí'ijtye'. Típua'aj séej a'yan nyetyu'ta'íjtye'en yee áricuj, a'íi pu a'yan rinyij, na'riij séej a'yan nyetyu'té'exaatye'en yee mujo'té'yi'ij, a'íi pu mu jo'va'ma'aj ja'mej, ajta típua'aj tyí'tíj nyaata'íjtye'en a'yaa pu ajta rinyij.

⁹ Tí'ij i Jesús a'yan tyáanamuaajri' tyámua' pu naa tyo'tóomua'aj a'ájci jimi, aj pu'ij huo'séerajra'aj i tyéítjee i maj jamuán huajú'ca'aj, ti'quij a'yan tyihuoté'exaaaj tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nyaj quee a'ájna a Israel a'tíj huátyoj ti a'yan cha'tána'aj tyá'tzaahuatye' ti'ij a'ájna i xantáaru'.

10 Majta a'íimaj i maj huata'ítyi'huaca', mati'ij a'áa ja'rá'aj jo'tij ja'chej a'íjna i xantáaru', aj mu mij jáatyoy a'íjci i ti jimi tyí'huüre' ajta arí tyámua' éenye'ej.

Jesús pu jaatájuurityej i yójra' a'íjci i úitaj ti jusíjtaca'aj

11 Aj pu'ij té'ej Jesús a'áa jo'mej chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Naín. Majta mu ujó'ju' a'íimaj i maj jamuán huacíj, majta jéehua séecan i tyeítyee hua' jamuán.

12 Mu'ríj avéjri' joojú'ca'aj i chájta'naj jítze, mati'ij séecan anty-inájchaca' maj mui'chíj huáchuisima'aj, a'íjna i mui'chíj yójra' pu pué'eenye'ej i úitaj ti jusíjtaca'aj, ajta a'íj na'aj tyi'yójca'aj tyáatacan. Jéehua mu majta i tyeítyee jamuán huajú'ca'aj.

13 Ti'ij Jesús jaaséj, jéehua pu huatóoxaamujri i úitaj jimi, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Capáj ayiinyaj.

14 Aj pu'ij ajtyáxiiriaca', ti'quij ja'ajtamuariej i ciyéj ti japuan áan jo'ojca'tyiij a'íjna i ti huamuí', majta a'íimaj i maj jáachuisima'aj a'íi mu óohuiixij. Jesús pu'ij a'yan tyaaté'exaa i mui'chij tijin:

—Muáaj tyamuéej, muéetzij nu a'yan tyi'mua'ixaatyé' tijin ájchesij.

15 Aj pu'ij a'íjna i ti arí huámuí'ijcaa ooyíxij ajta huatyóochej ti tyu'taxáj, Jesús pu'ij jaatátuiirej i náanajra'.

16 Mati'ij a'yan tyeeséj, néijmi' i mu tyu'tátziin majta huatyóohuij maj tyaatatyójtzi're'en i Dios, a'yaa mu tyi'xajtaca'aj tijin:

—Síj ti va'cán jin tyi'tyéjvee pu arí huataséjre ityájma jimi.

A'yaa mu majta tyi'xajtaca'aj tijin:

—Dios pu arí mujo've'mej ti'ij huo'tyáhuüre'en i jutyéityeristyamua'.

17 Néijmi'que' mu jáamua'reeri' je'ej ti tyi'tíj huáruuj a'íjna i Jesús, ti'ij na'aj a'áa ti huataca'aj a Judea.

Ti'ij Juan séecan huata'ítyaca' i Jesús jimi

(Mt. 11:2-19)

18 Ajta i Juan néijmi'i pu a'íjna tyú'namuajri', ji'nye a'íimaj mu a'yan tyaaté'exaa i maj jamuán huacíj. Aj pu'ij hua'puácaa huatajé i maj jamuán huacíj,

19 ti'quij huo'ta'ítyaca' i tavástara' jimi, mej mij jaata'íhuo' tipua'aj a'íin pué'eenye' i ti a'yan uvé'nyesij nusu juxie've' maj séej huacho've'en.

20 Aj mu mij a'íimaj a'áa je're'nyej i Juan ti huojota'ítyaca' a'íjci jimi i Jesús, mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i Juan i ti tyi'tyai'raaa, a'íi pu tojo'ta'ítyaca' tyej tyij muaata'íhuo' tipua'aj muáaj a'íin papué'eenye' i ti maja've'mej, na'ríij juxie've' tyaj séej huacho've'en.

21 Ajta a'íjna i Jesús, a'íi pu mui'caa tyú'huaaj i maj tyi'cucui'ca'aj, ajta i maj juxaamujritya'ca'aj, ajta a'íjma i maj tyiyáaru' hua' tzajta' séjria'ca'aj, mui'caa pu ajta tyú'huaaj i maj aracúcu'nyijmee mej mij majtáhua'aj atanyéjnye'rej.

22 Jesús pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Séricuj siata'aj a'yan tyaaté'exaatye'en i Juan je'ej siaj seríj tyu'séj ajta je'ej siaj seríj tyú'namuajri'. A'yaa xu tyaaté'exaatye'en maj meríj atanyéjnye' i maj aracúcu'nyijma'caa, majta meríj huaci'ij i maj quee rácíjci'nyive'ej, majta i maj tyi'cucui' i atzáj jime', mu'ríj majta huarúj,

majta meríj iityanamuáarajmee i maj nácuxie'ejma'caa, mu'ríj majta huatájuuriaca' i maj meríj huácui'ijcaa, majta meríj jáanamujri' i nyúucaria'ra' i Dios a'íjma' i maj quee je'ej tyéejviicue'.

²³ Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tiquee a'náj jaatáxaahuataca' ti nye jimi tyá'tzaahuatye'.

²⁴ Mati'ij jo'c'íj a'íjma' i Juan ti huojo'ta'ítyaca', Jesús pu huatyóochej ti tyihuó'mua'tyej i tyeítyee a'íjci jitze ma'can i Juan, a'yan tyihua'ixáatye'ej tíjin:

—¿Tyi'tanyí usio'tyéesej a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj? ¿Nyiquij huíinyij xamue' usio'tyéesej ti áacaj jato'rej?

²⁵ Na'ríj sequée, ¿tyi'tanyí siana'aj ujo'tyéesej? ¿Nyiquij a'tíj usio'tyéesej ti naa eenye' tyi'tyéechan? Mua'aj xu jamua'reej tíjin a'íjma' i maj jí'r'é'nye' tyí'chaan, ti ajta tyihua'ráanajchi néijmi'i i ti tyá'najchij, a'áa mu ja'chej jo'maj i maj va'cán jin tyityatatyíj ja'chej.

²⁶ Arí tipua'aj sequée a'yan huaríj, ¿tyi'tanyí siana'aj ujo'tyéesej? ¿Nyiquij séej i ti Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj? A'yaa pu xaa nyu'uj tyí'ja'yájna, ajta síj a'íjn pué'een ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee síj ti Dios jitze ma'can tyí'xaj.

²⁷ Juan pu a'íjn pué'een i ti ja'xaj i yu'xarij jitze i ti a'yan tíjin: Nyáaj nu séej anaquéej huata'ítyij ti huataséjre'sij pequee muáaj, a'íi pu tyámua' huá'uurej i tyeítyee mej mij muéetzij muáanamuj.

²⁸ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tíjin hua' tzajta' i tyeítyee, capu a'tíj a'náj tye'entyájrupij tyi'tíj jime' ti jéetze' ve'ej quee i ti jin tyi'tyéjvee i Juan, ajta a'íjna i ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, jéetze' pu va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Juan.

²⁹ Néijmi'i i maj jáanamujri' i Juan, majta a'íjma' i maj tyi'tyejijve', a'íi mu huái'huaca' i Juan jimi, a'íj mu jin ja'rá'astej je'ej ti i Dios tyá'xie've',

³⁰ majta a'íjma' i fariseos majta i maj tyihua'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', camu huái'huaca' i Juan jimi.

³¹ A'íj mu jin jaatyáxaahuataca' je'ej ti i Dios tyá'xie'va'ca'aj hua' jimi:

—¿Ji'nye nyetyihuo'taxaj i tyeítyee ijíj maj yan séejre'? ¿Ji'nye muaasé'rin?

³² A'yaa mu huasé'rin mati'ij i tír'íj maj a'áa ja'ajtyíj jo'maj tyajá'toj, a'íi mu mij a'yan tyihua'tají'vii i séecan tíjin: “Tyetyu'táci'sityej, siajta mua'aj caxu tyu'tyéenyej, tyajta tu taxamúuritye'ej tyu'táchuiicaca', siajta mua'aj caxu huóoyiinyaca'.”

³³ Ji'nye tí'ij a'íjna i Juan yan uvé'nye, i tiquee tyí'cua'caria'aj ajta quee nahuáj ya'caa, mua'aj xu a'yan tyaataxájtaca' ti tyiyáaru' tzajta' séejre'.

³⁴ Ajta je'en a'íjn uvé'nye i yójra' i Dios i ti tyí'cua'caa ajta jaya'caa i nahuáj, a'yaa xu sij tyaataxájtaca' tíjin ti huápu'íj tyí'cua'caa ajta jui'ive', ajta huá'jaahuatye' a'íjma' i maj tyi'tyejijve', ajta a'íjma' i maj je'ej pua'aj tyi'tyetyeítyee.

³⁵ Ajta i Dios ti néijmi'i jin tyi'mua'reej a'íj pu jin séejre' je'ej ti tyí'muarie'.

Tí'ij i Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj jo'tíj ja'chej i Simón fariseo ti pué'een

36 Síj pu i fariseo jaatá'inyej a'íjci i Jesús ti jamuán tyú'cua'nyij, aj pu'ij Jesús jamuán jo'mej. Ti'ij i Jesús huatyequéecaj i méesaj jitze,

37 aj pu'ij íiti' ti a'áa jo'tyávaaca'aj, ti jéhua je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íica'aj i Dios jimi, a'íi pu jáamua'reeri' ti i Jesús a'áa tyajá'cua'ajcaa jo'tij i fariseo ja'chej, a'áa pu ja'rá'aj tyetyéj limeetara' huajásima'aj ti tyi'tíj uhuámuaaca'aj ti naa tyaarie'ej.

38 Tyoyíinyisime'ej pu a véjri' huatyéechaxij jo'tij Jesús jo'tyájcay i méesaj jitze, aj pu'ij jujá'ra' jin ja'nájo'sixij a'íjci i Jesús. Ajta je'en jucipuáj jin ja'náhuatzi'raxij, ajta ja'náapui'tzej, ti'quij ja'náxiri'ri' a'íjci i ti naa tyaarie'ej.

39 Ajta a'íjna i fariseo i ti Jesús huatá'inyej, ti'ij jaaséej je'ej ti rijcay a'íjna i íiti', a'yaa pu tyi'riá'mua'aj tijin: “Típua'aj a'múu ji're'can jime' a'íin pué'eenye' síj ti Dios jitze ma'can tyi'xaxa'aj, a'múu pu jamua'rériacajche' tyi'tíj ti tyévira' pué'een a'mújna mu íiti', ji'nye íiti' pu pué'een ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij i Dios jimi.”

40 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa a'íjci i fariseo tijin:

—Simón, tyi'tíj nu muaaté'exaatye'sij.

A'yaa pu tyu'tanyúj a'íjna i fariseo tijin:

—Naaté'exaatye', Maeestro.

41 Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Hua'puaj mu i tyétyacaa tyé'cha'íiria'ca'aj a'íjci i a'tíj ti túmii huo'tanyéjtje. Síj pu anxí anxityej tyé'cha'íiria'ca'aj, ajta i síj huá'puatyej japuan tamuáamuata' pu tyé'cha'íiria'ca'aj,

42 ajta camu pújooriajva'aj mej mij tyaanájchitye'en, a'íjna i ti huo'tanyéjtje i túmii, a'íi pu tyihuo'tú'uunyi'ri' a'íjma i maj hua'puaj. Ijij naaté'exaatye', ¿a'tanyíj jéetze' jaxie'va'aj ja'mej a'íimaj i maj hua'puaj?

43 Ajta a'íjna i Simón a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—A'yaa pu tyiná'miteeraste' tijin a'íjna i ti jéetze' tyé'cha'íiria'ca'aj, ji'nye jéetze' pu a'íj tyu'tú'uunyi'ri'.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Xá'pui' paj tyu'taxájtaca'.

44 Aj pu'ij ja'raséeraj a'íjci i íitaj ti'ij ij Jesús a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Simón tijin:

—¿Nyi péesej a'íjci i íitaj? Nyáaj nu utyájrurij íiyu'uj a'chi'táj, capáj jájtyij naatá' nyej nyij anányajo'sixi'in, ajta a'mújna mu íiti', a'múu pu na'nájo'sixij jujá'ra' jime', ajta jucipuáj jin na'náhuatzi'raxij.

45 Capáj nii'tyapui'tzej panaatatyójtje, ajta a'mújna mu íiti', ti'ij na'aj tyi'tyájrurij a'chi'táj, capu eexúj jaatapuá'citaca' ti na'náapui'tzii i nya' íicaj jitze.

46 Capáj tyinavá'huaaj i nyamu'uutze', ajta a'mújna mu íiti' a'múu pu na'náxiri'ri' i nya' íicaj jitze a'íjci i ti naa tyaarie'ej.

47 A'íj nu jin a'yan tyi'mua'ixaatye' ti Dios arí néijmi'i jin tyaatú'uunyi'ri' i ti jin ootyá'itzee jimi, ji'nye jéhua pu naataxié'vej, ajta a'íjci i maj cii mana'aj tyaatú'uunyi'ri' cii pu'uj ajta tyihua'xié've'ej ja'mej a'íimaj i maj tyaatú'uunyi'ri'.

48 Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa a'íjci i íitaj tijin:

—Nu'rij tyimuaatú'uunyi'ri' i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

49 Majta a'íimaj i séecan i maj majta huatá'inyiihuaca', a'íi mu huatyóohuij maj a'yan tyi'huó'ihuo' tijn:

—¿A'tanyíj pué'een a'mújna tí'ij a'íjna jin antyúumua'reej tí'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi?

50 Ajta i Jesús a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i íitaj tijn:

—A'íj pu jin muáhuú i paj jin tyá'antzaahuaj, áricuj axáahuaj jó'ra'.

8

A'íimaj i úucaa i maj jahuiiria'ca'aj a'íjci i Jesús

1 Tí'ij a'yan tyu'ríj, Jesús pu a'áa jo'chá'canya'aj mui'caquéj i chájta'naj jitze, hua'ixáaty'a'aj i nyúucaria'ra' i Dios. A'íi mu majta jamuán huajú'ca'aj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej,

2 séecan mu majta úucaa jamuán huajú'ca'aj i Jesús ti tyihuo'huaa i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta' séjria'ca'aj. A'íi pu síj a'íin pué'een a'íjna i María, i maj a'yan jatamuá'muaj tijn Magdala ti já'ma'can, i maj jitzán iiráacij i tyiyáaru'uj i maj aráahua'puaj ará'asej,

3 a'íi pu ajta hua' jamuán huama'ca'aj a'íjna i Juana, i ti íra'ra' pué'een a'íjci i Cuza, i ti tyi'tyéjvee i Herodes jimi, ajta a'íjna i Susana, majtáhua'aj séecan maj majta huá'huúria'ca'aj tyi'tíj maj tyi'cha'íica'aj jime'.

A'íjna i a'tíj ti tyi'huastyaa

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Mue'tíj mu i tyeítyee ja'ráacij i séej chájta'naj jitze majta séej, mej mij jaaséj a'íjci i Jesús, aj mu mij jéehua tyúusíj i tyeítyee. Aj pu'ij Jesús a'yan tyihua'ajmuá'tyej séej nyúucarij jime' a'yan tijn:

5 —A'tíj ti tyi'huastee pu a'áa jo'mej jo'tij tyajá'huaste'. Ajta tí'ij tyi'huástya'caj, séecan pu i ímue'rij juyéj jitze huavatzíjraa, matí'ij mij i tyeítyee japuan huahuúistíraa, majta i pína'see mu jaaré'je'puj.

6 Ajta séecan i ímue'rij a'áa pu jo'vatzíjraa i tyetyéj tzajta', ajta tí'ij ajnyáxi aj pu'ij huariá'taj i xicáj jime', jí'nye capu huaréenajyi'caa.

7 Ajta séecan i ímue'rij tzícare'ej pu tzajta' huavatzíjraa, aj pu'ij i tzícare'ej huahuásej jamuán i ímue'rij, capu jaatá' tí'ij ajnyáxi'in i ímue'rij.

8 Ajta séecan i ímue'rij, a'áa pu jo'vatzíjraa jo'tij jo'jí're'en i chuéj, néijmi' i pu ajnyéj, tí'quij huáciiriaca', a'yaa pu jéetze' tye'rájraa quee i ti jaahuástej.

A'yaa pu tyihuo'ixaaj i Jesús, aj pu'ij ajta a'yan tyihuo'té'exaaj ca'nyíin jime' tijn:

—Mu siaj iityanamúáarajmee, tyámua' xu naa tyáanamuaaj.

Jí'nye tí'ij séej nyúucarij jin tyihua'mua'tyej

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

9 Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, a'yaa mu tyaata'ihuo'ri' je'ej ti huatoomua'aj a'íjna i nyúucarij ti jaataxájtaca'.

10 A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijn:

—Dios pu mua'ajmaj jamuáatá' siaj sij yo'itéej xá'ra'nyij i ti ju'avaaj a'ájna jo'tij a'íin tyejé'íjtaj, nyajta a'íjma i séecan a'yaa nu séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaatye'sij, mata'aj mij quee tyi'tíj huaséj

tyij majta atanyéjnye'rij, ajta mej mij quee yo'itéej muá'ra'nyij i maj janamuaaj.

Jesús pu huá'ixaaty'e' je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij
(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ 'A'íjna i nyúucarij i nyaj jaataxájtaca' a'yaa pu huatóomua'aj tijin: A'íjna i ímue'rij, a'íi pu a'íin pué'een i nyúucaria'ra' i Dios,

¹² ajta a'íjna i ti huavatzíjraa i juyéj jitze, a'yaa pu een mati'ij a'íimaj i maj janamuaaj i nyúucaria'ra' i Dios, ajta je'en i tyiyáaru' mujo'va'ma'aj ja'mej a'íi pu'ij huári'raj i nyúucarij ti arí hua'tzajta' huatyá'itzee, mej mij quee tyá'antzaahuaty'e'en, ajta ti'ij quee Dios hua' japua huatányuunyij.

¹³ Ajta a'íjna i ti tyetyéj tzajta' huavatzíjraa, a'yaa pu een mati'ij a'íimaj i maj jutyamua've'ej ja'ancuriáa' i nyúucaria'ra' i Dios, ajta camu jéehua tyé'viicue', a'tzúj mu á'tyeeren maj tyá'tzaahuaty'e', ajta ti'ijta atyojo're'nyej a'ájna xicáara' maj jitzán jajuéjtzij, camu tyo'táviicue'raj sulu jiy'e'tzín mu yo'huá'xij.

¹⁴ Ajta i ímue'rij ti tzicare'ej tzajta' huavatzíjraa, a'yaa pu een mati'ij i maj janamuaaj i nyúucarij, ajta a'íi pu huá'mue'tij íyan ti tyí'sejre' i cháanacaj japua, a'íjna i maj jéehua tyi'ijcha'íj, nusu i ti naa tyu'sé'rin, a'íj mu jin quee aróo'astee maj tyámua' eenye' i Dios jimi.

¹⁵ Ajta a'íjna i ímue'rij ti a'áa jo'vatzíjraa i chuéj japua jo'tij jo'jí're'en, a'íi mu a'íin pué'een i maj tyámua' een i jutzájta', majta juxié'vi'ra' jin janamuaaj majta a'yan ricij je'ej ti tyé'ijta i nyúucaria'ra' i Dios, a'yaa mu mij jéehua tyu'tyáhuire'sij i Dios jimi.

I nyúucarij ti jaxajta a'íjci i tiéj
(Mr. 4:21-25)

¹⁶ 'Capu a'tij ja'antyítieeraj i tiéj ta'aj ij tyi'tij jin ja'vá'naj, nusu ti'ij utáatzij jityej ye'rájchetyij, sulu áan pu ímuáj yo'ojchesij, mej mij atanyéjnye'rij i maj utyáru'pij.

¹⁷ A'yaa pu cha'tána'aj quee tyi'tij tyí'sejre' ti jusén jin avíitzi'huaj ja'mej, capu ajta jusén jin avíitzi'huaj ja'mej je'ej maj tyi'tij tyí'mua'reej i tyeítyee.

¹⁸ 'A'yaa pu'ij, tyámua' xu tyu'namuaaj, ji'nye a'íjna i ti tyi'tij tyícha'íj, Dios pu jéetze' tyaata'sij, ajta a'íjna i ti quee tyi'tij tyícha'íj, Dios pu jáari'raj a'íjci i ti a'yan tyé'miteeraste' ti jájcha'íj.

I náanajra' majta i ihuáamua'mua' i Jesús
(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ 'A'íjna i náanajra' i Jesús majta ihuáamua'mua', a'íi mu aje're'nyej jo'tij a'íin jo'tyávaaca'aj, ajta capu huatái'riitariaca' maj ajtyáxiirej a'íjci jimi, ji'nye jéehua mu i tyeítyee aja'tyúusiiria'ca'aj.

²⁰ A'tij pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Mapua'quéj mu jo'tyú'uu a' náanaj, majta a'ihuáamua', a'yaa mu tyá'xie've' maj muaaséj.

²¹ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—A'íimaj i maj janamuaaj i nyúucaria'ra' i Dios majta a'yan ricij je'ej ti i nyúucarij tyí'ijta, a'íi mu a'íin pué'een i nyij náanaj majta i nye'ihuáamua'.

Ti'ij Jesús jaatyápu'a'rij i áacaj

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Séej xicáara' jitze, Jesús pu atyájraa i báarcuj jitze majta a'íimaj jamuán i ti hua'antyíhuoj, a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaaj tijin:

—Tyiche' antáciinyej után jitze pujmua' i ti arájmuaa japua.

Aj mu mij jo'c'ij,

²³ móoche' mu jájtyij japua huaju'caj, ti'ij i Jesús huatácuj. Aj pu'ij ca'nyiin jin huatá'aacariaca', ajta jéehua atyáxi'rihua'aj i jájtyij i báarcuj jitze, mu'r'ij tin ajo'cárutyisima'aj.

²⁴ Aj mu mij i maj jamuán huac'ij jaajístej a'íjci i Jesús, a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, maeestro, tu'r'ij tin ajo'cárutyij.

Aj pu'ij i Jesús ájchej, ti'quij jaatá'ijmujeri' i áacaj ajta i japútzarij ti tyúuta'hua'aj, ti'quij huatyápu'a'riaca', ajta naa hua'éenya'aj ja'raa.

²⁵ Aj pu'ij té'ej a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj jamuán huac'ij tijin:

—¿Ji'nye siaj sij quee tyá'tzaahuatye'?

Majta a'íimaj, jéehua mu tyí'tzi'nyia'ca'aj majta je'ej tyiyóomuajtyajca'aj, a'yaa mu tyúu'ihuo'raca'aj tijin:

—¿A'tanyij pué'een a'mújna ti'ij tyihua'íjtye' a'íjci i áacaj ajta i jájtyij, majta je'en ja'tzaahuatye'?

I a't'ij Gadara ti já'ma'can ti tyiyáaru' tzajta' séejre'

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Mat'ij antac'ij a'áa mu ja'rá'aj a'áa ti huataca'aj a Gadara, után jitze pujmua' ti já'sejre' a'ájna a Galileea.

²⁷ Ti'ij i Jesús eetáraj i báarcuj jitze, aj pu'ij síj ja'antynájchaca' i tyévi'ij ti tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj, a'íi pu'ij ajtyáxi'riaca'. Pu'r'ij á'tyeevi'ca'aj ti quee tyí'chajca'aj a'íjna i a't'ij, capu ajta chi'ij tzajta' chajca'aj, sulu a'áa pu já'chajca'aj jo'maj mu'chítyee já'ava'tacaa.

²⁸ Ti'ij jaaséj a'íjci i Jesús, a'áa pu véjri' jimi tyitunutaca', a'yan tyi'jiihuaj tijin:

—Capáj tyina'antiyú'nyi'ra'an nyéetzij, Jesús i paj yójra' pué'een i Dios tajapuá ti já'sejre'. A'yaa nu tyí'muahuaviij, paj quee puéjtzij nyatá'care'en.

²⁹ A'yaa pu tyu'taxájtaca', ji'nye Jesús pu jaata'ij i tyiyáaru' ti iirájra'nyij i tyévi'ij jitze. Mue't'ij mu tzajta' séjria'ca'aj i tyiyáaru'uj a'íjci i a't'ij, majta i tye'ityee i maj a'áa já'chajca'aj, a'íi mu ja'náji'quihua'aj muáca'ra'an jitze, majta icájra'an jitze cadéenaj jime', majta jaatyá'avaataj, ajta a'íjna i tyévi'ij, a'íi pu jajtzá'na'aj i cadéenaj, ajta ma'úrutyij jo't'ij quee ja' tyi't'ij.

³⁰ Jesús pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye pua'antypuaj?

A'yaa pu tyu'tanyú'j a'íjna i a't'ij tijin:

—Í tyaj séej ví'ra'aj ará'asej.

A'yaa pu tyu'taxájtaca', ji'nye jéehua mu i tyiyáaru'uj tzajta' séjria'ca'aj,

³¹ a'íi mu mij i tyiyáaru'uj a'yan tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti quee huo'ta'ítyej jo'maj já'nami' i tyiyáaru'uj.

³² Majta a véjri' jéehua i tuíxuj jo'tyú'uuca'aj, a'áa mu tyojóohui'racaj i jir'ij jitze, a'íi mu mij i tyiyáaru'uj a'yan

tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti huo'tá'an mej mij tuíxuj tzajta' utyájrutyej, aj pu'ij Jesús huo'ta'.

³³ Mati'ij mij iiráacij i tyéviy tzajta', majta je'en i tuíxuj tzajta' utyájrurpij, majta a'íimaj i tuíxuj mu jo'huáachajraa, mati'ij mij ancáavatzij jo'tij ja'ancátyee, aj mu mij jáata' atyáavatzij a'áa mu atyájcuii.

³⁴ Majta a'íimaj i maj hua'cha'íica'aj i tuíxuj, mati'ij jaaséej je'ej ti tyi'tíj huaríj, a'íi mu jo'huáachajraa, mati'ij mij chájta' tyojo'taxájtaca', majta néijmi'que' jo'maj jo'cháatimee.

³⁵ Mati'ij mij i tyeítyee aje're'nyej mej mij jaaséj je'ej ti tyi'tíj huaríj. Mati'ij a'áa jo're'nyej jo'tij i Jesús jo'tyávaaca'aj, a'áa mu yó'tyoo a'íjci i a'tíj i maj jitzán iiráacij i tyiyáaru'uj, a'áa pu jo'tácatyíi ajta arí tyi'chajca'aj, capu che' jutímue'racá'aj, aj mu mij tyu'tátziin.

³⁶ Majta a'íimaj i maj jaaséej, a'íi mu huo'té'exaa i tyeítyee je'ej ti i Jesús tyáahuaj a'íjci i a'tíj tyiyáaru'uj maj tzajta' séjria'ca'aj.

³⁷ Mati'ij mij néijmi'i i tyeítyee i maj a'áa jo'cháatima'caa a'ájna a Gadara, a'íi mu jaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti jó'ra'nyij, ji'nye jéehua mu tyu'tátziin. A'íj pu jin Jesús atyájraa i báarcuj jitze, ti'quij jó'raa.

³⁸ Ajta a'íjna i a'tíj i maj tyiyáaru'uj tzajta' iiráacij, jéehua pu jaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti jaatá'an ti jamuán jó'ra'nyij, ajta i Jesús a'yaa pu tyaata'íj ti a'áa jo'tyá'itzeere'en, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

³⁹ —Huariá'ra' jo'paj ja'chej, pej pij néijmi'i huo'té'exaatyee'en je'ej ti i Dios tyú'ruuj a jimi.

Aj pu'ij jó'raa a'íjna i a'tíj, ti'quij néijmi'que' i chájta' huo'té'exaa je'ej ti tyi'tíj huáruuj jimi a'íjna i Jesús.

*A'íjna i íiti' ti tyí'cui' ajta i yójra' a'íjci i Jairo
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)*

⁴⁰ Ti'ij i Jesús huariá'raa után jitze pujmua', tyámua' mu naa i tyeítyee tyetyéejej muutyámua'va'aj, ji'nye néijmi'i mu jacho'va'ca'aj.

⁴¹ Aj pu'ij sáij aje're'nyej ti a'yan ántyapuaj tíjin Jairo, a'íi pu a'íin pué'een i ti tyí'íjtaca'aj u tye'yúuj tzajta'. A'íi pu'ij Jesús jimi tyítunutaca', ajta a'yan tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti a'áa jo're'nyej jo'tij ja'chej,

⁴² ji'nye séej pu'uj tyiyójca'aj íitacan, ti a'yan tyéejcha'íica'aj a'chu tamuáamuata' japuan hua'puaj nyinyi'ra'aj, ajta arí á'me'riajca'aj.

Ti'ij ooj i Jesús ajooma'caj, jéehua mu i tyeítyee jimi ajtyáxiiriaca', tyámua' mu tyityóotajchaca'aj.

⁴³ Ajta hua' tzajta' i tyeítyee íiti' pu a'áa jo'tyávaaca'aj ti arí tamuáamuata' japuan hua'puaj nyinyi'ra'aj á'tyeej ti tyi'cui' a'íjci jime' ti anányinyica'aj i xúure'ej, ajta arí néijmi'i jin tyaja'huóorieeca'aj a'íjci jime' ti huóo'íjtaca' a'íjma jimi i maj tyi'hua'tacaa, ajta capu a'tíj jaayí'tihua'aj ti tyáahuaatyee'en.

⁴⁴ Ti'quij a'íjna i íiti' huárita' ajo're'nyej a'íjci i Jesús, aj pu'ij ja'ajtamuaríej i máancajra'an jitze, ti'ij a'yan huaríj aj pu'ij hu-atyápua'riaca' i ti anányinyica'aj i xúure'ej.

⁴⁵ Ti'quij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿A'tanyíj na'ajtamuaríej?

Ajta capu a'tíj jaxajta'ca'aj ti ja'ajtamuaríej, Pedro pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Maeestro, jéehua mu i tyeítýee a jítze ajtyáxiiriaca' majta óotajche.

⁴⁶ Ajta i Jesús a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—A'tíj pu na'ajtamuáriej, ji'nye nyáaj nu jáamua'reeri' tí'ij nya-muárie'ri'ra' iirájraa.

⁴⁷ Ajta a'íjna i íiti', a'íi pu jáamua'reeri' tí quee i'riitaca'aj tí huatyóo'avaaj, aj pu'ij aje're'nyej juviváaj, tí'quij tyítunutaca' jimí i Jesús. A'yaa pu'ij néijmí'i tyu'taxájtaca' je'ej tí een jime' tya'ajtamuáriej, ajta je'ej tí'ij tyu'rúj.

⁴⁸ Jesús pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyiyóoj, papu'ríj huarúj a'íjci jime' paj tyá'antzaahuaj. Áricuj jó'ra' axáahuaj.

⁴⁹ Óoche' pu tyi'xáatacaj a'íjna i Jesús, tí'ij síj aje're'nyej tí hua' jítze ajtyáma'can i maj a'áa ja'chej i Jairo jamuán, a'íjna i tí tyí'ijta i tyeyúuj tzejta', a'yaa pu'ij tyaaté'exaa tijin:

—Puru'ij huamuí' a'yóoj, capáj che' tye'entyiú'nyi'ra'an mu maeestro.

⁵⁰ Ajta i Jesús tí'ij a'yan tyáanamua'jri' a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i Jairo tijin:

—Capáj tyí'tziinye'ej, petyá'antzaahuatye'en papu'uj, tyámua' pu rinyij a'yóoj.

⁵¹ Matí'ij a'áa ja'rá'aj jo'tíj i Jairo ja'chej, capu huo'ta' i tyeítýee maj a'úun jo'tyájrutyey u chí'táj, a'íjma pu'uj huatá' i Pedro, ajta i Juan, ajta a'íjci i Santiago, ajta a'íjma i huásimua'mua' i tí huamuí'.

⁵² Néijmí'i mu i tyeítýee juyiinyaca'aj majta juxaamuijritya'ca'aj, ajta a'íjna i Jesús, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Caxu juyiinyaj, capu muí'chij, sulu tyácusij pu'uj.

⁵³ Néijmí'i mu jaatya'atzájraa, ji'nye máamua'reeriaca'aj tijin huamuí'.

⁵⁴ Aj pu'ij i Jesús jajví' i muáca'ra'an jítze, ajta ca'nyíin jin a'yan tyaatajé tijin:

—Nyiyóoj ájchesij.

⁵⁵ Tí'quij a'íin huatájuuriaca', ajta je'en ájchej, ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'ta'íj i huásimua'mua' mej mij tyáacue'tyey.

⁵⁶ Jéehua mu je'ej tyityo'tóomuajtyaca' i huásimua'mua', ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'tá'ijmiejri' maj quee a'tíj ixaatye'ej je'ej tí tyi'tíj huarúj.

9

Tí'ij Jesús hua're'ityixij i maj jamuán huacíj mej mij huo're'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Jesús pu hua'ajsií a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, ajta a'yan tyihuo'tá' mej mij huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj i maj tyeítýee tzejta' séejre', ajta maj tyihuo'huaatye'en i maj jin tyí'cucuí' i tyeítýee.

² A'yaa pu tyihuo'ta'ityaca' mej mij huo're'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios ajta mej mij tyihuo'huaatye'en i maj tyí'cucuí'.

³ A'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Caxu tyi'táj a'aj i siaj jin huatyóohuüre'en i juyéj jitze, ti'ij tyi'táj tyáxu'uj, nusu áto'rij, na'ríj páan, ca' túmii, caxu siajta hua'puácaa tyi'choocaj i tyúusiicu'.

⁴ Jo'siaj ja'rá'ixaj a'tyán maj ja'chej a'áa xu jo'tyá'itzeere'en 'asta siana'aj quee jó'ciiney a'ájna a chájta'.

⁵ Ajta tipua'aj a'chájta' mequee já'muanamuajracuj, siata'aj iiráciiney siajta jaatáca'tzij i juca'quéj ti'ij cáaxij i chuéj, a'ij mu jin jamua'reeren maj ootyá'itzee i Dios jimi.

⁶ Mati'ij mij a'íimaj jo'cáj néijmi'que' a'áa ti huataca'aj, mahua'ixáatyee' i nyúucaria'ra' i Dios majta tyihua'huáatyee' i maj tyí'cucui'.

Ti'ij huamuí' a'ájna i Juan i ti huá'iraca'aj i tyeítyee

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ajta a'ájna i Herodes i ti tajtúhuan jin tyi'tyávaaca'aj, a'íi pu néijmi' tyú'namuajri' je'ej ti tyi'táj rijcaa, capu ij jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyú'mua'tyij, ji'nye séecan mu a'yan tyí'xajtaca'aj ti i Juan huatájuuriaca',

⁸ majta séecan a'yan tyí'xajtaca'aj ti a'íin huataséjre i Elías, majta séecan a'yan tyí'xajtaca'aj ti síj a'íin pué'eenye'ej i ti ará'tyeej Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj.

⁹ Ajta a'ájna i Herodes a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Nyáaj nu tyu'ta'íjtaca' maj ji'ijvéjchej i mu'úura' i Juan. ¿A'tanyij na'aj pué'een a'ájna i nyaj jéehua jin a'yan tyí'namuaj?

A'ij pu jin i Herodes tyi'tyasa'ca'aj ti'ij jaaséj a'íjci i Jesús.

Ti'ij Jesús tyihuo'cue'ej a'íjma i tyeítyee i maj anxí ví'ra'aj ará'asej

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Mati'ij a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej uvé'nyej, aj mu mij jaaté'exaa a'íjci i Jesús je'ej maj tyi'táj huáruuj. Ti'quij jujíme' huojo'ví'táj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Betsaida.

¹¹ Ajta mati'ij i tyeítyee jáamua'reeri', a'áa mu jo're'nyej, aj pu'ij i Jesús huo'ta' maj ajo're'nyej, ajta huó'ixaaj je'ej ti tyí'een a'ájna jo'táj i Dios tyejé'íjtaj ajta tyihuo'huaa i maj tyí'cucui'ca'aj.

¹² Ti'ij huare'chúmua'risima'caj, a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej mu aje're'nyej i Jesús jimi, a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj hua're'ityixi'in i tyeítyee, mej mij jo'cixi'in jo'maj jo'cháatimee mej mij huóoso'pe'en majta tyi'táj huáhuoonyij i maj jáacua'nyij, ji'nye capu yajá'tyi'táj a'yájna.

¹³ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Siata'aj mua'aj tyihuo'cue'tyeej.

Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'ij tu'uj tyí'cha'íj anxívicaa i páan, tyajta hua'puácaa i hue'tyéee, na'ríj utyó'ju'un tyej tyij utyojo'vá'nanan cue'ráj mej mij néijmi'i tyú'cua'nyij i tyeítyee.

¹⁴ Ji'nye a'yaa mu i tyétyacaa ará'axcaa a'chu anxí ví'ra'aj. Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaa a'íjma i maj jamuán huacáj tijin:

—Miche' huara'sej i tyeítyee huá'puatyej japuan tamuáamuata' mua'ra'ástima'aj méyee majta méyee.

15 Matí'ij mij a'yan huaríj je'ej ti tyihuo'té'exaa majta i tyeítýee néijmi'i mu huará'saca'.

16 Aj pu'ij Jesús ja'ancurái'puj i páan ajta i hue'tyéé, ti'quij jútye' jó'nyeeriaca', ajta tyaatatyójtzi'rej i Dios, aj pu'ij ja'antyítaaraxij i páan, ti'quij huo'rípu'uj a'íjma i maj jamuán huacíj, mej mij a'íjma huo'rí'pui'tye'en i tyeítýee.

17 Néijmi'i mu tyú'cuaa i tyeítýee majta tyámua' naa tyityaatajáj'xaj, majta a'íjma i maj Jesús jamuán huacíj, a'íj mu jaariá'sii i páan ti avá'itzee, tamuáamuata' japuan hua'puaj mu tya'vá'jistya'xij sicírij jitze a'íjci jime' i ti avá'itzee.

Tí'ij i Pedro jaataxájtaca' ti i Jesús a'ín pué'een i Cirístu'
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 A'náj pu i Jesús jusíj tyényuusime'ej, a'íj mu'uj jaséjraca'aj i maj jamuán huacíj, a'yaa pu'ij tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Ji'nye metyí'xaj i tyeítýee a'tanyíj nyaj pué'een nyáaj?

19 A'yaa mu a'íjma tyaaté'exaa tíjin:

—Séecan mu a'yan tyí'xaj paj muáaj a'ín pué'een i Juan i ti huá'íraca'aj, majta séecan a'yan tíjin paj muáaj a'ín pué'een i Elías, majta séecan a'yan tíjin síj pu huatájuuriaca' i maj ará'týeej i Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj.

20 Aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—Arí mua'aj, ¿ji'nye setyi'xaj a'tanyíj nyaj pué'een?

Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Muáaj paj a'ín pué'een i Cirístu' i Dios ti ja'antyíhuoj.

Jesús pu jaataxájtaca' ti arí muí'nyij

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

21 Ajta i Jesús a'yaa pu jéehua tyihuo'íjcaj maj quee a'táj ixaatye'ej a'táj ti pué'een.

22 Ajta a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—A'íjna i yójra' i Dios jéehua pu jajpuéetzij ja'mej, majta a'íjma i huásij, majta i maj tyihuá'íjtye' i puaaríj, majta i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', néijmi'i mu a'íjma jaatyáxaahuataj. A'íj mu mij jaje'catan, ajta ti'ij huéicaj xicáj tyoomá'caj aj pu'ij huatájuuritaj.

23 Aj pu'ij néijmi'caa a'yan tyu'té'exaa tíjin:

—Típua'aj a'táj jaxie'va'aj ti nyaj jamuán jo'cha'canye'en, a'yaa pu tyúuxie've' ti anaquéej majúurieenyij je'ej ti jusíj tyá'xie've', ajta je'en a'yan cha'taj na'aj tya'ajxié'vi'ra'aj ti'ij a'yan ajta tya'ajpuéetzij já'ra'nyij nyati'ij nyáaj.

24 Ji'nye a'íjna i ti jaxie've' tíquee tyi'táj je'ej jooriaj a'íj pu muí'nyij, ajta típua'aj a'táj yó'rieenyij i ju júuricamej a'íjci jime' ti nyéetzij ná'astijre', a'íj pu jusén jin júurij ja'mej.

25 ¿Ji'nye tyi'táj tye'tyáhu'i'rii i a'táj típua'aj néijmi'i tyu'mué'tin i ti íyan tyí'sejre' i cháanacaj japua típua'aj yó'rieenyij i ju júuricamej?

26 Típua'aj a'táj jutyevi'ra'aj nyéetzij jimi, nusu jatýevi'ra'aj i nyenyúuca, nyáaj nu nyajta huatányetyevi'ra'astaj a'íjci jimí a'ájna xicáara' jitze nyaj jitzán yava'cányesij, néijmi'i jin na'antýinyamua'réeriaj majta nyaj jamuán huaju'uj muá'ju'un i maj tajapua' tyí'huíire'.

27 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', séecan i maj ya huatyu'uj camu jaxie'va'aj muá'ju'un maj huácui'nyij 'asta mana'aj quee jaaséeran ti'ij i Dios néijmi'que' tyu'ta'íjtaj.

Ti'ij i Jesús seequéj huóoruuj
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 A'chu arahuéicaj xicáj tyoomá'caj ti i Jesús a'yan tyu'xájtaca', aj pu'ij jiríj japua antyíraj ti'ij huatyényuunyij, ajta a'íj jo'ví'tij i Pedro, ajta i Juan, ajta a'íjci i Santiago.

29 Ti'ij ooj tyényuusime'ej, aj pu'ij seequéj huóoruuj i junyéerimij jitze, ajta i tyí'caanaria'ra' naa pu tyu'tyácueenariaca' ajta naa tya'tátaave'ej,

30 majta hua'puaj huataséjre i Jesús jamuán. A'íi mu a'íin pué'eenye'ej i Moisés ajta a'íjna i Elías,

31 huápui'ij mu naa huasé'rihua'aj, a'íj mu mij tyáxajtasime'ej je'ej ti tye'mej a'íjci jimi i Jesús a'ájna a Jerusalén.

32 Tyij ajta a'íjna i Pedro, majta i maj hua'puaj i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj jéehua macu'tzicuca'aj, a'íi mu atanyéjnye'rica'aj, majta je'en jaaséej a'íjci i ti jin i Jesús naa huasé'rin, majta hua'puácaa huaséj i tyétyacaa maj jamuán ajo'tyú'uuca'aj i Jesús.

33 Mati'ij meríj jo'c'ñnyisima'caj a'íimaj i maj Jesús jamuán tyí'xajtaca'aj, Pedro pu a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Maeestro, tyámua' pu naa tyaj a'yan huatyú'uucaj. Tyiche' huéicacaa tyú'taahuaj i ináamuaj, síij ti muéetzij mua' a'rij ja'mej, ajta síij Moisés ti ja'a'rij ja'mej, ajta síij Elías ti ja'a'rij ja'mej.

Ajta i Pedro capu je'ej já'miteerastya'ca'aj je'ej ti tyí'xajtaca'aj.

34 Ti'ij ooj tyí'xáatacaj, aj pu'ij jéetirij hua' japua huataséjre, ajta ti'ij i jéetirij hue'cáanaaj aj mu mij tyu'tátziin.

35 Aj pu'ij i jéetirij tzajta' nyúucarij huatánamuajre ti a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i nyiyóoj i nyaj ja'antyíhuoj. Siata'aj jáanamuaj.

36 Ti'ij i nyúucarij a'yan tyu'tánamuajrej, aj pu'ij jusíj ajo'tyaváaj ja'raa i Jesús. Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, a'íi mu ju'huatya'itzee i jutzájta', camu a'tíj huaté'exaaj je'ej maj tyi'tíj tyu'séj.

Jesús pu tyamuéej tyú'huaaj tyiyáaru' ti tzajta' séjria'ca'aj
(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Yaa ariá'pua'aj, mati'ij acáacíj i jiríj japua, jéehua mu i tyeítjee ja'antynínjchaca' i Jesús.

38 Ajta síij pu hua' tzajta' i tyeítjee ca'nyíin jin a'yan tyaatajé tijin:

—Maeestro, jéehua nu a'yan tyí'muahuavíij paj jaaséj i nyiyóoj, j'i'nye a'íj nu'uj caa tyi'ijyój,

39 júuricamej ti je'ej pua'aj een pu jájviivi', a'íj pu jin iijri'huaj ajta jéehua huá'rurij jatá'caa, ajta je'en éejcúeemuxa'rij i jutyényij jitze. Jéehua pu je'ej pua'aj joorej capu jatá'caa ti juxáahuaj majo'cha'canye'en.

40 Nyahuo'táhuaviiri' i maj a jamuán huaci'ij maj jaatamuárite'en i ti tzajta' séejre', ajta camu pu jáaruuj.

41 Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Mua'aj mu siaj quee tyá'tzaahuatye' siajta je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee. ¿A'chunyéj juxie've' nyaj ja'mua jamuán yahuatyávaacaj nyej nyij ja'mua jime' óoviicue're'en? Maja've'vi'tij a'yóoj.

⁴² Tí'ij ooj i tyamuéej ajooma'caj, aj pu'ij i tyiyáaru' je'táriej a chóota', ajta huá'rurij jaatá', ajta i Jesús pu jajtyá'xij a'íjci i tyiyáaru', aj pu'ij tyáahuaj a'íjci i tyamuéej, ajta je'en jaatátuii i yo'puáara'an.

⁴³ Néijmi'i mu tyámua' naa tyo'taséj a'íjci jime' ti i Dios jéehua tyámua' tyí'uuriajca'aj.

Jesús pu ajtáhua'aj jaataxájtaca' ti mui'nyij

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Mati'ij móoj néijmi'i je'ej tyojo'séeracaj a'íjci jime' je'ej ti Jesús huaríj, a'íi pu a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj jamuán huacíj tijin.

⁴⁴ —Tyámua' xu naa tyáanamuaaj siajta quee yó'hua'nan, a'íjna i yójra' i Dios pu huatátuiiri'huaj hua' jimi i tyeítyee.

⁴⁵ Ajta a'íimaj i maj jamuán huacíj, camu yo'itéej muá'raa je'ej ti tyihúa'ixaatya'ca'aj, ji'nye capu eexúj huái'riitya'ca'aj mej mij néijmi'i jo'itéej muá'ra'nyij, majta mu tyí'tziinya'ca'aj maj jaata'íhuo' a'íjci i Jesús tí'ij tyámua' tyihuo'té'exaatye'en.

¿A'tanyíj jéetze' juxie've'?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Aj mu mij a'íimaj i maj jamuán huacíj i Jesús huatyóohuij maj a'yan tyityahuóojeevej a'íjci jime' a'tíj ti jéetze' juxie'va'aj ja'mej.

⁴⁷ Tí'ij i Jesús jáamua'reeri' je'ej maj tyí'mua'ajcaa, aj pu'ij pá'ri'ij aja've'vi'tij, tí'quij avéjri' yo'tyéjchej,

⁴⁸ aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'tíj tina'aj ti tyámua' tyeetyéjeevej a'íjci i pá'ri'ij nye jitze ma'can, a'íi pu ajta nyéetzij naataxié've'ej, ajta a'íjna i ti nyéetzij naataxié'vej, a'íj pu ajta huataxié'vej i ti unyojo'ta'ityaca'. A'yaa pu tyí'een, a'íjna i ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyéjvee ja'mua jimi, a'íi pu a'íin pué'een i ti jéetze' juxie've'.

A'íjna i ti quee je'ej tojo'mua'raj a'íi pu tahuiire'

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Juan pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, séej tu a'tíj ajo'séej ti a'nyúucaritze' hue'rámuarityahua'aj i tyiyáaru'uj i maj hua' tzejta' séejre' i tyeítyee, aj tu tyij jaatá'ijmuejri' tíquee a'yan rijcaj, ji'nye capu ityájma jitze ajtyáma'can.

⁵⁰ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Caxu ja'ijmuejraj, ji'nye a'íjna i tíquee je'ej já'mua'uurej, a'íi pu já'muahuiire'.

Tí'ij Jesús hua'ajtyá'xij a'íjci i Santiago ajta a'íjci i Juan

⁵¹ Tí'ij arí tyi'vejri'tacaj a'ájna xicáara' ti jitzán i Jesús jo'méj u tajapuá, Jesús pu ca'nyíjra'aj huatóoa' tí'ij a'áa jó'me'en a Jerusalén.

⁵² Séecan pu huata'ítyaca' mej mij anaquéej jó'ciinyej a'ájna a chájta i a'yan tyaja'rjtyapuaj tijin Samaaria, mej mij a'áa tyámua' tyojó'uurej jo'tij ja'rá'ixaj,

⁵³ majta a'íimaj i maj Samaaria já'chajca'aj, camu jaataxié'vej, ji'nye máamua'reeriaca'aj tijin Jerusalén pu jó'yi'caaj.

⁵⁴ Ti'ij a'íjna i Santiago ajta i Juan, mati'ij a'íimaj jáamua'reeri', a'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Tavástará', ¿nyi páaxie've' tyaj a'yan tyu'ta'íjtaj ti'ij jútye' je'cáxire'en i tiéj ti'ij huó'cui'nyij néijmi'caa a'íjma?

⁵⁵ Aj pu'ij i Jesús pu ooré'nyeeriaca' ajta je'en hua'ajtyá'xij, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Caxu mua'aj jamua'reej tyi'táj ti júuricama'ra' ca'nyíjra'aj jamuaatá' siaj sij a'yan tyu'taxáj.

⁵⁶ Ji'nye canu nyáaj a'íj jin mujo've'mej nyej nyij hua'antyipuá'ritye'en i tyeítyee, sulu nyej nyij hua' japua huatányuunij.

Aj mu mij jo'cáj, mati'ij mij séej chájta'naj jitze ja'rá'aj.

I maj jaxie'va'ca'aj maj Jesús jamuán huací'ca'an

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Mati'ij móoj huaju'caj i juyéj jitze, síj pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Nyavástará', a'yaa nu tyá'xie've' nyaj a jamuán jo'cha'canye'en jo'tij na'aj paj jooma'aj puá'mej.

⁵⁸ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íimaj i arachuíjse, a'áa mu ja'chej jo'tij ja'tyásta'najmee, majta i pína'see a'íi mu tyúu'ito'rityee i ti tyu'uj jitze, ajta a'íjna i yójra' i Dios capu tyichí' jo'tij ja'huóoso'pe'en.

⁵⁹ Jesús pu séej a'yan tyu'té'exaa tijin:

—Pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

Ajta a'íjna i a'táj a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástará', naatá' nyaj yahuácatyij 'asta na'aj quee huámui'nyij i táataj, nyej nyij ja'vá'naj, aj nu nyij ajamuán jo'chá'canya'aj na'mej.

⁶⁰ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Miche' a'íimaj i mui'chítyee hua'vá'naj i juxa'aj mui'chítyee, pajta muáaj áricuj pata'aj huo'ré'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios.

⁶¹ Ajtáhua'aj pu síj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástará', nyáaj nu jaxie've' nyaj ajamuán jo'cha'canye'en, ajta naatá' nyej nyij anaquéj uja'tanyéj jó'nyej ja'chej nyej nyij huo'tatyójtje'en i nyetyeítyeristyamua'.

⁶² Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i a'táj ti huatyóochej ti'ij tyu'muárie'en, tipua'aj arí jé'ta' umá'caj ajta jaatáxaahuataj, capu tyi'táj huíire' a'ájna jo'tij i Dios tyejé'íjtaj.

10

Ti'ij Jesús hua're'ityixij a'íjma i maj huéecatyej japuan tamuáamuata' ará'asej

¹ Ti'ij a'yan mutyojo'ma'aj, tavástará' pu séecan ava'jajpuaxij huéecatyej japuan tamuáamuata' japuan hua'puaj mu ará'axcaa, a'íjma pu'ij huata'ityaca' tyahua'puaj ma'can, mej mij anáatya'aj huaju'un, a'ájna jo'tij ja'chájta'najmee jo'tij a'íin jo're'nyesij.

² A'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Jéehua mu i ti huá'itziitye' mej mij ujo'tyájrutyey jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, ajta camu mui'ij i maj a'ájna jin tyí'huiire' maj huo'ré'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios. A'áj xu jin a'yan tyaatáhuavii i tavástara' ti'ij jéetze' huojo'ta'ityey i maj tyá'tzaahuatye', mej mij néijmi'que' huo'ré'ixaatye'en i tyeítýee i nyúucaria'ra' i Dios.

³ Séricuj mua'aj, a'yaa nu tyajamuaata'ityij hua' tzajta' i tyeítýee, a'yaa xu sij huasé'rihua'aj xá'ju'un mati'ij cánya'xii hua' tzajta' i íira'vetyee.

⁴ Caxu túmii a'aj, caxu tyi'táj a'aj i siaj jin huatyóohuiire'en caxu siajta áto'rij tyi'píij nusu tyúuca'quej, siajta quee a'táj tyí'ixaatye'ej i juyéj jitze.

⁵ Siati'ij hua'chej ja'rá'astij, néijmi'caa xu anaquéecan hu-atatyójtýe'en a'yan tijin: “Che' tyámua' tyí'eenye' yajá'muachej.”

⁶ Ajta tipua'aj tyámua' naa metýi'tyechej, hua' jimi pu hu-atyá'itzeere'ej i siaj jin huo'tatyójtýey, na'ríij mequee, caxu mua'aj tyi'táj jo'riésij.

⁷ A'áa xu jo'tyá'itzeere'en jo'siaj ja'rá'iixaj, siajta tyú'cua'nyij siajta huaye'en tyi'táj maj jamuaatá'sij, ji'nye a'yaa pu tye'tyéviytýe' maj tyaanájchitye'en a'ájci i ti tyí'muijhuacaa. Caxu ajó'jujhua'nye' áyee siajta áyee i maj hua'chej jitze.

⁸ Siati'ij séej chájta'naj jitze jo'tyájrutyey, majta je'en tyámua' tyajamuaatyéeevej, a'áj xu huácua'nyij tyi'táj maj já'muacue'týey,

⁹ setyihuó'huaatye' i maj tyí'cucui', siajta a'yan tyihuo'té'exaatye'en tijin: “Pu'ríj ja'mua jimi atoyojo'rénýesij a'ájna xicáara' jitze ti'ij Dios néijmi'que' tyu'ta'íjtaj.”

¹⁰ Ajta tipua'aj séej chájta'naj jitze sia'rá'astij jo'maj quee tyámua' tyajamojo'tyéeevej, a'áa xu cáayey jitze a'yan tyihuo'té'exaatye'en tijin:

¹¹ “A'ájna i chuég ti muiinyíj ti ajtávi'taxij i taca'quéj jitze, a'yaa ti ma'can i chájta', a'áj tu huatáca'tzij siaj sij jáamua'reej siaj jéehua ootyá'itzeerej i Dios jimi. Ajta a'yaa xu tyá'mua'reeriaj ti arí tya'rá'iixaj ja'mua jimi a'náj ti i Dios néijmi'que' tyu'ta'íjtaj.”

¹² A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jíme', a'ájna xicáara' jitze ti'ij i Dios yará'iixaj jéetze' mu a'ímaj i tyeítýee jajpuéetzij muá'ju'un mequee i maj Sodoma já'chajca'aj.

I tyeítýee maj quee tyá'tzaahuatye'
(Mt. 11:20-24)

¹³ 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mua'aj mu siaj Corazín ja'chej, siata'aj mua'aj mu siaj Betsaida ja'chej. Ji'nye tipua'aj a'yan náarinyijche' hua' jimi i maj Tiro jo'cháatímee na'ríij hua'tzajta' i maj Sidón jo'cháatímee, a'íi mu aamí' tya'antzáahuatye'nyijche' i Dios jimi, majta cha'mana'aj tyu'tyoochéetya'xi'nyijche' majta nasíj japua huara'sejche' mej mij i tyeítýee jáamua'reej maj meríj tyá'antzaahuaj.

¹⁴ Ajta a'ájna xicáara' jitze mati'ij néijmi'i á'xijtyi'huan, jéetze' xu mua'aj jajpuéetzij xá'ju'un mequee a'ímaj i maj Tiro majta i maj Sidón ja'chej.

¹⁵ Siajta mua'aj mu siaj Capernaúm ja'chej, ¿nyi a'yan setyityóotzaahuatye' ti i Dios jamua'vi'tin i jútye'? Capu xaa nyu'uj, sulu Dios pu a'áa jamoóohua'xij jo'tij jéetze' ja'puejtzij.

16 'A'íjna i a'tíj ti já'muanamuaj, a'íi pu ajta nyéetzij nyanamuaj, ajta a'íjna i ti quee jamua'tzaahuatye', capu ajta nyéetzij ná'tzaahuatye', ajta a'íjna i ti quee nyéetzij ná'tzaahuatye', a'íj pu ajta quee á'tzaahuatye' i ti nyojo'ta'ityaca'.

Mati'ijta uvé'nyej i maj huéecatyej japuan tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej

17 I maj huéecatyej japuan tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, jéehua mu jutyamua've'ej uvé'nyej, a'yaa mu tyu'xájtasime'ej tíjin:

—Tavástara', majta mu i tyiyáaru'uj ta'rá'astej tyati'ij a'nyúucaritze' huo'tamuárij.

18 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Nyáaj nu jaaséej a'íjci i tyiyáaru' ti'ij uje'cájvej i jútye', a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij maj tyóona'axcava'ra'an.

19 Nyáaj nu jamuaatá' mej mij quee je'ej já'mua'uurej i cú'cu'see, majta i tyaxcáj. Nyajta jamuaatá' siaj sij huo'tyámue'tin néijmi'caa i maj jamuájcha'íire', mej mij quee je'ej jamuáa'uurej.

20 Siajta caxu a'íjci jin jutyamua've'ej i maj jamua'rá'astej i tyiyáaru'uj, sulu a'íj xu jin huatóotyamua've'en ti arí á'yu'si'ij u tajapuá je'ej siaj ántya'ruj.

A'íi pu'uj i yójra' jamua'reej a'tíj ti táatajra' pué'een

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 A'ájna pu'ij i Jesús jéehua huatóotyamua'vej, ti'quij a'yan tyu'taxájtaca' i júuricama'ra' i Dios jitze ma'can tíjin:

—Jéehua nu tyi'muatyojtzi're', nyavástara', muáaj paj nyavástara', i paj tyi'ijta u tajapuá pajta íyan i cháanacaj japua, ji'nye muáaj paj huo'taséjratyej a'nyúuca a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', pajta jaatyá'avaataca' a'íjma jimi i maj jéehua tyu'yí'tin, majta i maj jéehua tyúumua'tyej. Jee xaa nyu'uj nyavástara', ji'nye a'yaa pu tyimua'ránajchaca'.

22 'Néijmi'i pu i nyavástara' tyinaatá'. Capu a'tíj jamua'reej a'tíj ti yójra' pué'een, sulu a'íi pu'uj jamua'reej i vástaria'ra', capu ajta a'tíj jamua'reej a'tíj ti vástaria'ra' pué'een, sulu a'íi pu'uj jamua'reej i ti yójra' pué'een, majta je'en a'íimaj i ti i yójra' huo'taséjratye'sij juxié'vi'ra' jíme'.

23 Ti'quij huo'séerajraa a'íjma i maj jamuán huacáj, a'íjma pu'ij a'yan tyu'té'exaaj tíjin:

—Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj jaséj je'ej siaj mua'aj tyi'tíj seríj tyi'sej,

24 ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' maj a'íimaj i maj tyi'xaxa'ta'aj i Dios jitze ma'can, majta i maj tyityatatyá'ca'aj rey jíme', a'íi mu a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj jaaséej je'ej siaj mua'aj tyi'sej, ajta camu a'yan tyeeséj, a'yaa mu majta tyá'xie'va'ca'aj maj jáanamuj je'ej siaj mua'aj tyi'namuj, ajta camu a'yan tyáanamujri'.

I a'tíj Samaria ti já'ma'can ti tyámua' tyi'tyevij

25 A'náj pu síj i ti tyi'mua'taj i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'íi pu aje'ré'nyej ti'ij Jesús jamuán tyu'xáj, a'yaa pu tyi'tyesa'ca'aj ti'ij ja'antymué'tin, a'íj pu jin a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Maeestro, ¿tyi'tanyí juxie've' nyaj a'yan huárinyij ti'ij náaci'tyij nyej nyij júurij ná'ra'nyij jusén jime'?

²⁶ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Ji'nye tyé'yu'si' i yu'xarij jitze? ¿Tyi'tanyí puá'jijve' i yu'xarij jitze?

²⁷ Aj pu'ij a'íjna i ti tyí'mua'taj i yu'xarij jitze a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Huaxie've' a' vástara' i ti Dios pué'een néijmi'i jime' a'xiéjnyu'caa, pajta néijmi'i jime' a'júuricamej, pajta néijmi'i jime' i paj jin uhuájca'neyej pajta i paj jin ma'úumua'rej, ajtáhua'aj pu síj séejre' ti a'yan tijin pata'aj a'yan cha'taj pana'aj tyá'xie've' i axa'aj tyévíj a'yájna pati'ij asíj tyáxie've'.

²⁸ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Xá'pu' paj tyaataxájtaca'. Típua'aj néijmi'i pua'rá'astej, aj paj júurij puá'mej jusén jime'.

²⁹ Ajta a'íjna i ti tyí'mua'taj, a'í pu jaxie'va'ca'aj mej mij jáamua'reej i tyeítýee ti quee a'náj ootyá'ítzee i Dios jimi, a'í pu jin a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Jesús tijin:

—¿A'tanyíj a'ín pué'een i nyaxa'aj tyévíj?

³⁰ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'tíj pu Jerusalén ja'rájraa, a'áa pu joomá'caj a Jericó, mati'ij mij náhua'rij ja'antynájchaca', néijmi'i mu tyaanáhue'ri', majta tya'cáa'ri'ri' i tyí'caanaria'ra', majta jaatyáavaxij, mati'ij mij jo'cáj, a'áa mu mij yo're'tyécaj a juyéj jitze ajta arí á'me'riaajca'aj.

³¹ Aj pu'ij síj ajta a'áa jooma'ca'aj i juyéj jitze, puaríj pu pué'eenye'ej a'íjna, ti'ij jaaséj ti á'me'riaajca'aj aa pu imuáj ja'tanyáaj i juyéj jitze ajta mu jo'mej.

³² Ajtáhua'aj pu síj a'áa jooma'ca'aj a'í pu pué'eenye'ej síj ti Leví jitze ajtyáma'can, ti ajta tyí'huúria'ca'aj i hua' tyeýúuj tzajta', ti'ij a'áa jo're'neyej jo'tíj jo'riá'ca'aj i ti á'me'riaajca'aj, a'í pu ajta jaaséj, a'yaa pu cha'taj na'aj huaríj a'áa pu imuáj ja'tanyáaj ajta mu jo'mej.

³³ Ajtáhua'aj pu síj a'áa jooma'ca'aj i juyéj jitze a'í pu pué'eenye'ej síj ti séej chuéj japua já'ma'can ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Samaaria, ti'ij jaaséj, a'í pu'ij ja'ancu'vaxij.

³⁴ Ti'quij jimi ajtyáxiiriaca', aj pu'ij jacáajo'sij jo'tíj tyajá'puejtyi'huaca'aj i aséityij jime' ajta i nahuáj, ajta jacá'ijcataca' jo'tíj tyajá'puejtyi'huaca'aj, aj pu'ij ja'vá'raj ju púuru' japua, ti'ij ij yo'tíj a'ájna jo'maj já'asacaa i maj puasaaruve', a'áa pu'ij tyámua' tyéecha'ij.

³⁵ Yaa ariá'pua'aj, a'íjna i ti Samaaria já'ma'can, a'í pu hua'puácaa iita'í'puj i túmii, ajta jaata'í'pu'uj a'íjci i ti antyúumua'reej a'íjci jime' i chi'ij, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin: “Pata'aj tyámua' tyéecha'íin, nyajta nyáaj nyati'ij uvé'neyej, aj nu muaatá'sij néijmi'i a'chu paj jaaxíjtye i paj jáacha'ij.”

³⁶ A'yaa pu'ij, ¿a'tanyíj a'ímaj i maj huééicaj a'ín pué'een i ti tyámua' tyé'vistaj ja'raa a'íjci jimi i juxa'aj tyévíj i maj tyaanáhue'ri' i náhua'rij?

³⁷ Ajta a'íjna i ti tyí'mua'taj i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i ti ja'ancu'vaxij.

Jesús pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj pata'aj a'yan cha'taj pana'aj huárinyij.

Ti'ij Jesús a'áa jo're'nyej jo'tij ja'chej i Marta ajta i María

³⁸ Ajta a'ijna i Jesús, a'í pu ooj huama'ca'aj, ti'quij a'áa ja'rá'aj jo'tij ja'chajta', a'áa pu íiti' ti a'yan ántyapuaaj tijin Marta huo'tyéeeje i juchi'táj.

³⁹ Séej pu a'ijna tyí'ihuaara'ca'aj íitacan, ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin María, a'í pu'ij i María a'áa véjri' jo'tayixij i Jesús jimi ti'ij janamuaaj je'ej ti tyí'xajta'ca'aj.

⁴⁰ Ajta a'ijna i Marta, capu je'ej jájtyoove'ej je'ej ti huárinyij, ji'nye jéehua pu tyí'muarie'ca'aj ti'ij tyihuo'cue'tyej, aj pu'ij ajtyáxiriaca' i Jesús jimi, ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', ¿nyiquee a jitze juxie've' ti nye'ihuaara' quee nyahuúria'aj nyej nyij nyasíj nyana'aj tyí'muarie'? Pata'aj jaaté'exaatye'en ti'ij naatáhuire'.

⁴¹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Marta, Marta, jéehua paj tyí'mua'tzej, pajta jéehua je'ej tyá'mua'tzej,

⁴² ajta síj pu'uj juxie've' paj a'yan huárinyij. María pu a'íj ava'huoj i ti jéetze' jí're'en, capu ij a'tíj jáa'ri'raj.

11

Ti'ij Jesús huo'mua'aj je'ej maj ye'ej tyityeetyényuunyij

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Séej pu a'yan tyu'rij, a'áa pu i Jesús ja'tyényuusima'aj i Dios jimi, ti'ij ja'antyipuá'rij ti tyényuusij, síj pu i maj jamuán huacíj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tavástara', táamua'tyej tyaj huatyényuunyij i Dios jimi, a'yájna ti'ij i Juan tyihuo'muá'tyej a'íjma i maj jamuán huací'ca'aj.

² Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siatí'ij huatyényuunyij, a'yaa xu tyu'taxáj tijin:

Tavástara', che' tyámua' eenye' i paj jin ántyapuaaj.

Che' mujo've'me'en i paj jin néijmi'que' tyu'ta'íjtaj.

³ Tyitaatá' i ti tyí'cue'ri' i ti a'náj tina'aj tajitzé tyúuxie've'.

⁴ Tyitaatú'uunyí' i tyaj jin ootyá'itzee a'jimi, ji'nye ityáj tu tyajta tyihuo'tú'uunyí'ri' néijmi'caa a'íjma i maj ityájma jimi ootyá'itzee. Capáj tyi'tá'care'en ti i tyiyáaru' ca'nyíjra'aj tatá'care'en tyej tyij je'ej pua'aj huárinyij.

⁵ Aj pu'ij ajta a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Tyiche' a'yan tyaataxáj yee mua'aj xu séej tyi' amíncuj, ajta je'en a'tzáaj jé'ta' tíca' a'áa jo're'nyej jo'tij ja'chej i amíncura' ti'ij ij a'yan tyaaté'exaa tijin: “Nya' amíncuj, huéecacaa naatanyíjtye' i páan,

⁶ ji'nye oochán pu uvé'nyej síj i nya' amíncuj ti mu' ja'tamá'ca'aj, nyajta nyáaj, canu tyi'tíj tyícha'ij i nyaj jáacue'tyej.”

⁷ Ti'quij a'ijna i ti iirájcaj capu a'yan tyu'tányuusij yee: “Capáj nya'izíitya'aj, pu'rij eetyánami' i puéertaj, majta i ti'rij mu'rij huaje'ej, nyajta nyáaj nu'rij nyajta huaca'aj, capu che' i'rij nyaj ájchenyij nyej nyij tyi'tíj muaatá'an.”

⁸ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', capu a'íjna jin ájchesij ti'ij tyi'táj jaatá' a'íjci jime' ti amíincura' pué'een, sulu a'íj jin pu ájchesij ti'ij quee ja'itziitya'aj i amíincura', aj pu'ij jaatá'sij, a'chu ti tyi'táj jaatáhuaviiraj.

⁹ A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' tijin: Tyi'táj siaj huatáhuosij, Dios pu jamuaatá'sij, ajta tyi'táj siaj huoo a'íj xu jimi jatyoonyij, setye'ejtyáto'sixi' jo'táj ja'pueertaj, aj pu'ij i Dios tyajama'antácuunye'sij.

¹⁰ Ji'nye tipua'aj a'táj tyi'táj jahuaviiraj, a'íi pu ja'ancuriáa'sij, ajta i ti tyi'táj huoo, a'íi pu jatyoonyij, ajta i ti tye'ejtyáto'sixi'in jo'táj ja'pueertaj, Dios pu tya'antácuunye'sij.

¹¹ '¿Nyiquij mua'aj a'yan xáarinyij mu siaj huayóojmua', tipua'aj a'yóoj hue'ej muahuaviiraj, nyiquij cú'cu'uj paatapíjtye'sij,

¹² nusu tyáxcáj paatáchuiitye'sij tipua'aj to'oj muahuaviiraj?

¹³ A'yaa xu mua'aj tyij siajta je'ej pua'aj een i jutzájta', siáamua'reej siaj tyi'táj huo'tá'an i juyóojmua' ti jí're'en, ajta a'íjna i ja'muavástara' i ti tajapúa'já'sejre', a'íi pu jéetze' jaayí'tin ti'ij huo'tá'an i júuricama'ra' i Dios a'íjma i maj jaatáhuaviiraj.

Matí'ij i Jesús tyi'táj jitzán ujpuá'rij

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Jesús pu tyiyáaru'uj huatamuárij ti tyéviij tzejta' séjria'ca'aj, ajta a'íjna i tyiyáaru' capu jatá'caria'aj ti i tyéviij tyu'taxáj, ti'ij Jesús jaatamuárij, aj pu'ij huatái'riitariaca' ti tyu'taxáj i tyéviij. Majta a'íimaj i tyeítjee a'íj mu jin je'ej tyo'taséj,

¹⁵ majta séecan a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íjna i Beelzebú i ti tyihuá'ijtye' i tyiyáaru'uj, a'íi pu ca'nyíjra'aj jatá'caa a'mújciij mu Jesús ti'ij huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj.

¹⁶ Majta séecan a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj tyi'táj jin ja'antymué'tin i Jesús, a'íj mu jin jaatáhuaviiri' ti tyi'táj huo'taséjratye'en mej mij a'íjci jin jáamua'reej ti tajapúa'já'ma'can.

¹⁷ Ajta i Jesús pu jamua'reeriaca'aj je'ej maj tyi'mua'ajcaa, a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa'ij tijin:

—Matí'ij mana'aj i maj séej i chuéj japua tyí'ijta, tipua'aj jé'ta' muáaciinyej, aj mu mij huatóonyo'si'tye'ej, matí'ij mij jujíimua'aj antyúupua'ritye'sij, ajta je'en a'yan cha'taj i tyihuá'chi'ij tyu'tyú'uunyi'huaj.

¹⁸ A'yaa pu'ij ajta tyí'een i tyiyáaru' jimi, tipua'aj jé'ta' muáaciinyej, ¿ji'nye tyí'rij ti'ij á'tyeevi'in i maj jin antyúumua'reej? A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' a'íjci jime' siaj mua'aj a'yan tyí'nyaxaj yee nyaj Beelzebú jitze arányaca'nyej nyej nyij huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj,

¹⁹ ajta tipua'aj a'yan tyí'eenye', ¿a'tanyíj jitze mua'róoca'nyej mej mij huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj a'íimaj i maj ja'mua jamuán huaci'ij? A'íi mu mij a'yan tyajamuaataxájta siaj mua'aj siajta ootyá'itzee.

²⁰ Ji'nye tipua'aj i júuricama'ra' i Dios jitze na'rányaca'nyej nyej nyij huo'tamuáritye'en i tyiyáaru'uj, a'yaa pu huatóomua'aj ti arí a'ájna atyojo're'nyej ja'mua jimi a'náj ti i Dios néijmi'que' tyu'ta'íjtaj.

²¹ 'A'táj tu'huájca'nyej ti ajta tyámua' tyé'cha'ij i juchi'ij, néijmi'i i ti tyi'ráa' tyámua' pu naa tyí'cha'íiri'huaj.

²² Ajta tipua'aj síij mujo've'me'en ti jéetze' uhuájca'nyej quee a'íjna, a'íi pu'ij jaatyámue'tij, ti'quij néijmi'i tyá'nahue'ran i ti tyí'ijcha'ij.

23 'A'íjna i ti quee nyahuiire', a'íi pu nyéjcha'íire', ajta i tiquee tyeítyee tyísiire'ej nye jimi, a'íi pu huojó'cu'naj.

I júuricamej ti je'ej pua'aj een ajtáhua'aj pu huariá'raa
(Mt. 12:43-45)

24 'Ajta a'yan tíjin:

—A'yaa pu ricij i xiéjnyu'carij ti je'ej pua'aj een, tí'ij iirájra'nyij séej tzajta' i tyéviij, a'íi pu ajo'chá'canya'aj ja'mej tí'ij jáahuonyij jo'tíj ja'huóoso'pe'en, jo'tíj jo'huáchij. Ajta tí'ij quee jatyoove'en, a'yaa pu tyí'mua'tyij tíjin: “Nyiche' huaria'ra'nyij i nyichéj jó'nyaj ja'rájraa.”

25 Tí'ij uvé'nyen, a'yaa pu een a'íjna i a'tíj, naa pu een i jutzájta', cuxáa maj moochán uhuaré'icho'taca', néijmi'i pu tyámua' tyí'een.

26 Aj pu'íj a'íjna i xiéjnyu'carij séecan uja'rávi'tíj i maj aráhua'puaj ará'asej, i maj majta jéetze' je'ej pua'aj een quee i síij. Matí'ij mij néijmi'i utyárutyij i tyéviij tzajta' mej mij a'úu ja'cháaj muá'ra'nyij. Ajta je'en jéetze' je'ej pua'aj éenye'ej ja'mej a'íjna i tyéviij quee tí'ij aamí' éenye'ej.

I ti jí'r'é'can jime' tyámua'vi'ra'aj

27 Tí'ij Jesús ooj tyí'xáatacaj, síij pu íiti' a'áa jo'tyávaaca'aj hua' tzajta' i tyeítyee. Aj pu'íj a'yan tyu'taxájtaca' ca'nyíin jime' tíjin:

—Tyámua' pu tyaatá' a'íjci i íitaj i paj jitzán huanie'huaca', ajta muaaxá'pueeri'.

28 Aj pu'íj Jesús a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Jéetze' pu tyámua' tyihua'tá'caa a'íjma i maj janamuaj i Dios nyuuccaaj, majta ja'tzaahuatye'.

Tyeítyee mu jaxie'va'ca'aj maj tyi'tíj huaséj ti huápu'i'ij juxie've'
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Jéehua mu i tyeítyee móoche' ajtyáxiirisima'aj i Jesús jimi, ajta a'íjna, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin:

—Jéehua mu je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj i tyeítyee ijíij maj yan séejre', a'yaa mu tyá'xie've' nyaj tyi'tíj huo'taséjratye'en ti huápu'i'ij juxie've'. Ajta canu tyi'tíj huo'taséjratye'sij, a'íj nu'uj huo'té'exaatyee'ej je'ej ti tyáaruaj i Jonás.

30 'Ji'nye a'íi pu i Jonás a'íin pué'eenye'ej i ti huápu'i'ij juxie've' i maj jaaséj i maj Nínive já'chajca'aj, a'yaa nu cha'taj nyana'aj nyáaj a'íin tyi'pué'een i ti huápu'i'ij juxie've' mej mij jaaséj ijíij maj huátyeítyee.

31 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatyee', a'ájna xicáara' jitze ti jitzán Dios huá'xijtye'en i tyeítyee, a'íjna i ti aamí' tyi'tyávaaca'aj reíinaj jime' yúutyey pujmua', a'íi pu a'áa jo'tyéechaxij ja'mua jamuán. A'íi pu ajta hua' jitze tyo'ojpuá'ritye'sij tyi'tíj jime', jí'nye a'íi pu ímuáj mujo'vé'mej tí'ij jáanamuaaj a'íjci i Salomón ti tyámua' metyóomua'riajca'aj. Nyajta nyáaj, i nyaj yaa huatyéjve i tyeítyee tzajta', jéetze' nu va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Salomón.

32 Majta i maj Nínive já'chajca'aj, a'yaa mu rinyij a'ájna xicáara' jitze i Dios ti jitzán huá'xijtye'en i tyeítyee. A'íi mu huatyáhuiixi'ij ja'mua jamuán ijíij siaj huátyeítyee, matí'ij mij ja'mua jitze tyo'ojpuá'ritye'sij tyi'tíj jime'. A'íimaj mu seequéj tyu'muá'aj matí'ij jáanamuaajri' je'ej ti tyihuo'té'exaaj i Jonás. Nyajta nyáaj jéetze' nu va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Jonás.

I ti jatatzavi'tye' i tyévi

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'A'íjna i tiéj i maj ja'antyíteeraj, capu a'tíj me'yo'tyá'avaataj. Capu ajta xá'rij tzajta' ju'cáchesij. Capu xaa nyu'uj, sulu áan pu imuáj yo'ojchesij ti'ij huo'tyátatzavi'tye'en i maj a'úun jo'tyárutyij.

³⁴ A'yaa pu tyí'huiire' ají'sij ti'ij tiéj ti á'taa a jitze, a'íj pu jin, tipua'aj jí'reenye' ají'sij, a'yaa pu éenye'ej ja'mej, cuxáa ti huányeeri'cij néijmi'que' ajitze. Na'rúj quee jí'reenye' ají'sij, a'yaa pu een cuxáa ti huatíca' ajitze.

³⁵ Tyámua' xu'uj mua'aj ti'ij quee óomui'nyij i tiéj ti arí ja'mua jitze séejre'.

³⁶ Tipua'aj a'náj tina'aj á'taacaj mua' jitze, ajta quee a'mui'ijca, néijmi'que' pu huanyéeri'cij ja'mej. A'yaa pu tye'mej, ti'ij i tiéj ti ajitze séejre'ej.

Tí'ij Jesús hua' jitze tyo'ojpuá'rij a'íjma i fariseos

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Ti'ij ja'antypuá'rij ti tyihuó'ixaa, aj pu'ij sáj fariseo jaatajé ti tyojo'vá'cua'nyij jo'tíj ja'che, a'áa pu'ij i Jesús jo'mej ti'quij utyájrupid ajta je'en ajtyéeyixij jo'tíj méesaj jo'tyéjvee.

³⁸ Ajta a'íjna i fariseo, je'ej pu'ij pua'aj tyo'tóomua'aj, ti'ij jaaséj i Jesús tiquee anomuéetya'aj tyu'cuaj je'ej maj tyeyí'tihua'aj.

³⁹ Aj pu'ij tavástará' a'yan tyihuo'té'exaa jítin:

—Mua'aj mu siaj fariseos pué'een, a'yaa xu tyí'tyetyij siaj anóomuejtye mu jumuáca' jitze, ajta quee je'ej jamuá'miteeraste' siaj tyámua' huó'uurej mu jutzájta'. A'yaa xu een ti'ij a'tíj ti jacáajo'sij jéjre' i váasuj ajta i puláatuj. Maj siajta mua'aj, je'ej xu pua'aj een mu jutzájta', siajta je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee a'íjci jime' siaj tyihua'nahue', siajta je'ej pua'aj huá'uurej.

⁴⁰ 'Siajta quee tyi'tíj mua'reej, a'íjna i ti jaatyátaahuaca' i já'muahue'ra', ¿Nyiquee a'íin ajta jaatyátaahuaca' i ti já'muatjazta' séejre'?

⁴¹ Siata'aj tyihuo'tá'an i maj quee je'ej tyéejviicue' a'íjci i siaj tyí'ijcha'ij. A'yaa xu a'íjci jin huárinij, ti'ij tyámua' tye'rájra'nyij ja'mua jimi.

⁴² 'Je'ej pu pua'aj atyojo're'nyesij ja'mua jimi i fariseos siaj pué'een. A'yaa xu tyi'tá'caa i séej tamuáamuata' anxityej ti jitze ma'can a'íjci i tu'píj, tyi'tíj meentaj, siajta a'íjci i tu'píj ti a'yan huatóomua'aj tíjin ruda, siajta néijmi'i ti'ij na'aj pua'máj tyí'xoo i tu'píj. Siajta seríj yo'huá'xij i ti jéetze' juxie've' i Dios jimi, siaj tyámua' huó'uurej i juxa'aj tyeityee je'ej ti tya'ránajchi, siajta tyámua' tyéejcha'íj i Dios. Tyámua' pu atyojo're'nyéenyijche' tipua'aj sequée yo'hua'naacajche' siaj ja'rá'astee a'íjci i ti jéetze' juxie've'. Ajta a'yan tyúuxie've' siaj tyu'tá'an a'íjci i séej tamuáamuata' anxityej ti jitze ma'can.

⁴³ 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en mua'aj, mu siaj fariseos pué'een, jéehua xu jaxie've' ti tyi'tíj jamuáaci'tyij siaj sij oorá'sej ipuárij japua jo'maj já'ra'sacaa i huásij i tyeyúuj tzajta'. Ajta jamua'ránajchij maj i tyeityee jamuaatatyójtje'en tzáahuatyí'ra'aj jime' jo'maj tyaja'tóotimej.

44 'Siata'aj huatóoxaamujritye'en, ji'nye a'yaa xu een ti'ij jo'maj huaja'vá'naamua i mui'chítýee. Majta i tyeítýee i maj japuan huahuístici'ij, camu jamua'reej yee a'tyán mu ava'námi'huajmee.

45 Ti'ij ij síij ti tyí'mua'taj i yu'xarij jitze, Moisés ti jo'yú'xaca', a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, je'ej pua'aj paj tyihuá'xaj a'íjma i fariseos, a'íj paj jin pajta je'ej pua'aj tyí'tajee ityájma.

46 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Siajta mua'aj, mu siaj tyí'mua'taj i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', je'ej pu pua'aj tye'mej ja'mua jimi. A'yaa xu tyihuá'ijtye' i tyeítýee a'íjci i ti huápu'ij tyési', siajta huá'ijtye' mej mij i tyeítýee a'íjci jin a'yan huárinyij, siajta mua'aj caxu tyí'tíj jin a'yan ricij.

47 'Je'ej pu pua'aj tye'mej ja'mua jimi, ji'nye mua'aj xu ja'ajtá'huaj i maj tzejta' huo'tyátoosij a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj, a'íjma'aj maj huo'cuij i já'muahuasimua'ci'ij.

48 A'íj pu jin a'yan tyé'miteere' tijin jamua'ránajchaca' je'ej maj huó'ruuj i já'muahuasimua'ci'ij, ji'nye a'íj mu huo'cuij a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj, siajta mua'aj ja'ajtá'huaj jo'maj huaja'vá'naj.

49 'A'íj pu jin i Dios jumua'tzíira'aj jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "Nyahuo'ta'ityij hua' jimi i tyeítýee séecan maj nye jitze ma'can tyí'xaj, nyajta séecan i nyaj hua'antyíhuoj mej mij nyahuúria'aj. Je'cácaa mu cui'nyij a'íjma'aj i tyeítýee, majta séecan je'ej pua'aj uurej."

50 A'íj pu jin i Dios a'íjma jitze tyí'pua'ritye'en ijíij maj huátýeítýee a'íjci jime', mati'ij mana'aj pua'máj huácuij i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, mati'ij pua'máj huácuij ti'ij na'aj tyu'séjrej i cháanacaj,

51 ti'ij na'aj i Abel ti huamu' ajta a'íjna i Zacarías, i maj jaajé'caj jé'ta' jo'tíj jo'tyéjvee a'íjna i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, ajta i tye'yúuj ti ja've'nyee. A'íj pu jin i Dios a'íjma jitze tyí'pua'ritye'en ijíij maj huátýeítýee.

52 'Je'ej pu pua'aj tye'mej ja'mua jimi mu siaj tyí'mua'taj i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca'. Ji'nye mua'aj xu jujíimua'aj jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyá'xie've' i Dios, siajta quee a'yan huaríj je'ej ti i Dios tyá'xie've'. Caxu siajta hua'tá'caa mej mij séecan jáamua'tyij je'ej ti tyí'een i Dios jimi.

53 Ti'ij Jesús iirájraa, a'íjma'aj i fariseos, majta i maj tyí'mua'taj i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'íj mu jéehua huatanyinyu'cacuca', majta je'en huatyóohuij maj jáa'itziitye'en jéehua metye'íhuo'raj,

54 mej mij jájtyoonyij i ti jin eerá'itzen, a'íjci jime' je'ej ti a'íin tyu'taxájtaj.

12

Típua'aj a'tíj hue'tzij jin jusejrataj

1 Majta a'íjma'aj i tyeítýee, jéehua mu ajtyáxiiriaca', a'yaa mu ará'axcaa a'chu hua'puaj ví'ra'aj nusu huééicaj ví'ra'aj, a'íj mu jin huápu'ij á'cataca'aj. Ajta a'íjna i Jesús, a'íj pu anaquéej tyi-hua'tyixáatya'ajraa a'íjma i maj jamuán huacíj a'yan tijin:

—Tyámua' xu'uj mua'aj a'íjma jimi i fariseos i maj ja'najchitye' i páan jitze, a'íjma'aj mu huá'cuanamuaj i tyeítýee.

² Ji'nye tyi'táj maj mua'reej i tyeítýee aviitzij jime' a'í pu mua'reeri'huan, ajta tyi'táj maj avaataca'aj a'í pu huataséjre'sij.

³ A'yaa pu'ij a'íjci i paj jaataxájtaca' tíca'riste', a'í pu huatanamuajre'ej tújca'rij tzajta', ajta a'íjna i paj jaataxájtaca' xájtari' u chi'táj, Dios pu jaataxájtaj ca'nyín jime' a'ájna i chi'ij japua.

A'tanyíj a'yan tyúuxie've' tyaj jatziinya'aj

(Mt. 10:28-31)

⁴ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' mu siaj nya' amíncustyamua' pué'een, caxu huá'tziinye'ej a'íjma i maj jaayi'tin maj jaajé'caj i siaj jatyáhue'ra', ji'nye camu jaayi'tin maj jo'puá'ritye'en i ja'mua júuricamej.

⁵ Nyajta nyáaj nu jamuaaté'exaatye'ej a'táj siaj tziinye'ej, a'íj xu tziinye'ej a'íjci i ti jaayi'tin ti jaajé'caj i siaj jatyáhue'ra', ti ajta jaayi'tin ti a'áa yóorieenyij i ja'mua júuricamej i tiéj jitze tiquee a'náj já'mui'nyij. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijin: siata'aj a'íj huátziinye'en.

⁶ 'Caxu je'ej tyityóomua'ajcaj. ¿Nyi mequee a'yan tyí'najchitaj a'chu hua'puaj meeru' anxívicaa jime' i pína'see? Camu jéehua tyá'najchij i pína'see, ajta i Dios capu huojo'hua'naj.

⁷ Ajta ja'mua jime', Dios pu jamua'reej a'chu ti síj ajta síj ava'cipuaj, a'í pu arí jaatyé'itej. A'íj xu jin quee tyí'tziinye'ej, ji'nye mua'aj xu jéetze' jitzán juxie've' mequee i pína'see.

I maj ja'xaj a'íjci i Jesús i tyeítýee tzajta'

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', a'táj tina'aj ti a'yan tyu'taxáj i tyeítýee tzajta' ti nyéetzij ná'tzaahuatye', nyáaj i nyaj nyajta tyéviij jitze huanie'huaca', a'yaa nu nyajta tyaataxájta a'íjma jimi i maj tajapúa tyí'huíire' i Dios jimi,

⁹ ajta a'íjna i ti naatyáhue'taj a'íjma jimi i tyeítýee, a'yaa nu cha'taj tyaataxájta a'íjma jimi i maj tyí'huíire' i Dios jimi tijin canu jamua'tyej.

¹⁰ 'Dios pu tyihuo'tú'uunyi'raj a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj nyéetzij i nyaj nyajta tyéviij jitze huanie'huaca', ajta capu a'náj tyihuo'tú'uunyi'raj a'íjma i maj je'ej pua'aj tyaataxáj i júuricama'ra' i Dios.

¹¹ 'Matí'ij jamuá'anvi'tij a'íjma jimi i maj tyeyúuj tzajta' tyí'ijta, nusu a'íjma jimi i maj tyi'táj jin antyúumua'reej, caxu je'ej tyityóomua'ajcaj je'ej siaj tyityeetyóonaj nusu je'ej siaj tyu'taxájtaj.

¹² ji'nye ti'ij jamuáaci'tiyij siaj tyu'taxáj, a'í pu i júuricama'ra' i Dios tyaja'muamua'tyen je'ej siaj ye'ej tyu'taxájtaj.

A'íjci jime' i ti tyí'ijcha'ij a'íjna i chíjtyaanyi'

¹³ Síj ti hua' tzajta' ajo'tyávaaca'aj, a'yaa pu tyaaté'exaa i Jesús tijin: —Maeestro, pata'aj jaaté'exaatye'en i nye'ihuáara' ti tyinaatá'an a'íjci i ti nyéetzij tyí'nyaci'puaj.

¹⁴ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijin:

—¿A'tanyíj tyina'antyáarujtyej juées jime' nyej nyij nyáaj tyu'xá'pui'intare'en ja'mua jimi?

¹⁵ Ajta a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Tyámua' xu'uj mua'aj, siaj sij quee huápu'i'ij tyí'nyacua'tzaj siaj jéehua tyu'cha'íttime'nyij, ji'nye tipua'aj a'táj jéehua tyi'táj tyí'cha'íj, capu tyi'táj je'ej tyeetyáhuire'ej ti'ij quee che' tyi'táj je'ej ja'uurej.

16 Ti'ij ij séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaa' a'yan tijin:

—A'áa pu ja'hua' chújtyaanyi' já'chajca'aj, chuéj pu tyí'cha'íica'aj ti japan tyi'huastyaa, tyámua' pu jéehua tyú'ciitye'.

17 Ti'ij ij a'yan tyi'riá'mua'aj tijin: “¿Ji'nye náarinyij? Capu che' ma' jáai'rij jó'nyaj je'ej yó'uurej i ti huáciiriaca'.”

18 Aj pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijin: “Nu'ríj jamua'reej je'ej nyaj huárinyij. Nyetyu'tyú'uuna i tyí'nyechoorij matij tyu'váatimee, nyajta je'en séecan ájtaahuaxi'sij ti jéetze' viváajma'aj já'ra'nyij, nyati'ij nyij a'úun ju'tyá'toosij i ti tyú'ciiriaca', nyajta néijmi'i i nyaj tyi'ijcha'ij.

19 Nyajta je'en a'yan tyu'taxájtaj i nyatzájtaj tijin: Nu'ríj néijmi'i tyi'ijcha'ij, tyámua' pu tyé'tyeeren ti tyámua' tyinaatyáhuire'sij, nu'ríj nyaj huányaso'pe'en, nyiche' tyí'cua'ajcaj, nyajta ya'caj, nyajta huányetyamua've'en.”

20 Ajta i Dios pu a'yan tyaaté'exaa tijin: “Muáaj mu paj quee ma'úumua'rej, ijíj tíca' paj mu'nyij, ¿a'tanyíj tyi'ci'tyij a'íjna i paj tyámua' tyú'ruuj?”

21 A'yaa pu tye'mej a'íjma jimi i maj jaxie've' maj jéehua tyi'ijcha'íj, ajta camu tyi'táj tyi'cha'ij i Dios jimi.

Dios pu huá'cha'ij i juyójmua'

(Mt. 6:25-34)

22 Ti'quij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa' a'íjma i maj jamuán huacíj tijin:

—Caxu a'íjci jin tyí'mua'ajcaj je'ej siaj tyí'cua'nyij, nusu je'ej siaj tyi'tyeye'en, na'ríj tyi'táj siaj cáanarij tyu'tyóochejtye'sij.

23 Jéetze' pu i ja'mua júuricamej juxie've' quee i cue'ráj, ajta jéetze' juxie've' i ja'muatyévíj quee i siaj tyi'tyóoche'tyee.

24 Cási' siahuo'séj mu cua'tzáaj, camu tyi'huastyaa, camu majta tyi'tza'nacaa, camu tyichí' i maj tzajta' tyámua' yó'uurej i maj meríj jájsii, capu je'ej óoche' pu i Dios tyihuá'cue'tyey. Siajta mua'aj jéetze' xu jimi juxie've' i Dios mequee i cua'tzáaj.

25 ¿A'tanyíj jaayí'tin ti jéetze' á'tyeevi'in ti júurij já'ra'nyij a'íjci jime' ti jéehua tyúumua'tziitye'?

26 Tipua'aj sequée jaayí'tihua'an siaj a'yan huárinyij, ¿ji'nye een jime' sij tyi'mua'tzej a'íjci jime' i ti tyá'itzeere'?

27 'Cási' setyu'séj mu xúuxu'uj je'ej ti tyi'huase', capu tyi'muijhuacaa capu ajta tyi'ítzacaa. Ajta jéetze' pu naa huasé'rin quee i Salomón i ti tyi'tyávaaca'aj rey jime', capu a'náj a'yan tyu'yóochejtyey tyi'táj jime' ti naa huasé'rin ti'ij mu xúuxu'uj.

28 Tipua'aj i Dios tyámua' tyé'cha'ij i xúuxu'uj ti a'áa já'huase' a'itzitáj, ajta yaa ariá'pua'aj mu jaaré'vejchi, mati'ij mij jaatyáteeraj, jéetze' pu'ij mua'ajmaj tyajamuaatá'sij i siaj tyu'tyóochejtye'en, mua'aj mu siaj quee tyá'tzaahuatye'.

29 A'íj pu jin caxu je'ej tyityóomua'jtyey a'íjci jime' tyi'táj siaj cua'nyij, nusu je'ej siaj tyi'tyeye'en.

30 Ji'nye néijmi'i mati'ij mana'aj pua'máj yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'yaa mu a'íjci jin tyi'mua'tzej, siajta mua'aj xu

tyivástara' tajapuá ti já'sejre', a'íi pu arí jamua'reej tyi'tíj ti jamuá'itziitye'.

³¹ Jéetze' xu jáahuonyij i Dios ti jin tyí'ijta, aj xu sij néijmi'i tya'ancuriáa'sij i ti tyajamuá'itziitye'.

Ti jéehua tyejé'sejre' i tajapuá ti huápu'i'ij tyí'huiire'
(Mt. 6:19-21)

³² 'Nyetyeítyeristyamua', caxu tyí'zihnye'ej tyij siajta cíi siana'aj ará'asej, a'íjna i siaj jajvástara' a'íi pu jamuaatá'sij siaj utyájrutyey jo'tíj a'íin tyejé'íjta.

³³ Siata'aj tyú'toonyij i siaj tyí'ijcha'ij siajta tyihuo'riáan i maj quee je'ej tyéejviicue', aj xu sij tajapuá jéehua tyajá'ajsiire'sij i ti tyajamuaatyáhuire'sij, a'yaa pu éenye'ej ja'mej ti'ij áto'rij ti quee a'náj huatyápa'naj, ajta jo'maj quee a'náj jo'tyáruyij i náhua'rij, majta quee a'náj yo'riésij i cirimísee.

³⁴ Ji'nye jo'tíj tyi'tíj jamuaja'ajcha'ire' a'áa pu ajta ja'séeria'aj ja'mej i ja'muaxiéjnyu'caa.

Tyiche' tyámua' eenye' tyajta tyámua' metyityoonyéjnye'rij

³⁵ 'Tyámua' xu huó'uurej siaj sij tyu'tyáhuire'en, síoche' atanyéjnye'rij ti'ij a'tíj ti antyitátzave'.

³⁶ A'yaa xu éenye'ej xá'ju'un mati'ij i maj tyí'huiire' a'tíj jimi ti a'áa jo'mej jo'maj tyeje'ye'estej a'íjci jime' i ti síij huatyényeíichij, majta a'íimaj i maj tyí'huiire' móoche' mu tyi'chó've'ej muá'ju'un a'tzáaj ti uvé'nyesij a'íjna i ti tyihuá'íjtye', mej mij jiyet'zín tya'antácuunye' ti'ij a'íin tye'ejtyáto'sixi'ín i puéertaj jítze.

³⁷ Tyámua' pu tyihuo'tyáhuire'sij a'íjma i maj tyí'huiire' ti'ij huo'séj i maj jacho've' a'tzáaj ti uvé'nyesij a'íjna i ti tyihuá'íjtye'. A'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e' tzáahuatyi'ra'aj jime', a'íjna i ti tyihuá'íjtye', a'íi pu tyámua' ju'uurej ti'ij huo'tyáhuire'en, ajta huo'ta'íjtye'sij maj ajtyáara'asej i méesaj jítze, ti'ij tyihuo'cue'tyej.

³⁸ Tyámua' pu tyihuo'tyáhuire'sij a'íjma i maj tyí'huiire' tipua'aj móoj jacho'va'aj, a'tzáaj ti uvé'nyesij a'íjna i ti tyihuá'íjtye', tipua'aj jé'ta' tíca' uvé'nyej nusu tapuá'risima'caj.

³⁹ A'yaa xu mua'aj tyá'mua'reeriaj tíjin, a'íjna i ti tyichí', tipua'aj jamua'reeriaj a'tzáaj ti ará'iixaj i náhua'rij, capu jaatá'sij ti aná'astij ti'ij tyu'náhua'an.

⁴⁰ Siajta mua'aj, tyámua' xu sij siajta huó'uurej, ji'nye nyáaj, i nyaj nyajta tyévíj jítze huanie'huaca', aj nu uvé'nyesij siati'ij pua'aj quee pu tyámuamua're'.

I maj tyí'huiire' a'íimaj i maj hua'puaj
(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Pedro pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Tavástara', ¿nyij ityájma pana'aj putyí'tajee a'íjci jime' i nyúucarij ca' néijmi'caa paj putyí'jee?

⁴² Tavástara' pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—¿A'tanyíj pué'een a'íjna i ti tyí'huiire', ti ajta tyámua' metyóomua'rej, ti ajta quee a'náj tyi'tíj jin ootyá'ítzee? Ajta a'íjna i ti tyé'íjtye', a'íi pu tyé'cha'íraste'en ti'ij a'íjci jin antyúumua'reeriaj

a'íjma i séecan i maj majta tyí'huiire', a'íi pu tyihuá'cue'tyej a'tzáaj maj pua'aj tyí'cua'caa.

⁴³ Tyámua' pu tye'mej a'íjci jimi i ti tyí'huiire' ti'ij uvé'nyej a'íjna i ti tyé'íjtye', ajta je'en jáatyoonyij a'yan rijcaj je'ej ti tyaata'íj.

⁴⁴ Je'can jime' nu a'yan tyajá'mua'ixaatyé', néijmi'i pu tyé'cha'íiraste'en a'chu ti tyi'tíj tyícha'íij a'íjna i ti tyé'íjtye'.

⁴⁵ Ajta tipua'aj a'íjna i ti tyí'huiire' a'yan tyi'mua'ajcaj yee mu pu ja' jé'tyeeren a'íjna i ti tyináacha'íiraj, ajta quee íiya'taj uvé'nyesij, aj pu'ij huatyóochesij ti huo'tyávxaxi'in a'íjma i maj tyí'huiire', i maj tyétyacaa ajta i maj úucaa, ajta pu huatyóochesij ti tyú'cua'nyij, ajta ti nahuáj ucaáye'en ti'ij ij huatyátahueesij,

⁴⁶ ajta a'íjna i ti tyé'íjtye', a'íi pu uvé'nyesij a'náj tipua'aj quee jacho've', ajta a'tzáaj tipua'aj quee putyamua'riáacaj, aj pu'ij jéehua puéjtzij jaatá'sij, a'yaa pu cha'taj na'aj tyá'ci'tyij ti'ij a'íjma i maj ootyá'itzeerej i Dios jimi.

⁴⁷ 'A'íjna i ti tyí'huiire' ti jamua'reej je'ej ti tyá'xie've' a'íjna i ti tyé'íjtye', ajta quee tyámua' eenye'en, nusu quee a'yan rijcaj je'ej ti tyá'xie've' i ti tyé'íjtye', jéehua pu'ij javeenyij a'íjna i ti tyé'íjtye'.

⁴⁸ Ajta a'íjna i ti tyí'huiire' ti quee jamua'reej je'ej ti tyá'xie've' i ti tyé'íjtye', cá pu'uj tye'r'évesij tipua'aj je'ej pua'aj huárinij. A'tíj maj jéehua tyu'tá', jéehua mu majta tyaatáhuaviiraj, ajta a'tíj maj jéetze' jitzán tyi'ca'nyej jéehua mu majta tyaatáhuaviiraj.

Maj jé'ta' huacíj a'íjci jime' i Jesús

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ 'A'íj nu jin mu jo'vé'mej nyej nyij puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj je'ej pua'aj ricíj íyan i cháanacaj japua. Ajta a'yaa pu tyina'ráanajchi ti ari huatyóochenyij.

⁵⁰ A'yaa pu nyéetzij tyí'nyaci'tyij nyaj jéehua jajpuéetzij na'mej, jéehua pu je'ej pua'aj nya'aj ja'mej 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipuaá'rej.

⁵¹ ¿Nyij a'yan tyajamuá'miteeraste' nyaj a'íjci jin mujo'vé'mej mej mij tyámua' tyí'tyechajcaj íyan i cháanacaj japua? A'yaa nu tyajá'mua'ixaatyé' tíjin canu, sulu mej mij jé'ta' huacínnyej.

⁵² Ajta íjij ti yujo'que'tíj ja'mej, i maj anxíviij i tyeítýee i maj sequée mana'aj aja'chej, a'íi mu jé'ta' ootajú', a'íimaj i maj huéeicaj, a'íi mu hua'aj jaaxiejvi'raj i maj hua'puaj, majta i maj hua'puaj, a'yaa mu cha'taj tyihua'aj jaaxiejvi'raj i maj huéeicaj.

⁵³ A'íi pu i yo'puáara'an jajaaxiéevi'raj ja'mej i juyój, ajta i yójra' a'yaa pu cha'taj na'aj tya'jaaxiéevi'raj ja'mej i jutáataj, ajta i náanajra', a'yaa pu cha'taj tya'jaaxiéevi'raj ja'mej i juyój ti íitaj, ajta a'íjna i yójra' ti íiti', a'íi pu ajta jajaxiéevi'raj ja'mej i junáanaj. Ajta i mu'nyáara' i ti íiti' i ti ucarij, a'íi pu ajta jajaaxiéevi'raj ja'mej i jumu' ti íiti', ajta a'íjna i mu'nyáara' ti íjmue'esti', a'íi pu ajta jajaaxiéevi'raj ja'mej i jumu' ti ucarij.

I maj jin jáamua'reej tyi'tíj ti xicáara' jitze putyí'ricij

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ Jesús pu ajta a'yan tyihuo'té'exaaj i tyeítýee tíjin:

—Siatí'ij i jéetirij huaséj ti eejnyéj yancij pujmua', a'yaa xu tyi'xaxa'aj tíjin mu'rij huatyéviij, ajta a'yan tye'mej.

⁵⁵ Na'ríij tìpua'aj huatá'aacarej tì yúutyey pujmua' je'tanyéj, a'yaa xu tyí'xaxa'aj tìjìn huáxicaj pu ja'mej, ajta a'yan tye'mej.

⁵⁶ Mua'aj mu siaj quee ma'umuámua're', mua'aj xu jaayí'tin je'ej siaj ye'ej tyu'taxáj je'ej tì tyí'tíj rinyij i jútye', nusu íyan i cháanacaj japua, çji'nye siaj sij quee jaayí'tin siaj jaataxáj je'ej tì tyí'tíj rinyij ja'mua jimi a'íjci xicáara' jítze?

Siaj tyámua' huárinyij a'íjma jimi i maj jamuájcha'íire'
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ 'çji'nye pequee asíj a'jimi já'xa'pui'intare' je'ej tì tyí'tíj tyí'tyéevijtíj?

⁵⁸ Tìpua'aj a'tíj tyí'tíj ajítze huapuá'ritye'en, pata'aj jaatáhuavíij siaj jaaxá'pui'intare'en, na'ríij quee a'íi pu muá'vi'tin i juéesij jimi, tì'quij i juées muéetzij tyu'tátuure'sij a'íjci jimi i arósee, majta a'íimaj i arósee, a'íi mu mue'tyánasij.

⁵⁹ A'yaa nu tyí'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', camu muí'rátosij 'asta pana'aj quee tyu'nájchij néijmi'i a'chu maj muajijve'.

13

Tì jéehua juxie've' tì a'tíj seequéj tyú'mua'tyij

¹ A'ájna séecan mu aje're'nyej i Jesús jimi, matí'ij mij a'yan tyaaté'exaa a'íjci jime' i maj i Galílea já'chajca'aj, Piláato tì huo'cuij matí'ij móoj cánya'xii mu'veeritacaj.

² Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tìjìn:

—çNyí a'yan setyi'mua'tzej mua'aj yee a'íj mu jin huo'cuij i tyétyacaa maj jéetze' je'ej pua'aj tyí'tyetyeítyeristaca'aj mequee i séecan i maj majta a'áa jo'cháatima'caa a Galílea?

³ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tiquee a'yan tyí'ja'yájna, ajta tìpua'aj mua'aj sequée ja'antzaahuatye'en i Dios, mua'aj xu siajta antyipua'rij.

⁴ Arí a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan aráhueecaj ará'asej, i tì hua' japua rájve tyí'tíj tì ájtyeej a'áa tì jo'tyávaaca'aj a'ájna a Siloé, çnyij a'yan setyi'mua'tzej mua'aj a'íjma jimi maj jéetze' je'ej pua'aj tyí'tyetyeítyeristaca'aj mequee i séecan i maj Jerusalén huacháatimee?

⁵ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tìjìn: capu a'yan tyí'ja'yájna, ajta tìpua'aj mua'aj sequée seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi, mua'aj xu siajta antyipua'rij.

I xápua' tì quee a'náj taca'

⁶ Tì'quij séej nyúucarij jin tyihuo'tá'itíiri' a'yan tìjìn:

—A'tíj pu xápua' ta'ityei'ca'aj, a'áa pu ye'tyáhuui jo'tij úuvaj jo'váatimee, tì'quij uyo'tyéesej tìpua'aj arí taca'aj, ajta capu taca'ca'aj.

⁷ Tì'quij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i tì a'áa tyí'cha'íica'aj tìjìn: “Nu'ríj huéecaj nyinyi'ra'aj á'tyeej nyaj jatyésise' tìpua'aj arí taca'aj, ajta capu taca'. Pata'aj je'evjéchej, jì'nye a'múu metyi'távaacaj, tì quee tyí'tíj huíire'.”

⁸ Ajta a'ájna i tì tyí'cha'íica'aj, a'yaa pu tyaaté'exaa tìjìn: “Nyavástara', che' ooj matávaacaj séej nyinyi'ra'aj. Nyáaj nu ja'ta'íjche'sij, nyajta tyí'tíj ataráastira'aj chuéj jamuán.

⁹ Tipua'aj ju'sij huatatáca'an, che' a'yan metyi'távaacaj, na'ríj quee huatáca'an, aj pej pij jaata'íjta maj je'ejvéjchej."

Jesús pu ítaj tyú'huaaj a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii

¹⁰ Tí'ij a'ájna putyí'ríjcaj i xicáara' maj jitzán juso'pii, Jesús pu tyihuá'mua'tyajca'aj u tyeyúuj tzajta',

¹¹ síj pu íiti' a'uún jo'tyávaaca'aj, pu'ríj tamuáamuata' japuan arahuéicaj nyinyi'ra'aj tyoomá'ca'aj ti tyí'cui' a'íjci jime' tyiyáaru' ti tzajta' séejre', antyúutípusitye' a'ájna i íiti', capu i'riitaca'aj ti huatyóoje'yej.

¹² Tí'ij Jesús jaaséj, aj pu'ij jaatajé ti jimí ave're'nyej, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Íiti', nu'ríj tyimuacáa'ri'ri' i paj jin tyí'cui'.

¹³ Tí'ij ij ja'ajtamuáriej, aj pu'ij a'ájna i íiti' huatyóoje'yaca', ajta tyaatatyójtzi'rej i Dios.

¹⁴ Ajta a'ájna i ti tyí'íjta i tyeyúuj tzajta', a'íi pu huatanyú'caca', jí'nye Jesús pu tyáahuaj a'ájna xicáara' jitze matí'ij pua'aj juso'pii, a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj a'íjma i tyeítjee tíjin:

—Arájseej xicáj pu ará'asej i maj jitzán tyí'muijhuacaa, siata'aj mujo'vá'ju'un siata'aj a'ájna tyi'huóohuaatye'en, caxu mujo'vá'ci'ca'an a'ájna xicáara' i maj jitzán juso'pii.

¹⁵ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Mu siaj quee tyámua' tyí'huúire' i Dios jimi, ¿nyij sequée hue'ejxiixij i juya'muáj, tipua'aj púuyej, na'ríj púuru' siaj sij uhuojo'veí'tye'en a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii?

¹⁶ Arí a'mújna mu íiti', a'múu pu jitzán eeráanyej a'íjci i Abraham, ajta pu'ríj tamuáamuata' japuan aráhuéicaj nyinyi'ra'aj tyooméj ti i tyiyáaru' jaatyáají'quej cui'nyi'ra'aj jime'. ¿Nyij quee a'yan tyi'tyéevijtáj nyaj tyáahuaatye'en a'íjci jime' i ti tyí'cui'?

¹⁷ Tí'ij a'yan tyu'taxájtaca', a'íimaj i maj jájcha'íirria'ca'aj a'íjci i Jesús, tyámua' mu tyityaatóotyevi'ri' jimí, ajta séecan i tyeítjee, tyámua' pu huo'tá'aj je'ej ti tyi'tíj huaríj ti huápuí'ij juxie've'.

A'íjci jime' i mostáasaj ti atyájatze'

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Tyi'tanyí jin i'ríj nyaj jaataxáj je'ej ti een jo'tij i Dios tyejé'íjtaj, ajta tyi'tanyí a'yan huasé'rin?

¹⁹ A'yaa pu huasé'rin tí'ij tyi'tíj mostáasaj jatze', ti a'tíj jaahuástej jo'tij tyajá'huastee, tí'quij ajnyéj a'ájna i jatzíj, ajta je'en huahuásej, tí'ij ij a'yan uhuatí'tí'ij ja'raa tí'ij ciyéj. Majta i pína'see mu aje're'nyej, mej mij a'áan jo'tyáara'sej i ciyáara' jitze.

A'íjci jime' i levaduuraj i maj jajnájchi i aríinaj

(Mt. 13:33)

²⁰ A'yaa pu ajta tyu'taxájtaca' i Jesús tíjin:

—¿Jí'nye huasé'rin i ti jin i Dios tyí'íjta?

²¹ A'yaa pu een tí'ij a'ájna i levaduuraj íiti' ti jajnájchi i aríinaj huéicaj mediidaj ti ará'asej, ajta a'ájna i levaduuraj, a'íi pu néijmi'i tyináxcaxaj i cuéjtzij.

A'íjci jime' i puéertaj ti c'í antayóhuaj

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Tí'ij Jesús a'áa joomá'caj i juyéj jitze Jerusalén ti jó'nyaa, jo'tij na'aj ti jo're'nyinyiica'aj, ti huachájtajme, na'ríj a' imúaj maj huacháatimee, a'íjma pu tyí'mua'tyahua'aj.

²³ Síj pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Tavástara', ¿nyij c'í mana'aj ará'asej i Dios ti hua' japua huatányuusij?

Ajta a'íjna i Jesús a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

²⁴ —Siata'aj huatyóoca'nyej sij a'áa jo'tyájrutyey jo'tij ja'pueertaj ti c'í antayóhuaj, ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijin mue'tíj mu jaxie'va'aj muá'ju'un maj utyájrutyey, ajta camu pújoorej.

²⁵ Tí'ij i ti aja'chej ájchenyij, ajta je'en tye'tyáanaj jo'tij ja'pueertaj, siajta mua'aj a'áa xu pua'quéj huatyuj xá'ju'un, siajta tye'ejtyáto'sixi'ij i puéertaj jitze, a'yaa xu tyaatájeevij tijin: “Tavástara', tyita'antácuunye'.” Ajta a'yaa pu tyajamuaaté'exaatye'sij tijin: “Canu já'muamua'jtye a'tyán sij pué'een, nyajta quee jamua'reej jo'siaj ja'ráacij.”

²⁶ Siajta mua'aj, a'yaa xu tyu'taxájtaj tijin: “Ityáj tu ajamuán tyú'cuua, tyajta ajamuán hua'íj, pajta muáaj tyí'tamua'tyahua'aj jo'tij i juyéj joonyáatimee.”

²⁷ Ajta a'íi pu a'yan tyajamuaaté'exaatye'sij tijin: “Canu jamua'reej jo'siaj já'ma'can. Xa'ajtác'inyij nye jimi mua'aj mu sij je'ej pua'aj tyí'tyetyeyee.”

²⁸ A'íj xu sij jin juyiinyaj xá'ju'un siajta huatóoxaamujritye'ej, siati'ij a'íj hua'sej i Abraham, siajta i Isaac, siajta i Jacob, siajta néijmi'caa i Dios jitze ma'can maj tyí'xajtaca'aj, siajta mua'aj a'áa xu jéjre' jo'tya'úuj xá'ju'un.

²⁹ Ji'nye séecan mu aje're'nyesij mej mij oorá'sej jo'tij méesaj jo'tyéjvee mej mij tyú'cua'nyij a'ájna i Dios ti já'sejre'. Siajta mua'aj aa xu pua'quéj jo'tyú'uu xá'ju'un.

³⁰ Ajta je'en ijíj maj uvé'tyajtíj, a'íi mu anáatya'aj muá'ju'un, ajta i maj ijíj anáatyij, a'íi mu uvé'tyajtírij.

Tí'ij Jesús huóoyiinyaca' tí'ij aja'rányeeriaca' a Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Tí'ij Jesús oochán jaatapuá'cítaj ti tyihuá'ixaatya'ca'aj i tyeítyee, aj mu mij séecan jimí aje're'nyej, a'íi mu pué'eenye'ej i fariseos, a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj tyíchenyij a'yájna, ji'nye Herodes pu muaje'catamui'ij.

³² Aj pu'ij Jesús a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Siata'aj a'áa jó'ju' a'íjci jimí i Herodes, siata'aj a'yan tyaaté'exaatye'en tijin ijíj nyajta ariá'pua'aj nu huo'tamuáritye'ej a'íimaj i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítyee, nyajta tyihuá'huaatye'en i maj tyí'cucui', nyajta áatijmua'tye'entyínyaci'piire'ej.

³³ A'yaa pu tyúuxie've' nyaj nyooj huame'en ijíj, nyajta ariá'pua'aj, nyajta áatijmua', ji'nye capu a'yan tyi'tyéevijtij ti huámu'nyij a'yájna pua'quéj Jerusalén síj ti Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj.

³⁴ 'Mua'aj mu siaj Jerusalén ja'chej, mu siaj Jerusalén já'ma'can, mua'aj xu huá'cui'caa a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj, siajta hua'to'xaca tyetyéj jime' a'íjma i Dios ti uhuojo'ta'ityaca' ja'mua jimi. Mue'tíj nu a'yan tyá'xie'va'ca'aj nyaj huá'ajsiire'en i já'muayojmua' nyej nyij huó'cha'íin a'yájna ti'ij tyacuáarie' ti huá'cha'ij i juyójmua', ti hue'cánaamuaj i ju' anáj jime'. Siajta mua'aj, caxu a'yan tyá'xie've'.

³⁵ Cási' xaaséj, nu'ríj majamúuhua'xij mua'ajmaj mu siaj Jerusalén ja'chej, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', caxu che' nyeséejran 'asta na'aj quee atyojo're'nyej a'ájna xicáara' jitze siati'ij a'yan tyu'taxájtaj yee tyiche' tyámua' tyetyátoonyij a'íjci i ti maja've'mej nyúucaria'ra' jitze i tavástara'.

14

Ti'ij Jesús tyáahuaj a'íjci i a'tíj ti huatyáaja

¹ A'yaa pu tyu'ríj ti a'ájna putyí'rijcaj i xicáara' maj jitzán juso'pii, Jesús pu a'áa ja'rá'aj jo'tíj ja'chej sáj i fariseo ti va'cán jin tyi'tyéjvee, ti'ij jamuán tyú'cua'nyij, majta i tyeítyee, jéehua mu ja'eeva'ca'aj a'íjci i Jesús.

² Sáj pu ajta avéjri' huatyávaaca'aj i Jesús jimi, tyí'cui' a'ájna i a'tíj, néijmi'que' pu huatyáaja.

³ Ajta a'ájna i Jesús, a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' i fariseos, ajta a'íjma i maj tyúumua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca' tíjin:

—¿Nyij je'ej tyí'rij nyaj tyáahuaatye'en a'íjci xicáara' tyaj jitzán taso'pii, ca' quee?

⁴ Majta a'íimaj camu che' huatanyúj, ajta i Jesús, a'íi pu ja'ajtamuariej a'íjci ti tyí'cui', ajta tyáahuaj, aj pu'ij jaata'ityaca' ti jó'ra'nyij juxáahuaj.

⁵ Ti'ij ij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyiquee i'ríj ti a'tíj a'yan huárinyij a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán juso'pii? Típua'aj púuru' atyéjvetyij jo'tíj ja'tyácun, na'ríij púuyej atyéjvetyij, ¿nyi pequee jiy'e'tzín je'tajásij jo'tíj ja'tyéjve?

⁶ Majta a'íjma camu je'ej tyityaatanyúj.

A'íjci jime' maj huo'tajé maj utyojo'vá'mua'riive'en jo'tíj a'tíj jo'tyényeiichij

⁷ Ti'quij Jesús huo'séj je'ej maj rijcaa a'íimaj i maj hua'inyiihuaca' maj tyú'cua'nyij, a'íi mu jahuooca'aj maj avéjri' oorá'sej a'íjci jimi i ti tyihuá'cue'tyej, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

⁸ —Típua'aj a'tíj muaatájeevej paj tyú'cua'nyij hua' jamuán i maj tyí'ye'estej a'íjci jime' ti sáj huatyényeiichij, capáj a'áan jo'ojoyi'xa'an véjri' jimi i ti muaatájé paj tyú'cua'nyij, sulu a'tzúj paj áan imuáj jo'ojoyíxi'in. Na'ríij quee típua'aj sáj uvé'nyej ti jéetze' juxie've' pequee muáaj ti ajta jaatajé,

⁹ ajta a'ájna i ti jamuaatá'inyej a'yaa pu tyimuaatá'jeevij tíjin: “Ájchesij, ta'aj a'mán ujoyíxi'in a'ájna i a'tíj.” Aj pej pij huatá'tyevi'ra'astaj, pati'ij a'áan ujoyíxi'in a'íjci japua i ti jéetze' quee juxie've'.

¹⁰ Pajta muáaj a'yaa paj huárinyij típua'aj a'tíj muaatá'inyen, a'áan paj jo'ojoyíxi'in jo'tíj quee i'ríj jóoxie've', ti'ij uvé'nyej i ti muaatá'inyej a'íi pu a'yan tyimuaaté'exaatye'ej tíjin: “Nya' amíncuj, pata'aj

ájchenyij a'yájna pata'aj ooyíxi'in yee véjri' jo'tij jéetze' jóoxie've'." A'yaa paj a'íjci jin huárinyij, a'yaa mu tyámua' mojo'mua'ráa muá'ju'un i tyeítýee i maj ajamuán aan jo'ojtyíj.

¹¹ Ji'nye a'tíj ti na'aj ti óotzaahuatye', a'íi pu tyévi'si' huataséjre'ej. Ajta a'íjna i ti tyóoxaahuaj, a'íi pu naa huataséjre'ej.

¹² Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti jaatá'inyej ti tyú'cua'nyij tíjin:

—A'yaa paj huárinyij pati'ij huo'tá'inyen maj tyú'cua'nyij a'tzáaj chúmua' nusu tíca', capáj hua'jeeva a'íjma i a' amiíncustyamua', ca' a'ihuáamua', nusu a'íjma i maj chíjtyaanyi' i maj aja'chej véjri' a jimi. Típua'aj a'yan petyihuo'tájeevej a'íjma, mati'ij mij majta a'íimaj muaatá'jeevij muéetzij, a'yaa mu rinyij a'íi mu tyí'muanajchitye'en.

¹³ Pajta muáaj, pati'ij huo'tájeevej maj tyú'cua'nyij, a'íjma paj huatá'inyeen i maj quee je'ej tyéejviicue', pajta a'íjma i maj jéehua jajpuéjtzij cui'nyi'ra'aj jime', pajta a'íjma i maj quee tyámua' tyityaací'ij, pajta a'íjma i maj aracúcu'nyijmee.

¹⁴ A'yaa paj huárinyij, tyámua' mu tyimuaatyátoosij, ji'nye camu tyí'toovej i maj jin tyimuaanájchitye'en, ajta a'íi pu i Dios tyimuaatanájchitye'ej a'ájna xicáara' maj jitzán huatájuuritaj i maj tyámua' tyí'tyetyeítyeristaca'aj.

A'íjci jime' ti a'tíj huo'tajé maj tyú'cua'nyij chúmua' ma'can

¹⁵ Tí'ij síj ti ajta a'áa jo'tyájcay hua' jamuán a'yan tyáanamujri' je'ej ti tyu'taxájtaca' i Jesús, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Tyámua' pu tye'mej a'íjci jimi i ti tyí'cua'nyij a'ájna xicáara' jitze ti jitzán i Dios tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua.

¹⁶ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—A'tíj pu tyámua' huó'uuriacajca'aj tí'ij tyihuó'cue'tyej mui'caa pu huatajé.

¹⁷ Tí'ij a'ájna atyojo're'nyej ti tyihuó'cue'tyej, aj pu'ij a'íj huata'ityaca' i ti jimi tyí'huíre' ti'ij uhuojo'tájeevej i ti huo'tá'inyej, a'yan tíjin: “Musio'vá'ju', ji'nye pu'ríj tyámua' tyí'een i siaj tyí'cua'nyij.”

¹⁸ Majta a'íimaj, néijmi'i mu huatyóohuij maj tyu'túu'uunyi', ajta a'íjna i ti anaquéej jaatajé, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin: “Nyoochán nu chuéj huánaniej nyaj japuan tyu'muárie'en, juxie've' nyaj yo'tyéesej, a'yaa nu tyí'muahuavíj paj tyinaatú'uunyi'.”

¹⁹ Ajta síj pu a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: “Nyoochán nu púuyesij huánaniej, tamuáamuata' mu ará'asej, nu'ríj jó'raa nyej nyij huo'tyájmua'tyij, pata'aj tyinaatú'uunyi'.”

²⁰ Ajtáhua'aj i síj, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: “Nyoochán nu huatyényeíichaca', a'íj pu jin quee i'ríj nyaj a'áa jó'me'en.”

²¹ Ajta a'íjna i ti tyí'huíre' ti uhuojo'tajé, tí'ij uvé'nyej aj pu'ij jaaté'exaa a'íjci i ti tyé'ijtye' je'ej maj tyu'taxájtaca'. Ajta a'íjna i ti tyé'ijtye' jéehua pu huatanyú'caca'. Tí'ij ij jaata'ityaca' a'íjci ti tyí'huíre' a'yan tye'jeevej tíjin: “Pata'aj jiyé'tzín a'áa jó'me'en cáayej jitze, pajta juyéj jitze, tí'ij na'aj tyo'tyényinyii i chájta'. Pata'aj huaja'rávi'tij a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', pajta a'íjma i maj jajpuéjtzij cui'nyi'ra'aj jime', pajta a'íjma i maj aracúcu'nyijmee, pajta i maj quee tyéjchevej.”

22 Tí'ij arí jéetze' huachúmua', a'íjna i ti tyí'huüre', a'yaa pu tyaaté'exaa tijn: "Nyavástara', nu'ríj a'yan huaríj je'ej paj tyinaata'íj. Ajta móoche' mu ú'vej maj séecan mujo'vá'ju'un."

23 Ajta i ti tyichí', a'íi pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti jimí tyí'huüre' tijn: "Pata'aj a'áa jó'me'en i juyéj jitze a' imuáj ti ja'tanyáatimee, pajta méyee a' imuáj maj huacháatimee. Pata'aj ca'nyéjrij jin huo'tájeevej maj mujo'vá'ju'un, mej mij uhuájjestej yu nyechi'táj.

24 A'yaa nu tyí'mua'ixaatye', a'íimaj i nyaj anaquéej huo'tajé, capu síj yee tyí'cua'nyij i nyaj tyihuá'cue'tyej."

Je'ej ti tyúuxie've' mej mij jamuán huací'ca'an i Círüstu'

25 Jéehua mu tyeítyee jamuán huací'ca'aj i Jesús, ti'quij a'íin huo'séerajraa i tyeítyee, a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa tijn:

26 —A'tíj ti na'aj ti mujo've'me'en nye jimi, a'yaa pu tyúuxie've' ti jéetze' tyámua' tyinyéjcha'íj nyéetzij quee i jutáataj, i junáana, nusu i ju'íj, nusu i juyójmua' nusu i ju'ihuáamua', ajta i jucu'utzimuáj, na'ríj jusíj quee óoca'neye, capu je'ej tyí'rij ti nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

27 Típua'aj mua'aj sequée óoca'neye siaj a'yan tya'ajpuéetzij xá'ra'nyij nyati'ij nyáaj, siajta quee juxié'ví'ra' jin na'rá'astej, capu je'ej tyí'rij siaj nyaj jamuán huací'ca'an.

28 Típua'aj síj a'yan tyá'ajtaahuamu'uj i chí'ij ti ájtyeej, ¿Nyiquee anaquéej huatyéyixi'ij tí'ij jaatyé'iten i túmii tí'ij jáamua'reej típua'aj aróo'astyahua'an tí'ij jaatyájcí'tyij?

29 Ji'nye típua'aj anaquéej huatyóochenyij ti ja'ajtaahuaj, ajta je'en huaxíj i túmii, capu che' jaatyáci'sij, majta i tyeítyee, matí'ij jaaséj a'íi mu jaatyáxaahuari'raj.

30 A'yaa mu tyu'taxájtaj tijn: "A'mújna mu tyáati' pu huatyóochej ti ja'ajtaahuaj mu chí'ij, ajta capu pu jáaruuj ti jaatyájcí'tyij."

31 Na'ríj síj ti tyí'tyéjvee rey jime', típua'aj séej ujá'nyo'si'tye'ej i rey, ¿nyij quee anaquéej huatyéyixaj tí'ij jáamua'reej típua'aj pújoorejve'en a'íjma jime' i maj tamuáamuata' ví'ra'aj ará'asej tí'ij huo'mué'tin i séecan i seityéj ví'ra'aj maj ará'asej i xantáaru'uj?

32 Ajta típua'aj quee pújoorejve'en, tí'ij ooj a'imuáj ja've'mej, a'íi pu séecan huata'ítyij mej mij ujó'ju' i séej jimi i rey mata'aj mij jaatáhuavii maj jaaxá'pui'intare'en mej mij quee junyo'si'tye'ej.

33 A'yaa pu cha'taj na'aj een ja'mua jimi, a'tíj tina'aj ti a'yan tyá'xie've' ti nyaj jamuán jo'cha'canye'en, a'yaa pu tyúuxie've' ti néijmi' i metyoohuá'xij a'chu ti tyí'ijcha'íj, na'ríj quee, capu je'ej tyí'rij ti nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

Típua'aj i unáj huatyáapua'rej i ti jin áncatzaj
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Ajmé'ra'aj i unáj, ajta típua'aj huatyáapua'rej i ti jin áncatzaj, ¿ji'nye tyí'rij tí'ij ajtáhua'aj áncatzaj já'ra'nyij?

35 Capu che' tyí'tíj huüre', nyij i chuéj japua, nusu mej mij ja'taráastira'nyij i ityei'rij jitze. A'yaa pu'uj tyí'huüre' maj majúuraxij. Í maj iityanamua'arajmee, miche' jáanamuaaj.

15

A'íjci jime' i cánya'aj ti jó'vej

(Mt. 18:10-14)

¹ Majta a'íimaj i maj huá'ijjva'ca'aj i tyeétyee i maj tyí'ticij, majta a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, a'íi mu ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi mej mij jáanamuaaj.

² Majta i fariseos, majta a'íimaj i maj tyúumua'tyey i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'íi mu a'yan tyí'xajta'aj tijin:

—A'mújna mu tyáati' tyámua' pu huojo'mua'raj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, ajta hua' jamuán tyí'cua'caa.

³ Aj pu'ij Jesús séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaa' a'yan tijin:

⁴ —Tipua'aj sñij cánya'xií tyíya'muaj maj anxityej ará'asej, ajta je'en séej jo'rieenyij, ¿nyiquee a'áa huojo'tyáhuiitye'sij i séecan a itzitáj, ajta je'en jaariá'huosij i sñij ti jó'vej 'asta na'aj quee jáatyoonyij?

⁵ Tí'ij jáatyoonyij, aj pu'ij huatóotyamua've'sij, tí'ij ij uhu-atyóoratziiraj.

⁶ Tí'quij jo'mej i juchéj, aj pu'ij ju' amíincustyamua' huatájeevij, ajta a'yan tyihuo'té'exaatye'ej tijin: “Siata'aj huatóotyamua've'en nyaj jamuán, ji'nye nu'ríj jáatyoj i cánya'aj nyaj yó'rieeca'aj.”

⁷ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti a'yan tyí'een u tajapuá Dios ti já'sejre', tipua'aj a'táj seequéj tyú'mua'tyij tí'ij quee che' je'ej pua'aj tyí'tyúucha'íij, tí'ij ajta a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've', a'íi mu i maj i Dios jimi já'sejre' jéetze' jutyamua've' a'íjci jime' i a'táj ti tyá'antzaahuaj i Dios jimi, mequee a'íimaj jime' séecan i maj mu'ij, i maj tyámua' tyí'tyetyeityee, i tiquee huá'itziitye' maj seequéj tyú'mua'tyij.

A'íjci jime' i túmii ti jó'vej

⁸ Tipua'aj íiti' a'yan tyí'toova'aj a'chu tamuáamuata' túmii. ¿Ny-iquij quee a'yan rinyij tipua'aj séej jo'rieenyij? A'íi pu tiéj antyiteeraj, tí'quij iirí'icho'taj i juchi'táj, tyámua' pu tyí'huoonyij 'asta na'aj quee jáatyoonyij.

⁹ Tí'ij jáatyoonyij, ju' amíincustyamua' pu huatájeevij, a'íimaj i maj véjri' huacháatimee, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaatye'sij tijin: “Siata'aj huatóotyamua've'en nyaj jamuán, ji'nye nu'ríj jáatyoj i túmii nyaj yó'rieeca'aj.”

¹⁰ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti a'yan tyí'rinyacaa u tajapuá i Dios jimi, ajta a'íimaj jimi i maj jahuüre'. A'íi mu jutyamua've' a'íjci jime' tí'ij sñij ti je'ej pua'aj tyí'tyúucha'íica'aj huatyóochenyij ti seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi.

A'íjci jime' i yójra' ti quee je'ej tyí'mua'tzej ti imuáj je'ej huárupij

¹¹ Jesús pu ajtáhua'aj séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaa' a'yan tijin:

—A'áa pu ja'hua' a'táj já'chajca'aj, hua'puácaa pu tyiyójmua'.

¹² Ajta a'íjna i yójra' ti pá'ri'ij, a'yaa pu tyaaté'exaa i jutáataj tijin: “Pata'aj tyinaatá'an nyéetzij ti tyí'nyaci'tyij patí'ij quee che' majá'hua'tan.” Ajta a'íjna i táatajra', a'íi pu jé'ta' tyaatá' néijmi'i a'chu ti tyí'ijcha'íica'aj.

¹³ A'tzúj a'tyéevi'caj tí'quij a'íjna i tí pá'ri'ij, a'íi pu néijmi'i tyu'tój i táatajra' ti tyaatá'. Ajta je'en imuáj je'ej huárupij a'íjna i yójra', a'áa

pu ja'rá'aj séej i chuéj japua. A'áa pu'ij ja' yo'tyáaxijtye i túmii ti ja'ancuriáaca'aj ti'ij tyú'too táatajra' ti tyaatá', ji'nye je'ej pu pua'aj tyí'tyúucha'iica'aj.

14 Ti'ij néijmi'i huatyáaxijtye, aj pu'ij jéehua huataí'cuataca' a'ájna i séej chuéj japua, ajta jo'tyá'itziij tyi'táj ti huácua'nyij.

15 Aj pu'ij séej jimi a'táj ajo'rén'yej ti'ij jaatá'an ti tyu'muárie'en, ajta a'ájna i a'táj a'yaa pu tyaatá' ti a'áa tyojo'muárie'en jo'maj tuíxuj je'ru'uj ti'ij tyihuó'cue'tyej.

16 Huápu'i'ij pu huataí'cuataca' a'ájna i ti pá'r'i'ij, a'yaa pu tya'ajpuéjtzica'aj, ajta jaxie'va'ca'aj ti jáacua'nyij a'íjci i cútzape'ej tuíxuj maj jacua'ajcaj, ajta capu a'táj jatá'caria'aj ti tyi'táj huácua'nyij.

17 Aj pu'ij uhuóomua'tziz, a'yaa pu tyu'muá'aj tijin: "Majta a'íimaj i maj jahui're' i táataj, mati'ij mana'aj pua'máj juxáahuaj mu tyí'cua'. Ajta tya'vá'itze'rii hua' jimi, nyajta nyáaj iye'ej nu huatyéjve na'me'riiaj i nyej i'cuaj jime'.

18 Naaré'mej i táataj jimi, a'yaa nu tyaaté'exaatye'ej tijin: Táataj, jéehua nu ootyá'itzee i Dios jimi, nyajta ajimi.

19 Capu che' a'yan tyi'tyéevijtij paj a'yan naatámua'tyij yee nyiyóoj. Pata'aj a'yan nyojo'mua'raj pati'ij a'íjma i maj ajimi tyí'muarie'."

20 Ti'quij jó'raa, aj pu'ij a'áa jo'mej i jutáataj jimi.

"Ti'ij ooj a' imuáj joomá'caj, a'íi pu táatajra' jaaséej, huápu'i'ij pu ja'ancu'vaxij ti'quij jo'téechajraa jo'tij ja've'mej i yójra', aj pu'ij ji're'chuiixij ajta ji'tyáapui'tzej.

21 Ajta a'ájna i yójra', a'yaa pu tyaaté'exaa tijin: "Táataj, jéehua nu ootyá'itzee i Dios jimi, nyajta ajimi. Capu che' a'yan tyi'tyéevijtij paj a'yan tyinaatájeevej yee nyiyóoj."

22 Ajta a'ájna i táatajra', a'yaa pu tyihuó'té'exaa' a'íjma i maj jimi tyí'muarie' tijin: "Ca'nácan mese've'chuij i síicu'rij ti jéetze' naa een siaj sij a'íjci ju'cáchejtye'en, siajta anyiiraj ju'cárujtyi' i xityáara' jitze, siajta ja'ajtáca'queetye'en.

23 Siajta i visáaru' aja'va'jaj i ti jéetze' pu'chira', siata'aj jáame'nyij. Tyiche' tyu'yé'estej, tyajta tyú'cua'nyij taxáahuaj.

24 Ji'nye i nyiyóoj pu'ríj mu' je're'nyej. Ti a'yan cuxáa arí mu jó'mui'ijcaa, ajta je'en huatájuuriaca', ti ajta jo'vajcaa tyajta tyeríj jáatyoj." Aj mu mij huatyóochej mej tyú'ye'estej.

25 'Ajta a'ájna i yójra' ti vásti', a'áa pu ja'hua' tyaja'muarie'ca'aj. Ti'ij arí aja'va'má'caj véjri' jo'tij jo'tyéjvee i chí'ij, a'íi pu jáanamujri' mej tyí'cuinaca'aj, majta tyí'nye'.

26 Ti'ij ij séej huatajé i ti jahui're' i yo'puáara'an, aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' je'ej maj rijcaj.

27 Ajta i ti tyí'hui're', a'yaa pu tyaaté'exaa tijin: "Pu'ríj uvé'nyej a'júuj, ajta a' táataj pu jaata'íjtaca' maj jáame'nyij i visáaru' ti jéetze' pu'chira' a'íjci jime' ti uvé'nyej jimi i jutáataj tyámua' éenye'ej."

28 Ajta a'ájna i ti vásti', ti'ij a'yan tyáanamujri', aj pu'ij hu-atanyú'caca', capu jaxie'va'ca'aj ti utyájrutyey u chí'táj, ajta i yo'puáara'an, a'íi pu iirájraa ti'ij ij uyo'tajé, jéehua pu naa tyeetyéeje ti'ij utyájrutyey u chí'táj.

29 Ajta a'ájna i ti vásti', a'yaa pu tyaaté'exaa i jutáataj tijin: "Cási', nyati'ij nyana'aj yatyu'caj, jéehua nu tyí'muarie', canu a'náj tyi'táj jin

ootyá'itzee ajimi, néijmi'i nu jin tya'rá'astej je'ej paj tyinaata'íj, pajta muáaj, capáj a'náj tyí'táj naatá' nyi séej i chíiu i nyaj jin tyu'yé'estej hua' jamuán i nya' amíincustyamua'.

³⁰ Pajta muáaj, a'yaa paj huaríj, a'mújna mua' yój a'íi pu úucaa jamuán jaaxíjtye néijmi'i i paj tyaatá', ajta ti'ij uvé'neye, muáaj paj jáame'rij i visáaru' ti jéetze' pu'chira'."

³¹ Ajta a'íjna i yo'puáara'an, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: "Nyiyóoj, muáaj paj a'náj tina'aj nyaj jamuán yahuácaj, ajta néijmi'i i nyaj tyí'ijcha'íj, muéetzij pu tyí'mua'a'rij.

³² Ajta a'mújna mua' júuj, a'yaa pu éenye'ej ti'ij mui'chíj, ji'nye capu majá'hua'taca'aj, a'yaa pu'ij ijíj cuxáa ti huatájuuriaca'. A'íi pu jo'vajcaa, ajta pu'ríj huataséjre, a'íj pu jin a'yan tyúuxie've' tyaj huátatyamua've'en, tyajta tyu'yé'estej."

16

A'íjna i ti tyí'huüre' ti ootyá'itzee huápu'íj a'íjci jimi i ti jahuüre'

¹ Jesús pu ajta a'yan tyihuo'té'exaaaj a'íjma i maj jamuán huacáj tíjin:

—A'áa pu ja'hua' chíjtyaanyi' já'chajca'aj, síj pu jahuüria'ca'aj ti antyúumua'reeriaca'aj néijmi'i jime' a'chu ti tyí'ijcha'íica'aj i chíjtyaanyi'. Matí'ij mij séecan uyo'té'exaaaj a'íjci i ti tyé'íjtye', ti a'íjna i ti jahuüre' cha'na'aj tyí'tyáxíjtye'sima'aj i ti tyí'ijsejracaj.

² Ti'ij ij i chíjtyaanyi' uyo'tachó'vej, a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' tíjin: "¿Tyi'tanyí pué'een a'íjna i maj jin je'ej tyí'muaxaj? Pata'aj jo'yú'xaj néijmi'i a'chu paj tyí'táj jin antyia'mua'reej nyej nyij jáamua'reej a'chu ti tya'rá'asej, ji'nye capáj che' a'íjna jin antyia'mua'reeraj puá'mej."

³ Ajta a'íjna i ti jahuüria'ca'aj, a'yaa pu tyu'muá'aj tíjin: "¿Ji'quij nyarinyij ijíj ti i ti tyí'nye'íjtye' tyináa'ri'raj i nyaj jin antyinyamua'ree? Ajta nyéetzij capu che' nyaca'nyisti' nyaj tyí'táj huamuárie'en, nyajta nyényetyevi'ra' nyej tyí'táj huóotiveenyij.

⁴ Nu'ríj jamua'reej je'ej nyaj rinyij, mej mij tyeítjee naa ny-ojo'mua'raj a'ájna ajuchéj nyati'íj quee che' tyí'muarie'ej a'yájna."

⁵ Ti'ij ij huo'tajé séej ajta séej i maj tyé'cha'íria'ca'aj a'íjci i chíjtyaanyi', a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' i ti anaquéj ave're'neye tíjin: "¿A'chunyéj petyé'cha'íire' i ti tyí'nye'íjtye'?"

⁶ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i a'táj tíjin: "Anxityej pua'mácan i taampu a'íjci i aséityij ti aseítuunaj jitze ma'can." Ajta a'íjna i ti antyúumua'reej, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: "Ya'cuíj i yu'xarij ti jitzán tyé'yu'si' a'chu paj tyé'cha'íire', huayíixi'ij jiye'tzín pata'aj séej ooyú'xaj ti a'yaa na'aj a'chu huá'puatyej japuan tamuáamuata' taampu ti ará'asej."

⁷ Ti'ij ta'ij séej a'yan tyu'ta'íhuo'ri' tíjin: "A'ri muáaj, ¿a'chunyéj petyé'cha'íire'?" Ajta a'íin, a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: "Anxityej pua'mácan mediidaj i tyeríicuj." A'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: "Ya'cuíj i yu'xarij, pata'aj séej ooyú'xaj tíjin muáacuatyey paj tyé'cha'íire'."

⁸ Ajta i ti tyé'íjtye', a'íi pu tyámua' tyaatá', ji'nye tyámua' pu tyu'muá'aj a'íjci jime' je'ej ti ye'ej huárinyij. Ji'nye a'íimaj i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, jéetze' mu jaayí'tin je'ej maj ye'ej huárinyij i séecan jamuán i tyeítjee mequee a'íimaj i maj yójmua'mua' pué'een i Dios.

⁹ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', caxu cha' siana'aj jaxijtya'aj i túmii iieye'ej ti ma'can cháanacaj japua. Che' a'yan tyajamuaatyáhuire' siaj sij ju' amíncustyamua' huamué'tin mej mij a'íimaj naa jamojo'mua'raj, ajta ti'ij quee che' ma' túmiinyij, aj pu'ij Dios jamuaatá'sij siaj utyájrutyej a'ájna jo'tij quee a'náj á'vatzij i chí'ij.

¹⁰ 'A'ájna ti xá'pui' ricij a'íjci jime' ti ciléenye' jin tyi'tyéjvee, a'íi pu ajta xá'pui' rinyij tipua'aj tyi'tyaváaj já'ra'nyij va'cán jime', ajta a'ájna i ti'iquee xá'pui' ricij a'íjci jime' ti ciléenye' jin tyi'tyéjvee, capu ajta xá'pui' rinyij tipua'aj va'cán jin tyi'tyaváaj já'ra'nyij.

¹¹ A'íj pu jin, tipua'aj sequée tyámua' tyitye'entyúumua'reeraj a'íjci jime' i ti a'yan tyí'sejre' íiyan i cháanacaj japua, ¿a'tanyij ij ja'mua jitze tyi'ca'nyen siaj a'íjci jime' antyúumua'reeraj i ti huápui'ij tyá'najchij?

¹² Tipua'aj sequée tyámua' tyityetyúucha'ij a'íjci jime' i ti'iquee mua'ajmaj tyajá'mua'a'rij, ¿a'tanyij ij jamuaatá'sij i ti mua'ajmaj tyajá'mua'a'rij?

¹³ 'Capu i'rjij ti a'tij hua'puácaa huáhuire'en i maj tyí'ijta, tipua'aj a'yan huárinyij, séej pu xánave'ej ja'mej, ajta i séej pu jéehua xie've'ej ja'mej, na'ríij quee séej pu já'tzaahuatya'aj ja'mej, ajta i séej pu huatyáxaahuataj. Capu ij i'rjij siaj i Dios huatyáhuire'en, siajta i túmii.

¹⁴ Majta a'íimaj i fariseos, jéehua mu janyacua'tzaca'aj i túmii, mati'ij a'yan tyáanamua'jri', jéehua mu jaatyáxaahuataca' a'íjci i Jesús.

¹⁵ A'yaa pu tyihuo'té'exaaj i Jesús tijin:

—Mua'aj xu a'íin pué'een i siaj a'yan tyúusejrataj siaj tyámua' tyityetyúucha'ij i tyeítyee jimi, Ajta Dios pu jamua'reej je'ej siaj een mu jutzájta', a'ájna ti naa huasé'rin i tyeítyee jimi, a'íi pu je'ej pua'aj huasé'rin i Dios jimi.

A'ájna i Moisés ti jo'yú'xaca', ajta a'ájna i Dios ti jin tyí'ijta

¹⁶ 'A'ájna i Moisés ti jo'yú'xaca', ajta je'ej maj tyo'yú'xaca' i maj tyí'xaxa'ta'aj i Dios jitze ma'can, a'íi mu tyihua'ixaatya'ca'aj i tyeítyee. Ajta ti'ij i Juan huataséjre, a'íj mu huá'ixaatye' i nyúucarij i maj jin huatóotyamua've'en mej mij jáamua'reej je'ej ti een jo'tij i Dios tyejé'ijtaj, majta néijmi'i tyí'tyese' maj a'áa jo'tyájrutyej.

¹⁷ 'Jéetze' pu quee tyési' ti ja'huópua'rixí'in i tajapúa ti séejre', ajta i cháanacaj. Ajta a'ájna i yu'xarij Moisés ti jo'yú'xaca', óoche' pu néijmi'i jin aróo'astej.

Tipua'aj a'tij ju'íj huatátoonyij

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Ajtáhua'aj pu séej nyúucarij huo'té'exaa a'yan tijin:

—A'tij ti jaatátoonyij i ju'íj, ajta je'en séej ancure'vi'tij, a'íi pu juxana'cire'. Ajta tipua'aj a'tij íitaj ancure'vi'tij ti huatátuihuaca', ajta pu juxana'cire'.

A'ájna i chíjtyaanyi', ajta a'ájna i Lázaro

¹⁹ 'Ajtáhua'aj pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'áa pu ja'hua' chíjtyaanyi' já'chajca'aj, ti naa eenye' tyúuche'tyahua'aj, cáanarij jime' ti nacámuaa, ajta ti jí're'en, a'náj tina'aj pu tyí'ye'estyahua'aj, ajta jéehua pu tyá'najchica'aj i ti tyihua'cue'tyahua'aj.

20 Ajta a'íjna i tiquee je'ej tyéejviicue', a'áa pu je'tyájcay jo'tíj ja'pueertaj a ti ja'chej i chíjtyaanyi'. A'yaa pu ántyapuaaca'aj a'íjna i a'tíj tíjn Lázaro, a'íi pu tyí'cui'ca'aj, néijmi'que' pu cá'atzaca'aj.

21 Jaxie'va'ca'aj ti jáacua'nyij i cue'ráj ti tye'nyíj ti tya'cájvitzej i méesaj japua jo'tíj tyajá'cua' i chíjtyaanyi', majta i tzi'cíj mu ajo'ré'nyinyiica'aj, majta jacányesixi'íj i ti cá'atzaj jitze.

22 "Ti'quij a'ájna xicáara' ti'íj jitzán huamuí' a'íjna i Lázaro, a'íimaj i maj tyí'huiire' u tajapuá, a'íi mu yo'ví'tíj i Abraham jimi jo'tíj Dios já'sejre', ajta a'íjna i chíjtyaanyi', ti'íj ij ajta huamuí', majta ja'vá'naj.

23 A'áa pu jo'tyá'ítzee jo'tíj já'taa, jéehua pu jajpuéjtzica'aj a'íjna i chíjtyaanyi'. Aj pu'ij jaaséj a'íjci i Abraham, ajta a'íjci i Lázaro ti ajo'tyávaaca'aj i Abraham jamuán.

24 'Aj pu'ij jaatajé tíjn: "Abraham mu paj nyavástara', ná'ancu'vaxi', pata'aj mu yo'ta'ityej a'mújci mu Lázaro ti'íj a'múu jaatyáru'nyej i juxityéj ti'íj naatyá'icimujritye'en i nyenyanúu jitze, ji'nye jéehua nu jajpuéjtzij iye'ej tiéj tzajta'."

25 Ajta a'íjna i Abraham, a'yaa pu tyu'tanyúj tíjn: "Nyiyóoj, ¿nyij pequee jamua'reej je'ej paj jéehua tyi'huá'tyamua'vej pati'íj pooj júurica'aj i cháanacaj japua? Ajta a'mújna mu Lázaro, jéehua pu jaapuéjtzitariaca'. Ajta iíjij a'íi pu jutyamua've' a'yájna, pajta muáaj, iíjij paj jajpuéetzij puá'mej.

26 Ajta iíjij, a'yaa pu een, pu'ríj a'yan huó'ruuj ti acacúunijme, a'íj pu jin quee i'ríj maj antá'icinyej a'múu pujmua' mua'ajmaj jimi, capu ajta i'ríj maj a'yun pujmua' eetá'icinye ityájma jimi."

27 "Ti'íj ij a'yan tyu'tanyúj tíjn: "Nyavástara', a'yaa nu tyí'muahaviij paj a'mújci Lázaro huata'íjtye' ti a'áa ja'tanyéj i táataj ti ja'chej,

28 ji'nye anxívicaa nu tyí'ihuaamua', che' a'múu tyámua' tyi-huo'té'exaatye'en mej mij quee a'yun pujmua' jo'vá'ci'ca'an jo'tíj ja'puejtzij."

29 Abraham pu a'yan tyaaté'exaa tíjn: "A'íi pu huatyá'ítzee a'íjma jimi a'íjna Moisés ti jo'yú'xaca', ajta i maj jo'yú'xaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj, miche' a'íj huánamuaj."

30 Ajta a'íjna i chíjtyaanyi', a'yaa pu tyaaté'exaa tíjn: "Nyavástara', mu paj Abraham pué'een, camu ja'tzaahuatye' a'íjci, ajta tìpua'aj a'tíj ti arí huamuí' huataséjre'en a'íjma jimi, aj mu mij seequéj tyí'mua'tyij i Dios jimi."

31 Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tíjn: "Tìpua'aj mequee jáanamujri' je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i Moisés, ajta a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj, camu majta ja'antzaahuatye'sij tìpua'aj sáij hua' jimi huataséjre'en i a'tíj ti arí huamuí'."

17

Tìpua'aj a'tíj tyí'tíj jin ootyá'ítzeere'en

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa a'íjma i maj jamuán huacíj tíjn: — Jéehua pu tyí'sejre' je'ej sija tyi'tíj jin tyityo'tyá'ítzeere'en i Dios jimi, jé'ej pu pua'aj tye'mej a'íjci jimi i a'tíj ti ca'nyíjra'aj hua'tá'caa mej mij séecan tyi'tíj jin ootyá'ítzeere'en i Dios jimi.

² Jéetze' pu jatyáhuirrii a'íjci i a'tíj maj ja'cátapi' i cijpáara'an jitze i tyetyéj so'nyíj ti ve'éj, majta je'en ja'tyárieenyij jájritze' tí'ij a'áa ja'tyájmui'nyij, jéetze' pu jatyáhuirrii quee tipua'aj ca'nyíjra'aj hua'tá'care'en a'íjma i maj cíle'en mej mij a'íimaj ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

³ A'íj pu jin tyámua' xu'uj mua'aj.

'Tipua'aj a'ihuáara' tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en, pata'aj jajtyá'xi'in, tipua'aj uhuóomua'tzij, aj pej pij tyaatú'uunyi'.

⁴ Tipua'aj séej xicáj a'tíj aráahua'puaj ootyá'itzeere'en aj jimi, tipua'aj ajta je'en aráahua'puaj ajo're'nyej a'jimi tí'ij muaatáhuavii yee tyinaatú'uunyi'ri' i nyaj jin ootyá'itzee a'jimi, a'yaa paj huárinyij petyaatú'uunyi'.

Tipua'aj a'tíj tyá'tzaahuatye'ej

⁵ Majta a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i tavástara' tíjin:

—Taata' tyata'aj jéetze' tyá'antzaahuatye'en.

⁶ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—A'íi pu'uj juxie've' sij tyá'tzaahuatye'ej, tipua'aj cíi setyá'tzaahuatye'ej, a'yaa pu tyu'tá'riitarij sij a'yan tyaata'íjtye'en a'íjci i xápua' ti eetácutyey, ti a'áa jé'ta' jáata' ja'tyóohuiitye'en jusíj, ajta i xápua', a'yaa pu rinyij je'ej sij tyaata'íjtye'sij.

Je'ej ti tyúuxie've' a'íjci jimi i ti tyí'huüre'

⁷ 'Tipua'aj a'tíj tyí'muarie'ej ja'mua jimi a'íjci jime' i ti tasáahua na'ríij cánya'xii ti síire', tí'ijta uvé'nyej ti utyojo'vá'muariej, “¿Nyiquij a'yan setyaatájeevij yee mujo'té'yi'ij, huayíixi'ij pata'aj tyú'cua'nyij?”

⁸ Caxu xaa nyu'uj a'yan tyaatájeevij, sulu a'yaa xu'uj tyaatájeevij tíjin: “Pata'aj tyámua' tyú'uurej i nyaj tyí'cua'nyij, pajta tyámua' eenye' pej pij tyináacue'tyey, aj pej pij tápij muáaj tyí'cua'nyij, pajta huaye'en.”

⁹ Ajta tí'ij a'yan tyú'uurej je'ej sij tyaata'íj, caxu sijta je'ej tyaaté'exaatye'ej yee che' Dios tyimuaanáchitye'en.

¹⁰ A'yaa xu cha'taj siana'aj mua'aj tyu'taxáj, tipua'aj seríj néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej tí i Dios tyajamuaata'íj, a'yaa xu tyu'taxáj yee: “Catu tyi'tíj huüre', jí'nye a'yaa tu'uj huaríj je'ej tí tyí'taci'puaaca'aj.”

Tí'ij Jesús tyihuó'huua a'íjma i maj tamuáamuata' ará'asej

¹¹ Óoche' pu huama'caj i juyéj jitze Jerusalén tí jó'nyaa, a'áa pu huatyéenyey a Samaaria, ajta a Galilea.

¹² Tí'ij a'áa joomá'caj a'áa mu ye'entyinájchaca' i tyétyacaa i maj tamuáamuata' ará'asej, metyí'cucui' a'íimaj a'íjci jime' tí tyinyáxij huá'hue'ra' jíjze i maj a'yan jatamuá'muaj tíjin léepraj, a'áa mu ímuáj jo'tyáhuixíj.

¹³ Matí'ij mij ca'nyíin jin jaatajé a'yan tíjin:

—Jesús, mu paj maestro pu'éen, tá'ancu'vaxi'.

¹⁴ Tí'ij Jesús huo'séj, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tíjin:

—Siata'aj ujó'ju' hua' jimi i maj tyí'huüre' u tyeyúuj tzajta' sij sij huatóosejrata a'íjma jimi.

Matí'ij móoj ajojú'caj, aj pu'ij capua'riaca'aj i atzáj matí'ij mij naa éenye'ej muá'raa.

15 Tí'ij sáij huóosej tíjin pu'ríj huarúj, aj pu'ij huariá'raa tye'tyóotzi're'ej i Dios, ca'nyíin jime'.

16 Aj pu'ij tyítunutaca' avéjri' i Jesús jimi, ajta ecóotutaca' tí'ij ij tyaatatyójtzi'rej. A'íjna i a'tíj, Samaaria pu já'ma'can.

17 Jesús pu a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—¿Nyij mequee tamuáamuata' ará'asej i maj huarúj? ¿Jo'nyij je'ej mé'een i séecan i maj arámuaacuaj?

18 ¿Nyij a'múu na'aj jusáij huariá'raa, a'mújna ti séej chuéjra' japua já'ma'can tí'ij tyámua' tyaatá'an i Dios?

19 Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i ti tyí'cui'ca'aj tíjin:

—Ájchesij pata'aj jó'ra'nyij, jí'nye petyá'antzaahuaj, a'íj paj jin períj huarúj.

Je'ej ti éenye'ej ta'mej a'ájna xicáara' ti jitzán i Dios tyu'ta'íjtaj
(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 A'íh mu i fariseos a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Jesús a'náj ti huataséjre'ej i Dios ti jin tyu'ta'íjtaj, aj pu'ij Jesús a'yan tyíhuo'té'exaaaj tíjin:

—A'íjna i ti jin Dios tyu'ta'íjtaj, capu tyi'tíj pué'een ti séejre' i siaj sij jin jáamua'reej.

21 Camu majta a'yan tyaataxájta i tyeítyee yee: “Yána'aj huatyéjve”, na'ríij yee “Mána'aj huatyéjve”, jí'nye a'íjna i ti jin i Dios tyí'íjta pu'ríj yésejre' ja'mua tzajta'.

22 Aj pu'ij a'yan tyíhuo'té'exaaaj a'íjma i maj jamuán huacíj tíjin:

—A'yaa pu atyojo're'nyesij i xicáara' siaj jitzán a'yan tya'xié've'ej xá'ju'un siaj jaaséj nyati'íj tyu'ta'íjtaj néijmi'i jime' i nyaj jin antyínyamua'reeriaj, siajta mua'aj caxu jaséjran.

23 Séecan mu a'yan tyu'taxájtaj yee: “Yána'aj huatyéjve”, na'ríij yee: “Mána'aj huatyéjve”; caxu ujó'ci'ca'an hua' jamuán.

24 Jí'nye a'yaa nu séeria'aj na'mej a'ájna xicáara' nyati'íj jitzán tye'entyárutyij a'íjci jime' nyaj néijmi'i jin antyínyamua'reeriaj na'mej. A'yaa nu cha'taj nyana'aj huasé'rihua'aj na'mej mati'íj i maj tyóona'axcava'ra i jútye', tí'ij ootáaaxi'in, jíye'tzín pu huanyéeri'círíajra'aj.

25 Ajta anaquéj pu a'yan tyúuxie've' nyaj jéehua jaapuéjtzitarej, a'yaa pu ajta tyúuxie've' maj manúurieenyij a'íimaj íjij maj huátyeítyee.

26 A'yájna tí'ij tyu'ríj ajca'huáj ímuáj tí'ij ooj júuricaj a'íjna i Noé, a'yaa pu cha'taj na'aj tye'mej a'ájna xicáara' jitze nyaj jitzán ya'uvé'nyesij, i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca'.

27 Metyí'cua'caria'aj i tyeítyee, majta ya'caria'aj, séecan mu nyéjnyai'íjchacaria'aj, a'yaa mu rijcaj 'asta na'aj quee Noé utyájrúpij i báarcuj jitze, aj mu mij jéehua huatyéviiyaca' tí'quij tyíjistyaca' i jájtyij, a'íh pu néijmi'caa antyipua'rij.

28 A'yaa pu cha'taj tyáaruaj ajca'huáj ímuáj tí'ij ooj júurica'aj a'íjna i Lot, a'íh mu tyí'cua'caria'aj i tyeítyee, majta ya'caria'aj, majta tyí'nanaava'aj, majta tyí'tooca'aj, majta tyí'huastyahua'aj, majta chí'ij ta'huacaria'aj.

29 Ajta a'ájna xicáara' jitze tí'ij Lot eerájraa a'ájna a Sodoma, aj pu'ij tiéj huatyéviiyaca' asúufrej ti á'naxcaj, aj pu'ij néijmi'caa antyipua'rij.

30 A'yaa pu cha'taj na'aj tyihuá'uurej a'ájna xicáara' jitze tí'ij huataséjre'en i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca'.

31 'A'yaa xu huárinyij a'ájna xicáara' jitze, tipua'aj a'tíj a'áan jó'ojvaacaj i juchi'ij japua, tipua'aj chi'táj tyi'ráa'caj i tyía'ra'an, che' quee acáyí'can tí'ij tyi'rá'an. Ajta i ti tyaja'muarie'ej i juví'ra'taj, che' ajta quee ajo'réninyiica'an ajuchéj.

32 Siata'aj jo'támua'reej je'ej ti tyáaruj i íira'ra'an i Lot.

33 A'tíj tína'aj ti jacha'ij i ju júuricamej tí'ij quee tyi'tíj je'ej jooriaj, a'íi pu yo'riésij. Ajta i a'tíj ti yo'riésij i ju júuricamej nye jitze ma'can, a'íi pu xaa jusén jin huatyá'itzeere'ej.

34 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', a'ájna tíca'rij tzajta', mahua'puaj mu huaje'tíj muá'ju'un i utáatzij japua. Dios pu séej á'vi'tin, ajta i síij a'áa pu jo'tyá'itzeere'ej.

35 Majta hua'puaj i úucaa, néijmi'i mu tya'ti'xíj muá'ju'un, Dios pu séej á'vi'tin, ajta i síij, a'áa pu jo'tyá'itzeere'ej.

36 Majta hua'puaj tyétyacaa, a'áa mu néijmi'i tyaja'muarie'ej muá'ju'un i ví'ra'taj, Dios pu ajta séej á'vi'tin, ajta i síij, a'áa pu jo'tyá'itzeere'ej.

37 Majta a'íimaj i maj Jesús jamuán huacáj, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Tavástara', ¿jo'nyij a'yan tyajá'rinyij?

A'yaa pu tyu'tanyúj tíjin:

—Jo'tíj jo'riá'ca'aj tyi'tíj ti huamuí', a'áa mu ja'tyúusiire' i muá'rie'caj.

18

A'ájna i íiti' ti jusíj ajta i juées

1 Aj pu'ij Jesús séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaaj mej mij jáamua'reej ti a'yan tyúuxie've' maj a'náj tína'aj nyuucacaj, majta quee tyóoxa'huata'an.

2 A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—A'áa pu ja'hua' séej chájta'naj jitze a'tíj já'chajca'aj ti juées jin tyi'tyávaaca'aj, capu já'astyajca'aj i Dios, capu ajta jitzán juxié'va'ca'aj je'ej ti tyi'tíj huá'uuriajca'aj i tyeítsee.

3 Meentyij síij íiti' a'áa já'chajca'aj ti antyúusiitariaca', a'náj ti na'aj pu ajo'réninyiica'aj i juées jimí, a'yaa pu tyá'huaviiraca'aj ti jo'xá'pui'ántari'tze'en a'íjci jime' ti a'tíj jájcha'íire'.

4 Ajta a'ájna i juées pu'ríj á'tyeevi'ca'aj ti quee janamuajraca'aj, aj pu'ij a'yan tyu'muá'aj tíjin: “Jexaa nyu'uj, canu já'tyese' i Dios, capu ajta nye jitze juxie've' je'ej ti tyi'tíj huá'uurej i tyeítsee.

5 Ajta a'mújna mu íiti', tí'ij pu na'aj pu yatányinyii, ajta nya'itziitye'. Nyáaj nu já'xa'pui'ántari'tze'en a'íjci jime' ti a'tíj jájcha'íire', ta'aj ij quee che' yatányinyiica'an na'ríj quee nyatácua'naxi'ij a'íjci jime'.”

6 Ajta tavástara' pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—A'yaa pu tyu'taxájtaca' a'ájna i juées ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij.

7 Ajta i siaj jajvástara', ¿nyiquee a'yan cha'taj na'aj hua' japua tyu'tányuusij a'íjma i ti hua'antýíhuoj i maj a'náj tína'aj jahuaviij tíca' majta tújca'rij tzajta'? ¿Nyiquij á'tyeeren tí'ij a'yan rinyij?

8 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', Dios pu ja'mua japua huatányuusij, capu á'tyeeren. Ajta tí'ij uvé'nyej i tí ajta tyéviij jítze huanie'huaca', ¿nyiquij ooj hua'tyooniyij i maj tyá'tzaahuatye' fiyan i cháanacaj japua?

A'íjna tí fariseo pué'een, ajta a'íjna i tí huá'jijva'ca'aj i maj tyí'ti'ijcicaa

9 Jesús pu ajtáhua'aj séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaaj a'íjma jime' i maj a'yan tyu'muá'aj i jutzájta' tíjin tyámua' mu tyí'tyetyeityee, i maj majta hua'xaahuaj i juxa'aj tyeítyee, a'yaa pu tíjin:

10 —A'íimaj i maj hua'puaj i tyétyecaa a'úu mu jo'tyájrurij i tyeýúuj tzajta' mej mij huatyényuunyij, sáij pu fariseo pué'een, ajta i sáij, a'íi pu puíríci i tí huá'jijva'ca'aj i maj tyí'ti'ijcicaa.

11 'Ajta a'íjna i fariseo, a'íi pu huatyéechaxij tí'quij huatyóochej tí a'yan tyu'tyényuunyij tíjin: “Dios, tyámua' nu tyí'muatyójtzi're' muéetzij, jí'nye canu a'yan een mati'ij i séecan i tyeítyee. A'íi mu tyí'nahua'raj, majta je'e'j pua'aj tyityeetyúucha'ij, majta juxana'cire' séecan jamuán i úucaa, canu nyajta a'yan een tí'ij a'mújna i tí huá'jijve' a'íjma i maj tyí'ti'ijcicaa.

12 Hua'puaj nu nye itzi'vii séej itéerij jime', nyajta a'yan tyi'tá'caa séej tamuáamuata' tí anxityej jítze ma'can i nyaj jamue'tij.”

13 'Ajta a'íjna i tí huá'jijve' i maj tyí'ti'ijcicaa, a'áa pu ímuáj a'tzúj jo'tyéechaxij, capu ajta óoca'nyajca'aj tí jútye' jó'nyeerej, sulu antyóoto'xa'aj i jutavíj jítze i jumuáca' jime'. A'yaa pu tyu'tyéenyuj tíjin: “Dios, pata'aj ná'ancu'vaxi' nyéetzij, jí'nye je'e'j nu pua'aj tyi'tyínyecha'ij.”

14 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' a'íjna i a'táj tí huá'jijve' i maj tyí'ti'ijcicaa, a'íi pu xaa jí'rénnya'aj huatyá'ítzee i jutzájta' tí'ij jó'raa i juchéj, ajta i fariseo capu jí'rénnya'aj huatyá'ítzee, jí'nye típua'aj a'táj óotzaahuatye'e'j, a'íi pu huatóotyevi'ra'astaj. Ajta i tíquee a'yan tyóotzaahuatye', a'íi pu jéetze' juxie've' i Dios jimi.

Tí'ij Jesús tyámua' tyihuo'tá' a'íjma i tí'rúij

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Majta séecan i tyeítyee, tí'rúij mu aye've'vi'tichej i Jesús tí'ij hua'vá'muarie'xi'in tí'ij Dios a'íjci jin tyámua' tyihuo'tá'an. Mati'ij a'íimaj huo'séj i maj Jesús jamuán huacáj, aj mu mij hua'ajtyá'xij i tyeítyee.

16 Ajta a'íjna i Jesús, a'íi pu huo'tajé i tí'rúij mej mij aje're'nyej jimí, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin:

—Miche' mahua'ja've'vi'tij nyej jimi mu tí'rúij, caxu huá'ijmuejra, jí'nye jo'tij i Dios tyejé'íjtaj a'íjma pu cí'tyij i maj a'yan een mati'ij mu tí'rúij.

17 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', a'táj tíquee a'yan een tí'ij sáij i pá'rí'ij, capu a'áa jo'tyárutyij jo'tij i Dios tyejé'íjtaj.

I tyamuéej tí chíjtyaanyi', Jesús pu jamuán tyu'taxájtaca'

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Sáij tí tyí'ijta pu a'áa jo'tyávaaca'aj, a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Jesús tíjin:

—Maestro, mu paj tyámua' tyí'tyevij, ¿tyi'tanyí juxie've' nyaj a'yan huárinyij tí'ij náací'tyij nyaj júurij ná'ra'nyij tí'ij na'aj jusén jime'?

19 Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijin:

—¿Ji'nye een jime' a'yan petyí'nyaxaj yee nyaj tyámua' tyí'tyevij? Síj pu a'ín pué'een i ti naa tyí'tyevij, a'í pu a'ín pué'een i Dios.

20 Papu'ríj jamua'reej je'ej ti Dios tyu'ta'íjtaca' yee: “Capáj axana'círía'aj; capáj tyí'tyacui'caj; capáj tyí'nahua'aj; capáj pajta tyí'hue'tacare'en. Pajta tzaahuatyí'ra'aj tyí'cha'íj jimi a' táataj, pajta a' náanaj.”

21 Ajta a'íjna i tyamuéej a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Néijmi'i nu jin tya'rá'astej nyati'íj nyana'aj tyí'pa'ri'istaca'aj.

22 Tí'íj Jesús jáanamujri' je'ej ti tyu'taxájtaca', aj pu'íj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Síj pu ooj muá'itziitue', pata'aj néijmi'i tyú'toonyij a'chu paj tyí'ijcha'íj, aj pej pij huo'rián i túmii a'íjma i maj quee je'ej tyé'viicue'. Aj paj xaa ja'ancuriáa'sij i ti tajapuá já'sejre' a'íjna ti huápuí'íj tyá'najchij, aj pej pij mujo'vé'me'en pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

23 Ajta a'íjna i tyamuéej tí'íj jáanamujri' je'ej ti i Jesús tyu'taxájtaca', tyámua' pu tyu'tóoxaamujri, jí'nye jéehua pu tyí'ijcha'íica'aj.

24 Aj pu'íj Jesús ja'ráasej, tí'quij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Tyámua' pu tyihuá'muarie'riste' a'íjma chíjtyaanyi' mej mij utyájrutyey u tajapuá Dios ti já'sejre'.

25 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti jéetze' muárie'rij ti chíjtyaanyi' utyájrutyey u tajapuá Dios ti já'sejre' quee ti caméeyuj anájrutyey i pí'se'ej jitze.

26 Majta a'íimaj i maj jáanamujri', a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj ij i Dios jimi huatyá'itzeere'ej?

27 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'íjma jimi i tyétyacaa, capu je'ej tyí'rij, ajta Dios jimi néijmi'i pu tyí'rij.

28 Ajta a'íjna i Pedro, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, néijmi'i tu tyeríj atyojoohua'xíj i tyaj tyí'ijcha'íica'aj tyej tyij ajamuán huací'ca'an.

29 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' a'tíj tina'aj ti metyoohuá'xíj tipua'aj juchi'íj, na'ríj ju'íj, nusu i ju'ihuáamua', nusu i juhuásimua', na'ríj i juyójmua', tí'íj a'íjci jin a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyí'ijta,

30 jéehua pu jéetze' tya'ancuriáa'sij ijíj ti yajooméj a'íjci jitze i cháanacaj, ajta a'í pu júurij ja'mej tí'íj na'aj jusén jime'.

Jesús pu'ríj huéicaj jaataxájtaca' i ti muí'nyij

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Tí'íj ij jujíme' huo'tajé a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Tu'ríj ijíj a'áa jó'ju' a Jerusalén, jo'tíj néijmi'i tyaja'róo'astej je'ej maj tyo'yú'xaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj nyéetzij jime', i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca'.

32 A'í mu nyéetzij tyu'tátuiire'sij a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can, majta a'íimaj mu naatyáxaahuataj, majta je'ej pua'aj tyí'nyaxajtan, majta na'rátzi'tziique'muaxí'íj.

³³ Majta je'en naatyávaxi'ij, mati'ij mij nyeje'catan, ajta ti'ij huéicaj xicáj tyoomá'caj, aj nu nyijta huatájuuritaj.

³⁴ Majta a'íimaj i maj jamuán huacáj, camu yo'itéej muá'raa je'ej ti tyi'táj tyu'taxájtaca' camu majta jáamua'reeri' je'ej ti huatóomua'aj, ji'nye camu tyámua' tyiyo'itéej muá'raa.

Jesús pu tyáahuaj a'íjci ta'rácuun a'ájna a Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ti'ij i Jesús arí avéjri' joomá'caj a'ájna a Jericó, síij ti arácun pu a'áa je'tyácatyij i juyéj jitze, túmii ti huá huaviiraca'aj.

³⁶ Ti'ij huó'namuajri' maj jéehua tyeétyee mu jó'cí'ca'aj, aj pu'ij tyu'ta'íhuo' tyi'táj ti je'ej rijcaj.

³⁷ Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ya pu ja've'mej a'ájna i Jesús, Nazaret ti já'ma'can.

³⁸ Ti'quij a'yan tyu'jijhuaca' tijin:

—Jesús, mu paj yójra' pué'een a'íjci i David, ná'ancu'vaxi' nyéetzij.

³⁹ Majta i maj anaátaya'aj muaajú'ca'aj, a'íi mu jajtyá'xij ti'ij quee che' ave'nyuuca'an. Ajta a'ájna jéetze' pu ca'nyíin jin tyu'taxájtaca' a'yan tijin:

—Jesús mu paj yójra' pué'een a'íjci i David, ná'ancu'vaxi' nyéetzij.

⁴⁰ Aj pu'ij oocháxij a'ájna i Jesús, ajta huo'ta'íj maj aye've'vi'tij jimí, ti'ij a véjri' aja'vá'ma'ca'aj, Jesús pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

⁴¹ —¿Ji'nye tyi'táj petyí'xie've' nyej nyij a'yan huárinyij ajimi?

Aj pu'ij i ta'rácuun a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Nyavástara', a'yaa nu tyá'xie've' nyej nyajtáhua'aj atányeerej.

⁴² Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Atányeerij, ji'nye petyá'antzaahuaj a'íj paj jin períj huarúj.

⁴³ Ti'ij a'yan tyaaté'exaa, aj pu'ij i ta'rácuun atányeeriaca', ajta jamuán jó'raa i Jesús, tye'tyóotzi're'ej i Dios, majta néijmi'i i tyeétyee i maj jaaséj, a'íi mu majta tyaatatyójtzi'rej i Dios.

19

I Jesús ajta a'ájna i Zaqueo

¹ Ti'ij ij Jesús a'áa jo'tyájrapij a Jericó, a'áa pu jé'ta' jooma'ca'aj i chájta'naj jitze.

² A'áa pu síij tyáati' já'chajca'aj ti chíjtyaanyi', ti a'yan ántyapuaj tijin Zaqueo, a'íi pu a'íin pué'een i ti tyihuá'ijtye' a'íijma i maj huá'jijve' i maj tyí'ti'ijcicaa.

³ A'íi pu jaséjramui'ca'aj a'tij ti pué'een i Jesús, ajta capu i'riitaca'aj, ji'nye jéehua mu tyeétyee, ajta cíi uhuátyeevi'ij a'ájna i Zaqueo.

⁴ Aj pu'ij anayíxi'ij jo'téechajraa, ti'ij ij antyíraj i méjchi jitze ti'ij jaaséj, ji'nye pu'ríj jamua'reeriaca'aj tijin a'áa pu je're'nyesij.

⁵ Ti'ij Jesús a'áa je're'nyej, aj pu'ij ájnyeeriaca', ti'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Zaqueo, pata'aj jiye'tzín acájra'nyij, ji'nye ijíij nu a'áa ja'rá'iixaj a paj ja'chej.

⁶ Ti'quij jiye'tzín acájraa, aj pu'ij tyámua' tyetyéeej a'íjci i Jesús.

⁷ Majta a'íimaj i tyeétyee, mati'ij jaaséj aj mu mij huatyóohuij maj je'ej pua'aj tyaaxáj a'íjci i Jesús, a'yan tijin:

—A'áa pu jo'mej tí'ij a'áa ja'rá'astij jo'tij ja'chej síij tí je'ej pua'aj tyí'tyúucha'ij.

⁸ Aj pu'ij i Zaqueo ájchej tí'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tíjin:

—Nyavástara', jé'ta' nu tyihuo'tapuéjve'sij i nyaj tyí'ijcha'ij a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'. Ajta típua'aj a'náj a'tij tyí'tij nyaanáhue'ri', muáacuacaa pua'mácan nu jaatátuiire'ej.

⁹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Íjij pu xaa Dios arí huó'huíi a'yaa mej chej, jí'nye a'íjna i a'tij, ajta pu a'íin pué'een i Abraham tí jitze eeráma'can.

¹⁰ Jí'nye nyáaj i nyaj nyajta tyévíj jíitze huanie'huaca', a'yaa nu een jin mujo've'mej nyej nyij huó'huoonyij, nyajta huó'huíire'en a'íjma i maj jó'vatzijca'aj.

A'íjna i túmii tamuáamuata' tí ará'asej

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Móoche' mu tyí'namuáaracaj i tyeítjee, tí'ij Jesús séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaa, jí'nye pu'ríj avéjri' jooma'ca'aj a Jerusalén. Majta a'íimaj i tyeítjee, a'yaa mu tyí'mua'ajcaa tíjin pu'ríj tímua' huataséjre'sij i Dios tí jin tí tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua.

¹² A'íj pu jin a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—A'áa pu síij tyáati' já'chajca'aj, tí hua' jíitze eeráanyej i tyeítjee i maj tyí'íjtaca'aj, tí'quij ujó'mej séej chuéj japua mej mij a'áa ye'entyihuonyij rey jíime', tí'ijta ij uvé'nyesij.

¹³ Tí'ij quee xu jo'yi'váacaj, tamuáamuata' pu pua'mácan huatacho'vej i maj jíimi tyí'muarie', aj pu'ij i túmii huó'riáa' tamuáamuata' ara'ástima'caa séej ajta séej, a'yaa pu tyihuo'té'exaa jíjin: “Siata'aj tyu'muarie'en a'íjci jíime' i túmii, 'asta nyana'aj quee uvé'nyej.”

¹⁴ Majta a'íimaj i tyeítjee, a'íi mu jájcha'íirria'ca'aj, matí'ij mij séecan huata'ityaca' mej mij a'yan tyu'taxáj yee: “Catu jaxie've' tí a'íin tye'entyájrutyey rey jíime’.”

¹⁵ Ajta a'íi pu tye'entyájrurij rey jíime', ajta je'en uvé'nyej a'ájna jo'tij ja'chej, aj pu'ij huo'tacho'vej a'íjma i túmii tí huo'riáa' tí'ij jáamua'reej a'chu maj jaamué'tij síij ajta síij.

¹⁶ Ajta i tí anaquéej aje're'nyej, a'yaa pu tyaaté'exaa jíjin: “Nyavástara', a'íjna i túmii muéetzij tí mua' a'rij, tamuáamuata' pu pua'mácan huamue'tij i tí tamuáamuata' ara'ástimee.”

¹⁷ A'yaa pu tyu'tanyúj a'íjna i tí tyé'íjtye' jíjin: “Xá'pui' paj huaríj mu paj tyámua' tyí'nyahuíire', jí'nye tyámua' pej tyéecha'ij i nyaj cíi caa tyimuaatá', nyáaj nu tyimua'antyárujtye'ej pata'aj tyu'ta'íjtaj tamuáamuata' pua'maquéj i chájta'naj jíitze.”

¹⁸ Ajta i tí tyí'huíire' tí je'tyáa'sej, a'íi pu ajta aje're'nyej, a'yaa pu tyaaté'exaa jíjin: “Nyavástara', a'íjna i túmii, muéetzij tí mua' a'rij, anxívicaa pu pua'mácan huamue'tij i tí tamuáamuata' tí ara'ástimee.”

¹⁹ Ajta a'íjna i tí tyé'íjtye', a'yaa pu tyaaté'exaa jíjin: “A'yaa nu tyimua'antyárujtye'ej pata'aj tyu'ta'íjtaj anxíviq'ue' pua'maquéj i chájta'naj.”

²⁰ Tí'quij ajtáhua'aj síij aje're'nyej tí jíimi tyí'huíire', a'yaa pu tyaaté'exaa jíjin: “Nyavástara', ya'cuíj muéetzij tí mua' a'rij i túmii, yaa nu ja'ancuríá'jí'quej cíixurij jíitze, nyatí'ij nyij jaatyá'avaataca'.

21 A'yaa nu huaríj, ji'nye nyamuatzii'nyaca'aj, muárie'rij ti a'tíj tyámua' tyu'tyá'itzeere'en ajimi, muáaj paj jaariá'si'rii i paj quee tyu'tá', pajta tyí'tza'nacaa jo'paj quee tyojo'huástej."

22 Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i ti tyé'ijtye' tijin: "Muáaj paj quee tyi'tíj huíire', nyáaj nu muá'xijtye'en a'íjci jime' je'ej paj tyu'taxájtaca'. Muáaj paj jamua'reeriaca'aj tijin ca'nyéjrij nu jin tyí'ijta. Nyajta jaariá'si'rii i nyaj quee tyu'tá'. Pajta a'yan tyí'nyaxaj nyaj tyí'tza'nacaa jó'nyaj quee tyojo'huástej.

23 ¿Ji'nye een jime' pequee a'áa yóotoj i túmii hua' jimi i maj tyu'nyéjtyej ti'ij jaamué'tin? A'yaa paj huárinyiiche', nyáaj nu nyij ja'ancuriá'nyijche' nyéetzij ti nya'a'rij, nyajta i ti jaamué'tij nyati'ij uvé'nyej."

24 Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj a'íjma i maj avéjri' jo'tyú'uuca'aj tijin: "Siata'aj jáa'ri' i túmii ti ji'tyáa', sij sij jaatá'an a'íjci i tamuáamuata' ti jaamué'tij."

25 Majta a'íimaj a'yaa mu tyaaté'exaa tijin: "Tavástara', ¿ji'nye ti'ij? A'múu pu arí ji'tyáa' tamuáamuata' pua'mácan i túmii."

26 A'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin: "A'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e', a'tíj tina'aj ti jéehua tyi'ijcha'íj, jéetze' pu tyá'ci'tyij a'íjci. Ajta a'tíj ti cí na'aj tyi'ijcha'íj, a'íj mu tyáa'ri'raj i ti cí tyi'ijcha'íj.

27 Majta a'íimaj i maj nyéjcha'íire', i maj quee jaxie'va'ca'aj nyaj rey jin tye'entyájrutyey, maj siahuaaja've'vi'tij, siata'aj huó'cui'nyij iye'ej véjri' nye jimi."

Tí'ij Jesús ujo'tyárutyij u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Tí'ij Jesús jaatapuá'citaca' ti tyihuo'ixaatyey, aj pu'ij ta'ij jó'raa Jerusalén ti ooj jó'yi'ij.

29 Tí'ij a'áa véjri' joomá'caj a Betfagé, ajta a'ájna a Betania, chájta' ti a'áa jo'tacá'aj i jiríj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Aseitúunajrimi. A'áa pu hua'puácaa huata'ityaca' i maj jamuán huacíj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

30 —Siata'aj a'áa ja'tanyéj a'ájna chájta', siati'ij a'áa ja'rá'astij a'áa xu púuru' já'tyoonyij ti aje'riá'tapi', tiquee xu a'náj a'tíj japuan á'yi'xacaa, siata'aj je'ejxista sijta je'en uya'ráaja.

31 Típua'aj a'tíj a'yan tyajá'mua'ihuo'raj yee ji'nye een jime' setya'rájxinaj, a'yaa xu tyaaté'exaatye'en yee tavástara' pu jitze juxie've'.

32 Mati'ij mij ujó'ju' jo'tíj huojo'ityaca', a'yaa pu atyojo're'nyej ti'ij tyihuo'té'exaaaj a'íjna i Jesús.

33 Mati'ij móoj je'ejxistájsima'caj i púuru', a'íi mu mij huo'séj a'íimaj i maj jací, aj mu mij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye een jime' setya'rájxinaj mu púuru'?

34 Mati'ij mij a'yan tyityaatanyúj tijin:

—Tavástara' pu jitze juxie've'.

35 Aj mu mij tyúumaancaj tye'tyéveerej, mati'ij mij yo'jáj i Jesús jimi, mati'ij uya'ráaja aj mu mij ja'vá'raj a'íjci i Jesús i púuru' japua.

36 Tí'ij na'aj tyu'má'ca'aj i Jesús, tye'ityee mu máancaj tyo'caváarajyi'caa i juyéj jitze jo'tíj jooma'ca'aj.

37 Ti'ij a'áa jo'camá'caj a'ájna Aseitúunajrimi, néijmi'i i maj jamuán huajú'ca'aj, a'íi mu huatyóohuij maj tyaatatyójtzi're'en i Dios a'íjci jime' maj huatóotyamua've'en, ji'nye jéehua mu tyu'séj i ti huápu'i'ij tyúuxie've'.

38 A'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—¡Huápu'i'ij pu naa een a'íjna i rey ti jime' tyi'tyéjvee ti yaja've'mej nyúucaritze' i Dios! Miche' tyámua' tyi'tyecháaj muá'ra'nyij a'íimaj i maj tajapúa' já'sejre'. Miche' majta néijmi'i jáamua'reej i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej.

39 Majta séecan i fariseos, mati'ij jáanamujri', a'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Maeestro, huo'tá'ijmiejri' mej mij quee che' a'yan tyí'tyiejijhuaj i maj ajamuán huaci'ij.

40 Aj pu'ij Jesús a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Típua'aj a'íimaj muatyáapua'rej, tyetyéj mu mijta a'yan tyí'tyiejijhuan.

41 Ti'ij véjri' ajooma'caj a Jerusalén, ti'ij jaaséej i chájta'naj, aj pu'ij huóoyinyaca' a'íjci jime'.

42 A'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—¡Típua'aj mua'aj ijíj siámua'reeriaj, tyi'tíj ti pué'een i ti tyámua' tyajamuaatá'sij, siaj sij tyámua' tyi'tyecháaj xá'ra'nyij i Dios jimi! Ajta ijíj pu'ríj aviitzi', capu ij che' i'ríj paj jaaséj.

43 Pu'ríj atyojo're'nyesij ja'mua jimi a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán jamuaatanyó'si'tye'ej i maj jamuájcha'íire', a'íi mu mij jamuajnási, mati'ij mij jamuajnyo'si'tye'ej.

44 Majta néijmi'que' mu tye'entyipúa'ritye'sij, majta néijmi'caa cui'nyij i maj a'áa huacháatimee, néijmi'i mu huatyú'uunaj i tyetyéj ti jujapúa' tyiquéetime, a'íjci jime' siaj quee jáanamujri' ti'ij Dios yatanyéj ti'ij ja'mua japua huatányuunyij.

Jesús pu tyámua' tyú'ruuj i tyeyúuj tzajta'

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Aj pu'ij ta'ij i Jesús utyájrurij u tyeyúuj tzajta', ti'quij huatyóochej ti hui'rámuaritye'en a'íjma i maj a'úun tyí'tooca'aj.

46 A'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze yee: “A'yaa pu tyí'huíire' i nye chi'ij mej mij a'úun huatyényuunyij i Dios jimi”, maj siajta mua'aj, a'yaa xu jáaruuj ti a'yan tyí'huíire'ej ti'ij tyásta'naj jo'maj náhua'ríj jóo'ava'tacaa.

47 A'náj tina'aj pu tyihuá'mua'tyahua'aj i tyeítýee u tyeyúuj tzajta', majta a'íimaj i maj tyí'ijta u tyeyúuj tzajta', majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', majta i maj jéetze' va'cán jin tyityatatyíj hua' tzajta' i tyeítýee, a'íi mu jahuooca'aj je'ej maj ye'ej tyeejé'caj.

48 Majta camu je'ej tyéejtyoj je'ej maj ye'ej huárinyij, ji'nye néijmi'i i tyeítýee, a'íi mu tyámua' tyá'namuajracuca'aj.

20

I ti jin tyí'tyéjvee a'íjna i Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ A'yaa pu a'ájna tyu'ráj ti'ij ooj Jesús tyihua'mua'tyáacaj u tyeyúuj tzajta', ajta huá'ixaatya'ca'aj tyeítsee i nyúucarij ti jin Dios hua' japua huatányuusij, mati'ij a'íimaj aje'ré'nyej i maj tyeyúuj tzajta' tyí'ijta, majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyey i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', majta hua' jamuán i huásij.

² Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Tyi'tanyi jin petyi'tyéjvee pej pij a'yan ricij? ¿A'tanyíj a'íjci jin tyimua'antyáarujtye?

³ Aj pu'ij Jesús a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Nyáaj nu nyajta séej tyajamuaata'íhuo'raj. Siata'aj naaté'exaatye':

⁴ ¿a'tanyíj uyo'ta'ítayaca' a'íjci i Juan ti'ij huó'íiraj i tyeítsee? ¿Nyiquij i Dios ca' i tyeítsee?

⁵ Mati'ij mij huatyóohuij maj tyi'huó'íhuo' a'yaa mu tijin:

—Típua'aj a'yan tyetyaaté'exaatye' yee Dios pu uyo'ta'ítayaca', a'yaa pu tyitaaté'exaatye'ej yee: “¿Ji'nye siana'aj sij quee ja'antzaahuaj?”

⁶ Ajta típua'aj a'yan tyetyu'taxáj yee tyétyacaa mu ja'antyíhuoj, aj mu mij néijmi'i i tyeítsee taatyáto'sixi'ij tyetyéj jime', ji'nye néijmi'i mu tyámua' naa tyá'mua'reej ti Juan a'íin pué'eenye'ej sáij ti tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can.

⁷ A'íj mu jin a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Catu jamua'reej a'táj ti uyo'ta'ítayaca' a'íjci i Juan ti'ij tyeítsee huá'íiraj.

⁸ Aj pu'ij i Jesús, a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Canu nyajta nyáaj jamuaaté'exaatye'ej tyi'táj nyaj jin tyi'tyéjvee nyey nyij a'yan ricij.

I maj tyi'muijhuacaa maj je'ej pua'aj tyi'tyetyeityee

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Ajta je'en Jesús séej nyúucarij jin tyihuo'té'exaaj i tyeítsee a'yan tijin:

—A'táj pu úuvaj huahuástej, ti'quij séecan i tyeítsee huatanyéj mej mij a'áa tyojo'muárie'en i huastárij tzajta', aj pu'ij jó'raa a'íjna i a'táj, imuáj pu je'ej huárupij.

¹⁰ Ti'ij a'ájna atyojo'ré'nyej mati'ij pua'aj jaju'racaa i úuvaj, séej pu ujo'ta'ítayaca' hua' jimi i ti huo'tanyéjtye mej mij jaatátuüre'en je'cácaa i ti huáciiriaca'. Majta a'íimaj i tyeítsee, a'íi mu jaatyáavaxij a'íjci i ti ujo'ta'ítayi'huaca', majta quee tyi'táj jaatá', a'yaa mu'uj tyaata'ítayaca'.

¹¹ Ajtáhua'aj pu séej huata'ítayaca' ti jimí tyí'huiire', majta a'íimaj i ti huo'tanyéj i chuéj, a'íi mu jajtyá'xij, majta je'en jaatyáavaxij, camu tyi'táj jaatá', a'yaa mu'uj tyaata'ítayaca'.

¹² Ti'quij ajtáhua'aj séej huata'ítayaca', majta a'íimaj i ti huo'tanyéj i chuéj, a'íi mu tyaapuéj, majta jaaré'ityaca'.

¹³ “Ti'quij a'yan tyu'muá'aj a'íjna i a'táj chuéj ti tyu'nyéj tijin: “¿Ji'quij náarinyij? Nyiyóoj nu huata'ítayij i nyaj huápu'ij jaxie've', a'íj mu xaa antzaahuatye'sij.”

¹⁴ Majta a'íimaj, aj mu mij tyu'tóo'ixaaj, a'yaa mu tyaxá'pui'intarej tijin: “A'íi pu a'íin pué'een i ti néijmi'i tyá'ci'tyij, tyiche' jaajé'caj ti'ij ityájma táaci'tyij.”

¹⁵ Aj mu mij ji'rájtoo, mati'ij mij jaajé'caj.

¿Ji'nye sij mua'aj tyí'mua'tzej, ji'quij huá'uurej a'íjma, a'íjna i ti ja'a'rij i chuéj úuvaj ti japuan huasti'?

¹⁶ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', a'íi pu a'áa jo're'nyesij, ti'quij huá'cui'nyij a'íjma i ti huo'tanyéj, ajta je'en séecan huatanyéjtye'sij mej mij a'áa tyojo'muárie'en.

Mati'ij a'yan tyáanamua'jri' i tyeítýee, a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—Che' quee a'náj a'yan tyí'rijcaj.

¹⁷ Aj pu'ij Jesús huo'séerajraa, ti'quij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Tipua'aj quee a'yan tyí'ja'yájnatan je'ej nyaj tyajamuaaté'exaa, ¿ji'nye na'quij a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze? A'yan tijin:

A'íjna i tyetyéj i maj majca'huaj júuriej a'íimaj i maj chi'ij ta'huacaa, a'yaa pu atyojo're'nyej ti a'íin pue'éenye'ej ta'raj i ti jéetze' juxie've' jo'maj yá'ajtaahuaca' i chi'ij.

¹⁸ A'tíj tina'aj ti a'íjci japua eetávetyij i tyetyéj, a'íi pu huatyána'xij néijmi'que' i jujitzé. Na'ríij tipua'aj séej japua rájvetyij a'íjna i tyetyéj, a'íi pu jaatyátzaanaxi'ij.

A'íjci jime' i maj huá'jijva'ca'aj i maj tyí'tí'ijcicaa

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyajca'aj i yu'xarij jitze, Moisés ti jo'yú'xaca', majta a'íimaj i maj tyí'ijta'ca'aj u tyeyúuj tzejta', jéehua mu tyu'muá'aj je'ej maj ye'ej huárinyij mej mij jaatyéevi', ji'nye a'yaa mu tyá'mua'reeriaca'aj ti a'íjma putyí'xajta'ca'aj a'íjci jime' i nyúucarij ti jaataxájtaca', camu majta ahuóoca'an, ji'nye mahuá'tzìnyia'ca'aj i tyeítýee.

²⁰ Jéehua mu ja'eeva'ca'aj, aj mu mij séecan huata'ítýaca' i maj a'yan tyúusejrataca'aj tijin tzáahuatyí'ra'aj mu jin tyí'xaj, a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj tyaata'íhuo' tyí'tíj jime' tí'ij a'íjci jin eerá'itzen mej mij tyu'tátuire'en a'íjci jimi i tajtúhuan.

²¹ Majta a'íimaj i maj ja'eeva'ca'aj, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Maeestro ityáj tu jamua'reej paj tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, pajta tyihuá'mua'tyej je'ej ti tyí'tyéevijtij. A'yaa paj cha'taj huá'uurej i tyeítýee, muáaj paj tzáahuatyí'ra'aj jin tyihuá'mua'tyej je'ej ti tyá'xie've' i Dios.

²² ¿Nyiquij xá'puí' tyaj tyu'nájchij a'íjci jimi i tajtúhuan i ti tyí'ta'ijtye', ca' quee?

²³ Ajta i Jesús tí'ij jáamua'reeri' maj quee tzáahuatyí'ra'aj jin tyé'íhuo'raca'aj, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

²⁴ —Séej sianaataséjratye' i túmii. ¿A'tanyíj nyéerima'ra' puírícij i ti acájvee? ¿A'tanyíj a'yan ántyapua'aj tí'ij tyé'yu'si'?

²⁵ Mati'ij mij a'yan tyityaatanýuj tijin:

—A'íi pu pué'een i tajtúhuan.

Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siata'aj jaatá'an a'íjci i tajtúhuan, tyí'tíj ti aaria'ra' pué'een, siata'aj siajta jaatá'an i Dios tyí'tíj ti aaria'ra' pué'een.

²⁶ Majta a'íimaj camu je'ej tyéejtyoj je'ej maj ye'ej huárinyij maj jaamué'tin a'íjci jime' je'ej ti tyihuo'té'exaaaj hua' tzejta' i tyeítýee. Ji'nye je'ej mu tyo'taséj a'íjci jime' je'ej ti tyu'taxájtaca', aj mu mij quee che' je'ej tyityaatanýuj.

A'íjci jime' maj huatájuuritaj i tyeítyee hua' tzajta' i mui'chítyee

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ A'tzúj a'tyéevi'ij, séecan mu aje're'nyej, a'íimaj mu puíríci i saduceos, a'yaa mu tyí'xaj a'íimaj yee camu che' huatájuuritaj i maj meríj huácuij, mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijn:

²⁸ —Maeestro, a'yaa pu tyo'yú'xaca' a'íjna i Moisés ti a'yan tye'mej ityájma jimi, tipua'aj a'tíj ti nyeíichej, tipua'aj quee eexúj tyiyóomua'caj ti'ij huamuí', juxie've' ti i ihuáaria'ra' ja'ancuré'vi'tíj a'íjci i ti jatyévi'tinya'aj i ti huamuí' ti'ij a'íjci jitze ma'can tyiyóomua'aj já'ra'nyij.

²⁹ 'A'yaa pu tyu'ríj ityájma jimi, aráahua'puaj mu ará'axcaa i tyétyacaa i maj ju'ihuaamua'ca'aj, ti'quij i ti vásti', a'íi pu huatyényeíichaca', ajta je'en huamuí', capu eexúj tyiyóocaj, a'yaa pu cha'taj na'aj tyáaruj i séej i ti je'tyáa'sej.

³⁰ Ajta i síj i ti je'tyáa'sej, a'íi pu ja'ancuré'vi'tíj a'íjci i ítaj ti jatyévi'tinya'aj a'íjna ihuáaria'ra', mu'ríj mij huéicaj i maj huácuij.

³¹ Ajtáhua'aj síj ti je'tyáa'sej, a'íi pu ajta ja'ancuré'vi'tíj, a'yaa pu cha'taj na'aj tyihuó'ruuj néijmi'caa i maj aráahua'puaj, maj quee jitzán tyiyóomua'aj muá'raa, néijmi'i mu huácuij.

³² Ajta je'en a'íjna i íti' huamuí'.

³³ 'Arí mati'ij huatájuuritaj i mui'chítyee, ¿a'tanyíj cína'ra'an pue'ényee'ej ja'mej? Ji'nye néijmi'i mu jatyévi'tinya'aj.

³⁴ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—A'íimaj i tyeítyee ijíj mu nyejnyeí'chacaa, majta huíichej.

³⁵ Majta a'íimaj i ti a'yan tyihuá'ci'puaj maj huatájuurej hua'tzajta' i mui'chítyee, ajta ti'ij a'ájna tya'rá'astij a'ájna xicáara' jitze ti Dios néijmi'que' tyu'ta'íjtaj, camu che' nyejnyeí'chen, camu majta huíichan.

³⁶ Camu majta che' cui'nyij, ji'nye a'yaa mu éenye'ej muá'ju'un mati'ij a'íimaj i maj tajapua' tyí'huíire'. A'íi mu yójmua'mua' pue'éenye'ej muá'ju'un i Dios, ji'nye mu'ríj huatájuuriaca'.

³⁷ Ajta a'íjna i Moisés, a'íi pu taaté'exaa a'íjci jime' ti'ij jo'yú'xaca' je'ej ti a'náj síj tyu'tyájtaa i tu'píj ti viváajma'aj tatyé'tye'. A'íj pu jin, Moisés a'yan jaatamua'aj i tavástara' tijn: “I hua' Dios a'íjma i Abraham, ajta a'íjci i Isaac, ajta a'íjci i Jacob.”

³⁸ Ajta i Dios, capu hua' Dios pu'éen a'íimaj i mui'chítyee, a'íjma pu Dios i maj júurij, ji'nye a'íjna jimi néijmi'i mu júurij.

³⁹ Majta séecan i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, Moisés ti jo'yú'xaca', a'yaa mu tyityaatanyúj tijn:

—Maeestro, xá'pui' paj tyu'taxájtaca'.

⁴⁰ Ti'ij na'aj a'ájna, capu che' a'tíj óoca'nyajca'aj ti tyi'tíj jaata'íhuo'.

¿A'tanyíj jayóoj i Cirístu'?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ajta Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—¿Ji'nye mej mij a'yan tyí'xaj i tyeítyee a'íjci jime' i Cirístu' yee David pu jitze eeráma'can?

⁴² Ajta a'íjna i David, a'yaa pu tyu'taxájtaca' a'íjci jime' ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan ántyapuaj tijn Chuícarij, a'yan tijn:

Dios pu a'yan tyaaté'exaa i Nyavástara' ti jime' yee:

“Acáyixi' ípuárij japua, iye'ej nyamuáca'ta',

43 nyana'aj quee huo'mué'tin i maj muájcha'íire'."

44 Ajta i David, a'íi pu a'yan jaatamua'aj a'íjci i Dios ti ja'antyíhuoj tijin nyavástara', tipua'aj a'yan tyi'ja'yájna, zji'nye tyí'rij ti i Ciriístu' a'íin pué'eenye' i David ti jitze eeráma'can?

Tí'ij Jesús hua' jitze tyo'ojpuá'rij a'íjma i juéesij

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj jamuán huacíj, majta tyeítyee tyi'namuáracaj,

46 a'yan tijin:

—Tyámua' xu'uj mua'aj, a'íjma jimi i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', ji'nye hua'ránajchi maj catí'tí'ijma'can metyi'cháatima'aj mamuaací'ca'an, ajta hua'ránajchi maj i tyeítyee tzáahuatyí'ra'aj jin huo'tatyójtje'en jo'maj huaja'antynájchij. Majta a'yan tyá'xie've' maj huara'sej i ipuárij japua ti jéetze' juxie've' u tyeyúuj tzajta', ajta hua'ránajchi maj huara'sej véjri' jimi i ti tyihuá'cue'tyej matí'ij tyí'ye'estyaj.

47 A'íi mu majta tyihuá'ari'raaca i hua' chi'ij a'íjma i úuca i maj antyúujimua'astariaca'. A'yaa mu huarín matí'ijta mij tyeyúuj tzajta' jo'tyárutyij. Matí'ijta mij ja'tyéevi'ij tyényuusime'ej muá'ju'un mej mij séecan tyeítyee huo'séj. Majta a'íimaj i maj a'yan ricíj, jéehua mu huápu'íj jajpuéetzij muá'ju'un.

21

Tí'ij úiti' ti antyúusiijtariaca' túmii huatámu'vejritaca'

(Mr. 12:41-44)

1 Aj pu'ij Jesús a'íjma huaséj i chíjtyaanyi'ij maj i túmii ú'siiria'ca'aj, tí'ij tyeyúuj tzajta' tyu'tyáhuíire'en,

2 a'íi pu ajta íitaj huaséj tiquee je'ej tyéejviicue', ajta a'íjna i íiti' hua'puáca i ucáahua'xij i túmii tiquee jéehua tyá'najchij.

3 Aj pu'ij Jesús a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', a'mújna mu íiti', jéetze' pu ju'cáahua'xij mequee néijmi'i i séecan.

4 A'íimaj i séecan, néijmi'i mu ju'cáahua'xij a'íjci i ti avá'itzee i maj jéehua tyi'ijcha'íj, ajta a'mújna tiquee je'ej tyéejviicue', néijmi'i pu ucáahua'xij a'íjci i ti jin huatyohuíre'nyijche'.

Jesús pu jaataxájtaca' ti huatyú'uunyi'huaj i tyeyúuj

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Majta séecan a'yan tyúu'ixaatya'ca'aj a'íjci jime' ti naa huasé'rihua'aj i tyeyúuj, ajta i tyetyéj ti cure'tyij néijmi'que', ajta i mu'vejrij i maj tyo'huariá'viihuua ti naa tyé'en.

Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

6 —Néijmi'i tí'ij na'aj siaj tyí'sej, aj pu atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' maj jitzán néijmi'i huatyú'uunaj, capu che' séeria'aj ja'mej jáxu'uj jitze i tyetyéj ti jujapuá tyiquéetime.

Je'ej ti tyí'rinyij tí'ij néijmi'i tye'entyipué'risime'en

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Matí'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Maeestro, ¿a'najnyí a'yan tyí'rinyij? ¿Tyí'tanyí jin tyáamua'reeren ti arí támua' a'yan atyojo're'nyesij?

⁸ A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—Tyámua' xu'uj mua'aj mej mij quee jamuáacuanamuaj, mue'tíj mu uvé'nyesij nyenyúucaritze', a'yaa mu tyajamuaaté'exaatye'sij yee: “Nyáaj nu a'ín pu'éen i Ciríistu.” Majta a'yan tijin: “Pu'ríj atyojo're'nyesij.” Caxu hua' jamuán jo'cí'ca'an.

⁹ Siatí'ij a'yan tyu'namuaj tijin: “Muatónyo'si'tye'ej aja'hua' séecan jamuán i tye'íyee, majta séecan meríj huatyóohuij maj junyo'si'tye'”, caxu tyí'tzínnye'ej, a'yaa pu tyúuxie've' ti anaquéej a'yan tyú'rinyij, ajta capu eexúj néijmi'i tye'entyipúa'rij.

¹⁰ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Séecan mu tye'íyee huatónyo'si'tye'ej, majta i maj séej chuéj japua huacháatimee, a'íi mu majta séecan jamuán huatónyo'si'tye'ej.

¹¹ Pua'maquéj pu huápuí'ij huatóoca'tzij i cháanacaj, ajta huatúuri'huaj ja'mej, ajta jéehua tyu'cuí'nyí'ra'aj ja'mej, ajta jútye' tyí'tíj pu huataséjre ti tzínnyí're', ajta tyí'tíj ti huápuí'ij juxie've'.

¹² 'Ajta tí'ij quee xu a'yan tyí'rijcaj, a'íi mu anaquéej já'muavivi'ran, majta je'ej pua'aj já'mua'uuren. A'úu mu jamojo'tyátoosij u tye'yúuj tzajta' na'ríij jo'maj tyityaja'naamuacaa, majamuá'vi'tin a'íijma jimi i tajtúhuaanyij, majta a'íijma jimi i maj rey jin antyúumua'reej, a'yaa mu já'mua'uurej a'íjci jime' siaj nyéetzij na'rá'astej.

¹³ Aj pu'ij i'rúitaj ja'mej siaj nye jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'en.

¹⁴ Siata mua'aj caxu a'íjci jin tyí'mua'ajcaj je'ej siaj tyu'taxáj siaj sij jujapúa huatányuunyij,

¹⁵ ji'nye nyáaj nu jamuaatá'sij je'ej siaj tyu'taxáj, siata'aj sij jaayí'tihua'an, siaj jin hua'antymue'tin a'íijma. Camu je'ej tye'ejtyóova'aj muá'ju'un, camu majta hue'tzij jin já'muamue'tin.

¹⁶ Majta a'íimaj i já'muahuasimua', majta i ja'mua ihuáamua', majta a'íimaj i ja'muanyoosimua', majta ja'mua amíincustyamua', a'íi mu avíitzij jin tyu'tátuiire'sij mua'ajmaj. Majta je'cácaa já'muacui'nyij.

¹⁷ Néijmi'i mu i tye'íyee jamuájcha'íiria'aj muá'ju'un a'íjci jime' siaj nyéetzij ná'tzaahuatye'.

¹⁸ Caxu je'ej tyityóomua'ajcaj, ji'nye i Dios pu ja'muacha'íij ja'mej.

¹⁹ Siata'aj huatyóoca'nyej i jutzájta' siaj sij tyo'táviicue', aj xu sij júurij huatyá'itzeere'ej i Dios jimi.

²⁰ 'Siatí'ij huo'séj i xantáaru'uj maj eetyaváatime a Jerusalén, a'yaa xu tyá'mua'reeriaj tijin pu'ríj tin huatyú'uunyi'huaj i Jerusalén.

²¹ Majta i maj Judea jo'tyú'uu, miche' jíyee'tzín jó'ciinyej i jiríj tzajta'. Majta i maj Jerusalén jo'tyú'uu, miche' íiráciinyej apua'quéj i chájta'naj jitze. Majta i maj ítzitáj jo'tyú'uu, miche' quee ujo'tyáru'piche'en i chájta'naj jitze.

²² A'ájna xicáara' jitze, jéehua mu jajpuéetzij muá'ju'un, ji'nye aj pu néijmi'i tya'róo'astej je'ej ti tyé'yusí' i yu'xarij jitze.

²³ Jéehua mu jajpuéetzij muá'ju'un a'ájna xicáara' jitze a'íimaj i úucua i maj ootajucájmee, majta a'íimaj i maj móoj huá'tzi'tyej i juyójmua', jéehua mu huápuí'ij jajpuéetzij muá'ju'un a'íimaj i maj Israel huacháatimee, ji'nye puéetzij pu huo'tá'sij i Dios.

24 Séecan mu i tyeítýee cui'nyij i chúun jíme', majta séecan á'vi'tin i séej chuéj japua ti a'yan séejre' i cháanacaj japua. Majta i maj quee Israel já'ma'can, a'íi mu jaatyú'uunaj i Jerusalén 'asta na'aj quee aróo'astej a'ájna xicáara' maj jitzán jaataxájtaca'.

Je'ej ti ye'ej yetyi'cányesij a'ájna i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca' (Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Ajta jéehua pu tyu'taséjre'ej i jútye' i xicáj jitze, ajta i máxciríe' jitze, ajta xú'ra'vej tzajta'. Ajta íiyan i cháanacaj japua, a'íi mu i tyeítýee tyi'tziinye'ej muá'ju'un ji'nye capu je'ej hua'mitéerastya'aj ja'mej, a'íjci jíme' i ti jéehua tyuutá'hua'aj ja'mej i jájritze' t'íij huápuí'ij pu ti'ráanaj ja'mej.

26 Jéehua mu i tyeítýee jó'pua'rij a'íjci jíme' mej tyu'tátziinye'ej, mati'ij jéehua tyú'mua'tyij je'ej ti tyi'tíj ja'uurej a'íjci i cháanacaj, ji'nye tyi'tíj tina'aj ti jútye' tyejé'sejre', a'íi pu ajta tyu'tóoca'tzij.

27 A'ájna xicáara' jitze, a'íi mu jaséjran a'íjci i ti ajta tyéviij jitze huanie'huaca', ti aje'cáama'aj ja'mej jéetirij tzajta', huápuí'ij pu naa huasé'rihua'aj ja'mej, mej mij tyámua' naa tyo'taséj i tyeítýee, jumuári'e'rij pu jin yava'cányesij.

28 Tí'ij huatyóochenyij ti a'yan tyí'rinyij, tyámua' xu huóo'uurej. Siata'aj atanyéjnye'rij, ji'nye pu'ríj véjri' a'ájna xicáara' Dios ti jitzán jamuí'ratoosij.

29 Ajta séej nyúucarij huo'té'exaa a'yan tijin:

—Cási', xaaséj a'íjci i xápua', na'ríij séecan i ciyéj ti tyí'sejre'.

30 Tí'ij antyinyájxi'in i xámue'ra', mua'aj xu jaséjran, siajta ja-mua'reeren ti arí véjri' putyí'ricij i víita'rij tzajta'.

31 A'yaa pu cha'tána'aj tyí'een, siati'ij tyí'sejra je'ej nyaj tyajamuaaté'exaa, siata'aj a'yan tyáamua'reej ti arí tímua' a'ájna putyajá'ricij ti Dios tyu'ta'íjtaj.

32 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e' tzáahuatyi'ra'aj jíme', néijmi'i pu a'yan tyí'rinyij je'ej nyaj tyajamuáa'ixaa, meentyij mequee xu huácuij ijíj maj huátýeítýee.

33 A'íjna i tajapúa' ti séejre' a'íi pu á'pua'ren, ajta i cháanacaj pu ajta á'pua'ren, ajta i nyenyúucaa, capu a'náj antyipua'rij.

34 'Tyámua' xu'uj mua'aj, caxu je'ej pua'aj ju'uuri'aj i jutzájta', a'íjci jíme' siaj jui'ive', caxu siajta a'íj jitze tyí'mua'ajcaj i ti yan tyí'sejre' i cháanacaj japua. Tí'ij quee a'ájna xicáara' jitze, ja'mua japua rájvetyij siati'ij pua'aj quee jacho've'.

35 Ji'nye a'íi pu hua' japua rávesij néijmi'caa japua i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

36 A'náj tina'aj xu atanyéjnye'rij, siata'aj a'yan tyá'huaviiraj i Dios tí'ij jamuáahuíre'en, tí'ij quee tyi'tíj je'ej já'mua'uurej je'ej ti tyi'tíj rinyij, siajta a'yan tyá'huocaj siaj sij nye jimi huatyá'itzeere'en, i nyaj nyajta tyéviij jitze huanie'huaca'.

37 A'náj tina'aj tújca'rij tzajta', a'íi pu tyihuá'mua'tyahua'aj i tyeyúuj tzajta'. Ajta tí'ijta huaré'chumua'rej, a'áa pu jó'yi'caaj i jiríj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Aseitúunajrimi, a'áa pu ja'táxai'irihua'aj.

38 Majta néijmi'i mu i tyeítýee íiya' ajo're'nyinyiica'aj jo'tij i tyeyúuj jo'tyéjvee mej mij jáanamua'j i Jesús.

22

Mati'ij jaaxá'pui'intarej maj avútzij jin jaatyéevi' i Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'ríj a'ájna véjri' putyí'rijcaj mati'ij pua'aj a'íjci jin tyí'ye'estyaa i maj páan cua'caa i maj quee levaduura jana'ajchityaa. A'yaa mu majta jatamuá'muaj tijin: Tí'ij Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca' a'ájna a Egipto.

² Majta a'íimaj i maj tyí'ijta tyeyúuj tzajta', majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', jéehua mu tyí'mua'ajcaa je'ej maj ye'ej tyeejé'caj i Jesús, majta quee je'ej tyéjtyoova'aj, ji'nye mahuá'tziinya'ca'aj i tyeítsee.

³ Tí'quij i tyiyáaru' utyárupij a'íjci i Judas tzajta', i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Iscariote, a'íi pu ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

⁴ Tí'quij i Judas a'íjma jimi ajo're'nyej i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', ajta i maj tyihuá'ijtye' a'íjma i maj tyí'cha'ij i tyeyúuj tzajta', aj pu'ij huo'té'exaa je'ej ti ye'ej huárinyij tí'ij avútzij jin huo'tátuiire'en a'íjci i Jesús.

⁵ Majta a'íimaj mu huatóotyamua'vej, mati'ij mij tya'tóoratziiri' maj túmii jaatá'.

⁶ A'íi pu ja'ancuríaa' i huá'nyuucaa. Aj pu'ij huatyóochej ti jáahuonyij a'náj ti i'ríj ti huo'tátuiire'en i Jesús maj quee jaséeracaj i tyeítsee.

Tí'ij tavástara' hua' jamuán tyu'cuaj a'íjma i maj jamuán huacíj
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Tí'ij ij a'ájna atyojo're'nyej i xicáara' maj jitzán jacua'caa i páan maj quee levaduura jana'ajchityaa. A'ájna xicáara' jitze, a'íj mu majta mu'vejritacaa i cánya'aj i maj jin jo'támua'reej a'ájna xicáara' ti Dios jitzán tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'.

⁸ Aj pu'ij Jesús huo'tacho'vej a'íjci i Pedro ajta i Juan, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Siata'aj ujó'ju' siaj sij tyámua' tyojó'uurej tyej tyij jáacua'nyij a'íjci i tyaj jin jo'támua'reej tí'ij Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'.

⁹ Ajta a'íimaj, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Jo'nyij jitze a'yan petyiyá'xie've' tyej tyij tyámua' tyojó'uurej?

¹⁰ A'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Siati'ij chájta' jo'tyájrutyey, tyáataj xu séjran ti xá'rij huátisij, jájtyij tí uhuájmuua, siata'aj jamuán ujó'ju', siajta jamuán ujo'tyájrutyey u chi'táj jo'tij a'íin ja'rá'iixaj.

¹¹ Siata'aj a'yan tyaaté'exaatye'en a'íjci i tí aja'chej yee: “A'yaa pu tyí'xaj i maeestro yee: ¿Jo'nyij jáai'rij tí tyú'cua'nyij i tí jin jo'támua'reej tí'ij Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'? A'íi pu tyí'cua'nyij a'íjma jamuán i tí hua'antyíhuoj.”

¹² A'íi pu jamuataséjratye'sij ánimuaj i chi'ij tí ve'éj tí uhuaré'yohuaj, siata'aj a'úun tyámua' tyojó'uurej.

13 Aj mu mij jo'cáj, mati'ij a'áa ja'rá'aj, a'yaa pu tyá'raa je'ej ti tyihuo'té'exaaj i Jesús, aj mu mij tyámua' tyú'ruuj i maj jin jo'támua'reej je'ej ti Dios tyihuo'tú'uunyi'ri'.

14 Ti'ij atyojo're'nyej a'tzáaj maj pua'aj tyí'cua'nyij, néijmi'i mu huatyára'saca' véjri' i méesaj jitze, a'íjna i Jesús, majta a'íimaj i maj jamuán huacáj.

15 Ti'ij ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Jéehua nu huápu'i'ij a'yan tyá'xie'va'ca'aj nyaj ja'mua jamuán tyú'cua'nyij, ijij nyaj quee xu jajpuéjtzij, tyej tyij néijmi'i jo'támua'reej a'íjci jime' i ti Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca'.

16 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', canu che' a'náj jacua'nyij i páan 'asta quee néijmi'i tya'róo'astej a'ájna xicáara' ti'ij Dios jitzán néijmi'i jin tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua.

17 Aj pu'ij jajriáj i váasuj, ti'quij tyámua' tyaatá' i Dios, aj pu'ij huo'tajájni, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—Ya'cuáj, siata'aj néijmi'i jaaré'ye'en,

18 ji'nye a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nyaj quee che' a'náj ju'quéi'sij já'ria'ra' i úuvaj, 'asta na'aj quee yan huataséjre'en a'náj ti Dios tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua.

19 Ajta je'en i páan tyi'íj, ti'ij ij ajta tyámua' tyaatá' i Dios. Aj pu'ij ja'antyítaaraca' i páan, ajta je'en huo'ta'í'pu'uj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa pu huatóomua'aj i páan, a'íi pu a'íin pué'een i nye tyévira' i nyaj jin ja'mua japua huatanyúj. A'yaa xu huárinyij siaj sij jo'támua'reej je'ej nyaj huaríj.

20 Mati'ij tyu'cuá'aj, a'yaa pu cha'taj na'aj huaríj, a'íi pu jajriáj i váasuj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'íjna i váasuj tzajta' ti uhuájmuua, a'yaa pu huatóomua'aj i nyúucarij ti jime' Dios jájcuaj jin tya'tóoratziiri' ti ja'mua japua huatányuusij. A'íi pu a'íin pué'een i nyaxúure' nyaj je'ráxire'sij ja'mua jitze ma'can.

21 'Ajta i a'tíj ti avíitzij jin tyu'tátuiire'sij nyéetzij, a'íi pu ajta yésejre' nyaj jamuán iye'ej méesaj jitze.

22 A'yaa pu tyí'nya'uurej nyéetzij, i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca', je'ej ti tyu'xá'pu'i'intariaca'. Ajta huatóoxaamujritye'ej a'íjna i ti nyéetzij tyu'tátuiire'ej avíitzij jime'.

23 Majta a'íimaj i maj jamuán huacáj, a'íi mu huatyóohuij maj huóo'ihuo' a'íjci jime' a'tíj ti a'íin pué'een i ti tyu'tátuiire'sij.

A'tanyij a'íin pué'een i ti jéetze' juxie've'

24 Mati'ij mij huatyóohuij maj tyi'huóo'ihuo' a'íjci jime' a'tíj ti jéetze' juxie've'.

25 Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'íimaj i maj rey jin tyityatatyíj hua' tzajta' i maj quee Israel já'ma'can, a'íi mu ca'nyéjrij jin tyihuá'íjtye'. Ajta a'íimaj i maj tyihuá'íjtye' i tye'ítyee, a'yaa mu tyúuxaj yee ityáj tu tyámua' tyajamuacha'ij.

26 Siajta mua'aj, caxu a'yan eenye' mati'ij a'íimaj, sulu a'yaa xu éenye'ej xá'ra'nyij, a'íjna i a'tíj ti jéetze' juxie've' ja'mua jimi, che'

a'yan éenye'ej já'ra'nyij tí'ij i tíquee tyi'táj jin juxie've', ajta a'ájna i tí tyí'ijta, che' a'yan éenye'ej já'ra'nyij tí'ij a'ájna i tí huá'huüre' néijmi'caa.

²⁷ Cási', ¿a'tanyíj jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee? ¿Nyi a'ájna i tí huatyájcaj jo'tíj méesaj jo'tyéjvee, ca' a'ájna i tí tyá'cue'tyej? ¿Nyiquee a'ájna i tí tyí'cua' huatyequéej jo'tíj i méesaj jo'tyéjvee? Ajta nyáaj nu a'ín pué'een i nyaj jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee, nyajta nyáaj yanuj huatyéjve ja'mua jimi, tí'ij a'ájna i tí tyihuá'cue'tyee.

²⁸ 'Siajta mua'aj xu a'ín pué'een i siaj a'náj tina'aj nyajamuan ya huatyu'uj nyati'ijta jajpuéjtzij.

²⁹ Nyáaj nu jamuaatá', siaj sij tyu'ta'íjtaj, ji'nye a'ájna i nyavástara' pu'ríj naatá' i nyaj jin tyu'ta'íjtaj.

³⁰ A'ájna xicáara' jitze nyaj jitzán tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua, mua'aj xu ajtyára'sij i méesaj jitze siaj sij tyú'cua'nyij siajta huaye'en nyaj jamuán. Siajta je'en huatyára'sij i ípuári'j japua tí jéetze' juxie've', siaj sij huo'xíjtye'en a'íjma i tyeítýee i maj majta Israel jitze eerányej, i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa i Pedro tijin: "Huéicaj paj pua'máj naatyáhue'taj"

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Aj pu'íj i Jesús a'yan tyaaté'exaa i Pedro tijin:

—Simón, Simón, a'ájna i tyi'yáaru', a'í pu jaatáhuoj tí Dios jaatá'an tí'ij tyu'tatyése'en tí jamuaamué'tin siaj sij manúurieenyij.

³² Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyaatáhuo muéetzij jime' i Dios jimi pej pij quee eeriá'itzen a'íjci jime' i paj na'ra'astijre, ajta patí'ij táhua'aj na'rá'astijre'en, a'yaa paj huárinyij, pata'aj ca'nyíjra'aj huo'tá'an a'íhuáamuá'.

³³ Ajta a'ájna i Pedro, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', nu'ríj a'yan tyo'tyényaca'an nyaj ajamuán eetyánami'huaj na'ríj nyaj ajamuán huámuí'nyij.

³⁴ Ajta i Jesús a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Pedro, a'yaa nu tyí'mua'ixaatye', tí'ij quee xu jíihuacaj i tyacuáarie', huéicaj paj naatyáhue'taj a'yan tijin capáj nyamuatyej.

Pu'ríj tya'rá'ixaj tí'ij jajpuéetzij ja'mej a'ájna i Jesús

³⁵ Aj pu'íj Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi tyi'táj jamo'tyá'ítziij nyati'ij jamuaata'ítyaca' siaj jo'cixi'in, siaj quee áto'rij jo'píj, siajta quee tyi'táj joa'áj siaj túmii tzajta' ucá'an, siati'ij quee che' séecan i juca'quéj joi'i'pu'ca'aj?

A'yaa mu tyityaatanyúj tijin:

—Capu tyi'táj to'tyá'ítzi.

³⁶ Aj pu'íj a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Ajta íjij, típu'a'aj a'táj tyi' áto'rij, che' ja'antýipíj, na'ríj i túmii tí tzajta' ucá'an. Típu'a'aj a'táj quee séej tyícha'íj i chúun, che' jáatoonyij i jumáancaj ajta je'en séej huánanan i chúun a'íjci jime' túmii.

³⁷ A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A'yaa mu jaatamu'a'aj tijin a'íi pu a'ín pué'een sáj tí je'ej pua'aj tyí'tyevij." A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tí juxie've' tí a'yan tya'róo'astej je'ej tí tyé'yu'si' nyéetzij jime'.

³⁸ Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Cási' tavástara', hua'puaj pu yee tyí'sejre' i chúun.

Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj tjin:

—Che' a'yan eenye' caxu che' tyi'táj xajtaj.

Ti'ij Jesús huatyéenyuj a'ájna a Getsemani

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Aj pu'ij iirájraa i Jesús, ti'ij ij a'áa jo'mej jo'tij já'asaca i jirij jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tjin Aseitúunajrimi, majta a'íimaj i maj jamuán huacáj, a'í mu majta jamuán ujó'ju'.

⁴⁰ Ti'ij a'áa ja'rá'aj, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tjin:

—Siata'aj huatyényuunyij siaj sij quee tyi'táj jin ootyá'itzeere'en.

⁴¹ Ti'quij a'áa huojoohuá'xij a'tzúj pu a' ímuáj jo'r'é'nyej a'chu ti ímuáj aja'ráahui'tzij i tyetyéj tipua'aj a'táj jin tyu'tató'oj, a'áa pu tyítunutaca', ti'quij huatyéenyuj i Dios jimi,

⁴² a'yan tjin:

—Nyavástara', a'yaa nu tyí'muahuviiij, tipua'aj mua'ránajchij paj naatá' nyej nyij quee a'yan tya'ajpuéetzij ná'ra'nyij, ajta che' quee a'yan atyojo'r'é'nyinyiica'an je'ej nyej nyáaj tyá'xie've', sulu che' a'yan tyá'ra'nyij je'ej paj muáj tyá'xie've'.

⁴³ Aj pu'ij sáj jimi huataséjre i ti tajapúa tyí'huire', ti'ij ca'nyíjra'aj jaatá'.

⁴⁴ Ajta i Jesús, jéehua pu tyí'mua'ajcaa, a'íj pu jin jéetze' huatyéenyuj, jéehua pu cámu'yaca'aj i tiéexi'muarij, a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij xúure'ej ti aja'rátzunyaa a chóota'.

⁴⁵ Ti'quij ájchej jo'tij ja'tyényuusima'aj, ti'ij ij ajo'r'é'nyej jo'maj je'ej jé'eenye'ej a'íimaj i maj jamuán huacáj, mu'ríj tyácu'tzisima'aj, ji'nye jéehua mu cua'naca'aj a'íjci jime' maj juxaamuíjritey'.

⁴⁶ A'yaa pu tyihuo'té'exaa tjin:

—¿Ji'nye siajta tyityetyacu'tzuj? Xá'ajhuiixi', siata'aj huatyényuunyij ti'ij quee tyi'táj ja'mua japua rájvetyij i siaj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

Mati'ij jaatyéevi' a'íjci i Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Óoche' pu tyi'xáatacaj i Jesús, mati'ij jéehua i tyeítyee aje'r'é'nyej, ajta a'ájna i ti a'yan ántyapuaj tjin Judas, i ti ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'í pu anaquéej huama'ca'aj, aj pu'ij ajtyáxiiriaca' ti'ij ji'tyaapui'tzej a'íjci i Jesús.

⁴⁸ Ajta i Jesús a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' tjin:

—Judas, ¿nyij a'íj jin peni'tyápui'tze'sij pej pij nyéetzij tyu'tátuire'en, i nyaj nyajta tyéviij jitze huanie'huaca'?

⁴⁹ Majta a'íimaj i maj Jesús jamuán huacáj, mati'ij jaaséj je'ej ti tyi'táj rijcaj, aj mu mij a'yan tyaaté'exaa tjin:

—Tavástara', ¿nyi tyahuo'tanyó'si'tye'en a'íjci jime' i tyí'tachuun?

⁵⁰ Ajta sáj ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, a'í pu tyaapuég a'íjci ti jahuire' a'ájna i ti tyí'ijta u tyeyúuj tzajta', ja'ajtasíjchaca' i naxiéera', muáca'ta' ti pujmua'.

⁵¹ Ajta i Jesús a'yaa pu tyu'taxájtaca' tjin:

—Caxu che' junyo'si'tye'ej.

Ti'ij ij ja'ajtamuariej a'íjci i naxiéera' jitze, ajta tyáahuaj.

52 Ajta je'en i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa*j* a'íjma i maj tyí'ijta u tyeyúuj tzejta', ajta i maj tyihua'íjtye' i maj tyí'cha'ij u tyeyúuj tzejta', ajta a'íjma i huásij, néijmi'caa mati'ij mana'aj i maj jimí aje're'nyej a'yan tjin:

—¿Nyi náhua'rij nyapué'een siaj sij mua'aj mujo'vá'ju'un chúun setyu'íi'sima'aj, siajta ciyéj?

53 A'náj tina'aj nu a'úu jo'tyaváaj ná'yi'caaj u tyeyúuj tzejta' ja'mua jimí nyetyaja'muamuatyáaj. Siajta mua'aj, caxu a'náj naatyéevi, íjij xu xaa a'yan rinyij, jí'nye a'íi pu ja'mua jitze ucájruij a'ijna i ti tyí'ijta tíca'rij tzejta'.

Tí'ij i Pedro jaatyáhue'taca' a'íjci i Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Mati'ij mij jaatyéevi' a'íjci i Jesús, aj mu mij yo'ví'tij, a'áa mu yo're'nyijtyej jo'tij ja'chej a'ijna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej u tyeyúuj tzejta'. Ajta a'ijna i Pedro, a'tzúj pu imuáj jaavárasima'aj.

55 Mati'ij mij óoniej a'ájna jé'ta' jo'tij ja'rájta'cuaj u tyeyúuj tzejta', aj mu mij ataráasajra, ajta i Pedro, a'íi pu hua' jamuán uja'ajyíxij.

56 Tí'ij ij sáij i íiti' ti a'áa tyí'hui're' jaaséej ti a'áa ja'ajcatyíi jo'tij já'taa, tí'ij tyámua' tyeeséj aj pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' tjin:

—A'mújna mu tyáati', a'múu pu ajta jamuán jo'chá'canya'aj i Jesús.

57 Ajta a'ijna i Pedro, a'yaa pu tyu'tyáhue'taca' tjin:

—Íiti', canu nyáaj jamua'tyej.

58 A'tzúj a'tyéevi'caj, ajtáhua'aj sáij jaaséej, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tjin:

—Muáaj paj pajta hua' jitze ajtyáma'can.

Ajta a'ijna i Pedro, a'yaa pu tyu'tanyúj tjin:

—Canu xaa nyu'uj.

59 Tí'ij séej ooraj tyoomá'caj, ajtáhua'aj pu sáij a'yan tyé'jee tjin:

—A'yaa xaa nyu'uj tyí'ja'yájna ti a'múu sáij a'íin pué'een i ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, jí'nye Galilea pu já'ma'can.

60 Ajta a'ijna i Pedro, a'yaa pu tyu'tanyúj tjin:

—Capu je'ej ná'miteeraste' tyi'tij pej nye'ixaatye'.

Tí'ij ooj a'yan tyí'xáatacaj, aj pu'ij i tyacuáarie' huajíjhuaca'.

61 Ajta a'ijna i tavástara', a'íi pu ooré'nyeriaca', tí'ij ij ja'ráasej a'íjci i Pedro, aj pu'ij jo'támua'reeri' je'ej ti tavástara' tyaaté'exaa yee: “Tí'ij quee xu jíihuacaj i tyacuáarie', huéicaj paj a'yan tyinaatyáhue'taj tjin capáj nyamua'tyej.”

62 Tí'quij Pedro iirájraa apua'quéj, aj pu'ij tyuuyínyajraa huápu'i'j, je'ej pu pua'aj tyo'tóomua'aj.

Mati'ij jaatyáxaahuataca' a'íjci i Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Majta a'íimaj i maj jacha'íica'aj, a'íi mu huatyóohuij maj jatyaxáahuataj, majta jaatyáavaxij a'íjci i Jesús.

64 Mati'ij mij jo'tají'ca'aj a jí'sáara' jitze, aj mu mij ca'nyéjrij jin jaata'íhuo'ri' tjin:

—Huataxáj a'tanyíj mui'tyéjvee.

65 Majta jéehua je'ej pua'aj tyeejéj ma'xáahuataj.

Mati'ij ayo're'nyijtye i ju juéesijtyamua' jimi

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Ti'ij huatapuá'riaca', néijmi'i mu tyúusiij i huásij, majta i maj tyí'ijta u tyeyúuj tzajta', majta a'ímaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, Moisés ti jo'yú'xaca', mati'ij mij yo'ví'tij hua' jimi i ju juéesij.

67 A'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Taaté'exaatye', ¿nyij muáaj a'ín papué'een i Dios ti a'áan yó'ojrasij i ipuárij japua?

Ti'quij Jesús a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Típua'aj a'yan nyetyájamuaaté'exaatye' yee: Nyáaj nu a'ín pué'een", caxu ná'antzaahuatye'ej.

68 Ajta típua'aj nyetyajamuaa'íhuo' caxu huatányuusij.

69 Ajta ijíj ti yujo'que'tij ja'mej, nyáaj i nyaj nyajta tyévij jitze huanie'huaca', muáca'ta' nu ja'ajcaquéé na'mej i Dios ti néijmi'i jin antyúumua'reej.

70 Néijmi'i mu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi a'ín papué'een i yójra' i Dios?

Ajta i Jesús, a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna, nyáaj nu a'ín pué'een je'ej siaj tyu'taxájtaca'.

71 Mati'ij mij a'yan tyu'tóo'ixaaj tijin:

—¿Ji'nye tyajtáhua'aj tyá'xie've' tyej tyij tyi'tij jitzán ujpuá'ritye'en? Ityáj tu tyerij jáanamujri' je'ej ti a'múu tyu'taxájtaca'.

23

Mati'ij yo'jáj i Jesús a'íjci jimi i Piláato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Mati'ij mij néijmi'i ájhuiixij i maj a'áa ja'tyúusi, mati'ij mij yo'ví'tij i Jesús a'íjci jimi i Piláato.

2 Mati'ij mij huatyóohuij maj jitzán tyo'ojpuá'ritye'en, a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—A'yaa tu tyéetyoj ti a'múu ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i tyeíttee mej mij huatyényo'se'en i ti va'cán jin tyi'tyéjvee jimi. A'yaa pu tyi'xaj tijin capu a'yan tyúuxie've' mej mij tyá'najchitye'ej a'íjci i tajtúhuan i ti huá'ijjve', a'yaa pu ajta tyihuá'ixaatye' ti a'múu a'ín pué'een i Dios ti a'áan yó'ojrasij i ipuárij japua, ti jee ajta rey jime' tyi'tyéjvee.

3 Ti'quij Piláato a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi a'ín papué'een i paj Rey jime' tyi'tyéjvee a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can?

Ajta i Jesús, a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—Jee nyáaj nu a'ín pué'een i paj jaxaj.

4 Ti'quij Piláato a'yan tyihuo'té'exaaaj a'íjma i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', ajta a'íjma i maj a'áa ajtyáxiiriaca' tijin:

—Capu je'ej ná'miteeraste' tyi'tij ti jin ootyá'itzee i nyaj jin jo'xíjtye'en.

5 Majta a'ímaj, ca'nyíin mu jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Jéehua pu je'ej pua'aj tyihuá'mua'tyej i tyeíttee, a'áa pu a'yan tyojo'tyóochej a Galileea, ajta ijíj a'yaa pu ricij a'yájna Judea.

Mati'ij yo'jáj i Jesús a'íjci jimi i Herodes

⁶ Ajta i Piláato, ti'ij a'yan tyáanamua'jri', a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi a'mújna mu Jesús a'áa já'ma'can a Galilea?

⁷ Ti'ij Piláato a'yan tyáamua'reeri' ti i Jesús a'áa já'ma'can jo'tij i Herodes tyejé'ijtaj, aj pu'ij huo'ta'íj maj já'anvi'tij a'íjci jimi i Herodes, i rey ti jin tyi'tyéjvee, a'íi pu ajta a'áa jo'tyávaaca'aj a Jerusalén.

⁸ Ajta i Herodes, jéehua pu huatóotyamua'vej ti'ij jaaséej a'íjci i Jesús, ji'nye pu ríj á'tyeej ti jaséjramui'ca'aj, ajta jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyi'táj uuriajca'aj a'íjna i Jesús, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti Jesús tyi'táj jin a'yan huárinyij ti huápu'ij juxie've'.

⁹ Jéehua pu tyee'íhuo'ri', ajta i Jesús capu huatanyúj.

¹⁰ Majta a'íimaj i maj tyí'ijta u tyeyúuj tzajta', majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, Moisés ti jo'yú'xaca', a'áa mu véjri' jimí jo'tyú'uuca'aj, jéetze' mu ca'nyiin jin tyá'xajtzi'raca'aj.

¹¹ Ajta i Herodes, majta a'íimaj i xantáaru'uj i ti tyihuá'íjtye', a'íi mu huatyóohuij maj je'ej pua'aj jáa'uurej, majta jaatyáxaahuataca' a'íjci i Jesús. Mati'ij mij cáanarij ju'cáachejtye ti naa een, ti'ij tyihuá'caanaa i maj jamuán tyí'ijta i Herodes, ajta je'en huo'ta'íj mej mij majtáhua'aj já'anvi'tij i Piláato jimi.

¹² A'ájna xicáara' jitze, a'íi mu ju' amúncustyamua'aj muá'raa a'íjna i Piláato, ajta a'íjna i Herodes, ti'ij quee xu a'yan tyi'rijcaj, móoche' mu tyúucha'íiria'ca'aj.

*Mati'ij jaaxá'pui'intarej maj jaajé'caj i Jesús
(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39—19:16)*

¹³ Ajta i Piláato huo'tajé a'íjma i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', ajta a'íjma i maj tyityatatyíj, ajta a'íjma i tyeítyee.

¹⁴ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Siatí'ij yajave'ré'nyijtye nye jimi, a'yaa xu jitzán tyí'pua'ritya'ca'aj yee a'íi pu ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i tyeítyee mej mij jé'ta' huáciinyej, nu'ríj tyee'íhuo'ri', mua'aj senyeséeracaj. Ajta quee je'ej ná'miteeraste' tyi'táj ti jin ootyá'itzee i siaj jin jitzán tyí'pua'ritye'.

¹⁵ Capu ajta je'ej já'miteeraste' a'íjci i Herodes, ji'nye a'íi pu ajtáhua'aj muyo'ta'ítayaca' ityájma jimi. A'íj xu jin seríj jamua'reej tíquee a'yan tyi'tyéevijtij ti a'múu huámui'nyij, ji'nye capu tyi'táj jin ootyá'itzee.

¹⁶ Puéjtzij nu jaatá'sij a'mújcij, nyati'ijta nyij jaatátoosij.

¹⁷ A'yaa mu tyeyí'tihua'aj maj séej huatátoonyij i maj eetyánami' a'ájna mati'ij tyí'ye'estyahua'aj.

¹⁸ Majta a'íimaj i tyeítyee, néijmi'i mu a'yan tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Miche' jaajé'caj a'mújcij mu Jesús, pajta i Barrabás huatátoonyij.

¹⁹ (A'íjna i Barrabás, a'íj pu jin eetyánami'huaca'aj, ji'nye ca'nyíjra'aj pu huo'ta' i tyeítyee Jerusalén maj já'chajca'aj mej mij huo'tanyó'si'tye'en i Roma maj já'chajca'aj, a'íi pu ajta síj a'íin pué'een i ti tyí'tyacui'caria'aj.)

²⁰ Ajta i Piláato jaxie'va'ca'aj ti jaatátoonyij a'íjci i Jesús, a'íj pu jin ajtáhua'aj a'yan tyihuo'tajé ti'ij jáamua'reej je'ej maj tyá'xie'va'ca'aj i tyeítyee.

²¹ Majta a'íimaj i tyeítyee a'yaa tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Pata'aj yó'tatan, pata'aj yó'tatan.

22 Huéecaj pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—¿Ji'nye een jime'? ¿Tyi'tanyí je'ej pua'aj huáruuj? Capu je'ej ná'miteeraste' tyi'táj ti jin ootyá'itzee ti'ij a'yan tye'tyéviytye'ej ti huámui'nyij a'mújna, a'íj nu jin a'yan nyana'aj rinyij, puéjtzij nu jaatá'sij, nyajta jaatátoosij.

23 Majta a'íimaj i tye'ityee jéetze' mu ca'nyín jin huatyejiihuajra, majtáhua'aj a'yan tyaata'íj ti jó'tatan. Aj mu mij tyu'mué'tij a'íjci jime' i maj jéehua huatyejiihuajra.

24 Aj pu'ij i Piláato jaaxá'pu'intarej ti a'yan huárinyij je'ej maj tyaaxié'va'ca'aj i tye'ityee.

25 Ti'quij jaatátoj a'íjci i maj jahuaviirica'aj i tye'ityee i ti a'íjci jin eetyánami'huaca'aj ti ca'nyíjra'aj huo'ta' mej mij huatyényo'se'en, ti ajta tyí'tyacui'caria'aj. Ajta i Piláato, a'íj pu tyu'tátuii i Jesús mej mij a'yan jáa'uurej je'ej maj tyaaxié'va'ca'aj i tye'ityee.

Mati'ij yó'tatej a'íjci i Jesús

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Mati'ij mij yo'jáj i Jesús, a'áa mu yoojáasima'caj, mati'ij séej huatyéevi' ti a'yan ántyapuaaj tijin Simón Cirene ti já'ma'can, a'áa pu ja'tanyéj a itzitáj, mati'ij mij ju'huatyéchuii i cúruuj ti'ij jáachuisime'en cújta' i Jesús.

27 Jéehua mu tye'ityee huajú'ca'aj hua' cújta', mue'tij mu majta i úcaaa huajú'ca'aj muxaamúuritya'aj, majta antyuyínyaj a'íjci jime'.

28 Aj pu'ij Jesús ooré'nyeriaca', ti'ij ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Mua'aj úcaaa, mu siaj Jerusalén já'ma'can, caxu nyéetzij jin juyiinyaj, sulu ja'mua jime' siahuóoyiinyixi', siajta a'íjma jime' i juyójmua',

29 ji'nye aj pu atyojo're'nyesij a'ájna i xicáara' siaj jitzán a'yan tyu'taxájtaj yee: “Dios pu tyámua' tyihuo'tá' a'íjma i maj quee a'náj tyiyóomua'aj muá'raa, majta a'íimaj i maj quee a'náj ti'ríij hua' jitze huataséjre, majta a'íjma i maj quee a'náj tyu'tzi'tyej.”

30 A'ájna xicáara' jitze, a'yaa mu rinyij i tye'ityee, a'íj mu a'yan tyaaté'exaatye'sij i jiríj tijin: “Pata'aj tajapua' rájvetyij.” Majta a'yan cha'taj mana'aj tyaaté'exaatye'ej a'íjci i jiríj ti huaquéetimee tijin: “Pata'aj taatyá'avaaj.”

31 Tipua'aj a'yan nyetya'ajpuéjtzij nyáaj nyej quee tyi'táj jin ootyá'itzee, ¿nyij mequee jéetze' jajpuéetzij muá'ju'un a'íimaj i maj tyi'táj jin ootyá'itzee?

32 Majta hua'puácaa huajájpuasima'aj i maj je'ej pua'aj tyi'uuriajca'aj mej mij huajo'tatan i Jesús jamuán.

33 Mati'ij mij a'áa ja'rá'aj jo'tij a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Mui'chíj mu'taj, a'áa mu mij yó'tatej hua' jamuán i maj je'ej pua'aj tyi'uuriajca'aj. Séej mu óotatej muáca'ta' pujmua', majta i séej útata' pujmua' i Jesús.

34 Ti'quij Jesús a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Nyavástara' tyihuo'tú'uunyi'ri', ji'nye camu jamua'reej je'ej maj ricij.

Majta i xantáaru'uj huáhuajcaca' maj tyetyéj jin huóomue'tij mej mij jáamua'reej a'táj ti ci'tyij i tyí'caanaria'ra' i Jesús.

³⁵ Majta a'íimaj i tyeítyee, a'áa mu jo'tyú'uu méesejraca'aj. Majta a'íimaj i maj tyihuá'íjtye', a'íi mu majta jaatyáxaahuataca', a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—A'múu pu séecan japua huatanyúj, che' ajta jujapúa huatányuunyij, tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan ti a'múu a'ín pué'een i Dios ti ja'antyíhuoj i ti ajta a'áan yó'ojrasij i ipuárij japua.

³⁶ Majta a'íimaj i xantáaru'uj mu ajtyáxiiriaca', majta jaatyáxaahuataca', a'íj mu majta jaatanyétzij ti ju'cáaye'en i nahuáj ta'antzíjvi.

³⁷ A'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Típua'aj Rey jime' petyi'tyávaacaj a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, pata'aj ajapua huatányuunyij.

³⁸ Majta táabla óotatej jo'tij jo'ojmu'uj i Jesús, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj a'íjci jitze i táabla tijin: “A'íi pu a'ín pué'een i hua' Rey a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.”

³⁹ Ajta síij i ti je'ej pua'aj tyee'yí'tihua'aj i ti ajta óotateehuaca', a'íi pu je'ej pua'aj tyé'jeevaca'aj a'íjci i Jesús, a'yan tijin:

—¿Nyi pequee a'ín pué'een i ti Dios a'áan mojo'ojrasij i ipuárij japua? Pata'aj ajapua huatányuunyij, pajta ityájma japua.

⁴⁰ Ajta i síij ti je'ej pua'aj tyeyí'tihua'aj, ti ajta óotateehuaca', a'íi pu jajtyá'xij a'yan tijin:

—¿Nyi pequee já'tyese' i Dios? Cási', a'yaa paj cha'taj pana'aj tya'ajpuéjtzij ti'ij a'mújna.

⁴¹ A'yaa pu tyi'tyéevijtij tyaj a'yan tya'ajpuéjtzij, a'íjci jime' je'ej tyaj tyi'tíj huáruuj, ji'nye pu'ríj a'yan tyitaaci'ij, ajta a'mújna, capu tyi'tíj jin ootyá'ítzee.

⁴² Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Jesús, pata'aj no'támua'reej a'ájna xicáara' paj jitzán huatye'chesij i paj tyu'ta'íjtaj.

⁴³ Ajta a'íjna i Jesús, a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—A'yaa nu tyí'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', ijíj paj a'áa jo'tyaváaj puá'mej nyaj jamuán jo'tij Dios tyámua' tyimuojotyátoosij.

Tí'ij huamuí' a'íjna i Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Tí'ij arí a'tzáaj tacuaríixpuaj putyi'rijcáj, aj pu'ij néijmi'que' huariá'tica'riaca' i chuéj japua, huéicaj ooraj pu a'chu á'tyeej ti huatíca'.

⁴⁵ A'íjna i xicáj oomuí', ajta a'íjna i cíxurij ti a'úun jo'tahuíjca'aj u tyeyúuj tzajta', a'íi pu jé'ta' acásujtza'an.

⁴⁶ Ca'nyíin pu jin huajíjhuaca' a'íjna i Jesús. A'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Mu paj nyavástara', muéetzij nu muaatátuire'sij i nyaxiéjnyu'caa. Tí'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij huamuí'.

⁴⁷ Ajta a'íjna xantáaru'uj ti tyí'ijtye' anxityej maj ará'asej, ti'ij jaaséej je'ej ti huaríj, aj pu'ij tyámua' tyaatá' i Dios, ajta a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna, a'íi pu tyámua' tyí'tyevistaca'aj.

48 Majta a'íimaj i tyeítyee i maj ajtyáxiiriaca', mati'ij tyu'séj je'ej ti tyi'táj huaríj, aj mu mij jo'cáxij, ji'nye muatóoxaamujrityej majta je'ej pua'aj tyityo'tóomuajtyaca'.

49 Majta a'íimaj i maj jamua'tyej, majta i úucaa i maj jamuán uja'ráacij a'ájna a Galileea, a'íi mu a' ímuáj jo'tyú'uuca'aj, majta tyí'sejraca'aj je'ej ti tyi'táj rijcaj.

Mati'ij ja'vá'naj a'íjci i Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 A'áa pu ajta síij jo'tyávaaca'aj ti a'yan ántyapuaj tíjin José, a'áa pu já'ma'can chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Arimatea, a'áa ti huataca'aj a Judea, a'íi pu síij a'íin pu'éen ti hua' jitze ajtyáma'can i juéesij. Tyámua' pu tyí'tyevistaca'aj, ajta quee tyi'táj jin á'ítzeeria'ca'aj.

51 Ajta a'ájna i José, a'íi pu ajta jajchó'va'ca'aj a'ájna xicáara' jitze ti'ij Dios tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua. A'íj pu jin quee ja'ránajchaca' je'ej maj tyaaxá'puí'intarej, capu ajta tyámua' jaata'aj je'ej maj huaríj i séecan i juéesij.

52 Ti'ij ij a'áa jo'mej i Piláato jimi, ajta je'en jaatáhuaviiri' ti jaatátuiire'en i tyévira' i Jesús.

53 Aj pu'ij ja'ajtajá i tyévira' i Jesús, ajta je'en sáavanaj jin jacá'ijcataca', ti'quii a'úun jo'tyájruij jo'tij jóocun, ti'ij ij uyo're'tyej jo'maj yo'ojcúunajraa, camu meexu a'náj a'táj a'úun jo'tyá'avaataca'aj.

54 Pu'ríj a'ájna putyí'rijcaa a'ájna xicáara' maj jitzán tyámua' ju'uurej, ajta arí tin atyojo're'nyesima'aj a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii.

55 Majta a'íimaj i úucaa, i maj a'áa ja'ráacij a Galileea i Jesús jamuán, a'íi mu cújta' huajú'ca'aj a'íjci i José. Mati'ij mij jaaséej jo'tij jóocun, majta jo'tij yó'ruuj i tyévira' i Jesús.

56 Mati'ij mij jo'cáij i juchéj, aj mu mij tyámua' jáaruuj i tu'píj ti naa tyaarie'ej, majta i maj jacáhuaatye'ej, majta je'en huóoso'pej a'ájna xicáara' jitze je'ej ti tyúuxie've'.

24

Ti'ij huatájuuriaca' i Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Ti'ij atyojo're'nyej a'ájna xicáara' jitze ta'nájcaj i itéerij, íiya' mu'uj ujó'ju' a'íimaj i úucaa, mati'ij mij tyojo'tii i maj tyámua' tyú'ruuj i tu'píj ti naa tyi'tyáarie', mati'ij mij ujó'ju' jo'maj je'ej yo'uuriajca'aj.

2 Mati'ij a'áa ja'rá'aj, aj mu mij jaaséej tipua'aj arí antácun. Ajta a'ájna i tyetyéj i maj je'tyájmuaaj, pu'ríj antí'ri'huaca'aj.

3 Mati'ij utyájruij, camu che' jáatyoy i tyévira' i Jesús.

4 Meentyij móoj a'íjci jin tyí'mua'ajcaj je'ej ti tyi'táj huaríj a'íjci jime' i tyévira' i Jesús, mati'ij jiye'tzín hua'puaj huataséjre i tyétyacaa a'íjma jimi i úucaa, naa mu cuéeinavi' tyí'chajca'aj, naa mu tyi'tyetyátatzarisime'ej.

5 Tyámua' mu tyu'tátzín i úucaa, a'íj mu jin tyítunutaxij, majta ecóotutaxij, majta a'íimaj i tyétyacaa, a'yaa mu tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—¿Ji'nye siaj sij a'yan tyá'huoo hua' tzajta' i mui'chítyee i ti arí huatájuuriaca'?

⁶ Capu che' yajá'hua', ji'nye pu'ríj huatájuuriaca', ¿nyi sequée jamua'reej je'ej ti tyajamuaaté'exaa tí'ij ooj ajo'tyávaaca'aj ja'mua jamuán a'ájna a Galileea,

⁷ yee ti a'yan tyúuxie've' maj tyu'tátuire'en a'íjci i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca' a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyityeetyúucha'íj mej mij yó'tateexi'in? Ajta huéeicaj xicáj jitze huatájuurij.

⁸ Majta a'íimaj i úucaa, aj mu jo'támua'reeri' je'ej ti tyihuo'té'exaaj a'íjna i Jesús.

⁹ Aj mu mij iirácij jo'tíj jóocun, mati'íj mij jo'cáj juchéj, aj mu mij huo'té'exaa a'íjma i maj tamuáamuata' japuan sáij ará'asej, majta i séecan, néijmi'i mu huo'té'exaa je'ej maj tyi'tíj tyu'séj.

¹⁰ A'íimaj i úucaa, a'íi mu a'ín pué'een, i Mariía Magdala ti já'ma'can, ajta a'íjna i Juana, ajtáhua'aj sáij i Mariía náanajra' ti pué'een a'íjci i Jacobo, majta séecan i úucaa, a'íi mu a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i Jesús ti hua'antýihuoj.

¹¹ Majta a'íimaj camu huá'tzaahuatya'ca'aj a'íjma i úucaa, ji'nye capu je'ej huá'miteerastya'ca'aj je'ej maj tyihuo'té'exaaj.

¹² Ajta a'íjna i Pedro, a'íi pu ájchej, ti'quij jo'téechajraa jo'tíj jóocun, ti'quij utyájrurij. Aj pu'íj cǎxurij tyu'séj ti áan tyajá'ajcatyíi, ajta je'en jo'raa jéehua tyi'mua'astíj i jutzájta' je'ej ti tyi'tíj huaríj.

A'ájna i juyéj jitze Emaús ti jó'nyaa

(Mt. 16:12-13)

¹³ A'ájna xicáara' jitze, i maj hua'puaj i maj hua' jitze ajtyáma'can a'íjma i maj Jesús jamuán huacáj, a'áa mu joojú'ca'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Emaús, a'áa pu imuáj putyajá'ricij a'ájna a Jerusalén, a'chu tamuáamuata' japuan sáij quiloometroj.

¹⁴ Néijmi'i mu tyu'xájtasime'ej je'ej ti tyi'tíj huaríj.

¹⁵ Móoche' mu tyu'xáatasima'caj, tí'ij Jesús ajtyáxiiriaca' aj pu'íj hua' jamuán jo'mej.

¹⁶ Majta a'íimaj camu jaamua'aj.

¹⁷ Tí'quij Jesús a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Tyi'tanyí je'ej setyúu'ixaatye' a'yan xuujú' i juyéj jitze?

Mati'íj mij óohuiixij, mua'coomua'astíj.

¹⁸ Ajta sáij ti a'yan ántyapuaj tíjin Cleofas, a'íi pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—¿Nyi pequee muáaj a'ín pué'een i paj huayi'ij pana'aj i paj quee tyi'tíj mua'reej je'ej ti tyi'tíj huaríj tajimí?

¹⁹ Aj pu'íj a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tíjin:

—¿Tyi'tanyí je'ej huaríj?

Mati'íj mij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—A'íjci jime' i Jesús, Nazaret ti já'ma'can, a'íi pu tyí'xajtaca'aj tzaahuatyi'ra'aj jime' i Dios jitze ma'can. Ajta jéehua a'yan tyú'ruuj ti huápuí'ij juxie've', i tyeétyee jimi ajta i Dios.

²⁰ Majta a'íimaj i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', majta i maj tyí'ta'ijtye', a'íi mu tyu'tátuii i Jesús mej mij tyu'tá' maj jaajé'caj, mati'íj mij yó'tateexij.

²¹ Tyajta ityáj, a'yaa tu tye'ejchó'va'ca'aj ti a'ín tíi'rátoonyij ityájma i tyaj Israel jitze ajtyáma'can, pu'ríj huéeicaj xicáj tyooméj maj yó'tateexij.

22 Majta séecan úuca a i maj tajitzé ajtyáma'can, jéehua mu je'ej pua'aj tyo'taséj, íiya' mu'uj uja'tanyéj jo'maj ya'vá'najca'aj a'íjci i Jesús.

23 Majta camu jáatyoy i tyévira', mati'ij mij huariá'cij, aj mu mij taaté'exaa tíjin séecan mu huataséjre hua' jimi. A'íi mu a'íin pué'eenye'ej i maj tajapuá tyí'huiire', majta a'yan tyihuo'té'exaaaj ti arí huatájuuriaca' a'íjna i Jesús.

24 Majta séecan i maj tajamuán huacíj, a'íi mu majta uja'tanyéj jo'maj ya'vá'najca'aj, a'yaa pu tyi'éenye'ej je'ej maj tyu'taxájtaca' a'íimaj i úuca, majta a'íimaj camu jaaséj a'íjci i Jesús.

25 Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Ji'nye sequée huápu'i'ij tyojó'itej mua'aj, je'ej xu pua'aj tyityóomuajtyej, caxu je'ej tyéejtyoovej mu jutzájta' siaj sij tyá'antzaahuatye'en néijmi'i je'ej maj tyu'taxájtaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyi'xaxa'ta'aj.

26 ¿Nyi sequée jamua'reerica'aj ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj ti anaquéej jajpuéetzij já'ra'nyij a'íjna i ti Dios a'áan yó'o'jrasij i ipuárij japua, ti'ij tyu'ta'íjtaj íiyan i cháanacaj japua, ajta u tajapuá?

27 Aj pu'ij tyámua' naa néijmi'i tyihuo'té'exaaaj je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj i yu'xarij jitze a'íjci jime' i Jesús, ti'ij a'íjna tyo'yú'xaca' i Moisés, ajta mati'ij tyo'yú'xaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyi'xaxa'ta'aj.

28 Mati'ij meríj avéjri' joojú'ca'aj a'ájna chájta' jo'maj ja'rá'ixaj, óoche' pu huama'ca'aj a'íjna i Jesús, ti'ij i ti muja'yee jó'yi'ij.

29 Majta a'íimaj jéehua mu ca'nyíjra'aj jaatá' ti a'áa jo'tyá'itzeere'en, a'yaa mu tyaaté'exaa tíjin:

—Pata'aj tajamuán yahuatyá'itzeere'en, ji'nye pu'rij huachúmua', ajta arí huariá'tica'rij.

Ti'quij utyájrapij ti'ij hua' jamuán huatyá'itzeere'en.

30 Ti'ij Jesús ajtyéeyixij hua' jamuán i méesaj jitze, aj pu'ij jatyí'puj i páan, ajta tyámua' tyaatá' i Dios, ti'quij jé'ta' jo'tátaaraca' i páan, aj pu'ij huo'tí'pu'uj.

31 Ti'ij huo'tai'ipu'uj, aj mu mij jaamua'aj, ajta a'íjna a'huópua'rixij meeséeracaj.

32 Mati'ij mij a'yan tyityetyúu'ihuo'ri' tíjin:

—¿Nyiquee ca'nyíin jin ú'tzunaca'aj i taxiéjnyu'caa, ajta tatéexi'raca'aj tatzájta' ti'ij i tiéj, ti'ij a'íin tyitátyixaa i juyéj jitze, ti a'yan tyí'ta'ixaatya'ca'aj je'ej ti huatóomua'aj i ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze?

33 Mati'ij mij ájhuiixij, ca'nácan mu huariá'cij a Jerusalén, a'áa mu huojo'tyoy a'íjma i maj tamuáamuata' japuan síj ará'asej, majta i séecan i maj hua' jamuán huacíj, néijmi'i mu a'áa ja'tyúusíria'ca'aj.

34 Majta a'íimaj i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj a Jerusalén, a'yaa mu tyihuo'té'exaaaj i maj hua'puaj tíjin:

—A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna, tavástara' pu huatájuuriaca', ajta huataséjre a'íjci jimi i Simón.

35 Majta a'íimaj i maj hua'puaj, a'íi mu huo'té'exaa je'ej ti tyi'tíj huaríj mati'ij a'áa joojú'caj i juyéj jitze, ajta je'ej maj tyaamua'aj ti'ij jé'ta' jo'tátaaraca' i páan.

Ti'ij Jesús huataséjre a'íjma jimi i maj jamuán huacíj

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Móoche' mu tyi'xáatacaj a'íjci jime' ti'ij i Jesús huataséjre hua' jimi, a'úu pu jé'ta' huatyéechaxij, aj pu'ij a'yan tyihuo'tatyójtjej tijin:
—Che' tyámua' ja'mua'axcaj ja'mua tzajta'.

37 Aj mu mij néijmi'i tyámua' tyu'tátziin, ji'nye a'yaa pu huá'seejrata'ca'aj, cuxáa nyájan pué'eenye'ej.

38 A'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijin:

—¿Ji'nye siaj sij huápu'i'ij tyí'tzi'nye? ¿Ji'nye huápu'i'ij tyaja'muatyési'huaritye' siaj tyá'antzaahuaty'e'en?

39 Cási' i nyamuáca' jitze, ajta i nya' íicaj jitze, nyáaj nu a'íin pué'een. Siata'aj na'ajtamuarie'en siajta naaséj. Síij ti mui'chij, capu a'yan tyi'tyáhue'ra', capu ajta a'yan tyi'tyájcarij, xu'rij nyeséj nyaj tyáhue'ra', nyajta tyájcarij.

40 Ti'ij a'yan tyihuo'té'exaa'j, aj pu'ij huo'taséjra i jumuáca', ajta i ju'íicaj.

41 Majta a'íimaj, camu ja'tzaahuaty'a'ca'aj, ji'nye jéehua mu jutya-mua'va'ca'aj, majta je'ej yó'sejraca'aj, aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi sequéé tyi'tíj tyícha'ij nyaj jáacua'nyij?

42 Matí'ij mij hue'ej ti hue'ejchi' jaatá'.

43 Ti'quij ja'ancuriáa', aj pu'ij jáacua'j meeséeracaj a'íimaj.

44 A'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijin:

—A'yaa nu tyajamuáaté'exaa nyati'ij ja'mua jamuán jo'chá'canya'aj, ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj ti néijmi'i tya'róo'astej je'ej ti tyo'yú'xaca' nyéetzij jime' a'íjna i Moisés, majta a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj, ajta i chu'icarij jitze.

45 Aj pu'ij huo'ta' mej mij yo'itéej muá'ra'nyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

46 A'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj ti jajpuéjtzij já'ra'nyíiche', a'íjna i Dios ti a'áan yó'o'jrasij i ípuárij japua. Ajta huéecaj xicá'j jitze huatájuuritaj.

47 Majta néijmi'i japua i cháanacaj tyihuo'té'exaatye'sij nyenyúucaritze' mej mij seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi ti'ij a'íin tyihuo'tú'uunyi'. Siajta mua'aj a'yaa xu huatyóohuisij siaj tyihuo'té'exaatye'en iye'ej Jerusalén.

48 Mua'aj xu tyihuo'té'exaatye'ej néijmi'i je'ej siaj tyi'tíj tyu'séj.

49 Nyáaj nu uyo'ta'ítyij ja'mua jimi a'íjci i ti nyavástara' jin tya'tóoraziiri'. Siajta mua'aj, siata'aj a'yan huaty'e'en iye'ej chájta' 'asta siana'aj quee ja'ancuriá'an a'íjci i ca'nyíjra'aj jútye' ti je'cányesij.

Ti'ij i Jesús tyíraa u tajapúa

(Mr. 16:19-20)

50 Ti'quij i Jesús huojó'ví'tij a'ájna a Betania, aj pu'ij ajmécataxij, ajta je'en tyámua' tyihuo'tá' i hua' tzajta'.

51 Ti'ij ooj hua'huavivíriaca'aj, aj pu'ij ahuojó'tyáhuui a'íjma ti'quij jútye' tyíraa.

52 Majta a'íimaj mu jaatyánajchaca', jéehua mu huatóotyamua'vej, matí'ij mij jo'cáj a Jerusalén.

⁵³ A'náj tina'aj mu i tyeyúuj tzajta' je'rú'uuca'aj, metye'tyóotzi'ria'aj i Dios.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Juan

I ti jin uhuatyóochej i yu'xarij

¹ Jájcuaj imuáj pu séjria'ca'aj i nyúucarij, ajta a'íjna i nyúucarij a'íj pu jimi séjria'ca'aj i Dios, ajta i Dios pu a'ín pué'eenye'ej i nyúucarij.

² A'íj pu jájcuaj imuáj séjria'ca'aj i Dios jimi ti'ij quee xu ma'huá'tacaj i cháanacaj.

³ A'íj pu jitze ma'can i nyúucarij i Dios néijmi'i tyú'taahuaca' i ti tyí'sejre', capu tyi'tíj a'yan tyi'séere'ej ta'me'nyíche' tipua'aj quee i nyúucarij a'yan tyu'taxáatajche'.

⁴ A'íj pu jitze séjria'ca'aj i júuricamej, ajta i júuricamej pu jin huányeeri'cica'aj hua' tzajta' i tyeítsee.

⁵ Ajta a'íjna i ti jin huányeeri'ij, a'íj pu jin huanyéeri'cij ja'raa jo'tíj jo'tíca'ca'aj, ajta i tíca'rij capu je'ej joorejvej ti jo'jé'caj a'íjna i ti jin huányeeri'ij.

⁶ Síj pu tyáati' huataséjre ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Juan, Dios pu a'yan yo'ta'ityaca',

⁷ ta'aj ij a'íjci jitze ma'can i tatzárij tyihuo'té'exaatye'en i tyeítsee, ajta mej mij néijmi'i tyá'antzaahuatye'en je'ej ti a'ín tyí'xajtaca'aj.

⁸ Ajta a'íjna i Juan capu a'ín pué'eenye'ej i tatzárij, sulu síj ti a'íjna jin mujo've'mej ti'ij a'íjna jitze ma'can i tatzárij tyihuo'té'exaatye'en.

⁹ Ajta a'íjna i ti ji're'can jime' tatzárij pué'een i ti huá'tatzavi'tye' néijmi'caa i tyeítsee, a'íj pu ooj yaja'vá'ma'ca'aj íyan i cháanacaj japua.

¹⁰ A'íjna i ti nyúucarij pué'een, a'yan pu séjria'ca'aj i cháanacaj japua, ajta Dios pu i cháanacaj huatyátaahuaca' a'íjna jitze ma'can i nyúucarij, majta i maj yan huacháatima'caa i cháanacaj japua camu jaamua'aj.

¹¹ A'íj pu mu jové'mej íyan cháanacaj, majta i maj a'yan huacháatima'caa camu tyámua' tyetyéej.

¹² Majta a'íjmaj i maj tyámua' tyetyéej majta jitzán tyá'antzaahuaj, a'íj pu a'yan tyihuo'tá' mej mij yójmua'mua' pue'eenye'ej muá'ra'nyij i Dios.

¹³ A'íj mu jin yójmua'mua' pué'een i Dios, camu a'íjna jime' maj tyétyacaa jitze eeráanyej nusu maj jujímua'aj a'yan tyá'xie'va'ca'aj, sulu a'íjna jime' ti i Dios huatyóoyojmua'tyej.

¹⁴ A'íjna i ti nyúucarij pué'een a'íj pu huatyóotyevistaca', ajta tajamuán yéhajca'aj. Tyajta jaaséj i ti jin huápu'íj naa huasé'rin, i ti ja'ancuriáa' i Dios jimi, a'íjna jime' ti a'íj na'aj yójra', a'íj pu jimi séejre' i ti jin taxie've' ajta i ti ji're'can jime'.

¹⁵ Juan pu a'íjna jitze ma'can a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "A'íj pu a'ín pué'een i nyaj jitzán ma'can tyajamuáa'ixaa, nyati'ij a'yan yee a'íjna ti yaja've'mej nyaj cújta', jéetze' pu va'cán jin tyi'tyéjvee nyequee nyáaj, ji'nye a'íj pu anaquéej séjria'ca'aj nyequee nyáaj."

¹⁶ Néijmi'i tu tyeríj ityáj a'íj jimi tya'ancuriáa' i ti a'ín juxié'vi'ra' tyámua' tyitatá'caa séej jime' ajtáhua'aj séej,

17 Ji'nye a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta a'íj pu jitze ma'can i Moisés yan huatyátuihuaca', ajta i tyaj jin huátaxie've'en ajta i ti ji'ré'can jime' a'íj pu jitze tyeje'ráma'can i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

18 Capu a'tíj a'náj jaaséej i Dios, sulu a'íi pu'uj i ti yójra' pué'een, i ti ajta Dios jimi séejre', a'íi pu taatá' tyej tyij jáamua'tyij je'ej ti een i Dios.

A'íjna i Juan i ti huá'íiraca'aj a'íi pu jaataxájtaca' a'íjci i Ciriístu'
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

19 A'íi pu a'íin pué'een i Juan ti jaataxájtaca', mati'ij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'áa huojota'ityaca' a Jerusalén a'íijma i puaríj majta séecan i maj Leví jitze eeráma'can, mej mij a'yan tyaata'íhuo' a'íjci i Juan a'tíj ti pué'eenye'ej.

20 Ajta a'íjna i Juan a'yaa pu tyihuo'té'exaa je'ej ti tyi'ji'ré'can jime', a'yaa pu tíjin:

—Canu nyáaj a'íin pué'een i Ciriístu'.

21 Mati'ij mij majtáhua'aj a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿A'tanyíj pana'aj pué'een? ¿Nyi a'íin papué'een i Elías?

Juan pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Canu nyáaj a'íin pué'een.

Mati'ij mij ca'nyíin jin a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi a'íin paj pué'een i tyaj jacho've' i ti Dios jitze ma'can tyitaaté'exaatye'sij?

A'yaa pu tyu'tanyúj tíjin:

—Canu a'íin pué'een.

22 Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—¿A'tanyíj pana'aj pué'een? Tajitzé pu juxie've' tyata'aj tyij huo'té'exaatye'en a'íijma i maj tojota'ityaca'. ¿Ji'nye pij tyitaaté'exaatye'sij ajime'?

23 Aj pu'ij Juan a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een i nyúucarij ti a'áa ja'vá'namuajre' jo'tij quee já'tyi'tij, ti a'yan tyí'xaj tíjin: “Tyámua' xu huó'uurej siaj sij tyámua' naa tyeetyéjeevej a'íjci i tavástara” —a'yájna tí'ij tyu'taxájtaca' a'íjna i Isaías.

24 Majta a'íimaj i maj fariseos uhuojota'ityaca' mej mij jamuán tyu'taxáj a'íjci i Juan,

25 a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Típua'aj pequee a'íin pué'eenye' i Ciriístu', pajta quee a'íin pué'een i Elías, nusu a'íjna i tyaj jajchó've' ti Dios jitze ma'can tyitaaté'exaatye'ej, ¿ji'nye pej pij a'yan tyihua'íiraj i tyeítyee?

26 Juan pu a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Nyáaj nu jájtyij jin huá'íiraj, ajta síj pu ja'mua jimi séejre' i siaj quee jamua'tyej,

27 a'íi pu ooj maja've'mej. Ajta nyéetzij capu a'yan tyinyetyéviytye' nyej nyij ja'ajta'í'pu'xi'in i ca'quéera'an.

28 Néijmi'i pu a'íjna a'yan tyu'ríj a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Betania, után jitze pujmua' i játya'naj i Jordán, jo'tij a'íjna i Juan huaja'íiraca'aj.

Jesús pu a'íin pué'een i cánya'aj i ti Dios jaatámu'vejritaj

²⁹ Yaa ariá'pua'aj, Juan pu jaaséj a'íjci i Jesús ti aja'vá'ma'ca'aj a'íjci jimi, aj pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Cási' xaaséj, a'múu pu a'íin pué'een i cánya'aj i Dios ti jaatámu'vejritaj, i ti jin tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'ítzee néijmi'i i maj yan séejre' i cháanacaj japua.

³⁰ A'íi pu a'íin pué'een i nyaj jaxajtaca'aj nyati'ij a'yan tyajamaaaté'exaa tijin: “Síij pu yaja'va'ma'aj ta'mej i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee nyequee nyáaj, ji'nye a'íi pu anaquéej séjria'ca'aj nyequee nyáaj.”

³¹ Canu nyajta nyáaj jamua'tyajca'aj, nyajta a'yaa nu een jin mujo've'mej nyej nyij huó'íiraj i jájtyij jime', mej mij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can jáamua'tyij.

³² Juan pu ajta a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'yaa nu tyeeséj a'íjci i júuricama'ra' i Dios ti jútye' aje'cáma'ca'aj a'yan huasé'rihua'aj ti'ij jáamui', ajta je'en áan mu'úutze' jo'o'yíxij.

³³ Canu nyajta nyáaj jamua'reeriaca'aj a'tíj ti pué'eenye'ej, ajta a'íjna i ti nyojo'ta'ítയാca' nyej nyij jájtyij jin huó'íiraj, a'yaa pu tyinaaté'exaa tijin: “A'íjna i paj jaséjran i ti jitzán áan jo'o'yíxí'ín a'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu a'íin pué'een i ti a'íjna jin huá'íiran i júuricama'ra' i Dios.”

³⁴ Nyáaj nu'ríj a'yan tyeeséj, nyáaj nu nyij tyámua' tyá'mua'reej ti a'íin pué'een i yójra' i Dios.

A'íimaj i maj anaquéej jamuán huacíj i Jesús

³⁵ Yaa ariá'pua'aj, Juan pu ajtáhua'aj a'áa jo'tyávaaca'aj hua'puácaa tyivi'tíj i maj jamuán huací'ca'aj.

³⁶ Ti'ij jaaséj ti aja'tama'ca'aj a'íjna i Jesús, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Xaaséj, a'múu pu a'íin pué'een i cánya'aj Dios ti jaatámu'vejritaj.

³⁷ Mati'ij a'yan tyáanamujri' a'íimaj i maj hua'puaj, aj mu mij jamuán jó'ju' i Jesús.

³⁸ Aj pu'ij i Jesús ooré'nyeeriaca', ti'quij huo'séj maj jaavájrasima'aj, a'yaa pu'ij tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí sياهوo'?

Aj mu mij a'yan tyityaatanyúj tijin:

—Maeestro, ¿jo'nyij pe'chej?

³⁹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Musio'vá'ju' siata'aj jaaséj.

Aj mu mij jamuán jó'ju', mati'ij mij jaaséj, a'áa mu jamuán jo'tyá'ítzee, 'asta na'aj quee arí yáacaj cama'caj i xicáj.

⁴⁰ Síij ti jáanamujri' a'íjci i Juan ajta je'en jamuán jo'mej i Jesús, a'íi pu a'íin pué'eenye'ej a'íjna i Andrés, ihuáaria'ra' a'íjci i Simón, ti ajta Pedro pué'een.

⁴¹ Ajta a'íjna i Andrés a'íj pu anaquéej huátyoj a'íjci i ju'ihuáara' i Simón, a'yaa pu'ij tyaaté'exaa tijin:

—Tu'ríj jáatyoj a'íjci i Mesías. (A'íjna i nyúucarij Mesías, a'yaa pu huatóomua'aj tijin: Cirístu.)

⁴² Aj pu'ij i Andrés uya'ráavi'tij a'íjci i Simón i Jesús jimi, ti'ij i Jesús jaaséj, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj a'íin pué'een i Simón, yójra' a'íjci i Jonás, ajta a'yaa paj ántyapuaaj puá'mej tijin Cefas. (Cefas, a'yaa pu huatóomua'aj tijin Pedro, ti ajta tyetyéj pué'een.)

Jesús pu jaatajé a'íjci i Felipe ajta a'íjci i Natanael

⁴³ Yaa ariá'pua'aj, Jesús pu a'yan tyaaxá'pui'intarej ti a'áa jó'me'en a'ájna a Galileea. A'íj pu'ij antyinájchaca' a'íjci i Felipe, ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

⁴⁴ A'íjna i Felipe a'áa pu já'ma'cantaca'aj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Betsaida, jo'maj majta já'ma'cantaca'aj a'íjna i Andrés ajta i Pedro.

⁴⁵ Felipe pu a'íj jó'huosij a'íjci i Natanael, ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tu'ríj jáatyoy a'íjci i ti ja'xaj i yu'xarij jitze Moisés ti jo'yú'xaca', a'íi pu ajta a'íin pué'een i maj jitzán ma'can tyo'yú'xaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajta'aj. A'íi pu a'íin pué'een a'íjna i Jesús, yójra' a'íjci i José, Nazaret ti já'ma'can.

⁴⁶ Ajta a'íjna i Natanael a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—¿Nyi a'yan tyí'rij ti Nazaret tyi'táj je'ráanyej ti tyámua' een? Felipe pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Che'rój, pata'aj jaasój.

⁴⁷ Ti'íj Jesús jaasój ti aja'vá'ma'ca'aj a'íjna i Natanael, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Yaa pu síj vé'mej ti ji'ré'can jime' Israel jitze ajtyáma'can, capu tyi'táj séejre' ti hue'tzij pué'een a'íjna jimi.

⁴⁸ Natanael pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye pej pij een jime' nyamua'tyej?

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu muaasój ti'íj quee xu muaatajéeva'caj a'íjna i Felipe, pati'ij a'áan je'rácatyii i xápua' jityej.

⁴⁹ Aj pu'ij i Natanael a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, muáaj paj a'íin pué'een i yójra' i Dios, muáaj paj a'íin pué'een i paj tyitaata'íjtye'sij i tyaj Israel jitze ajtyáma'can.

⁵⁰ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Nyi a'íj pana'aj jin tyá'tzaahuatye' i nyaj muaaté'exaaj nyaj muaasój pati'ij a'áan je'rácatyii i xápua' jityej? A'yaa nu tyí'mua'ixaatye' paj a'íjna tyí'sejran i ti jéetze' tyúuxie've'.

⁵¹ A'yaa pu ajta tyaaté'exaa i Jesús tijin:

—A'yaa nu tzaahuatyi'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' siaj mua'aj jaséjran ti'íj antacúunyi'huaj ja'mej u tajapúa, siajta a'íjma séjran i tajapúa maj tyí'huíire' i Dios jimi, a'íi mu yava'canyinyiica'aj muá'ju'un nyéetzij jimi, majta je'en tajapúa jo'ojnyinyiica'aj muá'ju'un.

2

Ti'íj a'táj huatyényeíichaca' a'ájna a Caná, Galileea ti ja'ajtyáma'can

¹ Ti'íj huéecaj xicáj tyoomá'caj, síj pu huatyényeíichaca' a'ájna chájta' Caná, Galileea, ti ja'ajtyáma'can. Ajta a'íjna i náanajra' i Jesús, a'áa pu jo'tyávaaca'aj,

² a'íj mu majta huatá'inyej a'íjci i Jesús, majta i maj jamuán huacíj, mej mij hua' jamuán tyú'ye'esten.

³ Aj pu'ij huaxáj a'íjna i nahuáj, ajta i náanajra' i Jesús a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Capu che' uhuájmuua i nahuáj.

⁴ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Íiti', ¿ji'nye pej pij nyéetzij nye'ixaatye'? Capu eexúj tya'rá'aj nyéetzij jimi.

⁵ Aj pu'ij i náanajra' a'yan tyihuo'té'exaa a'íjma i maj tyí'huüre' tíjin:

—Néijmi'i xu jin a'yan huárinyij je'ej ti a'ín tyajamuuaaté'exaatye'sij.

⁶ A'áa pu aráasej i xá'rij tyojo'váatima'caa ti tyetyéj jime' tyí'taavijhuaca'aj, a'íi pu tyi'pué'eenye'ej i maj jitzán tyí'tyai'raaa a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can. A'yaa pu tyo'vejrica'aj a'chu huéicatyej nusu huéicatyej japuan tamuáamuata' liitruj i jájtyij.

⁷ Jesús pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa a'íjma i maj tyí'huüre' tíjin:

—Siata'aj ja'vá'jistya'xi'in i jájtyij jime' i xá'rij tzajta'.

Mati'íj mij tyámua' naa tya'vá'jistya'xij,

⁸ ajta je'en Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—Siata'aj cii tyi'tajánie' i tu'huájmuua siajta je'en jaatá'an a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reej i maj tyí'ye'estej.

Aj mu mij a'yan huaríj.

⁹ Ajta a'íjna i ti antyúumua'reej, a'íi pu ju'qué'íj a'íjci i jájtyij ti huatyóonahuastaca', ajta quee jamua'reeriaca'aj jo'tij já'ma'cantaca'aj a'íjna i nahuáj, majta a'íimaj i maj tyí'huüre', a'íi mu xaa jamua'reeriaca'aj, ji'nye a'íi mu ju'cáato'xij i jájtyij. A'íj pu'ij jin jaatajé a'íjci i ti huatyényeëichij,

¹⁰ ti'quij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Néijmi'i tu a'yan tyee'yí'tin, anaquéej tu hua'tá'caa a'íjna i nahuáj ti jéetze' jí're'en, ajta tipua'aj meríj huatyáta'ruj, aj tu tyij a'íj huo'tá'sij i nahuáj tíquee jí're'en. Pajta muáaj mapaj ja' yá'itzaaca'aj i ti jéetze' jí're'en tyej tyij ijíj ju'cáaye'en.

¹¹ A'íi pu a'ín pué'een i ti anaquéej a'yan tyi'tíj jin huaríj a'íjna i Jesús i maj jin tyámua' tyo'taséj, a'ájna chájta' a Caná Galíleea ti ja'ajtyáma'can, a'íj pu jin huo'taséjra i ti jin naa huasé'rin, majta i maj jamuán huacíj a'íi mu jimi tyá'antzaahuaj.

¹² Aj pu'ij té'ej a'áa jo'mej a Capernaúm, jamuán i náanajra', majta ihuáamua'mua', majta i maj jamuán huacíj, a'áa mu mij a'chu pua'an xicáj já'tyeej.

Jesús pu jaajájuarej a'íjci i tyeyúuj

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Ajta arí tyí'vejri'taca'aj a'ájna maj jitzán jo'támua'reej a'íjna xicáara' ti jitzán Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'cantaca'aj, Jesús pu'ij a'áa jo'mej a Jerusalén.

¹⁴ A'úu pu'ij i tyeyúuj tzajta' huojo'tyoj a'íjma i maj hua'tooca'aj i púuyesij, majta i cánya'xii, majta cúcui'see, ajta séecan i maj túmii hua'puata'tyi'raaa'aj i tye'tyee.

¹⁵ Ti'íj huo'séj, Jesús pu'ij cuarta'j huatyátaahuaca' cójnari jime', ti'quij a'íjci jin hui'rámuaríj néijmi'caa, hua' jamuán i púuyesij

ajta i cánya'xii. Ajta tye'tahuá'xij i tyihua' meesaj i maj japuan hua'puata'tyi'raca'aj i túmii.

¹⁶ Ajta a'íjma i maj cúcui'see tooca'aj a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijin: —Siata'aj tyi'ráan a'yun ti tyí'sejre'. Caxu a'yan ja'uurej ti'ij chi'ij i maj tzajta' túmii mue'tijcaa a'íjci i chi'ra'an i nyavástara'.

¹⁷ Aj mu mij a'íjma i maj jamuán huacáj jo'támua'reeri' ti a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “A'yaa nu tyá'xie've' ti tyámua' tyí'eenye' jo'paj jo'tyéechi'ij.”

¹⁸ Majta a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí jin paataséjrataj tyej tyij jáamua'reej tyi'tíj paj jin antyia'mua'reeriaj pej pij a'yan ricij?

¹⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Xaatyú'uunaj a'íjci i tyeyúuj, nyáaj nu huéecaj xicáj tzajta' nyajtáhua'aj ja'ajtaahuaj.

²⁰ Majta a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyityaatanyúj tijin:

—Huá'puatyej nyinyi'ra'aj japuan aráseej mu á'tyeej mati'ij mij ja'ajtaahuaca' a'íjci i tyeyúuj, ¿nyiquij muáaj huéecaj xicáj jitze pa'ajtaahuaj?

²¹ Ajta a'íjna i tyeyúuj i Jesús ti jaxajtaca'aj, a'íj pu putyí'xajtaca'aj i jutyévira'.

²² A'íj pu jin ti'ij huatájuuriaca', aj mu mij jo'támua'reeri' i maj jamuán huacáj je'ej ti tyihuo'íxaatyaca'aj, majta je'en tyá'antzaahuaj i yu'xarij jitze, majta ja'antzaahuaj je'ej ti i Jesús tyihuo'íxaaaj.

A'íjma i maj anaquéj tyá'antzaahuaj i Jesús jimi

²³ Ti'ij ooj i Jesús a'áa jo'tyávaacaj a Jerusalén, a'ájna mati'ij tyi'ye'estyáacaj a'íjci jime' ti Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', jéehua mu tyeityee jimi tyá'antzaahuaj, mati'ij jaaséj ti a'ín a'yan rijcaa a'íjci jime' ti naa tyihua'sejratye'.

²⁴ Ajta i Jesús capu hua' jitze tyi'ca'nyajca'aj, ji'nye néijmi'caa pu muajtyajca'aj.

²⁵ Capu juxié'va'ca'aj ti a'tíj jaaté'exaatye'en je'ej ti tyi'tyúucha'ij sáij i tyévi, ji'nye a'íj pu jamua'reeriaca'aj je'ej ti éenye'ej i mua'tzíiria'ra' i tyévi.

3

I Jesús ajta i Nicodemo

¹ A'áa pu sáij jo'tyávaaca'aj ti a'íjma jitze ajtyáma'cantaca'aj i fariseos, a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Nicodemo, tyáati' pu pué'eenye'ej ti jéehua juxié'va'ca'aj hua' jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

² A'íj pu tíca' aje're'nyej i Jesús jimi, ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, tyámua'reej ti i Dios mojo'ta'ityaca' pej pij tyitámua'tyej, ji'nye capu a'tíj jaayí'tin ti a'yan rijcaj pati'ij muáaj, tipua'aj quee i Dios jimi séjre'ej.

³ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa nu tyí'mua'íxaatyé' tzáahuatyí'ra'aj jime', tipua'aj quee i a'tíj jájcuan huanie'huaj, capu i'ríj ti jaaséj jo'tíj i Dios tyejé'íjtaj.

4 Nicodemo pu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye tyí'rij ti a'táj ajtáhua'aj huanie'huaj tipua'aj arí vásti' pué'eenye'? ¿Nyi je'ej tyí'rij ti ajtáhua'aj atyáhuixin i jucáara' jitze i junáana'aj ti'ij ajtáhua'aj huanie'huaj?

5 Ti'quij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'mua'ixaatye', a'íjna i tiquee huóojajcuare'en a'íjci jime' ti huái'huaj i jájtyij jime', ajta quee huanie'huaj a'íjci jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios, capu je'ej tyí'rij ti utyájrutyej jo'táj i Dios tyejé'ijtaj.

6 A'íjna i ti tyévíj jitze huanie'huaca' yan pu ma'can i cháanacaj japua, ajta i ti a'íjna jitze huanie'huaca' i júuricama'ra' i Dios, a'íj pu jitze eeráma'can i júuricama'ra' i Dios.

7 Capáj je'ej tyá'mua'ajcay nyaj a'yan tyí'mua'ixaatye' yee: “Juxie've' paj jájcuán huanie'huaj.”

8 Jo'táj na'aj pu huá'aacaj, tyij pajta janamuaj ti jujhua'naj, capáj jamua'reej jo'táj pujmua' jo've'yi'ij nusu je'ej ti pujmua' huaru'pij. A'yaa mu cha'taj mana'aj een a'íimaj i maj i júuricama'ra' i Dios jitze huanánie'huaca'.

9 Nicodemo pu ajtáhua'aj a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye tyí'rij ti a'yan tyá'ra'nyij?

10 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj tyihuá'mua'tyej a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ¿nyi pequee yó'itej tyi'táj nyaj mua'ixaatye'?

11 A'yaa nu tyí'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', ityáj tu a'íjna huá'ixaatye' tyi'táj tyej tyámua' naa tyí'mua'reej, tyajta jamua'reej tyi'táj tyaj huaséj, siajta mua'aj caxu tyá'tzaahuatye' je'ej tyej tyajá'mua'ixaatye'.

12 Tipua'aj sequée ná'tzaahuatye'ej tipua'aj tyi'táj nyaja'mua'ixaatye'ej yan ti ma'can i cháanacaj japua, ¿ji'nye setyina'antzaahuatye'sij tipua'aj a'íj nyajamuaté'exaatye'en i tajapúa ti tyajá'ma'can?

13 'Capu a'táj ujo'o'nyéj i tajapúa, sulu a'íi pu'uj i ti yava'cáanyej i cháanacaj japua, a'íi ti'ij pué'een i ti ajta tyévíj jitze huanie'huaca'.

14 Ajta a'yájna ti'ij i Moisés tye'e'jpíj a'íjci i cú'cu'uj a'ájna jo'táj quee já'tyi'táj, a'yaa pu cha'taj na'aj tyúuxie've' ti Dios ja'ajriáj a'íjci i ti ajta tyévíj jitze huanie'huaca',

15 mata'aj mij néijmi'i i maj jitzán tyá'antzaahuatye'sij jusén jime' maj júurij muá'ra'nyij.

Dios pu hua'xie've' néijmi'caa i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua

16 'Dios pu huápu'i'ij huo'xie'vej a'íjma i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'íj pu jin i juyó'j ujo'ta'ítyaca', mata'aj mij néijmi'i i maj jitzán tyá'antzaahuatye'sij quee huácu'nyij, sulu mej mij jusén jime' júurij muá'ra'nyij.

17 Ji'nye capu i Dios a'íjna jin uyo'ta'ítyaca' i juyó'j ti'ij puéjtzij huo'tán i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, sulu ti'ij néijmi'caa huáhuire'en a'íjci jitze ma'can.

18 'A'íjna i ti tyá'tzaahuatye' a'íjci jimi i yójra' i Dios, capu puéjtzij jaci'tyij, ajta i ti quee jimi tyá'tzaahuatye', a'íj puéjtzij ci'tyij a'íjci jime' tíquee tyá'antzaahuaj i a'íjci jimi i yójra' i Dios.

19 A'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye', pu'ríj puéjtzij huo'ci'íj, ji'nye je'ej mu pua'aj tyityetyúucha'íica'aj, ajta ti'íj yan huataséjre i tatzárij, camu jaataxié'vej, sulu jéetze' mu jaataxié'vej maj a'áa jo'tyá'ítzeere'en jo'tíj jo'tíca'.

20 Néijmi'i i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, camu jaxie've' i tatzárij, camu majta jitzán utyáhuixi'íj, ji'nye camu jaxie've' ti huataséjre'en i maj jin je'ej pua'aj ricij.

21 Majta a'íimaj i maj tzáahuatyí'ra'aj jin tyámua' tyityetyúucha'íj, a'íi mu jitzán utyáhuixi'íj i tatzárij, ta'aj ij huataséjre'en maj a'yan ricij je'ej ti i Dios tyá'ajxié'vi'ra'.

A'íjna i Juan i ti huá'íiraca'aj ajtáhua'aj pu Jesús jitze ma'can tyihuo'té'exaaj

22 Ti'íj ij Jesús a'áa jo'mej a'ájna a Judea ti putyajá'ricij, majta mu a'íimaj ujó'ju' i maj jamuán huacíj, a'áa pu'íj hua' jamuán jo'tyávaaca'aj a'chu pua'an xicáj huá'íiraj i tyeítyee.

23 Ajta a'íjna i Juan a'íi pu ajta huá'íiraca'aj a a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Enón, véjri' a'ájna a Salim, ji'nye jéehua pu muí'yaca'aj a'ájna, a'íj mu jin i tyeítyee aje're'nyinyiica'aj ti'íj Juan huó'íiraj.

24 Néijmi'i pu a'íjna a'yan tyu'ríj, mati'íj quee xu je'tyanáava'caj a'íjci i Juan.

25 Majta séecan i maj Juan jamuán huací'ca'aj a'íi mu huatyóohuij maj huóotyaxi'in séej jamuán i ti Israel jitze ajtyáma'can a'íjci jime' i huá'yi'raj i ti a'yan tyúuxie've' maj huóojajcuare'en,

26 aj mu mij aje're'nyej i Juan jimi mati'íj mij a'yan tyaaté'exaa tijin:
—Maeestro, a'íjna i ti ajamuán a'áa jo'tyávaaca'aj után jitze pujmua' i Jordán, i paj jaaxájtaca', a'íi pu ijíj huá'íiraj i tyeítyee majta néijmi'i ajo're'nyinyii a'íjci jimi.

27 Juan pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Capu i'ríj ti a'táj tyi'táj jin je'ej rijcaj, tìpua'aj quee i Dios a'yan tyaatá'an.

28 Mua'aj xu tyámua' naa tyáanamujri' nyaj a'yan tyajamaaté'exaa nyaj quee nyáaj a'ín pué'een i Ciríistu', sulu sáij ti anaquéej ujo'ta'ítyi'huaca' a'íjci jimi.

29 Jo'tíj a'táj jo'tyényeíichij, a'íjna i íiti' a'íj pu jimi huatyá'ítzeere'ej i ti ja'ancuré'vi'tíj, ajta i amíncura' i a'táj ti a'áa jo'tyéjvee ajta je'en janamuaj, a'íi pu jéehua huatóotyamua've'sij ti'íj jáanamuj je'ej ti tyu'taxájtaj. A'yaa nu cha'taj nyana'aj nyáaj ijíj jéehua tyí'nyetyamua've'.

30 A'yaa pu tyúuxie've' ti a'ín jéetze' va'cán jin tye'entyájrutyey, nyajta nyáaj nyaj jéetze' ciléenye' jin tyu'tyáhuire'en.

A'íjna i ti jútye' jo've'mej

31 A'íjna i ti jútye' jo've'mej, a'íi pu néijmi'i jin antyúumua'reej. Ajta a'íjna i ti íiyan ma'can i cháanacaj japua, a'yan pu'uj ma'can, ajta

a'íjna tyí'xaj je'ej ti tyi'tíj ricij i cháanacaj japua. Ajta a'íjna ti tajapúa jo've'mej a'íi pu néijmi'i jin antyúumua'reej,

³² Ajta a'íjna huá'ixaaty'e' je'ej ti tyi'tíj tyí'sej ajta je'ej ti tyú'namuajri' i Dios jimi, ajta capu a'tíj ja'tzaahuaty'e' je'ej ti tyí'xaj.

³³ Ajta tipua'aj a'tíj jimi tyá'antzaahuaty'e'en, a'íi pu ajta a'yan tyu'taxájtaj ti a'yan tyi'ja'yájna ti Dios tzaahuaty'i'ra'aj jin tyí'xaj,

³⁴ Ji'nye a'íjna i ti Dios uyo'ta'ityaca', a'yaa pu tyí'xaj je'ej ti i Dios tyu'taxájtaca', ji'nye Dios pu a'yan jéehua tyu'tá'caa i ju júuricamej.

³⁵ Ajta i táatajra' a'íi pu jaxie've' i juyój, ajta a'yan tyaatá' ti'ij i yójra' néijmi'i jin antyúumua'reeraj.

³⁶ A'íjna i ti tyá'tzaahuaty'e' i Dios yójra' jimi, a'íi pu jusén jime' júurij ja'mej, ajta i ti'quee jaxie've' ti jimi tyá'antzaahuaty'e'en, capu jusén jime' júurij ja'mej, sulu Dios pu jéehua puéjtzij jaatá'sij.

4

I Jesús ajta a'íjna i íiti' Samaaria ti já'ma'can

¹ Majta a'íimaj i fariseos, a'yaa mu tyáamua'reeri' tijin jéetze' pu huá'mue'tij i tyeítyee a'íjna i Jesús quee a'íjna i Juan, ajta je'en huá'íiraca'aj,

² ajta capu a'íjna i Jesús huá'íiraca'aj, sulu a'íimaj mu i maj jamuán huacíj.

³ Ajta ti'ij i Jesús a'yan tyáamua'reeri', aj pu'ij uja'rájraa a Judea ti'quij ajtáhua'aj a'áa jo'mej a Galillea.

⁴ Ajta ti'ij a'áa jo'mej a'yaa pu tyúuxie'va'ca'aj ti a'áa jé'ta' huatyéenyey a Samaaria.

⁵ A'íj pu jin a'áa ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Sicar, Samaaria ti ja'ajtyáma'can, a'ájna véjri' jo'tij já'sejre' a'íjna chuéj Jacob ti jaatapuéjve i juyój José.

⁶ A'áa pu já'sejria'ca'aj jo'tij ye'tyáacuj a'íjna i Jacob. Ajta i Jesús, a'áa pu véjri' jo'tayíxij jo'tij ja'tyácun, ji'nye pu'rij cua'naca'aj a'íjci jime' ti huaméj i juyéj jitze. A'tzáaj pu putyi'rijcaa tacuaríxpauj.

⁷ Ti'quij sáij íiti' aje're'nyey Samaaria ti já'ma'can, ti'ij ahuóojeyre'en, aj pu'ij Jesús a'yan tyatajé tijin:

—Cáí jájtyij tyinaatá'.

⁸ Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, a'áa mu jó'ju' a chájta' mej mij tyi'tíj huánanan i maj jáacua'nyij.

⁹ Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, camu naa ja'huóomua'rajca'aj a'íjma jamuán i maj Samaaria ja'chej, a'íj pu jin i íiti' a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Ji'nye pej pij muáaj mu paj Israel jitze ajtyáma'can jájtyij nyéetzij tyí'nyahuavii i nyaj iieye'ej Samaaria ma'can?

¹⁰ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Tipua'aj páamua'reerej tyi'tíj ti i Dios tyu'tá'caa, pajta jamua'reerej a'tíj ti pué'een i jájtyij ti cáí tyí'muahuavii, a'yaa paj muáaj tyaatahuavíirajche', ajta je'en a'íin jájtyij muaatá'nyijche' i paj jusén jin júurij puá'mej.

¹¹ Ajta a'íjna i íiti', a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', capáj tyi'táj tyícha'ij i paj jin je'tajánie' i jájtyij, ajta tyámua' pu tyo'cátyee i ti atyácun, ¿jo'nyij peya'aj jánie'sij a'íjci i jájtyij?

¹² A'íjna i tayo'puaci'ij i Jacob a'íi pu taatá' tyaj a'yan ooyé'en, a'íi pu ajta a'yan ya'caria'aj, majta i yójmua'mua', majta i ya'muámua'me'en. ¿Nyiquij muáaj jéetze' va'cán jin petyi'tyéjvee quee a'íjna?

¹³ Jesús pu a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Néijmi'i i maj jaya'caa a'íjci i jájtyij, majtáhua'aj mu huataí'icuj,

¹⁴ ajta a'íjna i ti jaayé'en a'íjci i jájtyij nyáaj nyaj jaatá'sij, capu che' a'náj huataí'imu'uj. Ji'nye a'íjna i jájtyij nyáaj nyaj jaatá'sij, a'yaa pu séeria'aj ja'mej jimi ti'ij jo'tij ja'ajmu'yej, a'íj pu jin jusén jime' júurij ja'mej.

¹⁵ Aj pu'ij i íiti' a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', pata'aj naata'an a'íjci i jájtyij nyej nyij quee che' huataí'imu'un, ti'ij ajta quee che' a'yan tyúuxie've'ej nyaj yaráaje a'yájna.

¹⁶ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj, ujo'tájeej i ti muatyévi'tin, pajta je'en mujo've'me'en.

¹⁷ A'yaa pu tyu'tanyúj i íiti' tijin:

—Capu a'táj nyetyévi'tin.

Aj pu'ij Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Xá'pui' paj tyu'taxájtaca' tiquee a'táj muatyévi'tin,

¹⁸ ji'nye mu'ríj anxíviy ará'asej i maj muatyévi'tinya'aj, ajta a'íjna i paj jamuán huácaj iíij, capu muatyévi'tin. A'yaa pu tyi'ja'yájna je'ej paj tyu'taxájtaca'.

¹⁹ Ti'ij a'yan tyáanamujri' a'íjna i íiti', a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', nu'ríj jamua'reej paj Dios jitze ma'can tyi'xaj.

²⁰ A'íimaj i tahuásimua'ci'ij a'íi mu a'yan janajchaca'aj i Dios a'íjci jitze i jiríj, siajta mua'aj, mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa xu tyi'xaj ti a'yan tyúuxie've' tyaj a'áa yá'na'miche'en a'ájna a Jerusalén.

²¹ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Íiti', pata'aj tyá'antzaahuatye'en, pu'ríj atyojo're'nyesij a'náj siaj jaatyánajchij i juvástara' ajta quee che' a'yan tyuuxié've'ej ja'mej siaj a'yan jaatyáanajche iye'ej i jiríj japua, nusu siaj a'áa jó'ju'un a Jerusalén.

²² Caxu mua'aj jamua'reej tyi'táj siaj na'michej, tyajta ityáj, ityáj tu jamua'reej i tyaj jana'michej, ji'nye i ti tajapuá huatányuusij, a'íimaj pu jitze eerányesij i maj Israel jitze ajtyáma'can.

²³ Ajta pu'ríj atyojo're'nyesij, iíij pu'ríj a'áan putyajá'ricij, mati'ij a'íj jitze arooca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios jaatyánajchij i tavástara', a'yájna ti'ij tyihuo'tá'sij i júuricama'ra' i Dios. Ji'nye a'yaa pu i tavástara' tyá'xie've' maj a'yan tyeetyáanajchej.

²⁴ Dios pu júuricamej pué'een, majta a'íimaj i maj janajchej, a'yaa pu tyúuxie've' maj a'íjci jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios mej mij tzaahuatyi'ra'aj jin jaatyáanajche.

²⁵ Ajta a'íjna i íiti' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu jamua'reej ti ya'uvé'nyesij a'íjna i Ciríistu', ajta ti'ij a'íin uvé'nyej, a'íi pu néijmi'i tyitaaté'exaatye'sij.

26 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu a'ñin pué'een, i nyaj ajamuán tyi'tyáxajta.

27 Aj mu mij uvé'neyej a'ñimaj i maj jamuán huacáj, je'ej mu tyityo'tóomuajtyaca' mati'ij jaaséj ti i Jesús íitaj jamuán tyi'tyáxajtasima'aj. Ajta capu sñij ahuóoca'an ti jaata'íhuo' tyi'táj ti huooça'aj i íiti', nusu tyi'táj maj tyáxajtasime'ej.

28 Ajta a'íjna i íiti' a'áa pu yo'táraj a'íjci i xá'rij, ti'quij a'áa jo'mej a chájta', a'áa pu'ij a'yan tyihuojo'té'exaa i tyeítjee tijin:

29 —Musio'vá'ju' siata'aj jaaséj i a'táj ti arí néijmi'i naaté'exaa je'ej nyaj tyi'tyínyecha'ij. ¿Nyiquij quee a'ñin pué'een i Ciríistu'?

30 Aj mu mij i tyeítjee iirácij a chájta', mati'ij mij a'áa jo'ré'neyej i Jesús jimi.

31 Meentyij móoj a'ñimaj i maj jamuán huacáj a'yan jéehua tyá'huaviiraca'aj tijin:

—Maeestro, pata'aj tyú'cua'nyij.

32 Ajta a'íjna a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Nyáaj nu a'íj tyícha'ij i nyaj jáacua'nyij i siaj mua'aj quee jamua'tyej.

33 Majta i maj jamuán huacáj, a'ñi mu huatyóohuij maj a'yan tyi'huóo'íhuo' séej jamuán majta séej tijin:

—¿Nyiquij tyi'táj cue'ráj yemetya'vá'tuiiri'?

34 Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—A'ñi pu nyacue'raj i nyaj a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've' i ti yan nyojo'ta'ityaca', ajta nyej nyij ja'antyíci'tyij i muárie'ria'ra'.

35 A'yaa xu mua'aj tyi'xaj tijin: “Óoche' pu muáacuaj máxcirie' á'itzeere' siaj sij tyi'huóotzaanye'en”; nyajta nyáaj a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj jaaséj i ti tyi'huasti', pu'rij huaxá'pui' siaj tyu'rióotzaanye'en.

36 A'íjna i ti tyi'muarie' a'ñi pu ajta tyúunajchitye'en, ajta i ti jaariá'siire'sij a'íj pu jusén jime' júurij ja'mej, aj mu mij néijmi'i huatóotyamua've'sij a'íjna i ti tyu'huástej ajta i ti tyu'riá'tzaj.

37 A'íj pu jin a'yan tyi'ja'yájna je'ej ti tyé'yu'si' i ti a'yan tijin: “Séecan mu tyi'huaste', majta séecan tyu'riá'tzaanaj.”

38 Nyajta nyáaj nu jamuaata'ityaca' siaj sij tyu'riá'tzaanaj jo'siaj quee tyojo'huástej, séecan mu tyu'muáriej, siajta mua'aj xu ja'ancuriáa' i maj jaamué'tij a'íjci jime' i maj tyu'muáriej.

39 Majta mue'táj i maj Samaaria já'ma'can tyá'antzaahuaj i Jesús jimi, a'íjci jime' je'ej ti i íiti' tyihuo'té'exaa ti a'yan tijin: “Néijmi'i pu naaté'exaa je'ej nyaj tyi'táj huáruuj.”

40 A'íj mu jin, mati'ij aje'ré'neyej a'yaa mu tyaatáhuaviiri' a'íjci i Jesús ti a'áa hua' jamuán jo'tyá'itzeere'en. A'áa pu'ij hua' jamuán jo'tyá'itze hua'puaj xicáj,

41 majta jéetze' mue'táj tyá'antzaahuaj mati'ij jáanamujri' je'ej ti i Jesús tyihuo'ixaaj.

42 A'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i íitaj tijin:

—Íjij tu tyeríj tyámua' tyá'tzaahuatye', catu a'íj tyana'aj jime' je'ej paj tyitaaté'exaa, sulu ityáj tu tyeríj tajímua'aj jáanamujri', tyajta a'yan tyáamua'reej ti ji'ré'can jime' a'ñin pué'een i ti tajapúa huatányuusij i tyaj yan séejre' i cháanacaj japua.

Jesús pu tyáahuaj i yójra' a'íjci i ti tyí'huüiria'ca'aj i rey jimi

43 Ti'ij mutyojo'ma'aj hua'puaj xicáj, Jesús pu iirájraa a'ájna a Samaaria, ajta je'en jó'raa a'ájna a Galileea.

44 Jesús pu a'yan tyu'taxájtaca' maj quee tyámua' yó'mua'rajca'aj a'íjci i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj a'íimaj i maj jamuán aja'chej.

45 Ti'ij a'áa ja'rá'aj a Galileea, néijmi'i mu tyámua' naa tyetyéejeje, ji'nye a'íi mu majta a'áa ja'tanyájc'a'aj a Jerusalén mati'ij tyu'yé'estej, a'íi mu mij jaaséjraa'aj je'ej ti tyi'táj huáruuj i Jesús.

46 Aj pu'ij i Jesús ajtáhuaj a'áa ja'rá'aj a'ájna a Caná, jo'tij i jájtyij jo'tyánahuastaca'. A'áa pu sáij jo'tyávaaca'aj i ti tyi'táj jin tyi'tyávaaca'aj i rey jimi, a'íi pu séej tyiyójc'a'aj ti tyí'cui'ca'aj a'áa pu jóoca'tyii a'ájna a Capernaúm.

47 Ti'ij a'íin jáamua'reeri' ti i Jesús uja'rájraa a'ájna a Judea, ajta arí a'áa ja'rá'ajcaa a Galileea, a'áa pu'ij jo'mej a'íjci jimi, ti'quij jéehua jaatáhuaviiri' ti a'áa jó'me'en jo'tij ja'chej ti'ij tyáahuatye'en i yójra', ji'nye pu'ríj huápu'i'ij á'me'riajca'aj.

48 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Caxu mua'aj a'náj tyá'antzaahuatye'sij, tipua'aj sequée tyi'táj huaséj i siaj jin je'ej tyo'taséj.

49 Ajta a'ájna i ti tyi'táj jin tyi'tyávaaca'aj i rey jimi, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', mupové'me'en jiye'tzín, na'ríj quee a'íi pu mui'nyij i nyiyóoj.

50 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj jó'ra' jo'paj ja'chej, pu'ríj huarúj a'yóoj.

Ajta a'ájna i a'táj, a'íi pu tyá'antzaahuaj je'ej ti i Jesús tyaaté'exaa, aj pu'ij jó'raa.

51 Ti'ij arí avéjri' joomá'caj i juchéj, a'íi mu ja'antynájchaca' i maj jahüire', mati'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pu'ríj huarúj a'ájna a'yóoj.

52 Aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' a'tzáaj ti huatyápua'riaca' i ti jin tyí'cui'ca'aj, a'yaa mu mij tyaaté'exaa tijin:

—Tajquj pu huatyápua'riaca' a'tzáaj yacamá'caj i xicáj.

53 Aj pu'ij jáamua'reeri' a'ájna i táatajra' ti a'yan pua'aj putyí'rijcaa ti'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin: “Pu'ríj huarúj a'ájna a'yóoj”; aj pu'ij a'ájna majta néijmi'i i maj jamuán aja'chej néijmi'i mu tyá'antzaahuaj i Jesús jimi.

54 A'íi pu a'íin pué'een i ti hua'puaj ti huápu'i'ij juxie've' i ti jin i Jesús a'yan huaríj a'ájna a Galileea ti'ij a'áa ja'rájraa a Judea.

5

Jesús pu séej tyú'huaaj i ti quee tyéchavaaj

1 Ti'ij a'tzúj a'tyéevi'caj, a'íimaj mu tyi'ye'estyáacaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, ti'ij i Jesús a'áa jo'mej a Jerusalén.

2 Véjri' a'ájna a Jerusalén jo'tij ja'pueertaj a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin jo'maj jo'tyáru'pij i cánya'xií, a'áa pu ja'ráamuaca'aj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Betesda.

³ Anxáivique' pu arata'cuájma'caa jo'maj ja'tyúusi'rihua'aj jéehua tyeítsee i maj tyí'cucui'ca'aj, i maj aracúcu'nyijma'caa, i maj quee tyámua' tyityaaci'ij, majta séecan quee pújoorej maj ráciinyej.

⁴ A'íi mu a'yan tye'ejchó'va'ca'aj ti'ij ootáhuaaxi'in i jájtyij, ji'nye sáij ti tajapua tyí'huüre' pu aje'cányinyiica'aj a'ájna jo'tij ja'rájmuua ti'ij jo'tóoriaxi'in, ajta i ti anaquéej atyájra'nyij a jáata' a'íi pu tyámua' rinyij i ti jin tyí'cui'.

⁵ Sáij pu tyáati' a'áa jo'riá'ca'tyii ti arí seityéj japuan tamuáamuata' japuan aráhueeicaj nyinyi'ra'aj á'tyeej ti tyí'cui'.

⁶ Ti'ij i Jesús jaaséj ti a'áa jo'riá'ca'tyii, a'yaa pu tyáamuareeri' ti arí á'tyeej ti a'yan een, aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyí páaxie've' paj huarúj?

⁷ Ajta a'ájna i ti tyí'cui' a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—Nyavástara', capu ma' a'táj ti naatáhuüre' nyej nyij atyájra'nyij a jáata' ti'ijta ootáhuaaxi'in. Ji'nye nyati'ij nyooj ajooméj, sáij pu jiye'tzín atyéemej nye quee nyáaj.

⁸ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ájchesij, anchóoj mua' utáatzij, pajta jó'ra'nyij.

⁹ Aj pu'ij i tyáati' huarúj, ti'quij yo'íj i ju'utáatzij, ajta je'en jó'raa. Ajta a'ájna putyí'rijcaa mati'ij jitzán juso'píhua'aj,

¹⁰ a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i a'táj ti arí huarúj tijin:

—Íjij pu a'ájna putyí'ricij i xicáara' tyaj jitzán taso'pii, capu je'ej tyí'rij paj jaa'ísima'an mua' utáatzij.

¹¹ Ajta a'ájna i ti tyí'cui'ca'aj a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—A'ájna i ti tyináahuaj, a'yaa pu tyinaaté'exaa tijin: “An'íj mua' utáatzij pajta jó'ra'nyij.”

¹² Aj mu mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj pu'éen i ti a'yan tyimuaaté'exaa yee: “Pata'aj ja'antyi'íj mua' utáatzij pajta jó'ra'nyij?”

¹³ Ajta a'ájna i a'táj ti huarúj, capu jamua'reeriaca'aj a'táj ti pu'éeenye'ej, ji'nye a'ájna i Jesús pu'rij áan jo'tyáruatyajca'aj hua' tzajta' i maj jéehuaca'aj i tyeítsee.

¹⁴ Aj pu'ij i Jesús a'úun yo'tyoy a'íjci i tyáataj u tyeyúuj tzajta', ti'quij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Cási', íjij paj períj huarúj, capáj che' tyi'táj jin je'ej pua'aj rijcaj, ti'ij quee tyi'táj jéetze' je'ej pua'aj huárinij ajimi.

¹⁵ Aj pu'ij jó'raa a'ájna i tyáati' ajta je'en huojó'té'exaa a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can ti i Jesús a'íin pu'éeenye'ej i ti tyáahuaj.

¹⁶ A'íj mu jin a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yan tyá'huooca'aj mej mij je'ej pua'aj ja'uurej a'íjci i Jesús, a'íjci jime' je'ej ti tyi'táj uurijca'aj a'ájna xicáara' maj jitzán juso'píhua'aj.

¹⁷ Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Í nyavástara' pu a'náj tina'aj tyí'muarie', a'íj nu jin nyajta nyáaj tyí'muarie'.

¹⁸ A'íj mu jin a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can jéetze' jaxie'va'ca'aj maj jaajé'caj, ji'nye capu a'ájna quee huatyátzaahuaj i xicáara' maj jitzán juso'pii, sulu a'yaa pu ajta tyúusejrataca'aj ti'ij i Dios, ajta a'yan jatamuá'muatya'aj ti i Dios táatajra' pu'éeenye'ej.

I ti jin tyi'tyéjvee i yójra' i Dios

¹⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyira'aj jime', ti i yójra' i Dios quee tyi'táj je'ej uuren jusíj, sulu a'yaa pu rinyij je'ej ti tyí'sej i juvástara' jimi. Je'ej ti tyi'táj uurej i vástaria'ra', a'yaa pu cha'taj rinyij i yójra'.

²⁰ Ji'nye a'íj pu i vástaria'ra' jaxie've' i juyó j'ij pu jin néijmi'i tyé'sejratye' je'ej ti tyi'táj uurej, ajta óoche' tyaataséjratye'sij tyi'táj ti jéetze' juxie've', i sij jin mua'aj je'ej tyo'taséjraj.

²¹ Ajta a'yájna ti'ij i vástaria'ra' tyihuo'tá'juuritye' i maj meríj huácuij, a'yaa pu cha'taj na'aj i yójra' tyihuo'tá'juuritye'sij a'tyán ti jimi a'yan tya'ajxié'vi'ra'.

²² Ajta a'íjna i vástaria'ra', capu a'táj á'axijtye', sulu pu'ríj néijmi'i i juyó j'ij tyu'tá' ti'ij a'íj néijmi'caa ooxíjtye'en,

²³ mata'aj mij néijmi'i jaatyátzaahuatye'en a'íjci i yójra' a'yájna mati'ij tyá'tzaahuatye' i vástaria'ra'. A'íjna i tiqee tzáahuatyira'aj tyí'cha'ij a'íjci jimi i yójra', capu ajta ja'tzaahuatye' i vástaria'ra', ji'nye a'íj pu a'íj pué'een i ti uyo'ta'ítyaca'.

²⁴ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyira'aj jime', a'táj ti janamua'aj je'ej nyaj tyí'xaj, ajta tyá'tzaahuatye' a'íjci jimi i ti unyojo'ta'ítyaca', a'íj pu jusén jin júurij ja'mej, ajta quee a'náj jajpuéetzij ja'mej, ji'nye a'íj pu'ríj iirájraa jo'táj ja'mui'nyíche', ajta je'en arí utyájruij jo'táj ja' júurij ja'mej jusén jime'.

²⁵ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', ti arí atyojo're'nyesij, ajta ijíj arí a'áan putyajá'ricij, mati'ij a'íjma'aj i maj meríj huácuij janamua'jran je'ej ti tyí'xaj i yójra' i Dios, majta ja'antzaahuatye'sij, a'íj mu jusén jime' júurij muá'ju'un.

²⁶ Ji'nye a'yájna ti'ij i vástaria'ra' jusén jin tyí'juurij, a'yaa pu cha'taj tyaatá' i juyó j'ij ajta jusén jime' júurij já'ra'nyij,

²⁷ ajta a'yan tyaatá' ti'ij a'íj huo'xíjtye'en i tyeítyee, ji'nye a'íj pu a'íj pué'een i yójra' i Dios.

²⁸ Caxu je'ej tyityóomuajtyaj a'íjci jime', ji'nye a'yaa pu atyojo're'nyesij mati'ij a'íjma'aj i maj meríj huácuij janamua'jran i nyúucaria'ra',

²⁹ aj mu mij eetaju' jo'maj ja'va'námi'huajmee. A'íjma'aj i maj tyámua' tyityetyúucha'íca'aj, a'íj mu huatájuuritaj mej mij jusén jin júurij muá'ra'nyij, ajta i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íca'aj, a'íj mu majta huatájuuritaj mej mij huo'xíjtye'en majta je'en puéjtzij huo'tá'an.

I ti jin séejre' tyi'táj ti jin tyi'tyéjvee i Jesús

³⁰ Capu i'ríj nyej nyáaj tyi'táj nyasíj je'ej huá'uurej. A'yaa nu ricij je'ej ti i nyavástara' tyí'nye'ijtye', nyajta tyámua' naa tyihua'xíjtye'en, ji'nye canu a'yan ricij je'ej nyej nyasíj tyá'xie've', sulu je'ej ti tya'ajxié'vi'ra' i nyavástara' i ti unyojo'ta'ítyaca'.

³¹ Típua'aj nyasíj nyejitzé ma'can nyetyu'taxáj, capu tyi'táj huatyáhuire'ej je'ej nyaj tyu'taxájtaj.

³² Ajta síj pu nye jitze ma'can tyu'taxájtaj, a'yaa nu nyij tyámua' tyá'mua'reej ti a'íj tyu'tyáhuire'sij je'ej ti a'íj tyinaataxájta.

³³ Mua'aj xu séecan huata'ítyaca' i Juan jimi, ajta a'íj pu tzáahuatyira'aj jin tyajamuaaté'exaa nye jitze ma'can.

³⁴ Ajta quee nye jitze juxie've' ti a'tíj nye jitze ma'can tyí'xajtaj. A'yaa nu'uj tyajá'mua'ixaaty'e' tí'ij mua'ajmaj jamuáahuiire'en.

³⁵ A'yaa pu tyu'tyáhuüi a'íjna i Juan tí'ij tatzárij ti á'taa, siajta mua'aj a'yaa xu cü siana'aj tyaataxie'vej siaj sij a'íjna jin huóotyamua've'en.

³⁶ Ajta tyi'tíj pu jéetze' juxie've' quee je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i Juan. A'íjci jime' je'ej nyaj ricíj, a'íi pu a'íin pué'een i nyavástara' ti jin nyojo'ta'ityaca' nyej nyij a'yan huárinyij, a'íj pu jin ámiteere' ti i nyavástara' unyojo'ta'ityaca'.

³⁷ Ajta a'íjna i nyavástara' i ti unyojo'ta'ityaca', a'íi pu ajta nye jitze ma'can tyu'taxájtaj, tyij siajta mua'aj quee a'náj jáanamua'jri' i nyúucaria'ra', caxu siajta a'náj me'ye'sej,

³⁸ caxu siajta tyi'tá'caa ti i nyúucaria'ra' ja'mua jimi huatyá'itzeere'en, ji'nye caxu tyá'tzaahuaty'e' a'íjci jimi i Dios ti yo'ta'ityaca'.

³⁹ Tyámua' xu mua'aj naa tyóomua'tyey a'íjci jitze i yu'xarij, ji'nye a'yaa xu tye'ejchó've' siaj a'íjci jitze jáatyoonyij i siaj jin júurij xá'ra'nyij jusén jime', ajta a'íjna i yu'xarij a'íi pu nyéetzij nyetyáxajta,

⁴⁰ siajta mua'aj caxu jaxie've' siaj nye jimi yeve're'nyej siaj jusén jin júurij xá'ra'nyij.

⁴¹ 'Capu nye jitze juxie've' tipua'aj tyévi'j tu'cájmua'rej tyámua' tyinaat'éxaaty'e'.

⁴² Nyajta tyámua' naa mua'ajmaj tyaja'muamua'jtye, a'íj nu jin jamua'reej tíquee ja'mua jimi séejre' i Dios ti jin já'muaxie've'.

⁴³ Nyáaj nu nyavástara' jitze ma'can yava'cáanyej, siajta mua'aj caxu ná'tzaahuaty'e', ajta tipua'aj síij junyúucaritze' mujo've'me'en, a'íj xu xaa huatyátzaahuaty'e'sij.

⁴⁴ ¿Ji'nye tyí'rij siaj sij tyá'antzaahuaty'e'en tipua'aj jujíimua'aj siana'aj huatyóotzaahuaty'e'en, siajta quee jahuocaj i ti naa huasé'rin i Dios jimi?

⁴⁵ Caxu a'yan tyí'mua'tzej yee nyaj nu tyaja'muaxajtzi'ran i nyavástara' jimi, sulu a'íi pu Moisés tyaja'muaxajtzi'ran, i siaj mua'aj jéehua jitzán tyí'ca'nyej.

⁴⁶ Ji'nye tipua'aj mua'aj tyámua' setyá'tzaahuaty'e'ej a'íjci i Moisés, mua'aj xu sij siajta nyéetzij na'antzáahuaty'e'nyijche', ji'nye a'íi pu i Moisés nye jitze ma'can tyo'yú'xaca'.

⁴⁷ Ajta tipua'aj sequée já'tzaahuaty'a'aj je'ej ti a'íin tyo'yú'xaca', ¿ji'nye setyá'antzaahuaty'e'sij i nyáaj nyaj já'mua'ixaaty'e'?

6

Jesús pu tyihuo'cue'ej a'íjma i maj anxí ví'ra'aj ará'asej
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Tí'ij a'yan tyu'ríj, Jesús pu antáraj után jitze pujmua' i jájtyij japua a ti a'yan tyaja'rájtyapuj tíjin Galílea, a'yaa pu ajta tya'rájtyapuj tíjin Tiberias.

² Jéehua mu i tyeítyee jamuán huajú'ca'aj, ji'nye mu'ríj jaséjraca'aj ti tyámua' tyí'uuriajca'aj ajta tyihuo'huaa a'íjma i maj tyí'cucui'.

³ Aj pu'ij i Jesús jiríj japua antyíraj, a'áan pu jo'ojyixij hua' jamuán i maj jamuán huacíj.

⁴ Ajta arí tyí'vejri'taca'aj a'ájna xicáara' maj jitzán tyí'ye'estyahua'aj a'íjci jime' ti i Dios hui'rájtoj i ti arí á'tyeej a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'cantaca'aj.

⁵ Ti'ij i Jesús huanyéeriajraa, ajta je'en huo'séj maj jéehua i tyeítsee jamuán huajú'ca'aj, a'yaa pu'ij tyaaté'exaa a'íjci i Felipe tijin:

—¿Jo'nyij tyeýá'nanan i páan mej mij néijmi'i tyú'cua'nyij i tyeítsee?

⁶ Ajta a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' ti'ij jaaséj je'ej ti rinyij i Felipe, ji'nye Jesús pu'ríj jamua'reeriaca'aj je'ej ti huárinyij.

⁷ Felipe pu'ij a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Ti pua'aj a'yan tyetyí'toove'ej a'chu hua'puaj anxityej i túmii, capu na'aj ci'pej tyej tyij páan huánanan tyajta je'en néijmi'caa tyú'cue'tyey.

⁸ Aj pu'ij a'ájna i Andrés, ti ajta jamuán jo'chá'canya'aj, ti ajta ihuáaria'ra' pué'een i Simón, a'íi pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

⁹ —Yaa pu pá'ri'ij huatyéjve, anxívicaa pu i páan tyí'cha'ij, ajta hua'puácaa i hue'tyéé, ajta capu ci'pej mej mij néijmi'i tyú'cua'nyij i tyeítsee.

¹⁰ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Siahuo'té'exaatye' i tyeítsee maj oorá'sej.

Jéehua pu huátu'piica'aj a'ájna, aj mu mij oorá'saca'. A'chu mu anxí ví'ra'aj ará'axcaa i tyétyacaa.

¹¹ Aj pu'ij Jesús ja'ancurái'puj i páan, ajta je'en ti'ij tyaatatyóotzi'ria'aj i Dios, aj pu'ij huo'ráai'pu'uj i maj ajo'quétima'caa. A'yaa pu cha'tána'aj huó'ruuj i hue'tyéé, a'íjma pu ajta huo'rái'ij.

¹² Mati'ij tyámua' naa juxáahuaj tyu'cuá'aj, Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa a'íjma i maj jamuán huacáj tijin:

—Siata'aj jaarái'pu' i ti avá'ítsee, ti'ij quee tyi'tíj jo'huí'tzi'in.

¹³ A'íi mu mij jaará'sii, majta je'en tya'vá'jistya'xij tamuáamuata' japuan hua'puaj sicii a'íjci jime' i ti avá'ítsee i páan ti anxívica'aj.

¹⁴ Majta a'íimaj i tyeítsee, mati'ij jaaséj a'íjci i Jesús ti a'yan huaríj, a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—Ji'ré'can jime' pu a'íin pué'een i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj, i ti yan uvé'nyesij i cháanacaj japua.

¹⁵ Ajta ti'ij i Jesús jáamua'reeri' maj a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj ca'nyéjrij jin jaata'íjtye'en ti'ij tye'entyájrutyey i rey jime', a'íi pu'ij avá'raj, ti'quij i jiríj japua áan jo'ojnyéj jusíj.

Jesús pu antáraj i jájtyij japua

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ti'ij huare'chuíxarisima'caj, a'íi mu i maj jamuán huacáj ajo'cáanyey jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij,

¹⁷ mati'ij mij báarcuj jitze atyáacáj, mej mij antáciinyey után jitze pujmua' a Capernaúm. Pu'ríj huariá'tica'risima'aj, ajta i Jesús capu aja'hua'taca'aj.

¹⁸ Aj pu'ij ca'nyíin jin huatá'aacariaca', a'íj pu jin á'xiria'ca'aj i jájtyij.

¹⁹ Mati'ij meríj anxívej nusu aráseej quiloometroj a'chu imuáj ajoju'caj, aj mu mij jaaséj ti aja'vá'ma'ca'aj a'ájna i Jesús, jájtyij japua pu huama'ca'aj, tyámua' mu mij tyu'tátziin.

²⁰ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een, caxu tyí'tziinye'ej.

21 Matí'ij mij tyámua' tyetyéej a'ájna i báarcuj jitze, camu a'chu a'tyéevi'ij mati'ij a'áa ja'rá'aj jo'maj jo'cí'ca'aj.

22 Yaa ariá'pua'aj, a'íimaj i tyeítýee i maj a'áa ja'tyúusiiria'ca'aj i Jesús jimi, a'íi mu jáamua'reeri' maj a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj jo'c'íj i báarcuj, ajta quee i Jesús hua' hua' jamuán jo'ra'ajcaa.

23 Aj mu mij séecan i báarcuj Tiberias maj ja'ráac'ij a'áa jóohuiix'ij jo'maj tyojó'cuua i tyeítýee tí'ij Jesús tyaatyóotzi'ria'aj i Dios.

24 Ajta mati'ij jaaséj tíquee aja'hua'taca'aj a'ájna i Jesús majta quee aja'hua'taca'aj a'íimaj i maj jamuán huacíj, aj mu mij i tyeítýee atyáac'ij i báarcuj jitze, mati'ij mij a'áa jó'ju' a Capernaúm, mej mij a'áa yó'huoonyij a'íjci i Jesús.

Jesús pu a'íin pu'é'een i páan i maj jin júurij muá'ra'nyij

25 Mati'ij a'áa ja'rá'aj után jitze pujmua' jo'tij ja'alaguun, a'áa mu yo'tyoj a'íjci i Jesús mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Maeestro, ¿a'najnyí yapaj rá'aj a'yájna?

26 Jesús pu a'yan tyíhuo'té'exaaj tíjin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime', siaj mua'aj a'íjci jin nyahuo ji'nye setyu'cuaj 'asta siana'aj quee tyámua' tyityaatajú'xaj, caxu a'ájna jime' siaj jaaséj je'e'j nyaj huaríj i siaj jin je'e'j tyámua' tyo'taséj.

27 Caxu a'ájna jin tyí'muarie'ej siaj sij jaamu'é'tin i cue'ráj tí jo'hui'tzij, sulu a'íjci jime' i cue'ráj tí jusén jin tyí'huí're' i siaj jin júurij xá'ju'un jusén jime'. A'íi pu a'íin pu'é'een i cue'ráj i tí jamuaatá'sij a'ájna i Dios yó'jra', ji'nye a'ájna i Dios, i tí tavástara' pu'é'een, a'íi pu néijmi'i jitzán tyu'tyá'jto'o i juyó'j.

28 A'yaa mu mij tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Tyí'tanyí juxie've' tyej tyij a'yan huárinyij je'e'j tí i Dios tyá'xie've'?

29 Jesús pu a'yan tyu'tanyú'j tíjin:

—A'yaa pu i Dios tyá'xie've' siaj jitzán tyá'antzaahuaty'e'en a'íjci jimi a'íin tí uyo'ta'ítyaca'.

30 Mati'ij mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Tyí'tanyí pataataséjratye'sij, tyej tyij jaaséeran tya-mua'antzaahuaty'e'en? ¿Tyí'tanyí jin je'e'j parinyij?

31 A'íimaj i tahuásimua'ci'ij mu jáacuaj a'íjci i maná a'ájna jo'tij quee já'tyí'tiitaca'aj, a'yájna tí'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tíjin: “A'íj pu huo'cue'ej i páan tajapúa' tí já'ma'can.”

32 Jesús pu a'yan tyíhuo'té'exaaj tíjin:

—A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' tíquee i Moisés pu tyíhuo'tá' i páan tajapúa' tí já'ma'can, sulu i nyavástara' pu tyu'tá'caa a'ájna i páan tí ji'r'é'can jime' tajapúa' já'ma'can.

33 Ji'nye a'ájna i páan i Dios tí tyu'tá'caa, a'íi pu a'íin pu'é'een tajapúa' tí já'ma'can ajta je'en júuricamej hua'tá'caa a'íjma i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua.

34 Mati'ij mij a'yan tyaatáhuaviiri' tíjin:

—Tavástara', taatá' a'náj tína'aj a'íjci i páan.

35 Jesús pu a'yan tyíhuo'té'exaaj tíjin:

—Nyáaj nu a'íin pu'é'een i páan tí júuricamej tyu'tá'caa. A'ájna i tí nye jimi yeve're'nyej, capu a'náj huataí'cuataj, ajta i tí nyéetzij jimi tyá'tzaahuaty'e', capu ajta a'náj huataí'imu'uj.

³⁶ Nyajta nyáaj nu nyeríj a'yan tyajamuaaté'exaa, caxu mua'aj tyá'tzaahuatye' tyij siajta seríj naaséj.

³⁷ Néijmi'i a'íimaj i ti Dios naatátuiire'sij, a'í mu nye jimi yeve'ré'nyesij, majta a'íimaj i maj nye jimi yeve'ré'nyesij, canu huo'ré'ityij.

³⁸ Ji'nye canu a'íjci jin yava'cáanyej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej nyej nyasíj tyá'xie've', sulu nyata'aj nyij a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've' i nyavástara', i ti unyojo'ta'ítyaca'.

³⁹ Ajta a'yaa pu tyá'xie've' a'íjna i ti unyojo'ta'ítyaca' nyaj quee séej jo'rieenyij a'íjma i ti naatátuiire'sij, sulu nyej nyij huo'tájuuritye'en a'ájna xicáara' jitze ti'ij néijmi'i tye'entyipúa'rij.

⁴⁰ Ji'nye a'yaa pu tya'ajxié'vi'ra' i nyavástara' maj néijmi'i i maj jaséjran i yójra' i Dios majta jitzán tyá'antzaahuatye'en, mej mij a'íimaj jusén jin júurij muá'ra'nyij, nyajta je'en nyáaj huo'tájuuritye'en a'ájna xicáara' ti'ij jitzán néijmi'i tye'entyipúa'rij.

⁴¹ Aj mu mij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can huatyóohuij maj tyi'huóo'ixaatye'en jujíimua'aj a'íjci jime' ti Jesús a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: “Nyáaj nu a'íin pué'een i páan jútye' ti je'cáanyej.”

⁴² Matí'ij mij a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—¿Nyiquee a'íin pué'een i Jesús i ti yójra' pué'een a'íjci i José? Ityáj tu jamua'tyej i táatajra' tyajta i náanajra'. ¿Ji'nye ti'ij a'yan tyí'xaj yee jútye' nu je'cáanyej?

⁴³ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—Caxu che' je'ej tyúu'ixaatye'ej.

⁴⁴ Capu i'rij ti a'tíj yeve'ré'nyej nye jimi, tìpua'aj quee i Dios ti unyojo'ta'ítyaca' ca'nyijra'aj jaatá'an ti'ij a'yan huárinyij, nyáaj nu jaatájuuritye'sij a'ájna xicáara' ti jitzán néijmi'i tye'entyipúa'rij.

⁴⁵ A'yaa mu tyo'yú'xaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj tíjin: “Dios pu néijmi'caa tyí'mua'tyej.” A'íj pu jin a'íimaj i maj janamua'j i nyavástara', majta a'íj jitze tyúu'iteeritye', a'í mu nye jimi yeve'ré'nyesij.

⁴⁶ Capu a'yan huatóomua'aj ti a'tíj arí jaaséj i nyavástara', sulu a'íi pu jaaséj i ti a'íjna jitzán eeráma'can i Dios.

⁴⁷ A'yaa nu tzáahuatyi'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' tíjin a'tíj ti tyá'tzaahuatye', a'íi pu jusén jime' júurij ja'mej.

⁴⁸ Nyáaj nu a'íin pué'een i páan ti júuricamej tyu'tá'caa.

⁴⁹ A'íimaj i já'muahuasimua'ci'ij a'íi mu jáacuaj a'íjci i maná a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj, majta je'en a'yan cha'taj mana'aj tyityáacuij,

⁵⁰ nyajta nyáaj a'íj nu já'mua'ixaatye' i páan jútye' ti je'cáanyej, ajta a'tíj ti a'íj huácua'nyij i páan, capu mui'nyij.

⁵¹ Nyáaj nu a'íin pué'een i páan ti júurij jútye' ti je'cáanyej, a'tíj ti jacua'nyij a'íjci i páan, a'íi pu jusén jin júurij ja'mej. Ajta a'íjna i páan i nyaj jaatámu'vejritaj, a'íi pu a'íin pué'een i nyaj jatyáhue'ra'. A'yaa nu tyaatámu'vejritaj mej mij júurij muá'ra'nyij a'íimaj i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua.

⁵² Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu huatyóohuij maj tyi'huóo'ixaatye'en séej jamuán majta séej, a'yaa mu tíjin:

—¿Ji'nye tyí'rij ti a'múu'juhué'ra' táacue'tyej?

⁵³ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tijn tipua'aj sequée jáacua'nyij i hue'ria'ra' a'íjci i yójra' i Dios, siajta quee jaayé'en i xúuria'ra', caxu jusén jin júurij xá'ju'un.

⁵⁴ A'íjna i ti jáacua'nyij i nyahue'ra' ajta jaayé'en i nyaxúure', a'íi pu jusén jin júurij ja'mej, nyáaj nu nyij jaatájuuritye'sij a'ájna xicáara' tí'ij jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij.

⁵⁵ Ji'nye a'íjna i nyahue'ra' a'íi pu pué'een i cue'ráj ti jitzán eeráma'can i júuricamej, ajta i nyaxúure' a'íi pu a'íin pué'een i maj jaayé'en tzáahuatyi'ra'aj jime'.

⁵⁶ A'íjna i ti jacua'nyij i nyahue'ra', ajta jaayé'en i nyaxúure', a'íi pu nye jimi huatyá'itzeere'ej, nyajta je'en nyáaj jimi huatyá'itzeere'ej.

⁵⁷ A'íjna i nyavástara', i ti unyojo'ta'ityaca', a'íi pu júurij, nyajta nyáaj a'íj nu jitze ma'can júurij, a'yaa pu cha'tána'aj ij, a'íjna i ti nye jimi tyí'cua'caa, a'íi pu nye jitze ma'can júurij ja'mej.

⁵⁸ A'íj nu já'mua'ixaatye' i páan jútye' ti je'cáanyej. A'íjna i páan capu a'yan een tí'ij a'íjna i maná i já'muahuasimua'ci'ij maj jáacuj, ajta mat'ij jaacua'aj a'yaa mu cha'mana'aj tyityáacuij, ajta a'táj ti jacua'nyij a'íjci i páan, a'íi pu júurij ja'mej jusén jime'.

⁵⁹ A'yaa pu tyihuo'muá'tyey a'ájna jo'maj jóosi'rihua'aj a Capernaúm.

Mue'tíj mu i maj jamuán huacíj jaatáxaahuataca' i Jesús

⁶⁰ Mat'ij a'yan tyáanamujri', mue'tíj mu i maj jamuán huací'ca'aj i Jesús a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—A'íjna i ti jatyáxajta jéehua pu tyési' tyej tyij a'yan huárinyij, ¿a'tanyij pújoorej tí'ij a'yan huárinyij?

⁶¹ Ajta a'íjna i Jesús, tí'ij jáamua'reeri' maj a'yan tyúu'ixaatya'ca'aj, a'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tijn:

—¿Nyi je'ej pua'aj jamuaatá'aj i nyaj jaataxájtaca'?

⁶² ¿Ji'nye tya'ra'nyíche', tipua'aj nyéetzij sianaaséj nyaj jó'ra'nyij u tajapuá jó'nyaj anaquéj jó'catyíi?

⁶³ A'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu júuricamej tyu'tá'caa, ajta a'íjna i siaj jatyáhue'ra' capu tyi'táj huiire'. Ajta a'íjna i nyúucarij i nyaj jamuáa'ixaa a'íi pu a'íin pué'een i júuricama'ra' i Dios, ajta jamuatá'caa siaj sij jusén jime' júurij xá'ra'nyij.

⁶⁴ Ajta séecan mu ja'mua jimi séejre' i maj quee tyá'tzaahuatye'.

A'yaa pu tyihuo'té'exaa i Jesús, ji'nye a'íi pu arí jamua'reeriaca'aj a'tyán maj pué'eenye'ej i maj quee tyá'tzaahuatye', ajta a'táj ti a'íin pué'eenye'ej i ti a'íj tyu'tátuiire'sij.

⁶⁵ A'íj pu jin a'yan ajta tyihuo'té'exaa tijn:

—A'íj nu jin a'yan tyajamuaaté'exaa tiqee i'ríj ti a'táj nye jimi yeve're'nyej, tipua'aj quee i Dios ca'nyíjra'aj jaatá'an tí'ij a'yan huárinyij.

⁶⁶ Tí'ij na'aj a'ájna ímuáj, mue'tíj mu i maj Jesús jamuán huací'ca'aj jaatáxaahuataca', camu mij che' jamuán huací'ca'aj.

⁶⁷ Jesús pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' a'íjma i maj jamuán huacíj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej tijn:

—¿Nyi siajta mua'aj seríj naatáxahuataj?

⁶⁸ Ajta a'íjna i Simón ti ajta Pedro ántyapuaj, a'yaa pu tyaaté'exaa tijn:

—Tavástara', ¿a'tanyíj jimi utyo'ju'uj tá'ju'un? A'nyúuca pu jitze séejre' i tyaj jin júurij tá'ra'nyij jusén jime'.

⁶⁹ Ityáj tu tyeríj ajimi tyá'tzaahuatye', tyajta a'yan tyá'mua'reej paj muáaj a'ín pué'een i Dios ti jimi jo've'e'.

⁷⁰ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—¿Nyí nyequee nyáaj jamua'antyíhuoo mua'ajmaj mu siaj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej? Ajta síj ti ja'mua jitze ajtyáma'can, tyiyáaru' pu jitzán séejre'.

⁷¹ Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca' i Jesús, a'íj pu tyáxajtasime'ej i Judas, i ti yójra' pué'een a'íjci i Simón ti Iscariote tye'entyímu'taca, ji'nye a'íi pu a'ín pué'een i ti aviítzij jin tyu'tátuiire'sij a'íjci i Jesús, tyij ajta i Judas hua' jitze ajtyáma'cantaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

7

Camu jimi tyá'tzaahuatye' i ihuáamua'mua' i Jesús

¹ Ti'ij a'yan tyu'ríj, a'áa pu jó'yi'caaj a'íjna i Jesús a'ájna a Galilea. Capu jaxie'va'ca'aj ti a'áa jo'tyávaacaj a Judea, ji'nye a'íimaj mu jahuooca'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can mej mij jaajé'caj.

² Ajta ari tyí'vejri'taca'aj a'ájna mati'ij tyí'ye'estyahua'aj a'íjci jime' i ináamuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can,

³ a'íimaj mu i ihuáamua'mua' a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Capáj a'yan a'itzaaj, áricuj a'ájna a Judea, mata'aj mij i maj a jamuán huaci'ij a'áa maj já'sejre' jaaséj je'ej paj tyi'tíj jin ricíj.

⁴ Ji'nye tipua'aj a'tíj a'yan tyá'xie've'ej mej mij néijmi'i jáamua'tyij, capu aviítzij jin tyí'muarie'. Ajta a'yájna pati'ij períj ricíj, jéetze' pu tyámua' naa paj huot'aséjratye'en néijmi'caa i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua.

⁵ Majta a'íimaj i ihuáamua'mua' camu ja'tzaahuatya'ca'aj a'íjci i Jesús.

⁶ Jesús pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Capu eexúj a'ájna atyojo're'nyej a'tzáaj ti huaxá'pui' nye jimi, ajta ja'mua jimi a'náj ti na'aj pu xá'pui'.

⁷ A'íimaj i maj yan séejre' i cháanacaj japua capu je'ej tyí'rij mej mij mua'ajmaj jamuájcha'íiria'aj, ajta nyéetzij mu xaa nyéjcha'íire', ji'nye nyáaj nu huá'sejratye' ti je'ej pua'aj een je'ej maj tyi'tíj uurej.

⁸ Séricuj mua'aj jo'maj tyeje'ye'estej, canu nyáaj ujó'yi'ij, ji'nye capu eexúj nye jimi huaxá'pui'.

⁹ A'yaa pu tyihuo'te'exáatye'ej, ti'ij ij a'áa jo'tyá'itzee a'ájna a Galilea.

Ti'ij Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj jo'maj a'íjci ja'ye'estej i ináamuaj

¹⁰ Ajta mati'ij jo'cáj i ihuáamua'mua', Jesús pu ajta ujó'mej jo'maj tyejé'yi'istej, ajta capu juséerataj ujó'mej, sulu aviítzij pu jin a'yan huaríj.

¹¹ Majta i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íi mu jahuooca'aj a'íjci i Jesús, a'yan metyi'xáataj tijin:

—¿Jo'nyij je'ej je'en a'íjna i a'tíj?

¹² Jéehua mu i tyeítyee jaxajtaca'aj a'íjci i Jesús. Séecan mu a'yan tyí'xajtaca'aj tijin: “Tyámua' pu tyí'tyevij”, majta séecan a'yan

tyí'xajtaca'aj tijin: "Capu tyámua' ricij, a'íi pu huá'cuanamuaj i tyeítyee."

¹³ Ajta capu a'tíj óoca'nyajca'aj ti jéjre'citze' jaataxaj a'íjci i Jesús, ji'nye mahuá'tziñya'ca'aj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

¹⁴ Matí'ij meríj jé'ta' joojú'caj i maj jin tyí'ye'estej, aj pu'ij Jesús utyájrurij u tyeýúuj tzajta' ajta je'en huatyóochej ti tyihuó'mua'tyej.

¹⁵ Je'ej mu tyo'taséj a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu mij tyí'xajtaca'aj tijin:

—¿Ji'nye tí'ij a'mújna jéehua tyu'yí'tin, ma'ajta quee a'náj tyi'huóomua'aj?

¹⁶ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'íjna i nyaj jin tyaja'muamua'tyej canu nyasíj jájtyo, sulu a'íi pu naatá' i ti unyojo'ta'ítyaca'.

¹⁷ Típua'aj a'tíj jaxie'va'aj tí'ij a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tya'axié'vi'ra', a'íi pu jamua'reeren típua'aj i Dios jimi já'ma'cantaj nyaj jin tyaja'muamua'tyej na'ríj nyasíj nyana'aj jájtyo.

¹⁸ A'íjna i ti a'íjci tyáxajta je'ej ti jusíj tyéejtyoj, a'yaa pu tyá'huoo tí'ij jusíj tyámua' huatóosejrata, ajta a'íjna i ti a'yan tyá'huoo tí'ij tyámua' tyaatá'an a'íjci i ti uyo'ta'ítyaca', a'íi pu jí're'can jime' tyí'xaj, ajta quee je'ej tyí'rij tí'ij a'tíj je'ej pua'aj tyá'xajta.

¹⁹ ¿Nyiquee a'yan tyí'ja'yájna ti i Moisés ja'mua jimi jaatyájto i nyúucaríj i siaj jin tyí'ijta? Ajta capu a'tíj ti ja'mua jitze ajtyáma'can ja'tzaahuatyee'. ¿Ji'nye een jime' setyá'xie've' siaj sij naajé'caj?

²⁰ A'yaa mu i tyeítyee tyityaatanyúj tijin:

—Tyiyáaru' pu atzájta' séejre'. ¿A'tanyíj muaje'catamui'ij?

²¹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Néijmi'i xu mua'aj je'ej tyityo'tóomuajtyaca' nyati'ij tyi'tíj tyámua' huáruuj a'ájna xicáara' i siaj jitzán juso'pii.

²² Ajta a'yájna, Moisés pu jamuaata'íj siaj ja'antyísiichixi'in i junavíj (ajta quee i Moisés jitze je'ráma'can, sulu Dios pu jaatyájto a'íjma jimi i já'muahuasimua'ci'ij), mua'aj xu sij a'yan tye'entyisi'chej i navíira' i unyáaque'ej ti tyáati' a'ájna xicáara' siaj jitzán juso'pii.

²³ Ajta a'yájna tyij a'íjna jime' siaj quee jaxie've' siaj ootyá'itzeere'en a'íjci jitze i nyúucaríj Moisés ti jaatyájto, siaj sij ja'antyisi'chej i navíira' i unyáaque'ej a'ájna xicáara' siaj jitzán juso'pii, ¿ji'nye siaj sij nye jimi huatanyínyu'cacuca' nyati'ij séej i tyévij tyú'huaaj a'ájna xicáara' siaj jitzán juso'pii?

²⁴ Caxu a'íjna jin a'yan tyihuá'xijtye'ej je'ej ti síj huasé'rin. Siati'íjtá séej á'xijtye'ej, a'yaa xu huárinyij je'ej ti tyí'tyéevijtij tzaahuatyí'ra'aj jime'.

Jesús pu jaxaj jo'tij je'ráma'can

²⁵ Séecan i maj a'áa já'chajca'aj a Jerusalén, a'íi mu huatyóohuij maj a'yan tyi'huóo'ihuo' tijin:

—¿Nyiquee a'múu a'íin pué'een i maj jahuoo mej mij jaajé'caj?

²⁶ A'mána'aj jéjrista' huatyéjve tyihua'ixáatyee'ej, ajta quee a'tíj je'ej tyé'jee. ¿Nyiquíj meríj a'íimaj i maj tyityatatyíj ja'antzaahuaj ti a'múu jí're'can jime' a'íin pué'een i Ciriístu'?

²⁷ Ajta ityáj tu jamua'reej jo'tij já'ma'can a'mújna, ajta tí'ij i Ciriístu' ya'uvé'nyej, capu a'tíj jamua'reeriaj ja'mej jo'tij já'ma'can.

28 Tì'ij i Jesús a'yan tyáanamuaajri', ajta óoche' tyihua'mua'tyáacaj u tyeýúuj tzejta', a'yaa pu'ij ca'nyíin jin tyu'taxájtaca' tjin:

—Nyí mua'aj sényamua'tyej nyí siajta jamua'ree jó'nyaj já'ma'can. Ajta canu nyasíj nyana'aj mujo've'mej, sulu a'íj nu jitze ma'can mujo've'mej i ti unyojo'ta'ityaca', síj ti i'rij siaj jimi tyú'ca'nyej siajta mua'aj caxu jamua'tyej.

29 Nyáaj nu xaa jamua'tyej, ji'nye a'íj nu jitze eeráma'can, ajta a'ín unyojo'ta'ityaca'.

30 Aj mu mij tyu'tatyésej maj jaatyéevi', ajta capu a'tíj ahuóoca'an ti a'yan huárinyij, ji'nye capu eexúj jimi tyá'róo'astyaaca'aj.

31 Mue'tíj mu jimi tyá'antzaahuaj, majta a'yan tyí'xajtaca'aj tjin:

—Tì'ij ya uvé'nyej i Ciríistu', ¿nyiquij quee jéetze' tyámua' tyí'uurej quee a'mújna mu a'tíj?

A'íimaj mu i fariseos tyí'tyese' mej mij jaatyéevi' a'íjci i Jesús

32 Majta i fariseos a'íi mu huó'namuaajri' i tyeítyee maj a'yan tyá'xajtaca'aj a'íjci i Jesús, aj mu mij a'íimaj majta i puaaríj maj tyí'ijtye' xantáaru' huata'ityaca' mej mij jaatyéevi'.

33 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tjin:

—A'yaa nu nyooj ja'mua jamuán séeria'aj na'mej, aj nu nyij tányij jó'ra'sij a'íjci jimi i ti unyojo'ta'ityaca'.

34 Mua'aj xu nyahuonyij, ajta caxu nyetyoonyij, ji'nye capu je'ej tyí'riitaj ja'mej siaj a'áa jó're'nyej jó'nyaj je'ej je'éenya'aj na'mej.

35 Aj mu mij i maj Israel jitze ajtyáma'can huatyóohuij maj tyí'huó'ihuo' séej jamuán majta séej a'yan tjin:

—¿Jo'quíj jo'méj a'mújna, tì'ij quee i'riitaj ja'mej tyaj jáatyoonyij? ¿Nyiquij a'íjma jimi jo'ma'aj ja'mej i maj séej chuéj japua ja'chej, tì'ij a'íjma tyú'mua'tyej i maj quee tyá'tzaahuatye'?

36 ¿Ji'nye jaatamua'aj a'íjci i nyúucarij ti a'yan yee: “Mua'aj xu nyahuonyij, siajta quee nyetyoonyij, ji'nye capu je'ej tyí'rij siaj a'áa jó're'nyej jó'nyaj je'ej je'éenya'aj na'mej”?

Jesús pu huo'tajé mej mij jimi a uré'nyej

37 Tì'ij arí tye'entyipua'risima'caj i maj tyí'ye'estyaa, a'ájna xicáara' jitze i ti jéetze' juxie've'. A'ájna xicáara' jitze pu i Jesús huatyéechaxij, tì'quíj ca'nyíin jin tyu'taxájtaca' a'yan tjin:

—Típua'aj a'tíj i'mu'uj, che' nye jimi yeve're'nyej, tì'ij huaye'en.

38 Ajta a'íjna i ti nye jimi tyá'tzaahuatye', a'yájna tì'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tjin: “A'íj pu tzejta' séeria'aj ja'mej a'íjna i jájtyij ti júuricamej tyu'tá'caa.”

39 A'yaa pu i Jesús tyu'taxájtaca', a'íjma jimi i maj tyá'antzaahuatye'sij tì'ij ajta hua' jimi huatyá'itzeere'ej i júuricama'ra' i Dios, ji'nye capu eexúj i júuricama'ra' i Dios hua' jimi séjria'ca'aj, ji'nye capu eexúj i Jesús tajapua' jo'ojnyájca'aj tì'ij i Dios ju júuricamej ujo'ta'ityej.

Séecan mu i tyeítyee ajtacíj

40 Séecan mu i tyeítyee a'áa jo'tyú'uuca'aj i maj a'yan tyu'taxájtaca' mati'ij jáanamuaajri' tjin:

—A'yaa pu tyí'ja'yájna ti a'múu a'ín pué'een i ti tyí'xaj i Dios jitze ma'can.

41 Majta séecan a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i Ciriístu'.

Majta séecan a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—Capu a'íin pué'een, ji'nye capu i'ríj ti i Ciriístu' a'áa já'ma'cantaj a Galileea

42 A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti i Ciriístu' a'íj jitze eeráanyesij i David, ajta ti a'áa ja'ma'caantaj ja'mej a Belén, jo'tij ajta já'ma'cantaca'aj a'íjna i David.

43 A'íj mu jin séecan ajtacíj i tyeítyee a'íjci jime' je'ej ti i Jesús tyu'taxájtaca'.

44 Séecan mu jaxie'va'ca'aj maj jaatyéevi', ajta capu a'tíj a'yan huaríj.

A'íimaj i maj tyityatatyíj camu ja'tzaahuatya'ca'aj i Jesús

45 Majta a'íimaj i maj tyí'cha'íj i tyeyúuj tzajta', a'íi mu a'áa jo'r'é'nyej hua' jimi i maj tyeyúuj tzajta' tyí'ijta majta i fariseos jimi, a'yaa mu mij a'íimaj tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye sequée uya'ráaja?

46 Majta a'íimaj i maj tyí'cha'íj, a'yaa mu tyihuo'té'exaa tijin:

—Capu a'náj a'tíj a'yan tyu'xájtaca' ti'ij a'íjna.

47 Aj mu mij i fariseos a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—¿Nyi arí ajta mua'ajmaj jamuáacuanamuaj?

48 ¿Nyi quij arí sáij i ti tyí'ta'ijtye' ja'antzaahuaj a'íjci, na'ríj sáij ti fariseo pué'een?

49 Majta a'íimaj i tyeítyee, camu yó'itej je'ej ti tyé'yu'si' a'íjci jitze i yu'xarij Moisés ti jaatyájtóo, a'íi mu meríj jo'vátzij.

50 Ajta i Nicodemo i ti arí séej i Jesús jimi ja'tanyájca'aj, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

51 —A'yájna ti'ij tyí'ta'ijtye' i yu'xarij, a'yaa pu tyá'xaj tiquee je'ej tyí'rij tyaj a'tíj ooxíjtye'en, tyequée mí'een tye'e'íhuo'ran tyej tyij jaanamuáaran je'ej ti tyi'tíj jin ricíj.

52 Mati'ij mij a'íimaj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Nyi pajta muáaj a'áa já'ma'can a Galileea? Ahua'mua'tyej i yu'xarij aj paj jamua'reeren tiquee a'tíj a'áa já'ma'can a Galileea ti Dios jitze ma'can tyí'xaj.

53 Mati'ij mij jo'cixij sáij ajta sáij jo'maj jo'cháatimee.

8

A'íjna i íiti' ti huóoxana'cirej

1 Ajta i Jesús a'áa pu jo'mej jo'tij jiríj jo'tacá'aj ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Aseitúunajrimi,

2 yaa ariá'pua'aj, ti'ij oochán eere'nyáaj i xicáj, ajtáhua'aj pu utyájrurij u tyeyúuj tzajta'. Majta je'en i tyeítyee ajtyáxiiriaca' jimi, aj pu'ij ooyíxij ti'quij huatyóochej ti tyihuo'mua'tyej.

3 Majta a'íimaj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, majta i fariseos, a'íi mu íitaj aje'r'é'nyijtye, i maj a'yan tyeetyéevi' ti'ij ooj juxána'ciria'caj séej jamuán i tyáataj. A'áa mu mij jé'ta' yo'táraj jo'maj ja'tyúusiiria'ca'aj i tyeítyee,

4 mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús tijin:

—Maestro, a'yaa mu tyeetyéevi' a'mújci mu íitaj ti'ij ooj juxána'ciria'caj.

⁵ Ajta a'íjna i Moisés a'yaa pu tyu'ta'íjtaca' i yu'xarij jitze ti a'yan tyúuxie've' tyaj tyetyéj jin jaatyáto'sixi'in tyej tyij jaajé'caj, a'tíj tina'aj íitaj ti a'yan rijcaj. ¿Ari muáaj ji'nye petyí'xaj?

⁶ A'yaa mu a'íimaj tyaata'íhuo'ri' mej mij a'íjci jin ja'antyimué'tin, ti'íj huatá'riitarej maj tyi'tíj jitzán ujpua'ritye'en. Ajta i Jesús a'íi pu ecóotutaca', ti'quij huatyóochej ti juxityéj jin tyo'yú'xaj a chóota'.

⁷ Majta móoche' a'yan tyé'íhuo'raca'aj, aj pu'ij i Jesús huatyéechaxij ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—A'íjna i tiqúee tyi'tíj jin á'ítzeere' ajta quee tyi'ijxána'cira'aj, che' a'íin anaquéej jaatato'oj i tyetyéj jime'.

⁸ Aj pu'ij ajtáhua'aj ecóotutaca' ajta tye'ej yú'xajraa a chóota'.

⁹ Mati'íj a'yan tyáanamua'jri' je'ej ti i Jesús tyu'taxájtaca', aj mu mij jo'cixij síij ajta síij, anaquéej mu a'íimaj jo'c'íj i maj jéetze' huásij. Ti'íj i Jesús jusíj na'quij a'áa jo'tyá'ítzee a'íjci jamuán i íitaj ti a'áa jo'tácatyíi,

¹⁰ aj pu'ij Jesús huatyéechaxij ajta a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Íiti', ¿jo'nyij je'ej mé'een i maj a jitze tyi'pua'ritye'?

¹¹ Aj pu'ij i íiti' a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Nyavástara', capu ma' a'tíj ti nye jitze tyi'pua'ritye'.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Canu nyajta nyáaj tyi'tíj a jitze pua'ritye', áricuj jó'ra', capáj che' jaxana'círia'aj.

Jesús pu a'íin pué'een i ti jin huányeeri'ij úyan i cháanacaj japua

¹² Aj pu'ij i Jesús ajtáhua'aj a'yan tyihuo'té'exaaj i tye'ityee tíjin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een i ti jin huányeeri'ij úyan i cháanacaj japua, a'íjna i ti nyaj jamuán jo'cha'can, a'íj pu jimi séeria'aj ja'mej i tatzárij ti júuricamej tyu'tá'caa, capu ij a'náj tíca'riste' jo'chá'canya'aj ja'mej.

¹³ Mati'íj mij i fariseos a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Muáaj paj asíj tyá'xajta, a'íj pu jin quee tyi'tíj huíire' je'ej paj asíj tyi'tyá'xajtaj.

¹⁴ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Í nyaj jin tyé'nyaxajta tyi'huíire', tyij nyajta nyasíj nyana'aj tyényaxajtaj. Ji'nye nyáaj nu jamua'reej jó'nyaj je'ráma'can ajta jó'nyaj jooméj, siajta mua'aj caxu jamua'reej.

¹⁵ A'yaa xu mua'aj tyihua'xijtye' je'ej siaj jujímua'aj tyéejtyoovej. Nyajta nyáaj, canu a'tíj ja'xijtye',

¹⁶ ajta tipua'aj a'tíj no'xijtyej, a'íj nu jin ja'xijtye'en i ti ji're'can jime', ji'nye canu nyasíj je'ej tyéejtyoj, sulu a'íi pu i nyavástara' i ti unyojo'ta'ítyaca' huá'xijtye'en.

¹⁷ A'yaa pu tyé'yú'si' a'íjci jitze i nyúucarij i siaj jin tyi'íjta ti a'ájna tyi'huíire' tipua'aj mahua'puaj tyi'tíj muaataxáj.

¹⁸ Nyáaj nu a'íin pué'een i nyaj nyasíj tyényaxajtaj, ajta i síij ti a'yan tyi'nyetyáxajta, a'íi pu a'íin pué'een i nyavástara' i ti unyojo'ta'ítyaca'.

¹⁹ Aj mu mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Jo'nyij je'ej jé'een i ti avástara'?

Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Caxu mua'aj nyamua'tyej a'tíj nyaj pué'een, caxu sij siajta jamua'tyej i nyavástara', tipua'aj nyéetzij sényamua'ajca, a'yaa xu sij siajta tya'mua'tyéече'en i nyavástara'.

²⁰ A'yaa pu i Jesús tyu'taxájtaca' tí'ij ooj tyihua'mua'tyáacaj u tyeyúuj tzajta', a'ájna véjri' jo'maj yá'si'rii i túmii. Ajta capu a'tíj jaatyéevi', jí'nye capu eexúj atyojo'ré'nyajca'aj a'tzáaj tí a'yan tya'tácatyíij jími.

Jó'nyej nyáaj jooméj, capu i'ríj siaj mua'aj a'áa joojú'un

²¹ Ajtáhua'aj pu i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Nyáaj nu jo'mej, mua'aj xu sij nyahuonyij, ajta a'íj xu jin cui'nyij i siaj á'itzeere' i Dios jími. Jó'nyej nyáaj jooma'aj na'mej, capu i'ríj siaj mua'aj a'áa jo'ré'nyej.

²² A'íimaj i maj Israel jíitze ajtyáma'can mu a'yan tyu'taxájtaca' jíjin:

—¿Nyíqúij a'yan tyí'mua'tzej tí huóoje'caj, tí'ij a'yan tyí'xaj yee tí quee i'ríj tyaj a'áa jo'ré'nyej jo'tíj jooma'aj ja'mej?

²³ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Mua'aj xu yan ma'can, nyajta nyáaj jútye' nu já'ma'can, mua'aj xu hua' jíitze ajtyáma'can i maj yan séejre' i cháanacaj japua, nyajta nyáaj canu hua' jíitze ajtyáma'can.

²⁴ A'íj nu jin a'yan tyajamuaaté'exaa siaj a'íjna jin cui'nyij i siaj jin ootyá'itzee i Dios jími, jí'nye tipua'aj sequee tyá'tzaahuatye'ej nyaj a'íin pu'éen i Dios tí uyo'ta'ítýaca', a'íj xu jin cui'nyij i siaj jin huóoxana'cirej.

²⁵ Aj mu mij a'yan tyaata'íhuo'ri' jíjin:

—¿A'tanyíj paj pu'éen?

Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Anaquéecan jíime', ¿jí'nye tyí'tíj tyúuxie've' nyej nyij ja'mua jamuán tyí'tyáxajtasime'en?

²⁶ Jéehua nu ja'mua jíitze ma'can tyu'taxájtaj nyajta jéehua jamua'xíjtye'en, ajta a'íjna i tí nyojo'ta'ítýaca', a'íi pu tzáahuatyi'ra'aj jin tyí'xaj, ajta a'íjna i nyej nyáaj huá'ixaatye' i maj yan japuan séejre' i cháanacaj japua, a'íi pu'uj tána'aj pu'éen i nyaj jáanamujri' a'íjci jími i tí unyojo'ta'ítýaca'.

²⁷ Majta a'íimaj camu yo'itéej muá'raa tí a'íj jíitze ma'can tyihua'ixaatya'ca'aj i juvástara'.

²⁸ A'íj pu jin a'yan tyihuo'té'exaa jíjin:

—Siatí'ij mua'aj na'ajriáj nyéetzij i nyaj yójra' pu'éen i Dios, aj xu sij jamua'reeren nyej nyáaj a'íin pu'éen i Dios tí uyo'ta'ítýaca', nyajta quee tyí'tíj jin je'ej ricíj i nyej nyasíij nyana'aj jájtyo, sulu a'íj nu'uj huá'ixaatye' je'ej tí i nyavástara' tyinaamuá'tyej.

²⁹ Jí'nye a'íjna i tí unyojo'ta'ítýaca' a'íi pu nyaj jamuán yésejre', capu i nyavástara' a'náj juséentacan yanúuriej, jí'nye a'náj tína'aj nu a'yan ricíj je'ej tí a'íj tya'ránajchi.

³⁰ Tí'ij i Jesús a'yan tyu'taxájtaca', mue'tíj mu jími tyá'antzaahuaj.

I yójmua'mua' i Dios majta i maj a'íj jími tyí'húire' i tí je'ej pua'aj een

³¹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa a'íijma i maj Israel jíitze ajtyáma'can i maj jími tyá'antzaahuaj jíjin:

—Típua'aj tyámua' setyityaajú'un a'íjci jíitze i nyúucarij i nyaj nyeríj jamuáa'ixaa, aj xu nyaj jamuán huací'ca'aj xá'ju'un,

³² mua'aj xu jamua'reeren i tí jí're'can jíime' a'yan tyi'ja'yájna, a'íj xu jin juxáahuaj mahuací'ca'aj xá'ju'un.

33 Matí'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijn:

—It'yáj tu Abraham jitze eeráma'can, tyajta quee a'náj séecan jimi ca'nyéjrij jin tyu'tyáhuu, ¿ji'nye pej pij muáaj a'yan tyí'ta'ixaatye' tyaj taxáhuaj mahuací'ca'an?

34 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijn:

—A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' ti a'táj tina'aj ti ootyá'itzeere'en i Dios jimi, a'í pu ca'nyéjrij jin tyí'huüre' a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj een.

35 A'íjna i ti ca'nyéjrij jin tyí'muarie' capu jusén jin huatyá'itzeere'ej i ti jimi tyí'muarie', ajta a'íjna i ti yójra' pué'een, a'í pu hua' jamuán huatyá'itzeere'ej i jutyétyeristyamua' jimi jusén jime'.

36 A'íj pu jin tipua'aj i yójra' i Dios jamui'ráatoonyij siaj sij juxáahuaj huací'ca'aj, a'yaa xu juxáahuaj tyityaací'ca'aj xá'ju'un.

37 Nyáaj nu jamua'reej siaj Abraham jitze eeráma'can, siajta a'yan tyá'xie've' siaj naajé'caj, ji'nye caxu ná'tzaahuatyé' je'ej nyaj tyajá'mua'ixaatye'.

38 A'íj nu nyáaj já'mua'ixaatye' je'ej ti i nyavástara' tyinaamuá'tyey, a'yaa xu sij siajta mua'aj huárinyij je'ej siaj tyáanamujri' i juvástara' jimi.

39 Matí'ij mij a'yan tyityaatanyúj tijn:

—A'í pu it'yájma tavástara' i Abraham.

Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tijn:

—Típua'aj mua'aj jí're'can jime' yójmua'mua' siaj pué'eenye' a'íjci i Abraham, a'yaa xu sij siajta rinyíiche' je'ej ti a'ín huaríj.

40 A'yaa pu'ij, tyij nyajta nyeríj jamuáa'ixaa i ti a'yan tyí'ja'yájna, i Dios ti naamuá'tyey, mua'aj xu sij jaxie've' siaj naajé'caj. Ajta i Abraham capu a'náj a'yan huaríj.

41 Mua'aj xu sij a'yan cha'taj siana'aj ricij tí'ij i ja'muavástara'.

A'yaa mu mij a'íimaj tyityaatanyúj tijn:

—Catu it'yáj a'íjma jitze huanánie'huaca' i maj jujímua'astaca'aj, síj pu'uj a'ín pué'een i ti tavástara', a'í pu a'ín pué'een i Dios.

42 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijn:

—Típua'aj jí're'can jime' Dios ja'muavástara' pué'eenye', mua'aj xu nyaxie've' xá'ju'un, ji'nye nyáaj nu a'íjci jimi jo've'mej ya' nyej nyij huatyéjve. Canu nyasíj mujo've'mej, sulu Dios pu unyojo'ta'ityaca'.

43 ¿Ji'nye tí'ij quee ja'mua'i'riitye' siaj yo'itéej xá'ra'nyij i nyaj já'mua'ixaatye'? Caxu nyojo'ítej, ji'nye caxu janamuaj i nyúucarij nyaj já'mua'ixaatye'.

44 A'í pu mua'ajmaj ja'muataataj i tyiyáaru', mua'aj xu a'íj jitze ajtyáma'can, a'yaa xu sij ricij je'ej ti a'ín tyá'xie've'. A'í pu i tyiyáaru' tyí'tyacui'caa tí'ij na'aj jájcua'j imuáj. Capu a'íjna jitze séejre' i ti jí're'can jime', a'íj pu jin hue'tzij tyí'xaj. Tí'ijta tyí'hue'taj, a'yaa pu tyaataxájta cuxáa a'yan tyí'ja'yájna, ji'nye huápu'íj pu tyí'hue'tacaa, a'í pu a'ín pué'een i hua' táataj i maj tyí'hue'tacaa.

45 Nyajta nyáaj a'íj nu já'mua'ixaatye' i ti jí're'can jime', a'íj xu jin mua'aj quee ná'tzaahuatyé'.

46 ¿A'tanyíj mua'ajmaj ti jitze ajtyáma'can huatóoci'puaj ti naaté'exaatye' tyí'táj nyaj jin á'itzeere'? Ajta típua'aj a'íj

nyaja'mua'ixaatye' i ti ji're'can jime', ¿ji'nye een jime' sequée ná'tzaahuatye'?

⁴⁷ A'íjna i ti Dios jitze ajtyáma'can, a'í pu janamuaj je'ej ti Dios tyí'xaj, siajta mua'aj caxu i Dios jitze ajtyáma'can, a'í xu jin quee janamuajracuj i nyúucaria'ra'.

Cirústu' pu anaquéej huataséjre quee a'íjna i Abraham

⁴⁸ Aj mu mij a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna je'ej tyaj tyí'xaj paj muáaj Samaaria já'ma'can ajta i tyiyáaru' a tzajta' séejre'.

⁴⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Capu tyiyáaru' nyaj tzajta' séejre'. A'yaa nu ricij nyej nyij jaatyátzaahuatye'en i nyavástara', siajta mua'aj, caxu tzáahuatyi'ra'aj nye jimi tyícha'ij.

⁵⁰ Canu nyáaj jahuoo nyej nyij nyasíj tyámua' tyu'tányaxaj, sulu síj pu a'yan tyá'huoo, a'í pu'ij a'ín pué'een i ti tzáahuatyi'ra'aj jin tyíhuá'xijtye'.

⁵¹ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime' tijin a'íjna i tyá'tzaahuatye' je'ej nyaj tyajá'mua'ixaatye', capu a'náj mu'nyij.

⁵² A'yaa mu mij tyityaatanyúj a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can tijin:

—Íijij tu tyeríj tyámua' tyá'mua'reej ti a'yan tyi'ja'yájna ti tyiyáaru' a'tzajta' séejre'. A'íjna i Abraham majta i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj a'í mu néijmi'i huácuuj, pajta muáaj a'yaa paj tyí'xaj tijin: “A'íjna i ti ja'tzaahuatye' i nyenyúucaa, capu a'náj mu'nyij.”

⁵³ ¿Nyiquij muáaj jéetze' va'cán jin petyí'tyéjvee quee i tataataj Abraham? A'í pu huamuí', majta i maj Dios jitze ma'can tyí'xajta'ca'aj, a'í mu majta huácuuj. ¿Ji'nye muáaj petyí'xaj a'tanyíj paj pué'een?

⁵⁴ Jesús pu a'yan pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Típua'aj nyasíj ná'nyatzaahuatye'ej, capu tyi'tíj huiire'. Ajta i ti tyámua' tyinyatá'caa, a'í pu a'ín pué'een i nyavástara', a'íjci i siaj mua'aj a'yan tyá'xaj ti ja'mua Dios pué'een.

⁵⁵ Siajta mua'aj caxu jamua'tyej. Nyajta nyáaj nu xaa jamua'tyej, ajta típua'aj a'yan nyetyu'taxáj yee canu jamua'tyej, a'yaa nu nyij tyí'hue'tan siatí'ij mua'aj. Ajta a'yaa pu tyi'ja'yájna nyej nyáaj jamua'tyej, nyajta ja'tzaahuatye' i nyúucaria'ra'.

⁵⁶ A'íjna i Abraham i ti ja'muatáataj, a'í pu huatóotyamua'vej ti'ij jaaséj a'íjci xicáara' nyaj jitzán néijmi'i jin tyu'ta'íjtaj, a'í pu jaaséj, ajta jéehua huápuí'ij huatóotyamua'vej.

⁵⁷ Majta a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyaaté'exaa i Jesús tijin:

—Capáj peexuj huá'puatyej japuan tamuáamuata' nyinyi'ra'aj jájcha'ij, ¿nyi a'yan petyí'xaj paj jaaséj a'íjci i Abraham?

⁵⁸ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'yaa nu tzáahuatyi'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' tijin ti'ij quee eexúj Abraham huaséria'caj, nyáaj nu'ríj séjria'ca'aj.

⁵⁹ Aj mu mij a'ímaj tyetyéj tyitu'tuj mej mij jaatyáto'sixi'in, ajta a'íjna i Jesús huatyóo'avaataca', ajta je'en iirájraa u tyeyúuj tzajta'.

9

Jesús pu a'tíj tyú'huaaj ti aracúunyij huanie'huaca'

1 Tí'ij i Jesús iiramá'caj a'tíj pu huaséj ti aracúunyij huanie'huaca'.

2 Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj a'yaa mu tyaata'ihuo'ri' tijin:

—Maeestro, ¿ji'nye ti'ij aracúunyij tyu'nié'huaca'? ¿Nyiquij i huásimua'mua' mo'tyá'itzee ca' jusíj tyi'tíj jin ootyá'itzee?

3 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Capu jusíj tyi'tíj jin ootyá'itzee, camu majta i huájsimua'mua' ootyá'itzee, a'yaa pu tyáaru'j ti'ij jitzán huataséjre'en je'ej ti een i muárie'ria'ra' i Dios.

4 Tí'ij ooj huányeeri'cij, a'yaa pu tyúuxie've' tyaj a'yan huárinyij i muárie'ria'ra' jime' i ti unyojo'ta'ityaca', ji'nye pu'ríj huariá'tica'rij, ajta quee che' i'rítaj ja'mej ti'ij a'tíj tyu'muárie'en.

5 Ijíj nyaj nyooj yan séejre' i cháanacaj japua, nyáaj nu a'ín pué'een i ti jin huányeeri'ij íyan cháanacaj japua.

6 Tí'ij a'yan tyu'taxáataj, aj pu'ij i Jesús a chóota' rájtzitsee, ajta juxityéj jin jaatyáaru'nyej i chuéj, aj pu'ij ja'rápityijra i ji'sáara' jitze a'íjci i ta'rácuun.

7 Ajta a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj a'ájna jo'tíj ja'rájmuua a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Siloé (Siloé a'yaa pu huatóomua'aj tijin: i ti huata'ityi'huaca'.)

A'áa pu'ij jo'mej a'íjna i ti arácun ti'ij ij acóojista'mij, ajta ti'ij uja'rájraa pu'ríj atányeerica'aj.

8 Majta a'íimaj i maj avéjri' huacháatima'caa jo'tíj já'chajca'aj a'íjna i a'tíj, majta i maj a'yan tyé'sejraca'aj ti túmii huá'huaviiraca'aj i tyeítyee, a'yaa mu tyúu'ihuo'raca'aj tijin:

—¿Nyiquee a'ín pué'een i ti a'áa jo'taquéj túmii huá'huaviiraca'aj i tyeítyee?

9 Séecan mu a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íi pu a'ín pué'een.

Majta séecan a'yan tijin:

—Capu a'ín pué'een, a'yaa pu'uj huasé'rin ti'ij a'íjna.

Ajta a'íjna, jusíj pu a'yan tyúuxajtaca'aj tijin:

—Nyáaj nu a'ín pué'een.

10 Matí'ij mij a'yan tyaata'ihuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye ye'ej petya'tányeeriaca'?

11 Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—A'íjna i tyáati' ti a'yan ántyapuaj tijin Jesús, a'íi pu chuéj huatyáputaca', ti'quij na'ráahuatya'xij i nyaj jüise', ajta je'en a'yan tyinaaté'exaaj tijin: “Áricuj a'ájna a Siloé, jo'tíj ja'rájmuua, pajta je'en ará'ajo'sixi'ín.” Nyáaj nu nyij a'áa jo'mej, nyajta je'en arányajo'sixij, aj nu nyij atányeeriaca'.

12 Matí'ij mij a'yan tyaata'ihuo'ri' tijin:

—¿Jo'nyij je'ej je'en a'íjna i a'tíj?

A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaaj tijin:

—Canu jamua'reej.

A'íimaj i fariseos mu tyé'ihuo' a'íjci i ti arácuunyica'aj

13 Aj mu mij yo'ví'tíj a'íjci i ta'rácuunyica'aj a'íjma jimi i fariseos.

¹⁴ Ajta a'ájna putyí'rijcaa i xicáara' maj jitzán juso'pii ti'ij i Jesús jaatyáaru'nyej i chuéj ajta tyáahuaj a'íjci i ta'rácuunyica'aj,

¹⁵ a'íi mu mij a'yan tyaata'íhuo'ri' je'ej ti tya'tá'nyeeriaca'. Ajta a'íjna i a'tíj a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—A'íi pu chuéj huatyáaru'nyej i ju'írique' jime' ajta je'en na'rápuityijraj i nyajíse', aj nu nyij arányajo'sij, nyati'ij nyij atányeeriaca'.

¹⁶ Séecan mu i fariseos a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íjna i ti a'yan huaríj capu i Dios jimi já'ma'can, ji'nye capu jaatyátzaahuatyej a'íjci xicáara' i tyaj jitzán taso'pii.

Majta séecan a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—¿Ji'nye tyí'rij ti a'tíj a'yan huárinyij, tìpua'aj á'itzeeria'aj i Dios jimi?

A'íj mu jin jé'ta' huacíj a'íimaj,

¹⁷ mati'ij mij majtáhua'aj a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i ti arácuunyica'aj tijin:

—A'íi pu arí tyimuáahuaa pej pij atányeerij, ¿ji'nye petyí'xaj, a'tanyij pué'een a'íjna?

Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—A'íi pu a'íin pué'een i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj.

¹⁸ Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can camu ja'antzaahuaj ti aracúunyij huanie'huaca' ajta je'en arí atányeeriaca'aj, 'asta mana'aj quee huo'ta'íjtaca' mej mij ujo'vá'ju' i huájsimua'mua',

¹⁹ mati'ij mij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi a'íin pué'een i já'muayoj? ¿Nyi a'íin pué'een i siaj a'yan tyá'xaj yee aracúunyij pu huanie'huaca'? ¿Ji'nye tyu'rúj ti'ij arí atányeej?

²⁰ A'yaa mu a'íimaj i huájsimua'mua' tyityaatanyúj tijin:

—A'yaa tu tyá'mua'reej ti tayój pué'een, tyajta jamua'reej ti aracúunyij huanie'huaca',

²¹ ajta catu jamua'reej je'ej ti tyu'rúj ti'ij arí ijíj atányeej, nusu a'tíj ti tyáahuaj. Siata'aj jaata'íhuo', ji'nye pu'ríj vásti', a'múu pu jusíj tyu'taxájtaj.

²² A'yaa mu tyu'taxájtaca' i huájsimua'mua', ji'nye a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yaa mu meríj tyaaxá'puí'intaria'ca'aj mej mij hui'rá'ityej u tyeyúuj tzajta' a'tíj tina'aj ti a'yan tyu'taxáj yee Jesús pu a'íin pué'een i Ciríistu'.

²³ A'íj mu jin i huájsimua'mua' a'yan tyu'taxájtaca' tijin: “Siata'aj jaata'íhuo' a'íjci, ji'nye pu'ríj vastaca'aj.”

²⁴ A'íimaj i maj Israel ajtyáma'can majtáhua'aj mu jaatajé a'íjci ti arácuunyica'aj, majta je'en a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj jitzán ma'can i Dios taaté'exaatye' i ti ji'ré'can jime'. Ityáj tu jamua'reej ti a'íjna i tyáati' á'itzeere' i Dios jimi.

²⁵ A'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Tìpua'aj á'itzeere' i Dios jimi, nusu quee, canu jamua'reej. A'íj nu xaa mua'reej nyaj arácuunyica'aj, nyajta ijíj nyeríj atányeej.

²⁶ Majtáhua'aj mu a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Ji'nye ye'ej muáaruuj? ¿Ji'nye ye'ej tyimuáahuaa pej pij atányeeriaca'?

27 Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaј tјјn:

—Nu'rјј jamuaaté'exaa, siaјta mua'aj caxu ná'tzaahuatye'. ¿Ji'nye setyá'xie've' nyeј nyajtáhua'aj jamuaaté'exaatye'en? ¿Nyi a'yan setyá'xie've' siaј siaјta jamuán huací'ca'an?

28 Aj mu mij je'ej pua'aj tyaataјé, a'yaa mu tјјn:

Muáaj paj jamuán huayi'ij a'јci i tyáataј, tyajta ityáj a'јј tu já'astijre' i Moisés.

29 Tyajta a'yan tyá'mua'reeј ti i Dios jamuán tyu'xáјtaca' i Moisés, ajta a'јci jime' i a'tјј catu jamua'reeј jo'tјј já'ma'can.

30 Aj pu'ij i ta'rácuunyica'aj a'yan tyu'tanyúј tјјn:

—Capu je'ej ámiteere' je'ej siaј tyí'xaj. Caxu mua'aj jamua'reeј jo'tјј já'ma'can, ajta a'јј pu tyináahuaj nyeј nyij atányeereј.

31 A'yaa tu tyámua' naa tyá'mua'reeј ti i Dios quee huá'namuaj a'јјma i maj jimi á'itzeere', sulu a'јјma pu'uj i maj jana'micheј majta a'yan ricij je'ej ti a'јn tyá'xie've'.

32 Catu a'náj a'yan tyáanamujri' ti síј a'yan tyáahuatye'en i ti aracúunyij huanie'huaca' ti'ij atányeereј.

33 Tіpua'aj a'јna i tyáati' quee i Dios jimi já'ma'cantaj, capu a'yan rinyíiche'.

34 Matі'ij mij a'yan tyaaté'exaa tјјn:

—Muáaj paj jéehua a'itzéeria'aj i Dios jimi pati'ij huanie'huaca', ¿nyi a'yan petyá'xie've' peј pij ityájma tyitáamua'tyeј?

Aј mu mij ji'rá'ityaca' u tyeуúuj tzejta'.

Jesús pu hua'ajtyá'xij a'јјma i maj tyeyúuj tzejta' tyí'јta

35 Ajta a'јna i Jesús a'yaa pu tyáamua'reeri' maj ji'rá'ityaca' i ta'rácuunyica'aj, ajta ti'ij ja'antynájchaca' a'јci i a'tјј, a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' tјјn:

—¿Nyi petyá'tzaahuatye' a'јci jimi i yóјra' i Dios?

36 Aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tјјn:

—Nyavástara', naaté'exaatye', a'tanyúј a'јn pué'een nyeј nyij jimi tyá'antzaahuatye'en.

37 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tјјn:

—Papu'rјј jaaseeј: Nyáaj nu a'јn pué'een, i paj jamuán tyi'tyáxajta.

38 Aj pu'ij a'јna i tyévij jimi tyítunutaca' i Jesús, ajta a'yan tyaaté'exaa tјјn:

—Nyavástara', nyáaj nu tyá'tzaahuatye'.

39 Ajta i Jesús a'yaa pu tyu'taxáјtaca' tјјn:

—Nyáaj nu a'јci јn muјo've'meј íyan i cháanacaj japua nyeј nyij néijmi'caa ooxáјtye'en, meј mij atanyéjnye'reј i maj aracúcu'nyijmee, ajta meј mij aracúcu'nyij muá'ra'nyij a'јmaj i maj atanyéjnye'.

40 Séecan mu i fariseos a'áa jo'tyú'uuca'aj, matі'ij a'yan tyáanamujri', a'yaa mu mij tyaata'íhuo'ri' tјјn:

—¿Nyiquij ityáj tyajta aracúcu'nyijmee?

41 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaј tјјn:

—Tіpua'aj mua'aj sequée atanyéjnye'rij, caxu tyi'tјј јn ootyá'itzéere'nyijche'en i siaј јn quee xá'puí' huaríј. Maj siaјta a'yan tyi'xaj siaј atanyéjnye', a'јј pu јn néijmi'i ja'mua јitze tyi'pua'ren i siaј јn quee xá'puí' huaríј.

10

A'íjna i ti tyityéjya'muaj ajta jo'tij ja'pueertaj

¹ 'Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaj tijn: A'yaa nu tzáahuatyira'raj jin tyajámua'ixaatye', tijn a'íjna i tiquee utyájrutyey i cánya'xií cúraarita' jo'tij ja'pueertaj, sulu ti anyée jo'riá'ra'nyij, a'í pu náhua'rij pué'een.

² Ajta a'íjna i ti a'áa jo'tyájrutyey jo'tij ja'pueertaj, a'í pu pué'een i ti huá'cha'ij i cánya'xií.

³ A'íjna i ti tyí'cha'ij jo'tij ja'pueertaj, a'í pu tya'antácuunye'sij, ajta a'íjna i ti huá'cha'ij i cánya'xií a'í pu huo'tájeevij je'e'ej maj ántya'ruj síij ajta síij, majta a'íimaj i cánya'xií a'í mu janamuaj i nyúucaria'ra', a'í pu'ij hui'rájajpuaj i cúraarita',

⁴ ajta tí'ij néijmi'caa iirájajpuan i juya'muáj, a'í pu anaquéej huama'aj ja'mej, majta i cánya'xií cújta' mu huaju'uj muá'ju'un, jí'nye a'í mu janamuaj i nyúucaria'ra'.

⁵ Ajta tipua'aj síij pué'eenye' maj quee jamua'tyej, camu jaatavájraj, sulu muatóo'uunaj i a'íjci jimi, jí'nye camu jamua'tyej i nyúucaria'ra' a'íjci.

⁶ A'yaa pu i Jesús tyihuo'té'exaaj, majta a'íimaj, camu yo'itéej muá'raa je'e'ej ti a'ín tyihuá'ixaatya'ca'aj.

Jesús pu a'ín pué'een i ti tyámua' naa tyihuá'cha'ij i cánya'xií

⁷ Jesús pu ajtáhua'aj a'yan tyihuo'té'exaaj tijn:

—A'yaa nu tyajámua'ixaatye' tzáahuatyira'aj jime': Nyáaj nu a'ín pué'een i puéertaj jo'maj jo'tyáruyij i cánya'xií.

⁸ Néijmi'i i maj anaquéej huatásjre nyequee nyáaj, náhua'rij mu pué'eenye', majta i cánya'xií, camu huó'namuajri' je'e'ej maj tyu'taxájtaca'.

⁹ Nyáaj nu a'ín pué'een i puéertaj, a'íjna i ti a'úun jo'tyájrutyey, a'í pu huíre'en. A'yaa pu séeria'aj ja'mej tí'ij i cánya'aj ti juxáahuaj iráayi'ij ajta utyáru'píj ajta jéehua jatyoonyij jo'tij tyojo'cué'huaj.

¹⁰ 'A'íjna i náhua'rij a'í pu jin mujo've'mej tí'ij tyu'náhua'an ti tyityáacui'nyij ajta tí'ij néijmi'caa antyipuá'ritye'en, nyajta nyáaj a'í nu jin mujo've'mej siaj síj júurij xá'ra'nyij, ajta siaj síj jusén jime' júurij.

¹¹ Nyáaj nu a'ín pué'een i nyaj tyámua' tyaja'muacha'ij. A'íjna i ti tyámua' tyihuá'cha'ij a'í pu ajta hua' jitze ma'can mu'nyij i cánya'xií,

¹² ajta a'íjna i ti a'íjci jin tyúunajchitye' i ti huá'cha'ij i cánya'xií, tipua'aj jaaséj tí'ira'vej aja've'mej a'í pu ahuajóohua'xij i cánya'xií ajta je'en huatóo'uunaj, jí'nye camu a'ín jaya'muaj i cánya'xií. Aj pu'ij i íra'vej hua' tzajta' áan jo'tyáruyij ajta je'en huojó'cuíxi'sij i cánya'xií.

¹³ A'í pu i tyévij huatóo'uunaj, jí'nye a'í pu jitzán juxie've' maj tyaanájchitye'en, camu jitzán juxie've' i cánya'xií.

¹⁴ 'Nyáaj nu a'ín pué'een i nyaj tyámua' tyihuá'cha'ij i cánya'xií, nyáaj nu huá'muajtyey a'íjma i cánya'xií, majta a'íimaj a'í mu majta nyamua'tyej,

¹⁵ a'yájna tí'ij ajta tyí'nyamua'tyej i nyavástara', a'yaa nu nyajta nyáaj tyámua'tyej i nyavástara', a'í nu jin hua' jitze ma'can mu'nyij i cánya'xií.

16 Nyajtáhua'aj nu séecan tyíya'muaj i cánya'xii i maj quee hua' jitze ajtyáma'can i maj íiyu'uj séejre' i cúraaj tzajta', a'yaa pu'ij tyúuxie've' nyej nyajta a'íjma jo'vá'jajpuan. A'íimaj mu ná'antzaahuatye'ej, aj mu mij néijmi'i i cánya'xii séej mana'aj i cúraaj jitze iira'úuj muá'ju'un, ajta síj na'aj hua'cha'íj ja'mej.

17 'A'í pu i nyavástara' nyaxie've', ji'nye nyáaj nu hua' jitze ma'can mu'nyij, nyajta je'en nyajtáhua'aj ja'ancuriáa'sij i júuricamej.

18 Capu a'tíj náa'ri'raj i nyajúuricamej, sulu nyáaj nu nyaxie'vi'ra' jin hua' jitze ma'can mu'nyij. A'yaa nu tyu'tányaci'puaj nyaj hua' jitze ma'can huámu'nyij, ajta nyej nyij nyajtáhua'aj huatájuurej. A'íj pu jin tyinaata'íj i nyavástara'.

19 Mati'íj a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yan tyáanamujri', majtáhua'aj mu jé'ta' huacíj.

20 Mue'tíj mu a'yan tyí'xajtaca'aj tíjin:

—¿Ji'nye siaj sij ja'tzaahuatye', ma'ajta tyiyáaru' tzajta' séejre' a'íj pu jin jutímue'?

21 Majta séecan a'yaa mu tyu'taxájtaca'aj tíjin:

—Capu i'ríj tí a'tíj a'yan tyí'xajtaj típua'aj tyiyáaru' tzajta' séejre'ej. ¿Nyi a'yan tyí'ri'j tí i tyiyáaru' tyihuó'huaatye'en tí'ij hua'tanyéjnye'rite' en i maj aracúcu'nyijmee?

I maj Israel jitze ajtyáma'can mu jaatyáxaahuataca' i Jesús

22 Pu'ríj a'ájna putyí'rijcaa tí'ij huaséevi'ij á'yi'ij, majta a Jerusalén a'ájna jin tyi'ye'estyáacaj mati'íj tyu'tátuii i tyeyúuj.

23 Jesús pu a'úun je'rávaaca'aj i tyeyúuj tzajta', a'áa pu ja'ajcáyi'caa jo'tíj ja'antyényinyij Salomón tí ja'ajtaahuaca'.

24 Aj mu mij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can ajtyáxiiriaca' mati'íj mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿A'chunyéj pooj á'tyeeren paj a'yan tyi'ta'avíitze'ej puá'mej? Taaté'exaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', típua'aj muáaj a'ín papué'eenye' i Ciriístu'.

25 Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Nu'ríj nyáaj jamuaaté'exaa, siajta mua'aj caxu ná'antzaahuaj. A'ájna i nyaj jin a'yan ricij nyúucaritze' i nyavástara', a'íj pu jin tyámua' naa tyé'miteere',

26 siajta mua'aj caxu tyá'tzaahuatye', ji'nye caxu hua' jitze ajtyáma'can i cánya'xii i nyaj hua'ajya'muaj.

27 A'íimaj i cánya'xii i maj nyeya'muaj, a'íi mu janamuaj i nyenyúucaa, nyáaj nu nyajta huá'muajtyej, a'íi mu mij a'yan ricij je'ej nyaj tyihua'ixaatye'.

28 Nyáaj nu huo'ta'sij mej mij jusén jin júurij muá'ra'nyij, camu mu mij a'náj antyipua'rij, capu ajta a'tíj ná'ajpuanyi'raj.

29 A'ájna i nyavástara' i tí a'yan tyinaatátuii a'íjma i cánya'aj, a'íi pu jéetze' va'cán jin antyúumua'reej, capu ij i'ríj tí a'tíj já'ajpuanyi'.

30 A'ájna i nyavástara' nyajta nyáaj síj tu'uj pué'een.

31 Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majtáhua'aj mu tyetyéj tyitu'tuj mej mij jaatyáto'sixi'ín.

32 Ajta i Jesús a'yaa pu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—A'íjna i ti nyavástara' jin néijmi'i putyí'uurej, a'íj nu jin nyeríj jéehua tyajamuaataséjra i ti naa tyí'een, ¿nyi a'íjna sij jin pu tyinaatyáto'sixi'ij?

³³ A'yaa mu tyaaté'exaa a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can tijin:

—Catu a'íjci jin muaatyáto'sixi'ij je'ej paj tyí'tíj jin xá'puí' huaríj, sulu a'íj tu jime' paj je'ej pua'aj tyá'xaj i Dios. Muáaj paj tyévíj pana'aj pué'een, pajta a'yan tyí'asejrata paj Dios pué'een.

³⁴ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i siaj jin tyí'íjta tijin: “A'yaa nu nyáaj tyajamuaataxájtaca' siaj mua'aj dioosij pué'een.”

³⁵ A'yaa tu tyá'mua'reej tíquee je'ej tyí'riij tyaj jó'uunaj je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, ajta i Dios pu a'yan huo'tamua'aj tijin dioosij a'íjma i ti tyihuo'té'exaa.

³⁶ Ajta tipua'aj i Dios nyéetzij na'antyíhuoj ajta a'yan nyojo'ta'ítയാaca' i cháanacaj japua, ¿ji'nye siaj sij mua'aj a'yan tyí'xaj yee je'ej nu pua'aj tyá'xaj i Dios a'íjci jime' nyaj a'yan tyajamuaaté'exaa yee nyáaj yójra' pué'een i Dios?

³⁷ Tipua'aj nyequee a'yan rijcaj je'ej ti ricij i nyavástara', caxu ná'tzaahuatye'.

³⁸ Na'ríij a'yan nyarijca je'ej ti ajta ricij i nyavástara', tyij siajta quee nyéetzij ná'tzaahuatye', a'íj xu jitze tyá'antzaahuatye'en je'ej nyaj ricij, siata'aj sij jáamua'reej, siajta yo'itéej xá'ra'nyij ti i nyavástara' nye jitze séejre' nyajta nyáaj a'íj jimi séejre' i nyavástara'.

³⁹ Majtáhua'aj mu tyu'tatyésej mej mij jaatyéevi', ajta a'íi pu i Jesús huatóo'uj.

⁴⁰ Aj pu'ij i Jesús antáaraa után jitze pujmua' i játya'naj jitze i Jordán, a'áa pu jo'tyóo'ítzee jo'tij anaquéej i Juan huaja'íiraca'aj.

⁴¹ Mue'tíj mu i tyeítsee aje'ré'nyeje a'íjci jimi, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna, tyij ajta quee Juan tyi'tíj je'ej huáruuj i tyaj jin tyámua' tyo'taséj, ajta je'ej ti tyaataxájtaca' a'íjci i Jesús néijmi'i pu a'yan tyi'ja'yájna.

⁴² Majta mue'tíj a'áa maj já'ma'can a'íi mu tyá'antzaahuaj i Jesús jimi.

11

Tí'ij huamuí' a'íjna i Lázaro

¹ Síij pu tyáati' a'áa já'chajca'aj ti tyí'cui'ca'aj a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Lázaro, a'áa pu já'chajca'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Betania, jo'tij ajta já'chajca'aj a'íjna i Maríia ajta i ihuáaria'ra' Marta.

² Ajta a'íjna i Maríia ti ihuáaria'ra' pué'eenye'ej a'íjci i Lázaro, a'íi pu a'íin pué'een i ti ja'náxiri'ri' i icájra'an jitze i tavástara' a'íjci i ti naa tyaarie'ej, ti ajta je'en ja'náhuatzi'raxij i jucipuáj jime'.

³ A'íi mu mij i maj hua'puaj i maj ju'ihuáamua' a'yan tyu'ta'íjtaca' maj a'yan tyaaté'exaatye'en i Jesús tijin:

—Tavástara', a'íi pu tyí'cui' a' amíincuj i paj jaxie've'.

⁴ Tí'ij i Jesús a'yan tyáanamujri', a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Capu a'íjna jin tyi'ijcui'nyaca' ti'ij huámu'nyij, sulu a'yaa pu tyu'tyáhuire'sij ti'ij huataséjre'en i ti jin Dios tyámua' tyí'uurej, ajta ti'ij huataséjre'en ti néijmi'i jin tyámua' een i yójra' i Dios.

⁵ Tyij ajta i Jesús jéehua jaxie'va'ca'aj a'íjci i Marta, ajta i ihuáaria'ra', ajta a'íjci i Lázaro,

⁶ mati'ij jaaté'exaa ti i Lázaro tyi'cui'ca'aj, óoche' pu hua'puaj xicáj a'áa jo'tyá'itzee jo'tij je'ej jé'eenye'ej.

⁷ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa j a'íjma i maj jamuán huacáj tijin:

—Tyiche' tyajtáhua'aj a'áa ja'tanyéj a Judea.

⁸ Majta a'íjma i maj jamuán huacáj a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Maeestro, capu eexúj a'chu á'tyeej maj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can tyu'tatyésej maj muaatyáto'sixi'in tyetyéj jime', ¿nyi pajtáhua'aj jaxie've' tyej tyij a'áa jó'ju'un?

⁹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa j tijin:

—¿Nyiquee tamuáamuata' japuan hua'puaj ooraj á'tijti' ti huányeeri'cij i xicáj jime'? Ajta tipua'aj síj tújca jo'cha'canye'en, capu éejcataj, ji'nye a'íj pu ma'únyeej a'íjna jime' ti huányeeri'ij iyan i cháanacaj japua,

¹⁰ ajta tipua'aj síj tíca' jo'cha'canye'en, a'íj pu éejcataj, ji'nye capu huányeeri'ij.

¹¹ Aj pu'ij ajta a'yan tyihuo'té'exaa j tijin:

—A'íj pu i ta' amúncuj i Lázaro huatácuj, a'áa nu ja'tanyésij nyej nyij jáajjistej.

¹² Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa a'íjma i maj jamuán huacáj tijin:

—Tavástara', tipua'aj tyácusime'en, a'íj pu ooj tyámua' rinyij.

¹³ Ajta je'ej ti i Jesús tyihua'ixaatya'ca'aj a'yaa pu tyaxáataj pué'eenye'ej ti i Lázaro huamu', majta a'íjma i maj jamuán huacáj a'yaa mu tyí'mua'ajcaa ti i Jesús a'yan tyí'xajtaca'aj ti i Lázaro tyácusima'aj ti'ij huóoso'pe'en.

¹⁴ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa j a'huoo'itéericán jime' tijin:

—Pu'rij huamu' a'íjna i Lázaro.

¹⁵ A'íj nu jin nyetyamua've' nyaj quee a'áa jo'tyávaaca'aj, ji'nye a'yaa pu jéetze' mua'ajmaj tyajamuatyáhuire'sij, siaj síj tyá'antzaahuatye'en. Tyiche' a'áa jó'ju'un tyej tyij uyo'tyéesej.

¹⁶ Ajta a'íjna i Tomás i maj a'yan jatamuá'muatya'aj tijin cuáatyirij, a'íj pu a'yan tyihuo'té'exaa j séecan i maj majta Jesús jamuán huacáj a'yan tijin:

—Che'rój tyajta ityáj, tyata'aj jamuán huácui'nyij.

Jesús pu a'íjn pu'éen i júuricamej ajta i ti huo'tájuuritye'sij

¹⁷ Ti'ij i Jesús a'áa ja'rá'aj, a'yaa pu tyáamua'reeri' ti arí muáacuaj xicáj á'tyeej maj ja'vá'naj a'íjci i Lázaro.

¹⁸ A'íjna i chájta'naj i Betania a'áa pu véjri' putyajá'ricij a'ájna a Jerusalén a'chu pu huéecaj quilloometroj huatátýeej,

¹⁹ mue'tij mu i maj Israel jitze ajtyáma'can a'áa jo're'nyej mej mij jáamuaarej a'íjci i Marta majta a'íjci i Maríia, mej mij tyámua' tyihuo'tyéjeevej i maj juxaamuijritya'ca'aj a'íjci jime' ti huamu' i hua' ihuáara'.

²⁰ Ti'ij i Marta jáamua'reeri' ti Jesús ajooma'caj, a'íj pu iirájraa ti'ij ja'antýinájchej, ajta i Maríia a'áa pu jo'tyá'itzee a juchéj.

21 Marta pu'ij a'yan tyaaté'exaa i Jesús tijin:

—Nyavástara', tìpua'aj yapuáacatyíiche', capu mui'nyíiche' i nye'ihuáara'.

22 Ajta a'yaa nu nyáaj tyá'mua'reej ti i Dios muaatá'sij je'ej paj tyaatáhuaviiraj.

23 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íi pu huatájuuritaj a'ihuáara'.

24 Aj pu'ij Marta a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu jamua'ree ti huatájuuritaj mati'ij huatájuurej i maj meríj huácuij, a'ájna xicáara' ti'ij jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij.

25 Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een i nyaj huo'tájuuritye'sij i maj meríj huácuij, nyajta júuricamej pué'een. A'ájna i ti nye jimi tyá'tzaahuatye', tyij ajta huámu'nyij, a'íi pu huatájuuritaj,

26 ajta a'ájna i ti ooj júurij ajta nye jimi tyá'tzaahuatye', capu a'náj mui'nyij. ¿Nyi pá'tzaahuatye' a'íjci?

27 A'yaa pu'ij i Marta tyaaté'exaa tijin:

—A'yaa pu tyí'ja'yájna, nyavástara', nyáaj nu tyá'tzaahuatye' paj muáaj a'íin pué'een i Ciríistu', yójra' i Dios, i ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj ti yan uvé'nyej i cháanacaj japua.

Jesús pu huóoyiinnyaca' jo'maj ya'vá'naj a'íjci i Lázaro

28 Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij i Marta utyájrurij u chi'táj, ti'ij ij aviítzij jin uyo'tajé i ju'ihuáara' a'yaa pu tijin:

—Pu'rij i maeestro ajo'tyéjvee, a'íi pu muajá'cho've'.

29 Ti'ij a'yan tyáanamujri' i Maríia, jiye'tzín pu ájchej ajta je'en ujó'mej i Jesús jimi.

30 Ajta a'ájna i Jesús capu eexúj a'áa jo'tyárutyajca'aj a chájta', sulu a'áa pu óoche' jo'tyávaaca'aj jo'tij i Marta ye'entyinájchaca'.

31 Majta i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj uje'rátya'ca'aj u chi'táj jamuán i Maríia mej mij jaatyápua'ritye'en, mati'ij jaaséj ti i Maríia jiye'tzín ájchej, ajta je'en iirájraa u chi'táj, a'íi mu jaatavén, a'yaa mu tyí'mua'ajcaa ti a'áa jo'mej jo'maj ya'vá'naj i ihuáaria'ra' ti'ij a'áa ja'huóoyinyixi'in.

32 Ti'ij Maríia a'áa ja'rá'aj jo'tij jo'tyávaaca'aj i Jesús, aj pu'ij tyítunutaca' jimi jo'tij ja'ra'íicajmee, a'yan tye'ixáatye'ej tijin:

—Nyavástara', tìpua'aj yapuaatyávaacajche', capu mui'nyíiche' i nye'ihuáara'.

33 Ti'ij i Jesús jaaséj ti i Maríia tyóoyiinnyisime'ej, ajta a'íjma huaséj i maj Israel jitze ajtyáma'cantaca'aj i maj jamuán huajú'ca'aj, jéehua pu je'ej pua'aj jaata'aj i tzajta',

34 a'yaa pu'ij tyihuo'ta'ihuo'ri' tijin:

—¿Jo'nyij siaya'vá'naj?

Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Mujo'té'yi'ij tavástara', pata'aj yo'tyéesej.

35 Aj pu'ij i Jesús huóoyiinnyaca'.

36 Majta i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—Cási' jéehua pu jaxie'va'ca'aj.

37 Majta séecan a'yaa tyí'xajtaca'aj tijin:

—A'í pu séej tyú'huaaj i ta'rácuunyica'aj, ¿nyiquee jaayí'tihua'caj ti tyáahuatye'nyijche' ti'ij i Lázaro quee huámu'i'nyii'che'en?

Lázaro pu huatájuuriaca'

³⁸ Ajtáhua'aj pu je'ej pua'aj jaata'aj tzajta' i Jesús, aj pu'ij a'áa jo'ré'nyej jo'maj ya'vá'naj. A'áa pu já'tyasta'ca'aj, tyetyéj pu eetyámuuaca'aj jo'tij jóocun.

³⁹ Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siata'aj ja'anta'in mu tyetyéj.

Ajta i Mariía i ti ihuáaria'ra' pué'een a'íjci i ti huamuí', a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Tavástara', pu'ríj je'ej pua'aj tyaarie'ej, ji'nye pu'ríj muáacuaj xicáj á'tyeej ti avá'nami'huaca'.

⁴⁰ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Nyi nyequée a'yan tyimuaaté'exaaaj paj jaséjran i ti jin huápu'i'ij naa huasé'rin i Dios, tipua'aj petyá'antzaahuatye'en?

⁴¹ Matí'ij mij ja'anta'íj i tyetyéj, ajta i Jesús jútye' pu jó'nyeeriaca', ti'quij a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Dios paj nyavástara', jéehua nu tyí'muatyojtzi're', ji'nye muáaj paj náanamujri'.

⁴² Nyáaj nu jamua'reej paj a'náj tina'aj nyanamuaaj, ajta a'yaa nu tyaataxájta ti'ij huó'hui're'en i tyeítyee i maj a'yaa séejre', mej mij tyá'antzaahuatye'en paj muáaj unyojo'ta'ítyaca'.

⁴³ Ti'ij a'yan tyu'taxáataj i Jesús, aj pu'ij ca'nyiin jin a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Lázaro, iirájra' a'mújna.

⁴⁴ Ajta a'íjna i ti huámu'i'ijcaa a'í pu iirájraa ca'íicatzi'huaj i ju'íicaj jitze, ajta i jumuáca' jitze a'íjci jime' i cíxurij, ajta páanyuj jin aránami'huaca'aj a jujíise'. Aj pu'ij Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siata'aj je'ré'chueenyij siajta jaatá'an ti jó'ra'nyij.

Je'ej maj avútzij jin tyaaxájtaca' mej mij jaatyéevi' a'íjci i Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ A'íj mu jin mue'tíj i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj i Mariía jamuán, a'í mu tyá'antzaahuaj i Jesús jimi, mati'ij jaaséej je'ej ti tyi'tíj huáruuj.

⁴⁶ Majta séecan mu a'íimaj jimi ujó'ju' i fariseos, mati'ij mij huo'té'exaa je'ej ti tyi'tíj huáruuj i Jesús.

⁴⁷ Aj mu mij i fariseos majta i maj puaríj tyí'ijtye', a'í mu hua'ajsií i maj tyityatatyíj, mati'ij mij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—¿Ji'nye tyarinyij? A'íjna i tyáati' a'náj tina'aj pu a'yan tyi'tíj jin ricíj i maj jin je'ej tyo'taséj i tyeítyee.

⁴⁸ Tipua'aj tyequée je'ej jooriaj, néijmi'i mu jitzán tyá'antzaahuatye'sij, majta a'íimaj i maj Roma ja'ajtyáma'can, a'í mu ya uvé'nyesij, mej mij tyitáa'ri' néijmi'i i tyaj jin tyityatatyíj i tyejúuj tzajta', majta ja'antyipúa'ritye'sij i tachuéj Israel.

⁴⁹ Ajta síj ti hua' jitze ajtyáma'can, ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Caifás, a'í pu a'ájna imuáj a'íjna jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna jime' i ti jéetze' va'cán jin tyí'hui're' i tyejúuj tzajta', a'í pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Caxu mua'aj tyi'tíj mua'reej,

⁵⁰ capu ajta je'ej jamuá'miteeraste' ti jéetze' tatyáhu'i'rii ti sáij na'aj huámui'nyij hua' jitze ma'can i tyeétyee, quee tyaj néijmi'i antyipua'rej.

⁵¹ Ajta a'ájna i Caifás capu jusáij a'yan tyéejtyoj je'ej ti tyu'taxájtaca', sulu a'ái pu i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj a'yan tyaataxájtaca' ti i Jesús hua' jitze ma'can muí'nyij mati'ij mana'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can,

⁵² ajta quee a'ájma na'aj jimi, sulu ti'ij ajta huá'ajsiire'en néijmi'caa i yójmua'mua' i Dios i maj a imuáj jo'cháatimee.

⁵³ Ti'ij na'aj a'ájna imuáj a'áimaj i maj tyityatatyíj a'ái mu jaaxá'pu'intarej je'ej maj ye'ej huárinyij mej mij jaajé'caj i Jesús.

⁵⁴ A'áj pu jin i Jesús quee che' juséerataj jo'chá'canya'aj hua' tzajta' i maj Israel jitze ajtyáma'can, sulu a'ái pu eerájraa a'ájna a Judea, ti'quij a'áa véjri' ja'rá'aj jo'tij quee já'tyi'tij, a'áa pu ja'chajta'ca'aj ti a'yan tyaja'rájtyapua'j tijin Efraín. A'áa pu'ij jo'tyóo'itzee majta a'áimaj i maj jamuán huacáj.

⁵⁵ Pu'ríj tyí'véjri'tacaj mati'ij a'áimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'ájci jin tyí'ye'estyahua'aj i xicáara' ti Dios jitzán tyihuo'tú'uunyi'ri', mue'tíj mu i tyeétyee curiá'cixij mej mij a'áa jo're'nyee a Jerusalén, mej mij huatyái'ihuaxi'in je'ej ti tyúuxie've' i maj jin tyí'ye'esten.

⁵⁶ A'ái mu mij jahuooca'aj a'ájci i Jesús, majta a'yan tyúu'ihuo'raca'aj u tyeeyúuj tzajta' tijin:

—¿Ji'nye tyajamuá'miteeraste'? ¿Nyiquij maja've'mej ti'ij yetyi'rámua'riive' ca' quee?

⁵⁷ I fariseos majta i maj puaríj tyí'ijtye', a'yaa mu tyu'ta'íjtaca' tijin títua'aj a'tíj jamua'reeraj jo'tij je'ej je'en i Jesús, ti a'áin huo'té'exaatye'en, mej mij jaatyéevi'.

12

María pu ja'náxiri'ri' i ti naa tyaarie'ej i icájra'an jitze i Jesús
(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Ti'ij ooj aráseej xicáj tya'itzéeria'caj mej mij tyu'yé'estej a'ájci jitze ma'can i xicáara' ti Dios jitzán tyihuo'tú'uunyi'ri', Jesús pu a'áa jo'mej a Betania, jo'tij já'chajca'aj a'ájna i Lázaro i ti jaatájuuritej.

² A'áa mu tyojó'cue'raataca' a'ájci jime' je'ej ti i Jesús huaríj, Marta pu tyí'huúria'ca'aj ti'ij tyihuo'á'xi'in, ajta a'ájna i Lázaro pu huatyácatyíi i méesaj jitze jamuán a'ájci i Jesús.

³ María pu'ij ja' ye'ejriáj i ti naa tyaarie'ej ti jéehua tyá'najchij, nardu pu jaja'ra' ti jumua'tij, aj pu'ij a'áj ja'náxiri'ri' i icájra'an jitze a'ájci i Jesús, ajta je'en jucípuáj jin ja'náhuatzi'raxij. Aj pu'ij néijmi'que' u chí'táj naa tyo'huatyárie'cariaca' a'ájci jime' i ti naa curiá'rie'.

⁴ Ajta a'ájna i Judas i ti a'yan tye'entyímu'tacaa tijin Iscariote, i ti a'áin pué'eenye'ej i ti avíitzij jin tyu'tátuuiire'sij a'ájci i Jesús, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

⁵ —¿Ji'nye mequee maj jáatoonyijche' a'mújcij mu ti naa tyaarie'ej, mej mij a'ájci jin i túmii huo'tyáhuúire'en a'ájma i maj quee je'ej tyéejviicue'?

⁶ Ajta i Judas capu a'ájci jin a'yan tyu'taxájtaca' maj jitzán juxié'va'ca'aj i maj quee je'ej tyéejviicue', sulu a'yaa pu tyu'taxájtaca',

ji'nye náhua'rij pu pué'eenye'ej, ajta a'ñin jacha'ñica'aj i maj tzajta' ju'cáa'vej i túmii, a'ñi pu'ij janahua'ca'aj a'ñjci i túmii.

⁷ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tñjin:

—Capáj je'ej jooriaj che' a'yan huárinyij, ji'nye a'múu pu me'yóomua'reeriaca'aj ti'ij nyacáhuaatye'en a'ájna xicáara' maj jitzán na'vá'nasij.

⁸ Majta a'ñimaj i maj quee je'ej tyéejviicue', a'ñi mu a'náj tina'aj ja'mua jamuán séeria'aj muá'ju'un, nyajta nyáaj canu jusén jin ja'mua jimi séeria'aj na'mej.

I maj Israel jitze ajtyáma'can mu jaaxá'pui'intarej mej mij jaajé'caj i Lázaro

⁹ Mue'táj mu i maj Israel jitze ajtyáma'can jáamua'reeri' ti Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj a Betania, a'áa mu mij jó'ju' mej mij jaaséej, ajta mej mij a'ñj huaséj i Lázaro i Jesús ti jaatájuurij.

¹⁰ Aj mu mij i maj tyihua'ijtye' i puaarij jaaxá'pui'intarej mej mij majta jaajé'caj a'ñjci i Lázaro,

¹¹ ji'nye mue'táj mu i maj Israel jitze ajtyáma'can ajtacj hua' jimi, mej mij i Jesús jimi tyá'antzaahuatye'en.

Jesús pu a'áa jo'tyáruityj a Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Mue'táj mu tyeítjee a'áa jó'ju' a Jerusalén mej mij tyú'ye'esten, a'ñjci jime' ti'ij i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' i hua'yojmua'. Yaa ariá'pua'aj mu jáamua'reeri' ti i Jesús a'áa ja'rá'astij a Jerusalén.

¹³ Mati'ij mij tacj xamue' antávechij majta je'en jó'ju' mej mij ja'antynájchej, a'yan metyitye'entyijiihuaj tñjin:

—Tyámua' pu naa xá'pui', tyiche' tyaatatyójtzi're'en a'ñjci i ti yaja've'mej nyúucaritze' i tavástara', a'ñi pu a'ñin pué'een i Rey ti tyitaata'ijtye'sij ityájma i tyaj Israel jitze ajtyáma'can.

¹⁴ Aj pu'ij i Jesús púuru' huátyoj tiquee xu a'táj japuan á'yi'xacaa, ti'quij avé'yixij ta'aj ij a'yan tyá'ra'nyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tñjin:

¹⁵ Caxu tyí'tzihnye'ej mu siaj Sión huacháatimee, cási', a'ñi pu maja've'mej i ti tyajamuaata'ijtye'sij, a'ñj pu japua avá'caj i púuru' ti cáleen.

¹⁶ Majta a'ñimaj i maj Jesús jamuán huacj camu yo'itéej muá'raa je'ej ti huatóomua'aj i ti a'yan tyé'yu'si'huaca'aj, ajta ti'ij i Dios jaatájuurityej a'ñjci i Jesús, aj mu mij jo'támua'reeri' ti a'yan tyé'yu'si'huaca'aj je'ej ti tye'mej a'ñjci jimi i Jesús.

¹⁷ Majta i tyeítjee i maj jamuán ajo'tyú'uuca'aj i Jesús ti'ij jaatajé a'ñjci i Lázaro jo'tij ja'vá'nami'huaca'aj, ajta jaatájuurityej, a'ñi mu a'ñjna xajtaca'aj je'ej maj tyi'táj tyu'séj.

¹⁸ A'ñj mu jin i tyeítjee iirácij mej mij ja'antynájchej a'ñjci i Jesús, ji'nye a'ñi mu jáamua'reeri' ti tyi'táj jin a'yan huarj i maj jin je'ej tyo'taséj.

¹⁹ Majta a'ñimaj i fariseos, a'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj tñjin:

—Xu'rij mua'aj tyi'sej tyaj quee je'ej rinyij. Cási', néijmi'i mu i tyeítjee a'ñj jamuán jó'ju'.

I maj Grecia já'ma'can mu jahuoo a'ñjci i Jesús

²⁰ Ajta hua' tzajta' i tyeítýee i maj a'áa jo'ré'nyej a Jerusalén mej mij jaatyáanajche i Dios a'ájna mati'ij tyí'ye'estyaa, séecan mu a'áa jo'tyú'uuca'aj i maj Grecia já'ma'can.

²¹ A'íi mu mij ajtyáxiiriaca' a'íjci jimi i Felipe, i ti a'áa já'ma'can a Betania, chájta' a'áa ti ja'ajtyáma'can a Galillea, a'yaa mu mij tyaatáhuaviri' tijn:

—Vásti', tyá'xie've' tyaj jaaséj a'íjci i Jesús.

²² Ajta a'ájna i Felipe a'áa pu jo'ré'nyej ti'ij jaaté'exaatye'en a'íjci i Andrés, mati'ij mij a'íimaj hua'puaj a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Jesús.

²³ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—Pu'rij a'ájna atyojo'ré'nyej ti'ij i yójra' i Dios néijmi'i jin an-tyúumua'reeriaj ja'mej.

²⁴ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', tijn tipua'aj ti'ij aja'ajvetyij a chóota' i játza'ra'an i tyeríicuj quee huámu'nyij, a'yaa pu jusíj na'aj tyu'tyá'itzeere'ej a'ájna i játza'ra'an, ajta tipua'aj huámu'nyij, jéehua pu i jatzíj jitzán eerányesij.

²⁵ A'ájna i ti jéehua jaxie've' ti'ij júurij já'ra'nyij, a'íi pu mu'nyij, ajta i ti quee jitzán juxie've' ti júurij já'ra'nyij íyan cháanacaj japua, a'íi pu júurij huatyá'itzeere'ej jusén jime'.

²⁶ Tipua'aj síj jaxie'va'aj ti'ij naatyáhuüre', che' a'yan huárinyij je'ej nyej nyáaj ricíj, ajta jó'nyaj jo'tyaváaj na'mej, a'áa pu ajta nyaj jamuán jo'tyaváaj ja'mej a'ájna i ti nyéetzij nyahuüre'. Tipua'aj síj nyahuüiria'aj, nyavástara' pu jaatyátzaahuatye'sij.

Jesús pu jaataxájtaca' ti mu'nyij

²⁷ 'Jéehua pu je'ej pua'aj nya'asej yu nyatzájta'. ¿Ajta ji'nye nyij tyu'taxájtaj? ¿Nyiquij a'yan nyetyu'taxájta yee: “Nyavástara', capáj tyi'tá'care'en ti'ij a'yan tyináaci'tyij je'ej ti arí atyojo'ré'nyesij”? Canu a'yan tyu'taxájtaj, ji'nye a'íj nu jin mujo've'mej ti'ij nye jimi a'yan tyá'ra'nyij.

²⁸ Nyavástara', pata'aj tyámua' tyeetyátoonyij i paj jin ántyapuaj.

Aj pu'ij jútye' aje'cánamuajre i nyúucarij ti a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—Nu'rij tyámua' tyeetyájtóo, nyajta je'en nyajtáhua'aj tyámua' tyeetyátoosij.

²⁹ Majta i tyeítýee i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj, a'yaa mu tyu'taxájtaca' maj víityee huatyéenyuj, majta séecan a'yaa mu tyí'xajtaca'aj ti síj jamuán tyu'taxájtaca' tajapua' ti tyí'huüre' i Dios jimi.

³⁰ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaa tijn:

—Capu a'ájna jin huatánamuajre i nyúucarij ti'ij nyéetzij ca'nyíjra'aj naata'an, sulu ti'ij mua'ajmaj ca'nyíjra'aj jamuaata'an.

³¹ Pu'rij a'ájna atyojo'ré'nyej ti'ij i Dios huá'xijtye'en néijmi'caa i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, ajta arí atyojo'ré'nyej i xicáara' ti jitzán tyí'ityi'huaj a'ájna i ti íyan tyí'ijta i cháanacaj japua.

³² Ajta mati'ij nyéetzij na'ajriáj, aj nu nyij néijmi'caa huatájeevij i tyeítýee mej mij nye jimi yeve'ré'nyej.

³³ A'yaa pu a'ájna jin tyá'xajtaca'aj mej mij jáamua'reej je'ej ti ye'ej tyí'mu'nyij.

³⁴ Majta i tyeítýee a'yaa mu tyityaatanyúj tijn:

—A'yaa tu tyá'mua'reej a'íjci jitze i nyúucarij Moisés ti yan jaatyájtóo, ti i Ciriistu' jusén jin júurij ja'mej. ¿Ji'nye pej pij muáaj

a'yan tyí'xaj ti a'yan tyúuxie've' maj ja'ajriáj a'íjci i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca'? ¿A'tanyíj pué'een a'íjna i tyévij ti ajta tyévij jitze huanie'huaca'?

³⁵ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Óoche' pu ja'mua jimi séeria'aj ja'mej i tatzárij i ti jin huányeeri'ij, ajta capu che' a'chu á'tyeeren. Siata'aj a'yan metyityaaci'ca'an íjij ti ooj ja'mua jimi séejre' i tatzárij, ji'nye a'íjna i ti tíca'riste' majo'cha'can, capu jamua'reej jo'tij jó'yi'ij.

³⁶ Siata'aj jitzán tyá'antzaahuaty'e'en a'íjci i tatzárij i ti jin huányeeri'ij, sij sij jitzán ajtyama'cáantaj xá'ra'nyij i tatzárij.

Tí'ij a'yan tyu'taxáataj, aj pu'ij jó'raa a'íjna i Jesús, ajta huatyóo'avaataca' hua' jimi.

Ji'nye mej mij quee tyá'tzaahuatya'ca'aj i tyeítyee i Jesús jimi

³⁷ Ajta a'íjna i Jesús pu'ríj jéehua a'yan tyu'uuriajca'aj hua' jimi i maj jin je'ej tyo'taséj, majta a'íimaj, camu jimi tyá'tzaahuatya'ca'aj,

³⁸ ji'nye a'yaa pu tyúuxie'va'ca'aj ti a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i Isaías i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, ti a'yan tijin:

Tavástara', ¿a'tanyíj ja'antzaahuaj i tanyúuca?

¿A'tanyíj jimi i tavástara' jaataséjrataca' i ti jin néijmi'i putyí'uurej?

³⁹ A'íj mu jin quee tyá'tzaahuatya'ca'aj, ji'nye a'yaa pu ajta tyo'yú'xaca' a'íjna i Isaías tijin:

⁴⁰ Dios pu hua'ránaxij a' hua'jíisa',

ajta tyu'tyáanaj i hua' tzajta',

mej mij quee atanyéjnye'rij,

ajta mej mij quee tyihuojó'íteej,

mej mij quee nye jimi tyá'antzaahuaty'e'en.

⁴¹ A'yaa pu tyu'taxájtaca' a'íjna i Isaías, ji'nye a'íi pu jaaséj i ti jin huápu'ij naa huasé'rihua'aj i Jesús, a'íj pu jin a'yan tyu'taxájtaca'.

⁴² Majta mue'tíj mu i maj Israel jitze ajtyáma'can tyá'antzaahuaj i Jesús jimi, séecan mu majta tyá'antzaahuaj i maj va'cán jin tyityatatyíj i tye'yúuj tzajta'. Ajta camu jaxajtaca'aj hua' tzajta' i tyeítyee, ji'nye mahuá'tziinya'ca'aj i fariseos, mej mij quee a'íimaj hui'rá'ityej u tye'yúuj tzajta'.

⁴³ Jéetze' pu hua'ránajchica'aj mej mij i tyeítyee tyámua' tyihuo'taxáj, quee ti i Dios huo'tyátzaahuaty'e'en.

I nyúucaria'ra' i Jesús pu huá'xijtye'en i tyeítyee

⁴⁴ Aj pu'ij Jesús ca'nyiin jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Típua'aj a'tíj nye jimi tyá'tzaahuaty'e'ej, capu nyéetzij na'aj jimi tyá'tzaahuaty'e', sulu a'íj pu ajta jimi tyá'tzaahuaty'e' i ti unyojo'ta'ityaca'.

⁴⁵ Ajta i ti nyéetzij nyeséj, a'íj pu ajta arí huaséj i ti unyojo'ta'ityaca'.

⁴⁶ Nyáaj nu a'íin pué'een i tatzárij i ti jin huányeeri'ij, nyajta a'íjna jin mujo've'mej úyan i cháanacaj japua, mata'aj mij a'íimaj i maj nye jimi tyá'antzaahuaty'e'en quee a'áa jo'tyá'ítzeere'en jo'tij jo'tíca'.

⁴⁷ Ajta a'íjna i ti janamua'j i nyenyúucaaj ajta quee ná'astijre', canu nyáaj a'íin pué'een i nyaj ja'xijtye'en, ji'nye canu nyáaj a'íjna

jín mujo've'mej nyej nyij huo'xíjtye'en i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, sulu nyej nyij hua' japua huatányuunyij.

⁴⁸ A'íjna i ti ná'xaahuaj ajta quee ja'tzaahuatye' i nyenyúuca, a'í pu a'xíjtyi'huan a'íjna jime' i nyúucarij i nyaj nyeríj jaaxájtaca' a'ájna xicáara' ti'ij jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij.

⁴⁹ Ji'nye canu nyasiij jájtyo je'ej nyaj tyu'taxájtaca', sulu a'íjna i nyavástara' i ti unyojo'ta'ítayaca', a'í pu a'yan tyinaata'íj je'ej nyaj ye'ej tyu'taxáj, ajta tyi'táj nyaj huo'mua'tyej.

⁵⁰ Nyajta a'yan tyá'mua'reej ti a'yan tyinaata'íj i nyavástara' ti'ij jamuáaci'tyij siaj júurij huatyá'itzeere'en jusén jime'. A'íj nu jín a'íjna i nyaj já'mua'ixaatye', a'yaa nu tyá'xaj je'ej ti i nyavástara' tyinaata'íj.

13

Jesús pu hua'nájo'sixij i huá'íicaj jitze a'íimaj i maj jamuán huacíj

¹ Pu'rij tímua' a'ájna atyojo're'nyesima'aj a'ájna xicáara' i maj jitzán jo'támua'reej a'náj ti i Dios tyihuo'tú'uunyiri', ajta i Jesús pu'rij jamua'reeriaca'aj ti arí a'ájna atyojo're'nyej i xicáara' ti jitzán jo'mej íiyan i cháanacaj japua, ti'ij jó'ra'nyij i juvástara' jamuán. A'í pu a'náj tina'aj hua'xie'va'ca'aj a'íimaj i maj jamuán huacíj i maj a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua, ajta a'yan tyihua'xié've'ej ja'mej jusén jime'.

² Ajta mati'ij tyí'cua'caj i chúmua', a'í pu ajta a'áa jo'tyávaaca'aj i Judas, ti yó'jra' pué'een i Simón ti a'yan tye'entyímu'tacaa tíjin Iscariote, pu'rij i tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj ajta ca'nyíjra'aj jaatá' ti'ij tyu'tátuuiire'en a'íjci i Jesús,

³ ajta i Jesús pu jamua'reeriaca'aj ti i vástaria'ra' arí néijmi'i jín tyee'íicaj, ti ajta juvástara' jimi jo've'mej, ajta a'íj jimi jo'ma'aj ja'mej,

⁴ aj pu'ij ájchej jo'maj tyajá'cua'ajcaa, ajta iriíoohuiiri' i jutasi'j ti jil'riá'huíjca'aj, a'íj pu'ij séej cíixurij jín ahuooj'i'quej i maj jín hua'cá'iimua'.

⁵ Ti'quij cáasuj jitze atyéeeje, aj pu'ij huatyóochej ti hua'nájo'sixi'in i huá'íicaj jitze séej ajta séej i maj jamuán huacíj, ajta je'en hua'náhuatz'i'raxij a'íjci jime' i cíixurij i ti jín ahuooj'i'ca'ca'aj.

⁶ Ajta ti'ij a'íj jimi aje're'nyej i Simón ti ajta Pedro ántyapuaj, a'í pu i Pedro a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyavástara', ¿nyi muáaj pana'nájo'sixi'ij i nya' íicaj jitze?

⁷ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Capáj muáaj íjij yó'itej je'ej nyaj een jime' a'yan ricij, sulu majca'huáyee paj yo'iteej puá'mej.

⁸ Pedro pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Canu a'náj tyu'tá'sij paj na'nájo'sixi'in i nya' íicaj jitze.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Típua'aj nyequee mua'nájo'sixi'in, capáj che' hua' jitze ajtyama'cáantaj puá'mej i maj nye jimi séejre'.

⁹ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Nyavástara', típua'aj a'yan tyuuxié've'ej, capáj a'yaa pana'aj tyina'nájo'sixi'in i nya' íicaj jitze, sulu ajta paj na'nájo'sixi'in i nyamuáca' jitze, pajta i nyamu'uj jitze.

¹⁰ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—A'íjna i ti oochán átyi'huaxij, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'yaa na'aj tya'nájo'sixi'in i ju'íicaj jitze, ji'nye capu choomuara' i jutyévira' jitze, siajta mua'aj caxu che' choomua, tyij siajta quee néijmi'i tyámua' een.

11 A'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin: "Caxu néijmi'i tyámua' een", ji'nye pu'ríj jamua'reeriaca'aj a'tíj ti a'íin pué'een i ti tyu'tátuiire'sij.

12 Ti'ij hua'najo'sixi'ij i hua' íicaj jitze, Jesús pu ajtáhua'aj iirióohuijri' i jutasíj, aj pu'ij ajtáhua'aj huatyéeyixij i méesasaj jitze, ajta je'en a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi seyó'itej je'ej nyaj een jin a'yan jamuáaruuj?

13 Mua'aj xu a'yan nyatamuá'muaj tijin Maeestro, siajta a'yan tijin Tavástara', ajta a'yan tyi'ja'yájna, ji'nye nyáaj nu a'íin pué'een.

14 Ajta nyáaj i nyaj ja'muavástara' pué'een, nyajta ja'mua maeestro, a'yaa nu tyajamua'nájo'sixij i ja'mua'íicaj jitze, a'yaa pu'ij ajta tyúuxie've' siaj a'yan tyitya'nóojo'sixi'in i ju'íicaj jitze séej siajta séej.

15 A'yaa nu nyáaj nyeríj tyajamuáa'itíiri', siata'aj sij siajta mua'aj a'yan cha'taj siana'aj huárinyij je'ej nyaj nyeríj nyáaj jamuáaruuj.

16 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' ti jéetze' juxie've' a'íjna i ti tyí'ijta quee a'íjna i ti jahuíire', a'yaa pu ajta jéetze' tyúuxie've' a'íjna i ti unyojo'ta'ítയാ' quee i nyaj ujo'ta'ítയാ' huaca'.

17 Típua'aj tyámua' setiyió'iteej a'íjna siajta je'en a'yan huárinyij, jéehua xu a'íjna jin huatóotyamua've'sij.

18 Canu néijmi'caa mua'ajmaj jamuatýaxajta, nyáaj nu jamua'reej a'tyán nyaj antýihuo. Ajta a'yaa pu tyúuxie've' ti a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tijin: "A'íjna i ti nyaj jamuán tyí'cua', a'íi pu arí nyéjcha'íire'."

19 A'yaa nu nyeríj anaquéej tyajá'mua'ixaatye' ti'ij quee xu a'yan tyí'riicaj, ajta ti'ij a'yan tyí'riicaj aj xu sij jamua'reeren nyej nyáaj a'íin pué'een je'ej nyaj nyeríj tyajamuaaté'exaa.

20 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' tijin a'íjna i ti tyámua' tyeetyéjeevej i nyaj jaata'ítയാ', a'íi pu ajta nyéetzij tyámua' tyinaatyéjeevij, ajta a'íjna i ti tyámua' tyinaatyéjeevej nyéetzij, a'yaa pu cha'tána'aj tyámua' tyeetyéjeevij a'íjci i ti unyojo'ta'ítയാ'.

Jesús pu jaataxájtaca' ti i Judas a'íin pué'een i ti avútzij jin tyu'tátuiire'sij

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ti'ij a'yan tyihuo'te'exáatye'ej, jéehua pu je'ej pua'aj jaata'aj i Jesús, aj pu'ij ja'huoo'itéericán jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye', sñj ti ja'mua jitze ajtyáma'can pu nyéetzij tyu'tátuiire'sij.

22 Majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, mua'róosejraxi séej jamuán majta séej, ajta camu jamua'reeriaca'aj a'tíj ti tyáxajtasime'ej

23 Ajta sñj ti hua' jitze ajtyáma'can, a'íi pu a'íin pué'een i ti Jesús jéehua jaxie'va'ca'aj, a'íi pu véjri' jimi ajtyácatyíij mati'ij tyí'cua'ajcaa,

24 ajta a'íjna i Simón ti ajta Pedro pué'een, a'íi pu jumuáca' jin jaatajé a'íjci i Jesús ti jaxie'va'ca'aj ti'ij jaata'íhuo' a'tíj ti pué'een i ti jatýaxajtasima'aj.

25 A'íi pu'ij jéetze' ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi, ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Nyavástara', ¿a'tanyíj a'íin pué'een?

²⁶ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Típua'aj nyeríj ja'ajru'nyaxi'in i túxa'aj jitze i páan, aj nu nyij jaata'tye'sij a'íjci i a'tíj ti a'íin pué'een.

Aj pu'ij ja'ajru'nyaxij i páan i túxa'aj jitze, ti'quij a'íj huati'ij i Judas, ti yójra' pué'een i Simón ti a'yan tye'entyímu'tacaa tijin Iscariote.

²⁷ Ajta ti'ij i Judas ja'ancurá'ij i páan, a'íi pu tyiyáaru' tzajta' huataséjre. Jesús pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj jiye'tzín a'yan huárinyij je'ej paj períj tyu'muá'aj.

²⁸ Ajta capu síj yo'itéej ja'raa i maj tyí'cua'ajcaa i méesaj jitze je'ej ti een jin a'yan tyaaté'exaa.

²⁹ Ajta a'íjna i Judas a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i ti jacha'iica'aj i túmii, séecan mu mij a'yan tyi'riá'mua'aj ti Jesús a'yan tyaaté'exaa ti'ij tyi'táj huánanan i maj jin tyu'yé'estej, nusu ti tyi'táj huo'tapuéjve'en i maj quee je'ej tyéejviicue'.

³⁰ Ti'ij i Judas ja'ancurá'ij i páan, aj pu'ij iirájraa. Ajta arí huatíca'ca'aj.

I nyúucarij ti jájcuaj ti ajta jéetze' juxie've'

³¹ Ti'ij iirájraa a'íjna i Judas, Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa ij tijin:

—Íjij pu'ríj séejre' i ti jin huápu'i'ij naa huasé'rin i yójra' i Dios, ajta i ti jin i Dios naa huasé'rin a'íj pu jimi séejre' i yójra'.

³² Ajta típua'aj i yójra' i Dios jimi séjre'ej i ti naa huasé'rin, Dios pu ajta jaataséjrataj i ti jin naa huasé'rin i yójra', ajta jiye'tzín pu a'yan rinyij.

³³ Nyiyóojmua', canu che' á'tyeeren ja'mua jimi. Mua'aj xu nyahuooniy, ajta a'yájna nyati'ij tyihuo'té'exaa a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa nu cha'taj nyana'aj mua'ajmaj tyajamaaté'exaatye'sij a'yan tijin: Capu i'ríj siaj mua'aj a'áa jo're'nyej jó'nyej nyáaj jooma'aj na'mej.

³⁴ A'íj nu nyúucarij ti jájcuaj jin a'yan tyajá'mua'ijcatye'en siaj huóoxie've'en séej jamuán siajta séej. A'yájna nyati'ij nyáaj tyaja'muaxie've' mua'ajmaj, a'yaa xu sij siajta mua'aj tyityahuóoxie've'en.

³⁵ Típua'aj a'yan setyityahuóoxie've'en séej jamuán siajta séej, néijmi'i mu i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua jamua'reeren siaj mua'aj nye jimi tyá'tzaahuatye'.

Jesús pu huá'ixaatye' ti i Pedro jaatyáhue'taj

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Aj pu'ij a'íjna i Simón ti ajta Pedro pué'een a'yan tyaata'íhuo'ri' i Jesús tijin:

—Tavástara', ¿jo'nyij po'ma'aj puá'mej?

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Jó'nyaj jooma'aj na'mej, capu i'ríj paj ijij naataváj, sulu maja'huáyee paj nyacújta' huama'aj puá'mej.

³⁷ Ajta i Pedro a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', ¿ji'nye een jin quee i'ríj nyaj ijij ajamuán jó'me'en? Nyáaj nu á'nyaca'nyej nyaj a jitze ma'can huámu'i'nyij.

³⁸ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Nyi a'yan petya'ca'anyej paj nye jitze ma'can huámui'nyij? A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'mua'ixaatye' tijin tí'ij quee xu jíihuacaj i tyacuáarie', huéecaj paj naatyáhue'taj a'yan tijin capáj nyamua'tyej.

14

Jesús pu tyámua' naa tyihuo'tyéje a'íjma i maj jamuán huacíj

¹ 'Caxu je'ej tyityóomua'ajcaj. Síooche' xu tyá'tzaahuatye'ej i Dios jimi, siajta nyéetzij jimi tyá'tzaahuatye'ej.

² A'ájna jo'tij i nyavástara' ja'chej jéehua pu chi'ij a'áa tyejé'sejre', tipua'aj quee a'yan tyi'ja'yájnatan, canu a'yan tyajamuaate'exáatye'nyijche' nyaj a'áa jo'ma'aj na'mej nyej nyij tyámua' tyojó'uurej jo'siaj jo'tya'aj xá'ju'un.

³ Ajta tipua'aj nyeríj jo'ra'nyij nyej nyij tyámua' tyojó'uurej jo'siaj jo'tya'aj xá'ju'un, aj nu nyij nyajtáhua'aj yava'cányesij, nyej nyij jamuá'anvi'tin siaj sij siajta mua'aj a'áa jo'tya'aj xá'ra'nyij jó'nyaj jo'quéej na'mej.

⁴ Mua'aj xu seríj huamuájtye i juyéj jitze ti a'áa jo're'nyee jó'nyaj jooma'aj na'mej.

⁵ Aj pu'ij i Tomás a'yan tyaaté'exaa i Jesús tijin:

—Tavástara', catu jamua'reej jo'paj jooma'aj puá'mej, ¿ji'nye tyí'rij tyej tyij huamuájtye i juyéj jitze?

⁶ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een i juyéj, nyajta i ti tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, nyajta nu a'íin pué'een i júuricamej. Nyéetzij pu'uj jimi je'ej tyí'rij tí'ij a'tíj a'áa ja'rá'astij i nyavástara' jimi.

⁷ Tipua'aj tyámua' setyináamua'tyij, a'yaa xu siajta tyá'mua'tyij a'íjci i nyavástara', siajta seríj ijíj jamua'tyej, ji'nye xu'ríj jaaséj.

⁸ Aj pu'ij i Felipe a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tavástara', taataséjratye' a'íjci i a'vástara', a'íi pu tajitzé juxie've'.

⁹ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Felipe, nu'ríj á'tyeej nyaj ja'mua jamuán yahuácaj, ¿nyi pequee xu nyamua'tyej? A'ájna i ti nyéetzij arí naaséj, a'íj pu ajta arí huaséj i nyavástara', ¿ji'nye a'yan petyí'nyahuaviij nyej nyij jamuaataséjratye'en i nyavástara'?

¹⁰ ¿Nyi pequee tyá'tzaahuatye' ti i nyavástara' nye jimi séejre', nyajta nyáaj a'íj jimi nyajta séejre'? Tyi'tíj nyaj já'mua'ixaatye', canu nyasíj nyana'aj jájtyo. A'íjna i nyavástara' i ti nye jimi séejre', a'íj pu muárie'ria'ra' pué'een i nyaj jin a'yan ricíj.

¹¹ Sianá'antzaahuatye' nyej nyáaj a'íj jimi séejre' i nyavástara', ajta i nyavástara' a'íi pu ajta nye jimi séejre', na'ríj quee, siata'aj a'íj jin tyá'antzaahuatye'en je'ej nyaj tyi'tíj jin tyí'muarie'.

¹² A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' tijin a'íjna i ti nye jimi tyá'tzaahuatye', a'yaa pu cha'tána'aj tyí'muarie'en nyati'ij nyáaj, ajta jéetze' va'cán jin tyí'muarie'en, ji'nye nyáaj nu a'áa jooma'aj na'mej i nyavástara' jimi.

¹³ Ajta tyi'tíj siaj mua'aj huatáhuoosij nyéetzij jitze ma'can, a'yaa nu rinyij, ta'aj nye jitze huataséjre'en i ti jin naa huasé'rin i nyavástara'.

¹⁴ Nyáaj nu néijmi'i jin a'yan rinyij je'ej siaj tyi'tíj tyaatáhuaviiraj nyéetzij jitze ma'can.

Jesús pu a'yan tya'tóoraj ti uyo'ta'ityij i júuricama'ra' i Dios

¹⁵ 'Típua'aj sényaxie've'ej, a'yaa xu tya'rá'astijre'ej je'ej nyaj tyajá'mua'ixaatye'.

¹⁶ Nyajta nyáaj a'yaa nu tyaatáhuaviiraj i nyavástara' ti'ij a'ín uyo'ta'ityej i ti ja'mua japua huatányuusij, ajta je'en jusén jime' ja'mua jimi huatyá'itzeere'en.

¹⁷ A'íi pu a'ín pué'een i júuricama'ra' i Dios, i tiquee i'ríj maj ja'ancuriá'an a'íimaj i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, ji'nye camu jaséj, camu majta jamua'tyej, siajta mua'aj xu jamua'tyej, ji'nye a'íi pu ja'mua jimi séejre', ajta ja'mua jimi huatyá'itzeere'ej.

¹⁸ Canu a'yan já'mua'uurej mati'ij i maj quee tyitáataj, sulu nyajtáhua'aj nu uvé'nyesij nyej nyij ja'mua jamuán séeria'aj ná'ra'nyij.

¹⁹ Capu che' á'tyeeren mati'ij quee che' nyeséejran i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, siajta mua'aj xu xaa nyeséejran, siajta júurij séeria'aj xá'ju'un, ji'nye nyáaj nu júurij.

²⁰ A'ájna xicáara' jitze, mua'aj xu jamua'reeren nyej nyáaj jimi séejre' i nyavástara', siajta mua'aj nye jimi séejre', nyajta nyáaj ja'mua jimi séejre'.

²¹ A'ájna i ti ja'ancuriáa'sij i nyenyúucaa ajta a'yan ricij, a'íj pu jin séejre' ti ji'récán jime' nyaxie've'. A'íi pu'ij ajta i nyavástara' jaxie'va'aj ja'mej a'íjci i ti nyaxie've', nyáaj nu nyajta jaxie'va'aj na'mej, nyajta jimi huataséjre'sij.

²² Aj pu'ij i Judas (capu a'ájna i ti a'yan tye'entyímu'tacaa yee Isariote sulu sáij) a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tavástara', ¿ji'nye pej pij ityájma jimi huataséjre'sij pajta quee a'íimaj jimi i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua?

²³ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'ájna i ti nyaxie've', a'íi pu já'astijre' i nyenyúucaa, ajta i nyavástara' pu jaxie'va'aj ja'mej, néijmi'i tu tyij jimi huatyá'itzeere'ej.

²⁴ A'ájna i tiquee nyaxie've', capu já'astijre' i nyenyúucaa. A'ájna i nyúucarij i siaj mua'aj janamuaj capu nye jitze ma'can, sulu a'íj pu jimi je'rámá'can i nyavástara' i ti unyojo'ta'ityaca'.

²⁵ 'A'yaa nu néijmi'i a'ájna tyajá'mua'ixaatye' ijíj nyej nyooj ja'mua jimi ya huatyéjve,

²⁶ ajta i ti ja'mua japua huatányuusij, a'ájna i júuricama'ra' i Dios, i ti i nyavástara' uyo'ta'ityij nyéetzij jitze ma'can, a'íi pu néijmi'i tyaja'muamua'tyen, ajta jamuaatá'sij siaj néijmi'i jo'itéej xá'ra'nyij i nyaj nyeríj jamuáa'ixaa.

²⁷ 'A'yaa nu ja'mua jimi jaatyátoosij i ti jamuaatyápua'ritye'sij. Nyáaj nu jamuaatyápua'ritye'sij, ajta canu a'yan rinyij mati'ij a'íimaj i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua mej mij huo'tyápua'ritye'en i juxa'aj tyeítyee. Caxu je'ej tyityóomua'ajcaj, caxu siajta tyí'tzi'nye'ej.

²⁸ Xu'ríj náanamuaajri' nyaj a'yan tyajamuatá'exaa nyaj jó'raa, nyajtáhua'aj nu nyij uvé'nyesij nyej nyij ja'mua jamuán huatyá'itzeere'en. Típua'aj ji'récán jime' sényaxie've'ej, mua'aj xu huatootyámua've'nyijche' a'íjci jime' nyaj i nyavástara' jimi jo'mej, ji'nye a'íi pu jéetze' juxie've' nyequee nyáaj.

²⁹ A'yaa nu anaquéej tyajá'mua'ixaatye', ta'aj ij ti'ij a'yan tyí'rijcaa, aj xu sij tyá'antzaahuatyee'en.

³⁰ 'Canu che' jéehua tyajá'mua'ixaatye'en, ji'nye pu'ríj uvé'nyesij a'íjna i ti íiyan tyí'íjta i cháanacaj japua. Tyij ajta quee tyi'tíj jin pújoorej ti'ij na'antyimué'tin,

³¹ a'yaa pu tyúuxie've' ti a'yan tyá'ra'nyij, mata'aj mij a'ímaj i maj yan séejre' i cháanacaj japua jáamua'reej nyej nyáaj jaxie've' i nyavástara', nyajta a'yan ricíj tyi'tíj ti jin unyojo'ta'ityaca'.

Xá'ajhuiixi'. Tyiche' tyíhuiuinyij a'yájna.

15

I ti ji're'can jime' ciyéj pué'een ti huasti'

¹ 'Nyáaj nu ji're'can jime' a'ín pué'een i ciyéj ti tyáxamue', ajta i nyavástara' pu a'ín pué'een i ti ja'tyáahuastej ajta tyámua' joorej a'íjci i ciyéj.

² Típua'aj síj i ciyáara' ti jitzán ajtanyéj quee taca'aj, a'íi pu ja'ajtavéjchij, ajta típua'aj tyámua' naa tyí'taca'aj, tyámua' pújoorej ti'ij jéetze' huatatáca'an.

³ Xu'ríj tyámua' een a'íjci jime' i nyúucarij i nyaj nyeríj jamuáa'ixaj.

⁴ Siata'aj siooj nye jimi séjre'ej, a'yájna nyati'ij nyáaj ja'mua jimi tyí'sejre'. Síj i ciyáara' capu i'ríj ti jusíj huatatáca'an típua'aj quee aróovi'raj i ciyéj jitze, a'yaa pu cha'tána'aj tyí'een ja'mua jimi, capu je'ej tyí'rij siaj tyi'tíj jin tyu'tyáhuire'en, típua'aj sequée nye jimi séjre'ej.

⁵ 'Nyáaj nu a'ín pué'een i ciyéj, siajta mua'aj i ciyáara' xu pué'een. A'íjna i ti nye jitze ajtá'uj nyajta nyáaj jimi séejre' jéehua pu huatatáque'sij, ji'nye típua'aj sequée nye jimi séjre'ej, caxu tyi'tíj jin je'ej rinyij.

⁶ A'íjna i tíquee nye jimi séejre', a'íi pu nye jitze ajtáveechi'huaj aj pu'ij huatyáhuasij ti'ij xamuáj aj mu mij jaatyáteeraj.

⁷ 'Típua'aj mua'aj nye jimi tyámua' naa setyí'tyesejria'aj, siajta néijmi'i já'astijria'aj i nyúucarij i nyaj já'muamua'tyej, Dios pu néijmi'i tyajamuaatá'sij tyi'tíj siaj je'ej tyaatáhuaviiraj.

⁸ A'íj pu jitze ámiteere' i ti jin naa huasé'rin i nyavástara', siaj mua'aj jéehua tyámua' naa tyu'muárie'en siajta a'íjna jin ji're'can jime' nye jitze ajtyama'cáantaj xá'ra'nyij.

⁹ Nyáaj nu mua'ajmaj já'muaxie've' a'yájna ti'ij ajta nyéetzij tyí'nyaxie've' i nyavástara', siata'aj a'íjna jitze séjre'ej i nyaj jin já'muaxie've'.

¹⁰ Típua'aj sia'rá'astej i nyúucarij i nyaj nyeríj jamuáa'ixaj, a'íj xu jitze séeria'aj xá'ju'un i nyaj jin já'muaxie've', a'yájna nyati'ij nyáaj tyá'astej i nyúucaria'ra' i nyavástara' nyajta a'íj jimi séejre' i ti jin nyaxie've'.

¹¹ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj sij nyaj jamuán huatóotyamua've'en, ajta siaj sij a'náj tina'aj jutyamua've'ej.

¹² A'íi pu'ij a'ín pué'een i nyúucarij i nyaj jin tyajá'mua'ijcatye'en ti a'yan tijin: Siata'aj huóoxie've'en séej jamuán siajta séej, a'yájna nyati'ij nyáaj nyeríj tyaja'muaxie've' mua'ajmaj.

¹³ A'íi pu a'ín pué'een i ti jin jéetze' ámiteere' ti a'tíj jaxie've' i juxa'aj tyévíj a'íjna i ti jitzán ma'can huámu'i'nyij.

¹⁴ Mua'aj xu nyetyeñtyeristyamua' pué'een, tìpua'aj a'yan xáarinyij je'ej nyej nyáaj tyajá'mua'ijtye'.

¹⁵ Canu che' a'yan jamuaatámua'sij yee mu siaj tyí'huüre' nye jimi, ji'nye síij ti tyí'huüre' capu jamua'reej je'ej ti ricij i ti tyé'ijtye'. A'yaa nu jamuaatámua'muaj tìjìn nya' amíncustyamua', ji'nye nu'ríj néijmi'i tyajamuaaté'exaa i ti nyavástara' nyéetzij tyinaaté'exaa.

¹⁶ Caxu mua'aj nyéetzij na'antyíhuoj, sulu nyáaj nu mua'ajmaj jamua'antyíhuoo, nyajta a'íjna jìn tyajamuaata'íj siaj sij huáciinyej siajta tyámua' naa tyu'muárie'en i Dios jimi, ajta jusén jìn huatyá'itzeere'en i siaj jìn tyu'muáriej. A'yaa pu'ij i nyavástara' néijmi'i tyajamuaatá'sij i siaj jaatáhuaviiraj nye jitze ma'can.

¹⁷ A'í pu a'íin pué'een i nyaj já'mua'ijtye': Siaj huóoxie've'en séej jamuán siajta séej.

I maj yan huacháatimee i cháanacaj japua mu jájcha'ñire' i Jesús majta a'íjma i maj jitzán ajtyáma'can

¹⁸ 'Tìpua'aj majá'muaxana've'ej i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'yaa xu tyá'mua'reeraj maj nyéetzij anaquéej naataxána'vej.

¹⁹ Tìpua'aj mua'aj yan siama'caantaj i cháanacaj japua, a'íimaj mu ja'muaxie'va'cajche' i maj yan huacháatimee, a'yájna mati'ij tyihúa'xie've' i jutyétyeristyamua'. Ajta nyáaj nu jamua'va'jajpua hua'tzajta' i maj yan séejre' i cháanacaj japua, a'íj mu jìn já'muaxana've' i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua, ji'nye caxu che' hua' jitze ajtyáma'can.

²⁰ Xo'támua'reej i nyaj a'yan tyajamuaaté'exaa tìjìn: "Capu a'tíj jéetze' juxie've' quee a'íjna i ti tyé'ijtye'." Tìpua'aj meríj nyéetzij je'ej pua'aj náaruj, a'yaa mu majta mua'ajmaj je'ej pua'aj já'mua'uuren, ajta tìpua'aj meríj ja'antzaahuaj i nyenyúucaa, a'yaa mu majta tyá'antzaahuatye'sij je'ej siaj mua'aj tyihúa'mua'tyen.

²¹ Néijmi'i mu jìn a'yan já'mua'uuren a'íjci jìme' siaj nyéetzij ná'tzaahuatye', ji'nye camu jamua'tyej a'íjci i ti unyojo'ta'ítyaca'.

²² 'Camu a'íimaj tyi'tíj jìn a'itzéeria'caj, tìpua'aj nyequee yava'cányejnyíche' nyej nyij tyihuo'ixaatye'en. Ajta ijíj capu che' tyi'tíj hua' japua huatányuusij a'íjci jìme' i maj ootyá'itzee i Dios jimi,

²³ ji'nye a'íimaj i maj nyaxana've', a'íi mu majta jaxana've' i nyavástara'.

²⁴ Camu tyi'tíj jìn a'itzéeria'caj, tìpua'aj nyequee a'yan huárinyíche' tyi'tíj jìme' ti'ij quee a'náj a'tíj huaríj, ajta a'íimaj mu meríj naaséj, majta móoj nyaxana've', majta a'yan cha'taj mana'aj tyá'xana've' i nyavástara'.

²⁵ Ajta a'yaa pu tyí'ricij, ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' ti aróo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i maj jìn tyí'ijta ti a'yan tìjìn: "A'íimaj mu naataxána'vej ajta canu tyi'tíj jìn ootyá'itzee."

²⁶ 'Ajta ti'ij uvé'nyej i ti ja'mua japua huatányuusij, i nyaj uyo'ta'ítyij a'íjna jitze ma'can i nyavástara', a'íjna i júuricamej ti Dios jimi já'ma'can, a'íi pu nye jitze ma'can tyu'taxájtaj.

²⁷ Mua'aj xu siajta nye jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'ej, ji'nye mua'aj xu nyaj jamuán huacíj nyati'ij nyana'aj a'yan tyu'taséjre.

16

¹ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj sij quee jaatapuá'citaj siaj nye jimi tyá'tzaahuatye'.

² A'íimaj mu jamui'rá'ityij i tyeýúuj tzejta', ajta a'yan tye'mej maj séecan já'muacui'nyij a'yan metyi'mua'astij maj i Dios jimi tyí'huiire'.

³ A'yaa nu rinyij, ji'nye camu nyamua'tyej, camu majta jamua'tyej i nyavástara'.

⁴ 'A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siata'aj sij jo'támua'reej tipua'aj arí a'yan atyojo're'nyej, je'ej nyej nyáaj nyeríj tyajamuáa'ixaa.

Je'ej ti tyí'muarie' i júuricama'ra' i Dios

'Canu a'yan tyajamuaaté'exaa jájcuaaj ímuáj, ji'nye nyáaj nu ja'mua jamuán yésejria'ca'aj.

⁵ Ajta íjij nu jo'mej a'íjci jimi i ti unyojo'ta'ítýaca', ajta capu síij ti ja'mua jitze ajtyáma'can nye'ihuo' jó'nyaj jó'yi'ij,

⁶ sulu a'yaa xu seríj tyityatóoxamuijritej, a'íjci jime' je'ej nyaj nyeríj tyajamuaaté'exaa.

⁷ Ajta a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzaahuatyi'ra'aj jime' tijin: Jéetze' pu jamuatýhui'rii nyaj jó'ra'nyij. Ji'nye tipua'aj nyequee jó'ra'nyij, capu yava'cányesij ja'mua jimi i ti ja'mua japua huatányuusij, ajta tipua'aj nyo'ra'nyij, nyáaj nu ujamojo'ta'ítýi'raj.

⁸ Ti'ij a'íin yava'cányej, a'íi pu tyámua' naa tyihuo'taséjrataj i maj yan séejre' i cháanacaj japua i maj á'itzeere', majta i maj quee ji're'nye'ej séejre', ajta a'tyán ti i Dios ja'xijtye'en.

⁹ A'tíj ti á'itzeere' a'íi pu a'íin pué'een i tiquee nye jimi tyá'tzaahuatye',

¹⁰ ajta i tiquee tyi'tíj jin á'itzeere', nyáaj nu a'íin pué'een, i nyaj jo'méj i nyavástara' jimi, siajta mua'aj caxu che' nyeséejran,

¹¹ ajta i Dios ti puéjtzij jaatá'sij, a'íi pu a'íin pué'een i ti íiyan tyí'ijta i cháanacaj japua, ti ajta arí jimi a'yan tyo'xá'pui'intari'huaca' ti'ij puéjtzij jáaci'tyij.

¹² 'Jéehua pu óoche' i nyaj tyajá'mua'ixaatye'en, ajta capu eexúj íjij já'muai'riitye' siaj sij mua'aj néijmi'i jo'itéej xá'ra'nyij.

¹³ Ti'ij uvé'nyej i ti ji're'can jime' júuricama'ra' pué'een i Dios, a'íi pu néijmi'i tyaja'muamua'tyen i ti a'yan tyi'ja'yájna, ji'nye capu jusíj jájtyoosij i ti jin tyajá'mua'ixaatye'en, sulu a'yaa pu tyajá'mua'ixaatye'en je'ej ti tyí'namuaj, ajta jamuaaté'exaatye'sij je'ej ti tye'mej.

¹⁴ A'íi pu jaataséjrataj i nyaj jin naa huasé'rin, ji'nye a'íj pu ancúriáa'sij i ti nyéetzij nya'a'rij, ajta je'en ja'mua jimi jaatyátoosij.

¹⁵ Néijmi'i i ti nyavástara' tyí'ijcha'ij, a'íi pu ajta nyéetzij tyí'nya'a'rij, a'íj nu jin a'yan tyu'taxájtaca' ti i júuricama'ra' i Dios a'íjna ancúriáa'sij i ti nyéetzij nya'a'rij ajta je'en mua'ajmaj jamuaatá'sij.

¹⁶ 'Capu che' a'chu á'tyeeren, siati'ij mua'aj quee che' nyeséejran, ajta a'tzúj jéetze' majca'huáyee xu sijta nyeséejran.

I siaj jin juxaamuijritej' a'íi pu jamuaatatyámua'viste'sij

¹⁷ Aj mu mij séecan i maj jamuán huacíj a'yan tyúu'ihuo'raca'aj séej ja'mua majta séej tijin:

—¿Ji'nye huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij? A'yaa pu tyí'ta'ixaatye' tiquee che' á'tyeeren tyati'ij quee che' jaséjran, tyajta je'en majca'huáyee tyijta jaséjran, ajta a'yan tyí'xaj ti a'áa jooma'aj ja'mej i juvástara' jimi.

¹⁸ ¿Ji'nye huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij ti jíme' yee tiquee che' a'chu á'tyeeren? Catu yó'itej tyi'táj ti tyáxajta.

¹⁹ Jesús pu jáamua'reeri' maj jaxie'va'ca'aj maj tyee'íhuo', a'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Nyáaj nu nyerij a'yan tyajamuaaté'exaa tiquee che' a'chu á'tyeeren siati'ij quee che' nyeséjran, siajta majca'huáyee xu sijta nyeséjran. ¿Nyi a'íjna jin mua'aj setyúu'íhuo'?

²⁰ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jíme', siaj mua'aj juyiinyixi'in, siajta huatóoxaamujritye'sij, majta a'íimaj mu huatóotyamua've'sij i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua. Tyij siajta mua'aj juxaamuijritye', a'íj xu jin huatóotyamua've'sij i siaj jin juxaamuijritye'.

²¹ Ti'ij i íitaj ootacu'nyej a'íjci jíme' ti tyiyóoj ja'mej, jéehua pu jajpuéetzij ja'mej ti'ij atyojo're'nyej a'tzáaj ti tyiyóoj ja'mej, ajta ti'ij huanie'huaj i pá'ri'ij, aj pu'ij yo'huá'xaj i ti jin jajpuéjtzica'aj, a'íjna jíme' ti jéehua huatóotyamua've'sij a'íjci jíme' i pá'ri'ij ti huanie'huaca' íiyan i cháanacaj japua.

²² A'yaa xu sij siajta mua'aj ijíj tya'ajpuéjtzij, nyajta nyáaj, nyajtáhuaj aj nu já'muasejran, aj xu sij jéehua huatóotyamua've'sij, ajta capu i'riitaj ja'mej ti a'táj jamuáa'ri'raj i siaj jin jutyamua've'.

²³ 'A'ájna xicáara' jitze caxu che' tyi'táj naata'íhuo'raj. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jíme' ti i nyavástara' néijmi'i tyajamuaatá'sij tyi'táj siaj jaatáhuaviiraj nye jitze ma'can.

²⁴ Ti'ij na'aj ya ti je're'nyej caxu seexúj mua'aj tyi'táj jaatáhuaviiri' nye jitze huatama'can, siata'aj jaatáhuaviij, aj xu sij ja'ancuriáa'sij, siajta je'en néijmi'i jin huatóotyamua've'sij.

Jesús pu a'ín pué'een i ti néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij úiyan i cháanacaj japua

²⁵ 'A'yaa nu nyerij tyajamuáa'ixaa séej nyúucarij jíme', ajta atyojo're'nyesij i xicáara' nyej quee che' seequéj tyaja'mua'ixáatye'ej na'mej, sulu huatoojé'yacan nu jin tyajá'mua'ixaatye'en je'ej ti tyí'een i nyavástara' jimi.

²⁶ 'A'ájna xicáara' jitze, mua'aj xu huatyényuusij nye jitze ma'can, ajta canu a'yan tyajá'mua'ixaatye' nyej nyáaj jaatáhuaviiraj i nyavástara' nyej nyij ja'mua jíme' huatyényuunij,

²⁷ ji'nye a'íi pu i nyavástara' já'muaxie've'. A'yaa pu tyaja'muaxie've' a'íjci jíme' siaj mua'aj nyéetzij nyaxie've', siajta tyá'tzaahuatyé' nyaj i Dios jimi jo've'mej.

²⁸ A'áa nu i nyavástara' jimi ja'rájraa nyej nyij a'yan va'cáanyej i cháanacaj japua, ajta ijíj a'yaa nu tyíchesij i cháanacaj japua, nyej nyij jó'ra'nyij i nyavástara' jimi.

²⁹ Aj mu mij i maj jamuán huacáj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Íjij paj perij ja'huo'itéerici'can jin tyí'xaj, capáj che' séej nyúucarij jin tyí'xaj.

³⁰ Tu'ríj jamua'reej paj néijmi'i tyí'mua'reej, ajta quee juxie've' ti a'tíj tyí'tíj mua'ihuo'raj. A'íj tu jín tyá'tzaahuatye' paj i Dios jimi jo've'mej.

³¹ Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaa tíjin:

—¿Nyij xaa seríj ijíj tyá'tzaahuatye'?

³² Pu'ríj ijíj tya'rá'aj, ijíj pu'ríj a'áan putyajá'ricij siati'ij mua'aj jo'cáxi'ij síj ajta síj, jusén tacan xúsij yanuuriésij. Ajta canu nyasíj huatya'itzeere'ej, jí'nye i nyavástara' pu nyaj jamuán yésejre'.

³³ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj síj tyámua' huárinyij i jutzájta' a'íjci jime' siaj nye jitze ajtyáma'can. Jéehua xu jajpuéetzij xá'ju'un íyan cháanacaj japua, ajta siata'aj huatyóoca'nyej, jí'nye nyáaj nu'ríj ja'antymué'tij i cháanacaj.

17

Jesús pu hua' jime' jahuoo i maj jamuán huacíj

¹ Tí'ij i Jesús a'yan tyu'taxáataj, aj pu'ij jútye' jó'nyeeriaca' ajta a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Nyavástara', pu'ríj a'ájna atyojo're'nyej a'tzáaj paj jaaxá'pui'intarej, pata'aj tyámua' tyeetyátoonyij a'yóoj, ta'aj ij ajta a'ín tyámua' tyimuaatyátoonyij muéetzij.

² Jí'nye muáaj paj períj néijmi'i jín tye'entyáarujtyej a'íjci a'yóoj, mata'aj mij néijmi'i jusén jín júurij muá'ra'nyij i paj jaatávi'tistej.

³ Ajta a'ájna i maj júurij muá'ju'un jusén jime', a'íj pu a'ín pué'een i maj muéetzij muáamua'tyij, paj muáaj pana'aj a'ín pué'een i Dios tí zaaahuatyi'ra'aj jín séejre', ajta a'ájna i Ciriistu' i paj muáaj uyo'ta'ítyaca'.

⁴ 'Nyáaj nu nyeríj tyámua' tyimuaatá' hua' jimi i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, jí'nye nu'ríj ja'antyci'ij i paj jín tyinaata'íj.

⁵ Ajta ijíj nyavástara', pata'aj tyámua' tyinaatyátoonyij ajimi, a'yájna pati'ij tyámua' tyinyatá'care'ej nyati'ij ajamuán ajo'catyíi tí'ij quee xu séeria'caj i cháanacaj.

⁶ 'A'íjma i paj hua'antyhúoj íyan i cháanacaj japua pej pij naatávi'tistej, nu'ríj huo'té'exaa a'tíj paj pué'een. A'íj mu a'tyéityeristyamua' pué'eenye'ej, ajta muáaj paj naatávi'tistej, majta meríj ja'antzaahuaj a'nyúuca.

⁷ A'íjma mu meríj jamua'reej tí néijmi'i muéetzij jimi tyeje'ráma'can,

⁸ jí'nye a'íj nu huo'té'exaa i nyúucarij i paj muáaj naaté'exaa, a'íj mu mij meríj ja'antzaahuaj. Majta jáamua'reeri' nyaj jí're'can jime' muéetzij jimi jo've'mej, majta tyá'antzaahuaj paj muáaj unyo'jo'ta'ítyaca'.

⁹ 'A'yaa nu hua' jime' tyí'muahuavíj, canu a'yan tyí'muahuavíj a'íjma jime' i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, sulu hua' jime' i paj naatávi'tistej, jí'nye a'íj mu a'tyéityeristyamua' pué'een.

¹⁰ Néijmi'i i maj nyetyeítyeristyamua' pué'een, a'íj mu majta a'tyéityeristyamua' pué'een, majta i maj a'tyéityeristyamua' pué'een, a'íj mu majta nyetyeítyeristyamua' pué'een, a'íjma pu'ij jitze séejre' i nyaj jín naa huasé'rin.

11 'Canu che' nyáaj yan huatyá'itzeere'ej i cháanacaj japua, majta a'íimaj mu a'yan huatyá'itzeere'ej, nyajta nyáaj nu jo'méj muéetzij jimi. Nyavástara' mu paj tyámua' een, huó'cha'ij a'íjna jitze ma'can i paj jin ántyapuaj, a'íjna i paj jin a'yan naatamua'aj, mej mij tyámua' eenye', a'yájna nyati'ij ityáj.

12 Nyati'ij nyáaj hua' jamuán a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua, nyáaj nu tyámua' tyihuó'cha'íica'aj ajitze ma'can. Capu síj ti hua' jitze ajtyáma'can jó'vej, sulu a'íi pu'uj i ti arí jimi a'yan tya'tácatyij ti'ij puéjtzij jáaci'tyij, ta'aj ij a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

13 'Nyajta ijíj a'áa nu jo'mej muéetzij jimi, ajta a'yaa nu tyí'xaj nyati'ij nyooj yahuatyéjvee i cháanacaj japua, mata'aj mij néijmi'i a'yan cha'taj mana'aj tyityatóotyamua've'en nyati'ij nyáaj tyí'nyetyamua've'.

14 Nyáaj nu nyeríj huó'ixaaj a'nyúuca, majta a'íimaj mu hua'ajcha'íire' i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, ji'nye camu hua' jitze ajtyáma'can i maj yan séejre', a'yájna nyati'ij nyajta nyáaj quee yan tyí'ma'can i cháanacaj japua.

15 Canu a'yan tyí'muahuavíj paj hue'rátoonyij i cháanacaj japua, sulu paj tyámua' tyihuó'cha'íin a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj tyí'een.

16 A'yájna nyati'ij nyáaj quee yan tyí'ma'can i cháanacaj japua, camu majta a'íimaj a'yan ma'can i cháanacaj japua.

17 Pata'aj tyámua' tyihuo'tyátoonyij a'jimi, a'íjci jime' i ti ji'r'é'can jime', ajta a'íjna i ti ji'r'é'can jime' a'íi pu a'íin pué'een a'nyúuca.

18 A'yájna pati'ij tyinyojo'ta'ítyaca' a'íjma jimi i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'yaa nu cha'taj nyana'aj nyáaj tyihuo'ta'ítyij a'íjma jimi i maj yan séejre' i cháanacaj japua.

19 Nyajta nyáaj, a'yaa nu hua' jitze ma'can tyu'tányatoj, mej mij majta a'íimaj tyámua' tyityeetyátuihuaj a'íjci jitze i ti a'yan tyí'ja'yájna.

20 'Canu a'íimaj jime' nyana'aj a'yan tyí'muahuavíj, sulu nyajta nu a'yan tyí'muahuavíj hua' jitze ma'can i maj tyá'antzaahuatye'sij mati'ij jáanamua'j i nyúucarij a'íimaj maj huo'té'exaatye'ej.

21 A'yaa nu tyí'muahuavíj maj néijmi'i a'íimaj tyámua' eenye' mej mij quee séecan ajtací'ca'an, a'yájna pati'ij muáaj nyavástara' nye jimi tyí'sejre' nyajta a'jimi séejre', mej mij majta a'íimaj ityájma jimi séeria'aj muá'ra'nyij, mata'aj mij a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua tyá'antzaahuatye'en paj muáaj nyojo'ta'ítyaca'.

22 A'yaa nu cha'taj nyana'aj tyámua' tyihuo'tyájto a'íjci jime' i ti naa huasé'rin i paj jin tyámua' tyinaatá', mej mij síj mana'aj pué'eenye', a'yájna pati'ij muáaj nyajta nyáaj síj tyana'aj tyi'tyapué'een,

23 nyáaj nu hua' jimi séejre', pajta muáaj nye jimi séejre', mata'aj mij majta a'íimaj néijmi'i síj mana'aj pue'éenye'ej muá'ra'nyij, mej mij a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua jáamua'reej paj muáaj nyojo'ta'ítyaca', pajta hua'xie've' a'yájna pati'ij nyéetzij tyí'nyaxie've'.

24 'Nyavástara', muáaj paj naatávi'tistej, a'yaa nu nyij tyá'xie've' maj nyaj jamuán séeria'aj muá'ra'nyij jó'nyaj jo'tyaváaj na'mej, mata'aj mij jaaséej i ti huápu'i'ij naa huasé'rin i paj jin tyámua' tyinaatá',

ji'nye muáaj paj nyaxie'va'ca'aj jájcuaj imuáj ti'ij quee xu séeria'caj i cháanacaj.

²⁵ Nyavástara', mu paj tyámua' een, camu muamua'tyej a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, ajta nyáaj nu muamua'tyej, a'yaa mu mij i nyetyeítyeristryamua' tyá'mua'reej paj muáaj nyojo'ta'ítyaca'.

²⁶ Nu'ríj huo'taséjra je'ej paj huasé'rin, nyajta nyooj a'yan tyihua'séeratye'ej na'mej, ta'aj ij a'íjna i paj jin nyaxie've' hua' jitze huatyá'itzeere'en, ajta nyej nyij nyáaj hua' jimi séeria'aj ná'ra'nyij.

18

Mati'ij jaatyéevi' a'íjci i Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Ti'ij a'yan tyihuo'ixáatye'ej, Jesús pu jó'raa, majta a'íimaj i maj jamuán huacíj, mej mij antáciinyej után jitze pujmua' i áchij jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Cedrón. A'áa pu jéehua jo'uuca'aj i aseitúunaj ciyaraj, a'áa pu'ij i jo'tyájrurij majta i maj jamuán huacíj.

² Ajta i Judas i ti tyu'tátuiire'sij a'íjci i Jesús, a'íj pu ajta ujá'mua'tyajca'aj a'ájna, ji'nye mue'tíj mu a'áa ja'huóosiirej i Jesús majta i maj jamuán huacíj.

³ A'áa pu'ij i Judas ja'rá'aj majta jamuán i xantáaru'uj majta séecan i maj tyeyúuj tzajta' tyí'cha'ij, a'íimaj mu uhuojo'ta'ítyaca' i maj tyihua'ijtye' i puuariij majta i fariseos. Néijmi'i mu huatátzave'sima'aj majta tyámua' éenye'ej mej mij huatyényo'se'en.

⁴ Ajta i Jesús pu'ríj jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyi'rinyíiche', a'íj pu jin eerájrää ti'ij hua'antynájchaca' ajta a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj setyáhuoonyij?

⁵ A'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—A'íjci i Jesús Nazaret ti já'ma'can.

Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een.

Ajta a'íjna i Judas, i ti tyu'tátuiire'sij, a'áa pu hua' jamuán ajo'tyávaaca'aj i xantáaru'.

⁶ Ti'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin: Nyáaj nu a'íin pué'een, aj mu mij juhuárita' cáacij, majta eetavátziz a chóota'.

⁷ Jesús pu'ij ajtáhua'aj a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj setyáhuoonyij?

A'yaa mu mij majtáhua'aj tyu'taxájtaca' tijin:

—A'íjci i Jesús Nazaret ti já'ma'can.

⁸ Aj pu'ij ajtáhua'aj i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Nu'ríj jamuaaté'exaa nyej nyáaj a'íin pué'een. Típua'aj nyéetziz senyetyáhuoonye'en, siahuo'tá' maj jó'ciinyej a'íimaj i maj nyaj jamuán huaci'ij.

⁹ A'yaa pu tyu'ríj ti'ij a'yan tya'róo'astej je'ej ti i Jesús tyu'taxájtaca' ti a'yan tijin: “Nyavástara', capu síj jó'vej i ti hua' jitze ajtyáma'can i paj naatávi'tistej.”

¹⁰ Aj pu'ij a'íjna i Simón ti ajta Pedro ántyapuaaj, a'íj pu juchúun íjcutaca', ti'quij naxiéera' muáca'ta' ti pujmua' ajtasíjchaca' a'íjci i a'tíj ti a'yan ántyapuaaj tijin Malco, a'íj pu a'íin pué'eenye'ej i ti

jahuñria'ca'aj a'íjci i ti néijmi'i jin antyúumua'reeriaca'aj u tyeyúuj tzajta'.

¹¹ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pedro tijin:

—Ucárujtaye' mua' chúun, tìpua'aj i nyavástara' a'íjna jin uny-ojo'ta'ityaca', ¿nyiquee a'yan tyúuxie've' nyej nyij ja'rá'astijre'en?

Tì'ij i Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj a'íjci jimi i Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Matì'ij mij a'íimaj i xantáaru', ajta a'íjna i ti tyihuá'íjtaye', majta i maj tyí'cha'ij u tyeyúuj tzajta', a'íi mu jaatyéevi' a'íjci i Jesús, majta je'en ja'náajì'quej.

¹³ Anaquéej mu mij a'áa yo'ví'tij a'íjci jimi i Anás, ji'nye a'íi pu mu'nyáara' pué'eenye'ej a'íjci i Caifás, i ti a'ájna imuáj néijmi'i jin antyúumua'reeriaca'aj i tyeyúuj tzajta'.

¹⁴ A'íjna i Caifás, a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i ti a'yan tyihuo'té'exaatya'ca'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can ti jéetze' hua'tyáhu'i'rihua'aj ti síj na'aj i tyévi'j huámu'i'nyij hua' jitze ma'can i tyeítyee.

Pedro pu a'yan tyu'taxájtaca' tijin tiquee jamua'tyej a'íjci i Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ajta a'íjna i Pedro, ajtáhua'aj síj ti ajta hua' jitze ajtyáma'can a'íi mu cújta' huajú'ca'aj i Jesús. Ajta i síj i ti ajta Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, a'íi pu jamua'tyajca'aj i ti néijmi'i jin antyúumua'reeriaca'aj i tyeyúuj tzajta', a'íj pu jin jamuán utyájrurpij i Jesús a'ájna a tij ja'chej a'íjna i ti tyí'ijta,

¹⁶ ajta a'íjna i Pedro apua'quéj pu jo'tyá'ítzee véjri' a ti ja'pueertaj. Aj pu'ij a'íjna i ti jamua'tyej i ti néijmi'i jin antyúumua'reej ajo'ré'nyej ata' puéertaj, ti'quij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i íitaj i ti a'áa tyí'cha'ij ata' puéertaj, ti jaatá'an ti i Pedro utyájrutyej.

¹⁷ Aj pu'ij a'íjna i íiti' i ti a'áa tyí'cha'ij ata' puéertaj, a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Pedro tijin:

—¿Nyi pequee muáaj síj a'íin pué'een i ti hua' jitze ajtyáma'can i maj jamuán huaci'ij a'mújcij mu tyáataj?

Pedro pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Canu, canu a'íin pué'een.

¹⁸ Ajta tyámua' pu tyú'seevi'ij, a'íi mu mij i maj tyí'huñre' i tyeyúuj tzajta' majta i maj tyí'cha'ij u tyeyúuj tzajta' a'íi mu óonie'j, a'áa mumij ja'taváatima'caa jo'tij já'taa moopuístya'aj. Ajta i Pedro pu ajta hua' jamuán ajo'tyávaaca'aj, oopuístya'aj a ti já'taa.

A'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej pu tye'e'íhuo'ri' a'íjci i Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ A'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reeriaca'aj, a'íi pu huatyóochej ti tye'e'íhuo' a'íjci i Jesús a'íjna jime' i maj jamuán huaci'ca'aj ajta tyí'tj ti hua'mua'tyajca'aj.

²⁰ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu jérista' tyihuó'ixaaj i tyeítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'náj tina'aj nu tyihuá'mua'tyajca'aj i tyeyúuj tzajta', nyajta jo'maj jóosi'rii a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, canu tyí'tj avíitzi'j jin huataxájtaca'.

21 ¿Ji'nye een jime' a'yan petyí'nye'ihuo'? Pata'aj a'íjma huata'ihuo' i maj náanamujri', miche' a'ímaj jamuaaté'exaatye'en tyi'táj nyaj huó'ixaaj. A'í mu jamua'reej je'ej nyaj tyu'xájtaca'.

22 Ti'ij i Jesús a'yan tyu'taxájtaca', sáij ti hua' jitze ajtyáma'can i maj tyi'cha'ij u tye'yúuj tzajta', a'í pu ja'rájvee a'yan tye'ixáatye'ej tijin:

—¿Nyi a'yan petyaaté'exaatye'ej a'íjci i ti néijmi'i jin antyúumua'reej i tye'yúuj tzajta'?

23 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Típua'aj tyi'táj je'ej pua'aj nyetyu'taxájtaca', naaté'exaatye' tyi'táj ti pué'een, ajta típua'aj xá'pui' nyetyu'taxájtaca', ¿ji'nye een jin petyina'ráava'raj?

24 Aj pu'ij i Anás tyu'ta'íjtaca' maj ja'náji'que'en, majta je'en já'anvi'táj a'íjci jimi i Caifás.

Pedro pu ajtáhua'aj jaatyáhue'taca' i Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Ajta a'íjna i Pedro, óoche' pu a'áa jóopuistya'ca'aj jo'tij já'taa. Mati'ij a'yan tyaata'ihuo'ri' tijin:

—¿Nyi pequee muáaj sáij a'íin pué'een i maj Jesús jamuán huaci'ij?

Pedro pu tyu'tyáhue'taca', a'yan tyi'xáataj tijin:

—Canu, canu a'íin pué'een.

26 Aj pu'ij sáij ti jahuúria'ca'aj a'íjci i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, ti ajta ihuáaria'ra' pué'eenye'ej a'íjci i a'táj i ti Pedro naxiéera' ajtasíjchaca', a'í pu a'yan tyaata'ihuo'ri' tijin:

—¿Nyi nyequée a'áa muajá'sej a'mújci' jamuán jo'tij jo'váatimee i aseitúnaj ciyaraj?

27 Pedro pu ajtáhua'aj jaatyáhue'taca', aj pu'ij huajíjhuaca' i tyacuáarie'.

Ti'ij i Jesús a'áa jo'tyávaaca'aj a'íjci jimi i Piláato

(Mt. 27:1-2, 11-31; Mr. 15:1-20; Lc. 23:1-5, 13-25)

28 Mati'ij mij je'ráavi'táj a'íjci i Jesús a'ájna jo'tij ja'chej a'íjna Caifás, majta je'en a'áa yo're'nyijtyej jo'tij je'rácatyii i tajtúhuan ti tyi'huúire' hua' jitze ma'can i maj Roma ja'chej. Ajta arí tapuá'risima'aj, a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can camu utyájrapij jo'tij i tajtúhuan je'rácatyii, mej mij quee tyi'táj jin ootyá'itzeere'en i juyi'ráj jitze, ajta quee huatái'riitarij maj jáacua'nyij i cue'ráj i maj jin jo'támua'reej a'ájna xicáara' ti'ij i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri'.

29 A'íj pu jin i Piláato iirájraa. A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa'ij tijin:

—¿Tyi'tanyí jin sia'xíjtye' a'mújci' mu tyáataj?

30 A'yaa mu mij tyityaatanyú'ij tijin:

—Típua'aj quee tyi'táj jin ootyá'itzeere'nyijche'en, catu yamuaatatuíire'nyijche'.

31 Piláato pu a'yan tyihuo'té'exaa'ij tijin:

—Siata'aj mua'aj já'anvi'táj, siajta jo'xíjtye'en a'yájna ti'ij tyajá'mua'íjtye' i ja'muaye'raj.

Majta i maj tyi'íjta a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyityaatanyú'ij tijin:

—Capu ityájma i tyaj Israel jitze ajtyáma'can tatá'caa tyaj a'táj huajé'caj.

³² A'yaa pu'ij tya'róo'astej a'íjna i nyúucarij i Jesús ti jaataxájtaca' a'íjna jime' je'ej ti tyí'mui'nyij.

³³ Aj pu'ij i Piláato ajtáhua'aj utyájrurij u chi'táj, ti'quij uyo'tajé i Jesús aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi muáaj a'íjn papué'een i ti tyihuá'ijtye' a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can?

³⁴ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Nyi asíj a'yan petyí'nye'íhuo', ca' a'íjci jime' je'ej maj i séecan tyinaataxájtaca' a' jimi?

³⁵ Piláato pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Nyi nyáaj Israel jitze na'ajtyáma'can? A'íimaj i maj a'tyétyeristyamua' pué'een, majta i maj tyihuá'ijtye' i puaríj, a'íi mu a'íjn pué'een i maj muéetzij yamuava'toj nyéetzij jimi. ¿Tyi'tanyí je'ej puáaruuj?

³⁶ Ajta a'íjna i Jesús a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—A'íjna i nyaj jin tyí'ijta, capu yan ma'can i cháanacaj japua. Tipua'aj a'yan nyama'cantajche', tyeítyee mu nye jimi tyi'huúria'cajche' i maj huatyényo'se'en mej mij quee naatyéevi' a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can. Ajta i nyaj jin tyí'ijta capu a'yan ma'can.

³⁷ Aj pu'ij i Piláato a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi muáaj a'íjn papué'een i paj tyihuá'ijtye'?

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj jaataxájtaca', nyáaj nu Rey pué'een. Nyáaj nu huanie'huaca' nyajta yan uvé'nyej i cháanacaj japua, nyej nyij a'íjna huo'té'exaatye'en i ti a'yan tyi'ja'yájna. Majta néijmi'i i maj a'íj jitze ajtyáma'can i ti a'yan tyi'ja'yájna, a'íi mu nyanamuaj.

³⁸ Piláato pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Tyi'tanyí pué'een a'íjna i ti a'yan tyi'ja'yájna?

Ti'ij a'yan tyu'ta'íhuo'oj. Piláato pu ajtáhua'aj iirájraa ti'ij hua' jamuán tyu'taxáj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—Canu tyi'tíj tyítyoovej i nyaj jin jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

³⁹ Siajta mua'aj a'yaa xu tyeeyí'tin nyaj séej jamui'rátuiitze'en i ti eetyánami' siati'íjtá tyí'ye'estyaj siaj jo'támua'reej i xicáara' ti jitzán i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', ¿nyi a'yan setyá'xie've' nyaj jamui'rátuiitze'en a'íjci i ti tyihuá'ijtye' i maj Israel jitze ajtyáma'can?

⁴⁰ Néijmi'i mu a'yan tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Catu jaxie've' a'mújci. Pata'aj ti'rátuiitze'en a'íjci i Barrabás.

Ajta a'íjna i Barrabás, a'íi pu náhua'rij pué'eenye'ej.

19

¹ Aj pu'ij i Piláato yo'ví'tij a'íjci i Jesús ajta jaata'íjtaca' mej mij je'riá'vaxí'in.

² Majta a'íimaj i xantáaru'uj tzícare'ej mu huatyácistaca' mej mij cúruun huatyátaahuaj, a'íj mu mij ju'cárujtyi'ri' i mu'úutze' i Jesús, majta cíxurij ju'cáhuíjri' ti tin xú'muaa ti po'vij jime'.

³ Aj mu mij jimi ajtyáxiíriaca' a'yan metye'ixáatye'ej tijin:

—Che' jusén jime' júurij a'íjna i ti tyihuá'ijtye' i maj Israel jitze ajtyáma'can.

Majta ja'ráva'ra'aj a'íisa'.

⁴ Aj pu'ij i Piláato ajtáhua'aj iirájraa, ajta a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:
—Cási', yanuj jave'vi'tij, siata'aj sij jáamua'reej nyaj quee tyi'tíj tyityoovej i nyaj jin jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

⁵ Aj pu'ij i Jesús iirájraa, ju'carújtya'aj a'íjci i cúruun ti tzicare'ej jin cistijhuaj, ajta ju'cahu'ij a'íjna i c'ixurij ti tin xú'muaa ti po'vij jime'. Aj pu'ij i Piláato a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Yána'aj huatyéjve i tyáati'.

⁶ Matí'ij a'íimaj jaaséj i maj tyihuá'ijtye' i puaaríj majta i maj tyi'cha'ij u tyeyúuj tzajta', a'yaa mu tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Óotateexi' i cúruuj jitze, óotateexi'.

Piláato pu a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Siata'aj já'anvi'tij siajta mua'aj jó'tatan, ji'nye canu nyáaj tyi'tíj tyityoovej i nyaj jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

⁷ Majta a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—It'yáj tu yu'xarij tyí'cha'ij i tyaj jin tyí'ijta, ajta a'íjna jitze i yu'xarij a'yaa pu tyúuxie've' ti huámu'nyij, ji'nye a'yaa pu tyu'tóosejrataca' ti a'íin pué'een i yójra' i Dios.

⁸ Ti'ij a'yan tyáanamua'jri' a'íjna i Piláato, jéetze' pu tyu'tátziin.

⁹ Aj pu'ij ajtáhua'aj utyájrurij u chi'táj, ajta yo'ví'tij i Jesús, ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Jo'nyij muáaj pá'ma'can?

Ajta a'íjna i Jesús capu huatanyúj.

¹⁰ Piláato pu'ij a'yan tyaaté'exaa'j tijin:

—¿Nyí pequee je'ej tyinaaté'exaatye'ej? ¿Nyí pequee jamua'reej nyaj a'íjci jin antyínyamua'ree nyej nyij mui'rátóonyij, nusu nyaj mojo'tatan i cúruuj jitze?

¹¹ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyaaté'exaa'j tijin:

—Capáj tyi'tíj jin antyíamua'reeriacajche' nye jimi tipua'aj quee i Dios muaatá'nyijche', a'íj pu jin i ti nyéetzij tyu'tátuii ajimi, a'í pu jéetze' ootyá'ítzee i Dios jimi pequee muáaj.

¹² Ti'ij na'aj a'ájna imuáj, Piláato pu a'yan tyá'huooca'aj je'ej ti huárinyij ti'ij jaatátoonyij a'íjci i Jesús, majta i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yaa mu tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Tipua'aj paatátoonyij, capáj che' tyi'tíj jin tyi'tyaváaj puá'mej a'íjci jimi i tajtúhuan i ti tyí'ta'ijtye'. A'tíj tina'aj ti a'yan tyúusejrataj ti a'íin pué'een i ti tyí'ta'ijtye', a'í pu jájcha'íire' a'íjci i tajtúhuan.

¹³ Ti'ij i Piláato a'yan tyihuó'namua'jri', aj pu'ij ji'ráavi'tij a'íjci i Jesús, ajta je'en ooyíxij a'íjci japua i ipuárij jo'maj tyajá'xa'pui'intare', a'yaa pu tyaja'rájtyapua'j a'ájna i huá'nyuucaa jime' i Hebreos tijin: Gabatá, a'yaa ti'ij huatóomua'aj tijin jo'tij tyetyéj jo'muáanyijmee ti pá'tzaa.

¹⁴ Pu'ríj a'ájna putyí'rijcaa i xicáara' maj jitzán tyámua' huó'uurej mej mij jo'támua'reej a'ájna xicáara' ti'ij jitzán i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', ti'ij tyará'aj a'tzáaj tacuaríxpuaj. Piláato pu a'yan tyihuo'té'exaa'j a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can tijin:

—Ya'cuíj mu ti tyajá'mua'ijtye'.

¹⁵ Majta a'íimaj a'yaa mu tyityeetyejíhuajraa tijin:

—Meje'rájvi'tij. Iirájvi'tij, pajta jó'tatan i cúruuj jitze.

Piláato pu a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi a'yan tyí'xa'puí' nyaj jó'tatan a'íjci i ti tyajá'mua'ijtye'?

Majta a'íimaj i maj puariij tyí'ijtye' a'yaa mu tyaaté'exaa tijin:

—Capu a'táj ityájma ajtáhua'aj tyí'ta'ijtye', sulu a'íi pu'uj i tajtúhuan ti jin tyí'tyéjvee.

¹⁶ Aj pu'ij i Piláato huo'tátuii a'íjci i Jesús mej mij jó'tatan i cúruuj jitze, a'íi mu mij yo'ví'tij.

Mati'ij jó'tatee a'íjci i Jesús i cúruuj jitze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Aj pu'ij i Jesús iirájraa ja'antyichóoj i jucúruuj, a'áa pu'ij ja'rá'aj jo'tij a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin: “Mui'chíj mu'taj”, ajta hua' nyuucaa jimé' i Hebreos a'yaa pu tya'rájtyapuaj tijin: Gólgota.

¹⁸ A'áa mu mij yó'tatej, majta jamuán hua'puácaa i tyeítyee óotatej, juxa'aj mu tyihuo'jó'tateexij séej síicita' majta séej síicita', a'íi pu'ij i Jesús jé'ta' óotateehuaca'.

¹⁹ Piláato pu a'yan tyo'tyéyu'xaca' i táabla jitze a'yan tijin: “Jesús Nazaret ti já'ma'can, a'íi pu a'íin pué'een i ti tyihuá'ijtye' a'íijma i maj Israel itje ajtyáma'can”, ajta je'en jaata'íjtaca' mej mij jó'tatan i cúruuj jitze jo'tij jo'ojmu'uj i Jesús.

²⁰ Mue'tíj mu i maj Israel itje ajtyáma'can jo'íjvej je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj, jí'nye a'ájna jo'maj yó'tatej i Jesús a'áa pu véjri' putyajá'rijcaa i chájta', ajta a'íjna i ti á'yu'si'huaca'aj, huéicaj nyuucaa pu jin ooyú'si'huaca', i huá'nyuucaa i Hebreos, ajta huá'nyuucaa i maj Roma já'ma'can, ajta huá'nyuucaa i Griego.

²¹ A'íj mu jin a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i puariij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Piláato tijin:

—Capáj a'yan tyé'yu'xaj yee: “A'íjna i ti tyihuá'ijtye' i maj Israel itje ajtyáma'can”, sulu a'yaa paj tyo'tyéeyu'xaj tijin: “A'íjna i ti a'yan tyúuxaj ti a'íin pué'een i ti tyihuá'ijtye' a'íijma i maj Israel itje ajtyáma'can.”

²² Ajta a'íjna i Piláato a'yaa pu tyihuo'té'exaa tijin:

—A'íjna i nyaj nyeríj jo'tyéyu'xaca'aj, a'yaa pu tye'yú'si'huaj ja'mej.

²³ Ajta mati'ij a'íimaj i xantáaru' jo'tatéexi'ij i Jesús, aj mu mij tyí'ijpíj i tyí'caanaria'ra', mati'ij mij muácuaque' tyí'íjsiiria'xij, ta'aj séej ajta séej tyú'ci'tyij i xantáaru'. Ajta a'íin avá'itzee i síicu'ria'ra' ti ju'cáchajca'aj, séej pu'uj jin itzijhuaca'aj néijmi'que',

²⁴ a'yaa mu mij tyityaatóo'ixaa i xantáaru'uj tijin:

—Tyiche' quee jasujtza'naj, sulu tyiche' huátamue'tin tyej tyij jáamua'reej a'táj ti ci'tyij.

A'yaa pu'ij tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tijin: “A'íi mu tyu'rióotui'tyej i tyí'nyacaanaa, majta huóomue'tij mej mij jáamua'reej a'táj ti ci'tyij i nyesíicu'.” A'yaa mu mij huaríj i xantáaru'uj.

²⁵ Ajta a'ájna véjri' jo'tij ja'rávaaca'aj i cúruujra' i Jesús a'áa pu jo'tyávaaca'aj i náanajra', ajta i ihuáaria'ra' i náanajra', ajta a'íjna i Maríia ti íira'ra'an pué'eenye'ej a'íjci i Cleofas, ajtáhua'aj síij a'íjna i Maríia Magdala ti já'ma'can.

26 Tì'ij i Jesús jaaséej i junáanaj, ajta a'íj huaséj i ti jaxie'va'ca'aj, ti ajta jamuán jo'chá'canya'aj, a'yaa pu'ij tyaaté'exaa i junáanaj tijin:
—Iti', a'mána'aj huatyéjve i ti a'yóoj pué'een.

27 Ajta a'íj a'yan tyu'té'exaaj a'íjci i ti jamuán jo'chá'canya'aj tijin:
—A'mána'aj huatyéjve i ti a' náanaj pué'een.

Tì'ij na'aj a'ájna, a'íjna i ti jamuán jo'chá'canya'aj a'íi pu yo'ví'tij i juchéj.

Tì'ij Jesús huamuí'

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Tì'ij a'yan tyu'ríj, a'ájna i Jesús pu jamua'reeriaca'aj ti arí néijmi'i tye'entyipuá'riaca', ajta ta'aj ij a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj i yu'xarij jitze, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Nye í'mu'uj.

29 A'áa pu véjri' xá'rij jo'tácatyii ti nahuáj ava'jistica'aj ti ántzinaj. Mati'ij mij tyi'tíj újru'nyaxij ti ta'chíra' i nahuáj jitze, majta je'en hisoopoj ciyaraj jitze ja'antyijí'quej, aj mu mij ja'ajtyáxiiraca' véjri' i tyénra'ra'an jitze.

30 Aj pu'ij i Jesús ju'qué'ij i nahuáj ti ántzinaj, ajta je'en a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Pu'ríj néijmi'i tya'róo'astej.

Aj pu'ij ecóotutaca', ti'quij huamuí' i Jesús.

Xantáaru' pu ja'ajtyéjtzej i ítza'puaria'ra'an i Jesús

31 A'aj pu putyi'ríjcaa i xicáara' maj jitzán tyámua' huóo'uurej mej mij tyu'yé'estej a'íjci jime' i xicáara' ti jitzán i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', majta a'íimaj i Israel jitze ajtyáma'can camu jaxie'va'ca'aj mej mij i mui'chítyee huatyá'itzeere'en a'íjci jitze i cúruuj ti'ij atyojo'ré'nyej a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii, jì'nye a'íi pu xicáara' pué'eenye'ej i ti jéetze' juxie've'. A'íj mu jin jaatáhuaviiri' a'íjci i Piláato ti tyu'ta'íjtaj mej mij hua'antyína'xij i huá'icaj jitze i maj óotateehuaca', majta je'en hua'ajtajájpuan i mui'chítyee.

32 Aj mu mij i xantáaru' ujó'ju' mati'ij mij ja'antyná'xij i icájra'an i síj ti óotateehuaca', majta je'en a'yan cha'taj mana'aj huaríj i séej jimi a'áa ti véjri' jó'tateehuaca' i Jesús jimi.

33 Ajta mati'ij ajtyáxiiriaca' i Jesús jimi, a'íi mu jaaséej ti arí mui'chica'aj. A'íj mu jin quee ja'antyná'xij i icájra'an.

34 Ajta síj pu i xantáaru' ja'ajtyéjtzej i ítza'puaria'ra'an jitze ciyéj jime' ti antyípitij, aj pu'ij jájtyij ajta i xúure'ej eeráaxirej.

35 Ajta i ti a'ájna tyáxajta a'íi pu a'íin pué'een i ti jaaséj, ajta a'yan tyi'jì'ré'can jime' je'ej ti tyí'xaj, a'íi pu jamua'reej i tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, siata'aj sij siajta mua'aj tyá'antzaahuatye'en.

36 Jì'nye a'yaa pu tyu'ríj ti'ij a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tyá'xaj tijin: “Camu séej antyína'caj i caríira'an.”

37 Ajtáhua'aj pu séej jitze a'yan tyá'xaj tijin: “A'íi mu jaséjran i maj ja'ajtyéjtzej.”

Mati'ij jaatyá'avaataca' a'íjci i Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Tì'quij a'ájna i José Arimatea ti já'ma'can, a'íi pu jaatáhuaviiri' a'íjci i Piláato ti'ij jaatátuiire'en i tyévira' i Jesús. A'ájna i José a'íi pu

ajta tyá'tzaahuatya'ca'aj i Jesús jimi, ajta aviítzij pu jin a'yan rijcaa, ji'nye huá'tziinya'ca'aj i maj tyityatatyíj a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can. Aj pu'ij i Piláato jaatá', ti'quij i José jo'mej, ajta je'en yo'chuij i tyévira' i Jesús.

³⁹ Ajta i Nicodemo i ti tíca' aje're'nyej i Jesús jimi ti'ij jamuán tyu'xáj, a'íi pu ajta aje're'nyej a'íj huatisíma'aj i ti naa tyaarie'ej i miirra ti muáti'si', áloes tyi'tíj tu'píj ti á'naxcaj, a'yaa pu tyíjetyaca'aj a'chu seityéj quuiluj japuan tamuáamuata'.

⁴⁰ A'yaa pu'ij i José ajta a'íjna i Nicodemo, a'íi mu mij yo'chuij i tyévira' i Jesús, majta jacáhuaa a'íjci i ti naa tyaarie'ej, majta jacá'ijcataca' cáanarij jime' ti me'estíj, a'yájna mati'ij tyéejyi'racaj aj maj hua'vá'nan i mui'chítyee a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can.

⁴¹ Ajta a'ájna jo'maj yó'tateexij a'íjci i Jesús, a'áa pu huastárij tyeje'riá'vaaca'aj, a'áa pu'ij já'tyasta' ajta capu eexúj a'náj a'tíj a'úun ja'vá'nami'huaca'aj.

⁴² A'úu mu mij yo'tyéetyej a'íjci i Jesús tyévira', ji'nye a'áa pu véjri' putyá'já'rijcaa, ajta arí a'ájna atyojo're'nyesima'aj i xicáara' maj jitzán tyámua' huó'uurej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can.

20

Jesús pu huatájuuriaca'

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Ajta a'ájna xicáara' jitze ta'nájcaj i ti jin tyo'tyé'iteesij i itéerij, a'íjna i Mariia Magdala ti já'ma'can a'íi pu íiya' na'aj ti'ij óoche' cii tyu'chuixavi'caj a'áa jo'mej jo'maj ya'vá'naj, aj pu'ij jaaséej ti a'tíj ja'anta'íj i tyetyéj i ti eetyámuaaca'aj jo'tíj jóocun.

² Aj pu'ij huariá'raa ti'quij jo'téechajraa jo'maj jo'tyú'uuca'aj a'íjna i Simón ti ajta Pedro ántyapuaaj, ajta i sáij i ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj i ti jéehua jaxie'va'ca'aj i Jesús, a'yaa pu'ij tyi-huo'té'exaaj tijin:

—Mu'ríj ji'rájchuij i tavástara' tyévira', ajta catu jamua'reej jo'maj je'ej yó'ruuj.

³ Ajta a'íjna i Pedro, ajta i sáij i ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, a'íi mu jó'ju' jo'maj ya'vá'najca'aj a'íjci i Jesús.

⁴ Néijmi'i mu a'áa jó'huaachij, ajta sáij pu jéetze' ca'nyiin jo'téechajraa quee i Pedro, a'íj pu jin anaquéej a'áa ja'rá'aj.

⁵ Ti'ij a'áa ja'rá'aj aj pu'ij ecóotutaca', ajta jaaséj ti a'áan ja'ajcatyíi i cáanarij ti me'estíj i maj jin jacá'ijcataca', ajta capu utyájrurij.

⁶ Aj pu'ij a'íjna i Pedro ajta a'áa ja'rá'aj, a'íi pu'ij utyájrurij jo'tíj jóocun. A'íi pu'ij ajta jaaséej i cáanarij ti me'estíj ti a'áan ja'ajcatyíi,

⁷ a'íj pu ajta huaséj i cíxurij i maj jin je'cánajca'aj i mu'úutze' i Jesús, a'íi pu jíri'huaj jujíme' áan ja'ajcatyíi.

⁸ Aj pu'ij ajta i sáij utyájrurij i ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, i ti anaquéej a'áa ja'rá'aj, ti'ij jaaséj je'ej ti tyi'tíj huaríj, aj pu'ij tyá'antzaahuaj.

⁹ Ji'nye camu meexu yó'iteeca'aj je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj ti i Jesús huatájuurej.

¹⁰ Majta a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj a'íi mu jo'cíxij i juchéj.

Jesús pu huataséjre a'íjci jimi i Maríia Magdala ti já'ma'can

(Mr. 16:9-11)

11 Ajta a'íjna i Maríia, a'áa pu jo'tyéechaxij apua'quéj jo'maj ya'vá'naj juyiinij. A'yaa pu tyuyiinijacaj ti'ij ecóotutaca' ti'ij utyéeneeriaca' jo'tij jóocun,

12 aj pu'ij hua'puácaa huaséj i maj tajapua' tyi'huiire' cuéinavi' mu tyi'chajca'aj, a'áan mu ja'ajtyá'ca'aj jo'maj yo'ojtyácaca'aj i tyévira' i Jesús, síj pu a'áan jo'ojcatyij jo'tij jo'ojmu'uuca'aj ajta i síj jo'tij jo'ca'ícajma'caa.

13 A'íimaj mu mij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Íiti', ¿ji'nye petyí'ayin?

A'yaa pu'ij tyihuo'té'exaa tijin:

—A'tyán mu yo'chuij i nyavástara' tyévira', ajta nyáaj canu jamua'reej jo'maj je'ej yó'ruuj.

14 Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij pu ooré'nyeeriaca', ti'ij ij a'íj huaséj i Jesús, ajta a'íjna i Maríia, capu jamua'reeriaca'aj ti Jesús pue'éenye'ej.

15 Jesús pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Íiti', ¿ji'nye petyí'ayin? ¿A'tanyíj pahuoo?

A'íi pu a'yan tyi'mua'ajcaa ti a'íin pue'éenye'ej i ti tyámua' tyi'uuriáaj tá'yi'ij a'ájna a huastárij tzajta', a'yaa pu'ij tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', tipua'aj muáaj piyó'chuij i tyévira', naaté'exaatye' jo'paj je'ej yó'ruuj nyej nyij a'áa yó'huoonyij.

16 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Maríia.

Aj pu'ij pu ájvej a'íjci jimi, ti'quij hua' nyuucacaj jime' a'íimaj i Hebreos a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Raboni.

(Raboni, a'yaa pu huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij tijin, Maeestro.)

17 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Capáj nya'ítzaaj, ji'nye canu nyeexúj a'áa jo'mej i nyavástara' jimi. Ajta áricuj pata'aj a'yan tyihuo'té'exaatye'en i nye'ihuáamua' nyej nyajtáhua'aj jo'mej a'íjci jimi i nyavástara', ti ajta ja'muavástara' pue'éen, nyajta a'íjci jimi i nyaj Dios i ti ajta ja'mua Dios pue'éen.

18 Aj pu'ij i Maríia Magdala ti já'ma'can jo'mej a'íjma jimi i maj Jesús jamuán huacíj, ti'quij huo'té'exaa ti ari jaaséj i tavástara', ajta je'ej ti tyaaté'exaa.

Jesús pu huatóosejrataca' a'íjma jimi i maj jamuán huacíj

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Ti'ij huatyéchumua'riaca' a'ájna xicáara' i ta'nájcaj i itéerij jitze, a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj, a'íi mu eetyóonaj u chi'táj jo'maj je'rátya'ca'aj a'íjci jime' i maj huá'tziinya'ca'aj i maj tyityatatyíj a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can. Jesús pu'ij a'úun jo'tyájruij ti'quij ja'áta' huatyéechaxij, a'yaa pu tyihuo'tatyójtjej tijin:

—Che' huatyáapua'rej mu ja'mua tzajta'.

20 Ti'ij a'yan tyihuo'té'exaa, aj pu'ij huo'taséjra i jumuáca' ajta i ju'ítza'puaa jo'maj tyiyo'puéj i maj yó'tateexij i cúruuj jitze. A'íi mu mij i maj jamuán huacíj huatóotyamua'vej mati'ij jaaséj i tavástara'.

21 Aj pu'ij i Jesús ajtáhua'aj a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Che' huatyáapua'rej mu ja'mua tzajta'. A'yájna ti'ij i nyavástara' nyéetzij tyinyojo'ta'ityaca', a'yaa nu cha'taj nyana'aj nyáaj mua'ajmaj tyajamaata'ityij.

²² Aj pu'ij huo'tají'tzej, ajta a'yan tyihuo'té'exaa'j tijin:

—Siata'aj ja'ancuriá'an i júuricama'ra' i Dios.

²³ A'tyán siaj mua'aj tyu'tú'uunyi'raj i maj ootyá'itzee i Dios jimi, Dios pu tyihuo'tú'uunyi'raj, ajta a'tyán siaj quee tyu'tú'uunyi'raj, capu ajta i Dios tyihuo'tú'uunyi'raj.

Tomás pu jaaséj i tavástara' ti arí huatájuuriaca'

²⁴ Ajta a'ijna i Tomás, ti ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'axcaa, i maj a'yan jatamuá'muaj tijin cuátayirij, capu hua' jamuán ajo'tyávaaca'aj ti'ij Jesús hua' jimi huataséjre.

²⁵ Séecan mu mij a'yan tyaaté'exaa'j tijin:

—Tu'ríj jaaséj i tavástara'.

Ajta a'ijna i Tomás a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—Canu tyá'antzaahuatye'sij tìpua'aj nyequee jaaséj i muáca'ra'an jitze jo'maj ya'nájtze, tìpua'aj nyajta quee anáxityataj jo'tij i ciláavu ja'nóopu'ca'aj, tìpua'aj nyajta quee ajtyémejca'aj i ítza'puaria'ra'an jitze.

²⁶ Ti'ij séej iteerij tyoomá'caj, a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj mu majtáhua'aj a'uun je'rátya'ca'aj u chi'táj, ajta a'ijna i Tomás, a'íi pu ajta hua' jamuán uje'rácatyii. Ajta eetyánami'huaca'aj i puéertaj, ajta i Jesús pu a'uun jo'tyájrurij, ajta aje'ta' huatyéechaxij hua' tzajta', a'yaa pu tyihuo'tatyójtjej tijin:

—Che' huatyáapua'rej i ja'mua tzajta'.

²⁷ Ajta je'en a'yan tyaaté'exaa'j i Tomás tijin:

—Huaséj i nyamuáca', pata'aj anáxityataj, pajta ajtyémejca'aj i nye ítza'puaa' jitze. Capáj che' seequéj tyí'mua'ajcaj, sulu pata'aj tyá'antzaahuatye'en.

²⁸ Aj pu'ij i Tomás a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Muáaj paj nyavástara' pué'een pajta nyaj Dios.

²⁹ Jesús pu a'yan tyaaté'exaa'j tijin:

—¿Nyij a'ijna jin petyá'antzaahuaj i paj naaséj? Miche' huóotyamua've'en i maj quee nyeséeraj metyá'antzaahuaj.

Ji'nye een jime' ooyú'si'huaca' a'ijna i yu'xarij

³⁰ Jéehua pu i Jesús ajtáhua'aj séecan jin tyu'muáriej i maj jin tyámua' tyo'taséj meeséeracaj i maj jamuán huacíj, i tiquee á'yu'si'ij a'íjci jitze i yu'xarij.

³¹ Ajta a'ijna a'yaa pu tyo'yú'si'huaca' siajta sij mua'aj tyá'antzaahuatye'en ti Jesús a'íin pué'een i Ciriistu', i yójra' i Dios, ajta siaj sij júurij xá'ra'nyij siati'ij jimi tyá'antzaahuatye'en.

21

Ti'ij i Jesús huatóosejrataca' a'íimaj jimi i maj aráhua'puaj ará'asej i maj majta jamuán huacíj

¹ Aj pu'ij ajtáhua'aj i Jesús huatóosejrataca' a'íimaj jimi i maj jamuán huacíj, a'ájna véjri' jo'tij ja'va'ástimee i ti ja'alaguun a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Tiberias. A'yaa pu tyu'ríj:

² A'áa mu jo'tyú'uucáj a'íjna i Simón ti ajta Pedro ántyapuaaj, ajta a'íjna i Tomás i maj a'yan jatamuá'muaj tijin i ti cuáatyirij pué'een, a'áa pu ajta jo'tyávaaca'aj a'íjna i Natanael i ti Caná já'ma'can a'áa ti ja'ajtyáma'can a Galileea, majta a'ílmaj i yójmua'mua' i Zebedeo, majta séecan i maj hua'puaj i maj majta jamuán huacíj i Jesús.

³ A'íjna i Simón ti ajta Pedro ántyapuaaj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:
—Nyóoche' nu hue'tyéé eetajájpuaaj.

A'yaa mu mij tyaaté'exaa tijin:

—Ityáj tu tyajta ajamuán jó'cí'ij.

Mati'ij mij ujó'ju' i báarcuj jitze mua'tyacíinyej, muaatáxa'ii maj á'cue'tzi'puaj ajta camu tyi'tíj huatyéevi'.

⁴ Ti'ij arí tapuá'risima'caj, Jesús pu a'áa jo'tyávaaca'aj jo'tíj joo'ástimee i jájtyij, majta a'ílmaj i maj jamuán huacíj, camu jaamua'aj a'tíj ti pué'eenye'ej.

⁵ Jesús pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—Nye'ihuáamua', ¿nyí seríj huo'vívi' i hue'tyéé?

Mati'ij mij a'yan tyityaatanyúj tijin:

—Catu tyeexúj.

⁶ Aj pu'ij i Jesús a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siata'aj ja'tyáhua'xíj i tápi'narij muáca'ta' pujmua' i báarcuj jitze, aj xu sij hue'tajájpuaaj i hue'tyéé.

Mati'ij mij a'yan huaríj, aj mu mij hua'vá'jistej i hue'tyéé i tápi'narij tzajta', ajta capu che' i'riitaca'aj maj je'tapíj a'íjci jime' i maj mui'caa i hue'tyéé.

⁷ Aj pu'ij a'íjna i ti Jesús jaxie'va'ca'aj a'yan tyaaté'exaa i Pedro tijin:

—Tavástara' pu pué'een.

Ajta a'íjna i Pedro ti'ij a'yan tyáanamuaajri' ti tavástara' pué'een, aj pu'ij ucóochejtyej ti'quij huatajój ti'ij jiye'tzín a'áa jo'ré'nyej i Jesús jimi.

⁸ Majta a'ílmaj i séecan, a'íi mu majta a'áa jo'ré'nyej a ti joo'ástimee i jájtyij, mu'va'jáapuaj i tápi'narij mua'va'jística i hue'tyéé jime', ji'nye jo'maj jo'tyú'uuca'aj a'yaa pu ajóotyey a'chu anxityej meetroj.

⁹ Mati'ij a'áa ja'rá'aj jo'tíj jo'huáchij, aj mu mij jaaséj ti á'taaca'aj, majta hue'tyéé a'áan ja'náje'tyii i ti'ixcuáa japua, ajta páan aja'ajmuaanyica'aj.

¹⁰ Jesús pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siata'aj je'cácaa maja'vá'in i hue'tyéé i siaj sioochán hue'tajájpuaaj.

¹¹ Aj pu'ij Simón ti ajta Pedro ántyapuaaj atyájraa i báarcuj jitze, ajta je'tajájpua i tápi'narij jo'tíj jo'huáchij, tyámua' mu tyitya'vá'jística'aj i hue'tyéé mej vivéejmee, anxityej japuan huá'puatyej japuan tamuáamuata' japuan huéica'aj mu ará'axcaa, ajta i tápi'narij capu huatyásujtza'nyij tyij majta avá'ajística'aj i hue'tyéé.

¹² Jesús pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Musio'vá'ju' siata'aj tyú'cua'nyij.

Ajta capu a'tíj óoca'nyajca'aj ti jaata'íhuo' a'tíj ti pué'eenye'ej, ji'nye mu'ríj jamua'reeriaca'aj ti tavástara' pué'eenye'ej.

¹³ Aj pu'ij Jesús hua' jimi ajtyáxiiriaca', ti'quij jatyí'puj i páan, ajta je'en huo'rípu'uj, ajta a'yan cha'taj na'aj huaríj a'íjci jime' i hue'tyéé.

14 A'íi pu a'íin pué'een i ti huéicaj jitze i Jesús huatóosejrataca' a'íjma jimi i maj jamuán huacáj ti'ij huatájuuriaca'.

I nyúucarij Jesús ti jáa'ixaa a'íjci i Pedro

15 Mati'ij tyu'cuá'aj, Jesús pu a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Simón ti ajta Pedro ántyapuaj tijin:

—Simón, mu paj yójra' pué'een i Juan, ¿nyi jéetze' pényaxie've' pequee a'mújma?

Pedro pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', muáaj paj jamua'reej nyaj muaxie've'.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj tyámua' tyihuó'cha'íin i nyetye'ítyeristryamua'.

16 Jesús pu ajtáhua'aj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Simón, mu paj yójra' pué'een i Juan, ¿nyi pényaxie've'?

Pedro pu a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Jee xaa nyu'uj, nyavástara', muáaj paj jamua'reej nyaj muaxie've'.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj tyámua' tyihuó'cha'íin a'íjma i maj nye jimi jusi'rii.

17 Huéicaj jitze pu ajtáhua'aj i Jesús a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—Simón mu paj yójra' pué'een i Juan, ¿nyi tzáahuatyí'ra'aj jin pényaxie've'?

Ajta a'íjna i Pedro, jéehua pu huatóoxaamujri ti'ij i Jesús a'yan huéicaj tyaata'íhuo'ri' tipua'aj jaxie'va'aj, aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyavástara', muáaj paj néijmi'i mua'reej, muáaj paj jamua'ree nyaj muaxie've'.

Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pata'aj tyámua' tyihuó'cha'íin i nyetye'ítyeristryamua'.

18 A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'mua'ixaatye' tijin pati'ij pa'ri'istaca'aj axáahuaj paj huáyí'caa je'ej ti tyimua'ránajchica'aj, ajta pati'ij vastacirie'tan, a'yaa paj tye'ejméjca'taxi'sij ti'ij síj mu'cáhejtje'en, ajta je'en muá'vi'tin jo'paj quee jó'yi'muij.

19 Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca' i Jesús, a'yaa pu tyí'xajtaca'aj mej mij jáamua'reej je'ej ti ye'ej tyí'mui'nyij a'íjna i Pedro, ajta ti a'íjna jin tyaatatyójtzi're'ej i Dios. Ti'quij té'ej a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pedro tijin:

—Pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

A'íjci jime' i ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj ti ajta jéehua jaxie've'

20 Aj pu'ij Pedro pu ooré'nyeeriaca' ti'ij ij jaaséj ti cújta huama'ca'aj a'íjna i Jesús ti jaxie'va'ca'aj, a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i ti jitzán ajcácatyii i Jesús mati'ij tyu'cuaj, i ti ajta a'yan tyaata'íhuo'ra'ca'aj a'íjci i Jesús tijin: “Tavástara', ¿a'tanyíj tyu'tátuiire'sij muéetzij a'íjma jimi i maj tyityatatyíj?”

21 Ti'ij i Pedro jaaséj, a'yaa pu tyaata'íhuo'ri' i Jesús tijin:

—Nyavástara', arí a'mújna jimi, ¿ji'nye tye'mej?

22 Jesús pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Tipua'aj a'yan nyetyá'xie'va'aj ti júurij huatyá'itzeere'en 'asta nyana'aj quee uvé'neyej, capu a' jitze juxie've'. Pajta muáaj pata'aj nyaj jamuán jo'cha'canye'en.

²³ A'íj mu jin a'yan tyo'tánamuajri' tiquee a'náj mui'nyij a'íjna i a'tíj ti Jesús jamuán jo'cha'canye'ej. Ajta i Jesús capu a'yan tyu'taxájtaca' yee capu mui'nyij. Sulu a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin: Típua'aj a'yan nyetyá'xie'va'aj ti júurij huatyá'itzeere'en 'asta nyana'aj quee uvé'nyej, capu a' jitze juxie've'.

²⁴ A'íi pu a'íin pué'een i ti Jesús jamuán jo'chá'canya'aj, i ti ajta a'íjna tyáxajta, ajta a'yan tyo'tyéyu'xaca'. Tyajta a'yan tyá'mua'reej ti a'yan tyi'ja'yájna je'ej ti a'íin tyí'xaj.

²⁵ Capu síj na'aj i ti Jesús jin tyu'muáriej, típua'aj néijmi'i tyo'yu'xajche' je'ej ti tyi'tíj jin huaríj séej jime' ajta séej, a'yaa pu tyiná'miteeraste' tiquee tye'veéericaj i cháanacaj japua i yu'xarij ti tyuuxié'va'caj maj tyo'yu'xajche'.

Je'ej maj ye'ej huaríj a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej

Dios pu hua'táratziiri' ti hua' jamuán huatyá'itzeere'ej i júuricama'ra'

¹ Muáaj Teófilo, séej jitze i yu'xarij i ta'nájcaj, a'íj nu jitze nyeríj jo'yú'xaca' néijmi'i je'ej ti huaríj a'íjna i Jesús, nyajta néijmi'i je'ej ti tyihuo'mua'aj i tyeítyee,

² 'asta na'aj quee jó'vi'tichiihuaca' u tajapuá a'íjna i Jesús, ti'íj tyihuo'ta'íitye'ej néijmi'i jime' a'íjma i ti hua'antiyíhuoj a'íjci jime' i júuricama'ra' i Dios, je'ej maj tyi'tíj huá'uurej ti'íj na'aj yutíj jo'que'tíj ja'mej.

³ Ti'íj huamuí' i Jesús, aj pu'íj a'íjma jimi huataséjre i maj jamuán huacíj, A'yaa pu tyu'tóosejrataca' mej mij jáamua'reej tíjin pu'ríj huatájuuriaca', huá'puatyej xicáj pu á'tyeej ti a'yan tyi'tásiseerihua'aj a'íjma jimi, ajta tyihua'ixaatya'ca'aj a'íjci jime' i Dios ti jin néijmi'que' tyí'íjta.

⁴ Ajta ti'íj ooj a'áa jo'tyaváacaj hua' jamuán, a'yaa pu tyihuo'íxaaj maj quee iiráci'ca'an a'ájna a Jerusalén. A'yaa pu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Setyu'chó've' 'asta na'aj quee tya'róo'astej i nyavástara' ti jamua'táaraatziiri', i nyaj nyeríj jamuáa'ixaa.

⁵ A'íjna i Juan, a'íi pu huá'íiraca'aj i jájtyij jime', ajta capu che' á'tyeeren siati'íj a'íj jin i'huan i júuricama'ra' i Dios, i ti huatyá'itzeere'ej ja'mua tzajta'.

Jesús pu tyíraa u tajapuá

⁶ Majta i maj Jesús jimí aja'tyúusiiria'ca'aj, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—Tavástara', ¿nyiquij arí tya'rá'aj a'ájna xicáara' jitze paj jitzán tyu'ta'íjtaj iye'ej Israel?

⁷ Aj pu'íj a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Capu mua'ajmaj já'muaci'puaj siaj jáamua'reej a'náj ti a'yan atyojo're'nyesij. A'íi pu'uj jamua'reej i Dios a'náj ti a'yan rinyij je'ej ti tyí'mua'tzej.

⁸ Ajta ti'íj yava'cáanyej a'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu jamuaatá'sij i ca'nyíjra'aj, aj xu sij nye jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'ej a'íjma i maj a'yaa huacháatimee iye'ej Jerusalén, siajta i maj a'áa huacháatimee a Samaaria majta a Judea, siajta a'íjma i maj a'áa jo'cháatimee jo'tíj joo'ástimee i cháanacaj.

⁹ Ti'íj a'yan tyihuo'ixaatya'aj, aj pu'íj jó'vi'tichiihuaca' u tajapuá, meeséeracaj i maj jamuán huacíj, aj pu'íj i jéetirij jaatyá'avaataca' a'íj mu mij jin quee che' jaaséj.

¹⁰ Móoche' mu jútye' jo'nyéenyericaj mati'íj jiye'tzín hua'puaj huataséjre i tyétyacaa a'íjma jimi, naa mu cuéeinavi' tyo'cacháatima'caa.

¹¹ A'yaa mu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Mua'aj mu siaj Galileea ja'chej, çji'nye een jime' jútye' setyity-
ojó'nyeinye'? A'ájna i Jesús, i ti jó'vi'tichiihuaca' u tajapuá, a'yaa
pu'ujtána'aj yetyi'cányesij, je'ej siaj serij tyeeséj ti'ij jó'vi'tichiihuaca'.

*A'íi mu ja'antyíhuoj i Matías ti'ij tyu'tyáhuüire'en a'íjci jitze ma'can
i Judas*

¹² A'áa mu jo'tyú'uuca'aj a'ájna Aseitúunajrimi jiríj jitze ti avéjri'
jo'tacá'aj a Jerusalén. A'yaa pu huatátyeej a'chu maj hua'tá'caria'aj ti
a'tíj aja'tanyéj a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii, aj mu mij uja'rácij
a'ájna a Aseitúunajrimi.

¹³ Mati'ij ará'aj a'ájna a chájta', aj mu mij antycíj i chi'ij
ta'antyityájtij jitze ti jujapuá tyiváatimee jo'maj je'ráatya'aj muá'ci'ij.
A'íi mu uje'rátya'ca'aj a'ájna i Pedro, ajta i Juan, ajta a'ájna i Santiago,
ajta a'ájna i Andrés, ajta i Felipe, ajta i Tomás, ajta a'ájna i Bartolomé,
ajta i Mateo, ajta i Santiago, yójra' a'íjci i Alfeo, a'ájna i Simón i maj
a'yan jatamuá'muaj tijin i ti ooca'nyáaj a'yan ricij, ajta a'ájna i Judas i
yójra' ti pué'een a'íjci i Santiago.

¹⁴ Néijmi'i mu a'úun ja'tyúusi'rihua'aj mej mij huatyényuunyij i Dios
jimi, a'íjma jamuán i ihuáamua'mua' i Jesús. Ajta a'ájna i María,
náanajra' i Jesús, majtáhua'aj séecan i úuca.

¹⁵ A'ájna mati'ij néijmi' i jusúria'caj a'chu mu anxityej japuan seityéj
i maj ju'ihuáamua' ará'axcaa, aj pu'ij a'ájna i Pedro huatyéechaxij ti'ij
a'yan tyihuo'té'ixaatyee'en tijin:

¹⁶ —Nye'ihuáamua', a'yaa pu tyuuxié'va'caj ti a'yan tya'róo'astej
je'ej ti i júuricama'ra' i Dios, a'íjci jitze ma'can i David tyaataxájtaca'
i yu'xarij jitze a'íjci jime' i Judas, ti'ij huo'tátuüire'en i Jesús avíitzij
jime', mej mij i tyeítyee jaatyéevi'.

¹⁷ Judas pu ajta tajitzé ajtyáma'cantaca'aj, a'yaa pu cha'tána'aj tyi'tíj
jin tyi'tyávaaca'aj tyati'ij ityáj.

¹⁸ A'yaa pu tyáaruuj a'íjci i Judas, a'íi pu chuéj huánaniej a'íjci jime'
i túmii ti ja'ancuriáa' ti'ij huo'tátuüi i Jesús. Ajta je'en cóocue'mi'in
ti'quij acáatzaj, aj pu'ij a chóota' já'ajvej, ajta je'en ootatzáj ti'quij
tye'rácuaaj i tyi'chuitiríaara'.

¹⁹ Majta i maj a'áa huacháatimee a'ájna a Jerusalén, néijmi'i mu
jáamua'reeri' je'ej ti tyi'tíj jáaruuj a'íjci i Judas. A'íj mu jin a'yan
jaatamua'aj a'íjci i chuéj tijin Acéldama, a'yaa pu huatóomua'aj a'ájna
i nyúucarij tijin chuéj ti xúure'me'.

²⁰ A'yaa pu tyi'ja'yájna, pu'ríj a'yan atyojo're'nyej je'ej ti tyé'yu'si'
a'íjci jitze i yu'xarij ti a'yan huatóomua'aj tijin chulícarij ti jime' yee:
Che' yána'quij metyóo'eenye' jo'tij já'chajca'aj.

Che' quee che' a'tíj a'chajcaj.

A'yaa pu ajta tyá'xaj tijin:

Che' sáij tye'entyájrutyey a'íjci jime' i ti jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna i a'tíj.

²¹ 'A'íj pu jin juxie've' tyaj séej avá'huoonyij, ti tajamuán
jo'cha'canye'en, sáij ti a'náj tina'aj tajamuán yahuatyávaaca'aj ti'ij ooj
Jesús yeséeria'caj,

²² ti'ij na'aj i Juan tyáa'íiri' a'íjci i Jesús, ajta ti'ij jó'vi'tichiihuaca'
u tajapuá, juxie've' ti sáij tajamuán jo'cha'canye'en ti'ij ajta a'yan
tyihuo'ixaatyee'en i tyeítyee yee pu'ríj huatájuuriaca' i Jesús.

²³ Aj mu mij hua'puácaa antyíhuo: a'íjci i José Justo, i maj majta a'yan jatamuá'muaj tijn Barsabás, majta a'íjci i Matías.

²⁴ Aj mu mij huatyéenyuj i Dios jimi, a'yaa mu tijn:

—Tavástara', muáj paj jamua'reej je'ej ti ye'ej tyí'mua'tzej i jutájta' sñj ajta i sñj, taataséjratye' a'tanyij perij antyíhuo a'íjma i maj hua'puaj.

²⁵ Tí'ij tye'entyájrutyey a'íjci jime' i ti jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna i Judas. A'íj pu a'yan tye'rájraa tí'ij jó'ra'nyij jo'tij a'yan tyiye'tyévijtye'.

²⁶ Aj mu mij huóomue'tij, mej mij jáamua'reej a'tij ti ci'tyij tí'ij tyu'tyáhuire'en, a'íj pu'ij tyu'mué'tij a'ájna i Matías. Aj mu mij jaatá' ti tyu'tyáhuire'en hua' jamuán i maj tamuáamuata' japuan sñj ará'asej.

2

Tí'ij hua' jimi yava'cáanyey i júuricama'ra' i Dios

¹ Tí'ij atyojo're'nyey a'ájna xicáara' maj jitzán tyí'ye'estyahua'aj a'íjci jime' i ta'ráahua'puaj i itéerij. A'yaa mu jatamuá'muaj tijn Pentecostés, aj mu mij néijmi'i tyúusiij a'ájna xicáara' jitze a'újna u chi'táj.

² Matí'ij mij jáanamujri' ti ca'nyín jin aje'cájujhua'nasima'aj i jútye', ca'nyín pu jin namujria'ca'aj u chi'táj jo'maj je'rátya'ca'aj.

³ Aj mu mij tyi'tij huaséj yaa tí'ij nyanúrij ti á'taa, ajta jo'tzaanyixij a'ájna i nyanúrij, tí'quij hua' mu'úutze' anráavatzij i ti huatyátzaanyixij.

⁴ Tí'quij huatyá'itzee i júuricama'ra' i Dios hua' jimi i tyeítyee, aj mu mij huatyóohuij maj tyu'taxáj séecan jime' i nyúucarij maj quee xu a'náj jin me'tyáj'xaj, a'íj pu huo'ta' i júuricama'ra' i Dios maj a'yan tyu'taxáj.

⁵ Séecan mu i tyeítyee a'áa jo'tyú'uuca'aj i maj ímuáj curiá'cixij i maj jéehua jaxie'va'ca'aj i juyi'ráj, mej mij a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've' i Dios, a'áa mu jo'tyú'uuca'aj a'ájna a Jerusalén.

⁶ Matí'ij huó'namujri' i maj je'ej tyáhuaasime'ej ca'nyín jime', néijmi'i mu tyúusiij, ajta quee je'ej huá'miteerastya'ca'aj, aj mu mij je'ej tyityo'tóomujtyaca', jí'nye mahuá'namujraca'aj maj tyí'xajtaca'aj a'íjci jime' i huá'nyuucaa sñj ajta sñj.

⁷ Jéehua mu je'ej huojo'sejraca'aj, a'yaa mu tyúu'ihuo'raca'aj tijn:

—¿Nyi mequee néijmi'i mu tyétyacaa, a'áa já'ma'can a Galilea?

⁸ ¿Jí'nye tyu'tái'riitaria'ca' maj a'yan tyí'xajtaj tyati'ij ityáj tyi'tamuá'muaj? Tanyúuca mu jin tyí'xaj a'múumaj.

⁹ Séecan tu a'áa já'ma'can a'ájna a Partia, tyajta séecan a'ájna a Media, tyajta séecan a'ájna a Elam, tyajta séecan a'ájna a Mesopotamia. Tyajta séecan a'áa já'ma'can a Judea, tyajta séecan a'ájna a Capadocia, tyajta séecan a'ájna a Ponto, tyajta séecan Asia já'ma'can.

¹⁰ Séecan tu tyajta a'áa já'ma'can a'ájna a Frigia, tyajta séecan a'ájna a Panfilia, tyajta séecan a'ájna a Egipto, tyajta pua'maquéj a'ájna a Libia, tyajta néijmi'que' a'áa tyaj ímuáj tyaja'ránamuj a Cirene,

¹¹ séecan mu Roma já'ma'can; majta a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj huatyóojuriyutaca', ityáj tu huá'namuj je'ej

maj tyí'xaj i tanyúuca jime'. A'íj mu xaj i ti naa namuajre' je'ej ti ye'ej ricij i Dios.

¹² Séecan mu je'ej tyityo'tóomuajtyaca', majta quee jamua'reeriaca'aj je'ej maj tyú'mua'tyij, a'íi mu mij tyú'u'ihuo'raca'aj a'yan tijin:

—¿Ji'nye huatóomua'aj néijmi'i a'íjna?

¹³ Majta séecan huo'tyáxaahuataca', a'yaa mu tijin:

—Metyájta'ruj.

I nyúucarij ti anaquéej jaataxájtaca' i Pedro

¹⁴ Ajta a'íjna i Pedro, a'íi pu huatyéechaxij, a'íijma jamuán i maj tamuáamuata' japon sáij ará'asej, aj pu'ij huo'tajé ca'nyíin jime' a'íijma i tyeítsee, a'yan tijin:

—Xáanamuajri' tyámua' naa, i nyaj jamuaaté'exaatye'sij mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, siajta mu siaj iye'e'ej Jerusalén huacháatimee.

¹⁵ A'yaa xu tyí'xaj tijin: “Metyájta'ruj a'múumaj mu tyétyacaa. Capu a'yan tyi'ja'yájna, ji'nye óoche' pu hua'íya'aj na'aj.”

¹⁶ Ajta a'íi pu a'íin pué'een i ti jaaxájtaca' a'íjna i Joel. A'íi pu a'íjci jin tyi'tyávaaca'aj ti'ij Dios jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'en i tyeítsee.

A'yaa pu tyu'taxájtaca' a'íjna tijin:

¹⁷ A'yaa pu tyí'xaj i Dios.

A'yaa pu tye'mej a'ájna xicáara' jitze, ti'ij jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij.

Nyajúuricamej nu ujo'ta'ítij

ti'ij hua' tzajta' huatyá'itzeere'en,

i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

Já'muayojmua', i maj tyétyacaa, majta i maj úucaa,

a'íi mu nyenyúucaritze' tyihua'ixáaty'e'ej muá'ju'un i tyeítsee.

Majta i tyámua a'íi mu tyi'séeraj muá'ju'un i Dios ti jimi tyeje'ráma'can,

majta i já'muahuasimua', metyi'máaraj mu muá'ju'un.

¹⁸ Nyajta nu a'íijma jimi uyo'ta'ítij

ti'ij huatyá'itzeere'en hua' tzajta'

i maj tyi'huire' nye jitze ma'can.

I maj tyétyacaa, ajta i maj úucaa.

A'íi mu majta nye jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'sij.

¹⁹ Nyáaj nu tyi'tíj jamuaataséjratye'ej u tajapua'

i siaj jin jamua'reej je'ej ti tyi'tíj rinyij.

Siajta tyi'tíj séjran i siaj jin je'ej tyityo'tóomuajtyej

ti'ij na'aj ve'éj i chuéj.

Xúure'ej xu séjran

siajta tiéj, siajta i citzíj.

²⁰ Ajta i xicáj já'mui'nyij, capu che' huanyéeri'cij ja'mej.

Ajta i máxcirie', a'yaa pu éenye'ej ja'mej ti'ij i xúure'ej.

Aj pu'ij atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' jitze

ti'ij a'íin i tavástara' yava'cányesij

íiyan i cháanacaj japua,

naa pu tyu'sé'rihua'aj ja'mej a'ájna xicáara' jitze.

²¹ Ajta a'tíj tina'aj ti i Dios jimi huatyényuunyij,

a'íjna i Dios japuan pu huatányuusij a'íjci i a'tíj.

²² 'Mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, xáanamuajri' a'íjci, xu'rij jamua'reej ti i Dios ja'antýihuoj a'íjci i Jesús Nazaret ti já'ma'can, a'yaa pu tyi'ja'yájna, ji'nye a'íjna i Jesús, jéehua pu tyi'tíj jin a'yan huaríj ti huápui'íj juxie've', a'íjci jime' ti huo'taséjra i tyeítýee, a'íi pu a'yan huaríj ja'mua jimi siaj sij jáamua'reej ti Dios ja'antýihuoj.

²³ A'íjna i tyáati' i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca', a'íj pu i Dios jamuaatátuii, ji'nye a'yaa pu jaatamua'aj, mua'aj xu sij yó'tatee i cúruuj jitze, majta séecan ja'mua jamuán i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeítýee.

²⁴ Ajta i Dios pu jaatájuurityej, a'íi pu ajta japuan huatanyúj i ti jin jajpuéjtzica'aj a'íjna i Jesús, a'yaa pu huaríj, ji'nye capu huatái'riitariaca' ti a'áa ja'séeria'aj já'ra'nyij mui'chítýee tzajta'.

²⁵ A'yaa pu tyu'taxájtaca' a'íjna i David a'íjci jime' i Jesús tijin:

A'náj tina'aj nu jaséjraca'aj a'íjci i tavástara',

a'íi pu yésejre' nyamuáca'ta',

a'íj nu jin quee tyi'tíj jin ootyá'itzeerej jimi.

²⁶ A'íj pu jin jutyamua've' i nyaxiéjnyu'caa,

nyajta nyetyamua've' nyetyi'chuíicaj.

A'íj nu jin nyaxáahuaj chaaj na'mej,

²⁷ ji'nye capáj tyu'tá'sij nyaj huámuí'nyij,

capáj tyu'tá'sij nyaj a'áan ja'séeria'aj ná'ra'nyij

jo'maj jo'tyá'itze'rii i mui'chítýee,

capáj pajta tyu'tá'sij ti huatyéjpetýej

a'íjci i tyévira' i ti muahuíire'.

²⁸ Muáaj paj naataséjraj i juyéj

ti a'áa jó'nyee jo'tij júuricamej já'sejre'.

Pajta naatá'sij nyaj huatányetyamua've'en

a'ájna jo'paj já'sejre'.

²⁹ 'Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime', ti'ij i David huamuí', majta je'en ja'vá'naj, iíjij óoche' pu yésejre' iie'e'ej Jerusalén jo'maj ya'vá'naj.

³⁰ Ajta a'íjna i David, Dios jitze ma'can pu tyi'xaxa'ta'aj, a'yaa pu'ij tyá'mua'reeriaca'aj ti i Dios a'yan tya'táratziiri' ti séej i rey jime' tye'entyárutyij i ti jitzán eeráma'can.

³¹ Ji'nye a'íi pu i David jamua'reeriaca'aj tijin a'yaa pu tye'mej je'ej ti i Dios tyaataxájtaca'. A'íj pu jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin huatájuuritaj i Ciríistu', ajta quee a'áa jo'tyá'itzeere'ej i mui'chítýee tzajta', capu ajta huatyépetýij i tyévira'.

³² Pu'rij i Dios jaatájuurityej a'íjci i Jesús, ityáj tu tyajta a'yan tyá'mua'reej tyajta tyu'séj a'íjci jime'.

³³ Pu'rij ajcáayijxi muáca'ta' i Dios u tajapuá, ajta arí ja'ancuriáa' a'íjci i júuricama'ra' i ti Dios jin atóoraj, a'íi pu'ij ta'ij i Jesús ityájma taatá' i júuricama'ra' i Dios, ji'nye a'yaa pu tyita'táratziiri'. A'íi pu'ij a'íin pu'é'een i siaj jaséj ajta i siaj janamuaj.

³⁴ Ji'nye capu a'íin pu'é'eenye'ej i David i ti tyíraa u tajapuá, ajta a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

A'yaa pu i tavástara' tyaaté'exaa a'íjci i nyavástara' tijin:

"Póoche' yan újcatyij iie'e'ej nyamuáca'ta'.

³⁵ Asta nyana'aj quee hua'antýimue'tin

i maj muájcha'íire'."

³⁶ 'A'íj pu jin siata'aj jáamua'reej néijmi'i i siaj iiye'ej huacháatimee Israel, ti a'yan tyi'ja'yájna a'íjna i Jesús i siaj jó'tatee, a'íi pu a'íin pué'een i ti Dios a'íjna jin tye'entyáaruujtyej ti'ij Tavástará' pué'eenye' ajta Ciríistu'.

³⁷ Matí'ij jáanamujri' i tyeítýee, je'ej pu pua'aj huo'tá'aj i hua' tzajta', aj mu mij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Pedro, majta a'íijma i séecan i maj tamuáamuata' japuan sáij ará'asej, a'yan tijin:

—Ta'ihuáamua', ¿ji'nye táarinyij ijíj?

³⁸ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Siata'aj seequéj tyú'mua'tyij a'íjci jimi i Dios, siajta huái'huaj nyúucaritze' i tavástará' Jesús, a'yaa xu huárinyij, aj pu'ij i Dios tyajamuaatú'uunyi'raj, a'íi pu ajta uyo'ta'ítýij i ju júuricamej, ti'ij ja'mua jimi huatyá'ítzeere'en.

³⁹ Ji'nye a'íjna i nyúucarij ja'mua jitze pu huatama'can, ajta já'muayojmua', ajta i maj a' ímuáj jó'cháatimee séej i chuéj japua. Néijmi'caa pu ci'tyij a'íijma i Dios ti huo'tájeevij.

⁴⁰ Séej pu nyúucarij ajta jin tyihuo'té'exaa, jéehua pu huo'ijmujri' mej mij quee je'ej pua'aj tyityetyúucha'íij matí'ij i séecan i tyeítýee.

⁴¹ A'íimaj i maj jáanamujri', majta tyá'antzaahuaj majta huái'huaca', huéecaj ví'ra'aj mu a'chu ará'axcaa, aj mu mij a'íijma jamuán antyóosiij i maj tyá'tzaahuaty'e'.

⁴² Majta néijmi'i mu a'íj jitze tyi'mua'ajcaj je'ej maj tyihuá'mua'tyajca'aj a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, tyámua' mu naa tyityetyúucha'íica'aj, máahuooca'aj i Dios jimi, majta jusi'rihua'aj mej mij néijmi'i jáacua'nyij i páan.

Je'ej maj tyi'tyechajca'aj i maj anáatya'aj tyá'antzaahuaj

⁴³ Néijmi'i mu je'ej tyojo'sejraca'aj majta je'ej tyityóomuajtyajca'aj, a'íjci jime' je'ej ti Dios tyi'tíj tyi'sejrataca'aj a'íimaj jime' i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

⁴⁴ Néijmi'i mu tyámua' tyi'tyechajca'aj i maj tyá'antzaahuaj, majta mu néijmi'i tyi'tóoa'caria'aj a'chu ti sáij caa tyi'tíj tyi'ijcha'íj.

⁴⁵ A'yaa mu rijcaj, tìpua'aj a'tíj tyi'tíj ja'ítziitya'aj, a'íi pu tyi'tíj toonyij, ti'ij ij jaatá'sij i túmii a'íjci i tiquee che' je'ej tyéejtyoovej.

⁴⁶ A'náj tina'aj mu jusi'rihua'aj u tyeyúuj tzajta', majta mu jusi'rihua'aj jo'maj ja'chej, mej mij jo'támua'reej i tavástará', majta je'en néijmi'i tyi'cua'nyij, muutyámua'va'aj i jutzájta'.

⁴⁷ Tyámua' mu tya'tá'caria'aj i Dios, majta i tyeítýee naa mu huojo'sejraca'aj a'íijma, a'íj mu jin a'náj tina'aj támui'risima'aj a'íimaj i tyeítýee i maj tya'antzá'huatyahua'aj.

3

Matí'ij tyáahuaj séej i tiquee tyéchavaaj

¹ Séej xicáj jitze pu a'yan tyu'ríj, a'íjna i Pedro ajta i Juan, néijmi'i mu a'áa jó'ju' i tyeyúuj ti jo'tyéjvee, mej mij huatyényuunyij, a'tzáaj pu putyí'rijcaa yáacij jé'ta' ucamá'caj i xicáj.

² Sáij pu tyáati' a'áa je'tyácatyij a ti ja'pueertaj, capu ráyi'vajca'aj a'íjna i a'tíj, a'yaa pu éenye'ej huanie'huaca', a'náj tina'aj mu aye'tyéyi'tzaaj a ti ja'pueertaj maj a'yan jatamuá'muaj tijin ti naa

huasé'rin, tí'ij a'íin túmii huá'huaviiraj i maj utyáru'pij u tye'yúuj tzajta'.

³ Tí'ij a'íjma huaséj i Pedro ajta i Juan i maj a'úun jo'tyáru'tyisima'aj u tye'yúuj tzajta', aj pu'ij túmii huo'táhuaviiri' maj jaatapu'éjve'en.

⁴ Aj mu mij ja'ráasej tyámua' naa, ajta a'íjna i Pedro a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Taaséj.

⁵ Aj pu'ij quee che' huatanyúj a'íjna i tyáati', a'yaa pu tyí'mua'ajcaa tíjin túmii mu naatá'sij.

⁶ Ajta a'íjna i Pedro a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Canu pláataj tyícha'íj, canu nyajta ooroj tyícha'íj, a'íj nu muaatá'sij tyí'tíj nyej tyícha'íj, a'yaa nu tyí'mua'ixaatyé' a'íjci jitze ma'can i Jesús Nazaret tí ja'ma'can, ájchesij, pajta rájra'nyij.

⁷ Aj pu'ij i Pedro jajví' i muáca'ta' pujmua', tí'quij ja'ajriáj, aj pu'ij huarúj néijmi'que' i ju'ícaj jitze.

⁸ A'íjna i tíquee tyéchavaaj ájtzunaca', ajta huatyéechaxij, aj pu'ij huatyóochej tí rájra'nyij, tí'quij hua' jamuán utyájrurij u tye'yúuj tzajta', tyitzúníe'cha'aj pu hua' jamuán utyájrurij, ajta tyé'tyojtzi'ria'ca'aj i Dios.

⁹ Néijmi'i mu jaaséj i tye'ítyee tí arí rájyi'vej a'íjna i tíquee tyéchavaaj, majta jáanamujri' tí tyámua' tya'tá'caria'aj i Dios.

¹⁰ Aj mu mij tyámua' tyo'taséj, majta tyí'tzínnya'ca'aj, mati'íj jaamua'aj tíjin a'íi pu pu'ricij i tí túmii huá'huaviiraca'aj i tye'ítyee a tí ja'pueertaj a'íjna i tye'yúuj, a tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin tí naa huasé'rin.

Tí'ij ajtáhua'aj tyihuo'té'exaaaj a'íjna i Pedro

¹¹ Ajta a'íjna i tíquee tyéchavaaj, capu hua'tato'ra'aj a'íjci i Pedro ajta i Juan. Aj mu mij néijmi'i i tye'ítyee je'e'j tyityo'tóomuajtyaca', mati'íj mij ootyáhuaachaca' a tí ja'pueertaj tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Salomón tí ja'a'rij, jo'maj a'íimaj jo'tyú'uucaj.

¹² Tí'ij i Pedro huo'séj, a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tíjin:

—¿Ji'nye een jime' je'e'j setyityotóomuajtyaca' mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can? ¿Ji'nye siaj sij a'yan tyí'tasej cuxáa ityáj tajímua'aj tyetyáahuaj a'íjci i a'tíj, ajta cuxáa ityáj tyetyáahuaj tí'ij rájra'nyij a'íjci jime' i tyaj jaayí'tin, nusu a'íjci jime' i tyej tyámua' tyihuojó'mua'raj?

¹³ A'íjna i hua' Dios, a'íjma i Abraham, ajta i Isaac, ajta i Jacob. A'íjna i hua' Dios i tahuásimua'cí'íj, a'íi pu tyámua' tyaatá' a'íjci i juyó' Jesús, i siaj mua'aj tyu'tátuii a'íjma jimi i maj tyí'ijta. Ajta a'íjna i Piláato, jaxié'va'ca'aj tí jaatátoonyijche', siajta mua'aj, caxu jaataxié'vej, sulu a'yaa xu tyá'xie'va'ca'aj tí huámui'nyij.

¹⁴ Caxu jaatáto'j a'íjci i a'tíj tíquee a'náj tyí'tíj jin ootyá'itzee i Dios jimi, tí ajta tyámua' tyí'tyevistaca'aj, sulu a'yaa xu tyaaté'exaa tí a'íj huatátoonyij i síj tí je'e'j pua'aj tyí'tyúucha'íica'aj.

¹⁵ Mua'aj xu jaajé'caj a'íjci i tí hua'tá'caa maj júurij muá'ra'nyij i tye'ítyee. Ajta i Dios pu jaatájuurityej, a'íj tu ityáj tyámua' tyí'mua'reej.

¹⁶ A'íi pu ca'nyíjra'aj jaatá' tí'ij huatyéjchenyij a'íjna i tyáati' i siaj jaséj siajta jamua'tyej, a'íi pu tyá'antzaahuaj i Jesús jimi. A'íj pu jin arí huarúj tyámua' naa, siatí'íj mua'aj seríj tyé'sej.

17 'Nyáaj nu jamua'reej, nye'ihuáamua', siati'ij mua'aj majta i maj tyajá'mua'ijtye' jaajé'caj i Jesús, a'yaa xu huaríj, ji'nye caxu jamua'reeriaca'aj, je'ej siaj tyi'tíj uuriajca'aj.

18 Ajta i Dios ja'rá'astee je'ej maj anaquéej tyu'taxájtaca' a'íimaj i maj i jitzán ma'can tyí'xaxa'ta'aj. A'yaa mu tyu'taxájtaca' ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj ti a'ín huámu'nyij i Ciríistu'.

19 Siata'aj seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi, ti'ij a'ín tyajamaatú'uunyi' i siaj jin ootyá'itzee a'íjci jimi.

20 Aj pu'ij Dios uyo'ta'ítyij ja'mua jimi a'íjci i Jesús, i ti ará'tyeej ja'antíhuooca'aj ti'ij a'ín ja'mua Ciríistu' pué'eenye'.

21 Juxie've' ti i Jesús tajapúa' jo'tyaváaj já'ra'nyij, 'asta na'aj quee Dios néijmi'i tyu'jájcuare'en i ti a'yan tyí'sejre' i cháanacaj japua, a'yaa pu i Dios ará'tyeej tyaataxájtaca' a'íimaj jitze ma'can i maj jitzán tyí'xaxa'ta'aj.

22 A'yaa pu i Moisés tyihuo'té'exaaj a'íjima i tahuásimua'ci'ij tíjin: "Dios pu séej antíhuoosij i ti a'yan cha'tána'aj jitzán ma'can tyu'taxájtaj nyati'ij nyáaj, xáanamujri' néijmi'i je'ej ti tyu'taxájtaj, siajta ja'antzaahuatye'en.

23 Típua'aj a'tíj quee já'tzaahuatya'aj, che' quee che' hua' jimi séjre'ej i tyeítyee."

24 'Néijmi'i i maj tyí'xaxa'ta'aj i Dios jitze ma'can, ti'ij na'aj i Samuel tyu'séjrej yatij je're'nyej, a'íi mu majta jaaxájtaca' je'ej ti ijíj tyí'ricij.

25 Mua'aj xu a'ín pué'een i siaj ja'ancuriáa'sij i ti Dios jin atóoraj, a'íjima jitze ti jaataxájtaca' i maj jimi tyí'xaxa'ta'aj, a'íj xu siajta ancuriáa'sij i nyúucarij Dios ti jin atóoraj a'íjima jimi i já'muahuasimua'ci'ij. Ji'nye a'yaa pu i Dios tyaaté'exaa a'íjci i Abraham tíjin: "Néijmi'i i tyeítyee i maj a'áa huacháatima'aj muá'ju'un i cháanacaj japua, a'íi mu ja'ancuriáa'sij i ti xá'pui' i ti huo'tyáhuüire'sij a'íjima i maj a jitze eerányesij."

26 Ti'ij i Dios jaatájuurij a'íjci i Jesús, a'íi pu anaquéej uyo'ta'ítyaca' ja'mua jimi, ti'ij a'ín tyámua' tyajamuaatá'an, siaj sij néijmi'i jaatapuá'citaj i ti je'ej pua'aj een.

4

Mati'ij huo'vívi' a'íjci i Pedro majta i Juan

1 Móoche' mu i Pedro, ajta i Juan tyihúa'ixaatya'ca'aj i tyeítyee, mati'ij séecan aje're'nyej jo'maj a'íimaj jo'tyú'uuca'aj. A'íi mu pué'eenye'ej i maj tyí'cha'ij u tye'yúuj tzajta', majta a'íimaj i Saduceos.

2 Menyínyu'cacuca'aj a'íjima jimi i Pedro ajta i Juan, a'íjci jime' i maj a'yan tyihúa'mua'tyajca'aj i tyeítyee, yee majtáhua'aj mu huatájuurij i maj tyá'antzaahuatye'sij, ji'nye a'yaa pu i Dios tyaatájuuritye a'íjci i Jesús.

3 Aj mu mij huo'vívi', mati'ij mij hue'tyáanaj, ajta camu tyihuo'íhuo'ri' ji'nye pu'ríj huachúmua'ca'aj.

4 Jéehua mu i tyeítyee jáanamujri' i nyúucarij maj jaaxájtaca', majta tyá'antzaahuaj, a'íj mu jin meríj a'yan ará'axcaa a'chu anxí ví'ra'aj i maj tyá'antzaahuaj.

⁵ Yaa ariá'pua'aj, a'íi mu tyúusiij a'ájna a Jerusalén a'íimaj i maj antyúumua'reej a'ájna a chájta', majta a'íimaj i huáasij, majta i maj tyihuú'mua'tyahua'aj i yu'xarij jitze.

⁶ A'áa pu jo'tyávaaca'aj a'ájna i Anás i ti va'cán jin tyi'tyéjvee, ajta a'ájna i Caifás, ajta i Juan, ajta i Alejandro, majta mue'tíj i maj tyeítysteristyamua' pue'éen a'íjci i ti va'cán jin tyi'tyéjvee.

⁷ A'íi mu mij tyu'ta'íjtaca' maj ahuaaja've'vi'tíj a'íjci i Pedro majta i Juan, mej mij tyihuo'íhuo'. Aj mu mij aje'ta' huo'tyáhuui, mati'íj mij tyihuo'íhuo'ri' a'yan tíjin:

—¿A'tanyíj jitze xa'rooca'nyéej siaj sij a'yan ricij, ca' a'tanyíj ca'nyíjra'aj jamuaatá' siaj sij a'yan tyú'uurej?

⁸ Aj pu'íj i Pedro a'íjci jitze arooca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios, ti'íj ij a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Mua'aj mu siaj antyúumua'reej iye'e'j chájta', siajta mua'aj huáasij.

⁹ Mua'aj xu tyi'ta'íhuo' a'íjci jime' i ti xá'pu'i' i ti jaaci'íj a'íjci i tyáataj i tíquee tyéchavaaj, siata'aj sij jáamua'reej je'e'j ti een jime' tyu'rúj.

¹⁰ A'yaa tu tyajá'mua'ixaatye' mua'ajmaj, tyajta néijmi'caa i siaj a'yan huacháatimee iye'e'j Israel a'ájna i tyáati' yaa ti huatyéjve, a'íj pu jin arí huarúj a'íjci jime' ti ja'antzaahua' a'íjci i Ciríistu' Nazaret ti já'ma'can, a'íjci i siaj yó'tatee i cúruuj jitze, Dios ti jaatájuurityej.

¹¹ A'ájna i Jesús, a'íi pu a'íin pue'éen i tyetyéj i siaj quee jaataxié'vej mu siaj chi'íj ta'huacaa, a'yaa pu atyojo're'nyej ti a'íin pue'éen i tyetyéj ti anájcaj ti ajta jéetze' juxie've'.

¹² Capu máaj a'tíj séejre' ti'íj táahuiire'en, ji'nye néijmi'que' i cháanacaj japua capu máaj séej uje'cá'ityaca' i Dios, tyej tyij jitzán huatyátahuiire'en.

¹³ Mati'íj i maj tyityatatyíj huo'séj maj ca'nyíjra'aj jin tyi-huá'ixaatyaca'aj a'ájna i Pedro ajta i Juan, majta jáamua'reeri' maj quee a'náj tyi'huóomua'aj, majta quee tyojó'iteca'aj, je'e'j mu tyi-tyo'tóomua'jtyaca', aj mu mij huo'muá'jtyaca' tíjin a'íj mu jamuán huac'ca'aj i Jesús.

¹⁴ Ajta a'ájna i ti tyi'cui'ca'aj hua' jamuán pu ajo'tyávaaca'aj, a'íj mu jin quee je'e'j tyu'taxájtaca' yee capu a'yan tyi'ja'yájna.

¹⁵ Aj mu mij huo'ta'íj maj iiráciinyej jo'maj jóosiiria'ca'aj a'íimaj i juéesij, mati'íj mij tyi'tyuu'ixáatya'ajraa.

¹⁶ A'yaa mu tíjin:

—¿Ji'quij tyahua'uurej a'mújma mu tyétyacaa? Capu i'ríj tyaj a'yan tyataxáj yee capu a'yan tyi'ja'yájna, ji'nye néijmi'i' i maj iye'e'j huacháatimee Jerusalén, a'íi mu jamua'reej je'e'j ti tyi'tíj jáaruuj a'íjci i tyévi'j i ti tyi'cui'ca'aj.

¹⁷ Ajta ti'íj quee jéetze' majca'huáyee namuajria'aj i tyeítýee tzajta', tyiche' íjij huo'tányeechej mej mij quee che' tyihuá'ixaatye'e'j i tyeítýee i nyúucaritze' i Jesús.

¹⁸ Aj mu mij huo'tajé, majta huo'tá'ijmiejri' mej quee che' tyi-ihuá'ixaatye'e'j majta quee tyihuá'mua'tyej i tyeítýee a'íjci jime' i nyúucaritze' i Jesús.

¹⁹ Ajta a'ájna i Pedro ajta i Juan, a'yaa mu tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Mua'aj xu jujímua'aj jaaxá'pui'intare'en tipua'aj a'yan tyí'xa'pui'ij tyaj mua'ajmaj jamuá'antzaahuaty'e'en, nusu tyaj a'íj ántzaahuaty'e'en i Dios.

²⁰ Ji'nye capu je'ej tyí'rij tyej quee jaxajta a'íjci i tyaj tyeríj jaaséej tyajta jáanamujri'.

²¹ Majta a'íimaj i juéesij, a'íi mu huo'tá'ijmujri', majta huo'tányeechej, mati'ij mij huo'ta' maj iiráciineyej a'íjci jime' maj quee je'ej tyé'ejtyoove'ej je'ej maj puéjtzij tyihuo'tá'an, ji'nye néijmi'i mu i tyeítyee tyámua' tya'tá'caria'aj i Dios a'íjci jime' je'ej ti tyi'táj huaríj.

²² Ajta i tyáati' i ti huaríj nyúucaritze' i Jesús, a'yaa pu tyéejcha'íica'aj a'chu huá'puatyey nyinyi'ra'aj ajtáhua'aj a'tzúj jéetze'.

I maj tyá'tzaahuaty'e' máahuoo i ca'nyíjra'aj i Dios jimi

²³ Mati'ij mij huo'tátooo a'íjci i Pedro majta i Juan, aj mu mij jo'cáj, mati'ij mij a'áa ja'rá'aj jo'maj jo'tyú'uuca'aj a'íimaj i maj hua' jitze ajtyáma'can. Aj mu mij huo'té'exaa néijmi'i je'ej maj ye'ej tyu'taxájtaca' a'íimaj i maj va'cán jin tyityatyíj, majta i huásij.

²⁴ Mati'ij a'íjma huánamujri', aj mu mij néijmi'i a'yan tyaatáhuaviiri' i Dios tijin:

—Tavástara', muáaj paj a'íin pué'een i paj jaatyátaahuaca' a'íjci i tajapua', pajta i cháanacaj, pajta i jájtyij ti ve'éj. Néijmi'i tí'ij pua'máj a'yan tyí'sejre', muáaj paj tyú'taahuaca'.

²⁵ Muáaj paj tyu'tá' ti a'yan tyu'taxáj a'júuricamej jitze arooca'nyáaj a'íjna i David, i ti muahuíria'ca'aj, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

¿Ji'nye mej mij a'íimaj tyí'tyenyinyu'cacuj

i maj séej chuéj japua já'ma'can?

¿Ji'nye mej mij a'yan tyúumua'tziitye' a'íjci jime'

i tiquee a'yan tyi'ja'yájna?

²⁶ A'íimaj i maj tyihua'íjtye' i tyeítyee, majta i maj va'cán jin tyityatyíj iye'ej cháanacaj japua.

Tyámua' mu ju'uurej mej mij huatyéno'se'en

a'íjci jimi i Tavástara', majta

a'íjci jimi i Ciriistu'.

²⁷ A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna, a'íjna i Herodes, ajta a'íjna i Poncio Piláato, a'íi mu tyúusiij iye'ej chájta', hua' jamuán i tyeítyee i maj séej chuéj japua já'ma'can, majta hua' jamuán i maj yéchej iye'ej Israel, múumua'tziitya'ca'aj je'ej maj tye'entyimué'tin a'íjci i ti muahuíre', a'íjci i Jesús, i paj ja'antýíhuoj pajta a'áan yó'ojrasij i ipuárij japua.

²⁸ A'yaa mu huaríj je'ej paj muáaj anaquéj tyaaxá'pui'intarej tí'ij a'yan tyú'rinyij, je'ej paj muáaj tyá'xie'va'ca'aj.

²⁹ Ajta iíij, muáaj paj tavástara', cási' mu meríj tyi'tanyeechej, taatá' i ca'nyíjra'aj tatzájta' ityájma i tyaj muahuíre', tyata'aj quee tyi'tzínnye'ej tyetyihuó'ixaaty'e'en a jitze ma'can.

³⁰ Huataséjrataj i paj jin néijmi'i putyí'uurej, petyihua'huáaty'e'ej i maj tyí'cucui', pajta huo'taséjratye'en a'íjci i paj jin períj huo'ta' maj jaayí'tíhua'an a'íjci jitze ma'can i Jesús i ti muahuíre'.

³¹ Mati'ij ja'antýipua'rij i maj jin tyényuusime'ej, aj pu'ij huatóoca'tzij i chí'ij jo'maj je'rátya'ca'aj, ajta huatyá'ítzee hua' tzajta'

a'íjna i júuricama'ra' i Dios, camu tyí'tziñnye'ej metyihuá'ixaatya'ca'aj i Dios jitze ma'can.

Tyí'tj maj tyí'ijcha'íica'aj néijmi'i mu' tyía'rica'aj

³² Néijmi'i i maj tyá'tzaahuatye', i maj mui'caa, juxa'aj mu tyí'mua'ajcaa ajta juxa'aj na'aj tyihuá'miteerastya'ca'aj. Capu a'tj jusíj na'aj tyi'tyóo'aritye' i tyúua'rij, a'yaa mu néijmi'i tyía'rica'aj.

³³ Majta a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, móoche' mu tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjci jime' ti Dios jaatájuurityej a'íjci i Jesús. Dios pu jéehua huá'huiñria'ca'aj néijmi'caa.

³⁴ Capu a'náj a'tj quee je'ej tyéejviicue'raca'aj, ji'nye metyi'tooca'aj i tyúuchuej majta i tyúuchi'ij, ajta i túmii

³⁵ a'íjma mu tatu'rihua'aj a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta a'íimaj, a'íi mu huo'riáa'caria'aj i túmii, a'chu ti séej á'itziitye'.

³⁶ A'íj pu jin a'yan tyu'rj a'íjci jimi i José, a'íjna i ti tyí'huiñria'ca'aj i Leví jimi. A'áa pu já'ma'can jo'tij a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Chipre, i maj a'yan jaatamua'aj tijin Bernabé, a'íjna i nyúucarij tijin Bernabé, a'yaa pu huatóomua'aj tijin: Ti tyámua' tyihua'tá'caa a'íjma i maj juxaamuijitye'.

³⁷ Séej pu chuéj tyícha'íica'aj a'íjna i José, aj pu'ij jáatoj, ajta i túmii a'íjma pu huatá' i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

5

I ti jin maj jin ootyá'itzee a'íjna i Ananías, ajta i Safira

¹ Ajta a'íjna i ti a'yan ántyapuaj tijin Ananías, a'íi pu juchuéj huátoo a'íjci jamuán i ju'íj ti a'yan ántyapuaj tijin Safira.

² Ajta a'íjna i Ananías, a'yaa pu tyu'tóosejrataca' ti néijmi'i tyu'tátuii i túmii, ma'ajta je'cácaa pu huatyóo'itziirej i túmii, capu néijmi'i huo'ta' a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, néijmi'i pu ú'mua'reeriaca'aj i íira'ra'an.

³ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ananías, ¿ji'nye petyaatá' ti i tyiyáaru' mua'antymu'é'tin ti'ij ca'nyíjra'aj muaatá' paj jáacuanamuaj i júuricama'ra' i Dios a'íjci jime' i paj je'cácaa huatyá'itziirej i túmii i paj jaamué'tij a'íjci jime' i chuéj paj huátoo?

⁴ ¿Nyíquee muéetzij ja'a'rica'aj i chuéj? Ajta pati'ij jáatoj, ¿nyíquee ajta muéetzij mua' a'rica'aj i túmii? ¿ji'nye ti'ij a'yan tyimuo'támiterastej pej pij a'yan tyí'tj huá'uurej? Capáj a'íjma putyu'cuanamuaj i tye'tyee, sulu i Dios paj huácuanamuaj.

⁵ Ti'ij jáanamujri' a'íjci i nyúucarij, aj pu'ij eetávej a véjri' jo'tij ja'ra'íicajmee a'íjna i Pedro, ti'quij huamuí' a'íjna i Ananías. Majta néijmi'i i maj jáamua'reeri' je'ej ti tyí'tj huaríj, tyámua' mu tyu'tátziin.

⁶ Aj mu mij séecan ave'r'é'nyej i maj tyámua, mati'ij mij jacá'ijcataca' i cáanarij jime', aj mu mij yo'chuij mej mij uya'vá'naj.

⁷ Huéicaj ooraj pu a'chu tyoomá'caj, aj pu'ij té'ej aje'r'é'nyej a'íjna i íira'ra'an a'íjci i ti huamuí', capu tyí'tj mua'reeriaca'aj a'íjna je'ej ti tyí'tj huaríj.

⁸ Aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjna i Pedro tijin:

—Naaté'exaatye', ¿nyi a'yan setyáatoj a'íjci i chuéj siatí'ij tyaataxájtaca'?

Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjna i íiti' tijin:

—¡Jee! A'yaa tu tyáatoj.

⁹ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tijin:

—¿Jí'nye siaj sij mua'aj a'yan tyaaxá'puí'intarej siaj sij jáacuanamuaj i júuricama'ra' i Dios? Cási' a' maj vá'ju', i maj uya'vá'naj a'cín, a'íi mu majta muá'chueenyij muéetzij.

¹⁰ Tí'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjna i Pedro, aj pu'ij eetávej jo'tij ja'ra'ícajme, tí'ij ij huamuí' a'íjna i íiti', matí'ij utyájrurij i tyáamua, aj mu mij jaaseej tijin pu'ríj mui'chij, matí'ij mij yo'chuij maj uya'vá'naj jo'maj ye'tyéetyej i cína'ra'an.

¹¹ Majta néijmi'i i maj tyá'tzaahuatye', majta i séecan a'chu maj pua'máj jáamua'reeri', néijmi'i mu tyu'tátziin.

Maj jéehua a'yan tyú'ruuj a'íjci jime' i ti huá'puí'ij juxie've' i Dios jimi

¹² Majta a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, jéehua mu a'yan huaríj mej mij huo'taséjratye'en i tyeítyee maj Dios jitze aróoca'nyej, majta i maj tyá'tzaahuatye', a'íi mu tyúusiij a'ájna jo'maj a'yan tyaja'tamuá'muaj tijin a ti jo'tyényinyi'ij Salomón ti ja'a'rica'aj.

¹³ Capu a'tíj óoca'nyajca'aj ti ajtyáxiirej a'íijma jamuán a'ájna jo'tij jo'tyényinyi'ij, majta a'íimaj i séecan, tyámua' mu tyihuá'ajcha'íca'aj a'íijma i maj tyá'tzaahuatye'.

¹⁴ A'íj mu jin, tyá'antzaahuaj jéehua i tyeítyee, tyétyacaa majta úucaa, mu'ríj jéetze' mui'caa i maj ja'tzaahuatye' a'íjci i tavástara'.

¹⁵ Mahue'rátora'aj i mej tyí'cucui' a cáayej jitze, utáatzij japua mu áan huo'ojto'aaj, majta itárij japua, a'yaa mu huó'ruuj, majta a'yan tyí'xáataj tijin ta'aj ij i quéenyi'istaria'ra' a'íjci i Pedro hua' japua ucáanyej a'íijma i maj tyí'cucui'.

¹⁶ Jéehua mu majta curiá'cixij i tyeítyee maj a' ímuáj huacháatima'caa. A'íimaj mu uhuaja'ráavi'tij i maj tyí'cucui', majta i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta' séejre', a'íi mu néijmi'i huarúj.

Matí'ij huanámi'huaca' i maj tyá'tzaahuatye'

¹⁷ A'íjna i ti tyihuá'íjtye' u tyejúuj tzajta', majta a'íimaj i maj hua' jamuán ajtyu'uj a'íijma i Saduceos, a'íi mu jéehua huá'anchueerej.

¹⁸ A'íj mu jin huo'vívi' a'íijma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, matí'ij mij hue'tyáana'aj jo'maj já'nami'huacaa i tyeítyee.

¹⁹ Aj pu'ij tíca' síij aje'rén'nyej, tí'quij tya'antacúj a'ájna jo'tij ja'pueertaj, a'íi pu a'íin pué'een i tí tyí'huíire' i tajapua' Dios tí já'sejre', aj pu'ij huí'ráavi'tij, a'yan tyihua'ixáatye'ej tijin:

²⁰ —Séricuj, siata'aj ujo'tyáhuixi'ín u tyejúuj tzajta', siajta huo'té'exaatye'en i tyeítyee néijmi'i a'íjci i nyúucarij tí júuricamej pué'een.

²¹ Matí'ij mij a'yan huaríj, tapuá'risima'caj pu matí'ij utyájrurij u tyejúuj tzajta', aj mu mij huatyóohuij maj tyihuó'mua'tyej i tyeítyee.

A'íjna i tí tyihuá'íjtye' i tyejúuj tzajta', majta i maj jamuán ajtyu'uj, a'áa mu ja'rá'aj, matí'ij mij huo'ta'íj maj tyúusiire'en i juéesij, majta

néijmi'i i huáasij, i maj a'áa jo'cháatimee a'ájna a Israel. Matí'ij mij huo'ta'íjtaca' maj ahuaja've'vi'tij a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

²² Matí'ij mij ujó'ju' i xantáaru', aj mu mij a'áa jo're'nyej jo'maj tyeítyee já'nami'huacaa, ma' ajta quee che' aja'ja'tiitaca'aj, aj mu mij huariá'cij mej mij huo'té'exaatye'en.

²³ A'yaa mu tijin:

—A'yaa tu eenye' huátyoj jo'maj tyeítyee já'nami'huacaa, tyámua' pu naa tye'tyánami'huaca'aj, majta tyámua' naa tyí'cha'íica'aj i xantáaru'uj, ajta tyati'ij tya'antacúj, catu che' a'tíj uhuátyoj.

²⁴ Tí'ij jáanamujri' a'íjna i ti tyihua'íjtye' i maj tyí'huiire' u tye'yúuj tzajta', majta i maj viváajma'aj jin tyityatatyíj u tye'yúuj tzajta', jéehua mu tyúu'ihuo'raca'aj je'ej ti tye'mej a'íjci jime'.

²⁵ Aj pu'ij síij aje're'nyej, ajta je'en a'yan tyihuo'té'exaa'ij tijin:

—Cási', a'íimaj i tyétyacaa i siaj hue'tyáanaj, a'úu mu je'rú'uj u tye'yúuj tzajta', metyihua'mua'tyáaj i tyeítyee.

²⁶ Tí'quij a'ín ujó'mej a'íjna i ti tyihua'íjtye', séecan jamuán i maj jahuiire', matí'ij mij huojo've'vi'tij. Camu ca'nyéjrij jime', ji'nye mahuá'tziinya'ca'aj i tyeítyee, a'yaa mu tyi'mua'astíj tijin tipua'aj mataatyáto'sixi'in tyetyéj jime'.

²⁷ Matí'ij uhuojo've'vi'tij, aj mu mij huo'ta'íj maj huatóosejrata a'íjma jimi i maj tyityatatyíj, ajta a'íjna i tye'yúuj tzajta' ti tyí'íjta, a'yaa pu tyihuo'tajé tijin:

²⁸ —Itýáj tu jamuaatá'ijmuejracaj siaj quee che' a'yan tyihua'mua'tyej i tyeítyee a'íjci jitze ma'can i Jesús. ¿Nyi a'yan xaaríj? Caxu xaa nyu'uj a'yan huaríj, síóoche' xu tyihua'mua'tyej néijmi'que' iie'e'ej Jerusalén, siajta tajitzé tyí'pua'ritye' a'yan tijin itýáj tu a'ín pué'een i tyaj jaajé'caj a'íjci i tyévíj.

²⁹ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyu'tanyúj, majta i séecan tijin:

—Juxie've' tyaj ja'antzaahuatye'en i Dios, capu a'yan tyúuxie've' tyaj mua'ajmaj jamuá'antzaahuatye'en mu siaj tyeítyee pué'een.

³⁰ A'íjna i ti hua' Dios i tahuásimua'ci'ij, a'í pu jaatájuurityej a'íjci i Jesús, a'íjna i siaj mua'aj jaajé'caj, siati'ij yó'tatej i cúruuj jitze.

³¹ Dios pu yo'vi'tij tí'ij ij a'áan yó'ojraj i jumuáca'ta' pujmua', ajta a'íjci jin antyúumua'reeraj ja'raa ti anájcaj, ajta ti hua' japua huatányuunyij i tyeítyee. Mej mij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi, ajta tí'ij a'ín tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee.

³² A'íj tu itýáj tyámua' tyí'mua'reej, ajta a'yan cha'tána'aj tyá'mua'reej i júuricama'ra' i Dios, i ti huo'ta' a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'.

³³ Matí'ij a'íj huánamujri', tyámua' mu tyityaatanyínyu'cacuca', a'íj mu jin a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj huó'cui'nyij.

³⁴ Ajta síij pu a'áa jo'tyávaaca'aj ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Gamaliel, Fariseo pu pué'eenye'ej a'íjna, a'í pu tyihua'mua'tyahua'aj i yu'xarij jitze, néijmi'i mu tyámua' tyéejcha'íica'aj a'íjci i Gamaliel. Aj pu'ij a'ín tyu'ta'íjtaca' maj hui'rávi'tij a'íjma i tyétyacaa.

³⁵ Tí'quij a'yan tyihuo'té'exaa'ij a'íjma i maj tyí'íjta tijin:

—Mua'aj tyétyacaa iye'ej siaj huacháatimee Israel, tyámua' xu'uj je'ej siaj ye'ej huá'uurej a'mújma mu tyétyacaa.

³⁶ Xu'rij jamua'reej, ti arí á'tyeej ti sñij huaséjre ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Teudas, a'yaa pu tyóotzaahuatya'ca'aj ti jéehua juxié'va'ca'aj, majta i maj jamuán huací'ca'aj, a'chu mu muáacuaj anxityej ará'axcaa i tyétyacaa, ajta mati'ij jaajé'caj a'íjci i a'tij, a'íimaj i maj jamuán huací'ca'aj, mo'xíj, capu tyi'tij je'ej tyeetyáhuuñ a'íjci i Teudas.

³⁷ Ajtáhua'aj sñij huaséjre, a'íjna i Judas Galilea ti já'ma'can, aj pu huataséjre a'íjna mati'ij huo'tyé'itej i tyeítyee, a'íi pu huojo'ví'tij je'cácaa mej mij jamuán huací'ca'an, majta mu jaajé'caj, majta i maj jamuán huací'ca'aj, a'íi mu ma'úruityixij.

³⁸ A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' a'íjci jime' je'ej maj ricij. Caxu je'ej tyihuá'jeevej a'íjma i tyétyacaa, miche' iiráciiñey, ji'nye tipua'aj jujíimua'aj mana'aj a'yan tyéejtyoj, néijmi'i pu tyojó'vesij.

³⁹ Na'riij quee tipua'aj a'íjci jitze mua'róoca'nyej i Dios mej mij a'yan rijcaj, caxu mua'aj a'náj tyu'táviicue'raj, tyámua' xu'uj siaj sij quee a'íj nyo'si'tye'ej i Dios.

⁴⁰ Néijmi'i mu ja'antzaahuaj, aj mu mij huo'tacho'vej i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej. Mati'ij huo'váaj, majta huo'ta'ijmúuraj maj quee che' tyihuá'ixaatye'ej i tyeítyee Jesús jitze ma'can, aj mu mij huo'táttoo.

⁴¹ Majta a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, mati'ij iirácij jo'maj je'rátya'ca'aj a'íimaj i maj tyityatatyij, mutatóotyamua'vej a'íjci jime' ti i Dios huo'ta' maj a'yan tya'ajpuéetzij muá'ra'nyij a'íjci jitze ma'can i Jesús.

⁴² Majta camu jaatapuá'citaca' mej mij quee che' a'yan rijcaj, a'náj tina'aj mu tyihuá'mua'tyahua'aj i tyeítyee, a'íi mu tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjci jitze ma'can i Jesús, u tyeyúuj tzajta' majta jo'maj jo'cháatimee.

6

Mahua'antyíhuoj i maj aráhua'puaj ará'asej mej mij tyu'tyáhuuñre'en

¹ Majta jéetze' merij mui'caa i maj tyá'tzaahuatye', majta i maj jaayí'tihua'aj i huá'nyuucaa i griego, a'íi mu huatyóohuij maj tyinyinyu'caj a'íjma jamuán i maj jaayí'tihua'aj i huá'nyuucaa i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tijin camu tyihuo'riáa'caa i ti tyi'cue'ri' i ucarijsee maj jujíimua'aj, i maj jaayí'tin i huá'nyuucaa i griego.

² Aj mu mij hua'ajsiñ a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', mati'ij mij a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej tijin:

—Capu xá'puñ tyej quee che' tyihuá'mua'tyej i tyeítyee i Jesús jitze ma'can, tyej tyij a'íj tyana'aj i cue'ráj tyihuo'riáa'care'en.

³ Cási' ta'ihuáamua', siata'aj arahua'puácaa avá'huoonyij i tyétyacaa i maj ja'mua jitze ajtyáma'can, i maj tyámua' metyityoomuámua're' ti ajta i júuricama'ra' i Dios hua' jitze séejre', tyej tyij a'íj huo'íjcatye'en i tyaj jin antyítamua'reej.

⁴ Tyajta ityáj, tyóoche' tu tyámua' tyityaaju'uj tá'ju'un tyahuavíiraj i Dios, tyajta hua'ixáatya'aj i nyúucaria'ra'.

⁵ Aj pu'ij néijmi'caa aránajchaca' i tyeítsee, mati'ij mij a'ij antyíhuo a'íjci i Esteban, i ti jéehua tyá'tzaahuatye' i Dios jimi, ti ajta i júuricama'ra' jimí séejre', majta a'íjci i Felipe, majta a'íjci i Prócoro, majta a'íjci i Nicanor, majta a'íjci i Timón, majta a'íjci i Pármenas, majta a'íjci i Nicolás Antoquía ti já'ma'can, i ti anaquéej ja'antzaahuaj i huá'yi'raj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

⁶ Mati'ij mij huojo'ví'tij jo'maj jo'tyú'uuca'aj a'íimaj i maj tamuáamuata' japon hua'puaj ará'asej, a'íi mu mij jaatáhuaviiri' i Dios a'íjma jime', majta hua'vá'muarie'xij séej majta séej.

⁷ Ajta i nyúucaria'ra' i Dios jéehua mu janamuajraca'aj, majta i maj tyá'tzaahuatye' jéetze' mu támui'risima'aj a'ájna a Jerusalén, majta a'íimaj i maj tyityatatyá'ca'aj u tye'yúuj tzajta', mue'táj mu majta ja'antzaahuaj i nyúucarij.

Mati'ij a'ij huatyéevi' a'íjci i Esteban

⁸ Ajta a'ájna i Esteban, jéehua pu tyá'tzaahuatya'ca'aj i Dios jimi, ajta jéehua a'ij jitze aróoca'nyajca'aj, a'ij pu jin huo'taséjra i tyeítsee je'ej maj ye'ej tyámua' tyaatá'an i Dios.

⁹ Majta mu séecan aje're'nyej i maj séej jitze já'ma'can i tye'yúuj, maj a'yan jatamuá'muaj tíjin hua' tye'yúuj i maj huatátuihuaca', majta séecan hua' jamuán i maj Cirene já'ma'can, majta séecan a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Alejandría, majta i maj a'áa já'ma'can a'ájna a Cilicia, majta séecan i Asia. Mati'ij mij huatyóohuj maj jaatájeevixi'in a'íjci i Esteban.

¹⁰ Camu ja'antyimué'tij, ji'nye a'ij pu jitze aróoca'nyajca'aj i júuricama'ra' i Dios, ajta jéetze' pu jú'mua'reeriaca'aj a'ájna i Esteban mequee a'íimaj.

¹¹ Mati'ij mij séecan tyu'nájchij mej mij a'yan tyu'taxáj tíjin: "Ityáj tu jáanamujari' ti a'íin je'ej pua'aj tyá'xajtaca'aj a'íjci i Moisés, ajta i Dios."

¹² A'yaa mu huaríj mej mij hua'ajriaxiejtye'en i tyeítsee, majta i huásisj, majta i maj tyihuá'mua'tyahua'aj i yu'xarij jitze, mati'ij mij jaatyéevi' i Esteban, aj mu mij yo'ví'tij a'íjma jimi i juéesisj.

¹³ Majta séecan antyíhuo i maj a'yan tyu'hué'taj tíjin:

—A'náj tina'aj pu je'ej pua'aj tyá'xaj a'íjci i tye'yúuj, ajta i yu'xarij.

¹⁴ A'yaa tu tyáanamujari' ti a'yan tyí'xaj ti a'ájna i Jesús Nazaret ti já'ma'can jaatyú'uunaj a'íjci i tye'yúuj, ajta seequėj joorej i tayi'ráj Moisés ti a'yan jaatyájtóo.

¹⁵ Mati'ij ja'ráasej néijmi'i i juéesisj, a'yaa pu huasé'rihua'aj i nyéerima'ra' a'íjci i Esteban ti'ij síj i ti tajapúa tyí'huüre' i Dios jimi.

7

Tí'ij jujapúa huatanyúj a'ájna i Esteban

¹ Aj pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'ájna i ti tyí'ijta u tye'yúuj tzajta' tíjin: —¿Nyi a'yan tyí'ja'yájna mati'ij tyí'xaj a'múumaj?

² Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'ájna i Esteban tíjin:

—Xáanamuaajri' nye'ihuáamua', siajta mua'aj huáasij, Dios pu hu-ataséjre a'íjci jimi i Abraham, ti'ij ooj a'áa jo'tyaváacaj a Mesopotamia, ti'ij quee xu jo'ra'váacaj a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Harán.

³ A'yaa pu i Dios tyaaté'exaa tijin: “Eerájra' a'íjci japua i a' chuéj, ajta mua' tyéeityeristyamua', capáj huá'vi'tij sulu miche' a'yan eenye', séej nu muaataséjratye'ej i chuéj paj japuan séeria'aj puá'mej, pata'aj a'áa jó'ra'nyij.”

⁴ Aj pu'ij i Abraham eerájraa a'ájna a Caldea, ti'quij a'áa jo'yíxij a Harán. A'túzij a'tyéevi'caj pu'ij té'ej huamuí' i táatajra' a'íjci i Abraham, aj pu'ij Dios jaata'íj a'íjci i Abraham ti eerájra'nyij a'ájna a Harán ti'ij ja'rájra'nyij a'íjci i chuéj japua i siaj ijíj yan japuan huacháatimee.

⁵ Ajta quee i chuéj jaatá' a'íjci i Abraham, nyi cára'tzuj jo'tij ja'huóchejtje'en. Ajta i Dios a'yaa pu tya'tóoraj ti chuéj jaatá'sij, ta'aj ij ti'ij huámu'nyij a'ájna i Abraham, a'íjma huáci'tyij i maj jitzán eerányesij. A'ájna xicáara' jitze ti'ij Dios jitzán a'yan tya'tóoraj, capu eexúj tyiyójmua'ca'aj a'ájna i Abraham.

⁶ A'yaa pu ajta tyaaté'exaa maj a'áa jo'tya'aj muá'ju'un i maj jitzán eerányesij, séej chuéj japua jo'maj quee já'ma'can, majta tyihuo'ta'íjtje'sij maj tyu'muárie'en puéjtzij jime', a'yaa mu á'tyeeren a'chu muáacuaaj anxítjej nyinyi'ra'aj maj a'yan tya'ajpuéetzij muá'ju'un.

⁷ A'yaa pu ajta tyaaté'exaa i Dios tijin: “Nyáaj nu puéjtzij huo'ta'sij a'íjma i maj ca'nyéjrij jin tyihua'íitya'aj muá'ju'un, aj mu mij té'ej eeráaju'un a'íimaj, mati'ij mij naatyáhuüre'ej iye'ej jo'paj jo'caj.”

⁸ Aj pu'ij Dios jaatá' a'íjci i Abraham ti'ij a'íj jin antyúumua'reeriaj i maj ja'antysis'chej i junavíj. A'íj pu jin ti'ij tyoomá'caj arahuéicaj xicáj ti huanie'huaca' i yójra' a'íjci i Abraham, a'yaa pu'ij jáaruuj i juyój ti a'yan antyapuaaca'aj tijin Isaac. Ajta a'ájna i Isaac, a'yaa pu cha'tána'aj jáaruuj a'íjci i juyój ti a'yan antyapuaaca'aj tijin Jacob. Ajta a'ájna i Jacob, a'yaa cha'tána'aj huó'ruuj a'íjma i juyójmua', i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'axcaa, i maj tahuásimua' pué'een.

⁹ 'Majta a'íimaj i yójmua'mua' a'íjci i Jacob, a'íi mu ja'anchueerej séej i ju'ihuáara' ti a'yan antyapuaaca'aj tijin José, aj mu mij jáatoj mej mij séecan yo'ví'tij séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Egipto. Ajta Dios pu jaatyáhuüi a'íjci i José,

¹⁰ jaatyáhuüi ti'ij quee jajpuéetzij já'ra'nyij. Dios pu ju'cámua'riityej a'íjci i José, ti'ij tyámua' naa yó'sejraj a'ájna i ti va'cán jin tyí'ijta a'ájna a Egipto, i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Faraón, a'íj pu jin ja'antyhuj a'íjci i José ti'ij tyu'ta'íjtaj néijmi'que' a'ájna a Egipto, ajta a'ájna jo'tij já'chajca'aj a'ájna i ti va'cán jin tyí'ijta.

¹¹ 'Ajta je'en jéehua huatúuri'huaj ja'raa a'ájna a Egipto, ajta a'ájna a Canaán, majta i tahuásimua'ci'ij, camu tyi'tíj tyí'cha'íca'aj maj jáacua'nyij.

¹² Ti'ij a'yan tyáamua'reeri' a'ájna i Jacob, ti a'áa tyajá'xoovi'ca'aj a'ájna a Egipto tyi'tíj maj jáacua'nyij, aj pu'ij huo'ta'ítyaca' a'íjma i juyójmua', a'íimaj mu a'íin pué'een i tahuásimua'ci'ij. A'íi pu a'íin pué'een i maj anaquéej a'áa ja'tanyéj.

13 Ajta mati'ij majtáhua'aj a'áa jó'ju' a'ájna a Egipto, aj pu'ij i José huatóoxajtaca' hua' jimi i ju'ihuáamua' a'tíj ti pué'eenye'ej, a'yaa pu'ij i Faraón tyáamua'reeri' a'tyán ti jitzán eeráma'can a'ájna i José.

14 Ajta je'en tyu'ta'íjtaca' a'ájna i José ti'ij i táatajra' aje'ré'nyej a Egipto, majta i maj jamuán ajá'chajca'aj, i maj huéecatyej japuan tamuáamuata' japuan anxíviij ará'axcaa.

15 Ti'quij Jacob a'áa ja'huóochejtye a Egipto, a'áa pu'ij jo'muí' a'ájna, majta a'íimaj i tahuásimua'ci'ij a'áa mu majta jo'cuij.

16 Aj mu mij a'áa huojó'tij i muí'chítyee a'ájna a Siquem, a'áa mu huaja'vá'naj a'íjci jitze i chuéj ti huó'nanieeri' a'ájna i Abraham a'íjma i yójmua'mua' a'íjci i Hamor, Siquem ti já'chajca'aj.

17 Ti'ij arí atyojo're'nyéesima'caj a'íjci xicáara' ti jitzán aróo'astej i Dios ti jin tya'tóoraj a'íjci jimi i Abraham, jéehua mu huatámui'riaca' a'íimaj i tahuásimua'ci'ij maj jitzán eerányej, mu'ríj muí'caa a'íimaj i tyeítjee i maj a'áa jo'tyá'ca'aj a'ájna a Egipto.

18 Aj pu'ij síj tye'entyájruij i ti va'cán jin tyí'íjtaca'aj a'ájna a Egipto, capu jaamua'aj a'íjci i José.

19 A'ájna i rey, a'íi pu huo'cuanamuaj i tatyeyteristyamua', je'ej pua'aj pu tyihuá'ajcha'íica'aj i tahuásimua'ci'ij. Ca'nyéjriij pu jin huo'ta'íj mej mij hui'ráhua'xíj i juyójmua' i maj móoj unyáaque'ej mej mij huácu'nyij.

20 A'ájna ti'ij huanie'huaca' i Moisés. Majta a'íimaj i huásimua'mua' i pá'ri'ij, a'íi mu jaaxá'pueeri' a'ájna a juchéj huéecicaj máxcirie'.

21 Ti'ij tya'rá'aj a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán huá'cu'nyij i ti'ríij, i yójra' a'íjci i ti va'cán jin tyí'íjta, a'íi pu japuan huatanyúj ajta jáave'sijri' yaa ti'ij juyój.

22 Mati'ij mij néijmi'i tyaamuá'tyej i maj tyojó'itej a'íimaj i maj Egipto já'ma'can. Tyámua' pu tyo'cámua'riajca'aj a'ájna i Moisés a'íjci jime' ti tyu'taxáj, ajta je'ej ti tyí'tíj huá'uurej.

23 Ti'ij huá'puatyej nyinyi'ra'aj jajcha'íicaj i Moisés, a'yaa pu tyu'tóoxajtaca' ti uhujó'vá'muaarej i maj Israel jitze ajtyáma'can, j'i'nye a'íjma pu jitze eeráma'can.

24 Ti'ij a'áa ja'rá'aj, aj pu'ij séej huaséj i ti Egipto já'ma'can, a'íi pu séej je'ej pua'aj uuriajca'aj i ti hua' jitze ajtyáma'can, ti'quij i Moisés a'áa jo'mej ti'ij a'ájna japua huatányuunyij, aj pu'ij i Moisés jaajé'caj a'íjci i a'tíj Egipto ti já'ma'can.

25 A'yaa pu tyí'mua'ajcaj yee máamua'reej i ihuáamua'mua' ti i Moisés Dios jitze aróoca'nyej, ti'ij hue'rátoonyij a'íjma, majta camu jáamua'reeri'.

26 Yaa ariá'pua'aj pu huo'tyoj hua'puácaa i ju'ihuáamua', múunyo'si'tya'ca'aj a'íimaj, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj i Moisés ti huo'tá'ijmuaj, ti'quij a'yan tyihuo'tajé tijn: "Mua'aj tyétyacaa mu siaj ju'ihuáamua', ¿ji'nye siaj sij je'ej pua'aj ju'uurej jujíimua'aj?"

27 Aj pu'ij i ti je'ej pua'aj jooriajca'aj i séej i ju'ihuáara', a'íi pu jaatátajchaca' i Moisés, ajta a'yan tyaaté'exaa tijn: "¿A'tanyij mua'antýihuoo muéetzij tyí'tíj jime', pej pij ityájma tyítaata'íjtye'en?"

28 Nyi pajta nyéetzij nyeje'catan pati'ij tajquij tyeejé'caj a'íjci i ti Egipto já'ma'can."

29 Ti'ij jáanamujri' a'íjna i Moisés, aj pu'ij huatóo'uj, jó'raa a'ájna séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Madián, a'áa pu jó'catyii yaa ti'ij a'tíj tiquee a'áa já'ma'can, a'áa pu jo'tyenyehchaca', ajta hua'puácaa tyiyóomua'aj ja'raa a'íjna i Moisés.

30 'Tyoomá'caj huá'puatyej nyinyi'ra'aj, aj pu'ij sáij huataséjre a'íjci jimi i Moisés a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj a véjri' i jiríj jitze ti a'yan ántyapuaaj tijin Sinaí. A'áa pu jo'taséjrej i ti tajapúa tyí'huüre' tyi'tíj tu'píj jitze ti tyátaasima'aj.

31 Ti'ij a'íj huaséj a'íjna i Moisés je'ej pu jo'taséj, aj pu'ij ajtyáxiiriaca' ti'ij véjri' tyámua' naa tyeeséj, ti'quij jáanamujri' a'íjci i tavástara' ti a'yan tyí'xajtaca'aj tijin:

32 "Nyáaj nu a'íin pué'een i hua' Dios i já'muahuasimua'ci'ij, a'íjci i Abraham, a'íjci i Isaac, nyajta a'íjci i Jacob." Ajta i Moisés, jéehua pu tyóoviveesima'aj, capu óoca'nyajca'aj ti jaaséj.

33 Ajta a'yan tyaaté'exaa i tavástara' tijin: "Pata'aj ajtái'pu'xi'in mua' ca'quéj, ji'nye nyéetzij pu nya'a'rij mu chuéj paj japuan jó'cha'can.

34 Nyáaj nu nyerij huo'séj je'ej maj tyá'puejzitarej i nyetyéítyeristyamua' i maj a'áa jo'tyíj a Egipto, nyáaj nu huó'namujri' a'íjci i maj jin á'viicue're', nu'ríj yava'cáanyej nyej nyij hua' japua huatányuunyij mej mij iiráciinyej a'ájna a Egipto. A'íj nu jin nyáaj muaata'ityij, pej pij a'áa jó'me'en a Egipto."

35 'Maj majta a'íimaj quee jaataxié'vej a'íjci i Moisés, mati'ij a'yan tyaaté'exaa tijin: "¿A'tanyíj mua'antyíhuoo muéetzij tyi'tíj jime', pej pij ityájma tyitaata'íjtye'en?", Dios pu uyo'ta'ityaca' yaa ti'ij i ti hua' jime' antyúumua'reej, ajta i ti hue'rátóonyij, a'íjci jime' i ti sáij huataséjre i ti tajapúa tyí'huüre' a'íjci jitze i tu'píj ti tyátaasima'aj.

36 A'íjna i Moisés, a'íi pu a'íin pué'een i ti hui'rájtoj a'ájna a Egipto a'íijma i tahuásimua'ci'ij, tyi'tíj pu huo'taséjra mej mij a'íjci jin jáamua'reej ti Dios jitze aróoca'nyajca'aj, ajta a'ájna jájritze' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin jájtyij ti po'vij, ajta a'ájna jó'tíj quee já'tyi'tíj, a'áa pu huá'puatyej nyinyi'ra'aj á'tyeej ti a'yan rijcaa i Moisés.

37 A'íjna i Moisés, a'íi pu ajta a'íin pué'eenye'ej i ti a'yan tyi-huo'té'exaaaj a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can tijin: "Dios pu séej antyíhuoosij ti mua'ajmaj jitze ajtyáma'can ti ajta a'yan tyi-huo'tyáhuüre'sij nyati'ij nyáaj."

38 Mati'ij i tyeítyee a'áa ja'tyúusi jo'tíj quee já'tyi'tíj, a'íi pu ajta i Moisés ajo'tyávaaca'aj hua' jamuán i tahuásimua'ci'ij ti'ij a'íin jamuán tyu'xáj i ti tajapúa tyí'huüre' a'ájna jiríj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Sinaí, a'íi pu'ij ja'ancuriáa' i nyúucaríj júuricamej ti jitzán séejre', ti'ij tajimí séeria'aj já'ra'nyij.

39 'Majta i tahuásimua'ci'ij camu jaataxié'vej maj ja'antzaahuatye'en, a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj i jutzájta' maj huariá'ciinyej a'ájna a Egipto.

40 A'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci i Aarón tijin: "Sáanturij táataavej mej mij a'íin anáatya'aj muá'ra'nyij, ji'nye catu jamua'reej je'ej ti tyi'tíj jáaruuj a'íjci i Moisés, i ti ti'rájtoo a'ájna a Egipto."

41 Aj mu mij sáantuj huatyátaahuaca' ti a'yan huasé'rihua'aj ti'ij visáaru', mati'ij mij tyaatámu'vejrityej a'íjci i visáaru', mu-atóotyamua'vej majta tyu'yé'estej a'íjci jime' i maj jaatyátaahuaca' jujímua'aj i sáantuj.

42 Ajta i Dios ajtáraa a'íjma jimi, ti'ij ij huo'ta' mej mij séej jimi tyu'tyáhuire'en, a'íjma jimi i xú'ra'vetyee, máxciríe', xicáj, tyi'tíj ti je'ej tyí'sejre' i jútye'. A'yaa pu tyé'yu'si' a'íjci jitze i yu'xarij i maj jo'yú'xaca' a'íjma i maj tyityatatyá'ca'aj i Dios jimi tijin:

Mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can,
¿Nyiquij setyinaatámu'vejrite, siati'ij huá'puatyej
nyinyi'ra'aj á'tyeej a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij?

43 Nyij sequée a'yaa siana'aj tyáatisima'aj i chi'ra'an
a'íjci i sántuj ti a'yan ántyapuaj tijin Moloc,
siajta i xú'ra'vejra' i séej i sántuj
i ti a'yan ántyapuaj tijin Refán,
a'íi mu a'íin pué'eenye'ej i sánturij
i siaj jujímua'aj huó'taahuaca'
siaj sij tyámua' tyihuo'tá'an a'íjma.
A'íj nu jin a'áa imuáj jamuaata'ityij
jo'tij a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Babilonia.

44 'A'ájna jo'tij quee já'tyi'tij, a'íi pu aja' séjria'ca'aj hua' jimi i tahuásimua'ci'ij a'íjna i ináamuaj ti curiá'nami' jo'maj jóosi'rii, a'yaa mu eenye' huatyátaahuaca' je'ej ti ye'ej i Dios tyaata'íj a'íjci i Moisés, ti'ij a'yan tyaaté'exaa ti jaatyátaavej a'yan eenye' ti'ij i mua'tyéjrij ti a'íin jaataséjra.

45 A'íi mu i tahuásimua'ci'ij ja'ancuriá'ja a'íjci i ináamuaj, aj mu mij uya'rájtii a'íimaj i maj mu ujo'vá'ju' a'íjci jamuán i Josué, mati'ij huo'mué'tij i tyeítyee i maj séecan i chájta'naj jitze já'chajca'aj, a'íjma i ti Dios huo'ta' mej mij huo'mué'tin. A'áa pu já'sejria'ca'aj a'íjna i ináamuaj 'asta quee huaséjre i David.

46 A'íjna i David, a'íj pu huaci'ij ti Dios tyámua' tyéejcha'íij, a'íj pu jin jaatáhuoj a'íjna i David i Dios jimi, ti'ij Dios jaatá' ti David ja'ajtaavej i tyejúuj ti'ij a'yan tyi'huire'ej já'ra'nyij ti'ij chi'ra'an a'íjci i Dios ra' i Jacob.

47 Capu ajta a'yan atyojo're'nyej, sulu a'íi pu ja'ajtaahuaca' i chi'ra'an i Dios a'íjna i Salomón.

48 Ma'ajta i Dios capu a'áa ja'chej i chi'ij tzajta' i maj ja'ajtaahuaca' i tyeítyee, a'íj pu jin a'yan tyo'yú'xaca' i síij ti tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can tijin:

49 I tajapúa pu a'íin pué'een i nya' ipuáaj,
ajta i cháanacaj pu a'íin pué'een i nyaj japuan rányaca'nyej.
¿Tyi'tanyí chi'ra'an sianaatyátaavej nyéetzij?

¿Jo'nyij ij já'i'rij nyaj huányaso'pe'en?

50 ¿Nyij nyequee nyáaj a'íin pué'een
i nyaj néijmi'i tyú'taahuaca'?

51 'Aj pu'ij a'yan ajta tyihuo'té'exaa a'íjna i Esteban tijin:

—Maj siajta mua'aj xu tyési', capu tyi'tíj ja'mua tzajta' utyényinyiij, a'náj tina'aj xu jitzán raatyij a'íjci i júuricama'ra' i Dios, a'yaa xu tyityetyóonaamuaj i jutzájta', mati'ij tyeeý'tihua'aj i já'muahuasimua'ci'ij.

52 ¿A'tanyíj mequee je'ej huáruuj i já'muahuasimua'ci'ij i maj jaxajtaca'aj i Dios ti jitze eeráma'can? A'íi mu huo'cuij a'íjma i maj anaquéj jaataxájtaca' ti yava'cányesij i ti ji'réenye'ej séejre' i Dios

jimi. Ajta ti'ij yatanyéj a'íjna i tiqúee tyi'táj jin á'itzeere' i Dios jimi, mua'aj xu jáacuanamuaj, siajta jaajé'caj.

⁵³ Mua'aj mu siaj ja'ancuriáa' a'íjci i nyúucarij, a'íimaj jimi i maj tajapuá tyí'huüre', caxu ja'tzaahuatye'.

Mati'ij jaajé'caj a'íjci i Esteban

⁵⁴ Mati'ij a'yan tyáanamujri', tyámua' mu tyityaatanyínu'cacuca', majta ancurioci'máaj i jutaméj jitze a'íjci jimi i Esteban.

⁵⁵ Ajta i Esteban, a'íj pu jitze arooca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios, ti'quij jútye' jó'nyeriaca', aj pu'ij jaaséj ti aje'cátatzaca'aj i Dios ti jin naa huasé'rin, ajta pu a'íj huaséj i Jesús ti muáca'ta' pujmua' i Dios jo'tyávaaca'aj.

⁵⁶ Ajta je'en a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Cási' nyéesej i ti antácun i tajapuá, nyajta nu jaaséj a'íjci i ti ajta tyévij jitze huanie'huaca', ti a'áa jo'tyéjvee i muáca'ta' i Dios.

⁵⁷ Majta a'íimaj mui'tyóonaxij i junaxiéeta' i jumuáca' jime', majta huatyejiihuajra ca'nyíin jime', aj mu mij ootyáhuaachaca' a'íjci jimi.

⁵⁸ Mati'ij mij je'ráajaj a'ájna a chájta', aj mu mij jaatyáto'sixij tyetyéj jime', majta i maj tyí'sejraca'aj, a'íi mu antyúuchuixi i tyúusiicu', mati'ij mij atyaja'ajraj a'íjci jimi i tyamuéej ti a'yan ántyapuaaj tijin Saulo.

⁵⁹ Mati'ij jatyató'xa'caj a'íjci i Esteban, a'yaa pu tyaatáhuo i Dios jimi tijin:

—Jesús, nyavástara', ancuriáa' i nyajúuricamej.

⁶⁰ Aj pu'ij tyítunutaca', ajta je'en ca'nyíin jin a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Nyavástara', capáj hua' jitze japua'ritya'aj i maj jin ootyá'itzee.

Ti'ij a'yan tyu'taxáataj, aj pu'ij huamuí'.

8

¹ Ajta a'íjna i Saulo a'áa pu jo'tyávaaca'aj, a'íi pu hua'sejraca'aj mati'ij jaajé'caj a'íjci i Esteban.

Saulo pu je'ej pua'aj huá'uurej a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'

A'ájna xicáara' jitze mu huatyóohuij maj je'ej pua'aj huó'uurej a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', i maj a'áa já'chajca'aj a Jerusalén. Néijmi'i mu ma'úrutyixij ti'ij na'aj a'áa ti huataca'aj a Judea, ajta a'ájna a Samaaria, a'íi mu'uj quee jo'cáj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

² Majta séecan i maj tyámua' tyí'tyetyeëtyeristaca'aj, a'íi mu ja'vá'naj a'íjci i Esteban, jéehua mu á'tyeej maj juxaamuijritye' a'íjci jime'.

³ Meentyij a'íjna i Saulo, je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', a'íi pu utyáru'picha'aj hua' chi'táj jo'maj jo'cháatima'caa, aj pu'ij hui'rája'puana'aj i tyétyacaa, ajta i úucaaa, néijmi'caa pu tyí'tuúiria'ca'aj mej mij hue'tyáanaj.

Felipe pu huo'té'exaa i tavástara' nyuucaaaj a'íjma i maj Samaaria já'ma'can

⁴ Majta a'íimaj i maj ma'úrutyxixij, jo'tij na'aj maj joojú'ca'aj, a'íi mu hua'mua'tyajca'aj i tyeítyee i nyúucaria'ra' i Dios, i ti jin hua' japua huatányuusij.

⁵ Aj pu'ij Felipe a'áa ja'tanyéj a'ájna chájta' ti a'áa ja'ajtyáma'can a Samaaria, ti'quij huatyóochej ti tyihuó'ixaatyee' en a'íjci jitze ma'can i Ciríistu'.

⁶ Jéehua mu tyúusi'rihua'aj i tyeítyee, majta tyámua' naa tyúunamuajrastya'ca'aj je'ej ti tyí'xajtaca'aj a'ájna i Felipe, ji'nye jéehua pu tyí'sejrataca'aj tyi'tíj ti huápu'i'ij juxie've' mej mij jáamua'reej tijin Dios pu jitze aróoca'nyajca'aj.

⁷ Majta mue'tíj huarúj i maj tyiyáaru'uj hua' tzajta' séjria'ca'aj, muatyejihuajraa i tyiyáaru'uj mati'ij iirácij i tyeítyee tzajta'. Majta mue'tíj huarúj i maj quee tyéchavaaj, majta i maj quee tyámua' tyityaací'ij.

⁸ A'íj mu mij jin tyámua' tyityahuóotyamua'vej a'ájna a chájta'.

⁹ Síj pu ajta a'áa jo'tyávaaca'aj ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Simón, i ti ará'tyeej ti tyí'hua'tacare'ej a'íjci jitze ma'can i tyiyáaru', i ti ajta huá'cuanamuajca'aj i tyeítyee Samaaria maj jo'cháatimee, jéehua pu'ij a'íj jin óotzaahuatya'ca'aj.

¹⁰ Néijmi'i mu ja'tzaahuatya'ca'aj, ti'ij na'aj i maj cíle'en, majta i maj huásaj, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—A'íi pu a'ín pué'een i maj a'yan jatamuá'muaj tijin:

—I Dios ti jin néijmi'i putyí'uurej.

¹¹ Majta ja'tzaahuatya'ca'aj, ji'nye pu'ríj á'tyeevi'ca'aj a'ájna i Simón ti a'yan rijcaj a'íjci jime' mej mij je'ej tyo'taséj i tyeítyee.

¹² Ajta mati'ij ja'antzaahuaj a'íjci i nyúucarij i Felipe ti huó'ixaaj, i Dios ti jin tyí'ijta, ajta i Ciríistu', aj mu mij huái'huaca' i tyétyaca, majta i úucaa.

¹³ A'íi pu ajta i Simón tyá'antzaahuaj, aj pu'ij huái'huaca', ti'quij huatyóochej ti jamuán jo'cha'canye'en a'íjci i Felipe, tyámua' pu tyóomua'ajcaa a'íjci jime' je'ej ti rijcaj a'ájna i Felipe, ajta a'íjci jime' i ti tyí'sejrataca'aj Dios jitze ma'can.

¹⁴ Mati'ij jáamua'reeri' i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj a Jerusalén, maj meríj ja'antzaahuaj a'íimaj i maj Samaaria jo'cháatimee i nyúucarij Dios ti jimi je'ráma'can, aj mu mij huo'ta'ítayaca' a'íjci i Pedro, majta a'íjci i Juan a'íjma jimi.

¹⁵ Mati'ij a'áa ja'rá'aj, aj mu mij jaatáhuaviiri' i Dios a'íjma jime' i maj tyá'tzaahuatye' Samaaria maj já'ma'can, ti'ij huatyá'ítzeere'en hua' tzajta' a'ájna i júuricama'ra' i Dios.

¹⁶ Ji'nye capu eexúj yava'cányajca'aj i júuricama'ra' i Dios ti'ij huatyá'ítzeere'en hua' tzajta', a'íj mu jin huái'huaca' i tyeítyee nyúucaritze' i Jesús.

¹⁷ Mati'ij mij a'ín i Pedro ajta i Juan, hua'vá'muarie'xij hua' mu'útze' a'íjma i tyeítyee, aj pu'ij hua' jitze rá'aj a'ájna i júuricama'ra' i Dios.

¹⁸ Ti'ij i Simón jaaséj ti aje'cáma'ca'aj i júuricama'ra' i Dios mati'ijta séej avá'muarie'en áan mu'útze', aj pu'ij a'ín túmii huaá'ca'aj.

¹⁹ A'yaa pu tyihuo'té'exaaj a'ájna i Simón tijin:

—Sianaatá' siajta nyéetzij a'íjci i siaj jin jaayí'tin, ta'aj ij a'íjna i nyej nyáaj ja'vá'muarie'sij jitzán huatyá'itzeere'en i júuricama'ra' i Dios.

²⁰ Aj pu'ij i Pedro a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Che' jó'vetyij mua' túmii, pajta muáaj, ji'nye pej pij a'yan tyí'mua'tzej paj túmii jin jáananan i Dios ti huáapua'aj hua'tá'caa.

²¹ Capáj a'yan tyu'tá'ci'puaj paj ja'ancuriá'an, ji'nye capáj tyámua' tyí'tyía'cha'ij mua' tzajta' i Dios jimi.

²² Huatapuá'citaj a'íjci i paj jin je'ej pua'aj ricij, pajta jaatáhuaviiij i Dios, ti'ij tyimuaatú'uunyi' a'íjci jime' i paj asíj a'yan tyéejtyoj mua' tzajta'.

²³ Ji'nye a'yaa nu tyí'muasej muéetzij, paj quee tyámua' huojo'mua'raj i tyeítyee, a'íi pu muatyánaamuaj i ti je'ej pua'aj een.

²⁴ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i Simón tijin:

—Xaatáhuaviiij i Dios nyaj jime', ti'ij quee tyí'táj je'ej nyoorej, siati'ij tyinaaté'exaaj.

²⁵ Matí'ij huo'ixáatya'aj i nyúucaria'ra' i tavástara' a'íjma i tyeítyee, majta mu huo'té'exaa i nyúucarij i ti jin Dios hua' japua huatányuunij, mui'caquéj a'áa maj huacháatimee a Samaaria, mati'ij mij jo'cíj a'ájna a Jerusalén.

I Felipe ajta i a'táj Etiope ti já'ma'can

²⁶ Ti'quij síj tyu'taxájtaca' a'íjci jamuán i Felipe, a'íi pu a'íin pué'een síj ti tyí'huíire' u tajapuá' i Dios jimi, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Ájchesij pajta jó'ra'nyij aacij pujmua', a'íjci juyéj jitze Jerusalén ti je'cáanyee yu jitze pujmua' a Gaza.

A'íjna i juyéj, a'íi pu a'íin pué'een i ti a'áa jo'r'ényee jo'tij quee já'tyí'táj.

²⁷ Aj pu'ij ájchej i Felipe, ti'quij jo'mej, a'áa pu jo'camá'caj ti'ij a'táj antynájchaca' Etiope ti já'ma'can. Va'cán pu jin tyi'tyávaaca'aj a'íjna i a'táj a'íjci jimi i Candace, a'yaa pu huatóomua'aj i Candace tijin hua' reíinaj i maj a'áa já'ma'can a Etiope. A'íjna i a'táj, a'íi pu a'íjna jin antyúumua'reeriaca'aj ti túmii síiria'ca'aj, a'íi pu a'áa ja'tanyéj a'ájna a Jerusalén ti'ij Dios jo'tyáanajchej.

²⁸ Pu'ríj a'áa jó'raa a'ájna chuéj japua jo'tij já'ma'can, a'íj pu jitze araquée huama'ca'aj i caríaata'. Yu'xarij pu jitze tyé'jijva'ca'aj a'íin ti jo'yú'xaca' i Isaías.

²⁹ Aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios, a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Felipe tijin:

—Áricuj, ajtyáxíirij a'mújcij jitze mu caríaata'.

³⁰ Ti'ij ij i Felipe ajtyáxíiriaca' a'íjci jimi i a'táj, aj pu'ij jáanamaujri' ti tyé'jijva'ca'aj a'íjci jitze i yu'xarij a'íin ti jo'yú'xaca' i Isaías, ti'quij i Felipe a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi peyó'itej i paj já'jijve'?

³¹ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i a'táj tijin:

—¿Ji'nye tyí'rij nyaj yo'itéej ná'ra'nyij, típua'aj quee a'táj náamua'tyej je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij?

Aj pu'ij jaatá'inyej a'íjna i a'táj ti'ij i Felipe antyíra'nyij i caríaata' jitze, ajta je'en jamuán atyéyixi'in.

³² A'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj i ti jitzán tyé'jijva'ca'aj tijin: A'yaa mu tyiyo'já mati'ij i cánya'aj jo'maj huaja'cui'caa.

A'yaa pu éenye'ej ja'mej tí'ij cánya'aj tíquee nyuuvej matí'ijta jacáyesime'en.

A'yaa pu cha'tána'aj quee tye've'nyuuca'aj, matí'ij je'ej pua'aj jáaruuj.

³³ Jéehua mu jaataxájtaj a'tíj tí jitze eeráma'can a'íjna i a'tíj?

¿A'tanyíj ij jaataxájtaj a'tíj tí jitze eeráma'can a'íjna i a'tíj?

Jí'nye a'íj pu yo'ví'tíj i júuricama'ra' tí'ij quee che' iie'ej séjre'ej i cháanacaj japua.

³⁴ Aj pu'ij a'íjna i a'tíj a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjci i Felipe tíjin:

—A'tzúj cui' naaté'exaatye', ¿a'tanyíj pu tyí'xaj i tí tyó'siimua, nyiquij jusíj tyóoxajta ca' a'tíj séej tyáxajta?

³⁵ Aj pu'ij i Felipe huatyóochej tí jaaté'exaatye'en a'íjci i tí já'ijjva'ca'aj i yu'xarij jitze, a'íj pu huataxájtaca' i nyúucarij je'ej tí tyí'tíj jáaruuj a'íjci i Jesús.

³⁶ Matí'ij a'áa jo're'nye'ej jo'tíj ja'rámuaa, aj pu'ij a'íjna i a'tíj a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Felipe tíjin:

—Cási' yána'aj arájmuaa, ¿nyiquij quee je'ej tyí'rij paj náa'íiraj nyéetzij?

³⁷ Aj pu'ij i Felipe a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Típua'aj petyá'tzaahuatye'ej mua' tzajta', aj pu huatái'riitarij.

Aj pu'ij a'yan tyu'taxájtaca' a'íjna i a'tíj tíjin:

—Nyáaj nu tyá'tzaahuatye' tí i Jesús yójra' pué'een i Dios.

³⁸ Aj pu'ij jaata'íjtaca' tí óochaxij i caríáata', matí'ij mij acáacij i maj hua'puaj, aj mu mij atyáacij a jáata', tí'quij i Felipe jáa'íiri' a'íjci i a'tíj.

³⁹ Matí'ij eetacáj a jáata', aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios yo'ví'tíj a'íjci i Felipe jije'tzín jime'. Ajta a'íjna i a'tíj capu che' jaaséej a'íjci i Felipe je'ej tí huárupij, aj pu'ij jó'raa a'íjna i a'tíj naa tyuutyámua've'ej.

⁴⁰ Ajta a'íjna i Felipe, a'áa pu jo'taséjrej a'ájna chájta' tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Azoto. A'íj pu huo'té'exaa i tyeítyee a'íjci i nyúucarij tí jin Dios hua' japua huatányuunyij, a'yaa pu a'íjci jin huaríj, ajtáhua'aj áyee tí huachájta'tajmee jitze, ajtáhua'aj áyee, 'asta na'aj quee a'áa ja'rá'aj a'ájna a tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Cesarea.

9

Tí'ij a'íjna i Saulo huatóotoj i Dios jimi

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Tí'ij ooj a'íjna i Saulo hua'nyeechacaj tí huó'cui'nyij a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi, aj pu'ij uyo'tyéesej a'íjci i tí tyíhuá'íjtya'ca'aj u tye'yúuj tzajta'.

² Aj pu'ij jaatáhuaviiri' tí a'íin i yu'xarij jaatapíjtye'en i tí jin ujo'tyájrutyey u tye'yúuj tzajta' a'ájna tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Damasco. Tí'ij a'áa huojó'huonyij i tyeítyee i maj ja'tzaahuatye' i nyúucarij i maj jin tyámua' tyityaajú' i Dios jimi, tí'ij na'aj tyétyacaa majta úucaa, tí'ij a'áa hueje'tyáana'aj a Jerusalén.

³ Tí'ij arí a véjri' joomá'ca'aj a Damasco, aj pu'ij jije'tzín jéehua japuan rányeerí'ciria'ca', a'ájna jo'tíj jooma'ca'aj i Saulo.

⁴ Aj pu'ij acájvej tí'quij chóota' atyívej, nyúucarij pu huánamuajri' tí a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Saulo, Saulo, ¿j'i'nye een jime' je'ej pua'aj pényoorej?

⁵ Tí'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' a'íjna i Saulo tíjin:

—¿A'tanyíj paj pué'een nyavástara'?

Aj pu'ij a'yan utyeje'cánamuajre tijin:

—Nyáaj nu a'ín pué'een i Jesús, i paj je'ej pua'aj joorej.

⁶ Aj pu'ij i tavástara' a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Ájchesij, pata'aj jó'me'en a chájta', a'áa mu muojo'té'exaatye'sij je'ej paj ye'ej huárinij.

⁷ Majta a'íimaj i maj jamuán huajú'ca'aj, jéehua mu tyí'tzìnya'ca'aj, jìnye nyúucarij mu huánamuajri', majta camu a'tíj a' jo'séj.

⁸ Aj pu'ij ájchej a'íjna i Saulo, tí'ij a únyeeriaca', capu che' tyí'sejraca'aj, matí'ij mij ja'naví'raj i muáca'ra'an jitze meyo'ví'tij a Damasco.

⁹ A'yaa pu á'tyeej huéecaj xicáj tíquee atányeej, ajta quee tyí'tíj huácuaj capu ajta ya'ca'aj.

¹⁰ Síj ti tyá'tzaahuatye' pu a'áa já'chajca'aj a'ájna a Damasco, a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Ananías, aj pu'ij tavástara' huataséjre a'íjci jimi, a'yaa pu tyaatajé tijin:

—Ananías.

Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Yá'nyaj huatyéjve, nyavástara'.

¹¹ Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjna i tavástara' tijin:

—Ájchesij áricuj, a'ájna cáayej jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin ti huatóoje'yej, pata'aj a'áa tyojo'ta'íhuo' a Judas ti ja'chej, a'íjci jime' i a'tíj ti a'yan ántyapuaaj tijin Saulo, Tarso ti já'ma'can, a'íi pu jahuoo i Dios jimi.

¹² A'tíj pu huataséjre a'íjci jimi i Saulo, ti a'yan ántyapuaaj tijin Ananías, a'yaa pu tyu'taséjre ti a'íjna i Ananías ujo'tyájrurij, tí'quij ja'vá'muariej mu'úutze', tí'ij ajtáhua'aj atányeerej.

¹³ Tí'ij a'yan tyáanamuajri', a'yaa pu tyu'tanyúj a'íjna i Ananías tijin:

—Cási', nyavástara', mue'tíj mu meríj naaté'exaa je'ej ti tyi'tíj uurej a'íjna i a'tíj, je'ej pua'aj pu huá'uurej a'íjma i maj mua'tzaahuatye' i maj a'áa jo'cháatimee a'ájna a Jerusalén.

¹⁴ Ajta ijíj, a'íimaj i maj tyí'ijta i tyeyúuj tzajta', a'íi mu jaatá' ti a'ín yatanyéj, ajta huá'anvi'tíj hua'nají'caxi'ín a'íjma i maj muéetzij muana'michej.

¹⁵ Ajta i tavástara' a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Áricuj, nyáaj nu ja'antýhuoj a'íjci i a'tíj tí'ij nyéetzij jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'en, a'íjma i maj séej chuéj japua ja'chej, ajta i maj va'cán jin tyí'ijta, ajta a'íjma i maj a'áa jo'cháatimee a'ájna a Israel.

¹⁶ Nyáaj nu jaataséjratye'ej a'íjci i Saulo ti a'yan tyúuxie've' ti jéehua jajpuéetzij já'ra'nyij nyéetzij jitze ma'can.

¹⁷ Aj pu'ij ujó'mej a'íjna i Ananías, a'áa pu ja'rá'aj a Judas ti ja'chej, aj pu'ij utyájrurij u chí'táj. Ajta je'en ja'vá'muariej áan mu'úutze' a'íjci i Saulo, aj pu'ij a'yan tyaatajé tijin:

—Nye'ihuáara' Saulo, a'íi pu a'yan tyinaata'íj i tavástara', a'íjna i Jesús i tí muéetzij jimi huataséjre patí'ij aja'va'má'caj, a'yaa pu tyi-naata'íj pej pij pajtáhua'aj atányeerej, ajta paj a'íjci jitze ará'aca'nyej i júuricama'ra' i Dios.

18 Tí'ij a'yan tyaaté'exaa, tyi'tíj pu eetácuurixij i jí'sáara' jitze ti jo'riá'najca'aj, tí'ij atányeeriaca', aj pu'ij ájchej a'íjna i Saulo tí'quij huái'huaca'.

19 A'tzúj a'tyéevi'caj pu'ij té'ej tyú'cuua, tí'quij jaatáca'nyisti'ri', a'áa pu jo'tyá'ítzee hua' jamuán i maj tyá'tzaahuatye' a'chu pua'an xicáj a'ájna a Damasco.

Saulo pu tyihuá'ixaatye' a Damasco

20 Aj pu'ij huatyóochej ti tyihuó'ixaatye'en i hua' tye'yúuj tzajta', a'yaa pu tyihuá'mua'tyajca'aj ti i Jesús yójra' pué'een a'íjci i Dios.

21 Néijmi'i i maj jáanamujri', a'íi mu je'ej yó'sejraca'aj, a'yaa mu tyí'xajtaca'aj tíjín:

—¿Nyiquee a'íin pué'een i ti je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj a'ájna a Jerusalén a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' i Jesús jimi? ¿Ajta nyiquee a'íjci jín mu jo've'mej tí'ij a'mújma ánví'tíj hua'nají'caxi'ín tí'ij huo'tátuiire'en i maj tyí'ijta i tye'yúuj tzajta' a'ájna a Jerusalén?

22 Jéetze' pu jaca'nyisti'raca'aj a'íjci i Saulo, tí'ij a'yan tyi-huo'té'exaatye'en i tye'ityee, ajta huo'mué'tíj a'íjma i juríiyuj i maj Damasco já'chajca'aj tí'ij a'yan tyihuo'té'exaa i Jesús a'íin pué'een i Círíistu'.

Saulo pu huatóo'uj mej mij quee jaatyéevi' i juríiyuj

23 A'chu pua'an xicáj, aj mu mij jaaxá'pui'intarej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can mej mij jaajé'caj a'íjci i Saulo.

24 Aj pu'ij jáamua'reeri' a'íjna i Saulo. A'náj tína'aj tújca majta tíca', a'áa mu je'tyétya'ca'aj jo'tíj ja'pueertaj jo'tíj je'ráanyee i juyéj, mej mij jaajé'caj.

25 Majta a'íimaj i séecan i maj tyá'tzaahuatye', sicíríj jitze ti ve'éj mu ja'tyáaraj mati'íj mij ja'ancuriá'toj i ti curiá'nami' jitze, a'tzáaj jé'ta' tíca' aj pu'ij huatóo'uj.

26 Tí'ij a'áa ja'rá'aj a Jerusalén, jaxie'va'ca'aj ti hua'antyáanaxcaj a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', majta a'íimaj néijmi'i mu jatzi'nyia'ca'aj, jí'nye camu ja'tzaahuatya'ca'aj yee a'íi pu ajta a'íin pué'een i ti tyá'tzaahuatye'.

27 Ajta a'íjna i Bernabé ja'antzaahuaj, aj pu'ij yo'ví'tíj a'íjma jimi i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, ajta huo'té'exaa ti i Saulo jaaséj a'íjci i tavástara', tí'ij a'áa joomá'caj i juyéj jitze, ajta i Saulo tyihuó'ixaaj i Jesús jitze ma'can a'íjma i maj Damasco já'chajca'aj.

28 A'yaa pu'ij a'áa tyojo'tyá'ítzee a'íjna i Saulo a'ájna a Jerusalén, ajta a'íjma jamuán jo'chá'canya'aj. Tyihuá'ixaatya'ca'aj tzáahuatyi'ra'aj jíime' i Jesús jitze ma'can.

29 Séecan pu ajta jamuán tyu'taxájtaca', i maj jaayí'tin i huá'nyuucaa i griego, majta a'íimaj jéehua mu tyúu'ixaatya'ca'aj a'íjci jíime', majta tyí'tyesa'ca'aj maj jaajé'caj.

30 Mati'íj a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' jáamua'reeri', aj mu mij yo'ví'tíj a'íjci i Saulo a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjín Cesarea, mati'íj támij jaata'ítyaca' a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjín Tarso.

31 Mati'íj mana'aj i maj tyá'tzaahuatye', a'áa maj huacháatimee a'ájna a Judea, ajta Galíleea, ajta a Samaaria, néijmi'i mu tyámua' tyí'tyechajca'aj, majta a'íjci jitze aróoca'nyajca'aj i júuricama'ra' i

Dios. Me'tyesa'ca'aj a'íjci i tavástara' maj tyi'táj jin ootyá'itzeere'en jimi, majta a'íjna jitze aróoca'nyajca'aj i júuricama'ra' i Dios, a'íj mu jin támul'risima'aj.

Pedro pu tyáahuaj a'íjci i Eneas

³² A'íjna i Pedro, a'íi pu hua'camuáarejyi'ca a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', a'íjma pu ajta ujo'vá'muaariaca' i séecan i maj tyá'tzaahuatye', a'áa maj já'chajca'aj a chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Lida.

³³ Séej pu a'áa jo'tyoo i tyáataj ti a'yan ántyapuaaj tijn Eneas, pu'ríj aráhueeicaj nyinyi'ra'aj á'tyeevi'ca'aj tiquee ajcha'ca'aj i utáatzij japua, ji'nye capu tyéchavaaj.

³⁴ Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjna i Pedro tijn:

—¡Eneas! a'íi pu tyi'muahuaatye'en i Jesús. Ájchesij, pata'aj tyámua' jáa'uurej mua' utáatzij.

Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij ájchej i Eneas.

³⁵ Néijmi'i i maj a'áa jo'cháatima'caa a'ájna a Lida, majta a'ájna a Sarón, a'íi mu jaaséej ti'ij ájchej, aj mu mij ja'antzaahuaj a'íjci i tavástara'.

Pedro pu jaatájuurij a'íjci i Doorcaj

³⁶ Síij ti ajta tyá'tzaahuatye', a'áa pu jo'tyávaaca'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Jope, íiti' a'íjna i a'tíj, a'yaa pu ántyapuaaj tijn Tabiita; Tabiita a'yaa pu huatóomua'aj huá'nyuucaa jime' i griego tijn Doorcaj. A'íjna i íiti' jéehua pu a'yan rijcaa tyi'táj jime' ti xá'puí', huá'huúria'aj i maj quee je'ej tyéejviicue'.

³⁷ Ti'ij Pedro ooj a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a Lida, aj pu'ij i Doorcaj tyi'ijcuí'nyaca' ti'quij huamuí', ajta i tyévira' mati'ij jacajo'sij, aj mu mij ju'tyájtuo a chi'táj.

³⁸ A'ájna a Jope a'áa pu véjri' putyajá'ricij a Lida, a'áa pu jo'tyávaaca'aj a'íjna i Pedro, mati'ij jáamua'reeri' a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', hua'puácaa mu huata'ítayaca' mej mij uyo'té'exaatye'en a'yan tijn:

—Pata'aj jiye'tzín mu ja'rájra'nyij iiye'ej Jope.

³⁹ Ti'quij i Pedro hua' jamuán ujó'mej, ti'ij a'áa ja'rá'aj, aj mu mij ju'tyéevi'tij jo'tij je'ráca'tyii i mui'chíj, majta néijmi'i a'íimaj i maj antyúujimua'astariaca', mua'cooyi'nya'aj mu eetyahuíistiraj a'íjci jimi i Pedro, mati'ij mij tyaataséejra i cáanarij a'íin ti tyí'ta'huacare'ej i Doorcaj ti'ij óoche' júuricaj.

⁴⁰ Pedro pu huo'ta'íj maj néijmi'i iirácinyej, ti'quij tyítunutaca', ajta jaatáhuoj i Dios jimi, ja'raséeraaj a'íjci i mui'chíj, aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tijn:

—¡Tabiita, ájchesij!

Ti'quij atányeeriaca' a'íjna i íiti', ti'ij jaaséj a'íjci i Pedro, aj pu'ij ooyíxj.

⁴¹ Ajta i Pedro muáca'ra'an pu jitze jajví'raj ti'quij ja'ajriáj, aj pu'ij huo'tajé a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', ajta a'íjma i úucaa i maj antyúujimua'astariaca', ti'quij júurican huataséjrataca'.

⁴² Néijmi'que' mu jáamua'reeri' a'íimaj i maj a'áa huacháatima'caa a'ájna a Jope, mue'tíj mu mij ja'antzaahuaj a'íjci i tavástara'.

⁴³ Pedro pu a'áa jo'tyá'ítzee a'chu pua'an xicáj a'ájna a Jope, a'íjci jimi i navíj ti tyí'huacaa, Simón pu ántyapuaaca'aj a'ájna i a'táj.

10

I Pedro ajta a'ájna i Cornelio

¹ Síj pu a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Cesarea, Cornelio pu ántyapuaaca'aj, a'í pu a'ín pué'eenye'ej i ti tyihuá'íjtye' a'íjma i xantáaru'uj i maj Italia já'ma'can.

² A'ájna i Cornelio, jéehua pu naa tyihuojó'mua'rajca'aj, majta néijmi'i i maj jamuán chajca'aj, máana'micha'aj i Dios. Jéehua pu huo'táhuu'i túmii jime' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta a'náj tina'aj jahuooca'aj i Dios jimi.

³ Séej pu a'yan tyu'ríj, a'tzáaj yáacij jé'ta' ucamá'caj i xicáj, tyi'táj pu jimi huataséjre, naa pu tyámua' tyeeséj a'íjci i Dios ti jimi tyí'huu'ire', ti a'úun jo'tyájrurij jo'tij a'ín je'rácatyii, aj pu'ij a'yan tyaatajé tijin:

—¿Cornelio!

⁴ Ti'quij ja'raséeraj ja'raa a'ájna i Cornelio, tyi'tzánye'ej pu'ij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Tyi'tanyí nyavástara'?

Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'ájna i tajapúa' ti tyí'huu'ire' tijin:

—Dios pu jú'mua'ree a'íjci i paj jahuooc a'náj tina'aj, ajta i paj períj huo'tyáhuu'i i maj quee je'ej tyéejviicue'.

⁵ Pata'aj huo'ta'íttyej i tyétyacaa maj a'áa jó'ju' a'ájna a Jope, mata'aj yo've'vi'tij a'íjci i Simón i ti ajta a'yan ántyapuaaj tijin Pedro.

⁶ A'áa pu jo'caj séej jamuán ti ajta a'yan ántyapuaaj tijin Simón, navíj pu tyí'huacaa a'ájna i Simón, a'áa pu véjri' ja'chej jo'tij jájtyij ja'vá'asej.

⁷ Ti'ij jó'raa a'ájna i ti tajapúa' tyajá'huu'ire' i ti jamuán tyu'xájtaca', aj pu'ij i Cornelio hua'puácaa huatacho'vej i maj jahuu'ire', ajta séej i xantáaru' i ti ajta ja'tzaahuatya'ca'aj i Dios.

⁸ Néijmi'i pu huo'té'exaa je'ej ti tyi'táj huaríj, aj pu'ij huo'ta'íttyaca' maj a'áa jó'ju' a Jope.

⁹ Yaa ariá'pua'aj, a'tzáaj tacuaríixpuaj, mati'ij meríj a véjri' ajoju'caj a chájta', aj pu'ij Pedro antyíraj i chi'ij japua, ti'ij jaatáhuoonyij i Dios jimi.

¹⁰ Pu'ríj i'cuataca'aj, jaxie'va'ca'aj ti tyi'táj huácua'nyij, mati'ij móoj tya'cue'ráatacaj i ti tyí'cua'nyij, aj pu'ij tyi'táj jimi huataséjre.

¹¹ A'íj pu huaséj ti antacúj i tajapúa', tyi'táj pu aje'cáma'ca'aj muáacuaque' pu tya'ajhuíhuíjma'caj.

¹² Néijmi'i mu tyi'tyesejria'ca'aj a'íjci jitze i ti aje'cáma'ca'aj néijmi'i i tyi'tyán i maj muáacuacaa iira'íicajmee, majta i maj chóota' huaci'ij, i maj hua'ciinyajci'ij, majta i maj rá'rie.

¹³ Aj pu'ij nyúucarij huánamuajri' ti a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Pedro, ájchesij, pata'aj huó'cui'nyij pajta huo'ci'mej.

¹⁴ Ajta i Pedro a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—Canu xaa nyu'uj a'náj tyi'táj cua'nyij i ti quee tyéevijtij, na'ríij tyi'tyán maj xána'vi're'.

¹⁵ Ajtáhua'aj pu i nyúucarij a'yan tyatajé tijin:

—Néijmi'i i Dios ti tyámua' naa tyú'ruuj, capáj che' a'yan tyí'xajtaj yee tyí'xana'vi're'.

¹⁶ A'yaa pu huéecaj huaríj, ti'quij ajtáhua'aj tyíraa u tajapuá a'íjna i ti aje'cáanyej.

¹⁷ Jéehua pu tyí'mua'ajcaj a'íjna i Pedro a'íjci jime' je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i ti jaaséj, mati'ij a'íin ará'aj a ti ja'pueertaj a'íimaj i Cornelio ti huojota'ityaca', mati'ij a'áa ja'rá'aj a'íi mu tyu'íhuo'sime'ej jo'tij ja'chej a'íjna i Simón.

¹⁸ Aj mu mij ca'nyíin jin tyu'ta'íhuo' tipua'aj a'úun je'rájcatyij a'íjna i Simón, i ti ajta a'yan ántyapuaj tijin Pedro.

¹⁹ Ajta i Pedro óoche' pu tyí'mua'ajcaa a'íjci jime' i ti huataséjre a'íjci jimi, aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa i júuricama'ra' i Dios tijin:

—Simón, huéecaj mu i tyétyacaa muatyáhuoonyij.

²⁰ Ájchesij, pata'aj acájra'nyij, pajta jó'me'en hua' jamuán, capáj je'ej tyí'mua'ajcaa, ji'nye nyáaj nu uhuojota'ityaca'.

²¹ Aj pu'ij acájraa a'íjna i Pedro, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Nyáaj nu a'íin pué'een i siaj jatyáhuoonyij, ¿tyi'tanyí jin yesi-avá'ju'?

²² Aj mu mij a'yan tyityaatanyúj tijin:

—A'íj tu jin yavá'ju' a'íjci jitze ma'can i Cornelio i ti tyihua'íjtye', tyámua' pu tyí'tyevij, jéehua pu ja'tzaahuatye' i Dios, majta néijmi'i tyámua' tyéejcha'íij i maj Israel jitze ajtyáma'can. Síij ti tyí'huiire' u tajapuá i Dios jimi, a'íi pu jaaté'exaa ti muéetzij muaata'íjta paj ujó'me'en a ti ja'chej, ti'ij a'íin Cornelio muáanamuaaj a'chu paj nyúucarij tyaaté'exaatye'sij.

²³ Ti'quij i Pedro huo'tá'inyej maj utyájrutyey u chi'táj, a'áa mu jo'tyóo'ítzee, yaa ariá'pua'aj pu jó'raa i Pedro hua' jamuán, séecan mu majta hua' jamuán ujó'ju' i maj tyá'tzaahuatye' maj a'áa já'chajca'aj a'ájna a Jope.

²⁴ Yaa ariá'pua'aj mu a'áa ja'rá'aj a Cesarea, jo'tij i Cornelio huaja'cho'va'ca'aj, a'íijma jamuán i ju'ihuáamua', ajta i maj tyámua' naa tyá'mua'tyey, néijmi'i mu tyúusíj u chi'táj.

²⁵ Ti'ij Pedro ará'aj a ti ja'chej, a'íi pu ja'antynájchaca' a'íjna i Cornelio, aj pu'ij tyítunutaca' a ti jóonyee i Pedro, ti'ij jaatyáanajche.

²⁶ Ajta i Pedro ja'ajriáj, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Huatyéjchaxij, tyévij nu nyajta nyáaj pué'een, pati'ij muáaj.

²⁷ Mati'ij tyu'taxáataj jujíimua'aj, aj mu mij utyájrurij u chi'táj, ti'quij a'íjna i Pedro huo'séj i maj jéehua tyúusiij i tyétyee.

²⁸ Pedro pu a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Mua'aj xu jamua'reej ti i tayi'ráj quee tyi'tá'caa ityájma i tyaj Israel jitze ajtyáma'can, tyaj a'yan tyityojó'juhua'nye' a'íijma jamuán i maj séej chuéj japua já'ma'can, nyij tyaj huá'muaariaj. Ajta i Dios pu naamuá'tyey nyaj quee a'yan tyá'xajta yee capu naa een mu a'tíj, nusu yee xána'visi' pu huasé'rin a'mújna.

²⁹ A'íj nu jin, mati'ij naatajé nyaj mu mujo've'mej, canu tyi'tíj je'ej tyu'taxájtaca'. A'yaa nu tyá'xie've' nyaj jáamua'reej ji'quij een jime' setyinaatacho'vej.

³⁰ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i Cornelio tijin:

—Pu'ríj muáacuaaj xicáj tyooméj, yáapua'aj a'tzáaj, a'yaa nu huaquéej iye'ej nyichéj, nyati'íj huatyéenyuj i Dios jimi, a'tzáaj yáacíj je'ta' ucamá'caj i xicáj, ti'quíj a'tíj huataséjre nye jimi, naa pu tyi'tyama'astáji'ca' a'íjna i ti jucáchajca'aj.

³¹ Ajta a'yan tyinaaté'exaa'j a'íjna i a'tíj tíjin: “Cornelio, Dios pu arí jáanamua'jri' a'íjci i paj jimi huatyéenyuj, ajta pu jo'támua'reeri' a'chu paj tyihuo'tapu'éjve i maj quee je'ej tyéejviicue'.

³² Pata'aj huo'ta'ítyej maj ujó'ju'un a chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Jope, miche' uyo've'vi'tíj a'íjci i Simón, i ti ajta a'yan ántyapuaaj tíjin Pedro, a'áa pu jo'caj jo'tíj ja'chej i Simón, a'íjna i navíj ti tyí'huacaa, a'áa pu ja'chej a'ájna véjri' jájtyij ti ja'vá'asej.”

³³ A'íj nu jin jiyet'zín huo'ta'ítyaca' mu séecan mata'aj mojo'tájeevej, pajta muáaj xá'puí' paj huaríj paj mujo've'mej. Ya tu'ríj tyij ijíj néijmi'i huatyuu'uj, Dios pu jamua'reej je'ej tyaj ye'ej tyá'xie've', tyata'aj néijmi'i jáanamuaaj a'chu ti i tavástara' tyimuaata'íj paj tyitaaté'exaatye'en.

Pedro pu tyihuó'ixaaj jo'tíj Cornelio ja'chej

³⁴ Aj pu'íj Pedro a'yan tyihuo'té'exaa'j tíjin:

—Nu'ríj ijíj yó'itej tíjin a'yaa pu tyi'ja'yájna a'íjci jimi i Dios néijmi'i mu juxa'aj mana'aj een sáij ajta sáij.

³⁵ Néijmi'i mu jitzán juxie've' i Dios a'íimaj i tyeítjee i maj ja'tzaahuatye', majta xá'puí' ricíj.

³⁶ Dios pu a'yan tyihuo'tajé a'íimaj i maj Israel jitze eeráma'can, a'íi pu huo'té'exaa' i nyúucarij ti tyú'tyamua'viste', a'íjci jime' i Ciríistu', a'íjna i ti néijmi'ca' vástara'.

³⁷ Xu'ríj jamua'reej je'ej ti tyi'tíj huaríj néijmi'que' a'ájna a Judea, a'áa pu jo'tyóochej a'ájna a Galillea, ti'íj i Juan a'yan tyihuo'té'exaa'j i tyeítjee ti a'yan tyúuxie've' maj huái'huaj.

³⁸ A'yaa xu tyá'mua'reej ti i Dios jitzán jaatyájtoo i ju júuricamej ajta i ti néijmi'i jin putyi'uurejve, a'íjci jimi i Jesús Nazaret ti já'ma'can, a'yaa pu rijcaj je'ej ti tyi'xa'puí', ajta tyihuá'huaatya'ca'aj néijmi'ca' i maj jajpuéetzij a'íjci jime' ti tyiyáaru' tyihuá'íjtya'ca'aj. A'íi pu néijmi'i putyi'uuriajva'aj, ji'nye Dios pu jitzán séjria'ca'aj.

³⁹ Ityáj tu néijmi'i mua'reej je'ej ti tyi'tíj huáruuj iye'ej jo'maj ja'chej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta a'ájna a Jerusalén. A'tzúj a'tyéevi'caj mu mati'íj jaajé'caj a'íjci jime' i maj yó'tatej i cúruuj jitze.

⁴⁰ Ajta i Dios pu jaatájuurityej ti'íj tyoomá'caj huéeicaj xicáj i ti huamuí', ajta tyu'tá' ti'íj huataséjre tajimí.

⁴¹ Camu néijmi'i jaaséj, sulu ityáj tu'uj jaaséj, i ti a'ín arí ta'antíhuooca'aj i Dios. Ityáj tu jamuán tyú'cuua, tyajta hua'íj a'íjci jamuán i Jesús ti'íj huatájuuriaca'.

⁴² A'íi pu tyitaata'íj tyej tyij huo'té'exaatye'en i tyeítjee, yee Jesús pu a'ín pué'een i ti huá'xíjtye'en néijmi'ca' i tyeítjee, i maj júurij, ajta i maj meríj huácuij.

⁴³ Néijmi'i i maj Dios jitze ma'can tyi'xaxa'ta'aj a'íi mu jaxajtaca'aj a'íjci i Jesús, a'yaa mu majta tyu'taxájtaca' yee néijmi'i i maj tyá'antzahuatye'en a'íjci jimi a'íi pu tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi.

A'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'íi mu ja'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios
(Hch. 11:15-17)

⁴⁴ Óoche' pu tyi'xáatacaj a'íjna i Pedro, ti'ij i júuricama'ra' i Dios hua' jitzán rá'aj néijmi'caa, a'íjma i maj janamuajraca'aj je'ej ti tyi'xajtaca'aj a'íjna i Pedro.

⁴⁵ Majta séecan i maj tyá'tzaahuatye', i maj a'íjma jitze ajtyáma'can i maj ja'antysisí'chej i junavíj, tyámua' mu tyo'taséj a'íimaj a'íjci jime' ti Dios ajta jaatyájtoo i ju júuricamej a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can.

⁴⁶ Tyámua' mu tyo'taséj, ji'nye mahuó'namuajri' maj séecan nyúucarij jin tyi'xajtaca'aj, majta tyámua' tya'tá'caria'aj i Dios.

⁴⁷ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaa' a'íjna i Pedro tijin:

—¿Nyi je'ej tyí'rij ti a'tíj tyu'tyáana'aj mej mij quee huái'huaj a'íimaj i tyeítyee, i maj majta meríj ja'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios yaa tyati'ij ityáj?

⁴⁸ Ajta je'en huo'ta'íj maj huái'huaj nyúucaritze' a'íjci i Jesús ti Ciriistu' pué'een. Matí'ij mij i maj huái'huaca' jaatáhuaviiri' i Pedro ti huatyá'itzeere'en hua' jamuán a'chu pua'an xicáj.

11

Pedro pu huo'té'exaa je'ej ti tyi'tíj huaríj a'íjci jimi i Cornelio
(Hch. 10:9-23, 44-48)

¹ Aj mu mij a'íimaj i maj Jesús jamuán huacíj, majta i maj tyá'tzaahuatye' i maj a'áa jo'cháatima'caa a'ájna a Judea, a'íi mu jáamua'reeri' tijin i maj séej chuéj japua já'ma'can mu majta ja'ancuriáa' i nyúucaria'ra' i Dios.

² Ti'ij a'íjna i Pedro a'áa ja'rá'aj a Jerusalén, je'ej mu pua'aj tyaaxájtaca' a'íimaj i maj majta tyá'tzaahuatye', i maj ja'antysisí'chej i junavíj,

³ a'yaa mu tyaatajé tijin:

—Je'ej paj pua'aj huaríj, ji'nye a'íjma paj ujo'vá'muaariaca' i maj quee ja'antysisí'chej i junavíj, pajta hua' jamuán tyú'cuaa.

⁴ Aj pu'ij Pedro huatyóochej ti huo'té'exaatye'en néijmi'i je'ej ti tyi'tíj huaríj,

⁵ a'yan tijin:

—A'áa nu chájta' jo'tyávaacaj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Jope, nyati'ij nyooj tyenyúusima'caj i Dios jimi, aj pu'ij tyi'tíj nyej jimi huataséjre, cáanarij tyi'tíj ti jútye' aje'cáanyej, muáacuaque' pu tyé'ejvivin, a'áa pu jútye' je'cáanyej jó'nyaj jo'ojcatyíj.

⁶ Tyámua' nu tyeeséj tyi'tíj ti eeríáa'ca'aj, aj nu nyij tyi'tyán huaséj i maj muáacuacaa iira'íicajmee, majta i maj simuáruuniy, majta i maj chóota' huacínyajci'ij, majta i maj rá'rie.

⁷ Nyati'ij nyij nyúucarij huánamuajri', ti a'yan tyinaatajé tijin:

—Pedro, ájchesij, pata'aj huó'cui'nyij, pajta huo'ci'mej.

⁸ A'yaa nu tyu'tanyúj tijin: “Canu xaa nyu'uj nyavástara', ji'nye canu a'náj tyi'tíj cua'nyij tíquee tyéevijtíj ti ajta xána'vi're.”

⁹ Jútye' pu ajtáhua'aj je'cánamuajre i nyúucarij ti a'yan tyinaaté'exaaj tijin: "Í Dios ti tyámua' naa tyú'ruuj, capáj a'yan tyí'xajtaj yee tyí'xana'vi're'."

¹⁰ Huéecaj pu a'yan tyu'ríj, ajta je'en tyíraa u tajapuá a'íjna i cáanarij.

¹¹ Aj mu mij huéecaj i tyétyacaa a'áa ja'rá'aj jó'nyaj jó'catyii, a'áa mu huojota'ityaca' a Cesarea mej mij nyéetzij náahuonyij.

¹² Ajta i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu naata'íj nyaj ujó'me'en hua' jamuán a'íjma, nyequee je'ej tyi'mua'astíj, a'íi mu majta jó'ju' nyaj jamuán a'íimaj i ta'ihuáamua' i maj aráseej ará'asej, néijmi'i tu jo'tyájrurij u chi'táj jo'tíj ja'chej a'íjna i a'tíj.

¹³ A'íi pu taaté'exaa ti síj i tyévi'j huataséjre ti tajapuá tyí'huiire' i Dios jimí a'ájna jo'tíj ja'chej, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin: "A'tíj huata'ityej a'ájna a Jope mej mij uyo've'vi'tíj a'íjci i Simón i maj majta a'yan jatamuá'muaj tijin Pedro.

¹⁴ A'íi pu muaaté'exaatye'sij je'ej ti i Dios tyimuaatú'uunyi'raj ajta a'íjma a'tyétyeristyamua'."

¹⁵ Nyati'íj huatyényechej nyaj tyihuo'té'exaatye'en, aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios hua' jitzán rá'aj a'íjma, a'yaa pu cha'tána'aj tí'íj jájcuaj tajimí tyu'tyá'itzee.

¹⁶ Aj nu nyij jo'támua'reeri' je'ej ti tyitaaté'exaa'j i tavástara' ti a'yan tijin: "A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna, a'íjna i Juan, a'íi pu huá'íraca'aj jájtyij jime', siajta mua'aj a'íj xu jin i huan i júuricama'ra' i Dios."

¹⁷ A'íj pu jin tipua'aj Dios a'yan cha'tána'aj tyihuo'tá' a'íjma a'íjci i ti ajta ityájma taatá', i tyaj ja'antzaahuaj a'íjci i Jesús i ti ajta Ciriistu' pué'een, ¿ji'nye tyí'rij nyej nyaj quee tyi'tá'care'en je'ej ti i Dios tyá'xie've'?

¹⁸ Mati'íj jáanamujri' a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' i maj a'áa huacháatimee a'ájna a Jerusalén, camu che' huatanyúj, sulu tyámua' mu tyaatá' i Dios, a'yan metyi'xáataj tijin:

—Pu'ríj Dios huo'ta' i maj séej chuéj japua ja'chej mej mij jájcuaj jin tyámua' naa tyú'mua'tyij jimí, mej mij jusén jin júurij muá'ra'nyij.

I hua' tye'yúuj a'íjma i Antoquía maj ja'chej

¹⁹ Ti'íj huamuí' a'íjna i Esteban, aj mu mij huatyóochej maj je'ej pua'aj huó'uurej a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', séecan mu mij a'áa ja'rá'aj a Fenicia, majta séecan a'ájna a Chipre, majta séecan a'ájna jo'tíj a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Antoquía. Camu a'tíj tina'aj ixaatya'ca'aj a'íjci i nyúucarij i Dios ti jitze je'ráma'can, a'íjma mu'uj huaté'exaa'j i maj Israel jitze ajtyáma'can.

²⁰ Majta i séecan i maj Chipre já'ma'can a'íjma jamuán i maj Cirene já'ma'can, a'íi mu a'áa ja'tanyéj a'ájna a Antoquía, aj mu mij huó'ixaaj a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, a'íj mu huo'té'exaa i nyúucaria'ra' i Jesús i ti ajta tavástara' pué'een.

²¹ Jéehua pu huo'tyáhuíi i tavástara', a'íj mu jin mue'tíj tyu'tátoj i tyúuye'raj, mati'íj ja'antzaahuaj a'íjci i tavástara'.

²² Majta a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', i maj a'áa já'chajca'aj a'ájna a Jerusalén, mati'íj a'íimaj jáanamujri' je'ej ti tyi'tíj huaríj, a'íj mu huata'ityaca' a'íjci i Bernabé a'ájna a Antoquía.

23 Tí'ij a'áa ja'rá'aj, Bernabé pu jaaséej tí Dios tyámua' tyú'ruuj a'íjma jimi. A'íj pu jin jéehua huatóotyamua'vej, a'yaa pu tyihuo'té'exaa maj huatyóoca'nyej i jutzájta' mej mij tyámua' tyityaaju'un i tavástara' jimi.

24 A'yaa pu tyú'ruuj a'íjna i Bernabé, j'i'nye tyámua' pu tyí'tyevistaca'aj, a'íj pu jitze aróoca'nyajca'aj i júuricama'ra' i Dios, ajta jéehua tyá'tzaahuatya'ca'aj, a'íj mu mij jin jéehua i tyeítjee ja'antzaahuaj a'íjci i tavástara'.

25 Tí'ij té'ej jó'raa a'íjna i Bernabé a'ájna a Tarso, tí'ij jáahuonyij a'íjci i Saulo.

26 Tí'ij jáatyoj, aj pu'ij yo'ví'tij a'ájna a Antoquíia, a'áa mu séej nyinyi'ra'aj já'tyeej hua' jamuán i maj tyá'tzaahuatye', metyihua'mua'tyáaj jéehua i tyeítjee. A'ájna a Antoquíia a'áa mu anaquéej a'yan huojotamua'aj tijin cristianos.

27 A'ájna xicáara' jitze, séecan mu a'áa ja'rá'aj a'ájna a Antoquíia Jerusalén maj ja'rácij, a'íi mu a'íin pué'een i maj Dios jitze ma'can tyí'xaj.

28 Síj pu a'yan ántyapuaaca'aj tijin Agabo, a'íi pu ajo'tyéechaxi hua' tzajta', a'íj pu jitze arooca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios, tí'ij a'yan tyihuo'té'exaatye'en ti huatúuri'huaj ja'mej néijmi'que' íyan i cháanacaj japua. A'yaa pu'ij tyu'ríj tí'ij a'íjna tyí'íjtaca'aj i ti va'cán jin tyí'tyávaaca'aj i ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Claudio.

29 Aj mu mij i maj tyá'tzaahuatye' Antoquíia maj já'chajca'aj, a'íi mu a'yan tyaaxá'pui'intarej maj tyihuo'ta'ítyi're'en a'íjma i ju'ihuámua' Judea maj já'chajca'aj, a'chu ti síj caa putyá'uurejve tí'ij huo'tapuéjve'en.

30 A'yaa mu huaríj, u mu tyihuojo'ta'ítyi'ri' néijmi'i i maj tyihuo'tapuéjve. Ajta a'íjna i Bernabé, a'íjci jamuán i Saulo, a'íi mu huo'tátuii i huásij i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj a'ájna a Jerusalén.

12

Tí'ij huamuí' a'íjna i Santiago, ajta i Pedro eetyánami'huaca'aj

1 Ajta a'ájna xicáara' jitze, a'íjna i Herodes i ti va'cán jin tyí'tyávaaca'aj, a'íi pu huatyóochej tí je'ej pua'aj huó'uurej i maj tyá'tzaahuatye'.

2 A'íi pu jaata'íjtaca' maj jaajé'caj a'íjci i Santiago, i ti ihuáaria'ra' pué'een a'íjci i Juan.

3 Ajta tí'ij jaaséj tí hua'ránajchaca' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj pu ajta huata'íjtaca' maj jaatyéevi' a'íjci i Pedro. A'yaa pu tyu'ríj a'ájna mati'ij a'íj jin tyí'ye'estyáacaj i maj páan cua'caa tíquee cu'ustij.

4 Mati'ij jaatyeví'raj, aj pu'ij i Herodes je'tyáanaj, jéehua mu tyí'cha'íica'aj, muáacuaque' mu tyiú'pu'ca'aj metyamuáacuastajma'aj. A'yaa pu tyí'mua'ajca ti a'ájna jaataséjrataj, tí'ij tya'náara'an i maj tyí'ye'estyaa.

5 A'íj pu jin i Pedro eetyánami'huaca'aj ajta tyámua' tyí'cha'íiri'huaca'aj, majta i maj tyá'tzaahuatye', a'íi mu jéetze' jahuoca'aj i Dios jimi a'íjci jime' i Pedro.

Síj ti tajapúa tyí'huüre' pu jì'rájtoo a'íjci i Pedro

6 Tí'ij huaré'chumua'riaca' aj pu'ij i Herodes ji'ratoonyíche' mej mij jaaséej i tyeítýee, ajta a'íjna i Pedro a'íi pu tyáacusima'aj a jé'ta' jo're'que'tíj anají'qui'huaj i cadéenaj jime' ju'ícaj jítze ajta i jumuáca' jítze, majta hua'puaj i xantáaru'uj ajtatápi'huaca'aj i Pedro jítze, majta séecan i xantáaru'uj, a'áa mu je'tyú'uuca'aj a ti ja'pueertaj maj jacha'íica'aj.

7 Aj pu'ij jiye'tzín jime' síij ti tajapuá tyí'huiire' huataséjre a'újna jo'maj tyeítýee já'namuacaa, ti'quij uhuanyéeri'ciriajraa, aj pu'ij jaatóoriaxij a'íjci i Pedro ajta a'íin huájij, ti'quij a'yan tyaatajé tíjin:

—Ca'nácan, ájchesij.

Aj pu'ij aja'ajvátzij i cadéenaj a chóota' a'íjna i ti jin anají'qui'huajma'caaj i Pedro.

8 Aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Tyu'tyé'chejtye' pajta ajtá'aca'queetye'.

Aj pu'ij a'yan huaríj i Pedro, ajtáhua'aj a'yan tyaaté'exaa a'íjna i ti tajapuá tyí'huiire' tíjin:

—Uca'rújtyi'raj mua' máancaj, pata'aj nyajamuan jó'me'en.

9 Aj pu'ij iirájraa i Pedro, cújta' a'íjci i ti tyí'huiire' u tajapuá, ajta quee jamua'reeriaca'aj tyij a'yan tyi'ja'yájna je'ej ti tyi'tíj uuriajca'aj a'íjna i ti tyí'huiire' u tajapuá, nusu tyi'tyamaarasima'aj na'aj.

10 Mati'ij mij ajo're'nyej jo'maj je'tyú'uuca'aj i xantáaru'uj i maj tyí'cha'íica'aj, majta áyee séecan jimi i xantáaru'uj, aj mu mij ajo're'nyej jo'tíj tyapúusti' puéertara' je'tyéjvee jo'tíj je'ráanyee i juyéj, ti'quij jusíij antacúj i puéertaj, aj mu mij iiráacij, a'íj mu jítze huajú'ca'aj i juyéj. Mati'ij móoj ajoju'caj jo'tíj jo're'nyee i juyéj, aj pu'ij jiye'tzín jó'raa a'íjna i ti tajapuá tyí'huiire'.

11 Aj pu'ij uhuóomua'tzij a'íjna i Pedro, a'yaa pu'ij tyu'taxájtaca' tíjin:

—Nu'ríj jamua'reej ti a'yan tyi'ja'yájna ti tavástara' séej ujo'ta'ítyaca' i ti tyí'huiire' u tajapuá tí'ij a'íin nù'rátóonyij, tí'ij quee a'yan tyi'nyoorej je'ej ti tyá'xie've' a'íjna i Herodes, majta a'íimaj i maj Israel jítze ajtyáma'can.

12 Tí'ij jáamua'reeri' ti a'yan tyi'ja'yájna, aj pu'ij jó'raa, a'áa pu ja'rá'aj a Maríia ti ja'chej, náanajra' a'íjci i Juan ti ajta a'yan ántyapuaj tíjin Marcos. A'áa mu jóosiiria'ca'aj jéehua i tyeítýee i maj jahuooca'aj i Dios jimi.

13 Tí'quij a'íin tye'ejtyáto'sixij jo'tíj ja'pueertaj, aj pu'ij íjmue'esti' iirányeeriaca' ti a'yan ántyapuaj tíjin Rode, tí'ij jaaséej a'tíj ti pué'een.

14 Tí'ij a'íin jaamua'aj ti i Pedro atyaja'xajtaca'aj, capu tya'antacúj, jinye huápu'ij pu huatóotyamua'vej a'íjna i íjmue'esti', tí'quij huaria'téechajra tí'ij huo'té'exaatye'en ti i Pedro aje'tyéjvee a ti ja'pueertaj.

15 Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i íjmue'estaj tíjin:

—Puá'timue' papu'uj.

Ajta a'íjna, je'can jime' pu a'yan tyí'xajtaca'aj ti a'yan tyi'ja'yájna. Majta a'íimaj a'yan mu tyí'xajtaca'aj tíjin:

—Capu a'íin pué'een, a'íi pu'uj pué'een i tajapuá ti tyí'huiire' i ti jacha'íj.

16 Meentyij óoche' i Pedro tye'ejtyáto'xa'aj i puéertaj jitze, aj mu mij tya'antacúj, mati'ij jaaséej metyu'tátzin.

17 Jumuáca' pu jin huo'té'exaa a'íjna i Pedro mej mij quee che' je'ej tyáhuaasime'en, aj pu'ij huo'té'exaa je'ej ti tyi'rájtoo a'íjna i tavástara' jo'tij je'tyánami'huaca'aj, ajta a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Siata'aj jaaté'exaaty'e'en a'íjci i Santiago, siajta i séecan i ta'ihuáamua'.

Aj pu'ij iirájraa, ti'quij aja'hua' yee ja'rá'aj.

18 Yaa ariá'pua'aj ti'ij huatapuá'riaca', jéehua pu quee je'ej huá'miteerastya'ca'aj i xantáaru'uj, ji'nye camu jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyi'táj huaríj a'íjci jimi i Pedro.

19 Aj pu'ij i Herodes tyu'ta'íjtaca' maj jáahuoonyij, majta a'íimaj camu jáatyoj, a'íj pu jin a'íjma jitze tyo'ojpuá'rij i xantáaru'uj i maj jacha'íica'aj, ajta je'en huo'ta'íjtaca' maj huó'cui'nyij. Ti'ij a'yan tyu'ríj, aj pu'ij i Herodes eerájraa a Judea, ti'quij a'áa jó'raa a Cesarea, a'áa pu ja'cháaj ja'raa.

Ti'ij huamu' i Herodes

20 A'íjna i Herodes, tyámua' pu tyihua'jaaxiejvi'raca'aj a'íjma i maj a'áa jo'cháatima'caa a Tiro majta a Sidón, a'íi mu mij tyúusiij, mati'ij mij uja'tanyéj a'ájna a Cesarea. Mati'ij mij séej huamue'tij i a'tíj ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Blasto, a'íi pu a'íin pué'een i ti jahuiiria'ca'aj a'íjci i Herodes, a'íi pu huo'tyáhuu mej mij jaatáhuavij a'íjci i Herodes ti'ij quee che' huá'jaaxiejvi'raj a'íjma, ji'nye i Tiro maj já'chajca'aj majta a Sidón, a'áa mu tyajá'huocaria'aj i maj tyi'cua', a'ájna i chuéj japua jo'tij tyejé'ijtaj a'íjna i Herodes.

21 A'ájna xicáara' jitze maj jaaxá'pui'intarej, a'íi pu ucóochejtyej i jusúicu' i maj jin jáamua'tyij ti a'íin pué'een i ti va'cán jin tyi'ijta, aj pu'ij acáayixij i ipuárij jitze, ti'quij tyihua'tyixaa néijmi'caa i tyeítyee.

22 Mati'ij jáanamujri' a'íjci i Herodes, a'yaa mu tyityeetyejíhuajraa tijin:

—A'íjna i ti tyi'xaj capu tyéviij pué'een, sulu dios pu pué'een.

23 A'ájna pu'uj tána'aj, shíj i ti tyi'huire' u tajapuá i tavástara' jimi puéjtzij pu jaatá' a'íjci i Herodes, ti'ij a'íin tyi'ijcu'i'nyej, ji'nye capu tyaatatyójtzi'rej i Dios, aj pu'ij huatyéchui'nurej ti'quij huamu'.

24 Ajta i nyúucaria'ra' i Dios, néijmi'que' pu huanamuáariajraa, jo'tij na'aj mu jaxajtaca'aj.

25 Mati'ij a'íimaj i Bernabé ajta i Saulo ja'antyci'ij i maj tyu'muáriej a'ájna a Jerusalén. Aj mu mij jo'cój majta a'íj jo'ví'tij a'íjci i Juan i ti ajta a'yan ántyapuaaca'aj tijin Marcos.

13

Mati'ij huatyóohuij a'íjna i Bernabé ajta i Saulo maj tyihuo'ixaaty'e'en i tyeítyee

1 A'ájna tyeeyúuj ti jo'tyéjvee a chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Antoquía, a'áa mu séecan jo'tyú'uuca'aj i maj tyi'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, majta séecan i maj tyihua'mua'tyajca'aj i tyeítyee. A'íi mu a'íin pué'eenye'ej a'íjna i Bernabé, ajta i Simón, i maj majta a'yan jatamuá'muaj tijin ti xú'muara', ajta i Lucio Cirene ti já'ma'can, ajta i

Menahem (a'íjna i Menahem, a'íj pu jamuán huave'sej i Herodes i ti tyí'íjtaca'aj néjimi'que' a Galíleea), ajta a'íjna i Saulo.

² A'ájna mati'íj jusúria'caj i tavástara' jimi, majta ju'ítzi've'ej, aj pu'íj i júuricama'ra' i Dios a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Siahua've'vi'tichij a'mújcij mu Bernabé, siajta mu Saulo mata'aj a'yan tyu'tyáhuire'en a'íjci jime' i muárie'rij i nyaj nyeríj jin hua'antyíhuoj.

³ Mati'íj jaatáhuaviiraj i Dios majta huoo'ítzi'va'aj, majta hua'va'muárie'xi'íj i hua' mu'úutze', aj mu mij huo'ta'ítýaca' maj jó'ciinyej.

Mati'íj a'áa ja'tanyéj a Chipre

⁴ A'ájna i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu huo'ta'ítýaca' a'íjci i Bernabé, ajta i Saulo, mej mij a'áa jó'ju' a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Seleucia, a'áa mu mij báarcuj jitze atyáacij, mati'íj mij antacíj séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Chipre.

⁵ Mati'íj a'áa ja'rá'aj jó'tíj i báarcuj ja'ajtyéecha'caj, a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Salamina, aj mu mij huatyóohuij maj huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, a'úu mu tyihua'ixaatya'ca'aj i hua' tyeyúuj tzajta' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can. A'íi pu ajta i Juan hua' jamuán huama'ca'aj, a'íi pu'íj huá'huúria'ca'aj.

⁶ Néjimi'que' mu ciinyaca'aj ti'íj na'aj va'tíj a'chájta', mati'íj mij a'áa ja'rá'aj chájta', ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Pafos, a'áa mu séej ja'antýináchaca' ti tyí'chahuaa Israel ti jitze ajtyáma'can, a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Barjesús, i ti hue'tzij jin tyihua'ixaatya'ca'aj i Dios jitze ma'can.

⁷ A'ájna i ti tyí'chahuaa, a'íi pu jamuán ajo'tyávaaca'aj a'íjci i tajtúhuan i ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Sergio Paulo, tyámua' pu metyóomua'riajca'aj a'íjna i tajtúhuan, aj pu'íj huo'tacho'vej a'íjci i Bernabé, ajta i Saulo, ji'nye janamuájramui'ca'aj i Dios nyuucaaaj.

⁸ Ajta i ti tyí'chahuaa a'yaa pu ántyapuaaca'aj hua' nyuucaaaj jime' i Griegos tijin Elimas, a'íi pu tyu'tyáanaj ti'íj quee tyá'antzaahuatye'en i tajtúhuan.

⁹ Ajta i Saulo, i ti ajta a'yan ántyapuaj tijin Pablo, a'íj pu jitze juca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios, ti'íj ij ja'ráasej tyámua' naa.

¹⁰ Ti'quíj a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj mu paj tyí'hue'tacaa, pajta je'ej pua'aj metyóomua'rej, tyiyáaru' pu atáataj, muáaj paj quee janamuájramui' i ti naa een. ¿Ji'nye petyihua'antýiú'nyí'raj i maj a'yan ricij je'ej ti tyá'xie've' i Dios?

¹¹ Pu'ríj Dios puéjtzij muaatá'sij, pua'racúunyij paj puá'mej, capáj che' tyi'tíj séeraj puá'mej a'chu pua'an xicáj.

Aj pu'íj a'yan tyá'raa je'ej ti tyaaté'exaa i Pablo, ti'quíj aracúunyij ja'raa a'íjna i ti tyí'chahuaa, aj pu'íj a'tíj huáhuo ti'íj ja'naví'raj, ji'nye capu che' atányeerica'aj.

¹² Ti'íj a'íj huaséj i tajtúhuan, aj pu'íj tyá'antzaahuaj, ajta tyámua' naa tyo'taséj a'íjci jime' je'ej maj ye'ej tyihuo'muá'tyej i tavástara' nyuucaaaj.

Mati'íj a'áa tyihuojo'mua'aj a Antoquíia a'áa ti huataca'aj a Pisidia

¹³ A'ájna i Pablo, majta a'íimaj i maj jamuán huajú'ca'aj, a'áa mu atyáacíj i báarcuj jitze a'ájna a Pafos, mati'íj mij a'áa ja'rá'aj a'ájna

chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapua'j tijn Perge, a'áa ti huataca'aj a Panfilia, ajta a'ájna i Juan a'áa pu huojoohuá'xij, ti'quij huariá'raa a'ájna a Jerusalén.

14 Majta a'ímaj i séecan, a'íi mu eeráacij a'ájna a Perge, mati'ij mij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Antoquíia, a'áa ti huataca'aj a Pisidia. A'áa mu jo'tyájrurij hua' tye'yúuj tzajta' a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii, mati'ij mij huatyára'saca'.

15 Mati'ij jo'jíiva'aj i yu'xarij i ti anxívij, majta séecan i yu'xarij i maj jo'yú'xaca' i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can. Aj mu mij i maj tyí'ijta u tye'yúuj tzajta', a'íi mu a'yan tyihuo'té'exaa'j tijn:

—Ta'ihuáamua', tìpua'aj tyí'tíj siahuá'ixaatya'cu'j i tye'ityee i siaj jin ca'nyíjra'aj huo'tá'an, siahuo'té'exaatye' i jíij.

16 Tì'quij huatyéechaxij a'ájna i Pablo, aj pu'ij i jumuáca' jin huo'tá'ijmuejri' mej quee je'ej tyáhuuasime'en, a'yaa pu tyihuo'té'exaa'j tijn:

—Setyú'namuajri' mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, siajta mua'aj mu siaj séej chuéj japua já'ma'can, mu siaj já'tyese' i Dios.

17 A'ájna i hua' Dios i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi pu hua'antyíhuoj a'íjma i tahuásimua'ci'ij, jéehua pu huo'támui'rej, mati'ij móoj a'áa jo'tyá'ca'j a'ájna a Egipto jo'maj quee já'chajca'aj. A'tzúj a'tyéevi'ca'j pu i Dios hue'rájto' a'ájna a Egipto, a'íjci jime' i ti néijmi'i jin putyí'uurej.

18 A'íi pu hua' jime' huatyéeviicue'rej huá'puatyej nyinyi'ra'aj a'ájna jo'tij quee já'tyí'tij.

19 Ajta arahua'puaquej pu hua'antypua'rij i tye'ityee i maj a'áa jo'cháatima'caa i séej chuéj japua, ti a'yan tyaja'rájtyapua'j tijn Canaán, ti'ij ij huo'tapuejve a'íjci i chuéj a'íjma i tahuásimua'ci'ij.

20 A'yaa pu á'tyeej a'chu muáacuaj anxityej, japan huá'puatyej japanu tamuáamuata' nyinyi'ra'aj. Ajta je'en Dios huo'ta' i juyójmua' ti tyihuo'ta'íjtye'en juéesij jime', a'yaa mu tyityaajú'ca'aj 'asta na'aj quee huaséjre a'ájna i Samuel i ti Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

21 Aj mu mij jaatáhuaviiri' ti síj tye'entyájrutyey ti'ij va'cán jin tyu'ta'íjtaj, ti'quij i Dios a'yan tyu'tá' ti síj tyu'tyáhuu'ire'en huá'puatyej nyinyi'ra'aj jime', a'íi pu a'ín pué'eenye'ej a'ájna i Saúl ti yójra' pué'eenye'ej a'íjci i Quis, i ti hua' jitze ajtyáma'cantaca'aj a'íjma i maj Benjamín jitze eeráanyej.

22 A'tzúj a'tyéevi'ca'j ti'quij té'ej i Dios jáa'ri'ri' i ti jin tyihua'íjtya'ca'aj a'ájna i Saúl, ajta a'íj huatá' i David ti'ij tyihuo'ta'íjtye'en, ti'ij a'yan tyu'taxájtaca' i Dios tijn: “Nyáaj nu ja'antyíhuoj a'íjci i David, i ti yójra' pué'een a'íjci i Saúl, tyámua' pu tyiná'astijre', néijmi'i pu a'yan tyí'uurej je'ej nyaj tyá'xie've'.”

23 Síj ti a'íj jitze eeráma'can i David, a'íi pu a'ín pué'een i Jesús, i ti Dios uyo'ta'ítyaca' ti'ij hua' japua huatányuunij a'íjma i maj Israel huacháatimee, a'yaa pu tya'rá'astej i Dios i ti jin atóoraj.

24 Tì'ij quee xu uve'nyáava'ca'j a'ájna i Jesús, pu'ríj i Juan huá'ixaatya'ca'aj néijmi'caa a'íjma i maj Israel jo'cháatimee, a'yaa pu tyihua'íxaatya'ca'aj ti a'yan tyúuxie've' maj seequéj tyú'mua'tyij jutzájta', majta huái'huaj.

25 Ajta ti'ij arí a'ájna atyojo're'nyesima'aj i xicáara' ti jitzán mu'i'nyij i Juan, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin: "Canu nyáaj a'ín pué'een i siaj jacho've', síj pu óoche' yaja've'mej, a'íjci jimi capu nyéetzij nyetyéviijtye' nyaj tyi'tíj jin jaatyáhuüre'en."

26 'Nye'ihuáamua' mu siaj Abraham jitze eeráanye, siajta mua'aj mu siaj séej chuéj japua já'ma'can, mu siaj já'tyese' i Dios, a'íjna i nyúucarij i ti tyi'tyáhuiri'rii ityájma pu jitze huatama'can.

27 A'íimaj i maj Jerusalén já'chajca'aj, majta i maj tyihuá'ijtya'ca'aj, camu jaamua'aj a'tíj ti pué'eenye'ej a'íjna i Jesús, camu majta yo'itéej muá'raa i nyúucarij i maj jo'yú'xaca' a'íimaj i maj tyi'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, ti'ijta atyojo're'nyej a'ájna xicáara' i maj jitzán juso'pii, a'í mu a'yan tya'rá'astej a'íjci i nyúucarij mati'ij jitzán tyo'ojpuá'rij a'íjci i Jesús.

28 Camu je'ej ja'tyoova'aj tyi'tíj maj jitzán ujpuá'ritye'en mej mij jaajé'caj, mati'ij mij jaatáhuaviiri' a'íjci i Piláato ti a'ín jaata'íjta maj jaajé'caj.

29 Mati'ij néijmi'i jin a'yan huaríj je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj a'íjci i jitze yu'xarij, aj mu mij ja'ajtajá i cúruuj jitze, mati'ij mij jaatyá'avaataca'aj.

30 Ajta i Dios pu jaatájuurityej.

31 A'chu pua'an xicáj, Jesús pu huatóosejrataca' a'íjma jimi i maj jamuán huacíj ti'ij a'áa ja'rájraa a'ájna a Galileea, ti'ij ij a'áa ja'rá'aj a Jerusalén, ajta ijíj a'í mu a'ín pué'een i maj tyihuá'ixaatye' i tyeítये a'íjci jitze ma'can i Jesús.

32 'Tyajta ityáj, a'yaa tu tyajá'mua'ixaatye' a'íjci i nyúucarij ti naa huánamuajrii, a'íjna i ti jin Dios atóoraj a'íjma jimi i tahuásimua'ci'ij.

33 Pu'rij ityájma a'yan tyita'rá'astijre, i tyaj hua' jitze eeráma'can, a'íj pu jin aróo'astej ti'ij jaatájuurij a'íjci i Jesús, a'yájna ti'ij tyé'yu'si' i chuúicarij jitze ti hua'puaj tijin: "Muáaj paj nyiyóoj pué'een, ijíj nu'rij nyáaj muatáataj."

34 Pu'rij i Dios a'yan tyaataxájtaca' ti jaatájuuritye'sij ti'ij quee huatyéjpetyej i tyévira', a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj tijin: "A'yaa nu ji're'can jime' tya'ránya'astesij je'ej nyaj nyeríj tyi'tíj tya'táratziiri' a'íjci i David."

35 A'íj pu jin ajta a'yan tyá'xaj séej jitze i chuúicarij tijin: "Capáj tyu'tá'sij ti huatyéjpetyej i tyévira' a'íjci i ti muahüire', i ti ajta quee tyi'tíj jin á'itzeere' a jimi."

36 A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'í pu i David huo'tyáhuüi i ju'tyétyeristryamua' je'ej ti i Dios tyaata'íjtya'ca'aj, a'tzúj a'tyéevi'caj ti'quij huamu', mati'ij mij ja'vá'naj a'íjma jamuán i huásimua'ci'ij, ajta je'en huatyépetyaca' i tyévira'.

37 Ajta a'íjna i tyévira' i Dios ti jaatájuurityej, capu huatyépetyaca'.

38 A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' nye'ihuáamua', siaj jáamua'reej ti a'íjna i Dios tyajamuaatú'uunyi'raj a'íjci jime' ti Jesús huamu' ja'mua jime'.

39 A'íj pu jin tyihuo'tú'uunyi'raj néijmi'caa i maj tyá'antzaahuatye'sij, ajta i yu'xarij Moisés ti jo'yú'xaca', capu a'náj tyi'tíj jin tyajamuaatu'uunyi'rajche'.

40 Tyámua' xu'uj mua'aj ti'ij quee a'yan tyaja'mua'uurej je'ej maj tyo'yú'xaca' a'íimaj i maj tyi'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can.

41 A'yaa mu tjiin:

Cási' mu siaj já'xaahuaaj,
xu'huóomua'tzij i jutzájta', siajta yo'huá'xij,
ji'nye ijíj ti yaa jooméj,
tyi'tj nu jin a'yan tyí'uurej i siaj quee
ja'antzaahuatye'sij, tipua'aj a'tj já'mua'ixaatya'aj.

42 Mati'ij iiráacij u tyeyúuj tzajta', a'ijna i Pablo majta i maj jamuán
huajú'ca'aj, aj mu mij séecan huo'táhuaviiri' mej mij majtáhua'aj
tyihuó'mua'tyej séej jitze i xicáj maj jitzán juso'pii.

43 Ti'ij antyipua'riaj i maj huóosi u tyeyúuj tzajta', jéehua mu i
tyeítsee i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta séecan i maj jaataxié'vej
i huá'yi'raj, a'íi mu hua' jamuán jó'ju' a'ijci Pablo ajta i Bernabé.
A'íi mu mij tyámua' tyihuó'ixaaj, mej mij a'yan tyityaajú'caj je'ej ti
tyi'huóoxie've', a'ijci jime' i Dios ti huo'xie'vej.

44 Ti'ij ajtáhua'aj tya'rá'aj a'ájna xicáara' jitze maj jitzán juso'pii,
néijmi'i mu tin tyúusi i maj a'áa huacháatimee, mej mij jáanamuaaj i
nyúucaria'ra' i tavástara'.

45 Mati'ij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can huo'séj maj
jéehua tyúusi i tyeítsee, tyámua' mu tyihuá'anchueerej, aj mu
mij huatyóohuij maj a'yan tyu'xáj tiquee a'yan tyi'ja'yájna je'ej ti
tyi'xajtaca'aj a'ijna i Pablo, majta je'ej pua'aj tyé'jeevaca'aj.

46 Mati'ij mij ca'nyíjra'aj huatóoa' a'ájna i Pablo, ajta i Bernabé, aj
mu mij a'yan tyihuo'té'exaaaj tjiin:

—A'yaa pu tyi'taci'puaj tyaj anaquéej mua'ajmaj ja-
muaaté'exaatye'en mu siaj Israel jitze ajtyáma'can a'ájna i
nyúucaria'ra' i Dios. Siajta mua'aj caxu jaataxié'vej, caxu siajta
tyá'tzaahuatye' siaj júurij xá'ra'nyij i Dios jimi jusén jime', a'íj tu tyij
jin a'íjma jimi ujo'ju'uj tá'ju'un i maj quee Israel jitze ajtyáma'can.

47 Ji'nye a'yaa pu tyitaata'íj i tavástara' tjiin:

Nyáaj nu jamua'antyíhuoo mu siaj Israel jitze ajtyáma'can,
siata'aj huó'ixaatye'en i maj quee Israel jitze ajtyáma'can,
mata'aj mij jáamua'reej a'íimaj i nyúucarij i nyaj jin hue'rátoosij,
néijmi'que' íyan i cháanacaj japua.

48 Mati'ij jáanamuaajri' i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, naa
mu tyityaatóotyamua'vej, mati'ij mij huatyóohuij maj a'yan tyu'taxáj
tjiin naa pu huánamuaajrii i nyúucaria'ra' i tavástara', aj mu mij
néijmi'i tyá'antzaahuaj i Dios ti arí hua'antyíhuoca'aj mej mij júurij
muá'ra'nyij jusén jime'.

49 A'íj mu jin jaaxájtaca' i nyúucaria'ra' i tavástara' néijmi'que' a'áa
ti huaca'aj.

50 Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu
tyu'xájtaca' séecan jamuán i úucaa i maj naa tyi'tyetyeítyee, majta
tzáahuatyi'ra'aj hua' jimi tyi'cha'ij, majta a'íimaj i tyétyacaa i maj
jéehua tyi'tj jin juxié'va'ca'aj a'ájna a chájta', ca'nyíjra'aj mu huo'ta'
mej mij je'ej pua'aj huó'uurej a'ijci i Pablo, majta i Bernabé, mej mij
hue'rá'ityej jo'maj jo'cháatíma'caa.

51 Mati'ij mij a'íimaj jaatacá'tzij i juca'quéj ti'ij cáaxij i chuéj, mej
mij a'íimaj i tyeítsee jáamua'reej maj ootyá'itzee i Dios jimi, aj mu mij
jo'cáj, a'ájna a'chájta' a ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tjiin Iconio.

⁵² Majta a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', naa mu tyúutyamua'va'ca'aj, ajta a'íin jéehua hua' jitze séjria'ca'aj i júuricama'ra' i Dios.

14

Mati'ij a'áa tyihuojo'mua'aj a'ájna a Iconio a'ájna i Pablo ajta i Bernabé

¹ Mati'ij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Iconio, a'ájna i Pablo, ajta i Bernabé, aj mu mij utyájruij i hua' tyejúuj tzajta' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, mati'ij mij tzaahuaty'i'ra'aj jin tyihuo'mua'aj a'íjma i tyeítyee, a'íj mu jin jéehua tyá'antzaahuaj a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can.

² Majta séecan i maj quee tyá'tzaahuatya'ca'aj, a'íi mu ca'nyíjra'aj huo'ta' a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, mej mij a'íimaj je'ej pua'aj huojo'namuajraj a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye'.

³ A'íj mu jin a'áa já'tyeej a'ájna i Pablo, ajta i Bernabé, a'íj mu jitze tyi'ca'nyáaj i tavástara' metyihuo'ixaaj, ajta i tavástara' a'yaa pu tyá'xa'pui'intaria'ca'aj je'ej maj a'íimaj tyi'xajtaca'aj, a'íjci jime' ti Dios hua'xie've', a'íj pu jin ca'nyíjra'aj huo'ta' mej mij a'yan huárinyij, majta jáamua'reej i tyeítyee yee i Dios mu jitze aróoca'nyej.

⁴ Majta i tyeítyee i maj a'áa já'chajca'aj a chájta', a'íi mu jé'ta' huacíj, séecan mu a'íjma jamuán i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta séecan a'íjma jamuán i Jesús maj jamuán huacíj.

⁵ Aj mu mij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'íi mu jaaxá'pui'intarej a'íjma jamuán i maj tyutyatyíj, mej mij huo'tyá'xi'in, majta huo'tyáto'sixi'in tyetyéj jime'.

⁶ Ajta a'ájna i Pablo ajta i Bernabé, mati'ij jáamua'reeri' aj mu mij huatóo'uj, a'áa mu ja'rá'aj a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Litra, ajta a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Derbe, a'áa pu jitzán ja'ajtyáma'can a'ájna a Licaonia, majta néijmi'que' a'áa ti hua'ca'aj,

⁷ jo'maj majta huaja'ixaatya'ca'aj i tyeítyee i nyúucaria'ra' i Dios.

Mati'ij jaatyáto'sixij a'íjci i Pablo a'ájna a Litra

⁸ A'áa pu síj jo'tyávaaca'aj a'ájna a Litra, tyéviq tiquee ráyi'vaaca'aj. Capu huáyi'caa, ji'nye a'yaa pu éenye'ej huanie'huaca'. A'ájna i tyáati' a'áa pu jo'tácatyíi,

⁹ jatyanamuáarasima'aj je'ej ti tyi'xajtaca'aj a'ájna i Pablo, ti'quij i Pablo jaaséj ti jéehua tyá'tzaahuatya'ca'aj ti'ij huarúj.

¹⁰ Aj pu'ij a'yan tyaatajé ca'nyíin jime' tíjin:

—Huatyéjchaxij, tyámua' naa.

Ti'quij a'íin ájtzunaca', ajta je'en huatyóochej ti rájra'nyij.

¹¹ Mati'ij jaaséj je'ej ti tyi'tíj huáruuj i Pablo, aj mu mij huatyéjiihuajra i tyeítyee junyúucaa jime' i maj jin tyi'xaj a'ájna Licaonia, a'yaa mu tíjin:

—Dioosij mu yava'cáanyej, a'yaa muaasé'rihua'aj mati'ij tyétyacaa mej mij yahuatáséjre'en tajimí.

¹² A'yaa mu tyu'taxájtaca' tíjin, a'mújna mu Bernabé, a'íi pu a'ájna pu'éen i dios tyaj a'yan jatamuá'muaj tíjin, Júpiter, ajta a'mújna mu Pablo, a'íi pu a'íin pu'éen a'ájna i Mercurio, a'yaa mu jaatamua'aj a'íjci i Pablo, ji'nye a'íi pu tyi'xajtaca'aj.

13 A'ájna i puaaríj tì jìn tyí'huiire' i tyeyúuj tzajta', Júpiter tì ántyapuaj a'áa tì jo'tyávaaca'aj jo'tij jo'tyárutyi'ij a chájta', a'íi pu túuru'uj ajootoj, ajta i xúuxu'uj tì to'tyátutzijhua, majta i tyeítsee, a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj tyihuo'támu'vejrite'en.

14 Mati'ij jáamua'reeri' a'ájna i Pablo, ajta i Bernabé, aj mu mij tya'cásujtza'naj i tyúucaanaa, mati'ij mij áan jo'tyájrurij i tyeítsee tzajta' mua'antyijíhuaj,

15 a'yaa mu tijn:

—Mua'aj tyétyacaa, ¿ji'nye sij tásij a'yan tyí'tyaricij? Ityáj tu tyajta tyétyacaa pu'é'een, yaa siati'ij mua'aj. A'yaa tu een jime' mujo'vá'ju'un tyata'aj jamuaaté'exaatye'en siaj sij jaatapuá'citaj a'íjci i tíquee tyi'tíj huiire', siajta ja'antzaahuatye'en i Dios tì júurij, i tì jaatyátaahuaca' i tajapuá, ajta i cháanacaj, ajta i jájtyij, ajta néijmi'i tì'ij na'aj pua'máj tyí'sejre'.

16 A'náj imuáj pu a'yan tyu'ríj, Dios pu tyu'tá' maj i tyeítsee a'yan rijcaj je'ej maj a'íimaj tyá'xie'va'ca'aj.

17 Capu a'náj quee a'yan rijcaj je'ej tì tyúuxie've', a'íjci jime' i tì tyámua' ricij, ji'nye a'íi pu uhuaja'ta'ityacaa i víityee, ajta tì tyámua' tyú'ciirej, ajta tyajamuaatá'sij i siaj jáacua'nyij, siata'aj naa tyuutyámua've'ej.

18 Tyij majta merij a'yan tyihuo'té'exaatya'ca'aj, tyámua' pu tyihuo'tatyési'huaríj maj huo'tá'ijmuejra mej mij quee i tyeítsee tyihuo'támu'vejrite'en.

19 Aj mu mij séecan ará'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj a'áa ja'ráacij a Antoquíia, majta a Iconio, mati'ij mij a'yan tyihuo'té'exaaj i tyeítsee tì je'ej pua'aj tyí'tyevij i Pablo. Aj mu mij i tyeítsee jaatyáto'sij tyetyéj jime' a'íjci i Pablo, a'yaa mu tyí'mua'ajcaa tijn pu'ríj huamuí', mati'ij mij ji'rasa'riéechajraa ajéjre' i chájta'naj jitze.

20 Ajta mati'ij a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' tyúusiij, a'íi mu mij eetyahuíistiraj a'íjci jimi i Pablo, aj pu'ij ájchej, ajtáhua'aj ujo'tyájrurij u chájta', yaa ariá'pua'aj pu jó'raa a'íjci jamuán i Bernabé, a'áa mu jó'ju' a Derbe.

21 Mati'ij huo'ixáatya'aj i nyúucarij i Dios tì jìn hue'rátosij, a'ájna a Derbe, jo'maj jéehua huojo'mue'tij i tyeítsee maj tyá'antzaahuaj, aj mu mij támij huariá'cij a'ájna a Listra, majta a'ájna a Iconio, majta a Antoquíia.

22 A'yájna yatij huaca'aj jéehua mu ca'nyíjra'aj huo'ta' a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', a'yaa mu tyihuó'ixaaj mej mij a'yan tyityaajjú'caj je'ej tì tyúuxie've', majta mu a'yan tyihuo'té'exaaj tì ajta juxie've' maj jaapuéjtzitarej mej mij ujo'tyájrutyey jo'tij Dios tyejé'ijtaj.

23 Majta mu huásij antyíhuo mej mij tyu'tyáhuire'en hua' tyeyúuj tzajta', mati'ij mij huatyéenyuj i Dios jimi, majta huoo'ítzi'va'aj, aj mu mij jitzán huo'tyájto a'íjci i tavástara' i maj jitzán tyá'antzaahuaj.

I Pablo ajta i Bernabé, majtáhua'aj mu ujó'ju' a Antoquíia Siria tì jitze ajtyáma'can

24 Mati'ij mu jó'ju' a'ájna a Pisidia, a'áa mu mij ja'rá'aj séej chuéj japua tì a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Panfilia.

²⁵ Matí'ij huo'ixáatya'aj i nyúucaria'ra' i Dios, a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Perge, aj mu mij támij jo'cáj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Atalía.

²⁶ A'áa mu báarcuj jitze atyáacij, matí'ij a'áa jó'ju' séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Antoquía, a'ájna chájta' jo'maj yo'táhuaviiraca'aj ti i Dios huó'cha'ín, mej mij a'yan tyu'muárie'en je'ej maj merij tye'entyici'ij.

²⁷ Matí'ij a'áa ja'rá'aj a Antoquía, aj mu mij hua'ajsii i maj tyejúuj tzajta' jusi'rihua'aj, néijmi'i mu huo'té'exaa je'ej ti i Dios tyu'muáriej a'íjma jimi, je'ej ti ajta i tavástara' tyihuo'tá' a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can mej mij majta a'íimaj tyá'antzaahuatye'en.

²⁸ I Pablo ajta i Bernabé, a'áa mu á'tyeej hua' jamuán i maj tyá'tzaahuatye'.

15

Matí'ij a'áa ja'tyúusii a Jerusalén

¹ A'áa mu a'náj séecan ja'rá'aj a'ájna a Antoquía, Judea maj ja'ráacij, matí'ij mij huatyóohuij maj a'yan tyihuó'mua'tyeej i ju'ihuáamua', tiquee je'ej tyí'rij ti Dios tyihuo'tú'uunyi' tìpua'aj mequee ja'antysisjchej i junavíj, a'yájna ti'ij tyeetyájtoo i Moisés.

² A'íjna i Pablo, ajta i Bernabé, tyámua' mu tyihuó'ixaaj tzáahuatyi'ra'aj jime', matí'ij mij a'íjma antyihuo a'íjci i Pablo majta i Bernabé, majtáhua'aj séecan, mej mij a'áa jó'ju' a Jerusalén, majta je'en jaaxá'pui'intare'en a'íjma jamuán i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta i huásij i maj jusi'rii u tyejúuj tzajta' a Jerusalén.

³ Matí'ij a'áa ja'ráacij a Antoquía, a'áa mu je're'nyej a Fenicia, majta a'ájna a Samaaria, majta huo'té'exaa maj majta a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can tyá'antzaahuaj i Dios jimi. Aj mu mij huatóotyamua'vej a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' matí'ij huó'namuajri' je'ej maj tyí'xajtaca'aj.

⁴ Matí'ij a'áa ja'rá'aj a Jerusalén a'íjna i Pablo ajta i Bernabé, tyámua' mu tyihuo'tyéeeje a'íimaj i maj jusi'rii u tyejúuj tzajta', majta i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta i huásij. Matí'ij mij néijmi'i huo'té'exaa je'ej ti i Dios tyámua' tyú'ruuj hua' jimi i séecan i tyeítjee.

⁵ Majta séecan a'íimaj i fariseos i maj majta tyá'tzaahuatye', a'íi mu ájhuiixij, matí'ij mij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—Juxie've' maj ja'antysiichixi'ín i junavíj a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' i maj séej chuéj japua já'ma'can, miche' ja'rá'astej néijmi'i je'ej ti tyu'ta'íjtaca' a'íjna i Moisés.

⁶ Aj mu mij tyúusii a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta i huásij, mej mij tyi'huó'ixaatye'en a'íjci jime'.

⁷ Matí'ij a'tzúj a'tyéevi'ij maj tyí'xaj, aj pu'ij i Pedro ájchej, ti'quii a'yan tyihuo'té'exaa jijn:

—Nye'ihuáamua', mua'aj xu seríj jamua'reej a'náj ti imuáj i Dios na'antýihuoj nyéetzij, nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucarij ti jin Dios tyihuo'tú'uunyi' i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, mej mij a'íimaj tyá'antzaahuatye'en.

⁸ Ajta i Dios, i ti jú'mua'ree je'ej ti a'táj tyí'mua'tzej i jutzájta', a'í pu taataséjra ti huo'taxié'vej, ji'nye a'yaa pu cha'tána'aj tyihuo'tá' a'íjna i ju júuricamej ti'ij huatyá'itzeere'en a'íjma tzajta' ti'ij ajta ityájma tyitaatá'.

⁹ A'íjci jimi i Dios, néijmi'i tu taxa'aj tyana'aj een, ji'nye a'yaa pu cha'tána'aj tyámua' tyihuó'ruuj mati'ij jimí tyá'antzaahuaj.

¹⁰ A'íj pu jin, ¿ji'nye een jime' a'yan setyá'xaj i Dios a'íjci jime' siaj tyihua'íjtye' a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' yi'ráj jime' i maj quee ja'viihue'raca'aj i tahuásimua'ci'ij, tyajta ityáj?

¹¹ Ajta a'yájna, a'yaa tu tyá'tzaahuatye' tyaj quee tyu'nájchitaca', a'íjci jime' ti tavástara' tajapua' huatanyúj, a'yaa pu cha'tána'aj hua' japua tyu'tányuusij a'íjma.

¹² Aj mu mij néijmi'i huatyápua'riaca' i maj tyí'xajtaca'aj, mati'ij mij huó'namuajri' je'ej maj tyihua'íxaatya'ca'aj a'íjna i Pablo, ajta i Bernabé. Néijmi'i mu huo'té'exaa je'ej ti i Dios tyihuo'tá' mej mij tyi'táj huo'taséjratye'en i maj jin tyámua' tyo'taséj, a'ímaj i maj séej chuéj japua já'ma'can.

¹³ Mati'ij ja'antyipua'rij i maj tyí'xajtaca'aj, aj pu'ij Santiago a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Nye'ihuámua', sianáanamuajri'.

¹⁴ Simón pu taaté'exaa ti i Dios huo'tyáhuüi a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, séecan i tyeítyee tzajta' mej mij majta tyámua' tyaatá'an.

¹⁵ Je'ej maj tyí'xaj a'ímaj, a'yaa mu cha'taj mana'aj ará'tyeej tyo'yú'xaca' i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze,

¹⁶ a'yan tijin:

Ti'ij antyúuci'tyij, aj nu xaa nyij nyáaj uvé'nyesij.

A'íjna i chi'ra'an i David, i ti arí á'vej, nyáaj nu nyajtáhua'aj já'ajca'nyej.

Nyáaj nu ja'antýitaahuaj jájcuan a'íjci jitze i ti ooj ajá'ajnyee.

¹⁷ Mata'aj mij séecan jáahuoonij i tavástara', a'íjma jamuán i tyeítyee i maj séej chuéj japua já'ma'can, i maj meríj nyejitzé pu huatóomua'aj.

¹⁸ I tavástara' pu jájcua'aj imuáj tyu'tá' maj a'íjci tyú'mua'tyij, ajta ará'tyeej ti tyu'tá' i junyúuca.

¹⁹ 'A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'íxaatye' tyaj quee tyihua'antýiú'nyi'ra'an a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can i maj majta ja'antzaahuatye'sij i Dios.

²⁰ Jéetze' pu tyí'huüre' tyaj tyihuo'ta'ityi're'en yu'xarij jitze, tyej tyij a'yan tyihuo'té'exaatye'en maj quee tyí'cua'caj i maj tyu'támu'vejritaca' hua' jimi i hua' diosij, majta quee juxana'ciria'aj úuca jamuán, majta i úuca quee juxana'ciria'aj i tyétyacaa jamuán, majta quee jacua'caa hue'ria'ra' tyi'táj maj jaatyácue'mi'in, ajta maj quee jacua'caa i xúuria'ra'.

²¹ Ji'nye mati'ij mana'aj tyityeetyóohuij jo'maj jo'cháatimee, tyeítyee mu séejre' maj huá'íxaatye' je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i Moisés, i maj hua' tyeyúuj tzajta' já'ji'vii ti'ijta atyojo're'nyej a'ájna xicáara' maj jitzán juso'pii.

I yu'xarij maj huo'ta'ityi'ri' a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can

²² A'íjma i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta i huásij, majta néijmi'i i maj jusi'rii u tyeyúuj tzajta', a'íi mu jo'xá'pui'intarej maj séecan antyíhuoonyij, mej mij huo'ta'ityej a Antoquía, a'íjma jamuán i Pablo, ajta i Bernabé. A'íj mu antyíhuo i Judas ti ajta a'yan antyapuaaj tijin Barsabás, majta a'íjci i Silas, a'íi mu a'íin pu'éen i tyétyacaa maj jéehua juxie've' hua' tzajta' i maj tyá'tzaahuatye'.

²³ A'íjma mu jimi jaata'ityaca' i yu'xarij ti a'yan tyá'xaj tijin:

"Itýáj i tyaj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta i huásij i tyaj tasi'rii i tyeyúuj tzajta', yaa tu já'muatyojtye' mu siaj tyá'tzaahuatye', siajta séej chuéj japua jo'cháatimee a'ájna Antoquía, siajta a'ájna Siria, ajta a'ájna a Cilicia.

²⁴ Tu'ríj jáamua'reeri' maj séecan iye'ej jo'cáj tyaj quee itýáj huo'ta'ityaca', a'íi mu mij tyajamua'antýiú'nyi' a'íjci jime' je'ej maj tyajá'mua'ixaatye', a'íj xu sij jin quee che' je'ej jájtyoovej.

²⁵ Ji'nye néijmi'i tu'ríj a'yan tyo'xá'pui'intarej tyaj séecan antyíhuoonyij itýájma maj jitze ajtyáma'can, tyata'aj tyij huo'ta'ityej ja'mua jimi, a'íjma jamuán i Pablo, ajta i Bernabé,

²⁶ A'íjma mu meríj a'yan tyityatóomua'aj maj huá'cui'nyij a'íjci jimi i tavástara' i Jesús ti ajta Ciriistu' pu'éen.

²⁷ A'íj tu jin huo'ta'ityaca' a'íjci i Judas, tyajta i Silas, a'íi mu jamuaaté'exaatye'sij néijmi'i je'ej tyaj tyeríj tyaaxá'pui'intarej.

²⁸ A'yaa pu tyámua' naa tya'rá'najchaca' a'íjci i júuricama'ra' i Dios, ajta itýájma, tyaj quee jéehua tyi'táj jin tyajá'mua'ijcatye'ej, sulu a'íj tu'uj i ti jéetze' juxie've'.

²⁹ Siaj quee jacua'caa i ya'muáatyee hue'ra' i maj hua' mu'vejritacaa i judioosij jimi, caxu siajta jacua'caj hue'ria'ra' i tyi'táj ti huatyácue'mi'nyi'huaca' nusu i xúuria'ra', caxu siajta juxana'círria'aj úucaaj jamuán, majta i úucaaj quee majta juxana'círria'aj i tyétyacaa jamuán. Tipua'aj a'yan xáarinyij a'íjci jime' je'ej tyaj tyajá'mua'ixaatye', tyámua' xu tyityeetyá'itzeere'sij i Dios jimi. A'yaa tu tyaja'muatyojtzi're'."

³⁰ Matí'ij a'íjma huo'tatyóotyaj, aj mu mij jo'cáj a'ájna a Antoquía, aj mu mij hua'ajsií néijmi'caa i maj tyá'tzaahuatye', matí'ij mij huotapíj i yu'xarij.

³¹ Matí'ij a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' jo'jijvej i yu'xarij, tyámua' mu naa tyityaatóotyamua'vej, ji'nye jéehua pu ca'nyíjra'aj huo'ta'.

³² Ajta a'ájna i Judas, ajta i Silas, i maj majta tyihuá'ixa'tyahua'aj i Dios jitze ma'can, a'íi mu jéehua ca'nyíjra'aj huo'ta' i ju'ihuáamua' a'íjci jime' i maj tyihuo'té'exaaaj.

³³ Matí'ij a'tzúj a'áa a'tyéevi'ij, aj mu mij i maj tyá'tzaahuatye' tyámua' naa tyihuo'tatyóotyey mej mij juxáahuaj jó'ciinyej, mata'aj mij majtáhua'aj a'áa ja'rá'astij a'íjma jimi i maj uhuojo'ta'ityaca'.

³⁴ Ajta a'íjci i Silas, a'yaa pu tya'rá'najchaca' ti a'áa jo'tyá'itzeere'en.

³⁵ Ajta a'ájna i Pablo, ajta i Bernabé, a'íi mu Antoquía jo'tyá'itzee, majta séecan jamuán, móoche' mu tyihuá'mua'tyajca'aj, majta huá'ixaatya'ca'aj i tavástara' nyuucaaaj.

Tí'ij i Pablo ajtáaraa a'íjci jimi i Bernabé

³⁶ A'tzúj a'tyéevi'caj, aj pu'ij i Pablo a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Bernabé tijin:

—Tyooj tyajtáhua'aj huojova'muáaren i ta'ihuáamua' i maj a'áa jo'cháatimee néijmi'que' jo'tyaj tyerij huojó'ixaa i nyúucaria'ra' i tavástara', tyata'aj jáamua'reej je'ej ti tyihuá'huüre'.

³⁷ Ajta a'íjna i Bernabé, a'íj pu vi'tímu'caj i Juan, i maj majta a'yan jatamuá'muaj tijin Marcos.

³⁸ Ajta a'íjci i Pablo capu ja'ránajchaca' ti já'anvi'tij, ji'nye i Marcos pu a'áa huojóohua'xijca'aj a'ájna a Panfilia, capu che' hua' jamuán tyihuá'mua'tyajca'aj.

³⁹ A'íj mu jin quee tyámua' tyo'xá'pui'intarej, mati'ij mij juxáxui'ij jo'cixij, ajta a'íjna i Bernabé, a'íj pu jo'vi'tij i Marcos, báarcuj jitze mu jo'cáj a'ájna a Chipre.

⁴⁰ Ajta a'íjna i Pablo, a'íj pu huatajé i Silas ti'ij jamuán jó'me'en, majta a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', a'íi mu jaatáhuaviiri' i tavástara' ti'ij huó'cha'íin a'íjma i maj hua'puaj, mati'ij mij jo'cáj.

⁴¹ A'áa mu huatyéenej a'ájna a Siria, majta a'ájna a Cilia, ca'nyíjra'aj mu hua'tá'caria'aj i hua' tyeyúuj tzajta' i maj tyá'tzaahuatye'.

16

Ti'ij Timoteo hua' jamuán ujó'mej a'íjma i Pablo ajta i Silas

¹ A'íjna i Pablo, ajta i Silas, a'áa mu jo're'nyej a Derbe, majta a'ájna a Listra, a'áa mu séej jo'tyoo ti tyá'tzaahuatye', ti a'yan ántyapuaj tijin Timoteo, ajta i náanajra' Israel pu jitze ajtyáma'can, ajta i táatajra' griego pu pué'een.

² Tyámua' mu yó'mua'rajca'aj a'íjci i Timoteo a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' i Listra maj já'ma'can, majta i Iconio maj já'ma'can.

³ A'íjna i Pablo, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti i Timoteo ujó'me'en hua' jamuán, a'íj pu jin jaata'íjtaca' maj ja'antysisíjchej i navíira' mej mij quee je'ej tyá'mua'tziire'ej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, ji'nye néijmi'i mu jamua'reeriaca'aj ti griego pué'eenye'ej i táatajra' a'íjci i Timoteo.

⁴ Néijmi'que' jo'maj jo're'nyinyiica'aj ti'ij na'aj tye'chájta'najmee, a'áa mu huó'ixaa i tyeítjee je'ej maj tyaaxá'pui'intarej i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, majta i huásij i tyeyúuj tzajta' maj tyí'huüre' a Jerusalén.

⁵ A'íimaj i maj jusí'rihua'aj, a'íi mu ca'nyíjra'aj tooa'care'ej i maj jitzán tyá'tzaahuatye', a'íj mu jin támui'risima'aj i maj tyá'tzaahuatye'.

Pablo pu jimí huataséjre a'íjna i a'tíj Macedonia ti já'ma'can

⁶ Ajta i júuricama'ra' i Dios, capu huo'ta' maj huó'ixaatye'en i nyúucarij a'ájna a Asia, a'áa mu huatyéenej a Frigia majta a'ájna a Galacia,

⁷ a'áa mu véjri' tanyéj jo'tij ja'vá'asej síj i chuéj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Misia. A'yaa mu tyí'mua'ajcaa maj utyájrutyey a'ájna chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Bitinia, ajta capu huo'ta' i júuricama'ra' i Dios.

⁸ Mati'ij mij anticáj után jitze pujmua' a Bitinia, mati'ij mij a'áa je'cáanyej chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Troas.

⁹ Tíca' pu i Pablo tyi'táj huaséj, ti a'áa jo'tyávaaca'aj után jitze pujmua', a'táj ti séej chuéj japua já'ma'can ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Macedonia, jéehua pu jaatáhuaviiri' a'yan tijin: "Eetára' yu jitze pujmua' pata'aj taatáhuüre'en."

¹⁰ Tí'ij a'yan tyu'séeraaj a'ájna i Pablo, jiyet'zín tu tyámua' huátaruuj tyej tyij antáciiney a'ájna a Macedonia, jinye a'yaa tu tyá'mua'reeriaca'aj ti i Dios taatajé tyej tyij huo'té'exaatye'en i nyúucarij ti jin Dios hue'rátosij.

Mati'ij tyihuo'mua'aj a'ájna a Filipos

¹¹ A'ájna a Troas a'áa tu i báarcuj jitze atyáacij, tyati'ij tyij jo'cáj a'ájna a Samotracia jo'tij chuéj já'ajnyeej a jáata', yaa ariá'pua'aj tutyij ará'aj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Neápolis.

¹² Tyajta je'en a'áa jo'cáj, aj tu tyij a'áa ja'rá'aj séej i chájta'naj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Filipos. A'áa mu já'chajca'aj a'ímaj i maj Roma jitze ajtyáma'can, a'íi pu a'íin pu'éen i chájta'naj ti jéetze' juxie've' a'áa ti huataca'aj a Macedonia. A'áa tu á'tyeej a'chu pua'an xicáj.

¹³ A'náj mati'ij pua'aj juso'píhua'aj, aj tu tyij iirácij a jéjre' chájta', a'áa tu jo're'nyej véjri' játye', tyej tyij jáahuoonyij jo'tij jáa'riij tyaj huatyényuunyij i Dios jimi. A'áa tu oorá'saca', tyati'ij tyij huo'té'exaa i nyúucaria'ra' i Dios a'íijma i úucaa maj tyúusiiria'ca'aj.

¹⁴ Síij i íiti', a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Lidia, Tiatira pu já'ma'can a'ájna, cáanarij pu tyí'to'racaria'aj ti tyí'nacamuaa. A'íi pu ajta tyá'tzaahuatya'ca'aj i Dios jimi, aj pu'ij Dios jaatá' tí'ij tyámua' tyáanamuaaj je'ej ti tyí'xajta'ca'aj a'ájna i Pablo.

¹⁵ Aj pu'ij huái'huaca', majta néijmi'i i ihuáamua'mua', ajta a'yan tyitaatajé a'ájna i Lidia tijin:

—Típua'aj a'yan tyajamuá'miteeraste'ej i nyaj nyeríj ja'tzaahuatye' a'íjci i tavástara', siata'aj mujo'vá'ju'un nyaj jamuán jó'nyaj ja'chej.

Aj pu'ij ca'nyéjriij jime' taatajé.

¹⁶ Séej pu a'yan tyu'ríj, tyati'ij a'áa joojú'caj jo'tyaj tyiye'ixa'tyehua'aj i Dios, a'áa tu íjmue'estaj ja'antynájchaca' ti tyiyáaru' tzajta' séjria'ca'aj ti támua'rej. Séecan pu jimi ajtyávaaca'aj tí'ij jéehua túmii huo'mué'tiste'en.

¹⁷ Tí'quij a'ájna i íiti' taatavén, a'áa pu ja've'jijhuasima'aj tacújta' a'yan tijin:

—A'múumaj mu tyétyacaa mu jahuüre' i Dios i ti tajapúa já'sejre' a'yaa mu mij tyajá'mua'ixaatye' je'ej ti tyí'riij ti Dios tyajamuaatú'uunyi'.

¹⁸ Á'tyeej ti a'yan tyihuojó'vajran, 'asta na'aj quee i Pablo jatyúna'vej, aj pu'ij ooré'nyeriaca', tí'quij a'yan tyaatajé a'íjci i tyiyáaru' tijin:

—A'yaa nu tyí'mua'ijtye' a'íjci jitze ma'can i Círíustu' paj iirájra'nyij a'mújcij jitze mu íjmue'estaj.

Tí'ij a'yan tyaatajé, aj pu'ij iirájraa a'íjci i íitaj tzajta'.

¹⁹ Majta a'ímaj i maj tyé'íjtya'ca'aj i íjmue'estaj, mati'ij jáamua'reeri' tíquee che' je'ej tyí'riitaca'aj maj jaamué'tin i túmii a'íjci jimi, aj mu mij huo'vívi' a'íijma i Pablo majta i Silas. Mati'ij mij huojo'ví'táj a'íijma jimi i maj tyí'ijta a'ájna jo'táj ja'rájta'cuaj.

²⁰ Mati'ij mij a'yan tyihuo'té'exaaaj i juéesij tijin:

—A'íimaj i tyétyacaa, Israel maj jitze ajtyáma'can, jéehua mu hua'jaaxiejt'ye'ej iye'e'ej maj huacháatimee.

21 Yi'ráj mu tamua'ty'ej tiquee je'ej tyí'rij tyaj ja'antzaahuatye'en, na'ríij tyaj a'yan huárinyij ityáj i tyaj Roma jitze ajtyáma'can.

22 Matí'ij mij i tyeít'ye huo'tájaaxie'vi'ri' a'íjci i Pablo, majta i Silas, aj mu mij i juéesij tyu'ta'íjtaca' maj tyihua'cáa'ri'raxi'in i tyihua'caanaa, majta hue'riá'vaxi'in.

23 Matí'ij jéehua huo'tyaváaxi'ij, aj mu mij hue'tyáanaj, majta jaata'íj i ti tyí'cha'ij ti huó'cha'iin tyámua' naa.

24 Aj pu'ij a'íjna i maj tyéecha'iiraj, a'íi pu a'úun huojo'tyáito jo'tij quee já'i'rij maj iirá'ciinyej, ajta i huá'icaj, a'áan pu a'nárujtya'xij i táabla jitze.

25 A'tzáaj jé'ta' tíca', a'íjna i Pablo ajta i Silas, móoche' mu tyenyúusima'caj i Dios jimi, majta tyí'chuiicaca'aj, majta i séecan i maj nami'huaca'aj hua' jamuán, a'íi mu huá'namuajraca'aj,

26 tí'ij jiy'e'tzín jime' huatóoca'tzij i chu'éj, ajta i chi'ij jo'maj je'tyánami'huaca'aj, ca'nyíin pu huatóoca'tzij. Aj pu'ij tya'antácuunyixij jo'maj je'tyánami'huaca'aj, ajta tyí'ijtzaanyixij i cadéenaj i maj jin anají'qui'huajma'caaj i maj námi'.

27 Ajta a'íjna i ti tyí'cha'icaca'aj, tí'ij huájij, aj pu'ij jaaséej ti arí tya'antacúunyi'huajma'caj jo'tij tyeje'tyanámi'huajma'caa, tí'quij juchúun íjcutaca' tí'ij huóoje'caj, jí'nye a'yaa pu jaata'aj maj meríj iirácij i maj nami'huaca'aj.

28 Ajta i Pablo, a'yaa pu tyaatajé ca'nyíin jime' tijin:

—Capáj asíj je'ej ja'uurej, yú'tyaj tyooj néijmi'i iiráatyij.

29 Aj pu'ij tíej huáhuo i ti tyí'cha'icaca'aj, tí'quij huatéechisima'aj ujo'tyájrurij jo'maj já'nami'huaca'aj, aj pu'ij tyítunutaca' a'ájna véjri' jo'maj jo'tyú'uuca'aj a'íjna i Pablo, ajta i Silas.

30 Tí'quij hui'ráavi'tij, aj pu'ij a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Jí'nye náarinyij tí'ij Dios tyinaatú'uunyi'?

31 Matí'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Ántzaahuatye' i tavástara' a'íjci i Jesús, aj pu i Dios tyimuaatú'uunyi'raj, ajta a'íjma i maj ajamuán aja'chej.

32 Matí'ij mij jáa'ixaa i nyúucaria'ra' i tavástara' a'íjci i a'tíj, majta a'íjma i maj jamuán aja'chej.

33 A'áa pu'uj tána'aj a'tzáaj tíca' a'íjna i ti tyí'cha'icaca'aj, a'íi pu huo'jó'sij i maj tyí'puejtyi'huaca'aj, ajta je'en huái'huaca' a'íjna i ti tyí'cha'icaca'aj, majta i maj jamuán aja'chej.

34 Tí'ij ij huojo'ví'tij i juchéj, aj pu'ij tyihuo'cue'ej, ajta i maj jamuán aja'chej, jéehua mu huatóotyamua'vej a'íjci jime' maj ja'antzaahuaj i Dios.

35 Ii'ya' mu'uj a'íimaj i juéesij huo'ta'íj i xantáaru'uj, a'yaa mu tyaaté'exaa a'íjci ti tyí'cha'icaca'aj ti hue'rátóonyij a'íjci i Pablo ajta Silas.

36 Aj pu'ij a'íjna i ti tyí'cha'ij, a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pablo tijin:

—Manaata'íj i juéesij nyaj jamui'rátóonyij, pu'ríj siaj juxáahuaj jó'ciinyej.

37 Ajta a'íjna i Pablo, a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj a'íjma i maj tyí'cha'ij tijin:

—It'yájma, i tyaj romanos pu'é'een, a'íi mu jéjrista' taatyáavaxij tyeít'ye tzajta', majta quee xu tyi'tíj taa'íhuo'raj je'ej tyaj tyi'tíj

jín tyityo'tyá'ítzee, mati'ij mij te'tyáanaaj. ¿Nyi ijíj meri'ij támij jaxie've' maj tii'rátóonyij avíitziij jime'? Catu iiráaju', miche' a'íimaj yeve're'nyej mata'aj a'íimaj tii'rátóonyij.

³⁸ Mati'ij mij i xantáaru'uj a'yan tyihuo'té'exaaj a'íimaj i juéesij je'ej ti tyu'taxájtaca' a'íjna i Pablo, aj mu mij tyámua' tyu'tátziin a'íimaj i juéesij mati'ij jáamua'reeri' maj romanos jitze ajtyáma'cantaca'aj a'íjna i Pablo ajta i Silas.

³⁹ Mati'ij mij ujó'ju' a'íimaj i juéesij mej mij utyojo'túu'uunyi' hua' jimi i maj hua'puaj, aj mu mij hue'rájtoo, majta huo'ta'íj maj eeráciinyej a'ájna a chájta'.

⁴⁰ Majta a'íimaj i maj hua'puaj, a'íi mu iirácij jo'maj já'nami'huaca'aj, mati'ij mij a'áa jó'ju' Lidia ti ja'chej, mati'ij huo'séeraaj majta ca'nyíjra'aj huo'tá'aj i maj tyá'tzaahuatye', aj mu mij jo'cáj.

17

Mati'ij tyúunyo'si'ij a'ájna a Tesalónica

¹ Mati'ij mij jo'cáj, a'íjna i Pablo ajta i Silas, a'áa mu jo're'nyej chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Anfípolis, majta a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Apolonia, mati'ij mij a'áa ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Tesalónica, jo'tij hua' tyeyúuj já'sejre' a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can.

² Ajta a'íjna i Pablo a'yaa pu'uj tyu'méj je'ej ti tyeyi'tihua'aj ti tyihuó'mua'tyej, a'úu pu jo'tyájrapij hua' tyeyúuj tzejta', ti'ij a'yan atyojo're'nyej a'ájna xicáara' jitze mati'ij pua'aj juso'pii, huéicaj sáahuaj pu tyihuó'ixaaaj i yu'xarij jitze.

³ A'yaa pu tyihua'ixaatya'ca'aj ti a'yan tyúuxie've' ti jajpuéetzij já'ra'nyij a'íjna i ti Dios ja'antyíhuoj, ajta ti'ij huamuí', a'yaa pu ajta tyúuxie'va'ca'aj ti huatájuurej, a'yaa pu tyihua'ixaatya'ca'aj tíjin:

—A'íjna i Jesús, i nyaj já'mua'ixaatye' a'íi pu a'íin pué'een i Ciriístu'.

⁴ Séecan mu tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, aj mu mij huo'jaahua a'íjci i Pablo, majta i Silas. Jéehua mu majta tyá'antzaahuaj i maj griego pué'een i maj jana'michej i Dios, majta mue'tíj i úucaa i maj jéetze' juxie've'.

⁵ Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj quee tyá'tzaahuatya'ca'aj, a'íi mu huápu'i'ij huá'anchueerej, mati'ij mij séecan tyísi i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee i maj ámana'aj huaci'íj, mata'aj mij ca'nyíjra'aj huo'tá'an i tyeítyee mej mij huatanyínyu'caj. Aj mu mij a'áa jó'ju' jo'tij Jasón ja'chej, a'íj mu mij huáhuo i Pablo, majta i Silas, mej mij hui'rávi'tíj, majta tyu'tátuire'en i tyeítyee jimi.

⁶ Ajta mati'ij quee huo'tyoj a'íimaj i maj hua'puaj, a'íj mu mij jo'jáj i Jasón, majta séecan i maj tyá'tzaahuatye', a'íimaj mu jimi ahuojóotoj i maj tyityatatyíj a chájta', majta a'yan tyitye'entyijíihua tíjin:

—A'íimaj i tyétyacaa i maj tyi'jaaxiejtaj néijmi'que' i cháanacaj japua, a'íj mu jín meríj majta yará'aj,

⁷ ajta a'íjna i Jasón, tyámua' pu tyihuo'tyéjeje i juchéj, néijmi'i mu a'íimaj quee a'yan ricíj je'ej ti tyi'ijta i tajtúhuan, j'i'nye a'yaa mu tyí'xaj ti síij ajtáhua'aj tyí'ijta, a'tíj ti a'yan ántyapuaj tíjin Jesús.

⁸ Mati'ij a'íjma huánamuajri', je'ej mu pua'aj tyityo'tóomuajtyaca' i tyeítyee, majta i maj tyityatatyíj.

⁹ Aj pu'ij i Jasón, majta i séecan, túmii mu tyu'tá' a'íjma jimi i maj tyityatatyíj, aj mu mij huo'tátoo.

Mati'ij a'áa jo'tyú'uuca'aj a Berea a'íjna i Pablo ajta i Silas

¹⁰ Tíca' mu i maj tyá'tzaahuatye' huo'ta'ítyaca' a'íjci i Pablo majta i Silas, mej mij jiye'tzín jó'cñnyej a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Berea, mati'ij a'áa ja'rá'aj, aj mu mij a'úu jo'tyájrurij hua' tyeýúuj tzajta' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

¹¹ A'íimaj i maj Berea ja'chej, jéetze' mu tyámua' naa tyí'tyetyeítyeristaca'aj mequee a'íimaj i maj Tesalónica huacháatíma'caa, naa mu tyámua' tya'ancuriáa' i nyúucarij, a'náj tina'aj mu jahuooca'aj i yu'xarij jitze mej mij jáamua'reej tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan je'ej maj tyihuá'mua'tyajca'aj.

¹² A'íj mu jin mue'tíj tyá'antzaahuaj, majta mue'tíj i griego maj jitze ajtyáma'can, a'íi mu majta tyá'antzaahuaj i úucaaj maj jéehua juxie've', majta i tyétyacaa.

¹³ Majta i Israel maj jitze ajtyáma'can, Tesalónica maj já'chajca'aj, mati'ij jáamua'reeri' ti i Pablo huá'ixaatya'ca'aj i nyúucaria'ra' i Dios a'ájna a Berea, aj mu mij a'áa jó'ju', mati'ij mij huatyóohuij maj ca'nyíjra'aj huo'tá'an i tyeítyee mej mij hua'aj jaaxiejtye'en.

¹⁴ Majta a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', a'íi mu quee á'tyeej, je'en mu jaata'ítyaca' i Pablo tí'ij jó'ra'nyij a'ájna a ti ja'va'ástimee i jájtyij ti ve'éj, ajta a'íjna i Silas, ajta i Timoteo, a'áa mu jo'tyá'ítzee a'ájna a Berea.

¹⁵ Majta i maj Pablo jamuán huajú'ca'aj, a'íi mu jamuán ujó'ju' a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Atenas. Mati'ij támij huariá'cij, ajta i Pablo a'yaa pu tyihuo'táhuaviiri' maj a'yan tyaaté'exaatye'en a'íjci i Silas majta i Timoteo maj jiye'tzín uja'rá'cñnyej a'ájna a Atenas.

Tí'ij Pablo a'áa jo'tyávaaca'aj a Atenas

¹⁶ Tí'ij Pablo óoche' hua'cho'va'caj a'ájna a Atenas, jéehua pu tyinyú'caca' i jutzájta' a'íjna jime' ti huo'séj i hua' diosij i maj iiratyé'tya'ajma'caa néijmi'que' a chájta'.

¹⁷ A'íj pu jin i Pablo tyihuá'ixaatya'ca'aj hua' tyeýúuj tzajta' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta i séecan jamuán i Dios maj na'michej. A'náj tina'aj pu tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjma i maj a'áa jo'tyú'uuca'aj a'ájna jo'tij tyaja'tuíhuaj tá'yi'ij.

¹⁸ Séecan mu a'áa jo'tyú'uuca'aj i maj tyúumua'tyey i maj a'yan hua'tamuá'muaj tíjin epicúreos, majta séecan estoicos maj hua'tamuá'muaj, a'íi mu mij huatyóohuij maj tyu'xáj a'íjci jamuán i Pablo. Séecan mu mij a'yan tyi'xajta'aj tíjin:

—¿Ji'nye tyí'xaj mu ti jéehua tyí'tyáxajta'?

Majta séecan a'yan tíjin:

—Cuxáa tyí'ta'ixaatye' séej jime' i nyúucarij ti séej Dios jimi já'ma'can.

A'yaa mu tyí'xajta'aj, ji'nye Pablo pu tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjci jitze ma'can i Jesús, ajta je'ej maj tyityaatájuurij.

¹⁹ Mati'ij mij yo'ví'tij a'ájna jo'maj jóosi'rihua'aj a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Areópago, a'yaa mu tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Nyi je'ej tyí'rij tyaj jáamua'reej tyi'táj ti pué'een mu paj jájcuan tyí'tamua'tyej?

²⁰ Ji'nye petyí'ta'ixaaty'e tyi'táj jime' tyej quee yó'itej, tyá'xie've' tyaj jáamua'reej je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij.

²¹ Majta néijmi'i i maj Atenas já'ma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can i maj meríj a'áa jo'cháatima'caa a Atenas, a'íj mu namuajraca'aj majta tyuu'ixáaty'e'ej je'ej ti jájcuan tyi'táj ricij.

²² Aj pu'ij Pablo aje'ta' huatyéechaxij hua' tzajta' i maj aja'tyúusiiria'ca'aj a'ájna a Areópago, ti'quij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—Mua'aj Atenas sij já'ma'can, a'yaa nu tyaja'muasej sij jéehua huá'tzaahuaty'e' i judioosij tyámua'.

²³ Ji'nye nyati'ij majo'cha'canya'aj jo'siaj jóosi'rii, séej nu huaséj ti jitzán a'yan tyé'yu'si' tijn: “Tyámua' tu tya'tá'caa i Dios tyaj quee jamua'tyej.” A'íjci i sij quee jamua'tyej, tyámua' xu tya'tá'caa, a'íj nu nyij nyáj jamuaat'e'xaaty'e'ej.

²⁴ 'A'ájna i Dios i ti jaatyátaahuaca' i cháanacaj tyaj japuan séejre', ajta néijmi'i i ti íiyan tyí'sejre', a'íi pu a'íin pué'een i ti tyí'ijta néijmi'que' u tajapuá, ajta néijmi'que' i cháanacaj japua. Capu a'yun chej i Dios íiyu'uj tyeyúuj tzajta' i tyétyacaa maj jaatyátaahuaca'.

²⁵ Capu a'yan tyúuxie've' maj tyi'táj jin jahuiiria'aj, ji'nye a'íi pu néijmi'caa tatá'caa tyej tyij júurij tá'ra'nyij, ajta tatá'caa i áacaj tyej tyij ucayáatyi'can, ajta tyitatá'caa néijmi'i i ti tyitá'itziitye'.

²⁶ 'A'yaa pu i Dios jáaruuj maj séej mana'aj jitze eerányej i tyáataj néijmi'i i tyeítýee, mej mij néijmi'que' séjre'ej íiyan i cháanacaj japua. Ajta a'yan tyihuo'xá'pui'íntari'tzej a'chu maj á'tijti're'en, ajta jo'maj jo'cháatime'nyij.

²⁷ Siata'aj sij jáahuoonyij i Dios, sij jaatyoonyij, capu ajta muja' ímuáj já'sejre' ityájma jimi.

²⁸ A'yaa pu tyí'een, ji'nye a'íj tu jimi júurij i Dios, tyej tyij mahua'cí'ca'an, tyej tyij tyajta séjre'ej, mati'ij majta a'íimaj i maj tyí'chuicacaa mua'ajmaj jimi, i maj a'yan tyu'taxájtaca' tijn: “Itýáj tu tyajta i Dios jitze eeráma'can.”

²⁹ Ji'nye ityáj tu i Dios jitze eeráma'can, capu ij juxie've' tyaj a'yan tyí'mua'ajcaj ti Dios ooroj jin taavijhua, nusu i pláataj jime', nusu tyetyéj jime'. Capu a'yan een ti'ij tyi'táj i maj jaatyátaahuaca' i tyeítýee je'ej maj ye'ej tyéejtyoj i jumua'tziira'aj jime'.

³⁰ A'náj ímuáj capu i Dios huo'xíjtyej i tyeítýee maj quee jamua'reeriaca'aj je'ej ti tyúuxie'va'ca'aj, ajta ijíj pu a'íin huá'ijtye' néijmi'caa i tyeítýee maj tyá'antzaahuaty'e'en jimí i Dios.

³¹ Ji'nye i Dios pu'ríj jaataxájtaca' a'náj ti huá'xijtye'en néijmi'caa i tyeítýee, a'íi pu huá'xijtye'en a'ájna i a'táj i Dios ti arí ja'antyíhuoj, ajta arí huo'taséjra ti a'yan tyi'ja'yájna a'íjci jime' ti jaatájuurityej.

³² Mati'ij jáanamujri' maj huatájuurij i mui'chítýee, séecan mu jaatyáxaahuataca', majta séecan a'yan tijn:

—A'yaa tu tyá'xie've' paj pajtáhua'aj tyitáa'ixaaty'e'en a'íjci jime'.

³³ Aj pu'ij i Pablo iirájraa jo'maj jóosiiria'ca'aj.

³⁴ Séecan mu i tyeítýee jamuán ujó'ju', majta tyá'antzaahuaj. A'yaa pu síj ántyapuaaca'aj tijn Dionisio, i ti hua' jitze ajtyáma'cantaca'aj

a'ájna a Areópago, ajta sáij i íiti' ti a'yan ántyapuaaj tijin Dámaris, majtáhua'aj séecan i maj majta tyá'antzaahuaaj.

18

Ti'ij Pablo a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a Corinto

¹ Ti'quij té'ej i Pablo iirájraa a'ájna a Atenas, aj pu'ij a'áa ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Corinto.

² A'áa pu séej jo'tyoo ti Israel jitze ajtyáma'can ti a'yan ántyapuaaj tijin Aquila, a'áa pu já'ma'can chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Ponto. A'ájna i Aquila, ajta i íira'ra'an ti a'yan ántyapuaaj tijin Priscila, a'íi mu a'áa ja'ráacij a'ájna a Italia, j'i'nye a'yaa pu tyu'ta'íjtaca' a'ájna i Claudio i ti va'cán jin tyí'ijta i romanos jimi, maj iirá'ci'nyej néijmi'i i maj Israel jitze ajtyáma'can. Ajta a'ájna i Pablo, a'íi pu uhuojo'vá'muaariaca',

³ ajta a'yan cha'taj na'aj tyi'muarie'ca'aj ti'ij a'ájna i Aquila, ajta i Priscila. A'íj pu jin hua' jamuán ajo'tyá'ítzee, mej mij néijmi'i tyu'muarie'en.

⁴ Ajta a'náj tina'aj mati'ij pua'aj juso'píhua'aj, a'úu pu ja'tányinyiica'aj hua' tyeyúuj tzajta', jo'tij tyihuaaja'ixa'tyahua'aj ti'ij hua'antymue'tin a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta i maj séej chuéj japua já'ma'can.

⁵ Mati'ij ará'aj a'ájna i Silas ajta i Timoteo Macedonia maj ja'ráacij, Pablo pu huatyóochej ti a'náj tina'aj tyihuó'ixaatye'en i yu'xarij jitze, ajta tyámua' tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ti i Jesús a'íin pu'éen i Ciríistu'.

⁶ Majta a'íimaj camu jaxie'va'ca'aj maj jáanamuaaj, a'íj mu jin huatyóohuij maj je'ej pua'aj tyéjeeve, aj pu'ij Pablo tyu'tacá'tzij i tyúucaanaa mej mij jáamua'reej tijin mo'tyá'ítzee i Dios jimi, a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Mua'aj xu jujímua'aj pu'éeenye'ej xá'ju'un ti'ij jamua'antya'isej i puéjtzij, canu nyáaj. Ajta ijíj ti yujo'que'tij ja'mej, hua' jimi nu jo'ma'aj na'mej i maj séej chuéj japua já'ma'can.

⁷ Aj pu'ij iirájraa u hua' tyeyúuj tzajta' ti'quij a'áa ja'rá'aj jo'tij ja'chej a'tíj ti a'yan ántyapuaaj tijin Justo. A'íi pu tyá'tzaahuatya'ca'aj i Dios jimi, ajta avéjri' já'chajca'aj jo'tij i tyeyúuj jo'tyéjvee.

⁸ Ajta a'ájna i Crispo, i ti tyí'ijta u tyeyúuj tzajta', a'íi pu tyá'antzaahuaaj i tavástara' jimi, majta néijmi'i i ihuáamua'mua'. Majta mue'tíj i maj Corinto jo'cháatima'caa, mati'ij jáanamuaajri' i nyúucarij, metyá'antzaahuaaj mati'ij mij huái'huaca'.

⁹ A'tzáaj tíca', tavástara' pu huataséjre a'íjci jimi i Pablo, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Capáj tyí'tz'nyee'ej, póoche' paj hua'ixáatya'aj i nyúucarij, capáj ja'antypua'citacare'en.

¹⁰ Ji'nye nyáaj nu ajamuán yésejre', capu a'tíj mua'antymué'tij, ti'ij puéjtzij muaatá'an, majta jéehua i nyetye'ítyeristyamua' yésejre' i iye'ej chájta'.

¹¹ A'íj pu jin i Pablo séej nyinyi'ra'aj japuan jé'ta' a'áa já'tyeej a'ájna a Corinto, hua'mua'tyáaj a'íjci i nyúucaria'ra' i Dios.

¹² Tí'ij i Galión tyi'tyávaaca'aj tajtúhuan jime' a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Acaya, i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu tyinyínyu'cacuca' a'íjci jimi i Pablo, mati'ij mij yo'jáj i juéesij jimi.

¹³ Aj mu mij a'yan tyaaté'exaa i tajtúhuan tijin:

—A'íjna i tyáati', a'íi pu huá'mua'tyej i tye'tyee mej mij seequéj tyá'na'miche'en i Dios, ma'ajta quee a'yan tyitatá'caa i tayi'ráj tyaj a'yan rijcaj.

¹⁴ Pu'ríj tin tyu'taxáatajche' a'íjna i Pablo, ti'ij i Galión a'yan tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can tijin:

—Típua'aj tyi'tíj je'ej huá'uurenyijche', na'ríj a'táj huajé'catajche', aj nu xaa ja'muanamuáarajche' mua'ajmaj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can,

¹⁵ ajta nyúucarij na'aj pué'een i siaj jin tyí'ijta, a'yaa pu tyi'tyéevijtij siaj jujímua'aj siana'aj jo'xá'pu'i'ntare'en, ji'nye canu nyáaj já'xa'pu'i'ntare' a'íjci i nyúucarij.

¹⁶ Tí'ij ij i Galión tyu'ta'íjtaca' maj néijmi'caa iirá'ityej a'ájna jo'maj jóosi'rihua'aj i juéesij.

¹⁷ Aj mu mij néijmi'i jaatyéevi' a'íjci i Sóstenes i ti tyí'ijta u tye'yúuj tzajta', mati'ij mij jaatyáavaxij jiisa'puaj i tajtúhuan. Ajta a'íjci i Galión, capu jitzán juxié'va'ca'aj.

Tí'ij i Pablo ajtáhua'aj a'áa jo'mej a Antoquíia

¹⁸ Ajta i Pablo tyámua' pu óoche' tyé'tyee a'ájna Corinto. Tí'quij huo'tatyójtjej i ju'ihuáamua', ajta je'en báarcuj jitze atyájraa, a'íjma jamuán i Priscila ajta i Aquila. Mati'ij mij antacíj a'ájna séej chuéj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Siria. Tí'ij quee xu uja'rayi'váacaj a'ájna a Cencrea, aj pu'ij ahuóosisaaxij ti'ij aróo'astej tyi'tíj ti jin atóoraj.

¹⁹ Mati'ij a'áa ja'rá'aj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Éfeso, a'áa pu i Pablo huo'joohuá'xij a'íjma i Priscila ajta i Aquila, ti'quij u tye'yúuj tzajta' jo'tyájrurij, ajta je'en tyihuo'ixaaj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj a'uun jóosi'rihua'aj.

²⁰ A'íi mu mij jaatáhuaviiri' ti jéetze' á'tyeevi' hua' jamuán, ajta capu otyóoca'an.

²¹ Aj pu'ij huo'tatyójtjej, a'yaa pu tijin:

—Típua'aj i Dios a'yan tyá'xie've'ej, nyajtáhua'aj nu yajamuarámuaarij.

Tí'quij i Pablo i báarcuj jitze atyájraa, aj pu'ij jó'raa.

²² Tí'ij ij a'áa ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Cesarea, ajta je'en a'áa jo're'nyej a Jerusalén, ti'ij huo'tatyójtje'en i maj tye'yúuj tzajta' jusi'rii, aj pu'ij té'ej a'áa jo'mej a Antoquíia.

²³ A'tzúz a'tyéevi'caj, aj pu'ij té'ej jájcuan iirájraa, ti'ij a'áa ja'tanyéj jo'tij ja'chájta'najmee a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Galacia, ajta a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Frigia. A'íi pu ca'nyíjra'aj hua'tá'caria'aj néijmi'caa i maj tyá'tzaahuatye'.

Tí'ij Apolo tyihuo'ixaaj a'ájna a Éfeso

²⁴ A'áa pu a'náj síj jo're'nyej Israel ti jitze ajtyáma'can, a'yaa pu ántyapuaj tijin Apolo, a'áa pu já'chajca'aj chájta'naj jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Alejandría. Tyámua' pu tyeeyí'tihua'aj ti

tyihuó'ixaatye'en, ajta tyámua' tyiyo'iteeca'aj je'ej ti tyé'yus'i' i yu'xarij jitze.

²⁵ Naa pu tyú'mua'reeriaca'aj je'ej ti tyá'xie've' i tavástara', ajta naa tyuutyámua've'ej tyihuá'ixaatyaca'aj, tyámua' pu tyihuá'mua'tyajca'aj a'íjci jitze ma'can i Jesús, ajta a'íj pu'uj mua'reeriaca'aj i ti jin i Juan huo'íiri'.

²⁶ A'íi pu huatyóochej ti tyihuó'ixaatye'en u tyeyúuj tzajta' naa tyu'toocua'nyéej, mati'ij jáanamujri', a'íjna i Priscila ajta i Aquila, a'íi mu jaatajé ti'ij uhuojo'vá'muaarej, aj mu mij jéetze' tyámua' tyaatá'iteeri' je'ej ti tyá'xie've' i tavástara'.

²⁷ Ajta ti'ij i Apolo arí jo'yi'muúcaj a'ájna a Acaya, a'íi mu i maj tyá'tzaahuatye' canyíjra'aj jaatá', aj mu mij yu'xarij huo'ta'ítayi'ri' i maj tyá'tzaahuatye' i maj a'áa ja'chej, mata'aj mij tyámua' tyetyéjeevej. Ti'ij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Acaya, tyámua' pu tyihuo'tyáhuu' a'íijma i ti Dios huo'ta' juxié'vi'ra' jime' mej mij tyá'antzaahuatye'en.

²⁸ Ji'nye a'yaa pu tyihua'ráaje i tyeítyee i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta i yu'xarij jitze pu huo'taséjra ti Jesús a'íin pu'éen i Ciriistu'.

19

Ti'ij Pablo a'áa jo'tyávaaca'aj a Éfeso

¹ Ti'ij ooj i Apolo a'áa jo'tyávaaca'aj a'ájna a Corinto, Pablo pu huáaraa mui'caquéj ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee a'áa ti huataca'aj a Asia. Ti'ij ij té'ej a'áa ja'rá'aj a'ájna a Éfeso, jo'tij jéehua huojo'tyoj i maj tyá'tzaahuatye'.

² A'yaa pu tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi sia'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios siati'ij tyá'antzaahuaj?

Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Catu ma'yá'namuajraca'aj maj jaxajta i júuricama'ra' i Dios.

³ Aj pu'ij i Pablo a'yan tyihuo'ta'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tanyíj nyúucaritze' xáai'huaca'?

Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—A'íj tu nyúucaritze' huái'huaca' i Juan.

⁴ Pablo pu a'yan tyihuo'té'exaa tijin:

—Juan pu huo'íiri' i tyeítyee mej mij seequéj tyú'mua'tyij i jutzájta', ajta a'íi pu huá'ixaatya'ca'aj maj tyá'antzaahuatye'en a'íjci jimi i ti ooj uvé'nyesij majca'huáyee, a'íi pu a'íin pu'éen i Jesús.

⁵ Mati'ij jáanamujri', aj mu mij huái'huaca' nyúucaritze' i Jesús.

⁶ Ajta ti'ij i Pablo hua'vá'muarie'xij i hua' mu'úutze', aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios huatyá'itzee hua' tzajta'. Mati'ij mij huatyóohuij maj tyu'xáj nyúucarij jime' i maj quee xu jaayí'tíhua'aj, majta maj tyu'taxáj i Dios jitze ma'can.

⁷ A'yaa mu a'chu tamuáamuata' japuan hua'puaj i tyétyacaa ará'axcaa.

⁸ Huéecaj máxcirie' pu á'tyeej ti i Pablo uja'tá'nyinyiica'aj hua' tyeyúuj tzajta', jo'tij tyihua'ixaatya'ca'aj quee tyí'tziinye'ej, ajta hua'tyámue'tisima'aj i tyeítyee a'íjci jime' i ti jin i Dios tyí'ijta.

⁹ Majta séecan, camu jáanamujri' i nyúucarij ti huá'ixaatya'ca'aj, sulu a'yaa mu mij je'ej pua'aj tyí'xajtaca'aj i tyeítyee tzajta'. Ti'quij i Pablo avá'raj a'ájna hua' tzajta', ajta séecan jo'ví'tij i maj

tyá'tzaahuatye', a'ájna jo'maj tyihuaja'mua'tyej, jo'tij ja'chej i ti a'yan ántyapuaj tijin Tirano. A'áa pu a'náj tina'aj tyihuá'ixaatya'ca'aj,

¹⁰ a'yaa pu huaríj a'chu hua'puaj nyinyi'ra'aj ti a'yan tyihuá'mua'tyajca'aj, a'íj mu jin néijmi'i i maj a'áa jo'cháatima'caa a'ájna a Asia i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'íi mu jáanamujri' i nyúucaria'ra' i tavástara'.

¹¹ Ajta a'íjna i Pablo, va'cán pu jin tyámua' tyí'uuriajca'aj i tyeítyee tzajta' a'íjci jitze ma'can i Dios,

¹² ti'ij ajta a'íjna i paanyújra' a'íjci i Pablo, nusu tyí'caanaria'ra', tipua'aj a'tíj hua' japua áan tyojo'ojpíjxi'in i mej tyí'cucui', aj mu mij tyámua' rinyij, majta i tyiyáaru'uj iiráaju' i maj hua' tzajta' séejre' i tyeítyee.

¹³ Majta séecan i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj a cáayej jitze ajcáci'ca'aj, a'íi mu hui'tamuárityahua'aj i tyiyáaru'uj i maj hua' tzajta' séjria'ca'aj i tyeítyee, máaxie'va'ca'aj maj a'yan huárinij nyúucaria'ra' jitze i Jesús, a'íj mu jin a'yan tyihuá'jeevaca'aj i tyiyáaru'see tijin:

—A'yaa nu tyajá'mua'ijtye' a'íjci jitze ma'can i Jesús i ti jitzán ma'can tyí'xaj i Pablo sij iiráciinyej.

¹⁴ A'yaa mu rijcaa i maj aráahua'puaj ará'axcaj i maj yójmua'mua' pué'een a'íjci i a'tíj ti a'yan ántyapuaj tijin Esceva, i ti tyihuá'ijtya'ca'aj i maj tyí'huúire' u tyeyúuj tzajta'.

¹⁵ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i tyiyáaru' tijin:

—Nyáamua'tyej a'íjci i Jesús, nyajta nu jamua'reej a'tíj ti Pablo pué'een, arí mua'aj, ¿a'tyaanyíj sij puíríci?

¹⁶ Ti'ij a'yan tyu'taxájtaca', aj pu'ij a'íjna i tyiyáaru' jiyé'tzín hua' jitze rájve, ajta huo'mué'tíj ti'ij huo'tyényo'si'ij. Matí'ij mij huatóo'uj mamuámua'vi'ij majta tyí'puéetyi'huaj.

¹⁷ Majta i maj a'áa já'chajca'aj a'ájna a Éfeso, i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can, néijmi'i mu jáamua'reeri' je'ej ti tyi'tíj huó'ruuj, a'íj mu jin tyu'tátzín. Matí'ij mij jéetze' mue'tíj jaamua'aj a'íjci i tavástara' Jesús.

¹⁸ Majta mue'tíj i maj tyá'antzaahuaj, a'íi mujo'vá'ju'un mej mij huatóoxaj jéjrista' tyi'tíj maj je'ej pua'aj huáruuj,

¹⁹ majta mue'tíj i maj tyí'chahuaa, umuj tyaja'ráai'puj i tyúuyuu'xaa, matí'ij mij tyu'tyáatiej, metyi'séeracaj i tyeítyee. Matí'ij mij jaatyé'itej a'chu ti tyá'najchica'aj a'íjna i yu'xarij, a'yaa pu ará'aj a'chu huá'puatyej japuan tamuáamuata' ví'ra'aj i pláataj.

²⁰ A'yaa mu i nyúucaria'ra' i tavástara' meríj jéetze' néijmi'que' tyá'mua'reeriaca'aj, majta jaséjrataca'aj i ti néijmi'i jin putyí'uurej.

²¹ Ti'ij a'yan tyu'ríj, aj pu'ij i Pablo jaaxá'puí'intarej ti uhujó'vá'muaarej a'ájna a Macedonia, ajta a Acaya, ajta ti ooj a'áa jó'yi'ij a Jerusalén. Ajta ti'ij Jerusalén huojó'va'muáaren, juxié'va'aj pu ta'mej ti a'áa jó'me'en a'ájna a Roma.

²² Aj pu'ij i Pablo hua'puácaa huata'ítayaca' i maj jahuúire', a'íjci i Timoteo ajta i Erasto mej mij jó'cúinyej a'ájna a Macedonia, ajta a'íjna óoche' pu a'áa jo'tyóo'itzee a Asia.

Mati'ij tin tyúucuij a'ájna a Éfeso

23 A'áa mu a'náj jéehua huatanyínyu'cacuca' i tyeítýee a'íjci jime' i maj huataséjre i maj tyá'tzaahuatye'.

24 Síj pu a'íjna pué'eenye'ej i ti a'yan ántyapuaj tíjin Demetrio, a'í pu chí'ij tyí'ta'huacare'ej ti tyi'cile'en i ti pláataj tyúumua'tij, ti a'yan huasé'rihua'aj ti'ij chí'ra'an i hua' dios ti a'yan ántyapuaj tíjin Artemisa, jéehua mu mij jamue'tijca'aj i maj jimi tyí'muarie'ca'aj.

25 A'í pu'ij hua'ajsii a'íjma i maj jimi tyí'muarie'ca'aj, ajta séecan i maj a'yan cha'taj mana'aj eenye' tyí'muarie'ca'aj, ti'quij a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Tyétyacaa, mua'aj xu jamua'reej tyej tyámua' naa tyá'mue'tij i túmii a'íjci jime' i tyaj jin tyí'muarie'.

26 Ajta siati'ij seríj tyí'sej siajta tyí'namuaj, je'ej ti i Pablo metyojo'xajtan tíjin i dioosij tyétyacaa maj huo'taahuaca' camu je'can jime' dioosij pu'ricij, a'íj pu jin arí jéehua huo'mué'tij i tyeítýee i maj a'yan ma'can iieye'ej Éfeso, ajta néijmi'que' a'áa ti huataca'aj a Asia.

27 'Je'ej pu pua'aj tyí'uurej, ji'nye a'yaa pu tyu'tái'riitarij tyaj yó'rieenyij i tyaj jin tyí'muijhuacaa, ajta i taj tyejúuj i ti tzejta' iirájvee i tadioos ti ve'ej, a'íjna i Artemisa, a'yaa pu tyu'tái'riitarij maj quee che' jana'miche'en. Majta camu che' jaataxié've'sij a'íjci i tadioos ti ve'ej i maj jana'michej néijmi'que' a'áa ti huaca'aj a Asia, majta néijmi'que' i cháanacaj japua.

28 Mati'ij a'yan tyú'namuajri', jéehua mu huatanyínyu'cacuca', majta huatyejíhuajra, a'yan tíjin:

—¡Che' jusén jin júurij a'íjna i Artemisa, Éfeso ti já'ma'can!

29 Capu je'ej huo'támiteeraj je'ej maj huárinyij a'ájna a chájta'. Mati'ij mij a'íjma jimi ootajé'yaca' a'íjci i Gayo majta i Aristarco i maj Macedonia já'ma'can, a'í mu jamuán huajú'ca'aj a'íjci i Pablo, mati'ij mij huojosa'riéechajra a'ájna jo'maj jóosi'rihua'aj i tyeítýee.

30 Ajta i Pablo, a'í pu utyárutyimui'ca'aj ti'ij tyihuo'ixaatye'en i tyeítýee, majta a'ímaj i maj tyá'tzaahuatye' camu jaatá' ti utyájrutyaj.

31 Majta séecan i maj tyityatatyíj a'ájna a Asia, i maj naa yó'mua'raj a'íjci i Pablo, a'í mu a'yan tyaata'ítyi'rej tíquee ajo're'nyinyiica'an a'ájna jo'maj jóosi'rii.

32 Majta a'ímaj i tyeítýee i maj jusíria'ca'aj séecan mu seequéj tyityetyéjjhuajsime'ej, majta séecan seequéj, majta jéetze' ará'axcaa i maj quee jamua'reeriaca'aj je'ej maj een jime' jusíria'ca'aj.

33 Majta séecan i tyeítýee i maj jamua'reeriaca'aj je'ej maj een jime' jusíria'ca'aj, a'í mu tyámua' tyaaté'exaa a'íjci i Alejandro, i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'í mu ajúutajchaca' jo'maj ja've'nyeinye' i tyeítýee. Ti'quij i Alejandro jumuáca' jin huo'tá'ijmuejri' mej mij quee che' je'ej tyáhuuasime'en, ti'ij a'ín hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

34 Majta i tyeítýee mati'ij jáamua'reeri' ti a'ín Israel jitze ajtyáma'can, néijmi'i mu huatyejíhuajra a'yaa mu á'tyeej a'chu hua'puaj ooraj maj a'yan tyityetyéjjhuaj tíjin:

—¡Che' jusén jin júurij a'íjna i Artemisa Éfeso ti já'ma'can!

35 Ajta a'íjna i ti tyí'yu'xacaa, a'í pu huo'tá'ijmuejri' maj quee che' tyí'xajtaj, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj i tyeítýee tíjin:

—Mua'aj tyeítýee, Éfeso siaj já'ma'can, néijmi'i i tyeítýee i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'íi mu jamua'reej ti a'íjna i chájta'naj antyúumua'reej ti jáacha'íin i tyeyúuj ti tzajta' iirájcaj i dios ti ve'éj, a'íjna i Artemisa, ajta i nyéerima'ra' ti tajapua' je'cáanyej.

³⁶ Capu je'ej tyi'rij ti a'tíj já'xaahuataj a'íjci, xaatapuá'cij mu siaj tyé'jijhua, caxu tyi'tíj je'ej uuriaj siaj quee tyámua' tyá'mua'reej.

³⁷ Ji'nye a'íimaj i tyétyacaa i siaj yahua've'vi'tij camu já'xaahuaj i tyeyúuj, camu majta je'ej pua'aj tyá'xaj i tadioos.

³⁸ 'Típua'aj a'íjna i Demetrio, majta i maj jimi tyí'muarie', típua'aj a'tíj huá'jaaxiejvi'raj, má'maj pueej jin séejre' mu juéesij ajta séejre' jo'maj huojoxíjtye'en, miche' a'áa ja'huóonyuuste'en ajta je'en a'yan tyéejcha'íij ti síij ajta síij jujapua' huatányuunyij.

³⁹ Ajta típua'aj mua'aj tyi'tíj siajtáhua'aj huocaj, a'yaa pu tyúuxie've' maj a'áa yo'taxáj jo'maj néijmi'i jóosi'rii.

⁴⁰ Tyi'tíj ti arí je'ej huaríj ijíij a'yaa pu tyu'táci'pej maj tajitzé tyo'ojpuá'ritye'en a'íjci jime', capu métyi'tíj je'ej tyaj tyi'tíj tyu'taxáj, típua'aj mataata'íhuo' a'íjci jime' i maj huatyéjihuajra i tyeítýee.

⁴¹ A'yaa pu tyu'taxáataj a'íjna i ti tyí'yu'xacaa, ti'ij ij hue'rá'ityaca' i tyeítýee.

20

Tí'ij i Pablo a'áa jo'mej a Macedonia ajta a Grecia

¹ Tí'ij antyipuá'riaca' i maj huóotya'xij, Pablo pu huo'tajé i maj tyá'tzaahuatye' tí'ij a'íin tyámua' tyihuo'té'exaatye'en. Aj pu'ij huo'tatyóotye'ej, ti'quij a'áa jó'raa a Macedonia.

² Néijmi'que' pu huó'muaariaca' mati'ij mana'aj tyityeecháatima'caa a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye', ca'nyíjra'aj pu hua'tá'caria'aj i nyúucarij jime' i ti jin tyihuó'ixaaj, ti'quij té'ej a'áa ja'rá'aj a'ájna a Grecia,

³ a'áa pu huéecaj máxcirie' á'tyeej. Tí'ij arí tin antyirá'sima'caj i báarcuj jitze tí'ij antára'nyij a'ájna a Siria, tí'ij a'yan tyáamua'reeri' maj a'yan tyaaxá'pu'íintarej maj a'áa ye'tyécho've'en i juyáara' jitze jo'tij jo're'nyéenyijche', a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can. Aj pu'ij huariá'raa tí'ij ajtáhua'aj a'áa huatyéenyey a'ájna a Macedonia.

⁴ A'íi mu jamuán jó'ju' i Sópater yójra' a'íjci i Pirro, Berea ti já'ma'can, ajta a'íjna i Aristarco ajta i Segundo i maj Tesalónica ja'chej, ajta i Gayo Derbe ti já'ma'can, ajta i Timoteo, ajta i Tíquico, ajta i Trófimo, i Asia maj já'ma'can.

⁵ A'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' anaquéej mu jó'ju' mej mij a'áa taja'cho've'ej a'ájna a Troas.

⁶ Tyajta ityáj, tí'ij tyo'puá'riaca' i maj tyu'yé'estej a'íjci jime' i maj jacua'caa i páan tíquee cu'ustij, a'áa tu ja'ráacij a Filipos i báarcuj jitze, anxí xicáj tu jitze huo'táa'saca' a'ájna a Troas, a'áa tu tyij aráhua'puaj xicáj á'tyeej.

Tí'ij i Pablo a'áa huojovámuaariaca' a Troas

⁷ Tí'ijta atyojo're'nyej i séej xicáj jitze i ta'nájcaj i itéerij, aj tu tyij tyítasiij tyej tyij huariátatare'en i páan, ajta i Pablo tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'. Ji'nye a'yaa pu tyúuxie'va'ca'aj ti jó'ra'nyij yaa ariá'pua'aj, a'ij pu jin jéehua tyihuó'ixaaj 'asta na'aj quee jé'ta' tíca' tya'rá'aj.

⁸ A'áa tu ja'tyítasiij ánimuaj i chi'ij tzajta', ti huéicaj jujapuá tyiváatimee, a'áan pu ú'taaca'aj jéehua i tatzárij jime'.

⁹ Ajta tyamuéej a'uún je'rácatyii ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Eutico, a'áan pu jo'huáayixij jo'tij ja'nácun. Ajta a'ájna i Pablo jéehua pu tyihuó'ixaaj, a'áj pu jin huamué'tichej i cutzúj jime' a'ájna i Eutico, ti'quij tyámua' huápuí'ij tyu'tácuj, aj pu'ij ancure'vej a'ájci jitze i chi'ij ti huéicaj jujapuá tyiváatimee, mu'chícan mu'uj mij jajriáj.

¹⁰ Aj pu'ij acájraa i Pablo, ti'ij ij ja've'vi'raxij a'ájci i tyamuéej. Ajta a'yan tyihuo'té'exaaaj a'ájma i maj tyá'tzaahuatye' tijin:

—Caxu tyí'tziinye'ej, óoche' pu júurij.

¹¹ Aj pu'ij i Pablo ajtáhua'aj antyíraj i chi'ij tzajta', ti'quij huo'riá'taarej i páan, mati'ij jaacua'aj, ajtáhua'aj tyihuá'tyixaa, 'asta na'aj quee huatapuá'riaca'. Ti'quij jó'raa.

¹² Ajta a'ájna i tyamuéej, júurican mu jo'ví'tij, a'áj mu jin jéehua ca'nyíjra'aj huatóoa'.

Troas pu ja'rájraa ti'ij ij a'áa ja'rá'aj a Mileto

¹³ Tyajta ityáj ta'náatyaj'aj tu jo'cíj i báarcuj jitze, a'áa tu ja'rá'aj a'ájna Aso, tyej tyij a'áa ya'rávi'tin a'ájci i Pablo, ji'nye jui'icán pu uja'rájraa.

¹⁴ Tyati'ij jáatyoj a'ájci i Pablo a'ájna a Aso, aj pu'ij tajamuán atyájraa i báarcuj jitze, tyati'ij tyij jó'ju' a'ájna a Mitilene.

¹⁵ A'áa tu eerácij, yaa ariá'pua'aj tu avéjri' ja'ajtyéenyey jo'tij ja'ráahuachij ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Quío, tyati'ij tyij séej xicáj jitze a'áa ja'rá'aj a'ájna a Samos. Tyajtáhua'aj yaa ariá'pua'aj a'áa tu ja'rá'aj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Mileto.

¹⁶ A'yaa tu huaríj, ji'nye Pablo pu jaaxá'puí'intarej tiquee a'áa ja'tanyéj a'ájna a Éfeso, capu ajta á'tyeerimu'ca'aj a'ájna a'áa ti huataca'aj a Asia, ji'nye jiyé'tzín jime' pu ja'rá'astijmu'ca'aj a'ájna a Jerusalén, títua'aj a'yan tyí'riitan tyaj a'áa jo'tyú'uucay mati'ij tyí'ye'estyaa a'ájci jime' i maj jo'támua'reej ti arí a'yan tyooméj huá'puatyej japuan tamuáamuata' xicáj.

Pablo pu ca'nyíjra'aj huo'ta' a'ájma i huásasij Éfeso maj já'ma'can

¹⁷ A'áa pu jo'tyaváaj i Pablo a Mileto, ti'ij huo'ta'íjtaca' maj uhoojo'tájeevej i huásasij i tyeyúuj tzajta' maj tyí'huüre' a'ájna a Éfeso.

¹⁸ Mati'ij i huásasij aje're'nyey, aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

—Mua'aj xu jamua'reej je'ej nyaj tyi'tyínyecha'ij nyati'ij nyana'aj anaquéej yeti'tanyéj iye'ej Asia.

¹⁹ A'náj tina'aj nu yahuatyéjvee ja'mua jamuán, netyí'huírria'aj nyajta nyacu'váaj i tavástara' jimi, a'yaa nu tya'canyeyi'nyaj a'ájci jime' i ti jéehua je'ej pua'aj tyina'antymu'é'tijcaa ajta i maj je'ej pua'aj nyooriajcuca'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can.

²⁰ Canu a'náj ootyá'itzee nyaj quee tyajá'mua'ixaatye'ej tyi'táj ti mua'ajmaj jamuatyáhuí'rii, nyetyaja'muamua'tyáaj i tyeyúuj tzajta', nyajta jo'siaj jo'cháatimee.

²¹ A'ájma i maj Israel jitze ajtyáma'can, nyajta a'ájma i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'yaa nu tyihuó'ixaaj ti a'yan tyúuxie've' mej seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi, majta ja'antzaahuatye'en a'ájci i tavástara' Jesús i Cirístu'.

²² Ajta ijíj a'áa nu jo'ma'aj na'mej a Jerusalén a'íjci jime' ti i júuricama'ra' i Dios a'yan tyinaata'íj, canu jamua'reej je'ej ti mu' tyinyaja'huúria'aj ja'mej.

²³ A'íj nu xaa mua'reej, ti jo'tij na'aj ti huachájtatajme, a'íjna i júuricama'ra' i Dios a'yaa pu tyí'nye'ixaatye' ti a'íin nyejcho've' i maj tzajta' tyí'tyanamuacaa ajta jéehua i puéjtzij.

²⁴ Capu nye jitze juxie've' i nyaj jin júurij, a'íj nu'uj xie've' nyaj ja'antyíci'tyij je'ej ti i Dios tyi'tíj tyinaa'íjcaj nyaj huo'té'examatye'en i tyeítyee i nyúucaria'ra', ti'ij a'íin tyihuo'tú'uunyi' juxié'vi'ra' jime'.

²⁵ 'Ajta ijíj tyámua' nu tyá'mua'reej, tiquee che' a'tíj me' nyeje'seejran, a'íimaj i nyaj nyeríj huó'ixaa i Dios ti jin tyí'íjta.

²⁶ A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' ijíj, canu nyáaj pué'eenye' tipua'aj tyi'tíj je'ej já'mua'uurej mua'ajmaj,

²⁷ ji'nye néijmi'i nu tyajamuáa'ixaa je'ej ti tyá'xie've' i Dios, nyajta quee a'náj tyi'tíj jamuaatyá'aviitzej.

²⁸ Tyámua' xu'uj, siata'aj huó'cha'íin néijmi'caa i maj jusi'rii i Dios jimi, jo'tij i júuricama'ra' i Dios huaja'antyíhuo mej mij a'íjma huácha'íin i maj tyá'tzaahuatye', i ti juxúure' jin huó'naniej a'íjna i Jesús.

²⁹ A'yaa nu nyáaj tyá'mua'reej nyati'ij jó'ra'nyij, séecan mu yaja'va'ju'uj muá'ju'un ja'mua jimi maj a'yan een mati'ij íira'vetyee mej tyí'tyaci'macaa, i maj a'yan tya'xié've'ej muá'ju'un maj hua'antypuá'ritey'en i maj tyá'tzaahuatye'.

³⁰ Séecan mu avá'ju' i maj ja'mua jitze ajtyáma'can, a'íi mu hue'tzij jin tyihua'mua'tyen, mej mij a'íjma antyimue'tin i maj tyá'tzaahuatye'.

³¹ Tyámua' xu'uj mua'aj, xo'támua'reeri' nyaj huéicaj nyinyi'ra'aj tyajamuáa'ixaa tújca'rij tzajta' nyajta tíca'rij tzajta', canu a'náj jaatáxaahuataca' nyaj tyajamuáa'ixaa na'canyeyí'nya'aj ja'mua jime'.

³² 'Ajta ijíj nye'ihuáamua' Dios jimi nu jamuatyátoosij, ajta i nyúucaria'ra' ti jaxaj juxié'vi'ra' jime'. A'íi pu néijmi'i pu tyí'uurej ti'ij a'íjci jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios, ajta néijmi'i huo'tá'sij i ti jin atóoraj a'íjma jimi i jutyeítysteristyamua'.

³³ Canu nyáaj a'náj tyi'tíj nyacua'aj tipua'aj túmii, na'ríj tyi-huá'caanaa.

³⁴ Sulu a'yaa xu tyá'mua'reej, nyej nyasíj nyamuáca' jin tyu'muáriej nyej nyij jaamué'tin tyi'tíj ti juxie've' nye jimi, ajta a'íjma jimi i maj nyaj jamuán huacíj.

³⁵ A'náj tina'aj nu jamuáa'itíiri' ti a'yan tyúuxie've' siaj tyu'muárie'en ajta siaj sij huo'tyáhuíire'en a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', a'íj xu ú'mua'reerij je'ej ti tyu'taxájtaca' i tavástara' Jesús tíjin: "Jéetze' pu tyámua' tyé'yi'ij nyaj tyí'puejva'aj quee nyaj tyi'tíj ancuriáan."

³⁶ Tí'ij a'yan tyihuo'ixaatya'aj i Pablo, aj pu'ij tyítunutaca' ajta huatyéenyuj i Dios jimi hua' jamuán.

³⁷ Néijmi'i mu huóoyiinyixij majta néijmi'i ji're'chuiixij, majta ji'tyápui'tza'xij a'íjci i Pablo.

³⁸ Jéehua mu juxaamuijritya'ca'aj, ji'nye a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj mej quee che' a'náj me'yé'sejran. Aj mumij jamuán ujó'ju' jo'tij ja'tyájraa i báarcuj jitze.

21

Ti'ij i Pablo a'áa jo'mej a'ájna a Jerusalén

¹ A'áa mu'uj mij joovátzij i ta'ihuámua', aj tu tyij ityáj atyáacij i báarcuj jitze, tyati'ij tyij huatátaje'yaca' a'ájna a Cos, yaa ariá'pua'aj tu a'áa ja'rá'aj a'ájna a Rodas, tyati'ij tátyij a'áa jo're'nyej a'ájna a Pátara.

² A'ájna a Pátara a'áa tu séej jo'tyoo i báarcuj Fenicia ti jó'yi'ij, a'ij tu tyij jitze atyáacij, tyati'ij tyij jo'c'ij.

³ A'áa tu joojú'ca'aj tyati'ij jaaséej a ti ja'ajhuáchij, a'yaa pu tya'rájtyapuaaj tijn Chipre, a'áa tu muáca'ta' pujmua' ajcaanyej, mu tu'uj jó'ju' 'asta tyana'aj quee a'áa ja'rá'aj a Siria. Ajta i báarcuj a'áa pu je'cácaa tyu'tyájtóo i ijcaj ti tyú'tisime'ej a'ájna a Tiro, a'áa tu tyij acáacij.

⁴ Tyati'ij a'íjma huátyoj i maj tyá'tzaahuatye', aráahua'puaj xicáj tu á'tyeej tyaj hua' jamuán ajo'tyu'uj. A'íjmaj mu júuricama'ra' i Dios jitze ma'can jaatá'ijmujri' a'íjci i Pablo ti'ij quee a'áa ja'tányinyiica'an a Jerusalén.

⁵ Ti'ij mu tyojo'ma'aj aráahua'puaj xicáj jitze, aj tutyij jo'c'ij. Néijmi'i i tyétyacaa muanyínyi'chaj, majta huayóomua'aj, a'áa mu tojóotoj jo'tij joo'ástimee i chájta'naj, a'áa tu tyij tyítunutaxij jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij, tyati'ij tyij huatyéenyuj i Dios jimi.

⁶ Tyati'ij huo'tatyóotya'aj, aj tu tyij atyáacij i báarcuj jitze, majta a'íjmaj huariá'cij jo'maj jo'cháatimee.

⁷ Tyati'ij jaatyáaxijtye i tyaj huajú'ca'aj i jájritze', Tiro tyaj ja'ráacij tyati'ij tyij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Tolemaida, a'áa tu huo'tatyójtje i ta'ihuámua', tyajta hua' jamuán séej xicáj ajo'tyu'uj.

⁸ Yaa ariá'pua'aj tu jo'c'ij tyati'ij tyij a'áa ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Cesarea. A'áa tu ja'tanyéj jo'tij ja'chej a'íjna i Felipe i ti tyihuá'ixa'tyee tyeítjee, a'íj pu a'ín pué'een síj i maj aráahua'puaj ará'asej i maj tyí'huire' i tyeyúuj tzajta', a'áa tu jo'tyá'itzee a'íjci jimi i Felipe.

⁹ A'íjna i Felipe muáacuacaa pu tyiyójmua'ca'aj i úucaa mej quee xu huíchej, a'íj mu jaxajta'aj nyúucaria'ra' i Dios.

¹⁰ A'áa tu tyij á'tyeej a'chu pua'an xicáj, ti'ij ij síj ará'aj ti Dios jitze ma'can tyí'xajta'aj, Judea ti já'ma'can, a'yaa pu ántyapuaaj a'íjna tijn Agabo.

¹¹ Ti'ij tajimí ará'aj, aj pu'ij ja'vá'xistaca' i ti jin ahuóoji'ca'ca'aj a'íjna i Pablo, aj pu'ij a'íjci jin anóoji'quej i ju'ícaj jitze, ajta i jumuáca' jitze, ti'ij ij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—A'yaa pu tyí'xaj i júuricama'ra' i Dios tijn a'ájna a Jerusalén, a'íjmaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyeetyáji'que'sij a'íjci i ti ja'a'rij a'íjci i maj jin ahuóoji'ca'ajma'aj muá'ci'ij, majta huo'tátuiire'sij a'íjma i maj séej i chuéj japua já'ma'can.

¹² Tyati'ij a'íj huánamuajri', ityáj majta i maj Cesarea já'ma'can, néijmi'i tu jaatáhuaviiri' a'íjci i Pablo ti'ij quee ujó'yi'can a Jerusalén.

¹³ Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj a'íjna i Pablo tijn:

—¿Ji'nye setyityúuyin siajta nyaxaamujritye'? A'yaa nu tyé'nyaca'nyej, canu a'íj nyana'aj jime' maj naatyáji'que'en, sulu

nyej nyajta huámui'nyij a'ájna Jerusalén a'íjci jime' i nyaj jahuiire' i tavástara' Jesús.

¹⁴ Ji'nye catu jaatáviicue'ri' tyaj jaatyá'itzen, tyaatá' tu'uj tyij, a'yan tyetyatajéevej tijin:

—Che' a'yan atyojo're'nyej je'ej ti tyá'xie've' i tavástara'.

¹⁵ Ti'ij a'yan tyu'ríj aj tu tyij tyámua' huátaruuj, tyati'ij tyij ujó'ju' a'ájna a Jerusalén.

¹⁶ Séecan mu tajamuán jó'ju' i maj tyá'tzaahuatye' Cesarea maj já'ma'can, a'íi mu a'áa tojo're'nyijtyej jo'tij ja'chej a'ájna i tyáati' ti a'yan ántyapuaj tijin Mnasón, Chipre ti já'ma'can, i ti arí á'tyeej ti tyá'tzaahuatye'.

Pablo pu uyá'muaarej a'íjci i Jacobo

¹⁷ Tyati'ij a'áa ja'rá'aj a Jerusalén, naa mu tyámua' tyitaatyéeje jutyámua'vi'ra'aj jime' a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye'.

¹⁸ Yaa ariá'pua'aj pu i Pablo tajamuán ujó'mej tyej tyij a'íj ujo'vá'muaarej a'íjci i Jacobo, majta i huásasij néijmi'i mu a'áa jo'tyú'uuca'aj.

¹⁹ Aj pu'ij i Pablo huo'tatyójtjej, ti'quij té'ej tyámua' naa tyihuá'tyixaa néijmi'caa je'ej ti tyi'tíj huáruuj a'ájna jitze ma'can i Dios, a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can,

²⁰ Mati'ij a'íj huánamuajri', aj mu mij tyaatatyójtzi'rej i Dios. Majta a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pablo tijin:

—Cási' ta'ihuáara', papu'ríj metyooséj, a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, mue'tíj mu meríj tyá'antzaahuaj, néijmi'i mu a'yan tyá'xie've' maj a'yan tya'rá'astej je'ej ti tyo'yú'xaca' i yu'xarij jitze a'ájna i Moisés.

²¹ Majta a'yan tyihuó'ixaaaj néijmi'caa i maj séej chuéj japua ja'chej i maj majta Israel jitze ajtyáma'can, paj muáaj a'yan tyihuá'mua'tyej maj quee a'yan rijcaj je'ej ti tyaaxájtaca' a'ájna i Moisés, pajta a'yan tyihuá'ixaatye' maj quee ja'antysisi'chej i junavíj i juyójmua', majta quee a'yaa mana'aj tyaá'sime'ej i juyi'ráj.

²² ¿Ji'nye tyana'aj tyij tyu'taxájtaj mati'ij jáamua'reej i tyeítjee paj períj ya'uvé'nyej?

²³ Tyámua' pu jéetze' naa paj a'yan huárinyij je'ej tyaj tyimuaaté'exaatye'sij. Yaa mu muáacuaj huatyu'uj tajamuán i tyétyacaa, i maj ja'antyci'sij i maj jin atóoraj i Dios jimi.

²⁴ Pata'aj hua'antiyivi'tíj, pata'aj huá'jajcuare'en hua' jamuán, pajta hua' japua tyu'náachitan, mata'aj mij huo'yéj. Aj mu mij néijmi'i jamua'reeren tíquee a'yan tyi'ja'yájna je'ej maj tyi'muaxaj muéetzij, sulu paj pajta muáaj ja'astej i yu'xarij i maj jin tyi'ijta.

²⁵ Majta i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, i maj majta meríj tyá'antzaahuaj, tu'ríj tyihuo'ta'ítyi'ri' i tyaj a'yan tyaaxá'pui'intarej maj quee jacua'caa i hue'ra'aj maj jáamu'vejritaca', majta quee jacua'caa i xúure'ej majta i hue'ria'ra' i maj jaatyácue'mi'in. Majta quee juxana'ciria'aj séecan jamuán.

Mati'ij jaatyéevi' a'íjci i Pablo u tyeyúuj tzajta'

²⁶ Aj pu'ij i Pablo huojoví'tíj i tyétyacaa i maj muáacuaj, yaa ariá'pua'aj pu huóojajcuarej hua' jamuán ti'quij utyájrurij u tyeyúuj

tzajta' ti'ij huo'té'exaatye'en a'náj maj ja'antyíci'sij i maj jin atóoraj, mej mij tyu'támu'vejritaj síij ajta síij.

²⁷ Ti'ij arí tin aráahua'puaj xicáj tya'ra'astísima'caj, séecan i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj Asia ja'chej, a'í mu jaaséej a'íjci i Pablo i tyeýúuj tzajta', mati'ij mij ca'nyíjra'aj huo'ta' maj huatanyínyu'caj i tyeýtyee. Aj mu mij ootátzunaxij i Pablo jimi,

²⁸ a'yan metyi'tyejíhuaj tijin:

—Mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, siataatáhuíire'. A'í pu a'íin pué'een i tyáati' ti néijmi'que' majo'cha'can, seequéj tyihua'mua'tyéé néijmi'caa i tyeýtyee je'ej ti'quee tyi'tyéevijtij tajimí, ajta maj quee ja'rá'astej je'ej ti tyo'yú'xaca' i Moisés, ajta je'ej pua'aj tyá'xaj a'íjci i tyeýúuj. Ajta séecan i griego utyéevi'tij i tatyeyúuj tzajta', capu tzaáhuatyí'ra'aj tyícha'ij i taj tyeýúuj jitze.

²⁹ A'yaa mu tyí'xajta'caj, ji'nye anaquéj mu merij jaaséjracaj a'aj a chájta' a'íjci jamuán i Trófimo Éfeso ti já'ma'can, a'íj mu jin a'yan tyí'mua'ajcaj ti i Pablo a'úun ya'tavi'tástiraa u tyeýúuj tzajta'.

³⁰ Néijmi'que' i chájta'naj jitze, jéehua mu huatanyínyu'cacuca', aj mu mij i tyeýtyee ará'aj muahuáachisima'aj. Mati'ij mij jaatyéevi' a'íjci i Pablo, majta ji'rajáana'ajra u tyeýúuj tzajta', majta je'en jiye'tzín tye'tyáanaxij a ti ja'pueertajmee.

³¹ Mati'ij merij tin jaje'catacuj a'íjci i Pablo, ti'ij jáamua'reeri' a'íjna i xantáaru' ta'nájcaj tijin néijmi'que' mu nyinyu'cacuj a'ájna a chájta' Jerusalén.

³² Aj pu'ij a'íjna xantáaru' ta'nájcaj hua'ajsii i juxantáaru'ustyamua', ajta a'íjma i maj anxityej xantáaru'uj tyí'ijtya'ca'aj, mati'ij mij ujó'huaachij jo'maj jo'tyú'uuca'aj i tyeýtyee. Mati'ij jaaséej a'íjci i xantáaru' ta'nájcaj majta a'íjma i xantáaru'ustyamua'mua', aj mu mij jaatáxaahuataca' i maj jatyáva'ra'aj a'íjci i Pablo.

³³ Aj pu'ij ajtyáxiiriaca' i xantáaru' ta'nájcaj, ti'ij ij jaatyéevi' a'íjci i Pablo, ajta jaata'íjtaca' maj ja'náji'que'en hua'puácaa jime' i cadéenaj. A'tzúj a'tyéevi'caj ti'quij tyu'ta'íhuo' a'tíj ti pué'eenye'ej ajta tyí'tíj ti je'ej huáruuj.

³⁴ Majta a'íimaj i tyeýtyee, séecan mu seequéj tyityetyéjijhuasime'ej, majta séecan seequéj, a'íj pu jin quee je'ej já'miteerastya'ca'aj a'íjci i xantáaru' ta'nájcaj je'ej ti tyo'xá'pui'intarej, ji'nye jéehua mu je'ej tyáhuuasime'ej, a'íj pu jin jaata'íjtaca' maj já'anvi'tij a'ájna jo'maj je'ráatyij i xantáaru'uj.

³⁵ Mati'ij a'áa ja'rá'aj jo'tij ja'cachetzúici'huajme, a'íimaj i xantáaru'uj mu'huatye'chóoj mu ayootoj a'íjci i Pablo, ji'nye jéehua mu i tyeýtyee jama'cujca'aj,

³⁶ majta néijmi'i i maj cújta' huajú'ca'aj, a'yaa mu tyitye'ejijhuasime'ej tijin:

—Che' huámu'nyij.

Ti'ij Pablo jujapuá huatanyúj

³⁷ Mati'ij ju'tyarújtye'sima'caj a'íjci i Pablo jo'maj je'ráatyij i xantáaru'uj, aj pu'ij i Pablo a'yan tyáata'íhuo'ri' a'íjci i xantáaru' ta'nájcaj tijin:

—¿Nyí i'rij nyej tyu'taxáj cáira'tzuj ajamuán?

Ajta a'íjna i xantáaru' ta'nájcaj, a'yaa pu tyu'tanyúj tijin:

—¿Nyi peeyí'tin i hua' nyuuccaj i griego?

³⁸ ¿Nyi pequee muáaj a'ín pué'een i paj Egipto já'ma'can, i ti ará'tyeej ti huá'jaxiejtya'ca'aj i tyeítýee, i ti ajta huojo'ví'tij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij muáacuaj ví'ra'aj maj ará'asej i mej tyí'tyacui'caa?

³⁹ Aj pu'ij i Pablo a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Nyáaj nu Israel jitze ajtyáma'can, a'áa nu jiríj ja'chej a'ájna a Tarso, i chájta'naj ti jéehua juxie've' a'áa ti huataca'aj a Cilicia, jéehua nu muahuavii paj naatá' nyaj tyihuo'té'exaatye'en i tyeítýee.

⁴⁰ Aj pu'ij jaatá' ti tyihuo'té'exaatye'en, ti'quij i Pablo huatyéechaxij a'ájna jo'tij ja'cachetzíici'huaime, ajta i jumuáca' jin huo'tá'ijmiejri' maj quee che' je'ej tyáhuaasime'en. Mati'ij quee che' je'ej tyahuásima'caj, aj pu'ij hua' nyuuccaj jin tyu'taxájtaca' i hebreos, a'yan tijin:

22

1 —Nye'ihuáamua' siajta nyahuáasimua', xáanamujri' je'ej nyaj tyajamuaté'exaatye'sij i nyúucarij nyaj jin nyajapuáj huatányuusij.

² Mati'ij jáanamujri' ti a'íj jin tyihuá'ixaatya'ca'aj i hebreos nyuuccaj jime', aj mu mij jéetze' huatyápua'riaca' i maj je'ej tyáhuaasime'ej. Ajta i Pablo a'yaa pu tyihua'tyé'ixaatye'sima'aj tijin:

³ —Nyáaj nu Israel jitze ajtyáma'can, a'áa nu jo'nié'huaca' a'ájna a Tarso a'áa ti ja'ajtyáma'can a Cilicia, a'yaa nu huave'sej iye'ej Jerusalén, nyajta tyi'huányamua'aj a'íjci jimi i Gamaliel, i ti a'yan tya'róonajchij i nyúucarij je'ej maj tyo'yú'xaca' i tahuásimua'ci'ij. A'náj tina'aj nu a'yan tyáahuosij je'ej nyaj tyeetyáhuüre'en i Dios, néijmi'i jime' i nyaxiéjnyu'caa, a'yájna siatí'ij néijmi'i mua'aj iijij tyaá'sij.

⁴ Jájcuaj imuáj nu a'yan tyihuá'huooca'aj nyej nyij huó'cui'nyij a'íjma i maj jájcuan jin tyá'tzaahuatye', nyajta néijmi'caa huavívi' i tyétyacaa, nyajta i maj úucaa nyej nyij hue'tyaanáaj.

⁵ A'íjna i ti tyihuá'ijtye' a'íjma i puariíj, majta néijmi'i i huáasij a'íi mu jamua'reej. A'íi mu yu'xarij tyinaatapij nyej nyij tyihuo'tátuüre'en i nye ihuáamua' Israel maj jitze ajtyáma'can, Damasco maj ja'chej, nyajta a'áa ja'tanyéj nyej nyij huó'huoonyij a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', nyej nyij uhuaja'rávi'tij a'yájna iye'ej Jerusalén tyej tyij puéjtzij huo'tá'an.

Pablo pu huá'ixaatye' je'ej ti tye'entyíhuo i tavástara'
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ 'Nyati'ij a'áa joomá'caj juyéj jitze, nu'ríj avéjri' joomá'caj a Damasco a'tzáaj tacuariixpuaj, aj pu'ij jiye'tzín ca'nyíin jin uje'cátatzariaca' u tajapuá, ti'quij nie'riá'naj.

⁷ Nyati'ij nyij eetávej a chóota'. Nyajta je'en a'tíj huánamujri' ti a'yan tyinaatajé tijin: “Saulo, ¿ji'nye een jime' je'ej pua'aj pényoorej?”

⁸ Nyati'ij nyij tyu'ta'íhuoj a'yan tijin: “¿A'tanyíj papué'een nyavástara?” Ajtáhua'aj a'yan tyu'tánamujrej tijin: “Nyáaj nu a'ín pué'een i Jesús Nazaret nyaj já'ma'can, a'íjna i paj muáaj meyo'vajran.”

⁹ Majta i maj nyaj jamuán huajú'ca'aj, a'íi mu majta jaaséj i ti huatátzarijraa, a'íj mu'uj quee huánamujri' i nyúucarij ti tyí'nye'ixaatya'ca'aj.

10 Nyati'ij nyij tyu'ta'íhuo' a'yan tijin: “¿Ji'nye náarinyij nyavástara'?” Aj pu'ij i tavástara' a'yan tyinaaté'exaa'ij tijin: “Ájchesij, pata'aj i paj pooj huaméj a'ájna a Damasco. A'áa mu néijmi'i muojoté'exaatye'sij je'ej paj huárinyij.”

11 Ji'nye na'racuunyij nu na'raa a'íjci jime' i tatzárij, a'íj mu jin a'íjma'aj i maj nyaj jamaán huajú'ca'aj mana'naví'raj mu' mij nyojo'vi'táj a'ájna a Damasco.

12 'Síj pu tyáati' a'áa jo'tyávaaca'aj ti a'yan ántyapua'ij tijin Ananías, i ti naa tyí'tyevistaca'aj ajta ja'tzaahuatya'ca'aj a'íjci i yu'xarij Moisés ti jo'yú'xaca', néijmi'i mu naa yó'mua'rajca'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj a'áa já'chajca'aj a'ájna a Damasco.

13 Ananías pu a'áa nyojo'tyéesej, ti'ij ará'aj a'yaa pu'ij tyinaaté'exaa'ij tijin: “Nye'íhuára' Saulo, ancuriáa' ajtáhua'aj jájcuán i paj jin atányeerej.” Ti'ij a'yan tyinaatajé'aj nu nyij jiye'tzín atányeeriaca', nyati'ij nyij jaaséj.

14 Ajta a'yan tyinaaté'exaa'ij tijin: “I hua' Dios i tahuásimua'ci'ij, a'íj pu mua'antyíhuoo muéetzij pej pij jáamua'reej je'ej ti tyá'xie've', pata'aj jaaséj a'íjci i tiquee a'náj tyi'táj jin ootyá'itzee i Dios jimi, pajta jáanamua'ij je'ej ti tyí'xaj.

15 Muáaj paj a'íj pué'eenye'ej puá'mej i paj a'íj jin antyá'mua'reeraj puá'mej néijmi'que' i cháanacaj japua, jitzán ma'can i tavástara', pata'aj huó'ixaatye'en je'ej paj períj tyi'táj tyu'séj, pajta je'ej paj tyú'namuajri'.

16 Ajta ijíj, capáj jéehua tyi'chó've'ej. Ájchesij, pata'aj huái'huaj nyúucaritze' i tavástara', ti'ij a'íj tyimuaatú'uunyí' i paj jin ootyá'itzee i Dios jimi.”

Pablo pu huá'ixaatye' je'ej ti tyu'ta'íjtyi'huaca' a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can

17 'Nyati'ij a'áa ja'rá'aj a Jerusalén, aj nu nyij utyájrapij i tye'yúuj tzajta' nyej nyij huatyényuunyij i Dios jimi, aj nu nyij tyu'séj.

18 A'íj nu huaséj i tavástara' ti a'yan tyinaaté'exaa'ij tijin: “Ca'nácan, eerájra' jiye'tzín jime' a'yájna Jerusalén, ji'nye camu muá'antzaahuatye'sij je'ej paj tyihuo'té'exaatye'sij nye jitze ma'can.”

19 Aj nu nyij a'yan tyaaté'exaa'ij tijin: “Nyavástara', a'íj mu a'yan tyá'mua'reej nyej nyáaj majo'cha'canya'aj néijmi'que' hua' tye'yúuj tzajta', nyajta hue'tyáanamua i maj muéetzij mua'tzaahuatya'ca'aj, nyajta hua'tyáva'ra'aj.

20 Ajta mati'ij a'íj huajé'ca'aj i Esteban i ti muahuúria'ca'aj, ajta tyí'xajta'ca'aj a jitze ma'can, nyáaj nu a'áa jo'tyávaaca'aj, a'yaa nu tyá'xa'pui'ántaria'ca'aj maj jaajé'ca'aj, nyáaj nu nyajta tyú'cha'ij i tyihua'caanaa a'íjma i maj jaajé'ca'aj.”

21 Ajta i tavástara' a'yaa pu tyinaaté'exaa'ij tijin: “Áricuj ma'úrutyij, ji'nye nyamuaata'ítij imuáj tye'ítyee tzajta' i maj séej chuéj japua já'ma'can.”

Ti'ij i xantáaru' ta'nájca'ij jacha'íca'aj a'íjci i Pablo

22 A'yaa mu'uj úhuixij i maj móoj jatyánamuajrasima'aj, mati'ij mij huatyóohuij maj huatyejíhuajra'nyij a'yan tijin:

—A'mújna mu tyéviy, capu juxie've' ti júurij, xaajé'caj ta'aj ij quee che' majá'hua'tan iyan i cháanacaj japua.

²³ A'yaa mu'uj jéetze' tyityetyéjijhuasime'ej, majta i tyúucaanaa jútye' tyojó'raara'aj, majta i chuéj jútye' jó'raaraaj.

²⁴ Aj pu'ij i xantáaru' ta'nájcaj tyu'ta'íjtaca' maj ju'tyátoonyij a'íjci i Pablo jo'maj je'ráatyij i xantáaru'uj, ajta huo'ta'íj maj je'riá'vaxi'in, ta'aj ij tyu'taxáj je'ej maj een jime' tyityetyéjijhuaj i tyeítyee.

²⁵ Mati'ij meríj jaatyají'ca'aj mej mij je'riá'vaxi'in, aj pu'ij i Pablo a'íj a'yan tyaata'íhuo'ri' i xantáaru' ta'nájcaj ti a'áa jo'tyávaaca'aj tijn:

—¿Nyi a'yan setyityaatáci'pej siaj sij je'riá'vaxi'in i a'tíj Roma ti já'ma'can, siajta quee jamua'reeriaj tyi'tíj siaj jin pújoorej?

²⁶ Ti'ij a'yan tyáanamujri', a'íjna i anxityej xantáaru'uj ti tyí'ijtye', a'áa pu jo'mej a'íjci jimi i xantáaru' ta'nájcaj, a'yaa pu'ij tyaaté'exaa tijn:

—¿Ji'nye parinyij a'íjci jime'? A'íjna i tyáati' a'áa pu ja'ajtyáma'can a Roma.

²⁷ Aj pu'ij i xantáaru' ta'nájcaj a uré'nyej i Pablo jimi, ti'quij a'yan tyaata'íhuo'ri' tijn:

—¿Nyi a'yan tyi'ja'yájna paj a'áa ja'ajtyáma'can a Roma?

Aj pu'ij i Pablo a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Jee xaa nyu'uj.

²⁸ Ajta i xantáaru' ta'nájcaj a'yan tyaaté'exaa tijn:

—Jéehua nu nyáaj tyu'nájchitaca' nyej nyij huatyényaromaanotaj.

Ti'ij ij i Pablo a'yan tyaaté'exaa tijn:

—A'áa nu nyáaj jiyó'nié'huaca'.

²⁹ Aj mu mij a'íimaj eeráxiiriaca' i maj je'ria'vaaxi'nyijche' i Pablo, ajta a'íjna i xantáaru' ta'nájcaj, ti'ij jáamua'reeri' ti Roma já'ma'can, tyámua' pu tyu'tátziin ti je'ej tyeetyají'que'ej i cadéenaj jime'.

Pablo pu a'úu jo'tyéechaxij jo'maj je'ráatyij i maj tyí'ijta

³⁰ Yaa ariá'pua'aj, i xantáaru' ta'nájcaj, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti jáamua'reej je'ej maj een jime' tyá'xajtzi'raca'aj a'íjci i Pablo, aj pu'ij ji'rájtoo, ajta tyu'ta'íjtaca' maj tyúusiire'en a'íimaj i maj tyí'ijta u tye'yúuj tzajta', majta néijmi'i i maj tyityatatyíj. Aj pu'ij hua' jimi áyoovi'tij.

23

¹ Pablo pu hua'ráasej a'íjma i maj tyityatatyíj ti'quij a'yan tyi-huo'té'exaaaj tijn:

—Nye'ihuáamua', ti'ij na'aj yatij je're'nyej, canu tyi'tíj jin je'ej tyé'nyamua'astij i Dios jimi menyo'cha'can.

² Aj pu'ij a'íjna i Ananías, i ti tyihuá'íjtye' a'íjma i puaríj, a'íi pu huo'ta'íj maj ja'ancáveenyij a'íjci i Pablo.

³ Ajta i Pablo a'yaa pu tyu'tanyúj tijn:

—Dios pu muéetzij mua'ancávesij, mu paj quee ma'úumua'rej. Muáaj paj a'íj jin antyía'mua'reej pej pij no'xíjtye'en a'íjci jime' je'ej ti tyí'ijta i yu'xarij, ¿ji'nye pej pij a'yan tyá'mua'reeriaj pahuá'íjtye' maj na'ancáveenyij?

⁴ Majta a'íimaj i maj uje'rátya'ca'aj, a'yaa mu tyaatajé tijn:

—¿Ji'nye pej pij je'ej pua'aj tyé'jee a'mújcij mu ti jéetze' juxie've' i Dios jimi?

5 A'yaa pu i Pablo tyihuo'té'exaa j tijn:

—Nye'ihuámua', canu jamua'reeriaca'aj ti a'múu a'ín pué'een i ti jéetze' juxie've' i Dios jimi, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijn: “Capáj je'ej tyé'jeevej a'íjci i ti tyi'tyéjvee i tye'ítyee jimi.”

6 Aj pu'ij i Pablo jáamua'reeri' tijn séecan mu i maj tyityatatyíj saduceos pué'eenye'ej, majta séecan fariseos, aj pu'ij ca'nyíin jime' a'yan tyu'tanyúj tijn:

—Nye'ihuámua', nyáaj nu fariseo pué'een, hua' jitze nu eeráma'can a'íjma i fariseos, majta íjij ná'xijtye' a'íjci jime' nyaj jacho've' a'náj maj huatájuuritaj i mui'chítyee.

7 Tí'ij i Pablo a'yan tyu'taxájtaca', aj mu mij huatyóohuij maj tyi'huó'ihuo' a'íjma i fariseos, majta a'íjma i saduceos, mati'ij mij jé'ta' huac'ij i maj jusiiria'ca'aj.

8 Ji'nye i saduceos a'yaa mu tyí'xaj maj quee che' huatájuuritaj i mui'chítyee, majta a'yan tijn maj quee séejre' i júuricamej i maj tyí'huüre' u tajapuá, majta a'íjma i fariseos néijmi'i mu a'íjci tyá'tzaahuatye'.

9 Néijmi'i mu tyéjjihuasime'ej, majta je'cáj i maj tyihuá'mua'tyej i yu'xarij jitze, i maj majta fariseos jitze ajtyáma'can, a'íj mu ájhuiixij mati'ij mij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

—A'íjna i tyáati' capu tyi'táj je'ej huáruuj, tyij quee sáij tyaaté'exaa i júuricamej ti tyí'huüre' u tajapuá, tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, tyiche' quee jimi rányuuca'an i Dios.

10 Majta mer'ij jéetze' nyinyu'cacuca'aj, a'íjna i xantáaru' ta'nájcaj tyi'tziinya'ca'aj tipua'aj meetyáto'sixi'in a'íjci i Pablo, a'ij pu jin huo'ta'ij i xantáaru'uj maj je'ráavi'tij mej mij majtáhua'aj uyo'tyátoonyij jo'maj je'ráatyij i xantáaru'uj.

11 Séej tíca'rij tzajta' pu i tavástara' huataséjre a'íjci jimi i Pablo, a'yaa pu tyaaté'exaa tijn:

—Huatyá'ca'nyej mua' tzajta' Pablo, ji'nye a'yájna pati'ij per'ij nyaj jime' tyihuó'ixaaj iye'ej Jerusalén, a'yaa paj cha'taj tyihuá'ixaatye'en a'ájna a Roma.

Mati'ij jaaxá'pui'intarej je'ej maj tyejé'caj i Pablo

12 Yaa ariá'pua'aj, séecan mu i Israel maj jitze ajtyáma'can a'yan tyaaxá'pui'intarej maj jaajé'caj a'íjci i Pablo, a'yaa mu tyitya'tóoraj maj quee tyú'cua'nyij, majta quee huaye'en, 'asta mana'aj quee jaajé'caj a'íjci i Pablo.

13 A'chu mu huá'puatyej ará'asej i tyétyacaa i maj a'yan tyitya'tóoraj.

14 A'íjma jimi mu ujó'ju' i maj tyihuá'ijtye' i puaríj, majta a'íjma jimi i huásij, mati'ij mij a'yan tyihuo'té'exaa j tijn:

—Ityáj tu tyer'ij a'yan tyaaxá'pui'intarej tyej quee tyi'táj cua'nyij, 'asta tyana'aj quee jaajé'caj a'íjci i Pablo.

15 Ajta íjij, mua'aj majta i séecan i maj tyityatatyíj, xaatáhuavij i xantáaru' ta'nájcaj tí'ij ariá'pua'aj ya'ráavi'tij a'íjci i Pablo ja'mua jimi, a'yan setyu'taxáatan yee siata'aj tyámua' naa tye'e'íhuo', tyajta ityáj tyámua' tu éenye'ej tá'ju'un tyej tyij jaajé'caj tí'ij quee xu ya'uvé'nyej.

16 Ajta i yójra' i ihuáaria'ra' a'íjci i Pablo, a'íi pu jáamua'reeri' je'ej maj tyi'táj tyí'xa'pui'intaria'ca'aj, tí'ij ij ujó'mej jo'maj je'rátyij i xantáaru'uj, aj pu'ij jaaté'exaa a'íjci i Pablo.

17 Pablo pu séej huatajé i maj anxityej xantáaru'uj tyí'ijtye', tí'quij a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—Ánvi'tichij mu tyamuéej a'íjci jimi i xantáaru' ta'nájcaj, jí'nye tyi'táj pu jaaté'exaatye'ej.

18 Tí'quij i ti anxityej xantáaru'uj tyí'ijtye', yo'ví'tij i xantáaru' jimi ta'nájcaj, ajta a'yan tyaaté'exaa tíjin:

—A'íjna i Pablo tí eetyánami' naatáhuaviiri' nyaj ya'ráavi'tij a jimi a'íjci i tyamuéej, jí'nye tyi'táj pu muaaté'exaatye'sij.

19 Aj pu'ij i xantáaru' ta'nájcaj ja'náavi' i muáca'ra'an jitze a'íjci i tyamuéej, tí'quij je'ráavi'tij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin:

—¿Tyi'tanyí pénye'ixaatya'mu'?

20 A'yaa pu tyaaté'exaa i tyamuéej tíjin:

—A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu jaaxá'pui'intarej mej mij ariá'pua'aj muaatáhuavii i Pablo, pej pij já'anvi'tij hua' jimi i hua' juéesij mata'aj nu'uj mij tyámua' tyáamua'reej i maj jitzán tyí'pua'ritye'.

21 Capáj huá'tzaahuatya'aj, jí'nye huá'puatyej mu a'chu ará'asej i tyétyacaa i maj je'tyécho've'ej i juyéj jitze avíitzij jime', a'yaa mu tyaaxá'pui'intarej maj quee tyi'táj cua'nyij, majta quee ye'en 'asta mana'aj quee jaajé'caj a'íjci i Pablo, ajta íjij mu'ríj tyámua' huóoruuj, a'íj mu'uj mij cho've' je'ej paj muáaj tyu'taxájtaj.

22 Aj pu'ij i xantáaru' ta'nájcaj jaata'ítyaca' i tyamuéej tí'ij jó'ra'nyij, a'yaa pu tyaata'íj tiquee a'tíj íxáatye'ej je'ej tí arí a'íj tyu'té'exaaj.

Pablo pu jó'vi'tichíihuaca' a'íjci jimi i Félix

23 A'íjna i xantáaru' ta'nájcaj hua'puácaa pu huatajé i maj anxityej xantáaru'uj tyí'ijtye', ajta a'yan tyíhuo'ta'íj maj hua'puaj anxityej i xantáaru'uj tyámua' huá'uurej i maj ju'icán, majta huéecatyej japuan tamuáamuata' maj ave'tyé'tya'aj, majta hua'puaj anxityej i maj chúun tyu'ísima'aj muá'ju'un, mej mij a'áa jó'ju'un a'ájna a Cesarea tíca' a'tzáaj arámuaacuj tyoomá'caj i tíca'ríj.

24 Ajta pu huo'ta'íj maj séej eetyésiiratye'en i cahuáayu' i Pablo tí japuan ave'quéej, a'yaa pu tyíhuo'íjcaj maj tyámua' eenye' ajóotonyij a'íjci jimi i tajtúhuan tí a'yan ántyapuaj tíjin Félix.

25 A'íjma pu jimi yu'xarij huata'ítyaca' a'yaa pu tyá'xajtaca'aj tíjin:

26 “Nyáaj Claudio Lisias, yaa nu muatyojtje' muéetzij Félix mu paj huápu'íj naa huasé'rin pajta tajtúhuan jín tyi'tyéjvee.

27 A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu jaatyéevi' a'íjci i tyévi'j majta je'en jajé'catajche', ajta nyatí'ij jáamua'reeri' tí romano pué'een nyáaj nu nyij ajo're'nyej nyahua'ajvi'tíj i nyaxantáarustyamua', nyatí'ij nyij japuan huatanyúj.

28 Nyajta jamua'reerimu'ca'aj je'ej maj een jime' tyá'xajtzi'raca'aj, a'íj nu jín yo'ví'tij hua' jimi i juéesij i maj tyá'xa'pui'intare'.

29 Aj nu nyij jáamua'reeri' maj a'íjci jín tyá'xajtzi'raca'aj i yu'xarij tí tyíhuá'íjtye' a'íjma, capu tyi'táj jín ootyá'ítzee mej mij jaajé'caj, nusu mej mij a'íjci jín je'tyáanaj a'íjci i a'tíj.

³⁰ Ajta nyati'ij jáamua'reeri' maj séecan i Israel maj jitze ajtyáma'can a'yan tyitya'tóoraj maj jaajé'caj, muéetzij nu nyij muaata'ityi'ri' a'íjci i tyévij, nyajta nu huo'ta'íj i maj tyá'xajtzi' maj muéetzij muaaté'exaatye'en tyi'tíj maj jin tyá'xajtzi'."

³¹ Majta a'íimaj i xantáaru'uj, a'yaa mu huaríj je'ej ti tyihuo'té'exaaaj i xantáaru' ta'nájcaj, tíca' mu yo'ví'tíj a'íjci i Pablo, mati'ij mij a'áa yo're'nyijtyej jo'tíj a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Antípatris.

³² Yaa ariá'pua'aj mu huariá'cáj i maj jui'icán huajú'ca'aj jo'maj ja'chej i xantáaru'uj, majta i mata've'tye'tye' jamuán mu ujó'ju' a'íjci i Pablo.

³³ Mati'ij ará'aj a'ájna a Cesarea aj mu mij jaatátuii i yu'xarij a'íjci i tajtúhuan majta a'íjci i Pablo.

³⁴ Tí'ij i tajtúhuan jo'jívvej a'íjci i yu'xarij, aj pu'ij tyu'ta'íhuo' jo'tíj já'ma'cantaca'aj i Pablo, ajta tí'ij jaamua'reeríaj ti Cilicia já'ma'can,

³⁵ a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Aj nu muanamuajran típua'aj meríj uvé'nyej i maj a jitze tyí'pua'ritye'.

Ajta tyu'ta'íjtaca' maj jáacha'íin i xantáaru'uj a'ájna jo'tíj i Herodes je'rájcaj.

24

Pablo pu jujapua' huatanyúj a'íjci jimi i Félix

¹ Anxí xicáj pu tyoomá'caj, tí'ij Ananías i ti tyí'ijta u tyeyúuj tzajta' a'áa ja'rá'aj a'ájna a Cesarea, majta séecan jamuán i huásij, ajta hua' jamuán síij ti hua' japua huatányuunyij, ti a'yan ántyapuaaj tíjin Tértulo. A'íi mu ajo'tyáhuixij i tajtúhuan jimi, mej mij tyi'tíj jitzán ujuá'ritye'en a'íjci i Pablo.

² Mati'ij ayo're'nyijtye a'íjci i Pablo, a'íi pu i Tértulo huatyóochej ti tyaaxájtzi', a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i Félix tíjin:

—Tyóoche' tu tyámua' tyí'tyechajca'aj naa taxáhuaj pati'ij pooj muáaj tyi'ta'íitya'ca'aj, jéehua paj tyámua' tyéjtyoova'aj a tzajta', tyej tyij jéetze' tyámua' yetyityecháatime'nyij.

³ Néijmi'i tu a jimi tya'ancuriáa'vej a'náj tína'aj ajta jo'tíj na'aj, tyámua' tu tyí'muatyojtzi're' muéetzij Félix paj tajtúhuan pué'een, pajta jéehua tyámua' naa tyí'uurej.

⁴ Ajta tyata'aj quee jéehua mua'ítzaaj, a'yaa nu tyí'muahuavíj paj a'tzúj táanamuaaj i tyaj tyimuaaté'exaatye'sij.

⁵ A'yaa tu tyéetyoj a'mújcij mu tyáati', ti jéehua je'ej pua'aj tyí'uurej, ajta néijmi'que' i cháanacaj japua ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i tyeítsee i maj Israel jitze ajtyáma'can mej mij huóonyo'si'tye'en, a'íi pu ajta antyúumua'reej a'íjma jimi i maj ja'tzaahuatye' a'íjci i Nazaret ti já'ma'can.

⁶ Ajta pu huatóotyesej ti jaatyáxaahuataj i tyeyúuj, a'íj tu jin jaatyéevi' tyej tyij jo'xíjtye'en a'yájna tí'ij tyé'yusí' i yu'xarij jitze.

⁷ Ajta a'íjna i xantáaru' ta'nájcaj i Lisias, a'íi pu a'úun jo'tyájrúpij tí'quij tá'jajnyi'ri' ca'nyéjrij jíme'.

⁸ Í'ríj paj muáaj asíj tyee'íhuo' pej pij jáamua'reej ti a'yan tyí'ja'yájna néijmi'i i tyaj jitzán tyí'pua'ritye'.

⁹ Majta i Israel maj jitze ajtyáma'can i maj ajo'tyú'uuca'aj, a'yaa mu majta tyí'xajtaca'aj ti a'yan tyí'jiré'can jime'.

¹⁰ Aj pu'ij i tajtúhuan jumuáca' jin jaaté'exaa a'íjci i Pablo tí'ij tyu'taxáj, tí'ij ij Pablo a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Jéehua nu nyetyámua've'ej nyaj japua huatányuusij muéetzij jimi, jinye nyáamua'ree paj períj á'tyeej paj juées jin tyi'tyéjvee a'íjna chuéj japua.

¹¹ F'ríj paj muáaj asíj tyu'íhuo' pej pij jáamua'reej tijin oochán pu tamuáamuata' japan hua'puaj xicáj tyooméj nyaj a'áa ja'rá'aj a'ájna a Jerusalén nyej nyij huatyényuunyij i Dios jimi.

¹² Camu náatyoj a'tíj je'ej pua'aj nyetyi'jeevacaj, canu nyajta huá'tya'xi'ca'aj i tyeítyee i tye'yúuj tzejta', canu nyajta jo'maj jóosi'rii, nyajta quee ca'nyíjra'aj hua'tá'caria'aj aja'hua' yee i chájta'naj jitze.

¹³ A'íimaj i tyeítyee camu je'ej a'náj tyéejtyoosij maj jaataséjrataj i maj jin nye jitze tyí'pua'ritye'.

¹⁴ Ajta a'yaa nu xaa tyaataxájta, canu jaatyá'avaataj, nyáaj nu jahuíire' i hua' Dios i nyahuásimua'ci'ij a'íjci jime' i juyéj tí jájcuaj, i maj a'íimaj a'yan tyí'xaj tijin nyasíj nu'uj jájtyo, jinye a'yaa nu néijmi' i tyá'tzaahuatye' je'ej tí tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta, ajta je'ej maj tyo'yú'xaca' i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can.

¹⁵ A'yaa nu cha'taj nyana'aj nyáaj tye'ejchó've' i Dios jimi mati'ij a'múumaj a'íjci jime' i maj huatájuuritaj i muí'chítyee, a'íimaj i maj tyámua' tyí'tyetyeítyeristaca'aj, majta i maj je'ej pua'aj tyi'tyetyúucha'íica'aj.

¹⁶ A'íj nu jin tyí'tyese' a'náj tina'aj nyej nyij jiréenya'aj majo'cha'canye'en i Dios jimi, nyajta i tyeítyee jimi.

¹⁷ Tí'ij tyoomá'caj a'chu pua'an nyinyi'ra'aj nyaj majo'cha'can, naariá'raj jó'nyaj já'ma'can nyej nyij túmii tyu'tapuéjve'en, nyajta tyu'támu'vejritaj i Dios jimi.

¹⁸ A'yaa nu nyij rijcaj mati'ij séecan naaséj i maj Israel jitze ajtyáma'can Asia maj ja'ráacij, nyati'ij nyeríj huányajajcuarej a'yájna tí'ij tyúuxie've', capu i'ríj aja'ja'tiítaca'aj, camu mij majta ju'itziitya'ca'aj.

¹⁹ A'yaa pu tyúuxie've' mej mij a'íimaj yeve're'nyej a jimi mej mij nye jitze tyo'ojpuá'ritye'en, típua'aj a'yan tyi'tíj metyí'mua'reeriaj nye jimi.

²⁰ Na'ríj mequee, miche' a'múumaj jaataxáj típua'aj tyi'tíj jin no'tyá'itzeerej nyati'ij a'áa jo'tyávaaca'aj hua' jimi i hua' juéesij i maj Israel jitze ajtyáma'can.

²¹ Ca' a'íj jin no'tyá'itzee nyati'ij ujo'tyávaaca'aj hua' jimi, nyati'ij a'yan tyu'taxájtaca' ca'nyíin jime' tijin: "Íjij xu mua'aj ná'xíjtye', jinye nyetyá'tzaahuatye' a'íjci jime' i maj majtáhua'aj huatájuuritaj i muí'chítyee."

²² Tí'ij a'íj huánamuajri', a'íjna i Félix, tyámua' pu tyú'mua'reeriaca'aj je'ej tí ajóo'en i maj tyá'tzaahuatye' jimi, a'íj pu jin jaatapuá'citaca', ajta a'yan tyihuo'té'exaaj tijin:

—Típua'aj arí yará'astij i xantáaru' ta'nájcaj a'íjna i Lisias, aj nu nyij tyámua' tyá'mua'reeren tyi'tíj siaj jin tyá'xajtzi'.

23 Aj pu'ij i Félix a'íj huata'íj i xantáaru' ti anxityej xantáaru'uj tyí'ijtye' ti ooj jacha'íicaj a'íjci i Pablo, ajta a'tzúj cxi tyaatá'an mej mij a'íimaj jáamuarej i maj jamua'tyej, majta tyi'táj jaatá'an ti tyá'itziitye'.

24 Ti'ij tyoomá'caj a'chu pua'an xicáj, ajtáhua'aj uvé'nyej a'íjna i Félix, ajta jamuán i íra'ra'an ti a'yan ántyapuj tijin Drusila, i ti Israel jitze ajtyáma'can. Ti'ij ij jaata'íjtaca' a'íjci Pablo, ajta je'en jáanamujri' je'ej ti a'íin tyí'xajtaca'aj a'íjci jitze ma'can i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

25 Ajta ti'ij i Pablo a'yan tyaaté'exaa ti tyámua' tyí'chajca, ajta tyámua' tyi'huóocha'íin, ajta a'yan tyaaté'exaa ti Dios puéjtzij huo'tá'sij a'íjma i maj a'yan séejre' iye'ej cháanacaj japua, a'íj pu'ij tyu'tátziin a'íjna i Félix, a'yaa pu tyaaté'exaa tijin:

—Jó'ra' íjij. Nyajtáhua'aj nu muaatájeevij ttipua'aj nyeríj huata'íci'pa'aj.

26 Ajta a'íjna i Félix a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti i Pablo túmii jaatá'an, a'íj pu jin mue'táj jaatacho'vej ti'ij jamuán tyu'xáj

27 Hua'puaj nyinyi'ra'aj pu mutyojo'mej, ti'quij Félix eerájraa ti tyi'tyávaaca'aj tajtúhuan jime', ti'quij té'ej síij tye'entyájrurij ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Porcio Festo. Ajta a'íjna i Félix, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj ti tyámua' tyu'tyá'itzeere'en a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj pu jin quee ji'rájtoo a'íjci i Pablo.

25

Ti'ij Pablo ajoovi'tichiihuaca' a'íjci jimi i Festo

1 Aj pu'ij i Festo a'áa ja'rá'aj ti'ij tye'entyájrutyey tajtúhuan jime', huéicaj xicáj pu á'tyeej a'ájna a Cesarea, ti'ij ij té'ej a'áa jo'mej a Jerusalén.

2 Majta a'íimaj i maj tyihua'íjtye' u tye'yúuj tzejta', majta séecan i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj viváajma'aj jin tyityatyíj, a'íi mu ajo're'nyej a'íjci jimi i Festo, mej mij tyi'táj jin tyaaxájtzi' a'íjci i Pablo.

3 A'yaa mu tyá'huaviiraca'aj a'íjci i Festo ti jaata'íjta maj yo'ví'tij a'íjci i Pablo a'ájna a Jerusalén. Majta a'yaa mu tyi'mua'ajcaa a'íimaj maj aye'tyécho've'en aja'hua' i juyéj jitze mej mij jaajé'caj.

4 Ajta a'yaa pu tyihuo'té'exaaaj a'íjna i Festo ti i Pablo óoche' nami'huaj a'ájna a Cesarea, ajta a'íin a'yan tyi'mua'ajcaa tiquee a'chu tyoomá'caj ti'ij jusíj a'áa jo'ma'aj ja'mej.

5 A'yaa pu tyihuo'té'exaaaj tijin:

—A'íj pu jin, miche' a'íimaj i maj tyityatyíj ja'mua jimi ujó'ju'un nyaj jamuán a'ájna a Cesarea, tipua'aj i Pablo tyi'táj jin á'itzeeria'aj, a'áa pu i'ríj mej mij jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

6 A'íjna i Festo a'yaa pu ujá'tyee a'chu arahuéicaj xicáj, nusu tamuáamuata' xicáj a'ájna a Jerusalén, aj pu'ij té'ej huariá'raa a'ájna a Cesarea. Yaa ariá'pua'aj pu'ij acáayixij hua' jamuán i juéesij, ajta je'en jaatacho'vej a'íjci i Pablo.

7 Ti'ij i Pablo utyájrurij, aj mu mij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj a'áa ja'rácij a Jerusalén, a'íi mu ajtyáxiiriacá', matí'ij mij jéehua tyaaxájtzi'ri', ajta quee huatái'riitariaca' maj jaataxáj ttipua'aj a'yan tyi'ja'yánatan nusu quee.

⁸ Aj pu'ij i Pablo tyu'taxájtaca' ti'ij jujapuá huatányuunyij, a'yaa pu tijin:

—Canu tyi'tíj jin ootyá'itzee a'íjci jimi i huá'yu'xaa i maj Israel jitze ajtyáma'can, canu nyajta a'íjci jimi i hua' tyeyúuj, canu nyajta tyi'tíj jin ootyá'itzee a'íjci jimi i ti tyihuá'ijtye' i romanos.

⁹ Ajta a'íjna i Festo, a'yaa pu tyá'xie'va'ca'aj maj tyámua' yó'sejraj a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj pu jin a'yan tyaata'íhuo'ri' tijin:

—¿Nyi páaxie've' paj a'áa jó'me'en a Jerusalén, nyata'aj a'áa mojo'xá'pui'intari'tze'?

¹⁰ Pablo pu a'yan tyu'tanyúuj tijin:

—Yá'nyaj huatyéjve hua' jimi i maj jahuiire' i ti tyihuá'ijtye' i romanos, a'yaa pu tyi'tyéevijtij siaj jaaxá'pui'intare'en a'yájna, ji'nye papu'ríj jáamua'reej, nyaj quee tyi'tíj jin ootyá'itzee a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

¹¹ Tipua'aj tyi'tíj jin no'tyá'itzeerej ti'ij a'yan tyi'tyéevijtij maj naajé'caj, canu huatyényanasij sulu miche' naajé'caj, na'ríj quee a'yan tyi'ja'yájna je'ej mati'ij merij tyinaaxájtzi'ri', capu a'tíj huatóoci'puaj ti nyéetzij tyu'tátuire'en hua' jimi. Nyámuahuavii ti a'íin jaaxá'pui'intare'en i ti tyihuá'ijtye' i romanos.

¹² Ajta a'íjna i Festo, a'íjma pu jamuán tyu'taxájtaca' i maj tyá'xa'pui'intare', aj pu'ij a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pablo tijin:

—Muáaj paj jahuoo ti a'íin jaaxá'pui'intare'en i ti tyihuá'ijtye' i romanos, a'íjci jimi paj jo'ma'aj puá'mej.

Ti'ij Pablo a'áa jo'tyávaaca'aj a'íjci jimi i Agripa

¹³ Tyoomá'caj a'chu pua'an xicáj, mati'ij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Cesarea, a'íjna Agripa i ti rey jin tyi'tyávaaca'aj, ajta a'íjna i Berenice, mej mij jaatatyójtje'en a'íjci i Festo.

¹⁴ Ji'nye jéehua mu á'tyeej a'ájna, Festo pu jaaté'exaa a'íjci i rey je'ej ti tyáaruj a'íjci i Pablo, a'yan tijin:

—Síij pu i tyáati' eetyanámi'huaj ja'raa, ti'ij i Félix eerájraa i ti jin tyi'tyávaaca'aj.

¹⁵ Ajta nyati'ij a'áa jó'catyii a Jerusalén, a'íimaj i maj tyi'ijta hua' tyeyúuj tzajta', majta i huáasij i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu tyinaataséjra i maj jitzán tyi'pua'ritye', majta je'en naatáhuaviiri' nyaj puéjtzij jaatá'an.

¹⁶ A'yaa nu tyihuo'té'exaa a'íjci jime' tiquee tyi'tá'caa i hua' yi'ráj i romanos ti a'tíj huámui'nyij, mequee xu anaquéej jamuán tyu'xáatan i maj jimi tyi'tíj jitzán pua'ritye', ti'ij junyúuca jin jujapuá huatányuunyij.

¹⁷ A'íj nu jin, mati'ij mujo'vá'ju'un nye jimi, canu á'tyeej, sulu yaa ariá'pua'aj nu acáayixij hua' jamuán i juéesij, nyati'ij nyij jaata'íjtaca' maj aye've'vi'tij i Pablo.

¹⁸ Majta a'íimaj i maj jitzán tyi'pua'ritya'ca'aj, camu a'yan tyu'taxájtaca' je'ej nyati'ij nyáaj tyi'mua'ajcaa.

¹⁹ A'íj mu'uj jin tyá'xajtzi'raca'aj a'íjci jime' i juyi'ráj i ti jitzán tyá'tzaahuatye', majta a'íjci jime' i a'tíj Jesús ti huamuí', ti i Pablo a'yan tyá'xaj tijin: “Óoche' pu júurij a'íjna i Jesús.”

20 Ajta nyéetzij capu je'ej ná'miterastya'ca'aj je'ej nyaj huárinyij a'íjci jime', aj nu nyij jaata'íhuo'ri' a'íjci i Pablo tipua'aj ujó'yi'mu'uj a'ájna Jerusalen mej mij jaaxá'pui'íntari'tze'en a'íjci jime'.

21 Aj pu'ij a'yan tyinaatáhuaviiri' ti a'ín jo'xíjtye'en i romanos ti tyí'íjtye', nyati'ij nyij jaata'íjtaca' ti ooj eetyánami'huaj, 'asta quee huatái'riitarej nyaj jaata'ítyej a'íjci jimi.

22 Aj pu'ij i Agripa a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Festo tijin:

—Nyajta nu nyáaj janamuajramui' a'íjci i tyáataj.

Ajta i Festo a'yan tyu'tanyúj tijin:

—Ariá'pua'aj paj janamuajran.

23 Yaa ariá'pua'aj mu a'áa ja'rá'aj a'ájna i Agripa, ajta a'ájna i Berenice, naa mu éenye'ej tyu'tyoochéetye'ej, mati'ij mij a'úun jo'tyájrurij hua' jamuán i maj viváajma'aj jin tyityatytyí i xantáaru'uj. Ajta i Festo jaata'íjtaca' maj aye've'vi'tij a'íjci i Pablo.

24 Yaa pu tyu'taxájtaca' a'ájna i Festo tijin:

—Agripa mu paj rey, siajta mu siaj tajamuán yetyúusiire', xaaséj a'mújci mu tyévi. Néijmi'i i maj Israel jitze ajtyáma'can i maj a'áa ja'chej a Jerusalén, majta i maj iye'ej huacháatimee a'yájna Cesarea, néijmi'i mu a'yan tyá'huoo ti huámu'nyij a'mújna mu tyévi.

25 A'yaa pu nyéetzij tyiná'miteeraste' tiquee tyi'tij jin ootyá'itzee mej mij jaajé'caj. Ajta a'mújna, a'yaa pu tyinaatáhuaviiri' ti a'ín jaaxá'pui'íntare'en a'ájna i ti tyihuá'íjtye' i romanos, a'yaa nu nyij tyu'muá'aj tijin nyiche' jaata'ítyej a'ájna a Roma.

26 Ji'nye capu je'ej ná'miteeraste' je'ej nyaj ye'ej tyaata'ítyi're' a'íjci i ti tyihuá'íjtye' i romanos a'íjci jime' i tyévi, a'íj nu jin yajavé'vi'tij ja'mua jimi, nyajta muéetzij jimi, Agripa, mu paj rey, pata'aj tyee'íhuo' ti'ij tyámua' tyo'támitere'en nyej nyij tyaata'ítyi're'.

27 A'yaa pu nya'asej tiquee tyi'tij huiire' tipua'aj nyequee jo'yú'xan je'ej maj ye'ej tyi'tij jitzán tyí'pua'ritye', nyej nyij a'yaa nyana'aj tyaata'ítyej.

26

Pablo pu jujapúa huatanyúj a'íjci jimi i rey Agripa

1 Aj pu'ij i Agripa a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Pablo tijin:

—F'ríj paj tyu'taxáj pata'aj ajapua huatányuunyij.

Ti'quij i Pablo ajméc'a'taca', ajta huatyóochej ti a'yan tyu'taxáj tijin:

2 —Agripa rey paj pué'een, naa pu nya'asej nyaj yahuatyéjvee ajimi, nyej nyij nyaj japua huatányuunyij néijmi'i jime' i maj jin tyí'nyaxajtzi' i maj Israel jitze ajtyáma'can.

3 Pajta períj jamua'reej je'ej ti een i huá'yi'raj i maj Israel jitze ajtyáma'can, pajta jamua'reej i maj jime' tyúu'ixaatyé'. A'íj nu jin a'yan tyí'muahuaviij paj náanamuj tyámua' naa.

4 'Néijmi'i i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj a'áa ja'chej jó'nyaj já'ma'can, a'íi mu tyámua' tyá'mua'reej je'ej nyaj ye'ej tyi'tyínyecha'íca'aj nyati'ij nyana'aj tyu'pá'ri'istariaca'.

5 Majta mu jamua'reej, tipua'aj hua'ránajchi, i'ríj maj a'yan tyu'taxáj yee a'yaa nu'uj nyeríj tyi' fariseo, a'ájna i tayi'ráj ti jéetze' tyési'.

⁶ Ajta ijíj ya mu meríj nyeve'vi'tij, mana'xijtye' a'íjci jime' nyaj jacho've' a'íjci i ti Dios jin atóoraj i tahuásimua'ci'ij jimi.

⁷ Majta a'íimaj i tatyétyeristyamua' i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'íi mu majta jacho've' 'asta na'aj quee atyojo're'nyej a'ájna xicáara', a'íj mu jin jana'michej i Dios, néijmi'i tújca'rij tzajta', majta tíca'rij tzajta' mu jahuíre'. Agripa rey paj pué'een, nyáaj nu a'yan cha'taj nyana'aj tye'eichó've' a'íjci, a'íj mu mij jin ijíj tyí'nyaxajtzi'.

⁸ ¿Ji'nye siaj sij quee mua'aj tyá'tzaahuatye' ti Dios huo'tájuuritye'sij i maj meríj huácuij?

⁹ 'A'yaa nu nyajta nyáaj tyí'mua'ajcaa jájcuaaj imuáj ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj nyaj néijmi'i huo'tá'ijmuj i maj ja'tzaahuatye' a'íjci i ti a'yan ántyapuaj tíjin Jesús Nazaret ti já'ma'can,

¹⁰ a'yaa nu nyij huaríj a'ájna a Jerusalén. A'íimaj i maj tyí'ijta u tyeýúuj tzajta', a'íi mu yu'xarij naatapíj i nyaj jin huatányaci'puaj nyaj mu'caa eetyáanaaj i maj tyá'tzaahuatye', ajta matí'ij huá'cui'caria'aj, nyáaj nu nyajta a'yan tyá'xie'va'ca'aj.

¹¹ Mue'tíj nu puéjtzij hua'tá'caria'aj mej mij jaatapuá'citaj i maj ja'tzaahuatye'. A'yaa nu huá'uuriajca'aj néijmi'que' hua' tyeýúuj tzajta', nyajta jéehua hua'ajcha'íiria'ca'aj, jo'tij na'aj nu huáyi'caa matí'ij mana'aj tyityeecháatima'caa nyej nyij je'ej pua'aj huó'uurej.

Pablo pu huo'té'exaa i tyeítyee tí'ij tyá'antzaahuaj i Jesús jimi

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'A'íj nu jin ujó'mej a'ájna a Damasco, ji'nye a'íimaj i maj tyí'ijta u tyeýúuj tzajta', a'íi mu naata'ítyaca', majta naatá' i nyaj jin a'yan huárinyij.

¹³ A'yaa nu tyí'mua'ixaatye', muáaj paj rey, a'áa nu joomá'caj i juyéj jitze a'tzáaj tacuaríixpuaj nyati'ij jaaséej ti tajapuá uje'cányeeri'ciriaca', ajta jéetze' á'taaca'aj quee i xicáj, a'íi pu néijmi'que' nye jitze rátatzavej, ajta hua' jitze i maj nyaj jamuán huajú'ca'aj.

¹⁴ Tyati'ij tyij néijmi'i eetavátzij, aj nu nyij a'tíj huánamua'jri' ti ajo'tanyúj hua' nyuucaa jime' a'íjma i hebreos a'yan tíjin: "Saulo, Saulo, ¿ji'nye pej pij je'ej pua'aj nyoorej? Muáaj paj asíj jahuoo i puéjtzij."

¹⁵ Nyati'ij nyij a'yan tyaata'íhuo'ri' tíjin: "¿A'tanyíj paj pué'een nyavástara'?" Aj pu'ij a'yan tyu'tanyúj tíjin: "Nyáaj nu a'íin pué'een i Jesús, i paj je'ej pua'aj joorej."

¹⁶ Ájchesij, huatyéjchaxij, a'yaa nu een jime' huataséjre ajimi, nyej nyij tyimuaa'íjcatye'en a'íjci jime' i paj naatyáhuíre'en, pajta huo'té'exaatye'en i tyeítyee je'ej paj períj tyu'séj nyej jimi, pajta a'yan tyihuo'té'exaatye'en je'ej nyaj nyooj tyi'tíj tyimuaataséjratye'sij.

¹⁷ Nyáaj nu ajapua huatányuusij a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, nyajta a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'íjma jimi nu ijíj muaata'ítyij.

¹⁸ A'yaa nu tyimuaata'ítyij pata'aj hua'tanyéjnye'ritye'en, mej mij quee che' tíca'riste' cínjej, sulu mata'aj nyéeri'iste' mahuací'ca'an, tí'ij quee che' i tyiyáaru' tyihua'íjtye'ej, sulu mej mij a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've', mata'aj nyéetzij majta ná'antzaahuatye'en, aj pu xaa

Dios tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin quee xá'puí' huaríj, tí'ij ajta huo'cí'tiyj mej mij a'áa jo'tyá'ítzeere'en jo'tij i Dios tyejé'íjtaj."

Pablo pu a'yan huaríj je'ej tí tyi'tíj tyu'séj

¹⁹ 'A'yaa pu'ij, Agripa rey paj pué'een, nyá'astej a'íjci i tí tajapuá já'sejre',

²⁰ nyatí'ij nyij anaquéej huo'té'exaa a'íjma i maj a'áa jo'cháatimee a'ájna a Damasco, nyajta je'en a'íjma i maj Jerusalén ja'chej, nyajta néijmi'que' a'áa tí huataca'aj a Judea, nyajta i maj séej chuéj japua já'ma'can, jéehua nu huó'ixaa mej mij seequéj tyú'mua'tyij i jutzájta', mata'aj mij Dios jimi ja'séeria'aj muá'ra'nyij, majta a'yan huárinyij tí'ij séjre'ej tíjin mu'ríj seequéj tyityaajú'.

²¹ A'íj mu jin i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi mu naatyéevi' u tye'yúuj tzajta', majta nyeje'catamui'ca'aj.

²² Ajta i Dios pu naatyáhuú a'íj nu jin nyóoche' tyámua' éenye'que' séejre', nyajta nyooj tyihuá'ixaatye' néijmi'caa i tyeítyee, i maj cíle'en, nyajta i maj huáasij. Canu séej tyi'tíj huó'ixaa, a'íj nu'uj je'ej tí tyaaxájtaca' a'íjna i Moisés, majta a'íimaj i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, a'íjci jime' je'ej tí tyi'rinyúiche'.

²³ A'yaa mu tyu'taxájtaca' tí a'yan tyúuxie'va'ca'aj tí i Ciriístu' huámui'nyij, ajta je'en a'íin pue'éenye'ej ta'mej i tí anaquéej hu-atájuuritaj i muí'chítýee tzajta', ajta je'en huo'té'exaatye'ej i tí jin Dios huo'tyáhuúire'en i tyeítyee i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta i maj séej chuéj japua já'ma'can.

Pablo pu tyí'tyese' je'ej tí tyaamue'tin tí'ij tyá'antzaahuatye'en a'íjna i rey Agripa

²⁴ Tí'ij a'yan tyu'taxájtaca' i Pablo, aj pu'ij jiye'tzín huajíjhuaca' a'íjna i Festo tíjin:

—Pablo puá'timue' muáaj. Papu'ríj huatyá'timue'ri' i paj jéehua tyiá'mua'tyej.

²⁵ Ajta i Pablo a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin:

—Festo tajtúhuan paj pué'een, canu nyatimue', i nyaj nyeríj jaataxájtaca' tyámua' pu een ajta a'yan tyi'ja'yájna.

²⁶ A'mújna mu rey Agripa, tyámua' pu tyá'mua'reej a'íjci jime', a'íj nu jin quee tyi'tzínnye'ej nyetyi'xaj jíisa'puaj, jí'nye tyámua' nu tyá'mua'reej tí a'múu ajta néijmi'i mua'reej, tíquee tyi'tíj je'ej huaríj avíitzi jime'.

²⁷ ¿Nyí pequee ja'tzaahuatye' muáaj Agripa rey paj pué'een, je'ej maj tyu'taxájtaca' a'íimaj i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can? Nyáaj nu jamua'reej tíjin petyá'tzaahuatye'.

²⁸ Ajta Agripa a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—¿Nyí a'yan petyí'mua'tzej yee a'íj pu'uj jin tyá'antzaahuaj i paj cíi pana'aj tyínáa'ixaa i nyúucarij?

²⁹ Ajta i Pablo a'yan tyu'tanyúj tíjin:

—Típua'aj cí na'aj na'ríj jéehua á'tyeevi'in, Dios pu a'yan tyá'xie've' paj quee muáaj pana'aj tyá'antzaahuatye'en, sulu majta mu séecan i maj nyanamuaj íjij, mej mij néijmi'i a'yan tya'rá'astej a'íjci i Jesús nyatí'ij nyáaj, mequee a'yan tyitya'nají'quí'huajma'aj i cadéenaj jime'.

³⁰ Aj pu'ij ájchej a'íjna i rey, ajta a'íjna i tajtúhuan, ajta i Berenice, majta néijmi'i i maj a'uún je'rátya'ca'aj.

³¹ Aj mu mij a'tzúj eeracñiney jujímua'aj mej mij tyi'huóo'ixaaty'e'en a'íjci jime', a'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj tijin:

—A'mújna mu tyéviij, capu tyi'táj je'ej huáruuj mej mij jaajé'caj, capu ajta a'yan tyi'tyéevijtij ti'ij eetyánami'huaj.

³² Ajta i Agripa a'yaa pu tyaaté'exaa a'íjci i Festo tijin:

—Fríitacaj pu tyaj jaatátoonyijche' a'íjci i tyáataj, tipua'aj quee a'yan tyá'huocajche'en ti a'íin jaaxá'pui'intare'en i ti tyihuá'ijtye' i romanós.

27

Matí'ij jaata'ityaca' a'íjci i Pablo a'ájna a Roma

¹ Matí'ij jaaxá'pui'intarej maj taata'ityej a'ájna a Italia, a'íjna i Pablo, majta séecan i maj nami'huaca'aj, néijmi'i mu séej jimi huatátuihuaca' i xantáaru' ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Julio, a'íi pu tyihuá'ijtya'ca'aj i xantáaru'ustyamua'mua' a'íjci i ti tyihuá'ijtye'.

² A'áa tu atyáacij báarcuj jitze chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Adramitio, ajta i báarcuj pu'ríj jó'yi'muijca'aj után jitze pujmua' ti'ij a'áa jo're'nyej jo'maj báarcuj jo'tyú'uuvej a'áa ti huataca'aj a Asia. Síij pu ajta tajamuán huama'ca'aj ti a'yan ántyapuaaca'aj tijin Aristarco, a'áa pu já'ma'can a'íjna a Tesalónica, chájta' a'áa ti ja'ajtyáma'can a Macedonia.

³ Yaa ariá'pua'aj tu a'áa ja'rá'aj jo'tij báarcuj jo'tyéecha'caj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Sidón, jo'tij a'íjna i Julio tyámua' tyiyo'tyéeye a'íjci i Pablo, ji'nye jaatá' ti huó'muaarej i ju' amúincustyamua' mej mij a'íimaj tyámua' tyeetyéjeevej a'íjci i Pablo.

⁴ Tya'ti'ij tátyij iiráacij a'ájna a Sidón, tyati'ij tyij a'áa jo're'nyej jo'tij ja'ajhuáchij ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Chipre, ji'nye yaa pujmua' pu aja'vá'aacaca'aj.

⁵ Aj tutyij antacij a'ájna véjri' jájtyij ti ja'va'ástimee, a'áa ti huataca'aj a Cilicia, ajta Panflia, tyati'ij tyij a'áa ja'rá'aj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Mira, chájta'naj a'áa ti ja'ajtyáma'can a Licia.

⁶ Ajta a'íjna i xantáaru'uj ti tyí'ijtya'ca'aj, séej pu a'áa huátyoj i báarcuj Alejandria ti já'ma'can ti ajta Italia jó'yi'ij, aj pu'ij a'íin taata'íj tyaj atyáaciney a'íjci jitze tyej tyij huaju'caj.

⁷ Tá'tyee tyaj xájtari' huaju' a'íjci jitze i báarcuj, ajta taatatyési'huarij tyaj a'áa ja'rá'astij jo'tij ja'ráahuachij a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Gnido. Óoche' pu aja'vá'aacaca'aj a'ájna pujmua' a tyaj joojú', a'áa tu véjri' ajcaanyej a'ájna a Salmona, tyajta a'áa pujmua' je're'nyej jo'tij ja'ajhuáchij ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Creta,

⁸ tyati'ij tyij mujóju' tyési'huacan jime' a'ájna jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij, tyati'ij tyij a'áa ja'rá'aj báarcuj ti jo'tyéecha'caj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin jo'tij jo'cuá'naj ti i'ríj ti óochaxij, a'ájna véjri' chájta'naj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Lasea.

⁹ Tu'ríj á'tyeevi'ca'aj tyaj huajú'ca'aj, ajta arí tyú'tziinyi'ria'ca'aj a'ájna jo'tyaj joojú'ca'aj, ji'nye pu'ríj véjri' putyí'rijcaa i ti jitzán huaséevi'ij tá'yi'ij. A'íj pu jin i Pablo a'yan tyihuo'té'exaaaj tijin:

10 —Mua'aj tyétyacaa, a'yaa pu tyiná'miteeraste' nyéetzij ti jéehua tzáinyi're', tipua'aj taajú'caj, tyiyo'riésij i báarcuj, tyajta i íjcaj, ajta tyá'ca'nyej tyej tyajta ityáj atyájcui'nyij.

11 Ajta i xantáaru'uj ti tyí'ijtya'ca'aj, jéetze' pu ja'antzaahuaj a'íjci i a'táj i báarcuj ti tyimuárie'rij, ajta a'íjci i ti antyúumua'reej i báarcuj jime', ajta a'íjci i Pablo capu ja'antzaahuaj.

12 Ajta jo'tyaj ja'rá'aj capu naa hua'éenya'aj tyej tyij a'áa já'tyeevi'cajche' ti'ij pua'aj huaséevi'ij tá'yi'ij, néijmi'i mu tin a'yan tyí'mua'ajcaa maj iirá'ciinyej a'ájna mej mij a'áa ja'rá'astij a Fenice, báarcuj ti jo'tyéecha'caj, Creta ti tyaja'rájtyapuaj, a'áa pu séjria'ca'aj ti'ij na'aj ujtyapuáj pujmua', ajta áatyej pujmua', tyej tyij a'áa já'tyeevi'in ti'ij na'aj tyu'séevi'ij tá'yi'ij.

Ti'ij apúutzarij huo'táa'saca' i jájritze'

13 A'yaa mu tyí'mua'ajcaj tíjin í'rj tyaj huaju'un, ji'nye cí pu'uj tya'na'áacarejyi'caa áatyej pujmua', aj mu mij jo'cáj a'áa mu véjri' ja'ajtyéenyej jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij a'ájna a Creta.

14 Ajta capu a'chu a'tyéevi'caj ti'ij ca'nyíin yejtyapuáj pujmua' je'rá'aacariaca' aj pu'ij jaataj'tzej i báarcuj,

15 ti'quij jaatáajchaca'. Tyajta quee pu jáaruuj tyaj huaju'caj i áacaj tzajta', aj tu tyij huatáta'a ti tá'antinyij i áacaj.

16 Aj tu tyij huárita' ajcaanyej jo'tij ciléenye' i chuéj já'ajnyeej ti a'yan tya'rájtyapuaj tíjin Cauda, jo'tij quee jéehua jó'aacaca'aj, ajta i báarcuj ti cíleen tyej tyajta jaajásima'aj, tyési'huacan tu jin ja'antyítoj i báarcuj jitze ti ve'ej.

17 Matí'ij ja'antyítoj, aj mu mij ja'vá'ji'quej cójnari jime' i báarcuj jitze ti ve'ej. Majta meríj tyí'tziinya'ca'aj i ti arí tin tya'ajcachaaj i séj japua, a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin La Sirte, aj mu mij tyí'táj ootyáxi'ij ti'ij huatajyó'rej majta jaatá' ti i áacaj hua'antinyij.

18 Yaa ariá'pua'aj, óoche' pu jéehua huá'aacaca'aj, matí'ij mij huatyóohuij maj tye'tyáhua'xij a jáata' i íjcaj ti tyú'tisime'ej i báarcuj.

19 Ti'ij huéicaj xicáj tyoomá'caj, aj mu mij tye'tyáhua'xij i jumuáca' jime' néijmi'i a'chu ti tyú'tisime'ej i báarcuj.

20 Jéehua tu á'tyeej tyej quee che' jaséj i xicáj, tyajta i xú'ra'vetyee, ajta óoche' pu huá'aacaca'aj, majta viiyaca'aj, tu'rj a'yan tyí'mua'ajcaa tyej quee che' je'ej rinyij.

21 Tyajta tyeríj á'tyeevi'ca'aj tyej quee che' tyí'táj cua'ajcaa, aj pu'ij i Pablo huatyéechaxij hua' tzajta' ti'ij ij a'yan tyihuo'té'exaaj tíjin:

—Mua'aj tyétyacaa, siana'aj tzij ná'antzaahuatye'nyijche' siaj quee uja'ráci'ca'nyijche' a'ájna a Creta, catu a'yan tyojo'rienyíche' i íjcaj.

22 Ajta ijíj jéehua nu já'muahuavii siaj ca'nyíjra'aj huatóoa'an mu jutzájta', ji'nye capu a'táj mu'nyij, tyij tyajta i báarcuj jo'riésij.

23 Tíca' pu síj nye jimi huataséjre i ti jahuüre' i Dios i nyej nyajta nyáaj jahuüre' nyajta jitzán ajtyáma'can.

24 A'yaa pu tyinaaté'exaaj tíjin: “Pablo, capáj tyí'tziinye'ej, ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' ti i tajtúhuan jaaxá'pui'intare'en i maj jin tyí'muaxajtzi', ajta i Dios pu juxié'vi'ra' jin huo'tyáhuüre'sij mej mej néijmi'i júurij muá'ra'nyij i maj ajamuán huaju' i báarcuj jitze.”

²⁵ A'íj pu jin tyétyacaa siata'aj ca'nyíjra'aj huatóoa'an mu jutzáita', ji'nye nyáaj nu i Dios jitze tyí'ca'neye nyajta tyá'tzaahuatye' ti a'yan tye'mej je'ej ti a'ín tyinaaté'exaaaj.

²⁶ Tyajta tyóoche' tu a'áa ja'rá'astij jo'tij ja'ajhuáchij.

²⁷ Séej tíca'rij jitze, tí'ij tyoomá'caj a'chu hua'puaj iteerij, óoche' pu jáatajchisima'aj i áacaj i báarcuj, a'íjci japua i jájtyij ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Adriático, tí'ij atyojo're'neye a'tzáaj jé'ta' tíca', a'íimaj i maj jajmuárie'rij i báarcuj, a'íi mu jáamua'reeri' tyaj tyeríj tín ará'astisima'aj jo'tij ja'ajhuáchij.

²⁸ Matí'ij mij jaatyé'itej i cójnari jime' a'chu ti ootí' i jáata', seityéj japuan tamuáamuata' japuan arásevij meetroj pu atyáti'ca'aj, matí'ij ajca'huáye ujú'caj majtáhua'aj mu jaatyé'itej, pu'ríj seityéj japuan aráahua'puaj meetroj atyáti'ca'aj.

²⁹ Matí'ij mij muáacuacaa atyáahua'xij i tyapúusti' ti jo'tóovijmee cítzata' i báarcuj tí'ij aróoca'neye, ji'nye metyí'tziinya'ca'aj típua'aj tya'ajtó'oj i tyetyéj jitze, majta huatyóohuij maj huatyényuunyij i Dios jimi tí'ij jiyé'tzín huatapua'rej.

³⁰ Séecan mu i maj tyí'huúria'ca'aj a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj iiráciinyeche' i báarcuj jitze, a'íi mu a'yan tyityatóosejrataca' maj ja'tyáhua'xij i tyapúusti' ti jo'tóovijmee, maj majta quee a'yan huaríj, ma'cájtuo mu'uj i báarcuj i ti cíleen mej mij a'íjci jitze huatyóohuíre'en.

³¹ Aj pu'ij Pablo a'yan tyaaté'exaa a'íjci i xantáaru'uj ti tyí'ijtya'ca'aj, ajta a'íjma maj jamuán huajú'ca'aj tíjin:

—Típua'aj mequee a'íimaj yahuatyá'itzeere'en i báarcuj jitze, capu je'ej tyu'tái'riitarij ti jamuáahuíre'en.

³² Aj mu mij i xantáaru' ja'antyivéjchaca' i cójnari i ti jin arátapi'huaca'aj i báarcuj ti cíleen, tí'ij ij atyéjvej a jáata'.

³³ Tí'ij arí tín tapuá'rij, Pablo pu ca'nyíjra'aj huo'ta' i hua' tzajta' mej mij tyí'tíj huácua'nyij, a'yan tíjin:

—Pu'rij hua'puaj iteerij tyooméj siaj tyí'cho've' je'ej ti tyí'tíj rinyij, siajta quee me' tyajá'cua'.

³⁴ Nyaja'muahuavii siaj cí tyí'tíj tyú'cua'nyij. A'yaa pu tyúuxie've', típua'aj a'yan setyá'xie've'ej ti jamuáahuíre'en, ji'nye capu tyí'tíj je'ej já'mua'uurej.

³⁵ Tí'ij a'yan tyu'taxáataj, aj pu'ij i páan tyí'íj, tí'ij ij tyaatatyójtzi'rej i Dios néijmi'i meeséeracaj i tye'tyee. Tí'ij jé'ta' jo'tatáaraj i páan aj pu'ij huatyóochej ti jáacua'nyij.

³⁶ Aj mu mij néijmi'i ahuóoca'an, matí'ij mij majta a'íimaj tyú'cuua.

³⁷ A'yaa tu ará'axcaa hua'puaj anxityej japuan huéicatyey japuan tamuáamuata' japuan arájseej i tyaj arátya'ca'aj i báarcuj jitze.

³⁸ Matí'ij tyu'cuá'aj a'chu ti hua'ránajchaca', aj mu mij ja'tyájríee a jáata' a'íjci i tyeríicuj tí'ij quee che' a'chu tyíjetyej i báarcuj.

Tí'ij i báarcuj ajo'cájrurij a jáata'

³⁹ Tí'ij huatapuá'riaca', camu che' huamuájtyajca'aj jo'tij putyajá'rijcaa, matí'ij mij jaaséj jo'tij ja'ajtyásaata', a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj a'áa yoojaj i báarcuj jo'tij jó'saata'.

⁴⁰ Matí'ij mij tya'ráveechixij i cójnari i maj jin je'ejtápa'xi'ca'aj i báarcuj, metye'tyáahua'xij a jáata', majta je'en ja'ajca'an i cíxurij i

ta'ancáavii i báarcuj jitze jo'tij jóonyee ti'ij i áacaj ja'ajnáan a'ijna jime' i cixurij, aj pu'ij i báarcuj ajtyáxiiriaca' jo'tij ja'ajtyásaata'.

⁴¹ Ajta séj jitze pu tya'ajcaachaca', capu che' i'riitaca'aj maj jaatóoriaxi'in jo'tij jóonyee. Ajta i cáztata' i báarcuj, pu'ríj tyána'chisima'aj a'ijci jime' ti ca'nyíin jime' ajtyáxiirihua'aj i jájtyij.

⁴² Majta a'íimaj xantáaru'uj, mahuá'cui'cujca'aj néijmi'caa i maj eetyánami'huaca'aj, mej mij quee huatóo'uunaj muajóosima'aj mana'aj.

⁴³ Ajta i xantáaru'uj ti tyí'ijtya'ca'aj, a'íi pu a'yan tyá'xie'va'ca'aj ti japuan huatányuunyij a'ijci i Pablo, a'ij pu jin quee huo'ta' maj huó'cui'nyij, sulu a'yaa pu tyu'ta'íjtaca' maj anaquéej antajój i maj jaayí'tihua'aj, mej mij a'áa ja'rá'astij jo'tij jó'saata',

⁴⁴ majta i séecan ciyéj japua mu huatajóxij, majta séecan ciyéj japua ti pá'tzaa i báarcuj jitze ta'ajtaná'xi. A'yaa tu néijmi'i tyityaja'rá'aj ujitzé pujmua' capu a'tij atyáamui'.

28

Ti'ij Pablo a'áa jo'tyávaaca'aj a Malta

¹ Ti'ij arí néijmi'caa taahuúria'aj, aj tu tyij jáamua'reeri' ti a'yan tyarájtyapuaj a'ájna tijin Malta.

² Majta i maj a'áa já'chajca'aj, tyámua' mu tyitaatyéeje ityájma. Mati'ij mij óonie, aj mu mij taatajé tyaj huatátapuiste'en, ji'nye meviiyaca'aj, ajta huáseevi'ij.

³ Ajta a'ijna i Pablo, ciyéj pu huaria'sii ti'ij ja'náto'nyij atá'taaj, aj pu'ij cú'cu'uj áan je'ráanyej i tiéj tzajta', ti'quij i Pablo anáachej i muáca'ra'an jitze.

⁴ Majta a'íimaj i maj a'áa ja'chej, mati'ij jaaséj i cú'cu'uj i ti anja'cáhuuicajca'aj i muáca'ra'an jitze i Pablo, a'yaa mu tyúu'ixaatya'ca'aj síij ajta síij tijin:

—A'ijna i tyévi tyij quee a'íin pué'een i ti tyí'tyacui'caa, pu'ríj jáahuú tiquee atyáamui' a jáata', ma' ajta i Dios capu tyu'tá'sij ti júurij já'ra'nyij.

⁵ Ti'quij i Pablo jaatacá'tzij i jumuáca' antieepuaj, a'áan pu'ij huatyáavatzij i cú'cu'uj, capu tyi'tj je'ej jáaruuj.

⁶ Néijmi'i mu a'yan tye'ejchó'va'ca'aj ti i muáca'ra'an huatyájaanyijche', nusu ti huatámui'nyiiiche', ajta mati'ij tyu'chó've'ej, mati'ij jaaséj tiquee tyi'tj je'ej jáaruuj, aj mu mij seequéj tyu'muá'aj, majta a'yan tyu'taxájtaca' ti i Pablo dios pué'eenye'ej.

⁷ A'ájna véjri' chuéj pu ria'námi'huajma'caa a'íin ti ja'a'rica'aj i Publio i ti tajtúhuan pué'eenye'ej a'ájna, a'íi pu tyámua' tyitaatyéeje ajta tyámua' naa tyitaaxá'pueri' huéicaj xicáj jitze.

⁸ Ajta a'ijna i táatajra' a'ijci i Publio tyí'cui'ca'aj, jéehua pu pistaca'aj, ajta juhuúria'ca'aj. Ti'quij i Pablo jáamuaariaca', ajta jaatáhuaviiri' i Dios ti'ij huarúj, aj pu'ij ja'vá'muariej áan mu'úutze' ti'quij huarúj.

⁹ A'ij mu jin majtáhua'aj séecan ujo'vá'ju' i maj tyí'cucui'ca'aj i maj a'áa jo'cháatima'caa, ajta pu a'íijma tyú'huaaj.

¹⁰ Tyámua' mu tyitaatyéeje, ajta tyati'íjtá tyámua' huátaruuj tyej tyij jó'ciinyej, néijmi'i mu tyitaatapuéjvej a'chu ti tyitá'itziitya'ca'aj i tyaj jin jó'ciinyej.

Ti'ij i Pablo a'áa ja'rá'aj a Roma

¹¹ Tyati'ij huéecaj máxcirie' á'tyeej a'ájna, aj tu tyij séej jitze atyáacij i báarcuj ti ajta a'áa jo'tyá'itzeeria'ca'aj 'asta na'aj quee che' huáseevi'ij, a'áa pu já'ma'cantaca'aj a'ájna i báarcuj a Alejandria. Majta tyi'tyán antyiu'pu'ca'aj a ti jóonyee i báarcuj i maj a'yan huasé'rihua'aj ti'ij diosij, síj ti a'yan ántyapuaj tijin Cástor, ajta i síj tijin Pólux.

¹² Tyati'ij tyij a'áa ja'rá'aj a báarcuj ti jo'tyéecha'caj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Siracusa, jo'tyaj huéecaj xicáj á'tyeej.

¹³ Tyati'ijta' tyij jo'c'ij, a'áa tu tyij ja'rá'aj chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Regio. Yaa ariá'pua'aj áatyey pujmua' pu va'tá'aacaca'aj ca'nyiin jime', tyajta séej xicáj jitze tu a'áa ja'rá'aj a'ájna chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Puteoli.

¹⁴ A'áa tu séecan jo'tyoo i ta'ihuáamua', a'íi mu mij taatajé tyaj a'áa huatyá'itzeere'en hua' jamuán séej iteerij, a'yaa tu a'íjci jin huaríj tyati'ij tyij a'áa ja'rá'aj a'ájna a Roma.

¹⁵ Majta a'íimaj i ta'ihuáamua' i maj a'áa ja'chej, mu'rij jamua'reeriaca'aj tyaj tyerij ajooju'caj, a'íj mu jin eeráacij a chájta' mej mij ta'antynájche, a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin El Foro de Apio, ajta a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin las Tres Tabernas. Ti'ij i Pablo huo'séj, aj pu'ij tyaatatyójtzi'rej i Dios, ajta jéetze' huatyóoca'an i jutzájta'.

¹⁶ Tyati'ij a'áa ja'rá'aj a Roma, maata' ti i Pablo jujíme' nami'huaj, ajta síj na'aj jacha'íica'aj i xantáaru'.

Ti'ij i Pablo tyihuó'ixaaj a'ájna a Roma

¹⁷ Ti'ij huéecaj xicáj tyoomá'caj, Pablo pu huo'tacho'vej i maj tyihuá'ijtye' i maj Israel jitze ajtyáma'can a Roma maj ja'chej. Mati'ij tyúusíj, aj pu'ij a'yan tyihuó'té'exaa' tijin:

—Nye'ihuáamua', canu tyi'tíj je'ej huáruuj a'íjma jimi i tyeítyee, canu nyajta tyi'tíj jin ootyá'itzee i huá'yi'raj jitze i tahuásimua'ci'ij. A'yaa nu éenya'ca'aj, mati'ij naatyéevi' a'ájna a Jerusalén, nyajta je'en a'íjma jimi huatátuihuaca' i romanos.

¹⁸ Mati'ij tyinaa'íhuo'raj aj mu mij támij a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj naatátoonyij, ji'nye camu tyi'tíj huátyoj i ti jin a'yan tya'ránajchi mej mij naajé'caj.

¹⁹ Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íi mu huóonyuustej, aj nu nyij jaatáhuaviiri' ti a'íin no'xá'pui'intari'tze'en i tajtúhuan, tyij nyajta quee tyi'tíj jin tyihuá'xajtzi' a'íjma i nyetye'ítyeristyamua'.

²⁰ A'íj nu jin a'yan tyaatáhuaviiri' nyaj yajamuaatyéesej, nyajta tyajamuáa'ixaaty'e'en, ji'nye nyáaj nu a'yan cha'taj nyana'aj tyé'cho've' i Dios mati'ij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj nu jin a'yan huatyéjve na'nají'qui'huaj i cadéenaj jime'.

²¹ Mati'ij mij a'yan tyaaté'exaa' tijin:

—Capu ityájma a'tíj mu tyitojo'ta'ítyi'ri' muéetzij jime' a'ájna a Judea, camu majta i ta'ihuáamua' i maj a'áa ja'ráacij, capu a'tíj tyi'tíj jin tyi'muaxajtzi'.

²² Ajta ityájma ta'ránajchi tyaj muáanamua'j je'ej paj tyi'mua'tzej, ji'nye néijmi'que' tu a'yan tyá'mua'reej ti je'ej pua'aj namuajre' a'ájna i nyúucarij ti jájcuaj i paj jaxaj i tyeítyee jimi.

23 Mati'ij mij jaaxá'pui'intarej a'náj maj tyúusiire'sij, mue'táj mu mij ajtyáxiiriaca' i tyeítýee jo'tij i Pablo jo'tyávaaca'aj. Ti'ij na'aj íiya' tyu'tyóochej 'asta chúmua' imuáj pu jaatapuá'citaca' ti tyihuó'ixaaj a'íjci jime' ti Dios tyí'ijta néijmi'que'. Tyi'tyasa'ca'aj ti huo'mué'tin mej mij ja'antzaahuatye'en a'íjci i Jesús, a'íj pu jitze tyihuá'ixaatya'ca'aj i Moisés ti jo'yú'xaca', ajta i maj tyo'yú'xaca' i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can.

24 Séecan mu ja'antzaahuaj je'ej ti Pablo tyihuá'ixaatya'ca'aj, majta séecan camu ja'antzaahuaj.

25 Mati'ij quee pu jáaruuj je'ej maj tyo'xá'pui'intare'en, a'íj mu mij jo'cixij. A'yaa pu tyihuo'té'exaaj a'íjna i Pablo tijin:

—Xá'pui' pu tyu'taxájtaca' a'íjna i júuricama'ra' i Dios, ti'ij a'yan tyihuo'té'exaaj i já'muahuasimua'ci'ij a'íjci jitze ma'can i Isaías tijin:

26 Áricuj huojo'té'exaatye' a'íjma i tyeítýee.

Tyij majta jéehua tyú'namuajri', camu yo'itéej muá'ju'un.

Tyij majta jéehua tyí'sej, camu a'náj tyi'táj séjran.

27 I hua'muatzira' pu arí je'ej pua'aj huaríj.

Majta unámi'huajmee i junaxiéeta',

majta aranámi'huajmee i jujíise',

mej mij quee atanyéjnye'rij,

majta quee iityanamua'arajme'nyij,

majta quee yo'itéej muá'ra'nyij,

mej mij quee nye jimi mujo'vá'ju'un,

nyata'aj nyij nyáaj tyihuó'huaatye'en.

28 Siata'aj a'yan tyáamua'reej mua'aj, ijíj ti yajooméj, Dios pu arí huo'tá'sij i maj séej chuéj japua já'ma'can, mej mij a'íjma'j ja'ancuriá'an i ti jin Dios atóoraj ti hua' japua huatányuunyij, a'íj mu xaa janamuajran.

29 Ti'ij i Pablo a'yan tyu'taxájtaca', aj mu mij jo'cáj i maj Israel jitze ajtyáma'can, jéehua mu tyojo'xáatajraa jujíimua'aj.

30 Ajta a'íjna i Pablo, a'áa pu hua'puaj nyinyi'ra'aj á'týeej u chi'táj i maj huatóonyej, jo'tij néijmi'caa jimi tyámua' tyí'tyevistaca'aj i maj jamuariacaria'aj.

31 Jéehua pu tyihuá'ixaatya'ca'aj a'íjci jime' ti Dios néijmi'i jin antyúumua'reej íyan i cháanacaj japua, ajta u tajapuá, ajta tyihuá'mua'tyahua'aj a'íjci jitze ma'can i tavástara' Jesús, ajta quee a'táj ja'itziitya'ca'aj.

Je'ej ti ye'ej tyo'yú'xaca' a'íjna i San Pablo a'íjma jimi i maj Roma jo'cháatima'caa

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj nu Pablo yajá'muatyojtye', i nyaj jahuiire' i Ciriistu' ti Jesús pué'een, a'íi pu na'antylhuoj, nyej nyij a'yan huárinyij je'ej ti a'íin tyinaata'íj, ajta na'vá'jaj nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios.

² Jájcuaj imuáj pu i Dios a'yan tya'tóoratziiiri' ti tyámua' tyihuo'tá'an, a'íj mu jin a'yan tyo'tyéyu'xaca' a'íjci jitze i yu'xarij ti'ij ityájma jimi huatyá'itzeere'en.

³ A'íjna i nyúucarij, a'íj pu á'xaj i Ciriistu' ti jí'yojra' ajta tavástara' pué'een, ti ajta a'yan tyu'nié'huaca' ti'ij tyéviij, a'íj ti jitze eeráma'can i David.

⁴ Ajta ti'ij huatájuuriaca', Dios pu a'yan jaatamua'aj tijin nyiyóoj pu pué'een, ajta jaatá' ti'ij néijmi'i jin antyúumua'reeriaj, ji'nye a'íj pu jitze aróoca'nyajca'aj i júuricama'ra' i Dios.

⁵ Ciriistu' jimi nu ja'ancuriáa' a'íjci ti jin i Dios tyámua' tyinaatá', nyej nyij jitzán ma'can jó'me'en hua' tzajta' i tyeítyee, mata'aj mij néijmi'que' i cháanacaj japua ja'antzaahuatye'en majta a'íj ará'astej.

⁶ Matí'ij mana'aj a'íimaj, mua'aj xu siajta hua' jitze ajtyáma'can mu siaj Roma ja'chej. Dios pu jéehua já'muaxie've', ajta jamua'antylhuoo siaj sij jitzán ajtyama'caantaj xá'ra'nyij i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een ajta siaj sij hua'ajtyáanaxca a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'.

⁷ Che' i Dios, ajta i tavástara' a'íjna i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een, miche' a'íin tyámua' tyajamuaatá'an majta tyámua' jamuáa'uurej.

Pablo pu jaxie've' ti huojo'vá'muaarej a Roma

⁸ Anaquéecan jime', a'íj nu jitze ma'can i Ciriistu' tyámua' tya'tá'caa i Dios ja'mua jime', ji'nye néijmi'que' i cháanacaj japua mu meríj jamua'reej siaj tyá'tzaahuatye'.

⁹ A'íjna i Dios, i nyaj jahuiire' néijmi'i jime' i nyaxiéjnyu'caa nyahua'ixáatya'aj i nyúucaria'ra' i yójra', a'íi pu jamua'reej nyaj a'náj tina'aj jamua'tamuá're'rii,

¹⁰ a'yaa nu a'náj tina'aj tyá'huaviiij i Dios, tipua'aj a'yan tyiny-atá'care'en juxié'vi'ra' jime' nyej nyij jamojo'vá'muaarej.

¹¹ Ji'nye jéehua nu já'muasejramu' nyata'aj nyij ca'nyíjra'aj jamuaata'an, ajta siaj sij a'íjci jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios, siata'aj sij jéetze' tyámua' naa tyityaaju'un,

¹² tyata'aj tyij ca'nyíjra'aj huatáta'an síij ajta síij, a'íjci jime' tyaj taxa'aj tyá'tzaahuatye' taxié'vi'ra' jime'.

¹³ A'yaa nu tyá'xie've' nye'ihuáamua', siaj jáamua'reej nyaj mue'táj jaaxá'pu'i'ntarej nyaj a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi, ajta nyati'íjta jaaxá'pu'i'ntare'en nyaj a'yan huárinyij, tyi'táj pu je'ej rinyij nyej nyij quee a'áa jó'me'en. A'yaa nu tyá'xie've' nyaj a'yan cha'taj nyana'aj tyaamue'tin ja'mua jimi i nyaj jin tyu'tátuiire'en i Dios jimi, je'ej nyaj nyeríj tyaamue'tij séecan jimi i tyeítyee i maj séej chuéj japua jo'cháatimee.

14 A'yaa nu nyeríj a'íjci jin tya'tányaraj nyej nyij tyihuo'té'exaatye'en a'íjma i maj Grecia já'ma'can, nyaíta a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, tipua'aj jéehua maj tyojó'itej nusu i maj quee tyojó'itej;

15 a'íj nu jin jéehua jaxie've' nyej nyaíta jamuaaté'exaatye'en i nyúucarij i ti jin i Dios ja'mua japua huatányuunyij, mua'ajmaj mu síaj Roma ja'chej.

I ti jin uhuájca'nyej i nyúucaria'ra' i Dios

16 Capu nyetyevi'raste' a'íjna i nyúucarij, ji'nye a'íi pu pué'een i Dios ti jin uhuájca'nyej ta'aj ij néijmi'caa huáhuire'en i maj tyá'antzaahuatye'sij, anaquéej mu a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta je'en i maj séej chuéj japua já'ma'can.

17 Ji'nye a'íjna i nyúucarij jitze pu séejre' ti i Dios tyámua' ta'uurej, a'íjci jime' i tyej tyá'tzaahuatye', ti'ij na'aj tyo'huatyóochesij ajta jusén jime'. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A'íjna i ti naa tyí'tyevij, a'íi pu júurij huatyá'itzeere'ej a'íjci jime' i ti tyá'tzaahuatye'."

I maj jin já'itzeere' i Dios jimi

18 Ajta i Dios pu jaséjrataj i ti jin nyú'camui' puéjtzij hua'tá'caria'aj néijmi'caa i tyeítyee i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee, i maj quee tyi'tá'caa ti séjre'ej a'íjna i ti ji'r'é'can jime'.

19 Ajta i Dios ti jimi i'rij ti a'tíj jáamua'tyij a'íi mu meríj jamua'tyej, ji'nye Dios pu jusíj arí huo'taséjra.

20 Ti'ij na'aj i Dios tyeetyátaahuaca' i cháanacaj i ti yujo'vá'ca'aj, tyámua' pu naa tyé'miteere' je'ej ti een i muárie'ria'ra', ajta quee a'náj huatyápua'rij ti'ij na'aj yutij jo'que'tij ja'mej, ji'nye a'yaa pu tyí'sejre' je'ej ti een i Dios. A'íj pu jin quee je'ej tyí'rij ti a'tíj séej jitzán tyo'ojpuá'ritye'en.

21 Tyij majta meríj jamua'tyej i Dios, camu jaatyátzaahuatyej, camu majta tyaatatyójtzi'rej. Sulu a'íj mu jitze ucájrurij maj a'íjci jitze tyú'mua'tyij i mua'tzíira'aj tiquee tyi'tíj huire', capu ij che' huatá'riitarij ti tyámua' tyihuo'támiteeraste'en tzáahuatyi'ra'aj jime'.

22 A'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin tyámua' tu metyityoomuámua're', ajta a'yaa pu tye'rájraa maj jéetze' quee ma'umuámua'ria'aj muá'raa.

23 Ji'nye mu'rij seequéj tyú'ruuj séecan mu'uj mij pujmua' najchej tiquee Dios pué'een, ti a'yan huasé'rin ti'ij tyé'vij, na'ríij ti'ij pína'aj, nusu tyi'tíj ti muáacuacaa iira'íicajmee ca' tyi'tíj ti huacínjejyi'ij.

24 A'íj pu jin i Dios mahuoohuá'xij a'íjma i maj je'ej pua'aj meríj tyityo'cájrurij, majta tyé'vi'si' ricij i juxa'aj tyeítyee jamuán.

25 A'íi mu yo'huá'xij i ti ji'r'é'can jime' i Dios jimi, a'íj mu jéetze' á'astijre' i ti hue'tzij, majta a'íj jimi jutzaahuatye' i maj tyí'najchej i Dios ti tyú'taahuaca', camu che' a'íjci i Dios i ti néijmi'i tyú'taahuaca', tyej tyij tyámua' tyaatá'an ti'ij na'aj jusén jime'. Che' a'yan atyojo're'nyej.

26 A'íj pu jin i Dios a'yan metyihuooohuá'xij mata'aj mij tyé'vi'si' huataséjre'en. Majta a'íimaj i maj úucaa, a'íi mu jaatapuá'cítaca' maj antyóonaxcaj i tyétyacaa jamuán, mej mij seequéj huárinyij je'ej tiquee i Dios éenye'que' huo'tyájto.

27 Majta a'íimaj i tyétyacaa, a'yaa mu cha'taj mana'aj tyaatapuá'cítaca' mej mij quee che' majta hua'antyáanaxcaj i úucaa je'ej ti i Dios tyihuo'tyájto. A'yaa mu huaríj mej mij juxa'aj tyétyacaa

jamuán huóoxana'cire'en a'íjci jime' i ti je'ej pua'aj een ti hua' tzajta' eerányinyii, a'yaa mu mij tya'ajpuéjtzij a'íjci jime' i maj huápu'i'ij je'ej pua'aj ricij.

²⁸ Majta quee jaaxie've' maj jáamua'tyij i Dios, a'íj pu jin a'yan metyihuohuá'xij, mej mij a'yan huárinyij je'ej tiquee tyi'tyéevijtij

²⁹ Néijmi'i pu hua' jimi séejre' i ti je'ej pua'aj een, a'íi mu juxana'cire', majta jéehua tyí'nyacua'aj, je'ej mu pua'aj tyi'tyetyeityee. A'íi mu majta tyú'jaaxie'vi', majta tyí'tyacui'caa, jéehua mu majta jutya'racia, majta jujímua'aj jucuanamujcaa, majta mu je'ej pua'aj huá'uurej i ju'ihuámua', majta je'ej pua'aj tyí'xaxa'aj.

³⁰ Je'ej mu pua'aj tyihuá'xaj i juxa'aj tyeítyee, majta jájcha'íire' i Dios, majta hua'xaahuaj i juxa'aj tyeítyee, majta óotzaahuatye', majta hue'tzij jutaavijre', majta quee huá'tzaahuatye' i juhuásimua'.

³¹ Camu jaxie've' maj tyihuojo'itéej muá'ra'nyij, camu ja'rá'astyaa i junyúuca, camu hua'xie've' i jutyéityeristyamua', camu tyá'cu'vej.

³² Máamua'reej je'ej ti Dios arí tyaxá'pu'i'intarej tijin néijmi'i mu cui'nyij i maj a'yan ricij, capu hua' jitze juxie've', móoche' mu a'yan ricij, ajta pu naa hua'asej maj séecan a'yan cha'taj mana'aj rijcaj.

2

Dios pu tzáahuatyí'ra'aj jin huá'xijtye'en i tyeítyee

¹ Típua'aj muáaj a'tíj jitzán petyí'pua'ritye'ej, capu i'ríj paj a'yan tyu'taxáj yee capáj muáaj tyi'tíj jin je'ej pua'aj huaríj, jí'nye muáaj paj a'yan cha'taj pana'aj je'ej pua'aj tyi'tyía'cha'ij matí'ij a'íimaj.

² Tyajta a'yan tyá'mua'reej ti i Dios tzáahuatyí'ra'aj jin huá'xijtye'en a'íijma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

³ Ajta muéetzij jime', mu paj séecan á'xijtye' pajta a'yan cha'taj pana'aj je'ej pua'aj tyi'tyía'cha'ij, capáj a'yan tyí'mua'ajcaj yee capu nyéetzij i Dios puéjtzij naatá'sij.

⁴ Muáaj paj jaatyáxaahuataca' a'íjci i Dios ti jéehua tyámua' tyimuatá'caa, ajta muá'cu'vej, ajta a jime' tyi'ijchó've', ajta muéetzij quee je'ej muá'miteeraste' ti i Dios tyámua' tyimuatá'caa pej pij jitzán ajtyáma'cantaj puá'ra'nyij.

⁵ Pajta muáaj, capáj ma'úumua'rej a'íj paj jin quee jaxie've' paj ja'antzaahuatye'en i Dios, a'yaa pej pij jéehua tyi'tyá'asiiri'tze'sij i puéjtzij tí'ij a'ájna atyojo're'nyej a'náj ti i Dios a'yan huataséjre'sij tí'ij néijmi'caa to'xijtye'en tzáahuatyí'ra'aj jime',

⁶ ajta je'en a'yan tyihuo'tá'an séej ajta séej je'ej ti síij tyi'tíj jin huaríj.

⁷ Dios pu huo'ta'sij maj jusén jin júurij muá'ra'nyij a'íimaj i maj xá'pu'i' huaríj, majta jajchó'va'ca'aj ti Dios tyámua' tyihuo'tá'an,

⁸ ajta i Dios pu nyu'camui'ij puéjtzij huo'ta'sij a'íijma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, i maj a'ájna jitze jutyamua've' i ti je'ej pua'aj een.

⁹ Jéehua mu jajpuéetzij muá'ju'un a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, anaquéej mu a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta je'en a'íimaj i maj séej chuéj japua jo'cháatimee.

¹⁰ Ajta i Dios pu tyámua' tyihuo'tyátoosij a'íimaj i maj tyámua' tyityetyúucha'íij, ajta huo'tyátzaahuatye'sij, ajta tyámua' tyihuo'tyéjeevij jusén jime', anaquéecan a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta je'en a'íijma i maj séej chuéj japua já'ma'can.

11 Ji'nye néijmi'i mu juxa'aj mana'aj een i Dios jimi.

12 Néijmi'i i maj quee xá'puí' ricij majta quee a'náj ja'ancuriáa' i nyúucarij Moisés ti jaaxájtaca', a'yaa mu majta tyí'tyacui'nyij, majta a'íimaj i maj juxana'cire', a'yan metya'mua'reeriaj je'ej ti tyaaxájtaca' i Moisés, a'íi pu i nyúucarij huá'xijtye'en.

13 Ji'nye camu tyámua' een i Dios jimi a'íimaj i maj janamuaj mana'aj i nyúucarij, sulu a'íimaj i maj a'yan ricij je'ej ti tyá'xaj i nyúucarij.

14 Ji'nye a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can, i maj quee a'náj ja'ancuriáa' i nyúucarij, a'yaa mu tyá'astijre' je'ej maj jujíimua'aj mana'aj tyéejtyoovej i jutzájta', a'íj mu jin jujíimua'aj tyúu'ijtye' i junyúuca a jime',

15 a'íimaj mu a'yan tyúusejrataj je'ej ti tyá'xie've' i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'íi pu hua' tzajta' séejre'. A'íi pu ajta jaséjrataj i maj jin ma'umuámua're', ajta i hua'mua'tziira'aj pu'ij hua' jitze tyo'ojpuá'rite'ej nusu hua' japua huatányuusij,

16 a'ájna xicáara' jitze tí'ij i Ciriístu' huá'xijtye'en i Dios jitze ma'can, néijmi'caa i tyeítyee je'ej maj tyi'táj huáruuj avíitzij jime', ajta i nyúucarij jitze ma'can i nyej nyáaj jamuáa'ixaa.

A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo

17 Pajta muáaj mu paj a'íjci jitze ajtyáma'can i Israel, pajta já'astijre' a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, pajta á'tzaahuatye' i Dios jimi.

18 Páamua'reej je'ej ti a'íin tyá'xie've', pajta jamua'tyej a'íjci i nyúucarij i ti tyi'muamua'tyej pej pij tyámua' eenye'.

19 A'yaa paj tyi'mua'tzej paj jaayi'tin paj tyihuó'mua'tyej a'íjma i maj quee a'náj tyi'huóomua'aj, pajta tyámua' tyihuo'tyéjeevej a'íjma i maj tíca'riste' séejre',

20 pajta a'yan tyi'mua'tzej paj jaayi'tin paj tyihuó'mua'tyej a'íjma i ti quee huá'miteeraste' je'ej ti tyi'tyéevijtij, nusu i maj quee óotzaahuatye', ji'nye a'íj paj jitze tyá'mua'tyej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, i ti ji'ré'can jime'.

21 Tipua'aj a'yan petyihua'mua'tyej i séecan, ¿ji'nye een jime' pequee a'yan tyi' amua'tyej asíj? Tipua'aj a'yan petyihua'mua'tyej maj quee tyi'nahua'aj, ¿ji'nye pej pij muáaj tyi'nahua'?

22 A'yaa paj pajta tyihua'ixaatye' tijin maj quee juxana'ciria'aj, ¿ji'nye pej pij muáaj tyi'xana'cire'? Tipua'aj quee mua'ránajchij maj hua'najchej i saánturij, ¿ji'nye pej pij tyi'nahua' hua' tyeyúuj tzajta'?

23 A'íj paj jitze á'tzaahuatye' i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, pajta períj jaatyáxaahuataca' i Dios, ji'nye capáj a'yan ricij je'ej ti a'íin tyí'ijta.

24 A'íj pu jin a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye' mu je'ej pu'aj yó'sej i Dios, ji'nye mua'aj xu quee xá'puí' ricij."

25 A'yaa pu tyi'ja'yájna tijin a'íjna i ti já'astijre' a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, tyi'táj pu jin je'ej tyeetyáhuire'ej, ajta tipua'aj quee a'yan rijcaj je'ej ti tyí'ijta i nyúucarij, a'yaa mu ja'uurej matí'ij huó'ruuj a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can.

26 Ajta tipua'aj a'íjna i ti séej chuéj japua já'ma'can já'astijria'aj i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa mu jaatámua'sij tijin Israel pu jitze ajtyáma'can, tyíj ajta quee a'yan tyi'ja'yájnatan.

27 A'íjna i ti a'yan ricij je'ej ti tyí'ijta i nyúucarij, tyij ajta quee ja'antysisíjchaca' i junavíj, a'íí pu ja'xijtye'en a'íjci i ti ja'ancuriáa' i nyúucarij ajta ja'antysisíjchaca' i junavíj.

28 Ji'nye a'íjna i ti Israel jitze ajtyáma'can, capu a'íí na'aj juxie've' i ti jéjre'cítze' séejre', ajta tìpua'aj ja'antysisíjchaca' i junavíj, capu ajta a'íí na'aj juxie've' tì'ij a'yan eenye' i jutyévij jitze.

29 A'íjna i ti tzáahuatyí'ra'aj jìn Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa pu ajta een i jutzájta', ajta a'íjna i ti ja'antysisíjchaca' i junavíj, a'yaa pu huatóomua'aj ti tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta', capu a'íí na'aj i ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, sulu a'íí pu jéetze' juxie've' i júuricama'ra' i Dios. A'táj ti a'íjna jìn néijmi'i a'yan ricij, a'íí pu tyámua' een, ajta quee i tyéítyee jimi je'ráma'can, sulu i Dios pu jimi je'ráma'can.

3

1 A'yaa pu'ij, ¿nyiquij tyi'táj jìn je'ej tye'tyáhuí'rii a'íjci i a'táj ti Israel jitze ajtyáma'cantaj nusu i ti ja'antysisíjchaca' i junavíj?

2 A'yaa pu tyí'ja'yájna ti jéehua tya'ancuriáa'sij, ajta jéehua jatyáhuí'rii, ji'nye Dios pu anaquéej jaatyájtóo i junyúucaa a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

3 ¿Ji'nye na'quij tye'mej? ¿Nyiquij i Dios ajta je'ej pua'aj rinyij a'íjna jime' i maj meríj i tyétyacaa je'ej pua'aj huaríj?

4 Capu xaa nyu'uj. Dios pu tzáahuatyí'ra'aj jìn séejre' ajta ji'r'é'can jime' tì'ij na'aj jusén jime', tyij majta i tyétyacaa jéehua tyí'hue'tacaa, miche' a'yan eenye', ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tìjìn: A'yaa mu tyá'mua'reeren paj tyámua' tyi'tyá'cha'íj a'íjna jime' je'ej paj tyí'xaj,

pajta tyu'tyámue'táj mati'ij muá'xijtye'ej.

5 Ajta tìpua'aj a'íjna jime' i tyaj je'ej pua'aj ricij jìn séjre'ej ti i Dios ji'r'éenye'ej séejre', ¿ji'nye tyetyu'taxájtaj? ¿Nyiquij a'yan tyetyu'taxájtaj ti i Dios quee xá'pui' ricij tì'ijta puéjtzij taatá'an? (A'yaa mu tyí'xaj a'íimaj i maj quee jamua'tyej i Dios.)

6 ¡Catu xaa nyu'uj! Ji'nye tìpua'aj i Dios quee tyi'táj tyámua' uuriaj ityájma jimi, ¿ji'nye tyí'rij tì'ij huo'xíjtye'en néijmi'caa i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua?

7 Ajta tìpua'aj a'íjna i nyaj jìn tyí'hue'taj a'yan tyí'huí're'ej tì'ij i Dios jéetze' tyámua' huataséjre'en, ¿ji'nye een jime' i Dios a'yan tyiná'xijtye' a'íjci jime' i nyaj jìn ootyá'ítzee jimi?

8 Ajta tìpua'aj a'yan tyí'eenye', ¿nyij a'yan tyúuxie've' tyaj je'ej pua'aj huárinyij ta'aj ij a'íin huataséjre'en i ti naa een? A'yaa mu séecan nye jitze tyí'pua'ritye' mej mij tyina'antyí'uunyi' je'ej nyaj tyihuá'mua'tyej, ajta a'íjma a'yaa pu tyihuá'ci'tyij mej mij jajpuéetzij muá'ra'nyij.

Néijmi'i tu á'ítzeere' i Dios jimi

9 ¿Ji'nye na'quij? ¿Nyiquij jéetze' tatyáhuí'rii ityájma i tyaj Israel jitze ajtyáma'can? Capu xaa nyu'uj, ji'nye tu'ríj a'yan tyaataxájtaca' tìjìn a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can, néijmi'i mu meríj je'ej pua'aj huaríj,

10 ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tìjìn:

Capu sáij a'táj séejre' tì tyámua' tyi'tyúucha'íj.

11 Capu a'táj séejre' tì tyojó'itej,

capu ma' a'táj ti jahuoocaj i Dios.

12 Néijmi'i mu meríj je'ej pua'aj huaríj, majta néijmi'i meríj huóoxana'cirej.

Capu ma' a'táj ti tyámua' tyi'tyúucha'íj.

Capu na'aj síj a'táj ma' já'sejre'.

13 Je'ej pu pua'aj namuajre' je'ej maj tyí'xaj,

ajta i hua' nyanúu pu jéehua tyí'hue'tacaa,

hua' tyenyij jitze pu aviitzi i huá've'rij cú'cu'uj ti jitze éejnyinyii

14 ajta i maj jin je'ej pua'aj tyihuo'xáj i juxa'aj tyeítjee, mej mij tyúujaaxiejvi'.

15 Ca'nácan mu jo'huáachajci'ij mej mij séej huajé'caj,

16 jéehua pu je'ej pua'aj tyí'een jo'maj joojú',

17 camu jamua'reej je'ej maj juxáahuaj tyí'tyesejre'ej.

18 Capu je'ej huá'miteeraste' mej mij jaatyátzaahuatye'en i Dios, nusu maj jáatzii'nye'en.

19 A'yaa tu tyá'mua'reej tijin néijmi'i je'ej ti tyá'xaj i yu'xarij jitze, a'yaa pu tyihua'ixaatye' a'íjma i maj a'íjna jin tyí'ijta, mej mij néijmi'i tyu'tyátzaahuatye'en, majta néijmi'i i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua jáamua'reej maj quee xá'pui' huaríj i Dios jimi,

20 ji'nye capu i'rij ti a'táj a'yan tyu'taxáj yee néijmi'i pu ará'astej i nyúucarij, ti'ij ajta a'yan tyúuxie've'ej ti'ij Dios a'yan jaatámua'tyij yee tyámua' pu tyi'tyúucha'íj, ji'nye a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta a'yaa pu tyí'huüre' tyej tyij a'íjna jin jáamua'reej i tyaj jin quee xá'pui' huaríj.

Je'ej ti tyí'rij tyaj ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi

21 Ajta ijíj, Dios pu arí a'yan tyitaataséjra je'ej ti tyí'rij tyej tyij ji're'nye'ej jimi huatyá'itzeere'en, ajta a'yan cha'tána'aj tyí'ta'ixaatye' a'íjna i nyúucarij, majta a'íimaj i maj ará'tyeej tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can,

22 a'íjna i siaj jin tyá'tzaahuatye' i Ciriístu' jimi, a'íj pu jin i Dios tyámua' tyajamuaatyátoosij. Ji'nye néijmi'i mu juxa'aj mana'aj een i Dios jimi,

23 néijmi'i mu meríj ootyá'itzee, a'íj mu jin a' imuáj já'sejre' i Dios jimi.

24 Ajta i Dios pu juxié'vi'ra' jin a'yan tyihuo'xá'pui'intari'ri' mej mij ji'reenya'aj huatyá'itzeere'en, a'íj pu jin hua' japua huatanyúj a'íjci jime' je'ej ti huaríj i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

25 Dios pu a'yan jáaruuj ti'ij i Ciriístu' je'ráxire'en i juxúure', ajta je'en a'íjna jin tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee. Ajta ti'ij tyihuo'tú'uunyi' a'yaa pu tyúuxie've' maj tyá'antzaahuatye'en. Dios pu a'yan tyaataséejrataca' je'ej ti a'ín tyámua' ta'uurej, tyi-taata'úunyi'ran a'íjna i tyaj jin aami' ootyá'itzee,

26 ji'nye a'íj pu tajíme' tyi'ijchó've'ej. A'yaa pu huaríj mej mij a'íimaj i tyeítjee ijíj maj séejre' jaaséj i ti a'ín tyámua' táaruuj, ji'nye a'íj pu ji'reenya'aj séejre', a'yaa pu'ij ajta tyámua' huá'uurej a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' i Jesús jimi.

27 ¿Jo'nyij je'ej je'en a'íjna i ti jin i tyévi'j óotzaahuatye' i Dios jimi? Capu che' ma' já'sejre', ¿ji'nye een jime'? Capu a'íjna jime' maj ja'rá'astihrej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, sulu a'íjna jime' i maj tyá'antzaahuaj i Ciriístu' jimi.

28 A'yaa tutyij tyá'mua'reej tijin: Dios pu tyámua' ja'uurej i tyéviij, capu ij tyi'táj je'ej tye'tyáhu'i'rii ti néijmi'i ará'astijre'en a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

29 ¿Nyiquij i Dios a'íjma na'aj hua' Dios i maj Israel jitze aj-tyáma'can? ¿Nyiquee hua' Dios pu'é'een a'íjma i maj séej chu'éj japua já'ma'can? Jee xaa nyu'uj, a'íi pu ajta hua' Dios pu'é'een néijmi'caa i maj séej chu'éj japua já'ma'can,

30 Ji'nye síij pu'uj séejre' i Dios, a'íi pu a'íin pu'é'een i ti tyámua' huá'uurej a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', ajta quee jitzán juxie've' tipua'aj Israel jitze mua'ajtyáma'cantaj nusu mequee.

31 ¿Nyiquij a'íjna jin tyá'uunan a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta a'íjci jime' tyej tyá'tzaahuatye'? Catu xaa nyu'uj. Sulu a'íj tu jin a'yan tyá'nejmi'tare'en.

4

Je'ej ti huaríj a'íjna i Abraham

1 ¿Ji'nye tyana'aj tyij tyaataxájta je'ej ti tyi'táj tyu'mué'tij i Dios jimi a'íjna i Abraham?

2 A'yaa xaa nyu'uj tyi'ja'yájna, tipua'aj a'yan metyáamua'tyijche' i Abraham yee tyámua' pu tyí'tyevij a'íjci jime' je'ej ti tyi'táj huáruuj, aj pu xaa i'riitacaj ti jusíj ahuóotzaahuatye'nyijche', ajta capu je'ej tyí'rij ti a'yan huárinij i Dios jimi.

3 Ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Abraham pu ja'antzaahuaj i Dios, a'íj pu jin i Dios a'yan tyaamua'aj ajta a'yan tyaataxájtaca' tijin tyámua' pu tyí'tyevij."

4 Ajta a'yájna tipua'aj a'táj tyi'táj jin tyí'muarie'ej, camu tyi'táj jaatapu'éjve'sij juxié'vi'ra' jime', sulu metyá'najchitye'en a'íjci jime' i ti a'íin tyu'muarie'ej.

5 Ajta tipua'aj a'táj tyá'tzaahuatye'ej ti i Dios jaayí'tin ti tyámua' jáa'uurej i tyéviij ti jéehua jimi á'itzeere', Dios pu ajta a'yan tyaataxájta ti tyámua' tyí'tyevij a'íjna i a'táj, tyij ajta quee tyi'táj xá'pui' huáruuj.

6 David pu a'yan cha'tána'aj tyu'taxájtaca' a'íjci jime' i a'táj ti Dios a'yan tyá'xaj yee ti tyámua' tyí'tyevij, quee a'yan tyaataxáatan tyi'táj ti je'ej huáruuj.

7 A'yaa pu tyu'taxájtaca' i David tijin:

Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i Dios ti tyihuo'tú'uunyi'ri' i maj jin quee xá'pui' huaríj a'íjci jimi.

8 Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyéviij ti Dios quee jitzán tyí'pua'ritye' i ti jin ootyá'itzee a'íjci jimi.

9 ¿Nyiquij a'íjma na'aj ci'puaj i maj meríj ja'antyisíjchaca' i junavíj, a'íjna i ti jin Dios tyámua' tyihua'tá'caa, ca' ajta hua'ci'puaj i séecan i maj quee a'yan tye'entyisíjchaca' i junavíj? A'yaa tu tyeríj tyaataxájtaca' a'íjci i Abraham, ti Dios a'yan jaatamua'aj tijin tyámua' pu tyí'tyevij a'íjci jime' ti a'íin tyá'antzaahuaj.

10 Ajta, ¿a'najnyí a'yan tyaataxájtaca' i Dios? ¿Nyiquij ti'ij i Abraham ja'antyisíjchaca' i junavíj ca' ti'ij quee xu ja'antyisíjchava'caj? Capu ti'ij ja'antyisíjchaca' i junavíj, sulu jájcuaj imuáj pu a'yan tyaataxájtaca'.

11 Aj pu'ij Abraham ja'antysisjchaca' i junavij, mej mij jáamua'reej tijin Dios pu arí a'yan tyaataxájtaca' ti tyámua' tyí'tyevij, a'ijci jime' ti tyá'tzaahuatye'. A'ij pu jin i Abraham a'ín pué'een i hua' táataj néijmi'caa i maj tyá'tzaahuatye', tyij majta quee xu ja'antysisjchaca' i junavij, Dios pu a'yan cha'taj na'aj tyihuo'taxájtaj tijin tyámua' mu tyí'tyetyeityee.

12 Ajta i Abraham, a'íi pu ajta hua' táataj pué'een i maj ja'antysis'chej i junavij, ajta a'íjma i maj tyámua' tyityetyúucha'ij ti'ij ajta a'íjna i Abraham, ti ajta tyá'tzaahuatya'ca'aj ti'ij quee xu ja'antysisíchava'caj i junavij.

I ti jin Dios tya'tóoratziiri' a'íjma jimi i maj Abraham jitze eeráma'can

13 A'yaa pu i Dios tya'táratziiri' a'ijci i Abraham, ajta a'íjma i maj jitzán eeráanyesij ti a'yan tyihua'ci'tyij néijmi'i i cháanacaj, capu a'yan tya'tácatyij a'íjma jimi i maj ja'rá'astej a'ijci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, sulu a'íjma jimi i maj tyámua' tyityetyúucha'ij majta tyá'tzaahuatye'.

14 Tipua'aj a'íimaj a'yan tyi'tíj metya'ancuria'an i maj já'astijre' a'ijci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, capu ij che' tyi'tíj je'ej tyí'huüre' i maj jin tyá'tzaahuatye', capu ajta che' tyi'tíj huüre' i ti jin Dios tya'tóoratziiri'.

15 Ji'nye puéjtzij pu hua'tá'caa a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, ajta jo'tíj quee já'sejre' i nyúucarij maj jin tyí'ijta, camu majta tyi'tíj jin já'itzeere' a'ijci jimi i nyúucarij.

16 A'ij pu jin, ta'aj ij a'íjna i ti jin i Dios tya'táratziiri' i Abraham a'íjma jimi huatya'itzeere'en i maj jitzán eeráma'can, a'yaa pu huápua'aj hua' jimi tyí'sejre' a'íjna jime' i maj tyá'tzaahuatye'. A'yaa pu'ij huatóomua'aj ti'quee a'íjma na'aj jimi tya'tóoratziiri' i maj ja'astej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, sulu a'íjma pu ajta jimi i maj a'yan cha'taj mana'aj tyá'tzaahuatye' ti'ij i Abraham. A'ij pu jin a'ín pué'een i tatáataj néijmi'caa ityájma,

17 a'yaa pu tyé'yus'i' i yu'xarij jitze tijin: "A'yaa nu tyimua'antyáaruitye pej pij hua' táataj pué'eenye' mui'caa i tyeítyee." A'íi pu a'ín pué'een i Dios, i Abraham ti jimi tyá'antzaahuaj, a'íi pu a'ín pué'een i Dios ti jaayí'tin ti huo'tájuuritye'en a'íjma i maj meríj huácuij, ajta tyí'taahuaj tyi'tíj ti'quee xu tyí'sejre'.

18 Ajta a'íjna i Abraham, a'yaa pu tyá'antzaahuaj maj mue'tíj jitzán eerányesij i tyeítyee je'ej ti Dios tya'táratziiri', a'ij pu jin a'ín pue'éenye'ej ta'raj i hua' táataj mui'caa i tyeítyee, a'yájna ti'ij i Dios tyaaté'exaa tijin: "Mue'tíj mu i tyeítyee a' jitze eerányesij."

19 Ajta i ti jin tyá'tzaahuatya'ca'aj a'íjna i Abraham capu huatyápua'riaca', majta arí tin anxityej nyinyi'ra'aj jájcha'íica'aj, ajta a'íjna i Sara ti íira'ra'an pué'eenye'ej a'íi pu ajta arí ucarístaca'aj, a'ij pu jin a'yan tyí'mua'ajca ti quee che' je'ej tyí'riitaca'aj mej mij tyiyóoj muá'ra'nyij.

20 Capu jaatáxaahuataca' capu ajta quee che' jitzán tyi'ca'nyajca'aj je'ej ti i Dios tya'táratziiri', sulu jéetze' pu tyá'antzaahuaj. Ajta tyaatatyójtzi'rej i Dios,

21 a'yan tyá'tzaahuatye'ej ti i Dios a'yan rinyij je'ej ti arí tya'táratziiri'.

²² A'íj pu jin i Dios a'yan jaatamua'aj a'íjci i Abraham ti tyámua' tyi'tyúucha'íica'aj a'íjci jimi.

²³ Ajta a'íjci jime' ti i Dios a'yan jaatamua'aj, capu a'yan tyé'yu'si'huaca'aj ti'ij a'yaa na'aj tyáaci'tyij a'íjci i Abraham,

²⁴ sulu a'yaa pu ajta tyo'tyéyu'si'huaca' ityájma jimi. Ji'nye Dios pu a'yan cha'taj na'aj tyí'tamua'tyej a'íjci jime' i tyaj jin tyá'tzaahuatye', tipua'aj tyetyá'antzaahuatye'en a'íjci jimi i ti jaatájuuritey a'íjci i Jesús ti tavástará' pué'een,

²⁵ i ti huatátuuihuaca' ti'ij tajitzé ma'can huámui'nyij, a'íjci jime' tyaj quee xá'puí' huaríj i Dios jimi, ajta je'en Dios jaatájuuritey ti'ij ityájma tyámua' tyitaatyátoonyij.

5

I tyaj jin jáamua'reej ti i Dios jéehua taxie've'

¹ Dios pu arí tyámua' tyitaatyájtoo, a'íjci jime' i tyej tyá'tzaahuatye', pu'ríj tyaj taxáahuaj séjre'ej i Dios jimi, tyajta tyaatatyójtzi're'en a'íjci i tavástará' Jesús i ti ajta Ciriístu' pué'een.

² Ji'nye a'íj pu i Ciriístu' taatá'i'rúitey tyej tyij ajtyáxiirej i Dios jimi, a'íjci jime' i tyej tyá'tzaahuatye', tyej tyij huátatyamua've'en a'íjna jime' i ti tyámua' tyitaatyájtoo, tyámua' tutyij een, tyajta tatyamua've' a'íjci jime' tyaj jajchó've' a'ájna xicáara' i tyaj jamuán séeria'aj tá'ra'nyij i Dios.

³ Ajta quee a'íj na'aj, sulu a'íj tu tyajta jin tatyamua've' i tyaj jajpuéjtzij, ji'nye a'yaa tu tyá'mua'reej tíjin a'íj pu ca'nyíjra'aj tatá'caa tyej tyij tyo'táviicue',

⁴ ajta i tyej tyámua' eenye' pu tatá'caa tyej tyij jéetze' tyámua' huárinyij, ajta i tyaj jéetze' tyámua' eenye' pu tatá'caa tyej tyij tyí'ijchó've'ej tyaj a'áa jo'tyá'itzeere'en i Dios jimi.

⁵ Ajta i tyaj jin tyí'ijchó've' capu a'náj taatatyévi'raste'sij, ji'nye Dios pu ca'nyíjra'aj taatá' i tatzájta', a'íjci jime' ti ju júuricamej ityájma jimi huatyájto.

⁶ Ji'nye tyati'ij ityáj quee pújooriajva'aj tyaj tajapuá huatányuunyij, Ciriístu' pu tajitzé ma'can huamuí' néijmi'caa ityájma i tyaj quee xá'puí' huaríj.

⁷ Jéehua pu tyési' ti a'táj séej jitze ma'can huámui'nyij. Capu ajta a'táj óoca'nyej ti séej jitze ma'can huámui'nyij i tyévi'j ti tyámua' tyí'tyevij, nusu xaa a'táj óoca'nyej ti jitzán ma'can huámui'nyij i a'táj ti jéehua huápuí'ij tyí'táj xá'puí' huáruuj jimi.

⁸ Ajta i Dios pu a'yan tyitaataséjratyej ti huápuí'ij taxie've', ji'nye tyati'ij tyooj jéehua a'ítzéeria'caj a'íjci jimi, Ciriístu' pu tajitzé ma'can huamuí'.

⁹ Ajta ijíj, ti'ij i Dios tyámua' tyitaatyájtoo a'íjci jime' ti Ciriístu' tajitzé ma'can huamuí', tyámua' pu'ij jéetze' tyí'tahuíire' ti'ij quee i puéjtzij táaci'tyij.

¹⁰ A'yaa pu tyí'ja'yájna, ji'nye tyati'ij tyooj jajcha'íria'caj i Dios, a'íj pu tyámua' tyitaatyájtoo a'íjci jime' ti i yójra' tajitzé ma'can huamuí', jéetze' pu'ij tajapuá huatányuusij, tyej tyij tyámua' tyityeetyá'itzeere'en, ijíj tyaj tyeríj jimí ajtyu'uj.

11 Ajta quee a'ñi na'aj, sulu tyajta tu huatátatyamua've'sij i Dios jimi, a'ñici jime' ti i tavástará' Jesús i ti ajta Ciriístu' pué'een tyámua' táaruuj, tyej tyij tyámua' tyityeetyá'itzeere'en i Dios jimi.

A'ñina i Adán ajta a'ñina i Ciriístu'

12 A'yaa pu tyi'ja'yájna, sñij pu'uj i tyévij ti je'ej pua'aj huaríj a'yan huataséjre i cháanacaj japua aj mu mij néijmi'i je'ej pua'aj huaríj, aj pu'ij a'yan atyojo're'nyej ti huamuí' a'ñina i a'táj, a'ñi mu mij jin majta néijmi'i huácuij i maj a'ñici jitze i tyévij eeráanyej, ji'nye néijmi'i mu majta ootyá'itzee i Dios jimi.

13 Ti'ij quee xu huatyátuihuaca' i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, mu'ríj a'yan tyityá'itzeeria'ca'aj i tyeítyee i Dios jimi, ajta tipua'aj quee séjre'ej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, capu i'riitaca'aj ti séej a'yan tyo'xíjtye'en je'ej ti tyi'táj jin tyo'tyá'itzee.

14 Ajta ti'ij na'aj tyu'séjrej i Adán 'asta na'aj quee huataséjre a'ñina i Moisés, néijmi'i mu i tyeítyee huácuij i maj quee xá'puí' huaríj, tyij majta quee a'yan cha'taj mana'aj huaríj ti'ij a'ñina i Adán i ti'iquee ja'rá'astijrej je'ej ti i Dios tyaata'íj, ji'nye Adán pu a'yan éenye'ej ti'ij i ti ya'uvé'nyesij.

15 Ajta i ti jin ootyá'itzee a'ñina i Adán, capu a'yan cha'tána'aj een ti'ij i ti Dios juxié'vi'ra' jin taatapuéjve. Ji'nye mue'táj mu huácuii a'ñici jime' ti sñij ootyá'itzee i Dios jimi, ajta a'ñina i Dios ti taatapuéjve, a'ñici jime' je'ej ti i sñij i tyévij huaríj juxié'vi'ra' jime', a'ñi pu a'ñin pué'een i Ciriístu', jéetze' pu'ij tyí'huüre' ajta ti'ij tyámua' tyihuo'tyátoonyij mui'caa i tyeítyee.

16 A'ñina i ti jin sñij ootyá'itzee i Dios jimi, capu a'yan cha'taj na'aj een ti'ij i ti Dios taatapuéjve, ji'nye ti'ij sñij i a'táj ootyá'itzee i Dios jimi, aj pu'ij huataséjre i puéjtzij, ajta i Dios ti taatapuéjve, a'ñici jime' i maj jéehua ootyá'itzee a'ñici jimi, a'ñi pu tatá'caa tyej tyij ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en a'ñici jimi.

17 Ji'nye a'ñi mu jin huácuij i tyeítyee a'ñici jime' ti sñij na'aj i tyévij quee xá'puí' huaríj, jéetze' pu'ij i Dios tyámua' ta'uurej a'ñici jime' i ti taatapuéjve, tyej tyij ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en a'ñici jimi, a'ñici jime' je'ej ti huaríj a'ñina i tyévij, a'ñina i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

18 Ajta a'ñina i ti jin quee tyámua' huaríj i Adán, Dios pu'ij néijmi'caa ooxíjtye i tyeítyee ti'ij puéjtzij huo'tá'an, a'yaa pu'ij ajta tye'rájraa mej mij néijmi'i ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en, a'ñici jime' je'ej ti huaríj i Ciriístu' mata'aj mij júurij muá'ra'nyij jusén jime'.

19 A'yaa pu sñij na'aj i tyévij quee tya'rá'astijre je'ej ti i Dios tyaata'íj, a'ñi mu jin mue'táj ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu'ij ajta mui'caa tyu'c'íj mej mij ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi a'ñina jime' ti sñij i tyévij ja'rá'astej i Dios, mej mij mue'táj tyámua' huárinyij i tyeítyee.

20 Ajta a'ñina i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa pu een jin huatyátuihuaca' ti'ij jéetze' huataséjre'en i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta ti'ij jéetze' huataséjre i maj jin ootyá'itzee, Dios pu ajta jéetze' tyámua' tyihuo'tá' juxié'vi'ra' jime'.

21 A'ñina i ti je'ej pua'aj een i Dios jimi, a'yaa pu tyihuo'mué'táj mej mij huácui'nyij, a'yaa pu cha'tána'aj tyu'tyámue'táj i ti jin Dios tyámua' tyitaatá', tyej tyij ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en, ajta tyej tyij

júurij tá'ra'nyij jusén jíme' a'íjci jimi i tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pué'een.

6

Ityáj tu júurij séejre' i Círíistu' jimi

¹ ¿Ji'nye tyana'aj tyij tyu'taxájtaj? ¿Nyiquij tyooj atya'itzé'rihua'aj tá'ju'un ta'aj ij i Dios jéetze' tyámua' tyihuojó'mua'raj?

² Catu xaa nyu'uj. Tu'ríj ityáj huácuij a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj een, ¿ji'nye ooj tyí'rij tyaj a'yan tyi'tyechaj ta'tya'itzé'rihua'aj tyi'tíj jíme' tíquee xá'pui' een i Dios jimi?

³ ¿Nyij sequée jamua'reej, siaj jimi ajtyáhuixij i Círíistu' siati'ij huái'huaca', tyajta je'en jitzán ajtyáma'cantaj ta'raa tí'ij a'ín huamuí'?

⁴ Ji'nye tyati'ij huái'huaca' tyajta tu avá'nami'huaca' i Círíistu' jamuán, tyajta huá'cui'ihuaca' tyej tyij huatájuurej tyajta je'en jájcuan jin chajca, a'yájna tí'ij i Círíistu' tyu'tájuuriaca' a'íjci jíme' i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej.

⁵ Típua'aj a'íjci jitze ta'ajtyáma'cantaj i Círíistu' tí'ij a'ín huamuí', tyajta tu jitzán ajtyama'cántaj ta'raj tí'ij a'ín huatájuuriaca'.

⁶ A'yaa tu tyá'mua'reej tíjin je'ej tyaj jájcuaaj tyi'tyítacha'íica'aj a'ín pu ajta jamuán óotateehuaca' i Círíistu', tí'ij antyipua'rej a'íjna ti je'ej pua'aj een i tyaj jin tyítacha'íica'aj, tí'ij quee che' ca'nyíjra'aj tatá'care'en a'íjna i ti je'ej pua'aj een.

⁷ Ji'nye típua'aj a'tíj arí huámuí'nyij, capu che' i'rúitaj ja'mej ti i ti je'ej pua'aj een tyaata'íjtye'en.

⁸ Típua'aj tyeríj jamuán huácuij i Círíistu', jitzán tutyij tyí'ca'nyej tyej tyajta jamuán júurij tá'ju'un.

⁹ A'yaa tu tyá'mua'reej tíjin tí'ij i Círíistu' huatájuuriaca', capu che' i'ríj tí'ij ajtáhua'aj huámuí'nyij. Capu che' i'ríj ti ja'antyimué'tin a'íjna i ti a'íjna jin tyí'ijta mej mij huácuí'nyij.

¹⁰ Ji'nye i Círíistu', tí'ij huamuí', a'yaa pu een jin huamuí' tí'ij jo'puá'ritye'en a'íjci i ti je'ej pua'aj een i maj jin tyúucha'íica'aj, ajta tí'ij huatájuuriaca', a'ín pu jin júurij ta'raa tí'ij i Dios jimi séejre'ej.

¹¹ A'yaa xu sij cha'taj siana'aj mua'aj tyá'mua'reeríaj siaj seríj huácuij a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj een, maj siajta júurij i Dios jimi a'íjci jíme' siaj seríj jitzán ajtyáma'can i Círíistu' ti ajta Jesús pué'een.

¹² A'íj pu jin, caxu tyi'tá'care'en ti i ti je'ej pua'aj een tyajá'mua'íjtye'ej i ja'mua tzajta', caxu siajta já'astijria'aj a'íjci i ti je'ej pua'aj een i ti ja'mua tzajta' eerányinyii.

¹³ Caxu siajta jatuiiria'aj i ja'muatyévira' a'íjci i ti je'ej pua'aj een, siaj sij a'íjci jimi tyí'huíire'ej. Sulu siata'aj huatóotonyij i Dios jimi, mati'ij tyeítyee maj meríj huácuij majta je'en huatájuuriaca' a'íjci jíme' ti a'ín arí jamuáahuii, siata'aj jaatátuiire'en i jutyévira' siaj sij jaatyáhuíire'en tyi'tíj jíme' ti xá'pui' een.

¹⁴ A'yaa pu quee che' a'náj tyajamuaata'íjtye'sij a'íjna i ti je'ej pua'aj een, ji'nye caxu ca'nyéjrij jin já'astijre' a'íjci i nyúucaríj i maj jin tyí'ijta, sulu a'íj xu jitze aróoca'nyej i ti i Dios juxié'vi'ra' jin tyámua' jamuáaruuj.

Típua'aj ca'nyéjrij jin metyí'huíiria'aj

15 ¿Ji'nye tyajamuá'miteeraste' mua'ajmaj? ¿Nyiquij tyooj je'ej pua'aj tyi'tyitacha'íj tá'ju'un a'íjci jime' ti Dios juxié'vi'ra' jín tyámua' tyitatá'caa, tyajta quee che' já'astijria'aj a'íjci i nyúucarij i maj jín tyí'ijta? Catu xaa nyu'uj.

16 Mua'aj xu tyámua' tyá'mua'reej tijín tipua'aj xatóotoonyij a'tíj jimi siaj sij ca'nyéjrij jín ja'rá'astijre'en, mua'aj xu ca'nyéjrij jín jaatyáhuüre'ej. Tipua'aj a'yan setyá'astijria'aj a'íjci ti je'ej pua'aj een, a'í pu jamuaatá'sij siaj sij huácuinyij, na'ríj tipua'aj a'yan sety-eetyáhuüre'en a'íjci i ti xá'puí' een, mua'aj xu júurij huatyá'itzeere'ej i Dios jimi.

17 Ajta tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios ja'mua jime', ji'nye mua'aj mu xu anaquéej ca'nyéjrij jín jahuüria'ca'aj a'íjci ti je'ej pua'aj een, xu'ríj ja'rá'astej a'íjci i nyúucarij i maj jín tyajamuamuá'tyej.

18 Ti'ij Dios jamuí'rájtoo siaj sij quee che' ca'nyéjrij jín jatyáhuí'rihua'an a'íjci i ti je'ej pua'aj een, a'yaa pu jamuáruuj siaj sij jaatyáhuüre'en a'íjci i ti xá'puí' een a'íjci jimi i Dios.

19 (A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' je'ej ti tyihuá'miteeraste' hua' tzajta' i tyeíttee, ji'nye óoche' pu jamuá'tziitye' siaj sij néijmi'i jo'itéej xá'ra'nyij.) A'yájna siati'ij ará'tyeej tyityaatóo'a' siaj sij jaatyáhuüre'en a'íjci i ti je'ej pua'aj een, siaj sij jéehua huóoxana'cire'en i Dios jimi, a'yaa pu'ij tyúuxie've' siaj a'yan cha'taj siana'aj tyityaatóotoonyij néijmi'i jime' siaj sij jaatyáhuüre'en i ti xá'puí' een, siata'aj sij ja'ré'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi.

20 Siati'ij siooj jatyáhuí'rihua'aj a'íjci i ti je'ej pua'aj een, caxu a'íjci jitze tyi'huüria'ca'aj i ti xá'puí' een i Dios jimi,

21 ¿tyi'tanyí ij jín je'ej tyajamuatyáhuüi? Ijij xu sij jutyevi'ra' a'íjci jime' je'ej siaj tyi'tíj huáruuj, ji'nye i ti je'ej pua'aj een, a'yaa pu tyu'tá'caa siaj sij a'íjci jín huácuinyij.

22 Ajta ijij, ti'ij Dios jamuí'rájtoo siaj sij quee che' jatyáhuí'rihua'an a'íjci i ti je'ej pua'aj een, xu'ríj sij jahuüre' i Dios. A'í pu xaa já'muahuüre'en, ji'nye a'íj pu jitze eeráamej i júuricamej ti naa een, i siaj jín júurij xá'ju'un jusén jime'.

23 A'yaa pu tyá'mue'tin i a'tíj ti huámuinyij tipua'aj jaatyáhuüre'en a'íjci ti je'ej pua'aj een, ajta i ti Dios juxié'vi'ra' jín tyámua' tyitaatá', a'í pu taatá'sij tyej tyij júurij huatyá'itzeere'en a'íjci jamuán i Ciriústu' ti ajta Jesús pué'een, i tavástara'.

7

Je'ej ti huatóomua'aj tipua'aj i maj tyóovi'tin

1 Nye'ihuáamua', mua'aj xu jamua'tyej i yu'xarij i maj jín tyí'ijta, a'yaa xu siajta tyá'mua'reej ti i nyúucarij a'yan tyé'ijtye' ti'ij ooj júurij i a'tíj.

2 Ajta a'yájna tipua'aj íiti' huicha'aj, a'yaa pu tyé'ijtye' a'íjna i nyúucarij ti a'yan tyúuxie've' ti i íiti' huatyá'itzeere'en i jucín jamuán ti'ij ooj júurij, ajta tipua'aj i cína'ra'an arí huámuinyij, capu che' a'yan tye'íitye'ej ja'mej i nyúucarij.

3 A'íj pu jín, tipua'aj séej jamuán huatyéviche'en, ti'ij ooj júurij i cína'ra'an, juxana'cire' a'íjna i íiti', ajta tipua'aj i cína'ra'an arí

huámui'nyij, a'íjna i nyúucarij capu che' tye'ítuye'ej ta'mej, aj pu'ij i'riitaj ja'mej ti séej tyáataj jamuán huatyévice'en.

⁴ Sijta mua'aj, nye'ihuámua', siati'ij jitzán ajtyáhuixij i Ciriistu' aj xu sij sijta jamuán huácuij a'íjci jimi i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'íj xu jin mua'aj séej jitze ajtyáma'can, a'íi pu a'íin pué'een i ti huamuí' ajta je'ej huatájuriaca'. A'íj pu jin i'ríj tyej jaatátuiire'en i Dios i tyaj jin xá'pui' huaríj.

⁵ Ji'nye tyati'ij a'yan tyí'tyechajca'aj mati'ij i maj je'ej pua'aj tyi-tyetyúucha'ij, a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa pu tyítaatyáhuíi tyej tyij jáamua'reej tyaj quee xá'pui' ríjcaa, a'íj tutyij huamue'tij tyej tyij huácui'nyij.

⁶ Ajta ijíj tyaj tyeríj huácuij a'íjci jimi i nyúucarij ti néijmi'i jin tyí'ta'ijtya'ca'aj, tu'ríj taxáahuaj séejre' tyej tyij jaatyáhuíire'en i Dios a'íjci jime' i júuricamej ti jájcuaj, catu che' a'íjci jimi i nyúucarij ti mí'ma'can.

A'íjna i ti je'ej pua'aj een ti nye jitze séejre'

⁷ ¿Nyij a'yan tyetyu'taxájtaj ti i nyúucarij i maj jin tyí'ijta je'ej pua'aj een? Catu xaa nyu'uj, ji'nye canu a'yan tya'mua'reeriajche' tyi'táj ti je'ej pua'aj een tipua'aj quee huatya'ítzéere'nyijche' ityájma jimi a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta. Canu a'náj jamua'reeriajche' ti je'ej pua'aj een tipua'aj nyetyí'nyacua'tzaj, tipua'aj quee a'yan tyinaaté'exaatye'nyijche' a'íjna i nyúucarij yee: "Capáj tyí'nyacua'tzaj."

⁸ Ajta a'íjna i ti je'ej pua'aj een a'íj pu jitze huóoca'an, ti'ij nye jitze jaatyátoonyij néijmi'i i ti je'ej pua'aj een. Ji'nye tipua'aj quee séejre'ej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, capu i'ríj tyaj jáamua'reej tyi'táj ti je'ej pua'aj een.

⁹ Ajta jájcuaj imuáj, nyaxáahuaj nu jo'chá'canya'aj, canu tyi'táj mua'reeriaca'aj, ajta nyati'ij jáamua'reeri' a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, aj pu'ij jéetze' huataséjre nye jimi a'íjna i ti je'ej pua'aj een, aj nu nyij huamuí'.

¹⁰ Ajta a'íjna i nyúucarij ti tyámua' tyinaatá'nyijche' nyej nyij júurij ná'ra'nyij, a'yaa pu tyino'xíjtyej nyej nyij huámui'nyij,

¹¹ ji'nye a'íjna i ti je'ej pua'aj een a'íi pu náacuanamuaj nyej nyij quee ja'rá'astej a'íjci i nyúucarij, a'íj pu'ij jin i nyúucarij no'xíjtyej nyej nyij huámui'nyij.

¹² A'íj pu jin tyámua' een a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, ajta quee tyi'táj ja'ítziitye', néijmi'i pu xá'pui' een.

¹³ Ajta ji'nye na'quij, ¿nyiquij a'íjna i ti xá'pui' een no'xíjtyej nyej nyij huámui'nyij? Capu xaa nyu'uj. A'yaa pu tyúuxie'va'ca'aj ti huataséjre'en i ti je'ej pua'aj een, a'íj pu jin a'íjna i ti xá'pui' een no'xíjtyej nyej nyij a'íjci jin huámui'nyij, ti'ij ajta séeria'aj já'ra'nyij ti jéehua huápuí'ij je'ej pua'aj huasé'rin i Dios jimi a'íjna i ti je'ej pua'aj een.

¹⁴ A'yaa tu tyá'mua'reej ti i nyúucarij a'íjna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios, nyajta nyáaj canu uhuájca'nyej, néijmi'i nu jin jahuíire' a'íjci i ti je'ej pua'aj een.

¹⁵ Canu yó'itej je'ej nyaj een jime' jin a'yan tyi'tyínyecha'ij, ji'nye canu a'yan ricíj je'ej nyaj tyá'xie've', ajta a'íjna i tiquee na'ráanajchij, a'yaa nu a'íjci jin ricíj.

16 Ajta tɪpua'aj a'yan nyarijca a'ɨci jime' i tiquee na'ráanajchij, aj nu nyij a'yan tyá'mua'reeren ti xá'pui' een a'ɨjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

17 A'ɨj nu jin quee che' nyáaj a'ɨn pué'een i ti a'yan ricij, sulu a'ɨjna i ti je'ej pua'aj een i ti ú'sejre' yunyatzájta'.

18 Ji'nye a'yaa nu tyá'mua'reej yunyatzájta', i nyahue'ra' jitze tiquee uhuájca'neye, tiquee ú'sejre' i ti xá'pui' een, tyij nyajta a'yan tyá'xie've' nyaj a'yan huárinyij a'ɨci jime' i ti xá'pui', canu pújoorej nyaj a'yan huárinyij.

19 Canu a'ɨci jin a'yan ricij i ti xá'pui' i ti na'ráanajchij nyej nyij a'yan huárinyij, sulu a'ɨj nu jin je'ej pua'aj ricij i tiquee na'ráanajchij.

20 Arí ijíij, tɪpua'aj a'yan nyarijca a'ɨci jime' je'ej tiquee tyina'ráanajchi, canu che' nyáaj a'ɨn pué'een i nyaj a'yan ricij, sulu a'ɨjna i ti je'ej pua'aj een i ti ú'sejre' yunyatzájta'.

21 A'yaa pu'ij tyé'miteere' nyaj jaxie've' nyaj xá'pui' huárinyij, ajta canu pújoorej, ji'nye nye jitze pu séejre' a'ɨjna i ti je'ej pua'aj een.

22 I nyaxiéjnyu'caa nu jin jaxie've' nyaj ja'rá'astee a'ɨci i Dios nyuucacaj,

23 a'ɨi pu nyo'se' a'ɨjna i ti je'ej pua'aj een a'ɨci jamuán i ti tyí'ijta yu nyaxiéjnyu'caa tzajta'. A'ɨi pu a'ɨn pué'een i ti je'ej pua'aj een i ti tyí'ijta nyej jitze ti ajta arí naatyáajj'quej.

24 Canu nyij che' je'ej tyéejtyoovej. ¿A'tanyíj nni'rátosij a'ɨjna jitze i nyaj jatyhue'ra' ti'ij quee a'yan tyináaci'tyij nyaj huámui'nyij?

25 A'ɨi pu'uj i Dios, i nyaj tyé'tyojtzi're', a'ɨci jitze ma'can je'ej ti huaríj a'ɨjna i Jesús, i Ciríistu' ti ajta tavástara' pué'een. A'yaa nu nyij tyiyó'itej nyej jaatyáhuire'en je'ej ti tyeetyájttoo a'ɨjna i Dios i junyúucacaa, nyajta quee nyaca'neye a'ɨj nu nyij jin putya'huire' a'ɨci i ti je'ej pua'aj een.

8

Tyej tyámua' tyi'tyítacha'ɨj je'ej ti tyá'xie've' i júuricama'ra' i Dios

1 A'yaa pu'uj, capu che' tyi'tíj je'ej huá'uurej a'ɨjma i maj jitzán ajtyu'uj i Ciríistu', ti ajta Jesús pué'een,

2 ji'nye a'ɨjna i nyúucaria'ra' i júuricama'ra' i Dios, i ti ajta tyu'tá'caa tyej tyij júurij tá'ra'nyij a'ɨci jimi i Ciríistu', a'ɨi pu mui'rájtoo a'ɨci jitze i ti je'ej pua'aj een ti ajta tyu'jé'caj.

3 Ji'nye i Dios pu a'yan huaríj je'ej tiquee tyu'tái'riitariaca' ti a'yan huárinyij ityájma jimi a'ɨjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta Moisés ti jaatyájttoo, capu táahui' a'ɨjna i nyúucarij a'ɨci jime' tyaj quee ja'viicue'raca'aj tyaj ja'rá'astej. A'ɨj pu jin Dios muyo'ta'ityaca' i juyój ti'ij a'ɨn a'yan cha'tána'aj huataséjre'en mati'ij i tyétyacaa i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij i Dios jimi, ti'ij huatóomu'vejritaj a'ɨjma jitze ma'can i maj ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu a'ɨjna jin huaríj ti'ij jo'xíjtye'en ti'ij quee che' tyi'ta'íitya'aj já'ra'nyij a'ɨjna i ti je'ej pua'aj een.

4 A'ɨi pu a'yan huaríj tyej tyij ityáj ja'rá'astijre'en je'ej ti tyúuxie've' a'ɨci jitze i nyúucarij, ji'nye catu che' a'yan tyi'tyítacha'ɨj a'ɨci jime' i ti je'ej pua'aj een ti eerányinyii i tatzájta', sulu a'ɨj tu jitze arátaca'neye i júuricama'ra' i Dios.

⁵ A'íimaj i maj a'yan tyityetyúucha'ij a'íjci jime' ti je'ej pua'aj een ti eerányinyii i hua' tzajta', a'yaa mu a'íjci jitze tyí'mua'tzej je'ej ti a'íin ca'nyíjra'aj tyihua'tá'caa, majta a'íimaj i maj a'íjci jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios, a'yaa mu a'íjci jin tyá'huoo je'ej ti tyá'xie've' a'íjna i júuricama'ra' i Dios.

⁶ Tipua'aj a'tíj a'íjci jitze tyí'mua'ajcaj i ti je'ej pua'aj een ti tzajta' eerányinyii, a'yaa pu tyá'ci'tyij ti'ij huámui'nyij, ajta tipua'aj a'tíj a'íjci jitze tyí'mua'ajcaa je'ej ti tyá'xie've' a'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu júurij huatyá'itzeere'ej ajta tyámua' tyi'éenye'ej ja'mej a'íjci jimi.

⁷ Majta a'íimaj i maj a'íjci jitze tyí'mua'tzej i ti je'ej pua'aj een, a'íi mu jájcha'íire' i Dios, ji'nye camu jaxie've' majta quee pújoorej maj ja'rá'astej i nyúucaria'ra' i Dios.

⁸ A'íj pu jin a'íimaj i maj a'yan tyá'astijre' a'íjci ti je'ej pua'aj een ti hua' tzajta' eerányinyii, capu je'ej tyí'rij maj tyámua' tyaatá'an i Dios.

⁹ Sijta mua'aj caxu che' a'yan tyí'tyechej ti'ij i ti je'ej pua'aj een, sulu je'ej ti tyúuxie've' i júuricama'ra' jimi i Dios, ji'nye a'íi pu'ríj huatyá'ítzee ja'mua jimi. Dios pu ja'mua tzajta' séejre'. Ajta a'íjna i tíquee jimi séejre' i júuricama'ra' i Ciriístu', capu Ciriístu' jitze ajtyáma'can.

¹⁰ Ajta tipua'aj i Ciriístu' ja'mua tzajta' séejre'ej, a'íi pu ajta ja'mua tzajta' séejre' i júuricamej, ji'nye Dios pu arí tyámua' jamuáaruuj, tyij ajta arí i ja'muatyé'vira' huamu' a'íjci jitze i ti je'ej pua'aj een.

¹¹ Ajta tipua'aj ja'mua tzajta' séejre'ej i júuricama'ra' i Dios ti jaatájuurityej a'íjci i Ciriístu', a'íi pu ajta jaatájuuritye'sij i sij jatyáhue'ra' a'íjci jime' ti i júuricama'ra' arí ja'mua tzajta' séejre'.

¹² A'íj pu jin nye'ihuáamua' a'yan tyúuxie've' ityájma jimi tyej tyij quee che' a'yan tyá'astijre'ej a'íjci ti je'ej pua'aj een i ti tatzájta' eerányinyii.

¹³ Ji'nye tipua'aj a'yan setyityetyúucha'íij a'íjci jime' i ti je'ej pua'aj een i ti eerányinyii ja'mua tzajta', a'yaa pu tyajá'muaci'tyij sij huácu'nyij, ajta tipua'aj sequée che' já'astijria'aj a'íjci i ti je'ej pua'aj een ti eerányinyii i ja'mua tzajta', sijta je'en a'íjci jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios, aj xu júurij xá'ju'un.

¹⁴ Néijmi'i i maj jitzán aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios, a'íi mu yójmua'mua' pué'een i Dios.

¹⁵ Sijta mua'aj caxu a'íjna ancuriáa' i júuricamej ti'ij ca'nyé'rij jin tyajamuata'íjtye'en sij sij sijta jatzíinya'aj a'íjci i ti tyajá'mua'íjtye', sulu a'íi pu a'íin pué'een i júuricama'ra' i ti a'yan já'mua'uurej sij sij yójmua'mua' pue'éenye'ej xá'ra'nyij i Dios. A'íj tu júuricama'ra' jitze arataca'nyáaj tyij a'yan tyé'jee tíjin: "Muáaj paj tavástara' pué'een."

¹⁶ Ajta a'íjna i júuricama'ra' i Dios, ajta i tajúuricamej, a'yaa mu cha'taj mana'aj tyá'mua'reej tyaj yójmua'mua' pué'een i Dios.

¹⁷ Ajta tyaj tyeríj yójmua'mua' pué'een i Dios, tyí'tíj pu a'íjci jin ajta taci'tyij i Dios jimi jamuán i Ciriístu', ji'nye ityáj tu tyajta jamuán jajpuéjtzij i Ciriístu' tyajta tutyij jamuán séeria'aj tá'ju'un jusén jime'.

A'íjna ti huápui'ij naa huasé'rihua'aj ta'mej ti ooj maja've'mej

¹⁸ A'yaa pu tyiná'miteeraste' nyéetzij, a'íjna i tyaj jin jajpuéjtzij íyan i cháanacaj japua, capu tyí'tíj je'ej a'íjci jimi i tyaj jimi séeria'aj tá'ju'un ti'ij huatasejre'en i tavástara'.

19 Ajta ti'ij na'aj i ti a'yan tyí'sejre' i Dios ti tyú'taahuaca', a'íi mu jajchó've' a'ájna xicáara' ti'ij i Dios huatóosejrata ityájma jimi i tyaj yójmua'mua' pué'een.

20 Ji'nye néijmi'i ti'ij na'aj tyí'sejre' seequéj pu tyi'huó'ruu ti'ij quee a'yan éenye'ej tá'ra'nyij je'ej ti tyá'xie'va'ca'aj i Dios, capu jusíj a'yan huóruuj, sulu Dios pu juxié'vi'ra' jin a'yan tyeetyájtoo ti'ij jaajájuare'en majca'huáyee,

21 néijmi'i i ti tyí'sejre' pu tyi'ijchó've' a'ájna xicáara' ti jitzán Dios jaatyáhuire'ej, ti'ij ajta tajamuán séeria'aj já'ra'nyij i tyaj yójmua'mua' pué'een.

22 A'yaa tu tyá'mua'reej ti a'yan tyí'een jo'tij na'aj i cháanacaj japua ti a'yan tyu'puéjtzij ti'ij tìpua'aj íitaj ootacuí'nyej.

23 Tyajta ityáj a'yaa tu tyajta tya'ajpuéetzij, ji'nye pu'ríj ityájma jimi séejre' i júuricama'ra' i Dios, ti a'íin pué'een i ta'nájcaj ti Dios a'yan tyita'táratziiri'. Jéehua tu jajpuéetzij a'yan tyetye'ejcho've'ej ti'ij táaci'tyij tyaj yójmua'mua' pué'eenye'ej tá'ra'nyij i Dios, ti'ij ajta i Dios japuan huatányuunij i tatyévira'.

24 A'yaa pu een jin Dios tii'rájtoo tyej a'yan tye'ejchó've'ej a'íjci i tyaj quee xu jaséj. Ajta tìpua'aj tyeríj jaséjraj i tyaj jajchó've', capu che' juxie've' tyaj jacho'va'aj. ¿Nyi a'tíj tyi'tíj tyicho've' ti arí jaaséj?

25 Ajta tìpua'aj i tyaj jajchó've' tyequée xu jaséjraj, a'yaa pu tyúuxie've' tyaj jacho'va'aj tyequée tyá'xaahuataj.

26 A'yaa pu'ij ajta i júuricama'ra' i Dios tyí'tahuíre' a'íjci jìme' tyaj quee je'ej rinyij tajímua'aj. Ji'nye catu jamua'reej tyi'tíj ti nyúucarira' juxie've' tyej tyij huatyényuunij, a'íj pu jin i júuricama'ra' i Dios tajitzé ma'can tyényuusij, a'yaa pu tyó'ci'xij ti'ij i tiquee tya'ancurí'rej, ji'nye capu i'ríj ti a'tíj jaataxáj.

27 Ajta a'ájna i Dios ti néijmi'i mua'reej je'ej tyaj tyí'mua'tzej i tatzájta', a'íi pu jamua'reej je'ej ti huatóomua'aj a'ájna i ti jahuo i júuricama'ra', ji'nye a'íi pu hua' japua huatányuusij je'ej ti i Dios tyá'xie've'.

Néijmi'i tu jin tyu'tyámue'tij i Dios jimi

28 A'yaa tu tyá'mua'reej ti Dios huá'huire' ti'ij néijmi'i a'yan tye'rájra'nyij je'ej ti a'íin tyámua' tyihuo'tá'an a'íjma i maj jaxie've', a'íjma i ti arí a'íin hua'antyíhuoj ti'ij tyi'tíj jin tyihua'antyárujtje'en.

29 Ajta a'íjma i ti Dios jájcuaj ímuáj arí huá'muajtyajca'aj, a'yaa pu tyihua'antyíhuoo ti'ij a'yan huó'uurej ti'ij a'ájna i yójra', ajta ti'ij a'íin pue'éenye'ej tá'ra'nyij i ta'nájcaj a'íjma jimi i ihuáamua'mua'.

30 Ajta a'íjma i ti a'yan jájcuaj ímuáj tyihua'antyíhuoo, a'íi pu ajta huo'tajé, ajta a'íjma i ti huo'tajé, a'íi pu tyámua' huó'ruuj mej mij ji'rénaya'aj huatyá'itzeere'en a'íjci jimi, ajta a'íjma i ti tyámua' huó'ruuj, a'íi pu huo'ta' mej mij jamuán séjre'ej muá'ra'nyij jusén jìme'.

31 ¿Ji'nye tyajtáhua'aj tyu'taxájtaj? Tìpua'aj i Dios tajapúa nyuucacaj, capu i'ríj ti a'tíj ta'antypuá'ritye'en ityájma.

32 Capu i Dios quee a'yan tyito'tyéchootzej i juyój, sulu a'íi pu tyu'tá' ti'ij huámu'nyij tajitzé ma'can i cúruuj jitze, ¿nyiquee a'yan cha'taj na'aj ij juxié'vi'ra' jin néijmi'i tyitaatapuéjve'sij, i ti tyí'sejre' i Ciriistu' jimi?

³³ ¿A'tanyíj a'yan tyihuá'xajtzi' a'íjma i Dios ti hua'antyíhuoj? Dios pu a'ín pué'een i ti tyámua' huá'uurej.

³⁴ ¿A'tanyíj puéjtzij huo'tá'sij? A'íi pu a'ín pué'een i Ciriístu' ti huamuí', ajta je'en huatájuuriaca', ijíj pu muáca'ta' i Dios já'sejre', a'íi pu'ij taatyáhuüre'ej.

³⁵ ¿A'tanyíj ij tye'entyí'uunaj ti'ij i Ciriístu' quee che' taxie've'ej? ¿NyiQUIJ tÍpua'aj tyi'tíj tamuarie'riste'ej, na'ríij tyi'tíj ta'itziitya'aj, ca' tÍpua'aj je'ej pua'aj máta'uuriaj, nusu tyatájcuJ, ca' tÍpua'aj tyej quee je'ej tyéejviicue'raj, ca' tÍpua'aj tyaj huácuí'nyij?

³⁶ A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tÍjin: Muéetzij jime' tu a'náj tina'aj á'taca'nyej tyej tyij huácuí'nyij, a'yaa mu ta'uurej mati'ij a'íimaj i cánya'xií i maj huá'cuí'caa.

³⁷ Ajta néijmi'i jime' a'íjci, a'yaa tu tyu'tyámue'tij a'íjci jime' ti i Ciriístu' taaxié'vej.

³⁸ A'yaa nu tyámua' tyá'mua'reej tiquee tyi'tíj tye'entyí'uunaj ti'ij quee che' i Dios taxie've'ej. Capu i tyaj júurij huatyá'itzeere'en, na'ríij tyaj huácuí'nyij, na'ríij i maj tajapuá tyí'huüre' i Dios jimi, na'ríij a'íimaj i maj tyí'huüre' i tyiyáaru' jimi, je'ej ti tyí'ricij i ti tyí'sejre', nusu je'ej ti tyí'rinyij,

³⁹ tÍpua'aj i ti jéetze' ájtyeej, na'ríij i ti jéetze' ajo'cátyee i tajityé, tyi'tíj tina'aj ti a'yan séejre' i Dios ti tyú'taahuaca'. Capu tyi'tíj tye'entyí'uunaj i Dios ti jin taxie've' ajta taataséjratyey i Ciriístu' jimi, a'íjna i Jesús ti tavástara' pué'een.

9

Dios pu hua'antyíhuoj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can

¹ A'yaa nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyajá'mua'ixaatye' i Ciriístu' jimi, canu tyí'hue'taj. Ajta i nyaj jin ma'úumua'rej jamuán i júuricama'ra' i Dios, a'yaa mu tyí'nye'ixaatye' ti a'yan tyi'ja'yájna,

² jéehua nu nyaxaamujritye', nyajta a'náj tina'aj jajpuéjtzij i nyaxiéjnyu'caa tzajta',

³ a'yaa nu tyá'xie've' tÍpua'aj i'ríitan na'ráanajchij ti Ciriístu' manúuríeenyij, ti'ij na'antypuá'ritye'en hua' jitze ma'can i nye'ihuáamua', a'íjma i maj a'yan cha'taj mana'aj tyitye'ráanyey nyati'ij nyáaj.

⁴ A'íi mu Israel jitze ajtyáma'can, ajta i Dios huatyóoyojmua'tyey. Dios pu ajta huatyá'itzee hua' jimi a'íjna ti naa séeria'aj ta'raa, ajta hua' jimi tyu'tá' i junyúucaa je'ej ti tya'ra'nyúiche', majta a'íimaj, a'yaa mu tya'ancuríaa' a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, majta a'íjci i yi'ráj je'ej maj tyá'na'michej, ajta mui'caa jin tyihua'táratziiri'.

⁵ A'íi mu majta hua' jitze eeráma'can i tahuásimua'ci'ij, ajta hua' jitze pu a'yan tye'ráanyey a'íjna i Ciriístu' ti ajta a'ín pué'een i Dios i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, tyiche' a'náj tina'aj tyé'tyojtzire'ej. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

⁶ Canu a'yan tyajá'mua'ixaatye' ti i nyúucarij quee tyi'tíj huírria'ca'aj i Dios ti huo'ta' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, sulu a'íimaj i maj a'íjci jitze eeráanyey i Israel, camu néijmi'i jí'réc'can jime' a'íjci jitze ajtyáma'can.

7 Camu majta néijmi'i yójmua'mua' pué'een a'íjci i Abraham, sulu Dios pu a'yan tyaaté'exaatya'ca'aj tijin: "A'íi mu a'íin pué'eenye'ej muá'ju'un a'yóojmua' i maj jitzán eerányesij a'íjci i Isaac."

8 A'yaa pu'ij tyí'ta'ixaatye' maj quee néijmi'i yójmua'mua' pué'een i Dios i maj Abraham jitze eeráanye, sulu a'íimaj i maj ja'tzaahuatye' a'íjci i ti jin Dios tya'tóoratziiri', a'íi mu a'íin pué'een i maj yójmua'mua' pué'een a'íjci i Abraham.

9 Ji'nye Dios pu a'yan tya'tóoratziiri' a'íjci jimi i Abraham tijin: "A'náj nyaj nyeríj a'yan tyaaxá'pui'intarej, nyáaj nu nyajtáhua'aj ya'uvé'nyesij, ajta i Sara pu arí tyiyóoj ta'mej."

10 Ajta quee a'íi na'aj. A'íimaj i maj hua'puaj i yójmua'mua' i Rebeca, a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i hua' táataj a'íjna i Isaac,

11 Ajta mati'ij quee xu nánie'huacaj i maj hua'puaj, mati'ij quee xu tyi'tíj je'ej uuriáacaj, tìpua'aj ti xá'pui' een, na'ríij ti je'ej pua'aj een, a'yaa pu Dios tyaaté'exaa a'íjci i hua' náanaj tijin: "A'íjna ti vástí', a'íi pu jaatyáhuire'ej a'íjci i ti pá'rí'ij."

12-13 Ajta a'yan tijin: "Nyáaj nu jaxie've' a'íjci Jacob, nyajta jájcha'íire' a'íjci i Esaú." A'yaa pu'ij tyé'miteere' je'ej ti ricij i Dios tí'ij a'íin séej avá'huoonyij, je'ej ti a'íin tyá'xie've', ajta quee a'yan tyaataxáatan je'ej ti tyi'tíj jin huaríj.

14 ¿Nyij a'íjci jin a'yan tyetyu'taxájtaj ti i Dios quee xá'pui' ricij? Catu xaa nyu'uj.

15 Ji'nye Dios pu a'yan tyaaté'exaa a'íjci i Moisés tijin: "Nyáaj nu tyaatú'uunyi'raj a'tíj tina'aj ti a'yan tyina'ráanajchi, nyajta nu ja'ancu'vaxi'ij a'tíj ti ajta a'yan tyina'ráanajchi."

16 A'yaa pu'ij, capu a'yan tyá'ci'tyij i a'tíj a'íjci jime' je'ej ti jusíj tyá'xie've', nusu je'ej ti tyi'tíj jin tyí'tyese', sulu je'ej ti i Dios tyá'ancu'vaxi'ij.

17 Ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti i Dios a'yan tyaaté'exaa a'íjci i rey Egipto ti tyejé'ijtaca'aj tijin: "A'yaa nu rey jime' tyimua'antyáarujtje nyej nyij a' jimi huo'taséjratye'en i nyaj jin néijmi'i putyí'uurej, ajta mej mij néijmi'que' náamua'tyij íiyan i cháanacaj japua."

18 A'yaa pu'ij i Dios tyá'cu'vej a'tíj ti a'yan tya'ráanajchi, ajta a'yan tya'tá'caa ti a'tíj a'yan tye'tyánaamuan i juxiéjnyu'caa a'tíj ti ajta a'yan tya'ráanajchi.

19 Ajta a'tíj pu a'yan tyu'taxájtaj tijin: "Tìpua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, ¿ji'nye een jime' i Dios tajitzé tyí'pua'ritye', tìpua'aj a'íin jusíj a'yan ta'uurej?"

20 ¡Pajta muáaj tyáati'! ¿A'tanyíj paj pué'een pej pij a'yan tyí'anyuuste' i Dios jimi? ¿Nyiquij i xá'rij a'yan tyaaté'exaatye'sij a'íjci i ti jaatyátaahuaca' yee: "Ji'nye een jime' a'yan petyinatyátaahuaca'?"

21 A'íjna i a'tíj ti xá'rij tyí'ta'huacaa, a'yaa pu tyu'tóoci'puaj ti tyu'muárie'en i xarij jime', tí'ij séecan tyú'taahuaj i xá'rijtze ti naa tyu'sé'rin, ajta séecan ti cha'na'aj tina'aj tyí'huire'.

22 Dios pu a'yan tyá'xie've' ti taataséjratye'en ti a'íin néijmi'i putyí'uurej, a'íj pu jin néijmi'i tyo'táviicue'ri' a'íjma jimi i ti a'yan tyihua'tyévijtya'ca'aj mej mij jó'vetyij.

²³ A'yaa pu'ij ajta ityájma tyitaataséjra ti a'ín tyámua' tyihuo'tyájtóo a'íjma i ti hua'ancu'vajxi, ajta anaquéej tyámua' táaruuj tyej tyij hua' jitze ajtyáma'cantaj tá'ra'nyij.

²⁴ A'yaa pu i Dios tyitaatajé, ityájma i tyaj Israel jitze ajtyáma'can, ajta a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can.

²⁵ A'yaa pu ajta tyo'tyéyu'xaca' i yu'xarij jitze a'íjna i Oseas tijin: A'íimaj i maj quee nyejitzé ajtyáma'cantaca'aj, a'yaa nu huo'támua'sij tijin mu'ríj nyetyeítyeristiyamua' pué'een, nyajta a'íjma i nyaj quee hua'xie'va'ca'aj, a'yaa nu nyajta tyihuo'taxájtaca' tijin nyaj hua'xie've'.

²⁶ Ajta jo'maj a'yan tyihuojo'té'exaa i tyeítyee yee:

“Mua'aj xu quee nyetyeítyeristiyamua' pué'een”, a'yaa mu tyihuo'taxájtaj maj yójmua'mua' pué'een i Dios ti júurij.

²⁷ Ajta a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, Isaías pu a'yan tyihuo'té'exaaj tijin: “Tyij majta jéehua i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yan a'chu ti'ij i séj ti a'áa ja'ajtyájcaj jo'tij ja'va'ástimee i járij, capu néjmi'caa huiire'en ti'ij i Dios hua' japua huatányuunyij,

²⁸ ji'nye jiye'tzín pu i Dios néjmi'i antyupá'rite'sij ti'ij puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.”

²⁹ A'yájna ti'ij ajta arí tyu'taxájtaca' a'íjna i Isaías tijin:

Típua'aj i Dios ti néjmi'i jín antyúumua'reej quee taatá'nyijche', tyej tyij séecan jitze eerama'cáantaj, a'yaa pu'ij ajta tyi'ta'uréenyijche', ti'ij tyihuó'ruuj i maj a'áa jo'cháatíma'caa a Sodoma majta a Gomorra.

I maj jín ootyá'itzee i maj Israel jitze ajtyáma'can

³⁰ ¿Ji'nye tyetyu'taxájtaj a'íjna jíme'? Nyiquij a'íjna jíme' i tyaj jín tyá'tzaahuatye', i Dios tyámua' huó'ruuj i maj quee tyá'tzaahuatye', i maj majta jahuoca'aj mej mij ji'ré'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi.

³¹ Majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'cantaca'aj, i maj a'yan tyá'huoca'aj i nyúucaríj jitze i maj jín tyí'ijta mej mij ji'ré'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi, a'í mu quee ja'ancuriáa' i maj jahuoca'aj.

³² ¿Ji'nye een jíme' mequee ja'ancuriáa'? A'yaa mu een jín huamué'tichej maj quee a'íjna jitze tyi'ca'nyajca'aj i maj jitzán tyá'tzaahuatye', sulu je'ej maj tyi'tij jín rijcaa.

³³ A'íj mu jín huamué'tichej a'íjci jíme' maj jaatyáxaahuataca' a'íjci i ti a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Nyáaj séej tyévíj huata'ítij a Sión, a'yaa pu tyinaatyáhuire'ej ti'ij i tyetyéj i maj jitzán éjcataj i tyétyacaa, ajta i ti jitzán tyi'ca'nyej capu jaatatyévi'raste'sij.

10

¹ Nye'ihuámua', a'yaa nu tyá'xie've' i nyaxiéjnyu'caa tzajta', nyajta a'yan tyá'huavij i Dios ti'ij a'ín hue'rátóonyij i maj Israel jitze ajtyáma'can.

² A'yaa nu tyámua' tyá'mua'reej sij jéehua jaxie've' sij jaatyáhuire'en i Dios, ajta a'íjna i sij jín jaxie've' sij sij a'yan huárinyij capu a'íjna jitze aróoca'nyej i ti ji'ré'can jíme'.

3 Ji'nye caxu jamua'reej ti i Dios a'ñin pué'een i ti tyámua' huá'uurej i tyeít'ye, jujímua'aj xu sij a'yan tyá'huoo sij sij ji'r'é'nye'ej huat'at'yeere'en, siajta quee a'yan ricij je'ej ti i Dios tyaaxá'pui'intarej ti'ij a't'ij ji'r'énya'aj jimi huatyá'itzeere'en a'íjci jimi.

4 Ajta a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta a'ñi pu antyipuá'riaca' ti'ij i Ciríistu' yan uvé'nye, a'yaa pu'ij tyí'rij sij néijmi'i tyámua' tyityeetyá'itzeere'en a'íjci jime' sij tyá'antzaahuatye'en i Ciríistu' jimi.

5 Ajta ti'ij a't'ij tyámua' tyu'tyá'itzeere'en a'íjna jitze ma'can i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, Moisés pu a'yan tyo'tyéyu'xaca' tijin: "A't'ij ti ja'rá'astijre'en a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa pu tyúuxie've' ti néijmi'i a'íjci jitze aróoca'nye i nyúucarij."

6 Ajta i ti jin a't'ij tyámua' tyu'tyá'itzeere'en a'íjna jimi i maj jitzán tyá'tzaahuatye', a'yaa pu tyá'xaj tijin: "Capáj a'yan tyí'mua'ajcaj mua' tzajta' yee: ¿A'tanyij tajapúa' jo'ojnyésij?, ta'aj ij yajava'cányijtye'en a'íjci i Ciríistu'",

7 na'riij yee; ¿ajo'cárutyij tyétye' imuáj?, ta'aj ij je'tátoonyij i Ciríistu' hua' tzajta' i maj merij huácuij."

8 Tyi'tanyí na'aj putyí'xaj i ti a'yan yee: "A'íjna i nyúucarij a jimi pu séejre', ajta a'íjci jitze i paj jin ma'úumua'rej ajta a'xiéjnyu'caa tzajta'." A'ñi pu a'ñin pué'een i nyúucarij tyaj jitzán tyá'tzaahuatye' tyajta huá'ixaatye'.

9 Típua'aj a'yan petyu'taxáj yee Jesús pu tavástara' pué'een, pajta a'xiéjnyu'caa tzajta' tyá'antzaahuatye'en ti i Dios jaatájuuritej, aj pu i Dios mui'rátosij.

10 A'yaa pu tyúuxie've' paj a'xiéjnyu'caa jin tyá'antzaahuatye'en ti'ij muáahuiire'en, pajta mua' tyenyij jin jaataxáj ti i Jesús a'ñin pué'een i Ciríistu', aj pu'ij Dios a japua huatányuusij.

11 A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A't'ij ti tyá'tzaahuatye' i Ciríistu' jimi, capu a'náj huatóotyevi'ra'astaj."

12 Majta juxa'aj mana'aj een i tavástara' jimi, a'ñimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can, ji'nye síj pu'uj a'ñin pué'een i ti néijmi'caa tavástara', ajta néijmi'i tyihua'tá'caa je'ej ti síj ajta síj tyaatáhuaviiraj.

13 Ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' tijin: "A't'ij tina'aj ti a'yan tyaatáhuosij i tavástara' jimi, Dios pu japuan huatányuusij."

14 Ajta ¿ji'nye tyí'rij maj huatyényuunyij i tavástara' jimi, típua'aj mequee xu jimi tyá'tzaahuatye'? ¿Ajta ji'nye tyí'rij mej mij jimi tyá'antzaahuatye'en, típua'aj mequee xu jáanamua'jri' ti a't'ij jitzán ma'can tyihuó'ixaatye'en? ¿Ajta ji'nye metyá'namua'jran, típua'aj quee a't'ij huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios?

15 ¿Ajta ji'nye metyihua'ixaatye'en i nyúucarij típua'aj mequee huata'ítyi'huaj mej mij hua' jimi ujó'ju'? A'ñi pu jin a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Huápu'ij mu naa huasé'rin a'ñimaj i maj huata'ítyi'huaj mej mij huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i tavástara'."

16 Ajta camu néijmi'i ja'antzaahuaj i nyúucaria'ra' i Dios. A'yaa pu tyí'een ti'ij tyu'taxájtaca' a'íjna i Isaías tijin: "Tavástara', ¿a'tanyij ja'antzaahuatye'sij i nyúucarij i tyaj tyerij huo'té'exaa?"

17 A'yaa pu'ij tyí'een, aj pu i a'tíj tyá'antzaahuatye'sij tí'ij jáanamuaaj i nyúucarij, ajta a'íjna i nyúucarij a'íj pu jimi eeráma'can i nyúucaria'ra' jítze i Ciríistu'.

18 Nyajta nyáaj a'yaa nu tyí'ihuo' tíjin: ¿Nyiquij mequee jáanamuaajri' i nyúucarij? Ji'nye mįjta máanamuaajri'. A'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jítze tíjin:

Néijmi'que' pu huánamuaajre i huá'nyuucaa, ajta huá'nyuucaa, a'áa pu imuáj jó'namuaajrej jo'tij i cháanacaj joo'ástimee.

19 Nyajtáhua'aj nu a'yan tyu'ta'íhuo'sij tíjin: ¿Nyiquij mequee jáamua'reeri' a'íimaj i maj Israel jítze ajtyáma'can?, anaquéej pu i Moisés a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

“Nyáaj nu jamuaatá'sij sij tyíchueerej a'íjma jimi i maj quee chájta'naj pué'een, nyajta jamuaatá'sij sij tyinyínyu'caj a'íjma jimi i maj quee jaxie've' maj tyihuojo'itéej muá'ra'nyij.”

20 Ajta i Isaías, a'yaa pu tya'huóoca'an tí a'yan tyu'taxáj tíjin:

A'íimaj i maj quee nyahuoca'aj, a'íi mu náatyoj, nyajta a'íjma jimi huatányesejrataca' i maj quee nyéetzij nye ihuo'ca'aj.

21 Ajta i Isaías a'yaa pu tyihuo'taxájtaca' a'íjma i maj Israel jítze ajtyáma'can tíjin: “A'náj tina'aj nu huo'tyáhuu i maj séej chájta'naj jítze ja'chej i maj quee tyu'namuaaj majta quee tyihuojó'ítej.”

11

I Israel Dios tí ja'antyíhuoj

1 A'yaa nu nyijta ijíj tyajá'mua'ihuo': ¿Nyiquij i Dios arí mahuoohuá'xij a'íjma i maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een? Capu xaa nyu'uj. Nyáaj nu nyajta Israel jítze ajtyáma'can, nyajta i Abraham jítze eeráma'can, nyajta hua' jítze ajtyáma'can a'íjma i maj Benjamín jítze eeráma'can.

2 Tí'ij na'aj jájcua imuáj, Dios pu a'yan tyihuo'taxájtaca' a'íjma i maj Israel jítze ajtyáma'can maj tyeítyeristyamua' pué'eenye'ej, ajta ijíj capu eexúj mahuoohuá'xij. ¿Nyij sequée jamua'reej je'ej tí tyé'yu'si' i yu'xarij jítze a'íj tí á'xaj i Elías, tí'ij a'yan tyaatáhuaviiri' i Dios tí'ij a'íin puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj Israel jítze ajtyáma'can? A'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin:

3 “Nyavástara', mu'ríj huo'cuij a'íjma i maj muéetzij jítze ma'can tyí'xaj, majta jaatyú'uunaxij i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, nyáaj nu'uj nyij nyasíj huatya'ítzee nyajúurij, majta mu mij nyéetzij meríj nyeje'catamui'.”

4 Ajta i Dios a'yaa pu tyu'tanyúj tíjin: “Nu'ríj aráahua'puaj ví'ra'aj i tyeítyee ava'huoj i maj quee a'náj jaanájchaca' a'íjci i Baal.”

5 A'yaa mu cha'taj mana'aj cii tyí'tyesejre' ijíj i maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een, a'íimaj i tí Dios juxié'vi'ra' jin hua'antyíhuoj.

6 Ajta típua'aj i Dios hua'antyíhuoj juxié'vi'ra' jime', capu che' a'íjna jime' je'ej maj tyityetyúucha'íica'aj, jį'nye típua'aj a'yan tyí'eenye',

capu che' tyi'táj je'ej tyí'huüre' i ti jin Dios hua'antyíhuoj juxié'vi'ra' jime'.

7 ¿Ji'nye na'quij? A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can camu ja'ancuriáa' i maj jahuooca'aj, majta a'íimaj i Dios ti hua'antyíhuoj, a'íi mu xaa ja'ancuriáa'. Ji'nye i séecan huápu'i'ij mu quee tyi-huojó'iteeca'aj,

8 a'yájna tí'ij tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin: “Dios pu a'yan huó'ruuj mej mij quee tyámuamua're'ej, a'yaa mu mij móoj ijíj een, capu je'ej huá'miteeraste' i maj jaséj camu majta yó'itej i maj janamuaj.”

9 A'yaa pu ajta tyaataxájtaca' a'íjna i David tijin:

Miche' a'íjna jin huavívi'huaj i maj jin tyí'ye'estyaa,

mej mij jó'vatzij ajta je'en puéjtzij huo'ci'tyij.

10 Miche' aracúcu'nyij muá'ra'nyij mej mij quee che' ma'unyéjnye'rij, Che' i hua' huarij antyúututaj jusén jime'.

Dios pu hui'rátosij a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can

11 A'yaa nu nyijta ijíj tyajá'mua'ihuo' tijin: ¿Nyiquij huápu'i'ij néijmi'i jin muo'vátzij i maj Israel jitze ajtyáma'can tí'ij hua' japua rájve i puéjtzij? Capu xaa nyu'uj. Sulu mati'ij a'íimaj quee a'yan huaríj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íjma pu'ij huáhuüi i maj séej chuéj japua já'ma'can mej mij júurij huatyá'ítzeere'en, ajta mej mij a'íjna jin tyíchueerej i maj Israel jitze ajtyáma'can.

12 A'yaa pu'ij tyu'tyáhuüi a'íjna i maj jin huamué'tichej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, mej mij a'íjna jin huo'tyáhuüre'en a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, jéetze' pu'ij tyámua' tye'mej a'íjma jimi a'ájna xicáara' tí'ij tyámua' huá'uuren a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

13 Ajta tyi'táj nu jamuaaté'exaatye'ej mua'ajmaj mu siaj quee Israel jitze ajtyáma'can. Ji'nye Dios pu a'íjma jimi naata'ítayaca' i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, a'íj nu jin jéehua jaxié've' nyaj a'íjna jin jamuaatyáhuüre'en.

14 A'yaa nu tyá'xie've' mej mij séecan i nyetye'ítyeristyamua' jamua'anchueere'en mua'ajmaj, mej mij majta a'íimaj tyá'antzaahuatye'en.

15 Ji'nye tí'ij i Dios mahuoohuá'xij a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa pu tyu'tyáhuüi mej mij majtáhua'aj ajtyáxiirej i Dios jimi a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, ¿ji'nye tye'mej tí'ij i Dios ajtáhua'aj tyámua' tyíhuo'tyéjeevej a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can? A'yaa pu tye'mej ti i Dios huo'tájuuritye'sij a'íjma i maj meríj huácu'i'ijca

16 Ji'nye típu'a'aj a'táj jaatámu'vejritaj i Dios jimi a'íjna i páan i ti anaquéj jaatyátaahuaca', néijmi'i pu ajta i cuéjtzij huatámu'vejrityi'huaca'. Típu'a'aj i Dios jimi huatámu'vejrityi'huaj i náana'ra' i ciyéj, néijmi'i pu i ciyáara' ajta huatámu'vejrityi'huaj.

17 A'íjna i aseitúunaj, i maj a'íin pué'een i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu je'cácaa tye'entyiná'xij i pi'istáara', majta je'en séej antyivi'ijtye i pi'istáa ti séej jitze ma'cantaca'aj i aseitúunaj ti jusíj ajnyéj, mua'aj xu a'íin pué'een. A'yaa xu seríj a'íjci jitze tyitye'ejtyáma'can i aseitúunaj, i Dios ti jimi ajtyáma'can.

18 Ajta caxu a'íjna jin óotzaahuatye'ej, siaj seríj a'íjci jitze ajtyáma'can. Tipua'aj a'yan siarijca, xo'támua'reej tíquee mua'ajmaj jitze aróoca'nyej i náana'ra' a'íjci i ciyéj, sulu mua'aj xu a'íjci jitze aróoca'nyej i náana'ra'.

19 Tyij sequée a'yan tyu'taxájtaj yee: "Séecan mu i pi'istáa anty-iná'axij mej mij nyéetzij na'antiyiví'ijtye'en i ciyéj jitze."

20 A'yaa pu tyi'ja'yájna, ajta a'yaa mu huó'ruuj ji'nye camu tyá'tzaahuatya'ca'aj, siajta mua'aj a'yaa xu a'íjci jitze tyitye'ejtyáma'can a'íjci jime' siaj tyá'tzaahuatye'. A'íj xu jin quee óotzaahuatye'ej, sulu siata'aj jáatziinye'en i Dios.

21 Ji'nye capu i Dios tyaatú'uunyi'ri' a'íjci i pi'istáa i ti ajtanyáxij i ciyéj jitze ti tyámua' een, capu ij ajta mua'ajmaj tyajamuaatú'uunyi'raj.

22 Siata'aj a'íjci jitze tyú'mua'tyij i ti jin i Dios jamua'ancu'vaxij, ajta ca'nyiin jin tyi'ijta. Ca'nyiin pu jin tyihuo'ta'íj a'íjma i maj ootyá'ítzee, ajta mua'ajmaj jamua'ancu'vaxij. A'yaa pu'ij tyúuxie've' siaj a'íjci jitze aróoca'nyej i ti jime' i Dios tyámua' tyajamuaatá', na'ríj sequée a'yan huárinyij a'íj pu ajta majamúuhua'xij.

23 Ajta tipua'aj a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can majtáhua'aj tyá'antzaahuatye'en, Dios pu ajtáhua'aj hua'antiyiví'ijtye'sij, ji'nye a'íj pu jaayí'tin ti a'yan huárinyij.

24 Ji'nye mua'ajmaj pu i Dios jamua'antiyina'xij a'íjci jitze i ciyéj ti jusíj ajnyéj, tí'ij jamua'antiyiví'ijtye'en a'íjci jitze i séej i maj ja'tyáhuui, majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj anaquéej ajtyáma'cantaca'aj a'íjci jitze i ciyéj, jéetze' pu'ij i'ríj ti i Dios ajtáhua'aj hua'antiyiví'ijtya'xi'in a'íjci jitze i ciyéj, mej mij majtáhua'aj jitzán ajtyama'cáantaj muá'ra'nyij.

Tí'ij Dios hui'rátosij a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can

25 Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyá'xie've' siaj yo'itéej xá'ra'nyij a'íjna i ti aviitzi' i Dios jimi, siaj sij quee tyi'tíj jin óotzaahuatye'ej. A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can je'cáj mu quee tyihuojó'ítej, a'yaa pu tyihuo'ruuj mej mij séecan tyá'antzaahuatye'en i maj quee Israel jitze ajtyáma'can.

26 Tí'ij a'yan tyá'ra'nyij, néijmi'caa pu huíire'en a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tíjin:

A'íjna i ti hui'rátosij a'áa pu jo'va'ma'aj ja'mej a Sión, ajta je'en huo'tyáhuíire'sij a'íjma i maj Jacob jitze eeráma'can.

27 A'íi pu a'íin pu'éeen i nyaj jin tya'tányaratziiraj a'íjma jimi nyati'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin quee xá'puí' huaríj.

28 Ajta a'íjna jitze ma'can i nyúucarij i ti jin i Dios hui'rátosij, a'íj mu jájcha'íire' i Dios i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu a'íjci jin huaríj tí'ij ajta mua'ajmaj jamuáahuíire'en, ajta i Dios óoche' pu hua'xie've' a'íjma, ji'nye a'íjma pu antyíhuo i hua' huásimua'ci'ij.

29 Ji'nye i ti Dios huo'ta', capu huáari'raj, capu ajta jo'rio'uunaj i nyúucarij i ti jin huo'tajé.

30 A'ájna ímuáj xu siajta mua'aj quee ja'rá'astijrej i Dios, ajta íjij maj quee já'astijre' i maj Israel jitze ajtyáma'can, Dios pu'ij arí ajta mua'ajmaj jamua'ancu'vaxij.

³¹ A'yaa mu cha'taj mana'aj mij ijíj quee tyá'astijre', ta'aj ij i Dios jamua'ancu'vaxi'in, ajta je'en hua'ancu'vaxi a'íjma a'yájna tí'ij arí mua'ajmaj tyajamuá'ancu'vaxij.

³² Ji'nye Dios pu juxa'aj na'aj tyihuo'xíjtyej i maj jin ootyá'ítzee a'íjci jimi, a'yaa pu'ij ajta juxa'aj na'aj néijmi'caa tyá'ancu'vaxi'sij.

³³ Jéehua pu huápui'ij tyu'yí'tin i Dios, néijmi'i pu tyo'mua'reej. Capu a'tíj jaayí'tin ti jaataxáj je'ej ti a'ín tyá'xa'pui'intare', nusu ti yo'ítéej já'ra'nyij je'ej ti ajó'en i Dios jimi.

³⁴ ¿A'tanyíj jamua'reej je'ej ti een i mua'tziiria'ra' i Dios? ¿A'tanyíj jaayí'tin ti tyámua' tyée'ixaatye'en?

³⁵ ¿A'tanyíj anaquéej tyi'tíj jaatá' i Dios tí'ij a'yan tyúuxie've'ej ti jaatátuiire'en?

³⁶ Ji'nye néijmi'i pu a'íjci jimi tyajá'ma'can i Dios, a'í pu néijmi'i tyú'taahuaca' ajta néijmi'i jimi tyí'sejre'. Tyiche' a'náj ti na'aj tyé'tyojtzi're'ej i Dios. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

12

Je'ej maj ye'ej tyityetyúucha'ij i maj tyá'tzaahuatye'

¹ A'yaa nu nyij nye'ihuáamua' tyaja'muahuavij, a'íjna jime' i ti jin i Dios jamua'ancu'vaxij siaj a'yan tyityaatóosejrataj tí'ij mu'vejrij ti júurij, i ti ajta naa een i Dios jimi. A'yaa pu tyúuxie've' siaj a'yan huárinyij siaj sij júurij huatóomu'vejritaj.

² Caxu che' a'yan tyityetyúucha'íj matí'ij a'íimaj i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, sulu siata'aj seequéj metyityoomuámua're'ej siajta seequéj tyí'tyechajcaj siata'aj sij jáamua'reej je'ej ti i Dios tya'ajxié'vi'ra' i ti naa een, i ti tya'ránajchi, ajta siaj sij quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj.

³ A'íjci jime' i ti jin i Dios tyinaa'íjcaj juxié'vi'ra' jime', a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' néijmi'caa mua'ajmaj ti quee síj tyi'tíj jin óotzaahuatye'ej. Sulu siata'aj tyámua' metyityoomuámua're'ej, siajta a'íjci jitze tyú'mua'tyij je'ej ti tyi'tíj jin i Dios tyajamuatajé siatí'ij jimi tyá'antzaahuaj.

⁴ Ji'nye a'yájna tí'ij i tatyévira' een, capu síj na'aj i ti jitzán tyí'sejre', capu ajta juxa'aj na'aj tyí'huíire',

⁵ a'yaa tu cha'taj tyana'aj een ityáj, tyij tyajta mui'ij, séej tu'uj tyévira' pué'een i Cirístu' jimi, a'yaa tutyij séej tyana'aj tyévira' jitze néijmi'i tyitye'ejtyáma'can.

⁶ Ajta i Dios quee juxa'aj na'aj tyitaatá' i tyaj jin jaatyáhuíire'en, sulu a'yaa pu je'ej ti a'íj tya'ránajchaca' séej jimi ajta séej. A'íj pu jin típua'aj i Dios a'yan tyitaatá'an tyej tyij jitzán ma'can tyu'taxáj, tyiche' jitzán ma'can tyu'taxáj a'chu tyej tyá'tzaahuatye',

⁷ típua'aj a'yan tyitaatá'an tyej tyij séecan huatyáhuíire'en, tyiche' tyámua' tyihuo'tyáhuíire'en. Ajta i ti a'yan tyaací'ij ti tyihuo'mua'tyej, che' tyámua' tyihuo'mua'tyej,

⁸ ajta i ti a'yan tyaací'ij ti ca'nyíjra'aj huo'tá'an i séecan, che' ca'nyíjra'aj huo'tá'an. Ajta i ti a'yan tyaací'ij ti a'íjma tyu'tapuejve'en i maj quee je'ej tyéejviicue', che' quee ootzáahuatye'ej a'yan rijcaj, ajta i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti tyihuo'ta'íjtye'en, che' tyámua'

tyi'tyúucha'íj, ajta a'íjna i ti huá'huüre' i maj japuéjtzitarej, che' jutyamua've'ej a'yan huárinyij.

⁹ Siata'aj tzáahuatyí'ra'aj jin huóoxie've'en séej siajta séej. Siajta jaatáxaahuataj a'íjci i ti je'ej pua'aj een, siajta je'en ja'rá'astijre'en a'íjci i ti xá'pui'.

¹⁰ Siata'aj a'yan tyityahuóoxie've'en séej siajta séej ti'íj siaj tyámua' naa tyityúu'ihuaamua'taj, siajta tzáahuatyí'ra'aj jujimí tyícha'íj.

¹¹ Xaatyóoca'nyej, caxu ju'xaahuataj siaj jahuüria'aj i tavástara' a'íjna jitze xa'rooca'nyéej i júuricama'ra' i Dios.

¹² Siata'aj huóotyamua've'en a'íjci jime' siaj tyi'ijchó've' i Dios jimi, siajta tyo'táviicue' i siaj jin japuéetzij, a'náj tina'aj xu jahuaviiraj i Dios.

¹³ Siata'aj tyihuo'tá'an tyi'tíj ti i séecan tyihua'itziitye' i maj ja'mua jitze ajtyáma'can, siajta tyámua' naa tyihuo'tyéjeevej i maj já'muamuaarej.

¹⁴ Tyámua' xu naa tyihuo'tyéjeevej a'íjma i maj je'ej pua'aj já'mua'uurej. Caxu puéjtzij hua'tá'care'en sulu tyámua' xu'uj tyihuo'tá'an.

¹⁵ Siajta huatóotyamua've'en a'íjma jamuán i maj jutyamua've', siajta huatóoxaamujritye'en a'íjma jamuán i maj juxaamuíjritye'.

¹⁶ Tyámua' xu huójo'mua'raj séej siajta séej. Caxu óotzaahuaty'e'ej, sulu siata'aj antyóosiire'en hua' jamuán i maj quee tyi'tíj jin tyityetyu'uj. Caxu a'yan tyityóotzaahuaty'e'ej yee siaj nu'uj jéehua tyu'yí'tin.

¹⁷ Típua'aj a'tíj je'ej pua'aj já'mua'uurej, caxu a'yan cha'taj siana'aj mua'aj je'ej pua'aj ja'uurej. A'íj xu jin tyí'tyese'ej siaj sij tyámua' tyityetyúucha'íj néijmi'caa jimi i tyeítyee.

¹⁸ Siata'aj a'yan huárinyij a'chu siaj a'yan tya'ajxié'vi'ra', siaj sij tyámua' huójo'mua'raj néijmi'caa i tyeítyee.

¹⁹ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', caxu puéjtzij jatá'care'en i a'tíj ti je'ej pua'aj jamuáaruuj, sulu che' i Dios puéjtzij jaatá'an, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "A'yaa pu nyéetzij tyí'nyaci'puaj nyaj puéjtzij jaatá'an a'íjci i ti je'ej pua'aj mua'uurej, nyáaj nu tyí'najchitan, a'yaa pu tyí'xaj i tavástara'."

²⁰ A'yaa pu ajta tyé'yu'si' tijin: "Típua'aj í'cuataj a'íjna i ti muájcha'üire', pata'aj tyáacue'tyej, na'ríj ajta í'mu'uj pata'aj jájtyij jaatá'an, a'yaa paj huárinyij ti'íj a'ín huatóotyevi'ra'astaj."

²¹ Capáj tyi'tá'care'en ti a'ín mua'antyimué'tin i ti je'ej pua'aj een. Sulu pata'aj ja'antyimué'tin a'íjci ti je'ej pua'aj een a'íjci jime' i ti xá'pui'.

13

¹ A'yaa pu tyúuxie've' siaj néijmi'i hua'rá'astijre'en a'íjma i maj tyi'tíj jin antyúumua'reej. Ji'nye Dios pu a'yan tyihua'antyíhuoo, a'íj pu a'íjna jin tyihua'antyáaruujtyej.

² A'íj pu jin a'íjna i tiquee huá'astijre' a'íjma i maj tyityatatyíj, a'íj pu quee já'astijre' je'ej ti i Dios tyu'ta'íjtaca'. Majta i maj quee tyá'astej maj a'yan huárinyij, puéjtzij pu hua' japua rávesij,

³ ji'nye i maj tyityatatyíj camu a'íjna jin antyúumua'reej mej mij a'íjma muaritya'aj i maj tyámua' tyityetyúucha'íj, sulu a'íjma i

maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij. ¿Nyij a'yan petyá'xie've' paj quee huá'tziinye'ej a'íjma i maj tyityatatyíj? Tyámua' paj tyityía'cha'íj aj mu mij i maj tyityatatyíj jamua'reeren paj quee tyí'táj jin á'tizeere',

⁴ Ji'nye a'íj pu i Dios jimi tyi'tyéjvee ti'ij muáacha'íin. Ajta tipua'aj je'ej pua'aj petyi'tyiacha'íj, aj paj xaa hua'tziinye'ej puá'mej, ji'nye a'íj pu a'ájna jin antyúumua'reej ti'ij puéjtzij muaatá'an, a'íj pu jin tyí'huüre' i Dios jimi, ta'aj ij Dios jitze ma'can puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

⁵ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' siaj hua'rá'astijre'en a'íjma i maj tyityatatyíj, caxu a'íj siana'aj jime' mej mij quee puéjtzij jamuaata'an, sulu siaj sij a'ájna jin ja'rá'astijre'en i Dios.

⁶ A'íj xu jin mua'aj tyí'najchitaj a'íjma jimi i maj tyityatatyíj, ji'nye a'íj mu tyí'huüre' i Dios jimi, majta a'náj tina'aj a'ájna jin antyúumua'reej.

⁷ Siata'aj a'yan tyihuo'tá'an séej siajta séej je'ej ti tya'ráanajchi. Tipua'aj petyé'cha'íj a'íjma jimi i maj tyityatatyíj, pata'aj tyihuo'nájchitye'en, na'ríj mámuajijve'ej a'íjci jime' i paj tyí'to'raaa, pata'aj pajta a'íjci jin tyu'nájchij, pajta tzaahuatyí'ra'aj jimi tyí'cha'íj a'íjma jimi i ti a'yan tyúuxie've' paj huo'tyátzaahuatye'en, pajta tyámua' tyihuo'tyéjeeveej a'íjma i ti a'yan tya'ráanajchi paj tyámua' tyihuo'tyéjeevej.

⁸ Caxu a'táj tyé'cha'üre'ej, a'íj xu'uj jin tyóocha'üria'aj siaj tyámua' naa tyityahuóoxie've'en séej jamuán siajta séej, ji'nye a'ájna i ti hua'xie've' i juxa'aj tyeétyee a'íj pu arí ja'rá'astej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

⁹ A'yaa pu tyá'xaj i nyúucarij i maj jin tyí'ijta tijin: "Capáj axana'ciria'aj, capáj tyí'tyacui'caj, capáj tyí'nahua'aj, capáj tyí'nyacua'tzaj", néijmi'i i nyúucarij ti a'yan een, ajtáhua'aj i séecan, séej pu'uj jitze i nyúucarij aróo'astej i ti a'yan tyé'yu'si' tijin: "Pata'aj a'yan tyá'xie've' i axa'aj tyévíj, ja'yájna pati'ij asíj tyí'axie've'."

¹⁰ A'ájna i ti tzaahuatyí'ra'aj jin hua'xie've' i juxa'aj tyeétyee, capu je'ej pua'aj huá'uurej i tyeétyee, a'íj pu jin néijmi'i ará'astej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

¹¹ Siata'aj néijmi'i tyámua' tyí'mua'reeriaj je'ej ti ijíj tyí'een, siajta a'yan tyá'mua'reeriaj ti a'yan tyúuxie've' siaj atanyéjnye'rij. Ji'nye pu'ríj jéetze' véjri' a'ájna xicáara' ti'ij jitzán Dios taja'puá huatányuusij, quee xu a'yan tyí'véjri'tacaj tyati'ij anaquéej tyá'antzaahuaj.

¹² Pu'ríj jéetze' huatíca', a'íj pu jin arí véjri' a'ájna xicáara' ti jitzán i Ciríistu' taja'puá huatányuusij, a'íj pu jin, tyiche' tyu'tapuá'citaj a'íjci i ti je'ej pua'aj tyí'een, je'ej tyaj anaquéej rijcaa, tyiche' a'íjci jin eecátanaj i tatzárij, a'yájna ti'ij i xantáaru' tyámua' tyúu'uurej ti'ij huatyényo'se'en.

¹³ Tyiche' tyámua' tyityetyítacha'íj mati'ij i tyeétyee i maj nyéeri'iste' maj huaci'ij. Tyiche' quee hua' jamuán tyí'ye'estyaj i tyeétyee, tyajta quee ta'ruj, tyajta quee tyí'xana'cire'ej, nusu tyaj tanyo'si'tye'ej tajímua'aj, tyiche' quee á'tachueeria'aj.

¹⁴ Sulu tyiche' tyámua' tyityahuátacha'íin a'yájna ti'ij tyi'tyúucha'íica'aj i tavástara', a'ájna i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een,

caxu a'íjna huocaj siaj sij a'íj ará'astijre'en i ti je'ej pua'aj een i ti já'muatzajta' eerányinyii.

14

I maj quee jéehua uhuácaca'nye' i maj jitzán tyá'tzaahuatye'

¹ Siata'aj tyámua' tyetyéjeevej a'íjci i tiquee xu jéehua tyá'tzaahuatye', caxu tyé'ihuo'raj je'ej ti a'íin tyi'tíj tyojó'itej.

² A'yájna mati'ij i séecan tyí'mua'tzej ti i Dios tyi'tá'caa maj néijmi'i tyú'cua'nyij, majta séecan i maj quee tyámua' tyá'mua'reej je'ej ti tyí'een i Dios jimi, a'íj mu'uj tyí'cua'caa i ti tye'ejnyéj a chóota'.

³ A'yaa pu'ij, a'íjna i ti néijmi'i tyí'cua'caa, che' quee a'yan tyá'xaahuataj a'íjci i tiquee néijmi'i tyí'cua'caa, ajta a'íjna i tiquee néijmi'i tyí'cua'caa, che' quee ajta je'ej tyá'xajta a'íjci i ti néijmi'i tyí'cua'caa, ji'nye Dios pu arí jaataxié'vej.

⁴ ¿A'tanyíj muáaj papu'éen pej pij je'ej pua'aj tyá'xajta a'íjci i ti séej jimi tyí'huüre'? Típua'aj tyámua' huárinyij nusu quee, a'íi pu'uj jamua'reej i ti tyé'ijtye'. Ajta a'íi pu tyámua' tyu'tyá'itzeere'ej, ji'nye tavástará' pu jaayí'tin ti'ij tyámua' jáa'uurej.

⁵ Ajtáhua'aj a'yájna, séecan pu a'yan tyé'miteeraste' ti séej xicáj tya'tácaj ti jéetze' juxie've' i Dios jimi, quee máaj séecan xicáara' jitze, majta séecan a'yan tyí'mua'tzej ti juxa'aj na'aj tyi'tápuaapua'rej néijmi'i i xicáj. A'yaa mu mij jujímua'aj tyámua' naa tyá'mua'reej tyi'tíj maj jitzán tyá'tzaahuatye'.

⁶ A'íjna i ti a'yan tyé'miteeraste' ti séej i xicáara' jitze jéetze' juxie've', a'yaa pu a'íjna jin tyetyátzaahuatye'sij i tavástará'. Ajta a'íjna i ti néijmi'i tyí'cua'caa, a'yaa pu ajta ricíj i tavástará' jimi, ajta a'íjna jin tyé'tyajtzi're' i Dios, ajta i tiquee néijmi'i tyí'cua'caa, a'yaa pu ajta a'íjna jin tyí'cua'caa i tavástará' jimi, ajta pu a'íjna jin tyé'tyajtzi're' i Dios.

⁷ Néijmi'i tyati'ij tyana'aj pua'máj yan séejre' capu a'tíj jusíj júurij, capu ajta a'yan tyí'mui'nyij je'ej ti jusíj tya'ajxié'vi'ra'.

⁸ Típua'aj tyajúurij, a'yaa tu tyí'tyajúurij tyej tyij tavástará' huatyáhuüre'en, na'ríj táacui'nyij, a'yaa tu tyajta tyí'tyacui'nyij tavástará' jitze ma'can. A'íj pu jin típua'aj tyajúurij nusu táacui'nyij, tavástará' tu jitze ajtyáma'can.

⁹ A'íj pu jin i Ciríistu' tajitzé ma'can huamuí', ajta je'en huatájuuriaca' ti'ij hua' vástara' pue'éenye'ej tá'ra'nyij a'íjma i maj meríj huácuij, ajta a'íjma i maj júurij.

¹⁰ ¿Ji'nye pej pij muáaj je'ej pua'aj tyá'xaj a'ihuáara'? ¿Ji'nye pej pij pajta tyá'xaahuaj? Néijmi'i tu huatátasejrataj i Dios jimi, ta'aj ij a'íin to'xíjtye'en ityájma.

¹¹ Ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin:

A'íjna jime' i nyaj jin júurij, a'yaa pu tyí'xaj i tavástará' néijmi'i mu nye jimi tyítunutaxi'ij, majta néijmi'i tyaatatyójtzi're'ej i Dios.

¹² A'íj tu jin néijmi'i a'yan tyaataxájta i Dios jimi je'ej tyaj tyi'tíj jin huaríj.

13 A'íj pu jin tyiche' quee tajímua'aj je'ej pua'aj tyí'taxajtaj. Sulu tyiche' tyámua' huáta'uurej tí'ij quee sáij ta'ihuáara' tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en, nusu yó'rieenyij i ti jin tyá'tzaahuatye'.

14 Tyámua' nu nyáaj tyá'mua'reej tíquee tyi'tíj séejre' ti je'ej pua'aj tyú'uurej, nyáaj nu tyá'tzaahuatye' i Jesús jimi ti tavástara' pué'een. Ajta típua'aj sáij a'yan tyí'mua'ajcaj ti je'ej pua'aj tyú'uurej, a'íj pu jimi quee tyámua' éenye'ej ja'mej.

15 Ajta típua'aj a'íjna jime' je'ej paj muáaj tyi'tíj tyí'cua'caa je'ej pua'aj tyo'tóomua'tyij a'ihuáara', a'íj paj jin quee che' jaxie've' a'ihuáara'. Che' quee a'cueráj jin jo'huítzi'in ja'ihuáara', jí'nye Ciríistu' pu'ríj jitzán ma'can huamu'.

16 Caxu sij tyi'tá'care'en ti je'ej pua'aj tyú'rinyij i ti naa tyí'een ja'mua jimi.

17 Jí'nye a'ájna jo'tíj i Dios tyejé'ijtaj, capu a'ín juxie've' je'ej tyaj tyi'tíj tyí'cua'caa nusu je'ej tyaj tyí'tyeya'caa, sulu tyej tyámua' tyi'tyechajcaj, tatatyámua've'ej a'íjna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios.

18 A'íjna i ti a'yan tyá'huiire' i Ciríistu', tyámua' pu tyé'tyojtzi're' i Dios, majta i tyeítyee a'yaa mu tyá'mua'reeren ti a'ín tyámua' tyi'tyevij.

19 A'íj pu jin tyiche' a'yan tyityeetyátaca'nyej tyej tyij tyámua' tyi'tyítacha'íij, ajta tyej tyij tajímua'aj huatyátahuiire'en.

20 Caxu yó'jipuan i muárie'ria'ra' i Dios a'íjna jime' je'ej siaj tyi'tíj tyí'cua'caa. Jí'nye néijmi'i pu i cue'ráj tyámua' tyi'een, a'íi pu'uj quee xá'pui' típua'aj tyi'tíj puáacua'nyij ti séej jimi je'ej pua'aj een, jí'nye a'íi pu yo'riésij i ti jin tyá'tzaahuatye'.

21 A'íj pu jin jéetze' tyámua' siaj quee hue'ra'aj cua'ajcaj, na'ríij siaj nahuáj ya'caj, siajta quee tyi'tíj je'ej uuriaj tí'ij quee sáij já'mua'ihuaara' tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en.

22 A'íjna i paj jin tyá'tzaahuatye', a'yaa pu tyúuxie've' paj a'íjna jin tyámua' eenye' i Dios jimi. Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tíquee jumua'tzíira'aj jin óoxijtye' je'ej ti tyi'tíj jin ricíj.

23 Ajta i tíquee tyámua' tyá'mua'reej ti a'yan tyí'xa'pui' ti tyi'tíj huácua'nyij, ajta je'en jáacua'nyij a'íj pu jin je'ej pua'aj tyo'tóomua'sij, jí'nye a'íi pu quee tyá'tzaahuatye' tyí'cua', ajta tyi'tíj tína'aj ti jin a'tíj a'yan rijcaj quee tyámua' tyá'tzaahuatye'ej, a'íj pu jin ootyá'itzeere'ej i Dios jimi.

15

Tyej tyámua' tyi'tyítacha'íij i taxa'aj tyeítyee jimi

1 Tyajta i tyaj jéetze' tyámua' tyá'tzaahuatye', tyiche' tyámua' tyihuo'tyéjeevej a'íjma i maj quee xu a'chu tyá'tzaahuatye', tyajta quee a'íj tyana'aj huocaj je'ej ti ityájma tyita'ráanajchij.

2 A'yaa pu tyúuxie've' tyaj néijmi'i tyámua' tyihuo'tyáhuuiire'en i taxa'aj tyeítyee, tyajta tyámua' tyihuo'tyáhuuiire'en, tyej tyij néijmi'i tyámua' eenye'.

3 Jí'nye capu i Ciríistu' a'yan tyá'huooca'aj je'ej ti a'ín tyá'xie'va'ca'aj, sulu a'yaa pu a'íj jimi tya'róo'astej je'ej ti

tyé'yu'si'huaca'aj i yu'xarij jitze ti a'yan tijin: "A'íjna i maj jin je'ej pua'aj tyaja'muaxajtaca'aj nyéetzij pu naaci'ij."

⁴ Néijmi'i i ti anaqueéj ooyú'si'huaca' i yu'xarij jitze, a'yaa pu tyo'yú'si'huaca' ti'ij tyitáamua'tyej, ti'ij a'ín ca'nyíjra'aj tatá'care'en, tyej tyij tyooj tyi'ijchó've'ej i Dios jimi.

⁵ Ajta i Dios i ti ca'nyíjra'aj tyu'tá'caa ti ajta tyámua' tyitaatyéeevij, a'í pu jamuaatyáhuire'ej siaj sij tyámua' ja'huóomua'raj séej jamuán siajta séej, a'yájna siati'ij tyaari'rej i Ciríistu' jimi ti ajta Jesús pué'een,

⁶ siaj sij néijmi'i tyaatatyójtzi're'en i Dios i ti vástaria'ra' pué'een i tavástara', a'íjna i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een.

⁷ Siata'aj a'yan cha'taj siana'aj tyámua' tyityahuóoxie've'en séej jamuán siajta séej, a'yájna ti'ij i Ciríistu' mua'ajmaj tyajamuaataxié'vej, siata'aj sij tyaatatyójtzi're'en i Dios.

⁸ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti i Ciríistu' a'íjna jin mujo've'mej ta'aj ij huo'tyáhuire'en a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can ajta je'en a'yan tya'róo'astej je'ej ti i Dios tyihua'táratziiri' a'íjma i maj anaquéj huaséjre, ta'aj ij a'íjna jin huataséjre'en ti Dios aróo'astee je'ej ti tyi'táj jin tya'tóorasij.

⁹ A'íj pu ajta jin mujo've'mej mej mij majta a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can tyaatatyójtzi're'en i Dios a'íjci jime' ti a'ín hua'ancu'vajxi, a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

A'íj nu jin tyimuaatatyójtzi're'ej hua' tzejta' i maj séej chuéj japua já'ma'can, nyajta a jitze ma'can tyu'táchuuiicaj.

¹⁰ Ajtáhua'aj pu a'yan tyá'xaj i yu'xarij tijin:

Siata'aj huatóotyamua've'en hua' jamuán i maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een i Dios.

¹¹ Ajtáhua'aj pu séej jitze a'yan tyá'xaj tijin:

Néijmi'i i siaj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, siata'aj tyaatatyójtzi're'en i tavástara'.

¹² Ajta i Isaías a'yaa pu tyo'tyéyu'xaca' tijin:

Síj pu eerányesij a'íjci jitze i Jesé,

a'í pu'ij tyihuo'ta'íjtye'sij néijmi'caa i maj séej chuéj japua já'ma'can, majta a'íjma, a'yaa mu jitzán tyi'ijchó've'sij ti'ij a'ín hui'rátoonyij.

¹³ Ajta a'íjna i Dios i ti ca'nyíjra'aj tatá'caa tyej tyij jitzán tyi'ijchó've'ej, che' a'ín tyámua' tyajamuaatá'an siaj sij huatóotyamua've'en ajta jamuaatyápua'ritye'en mua'ajmaj mu siaj jitzán tyá'tzaahuatye' i tavástara', che' a'ín ajta tyámua' jamuáa'uurej siaj sij jéetze' jitzán tyi'ijchó've'ej a'íjci jitze xa'rooca'nyéej i júuricama'ra' i Dios.

¹⁴ Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyámua' naa tyá'mua'reej siaj néijmi'i tyámua' tyityetyúucha'ij séej jamuán siajta séej, siajta jaayí'tin siaj tyámua' tyi'huóo'ixaatye'en séej siajta séej,

¹⁵ nyajta a'íjna jitze i yu'xarij a'yaa nu tya'huányaca'an nyaj a'yan tyajamuaatayú'se'en tyi'táj jime', siaj sij quee yó'hua'nan. A'yaa nu ricij siaj sij quee yó'hua'nan ti i Dios juxié'vi'ra' a'íjna jin tyina'antyáarujtyej,

¹⁶ nyej nyij jaatyáhuire'en i Ciríistu' ti ajta Jesús pué'een, nyajta je'en nyúucaria'ra' i Dios huo'té'exaatye'en a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, mej mij majta a'íjma a'yan éenye'ej muá'ra'nyij ti'ij

mu'vejrij ti s'ij jaatyájtóo i Dios jimi, a'ijna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios.

17 A'ij nu jin huatányaci'puaj nyej nyij huatányetyamua've'en a'ijci jimi i Ciriistu' ti ajta Jesús pué'een a'ijci jime' nyaj a'yan tyá'huüre' i Dios,

18 ji'nye canu á'nyaca'nyej nyej nyajtáhua'aj séecan tyi'táj ja-muáa'ixaatye'en, sulu a'ij nu'uj je'ej ti i Ciriistu' arí tyú'ruuj nye jitze ma'can, mej mij a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can majta ja'antzaahuatye'en i Dios. A'yaa mu a'ijna jin tyá'antzaahuaj je'ej nyaj tyihuó'ixaaj, ajta je'ej nyaj tyi'táj jin ricij,

19 a'ijna jime' je'ej nyaj tyi'muarie' i maj jin je'ej tyo'taséj, ji'nye a'ij nu jitze arányaca'nyej i júuricama'ra' i Dios. A'ij nu jin néijmi'que' nyerij huó'ixaaj i nyúucaria'ra' i Ciriistu', ti'ij na'aj a'áa maj huacháatimee a Jerusalén, 'asta nyana'aj quee a'áa ja'tanyéj a'áa ti huataca'aj a Iliriaj.

20 A'yaa nu nyij a'náj tina'aj tyi'tyese' nyej nyij tyihuó'ixaatye'en jo'maj quee xu a'náj yó'namuajri' i nyúucaria'ra' i Ciriistu', nyej nyij quee a'ijci jitze ootyényechenyij jo'tij arí s'ij tyojo'muáriej,

21 sulu nyej nyij a'yan huárinyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: A'í mu jaséjran a'ijci i ti'quee eexúj a'táj huo'té'exaa, majta yo'itéej muá'ju'un a'ijci i maj quee xu a'náj jáanamuajri'.

Pablo pu jaaxá'pui'intarej ti'ij a'áa jo'mej a Roma

22 A'ij nu jin quee pu jáaruuj nyej nyij jamojo'tyéesej, tyij nyajta nyerij mue'táj a'yan tyaaxá'pui'intarej nyaj a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi.

23 Ajta ijíj nyaj nyerij antyínyaci'ij i nyaj jin tyu'muáriej a'yaa ti huataca'aj, nyajta nyerij a'chu pua'an nyinyi'ra'aj á'tyeej nyaj a'yan tyá'xie've' nyaj jamojo'vá'muaarej,

24 a'yaa nu tyá'xie've' nyaj a'yan huárinyij nyati'ij a'áa jó'me'en a España. Ajta nyati'ij jamuasa'éeran, tyij nyajta quee a'chu á'tyeeren, a'yaa nu tye'ejchó've' siaj mua'aj naatáhuüre' nyej nyij huame'en jó'nyej nyooj jó'yi'ij.

25 Ajta ijíj a'áa nu jo'ma'aj na'mej a Jerusalén nyej nyij huo'táhuüre'en a'íjma i ta'ihuáamua' i maj a'áa ja'chej.

26 Ji'nye i maj Macedonia huacháatimee, majta i maj Acaya ja'chej, a'yaa mu juxié'vi'ra' jin tyaaxá'pui'intarej maj huo'táhuüre'en a'íjma i ta'ihuáamua' i maj quee je'ej tyéejviicue' i Jerusalén maj ja'chej.

27 Juxié'vi'ra' mu jin a'yan tyaaxá'pui'intarej, ajta a'yan hua' jitze tyuuxié'va'caj maj a'yan huárinyij, ji'nye a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'yaa mu tyihuo'táhuüre' a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'ij mu jin majta a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can a'yan tyityatóoci'puaj maj huo'tyáhuüre'en a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

28 A'yaa nu nyij nyati'ij huo'tatuüre'en i maj tyu'tá' i ta'ihuáamua', aj nu nyij a'áa jo'ma'aj na'mej ja'mua jimi, nyajta je'en a'áa jo'ma'aj na'mej a España.

29 A'yaa nu tyá'mua'reej ti a'yan tye'mej nyati'ij a'áa jó'me'en ja'mua jimi ti i tavástara' néijmi'i jin tyámua' tyitaatyátoosij capu ij tyi'táj ta'itziitya'aj ta'mej.

³⁰ A'yaa nu jéehua tyaja'muahuaviij nye'ihuáamua' a'íjna jitze ma'can i tavástara', a'íjci i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, nyajta a'íjci jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios, siaj jéehua jahuaviiraj i Dios nyéetzij jime'.

³¹ A'yaa xu tyá'huaviiraj i Dios ti'ij a'íin nyaj japua huatányuunyij a'íjma jimi i maj quee já'astijre' i tavástara' i maj Judea huacháatimee, siajta a'íjna jin jahuoocaj mej mij tyámua' tya'ancuriáan i maj Jerusalén já'ma'can i nyaj jin huo'táhuüre'ej,

³² a'yaa xu huárinyij nyej nyij a'áa jó'me'en ja'mua jimi tipua'aj i Dios a'yan tyi'tá'care'en, tyej tyij huátatyamua've'en, tyajta ca'nyíjra'aj huatáta'an séej tyajta séej.

³³ Che' i Dios tyámua' tyajamuaatyápua'ritye'en mua'ajmaj. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

16

Pablo pu hua'tyojtye' a'íjma i ti huá'muajtye'

¹ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti i ta'ihuáara' ti íiti' a'íjna i Febe tyámua' naa tyihuá'huüre' a'íjma i maj jusi'rii a'ájna a Cencrea.

² Siata'aj tyámua' tyaataxie've'en tavástara' jitze ma'can, a'yájna ti'ij tyi'tyéevijtij i tajimí i tyaj i Dios jimi tyá'tzaahuatye', siajta néijmi'i jin jaatáhuüre'en i ti tyá'itziitye', ji'nye a'íi pu arí mui'caa huatyáhuüi i tyeítýee, ajta pu nyéetzij naatáhuüi.

³ Siata'aj jaatatyójtýe'en a'íjci i Priscila, siajta a'íjci i Aquila, a'íi mu nyaj jamuán tyí'muarie' tyej tyij néijmi'i jaatyáhuüre'en i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

⁴ A'íi mu jéehua huápu'i'ij naatáhuüi, majta a'íj jin tin huácuij, nyajta quee nyáaj nyana'aj hua'tyojtye', sulu majta mu a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can i maj majta tyá'tzaahuatye'.

⁵ Siata'aj siajta huo'tatyójtýe'en a'íjma i maj a'áa jóosi'rii jo'maj ja'chej i Priscila, ajta a'íjna i Aquila. Siata'aj siajta jaatatyójtýe'en a'íjci i Epéneto, i ti a'áa ja'chej a Asia i ti anaquéej tyá'antzaahuaj i Ciriístu' jimi.

⁶ Siajta a'íj huatatyójtýe'en i Maríia, i ti arí jéehua tyu'muáriej ja'mua jimi.

⁷ Siata'aj huo'tatyójtýe'en i Andrónico, siajta i Junias, a'íi mu nyaj jamuán huanámi'huaca', majta tyámua' naa tyihuá'muajtye' a'íimaj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, ji'nye a'íi mu anaquéej tyá'antzaahuaj i Ciriístu' jimi nyeequee nyáaj.

⁸ Siata'aj jaatatyójtýe'en a'íjci i Ampliato, i nyaj jéehua jaxie've' i tavástara' jimi.

⁹ A'yaa xu siajta tyaatatyójtýe'en a'íjci i Urbano i ti tajamuán tyí'muarie' i Ciriístu' jimi, siajta a'íjci i Estaquis, i nyaj nyajta jéehua jaxie've'.

¹⁰ Siata'aj jaatatyójtýe'en i Apeles, a'íi pu jéehua á'viicue're' i Ciriístu' jitze ma'can, siajta a'íjma i maj Aristóbulo jamuán ja'chej.

¹¹ Siata'aj jaatatyójtýe'en i nye'ihuáara' Herodión, siajta i maj Narciso jamuán aja'chej i maj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi.

12 Siata'aj jaatatyójtje'en a'íjci i Trifena, siajta a'íjci i Trifosa, i maj tavástara' jitze ma'can tyí'muarie', siajta a'íjci i Pérside, i jéehua huápu'i'ij arí tyu'muariej i tavástara' jimi.

13 Siata'aj jaatatyójtje'en a'íjci i Rufo, tavástara' ti ja'antyíhuoj, siajta i náanajra', jì'nye a'íi pu a'yan tynáacha'ij tí'ij nyaj yójra' pué'eenye'.

14 Siata'aj jaatatyójtje'en i Asíncrito, siajta i Flegonte, siajta i Hermas, siajta a'íjci i Patrobas, siajta i Hermes, siajta a'íjma i ta'ihuáamua' i maj jamuán aja'chej.

15 Siata'aj siajta a'íj huatatyójtje'en i Filólogo, siajta i Julia, siajta i Nereo, siajta i ihuáaria'ra' ti íiti', siajta i Olímpas, siajta néijmi'caa a'íjma i maj hua' jamuán a'áa ja'chej i maj majta tyá'tzaahuatye'.

16 Siata'aj huatootyójtje'en séej jamuán siajta séej je'ej ti tyi'tyéevijtij i Dios jimi. Néijmi'i i maj jusi'rii i Dios jimi, a'íi mu yajá'muatyójtje'.

17 Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzaáhuatyi'ra'aj jime', siaj tyámua' tyihuo'séj a'íjma i maj quee xá'pu'i' ricij i maj majta meríj ajtacíj a'íjci jitze je'ej tyaj tyajamuamuá'tyej. Siajta ajtácíhneye' a'íjma jimi,

18 jì'nye camu a'íimaj jahuiire' i tavástara' ti ajta Ciríistu' pué'een, sulu a'yaa mu'uj je'ej maj jujímua'aj tyá'xie've', a'yaa mu mij tyihúa'cuanamuj nyúucarij jime' ti naa namuajre' a'íjma i tyeítyee i maj quee tyi'tíj jin á'tzeere'.

19 Néijmi'i mu a'yan tyá'mua'reej siaj tyámua' tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi. A'íj nu jin nyetyamua've' ja'mua jime', nyajta a'yan tyá'xie've' siaj sij tyámua' tyityetyúucha'ij je'ej ti tyi'tyéevijtij i Dios jimi, caxu siaj sij je'ej pua'aj rijcaj,

20 a'yaa pu'ij i Dios i ti tyámua' tyitaatyápua'rij jije'tzín tye'entyipué'ritye'sij a'íjci i tyiyáaru' tí'ij jamuaata'an siaj néijmi'i jin tyu'tyámue'tin. Che' i tavástara' a'íjna i Jesús tyámua' tyajamuatyaatoonyij.

21 A'íi pu yajá'muatyójtje' i Timoteo, i ti nyaj jamuán tyí'muarie', ajta a'íjna i Lucío, ajta i Jasón, ajta i Sosípater i maj nyaj jamuán yahuatýj.

22 Nyajta nyáaj, Tercio nyaj pué'een, i nyaj á'yu'xaj a'íjci i yu'xarij i Pablo jitze ma'can, nyáaj nu nyajta já'muatyójtje' i tavástara' jitze ma'can.

23 A'íi pu ajta yajá'muatyójtje' i Gayo. I nyaj jimi yahuácax, a'íi pu tyámua' tyihúa'cha'ij néijmi'caa i maj a'yaa jusi'rii.

24 Yapu ajta já'muatyójtje' a'íjna i Erasto i ti a'íjna jin tyi'tyéjvee ti túmii siire'ej, ajta a'íjna i ta'ihuáara' Cuarto.

I ti jin ja'antypuá'rij

25 Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios, i ti jaayí'tin ti ca'nyíjra'aj jamuaata'an siaj sij tyámua' tyityetyúucha'íj a'yájna nyati'ij nyeríj tyajamuá'ixaa a'íjci i nyúucaria'ra' i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een. A'íjna i nyúucarij, a'íi pu a'íin pué'een i ti Dios jin arí tyitaataséjra i ti aviitzi'huaca'aj jájcuaj imuáj tí'ij quee xu séeria'caj i cháanacaj,

26 ajta ijíj i Dios arí taataséjratyej a'íjna jitze je'ej maj tyo'yú'xaca' i maj jitzán ma'can tyí'xaxa'ta'aj, je'ej ti i Dios i ti jusén jime' séejre' tyu'ta'íjtaca'. A'íjna i ti aviitzi'huaca'aj, pu'ríj huataséjre

néijmi'que' i cháanacaj japua, mej mij jitzán tyá'antzaahuatye'en majta ja'rá'astijre'en.

²⁷ Tyiche' jusén jime' tyé'tyójtzi're'ej i Dios i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, tyiche' i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een jitze ma'can tyaatatyójtzi're'en. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Í yu'xarij i ti anaquéej jaatyátaahuaca' i San Pablo i ti huo'ta'ityi'ri' a'íjma i maj Corinto jo'cháatima'caa

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Pablo, i ti Dios na'antyíhuoj juxié'vi'ra' jime' nyej nyij tyu'tyáhuire'en i Ciriístu' jitze ma'can ti ajta Jesús pué'een, nyaja'muatyojtye' a'íjci jamuán i ta'ihuáara' Sóstenes.

² Mua'aj mu siaj a'áa jóosi'rii i Dios jimi a'ájna a Corinto, i siaj Ciriístu' jitze ma'can tyámua' tyí'tyesejre' a'ájna jime' ti a'ín jamuaatajé siaj sij jimí séeria'aj xá'ra'nyij, majta néijmi'i i maj majta a'yan tyí'xaj ti Jesús hua' vástara' pué'een, majta i maj jitzán ajtyáma'can.

³ Che' i Dios i ti tataataj, ajta i tavástara' a'ájna i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, miche' a'ín tyámua' tyajamuaatá'an, majta tyámua' jamuáa'uurej.

I ti jin i Pablo tyé'tyojtzire' i Dios

⁴ A'náj tina'aj nu tyé'tyojtzire' i Dios ja'mua jime', a'íjci jime' i ti Dios tyámua' tyajamuaatá' a'íjci jitze ma'can i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

⁵ Ji'nye a'íj xu jitze ma'can i Dios serij néijmi'i tya'ancuriáa' i ti tyajamuatyáhuiri, i siaj jin tyihuo'té'exaatye'en i tyeítyee, ajta i siaj jin yo'itéej xá'ra'nyij je'ej ti tyi'tíj een,

⁶ ajta a'ájna i nyúucaria'ra' i Ciriístu' tyámua' xu tya'ancuriáa' ja'mua tzajta'.

⁷ A'íj pu jin quee tyi'tíj jamo'tyá'itziityej i ti jin Dios tyámua' tyajamuaatá' meentyij siooj jacho've' a'ájna xicáara' ti jitzán huataséjre'ej i tavástara', a'ájna i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

⁸ Dios pu ca'nyíjra'aj jamuaatá'sij siaj sij tyo'táviicue' 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipué'rej, ti'ij quee a'tíj tyi'tíj jin ja'mua jitze tyí'pua'ritye'ej a'ájna xicáara' jitze ti'ij uvé'nyej a'ájna i tavástara', i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

⁹ Dios pu a'yan tya'róo'astej je'ej ti tyi'tíj jin tya'tóoraj, a'íj pu jamuaatajé siaj sij júurij jamuán i yójra' a'ájna i tavástara' i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

Pablo pu ca'nyíjra'aj huo'ta' mej mij quee ajtací'ca'an

¹⁰ Nye'ihuáamua', nyúucaritze' a'íjci i tavástara' i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, a'yaa nu jéehua tyaja'muahuaviij siaj juxa'aj siana'aj tyá'mua'reeriaj, siaj sij quee ajtací'ca'an. Tyámua' xu tyí'tyechaj juxa'aj xu'uj tyi'mua'astíj, siajta juxa'aj siana'aj tyo'xá'pui'intare'en.

¹¹ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nye'ihuáamua', ji'nye a'yaa nu tyámua'reeri', a'íjmaj mu a'yan tyinaaté'exaaj i maj Cloé jamuán aja'chej, siaj jujímua'aj jujaaxie'jvi'.

¹² A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj séecan a'yan tyí'xaj yee: "Nyáaj nu Pablo jitze ajtyáma'can." Majta séecan a'yan tijin: "Nyajta nyáaj, Apolo nu jitze ajtyáma'can." Majta séecan a'yan tijin: "Nyáaj nu

Pedro jitze ajtyáma'can"; majta a'yan tijin: "Nyáaj nu Ciriístu' jitze ajtyáma'can."

¹³ ¿Nyiquij huatámui'riaca' i Ciriístu'? ¿Nyiquij Pablo óotateehuaca' ja'mua jime'? ¿Nyiquij mua'aj xáai'huaca' nyúucaritze' i Pablo?

¹⁴ Tyámua' nu tya'tá'caa i Dios nyaj quee a'táj huá'íiri', sulu a'íjma nu'uj i Crispo nyajta a'íjci i Gayo.

¹⁵ A'íj pu jin quee a'táj huatáci'pej ti a'yan tyúuxajtaj yee nyenyúucaritze' pu huái'huaca'.

¹⁶ A'íjma nu nyajta huá'íiri' i tyeítyeristyamua'me'en a'íjci i Estéfnas, canu máaj jamua'reej nyaj séecan nyajtáhua'aj huá'íiri',

¹⁷ ji'nye capu i Ciriístu' nyojo'ta'ítyaca' nyej nyij huó'íiraj, sulu nyej nyij huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, ajta quee a'íjna jin nyojo'ta'ítyaca' nyaj huápu'íj tyu'yí'tin nyej nyij tyi'táj naa huá'uurej, mej mij quee já'xaahuataj i Ciriístu' ti huamu' i cúruuj jitze.

Ciriístu' pu a'ín pu'éen i ti jin i Dios néijmi'i tyámua' tyí'uurej

¹⁸ I nyúucarij tyaj huá'ixaatye' ti Ciriístu' huamu' hua' jitze ma'can i cúruuj jitze, a'yaa pu hua'namuajraste' cuxáa quee tyi'táj je'ej tyi'tyáhuí'rii a'íimaj i maj jo'vátzij, ma' ajta a'íi pu a'ín pu'éen i nyúucarij i ti jin i Dios tí'rátoosij.

¹⁹ A'yájna ti'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Nyáaj nu huojó'rieeraj i maj jéehua tyo'mua'reej nyajta ja'pua'ritye'en i maj jin jéehua tyu'yí'tin.

²⁰ ¿Jo'nyij je'ej jé'een a'íjna i ti jéehua tyo'mua'reej, i ti tyi-huá'mua'tyej, na'riij i ti jaayí'tin ti tyu'taxáj je'ej ti tyi'táj rinyij íyan i cháanacaj japua? Dios pu arí jaataséjrataca' tíquee tyi'táj huíire' i maj jin jéehua tyo'mua'reej a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

²¹ A'íimaj i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua camu a'yan huaríj mej mij jáamua'tyij i Dios, ajta je'ej ti a'ín tyihuo'taséjra, a'yaa pu'ij i Dios tyaaxá'pu'íintarej ti'ij juxié'vi'ra' jin hui'rátoonyij i maj ja'antzaahuatye'sij i nyúucaria'ra', i nyúucarij tíquee je'ej huatóomua'aj a'íjma jimi.

²² I maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa mu tyá'xie've'ej maj tyi'táj huaséj i maj jin tyámua' tyo'taséj, majta i grecia maj já'ma'can, a'yaa mu tyá'huo maj jéehua tyojo'itéej muá'ra'nyij,

²³ tyajta ityáj, a'íj tu huá'ixaatye' i Ciriístu' i maj jó'tatee i cúruuj jitze. A'íi pu'ij je'ej pua'aj hua'namuajraste' a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, ajta a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can, a'yaa pu huá'sejratye' tíquee tyi'táj huíire',

²⁴ majta a'íimaj i Dios ti huo'tajé, tipua'aj Israel maj jitze ajtyáma'can, na'riij séej chuéj japua maj já'ma'can, a'íjna i Ciriístu' a'íi pu a'ín pu'éen i ti jin i Dios jéehua tyu'yí'tin.

²⁵ A'íjna i ti a'yan huá'sejratye' tíquee je'ej huatóomua'aj i Dios jimi, jéetze' pu jaayí'tin quee i hua'mua'tziira'aj i maj jin jéehua tyu'yí'tin i tyeítye, ajta i ti a'yan séejre' i Dios jimi ti'ij i tíquee uhuájca'nyej, jéetze' pu uhuájca'nyej quee a'chu maj uhuácaca'nye' néijmi'i i tyeítye.

26 Nye'ihuáamua', xu'huóomua'tzij ti i Dios jamuaatajé, tyij siajta quee mui'ij mu siaj jéehua tyo'mua'reej fiyan ti tyí'ma'can i cháanacaj japua, caxu siajta mui'ij mu siaj tyi'tíj jin tyityatatyíj nusu i maj a'íjma jitze eeráma'can i maj jéehua juxie've'.

27 Ajta a'yájna, Dios pu a'íjma antyíhuo i maj a'yan tyihuá'xaj yee maj quee tyojó'itej, ta'ij huo'tatyévi'ra'astaj a'íjma i maj a'yan tyúusejrataj tijin jéehua mu tyojó'itej, Dios pu ajta a'íjma antyíhuo i maj quee tyi'tíj jin antyúumua'reej ti'ij ajta huo'tatyévi'ra'astaj a'íjma i maj va'cán jin tyityatatyíj.

28 Dios pu hua'antýíhuoj a'íjma i tyeétyee i maj quee hua'xie've', majta i maj quee jéehua juxie've' i cháanacaj japua, a'yájna mati'ij i maj quee tyi'tíj je'ej tyí'mua'reej, ti'ij hua'antýípuá'ritye'en a'íjma i maj tyityatatyíj.

29 A'yaa pu quee a'tíj tyóotzaahuatye' i Dios jimi.

30 Ajta i Dios pu arí mua'ajmaj jamua'ajtyáhuui i Ciríistu' jimi, a'yaa pu ajta jáaruuj ti'ij i Ciríistu' a'íin pué'eenye' i tyaj jin ma'umuámua're', ti ajta tajapuá huatányuunyij, i tyaj jin huátajajcuare'en, ajta tyej tyij taxáahuaj mahuatyu'uucaj.

31 A'íj pu jin, a'yájna ti'ij tyé'yu'si' tijin: "Típua'aj a'tíj jaxie'va'aj ti óotzaahuatye'ej, che' a'yan huárinyij a'íjna jime' je'ej ti i tavástará' tyámua' tyaatá'."

2

I nyúucarij ti a'íjna á'xaj i Ciríistu' i maj jó'tatee

1 Nye'ihuáamua', nyati'ij ujó'mej nyej nyij jamuaaté'exaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, canu a'íjna jin tyajamuáa'ixaa i nyúucarij ti naa huánamuajrii, nusu yaa ti'ij i ti jéehua tyu'yl'tin.

2 Ajta nyati'ij ja'mua jamuán ajo'tyávaaca'aj, canu máaj tyi'tíj mua'reerimu'ca'aj sulu a'íj nu'uj i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, i maj jó'tatee i cúruuj jitze.

3 A'áa nu jo'tyéechaxij ja'mua jimi nyetyenyaxáahuataj nyajta tyenyevivéesime'ej, ji'nye nyetyi'tziinya'ca'aj.

4 Ajta nyati'ij jamuaatajé nyajta jamuáa'ixaa i nyúucarij, canu a'íj jin tyajamuáa'ixaa i nyúucarij ti naa tyojó'iteeri'ij, nyej nyij jamua'antýmue'tin. Sulu a'yaa nu tyajamua'antýmue'tij nyaja'muaséeratya'aj nyaj a'íjna jitze arányaca'nyej i júuricama'ra' i Dios nyajta a'íjci jitze i ti jin néijmi'i putyí'uurej,

5 ta'aj ij i siaj jin tyá'tzaahuatye' a'íj jitze aróoca'nyej i ti jin i Dios néijmi'i putyí'uurej, ti'ij quee a'íjna jitze aróoca'nyaj i tyétyacaa maj jin tyí'mua'reej.

Dios pu jaataséjrataca' a'íjci i ti aviitzi'huaca'aj a'íjci jitze ma'can i ju júuricamej

6 Majta a'íimaj i maj meríj néijmi'i jó'itej i maj jitzán tyá'tzaahuatye', a'íi mu xaa a'íjna jin tyajamuáa'ixaa i nyúucarij jime' ti naa tyojó'iteeri'ij. Ajta a'íjna i nyúucarij capu a'yan ma'can i cháanacaj japua, capu ajta hua' jitze ma'can a'íjma i maj tyí'ijta i maj majta meríj yo'riésij i maj jin putyí'uurej.

⁷ A'í pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyí'mua'reej, ti ajta aviitzi'huaca'aj i Dios jimi jájcuaj imuáj ti a'yan tyaaxá'pui'intarej ti'ij táaci'tyij ityájma a'ájna i ti huápu'i'ij naa huasé'rin.

⁸ A'í pu a'ín pué'een i maj quee yó'itej i maj tyí'ijta íyan i cháanacaj japua, ji'nye tǐpua'aj meyo'iteej, camu yo'tataányijche' i tavástará', i ti ajta huápu'i'ij naa huasé'rin.

⁹ Ajta a'yájna ti'ij tyé'yu'si' tǐjin:

Dios pu arí tyámua' tyú'ruuj a'íjma jimi i maj jaxie've', tyi'tǐj tǐquee xu a'náj a'tǐj me'ye'sej ti ajta quee a'tǐj a'náj me'ya'namuaj, je'ej tǐquee ajta a'tǐj tyé'miteeraste'.

¹⁰ A'í pu a'ín tyi'pué'een i ti Dios tyitaataséjratyey a'íjci jitze ma'can i júuricama'ra', ji'nye i júuricama'ra' i Dios néijmi'i pu tyí'sej, ajta néijmi'i mua'reej i ti huápu'i'ij aviitzi' i Dios jimi.

¹¹ ¿A'tanyíj pújoorej ti jamua'reej je'ej ti tyí'mua'tzej sǐj i ajta sǐj i tyáati'? A'í pu'uj jamua'reej i júuricama'ra' i tyáataj. A'yaa pu cha'taj na'aj een i Dios jimi, a'í pu'uj jamua'ree i júuricama'ra' i Dios je'ej ti tyi'tǐj jimi tyí'sejre'.

¹² Tyajta ityáj catu a'íj ancúriáa' i júuricamej ti a'yan séejre' i cháanacaj japua, sulu i a'íj tu i júuricama'ra' i Dios, tyej tyij yo'itéej tá'ra'nyij je'ej ti Dios juxié'vi'ra' jin tyámua' tyitaatá'.

¹³ A'yaa tu tyí'xaj a'íjci jǐme' i nyúucarij ti taamuá'tyey i júuricama'ra' i Dios, catu a'ájna huá'ixaatye' i tyaj tajǐmua'aj tyo'mua'reej. A'yaa tu tyihuá'ixaatye' tyi'tǐj ti a'íj jitze eeráma'can i júuricama'ra' i Dios a'íjma i ti hua' jitzán séejre' i júuricama'ra' i Dios.

¹⁴ Ajta a'ájna i tǐquee jitzán séejre' júuricama'ra' i Dios, capu ja'ancúriáa'sij tyi'tǐj ti a'áa já'ma'can i júuricama'ra' jimi i Dios, ji'nye capu tyi'tǐj huíire' a'ájna jimi i a'tǐj. Capu i'rǐj ti yo'itéej já'ra'nyij, ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' ti i júuricama'ra' i Dios jitze aróoca'nyej, ti'ij jo'támiteeraste' je'ej ti huatóomua'aj.

¹⁵ Ajta i ti jitzán séejre' i júuricama'ra' i Dios, néijmi'i pu tyí'sej ajta néijmi'i tyojó'itej, ajta quee a'tǐj huatáci'pej ti a'íj ooxǐjtye'en.

¹⁶ Ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tǐjin: "¿A'tanyíj jú'mua'ree je'ej ti tyí'mua'tzej i tavástará'?" ¿A'tanyíj jaayi'tin ti tyáamua'tyey? Ajta a'yájna, ityáj tu jájcha'ij i mua'tzǐiria'ra' i Círǐstu'.

3

Tyaj néemi'ij tyí'muarie' i Dios jimi

¹ Nye'ihuáamua', capu huatái'riitariaca' nyaj a'yan tyajamaaaté'ixaatye'en ti'ij a'íjma i ti arí hua' jitze séejre' i júuricama'ra' i Dios, sulu a'yaa nu'uj ti'ij a'íjma i maj moochán jitzán ajtyáhuixij i Círǐstu'.

² Tyi'tǐj nu jamuaamua'tyey tǐquee tyési', a'yájna mati'ij i unyáaque'ej léechij mana'aj tyéi'tye', ji'nye capu eexúj yó'japui'ra' i cue'ráj, caxu siajta seexúj mua'aj yó'japui'ra' i cue'ráj,

³ ji'nye caxu juca'nyej. Ajta ti'ij ooj ja'mua tzajta' séejre'ej i siaj óochueere', siajta jujaaxie'vi'raj, a'yaa pu huatóomua'aj siaj quee xu juca'nyej, ji'nye a'yaa xu ricij mati'ij a'íjma i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

4 Típua'aj sáij a'yan tyí'xajtaj yee: “Nyáaj nu Pablo jitze ajtyáma'can”, ajta i sáij a'yan tijn: “Nyajta nyáaj, Apolo nu jitze ajtyáma'can”, a'yaa xu ricij mati'ij a'íimaj i tyétyacaa i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

5 Che' a'yáana'aj, ¿ji'nye a'tanyij pué'een a'ájna i Apolo? ¿A'tanyij pué'een i Pablo? Ityáj tu jahuüre' i tavástara', a'yaa xu een jime' tyá'antzaahuaj i tavástara' jimi. A'yaa tu ricij je'ej ti a'ín tyitaata'ij séej ajta séej.

6 Nyáaj nu tyu'huástej, ajta i Apolo pu tyú'ipuj, ajta i Dios pu jaahuósi'ri' ti'ij huáciirej i ti huahuásti'huaca'.

7 A'íj pu jin a'ájna i ti tyu'huástej, ajta i ti tyú'ipuj, camu tyi'táj jin juxie've', sulu a'íj pu i Dios i ti jaahuási'ri' ti'ij huáciirej, a'íj pu a'ín pué'een i ti juxie've'.

8 I maj tyí'huaste' majta i maj tyí'ipuj, juxa'aj mu'uj een, ajta i Dios pu a'yan tyihuo'tá'sij je'ej ti sáij ajta sáij tyu'muáriej.

9 Néijmi'i tu tyí'muarie' i Dios jimi, siajta mua'aj a'yaa xu tyí'huüre' ti'ij jo'táj tyajá'huasti' siajta ti'ij chi'ij maj ja'ajtaahuaj Dios ti ja'a'rij.

10 Nyajta nyáaj, nyáaj nu a'yan tyí'muarie' ti'ij a'táj ti chi'ij ájtaahuaj, i ti Dios a'yan tyinaata'ij nyej nyij ja'tátaahuaxi'ín a'ájna i ti japuan ájtaavijhuaj i jáxu'uj, ajta sáij pu japuan tyá'ajtaahuaj. Ajta a'yan tyúuxie've' ti sáij ajta sáij tyámua' tyu'muárie'en,

11 ji'nye capu a'táj pújoorej ti ajtáhua'aj séej atátaahuaj ti'ij i ti arí atátaavijhuaj i ti a'ín pué'een i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een.

12 A'ájna jitze i ta'tátaavijhua pu i'ríj ti a'táj tyi'táj japuan ájtaahuaj, típua'aj ooroj jime', nusu pláataj jime', na'riij tyetyéj jime' ti huápu'i'ij tyá'najchij, na'riij ciyéj jime', nusu ixáj jime' ca' huáacixa'aj jime',

13 a'yaa pu tyi'séere'ej ja'mej je'ej ti sáij ajta sáij tyu'muáriej a'ájna xicáara' jitze, ti'ij néijmi'i tye'entyipua'rij, ji'nye a'ájna xicáara' jitze tiéj pu uvé'nyesij, a'íj pu jaatyámua'sij típua'aj xá'pu' metyu'muáriej sáij ajta sáij.

14 Ti pua'aj je'ej ti sáij tyu'muáriej tyo'táviicue' i tiéj tzajta', a'yaa pu tyá'ci'tyij i a'táj je'ej ti tya'ráanajchi.

15 Na'riij típua'aj huatyátanyij i ti ja'ajtaahuaca', yo'riésij i ti tyu'muáriej, ajta i a'táj a'yaa pu éenye'ej ja'mej ti'ij i a'táj ti xié'chui' jáahuú i tiéj tzajta'.

16 ¿Nyij sequée jamua'reej siaj mua'aj a'ín pué'een i chi'ra'an i Dios, ti ajta ja'mua tzajta' séejre' i júuricama'ra' i Dios?

17 Típua'aj a'táj jaatyú'uunaj i chi'ra'an i Dios, Dios pu ja'antypuá'rite'sij a'íjci i a'táj, ji'nye i chi'ra'an i Dios naa pu arí een, ajta a'ájna i chi'ra'an mua'aj xu a'ín pué'een.

18 Che' quee a'táj jucuanamuj, típua'aj sáij ti ja'mua jitze ajtyáma'can a'yan tyóotzaahuatye'ej ti jéehua tyojó'itej íyan ti tyí'ma'can cháanacaj japua, che' a'yan huárinyij ti'ij i tiquee tyi'táj mua'reej, ta'aj ij ji'ré'can jime' a'ín pué'eenye'ej tá'ra'nyij i ti jéehua tyojó'itej.

19 Ji'nye i maj jin tyu'yí'tin íyan i cháanacaj japua capu tyi'táj huüre' i Dios jimi. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijn: “Dios pu hua'vivi'ran a'íjma i maj jéehua tyu'yí'tin a'ájna jime' i maj tyí'hue'tacaa.”

20 A'yaa pu ajta tyé'yu'si' tijn: “Tavástara' pu jamua'reej tiquee tyi'táj huüre' je'ej maj tyí'mua'tzej i maj jéehua huápu'i'ij tyojó'itej.”

²¹ A'íj pu jin, che' quee a'tíj óotzaahuatye'ej a'íjci jime' i ti séej jimi i tyáataj ajtyáma'can, ji'nye néijmi'i pu ja'mua jimi tyí'ma'can.

²² Pablo, Apolo, Pedro, i cháanacaj, i júuricamej, je'ej ti tyí'tíj ricij ijíj, je'ej ti ooj atyojo're'nyesij, néijmi'i pu ja'mua jimi tyí'ma'can,

²³ siajta mua'aj, a'íj xu jitze ajtyáma'can i Círíistu', ajta i Círíistu' a'íj pu jitze ajtyáma'can i Dios.

4

I maj jin tyí'muarie' a'íimaj i Dios ti hua'antyíhuoj

¹ A'yaa pu tyúuxie've' siaj a'yan tojo'mua'raj ityájma ti'ij i a'tyán maj jahuíre' i Círíistu', tyaj a'íj jin antyítamua'reej tyej tyij ja-muáamua'tyej i ti aviitzi' i Dios jimi.

² Ajta a'yájna, a'íjna i maj tyí'tíj jaa'íjcaj, a'yaa pu tyúuxie've' ti tyámua' tyu'tóosejrataj mej mij jitzán tyí'ca'nyej.

³ Ajta nyéetzij jimi, capu nyejitzé juxie've' tipua'aj mua'aj siano'xíjtye'en, na'ríj a'íimaj mano'xíjtye'en i maj tyityatatyíj. Canu nyajta nyasíj á'nyaxijtye'en.

⁴ A'yaa pu'uj, tipua'aj nyequee je'ej pua'aj tyí'mua'axcaj nyaj jime', capu a'yan huatóomua'aj yee nu'ríj xá'puí' een i Dios jimi. Tavástara' pu a'íin pué'een i ti ná'xijtye'en.

⁵ A'íj pu jin, caxu tyí'tíj á'xijtya'aj ti'ij quee xu atyojo're'nyáava'caj, setyu'chó've' 'asta na'aj quee uvé'nyej a'íjna i tavástara', ti'ij a'íin jaataséjrataj i ti ju'avaataca'aj i tíca'riste', a'íi pu ajta jaataséjrataj je'ej maj tyí'mua'tzej i tyeítýee. Aj pu'ij i Dios tyámua' tyihuo'tá'sij je'ej ti tyá'ci'puaj séej ajta séej.

⁶ Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj sij tyámua' huárinyij, nyajta ja'mua'séeratye'ej je'ej ti ricij a'íjna i Apolo nyajta nyáaj. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' siaj sij a'yan huárinyij je'ej tyaj ityáj ricij, siaj sij quee a'yan rijcaj je'ej tíquee tyé'yu'si', ajta ti'ij quee a'tíj óotzaahuatye'ej, nusu siaj séej tyámua' tyí'xajtaj siajta séej á'xaahuataj.

⁷ ¿A'tanyíj tyámua' tyí'muaxaj i séecan tzajta' i tyeítýee? ¿Tyi'tanyí péjcha'ij tíquee i Dios muaatá'? Ajta tipua'aj i Dios néijmi'i tyimuaatá', ¿ji'nye een jime' a'yan petyá'tzaahuatye' cuxáa asíj pupáa'uureej?

⁸ Xu'ríj mua'aj huochíjtyaanyi'taca', siajta seríj néijmi'i tyí'ijcha'ij tyí'tíj siaj je'ej tyí'xie've', ajta a'yan ja'mua'asej siaj mua'aj seríj tyí'ijta, siajta quee che' ityájma ta'tamuá're'rii. A'tzúj cuj a'yan tyí'ja'yájntan, tyej tyij ityáj ja'mua jamuán tyu'ta'íjtaj.

⁹ A'íj pu jin a'yan tyiná'miteeraste', ti ityájma i tyaj hu-ata'ityí'ri'huaca', Dios pu a'áa tojo'tyáhuui jo'tíj quee jóoxie've', cuxáa meríj pu taatamua'aj yee tyiche' huácu'i'ihuaj. Tu'ríj a'tzisi' huá'sejratye' néijmi'caa i maj tajapuá já'sejre', tyajta hua' jimi i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

¹⁰ Tyajta ityáj, a'íjna jime' i tyaj a'yan tyá'huíre' i Círíistu', a'yaa mu tyí'taxaj tyaj nu'uj tatímue', siajta mua'aj, i Círíistu' jitze ma'can tyámua' xu metyityoomuámuare'. Capu taca'nyisti' ityájma, siajta mua'aj néijmi'i xu jin tyé'viicue'. Majta ityájma matá'xaahuaj, majta mua'ajmaj mu jamuá'tyese'.

11 Tí'ij na'aj yatij je're'nyej ajta ijíj, a'yaa tu'uj tyana'aj tya'ajpuéjtij a'íjci jime' tyaj tajcuj, tyajta i'cuj, ajta cáanarij tyitá'itziitye', je'ej mu pua'aj tá'mua'raj i tyeítyee, tyajta quee ma'ja'chej,

12 tyajta cua'naj tyati'ijtá tyí'muarie'ej. I maj je'ej pua'aj tyí'taxaj tyámua' tu ityáj tyihuo'tájeevij, je'ej mu pua'aj ta'uurej, tyajta ityáj néijmi'i tu tyé'viicue'.

13 Ajta mati'ijta i tyeítyee je'ej pua'aj tyí'taxajtaj, tyámua' tu'uj ityáj tyihuo'tájeevij. A'yaa mu tojo'mua'raj tí'ij tyi'táj tiquee che' tyí'huire' iíyan i cháanacaj japua. A'yaa mu'uj mana'aj mij ijíj tyityaajú'.

14 Canu a'íj jín tyajá'muayu'se' nyej nyij jamuaatatyévi'ra'astaj, sulu nyej nyij tyámua' tyajamuaatá'itíj, a'yájna nyati'ij i nyiyóojmua', j'i'nye jéehua nu já'muaxie've'.

15 Tyij mequee mamue'táj tyajamuáamua'aj i Ciríistu' jitze ma'can, maj siajta quee mui'caa tyitáatastyamua'. Nyáaj nu a'íin pué'een i siaj jajtáataj i Ciríistu' jitze ma'can, j'i'nye nyáaj nu jamuáa'ixaa i nyúucarij tí jín Dios jamui'ratoonyij, siaj sij jitzán ajtyáhuixij i Ciríistu'.

16 A'íj nu jín a'yan jéehua tyaja'muahuavij siaj a'yan tyityaajú'caj nyati'ij nyáaj.

17 A'íj nu jín ja'mua jimi jaata'ityaca' a'íjci i Timoteo, i nyaj huápu'ij jaxie've', nyajta yo'puáara'an pué'een i tavástara' jitze ma'can. A'íi pu jamo'támua'reeritzi'tye'ej je'ej nyaj tyi'tyínyecha'ij i Ciríistu' jimi tí ajta Jesús pué'een, ajta je'ej nyaj tyihua'mua'tyej néijmi'que' jo'maj jóosi'rii.

18 Séecan xu mua'aj seríj óotzaahuatye', a'yan setyi'mua'astij yee canu che' a'náj amojotyésejra,

19 ajta títua'aj i tavástara' a'yan tya'ránajchij, nyáaj nu jiye'tzín a'áa ja'tanyésij ja'mua jimi. Aj nu nyij hua'sejran i maj jéehua óotzaahuatye', majta a'yan tyi'táj uuríaj mej quee a'íj mana'aj je'ej maj tyí'xaj.

20 J'i'nye jo'táj i Dios tyejé'ijta, capu nyúucarij na'aj jín tyí'ijta, sulu i tí ajta néijmi'i jín putyí'uurej.

21 ¿J'i'nye setyá'xie've' mua'aj, nyiquij nyaj a'íjna jín ujó'me'en nyej nyij puéjtij jamuaata'an, na'riij nyaj a'íj jín jamojo'tyésej nyaja'muaxié've'ej, nyajta jamua'cu'váj nyetyajamuáa'ixaatye'en?

5

Siaj jo'xíjtye'en i tí je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj

1 A'yaa pu tyú'mua'reeritzi'huaca' tí síj tí ja'mua jimi ajtyáma'can juxana'cire' a'íjci jime' tí jamuán hui'caa i tí jatyévi'tin i táatajra'. Huápu'ij pu a'íjna je'ej pua'aj namuajre', majta i maj quee tyá'tzaahuatye' camu a'yan ricij.

2 Maj siajta mua'aj, a'íj xu jín óotzaahuatye', a'yaa pu tyuuxié'va'caj siaj a'íj jín huatóoxaamujritye'en. A'táj tí a'yan tyi'tyúucha'íj, siata'aj quee che' jatá'care'en tí ja'mua jamuán séjre'ej.

3 Ajta nyéetzij jime', tyij nyequee nyajta ja'mua jamuán ajo'tyéjvee, i nyajúuricamej pu ja'mua tzajta' séjre', cuxáa nyaj ja'mua jamuán ajo'tyávaacaj, nu'ríj nyij a'yan tyo'xíjtye' a'íjci i a'táj tí a'yan ricij.

4 Siati'ijtá mua'aj tyúusiire'en, nyáaj nu jamuán séeria'aj na'mej i nyaj júuricamej jime', ajta i tavástara' tí jín néijmi'i putyí'uurej a'íi

pu ajta ja'mua tzajta' séeria'aj ja'mej. Aj pu'ij a'íjci jitze ma'can i tavástara' Jesús,

⁵ che' i tyáati' huatátuiiri'huaj i tyiyáaru' jimi, ta'aj ij i tyévira' jo'puá'rixí'in, ajta júuricama'ra' huatyá'itzeere'en i Dios jimi a'ájna xicáara' ti jitzán uvé'nyesij i tavástara'.

⁶ Caxu mua'aj a'íj jin huatóoci'puaj sij sij a'íjci jin óotzaahuatye'ej. Ji'nye xu'ríj a'yan tyá'mua'reej tijin: "Círa'tzuj i levaduura'j néijmi'i pu tyináxcaj i cuéjtzij."

⁷ A'íj xu jin siata'aj majúurieenyij a'íjci i ti mí'ma'can i ti jamojo'jipua'j, siata'aj sij huóojajcuare'en tí'ij a'ájna i cuéjtzij tiquee tyi'tíj á'naxcaj. A'yaa xu mua'aj een tí'ij i páan tiquee levaduura'j á'naxcaj i maj jacua'caa a'ájna xicáara' jitze i maj jitzán hue'rájtoo i maj Egipto já'ma'cantaca'aj. Ji'nye pu'ríj i Círíistu' huatóomu'vejritaca' tajitzé ma'can tí'ij quee puéjtzij táaci'tyij.

⁸ A'íj pu jin tyiche' tyu'yé'estej tyaj tyeríj taxáahuaj séejre', a'íjci jime' i páan tiquee levaduura'j á'naxcaj, i ti a'ín pu'éen i tá'tzaahuatyí're' ajta i ti ji'r'é'can jime', che' quee che' a'ájna i levaduura'j ti mí'ma'can, i ti je'ej pua'aj een ajta i ti je'ej pua'aj tyú'uurej.

⁹ Nu'ríj a'yan tyajamuaaté'exaa séej jitze i yu'xarij i nyaj jamuaata'ítyi'ri' sij quee hua' jamuán tyí'xajtaj i maj juxana'cire'.

¹⁰ A'íjci jime' i nyúucarij canu a'yan jaatamua'aj yee siata'aj sij néijmi'caa jimi ajtácii'nyej i maj íyan juxana'cire' i cháanacaj japua, nusu i maj huápui'ij tyí'nyacua'aj, na'ríj i mej tyí'nahua', ca' i maj saanturij na'michej, siata'aj sij a'yan huárinyiiche', a'yaa pu tyuuxié'va'caj sij iiráci'nyej i cháanacaj japua.

¹¹ A'yaa nu jaatamua'aj i nyaj tyajamuaata'ítyi'ri' sij quee che' jamuán tyi'tíj xajtaj síj ti a'yan tyúuxaj ti ta'ihuáara' pu'éen, ajta je'en tyí'xana'cire'ej, nusu tyí'nyacua'tzaj, na'ríj huá'na'miche'en i saanturij, na'ríj je'ej pua'aj tyí'jepe', nusu ti jutahueeve'ej, na'ríj ti tyí'nahua'caa. Capu a'yan tyi'tyéevijtij sij hua' jamuán tyí'cua'ajcaj a'tyán maj a'yan ricij.

¹² Capu nyéetzij nyaci'puaj nyej nyij a'íjma jooxíjtye'en i mej quee ityájma jitze ajtyáma'can, Dios pu a'íjma huá'xijtye'en.

¹³ Maj siajta mua'aj seríj huá'xijtye' a'íjma i maj ja'mua jitze ajtyáma'can. A'íj pu jin, siata'aj jatyítyej a'íjci i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij.

6

Je'ej maj ye'ej tyá'xa'pui'intare'en i maj tyá'tzaahuatye'

¹ Típua'aj síj ti ja'mua jitze ajtyáma'can séej jamuán metyúujaaxiejvi', ¿ji'nye tí'ij a'íjma jimi tyúunyuste' i juéesij i maj quee ityájma jitze ajtyáma'can, quee i'ríj ti a'íjma huaté'exaatye' i maj jimi séejre' i Dios, mej mij a'íjma huo'xa'pui'intari'tze'en?

² ¿Nyij sequeé jamua'reej maj a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' huá'xijtye'en néijmi'caa i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua? Ajta típua'aj mua'aj siahuá'xijtye'en, ¿ji'nye sij sij quee pújoorej sij jo'xá'pui'intare'en a'íjci i tiquee tyési'?

³ ¿Nyij sequée siajta jamua'reej tyaj ityáj huá'xijtye'en a'íjma i maj tajapua' tyí'huüre'? A'íj pu jin, capu tyési' tyaj tajímua'aj tyi'tíj je'ej tyo'xá'pui'intarej.

⁴ A'yaa pu'ij, tipua'aj tyi'tíj jin xúujaxiejvi'raj, ¿ji'nye siaj sij a'íjma mahuatyáhuí'tyaa i maj quee tyi'tíj jin antyúumua'reej ja'mua jimi?

⁵ A'yaa nu een jime' tyajá'mua'ixaaty'e' siata'aj sij huatóotyevi'ra'astaj. ¿Nyiquee síj ja'mua jimi séejre' i ti jaria'mua'reej je'ej ti tyi'tíj tyo'xá'pui'intare'en i maj tyá'tzaahuaty'e' jimi?

⁶ Caxu jujímua'aj siana'aj tyúucha'üre'ej, sulu siajta xu a'íjma jimi junyuuste' i maj quee tyá'tzaahuaty'e'.

⁷ Xu'ríj a'íj jin huamué'tichej a'íjna jime' i siaj jujímua'aj jujaaxiejvi'. ¿Ji'nye siaj sij quee siaj jó'viicue' siana'aj i siaj jin je'ej pua'aj jóomua'raj? ¿Quee i'ríj siaj huatóoa'an siana'aj maj tyajamuaanáhue'?

⁸ Siajta mua'aj, jujímua'aj xu je'ej pua'aj ju'uurej siajta tyi-huá'nahue' i ju'ihuáamua'.

⁹ ¿Nyij sequée jamua'reej maj quee a'áa jo'tyárutyij jo'tíj Dios tyejé'ijtaj i maj je'ej pua'aj ricíj? Caxu tooa'care'en ti a'tíj já'muacuanamuaj, camu ujo'tyárutyij i maj juxana'cire', camu majta i maj hua'na'michej i sánturij, nusu i maj juxana'cire' séecan jamuán i tyeítsee, nusu i maj juxa'aj tyétyacaá jamuán juxana'cire',

¹⁰ camu majta ujo'tyárutyij i maj tyí'nahua'raj, nusu i maj tyí'nyacua'aj, na'ríj i maj jui'ive', nusu i maj je'ej pua'aj tyí'jepe', nusu i maj avíitzij jin tyí'nahua'.

¹¹ Siajta mua'aj je'cáj xu a'ín pué'eenye'ej, siajta ijíj seríj a'yan tyityahuóojacuare, siajta seríj tyámua' huaríj a'íjna jitze ma'can i tavástara' Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, siajta a'íjna jitze i júuricama'ra' i taj Dios.

I tyaj taxáahuaj jin séejre' capu a'íj jin tyí'huüre' tyej tyij huátaxana'cire'en

¹² A'yaa mu tyí'xaj tíjin: "Nyáaj nu'uj jamua'reej je'ej nyaj tyi'tíj uurej." A'yaa pu tyi'ja'yájna, ajta capu néijmi'i tyinyetyáhuí'rii. A'yaa pu tyi'ji're'can jime' nyej nyáaj nyana'aj jamua'reej je'ej nyaj tyi'tíj uurej, ajta canu jaatá'sij ti a'ín na'antymué'tin.

¹³ A'yaa mu majta tyí'xaj tíjin: A'íjna i cue'ráj, jucáa jitze pu tyí'huüre', ajta a'íjna i jucáa, a'íj pu'ijta jin tyí'huüre' ti'ij i cue'ráj tya'ráyixi'ín. A'yaa pu tyi'ja'yájna, ajta i Dios pu néijmi'caa antyipuá'ritye'sij i jucáa, ajta i cue'ráj. Ajta i tatyévira', capu a'íj jin tyí'huüre' tyej tyij a'íjci jin tyi'xana'cire'ej, sulu tyej tyij a'íjci jin jaatyáhuüre'en i tavástara', ajta i tavástara' pu'ijta jaatyáhuüre'ej a'íjci i tatyévira'.

¹⁴ A'yájna ti'ij i Dios tyaatájuuritye i tavástara', ajta pu ityájma taatájuuritye'sij a'íjci jime' i ti jin néijmi'i putyí'uurej.

¹⁵ ¿Nyij sequée jamua'reej ti i Ciríistu' jitze ajtyáma'can a'íjna i siaj jatyáhue'ra'? ¿Nyiquij nyáaj nye'entyánajchitye'sij i íitaj jamuán ti tyí'tyejijve' i jutyévij jime', a'íjci i ti Ciríistu' jitze ajtyáma'can? Canu xaa nyu'uj.

¹⁶ ¿Nyij sequée jamua'reej yee tipua'aj a'tíj ja'antyanaxcaj i íitaj ti jatoj i jutyévira', a'íj mu séej tyévij mana'aj mij pue'eenye'ej

muá'ju'un? Ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijn: "A'íimaj i maj hua'puaj a'yaa mu éenye'ej muá'ju'un tí'ij tí s'íj na'aj tyévíj pué'eenye'."

¹⁷ Ajta tipua'aj a't'íj ajtyéchaxij i tavástara' jimi, s'íj pu'uj ajta pue'éenye'ej ja'mej i júuricama'ra' jitze.

¹⁸ Siata'aj néijmi'i huatapuá'citaj i siaj jin tyí'xana'cire'. Ajta tipua'aj séej tyí't'íj jin po'tyá'itzeere'en i Dios jimi, capu je'ej joorej i jutyévira', ajta tipua'aj a't'íj a'íj jin tyí'xana'cire'ej i ti jatoj i jutyévira', a'íi pu je'ej pua'aj joorej i jutyévíj.

¹⁹ ¿Nyij sequée jamua'reej ti ja'muatyévíj a'íin pué'een i tyeyúuj i ti tzajta' ú'sejre' i júuricama'ra' i Dios, a'íi ti ajta jamuaatá'? Ajta i júuricama'ra' ja'mua tzajta' séejre', siajta mua'aj caxu jujímua'aj jumua'ree,

²⁰ Ji'nye Dios pu arí jamuáananiej. A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' siaj jaatyátzaahuatye'en i jutyévíj jime'.

7

Je'ej ti tyihua'ci'puaj i maj nyejnye'i'chej ajta i maj huíichej

¹ Ij'ij nu nyijta jamo'riá'hua'xijre'ej i siaj tyinaa'íhuo'ri' i yu'xarij jitze i siaj unyojo'ta'ítyi'ri'. Jéetze' pu naa tíquee a't'íj nyeíichej,

² ajta mata'aj mij quee a'yan tyúuxana'cire'ej, miche' huanyéjnye'i'chej i tyétyacaa, majta i úucaa huáhuíichej.

³ Ajta i tyáati' ajta i íiti' miche' a'yan huárinyij je'ej ti tyihua'ci'puaj.

⁴ Capu ajta i íiti' jus'íj antyúumua'reej i jutyévira' jime', ji'nye a'íj pu jitze ajtyáma'can i juc'ín, a'yaa pu'uj tána'aj quee i tyáati' jus'íj tye'entyúumua'ree i jutyévira' jime', ji'nye ju'íj jitze pu ajtyáma'can.

⁵ A'íj pu jin, caxu je'ej siana'aj tyúujeevej i siaj néemi'ij aja'chej, na'ríij xaa ser'ij siajta a'yan tyaaxá'pui'intarej siaj a'tzúz a'tyéevi'ij siaj quee jumuarie'ej a'chu pua'an xicáj, siata'aj sij huatyényuunyij i Dios jimi. Tipua'aj ser'ij a'yan huarín aj xu sij siajtáhua'aj antyóonaxcaj, tí'ij quee i tyiyáaru' ca'nyíjra'aj jamuaata'an siaj sij séej jamuán huóoxana'cire'en.

⁶ A'yaa nu'uj a'íjci tyajá'mua'ixaatye', canu já'mua'ijtye' siaj sij a'yan huárinyij.

⁷ Ajta nyéetzij, a'yaa pu tyina'ranáachicaj maj néijmi'i a'yan eenye' nyati'ij nyáaj, ma' ajta i Dios pu arí a'yan tyihuo'tá' je'ej ti tyihuo'xá'pui'intari'ri' séej ajta séej.

⁸ I maj quee xu nyejnye'i'chej ajta i maj quee xu huíichej, majta i maj antyúujímua'astariaca', a'yaa pu jéetze' tyí'xa'pui' maj a'yan éenye'ej huatyá'itzeere'en nyati'ij nyáaj.

⁹ Ajta tipua'aj quee huái'riitya'aj maj huóocha'íin, miche' huanyéjnye'i'chej, majta huáhuíichej, ji'nye jéetze' pu hua'tyáhu'i'rii maj a'yan huárinyij, quee maj jajpuéjtzij.

¹⁰ Majta i maj mer'ij nyejnye'i'chej ajta i maj huíichej, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', a'íjci i tavástara' ti jaata'íjtaca' a'yan tijn: Che' quee ajtáyi'can i íira'ra'an a'íjna jimi i juc'ín.

¹¹ Ajta tipua'aj i íira'ra'an ajtára'nyij i juc'ín jimi, che' jus'íj huatyá'itzeere'en, na'ríij quee che' ajtáhua'aj ja'antyáanaxcaj i juc'ín. A'yaa pu'uj tána'aj a'íjna i cína'ra'an, che' quee jatató'ra'an i ju'íj.

12 Ajta a'ñmaj jimi i séecan, nyáaj nu'uj a'yan tyihuá'ixaatye' capu i tavástara', tipua'aj i ta'ihuáara' ñra'ra'an quee tyá'tzaahuatye'ej, ajta i íiti' a'yan tya'ajxié'vi'ra'aj ti jamuán huácatyij, che' quee i ta'ihuáara' jatató'ra'an.

13 A'yaa pu cha'taj na'aj tipua'aj i íiti' ja'antyanaxcaca' séej i tyáataj tiquee tyá'tzaahuatye', ajta je'en a'yan tya'ajxié'vi'ra'aj ti jamuán huácatyij, a'yaa pu cha'taj na'aj tyúuxie've' tiquee jatató'ra'an i jucñin.

14 Ji'nye i tyáati' tiquee tyá'tzaahuatye', tyámua' pu rinyij a'ñci jime' ti íitaj antyanaxcaca' ti tyá'tzaahuatye', ajta i íiti' ti quee tyá'tzaahuatye', tyámua' pu ajta rinyij a'ñci jime' ti tyáataj antyanaxcaca' ti tyá'tzaahuatye'. Na'ríij quee, a'ñ mu quee xá'pui' metyityoomuámua're'ej muá'ju'un i hua'yojmua', majta a'ñ jitze ajtyáma'can i maj tyá'tzaahuatye'.

15 Ajta tipua'aj i tyáati' na'ríij i íiti' tiquee tyá'tzaahuatye', a'yan metya'xie've'ej maj huatóotonyij, miche' a'yan huárinyij. Ajta i ta'ihuáara' ti tyáati', nusu i ta'ihuáara' ti íiti', juxáahuaj mu mahuatyáhuixi'ij, ji'nye Dios pu a'yan tyajamuatajé siaj sij juxáahuaj maj séjria'aj.

16 Ajta, ¿ji'nye pij muáaj íiti' tyá'mua'reej yee japuan paj huatányuusij a'cñn? ajta, ¿ji'nye pij pajta muáaj tyáati' tyá'mua'reej yee japuan paj huatányuusij a'ññ?

17 A'yaa pu'uj, miche' a'yan mana'aj tyí'tyechajcaj je'ej ti i tavástara' tyihuo'tá' séej ajta séej, ajta je'ej maj éenye'ej ti'ij i tavástara' huo'tajé. A'yaa nu tyihuá'ijtye' a'ññma i maj jusi'ríi jo'tij na'aj i tyeyúuj tzajta'.

18 Tipua'aj i Dios séej huatájeevej ti arí ja'antyiñchaca' i junavíj ta'antyúuvi'raj i ti jitzán sa'raaa, che' quee ja'avaataj i ti antyiñichi'huaca', ajta tipua'aj a'ñ huatájeevej i tiquee xu antyiñichi'huaca' i navíira', che' quee ja'antysi'che'en i junavíj.

19 Ji'nye capu a'ññ juxie've' tipua'aj antyiñichi'huaj na'ríij quee, sulu ti a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyaata'íjtaca'.

20 A'ñ pu jin che' a'yan na'aj éenye'ej huatyá'itzeere'en sñj ajta sñj ti'ij éenye'ej ti'ij i Dios jaatajé.

21 Tipua'aj pooj ca'nyéjrij jin tyi'huñria'caj ti'ij Dios muaatajé, capáj je'ej tyá'mua'ajcaj, ajta tipua'aj je'ej tyí'riitan paj pajtáhua'aj axáahuaj majo'cha'canye'en, pata'aj jitzán tyú'ca'nyej.

22 A'ñna i ti ca'nyéjrij jin tyi'huñria'caj ti'ij tavástara' jaatajé, pu'ríj ijíj juxié'vi'ra' jin tyí'huñre' i tavástara' jimi, a'yaa pu'uj tána'aj, a'ñna i ti juxáahuaj majocha'canya'caj ti'ij i tavástara' jaatajé, a'ñ pu ari' ta'ij ca'nyéjrij jin tyí'huñre' i Círíistu' jimi.

23 Dios pu mua'ajmaj jamuáananiej, a'ñ pu jin caxu che' tooa'care'en mej mij majtáhua'aj séecan tyétyacaa ca'nyéjrij jin tyajamuata'íjtaye'en.

24 A'yaa pu'uj nye'ihuáamua', siata'aj a'yan siana'aj eenye' i Dios jimi sñj ajta sñj, je'ej siaj éenya'caj ti'ij a'ññ jamuatajé.

25 Ajta a'ñmaj i úucaa maj quee huñchej, capu tyi'tíj jin je'ej tyinaata'íj i tavástara', sulu nyáaj nu'uj a'yan tyajá'mua'ixaatye', je'ej nyati'ij tyá'mua'reej, i nyaj sñj a'ññ pué'een ti i'ríj siaj jitzán tyú'ca'nyej, a'ñna ti i tavástara' ná'ancu'vaxij.

26 Ji'nye a'yaa pu nyéetzij tyiná'miteeraste' ti jéetze' tyi'tyéevijtij siaj a'yan eenye' siati'ij een ijíj, a'íjna jime' ti jéehua tyési' je'ej siaj juxáahuaaj tyí'tyechajcaj.

27 Tipua'aj penyéiichej, capáj jatató'ra'an, na'ríj tipua'aj pequee nyeiichej, capáj jahuocaj pej pij huatyényeíichej.

28 Tipua'aj puaatyényeíichej, capáj tyi'tíj jin ootyá'itzeere'ej i Dios jimi, ajta tipua'aj íiti' huatyéviche'en, capu ajta tyi'tíj jin ootyá'itzeere'ej. Ajta i maj antyóonaxcaj jéehua mu jajpuéetzij muá'ju'un, a'íj nu nyij quee nyáaj xie've' ti a'yan tyajá'mua'uuriaj.

29 Nye'ihuámua', a'yaa pu huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij i nyaj já'mua'ixaatye', cí pu'quij tyá'itzeere' ti'ij néijmi'i tye'entyipua'rij. A'íj pu jin, a'íimaj i maj nyejnyeí'chej, miche' a'yan rijcaj mati'ij a'íimaj i maj quee nyejnyeí'chej,

30 majta a'íimaj i maj juxaamuijritye', miche' a'yan eenye' mati'ij i maj tyí'ye'estej, majta i maj tyí'ye'estej, miche' a'yan eenye' mati'ij i maj juxaamuijritye', ajta i maj tyi'nanaavej, miche' a'yan tyí'tyechajcaj mati'ij i maj quee tyi'tíj tyícha'ij,

31 majta i maj a'íjna jin juhúire' iye'ej ti tyí'sejre' cháanacaj japua, miche' a'yan tyí'tyechajcaj mati'ij i tiquee tyi'tíj je'ej tyihua'huíire' i cháanacaj, ji'nye a'íjna i cháanacaj tyaj jaséj pu'ríj tin á'pua'ren.

32 Nyáaj nu a'yan tyá'xie've' siaj quee tyi'tíj jin je'ej tyí'mua'ajcaj. A'íjna i tiquee nyeiichej, tavástara' pu jimi tyí'ca'nyej, ajta ti'ij tyámua' jimi tyí'sejre'ej.

33 Ajta a'íjna i ti nyeiichej, a'íj pu jitze tyí'mua'tzej íyan ti tyí'sejre' i cháanacaj japua, ajta je'ej ti ye'ej tyámua' jimi tyi'tyúucha'íj i ju'íj, a'íj pu jin quee che' i'ríj ti néijmi'i jin jaatyáhuíire'en i tavástara'.

34 A'yaa pu'uj tána'aj, a'íjna i íiti' ti quee che' víche' ajta i ti íjmue'esti', a'yaa pu a'íjma jitze tyúuxie've' je'ej maj ye'ej tya'rá'astijre'en i tavástara', a'yaa pu ajta hua' jitze tyúuxie've' mej mij ji'rénnya'aj huatyá'itzeere'en i Dios jimi, néijmi'i jime' i jutyévij jitze, ajta i ju júuricamej jime', ajta i íiti' ti arí víche', a'íj pu jitze tyí'mua'tzej íyan ti tyí'ma'can i cháanacaj japua, ajta ti'ij tyámua' tyi'tyúucha'íj i jucín jimi.

35 A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye', canu nyej nyij tyajamuá'ijmuj, sulu a'íj nu'uj jin ti'ij jamuaatyáhuíire'en, ajta siaj sij tyámua' tyí'tyechajcaj, naa tyámua' setya'huíria'aj i tavástara'.

36 Ajta tipua'aj séej a'yan tyé'miteeraste'ej ti arí xá'pui' ti huatyényeíichej, ji'nye pu'ríj a'yan tyéejcha'íj mati'ij pua'aj nyejnyeí'chacaa, ajta a'yan tyí'mua'ajcaj yee naa pu jéetze' ti huatyényeíichej, che' a'yan huárinyij je'ej ti tyé'miteeraste', che' huatyényeíichej, capu tyi'tíj jin je'ej tyo'tyá'itzeere'ej i Dios jimi.

37 Ajta tipua'aj síj a'yan tyámua' tyaaxá'pui'intare'en i jutzájta' ti'ij huóocha'íj, ajta quee ca'nyéjrij jin ja'ijtye' ti'ij huatyényeíichej, a'íjna i a'tíj jéetze' pu tyámua' jimi atyojo're'nyesij.

38 A'íj pu jin, tipua'aj huatyényeíichej a'íjci jamuán i maj meríj néemi'ij a'yan tyaaxájtaca', xá'pui' pu rinyij, ajta tipua'aj quee huatyényeíichej, jéetze' pu xá'pui' rinyij.

39 I íiti' ti víche', a'íj pu jitze ajtyáma'can i jucín tipua'aj ooj júurij i cína'ra'an, ajta tipua'aj huámui'nyij i cína'ra'an, pu'ríj i'ríj ti ajtáhua'aj

juxié'vi'ra' jin huatyéviche'en a'táj ti ja'ráanajchi, a'íi pu'uj juxie've' ti i tyáati' tavástará' jimi tyá'tzaahuatye'ej.

⁴⁰ Ma'ajta tyij quee jéetze' naa tipua'aj quee che' vicha'aj. A'yaa pu nyéetzij tyiná'miteeraste', ajta i júuricama'ra' i Dios nye jitze pu ajta séejre'.

8

I cue'ráj i maj tyu'támu'vejritaca' i sáanturij jimi

¹ A'íj nu nyijta ijíj tyajamuaaté'examatye'ej i cue'ráj i maj tyí'mu'vejritacaa i sáanturij jimi. A'yaa pu tyi'ja'yájna mati'ij tyí'xaj a'yan tíjin: Néijmi'i tu jamua'reej i ti ji'récán jime', ajta a'yan tyí'rinyacaa ti a'táj a'íjna jin ahuóotzaahuatye'en i ti jéehua ma'úumua'rej, ajta tipua'aj mahuóoxie've'en jéetze' pu tyámua'tye'mej hua' jimi.

² Tipua'aj a'táj a'yan tyóomua'ajcaj ti jéehua ma'úumua'rej, capu eexúj a'yan metyóomua'rej je'ej ti tyúuxie've' i Dios jimi.

³ Na'riij a'táj jitzán tyí'ca'nyej i Dios juxié'vi'ra' jime', Dios pu ajta jitzán séejre' a'íjci i a'táj.

⁴ Ajta tipua'aj setyú'cua'nyij i cue'ráj ti tyu'támu'vejrityi'huaca' i sáanturij jimi, tyámua' tu tyá'mua'reej maj quee tyi'táj huiire' i sáanturij íyan i cháanacaj japua, ajta síj na'aj i Dios.

⁵ Tyij majta mue'táj séejre' i tajapúa majta íyan i cháanacaj japua i maj a'yan hua'tamuá'muaj yee diosij, ji'nye a'yaa mu tyí'xaj maj mui'ij i maj diosij pu'éen, majta mui'ij i maj tyi'táj jin tyityatatyij,

⁶ ajta tajimí, síj pu'uj Dios i tyaj jajvástara', i ti néijmi'i jimi tyu'taséjre, tyajta ityáj néijmi'i tu a'íjna jin séejre' tyej tyij tyámua'tyeetyátoonyij. Síj pu'uj ajta i tavástará', a'íjna i Jesús ti ajta Ciriístu' pu'éen, néijmi'i pu a'íj jimi tyú'taavijhuaca', tyajta ityáj a'íj tu tyajta jitze eeráma'can.

⁷ Ajta camu néijmi'i jamua'ree i ti ji'récán jime'. Séecan i maj hua'na'miche'ej i sáanturij, móoche' mu tyí'cua'caa i cue'ráj a'yan metyi'mua'astij tíjin tyu'támu'vejrityi'huaca' i diosij jimi, ajta i maj jin ma'umuámua're' a'íj pu jin a'yan tyihuá'miteeraste' maj majta meríj huo'tyanajchaca' i sáanturij.

⁸ Ajta capu i Dios a'íjna jin taaxié'vej je'ej tyaj tyi'táj tyí'cua'caa, ji'nye catu jéetze' tyámua' rinyij tipua'aj tyetyi'cua'care'en, catu tyajta je'ej pua'aj rinyij tipua'aj tyequéé tyi'táj cua'care'en.

⁹ Tyámua' xu'uj siaj sij quee je'ej pua'aj jáa'uurej séej i a'táj tiquee jéehua tyá'tzaahuatye'.

¹⁰ Ji'nye tipua'aj muáaj, mu paj tyámua' tyá'mua'reej, a'áa petyaja'cua'caj jo'maj huaja'na'michej i sáanturij, ajta je'en a'táj tiquee eexúj jéehua tyá'tzaahuatye' muaaséj, ca'nyíjra'aj paj jaatá'sij a'íjci i a'táj tí'ij ajta a'íin tyú'cua'nyij i cue'ráj i maj tyu'támu'vejritaca' i sáanturij jimi.

¹¹ A'yaa pej pij muáaj, i paj tyámua' tyá'mua'reej je'ej ti tyí'een i Dios jimi, a'yaa paj ja'uurej tí'ij jó'vetyij a'íjna a'ihuáara' tiquee jéehua tyá'tzaahuatye', a'íjci i ti ajta jitzán ma'can huamu' i Ciriístu'.

¹² Típua'aj seríj ootyá'itzeere'en a'íjma jimi i ju'ihuáamua' i maj quee jéehua tyá'tzaahuatye', mua'aj xu siajta a'íjci jin ootyá'itzeere'ej i Ciríistu' jimi.

¹³ A'íj pu jin, típua'aj nye'ihuáara' jó'vetyij a'íjna jime' je'ej nyej nyáaj tyí'cua', canu a'náj jacua'nyij a'íjci i cue'ráj, nyej nyij quee ca'nyíjra'aj jaatá'an ti a'yan huárinyij a'íjci i ti jin jó'vetyij.

9

Je'ej ti tyu'tóoci'puaj a'íjna i ti huata'íjtyi'rej

¹ Caxu mua'aj a'yan tyu'taxájtaj yee capu a'yan tyi'ja'yájna nyej nyaxáahuaj majo'cha'can, nyej nyajta síj a'íin pué'een i Dios ti uyo'ta'ítayaca' nyej nyij jitzán ma'can tyu'taxáj, ji'nye nyáaj nu jaaseej a'íjci i Jesús i tavástara', siajta mua'aj xu a'íin pué'een i nyaj jime' tyí'muarie' i tavástara' jimi.

² Tyij nyequee séecan jimi quee a'íin pué'een i Dios ti uyo'ta'ítayaca', ja'mua jimi nu xaa a'íin pué'een, ji'nye mua'aj xu a'íin pué'een i siaj jimi séejre' i tavástara', a'íj pu jin ámiteere' nyej nyáaj a'íin pué'een i Dios ti uyo'ta'ítayaca'.

³ A'íi pu a'íin pué'een i nyaj huo'ria'hua'xijre'ej a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj.

⁴ Néijmi'i tu jin huatátaci'puaj tyej tyij tyú'cua'nyij, tyajta huaye'en,

⁵ ajta tyaj séej tyévi'tinye'en ti ajta tyá'tzaahuatye', mati'ij i séecan i Dios ti huo'ta'ítayaca', majta i ta'ihuáamua' i tavástara' jimi, ajta a'íjna i Pedro.

⁶ ¿NyiQUIJ i Bernabé, nyajta nyáaj a'íin tyapué'een i tiquee a'yan tyúuxie've' tyaj tyu'muárie'en?

⁷ ¿A'tanyíj tyí'huíre' xantáaru' jime' ajta je'en jusíj tyúunajchitye'? ¿A'tanyíj quee jacua'nyij i táque'ra' i ti jáahuii? ¿A'tanyíj quee juquéi'sij i hua' léechij i ti huá'siire' i ya'muáatyee?

⁸ Caxu a'yan tyityóomua'ajcaj yee jujímua'aj mu'uj i tyétyacaa je'ej tyéejtyoj, sulu a'yaa pu ajta tyo'yú'xaca' a'íjna i Moisés.

⁹ A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i maj jin tyí'íjta tijin: "Capáj ja'ancánaaman i púuyej ti atayi'cáaj jayuhua'j i tyeríicuj." Ajta capu a'yan huatóomua'aj maj jitzán juxie've' i Dios a'íimaj i púuyesij,

¹⁰ sulu ityáj tu jitzán juxie've'. Ji'nye ityájma pu jitze ma'can ooyú'si'huaca' i nyúucarij i maj jin tyí'íjta, a'íjna i ti tasa'huacaa ajta i ti tyí'tza'nacaa a'yaa mu ricij mejchó'va'aj ti tyí'táj huo'ci'tyij i ti huáci'riaca'.

¹¹ A'yaa pu'ij, típua'aj ityáj tyeríj jaahuástej ja'mua jimi a'íjna i ti Dios jimi já'ma'can, capu je'ej metyejé'tyí'tij tyaj je'cácaa ja-muaatáhuaviij i tyaj jin huatyátahuíre'en íyan i cháanacaj japua.

¹² Típua'aj séecan a'yan marijcaj ja'mua jimi, jéetze' tutyij ityáj a'íjna jin huatátaci'puaj.

Tyajta ityáj, catu a'yan ricij, sulu néijmi'i tu jin tyé'viicue' tyej tyij quee tye'entyíú'una'an i nyúucaria'ra' jitze i Ciríistu'.

¹³ Xu'ríj mua'aj jamua'reej je'ej maj ricij a'íimaj i maj tyí'huíre' i tyeyúuj tzajta', a'íi mu tyí'cua'caa a'íjna i maj séecan tyo'tyáato'raj. Majta a'íimaj i maj a'áa tyí'huíre' jo'maj tyajá'mu'vejritacaa, a'íi mu majta jacua'caa i maj tyu'támu'vejritaca'.

14 A'yaa pu'uj tána'aj tavástara' pu a'yan tyu'ta'íjtaca' ti a'yan tye'tyévijtye' maj a'íjna jin huatyóohuüre'en i maj huá'ixaatye' i nyúucaria'ra' i Dios.

15 Nyajta nyáaj, canu a'náj a'íj jin huatyényahuiirej, canu nyajta a'íj jin tyajá'muayu'se'ej sij mua'aj tyi'tíj naata'an. Jéetze' pu na'ráanajchij nyaj huámu'i'nyij quee nyaj a'yan huárinyij. Capu a'tíj náa'ari'raj a'íjna i nyaj jin nyetyamua've'.

16 Capu a'yan tyinyatá'caa nyej nyij a'íj jin á'nyatzaahuatya'aj, ji'nye Dios pu a'íjna jin a'yan tyinaatajé ti puéjtzij naatá'sij tipua'aj nyequee huo'té'exaatye'en.

17 A'íj pu jin, tipua'aj nyaxie'vi'ra' jin nyetyihuo'té'exaatye'nyijche', naatanyaci'puáacaj nu nyej nyij tyi'tíj ancuriáan, ajta ti a'yan tyinaaci'ij, a'íj nu jin a'yan ricij, ji'nye Dios pu a'yan tyinaata'íj.

18 Ajta a'yájna, a'íjna i ti nyéetzij nyaci'tyij a'íi pu a'íin pué'een i ti naa nya'asej nyaj quee hua'júive'ej nyetyihua'ixaatye', ajta nyej quee a'íjna jin huatyényahuiire'en i nyaj jin antyínyamua'ree.

19 Tyij ajta quee a'tíj tyi'nye'ijtye', nyáaj nu nyeríj tyámua' huányaruuj mej mij néijmi'i tyinaata'íjtye'en, ajta nyej nyij i Ciriístu' jitze ma'can jéetze' huo'mué'tin i tyeítýee.

20 A'íimaj jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa nu huányaruuj mati'ij i maj Israel jitze ajtyáma'can, nyej nyij huo'mué'tin i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa nu huányaruuj ti'ij a'tíj ti ja'astej i nyúucarij i maj jin tyi'ijta, nyej nyij huo'mué'tin a'íjma i maj ja'astijre' i nyúucarij i maj jin tyi'ijta, tyij ajta quee nyéetzij tyi'nye'ijtye' a'íjna i nyúucarij.

21 Ajta a'yájna, nyata'aj huo'mué'tin a'íjma i maj quee ja'astijre' i nyúucarij i maj jin tyi'ijta, a'yaa nu nyajta huányaruuj mati'ij a'íimaj, nyajta nyáaj, nyáaj nu séej nyúucarij ará'astej i Dios jimi, ji'nye a'íi pu tyi'nye'ijtye' i nyúucarij i ti jin i Ciriístu' tyi'ijta.

22 Nyati'ijta a'íjma jamuán ajo'tyávaacaj i maj quee i'ríj tyá'tzaahuatye', a'yaa nu nyajta huányaruuj mati'ij a'íimaj, nyej nyij huo'mué'tin a'íjma. Néijmi'caa jimi nu a'yan huányaruuj nyej nyij séecan huamué'tin.

23 Néijmi'i nu jin a'yan ricij a'íjci jime' i nyúucarij i nyaj huá'ixaatye' i ti jin Dios hui'rátóonyij, ta'aj ij ajta náaci'tyij i ti jin i Dios tyámua' tyihuo'tá'sij a'íjma i maj ja'astijre' i nyúucarij.

24 Xu'ríj jamua'reej tipua'aj jo'maj ja'hua'chacaa, néijmi'i mu huatyáhuaachij, ma' ajta síj pu'uj a'íin pué'een i ti tyi'mue'tin. Siata'aj a'yan cha'taj siana'aj huárinyij siata'aj sij tyi'tíj huamué'tin i Dios jimi.

25 I maj tyámua' ju'uurej mej mij huáhuajca, tyámua' mu tyúucha'ij. A'yaa mu ricij mata'aj mij cúruun ancurai'in ti quee á'tijti', tyajta ityáj, a'yaa tu ricij tyej tyij cúruun ancurai'in ti naa huasé'rihua'aj ja'mej jusén jime'.

26 A'íj nu jin nyáaj, canu cha' nyana'aj tie'chacaa, canu nyajta cha' nyana'aj tyi'tató'xaj i áacaj tzajta',

27 sulu a'yaa nu tyi'nye'ijtye', ti'ij na'rá'astijre'en i nyaj jatyáhue'ra', ta'aj ij ajta quee Dios naaré'ityej nyati'ij nyeríj huo'ixáatya'aj i séecan.

10

Maj quee jana'miche'en i ti quee Dios pué'een

¹ Nye'ihuáamua', canu a'yan tyá'xie've' siaj yó'hua'nan ti i jéetirij aja'cáava'aj huo'vi'tisime'ej i tahuásimua'ci'ij, majta je'en néijmi'i jájritze' antacáj.

² A'yaa mu a'íimaj néijmi'i mu huámui'vijhuaca' a'íjna jamuán i Moisés ti'ij ooj aja'cáva'ca'aj i jéetirij, ajta mati'ij antacáj i jájritze'.

³ A'yaa mu'uj támana'aj néijmi'i tyáacua a'íjna i cue'ráj ti i Dios jimi jo've'mej,

⁴ majta néijmi'i a'íjci juqué'ij i jájtyij ti ajta i Dios jimi jo've'mej. Ji'nye a'íj mu jitze hua'íj i tyetyéj ti hua' jamuán huama'ca'aj, ajta a'íjna i tyetyéj, a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i Ciríistu'.

⁵ Majta a'íimaj, mue'tíj mu quee tyaatatyójtzi'rej i Dios, a'íj pu jin Dios hua'antypua'rij a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj.

⁶ Néijmi'i pu a'yan tyu'ríj ti'ij ityájma tyitáamua'tyej, tyej tyij quee a'yan a'íjci jitze tyityaaju'un i ti je'ej pua'aj een, mati'ij a'íimaj huaríj.

⁷ A'íj pu jin, caxu mua'aj hua'najchej i sánturij, mati'ij séecan a'íimaj huaríj, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' tíjin: "A'íimaj mu tyeítsee oorá'saca' mej mij tyú'cua'nyij, majta huaye'en, mati'ij támij ájhuiixij mej mij huóotyamua've'en."

⁸ Tyiche' quee a'yan tyí'xana'cire'ej mati'ij séecan a'íimaj huaríj, majta je'en huácuij séej xicáj a'chu seityéj japuan huéecaj ví'ra'aj i tyeítsee.

⁹ Tyiche' tyajta quee tyi'tíj ja'ihuo'raj i tavástara' Ciríistu', mati'ij séecan a'íimaj huaríj, i maj huá'cuij mati'ij cú'cu'see huo'tyéeche'xij.

¹⁰ Siajta quee je'ej siana'aj tyí'tyenyuuca'an i Dios jimi, mati'ij séecan a'íimaj huaríj, aj pu'ij a'íjna i ti tajapúa' tyí'huüre' i Dios jimi i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti hua'antypuá'ritye'en i tyeítsee, a'íi pu'ij hua'antypua'rij a'íjma.

¹¹ A'yaa pu tyihuó'ruuj i tahuásimua'ci'ij ti'ij ityájma tyitáamua'tyej, ajta je'en a'íj jin ooyú'si'huaca' ti'ij tyámua' taa'uuren, ji'nye pu'ríj atyojo're'nyesij ti'ij jitzán néijmi'i tye'entypuá'rij.

¹² A'íj pu jin, a'íjna i ti a'yan tyóotzaahuatye' tiquee tyi'tíj jin á'itzeere', che' tyámua' tyu'mé'en ti'ij quee tyi'tíj jin atyá'itze'rihua'an.

¹³ Caxu seexúj mua'aj tyi'tíj jin óoviicue'rej ti huápu'íj tyési'. Ajta ja'mua jimi i'ríj siaj i Dios jimi tyú'ca'nyej, ji'nye capu tyu'tá'sij ti tyi'tíj ca'nyíjra'aj jamuaata'an siaj sij quee che' tyo'táviicue'. Sulu a'yaa pu'uj, ti'ij tyi'tíj je'ej já'mua'uurej, Dios pu ajta jamuaatá'sij je'ej siaj ye'ej huárinij siaj sij tyo'táviicue'.

¹⁴ A'íj pu jin, nye'ihuáamua', mu nyaj já'muaxie've', caxu hua'najchej i sánturij.

¹⁵ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' ti'ij tyeítsee maj tyámua' tyojó'itej, siata'aj jujímua'aj jaaxá'pu'íntare'en títua'aj xá'pu'í nyetyi'xajta na'ríj nyeequee.

¹⁶ Tyati'íjta ja'antyiye'en i váasuj jitze tyej tyij tyaatatyójtzi're'en i Dios, a'yaa pu huatóomua'aj tyaj néijmi'i ajtyú'uuej i xúuria'ra' jitze i Ciríistu'. Ajta i páan i tyaj jaatyatáaraxi'in tyajta jacua'nyij, a'íj tu tyajta jin ajtyú'uuej i tyévira' jitze i Ciríistu'.

¹⁷ Tyij tyajta mui'ij, néijmi'i tu séej tyana'aj i páan huariátataare'ej, ji'nye néijmi'i tu séej tyana'aj jitze ajtyáma'can.

18 Cási', siahuo'séj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íimaj mu tyí'cua'caa i maj tyu'támu'vejritaca', a'íi mu majta tyí'huüre' a'ájna jo'maj tyajá'mu'vejritacaa.

19 Canu a'íj jin a'yan tyí'xaj yee tyi'tíj mu jin je'ej tyúuxie've' i sánturij, capu ajta jéetze' tyí'huüre' i cue'ráj ti tyu'támu'vejrityi'huaca' i sánturij jimi.

20 A'yaa pu huatóomua'aj i nyaj tyajá'mua'ixaatye' tijin mati'ijta a'íimaj tyu'támu'vejritaj i maj quee tyá'tzaahuatye', a'íj mu tyí'mu'vejritye' i tyiyáaru', camu i Dios, nyajta nyáaj canu jaxie've' sij tyi'tíj jin huá'huürria'aj i tyiyáaru'uj.

21 Capu i'ríj sij ya'caj i váasuj jitze siati'ijta tyé'tyojtzi're'ej i tavástara', tipua'aj sijta siooj a'íj jitze ya'caa i váasuj i maj jin jana'michej i tyiyáaru', capu ajta i'ríj sij japuan tyí'cua'caj i méesaj i maj japuan jo'támua'reej i tavástara', tipua'aj sijta siooj a'íjna jitze tyí'cua'ajcaj i méesaj i maj japuan huá'na'michej i tyiyáaru'uj.

22 ¿Ca' a'yan tyetyá'xie've' ti tyinyú'caj i tavástara'? ¿Nyiquij ityáj jéetze' tu'huácaca'nye' quee a'íjna?

Tyaj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íij i taxa'aj tyévi

23 A'yaa mu tyí'xaj tijin: A'tíj tina'aj pu i'riitye' tí'ij a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've'. A'yaa pu tyí'ja'yájna, ajta capu néijmi'i tyí'tyáhuirií. Jee xaa nyu'uj, a'tíj tina'aj pu i'riitye' tí'ij a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've', ajta capu néijmi'caa jimi tyámua' tyí'rinyacaa.

24 Tyiche' quee jahuoocaj tí'ij tyámua' tyí'eenye' tajimí, sulu tyiche' jáhuoonyij tí'ij tyámua' tyá'ra'nyij séecan jimi.

25 Siata'aj néijmi'i tyú'cua'nyij i ti tyí'xoo jo'maj hue'ra'aj já'toj, caxu tyí'ihuo'oj yee tipua'aj je'ej pua'aj táa'uurej tatzájta',

26 ji'nye tavástara' pu ja'a'rij i chuéj i tyaj japuan yan huacháatimee, a'íi pu ajta tyía'rij tí'ij na'aj iie'ej ti tyí'sejre'.

27 Tipua'aj síj ti quee tyá'tzaahuatye' jamuaatá'inyen sij jamuán tyú'cua'nyij, sijta mua'aj jo'ciinyicuj, siata'aj néijmi'i tyú'cua'nyij i ti a'áan tyeje'tyá'sij ja'mua jimi, caxu tyí'ihuo'oj siana'aj yee nyiquee tyú'je'hua'aj.

28 Ajta tipua'aj a'tíj a'yan tyajamuaaté'exaatye' yee a'íjna i hue'ra'aj huatámu'vejrityi'huaca', caxu sij jacua'caj, a'íjci jime' i a'tíj ti a'yan tyaataxájtaca' ajta pej pij quee je'ej tyá'mua'ajcaj.

29 A'íj nu tyáxajta je'ej ti tyí'mua'tzej i síj, canu je'ej sij mua'aj tyí'mua'tzej.

Canu nyáaj tyu'tá'sij ti a'tíj tyina'antyí'uunyl'raj, a'íjci jime' je'ej ti a'íin tyí'mua'tzej.

30 Tipua'aj nyetye'tyójtzi'ria'aj i Dios nyati'ijta tyí'cua'caj, canu tyu'tá'sij ti a'tíj je'ej pua'aj tyí'nyaxajta a'íjci jime' nyej tyé'tyojtzi're' i Dios.

31 A'yaa pu'uj tána'aj, tipua'aj setyí'cua'ajca na'ríij seya'caj, nusu tyi'tíj sij je'ej uuriaj, siata'aj néijmi'i jin tyé'tyojtzi're'ej i Dios.

32 Caxu a'tíj je'ej pua'aj tyí'iteeraj, caxu sijta a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, nusu i maj séej chuéj japua já'ma'can, na'ríij a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' i Dios jimi.

³³ Ajta nyaj jime' nyetyi'tyese' nyaj tyámua' tyihuo'tyáhuüre'en néijmi'caa, nyej quee jahuoo ti'ij nyéetzij náahuüre'en, sulu ta'aj ij séecan huáhuüre'en, mej mij tyámua' tyityeetyá'itzeere'en i Dios jimi.

11

¹ Siata'aj mua'aj a'yan cha'taj siana'aj huárinyij nyati'ij nyáaj, a'yájna nyati'ij nyáaj i Ciríistu' jimi tyu'méj.

Je'ej maj ye'ej huárinyij i úucaa i tyeyúuj tzajta'

² Nyetyaja'muatoyotzi're', ji'nye a'náj tina'aj xu na'tamuá're'rii, siajta a'yan ricij je'ej nyaj tyajamuaamuá'tyej.

³ Nyajta nyáaj, a'yaa nu tyá'xie've' siaj yó'itej xá'ra'nyij ti i Ciríistu' antyúumua'reej a'íimaj jimi i tyétyacaa, ti'ij ajta i tyáati' tye'entyúumua'ree i ju'íj jimi, yaa ti'ij ajta i Dios tye'entyúumua'ree i Ciríistu' jimi.

⁴ Tipua'aj tyáati' utyamúucu'tzij huatyényuunyij nusu tyihúa'íxaatye'ej, a'í pu jaatyáxaahuataj a'íjci i ti jimi antyúumua'reej.

⁵ Ajta tipua'aj íiti' antyimua'vi'ij huatyényuunyij, nusu antyimua'vi'ij tyí'xajtaj i Dios jitze ma'can, a'í pu ajta jaatyáxaahuataj a'íjci i ti jimi antyúumua'reej. A'yaa pu cha'tána'aj tyú'tyevi'raste' ti íiti' cóoyej.

⁶ Ji'nye tipua'aj íiti' quee ahuóonaj i jumu'új jitze, jéetze' pu ti ahuóosisaaxi'in. Na'ríij i íiti' a'yan tyé'miteeraste'ej ti tyú'tyevi'raste' ti cóoyej na'ríij ti ahuóosisaaxi'in, che' ahuóonaj i jumu'új jitze.

⁷ Capu xá'pui' ti tyáati' ahuóonamuan, ji'nye a'í pu a'yan een ti'ij i Dios, a'í pu'ij ajta jitze séejre' je'ej ti een i Dios. Ajta i íiti' jimi pu séejre' je'en ti een i tyáati',

⁸ ji'nye a'íjna i tyáati', capu a'íjna jitze huatyátaavijhuaca' i íiti', sulu i íiti' pu a'íjna jitze huatyátaavijhuaca' i tyáati'.

⁹ Capu i tyáati' a'í jin huatyátaavijhuaca' ti'ij jaatáhuüre'en i íitaj, sulu i íiti' pu a'í jin huatyátaavijhuaca' ti'ij jaatáhuüre'en i tyáataj.

¹⁰ A'í pu jin a'yan tyúuxie've' ti i íiti' ahuóonaj i jumu'új jitze, ti'ij ámiteeria'aj tijin já'astijre' a'íjci i ti tyé'íjtye', ajta ti'ij quee je'ej pua'aj séjre'ej a'íjma jimi i maj tajapuá tyí'huüre'.

¹¹ Ajta a'íjma jimi i maj tyá'tzaahuatye', camu jujímua'aj séejre' i úucaa, camu majta jujímua'aj séejre' i tyétyacaa.

¹² A'yaa pu tyi'ja'yájna ti i íiti' a'í jitze huatyátaavijhuaca' i tyáataj, a'yaa pu ajta tyi'ja'yájna ti i tyáati' a'íjci jitze eeráanyej i íiti', majta néijmi'i mu i Dios jimi je'ráma'can.

¹³ Siata'aj jujímua'aj jaaxá'pui'intare'en tipua'aj a'yan tya'ránajchij ti i íiti' antyimua'vi'ij huatyényuunyij i Dios jimi.

¹⁴ A'yaa tu tyá'mua'reej ti tyévi'si' huasé'rin tipua'aj i tyáati' cáati'rej,

¹⁵ ajta tipua'aj i íiti' cáati'rej, a'í pu a'ín pu'éen i ti jin ámiteere' ti já'astijre' i Dios, ji'nye a'yaa pu i cipuáj tyu'tyátuiihuaca' i íitaj jimi ti'ij ja'vá'naj i mu'úura' jitze.

¹⁶ Tipua'aj a'tíj jaxie'va'aj ti a'íj tyámua' tyu'taxáj, a'yaa pu tyúuxie've' ti jáamua'reej tyej quee ityáj majta quee a'íimaj i maj jusi'rii i Dios jimi, seequéj tyityetyúucha'ij.

Je'ej maj ricij i maj jusiire'

17 Ajta ijíj nyej nyijta jamuaaté'exaatye'sij, canu che' tyajamaaatatyójtzi're'ej, ji'nye a'yaa pu cuxáa je'ej pua'aj já'mua'uurej siati'ijta jusíria'aj quee i'ríj siaj tyámua' huárinyij.

18 Anaquéecan jime', a'yaa mu tynáa'ixaaj tijn siati'ijta jusíria'aj, je'ej xu pua'aj ja'huoomua'raaj xá'cí'ij, nyajta a'yan tyí'mua'tzej ti je'cáj a'yan tyí'ji're'can jime'.

19 A'yaa pu tyí'ji're'can jime' ti a'yan tyúuxie've' ti a'yan tyá'ra'nyij, ta'aj ij ootámiteere'en a'tyán maj ji're'can jime' tyá'tzaahuatye'.

20 Mua'aj xu siajta a'yan ricij, siati'ijta aja'tyúusiire'en, caxu a'ijna jin tyí'cua'nyij i siaj jin jo'támua'reej ti tavástará' tajapúa huatanyúj.

21 Ji'nye siati'ijta tyí'cua'caj, je'cáj xu anaquéecan tyí'ijcúe'sij, meentyij séecan móoj tajcuj, majta séecan huatyáta'ruj.

22 ¿Nyij sequée ma'ja'chej siaj a'áa tyojó'cua'nyij, siajta huaye'en? ¿Ji'nye siaj sij hua'tyáxa'huataj i maj jusí'rii i Dios jimi, siajta hua'tyevi'ra'astaj i mej quee tyí'táj tyí'cha'ij? ¿Ji'nye nyetyajamaate'xaatye'sij? ¿Nyiquij nyetyajamaaatatyójtzi're'ej? Canu xaa nyu'uj a'íjci jime'.

I maj jin jo'támua'reej i tavástará'

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

23 Ji'nye nyáaj nu a'íjci ancúriáa' i tavástará' ti a'yan jaatyájtoo, a'ij nu nyij nyajta nyáaj ja'mua jimi huatyájto, a'ájna imuáj tíca'rij tzajta' tí'ij avíitzij jin huatátuiiri'huaca' i tavástará' Jesús, a'íi pu jatyí'puj i páan,

24 ajta tí'ij tyaatatyóotzi'ria'aj i Dios, aj pu'ij jaatyátaaraxij, ajta a'yan tyihuo'té'exaaj tijn: "A'íi pu a'ín pu'é'en i nyaj jatyáhue'ra' i nyaj jin ja'mua japua huatányuusij. A'yaa xu huárinyij siaj sij a'ijna jin no'támua'reej."

25 Matí'ij tyu'cuá'aj, aj pu'ij ja'ajriáj i váasuj, ajta a'yan tyihuo'té'exaaj tijn: "A'ijna i váasuj tzajta' tu'huájmuua, a'íi pu a'ín pu'é'en i nyúucarij ti jájcuaj i ti jin Dios tyajamaat'átaratziiiri' a'íjci jime' i nyaxúure' nyaj je'ráxire'sij." Ajta siati'ijta a'yan rijcaj a'ij xu jin no'támua'reej.

26 A'íj pu jin, 'asta na'aj quee uvé'nyej i tavástará', mua'aj xu a'yan tyihuo'té'exaatye'en je'ej ti huatóomua'aj ti a'ín tavástará' huamuí', siati'ijta jáacua'nyij a'ijna i páan, siajta huaye'en a'íjci jitze i váasuj.

Je'ej maj ye'ej tyú'cua'nyij i maj jin jo'támua'reej i tavástará'

27 A'yaa pu'ij, a'táj tina'aj ti jáacua'nyij a'íjci i páan, nusu huaye'en a'íjci jitze i váasuj je'ej ti quee tyí'tyéevijtij, a'yaa pu jitzán tyo'ojpuá'rij ti jaatyáxaahuataca' i tyévira' ajta xúuria'ra' i tavástará'.

28 A'íj pu jin, siati'ij quee xu tyí'cua'caj siajta quee xu ya'caj i váasuj jitze, mí'een tyámua' setyityahuoséeraj i jutzájta'.

29 Ji'nye tipua'aj setyú'cua'nyij siajta huaye'en sequée jamua'reerej ti a'ín pu'é'en i tyévira' i tavástará', jujímua'aj xu puéjtzij huatóoa'sij siati'ijta tyí'cua'caj siajta ya'caj.

30 A'íj mu jin mue'táj tyí'cucui', ajta quee che' huá'ca'nyisti', majta séecan meríj huácuij.

31 Tipua'aj tyámua' tyetyityahuátasejrajnyiiiche' tajímua'aj, capu puéjtzij taatá'nyijche' i tavástará'.

³² Ajta tîpua'aj i tavástara' puéjtzij taatá'an, a'íj pu jin tyata'aj tyij jáari'rej tyej tyij quee néijmi'i antyîpua'rej hua' jamuán i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

³³ A'íj xu jin nye'ihuáamua', siati'íjtá jusiiria'aj siaj sij tyú'cua'nyij, siahuócho've'ej síj ajta síj siaj sij néijmi'i tyú'cua'nyij.

³⁴ Ajta tîpua'aj síj í'cuataj, che' juchéj tyojó'cua'nyij, ta'aj ij quee Dios puéjtzij jamuaata'an siati'íjtá jusiiria'aj. Ajta i séecan jime' i ti tyá'ítzeere', nyáaj nu tyámua' tyí'uurej nyati'íj a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi.

12

I ti jin tyihuo'ta'íj i júuricama'ra' i Dios

¹ Nye'ihuáamua', nyáaxie've' siaj jáamua'reej je'ej ti een i ti jin tyajamuaata'íj i júuricama'ra' i Dios.

² Mua'aj xu jamua'reej je'ej siaj tyeeyí'tihua'aj siati'íj quee xu tya'tzáahuatya'caj, a'íjma xu jimi juca'nyajca'aj i sáanturij i maj quee atanyúuve'ejmee.

³ A'íj nu jin ijíj a'yan tyá'xie've' siaj jáamua'reej tiquee je'ej tyí'rij ti a'tíj je'ej pua'aj tyá'xajta i Jesús, tîpua'aj a'íj jitze aróoca'nyaj i júuricama'ra' i Dios. Capu ajta i'rij ti a'yan tyu'taxáj yee: "Jesús pu tavástara' pu'éen." Tîpua'aj quee a'íjci jitze aróoca'nyaj i júuricama'ra' i Dios.

⁴ Capu síj na'aj i ti jin tyajamuaata'íj i júuricama'ra' i Dios, ma' ajta síj na'aj i júuricamej ti tyu'ta'íjtaca'.

⁵ Mue'tíj pu tyí'sejre' je'ej siaj tyu'tyáhuüre'en i Dios jimi, ajta síj pu'uj i tavástara' ti a'yan tyu'ta'íjtaca'.

⁶ Mue'tíj pu ajta tyí'sejre' i siaj jin tyí'muarie', ajta síj pu'uj i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej hua' jimi néijmi'caa i tyeítyee.

⁷ Dios pu tyihuo'ta'íjtye'sij séej ajta séej je'ej maj tyí'tíj tyu'yí'tin, mej mij a'íjna jin néijmi'caa huatyáhuüre'en.

⁸ A'íjna jitze pu ma'can i júuricama'ra' i Dios, séecan huatá' mej mij tyámua' tyiyo'ítej metyu'taxáj, ajtáhua'aj séecan, a'íj pu'uj tána'aj i júuricama'ra' i Dios huo'ta' mej mij jéehua jaria'mua'reeriaj maj tyu'taxáj.

⁹ Séecan mu a'íjna ancuriáa'sij mej mij jéehua tyá'antzaahuatye'en, a'íjci jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios, majta séecan a'íj ancuriáa'sij mej mij jaayí'tihua'an maj tyihuó'huaatye'en i maj tyí'cucui'.

¹⁰ Séecan mu a'íjna ancuriáa'sij maj jaayí'tihua'an mej tyí'tíj je'ej huá'uurej mej mij séecan tyámua' tyo'taséj, majta séecan mej mij tyihuo'té'exaatye'en i Dios ti jitze tyeje'ráma'can. Ajta i séecan, Dios pu a'yan tyihuo'tá' mej mij jaayí'tihua'an maj jáamua'reej tyí'tíj ti júuricama'ra' pu'éen, ajta séecan maj tyu'taxáj séej i nyúucarij jime' i maj quee yó'ítej, ajta séecan maj jaayí'tihua'an maj jaataxáj je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i síj ti jaataxájtaca'.

¹¹ Néijmi'i i maj a'yan tyeeyí'tin, a'íj pu jusíj ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i júuricama'ra' i Dios, a'íj pu hua'tá'caa séej ajta séej je'ej ti tya'ránajchaca'.

¹² A'íjna i tyévira' i a'tíj, tyí'mui'ij i ti jitzán tyí'sejre', ajta síj pu'uj pu'éen i tyévij. A'yaa pu cha'taj na'aj tyí'een i Ciriistu' jimi.

13 A'yaa pu'uj tána'aj, néijmi'i i tyaj Israel jitze ajtyáma'can, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can, nusu i maj ca'nyéjrij jin tyí'muarie' na'ríj juxáahuaj maj mahuaci'ij, néijmi'i tu huái'huaca' tyej tyij séej tyana'aj jitze ajtyáma'cantaj a'íjna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios, ajta síj na'aj i júuricamej tajimí huatyátuihuaca'.

14 Ajta capu síj na'aj i ti jitzán tyí'sejre' i tyévíj, sulu tyí'mui'ij.

15 Tipua'aj i ícaj a'yan tyu'taxáj yee: Canu muáca'aj pué'een, canu nyij jitzán ajtyáma'can i tyévíj, capu a'íjna jin quee che' jitzán ajtyama'caantaj ja'mej.

16 Ajta tipua'aj i naxiéj a'yan tyu'taxáj yee: Ji'nye canu ji'síj pué'een, canu nyij jitzán ajtyáma'can i tyévíj, capu ajta a'íjna jin quee che' jitzán ajtyáma'cantaj ja'mej.

17 Tipua'aj néijmi'i i tyévíj ji'síj pué'eenye', capu je'ej tyí'rij ti iityánamuajra. Ajta tipua'aj néijmi'i i tyévíj a'ín pué'eenye' i ti jin iityánamuaj, capu ij ajta je'ej tyí'rij ti tyúui'chuej.

18 Ajta i Dios pu a'yan eenye'en tyu'tyájtoo i tyévíj jitze je'ej ti a'íj tya'rá'najchaca'.

19 Tipua'aj néijmi'i i ti jitzán tyí'sejre' síj na'aj pué'eenye', capu maja'huá'tacajche' i tyévíj.

20 Ma' ajta a'yaa pu tyí'een, tyij ajta tyí'mui'ij i tyévíj ti jitze tyí'sejre', síj pu'uj i tyévíj pué'een.

21 Capu i'ríj ti i ji'síj a'yan tyaaté'exaatye'en i muáca'aj yee: "Capáj nyej jitze juxie've'", capu ajta i'rij ti i mu'úura' a'yan tyaaté'exaatye'en i ícaj yee: "Capáj nyej jitze juxie've'."

22 Sulu a'yaa pu tyí'een, i ti a'yan huasé'rin ti'ij i ti jéetze' quee juca'nyej i tyévíj jitze, a'íj pu a'ín tyi'pué'een i ti jéetze' tyúuxie've',

23 ajta i ti tajítze tyí'sejre' i tiqee jéehua tyúuxie've', a'íj tu jéetze' tyámua' tyi'tyéche'tyaa. Ajta i ti tyú'tyevi'raste' tipua'aj séjre'ej jéjre'citze', a'íj tu tyajta jéetze' tyámua' tyi'tyéche'tyaa,

24 ajta i séecan ti jitzán séejre', catu tyámua' tye'tyéche'tyaa. Dios pu a'yan eenye' huatyájto i tyévíj ti'ij jéetze' tyámua' tyéecha'ín a'íjna i tiqee jéehua jitzán juxie've',

25 mej mij quee je'ej pua'aj eenye' i maj tyévíj jitze ajtyáma'can, sulu mej mij tyámua' tyityahuóocha'ín síj ajta síj.

26 Tipua'aj síj a'yan tya'ajpuéjtzij, néijmi'i mu a'yan cha'taj mana'aj tya'ajpuéetzij muá'ju'un, ajta tipua'aj síj tyámua' tyu'tyécha'íhuaj, néijmi'i mu jamuán huatóotyamua've'sij.

27 A'yaa pu xaa nyu'uj tyí'een ja'mua jimi, mua'aj xu tyévira' pué'een i Círístu', néijmi'i xu jitzán ajtyáma'can síj ajta síj.

28 Dios pu a'yan tya'ránajchaca' maj jo'maj jóosiire' i tyeyúuj tzajta', a'yan tyi'tyesejre'ej anaquéecan jime' i maj huo'ta'ityej mej mij huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, majta je'en a'íjma'j i maj Dios jitze ma'can tyí'xaj, majta je'en i maj tyihuó'mua'tyey, majta je'en i maj jaayí'tin i maj jin je'ej tyo'taséj i tye'ityee, ajta séecan i maj tyi-huó'huaatye'en i maj tyí'cucui', nusu i maj tyi'tíj jin huo'tyáhuire'en, majta i maj jaria'mua'reej, na'ríj i maj jaayí'tin maj séej nyúucarij jin tyu'taxáj.

29 Camu néijmi'i a'ín pué'een i maj mahuaci'ij mahua'ixáatye'ej i nyúucaria'ra' i Dios, camu majta néijmi'i i Dios jitze ma'can

tyí'xaj. Camu néijmi'i a'ñin pué'een i maj tyihuá'mua'tyej, camu majta néijmi'i jaayí'tin maj tyí'táj tyámua' huá'uurej mej mij séecan tyámua' tyo'taséj,

³⁰ camu majta néijmi'i jaayí'tin mej mij tyihuó'huaatye'en i maj tyí'cucui'. Camu majta néijmi'i séej nyúucarij jin tyí'xaj, na'ríj i maj jaayí'tin maj jaataxáj je'ej ti huatóomua'aj i sñj ti jaataxájtaca'.

³¹ Mua'aj xu a'ájna jéetze' huáhuoonyij sij sij jáatyoonyij i Dios jimi i ti jéetze' juxie've', nyajta nyáaj nu jamuaatá'itíiraj je'ej sij jéetze' tyámua' jì'ré'nye'ej tyí'tyesejre'ej.

13

Maj néijmi'i huóoxie've'en

¹ Tipua'aj nyetyi'xajta huá'nyuucaa jime' i tyétyacaa nyajta a'ájna jime' i huá'nyuucaa i maj tyí'huiire' u tajapuá, nyajta quee naa tyihuojó'mua'raj, capu tyí'táj huiire', a'yaa nu een tí'ij i tyapúusti' ti cha' na'aj tyí'táj jin táhuan, na'ríj tí'ij túxa'aj ti jujitzé tyí'rájvitzej.

² Ajta tipua'aj nyeyí'tihua'an nyej tyu'taxáj Dios jitze ma'can, nyajta néijmi'i tyojó'iteej je'ej ti tyí'een i Dios jimi, nyajta néijmi'i tyí'mua'reej, nyajta jéehua tyá'tzaahuatye' tí'ij nyai'ríitye'ej nyaj a'yan tyaata'íjtye'en i jiríj ti tyíchenyij jo'táj jo'tácaj, nyajta quee tyámua' tyihuojó'mua'raj, canu tyí'táj je'ej tyí'huiire'.

³ Ajta tipua'aj nyetyihuo'ria'an néijmi'i i nyaj tyí'ijcha'ij a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', na'ríj nyajta huatánya'an mej mij naatyáteeraj, nyajta quee tyámua' tyihuojó'mua'raj, capu tyí'táj je'ej tyinaatyáhuire'ej.

⁴ Tipua'aj a'táj jiríj tyí'tyevistan, a'íi pu néijmi'i jin tyé'viicue', ajta tyihua'cu'vej, capu chueerij, capu ajta óotzaahuatye',

⁵ capu ajta axáa tyí'jepe', capu tyí'táj muajche', capu tyo'cáaaxiejeve', capu ajta ja'tamuá're'rii a'táj ti je'ej pua'aj jáaruuj,

⁶ capu jutyamua've' a'íjci jime' i ti je'ej pua'aj een, sulu a'íj pu jin jutyamua've' i ti jì'ré'can jime' a'yan tyí'ja'yájna.

⁷ Tipua'aj a'táj i'ríj tyí'tyevistan, néijmi'i pu jin japuétjzitaran, néijmi'i pu tyá'tzaahuatye' i ti Dios tyámua' tyaata'sij, néijmi'i pu ajta tyicho've' i ti Dios jin aróo'astej, néijmi'i pu ajta jin tyo'táviicue'raj.

⁸ Capu a'náj huatyápua'rij i tyaj jin taxie've'. A'náj pu huatyápua'rij i tyaj jin tyí'xaxa'aj i Dios jitze ma'can, camu mij che' séej nyúucarij jin tyí'xáataj muá'ju'un, capu ajta che' tajimí juxié'va'aj ja'mej tyej tyíj jéehua tyu'yí'tihua'an.

⁹ Ji'nye catu néijmi'i tyu'yí'tin, catu tyajta néijmi'i tyí'mua'reej i Dios ti jitze tyí'ma'can,

¹⁰ ajta tí'ij a'yan huataséjre'en i ti néijmi'i jin tyámua' een, aj pu'ij a'ñin tyí'nejmi'tare'en i ti tyá'itzeeria'ca'aj.

¹¹ Nyati'ij nyáaj pa'rri'istaca'aj, a'yaa nu tyu'xáxa'ta'aj tí'ij i pá'rri'ij, nyajta a'yan tyí'mua'ajcaa tí'ij i pá'rri'ij, nyajta a'yan metyóomua'riajca'aj tí'ij i pá'rri'ij, ajta ijíj nyaj nyeri'j vásti', nu'ríj metyaja'ajhua'xij i nyaj jin a'yan metyóomua'riajca'aj tí'ij i pá'rri'ij.

¹² Ajta ijíj a'yaa tu tyé'sej i Dios cuxáa tí'ij jájtya'huaa jitze tiquee tyámua' tyí'sejre', ajta a'ájna xicáara' jitze tu tyámua' naa tyé'sejran i

nyéerima'ra'. Ijiij canu néijmi'i tyu'yí'tin, ajta a'ájna xicáara' jitze, aj nu xaa jamua'tyij i Dios tí'ij a'ín tyí'nyamua'tyej.

¹³ A'íj pu jin tyí'hueecaj i ti a'náj tina'aj tyí'séere'ej ja'mej: tyej tyá'tzaahuatye', tyaj jajchó've' i Dios, tyaj huátaxie've'en, ajta i ti jéetze' juxie've', a'íi pu a'ín pué'een i tyaj huátaxie've'en séej jamuán tyajta séej.

14

I maj séej nyúucarij jin tyu'taxáj

¹ Siata'aj jahuocaj siaj huóoxie've'en séej jamuán siajta séej, siajta a'yan tyá'huocaj ti Dios jamuaata'an i ju júuricamej, siaj sij tyu'taxáj Dios jitze ma'can.

² A'íjna i ti jaayí'tin ti séej nyúucarij jin tyu'taxáj, Dios pu tyí'ixaatye', capu i tyeítyee tyí'ixaatye', ji'nye capu a'tíj yó'itej je'ej ti tyí'xaj. I júuricama'ra' pu tyí'xaj tyí'tíj ti aviitzi' i Dios jimi, ajta quee a'tíj yó'itej.

³ Ma' ajta i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj, a'íi pu a'yan ricij tí'ij huo'tyáhuüre'en i maj tyá'tzaahuatye', ajta tí'ij ca'nyíjra'aj huo'tá'an, ajta tyámua' tyihuo'tyéjeevej.

⁴ A'íjna i ti séej nyúucarij jin tyí'xaj, a'íi pu jusíj tyámua' ju'uurej, ajta i ti Dios jitze ma'can tyí'xaj, a'íi pu tyámua' huá'uurej néijmi'caa i maj jusí'rii i tyejúuj tzajta'.

⁵ A'yaa nu nyáaj tyá'xie've' siaj néijmi'i séej nyúucarij jin tyu'taxáj, ajta jéetze' pu a'yan tyina'ráanajchi siaj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'an, a'íjna pu jéetze' tyámua' naa quee siaj séej nyúucarij jin tyu'taxáj, na'ríj xaa a'tíj séjre'ej tí'ij huó'ixaatye'en i tyeítyee je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i ti jaataxájtaca', tí'ij huo'tyáhuüre'en i maj jusí'rii u tyejúuj tzajta'.

⁶ Ajta a'yájna nye'ihuámua', capu tyi'tíj je'ej tyajamuatyáhuüre'sij tipua'aj nyajamojo'vá'muaarej nyajta tyajamuáa'ixaatye'en séej jime' i nyúucarij i siaj quee yó'itej, quee tipua'aj nyajamuaaté'exaatye'en a'íjna i Dios ti taataséjra, na'ríj i siaj jin jáamua'reej i ti jí're'can jime', nusu nyaj tyajamuaaté'exaatye'en i Dios jitze ma'can, na'ríj tyi'tíj nyajamuatá'itii.

⁷ Tipua'aj i maj jin tyí'cui'nacaa yaa tí'ij i ci'sitye'rij, na'ríj i áarpaj, tipua'aj síj quee seequéj huánamuajrihua'an, capu ij je'ej ootámiteere'ej je'ej ti huánamuajrii síj ajta síj.

⁸ Ajta tipua'aj jo'maj já'nyo'se' quee tyámua' tyu'tánamuajre'en i ci'sitye'rij, capu a'tíj tyámua' ju'uurej tí'ij ujo've'nyo'se'en.

⁹ A'yaa pu'uj tána'aj tyí'rinyacaa ja'mua jimi, tipua'aj sequée tyámua' tyu'xáxa'ta'an mej mij i tyeítyee jamojo'itéej muá'ra'nyij, ¿ji'nye tyí'rij tí'ij a'tíj jáamua'reej je'ej siaj tyi'tyáxajta? A'yaa pu'uj tí'ij áacaj siaj tyí'ixaatye'ej.

¹⁰ Tyámua' pu tyí'muí'ij i nyúucarij i maj jin tyúu'ixaatye' iieye'ej i cháanacaj japua, ajta néijmi'i mu a'yan tyaja'huo'itéecan jin tyí'xaj.

¹¹ Ajta tipua'aj nyequee jamua'reeraj je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij, a'yaa nu séeria'aj na'mej jímí i ti tyí'nye'ixaatye' tí'ij a'tíj ti séej chuéj japua já'ma'can, ajta i ti tyí'nye'ixaatye', a'íi pu ajta a'yan nye jimi séeria'aj ja'mej tí'ij a'tíj ti séej chuéj japua já'ma'can.

12 A'íj pu jín, mu siaj jéehua jaxie've' tí i júuricama'ra' i Dios tyí'táj jamuaata'an, a'yaa pu tyúuxie've' siaj a'íjna jéehua ancuriáan i siaj jín tyámua' huó'uurej a'íjma i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta'.

13 A'yaa pu'ij, a'íjna i tí séej nyúucarij jín tyí'xaj, che' jaatáhuavii i Dios tí'ij jaatá'an ta'aj ij yo'itéej já'ra'nyij je'ej tí tyí'xaj.

14 Ji'nye tipua'aj nyáaj naatyényuunyij séej jime' i nyúucarij, a'yaa pu tyí'ja'yájna nyej nyajúuricamej jín huatyényuusij, ajta i nyamua'tziira'aj capu yó'itej je'ej tí tyí'xaj i nyaj júuricamej.

15 ¿Ji'nye nyana'aj nyij huárinyij? A'yaa pu tyúuxie've' nyej nyajúuricamej jín huatyényuunyij, nyajta a'yan cha'taj nyana'aj rinyij i nyaj jín ma'úumua'rej jime'. A'yaa pu ajta tyúuxie've' nyaj tyu'táchuiicaj i nyajúuricamej jime', ajta i nyaj jín ma'úumua'rej.

16 Ji'nye tipua'aj a'júuricamej jín petyé'tyojtzi'ria'aj i Dios, ajta je'en a'táj tiquee ja'mua jitze ajtyáma'can muáanamuj, capu huatá'riitarij tí'ij ajta a'ín tyaatatyójtzi're'en i Dios, ji'nye capu yo'itéej ja'mej je'ej paj tyí'tyáxajta.

17 F'riitaj pu á'mej paj tyámua' naa tyaatatyójtzi're'en i Dios, ajta capu tyí'táj je'ej tyeytáhuüre'ej i axa'aj tyévi.

18 Tyámua' nu tyé'tyojtzi're' i Dios a'íjna jime' nyaj jéetze' tyí'xaj séej jime' i nyúucarij sequee néijmi'i mua'aj,

19 ajta a'ájna i tyeyúuj tzajta', jéetze' pu na'ráanajchij nyaj anxávicaa i nyúucarij huataxáj i tí jó'iteeri'ij, quee nyaj tamuáamuata' ví'ra'aj i nyúucarij huataxáj siaj quee yó'itej.

20 Nye'ihuáamua', caxu a'yan metyityoomuámua're'ej mati'ij i tí'rúj. Sulu siata'aj a'yan eenye' mati'ij i tí'rúj i maj quee tyí'táj jín á'itzeere', siajta a'yan metyityoomuámua're'ej mati'ij i maj merij huásij.

21 A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Nyetyihuo'té'exaatye'sij a'íjma i tyeityee séej nyúucarij jime', a'íjma mu tyihuo'té'exaatye'sij i maj séej chuéj japua já'ma'can, majta a'íjma camu na'rá'astijre'ej, a'yaa pu tyí'xaj i tavástará'."

22 A'íj pu jín tyí'huüre' a'íjna i nyúucarij i maj quee yó'itej, mej mij a'íj jín jáamua'reej i maj quee tyá'tzaahuatye', camu mej mij a'íjma jáamua'reej i maj merij tyá'tzaahuatye'. Ajta i tí Dios jitze ma'can tyí'xaj, a'íjma pu huatyáhuüre'ej i maj tyá'tzaahuatye', capu a'íjma i maj quee tyá'tzaahuatye'.

23 Ji'nye tipua'aj meri'taj jusiiria'aj i tyeyúuj tzajta', majta je'en néijmi' i séej nyúucarij jín tyí'xajtaj, tipua'aj síj tiquee tyá'tzaahuatye', na'rúj séecan i maj quee yó'itej a'ún mo'tyájrutyey jo'siaj jóosiire', a'yaa mu tyí'mua'tyij siaj serij huóotimue'ri'ij.

24 Ajta tipua'aj néijmi' i setyí'xáatacaj i Dios jitze ma'can ajta je'en síj utyájrutyey tiquee tyá'tzaahuatye', nusu tiquee yó'itej, a'yaa pu tyo'tóomua'sij siaj néijmi' i ja'xijtye' a'íjna jime' tí a'ín ootyá'itzee i Dios jimi.

25 A'yaa pu'ij tyu'taséjre i tí ja'avaataca'aj i jutzájta', tí'quij tyi-tunútan a chóota' jaatyánajchij i Dios, ajta je'en a'yan tyu'taxájtaj tí i Dios ji'récán jime' ja'mua tzajta' séejre'.

Maj néijmi' i a'yan huárinyij je'ej tí tyúuxie've'

26 Nye'ihuáamua', siati'íjtá mua'aj jusiiria'aj, séecan mu tyu'táchuiicaj, majta séecan tyihuá'mua'tyey, na'rúj maj jaataxáj i

Dios ti hua' jitzán jaatyájtóo, nusu séej nyúucarij jin setyí'xajtamuj, na'ríij síij jaataxáj je'ej ti huatóomua'aj i nyúucarij ti jaataxájtaca' i síij. Siata'aj a'yan huárinyij siaj sij néijmi'i huatyóohuüre'en.

²⁷ Ajta siati'ijta séej nyúucarij jin tyí'xajtaj, miche' mahua'puaj, na'ríij maj huéecaj a'yan muáarinyij mue'tyoo'astima'aj, ajta je'en síij huo'té'exaatye'en je'ej ti huatóomua'aj a'ijna i nyúucarij.

²⁸ Ajta tipua'aj quee a'tíj jaayí'tihua'an ti huo'té'exaatye'en je'ej ti huatóomua'aj, miche' quee séej nyúucarij jin tyí'xajtaj hua' jimi i maj jusi'rii, che' jusíij tyí'xajtaj i jutzájta' ajta i Dios jimi.

²⁹ A'yaa pu'uj tána'aj a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj, miche' a'yan tyu'taxáj mahua'puaj na'ríij maj huéecaj, majta i séecan a'yan tyaxá'pui'intare'en je'ej ti i síij tyí'xaj.

³⁰ Ajta tipua'aj i Dios séej jimi i tyéviij tyí'tíj huatyátonyij ti ajta ja'mua jamuán uje'rájcaj, che' huatyáapua'rej i ti anaquéej tyí'tyáxajtasime'ej.

³¹ A'yaa pu tyí'riij siaj néijmi'i Dios jitze ma'can tyu'taxáj, mata'aj mij néijmi'i jáari'rej majta je'en ca'nyíjra'aj huatóoa'an.

³² I maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'aj, a'yaa pu tyúuxie've' maj majta jaayí'tihua'an maj jamua'reerej a'náj maj tyu'taxáj, nusu a'náj maj quee tyí'xajtaj hua' jimi i maj jusi'rii,

³³ Ji'nye i Dios a'íi pu a'íin pué'een i ti huo'tyápua'ritye'sij, capu i ti je'ej pua'aj huá'uurej mej mij quee xá'pui' rijcaj.

Siata'aj a'yan cha'taj siana'aj huárinyij je'ej maj tyee'yí'tin néijmi'i i maj tyá'tzaahuatye' i Dios jimi,

³⁴ a'yaa pu tyúuxie've' maj i úucaa quee je'ej tyáhuaasime'en jo'maj jóosi'rii i tyeyúuj tzajta', ji'nye capu je'ej tyí'riij maj tyí'tyáxajtasime'en, sulu maj hua'rá'astijre'en i jucínastyamua', a'yájna ti'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze i maj jin tyí'ijta.

³⁵ Tipua'aj a'yan metya'xie've'ej maj tyí'tíj huámua'ree, miche' huo'ta'íhuo' i jucínastyamua' a juchéj, ji'nye capu a'yan tyí'xa'pui' ti i íiti' tyí'tyáxajtasime'en hua' tzajta' i maj jusi'rii u tyeyúuj tzajta'.

³⁶ Siata'aj a'yan tyá'mua'reeriaj ti i nyúucaria'ra' i Dios quee ja'mua jimi huatyóochej, caxu siajta mua'aj siana'aj a'íin pué'een i siaj seríj ja'ancuriáa'.

³⁷ Ti pua'aj síij a'yan tyóomua'ajcaj ti a'íin pué'een síij ti tyí'xaxa'aj i Dios jitze ma'can, na'ríij ti a'íj jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu jamua'reeren nyaj a'íj jin tyajá'muayu'se'ej je'ej ti a'íin tyé'ijta i tavástara'.

³⁸ Ajta tipua'aj quee jáamua'tyij, capu ajta i tavástara' jamua'tyij a'íjci i a'tíj.

³⁹ A'íj pu jin nye'ihuáamua', siata'aj a'íj huáhuoonyij siaj i Dios jitze ma'can tyí'xajtaj, siajta quee huá'ijmuejra maj séej nyúucarij jin tyí'xajtaj,

⁴⁰ a'yaa xu huárinyij tyámua' naa siajta tzáahuatyi'ra'aj jime'.

15

Tí'ij i Ciríistu' huatájuuriaca'

¹ Ajta ijíij, nye'ihuáamua', a'yaa nu tyá'xie've' siaj jo'támua'reej i nyúucarij i nyaj jamuáa'ixaa i ti jin Dios jamui'rátosij. A'íi pu

a'ín pué'een i nyúucarij i siaj ja'ancuriáa', i siaj siajta jitzán tyámua' tyí'tyesejre'.

² A'í pu ajta a'ín pué'een i nyúucarij i ti jin Dios jamui'rátosij, tipua'aj tyámua' jitzán setyí'tyesejria'aj, je'ej nyaj nyeríj tyajamuáa'ixaa, na'ríij sequée, capu tyi'táj je'ej tyajamuáatyáhuüre'ej i siaj ja'antzaahuaj.

³ Anaquéecan jime' a'yaa nu cha'taj tyajaamuamua'tyey je'ej nyej nyajta nyáaj tya'ancuriáa', ti i Ciriístu' huamuí' tajitzé ma'can ti'ij tyitaatú'uunyi' i tyaj jin ootyá'ítzee i Dios jimi, a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze,

⁴ mati'ij ja'vá'naj ajta je'en huéicaj xicáj jitze huatájuuriaca', a'yájna ti'ij ajta tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

⁵ Aj pu'ij a'íjci jimi huataséjre i Pedro, ajta je'en hua' jimi i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej.

⁶ Ajta je'en a'íjma jimi huataséjre i maj a'yan ará'asej a'chu anxíviij i anxítyej, majta mue'táj móoche' júurij, tyij majta meríj je'cáj huácuij.

⁷ Ti'quij té'ej a'íjci jimi huataséjre i Santiago, ajta je'en néijmi'caa jimi i ti hua'antyíhuoj.

⁸ Uve'tyáatican jime' pu'quij nye jimi huataséjre, nyaj a'yan een ti'ij i pá'ríij ti huanié'huaca' ti'ij quee xu tya'rá'aj a'náj ti nie'huan.

⁹ Ji'nye nyáaj nu a'ín pué'een i ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyéjvee hua' jimi i ti Dios hua'antyíhuoj, capu ij a'yan tyinyetyéviijtye' nyaj a'yan tyaataxáj yee nyáaj nu hua' jitze ajtyáma'can a'íjma i Dios ti hua'antyíhuoj, ji'nye nyáaj nu je'ej pua'aj huó'ruuj a'íjma i maj jusi'rihua'aj i Dios jimi.

¹⁰ Ma' ajta i Dios pu tyámua' tyinaatá', a'íj nu jin sáij a'ín pué'een i Dios ti ja'antyíhuoj, ajta i ti jin tyámua' tyinaatá' jéehua pu tyu'tyáhuü, ji'nye jéetze' nu nyeríj tyu'muáriej mequee a'ímaj, Dios pu a'ín pué'een i ti ca'nyíjra'aj naatá' ajta jéehua náahuü nyej nyij tyu'muárie'en.

¹¹ Ajta i ti jéetze' juxie've', tipua'aj nyáaj na'ríij a'ímaj, a'í pu a'ín pué'een i tyaj já'mua'ixaatye', ajta i siaj mua'aj seríj ja'antzaahuaj.

Mati'ij huatájuurij i muí'chítyee

¹² Ajta tipua'aj a'íj tyajá'mua'ixaatye' ti i Ciriístu' huatájuuriaca', jji'nye mej mij séecan i maj ja'mua jitze ajtyáma'can a'yan tyí'xaj yee maj quee che' huatájuurij i maj meríj huácuij?

¹³ Ji'nye tipua'aj mequee che' huatájuurej i muí'chítyee, capu ij ajta i Ciriístu' huatájuuriaca',

¹⁴ ajta tipua'aj i Ciriístu' quee huatájuuriaca', capu ij tyi'táj huüre' i nyúucarij tyaj já'mua'ixaatye', capu ajta tyi'táj huüre' i siaj jin tyá'tzaahuatye'.

¹⁵ Tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatán, ityáj tu a'yan éenye'ej tá'ju'un ti'ij i maj tyí'hue'tacaa a'íjna jime' i tyaj a'yan tyu'taxájtaca' ti i Dios jaatájuurityej i Ciriístu', ajta quee jaatájuurityej, tipua'aj a'yan tyi'ja'yájnatán mati'ij séecan tyí'xaj tijin maj quee che' huatájuurij i maj meríj huácuij.

¹⁶ Ji'nye tipua'aj mequee che' huatájuuritaj i muí'chítyee, a'yaa pu huatóomua'aj ti i Ciriístu' ajta quee huatájuuriaca'.

17 Típua'aj i Círíistu' quee huatájuuriaca', capu tyi'táj huúire' i siaj ja'tzaahuatye', siajta síoche' je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

18 Majta a'ímaj i maj tyá'tzaahuatye'ej i Círíistu' jimi muáacuij, mu'rjij mij majta jó'vej.

19 Típua'aj a'yaa na'aj tyi'tahuúire' ijíj tyaj tyooj júurij i tyaj jin tyá'tzaahuatye' i Círíistu' jimi, jéetze' pu'ij je'ej pua'aj tyi'ta'uurej quee néijmi'caa a'ímaj i maj a'yan japuan séejre' i cháanacaj.

20 Ajta a'yaa pu tyi'ja'yájna ti i Círíistu' huatájuuriaca'. A'íi pu a'ín pué'een i ti anaquéej a'yan huaríj tyej tyij jáamua'reej maj majta huatájuuritaj i maj meríj huácuij.

21 A'yaa pu'uj ti'ij ajta tyihuá'cí'tyij i tyeítjee maj huá'cui'nyij a'íjna jime' ti síij na'aj i tyáati' ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu cha'taj na'aj tyihuá'cí'tyij maj huatájuurej a'íjna jime' ti ajta síij i tyáati' huatájuuriaca'.

22 Ajta a'yájna mati'ij i Adán jimi néijmi'i tyityáacuij, a'yaa mu cha'taj mana'aj néijmi'i tyi'tyajúurij muá'ju'un i Círíistu' jimi.

23 Ajta a'yaa pu tyihuá'cí'tyij je'ej ti tyihuo'xá'pui'ntari'ri', anaquéej pu i Círíistu' huatájuuriaca', majta je'en a'ímaj huatájuurij i maj jitzán ajtyáma'can.

24 Aj pu'ij néijmi'i tye'entyipua'rij, ti'ij i Círíistu' a'íjma antyipuá'ritye'en i maj tyityatatyíj, ajta i maj tyi'táj jin antyúumua'reej, ajta néijmi'i tyu'tátuire'en i Dios jimi i ti jin antyúumua'reej.

25 Ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' ti i Círíistu' tyu'ta'íjtaj 'asta na'aj quee néijmi'caa antyimue'tin i maj jájcha'íire'.

26 Ajta i ti uve'tyáatican jin ja'antymué'tij, a'íi pu a'ín pué'een i ti tye'entyípuaapua'rityee.

27 Ji'nye Dios pu néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij i Círíistu' jimi. Ajta ti'ij a'yan tyi'xaj ti a'ín néijmi'i tyu'mué'tij, capu xaa nyu'uj a'íj huatyáamue'tij i Dios, ji'nye Dios pu a'ín pué'een i ti jaatá' ti'ij néijmi'i jin antyúumua'reerij.

28 Ajta ti'ij i Círíistu' néijmi'i tyu'tyáamue'tij, aj pu'ij i Círíistu' i ti yójra' pué'een i Dios, a'íi pu jusíj huatóotosij i Dios jimi, i ti néijmi'i tyaatá'. A'yaa pu i Dios néijmi'i jin tye'entyúumua'reerij ja'mej.

29 Típua'aj seequéj eenye', ¿ji'nye marinyij i tyeítjee i maj huóomue'huaca' a'íjma jitze ma'can i maj meríj huácuij? Típua'aj mequee che' huatájuuritaj i maj meríj huácuij, ¿ji'nye een jime' hua'nyúucaritze' mahuóomue'huaca'?

30 ¿Ji'nye een jime' ityáj tyetya'ajpuéjtzij a'náj tina'aj?

31 Ji'nye een jime' nye'ihuáamua', a'náj tina'aj nyetya'ajpuéjtzij. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyi'ra'aj jime' a'íjna jime' nyaj já'nyatzaahuatye' ja'mua jime' i Círíistu' jimi, a'íjna i Jesús ti ajta tavástara' pué'een.

32 Típua'aj mequee huatájuurej i maj meríj huácuij, ¿ji'nye tyi'táj jin tyinyetyáhu'i'rii nyati'ij huatyéenyos'e'j a'íjma jimi i tyi'tyán a'ájna a Éfeso? A'yaa mu séecan tyi'xaj tijin: "Tyiche' tyú'cua'nyij, tyajta huaye'en, ji'nye ariá'pua'aj tu cui'nyij."

33 Caxu tooa'care'en maj já'muacuanamua'j tyi'táj jime'. Ti'ij i a'táj tyu'taxájtaca': "A'ímaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íij, a'íi mu je'ej

pua'aj tyihuojó'jìpuaj i maj tyámua' tyityetyúucha'íij mej mij majta je'ej pua'aj huárinyij."

³⁴ Siata'aj tyámua' huárinyij, caxu che' juxana'ciria'aj, jì'nye je'cáj xu mua'aj quee jamua'tyej i Dios. A'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e' siata'aj sij huatóotyevi'ra'astaj.

Jì'nye metyityaatájuurij i muí'chítýee

³⁵ Tyij quee síij a'yan tyu'ta'íhuo'sij tíjin: "¿Jì'nye metyityaatájuurij i muí'chítýee? ¿Tyí'tanyí tyévira' jìn maj séeria'aj muá'ju'un?"

³⁶ Mu paj quee ma'úumua'rej, a'íjna i jatzíj i sij jaahuástej, capu ajnyésij tipua'aj quee anaquééj acáanyej.

³⁷ Pati'ij tyí'huaste'ej capáj a'íj atyáhuaste'ej i ciyéj tí'ij ajnyéj, sulu a'íj paj atyáhuaste'ej i jatzíj tipua'aj tyeríicuj jatze' nusu tyi'tíj séecan.

³⁸ Ajta je'en i Dios jaatá'sij i ciyáara' je'ej tí arí tyaaxá'pui'íntari'ri' séej ajta séej i jatzíj.

³⁹ Capu juxa'aj na'aj een i hua' tyévira', síij pu a'íin pué'een i tyévij tí jatyáhué'ra', ajta seequéj mu eenye' tyáhué'ra' i ya'muáatyee, majta seequéj i pína'see, majta seequéj eenye' tyáhué'ra' i hue'tyé.

⁴⁰ Ajta jútye' tí tyí'sejre', ajta i tí a'yan tyí'sejre' i cháanacaj japua, capu juxa'aj na'aj tyí'een, síij pu a'íin pué'een i tí naa tyihuá'sejratye' i jútye' tí tyí'sejre', ajta síij pu ajta a'íin pué'een i tí naa tyihuá'sejratye' íiyan tí tyí'sejre' i cháanacaj japua.

⁴¹ A'íjna i xicáj, a'íi pu síij a'íin pué'een i tí naa tyihuá'sejratye', ajta i máxcirie', seequéj pu tyihuá'sejratye', majta i xú'ra'vetyee, camu majta juxa'aj mana'aj een.

⁴² A'yaa pu cha'taj na'aj tyí'rinyacaa a'íijma jimi i muí'chítýee. A'íjna i tyévira' tí huanie'huaca', a'íi pu á'pua'ren, ajta i Dios tí ja'ajriásij, capu che' a'náj á'pua'ren.

⁴³ A'íjna i tyévira' i tí ava'nami'huaj, capu tyi'tíj huíire', ajta i tí huatájuuritaj Dios pu tyámua' tyaata'sij. I tí ava'nami'huaj capu juca'nyej, ajta i Dios tí jaatájuuritye'sij, a'íi pu uhuájca'nyej.

⁴⁴ A'íjna i tí ava'nami'huaj a'yan pu ma'can i cháanacaj japua, ajta i tí huatájuuritaj a'íj pu jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios. Tipua'aj séjre'ej i tyévira' íiyan tí ma'can i cháanacaj japua, a'yaa pu cha'taj na'aj tyí'sejre' i tyévira' tí jitzán aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios.

⁴⁵ A'yaa pu tyé'yu'si' tíjin: "A'íjna i Adán i tí anaquééj huaséjre, a'íi pu júurij huatyá'itzee", ajta a'íjna i tí ajta Adán puírícij i tu've'tyajtij, a'yaa pu júuricamej tyu'tyóotaahuaca' tí'ij ajta huo'tá'an maj júurij muá'ra'nyij.

⁴⁶ Capu anaquééj huataséjre i júuricama'ra' i Dios, sulu a'íjna i tí íiyan tyí'ma'can i cháanacaj japua, tí'ij ij té'ej i júuricama'ra' i Dios.

⁴⁷ I tyáati' tí anaquééj huaséjre, chuéj pu jìn huatyátaavijhuaca', a'íj pu jìn íiyan chuéj japua ma'can, ajta i tyáati' i tí je'tyáa'sej, a'íi pu jútye' já'ma'can.

⁴⁸ A'íimaj i maj a'yan huacháatimee íiyan i cháanacaj japua, a'yaa mu een tí'ij ajta een i tyévij tí chuéj japua ma'can, majta a'íimaj i maj a'íj jitze ajtyáma'can i tí jútye' já'ma'can, a'yaa mu majta een tí'ij een a'íjna i tajapuá tí já'ma'can.

49 A'yájna tyati'ij huasé'rin ti'ij a'íjna i tyévij chuéj japua ti ma'can, a'yaa tu cha'taj tyana'aj huasé'rihua'aj tá'ju'un ti'ij a'íjna i tyévij jútye' ti já'ma'can.

50 A'yaa nu tyajá'mua'ixaaty'e' nye'ihuáamua', capu i'ríj ti a'áa jo'tyájrutyey jo'tíj Dios tyejé'ijtaj a'tíj ti ooj a'yan huasé'rin ti'ij i tyévij chuéj japua ti ma'can, ajta a'íjna i a'tíj ti á'pua'ren, capu i'ríj ti a'yan tyáaci'tyij a'íjna i tiquee a'náj á'pua'ren.

51 A'yaa nu tyá'xie've' siaj jáamua'tyij a'íjna i ti ju'avaataca'aj i Dios jimi. Catu néijmi'i cui'nyij, sulu Dios pu néijmi'caa seequéj ta'uurej,

52 a'yaa pu tye'mej a'ájna xicáara' ti'ij huatánamua'jre'en i ci'sitye'rij, ti'ij néijmi'i tye'entyipua'rij. Ti'ij i ti tajapua tyí'huüre' tyu'táci'sitye'en, a'yaa pu huataséjre'ej ti'ij maj huatyóona'axcava'xi'in jiye'tzín jime', aj pu'ij i Dios huo'tájuuritye'sij a'íjma i maj meríj huácuij, mej mij quee che' a'náj á'pua'rej. Tyajta ityáj seequéj tu huataséjre'sij.

53 Ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' ti i ti á'pua'ren seequéj huó'uurej ti'ij quee che' á'pua'rej, ajta a'yan tyúuxie've' ti i ti muí'nyij, ajta seequéj huó'uurej ti'ij quee che' a'náj muí'ijcaj.

54 Ti'ij seequéj huó'uurej a'íjna i ti á'pua'ren ti'ij quee che' á'pua'rej, ajta ti'ij arí seequéj huó'uurej a'íjna i ti muí'nyíche' ti'ij quee che' muí'ijcaj, aj pu xaa ij ajtyojo're'nyesij je'ej ti anaquéej tyé'yu'si'huaca'aj, a'íjna i nyúucarij ti a'yan tyá'xaj yee: "Néijmi'i pu jin huamué'tichej a'íjna i ti huá'cui'caa.

55 Mu paj huá'cui'caa, ¿jo'nyij je'en i paj jin huo'tyáamue'tij? Ajta mu paj jin tyihuo'puéj, ¿jo'nyij je'en?"

56 Ajta a'íjna i ti tyihuá'puejtye' ajta i ti huá'cui'caa, a'íj pu a'ín pué'een i xána'cira'aj, ajta a'íjna jitze aróoca'nyej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

57 Ajta tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios ti tatá'caa tyaj tyu'tyámue'tij a'íjna jitze ma'can i tavástara' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

58 A'íj pu jin nye'ihuáamua' mu nyaj huápu'i'ij já'muaxie've', siata'aj tyámua' tyí'tyesejre'ej siajta a'náj tina'aj a'yan rijcaj, setyi'muarie'ej i tavástara' jimi, ji'nye xu'ríj jamua'reej siaj quee huáapua'aj tyí'muarie' i tavástara' jitze ma'can.

16

I túmii i maj tyá'caa hua' jime' i ju'ihuáamua'

1 I túmii siaj jasi'rii siaj sij jin huo'tyáhuüre'en a'íjma i maj Dios jitze ajtyáma'can, a'yaa nu cha'taj nyana'aj tyajá'mua'ijtye' je'ej nyaj nyeríj tyihuo'ta'íj a'íjma i maj jasi'rii néijmi'que' a Galacia.

2 A'ájna xicáara' ti jitzán tyo'tyé'iteesij i itéerij, che' síij ajta síij ja'ajta'an i juchéj a'chu ti caa tya'ajxié'vi'ra', ajta je'en ayóomua'reeriaj ti'ij quee a'yan tyuuxié've'ej siaj jasi'rihua'an nyati'ij a'áa ja'tanyéj.

3 Nyati'ij a'áa ja'rá'astij, aj nu nyij huo're'pijtye'sij i yu'xarij a'íjma i siaj hua'antyíhuoj mej mij ja'na'an a'ájna a Jerusalén i siaj seríj jáasii siaj sij huo'tapuéjve'en.

4 Típua'aj a'yan tyuuxié've'ej nyej nyajta nyáaj ujó'me'en, néijmi'i tu jó'ju'uj tá'ju'un.

Je'ej ti tyá'xa'puí'intare' ti'ij jó'me'en séej chuéj japua

⁵ Nyati'ij a'áa jó'me'en a'áa nu jo're'nyesij a Macedonia, aj nu nyij tányij a'áa ja'rá'astij a Corinto.

⁶ Tyij nyequee a'tzúj á'tyeeren ja'mua jamuán, na'ríij ná'tyee ti'ij na'aj tyu'séevi'ij ja'mej siata'aj sij naatyáhuüre'en jó'nyaj jo'ma'aj na'mej.

⁷ Canu a'yan tyá'xie've' nyej nyij a'tzúj nyana'aj jamuáamuarej, sulu a'yaa nu tyá'xie've' nyej nyij a'tzúj á'tyeevi'in nyaj a'áa jó'catyii ja'mua jamuán, tipua'aj a'yan tyinyatá'care'en i tavástará',

⁸ ajta a'áa nu jo'tyaváaj na'mej a'ájna a Éfeso 'asta na'aj quee tya'rá'astij a'ájna xicáara' maj jitzán tyí'ye'estyaa a'íjci jime' maj tyaatatyójtzi're'ej i Dios, a'íjci jime' i ti anaquéej tyú'cúriaca' i chuéj japua,

⁹ ji'nye naa pu tyináahuüi a'ájna jime' i nyaj tyí'muarie' nyej nyij jéehua huápu'ij jaatyáhuüre'en i tavástará', tyij majta jéehua i maj nyéjcha'üire'.

¹⁰ Ajta tipua'aj a'áa ja'rá'astij a'ájna i Timoteo, siata'aj tyámua' tyeetyéjeevej, ji'nye a'íi pu a'yan cha'taj na'aj tyí'huüre' i tavástará' jimi, nyati'ij nyáaj.

¹¹ Che' quee a'tíj já'xaahuataj, siata'aj jaatáhuüre'en ti'ij ajtáhuua'aj mu ja'rájra'nyij, ti'ij yará'astij nye jimi, ji'nye a'yaa nu jajchó've' séecan jamuán i ta'ihuáamua'.

¹² Ajta a'ájna i ta'ihuáara' i Apolo, jéehua nu ca'nyíjra'aj jaatá' ti'ij jamojo'vá'muaarej hua' jamuán i séecan i ta'ihuáamua', ajta capu jo'yi'muüij ja'raa. Aj pu a'áa ja'tanyésij ja'mua jimi ti'ij huata'íci'pa'aj.

I nyúucarij i ti jin tye'entyipué'rij

¹³ Tyámua' xu'uj mua'aj, siata'aj tyámua' tyí'tyesejre'ej a'ájna jime' sij ja'rá'astijrej i tavástará'. Siata'aj huatyóoca'nyej i jutzájta', siajta aróoca'nyej a'ájna jitze i júuricama'ra' i Dios sij tyo'táviicue'.

¹⁴ Ajta je'ej sij tyi'tíj uuriaj, siaaxié've'ej xu a'yan huárinnyij.

¹⁵ Nye'ihuáamua', xu'ríj jamua'reej maj a'íin pué'een i maj anaquéej tyá'antzaahuaj i tavástará' jimi a'ájna a Acaya a'íimaj i tyeítysteristyamua'me'en a'ájna i Estéfanos, a'íi mu majta meríj a'ájna jin huatyóohuij maj huo'tyáhuüre'en a'íimaj i maj Dios jitze ajtyáama'can.

¹⁶ A'yaa nu tyá'xie've' sij tzáahuatyí'ra'aj hua' jimi tyí'cha'íij a'íimaj, siajta néijmi'caa i tyeítýee i maj a'yan cha'taj mana'aj tyí'muarie' tzáahuatyí'ra'aj jime' i tavástará' jimi.

¹⁷ Nyáaj nu nyetyamua've' a'ájna jime' i maj yará'aj, a'ájna i Estéfanos, i Fortunato ajta a'ájna i Acaico, ji'nye siati'ij mua'aj quee majá'hua'taca'aj

¹⁸ a'íi mu tyámua' tyinaatyéjeje a'ájna jime' maj yanyarámuuariaca' ja'mua jitze ma'can. A'yaa pu tyúuxie've' sij tyámua' huojo'mua'raj néijmi'caa i maj a'yan een mati'ij a'íimaj.

¹⁹ Yamu já'muatyojtye' a'íimaj i maj jusi'rii i tyeýúuj tzajta' ti a'yan tyí'sejre' ti'ij na'aj a'yaa ti huataca'aj iye'ej Asia. A'ájna i Aquila ajta i Priscila, majta néijmi'i i maj jusi'rii jo'maj a'íimaj ja'chej, a'íi mu majta yajá'muatyojtye' nyúucaritze' i tavástará'.

²⁰ Néijmi'i i ta'ihuáamua' i maj yahuatyíj, a'íi mu majta yajá'muatyojtye'. Siata'aj huo'tatyójtýe'en tyámua' naa, xui'tyoopuí'tza'xi'in nyúucaritze' i tavástará'.

21 Nyáaj i nyaj Pablo pué'een, nyamuáca' nu jin tyajá'muayu'se'ej nyej nyij nyajta jamuaatatyójtje'en.

22 Tipua'aj a'tíj quee jaxie'va'aj i tavástara', che' puéjtzij jáaci'tyij. Nyajta nyáaj a'yaa nu tyá'huoo ti ya'uvé'nyej i tavástara'.

23 Che' i tavástara', a'íjna i Jesús tyámua' tyajamuatá'care'en.

24 Jéehua nu já'muaxie've' a'íjna jime' siaj siajta a'íjna jitze aj-tyáama'can i tavástara' Jesús.

I yu'xarij ti hua'puaj i ti jo'yú'xaca' a'íjna i San Pablo a'íjma jimi i maj Corinto já'ma'can

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj i nyaj Pablo pué'een, nyáaj nu síij a'íin pué'een i nyaj jahui're i Ciríistu', a'íjci jime' ti i Dios juxié'vi'ra' jime' a'yan tyinaatá', a'íjna jamuán i ta'ihuáara' i Timoteo, a'yaa tu já'muatyojtye' mu siaj jusi'rii i Dios jimi, mu siaj Corinto jo'cháatimee, tyajta néijmi'caa i maj Acaya jo'cháatimee.

² Che' i Dios i tyaj jajvástara', ajta a'íjna i tavástara' Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, miche' a'íin tyámua' tyajamuaatá'an, majta jamuaatyápuar'itye'en.

I Pablo ti jin tyé'tyojtzire'

³ Tyiche' tyámua' tya'tá'care'en i Dios ti ajta yo'puáara'an pué'een i tavástara' Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, a'íi pu a'íin pué'een i tyaj jajvástara' i ti tá'cu'vej, ajta a'íin pué'een i Dios i ti a'náj tina'aj tyámua' tyitacájee.

⁴ A'íi pu tyámua' tyitacájee néijmi'i jime' je'ej tyaj tya'ajpuéjtzij, tyata'aj tyij tyajta ityáj tyámua' tyihuo'tyéjeevej a'íjma i maj jajpuéjtzij, a'yájna ti'ij a'íin tyámua' tyitaatyéeeje ityájma.

⁵ Ji'nye a'yájna ti'ij i Ciríistu' tyaapuéjtzitariaca' tajíme', a'yaa tu'uj tátyana'aj ityáj tya'ajpuéjtzij, a'yaa pu cha'tána'aj ij Ciríistu' jimi tyajá'ma'can i tyaj jin huátatyamua've'en.

⁶ Tipua'aj ityáj tyajpuéjtzij, a'yaa pu tyí'huire' ti'ij Dios tyámua' tyajamuaatyéeevej, ajta ja'mua japua huatányuunyij, ajta tipua'aj Dios tyámua' tyitaatyéeevej, a'yaa pu ajta tyí'huire' ti'ij ajta a'íin tyámua' tyajamuaatyéeevej, ajta siaj sij tyo'táviicue' i siaj jin jajpuéjtzij tyati'ij ityáj tya'ajpuéjtzij.

⁷ A'yaa tu tyámua' naa tyi'ijchó've' ja'mua jimi, ji'nye a'yaa tu tyá'mua'reej tijin a'yájna siati'ij tya'ajpuéjtzij, a'yaa pu ajta tyajá'muaci'tyij siaj sij huatóotyamua've'en.

⁸ Nye'ihuáamua', a'yaa tu tyá'xie've' siaj jáamua'reej je'ej tyej tyaapuéjtzitariaca' tyati'ij a'áa jo'tyá'ca'aj a'ájna a Asia. Huápui'ij tu jajpuéjtzica'aj catu che' tyé'viicue'raca'aj, a'yaa pu tyitá'miteerastya'ca'aj cuxáa tyej quee che' tyo'táviicue'raj.

⁹ A'yaa pu ta'axcaa cuxáa tyacui'nyij. A'yaa pu'ij tyitaatyáhuui tyej tyij jáari'rej tyaj quee tajitzé tyí'ca'nyej, sulu tyej tyij a'íjna jitze arátaca'nyej i Dios ti hua' juuritye' i maj meríj huácuij.

¹⁰ Ajta i Dios pu ti'rájtoo ti'ij quee a'yan tyitáaci'tyij tyaj a'íj jin huá'cui'nyij ti huápui'ij je'ej pua'aj een. A'íj tu jitze tyí'ca'nyej ti a'íin ti'rátosij,

¹¹ Tipua'aj mua'aj siataatáhuire' a'yan setya'huooj tajíme'. Tipua'aj mue'tíj a'yan metyá'huoocaj tajíme', mue'tíj mu majta tyaatatyójtzi're'ej i Dios i ti a'íin tyámua' tyitatá'caa.

Ji'nye een jime' i Pablo quee aja'tanyéj a Corinto

12 Tyi'táj tu jin á'tatzaahuatye', ji'nye a'ájna i tyaj jin ma'umuámua're' a'yaa pu tyí'ta'ixaatye' tijin tyámua' tu tyi'tyítacha'ij tzáahuatyi'ra'aj jime' iyan cháanacaj japua, tyajta jéetze' tyámua' tyi'tyítacha'ij ja'mua jimi. Catu ityáj a'ájna jitze tyí'ta'itii je'ej maj i tyeítyee metyitoomuámua're', sulu a'áj tu jitze tyí'ca'nyej i ti jin i Dios tyámua' tyitatá'caa.

13 Ajta i tyaj tyajá'muayu'se'ej, a'íi pu'uj pué'een i siaj serij jaayí'tin siaj jo'jíjve'en, ajta i siaj yo'itéej xá'ra'nyij. A'yaa nu tyá'xie've' siaj néijmi'i tyámua' naa tyojo'itéej xá'ra'nyij,

14 a'yájna siati'ij serij je'cácaa tyí'mua'reej a'tyán tyaj pué'een, ajta ti'ij uvé'nyej i tavástara' mua'aj xu tajíme' ootzáahuatye'ej xá'ju'un, a'yájna tyati'ij tyajta ityáj tya'tatzáahuatye'ej tá'ju'un ja'mua jime'.

15 A'áj nu jitze tyi'ca'nyáaj, a'yan nyetyu'mua'aj nyaj anaquéej a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi, nyej nyij hua'puaj jamuáamuarej,

16 a'yaa nu tyí'mua'ajcaa nyaj jamuáamuarej nyati'ij a'áa jó'me'en a Macedonia, ajta nyati'ij a'áa pu ja'ajvetyij nyajtáhua'aj nu já'muamuaaren. A'yaa pu'ij tyí'rij siaj mua'aj naatáhuire'en nyej nyij nyooj huame'en a'ájna a Judea.

17 ¿Nyiquij nyequee tzáahuatyi'ra'aj jin a'yan tyu'muá'aj? ¿Nyij a'yan setyi'mua'tzej nyaj a'yan tya'tányarasij a'yan nyetyi'mua'astij nyaj a'yan rinyij, nyajta a'yan nyajta tyi'mua'astij nyej quee a'yan huárinij?

18 Dios pu a'yan tyá'mua'reej tyaj quee a'yan tyajá'mua'ixaatye' yee "jee" tyajta je'en a'yan yee "capu" a'aj cha'taj tyana'aj.

19 Ji'nye a'ájna i Ciríistu' ti yójra' pué'een i Dios, a'ájna i nyaj jaxaj ja'mua jimi nyaj jamuán a'ájna i Silvano, ajta i Timoteo, capu a'yan tyu'taxájtaca' yee "jee" ajta je'en a'yan yee "capu". Dios pu a'yan tyu'taxájtaca' i Ciríistu' jimi jusén jime' tijin "jee",

20 ji'nye a'áj pu jimi i néijmi'i a'yan atyojo're'nyinyii je'ej ti i Dios tyi'táj jin tya'tóoratziiri'. A'áj tu jin tyati'ijtá tyé'tyojtzi're'ej i Dios a'yaa tu tyí'xaj tijin: "Che' a'yan tyá'ra'nyij", a'ájna jitze ma'can i Ciríistu'.

21 Ajta i Dios pu a'íin pué'een i ti tyámua' tyitájcha'ij ityájma, ajta mua'ajmaj i Ciríistu' jimi.

22 A'íi pu ityájma huatyóa'rij ajta tajimí jaatyájtoo i ju júuricamej tyej tyij jáamua'reej ti a'íin tyámua' tyitaatyátoosij.

23 Ajta tyij nyequee xu a'áa ja'tanyéj a Corinto, a'yájna nyati'ij tyí'mua'ajcax, Dios pu jamua'reej nyej quee tyí'hue'ej, nyajta a'yan tyí'xaj tzáahuatyi'ra'aj jime', nyaj quee a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi nyej nyij quee jamuaatamuárie'riste'en.

24 Catu ityáj a'yan tyajá'mua'ijtye' siaj sij ca'nyérij jin tyá'antzaahuatye'en, sulu ja'mua jamuán tu tyí'muarie' siaj sij a'ájna jin huatóotyamua've'en, ji'nye mua'aj xu tyámua' een i siaj jitzán tyá'tzaahuatye'.

2

1 A'áj nu jin quee jamuáamuariaca' nyej nyij nyajtáhua'aj xaamuíjrira'aj jamuaata'an.

2 Ji'nye tipua'aj nyaja'muaxamuíjritya'aj, ¿a'tyanquij mana'aj a'íin pue'éenye'ej muá'ju'un i maj naatatyámua'viste'ej? Ji'nye mua'aj xu a'íin pué'een i nyaj jamuaatáxaamuíjrityej.

³ A'yaa nu een jime' tyajamuaatayú'sej, ji'nye canu a'yan tyá'xie've' siaj sij naatáxamuijritye', sulu siata'aj natatyámua'viste'en. A'yaa nu tyámua' tyá'tzaahuatya'ca'aj siaj néijmi'i mua'aj siajta a'ájna jin huatóotyamua've'sij i nyaj jin nyetyamua've',

⁴ ajta nyati'ij tyajamuaatayú'sej, jéehua pu je'ej pua'aj nya'axcaj, nyajta acanyeyi'nya'aj. Nyajta quee a'ájna jin tyajamuaatayú'sej nyej nyij jamuaatáxaamuijritye'en, sulu siaj sij jáamua'reej nyaj jéehua huápu'i'ij já'muaxie've'.

Pablo pu tyaatú'uunyi'ri' a'íjci i ti jimi ootyá'itzee

⁵ Típua'aj a'táj tyi'táj je'ej huá'uurej ti'ij sájj huatóoxaamuijritye'en, capu nyéetzij na'aj naatáxaamuijritye'sij, sulu mua'ajmaj pu ajta jamuaatáxaamuijritye'sij. A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nyej nyij quee jéehua jamuaatamuárie'riste'en.

⁶ A'íi pu'uj i siaj seríj mue'táj puéjtzij jaatá' a'íjci i a'táj.

⁷ Ajta ijjij a'yaa pu tyúuxie've' siaj tyaatú'uunyi' siajta jaatáhuüre'en, na'ríj quee a'íi pu mue'tiche'en a'íjci jime' ti jéehua juxaamuijritye'.

⁸ A'íj nu jin jéehua já'muahuavii siaj siajtáhua'aj a'yan tyaataséejratye'en siaj siooj jaxie've'.

⁹ A'yaa nu nyerij anaquéej tyajamuaatayú'sej, nyej nyij jamuatyéesej nyajta je'en jáamua'reej títua'aj néijmi'i setyá'astyaj i nyaj tyajá'mua'itíj.

¹⁰ A'yaa pu'ij a'ájna i siaj mua'aj tyaatú'uunyi'ri', nyáaj nu nyajta tyaatú'uunyi'raj. Títua'aj a'yan tyi'táj jin nyetyaatú'uunyi', a'yaa nu een jime' tyaatú'uunyi'raj nyej nyij ja'mua japua huatányuunij i Círíistu' jimi.

¹¹ Ti'ij quee i tyiyáaru' tyi'táj jin ta'antyimué'tin, ji'nye tyámua' tu naa tyá'mua'reej je'ej ti éenye'que' tyí'muarie'.

I ti jin je'ej pua'aj ja'axcaa a'íjci i Pablo ti'ij a'áa jo'tyávaaca'aj a Troas

¹² Nyati'ij a'áa ja'rá'aj a chájta' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijn Troas, nyej nyij a'áa huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Círíistu', nyavástara' pu a'yan tyinaatá' nyej nyij nyaxáhuaj tyihuó'ixaatye'en i tyeítyee.

¹³ Ajta jéehua nu tyí'mua'ajcaa a'íjci jime' nyej quee jáatyoj i nye'ihuáara' Tito. A'íj nu jin huo'tatyóotya'aj nyati'ij nyij a'áa jo'mej a Macedonia.

I tyaj jin tyaatatyójtzi're'en i Dios

¹⁴ Tyámua' tu tyaatatyójtzi'rej i Dios ti a'yan tyitatá'caa tyaj tyu'tyámue'tin jamuán i Círíistu', ajta ityájma jime' pu jaxajta i junyúucaa, a'ájna i ti néijmi'que' naa curiá'rie'.

¹⁵ Ji'nye ityáj tu a'yan een ti'ij i ti naa curiá'rie' i Círíistu' ti'ij i Dios jimi tyu'tátuüre'ej, a'yaa tu cha'taj tyana'aj een hua' jimi i Dios ti hui'rátosij, tyajta hua' jimi i maj jó'vesij.

¹⁶ A'íimaj jimi i maj jó'vesij, a'yaa pu huá'rie'catye' ti'ij tyi'táj ti huamuí', ajta a'íimaj jimi i Dios ti hui'rátosij, a'yaa pu huá'rie'catye' ti'ij tyi'táj ti júurij ti naa tyaarie'ej ti ajta huo'tá'sij mej mij júurij muá'ra'nyij. ¿A'tanyíj jaayí'tin ti'ij a'ájna jin tyu'tyáhuüre'en?

¹⁷ Catu ityáj jatyátoonyij i nyúucaria'ra' i Dios, mati'ij i séecan ricij, sulu tzaahuatyi'ra'aj tu jin tyí'xaj i Dios jimi, a'yaa tu i Dios jimi tyí'xaj ti'ij sájj ti Círíistu' jitze ma'can tyí'huüre'.

3

A'íjna i nyúucarij ti jájcuaj i ti jin i Dios tya'tóoratziiri'

¹ Tyati'ijta a'yan tyí'xajtaj, ¿nyiquij a'yan jamua'séjratye' tyej tyajtáhua'aj huatyátahuij tyej tyij tajímua'aj tyámua' tyi'huátaxaj? Na'riij, ¿nyiquij a'yan tyúuxie've' tyaj jo'tyeyú'xan tyej tyij jamuaataséjratye'en, nusu tyaj jamuaatáhuaviij siaj mua'aj jo'tyéeyu'xaj i siaj jitzán tyámua' tyí'taxaj ityájma, mati'ij i séecan ricij?

² Mua'aj xu a'ín pué'een i siaj a'yan tyí'huüre' ti'ij yu'xarij i tyaj jin huatátasejrataj, yu'xarij xu pué'een siaj á'yu'si'ij i taxiéjnyu'caa jitze i maj néijmi'i jamua'tyej majta jaayí'tin maj jo'jijve'en.

³ Tyámua' pu naa tyí'sejre' siaj mua'aj a'ín pué'een i yu'xarij ti Ciriistu' jimi jo've'mej ityáj tyej tyij yajavá'toj, ajta capu a'tíj na'aj jo'yú'xaca', sulu a'íj pu jin ooyú'si'huaca' i júuricama'ra' i Dios, ajta i yu'xarij capu tyetyéj jitze ooyú'si'huaca', sulu a'íj pu jaatyájtoo ja'mua xiéjnyu'caa tzajta'.

⁴ I Ciriistu' jitze ma'can tu Dios jitze tyi'ca'nyej, a'yaa tutyij tyámua' tyá'tzaahuatye'.

⁵ Capu a'yan tye'tyévijtye' tyaj tajímua'aj tyu'taxáj yee tajimí pu ma'can, sulu a'íjna i tyaj jitzán arátaca'nyej, Dios pu jimi jo've'mej,

⁶ Ji'nye a'íj pu ta'antyíhuo tyej tyij a'íjna jimi tyu'tyáhuüre'en i nyúucarij ti jájcuaj ti Dios ajta jin tya'tóoratziiri', i tiqee a'íjna jitze aróoca'nyej i yu'xarij i maj jin tyí'ijta, sulu a'íjna jitze i júuricama'ra' i Dios. A'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta tyi'tá'caa maj a'tíj ooxíjtye'en majta je'en jaajé'caj, ajta i júuricama'ra' i Dios júuricamej pu tyu'tá'caa.

⁷ Ajta i nyúucarij i maj jin a'tíj ooxíjtye'en ti'ij a'ín huámui'nyij, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj i tyetyéj jitze, huápu'i'ij pu naa huasé'rihua'aj ti'ij i Dios jaatyájtoo a'íjci jimi i Moisés, majta a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu huái'riitya'ca'aj maj ja'ráasej i Moisés, ji'nye huápu'i'ij pu tyátatzarisima'aj i nyéerima'ra', ajta a'yan tyu'tyátuihuaca' ti'ij oopua'rej,

⁸ ajta i ti jin tyí'huüre' i júuricama'ra' i Dios, jéetze' pu huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj ja'mej.

⁹ A'yaa pu'ij, tipua'aj jéehua huápu'i'ij naa huataséjre ti'ij i Dios jaatyájtoo i nyúucarij i maj jin a'tíj ooxíjtye'en, jéetze' pu huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj ja'mej a'íjna i nyúucarij ti tyi'tá'caa ti a'tíj ji'rénnya'aj huatyá'itzeere'en i Dios jimi.

¹⁰ Ji'nye a'íjna i ti anaquéej huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj, capu che' naa huasé'rin a'íjna jime' ti arí síij huataséjre ti jéetze' huápu'i'ij naa huasé'rin.

¹¹ Ajta tipua'aj naa éenye'ej huataséjre a'íjna i ti á'pua'ren, jéetze' pu huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj ja'mej a'íjna i ti jusén jime' séeria'aj ja'mej.

¹² Ji'nye tu'ríj jacho've' i Dios jimi ti a'yan atyojo're'nyej, a'íj tu jin quee tyí'tziinye'ej tyetyihuá'ixaatye'.

¹³ Catu a'yan ricij ti'ij i Moisés ti i cáixurij jin arónaj i junyéerimij jitze mej mij quee ja'ráasej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íjna i ti tyápua'risime'ej.

14 Majta a'íimaj camu jaataxié'vej maj yo'itéej muá'ra'nyij, majta móoche' a'yan ricij, mati'ij jo'jívvej a'íjna i nyúucarij ti mí'ma'can, óoche' pu a'yan huasé'rin cuxáa mua'ranámi'huajmee, ajta tiquee eexúj a'tíj huo'táxiixi, ji'nye a'íj pu jitze ma'can i Ciriístu' je'ej tyí'rij.

15 A'yaa pu'uj na'aj tyí'een ijíj, mati'ijta jo'jívvej'en a'íjci i Moisés ti jo'yú'xaca', móoche' mu aranámi'huajmee mej mij quee yo'itéej muá'ra'nyij.

16 Ajta tipua'aj a'tíj tyá'antzaahuatye'en i tavástara' jimi, Dios pu jo'táxistaj i ti jin aránami'.

17 Ji'nye i tavástara' pu a'íin pué'een i júuricama'ra' i Dios, ajta jo'tíj já'sejre' i júuricama'ra' i tavástara', a'áa pu jáai'rij ti a'tíj juxáahuaj jo'cha'canye'en.

18 A'íj pu jin, néijmi'i ityáj catu che' aranámi'huajmee, a'yaa tutyij tyí'tasejrataj ti'ij i tavástara' tyámua' naa tyúusejrataj, ityáj tu seequéj huatyáta'uuresij tyej tyij a'yan huasé'rihua'aj tá'ra'nyij ti'ij tyévira' i tavástara', ji'nye jéetze' tu naa huasé'rihua'aj tá'ju'un ti'ij na'aj yutij jo'que'tíj ja'mej, a'yaa pu tyí'muarie' i tavástara', a'íjna jime' i ju júuricamej.

4

1 A'íj tu jin quee tyátaxa'huataj, ji'nye i Dios, a'íjna jime' i ti jin tá'ancu'vaxi', a'íi pu taa'íjcaj a'íjci i muárie'rij.

2 Tu'rij ityáj jaatáxaahuataca' i tyaj aviítzij jin je'ej pua'aj rijcaj, a'íjna jime' i ti tyú'tyevi'raste', catu á'taca'nyej tyej tyi'tíj jin tyu'hué'taj, catu tyajta á'taca'nyej tyaj seequéj tyaataxáj a'íjci i nyúucaria'ra' i Dios. Sulu a'yaa tu jé'yacan jin tyí'xaj tzáahuatyi'ra'aj jime', a'yaa tu a'íjna jin tyí'tasejrataj hua' jimi i tyeítyee ti a'yan tyí'ja'yájna i Dios jimi.

3 Ajta tipua'aj i nyúucarij i tyaj huá'ixaatye' a'yan eenye' ti'ij i ti aránami', a'yaa pu'uj een a'íjma jimi i maj á'pua'ren.

4 Majta a'íimaj camu tyá'tzaahuatye', ji'nye a'íjna i dios ti a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'íi pu huo'tánamuaj mej mij quee tyo'j'iteej, ajta mej mij quee jaaséj i tatzárij ti huá'tatzavi'tye' ti a'íin pué'een i nyúucaria'ra' i Ciriístu', a'íi pu ajta a'íin pué'een i ti a'yan een ti'ij i Dios.

5 Catu tajitzé ma'can tyihuá'ixaatye', sulu a'íj tu jitze ma'can tyihuá'ixaatye' i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, tyajta ityáj a'yaa tu tyí'taxaj tyaj a'íin pué'een i tyaj jahuiire' i Jesús a'íjna jime' i tyaj ja'mua xie've'.

6 Ji'nye a'íjna i Dios i ti a'yan tyu'ta'íjtaca' ti huányeeri'cij jo'tíj jo'tíca'ca'aj, a'íi pu a'íin pué'een i ti huataséjre yutatzájta', tyej tyij séecan huatyátatzavi'tye'en, tyajta huo'tá'an maj jáamua'tyij a'íjna i ti jin i Dios huápu'i'ij naa huasé'rin a'íjna jimi i Ciriístu'.

A'íj tu jitze tyí'ca'nyej i tyaj jin tyá'tzaahuatye'

7 Ajta a'íjna i ti jin i Dios tyámua' tyitaatá' i ti ajta huápu'i'ij tyá'najchij, tatzájta' pu séejre' i tatyévi'ij jitze ti a'yan huasé'rin ti'ij xá'rij xarij ti jin taavijhua, ta'aj ij huataséjre'en tiquee ityájma jimi séejre' a'íjna i ti néijmi'i putyí'uurej, sulu ti i Dios jimi já'ma'can.

8 A'yaa pu'ij, tyij tyajta jéehua á'viicue're', catu mue'tiche'en, je'ej tu tyá'tamuajtyej a'íjci jime' je'ej ti tye'mej, ajta catu a'íj jin tátacua'nyii.

9 Je'ej mu pua'aj ta'uurej, ajta i Dios capu matúuhua'naj, metyita'antyiú'nyi'raj, ajta camu ta'antypuá'ritye'sij.

10 Jo'tij na'aj tyaj já'ciñyej, a'yaa tu cha'taj tyana'aj tyaa'á'sij je'ej ti éenye'que' huamu' i Jesús, ti'ij ajta tajimí huataséjre'en je'ej ti a'ñin tyi'tyúucha'ij.

11 Ji'nye ityáj, tyati'ij tyooj júurij, a'náj tina'aj tu a'yan tya'ajxié'vi'ra' tyaj huá'cui'nyij a'ijci jitze ma'can i Jesús, ti'ij ajta tajimí huataséjre'en i júuricama'ra', a'ijna jitze i tyaj jatyáhue'ra' ti ajta á'puaapua'rej.

12 A'ij pu jin, ityáj tu a'yan tya'ajxié'vi'ra' tyaj huá'cui'nyij, siajta mua'aj juxáahuaj xu huacháatimee.

13 A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Nyáaj nu tyá'antzaahuaj, a'ij nu nyij jin tyu'taxájtaca'." A'yaa pu cha'taj na'aj een ityájma jimi, ityáj tu tyajta tyá'tzaahuatyé', tyajta a'ijna jin tyí'xaj.

14 Ji'nye a'yaa tu tyá'mua'reej ti a'ijna i Dios, i ti jaatájuurityej a'ijci i tavástara' Jesús, a'ñi pu ajta taatájuuritye'sij ityájma a'ijci jamuán i Jesús, ajta taataséjrataj ja'mua jamuán tyej tyij néijmi'i jimi huatyá'itzeere'en.

15 Néijmi'i pu a'yan tyu'ríj ti'ij mua'ajmaj jamuaatyáhuire'en, mej mij mue'tíj ja'ancuriá'an a'ijna i ti jin Dios tyámua' tyajamuatá'caa, majta je'en mue'tíj tyaatatyójtzi're'en, a'ijna jime' ti huápu'i'ij naa huasé'rin i Dios.

16 A'ij tu jin quee tyátaxa'huataj. Tyij ajta i tyaj jatyáhue'ra' ti jéjre'citze' séejre' á'puaapua'rej, i ti yutatzájta' séejre' pu jujajcuare' a'náj tina'aj.

17 A'ijna i tyaj jin jajpuéjtzij capu tyi'tíj je'ej, jiye'tzín pu mu jó'yi'ij, ajta a'yaa pu tyámua' ta'uurej tyej tyij ja'ancuriá'an a'ijci i ti huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj ja'mej jusén jime'.

18 Ji'nye catu a'ij tyí'sej i ti tyi'taavijhua, sulu a'ij tu tyí'sej i tiquee tyi'taavijhua, ji'nye a'ijna i ti taavijhua, capu á'tyeeren, ajta a'ijna i ti quee taavijhua, a'ñi pu jusén jime' séeria'aj ja'mej.

5

1 A'yaa tu ityáj een ti'ij i chi'ij cháanacaj japua ti tyu'uj, ti'ij i ináamuaj tiquee jusén jime' séejre', tyajta a'yan tyá'mua'reej tipua'aj huatyá'uunyej a'ijna i ináamuaj, Dios pu arí taatyéechi'tyej u tajapua' ti jusén jin séejre', ti ajta quee muáca'aj jin taavijhua.

2 A'ij tu jin jéehua tyi'mua'tzej a'ijna jime' tyaj tyooj íiyan séejre' i cháanacaj japua, ji'nye a'yaa tu tyá'xie've' tyaj ujo'tyájrutyey u chi'táj ti jútye' já'sejre' i ti ajta Dios jin tie'cánasij,

3 a'yaa pu'ij, tyij tyajta quee tyí'ijcaana, catu muámua'vi'ij tá'ju'un.

4 Meentyij tyooj jityán huacháatimee i ináamuaj, tyátayiin yutatzájta', ji'nye catu jaxie've' ti i Dios tu'huáa'ri' a'ijna i ti jin tie'cánasij, sulu ti a'ñin jéetze' tie'cáana i júuricamej jime' ti jajcuaj tiquee a'náj á'pua'ren.

5 Ajta i Dios pu a'ñin pué'een i ti tyámua' ta'uurej tyej tyij a'ijna ancuriáan i júuricamej, ji'nye a'ñi pu tajimí jaatyájtoo i ju júuricamej, tyej tyij a'ij jin jáamuareej je'ej tyaj tyi'tíj tya'ancuriáa'sij i Dios jimi.

6 A'ij tu jin a'náj tina'aj jitzán tyí'ca'nyej. A'yaa tu tyá'mua'reej tijin tyati'ij tyooj júurij séjre'ej a'ijci jitze i tyaj jatyáhue'ra', a'yaa tu a'imuáj tyityejé'sejre' i tavástara' jimi.

7 Catu pújoorej tyaj jaaséj, sulu a'íj tu jitze tyí'ca'nyej i tyaj ja'tzaahuatye',

8 jitzán tu jéehua tyí'ca'nyej, ajta ta'ráanajchi tyaj iitáciinyej a'íjci jitze i tyaj jatyáhue'ra' tyej tyij tavástara' jimi ja'séeria'aj tá'ra'nyij.

9 A'íj tu jin a'náj tina'aj a'yan tyá'huoo tyej tyij tyaatatyójtzi're'en i tavástara', tìpua'aj tyooj a'yan séjre'ej nusu tyequée.

10 Ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' tyaj néijmi'i huatátasejrataj jo'tíj já'sejre' i Ciriístu' tí'ij a'íin néijmi'caa to'xíjtye'en, aj pu'ij síj ajta síj ja'ancuriáa'sij je'ej tí tyá'ci'puaj, je'ej tí tyi'tíj tyu'muáriej tí'ij ooj júuricaj, tìpua'aj xá'puí' huaríj nusu je'ej pua'aj huaríj.

I nyúucarij tí tyámua' ta'uurej i Dios jimi

11 A'íj tu jin, a'yaa tu tyá'mua'reej tí a'yan tyúuxie've' tyaj jéehua já'tyasa'aj i tavástara', a'yaa tutyij tyí'tyese' tyaj hua'antymue'tin i tyétyacaa. Dios pu tyámua' naa tyí'tamuajtyej, a'yaa nu nyij nyajta tyá'xie've' siaj a'yan cha'taj siana'aj mua'aj tyí'tamuajtyej.

12 Catu tyajta tajímua'aj tyámua' tyí'taxaj, sulu ityáj tu jamuatá'caa siaj síj tajíme' ahuóotzaahuatye'en, siata'aj síj jaayí'tíhua'an siaj huatányuunyij a'íjma jimi i maj óotzaahuatye' a'íjci jime' je'ej maj tyúusejrataj majta quee a'íjci jime' je'ej maj tyí'mua'tzej i juxiéjnyu'caa tzajta'.

13 Tìpua'aj tyátatimue'raj, a'íj pu jime' tyaj jahuüire' i Dios, na'ríj quee a'yan tyi'ja'yájna, a'yaa tu ricíj tyej tyij mua'ajmaj jamuaatyáhuüire'en.

14 A'íjna i tí Ciriístu' jin taaxié'vej a'íi pu tajitzé rá'aj, a'íj tu tyij jin a'yan tyá'mua'reej tí síj huamuí' hua' jitze ma'can néijmi'caa i tyétyee, majta je'en néijmi'í jamuán huácuij.

15 Ajta i Ciriístu' pu huamuí' néijmi'caa jitze ma'can, mej mij a'íimaj i maj móoj júurij quee che' jujímua'aj mana'aj je'ej tyé'ejtyoovej je'ej maj ye'ej tyityetyúucha'íi, sulu mej mij tyámua' tyityetyúucha'íj a'íjci jimi i tí hua' jitze ma'can huamuí', ajta je'en hua' jitze ma'can huatájjuuriaca'.

16 A'íj pu jin, catu che' a'tíj je'ej pua'aj tyí'mua'tziire', tyij tyajta tyooj jájcuaj a'yan tyí'mua'ajcaa i Ciriístu' jimi tí tyévij na'aj pué'eenye'ej, ajta ijíj catu che' a'yan tyí'mua'tzej.

17 A'yaa pu'ij, a'íjna i a'tíj tí Ciriístu' jitze ajtyáma'can a'íi pu síj pué'een i tyévij tí Dios arí jaajájcuarej. Pu'ríj metyaja'ajhua'xíj je'ej tí tyi'tyúucha'íica'aj tí mí'ma'can jime', jí'nye pu'ríj néijmi'í jin huóojajcuarej.

18 Néijmi'í pu a'íjna a'íin pué'een i tí Dios jin tyí'muarie', a'íjna tí jitze ma'can i Ciriístu' tajapuá huatanyúj, ajta je'en taata'íj tyej tyij huo'ré'ixaatye'en i nyúucaria'ra' tí'ij huó'huüire'en.

19 A'yaa pu'ij huatóomua'aj tí i Dios tyámua' huó'ruuj a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, ajta quee huo'xíjtyej a'íjna jime' i maj jimi ootyá'itzee, sulu a'íi pu taata'íj tyej tyij huo'ré'ixaatye'en i nyúucaria'ra'.

20 A'íj tu jin ityáj a'íin pué'een i Dios tí huo'ta'ityaca' tyej tyij tyihuó'ixaatye'en i Ciriístu' jitze ma'can, i tí a'yan séejre' tí'ij i Dios tí já'muajee a'íjci jime' i nyúucarij i tyaj huá'ixaatye'. A'íj tu jin a'yan

tyaja'muajee jitzán ma'can i Ciríistu' siaj tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi.

²¹ Ajta i Ciríistu' capu tyi'táj jin ootyá'itzee, tajitzé ma'can pu i Dios a'yan jáaruuj tyej tyij jamuán i Ciríistu' ji'réenye'que' huatya'itzeere'en.

6

¹ Ajta ijíj, ityáj tu jamuán tyí'muarie' i Dios, a'yaa tutyij tyajta jéehua tyaja'muahuaviij siaj ja'ancuriá'an i ti jin Dios tyámua' tyajamuaatá'sij.

² Ji'nye a'yaa pu a'ín tyí'xaj i yu'xarij jitze tjin:

A'áa nu muáanamujri' ti'ij ajitze juxié'va'ca'aj,

nyajta a'ájna xicáara' jitze muaatáhuü nyajta mui'rájtoo.

Ajta ijíj pu a'áan putyajá'ricij siaj ja'ancuriá'an. Ijij pu a'ájna putyí'ricij i xicáara' ti jitzán Dios jamui'rátóonyij.

³ Tyajta ityáj catu a'táj je'ej pua'aj tyí'itíj, na'riij quee capu tyi'táj je'ej tyu'tyáhuire'sij i tyaj jin tyí'muarie'.

⁴ Tyajta ityáj, a'yaa tu ja'mua jimi tasejrataj mati'ij a'ímaj i maj tyí'huire' i Dios jimi, a'yaa tu jéehua tyé'viicue're' a'ájna jime' i tyaj jajpuéjtzij, tyajta quee tyi'táj tyí'cha'ij, ajta tyí'tamuarie'riste',

⁵ majta taatyáavaxij, tyajta huanámi'huaca', mátanyo'si'tye'ej, tyajta tyési'huacan jin tyí'muarie', tyatáxa'i'rii tyaj atanyéjnye', na'riij tyaj huatatájcun.

⁶ Tyajta a'yan tyí'tyesejre' tyej tyámua' naa tyi'tyítacha'ij, a'íjci jime' tyaj jamua'tyej i ti ji'ré'can jime', tyajta tyé'viicue' hua' jimi i séecan, tyajta tyámua' huojo'mua'raj i taxa'aj tyeítjee, ji'nye a'í pu tatzájta' séejre' i júuricama'ra' i Dios, tyajta tzáahuatyi'ra'aj jin hua'xie've'.

⁷ A'yaa tu tyajta tyihua'ixaatye' i nyúucarij ti ji'ré'can jime', tajitzé pu séejre' a'ájna i ti jin i Dios néijmi'i putyí'uurej. Tyámua' tu naa tyí'muarie', tyej tyij huatyényo'se'en ajta tyej tyij huatyátanaj.

⁸ A'náj taca'aj mu taatyátzaahuatye'sij, majta a'náj taca'aj je'ej pua'aj tyitaatájeevij, a'náj taca'aj mu tyámua' tyitaataxájta, majta a'náj taca'aj je'ej pua'aj tyi'taxáataj muá'ju'un. A'yaa mu tojo'mua'raj ti'ij i mej tyí'hue'tacaa, tyajta ityáj tzáahuatyi'ra'aj tu jin tyí'xaj.

⁹ A'yaa mu tojo'mua'raj cuxáa mequee tamujtyej, majta tyámua' naa tyí'tamujtyej. A'yaa tu huasé'rin cuxáa tyaj já'cui'ihuaj, tyajta tyóoche' tu júurij, puéjtzij mu tatá'caa, majta quee a'í jin tacui'nyij.

¹⁰ A'yaa tu huasé'rin cuxáa tyátaxaamuijrite', matyajta a'náj tina'aj tatyamua've', a'yaa tu huasé'rin cuxáa tyequée je'ej tyéejviicue', matyajta mui'caa chíjtyaanyi'taj, tyajta a'yan cuxáa tyequée tyi'táj tyí'cha'íj, metyajta néijmi'i tyí'ijcha'ij.

¹¹ Ta'ihuáamua' Corinto siaj jo'cháatimee, tu'ríj tyajamuáa'ixaa ja'huo'itéericán jime', tyámua' tu tyerij tyajamuaataséjra a'tyán tyaj pué'een.

¹² Catu ityáj tyi'táj ja'mua'aviitze', mua'aj xu a'ín pué'een i siaj tyi'táj avaaj i jutzájta'.

¹³ A'íj nu jin a'yan tyaja'muahuaviij, a'yájna ti'ij a'táj ti jéehua hua'xie've' i juyójmua', siaj nyejitzé tyú'ca'nyej, a'yájna nyati'ij nyáaj ja'mua jitze tyí'ca'nyej.

Ityáj tu a'ín pué'een i tyejúuj Dios ti tzajta' iirájcaj

14 Caxu a'yan rijcaj mati'ij a'íjma i maj quee tyá'tzaahuatye'. Xu'huóomua'tzij a'íjna jime', ¿ji'nye tyí'rij ti síj na'aj pue'eenye' a'íjna i ti naa een ajta a'íjna ti je'ej pua'aj een? ¿Ca' ji'nye tyí'rij maj antyóonaxcaj i tatzárij ajta i tíca'rij?

15 Capu je'ej tyí'rij maj huóojaahuatye'en i Círístu' ajta i tyiyáaru', capu ajta je'ej tyí'rij maj huóojaahuatye'en a'íjna i ti tyá'tzaahuatye' a'íjna jamuán i tiquee tyá'tzaahuatye'.

16 ¿Tyi'tanyí je'ej metyí'xa'pui'intare' a'ímmaj i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta' Dios ti ja'a'rij a'íjma jamuán i sánturij? Ji'nye ityáj tu a'ínn pue'een i tyeyúujra' i Dios ti júurij, a'yájna tí'ij a'ínn tyu'taxájtaca' tíjin:

Nyáaj nu hua' tzajta' u'séeria'aj na'mej,
nyáaj nu hua' Dios pue'éenye'ej na'mej,
majta a'ímmaj nyetye'ítyeristyamua' mu pue'éenye'ej muá'ju'un.

17 A'íj pu jin ajta a'yan tyí'xaj i tavástara' tíjin:

Xa'vá'cáinyij hua' tzajta',
caxu che' a'yan rijcaj mati'ij a'ímmaj.
Aj nu nyij nyáaj jamuaataxié've'ej,

18 nyáaj nu ja'muavástara' pue'éenye'ej na'mej,
siajta mua'aj nyiyóojmua' xu pue'éenye'ej xá'ju'un,
a'yaa pu tyí'xaj i tavástara' i ti néijmi'i jin tye'entyúumua'ree.

7

1 A'yaa pu'ij, ta'ihuáamua' mu tyaj já'muaxie've', a'íi pu a'ínn pue'een i Dios ti jin tya'tóoratziiri'. A'íj pu jin tyiche' tyámua' eenye' i tatyéviij jitze tyajta i tajúuricamej jitze, a'yaa tu tzáahuatyi'ra'aj tyi'ijcha'íj i Dios jimi tyetyí'tyese' tyej tyij ji'ré'nye'ej huatyá'itzeere'en.

Pablo pu huatóotyamua'vej a'íjci jime' maj tyá'antzaahuaj i Corinto maj ja'chej

2 Siataataxié've' mu juxiéjnyu'caa tzajta'. Catu a'tíj je'ej pua'aj jó'mua'rajca'aj, catu tyajta a'tíj je'ej pua'aj huáruuj, catu a'náj a'tíj tyu'xívi'ri'.

3 Canu a'yan tyajá'mua'ixaatye' nyej nyij je'ej pua'aj tyajamuaaxáj, ji'nye nu'rij a'yan tyajamuáa'ixaa, mua'aj xu ú'sejre' yunyatzájta', tyata'aj tyij néijmi'i júurij huatyá'itzeere'en nusu tyaj néijmi'i huácu'nyij.

4 Canu tyi'tíj aváataj nyetyajá'mua'ixaatye', jéehua nu nyij á'nyatzaahuatye' ja'mua jime'. Tyij nyajta jajpuéjtzij, jéehua pu nú'ca'nyisti' nyajta nu nyetyamua've'.

5 Tyati'ij a'áa ja'rá'aj a Macedonia, catu ma' já'taso'pe', sulu jo'tíj na'aj tu jajpuéjtzica'aj, jéehua tu á'viicue'ria'ca'aj hua' jimi i tye'ítyee, tyajta tyí'tziinya'ca'aj.

6 Ajta i Dios, i ti ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i maj je'ej tyityóomuajtjej, tyámua' pu táaruuj tí'ij a'ínn uvé'nye' i Tito,

7 ajta capu a'íi na'aj i ti a'ínn yará'aj, sulu ti a'ínn ajta jutyamua'va'ca'aj ja'mua jime'. A'íi pu taaté'exaa siaj mua'aj jéehua huápu'íj tasejracu'j, ajta i siaj juxaamu'ijritye' a'íjna jime' siaj jamua'reericuj je'ej ti tyí'nyahui're', a'íj nu jin jéetze' huatányetyamua'vej.

8 Tyij ajta jamuaatáxaamuijritej i yu'xarij nyaj jamuaata'ityi'ri', capu ijíij je'ej pua'aj nya'asej. Ajta anaquéj pu je'ej pua'aj nya'axcaj, nyati'ij jaaséj i ti cí tyajamuaatáxaamuijritej,

9 ijíij nu nyetyamua've', canu a'íjna jime' i siaj huatóoxaamujri, sulu a'íj nu jin i siaj huatóoxaamujri siaj sij siajtáhua'aj ja'antzaahuatye'en i Dios. A'yaa xu tyityaatóoxaamuijritej je'ej ti i Dios tya'ajxié'vi'raca'aj, a'íj tu jin quee ityáj je'ej pua'aj jamuáaruuj,

10 ji'nye a'íjna i siaj jin huatóoxaamujritej Dios pu jimi jo've'mej siaj sij tyu'túu'uunyi' ajta ti'ij jamuáahuiire'en, a'íj pu jin quee je'ej meteyejé'tyi'tij siaj sij juxaamuijritya'aj. Ajta a'íi pu tyu'jé'caj i xaamuíjrira'aj íyan ti ma'can i cháanacaj japua.

11 I siaj jin huatóoxaamujritey'en, Dios jimi pu jo've'mej, xaaséj je'ej ti atyojo're'nyej. Jéehua xu jaatyátzaahuatyej siajta nyaj japua huatanyúj, siajta huatanyínyu'cacuca', siajta tyu'tátziin. Siajta je'en jéehua jaataxié'vej siaj naaséj, a'íj xu jin puéjtzij jaatá' a'íjci i ti je'ej pua'aj rijcaa. A'íj pu'ij jin néijmi'i a'yan tyu'taséjre siaj mua'aj quee tyi'táj jin ootyá'itzee.

12 A'yaa pu'ij, nyati'ij tyajamuaata'ityi'ri', canu a'yan huaríj a'íjna nyamua'tzaj i a'táj ti ootyá'itzee, nusu i ti séej jimi ootyá'itzee, sulu ta'aj ij huataséjre'en i Dios jimi a'chu siaj tajimí tyí'ca'nyej.

13 A'íi pu a'íin pué'een i ti jéehua naa taatá'aj.

Ajta capu a'íi na'aj i ti naa taatá'aj, sulu tyajta tu huátatyamua'vej a'íjna jime' ti i Tito yará'aj jutyamua've'ej, ji'nye néijmi'i xu mua'aj ca'nyíjra'aj jaatá'.

14 Nu'ríj nyáaj a'yan tyaaté'xaatya'ca'aj i Tito nyaj jéehua á'nyatzaahuatye' ja'mua jime', siajta mua'aj caxu naatatyévi'rastej. Ji'nye néijmi'i i tyaj tyeríj jamuáa'ixaa, a'yaa pu tyi'ja'yájna, a'yaa pu cha'taj na'aj tyi'jí're'can jime' je'ej tyaj tyaaté'exaa i Tito, tyaj jéehua á'tatzaahuatye' ja'mua jime'.

15 A'íjna i Tito jéetze' pu já'muaxie've' ti'ijta jo'támua'reej je'ej siaj néijmi'i jéehua huápu'íj tyeetyátzaahuatyej.

16 Jéehua nu nyetyamua've', a'íjna jime' i ti i'ríj nyej nyaxáahuaj ja'mua jitze tyú'ca'nyej.

8

I maj juxié'vi'ra' jin tyi'tá'caa i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta'

1 Ajta ijíij ta'ihuáamua', a'yaa tu yá'xie've' tyaj jamuaaté'exaatye'en je'ej ti Dios tyámua' tyihuo'tá' a'íjma i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta' a'áa ti huataca'aj a Macedonia.

2 Tyij majta jéehua jajpuéjtzij mu'ríj néijmi'i jin tyo'táviicue'ri', jéehua mu mij jutyamua've', capu je'ej tyij majta quee je'ej tyéejviicue', i maj tyu'tá' juxié'vi'ra' jime' jéehua pu tyu'tyáhuíi cuxáa chíjtyaanyi'ij maj pué'eenye'.

3 Nyáaj nu jamua'reej maj tyu'tapuéjve a'chu maj caa putya'uurejve'ej, majta juxié'vi'ra' jin jéetze' a'yan huaríj. A'íimaj mu jujíimua'aj huatyóohuij

4 maj taatáhuaviiri' tyaj huo'tá'an maj huo'tyáhuíire'en a'íjma i maj i Dios jitze ajtyáma'can.

5 Majta a'íimaj camu a'yan mana'aj tyu'tapuéjve je'ej tyaj tye'ejchó'va'ca'aj, ji'nye anaqueéj mu i tavástara' jimi huatóotoj, majta je'en ityájma jimi, a'yájna tí'ij i Dios tya'ajxié'vi'ra'.

6 A'íj tu jin jéehua jahuaviij a'íjci i Tito ti a'íin jaariá'siire'en ja'mua jimi i siaj juxié'vi'ra' jin tyu'tá', a'íjna i ti arí anaqueéj huatyóochej ja'mua tzajta'.

7 Ji'nye mua'aj jéetze' xu tyí'mue'tij, a'íjna jime' i siaj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi, ajta ja'mua'í'rii'tye' siaj huo'té'exaatye'en i nyúucarij, siajta tyámua' tyá'mua'reej je'ej ti ajóo'en i Dios jimi, siajta juxié'vi'ra' jin taataxié'vej i siaj ityájma jimi jaarí'rej, a'yaa pu cha'tána'aj siaj sij tyu'tyámue'tin a'íjna jime' i siaj séecan huatyáhuire'en.

8 Canu ney nej nyij a'yan tyaja'mua'íitya'aj nyaja'mua'ixaatye', sulu a'íj nu siaj sij jáamua'reej je'ej maj majta séecan tya'ajxié'vi'ra', mej mij mua'ajmaj jamuaataséjratye'en maj ji'r'é'can jime' já'muaxie've'.

9 Ji'nye xu'rjij mua'aj jamua'reej ti i tavástara' Jesús, i ti ajta Ciriístu' pué'een, a'í pu néijmi'i tyí'ijcha'ij a'yan tyu'tóosejrataca' tí'ij síj tiquee je'ej tyéejviicue', tí'ij ja'mua japua huatányuunyij, siaj sij mua'aj a'íjna jin a'íin pue'éenye'ej xá'ra'nyij i maj tya'ancuriáa'sij i Ciriístu' jimi.

10 A'yaa nu nyáaj tyajá'mua'ixaatye' je'ej ney nyáaj tyí'mua'tzej a'íjna jime' i siaj huo'tyáhuire'en. Tí'ij na'aj ju'sij, caxu a'íj siana'aj jin huatyóohuij siaj huo'tyáhuire'en i séecan, sulu a'yaa xu siajta huaríj xuutyámua've'ej.

11 Ajta ijíj, je'ej siaj caa putya'uurejve, siata'aj ja'antyíci'tyij i siaj ju'huatyáhuuij, a'yan naa setyuutyámua've'ej siati'ij jájcuaj imuáj tyu'huatyáhuuij siaj a'yan huárinyij.

12 Ji'nye típua'aj a'tíj ji'r'é'can jime' a'yan tyá'xie've'ej ti tyi'tíj tyu'tá'an, Dios pu ja'ancuriáa'sij a'chu ti caa tyi'tíj tyu'tá'sij. Capu i Dios tyu'huaviiij tyi'tíj tiquee síj tyícha'ij.

13 Capu ajta a'yan tyi'tyéevijtij ti a'íjna jime' siaj séecan huatyáhuuij mua'ajmaj tyi'tíj jamuá'itziitye'ej, sulu siaj sij juxa'aj siana'aj eenye'.

14 Ajta ijíj mua'aj xu tyí'ijcha'ij i séecan ti tyá'itziitye', ajta ma-jca'huáye, a'í mu mijta jamuaatáhuire'sij a'íjna jime' i ti mua'ajmaj tyajamua'itziitya'aj ja'mej.

15 A'yájna tí'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze a'yan tijin: "Capu tyi'tíj avá'itzeerej a'íjci jimi i ti jéehua jáasi, capu ajta tyi'tíj jo'tyá'itziityej a'íjci i ti cí na'aj tyáasi."

Pablo pu i Tito huata'ityaca' a Corinto

16 Tyámua' nu tyé'tyojtzire' i Dios ti ca'nyíjra'aj jaatá' a'íjci i Tito siaj sij a'yan cha'taj siana'aj jitzán tyuuxié've'ej siati'ij ney jimi.

17 A'í pu ja'ancuriáa' i nyaj tyee'íjcaj, siajta mua'aj xu jéehua jitzán juxie've', a'yaa pu'ij ijíj tya'ajxié'vi'ra' ti a'áa jó'me'en ja'mua jimi.

18 Jamuán i Tito, séej nu huata'ityaca' i ta'ihuáara' tí'ij ajta jamuán ujó'me'en. A'íjna i ta'ihuáara', néijmi'que' mu tyámua' naa yó'sej a'íjci jime' ti a'íin tyámua' naa tyí'muarie' i nyúucaria'ra' jime' i Dios.

19 Ajta, a'íimaj i maj jusi'rii i Dios jimi, a'í mu ja'antýihuoj tí'ij tajamuán jo'cha'canye'en ajta tyu'tyáhuire'en a'íjna jime' i tyaj tyí'muarie', i tyaj jin tyámua' tyeetyátoonyij i tavástara', ajta tyej tyij jamuaataséjratye'en i tyaj jéehua já'muahuiiria'cuaj.

20 A'yaa tu tyá'huoo tí'ij quee a'táj je'ej pua'aj tyí'taxajtaj a'ájna jime' tyaj jéehua jáasiire'en i siaj mua'aj tyi'tá'caa.

21 Tyajta tu jahuoo tyej tyij a'náj tina'aj xá'pui' rijcaj je'ej tí tyi'tyéevijtij, catu a'áj tyana'aj jimi i tavástara', sulu tyajta tu a'yan ricij hua' jimi i tye'fyyee.

22 Hua' jamuán a'ájma i tyaj huo'ta'ítayaca', séej nu nyajta huata'ítayaca' i ta'ihuáara', i tí arí mue'táj taataséjra tí a'áin a'yan tya'ajxié'vi'ra' tí taatáhuüre', ajta ijíj jéetze' pu óoca'nyej a'ájna jime' tí huápu'i'ij jéehua ja'mua jitze tyi'ca'nyej.

23 Ajta a'ájna i Tito a'áí pu a'áin pué'een i tí nyajamuan tyi'muarie' tyej tyij mua'ajmaj jamuaatyáhuüre'en. Majta a'áimaj i maj hua'puaj i ta'ihuáamua', a'áí nu a'áin pué'een i maj huo'ta'ítayaca' a'áimaj i maj jóosi'rii mej mij i Ciriístu' tyu'tatyójtzi're'en.

24 Ajta mata'aj mij jáamua'reej i maj jusi'rii, siata'aj huo'taséjratye'en a'ájma i tyétyacaa siaj tzáahuatyí'ra'aj jin hua'xie've', mej mij majta jáamua'reej tí a'yan tye'tyévijtye' i tyaj á'tatzaahuatyé' ja'mua jime'.

9

1 Ajta a'ájna jime' i tyaj jin huá'huüre' a'ájma i ta'ihuáamua' i maj a'yan cha'taj mana'aj tyá'tzaahuatyé', capu juxie've' nyej tyajtáhua'aj a'ájci jin tyajamuaatayú'se'en siaj sij a'yan huárinyij,

2 jí'nye nu'ríj jamua'reej siaj jéehua mua'aj a'yan tya'ajxié'vi'ra'. A'áj nu jin á'nyatzaahuatyá'aj a'yan nyetyihuá'ixaatyé' a'ájma i maj Macedonia jo'cháatimee, a'yaa nu tyihuá'ixaatyé' tí arí séej nyinyi'ra'aj tyooméj siaj tyámua' huóoruuj mua'aj Acaya siaj jo'cháatimee, a'áj nu mij jin majta mue'táj a'yan tyitya'huóoca'an mej mij majta tyu'tyáhuüre'en i Macedonia maj jo'cháatimee.

3 Nyajta nyáaj, a'yaa nu een jime' ta'ihuáamua' tyu'ta'ítayaca' ja'mua jimi, tí'ij quee a'yan tyá'ra'nyij nyaj huáapua'aj nyana'aj á'nyatzaahuatyá'aj nyati'ijta mua'ajmaj jamuaatyáxajtasime'en. Sulu siata'aj sij tyámua' eenye' je'ej nyaj nyeríj tyihuo'té'exaaj mua'ajmaj jime',

4 jí'nye tipua'aj séecan i maj Macedonia já'ma'can nyajamuan mó'ju'un, majta je'en jamuáatyooniy sequée tyámua' éenya'caj. Aj pu'ij taatatyé'vi'raste'sij ityájma, capu mua'ajmaj sulu ityájma pu a'ájna jime' tyaj mua'ajmaj jin á'tatzaahuatyé'.

5 A'áj pu jin a'yan tyina'ránajchaca' nyaj huo'táhuavij i nye'ihuáamua' mej mij jó'ju' ja'mua jimi mej mij anaquéj jamuáamuaarej, ajta siaj sij huo'tá'an i siaj jin tya'tóoratziiri' siaj tyu'tapuéjve'en. A'yaa xu sij juxié'vi'ra' jin tyu'tá'sij, capu a'yan éenye'ej ta'mej tí'ij nyaj ca'nyéjrij jin jamuaata'íj siaj sij tyu'tapuéjve'en.

6 A'áj xu ootámua'reej: A'ájna i tí cí na'aj tyu'tá', cí pu'uj ajta tya'ancuriáa'sij, ajta i tí jéehua tyu'tá', jéehua pu ajta tya'ancuriáa'sij.

7 A'yaa pu tyúuxie've' tí síj ajta síj tyu'tá'an a'chu tí a'yan tya'ajxié'vi'ra' i jutzájta', che' quee jamuáacha'aj nusu ca'nyéjrij jime', jí'nye Dios pu jaxie've' i a'táj tí jutyamua've'ej tyu'tá'.

⁸ Dios pu jaayí'tin ti jaatámui'ren i ti jin tyámua' tyajamuaatá'an, siaj sij a'náj tina'aj néijmi'i tyí'ijcha'ij, ajta ti'ij tyí'ci'paa siaj séecan huatáhuüre'en.

⁹ A'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin:

Jéehua pu tyihuo'tá' a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue', ajta i ti jin xá'pui' ricij, a'íi pu jusén jime' séejre'.

¹⁰ Dios pu a'íin pué'een i ti tyu'tá'caa i ímue'rij ti huahuásti'huaca', ajta i cue'ráj ti tyí'cue'ri', a'íi pu'ij ajta néijmi'i tyajamuaatá'sij, ajta já'muahuosi'ran, siaj sij jéetze' tyu'muárie'en a'íjna jime' i ti xá'pui' een.

¹¹ A'yaa xu néijmi'i tyí'ijcha'íj xá'ju'un siaj sij juxié'vi'ra' jin tyihuo'tapu'éjve'en. Ajta i siaj mua'aj mutyojo'ta'ityaca', a'yaa pu tyu'tyáhuüre'sij mej mij i ta'ihuáamua' tyaatatyójtzi're'en i Dios.

¹² Ji'nye tyati'ij huo'táhuüi i ta'ihuáamua', catu a'íj tyana'aj tyihuo'tá' i ti tyihúa'ítziitya'ca'aj, sulu tyajta tu ca'nyíjra'aj huo'ta' mej mij tyaatatyójtzi're'en i Dios a'íjna jime' je'ej siaj huaríj.

¹³ A'íi mu majta tyaatatyójtzi're'ej i Dios, ji'nye a'íi mu a'íjna jin jamua'reeren i siaj jin huo'tyáhuüi siaj ja'astej i Ciriístu'. Majta mu jaatyátzaahuatye'sij i Dios, a'íjna jime' je'ej siaj mua'aj tyihúa'huüre' a'íjma, siajta néijmi'caa i séecan.

¹⁴ Majta je'en jaatáhuosij i Dios jimi ja'mua jime' jéehua maja'muaxié've'ej, a'íjna jime' ti i Dios jéehua huápu'ij tyámua' tyihuo'tá' je'ej siaj tyi'tíj jin huaríj.

¹⁵ Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios, ji'nye a'íi pu taatapu'éjve i ti huápu'ij juxié've' i ti quee maja' nyúucarij tyaj jin jaataxáj.

10

Pablo pu japuan huatanyúj i ti jin tyi'tyéjvee

¹ Nyáaj, i nyaj Pablo pué'een, a'yaa nu tyaja'muahuavii, a'íjna jime' ti i Ciriístu' ná'ancu'vaxij, tyij majta a'yan tyí'nyaxaj yee nyaj jee tyí'tziinye' tipua'aj ja'mua jamuán anyo'tyávaacaj, nyajta je'ej huányaxaxa'aj tipua'aj ya' imuáj naatyávaacaj.

² A'yaa nu nyij tyaja'muahuavii, nyati'ij a'áa jó'me'en ja'mua jimi, siaj quee ca'nyíjra'aj nyatá'care'en nyej nyij a'yan huatányesejrataj nyaj á'nyaca'nyej yunyatzájta' a'íjma jimi i maj a'yan tyí'taxaj tyaj a'yan cha'taj tyana'aj ricij mati'ij a'íimaj i maj íyan huacháatimee i cháanacaj japua, ji'nye ná'nyaca'nyej nyaj a'yan tyihua'rájeevej.

³ A'yaa pu ajta tyi'ja'yájna tyaj tyeítyee pué'een, tyajta catu a'yan tyí'tyenyose' mati'ij i tyeítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

⁴ I tyaj jin nyo'se', capu íyan tyí'ma'can i cháanacaj japua, sulu a'íi pu a'íin pué'een i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej. A'yaa tutyij néijmi'i tye'entyí'uunaj i maj jin tajitzé tyí'pua'ritey'

⁵ tyajta i maj jin óotzaahuatye' mej mij tyi'tyánaamuaj maj jáamua'tyij i Dios. Néijmi'i i hua'mua'tziira'aj a'íj tu jimi tyu'tátuire'en i Ciriístu', ta'aj ij a'íj ará'astej,

⁶ tyajta tyámua' een tyej tyij puéjtzij jaatá'an a'íjci i ti quee tyihuojó'ítej, tipua'aj seríj mua'aj néijmi'i jin ja'rá'astej i Dios.

⁷ Xaaséj a'íjci i ti séejre'. Tipua'aj a'tíj a'yan tyámua' naa tyá'mua'reerij ti i Ciriístu' jitze ajtyáma'can, che' ajta a'yan tyá'mua'reerij tyej tyajta ityáj i Ciriístu' jitze ajtyáma'can.

8 Típua'aj nyáaj jéetze' ná'nyatzaahuatye'ej a'íjna jíme' i ti jin nyavástará' tyinaata'íj, capu nyetyevi'raste', ji'nye i tavástará' pu a'yan tyitaata'íj tyej tyij tyámua' jamuáa'uurej capu tyej tyij jamua'antypuá'ritye'en.

9 Canu a'yan tyá'xie've' ti'ij a'yan séjre'ej yee nyaj já'muamaritye' a'íjna jíme' je'ej nyaj tyajá'muayu'se'ej.

10 Séecan mu a'yan tyí'xaj tjin nyej jee ca'nyéjrij jin tyajá'mua'ijtye' a'íjna i yu'xarij jitze, ajta típua'aj ja'mua jamuán anyo'tyávaacaj canu jee á'nyaca'nyej nyaj a'yan tyajamuaté'exaatye', nyajta jee quee tzáahuatyi'ra'aj jin tyí'xaj.

11 Ajta a'íjna i ti a'yan tyí'xaj, che' jáamua'reej tjin a'yaa tu tyí'xaj típua'aj ya' imuáj taatyú'uucáj, tyajta a'yan rinyij tyati'íj ja'mua jimi jo'tyú'uucáj.

12 A'yaa pu tyi'ji're'can jíme', tyaj quee á'taca'nyej tyej tyij tajímua'aj á'tatzaahuatye'ej, mati'íj i séecan jusejrataj ja'mua jimi. Majta a'íimaj camu xá'pui' metyityoomuámua're' mej mij jujímua'aj óotzaahuatye' séecan jamuán.

13 Catu ityáj a'yan tyá'tatzaahuatye' je'ej tiquee tyitatyéviytye'. A'yaa tu'uj ricij a'chu ti i Dios tatá'caa tyej tyij ahuátatzaahuatye'en a'íjna jíme' i tyaj jin tyí'muarie', a'íj pu'íj taatá' tyej tyij mua'ajmaj jimi ja'rá'astij mu siaj Corinto ja'chej.

14 A'íj tu jin quee a'yan ricij je'ej tiquee tyitatá'caa, a'yaa pu tya'ra'nyíiche' típua'aj tyequée jájcuaj imuáj a'áa ja'tanyéjnyíiche' ja'mua jimi. Ityáj tu a'ín pué'een i tyaj anaqueej jamuaaté'exaa i nyúucaria'ra' i Ciriístu'.

15 Catu tyajta a'íjna jin á'tatzaahuatye' je'ej maj i séecan tyu'muariej, a'yaa tyi'tíj tya'uuriáaj tiquee xá'pui'. Sulu a'yaa tu tyá'xie've' tyaj jéetze' tyu'tyáhuire'en ja'mua jimi, a'yájna siati'íj mua'aj seríj tyá'tzaahuatye'.

16 A'yaa tu tyajta tyá'xie've' tyaj huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Ciriístu' i maj a' imuáj jo'cháatimee séej chuéj japua, jo'maj quee xu séecan tyojo'muariej, tyej tyij quee ahuátatzaahuatye'en a'íjna jíme' je'ej maj séecan tyu'muariej.

17 Típua'aj a'tíj tyi'tíj jin óotzaahuatya'mui'íj, che' i tavástará' jimi ahuóotzaahuatye'en.

18 Ji'nye a'íjna i ti jusíj tyámua' tyúusejrataj, capu a'ín pué'een i ti Dios jaataxié'vej, sulu a'íjna i a'tíj tavástará' ti tyámua' tya'tá'caa.

11

Pablo pu tzáahuatyi'ra'aj jin tyi'tyéjvee i tavástará' jimi

1 A'tzúj cuj cii setyino'viicue', tyij nyajta a'yan huasé'rihua'aj cuxáa nyenyatímue'raj nyetyaja'mua'ixatye'. Che' je'ej tina'aj, siano'táviicue'.

2 Ji'nye a'íjna i nyaj jin chueerij ja'mua jíme' Dios jimi pu jo've'mej. A'yaa nu tyaaxá'pui'intarej siaj sij a'íj siana'aj jimí huatyá'itzeere'en i Ciriístu' sequée tyi'tíj jin a'itzéeria'aj, yaa ti'íj iiti' tiquee xu tyáataj jamuán hui'caa.

³ Ajta a'yaa nu tyí'tziinye' tìpua'aj a'tíj jamuáacuanamuaj tì'ij i cú'cu'uj tyáacuanamuaj a'íjci i Eva, siaj sij quee che' tzáahuatyí'ra'aj jìn já'astijria'aj i Ciríistu'.

⁴ Tyámua' xu mua'aj tyihuá'jepe' tìpua'aj sáij mu jo've'mej ti séecan i nyúucarij jime' jaxaj a'íjci i Jesús, tìquee a'yan huánamuajrrii je'ej tyaj tyeríj tyajamuáa'ixaa, siajta xu ja'ancuriáa'vej séej i júuricamej tìquee a'íin pu'é'een i Dios ti anaquéej jaatyájtóo ja'mua jimi, ajta sáij i nyúucarij tìquee a'yan huánamuajrrii tì'ij i siaj seríj ja'antzaahuaj.

⁵ A'yaa pu'ij, capu a'yan nya'asej nyaj jéetze' ciléenye' jìn tyí'huüre' mequee a'íimaj i maj nu'uj huápu'i'ij va'cán jìn tyityetyu'uj.

⁶ Tyij ajta quee nya'i'riitye' nyej nyij tyámua' naa tyu'taxáj hua' jimi i tye'ityee, capu a'yan een i nyaj jìn ucájmua'rej, a'íj tu tyij a'náj tina'aj já'muasejratye', tyajta néijmi' i jìn a'yan ricij.

⁷ ¿Nyiquij je'ej pua'aj naaríj nyati'ij huáapua'aj nyana'aj jamuaaté'exaa i nyúucaria'ra' i Dios, nyajta huatyenyaxáahuataca' siaj sij mua'aj ahuóotzaahuaty'e'en?

⁸ Nyáaj nu huári'ri' i hua' túmii a'íimaj i maj a'yee jusi'rii i Dios jimi, nyej nyij a'íjna jìn huatyényahuüre'en nyajta mua'ajmaj jamuaatyáhuüre'en.

⁹ Ajta nyati'ij a'áa jo'tyaváacaj ja'mua jimi capu tyi'tíj no'tyá'itziij, canu tyi'tíj jìn jamuaatamuárie'ristej, ji'nye a'íimaj i nye'ihuáamua' i maj a'áa ja'rácij a Macedonia, a'íi mu tyinaatá' i ti tyiná'itziitya'ca'aj. A'yaa nu tyá'xie've' nyaj quee jamuaatamuárie'riste'en, nyajta nyooj a'yan tyu'ma'aj na'mej.

¹⁰ Tyámua' nu naa tyá'mua'reej i ti a'yan tyi'ja'yájna i Ciríistu' jimi, a'yájna tì'ij ajta quee a'tíj tyináa'ri'raj i nyaj jìn á'nyatzaahuaty'e' néijmi'que' a'áa ti huataca'aj a Acaya.

¹¹ ¿Ji'nye een jime' a'yan nyetyi'xaj? ¿Nyiquij a'íjna jime' nyaj quee já'muaxie've'? Dios pu jamua'reej tìjìn nyajá'muaxie've'.

¹² Nyajta nyóoche' nu a'yan tyu'ma'aj na'mej, nyej nyij quee huo'tá'an a'íjma i maj jahuo me' mij cha'mana'aj tyi'tíj jìn óotzaahuaty'e', maj quee a'yan tyi'muarie' tyati'ij ityáj,

¹³ ji'nye a'íi mu'uj pu'é'een i maj quee tzáahuatyí'ra'aj jìn huata'ityi'huaca', majta tyú'cuanamuaj a'yan metyuuséerataj ti nu'uj i Ciríistu' huajo'ta'ityaca'.

¹⁴ Ajta a'íjna capu je'ej ta'sejratye', ji'nye i tyiyáaru' pu ajta a'yan jusejrataj tì'ij sáij ti tyí'huüre' u tajapuá,

¹⁵ a'íj pu jìn quee je'ej ámiteere' tìpua'aj a'íimaj i maj jahuüre' i tyiyáaru' a'yan metyúusejrata maj a'íjna jìn tyí'huüre' i ti xá'pui' een. Majta a'yaa mu tyitye'entyipua'rij je'ej maj tyaamue'tij a'íjna jime' je'ej maj tyi'tíj huáruuj.

I ti jìn jajpuéetzij a'íjna i Pablo

¹⁶ Nyajtáhua'aj nu a'yan tyajamuáaté'exaatye'ej tìquee a'tíj a'yan tyi'mua'ajcaj yee nyej nyatímue', ajta tìpua'aj a'yan metyí'mua'ajcaj, siata'aj naata'an nyaj a'yan tyu'taxáj tì'ij túutímue', nyej nyij nyajta nyáaj ahuá'nyatzaahuaty'e'en,

¹⁷ ajta a'yájna nyati'ij tyé'nyatzaahuaty'e' nyenyatímue'raj, capu a'yan tyi'xa'pui' i tavástara' jimi.

18 Ji'nye mue'tíj mu óotzaahuatye' a'íjna jíme' je'ej maj tyu'muáriej, a'yaa nu nyij nyahta nyáaj tyé'nyatzaahuatye'en.

19 Tyámua' xu mua'aj metyityoomuámua're', a'íj xu jin tyámua' naa tyé'viicue' a'íimaj jimi i maj jutímue',

20 siajta xu tyé'viicue' a'íjma jimi i maj ca'nyéjrij jin tyajá'mua'ijtye', na'ríj i maj tyajamuáa'ri'raj, nusu i maj já'muacuanamuaj, i maj já'muaxana've', ajta i maj jamua'ráava'raj i ja'mua jüise'.

21 Tyij ajta nyetyevi'raste' nyaj jaataxáj, catu ityáj ahuátaca'an tyej tyij a'yan huárinyij mati'ij a'íimaj.

Ajta tipua'aj séecan a'yan metyóotzaahuatya'aj, a'yaa nu nyahta nyáaj tyé'nyatzaahuatye'en, tyij ajta quee xá'pui'.

22 ¿Nyiquij Hebreos maj pué'een a'íimaj? Nyáaj nu nyahta a'íin pué'een. ¿Nyiquij a'íjna jitze mua'ajtyáma'can i Israel? Nyáaj nu nyahta a'íjna jitze ajtyáma'can. ¿Nyiquij i Abraham jitze mue'rá'ma'can? Nyajta nu nyáaj a'íjna jitze eeráma'can.

23 ¿Nyiquij metyí'huüre' i Ciríistu' jitze ma'can? Jéetze' nu nyáaj a'íjna jíme' tyí'huüre', tyij nyahta ijíj nyatímue'raj nyetyajá'mua'ixaatye'. Nyáaj nu jéetze' tyu'muáriej mequee a'íimaj, nu'ríj jéetze' mue'tíj huanámi'huaca' mequee a'íimaj, majta mue'tíj meríj naatyáavaxij, nyajta nu mue'tíj tin huamu'.

24 Anxíviij mu pua'máj puéjtzij naatá' a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íjci jíme' i maj seityéj japuan tamuáamuata' japuan arámuaacuaj pua'máj nie'riá'vaxij.

25 Huéecaj mu natyáavaxij ciyéj jíme', majta séej naatyáto'sixij tyetyéj jíme'. Huéecaj pu ajo'cájrurij i báarcuj i nyaj tzajta'yi'cacaria'aj, séej tíca' nyajta séej xicáj nu á'tyeej nyaj jájtyij japua huajósij.

26 Jéehua nu nyeríj huáara i juyéj jitze, nyajta tyu'tátziin a'íjna jíme' nyaj antáyi'caa i játya'naj jitze, nyajta a'íjma jíme' i náhua'rij, nyajta a'íjma jimi i nyetyeítyeristyamua', na'ríj a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'can. Nyajta nu a'yan cha'taj nyana'aj tyu'tátziin i chájta'naj jitze, ajta jo'tij quee ja' a'tíj, nusu i jájritze', nyajta a'íjma jimi i maj a'yan tyúusejrataj maj nu'uj ta'ihuáamua' pué'een.

27 Jéehua nu á'viicue're', nyajta jéehua jajpuéjtzij, mue'tíj nu huatáxa'ii nyaj quee che' cutzuj, nyaapuéjtzitariaca' a'íjna jíme' nyaj huataí'cuataca' nyajta huataí'imuj, mue'tíj nu quee tyú'cuaa, nyajta huatyáxaamuij, nyajta quee tyí'chajca'aj.

28 Ajta a'náj tina'aj nu je'ej tyé'nyamua'ajcaa a'íjma jíme' i maj jusi'rii i Dios jimi.

29 Tipua'aj síj tyí'cui'caj, nyáaj nu nyahta tyi'ijcuí'nyij, ajta tipua'aj séej je'ej pua'aj ma'uuriaj tí'ij a'íin ootyá'itzeere'en i Dios jimi, nyéetzij pu je'ej pua'aj naatá'ixaj.

30 Tipua'aj a'yan tyuuxié've'ej nyej tyi'tíj jin ahuányatzahuatye'en, a'íj nu jin á'nyatzaahuatye'en i tíquee nú'ca'nyisti'.

31 A'íjna i Dios ti ajta vástaria'ra' pué'een i tavástara' Jesús, a'í pu jamua'reej nyaj quee tyi'tyáhue'taj, tyiche' tyé'tyojtzire'ej i Dios jusén jíme'.

32 Nyati'ij a'áa jo'tyávaaca'aj a Damasco, a'íjna i tajtúhuan i ti jahuüria'ca'aj i rey Aretas, a'í pu tyí'cha'íica'aj jo'tij jo'tyényinyi'ij i

chájta'naj jitze ti'ij naatyéevi',

³³ ajta séecan mu na'cájtoo i sicírij jitze a'ájna jo'tij ja'nácun i tyetyéj jitze, i ti jin curiá'nami' i chájta'naj.

12

Je'ej ti tyi'tíj tyu'taséjre i Pablo jimi

¹ Capu tyi'tíj je'ej tyí'huüre' ti a'tíj jusíj óotzaahuatye'ej. Nyajta nyáaj a'íj nu jin tyajamuaaté'exaatyé'sij je'ej ti tyi'tíj tyu'taséjre nye jimi, ajta je'ej ti tavástara' tyinaataséjra.

² A'tíj nu mua'tyej ti Ciriístu' jitze ajtyáma'can ti a'náj a'yan tyáaruj, pu'ríj tamuáamuata' japuan muáacuaj nyinyi'ra'aj á'tyeej ti Dios jútye' yo'ví'tíj. Canu jamua'reej je'ej ti tyojo'vi'tichiihuaca' tyij jutyévíj jime' nusu quee, Dios pu xaa jamua'reej.

³ A'íj nu xaa mua'reej ti a'ájna i tyáati', (tipua'aj jutyévíj jime' nusu i júuricama'ra' na'aj, Dios pu'uj jamua'reej)

⁴ a'áa pu jó'vi'tichiihuaca' jo'tij naa jo'éen, jo'tij ajta yó'namuajri' a'íjci i nyúucarij tíquee je'ej tyí'rij ti a'tíj jaataxáj úyan i cháanacaj japua.

⁵ F'riitacaj pu nyaj ahuáanyatzaahuatye'en a'ájna jime' i a'tíj, ajta canu nyájime', a'íj nu jin ootányatzaahuatye'sij i tíquee nú'ca'nyisti'.

⁶ Ajta tipua'aj a'yan nyetyá'xie'va'aj nyej nyij ahuáanyatzahuatye'en, canu a'ín pue'éenye'ej na'mej síj ti cha'na'aj tyí'xaj, ji'nye nyáaj nu tzáahuatyí'ra'aj jin tyu'taxájtaj, ajta canu a'yan rinyij, ti'ij quee a'tíj a'yan tyí'nyesejra je'ej tíquee tya'ráanajchi, sulu che' a'ín séjre'ej je'ej nyaj ricíj, nusu je'ej nyaj tyí'xaj,

⁷ a'íj nu jin á'nyaxijtye' je'ej ti tyi'tíj tyu'taséjre nye jimi. A'íj pu jin nyata'aj nyij quee á'nyatzaahuatya'aj, Dios pu nye jimi a'yan tyeetyájtoo tyi'tíj ti a'yan een ti'ij tzícare'ej ti na'ajtyéjtzetyij, ma'ajta a'ín pue'éen i tyiyáaru' ti yo'ta'ítayaca' ti'ij je'ej pua'aj náa'uurej.

⁸ Huéecaj nu nyeríj a'yan tyaatáhuaviiri' i tavástara' ti náa'ri' a'ájna i nyaj jin japuéjtzitarej,

⁹ ajta i tavástara' a'yaa pu tyinaaté'exaaj tíjin: "A'ájna i nyaj jin muaxie've' a'íi pu a'ín pue'éen i ti a jitze juxie've', ji'nye a'ájna i nyaj néijmi'i jin putyí'uurej a'íi pu huataséjre'sij a'ájna jime' i tíquee nú'ca'nyisti'." A'íj nu nyij jin á'nyatzaahuatye' i tíquee nú'ca'nyisti', ta'aj ij i Ciriístu' ti jin putyí'uurej nye jimi huatyá'itzeere'en.

¹⁰ A'íj nu nyij jin nyetyamua've' i tíquee nú'ca'nyisti', maj je'ej pua'aj tyí'nyeej, maj na'náva'vaj, i ti nyamuarie'riste' ajta je'ej nyaj tya'ajpuéjtzij a'ájna jime' nyaj Ciriístu' á'tzaahuatye', ji'nye ti'ijta quee nú'ca'nyisti'raj aj nu nyijta jéetze' huatyényaca'nyej i tavástara' jimi.

¹¹ A'yaa nu tyi'tyínyecha'ij ti'ij túutímue', mua'aj xu ca'nyíjra'aj naatá' nyej nyij a'yan huárinyij. Ji'nye mua'aj xu a'ín pue'éen i siaj huatóoci'puaj siaj tyámua' tyinaataxáj, nyej nyajta quee jéetze' ciléenye' jin tyí'huüre' a'íjma jimi i maj va'cán jin tyí'huüre'. Tyij nyajta quee tyi'tíj jin antyinyamua'ree.

¹² I nyaj jin jaapuéjtzitariaca', i siaj jin je'ej tyo'taséj, ajta i ti huápuí'ij naa huasé'rin, a'íj xu mua'aj tyu'séj, a'íj xu sij jin jamua'reej nyej nyáaj ji'récán jime' a'ín pue'éen i tavástara' ti nyojo'ta'ítayaca'.

13 Setyinaatú'uunyi' tìpua'aj nyequee xá'puì' tyajamuaatajé, tyi'táj pu'uj quee jamuaaci'ij ti'ij tyihuo'ci'ij a'íimaj i maj pua'maquéj jusi'rii, a'íi pu a'íin pué'een i nyaj quee a'náj tyi'táj jin muárie'rij jamuaatá'.

Pablo pu jaxaj ti ajtáhua'aj huóomuaarij

14 Nu'ríj tyámua' huányaruuj nyej nyij nyajtáhua'aj jamojo'vá'muaarej, canu nyajta ijíij tyi'táj jin jamuaatamuárie'riste'ej. Canu a'íj huoo i ti mua'ajmaj ja'mua'a'rij, sulu mua'ajmaj, ji'nye mua'aj xu a'íin pué'een i ti a'yan tyaja'muaci'puaj siaj tyi'táj huo'tá'an i juyójmua', capu maj hua'yojmua' tyi'táj hua'tá'care'en i juhuásimua'.

15 Nyáaj nu nyaxie'vi'ra' jin néijmi'i xijtye'en a'chu nyej tyi'táj tyícha'ij, na'ríij nyasíj néijmi'i nya'huányariej nyej nyij mua'ajmaj jamuaatyáhuíire'en. Ajta tìpua'aj jéetze' nyajá'muaxie've'ej, ¿nyiquij jéetze' sequée che' nyaxie've' xá'ju'un?

16 A'yaa xu tyámua' naa tyá'mua'reej nyej quee tyi'táj jin muárie'rij jamuaatá'. Ajta séecan a'yaa mu tyí'xaj nyaj nu'uj huápu'í'ij jú'mua'ree je'ej nyaj tyajamuáacuanamuaj.

17 ¿Nyij tyi'táj jin nyajamojó'rie a'íjna jime' nyaj séecan huata'ítýaca' ja'mua jimi?

18 Nyáaj nu i Tito huatáhuaviiri' ti'ij jamojo'vá'muaarej, nyajta séej ta'ihuáara' jamuán huata'ítýaca'. ¿Nyiquij tyi'táj jin jamojo'riej a'íjna i Tito? ¿Nyiquee a'yan tyi'ji'réc'an jime' tyaj taxa'aj tyana'aj tyi'tyítacha'ij tyajta a'íj tyana'aj tyajta jitze arátaca'neye i júuricama'ra' i Dios?

19 Tyij sequée a'yan tyi'mua'tzej tyaj a'íjna jin a'yan tyajá'mua'ixaatye' tyej tyij tyu'táta'uunyi' ja'mua jimi, ma' ajta capu a'yan tyi'ja'yájna. Sulu a'yaa tu tyí'xaj i Dios jimi a'íjna jime' tyaj Ciriistu' jitze ajtyáma'can. Ajta a'íjna nye'ihuámua', a'íi pu tyámua' ja'mua'uurej.

20 Ji'nye a'yaa nu tyi'tziinye' tìpua'aj nyerij a'áa ja'rá'astij, nyajta a'yan tyajamuáatyonyij je'ej nyaj quee tyá'xie've', siajta mua'aj a'yan éenye'que' náatyooniyij je'ej siaj siajta quee tyá'xie've'. Je'ej pu pua'aj nya'asej tìpua'aj xúutya'xi'ij, nusu xóochueeria'aj, na'ríij senyínyu'cacuj, nusu setyúumueeria'aj, na'ríij je'ej pua'aj setyúuxajta, nusu xootzáahuatye'ej, siajta je'ej pua'aj rijcaj.

21 A'yaa nu nyajta tyi'tziinye' ti Dios naatatyévi'raste'en mua'ajmaj jime' nyati'ij nyajtáhua'aj a'áa ja'rá'astij, nyajta je'en a'íjna jin huatányaxamuijritye'en siaj mue'tíj seríj á'tyej siaj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij siajta quee jaatapuá'citaca' siaj juxana'cire', majta i maj jutyévi'j jin jaamué'tíj i túmii, ajta néijmi'i i siaj jin je'ej pua'aj tyityo'cájruij.

13

Pablo pu tyihuá'ijmuej ajta hua'tyojtye' antyityáatican jime'

1 A'íi pu a'íin pué'een i nyaj nyerij huéecaj jamúumuarin. Néijmi'i pu a'yan tyá'xa'pu'íntari'huan mahua'puaj nusu mahueécaj metyi'séeracaj i tyeítýee.

2 A'íimaj i maj aamí' huóoxana'cirej, majta néijmi'i i séecan, ijíij nyaj ya' imuáj huatyéjve, a'yaa nu nyajtáhua'aj tyihuá'ixaatye'

nyati'ij tyihuó'ixaaj nyati'ij hua'puaj jamojo'vá'muaariaca'. Típua'aj nyajtáhua'aj jamojo'vá'muaarej, canu che' tyihuo'tú'uunyi'raj,

³ Ji'nye a'yaa xu mua'aj tyá'xie've' nyaj tyi'tíj jamuaataséjratye'en i siaj jin jáamua'reej ti i Ciriístu' ca'nyíjra'aj nyatá'caa ney nyij a'yan tyu'taxáj a'íjna jitze ma'can. Ajta i Ciriístu' capu a'yan een ja'mua jimi ti'ij síj tiquee jú'ca'nyisti', sulu a'íi pu jaataséjrataj ja'mua jimi i ti jin uhuájca'neye.

⁴ A'yaa pu tyi'ja'yájna ti a'íin óotateehuaca' i cúruuj jitze ti'ij i tiquee uhuájca'neye, ajta a'íi pu júurij séejre' a'íjna jime' i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej. A'yaa pu cha'taj na'aj quee ityájma tyitú'ca'nyisti' a'íjna jime' tyaj Ciriístu' jitze ajtyáma'can, ajta ityáj tu júurij tá'ju'un jimí, a'íjna jime' tyaj jitzán arátaca'neye i Dios tyej tyij mua'ajmaj jamuaatyáhuüre'en.

⁵ Siata'aj jujímua'aj huóosej, siaj sij jáamua'reej típua'aj tyámua' naa setyá'tzaahuatye'ej, tyámua' naa setyityahuóosej. ¿Nyij sequée jamua'reej ti a'íin Jesús ti ajta Ciriístu' pu'é'een ja'mua tzajta' séejre'? Nusu seríj a'íj jin huamué'tichej i siaj japuéjtzitarej.

⁶ A'yaa nu tyá'xie've' siaj jáamua'reej tyaj quee ityáj huamué'tichej.

⁷ A'yaa tu tyá'huoo i Dios jimi siaj sij quee tyi'tíj je'ej pu'aj uuriaj, catu tyej tyij jaataséjrataj tyaj quee huamué'tichej, sulu siata'aj sij mua'aj tyámua' siana'aj tyí'tyesejre'ej, tyij tyajta a'yan huasé'rin mati'ij i maj meríj huamué'tichej.

⁸ Ji'nye catu pújoorej tyaj seequéj tyaataxáj a'íjci i ti ji're'can jime', sulu tyaj tyu'tyáhuüre'en a'íjna jimi i ti ji're'can jime'.

⁹ A'íj tu jin tatyamua've' i tiquee tú'ca'nyisti', siaj sij mua'aj huatyóoca'neye i tavástara' jimi, a'yaa tu tyajta tyóoche' tya'huavíiraj tá'ju'un i Dios ja'mua jime' siata'aj sij tyámua' huárinij.

¹⁰ A'yaa nu anaquéj tyajá'muayu'se'ej meentyij nyequee xu já'muasej, ta'aj ij quee a'yan tyuuxié've'ej ney nyij jamuaata-muárie'riste'en a'íjci jime' i nyavástara' ti jin tyinaata'íj ney nyij tyámua' jamuá'uurej, capu ney nyij jamua'antypuá'ritye'en.

Hua'tyojtye' ajta aantypuá'rij

¹¹ Nyata'aj ja'antypuá'ritye'en, nye'ihuáamua', a'yaa nu tyá'xie've' siaj jutyamua've'ej, siajta jahuocaj siaj sij tyámua' tyí'tyechajcaj. Siata'aj ca'nyíjra'aj huatóoa'an, siaj sij juxáahuaj naa tyityeecháatime'nyij, ajta i Dios ti já'muaxie've' a'íi pu ja'mua tzajta' huatyá'itzeere'ej.

¹² Siata'aj huóotyoytye'en síj ajta síj, xui'tyoo pu'tza'xi'in a'íjna jime' siaj néijmi'i i Ciriístu' jitze ajtyáma'can.

¹³ Néijmi'i i maj tyá'tzaahuatye', i maj iye'ej jusi'rii, a'íi mu yajá'muatyoytye'.

¹⁴ Che' ja'mua jimi huatyá'itzeere'en a'íjna i ti jin tyámua' tyajamu-atá'caa i tavástara' a'íjna i Ciriístu', ajta i Dios ti jin já'muaxie've', ajta i júuricama'ra' i Dios, miche' a'íin huatyá'itzeere'en néijmi'caa mua'ajmaj jimi. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Je'ej ti ye'ej tyihuo'tayú'sej a'íjna i San Pablo a'íjma i maj Galacia jo'cháatima'caa

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj i nyaj Pablo pué'een, camu i tyeítyee nyojo'ta'ítýaca' camu majta a'íimaj na'antyíhuoj, sulu a'íi pu i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, ajta i Dios i ti tavástara' pué'een, i ti jaatájuurityej a'íjci i Jesús,

² néijmi'caa jamuán i nye'ihuáamua', yatuj já'muatyojtye' mua'ajmaj mu siaj jusi'rii a Galacia.

³ Che' i Dios ajta i tavástara' a'íjna i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, miche' a'íin tyámua' tyajamuaatá'an, majta jamuaatyápua'ritye'en i já'muatzajta'.

⁴ I Ciriístu' pu huatóoa' ti huámui'nyij tajitzé ma'can, ti'ij tajapúa huatányuunyij a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'yaa pu tya'ajxié'vi'ra' i Dios i ti tavástara' pué'een.

⁵ Tyiche' tyé'tyojtzire'ej i Dios jusén jime'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Capu síj ajtáhua'aj majá'hua' i nyúucarij i ti jin i Dios tii'rátóonyij

⁶ Je'ej nu pua'aj tyo'tányamua'aj a'íjci jime' siaj jiye'tzín ajtacíj i Dios jimi, i ti jamuaatajé ja'muaséeratya'aj i Ciriístu' jimi a'chu ti já'muaxie've', mua'aj xu sij seríj séej ántzaahuaj i nyúucarij.

⁷ Majta quee capu síj ajtáhua'aj i nyúucarij séejre'. Sulu séecan mu séejre' i maj já'mua'itziitye', majta tyí'tyese' mej mij seequéj jáa'uurej i nyúucarij i Ciriístu' ti jaxaj.

⁸ Ajta tipua'aj a'tíj seequéj tyajá'mua'ixaatye'ej i nyúucarij ti quee a'yan namuajre' je'ej tyaj tyeríj tyajamuáa'ixaa, che' i Dios puéjtzij jaatá'an, capu je'ej a'tíj ti pué'een tipua'aj nyáaj, na'ríij síj i ti tyí'huüre' u tajapúa.

⁹ Nu'ríj anaquéj a'yan tyaataxájtaca' ajta ijíj nu nyajtáhua'aj jaataxájtaj. Tipua'aj a'tíj seequéj tyajá'mua'ixaatye'ej i nyúucarij ti quee a'yan namuajre' ti'ij i siaj seríj ja'antzaahuaj, che' i Dios puéjtzij jaatá'an.

¹⁰ Canu nyáaj a'yan tyá'huoo nyej nyij tyámua' tyu'tyá'itzeere'en i tyétyacaa jimi, sulu nyej nyij tyámua' tyu'tyá'itzeere'en i Dios jimi. Canu a'yan tyá'huoo mej mij i tyétyacaa tyámua' nyojo'seejra. Tipua'aj a'yan nyetyá'xie'va'aj maj a'íimaj tyámua' nyojo'seejra, canu che' a'íin pué'een i ti jahuüre' i Ciriístu'.

Ciriístu' pu i Pablo antyíhuo

¹¹ Siata'aj a'yan tyáamua'reej nye'ihuáamua', i nyúucarij i nyaj já'mua'ixaatye' capu i tyeítyee jimi já'ma'can.

¹² Canu ja'ancuriáa' i tyeítyee jimi, capu ajta a'tíj naamuá'tyej, sulu a'íj nu jimi i Ciriístu' ja'ancuriáa', a'íi pu ajta naatá' nyej nyij jáamua'tyij.

¹³ Siajta mua'aj xu'ríj tyí'namuajraca'aj je'ej nyaj tyi'tyínyecha'íica'aj jájcua'j imuáj nyati'ij nyooj já'astyajca'aj i huá'yi'raj i maj Israel jitze ajtyáma'can, nyajta je'ej pua'aj

huá'uuriajca'aj a'íjma i maj jusi'rii i Dios jimi, nyetyí'tyasa'ca'aj nyaj néijmi'caa antyipuá'ritye'en.

¹⁴ Jéetze' nu janamuajraca'aj i nyahuásimua'ci'ij yi'ráj, nyajta nu néijmi'caa mue'tijca'aj i nyaxa'aj tyeítyee i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íjci jime' i nyaj já'astyajca'aj i tayi'ráj.

¹⁵ Ajta ti'ij ja'ránajchaca' i Dios ti'ij na'antýíhuoonyij nyati'ij quee xu nié'huacaj, a'í pu naatajé juxié'vi'ra' jime',

¹⁶ nyej nyij jáamua'tyij i yójra', nyajta je'en huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can. Canu a'tíj jimi ja'tanyéj ti'ij a'ín tyináamua'tyej je'ej nyaj tyi'tíj jin huárinyij,

¹⁷ canu nyajta a'áa jo'mej a Jerusalén nyej nyij huó'muaarej a'íjma i maj anaquéej antýíhuaviihuaca' nyati'ij quee xu nyáaj, sulu je'en nu a'áa ja'tanyéj a Arabia, nyati'ij tányij huariá'raa a Damasco.

¹⁸ Ti'ij huéicaj nyinyi'ra'aj mu tyojo'ma'aj, aj nu nyij a'áa jo'mej a Jerusalén nyej nyij jáamua'tyij a'íjci i Pedro, hua'puaj iteerij nu nyij á'tyeej nyaj jamuán ajo'caj.

¹⁹ Canu a'tíj a' jo'séj ti hua' jitze ajtyáma'can a'íjma i maj antýíhuaviihuaca', a'íj nu'uj i Santiago i ti ihuáaria'ra' pué'een i tavástara'.

²⁰ A'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' tzáahuatyí'ra'aj jime' ti i Dios ajta jamua'reej nyej quee hue'tzij jin tyajá'muayu'se'ej.

²¹ Aj nu nyij tányij a'áa jo'mej i séej chuéj japua a'ájna a Siria, nyajta a Cilicia.

²² Majta a'íjma i maj Judea jo'cháatimee i maj majta Ciriístu' jimi séejre', camu nyamua'tyajca'aj.

²³ A'íj mu'uj nyúucarij namuajraca'aj tijin: "I ti ará'tyeej je'ej pua'aj ta'uuriajca'aj, ijíj pu huá'ixaatye' i tyeítyee mej mij ja'antzaahuatyen i nyúucarij ti ará'tyeej ja'antýipuá'rityamu'ca'aj."

²⁴ Majta a'íjma, tyámua' mu tya'tá'caria'aj i Dios nyéetzij jime'.

2

A'í mu i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej jaataxié'vej a'íjci i Pablo

¹ Ti'ij arí a'yan tyoomá'caj tamuáamuata' japuan muáacuaj nyinyi'ra'aj, nyajtáhua'aj nu a'áa jo'mej a Jerusalén a'íjci jamuán i Bernabé, nyajta nu a'íj jo'ví'tij i Tito.

² A'áa nu jo'mej, ji'nye i Dios pu a'yan tyinaataséjra ti a'yan tyúuxie'va'ca'aj nyaj a'áa jó'me'en. A'áa nu nyij huó'ixaaj i nyúucarij i nyaj huó'ixaatye'sij a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can. Avíitzij nu jin a'yan huaríj hua' jimi i maj tyihuá'íjtye', ta'aj ij huataséjre'en nyaj quee huáapua'aj nyana'aj tyi'muarie'ca'aj.

³ Ajta quee capu a'yan tyu'ríj je'ej maj i séecan tyá'xie'va'ca'aj, ji'nye a'íjna i Tito i ti nyajamuáantaca'aj ajta hua' jitze ajtyáma'cantaca'aj i griego, camu a'yan tyaata'íj ti'ij ja'antýisíjchej i junavíj.

⁴ Séecan i maj a'yan tyúusejrataj maj tajitzé ajtyáma'can, a'í mu avíitzij jin utýárupij ityájma tzajta', mej mij táa'eeve'en je'ej tyaj ye'ej tyityetyítacha'íj i Ciriístu' jimi, mej mij majtáhua'aj ca'nyéjrij jin tyitaata'íjtye'en i nyúucarij jime' i maj jin tyi'íjta.

⁵ Catu huo'ta' mej mij taamué'tin, ji'nye a'yaa tu tyá'xie'va'ca'aj ti ja'mua tzajta' séjre'ej i nyúucarij ti ji'r'é'can jime' i ti jin Dios jamui'rátosij.

⁶ Majta a'íimaj i maj huápui'ij juxie've', camu je'ej tyéejtyoj mej mij tyi'tíj jájcuan naaté'exaatye', ajta capu nyejitzé juxie've' a'tyán maj pué'een a'íimaj, ji'nye capu i Dios a'íj jin tyihuá'xijtye' je'ej ti síij huasé'rin.

⁷ Majta a'íimaj, a'yaa mu tyáamua'reeri' ti i Dios a'yan tyinaata'ít'yaca' nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, a'yájna ti'ij ajta a'íj tyu'ta'ít'yaca' i Pedro, ti'ij huo'té'exaatye'en i nyúucarij a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

⁸ Ji'nye a'íjna i Dios a'íj ti huata'ít'yaca' i Pedro a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íi pu cha'taj na'aj nyéetzij naata'ít'yaca' nyej nyij a'íjma jimi ujó'me'en i maj quee Israel jitze ajtyáma'can.

⁹ Ajta a'íjna i Santiago, ajta i Pedro, ajta i Juan, a'íi mu a'íjna jin antyúumua'reeriaca'aj mej mij huó'cha'íin i maj i Dios jimi séejre', a'yaa mu tyáamua'reeri' ti i Dios a'íjna jin na'antyíhuoj, ajta ta'aj ij ootámiteere'en maj meríj taataxié'vej, a'íi mu tyámua'tyitajcha'íij muá'raa nyéetzij majta a'íjci i Bernabé, a'íi mu mij a'yan tyaaxá'pui'intarej tyej tyij ityáj ujó'ju'un a'íjma jimi i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, majta a'íimaj a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

¹⁰ A'íi mu taatáhuaviiri' tyaj a'íjma ootámua'reej i maj quee je'ej tyéejviicue', a'íj nu nyij jin ootyényaca'an nyej nyij nyaxie'vi'ra' jin a'yan huárinyij.

Pablo pu jajtyá'xij a'íjci i Pedro a'ájna a Antoquía

¹¹ Ajta a'íjna i Pedro, ti'ij a'áa ja'tanyéj a Antoquía, nyáaj nu jajtyá'xij, ji'nye a'íi pu tyi'tíj jin quee xá'pui' rijcaj.

¹² Ji'nye hua' jamuán pu tyí'cua'caria'aj a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, 'asta mana'aj quee séecan ará'aj i Santiago ti uhuojo'ta'ít'yaca', aj pu'ij ajtáraa hua' jimi, ajta jaatapuá'citaca' i ti hua' jamuán tyí'cua'caria'aj, ji'nye huá'tziinya'ca'aj a'íjma i maj ja'antysi'chej i junavíj.

¹³ Majta i séecan i maj Israel jitze ajtyáma'can, camu majta a'yan huaríj huatoojé'yacan jime', sulu a'yaa mu hue'tzij jin tyúusejrataca'aj a'yájna ti'ij ajta huaríj i Pedro, a'íj pu jin ajta i Bernabé tyo'tyóohue'tzej ti'ij ij ajta a'yan huaríj mati'ij a'íimaj.

¹⁴ A'íj nu jin, nyati'ij huo'séj maj quee tzáahuatyi'ra'aj jin a'yan tyityetyúucha'íica'aj ti'ij tyé'ijta i nyúucaria'ra' i Dios, a'yaa nu nyij tyaaté'exaa a'íjci i Pedro metyi'séeracaj néijmi'i i tyeítyee tíjin: "Muáaj paj hua' jitze ajtyáma'can i maj Israel jitze eeráanyeje, a'yaa paj tyi'tyía'cha'ij mati'ij i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, ¿ji'nye een jime' ca'nyéjrij jin a'yan pahuá'uurej a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, mej mij a'rá'astej i huá'yi'raj a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can?"

Dios pu néijmi'caa tyu'túu'uunyi'raj i maj tyá'tzaahuatyé'

¹⁵ Ityáj tu a'íjma jitze eeráma'can i maj Israel jitze ajtyáma'can, catu a'íjma jitze i maj ootyá'ítzeereje i Dios jimi.

16 Tyajta ityáj, a'yaa tu tyá'mua'reej tiquee a'táj ji'réenya'aj huatyá'itzeere'ej i Dios jimi, tyij ajta néijimi'i ará'astej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, sulu a'íi pu ji'réenya'aj huatyá'itzeere'ej i ti tyá'tzaahuatye' i Ciriistu' jimi. A'íj tu jin tyajta ityáj tyá'tzaahuatye' i Ciriistu' jimi, ta'aj ij i Dios a'yan taatámua'tyij tyaj ji'rén'ye'ej séejre', a'íjci jime' tyej tyá'tzaahuatye' i Ciriistu' jimi, catu i tyaj ja'rá'astej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta. Ji'nye capu a'táj ji'réenya'aj huatyá'itzeere'ej i Dios jimi tipua'aj a'rá'astej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

17 Ajta ijíj, tipua'aj a'yan tyetyá'huoocaj tyaj ji'rén'ye'ej huatyá'itzeere'en, a'yaa pu tyé'miteere' tyej tyajta ityáj á'itzeere', ¿nyiquij a'yan huatóomua'aj ti i Ciriistu' ca'nyíjra'aj taatá' tyej tyij je'ej pua'aj tyi'tyítacha'íj? Capu xaa nyu'uj.

18 Tipua'aj nyáaj tyi'táj naatyú'uunaj, nyajtáhua'aj nyij jaatyátaahuaj, nyáaj nu nyasíj pué'eenye'.

19 Ji'nye nyáaj nu huamuí' a'íjci jimi i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, nyej nyij júurij huatyá'itzeere'en i Dios jimi. Nyáaj nu nyajta jamuán óotateehuaca' i Ciriistu',

20 a'íj nu jin quee che' nyáaj júurij, sulu a'íi pu i Ciriistu' nye jimi júurij. Ajta i júuricamej i nyaj jin ijíj júurij, a'íj pu jin júurij i nyaj tyá'tzaahuatye' a'íjna jitze ma'can i yójra' i Dios, i ti naataxié'vej, ajta huatootoj ti nyejitéz ma'can huamuí'nyij.

21 A'íj nu jin quee majuuriésij a'íjci i ti Dios jin juxié'vi'ra' naatá', ji'nye tipua'aj a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta tyu'tá'care'en nyej nyij ji'réenya'aj huatyá'itzeere'en, capu che' tyi'táj huatyahuíre'nyijche' ti i Ciriistu' huamuí'.

3

I nyúucarij i maj jin tyí'ijta ajta i maj tyá'tzaahuatye'

1 Mua'aj mu sij Galacia jo'cháatimee, capu já'muai'riitye' sij tyi'táj jo'itéej xá'ra'nyij. ¿A'tanyíj je'ej pua'aj jamuáaruuj? A'íjci i tyaj já'mua'ixaatye' a'íj tu já'muasejratye' i maj jó'tatee a'íjci i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

2 A'íj nu'uj mua'reerimu' ja'mua jimi: ¿Nyi a'yan setya'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios a'íjci jime' sij ja'rá'astej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, ca' a'íjci jime' sij ja'antzaahuaj i nyúucaria'ra' i Dios?

3 ¿Nyiquij huápuí'ij quee já'muai'riitye' sij yo'itéej xá'ra'nyij, ji'nye mua'aj xu serij a'íjci jitze aróoca'nyajca'aj i júuricama'ra' i Dios, sijta ijíj a'yan tyá'xie've' sij a'íj ará'astej i sij jujímua'aj siana'aj jájtyo'?

4 ¿Nyiquee tyi'táj je'ej tyajamuatyáhuí i nyaj jéehua tyámua' naa tyajamuáa'ixaa? Capu je'ej tyí'rij tiquee tyi'táj jin je'ej tyajamuatyáhuíre'en.

5 Ti'íj i Dios jamuaatá' i ju júuricamej, ajta je'en tyi'táj huataséjrataca' i ja'mua tzajta', ¿ji'nye een jime' a'yan huaríj? Capu a'íjna jime' sij ja'rá'astijrej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, sulu a'íj pu jin i sij ja'antzaahuaj i nyúucaria'ra'.

6 A'yaa pu cha'tána'aj i Abraham tyá'tzaahuatya'ca'aj i Dios jimi, a'íj pu jin i Dios tyámua' tyeetyájttoo, ajta ji'rén'ye'ej jimi huatyá'itzee.

7 A'yaa pu'ij tyúuxie've' siaj jáamua'reej tijn i maj ji'réc'an jime' i Abraham jitze eeráma'can, a'íi mu a'íin pué'een i maj tyá'tzaahuatye'.

8 Jáicuaaj ímuáj pu a'yan tyé'yusihuaca'aj i yu'xarij jitze ti i Dios a'yan ajta huo'támua'sij maj tyámua' een a'íimaj i maj quee Israel jitze ajtyáma'can i maj majta tyá'tzaahuatye', a'yaa pu tyaaté'exaatya'ca'aj a'íjci i Abraham tijn: "Néijmi'caa nu i tyeítsee tyámua' tyu'tyátoosij a jitze ma'can."

9 A'íj pu jin, néijmi'i i maj tyá'tzaahuatye', Dios pu tyámua' tyihuo'tá'sij jamuán a'íjci i Abraham i ti ajta tyá'antzaahuaj.

10 A'tyán maj a'íj jitze tyl'ca'nyej i nyúucarij i maj jin tyl'íjta, a'íjma pu puéjtzij huo'ta'sij i Dios, ji'nye a'yaa pu tyé'yus'i' i yu'xarij jitze tijn: "Puéjtzij pu jaci'tyij a'táj tiquee néijmi'i já'astijre' je'ej ti ye'ej tyé'yus'i' i yu'xarij jitze i maj jin tyl'íjta."

11 A'íj tu jin a'yan tyá'mua'reej tiquee a'táj ji'rénnya'aj séejre' ti néijmi'i ará'astej i nyúucarij i maj jin tyl'íjta, ji'nye a'yaa pu ajta tyé'yus'i' i yu'xarij jitze tijn: "A'íjna i ti naa tyl'tyevij, a'íi pu júurij huatyá'itzeere'ej a'íjci jime' i ti tyá'tzaahuatye'."

12 Ajta a'íjna i nyúucarij i maj jin tyl'íjta capu a'íj jitze ma'can i maj jin tyá'tzaahuatye', sulu a'yaa pu tyá'xaj tijn: "A'íjna i ti ja'astej i nyúucarij i maj jin tyl'íjta, a'íj pu jin a'yan tyl'cháaj ja'mej."

13 Círíistu' pu tajapuá huatanyúj, tí'ij quee puéjtzij táaci'tyij a'íjci jime' tyaj quee ja'astej i nyúucarij i maj jin tyl'íjta, a'íi pu tajitzé ma'can jaapuéjtzitariaca', ji'nye a'yaa pu tyé'yus'i' i yu'xarij jitze tijn: "Puéjtzij pu jaci'tyij a'táj ti mui'nyij jo'tatéhuaj i ciyéj jitze."

14 A'yaa pu a'íjci jin tyu'ríj ta'aj ij huo'ci'tyij i Dios ti jin tyámua' tyihuo'tyátoosij, a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, tyata'aj tyij tyajta néijmi'i a'íjna jitze ma'can i tyaj jin tyá'tzaahuatye' ja'ancuriá'an i júuricama'ra' i Dios i ti jin tya'tóoratziiri'.

I nyúucarij i maj jin tyl'íjta capu jo'rio'uunaj i Dios ti jin tya'tóoratziiri'

15 Nye'ihuáamua', a'íj nu jamuaté'eexaatye'ej je'ej ti tyl'rinyaca i tyeítsee jimi, tìpua'aj a'táj tyl'táj jin atóoratyij ajta jo'yú'xaj je'ej ti rinyij, capu i'ríj ti a'táj jo'rio'uunaj nusu ti jéetze' jitzán tyo'yú'xaj.

16 Ajta íjij, Dios pu a'yan tya'táratziiri' a'íjci i Abraham ajta i ti jitzán eeráma'can. Capu i yu'xarij a'yan mui'caa tyl'tyáxajta, sulu sáij pu'uj i ti jitzán eeráma'can, a'íi pu'ij a'íin pué'een i Círíistu'.

17 A'yaa pu huatóomua'aj i nyaj já'mua'ixaatye' tijn: Dios pu tyl'táj jin tya'tóoraj i Abraham jimi, a'yaa pu'ij ajta tya'róo'astej. A'íj pu jin i nyúucaria'ra' i Moisés tí'ij yan huataséjre a'yan tyoomá'caj muáacuaj anxíttej nyinyi'ra'aj japuan seityéj japuan tamuáamuata', capu i'ríj ti i nyúucarij jo'rio'uunaj tí'ij quee che' tyl'táj huúria'aj i Dios ti jin tya'tóoraj.

18 Ji'nye tìpua'aj i Dios ti jin tya'tóoratziiri', a'íj jitze aróoca'nyaj i nyúucaria'ra' i Moisés, capu che' a'íin pue'éenye'ej ja'mej i Dios ti jin tya'tóoratziiri', ajta i Dios pu a'yan tya'tóoratziiri' ti juxié'vi'ra' jin tyámua' tyeetyátoonyij a'íjci i Abraham.

19 ¿Tyl'tanyí na'aj ij je'ej tyl'huúre' i nyúucarij i maj jin tyl'íjta? A'yaa pu hua' jimi tyu'tyátuihuaca', mej mij jáamua'reej i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, 'asta na'aj quee huataséjre a'íjna i ti jitzán eeráma'can i

Abraham, i ti jitzán i Dios tya'tóoratziiri'. Ajta i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'íi mu i maj tajapuá tyí'huüre' hua' jimi jaatyájtóo i tyeítyee, a'íjna jitze ma'can i Moisés.

²⁰ Ajta ti'ij i Dios a'yan tya'táratziiri' a'íjci i Abraham, capu a'tíj huata'ityaca', sulu jusíj pu a'yan huaríj, ajta síj na'aj a'ín pué'een i Dios.

I ti jin tyí'huüre' a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta

²¹ ¿Nyiquij a'yan huatóomua'aj ti seequéj tyá'xaj i nyúucarij i maj jin tyí'ijta a'íjci i Dios ti jin tya'tóoratziiri'? Capu xaa nyu'uj, ji'nye tipua'aj i nyúucarij i maj tyí'ijta júuricamej tatá'care'en, a'yaa pu'ij tyí'riitacaj tyaj ji'ré'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi a'íjci jime' tyaj ja'astej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

²² Ajta a'íjci i yu'xarij jitze a'yaa pu tyá'xaj tyaj néijmi'i ootyá'itzee i Dios jimi, mata'aj mij a'tyán maj tyá'tzaahuatye' i Ciríistu' jimi huatái'riitarij maj ja'ancuriá'an a'íjci i ti jin Dios tya'tóoratziiri'.

²³ Ti'ij quee xu huataséeria'caj i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye', a'íj tu jin eetyánami'huaca'aj i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yan tyetye'ejcho've'ej ti huataséjre'en a'íjna i tyaj jitzán tyá'antzaahuatye'en.

²⁴ A'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta a'yaa pu tyí'tacha'íica'aj ti'ij i ti ca'nyéjrij jin tyí'muarie' ti'ríj ti tyiséjra, 'asta na'aj quee uvé'nyej i Ciríistu', ta'aj ij i tyaj jin tyá'antzaahuatye'sij taatá'an tyaj ji'ré'nye'ej huatyá'itzeere'en.

²⁵ Ajta ijíj ti arí huataséjre i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye', capu che' a'ín tacha'íj i nyúucarij i maj jin tyí'ijta,

²⁶ ji'nye a'íjna jime' i sij jin tyá'tzaahuatye' i Ciríistu' jimi, néijmi'i xu mua'aj yójmua'mua' pué'een i Dios,

²⁷ ajta siati'ij jimi huatyá'itzee i Ciríistu' a'ájna siati'ij huái'huaca', aj pu ajta jamue'ré'chejtya'xij.

²⁸ Capu che' a'ín juxie've' tipua'aj Israel jitze pua'ajtyáma'cantaj, na'ríj a'íjma jimi i Griego, tipua'aj i ti juxáahuaj majo'cha'can, na'ríj i ti ca'nyéjrij jin tyí'huüre', tipua'aj tyáati' nusu íiti', ji'nye néijmi'i xu mua'aj i Ciríistu' jitze ajtyáma'can, a'íj xu jin síj siana'aj pué'een jimi.

²⁹ Ajta tipua'aj Ciríistu' jitze xa'ajtyáma'can, a'íj xu jin siajta a'íj jitze eeráma'can i Abraham, ajta a'ín tyajá'muaci'tyij i ti jin Dios tya'tóoratziiri'.

4

¹ A'yaa pu huatóomua'aj i nyaj já'mua'ixaatye' tijin: Ti'ij ooj pa'ri'istan a'íjna i ti néijmi'i tyá'ci'tyij, a'yaa pu cha'tána'aj een ti'ij síj ti ca'nyéjrij jin tyí'muarie', tyij ajta arí néijmi'i tyía'ra'an tyi'pué'een

² Séecan mu jacha'íj, majta a'íjna jin antyúumua'reej maj tyú'cha'ín néijmi'i i ti tyía'ra'an, 'asta na'aj quee tya'rá'astij a'náj ti i táatajra' a'yan tyaaxá'pui'intari'ri'.

³ A'yaa pu cha'taj ityájma jimi tyé'yi'ij, tyati'ij quee xu tyi'tíj mua'rériacaj, a'íi pu tyí'ta'ijtya'ca'aj íyan ti tyí'sejre' i cháanacaj japua.

4 Ajta ti'ij atyojo're'nyej a'náj ti a'yan tyu'xá'pui'intari'huaca', Dios pu juyó j ujo'ta'ityaca', i ti huanie'huaca' i iitaj jitze, ajta a'yan tyar'rá'astej i nyúucarij Moisés ti jo'yú'xaca',

5 ta'aj ij a'ñin tajapuá huatányuunyij, ji'nye a'ñi pu tyí'ta'ijtya'ca'aj i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, ajta je'en taatá'an tyej tyij huátatyamua've'en a'ñina jime' tyaj tyerij yójmua'mua' pué'een i Dios.

6 Ajta tyaj tyerij yójmua'mua' pué'een, Dios pu yo'ta'ityaca' i júuricama'ra' i juyó j i taxiéjnyu'caa tzajta', ajta i júuricama'ra' a'yaa pu tyá'huoo tijin: "Muáaj paj nyatáataj pué'een, i nyaj jéehua jaxie've'."

7 A'yaa pu'ij, capáj che' ca'nyéjrij jin tyí'muarie', sulu yójra' paj pué'een i Dios, ajta ijij paj perij yójra' pué'een, Dios pu a'yan tyaj'axié'vi'ra' pej pij néijmi'i jimi ty'a'ancuriáan.

Pablo pu je'ej tyóomua'ajcaa a'ñijma jimi i maj tyá'tzaahuatye'

8 Jáncuaj imuáj, siati'ij quee xu jamua'tyáacaj i Dios, mua'aj xu ca'nyéjrij jin huá'huirria'ca'aj a'ñijma i maj a'yan hua'tamuá'muaj tijin dioosij.

9 Ajta ijij siaj serij jamua'tyej i Dios, nusu ijij ti arí i Dios já'muamua'jtye, ¿ji'nye tyí'rij siaj sij siajtáhua'aj ca'nyéjrij jin tyu'tyáhuirre'en a'ñici jimi i tiquee tyi'táj huirre', ajta ti'ij ajtáhua'aj ca'nyéjrij jin tyajamuata'ijtye'en?

10 Mua'aj xu tyí'ye'estyaa, ti'ijta a'ájna atyojo're'nyej a'náj ti tyi'táj je'ej huaríj, na'ríj i máxcirre' ti jitzán tyi'táj atyojo're'nyesij, nusu i nyinyi'ra'aj i maj jitzán a'yan tyá'mua'reej tyi'táj jime'.

11 A'ij nu jin jéehua tyí'tziinye' tipua'aj quee tyi'táj huatyáhuirre'en i nyaj jin tyu'muáriej ja'mua tzajta'.

12 Nye'ihuáamua', a'yaa nu tyaja'muahuavij siaj a'yan rijcaj nyati'ij nyáaj, ji'nye nyáaj nu nyajta a'yan tyi'tyínyecha'ij siati'ij mua'aj. Caxu siaj mua'aj tyi'táj jin ootyá'itzeerej nye jimi.

13 A'yájna siati'ij serij tyá'mua'reej, nyati'ij anaquéej jamuaaté'exaa i nyúucaria'ra' i Dios, a'yaa nu tyi'cui'ij nyati'ij a'yan huaríj.

14 A'ájna i nyaj jin tyi'cui'ca'aj, jéehua pu jamuaatamuárie'ristej, siajta mua'aj caxu naataxána'vej, caxu siajta naatyáxaahuataca', sulu tyámua' xu tyinaatyéeeje ti'ij nyaj a'ñin pué'eenye' síj ti tajapuá tyi'huirre', na'ríj yaa ti'ij nyaj a'ñin pué'eenye' i Ciríistu' ti ajta Jesús pué'een.

15 ¿Ji'nye huaríj a'ájna i siaj jin jutyamua'va'ca'aj? A'yaa pu tyí'rij nyaj a'yan tyaataxáj ja'mua jime' yee tipua'aj a'yan tyí'riitacajche', mua'aj xu je'tatú'tu'nyijche' i juji'sij siaj sij nyéetzij naatatú'tu'tye'en.

16 Arí ijij, ¿nyij serij nyéjcha'irre' a'ñici jime' nyaj tzáahuatyira'aj jin tyajá'mua'ixaatye'?

17 A'ñijma jimi i tye'ityee jéehua xu hua' jitze juxie've', majta quee a'ájna jime' mej mij tyámua' jamuáa'uurej. A'yaa mu tyá'xie've' siaj sij tajimi ajtáciinyej, siaj sij siajta mua'aj hua' jitze tyú'ca'nyej.

18 A'yaa pu tyí'xa'pui' maj ja'mua jitze juxié'va'aj i séecan, siaj sij tyámua' huó'uurej, ajta a'náj tina'aj a'yan tyúuxie've', capu a'áa na'aj tipua'aj nyijta ja'mua jamuán a'áa jó'catyij.

¹⁹ Nyiyóojmua', jéehua nu jajpuéjtzij ja'mua jime', a'yájna tí'ij i íiti' tí jo'tacuí'nyaca' pá'ri'ij jime', 'asta na'aj quee i Ciriístu' ja'mua jimi tyámua' tyu'tyá'ítzeere'en.

²⁰ Canu a'tzúj jamua'reej je'ej nyaj ye'ej huárinyij mua'ajmaj jime'. Nyóoche' a'áa jó'catyiiche' ja'mua jimi nyej nyij quee che' tyajá'muayu'se'ej nyana'aj, sulu nyej nyij tyajamuáa'ixaatye'en senyeséeracaj.

Je'ej maj huaríj a'ájna i Agar, ajta i Sara, i tyaj jin yo'itéej tá'ra'nyij

²¹ Siata'aj naaté'exaatye' mua'aj mu sij jaxie've' sij sij ja'rá'astyaj a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, ¿nyitzaa sequée a'yan tyáanamua'jri' je'ej tí tyá'xaj a'íjci jitze i nyúucarij?

²² A'yaa pu tyé'yu'si' tí i Abraham hua'puácaa tyiyójmua'ca'aj i maj tyétyacaa. Síij pu jitzán huanie'huaca' a'íjci i íitaj tí ca'nyéjrij jin tyí'muarie'ca'aj, ajta i síij, a'íi pu jitzán huanie'huaca' a'íjci i íitaj tí juxáahuaj jo'chá'canya'aj.

²³ A'ájna i tí huanie'huaca' a'íjci jitze i íitaj tí ca'nyéjrij jin tyí'muarie'ca'aj, a'íi pu a'yan éenye'ej huanie'huaca' matí'ij i tí'ríij. Ajta i síij, a'ájna i tí huanie'huaca' jitzán i íitaj tí juxáahuaj jo'chá'canya'aj, a'íi pu a'íjci jin huanie'huaca' tí Dios a'yan tya'tóoratziiri'.

²⁴ I'ríj tyaj a'yan tyaataxáj tí a'yan huatóomua'aj a'ájna i nyúucarij tí a'yan tyé'yu'si'. A'íimaj i úucaa i maj hua'puaj, a'yaa pu huatóomua'aj i nyúucarij tí hua'puaj tí jin Dios tyihuo'ta'íj i tyétyacaa. Síij i nyúucarij pu a'áa já'ma'can i jiríj japua tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Sinaí. A'íj mu jitzán eerányesij a'íimaj i tí'ríij i maj tyu'tyáhuíre'sij ca'nyéjrij jime'. Ajta a'ájna i nyúucarij, a'íj pu'ricij a'ájna i íiti' tí a'yan ántyapuaj tíjin Hagar.

²⁵ A'ájna i Hagar, a'yaa pu huatóomua'aj a'ájna i jiríj i Sinaí, a'áa tí jo'tácaj a Arabia. A'yaa pu ajta huatóomua'aj chájta' tí já'sejre' a Jerusalén, j'i'nye óoche' pu ca'nyéjrij jin tyí'muarie' jamuán i yójmua'mua'.

²⁶ Ajta a'ájna i Jerusalén tajapuá tí já'ma'can, a'íi pu juxáahuaj jo'cha'can. Ajta a'íi pu pué'een i taj náanaj.

²⁷ A'yaa pu'uj na'aj j'i'nye a'yaa pu tyé'yu'si' tíjin: Pajta muáaj, tiquee che' muo'tacuí'nyij, pata'aj huatá'tyamua've'en. A'yaa paj huárinyij, j'i'nye jéehua paj tyiyóomua'aj puá'mej mu paj quee a'náj ootájucataca' quee a'ájna i íiti' tí víche'.

²⁸ Sijta mua'aj, nye'ihuámua', a'yaa xu cha'taj siana'aj séejre' tí'ij a'ájna i Isaac tí a'íjci jin eerányej i tí jin Dios a'yan tya'tóoratziiri'.

²⁹ A'ájna imuáj a'ájna i yójra' tí a'yan cha'tána'aj éenye'ej huanie'huaca' matí'ij i tí'ríij, a'íi pu je'ej pua'aj jáaruuj a'íjci i yójra' tí huanie'huaca' a'íjci jime' i muárie'ria'ra' i júuricama'ra' i Dios. Ajta ijíij, a'yaa pu cha'taj tyí'rinyacaa.

³⁰ Ajta, ¿j'i'nye tyá'xaj i yu'xarij jitze? Nyiquij a'yan yee: "Pata'aj jaatamuárite'en a'íjci i íitaj tí ca'nyéjrij jin tyí'muarie', pajta i yójra', j'i'nye capu a'náj tyí'tíj jací'tyij a'íjci i yójra' i íitaj tí ca'nyéjrij jin tyí'muarie', sulu néijmi'i pu tyá'ci'tyij a'íjci i yójra' i íitaj tí juxáahuaj jo'cha'can."

³¹ A'íj pu jin, nye'ihuáamua', catu a'íjci jitze eeráanyej a'íjci i íitaj ti ca'nyéjrij jin tyí'muarie'ca'aj. Catu xaa nyu'uj, sulu a'íj tu jitzán eeráanyej a'íjci i íitaj ti juxáahuaj jo'chá'canya'aj.

5

Maj quee tooa'care'en maj ca'nyéjrij jin tyí'huüre'ej

¹ Ciriístu' pu tii'rájtoo tyej tyij taxáahuaj mahuací'ca'an. A'íj xu jin caxu che' tooa'care'en siaj sij ca'nyéjrij jin tyí'muarie'ej, caxu che' huariá'ci'ca'an a'yájna siati'ij tyityaajú'ca'aj.

² Sianáanamujri'. Nyáaj i nyaj Pablo pué'een, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye'. Típua'aj a'yan setyityaató'a'an maj ja'antyísiichixi'in i ta'antyuuví'rajmee i siaj jitzán sa'racia, ti'ij tyá'xaj i nyúucarij maj jin tyí'ijta capu tyi'tíj jin jamuaatyáhuüre'ej i Ciriístu'.

³ A'yaa nu tyaaté'exaatye'sij tzáahuatyí'ra'aj jime' a'tíj tina'aj ti ja'antyisíjchej i junavíj, a'yaa pu jimi tyuuxié've'ej ja'mej ti'ij néijmi'i ará'astej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

⁴ Mua'aj mu siaj a'yan tyá'huoo siaj ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi, mua'aj xu seríj ajtacíj a'íjci jimi i Ciriístu', siajta ajtacíj a'íjci jimi i Dios ti tyámua' tyajamuaatá'.

⁵ Tyajta ityáj, a'íj tu jitze arataca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios a'yan tyetyí'ijcho've'ej tyej tyij ji're'nye'ej huatyá'itzeere'en i Dios jimi a'íjci jime' i tyaj jin tyá'tzaahuatye'.

⁶ A'yaa pu tyí'een, ji'nye i Ciriístu' jimi, capu a'tzúj jitzán juxie've' tipua'aj a'tíj arí ja'antyisíjchaca' i junavíj nusu quee. A'íj pu xaa jitzán juxie've' ti a'tíj a'yan tyihuo'taxié've'en i tye'ityee tzáahuatyí'ra'aj jime'.

⁷ Tyámua' xu seríj mua'aj tyityaajú'ca'aj i juyéj jitze. ¿A'tanyíj tyajamuantyí'uunyi'ri' siaj sij quee che' já'astyaj a'íjci i nyúucarij ti ji're'can jime'?

⁸ Capu a'íin ca'nyíjra'aj jamuaatá' i Dios i ti jamuaatajé.

⁹ A'yaa mu tyí'xaj ti cára'tzuj i levaduura' néijmi'i tyináxcaj i cuéjtzij,

¹⁰ a'íj nu jin nyáaj i tavástara' jitze tyí'ca'nyej siaj mua'aj quee seequéj tyí'mua'tyij, ajta i Dios pu puéjtzij jaatá'sij a'íjci i ti tyajama'antyi'uunyi', ajta quee je'ej rinyij a'tíj ti pué'een.

¹¹ Ajta nyéetzij jime', nye'ihuáamua', tipua'aj nyooj a'yan tyajá'mua'ixaatye'ej siaj ja'antyísiichixi'in i junavíj, camu che' je'ej pua'aj nya'uurényijche' a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, ji'nye capu je'ej pua'aj hua'namuaaraste'ej ja'mej i nyúucarij nyaj já'mua'ixaatye' ti i Ciriístu' óotateehuaca' i cúruuj jitze.

¹² Ajta a'íjma jime' i maj a'íjci jin tyajamua'antyi'nyi', a'yaa pu tyina'ránajchi nyéetzij maj anaquéej a'íimaj jujímua'aj huatyóosiichixi'in.

¹³ Siajta mua'aj nye'ihuáamua', Dios pu jamuaatajé siaj sij juxáahuaj mahuací'ca'an. Ajta caxu a'íjci jin a'yan rijcaj siaj sij a'yan cha' siana'aj je'ej pua'aj rijcaj je'ej ti tyajamuá'miteeraste'. Sulu siata'aj juxie've' huatóohuüre'en séej jamuán siajta séej.

14 Ji'nye néijmi'i pu i nyúucarij i maj jin tyí'ijta séej na'aj jitze tya'róo'astee i ti a'yan tyá'xaj tijin: "Pata'aj jaxie've' i axa'aj tyéviij a'yájna pati'ij asíj tyí'axie've'."

15 Tyámua' xu'uj mua'aj, ji'nye tipua'aj mua'aj je'ej pua'aj se-tyúuxajta na'ríij siooj jujímua'aj tyúucha'íire'ej, mua'aj xu sij jujímua'aj antyúupua'ritye'sij.

I ti tatzájta' eerányinyii, ajta i ti jitzán eerányinyii i júuricama'ra' i Dios

16 A'íj nu jin a'yan tyí'xaj tijin: Siata'aj a'yan tyí'tyechajcaj a'íjci jitze xa'rooca'nyéej i júuricama'ra' i Dios, siaj sij quee tyi'tíj jin je'ej pua'aj rijcaj i ti ja'mua tzajta' tye'rányinyii.

17 Ji'nye je'ej ti tyá'xie've' i ti je'ej pua'aj een, a'íj pu jájcha'íire' i júuricama'ra' i Dios, ajta a'íjna i júuricama'ra' i Dios a'íj pu ajta jájcha'íire' i ti je'ej pua'aj een. A'íj mu a'yan tyityetyúucha'íire', a'íj xu jin mua'aj quee a'náj a'yan rinyij je'ej siaj tyá'xie've'.

18 Ajta tipua'aj i júuricama'ra' i Dios tyaja'muamua'tyey, capu ij che' mua'ajmaj tyaja'mua'ítaya'aj ja'mej i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

19 Tyámua' pu tyé'miteere' je'ej maj ricij a'íimaj i maj ja'astej i ti je'ej pua'aj een, a'íj mu juxana'cire' séecan jamuán i maj quee jatyévi'tin, huápu'íj mu xána'visi' ricij a'íj mu mij jin meríj jó'vej,

20 a'íj mu hua'najchej i saánturij, majta tyí'chahuaa. Jéehua mu juxana've', majta quee tyámua' ja'huóomua'raj, majta óochueere'. Jéehua mu tyo'cájaaxiejve', majta séecan jaaxiejtye', majta jé'ta' huaci'ij, majta séecan jimi ajtyú'uuej.

21 Jéehua mu tyihuá'chueere', majta juta'rujve', majta tyí'nyacua'aj, majta néijmi'i jin a'yan ricij i ti je'ej pua'aj tyí'een. A'yaa nu nyij mua'ajmaj tyajá'mua'ixaatye', a'yájna nyati'ij nyáaj nyeríj jájcuaj ímuáj huaríj, tijin i maj a'yan tyityetyúucha'ij camu ujo'tyárutyij jo'tíj i Dios tyejé'ijtaj.

22 Ajta a'íjna i júuricama'ra' i Dios ti tyihuatá'caa, a'íj pu a'ín pué'een tyej tyámua' tyihuojó'mua'raj, ajta tyámua'vi'ra'aj, ajta tyaj taxáahuaj séjre'ej, tyaj néijmi'i jin tyo'táviicue', tyajta huo'xié've'en séecan i tyeítyee, tyajta tyihuo'tapuéjve'en, tyajta quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj,

23 tyaj quee á'tatzaahuatye'ej, ajta hua' jitze séejre' i ti xá'puí'. Capu ij ajtáhua'aj síj séejre' i nyúucarij ti tyi'tíj jin hua' jitze pua'ritye'ej.

24 Majta i maj jitzán ajtyáma'can i Ciriistu' ti ajta Jesús pué'een, mu'ríj néijmi'i tyu'táxaahuataca' i ti je'ej pua'aj tyí'een ti eerányinyiica'aj i hua' tzajta' mej mij quee che' je'ej pua'aj tyityetyúucha'íij.

25 Tipua'aj a'íj jin tyajúurij i júuricama'ra' i Dios, tyiche' tyajta tyu'tá'an tí'ij i júuricama'ra' i Dios tu'cájuyetyey.

26 Tyiche' quee á'tatzaahuatye'ej, tyajta quee ca'nyíjra'aj tatá'care'en tyej tyij je'ej pua'aj á'tamua'raj nusu tyej tyij tajímua'aj tyítajaaxiejvi'.

6

Miche' huatóohuúire'en síj ajta síj

1 Nye'ihuáamua', tipua'aj séej a'tíj xaaséj ti ootyá'ítzeere'en tyi'tíj jime', siata'aj mua'aj mu siaj i júuricama'ra' i Dios jitze aróoca'nyej

jaatáhuüre'en. Ajta siati'ij a'yan huárinyij tyámua' xu'uj siaj sij quee a'yan cha'taj siana'aj tyityo'tyá'itzeere'en ti'ij a'íin tyo'tyá'itzee.

² Siata'aj huatóohuüre'en séej jamuán siajta séej, a'yaa xu sij a'íjci jin nya'rá'astej i nyúucaria'ra' i Ciríistu'.

³ Tipua'aj a'táj a'yan tyé'miteeraste'ej ti tyi'táj jin antyúumua'reej, ajta quee tyi'táj jin antyúumua'reej, a'íi pu jusíj jucuanamuaj.

⁴ Che' síj ajta síj jusíj huóosej je'ej ti tyi'tyúucha'ij, ajta tipua'aj tyi'táj jin óotzaahuatya'mui'ij, che' a'íjna jime' je'ej ti jusíj tyi'tyúucha'ij, che' quee i séecan jime'.

⁵ Ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' ti síj ajta síj a'yan tyó'viicue' je'ej ti tyi'táj tyá'muarie'riste'.

⁶ A'íjna i ti jumua'tyej i nyúucaria'ra' i tavástara', a'yaa pu tyúuxie've' ti jaatyáhuüre'en a'íjci i ti tyá'mua'tyej.

⁷ Caxu mua'aj jucuanamuaj, capu i'ríj siaj jáacuanamuaj i Dios. Tyi'táj siaj mua'aj tyu'tá', a'yaa xu cha'taj siana'aj tya'ancuriáa'sij.

⁸ A'íjna i a'táj ti a'íj jimi tyí'muarie' i ti je'ej pua'aj een, a'yaa pu tyá'ci'tyij ti huámui'nyij. Ajta a'táj ti a'íj jimi tyí'muarie' i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu i júuricama'ra' i Dios jaatá'sij ti júurij já'ra'nyij jusén jime'.

⁹ A'íj tu jin tyiche' quee jaxaahuataj i tyaj jin xá'puí' ricij, ji'nye tipua'aj tyequée jaxaahuataj tyi'táj tu ancuriáa'sij a'ájna xicáara' jitze je'ej ti tye'tyéviijtye'.

¹⁰ A'íj pu jin, a'náj tyaj a'yan tya'ajxié'vi'ra'aj, tyiche' tyámua' huó'uurej i taxa'aj tyeityee, tyajta jéetze' tyámua' tyihuó'cha'íin a'íjma i maj majta tyá'tzaahuatye'.

Maj tyámua' tyeeséj ti'ij quee a'táj huo'cuanamuan

¹¹ Tyámua' xu mua'aj tyeeséj je'ej nyaj va'cán jin tyé'yu'xaj i nyamuáca' jime'.

¹² A'íimaj i maj já'mua'itziitye', majta a'yan tyí'tyese' siaj sij ca'nyéjrij jin ja'antysisíjchej i junavíj, a'yaa mu ricij mej mij i tyeityee tyámua' huojó'sejra camu jaxie've' ti puéjtzij huo'ci'tyij a'íjci jime' maj ja'rá'astea a'íjci i Ciríistu' i ti óotateehuaca' i cúruuj jitze.

¹³ Ajta a'íimaj i maj ja'antysisíjchej i junavíj, camu ja'rá'astyaa i nyúucarij i maj jin tyí'ijta. A'yaa mu tyá'xie've' siaj mua'aj ja'antysisíjchej i junavíj, mej mij a'íjci jin ahuóotzaahuatye'en siaj a'íjci jin a'yan huaríj.

¹⁴ Nyajta nyáaj canu tyi'táj jin á'nyatzaahuatye', sulu a'íj nu jin á'nyatzaahuatye' ti Ciríistu' nyej jitze ma'can jaapuéjtzitariaca' i cúruuj jitze. Ji'nye a'íjna jitze ma'can i cúruujra' i Ciríistu', capu che' i cháanacaj nye jimi séejre', nyajta nyáaj canu nyajta che' i cháanacaj japua séejre'.

¹⁵ Capu tyi'táj huüre' tipua'aj a'táj ja'antysisíjchaca' i junavíj nusu quee, a'íi pu juxie've' ti a'táj jájcuan jin huanie'hua'j i Dios jimi.

¹⁶ Che' Dios huo'tyápua'ritye'en, ajta hua'ancu'vajxi'ín a'chu maj pua'máj ja'rá'astea a'íjci i nyúucarij, majta néijmi'i i maj Israel jitze ajtyáma'can i tyeityeristyamua'me'en i Dios.

¹⁷ Ijij ti yujo'que'táj ja'mej canu che' jaxie've' ti a'táj nya'itziitya'aj, ji'nye pu'ríj nye jitze séejre' a'íjci jime' i nyaj japuéeetzij i Jesús jitze ma'can.

¹⁸ Nye'ihuáamua', che' i tavástara' i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, che' a'íin tyámua' tyajamuaatá'an i ja'mua tzajta'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

I yu'xarij Pablo ti huo'ta'ityi'ri' i Éfeso maj jo'cháatimee

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Pablo, a'íi nu pué'een i Dios ti na'antyíhuoj juxié'vi'ra' jime' nyej nyij jaatyáhuüre'en i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een, nyaja'muatyojtye' mua'ajmaj mu siaj Éfeso ja'chej i siaj tyeítyeristyamua' pué'een i Dios, siajta tyá'tzaahuatye' a'íj xu jin jimi séejre' i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

² Che' i Dios i tavástara' ajta i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, miche' a'íin jamuaatyáhuüre'en majta tyámua' jamuáa'uurej ja'mua tzajta'.

I tyaj jin tyé'tyojtzire' i Dios a'íjna jime' i ti taatyáhuüi'

³ Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios i ti yo'puáara'an pué'een i tavástara' i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, ji'nye a'íj pu jitze i Ciriístu' tyitaatapuějvej néijmi'i i tajapúa' ti tyejé'sejre'.

⁴ Dios pu ta'antyíhuo i Ciriístu' jitze jájcuaj imuáj ti'ij quee xu jaatyatáahuava'caj i cháanacaj, tyej tyij néijmi'i jin tyámua' éenye'ej tá'ra'nyij i tatzájta', tyajta quee tyi'táj jin á'itzeeria'aj jimi i Dios.

⁵ Ji'nye a'yaa pu tyitaaxié'vej tyej tyij yójmua'mua' pue'éenye'ej tá'ra'nyij a'íjna jitze ma'can i Ciriístu', je'ej ti a'íin jájcuaj imuáj tyitaaxié'vej.

⁶ A'íj pu jin a'yan jaatamua'aj tyej tyij a'náj tina'aj tyé'tyojtzire'ej a'íjci jime' i ti jin naa huasé'rin i Dios, i ti juxié'vi'ra' jin taatá' i juyó'j jitze ma'can i ti huápu'i'ij jaxie've'.

⁷ A'íi pu i Ciriístu' tajíme' tyu'nájchitaca' i Dios jimi ti'ij juxúure' eeráaxirej tajitzé ma'can ti'ij i Dios tyitaatú'uunyi' i tyaj jin ootyá'itzee.

⁸ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyá'xie've' ti tyámua' tyitaatyátoonyij, ajta tajimí jaatyájtoo a'íjna i tyaj jin tyu'yí'tihua'an ajta tyej tyij néijmi'i tyojo'itéej tá'ra'nyij,

⁹ a'yaa pu tyitaatá' tyej tyij jáamua'tyij tyi'táj ti puírícij i ti ju'avaataca'aj i Dios jimi. A'íi pu arí a'yan tyaaxá'pu'i'ántaria'ca'aj ti'ij i Ciriístu' jimi taataséjratye'en i ti ju'avaataca'aj,

¹⁰ a'yaa pu'ij tya'róo'astej je'ej ti tyaaxájtaca'. Ajta a'íjna i ti ju'avaataca'aj i Dios jimi a'íi pu a'íin pué'een ti'ij i Ciriístu' tyi-huo'ta'íjtye'en néijmi'caa i maj tajapúa' já'sejre', majta i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

¹¹ Ciriístu' jimi pu i Dios anaquéej ta'antyíhuo ta'aj ij jamuán tyitáaci'tyij, a'yájna ti'ij i Dios tya'táraj, a'íi pu a'yan ricij je'ej ti tyá'xie've'.

¹² A'yaa pu tyá'xie've' tyej ityáj anaquéej jajchó've'ej i Ciriístu', tyej tyij néijmi'i tyaatatyójtzi're'en i ti jin néijmi'i putyí'uurej.

¹³ Tyetyé'tyojtzire' i Ciriístu', siajta mua'aj mu siaj jáanamua'ajri' i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, i ti jin jamu'i'rátosij, siajta tyá'antzaahuaj, mua'aj xu sij jitzán ajtyáma'cantaj xá'raa i Dios ti'ij a'íin ju júuricamej ja'mua jimi huatyájto i ti a'yan tya'tárajcaa.

14 A'íjna i júuricama'ra' i Dios a'íi pu a'íin pué'een i tyaj jin jamua'reej ti a'yan tyi'ja'yájna ti tyí'taci'tyij i Dios ti tyitaatá'sij, tipua'aj arí ja'antyíci'tyij i ti jin tí'rátóosij tyej tyij jimi ajtyáma'can tá'ra'nyij, tyej tyij tyaatatyójtzi're'en i ti jin néijmi'i putyí'uurej.

Pablo pu huá'huaviitze' i maj tyá'tzaahuatye'

15 A'íj nu jime' nyáaj jamua'ree siaj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi i Jesús, siajta hua'xie've' néijmi'caa i maj tyeítyeristyamua' pué'een i Dios,

16 canu nyij ja'antyápua'citacaa nyaj tyé'tyojtzi're'ej i Dios ja'mua jime', nyajamua'tamua're'rihua'aj nu nyij huatyényuusij i Dios jimi.

17 A'yaa nu tyá'huaviij i Dios i ti vástaria'ra' pué'een i tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pué'een, i ti naa huasé'rin, tí'ij jamuaata'an i júuricamej i siaj jin tyámua' metyityoomuámua're'ej ajta ja'mua jimi huataséjre'en, ajta siaj sij jí'ré'can jime' jáamua'tyij.

18 A'yaa nu tyá'huaviij i Dios tí'ij jamo'támiteeraste'en, siaj sij jáamua'reej tyi'tíj ti puíríci'j i siaj jajchó've', i ti jin i Dios jamuaatajé, ajta naa éenye'ej tyihuá'ci'tyij i tyeítyeristyamua'me'en i Dios,

19 ajta quee iteere' i ti jin huápu'íj tyu'yi'tin i Dios, i ti jin tye'entyimuáriej tatzájta' i tyej tyá'tzaahuatye'. A'íi pu a'íin pué'een i ti Dios jaataséjrataca' i ti jin néijmi'i putyí'uurej ti ajta jin uhuájca'nyej

20 tí'ij jaatájuurityej i Círíistu' ajta yo'v'í'tij u tajapua' tí'ij a'áa ya'ajcájra i jumuáca'ta' pujmua',

21 ajta jaatá' tí'ij néijmi'i putyí'uuriaj, ti tyu'ta'íjtaj, ti néijmi'i jin antyúumua'reeriaj a'íjna jime' i ti jin ántyapua'j, tí'ij na'aj íjij ti tyí'sejre' ajta je'e'j ti ooj yatyojooméj.

22 Néijmi'i pu jin i Círíistu' antyúumua'reej, a'íi pu ajta i Círíistu' antyihuaviihuaca' tí'ij a'íin pue'éenye'ej já'ra'nyij i hua' mu'uj néijmi'caa i maj jusi'rii i Dios jimi.

23 Jí'nye a'íimaj i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta' a'íi mu a'íin pué'een i tyévira' i Círíistu', a'íi pu hua' mu'uj pué'een, jí'nye a'íi pu a'íin pué'een i Círíistu' i ti néijmi'i tyámua' tyí'uurej.

2

Dios pu tajapua' huatanyúj i Círíistu' jitze ma'can

1 Jájcua'j imuáj xu mua'aj muí'chica'aj a'íjci' jime' i siaj je'e'j pua'aj rijcaa siajta jéehua' á'itzeeria'ca'aj,

2 a'yaa xu sij tyí'tyesejria'ca'aj, jí'nye a'yaa xu tyityetyúucha'íica'aj matí'ij ricij a'íimaj i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, siajta a'yan rijcaa je'e'j ti tya'ránajchi a'íjna i ti íyan tyí'íjta ajta a'íjma jimi i xiéjnyu'carij i maj séejre' áacaj tzajta' i tí'ij ajta ca'nyíjra'aj hua'tá'caa mej mij quee ja'astej i Dios.

3 A'yaa tu tyajta néijmi'i ityáj jájcua'j imuáj tyí'tyesejria'ca'aj, a'yan tyetyityaaju'uj je'e'j tyaj tyaaxié'va'ca'aj tajímua'aj, ajta je'e'j ti tyitá'miteerastya'ca'aj. A'íj pu jime' a'yan tyi'taci'puáataca'j ti i Dios jéehua' puéjtzij taatá'an, a'yájna tí'ij puéjtzij tyihuo'tá'sij i séecan.

4 Ajta i Dios jéehua' pu tá'cu'vej ajta va'cán jin taxie've',

5 a'íj pu jin taatá' tyaj júurij tá'ra'nyij jamuán i Círíistu', tyati'ij tyooj muí'chica'aj a'íjci' jime' i tyaj á'itzeeria'ca'aj. A'íjna i ti jin jéehua' já'muaxie've' i Dios a'íj xu jin seríj ja'ancuriáa' tí'ij jamuáahuíre'en.

6 Ajta jamuán i Círíistu' taatájuurityej, tyej tyij jamuán oorá'sej u tajapuá.

7 A'yaa pu a'íjna jin huaríj tí'ij jaataséjrataj i tí jin tá'ancu'vaxij ajta taaxié'vej a'íjci jitze ma'can i Círíistu' tí ajta Jesús pué'een.

8 A'íj xu jitze ma'can i Dios tí jin já'muaxie've' mua'aj ja'ancuriáa' tí'ij jamuáahuíre'en i siaj jin tyá'tzaahuatye'. Caxu jujímua'aj siana'aj jájtyo, sulu a'íi pu i Dios juxié'vi'ra' jin jamua'ancu'vaxij.

9 Caxu mua'aj jujímua'aj a'yan tyéejtyoj, ta'aj ij quee a'tíj óotzaahuatye'ej,

10 jí'nye i Dios pu a'íin pué'een i tí táataahuaca', a'íi pu táataahuaca' jimi i Círíistu' tí ajta Jesús pué'een, tyej tyij tyámua' tyu'muárie'en, a'yan tyetyiaaju'uj je'ej tí a'íin jájcuaj tyitu'cájuyetyej.

Néijmi'i tu séej chájta'naj tyana'aj pué'een

11 A'yaa pu'ij, mua'aj mu siaj quee Israel jitze ajtyáma'can, majta a'yan hua'tamuá'muaj tíjin: "i maj quee ja'antysis'chej i junavíj", majta i maj ja'antysis'chej i junavíj, majta jujímua'aj a'yan huatóomua'aj tíjin: "i maj ja'antysis'chej i junavíj",

12 xo'támua'reej siaj jájcuaj ímuáj quee jimi ajtyáma'cantaca'aj i Círíistu', siajta quee a'íjima jimi ajtyáma'cantaca'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu ij tyí'tíj ja'muaci'tyíche' i Dios jimi nusu i tí jin tya'tóoratziri'. A'yaa xu éenye'que' séjria'ca'aj i cháanacaj japua, caxu jamua'ajcaa i Dios ajta quee má'hua'taca'aj i siaj jin jacho've'.

13 Ajta íjij, mua'aj xu seríj jimi séejre' i Círíistu' tí ajta Jesús pué'een a'íjci jíme' tí a'íin juxúure' eeráaxirej, mua'aj mu siaj jájcuaj ímuáj a' ímuáj já'sejria'ca'aj xu'ríj jimi séejre'.

14 Círíistu' pu pué'een i tí taatyápuaríj i tatzájta'. A'íi pu a'yan táaruuj tyej tyij séej tyana'aj tyeítyeera' pue'éenye'ej tá'ra'nyij, a'íi pu jaatyú'uj i tí tyí'tyánaamuaaj ajta i tyaj jin tanyo'si'tya'ca'aj.

15 A'íi pu ja'antypuá'rij i nyúucarij i maj jin tyí'íjtaca'aj majta jin tyúu'íjtya'ca'aj, ajta i maj huá'puaca'aj pu séej na'aj huatyátaahuaca', mej míj séej mana'aj tyeítyeera' pué'eenye'ej muá'ra'nyij. A'yaa pu éenye'que' huo'tyápuaríj.

16 A'íi pu ja'antypuá'rij i maj quee naa ja'huóomua'rajca'aj i séecan jamuán, ajta i maj jó'tatee i cúruuj jitze a'íj pu jin jitzán ta'ajtyáhuii i Dios, tyej tyij séej tyana'aj tyévira' pue'éenye'ej tá'ra'nyij.

17 Círíistu' pu mujo'vé'mej tí'ij jamuaaté'axaatye'en i nyúucarij i tí jin jamuaatyápuarítye'en mu siaj a' ímuáj jo'tyú'uuca'aj, siajta mu siaj yevéjri' séjria'ca'aj.

18 Jí'nye i Círíistu' jimi tu pújoorej tyej tyij séej tyana'aj jin i júuricamej ajtyáxiirej i tavástara' jimi.

19 A'íj xu jin mua'aj quee che' a'íin pué'een i maj séej i chuéj japua já'ma'can, caxu che' ajéjre' já'sejre', sulu xu'ríj hua' jitze ajtyáma'can a'íjima jimi i maj jitzán séejre' i Dios, siajta tyeítyeristyamua'me'en pué'een.

20 A'yaa xu mua'aj een tí'ij i chí'ij, majta a'íimaj i tí huo'tajé i Jesús, majta i maj ará'tyeej tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, a'yaa mu tyí'huíre' tí'ij tyetyéj tí japuan ájtaavijhuaj i jáxu'uj, ajta i Círíistu' tí ajta Jesús pué'een, a'íi pu a'íin pué'een i tyetyéj tí jéetze' juxie've'.

²¹ I Ciriistu' jimi, néijmi'i pu i chi'ij huatyáama'aj ja'mej 'asta na'aj quee a'yan huárinyij ti'ij tyeyúuj ti jitzán i Dios iirájcaj.

²² Siajta mua'aj jitzán xu siajta tyúuvi'raxi'sij siaj sij a'yan tyi'huáire'ej xá'ra'nyij ti'ij tyeyúuj ti jitzán iirájcaj i júuricama'ra' i Dios.

3

Pablo pu a'ijna jin antyúumua'reej ti tyihuó'ixaatye'en i maj séej chuéj japua ja'chej

¹ A'ij nu jin nyáaj Pablo eetyánami' a'ijci jime' nyaj jahuiire' i Ciriistu' i ti ajta Jesús pué'een ti'ij mua'ajmaj jamuáhuire'en, mu siaj quee Israel jitze ajtyáma'can.

² Xu'ríj sij jamua'reej ti Dios naata'ij nyej nyij jamuaaté'exaatye'en i nyúucaria'ra' ajta je'ej ti tya'tóoraj mua'ajmaj jimi.

³ Dios pu arí naataséjraj i ti jimi ju'avaataca'aj, a'yájna nyati'ij nyeríj cá tyajamuaatayú'sej.

⁴ Típua'aj seríj jo'jívve'en, aj xu sij yo'itéej xá'ju'un je'ej nyaj tyiyó'itej tyámua' naa a'ijci jime' i ti ju'avaataca'aj i ti jin i Ciriistu' a'yan huaríj,

⁵ i tiquee eexúj huo'taséjratya'ca'aj a'íjma i tyeítsee i maj jájcuaj imuáj séjria'ca'aj, ajta ijíj i júuricama'ra' i Dios pu arí huo'taséjra a'íjma i maj jimi séejre' mej mij jaatyáhuire'en, ajta a'íjma i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can.

⁶ A'íi pu a'íin pué'een i ti ju'avaataca'aj i nyúucaria'ra' i Dios i ti néijmi'que' a'yan tyihuá'jee maj antyóosiire'en i Ciriistu' jimi, mej mij síj mana'aj tyeítsee'era' pue'éenye'ej muá'ra'nyij, majta néijmi'i ja'ancuriá'an a'ijna i ti jin tya'tóoratziiri' i Dios a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

⁷ A'ij nu jin nyáaj tye'entyájrurij nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, a'íi pu a'yan tyinaatapuéjvej juxié'vi'ra' jime' ajta ná'ancu'vaxij, a'ij pu jin jaataséjrataca' i ti néijmi'i jin putyí'uurej.

⁸ Nyáaj nu a'íin pué'een i ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyéjvee a'íjma jimi maj ciléenye' jin tyityetyu'uj i Dios jimi, ajta a'íi pu tyámua' tyinaatyájtoo nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, mej mij jáamua'reej je'ej ti tyí'een i Ciriistu' jimi.

⁹ A'yaa pu tyinaa'íjcaj nyej nyij huo'té'exaatye'en néijmi'caa je'ej ti i Dios tyaaxá'pui'intarej, i ti néijmi'i tyú'taahuaca', a'íi pu a'yan tyá'avaataca'aj ti'ij na'aj jájcuaj imuáj ti yaje'ré'nyej.

¹⁰ A'yaa tutyij ijíj a'íjma jimi tyá'mua'reej i maj jusi'rii u tyeyúuj tzejta', néijmi'i i maj jin tyí'ijta u tajapuá, majta mu tyi'tíj jin antyúumua'reej jo'tij i Dios já'sejre', mej mij jáamua'reej tiquee síj na'aj i Dios ti jin a'yan huaríj i jumua'tzíira'aj jime'.

¹¹ Dios pu a'yan huaríj je'ej ti a'íin jájcuaj imuáj tyaaxá'pui'intarej, ti'ij i tavástara' Ciriistu' ti ajta Jesús pué'een, a'ijna jin a'yan huárinyij.

¹² A'ij tutyij jimi i Ciriistu' taxáahuaj séejre' tyej tyij ajtyáxiirej i Dios jimi, a'íj jitze tyetyi'ca'nyáaj i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye'.

¹³ A'ij nu jin a'yan tyaja'muahuavij siaj quee juxaahuataj a'ijci jime' i nyaj ja'mua jime' jajpuéetzij, ji'nye jéehua pu naa tye'mej ja'mua jimi.

I tyaj jahuoo ajta i tyaj jin tyé'tyojtzire' i Dios

¹⁴ A'íj nu jin tyítunutaj jimi i vástaria'ra' i Ciriístu',
¹⁵ i tyaj jitzán ja'ancuriáa' je'ej ti huatóomua'aj s'íj ajta s'íj i tyeítysteristyamua'me'en, ti'ij i jútye' ajta íyan i cháanacaj japua.

¹⁶ A'yaa nu tyá'huoo ti i Dios ca'nyíjra'aj jamuaata'an i ja'mua tzajta',
 siaj sij a'íjci jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios,

¹⁷ che' i Ciriístu' ja'mua tzajta' séjre'ej a'íjna jime' siaj tyá'tzaahuatye', ajta i siaj jin juxie've' a'íi pu pué'een i ti jéetze' juxie've' ja'mua jimi.

¹⁸ Siaj sij néijmi'i tyámua' ja'huóomua'raj siajta jáamua'reej ti jéehua já'muaxie've' i Ciriístu', ti'ij na'aj tyí'sejre' áatyey imuáj, ajtyapuáj imuáj, aacij imuáj, a'íi pu a'íin pué'een i ti jin já'muaxie've'.

¹⁹ A'yaa nu tyá'huoo ja'mua jime' siaj sij jáamua'tyij i ti jin i Ciriístu' já'muaxie've', i tiquee je'ej ámiteere' tyej tyij yo'itéej tá'ra'nyij, ti'ij ajta néijmi'i jime' i Dios tyámua' tyajamuaatyátoonyij.

²⁰ Ajta íjij, tyetyé'tyojtzire' i Dios, ti jéehua huápu'íj jaay'tin ti a'yan huárinyij je'ej tyaj tyaatáhuaviiraj, nusu je'ej tyaj tyí'mua'tzej, tyetyé'tyojtzire' i ti jin néijmi'i putyí'uurej ti tatzájta' séjre'.

²¹ Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios jo'tyaj já'tasi'rii, tyajta a'íjci i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een, tyiche' tyé'tyojtzire'ej ti'ij na'aj yutij jo'que'tij ja'mej jusén jime'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

4

Néijmi'i tu séej tyeítyeera' tyana'aj pué'een i júuricama'ra' jimi i Dios

¹ A'íj nu jin nyáaj, i nyaj eetyánami' a'íjna jime' nyaj jahuíre' i tavástara', a'yaa nu tyaja'muahuaviij siaj tyámua' tyityetyúucha'íj, j'i'nye a'íi pu i Dios jamuaatajé.

² Caxu óotzaahuatye'ej sulu naa xu tyihuojó'mua'raj, siajta quee jiye'tzín nyinyu'caj sulu setyo'táviicue' siahuá'xie've'ej séej siajta séej,

³ siajta huatyóoca'nyej siaj sij séej siana'aj tyeítyeera' pué'eenye', j'i'nye a'íi pu a'áa já'ma'can i júuricama'ra' jimi i Dios, a'íjna jime' siaj sij juxáahuaj séjre'ej.

⁴ S'íj pu'uj i tyévira' ajta s'íj na'aj i júuricama'ra' i Dios, a'yájna ti'ij ajta i Dios ti jamuaatajé siaj séej siana'aj tyicho've'ej.

⁵ S'íj pu'uj i tavástara', ajta s'íj na'aj i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye', s'íj pu'uj ajta i tyaj nyúucaritze' huái'huaca'.

⁶ S'íj pu'uj i Dios i tyaj néijmi'i jajvástara', i ti néijmi'caa jin antyúumua'reej, a'íi pu ajta néijmi'i jin tyí'muarie' ajta néijmi'caa jimi séejre'.

⁷ Ajta ityájma pu i Ciriístu' tyitaatapu'éjvej séej ajta séej je'ej ti a'íj tyaránajchaca'.

⁸ A'íj pu jin a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tíjin:

Tajapuá pu jo'ojnyéj ajta huojó'ví'tij a'íjima i ti huo'mué'tij ti'ij néijmi'caa eetyáanaj,
 ajta huo'ta' a'íjima i jutyéítysteristyamua' mej mij tyámua' tyityahuóocha'íin.

⁹ ¿Tyí'tanyí pu tyí'xaj i nyúucarij ti a'yan tyá'xaj yee "a'íi pu tajapuá jo'ojnyéj"? A'yaa pu huatóomua'aj tíjin a'íi pu ajta anaquéej yava'cáanyej íyan i cháanacaj japua.

¹⁰ Ajta i ti yava'cáanyej, a'í pu ajta a'ín pué'een i ti tajapúa jo'ojnyéj tí'ij tyu'néijmi'tare'en tí'ij na'aj pua'máj tyí'sejre'.

¹¹ A'í pu hua'antyíhuoj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, ajta séecan mej mij Dios jitze ma'can tyu'taxáj, ajta séecan antyíhuo mej mij huó'ré'ixaaty'e'en i tyeítyee i nyúucaria'ra' i Dios, ajta séecan mej mij huó'cha'ín i maj jusí'rii, ajta séecan maj tyihuó'mua'tyej.

¹² A'yaa pu'ij tyámua' huó'ruuj i tyeítyeristyamua'me'en i Dios, mej mij a'ímaj tyu'tyáhuüre'en, majta tyíve'sej jamuán i Ciriístu',

¹³ 'asta tyana'aj quee séej tyévira' pue'éenye'ej tá'ra'nyij a'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuaty'e', ajta tyej tyij jáamua'tyij i yójra' i Dios, aj tutyij néijmi'i huose'en i Ciriístu' jimi.

¹⁴ Catu che' a'yan éenye'ej tá'ju'un matí'ij i tí'riij, i maj cha'mana'aj tyojó'namuajran majta quee xu jamua'reej je'ej tíquee tyí'xa'puí'ín, majta a'yan een tí'ij i jéetirij i tí áacaj jáatisij jo'tij na'aj pujmua', majta je'en séecan huá'cuanamuaj je'ej tí tyihua'ránajchi maj tyihuó'ixaaty'e'en a'íjci jime' i tí hue'tzij pué'een.

¹⁵ Tyajta ityáj a'yaa tu tyí'xáataj tá'ju'un je'ej tí tyi'jí'ré'can jime', jí'nye tyátaxie've', a'yaa pu'ij tyúuxie've' tyaj huahuóse'en i Ciriístu' jamuán, jí'nye a'í pu a'ín pué'een i taj mu'uj néijmi'caa ityájma.

¹⁶ Ajta i Ciriístu' jitze ma'can, néijmi'i tu i tyaj tasi'rii i tyeyúuj tzajta' tyihuóse'sij, a'íjna jime' tyaj taxie've' séej tyajta séej, a'yaa pu tze'mej típua'aj néijmi'i metyí'muarie'ej je'ej tí tyihuo'cí'ij séej ajta séej.

Je'ej maj jájcuan jin tyí'tyechej i maj Ciriístu' jimi séejre'

¹⁷ A'yaa nu nyij tyajá'mua'ixaaty'e', nyajta a'yan tyajá'mua'ijcatye' i tavástará' jitze ma'can siaj quee che' a'yan tyityetyúucha'íj matí'ij i maj quee tyá'tzaahuaty'e', i maj a'yan tyí'tyechej je'ej tí i hua'mua'tziira'aj jitze tye'rányinyii tíquee tyí'tj huüre'

¹⁸ majta quee tyí'tj jó'itej. Camu a'ímaj jamua'reej je'ej tí tyí'een i Dios jimi, jí'nye camu tyihuojó'itej a'íjna jime' maj quee toócu'a'nyii i juxiéjnyu'caa tzajta'.

¹⁹ Muríj huatyétze'riaca', majta a'íjna jimi huatóotoj je'ej tí tyí'tj tyihua'ránajchi i hua'tzajta' mej mij néijmi'i jin tyu'xána'cire'en.

²⁰ Siajta mua'aj, caxu a'íj jin jaamua'aj i Ciriístu' siaj sij a'yan cha'taj siana'aj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,

²¹ jí'nye tyámua' xu tyáanamujri' i nyúucaria'ra' siajta a'íj jitze tyí'huó'itíiri' siaj sij a'yan tyí'tyeséere'ej xá'ra'nyij je'ej tí a'ín tyá'xie've', ajta a'yan tyí'jí'ré'can jime' jimi i Jesús.

²² A'í pu jin a'yan tyúuxie've' siaj metyaja'ajhua'xij je'ej siaj jájcuj imuáj tyí'tyesejria'ca'aj, siajta yó'hua'xín je'ej siaj tyityetyúucha'íca'aj, jí'nye je'ej pu pua'aj já'mua'uuriajca'aj i tí já'muacuanamuajca'aj.

²³ A'yaa pu tyúuxie've' siaj huóojajcuare'en a'íjci jitze i siaj jin ma'umuámua're',

²⁴ siaj sij tyámua' naa tyityetyúucha'íj i tí tyí' jájcuj jime', siaj sij a'yan éenye'ej xá'ra'nyij je'ej tí i Dios yan tyajamuaatyájtóo, i tí ajta ámiteeria'aj siaj tyámua' tyí'tyesejre' jí'ré'can jime'.

Tyiche' jusén jime' tyámua' huárinyij

25 A'íj pu jín, caxu che' jucuanamuj, sulu siata'aj huatoojé'yacan jín tyaaté'exaatye'en i juxa'aj tyévíj, jí'nye néijmi'i tu séej tyana'aj tyévira' jitze ajtyáma'can.

26 Tipua'aj xaatanyínyu'cacuj, caxu a'íjci jín ootyá'itze'rihua'an i Dios jimi, caxu siajta á'tyeevi' siaj nyinyu'cacuj tyi'tíj jime'.

27 Caxu jatá'care'en tí i tyiyáaru' avítizij jín huataséjre'en ja'mua tzajta'.

28 I tí tyí'nahua'ra'aj, che' quee che' tyí'nahua'aj, sulu che' tyu'muárie'en tí'ij tyi'tíj huamué'tín i tí jín huo'tyáhuíire'en a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'.

29 Caxu tyi'tíj xajtaj tí je'ej pua'aj namuajre', sulu a'íj xu'uj huataxáj i nyúucarij tí xá'puí' i tí hua'tyáhuí'rii mej mij jéetze' yo'itéej muá'ra'nyij ajta tí'ij tyámua' tyihuo'tá'an a'íjma i maj janamuj.

30 Caxu xaamújrira'aj jatá'care'en i júuricama'ra' i Dios, i tí jín i Dios já'muamajtyen tíjín jitzán xu ajtyáma'can tí'ij atyojo're'nyej a'náj tí ja'mua japua huatányuusij.

31 Siata'aj néijmi'i tyu'tapuá'citaj i siaj jín je'ej pua'aj metyityoomuámua're', i siaj jín jujaaxiejtje', nusu i siaj jín nyinyu'cacuj, na'ríij i siaj jín hua'tají'vii i tyeítyee, nusu i siaj jín je'ej pua'aj tyihuá'xaj.

32 Siata'aj tyámua' tyityetyúucha'íj, siajta óocuu'vej séej siajta séej, setyu'túu'uunyi' séej siajta séej, a'yájna tí'ij i Dios mua'ajmaj tyajamuaatú'uunyi'ri' i Círíistu' jimi.

5

Je'ej maj ye'ej tyityeecháatime'nyij i yójmua'mua' i Dios

1 Siajta mua'aj, mu siaj yójmua'mua' pué'een i Dios, a'yaa xu cha'taj siana'aj huárinyij tí'ij i Dios ricij.

2 Néijmi'caa xu naa jó'mua'raj siajta hua'xie've'ej, a'yájna tí'ij i Círíistu' tyí'taxie've', ajta huatóotoj tajíme' tí'ij huatóomu'vejritaca' tajitzé ma'can i Dios jimi, a'yaa pu'ij éenye'ej séejre' tí'ij mu'vejrij tí naa tyaarie'ej u tajapuá.

3 A'yaa pu ja'mua jimi tyúuxie've' siaj tyámua' tyityetyúucha'íj, jí'nye tyeítyeristyamua'me'en xu pué'een i Dios, caxu a'íj xajtaj i siaj jín huóoxana'cire'en, na'ríij tyi'tíj siaj jín je'ej pua'aj ricij, nusu siaj tyí'nyacua'tzaj.

4 Caxu tyí'xajtaj nyúucarij jime' tí je'ej pua'aj huánamujrii, na'ríij i tíquee tyi'tíj huíire', jí'nye capu xá'puí', jéetze' pu naa siaj tyaatatyójtzi're'en i Dios.

5 A'yaa xu tyá'mua'reerij tíjín tipua'aj a'tíj juxana'círria'aj, nusu je'ej pua'aj metyóomua'riaj, na'ríij jéehua tyí'nyacua'tzaj, a'yaa pu huasé'rin i Dios jimi tí'ij síj tí hua'na'michej i sánturij, a'íjma capu huá'ci'tyij maj utyájrutyey jo'tíj i Dios tyejé'ijtaj ajta i Círíistu'.

Tyiche' tyámua' tyí'tyechajcaj je'ej tí i Círíistu' tyita'tanyéjnye'rityee

6 Che' quee a'tíj já'muacuanamuj a'íjna jime' i nyúucarij tíquee tyi'tíj huíire', jí'nye Dios pu jéehua puéjtzij huo'tá'sij a'íjma i maj quee já'tyese'.

7 A'íj xu jín caxu mua'aj hua'ajtyánaxcan a'íjma.

8 A'náj imuáj xu mua'aj tíca'riste' séjria'ca'aj, siajta ijíj xu'ríj nyéeri'iste' séejre', a'íjna jíme' siaj tavástara' jimi séejre'. A'íj xu jin tyámua' tyityetyúucha'ij mati'ij i maj nyéeri'iste' séejre',

9 ji'nye a'íjna i tatzárij néijmi'i pu tyámua' tyí'uurej, ajta a'yan ricij je'ej ti tye'tyéviytje', ajta tzaahuatyí'ra'aj jin séejre'.

10 A'náj tina'aj xu jahuoocaj je'ej ti tya'ráanajchi i tavástara'.

11 Caxu hua'ajtyánaxcan a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij i maj tíca'riste' séejre', sulu siata'aj nyéeri'iste' jaataséjrataj je'ej maj ricij.

12 Ji'nye tyú'tyevi'raste' ti a'tíj jaataxáj je'ej maj a'íimaj avíitzij jin ricij,

13 ajta néijmi'i pu tyámua' naa tyu'taséjre'sij i tatzárij jíme',

14 ji'nye a'íjna i tatzárij néijmi'i pu tyí'sejrata je'ej ti een. A'íj pu jin a'yan tyé'yu'si' tíjin:

Huatájisij, muáj mu paj tyácusij,

ájchesij hua' tzajta' i mui'chítyee,

ajta i Círíistu' pu muatyátatzavi'tye'ej.

15 A'íj xu jin tyámua' tyityetyúucha'íj. Caxu a'yan tyityetyúucha'íj mati'ij i maj quee ma'umuámua're', sulu tyámua' xu metyityoomuámua're'ej.

16 Tyámua' xu eenye' siajta a'yan rijcaj je'ej ti tyí'xa'puí' ijíj ti ooj je'ej tyí'rij, ji'nye je'ej pu pua'aj tyí'ricij yatij jooméj.

17 Caxu je'ej pua'aj metyityoomuámua're'ej, sulu a'yaa xu tyá'huoocaj siaj sij yo'itéej xá'ra'nyij je'ej ti tyá'xie've' i tavástara'.

18 Caxu ta'ruj, ji'nye je'ej pu pua'aj já'mua'uurej, jéetze' pu naa siaj néijmi'i a'íj jitze aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios.

19 Setyi'huóo'ixaatyé' tyámua' naa a'íjci jíme' i chuúicarij, siajta i siaj jin tyé'tyojtzi're' i Dios, siata'aj tyu'táchuúicaj, siaj sij tyámua' tyaatá'an néijmi'i jíme' i ja'muaxiéjnyu'caa i tavástara'.

20 A'náj tina'aj xu tyé'tyojtzi're'ej i Dios i ti néijmi'i tyú'taahuaca' ti'ij na'aj íiyan ti tyí'sejre', nyúucaritze' i tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pué'een.

Je'ej maj ye'ej tyityetyúucha'íicaj i maj tyá'tzaahuatyé'

21 Siata'aj huóohuúire'en séej siajta séej, a'íjci jíme' i siaj tzaahuatyí'ra'aj jimi tyícha'ij i Círíistu'.

22 Siajta mua'aj mu siaj huúichej, siata'aj huá'astyaj i jucínastyamua' a'yájna siati'ij tyá'astej i tavástara'.

23 Ji'nye i cína'ra'an pu mu'úura' pué'een i ju'íj, tí'ij ajta i Círíistu' hua' mu'uj tyí'pué'een néijmi'caa i maj jimi jusi'rii, a'íj pu'ij hua' japua huatányuusij.

24 Ajta a'yájna mati'ij i maj jusi'rii tyá'astej i Círíistu', a'yaa pu cha'tána'aj tyúuxie've' mej mij a'íimaj i maj huúichej huá'astyaj néijmi'i jíme' i jucínastyamua'.

25 Siajta mua'aj mu siaj hua'cínastyamua' pué'een, siata'aj huo'xié've'en i ju'irástyamua' a'yájna tí'ij i Círíistu' tyihuá'xie've' a'íjma i maj jimi jusi'rii, a'íj pu ajta hua' jitze ma'can huamuí'.

26 A'yaa pu huaríj tí'ij huo'jájcuare'en, ajta tyámua' huó'ruuj i hua' tzajta', a'íjna jíme' maj ja'antzaahuaj a'íjci i nyúucarij ti jaatyájtóo hua' jimi,

27 tí'ij a'yan tyaataséjrataj tí'ij i tyejúuj tí naa een, tíquee tyí'tíj a'me'ej, ajta quee huatyátzu'taca', sulu tí tyámua' naa huasé'rin ajta quee tyí'tíj jin á'tzeere'.

28 A'yaa pu cha'tána'aj tyúuxie've' mej mij i maj nyejneye'chej huo'xié've'en i ju'irástyamua', a'yájna matí'ij jujímua'aj tyúuxie've'. A'íjna i tí jaxie've' i ju'íj, a'í pu ajta jusíj juxie've'.

29 Ji'nye capu a'tíj jaxana've' i jutyévij, sulu a'í pu tyá'cue'tyej ajta tyámua' tya'xá'puee, tí'ij ajta i Círíistu' tyámua' tyihuá'cha'ij i maj jimi jusi'rii,

30 ji'nye a'í pu tyévira' pué'een. Tyajta ityáj tu i Círíistu' jitze ajtyáma'can.

31 A'íj pu jin i tyáati' majuuriésij i jutáataj ajta i junáanaaj tí'ij ja'antyáanaxcaj i ju'íj, majta a'ímaaj i maj hua'puaj, síj mu'uj mij tyévira' pué'eenye'ej muá'ju'un.

32 A'yaa pu'ij tyí'sejre' i tí ju'avaataca'aj i Dios jimi. Nyajta nyáaj a'íj nu jime' tyí'xaj a'íjci i Círíistu', nyajta néijmi'i jime' i maj jimi jusi'rii.

33 A'yaa pu'ij tyúuxie've', mua'aj mu sij nyejneye'chej, siata'aj huo'xié've'en i ju'irástyamua' a'yájna siati'ij jujímua'aj tyúuxie've', majta i hua'irastyamua' miche' huo'tyátzaahuatye'en i jucínastyamua'.

6

1 Siajta mua'aj mu sij hua'yojmua', siahuá'astyaj i juhuásimua' a'yájna tí'ij tya'ráanaajchi i tavástara', ji'nye a'yaa pu tyí'xa'puí'in.

2 A'íjna i nyúucarij ta'nájcaj i Dios tí jin tyita'táratziiri' a'yaa pu tyá'xaj tíjin: "Pata'aj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íj a táataj pajta a' náanaaj,

3 ta'aj muáahuire'en pata'aj á'tyeevi'in paj júurij puá'ra'nyij íyan i cháanaaj japua."

4 Siajta mua'aj mu sij hua' huásimua' pué'een, caxu hua'jaaxiejtye'ej mu juyójmua', sulu tyámua' xu tyí'huóocha'íin, sij sij huo'mua'tyej, siajta huo'té'exaatye'en tyámua' je'ej tí tyá'xie've' i tavástara'.

5 Siajta mu sij ca'nyéjrij jin tyí'huire', siata'aj huá'astyaj i maj íyan cháanaaj japua tyajá'mua'íjtye'. Siahua'astyaj tzáahuatyí'ra'aj jime', a'yájna siati'ij tzáahuatyí'ra'aj jin tyá'huire' i Círíistu'.

6 Siahuo'tyáhuire', caxu a'áa siana'aj matí'ijta a'ímaaj já'muasejra, sij sij hua' jimi tyámua' tyu'tyá'itzeere'en, sulu siata'aj a'yan tyi-huo'tyáhuire'en siati'ij tyá'huire' i Círíistu', ajta je'ej tí tyá'xie've' i Dios.

7 Siata'aj tyámua' naa tyu'muarie'en, a'yájna siati'ij i tavástara' siaj jimi tyí'huire' caxu i tyétyacaa jimi.

8 A'yaa pu tyúuxie've' siaj jáamua'reej síj ajta síj, típu'a'aj i tí tyí'ijtyí're' nusu i tí juxáahuaj tyí'muarie', a'yaa tu i tavástara' jimi tya'ancuriáa'sij je'ej tí síj tyí'tíj jin xá'puí' huaríj.

9 Siajta mua'aj, mu sij tyihuá'íjtye', a'yaa xu cha'taj siana'aj tyámua' tyihuó'cha'íin i maj ja'mua' jimi tyí'muarie', caxu hua'nyeechej. Xo'támua'reej tíjin mua'aj majta a'ímaaj i maj ja'mua' jimi tyí'muarie' néijmi'i xu a'íj jitze ajtyáma'can i tavástara' tajapúa' tí já'sejre', siajta a'íjci jimi juxa'aj xu'uj een.

I maj jin nyo'se' i maj tyá'tzaahuatye'

¹⁰ Ajta ijíj nye'ihuámua', xáahuo siaj sij huatyóoca'nyej i tavástara' jimi, siaj sij tyu'tyámue'tin i muárie'ria'ra' jime'.

¹¹ Siata'aj tyámua' tyitya'cóonaj néijmi'i jime' i ti Dios jaatyájtoo ja'mua jimi i siaj jin huatyényo'se'en, siata'aj sij tyo'táviicue' néijmi'i jime' i ti jin já'muacuanamuaj i tyiyáaru'.

¹² Ji'nye catu a'íjma nyo'si'tye' i tyeítyee, sulu a'íjma i maj tyi'tíj jin antyúumua'reej, majta a'íimaj i maj tyí'ijtaca'aj, a'íjma i xiéjnyu'carij maj je'ej pua'aj een, i maj majta tyityatatyíj tyi'tíj jime' tíca'riste' íyan i cháanacaj japua, ajta u tajapúa.

¹³ A'íj xu jin néijmi'que' cóonaj i Dios ti jaatyájtoo ja'mua jimi, siata'aj sij tyo'táviicue'en a'ájna xicáara' jitze i ti je'ej pua'aj tyí'ricij, ajta siatí'ij tyámua' huó'uuren a'yaa xu sij tyityaaju'un.

¹⁴ A'íj xu jin tyámua' eenye', caxu ajtací'ca'an, ajta je'ej siaj ricij, a'yaa xu jáa'uuren je'ej ti tyi'ji're'can jime'.

¹⁵ Siajta a'náj ti na'aj tyámua' eenye', siaj sij jaariá'xaj i nyúucaria'ra' i Dios.

¹⁶ Ajta a'ájna i siaj jitzán tyá'tzaahuatye' a'íi pu jamuaatyáhuiire'ej tí'ij quee jamua'antyipúa'ritye'en i tyiyáaru'.

¹⁷ Ajta i ti ja'mua japua huatányuusij a'yaa pu tyajamuaatyáhuiire'ej tí'ij i xantáaru' ti ju'tyámuucu'uj, ajta i nyúucaria'ra' i Dios a'íi pu pué'een i chúun ti juxa'aj tya'antámuamuaa ti jamui'tyéchuiitye'sij i júuricama'ra' i Dios.

¹⁸ Caxu jatapúa'citacare'en siaj jahuocaj i Dios jimi, sulu a'yaa xu jéehua tyá'huocaj, xa'rooca'nyéej i júuricama'ra' jitze i Dios. Xa'tanyéjnye'rij, caxu tyá'xaahuataj siaj hua' jime' jahuocaj i Dios jimi i maj tyá'tzaahuatye'.

¹⁹ Siata'aj nyájime' jahuocaj i Dios jimi, ta'aj ij naata'an je'ej nyaj tyu'xáj, nyej nyij tyihuó'ixaatye'en i tyeítyee, nyajta quee tyí'tziinye'ej tyi'tíj jime', a'yaa nu nyij tyihuo'té'exaatye'sij a'íjci i ti aviitzi' i Dios jimi, a'íjna jime' i nyúucaria'ra'.

²⁰ Dios pu a'íjna jin nyojo'ta'ítyaca' nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra', a'íj nu jin eetyánami' ijíj. Siáahuocaj i Dios jimi nyej nyij quee tyí'tziinye'ej nyetyihuo'te'exaatye'en a'íjna jitze ma'can.

Pablo pu hua'tyojtye' i ti jin ja'antyipúa'ritye'ej

²¹ A'íjna i Tíquico, i ta'ihuáara' i tyaj jaxie've' ti a'yan cha'tána'aj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi nyati'ij nyáaj ajta quee tyi'tíj jin á'itzeere' i Dios jimi, a'íi pu néijmi'i tyajamuaaté'exaatye'sij siaj sij jáamua'reej je'ej ti tyí'nyahuiire' ajta je'ej nyaj ricij.

²² A'íj nu jin jaata'ítyij ja'mua jimi, siaj sij jáamua'reej je'ej ti tyí'nyahuiire' ajta ca'nyíjra'aj jamuaata'an.

²³ Che' i Dios jamuaatyápua'ritye'en néijmi'caa i já'muatzajta', ajta néijmi'caa i ja'mua' ihuámua', ajta i tavástara' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, che' a'íin jamuaataxié've'en, ji'nye mua'aj xu tyá'tzaahuatye',

²⁴ Che' tyámua' tyí'eenye' néijmi'caa jimi i maj jusén jin jaxie've' i tavástara' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Pablo a'íimaj jimi i maj Filipos jo'cháatima'caa

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Pablo ajta a'íjna i Timoteo, ityáj tu jahuiire' a'íjna i Jesús i Ciríistu', a'yaa tu já'muatyojtye' néijmi'caa mua'ajmaj mu siaj Filipos jo'cháatimee, siajta a'íjma jítze ajtyáma'can i maj ja'tzaahuaty'e' a'íjci i Jesús i Ciríistu', i maj tyajá'mua'ijtye', majta i maj já'muahuiire' tyi'tíj jime', néijmi'caa tu yajá'muatyojtye'.

² Che' i Dios i tyaj jajvástara' ajta i tavástara' Jesús i ti ajta Ciríistu' pué'een, miche' a'íin tyámua' tyajamuáacha'íin majta jamuaatyápua'ritye'en i ja'muaxiéjnyu'caa tzajta'.

Pablo pu tyé'tyojtzi're' i Dios

³ Nyati'ijta mua'ajmaj jamo'támua'reej jéehua nu tyé'tyojtzi're' i nyaj Dios,

⁴ ajta nyati'ijta jahuoocaj i Dios jimi, nyenyetyámua'va'aj nu ja'mua jimi nyajta jahuoó néijmi'caa mua'ajmaj jime',

⁵ ji'nye mua'aj xu a'náj tina'aj naatáhuui nyej nyij huó'ixaaty'e'en i tyeítyee a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios, sianaatáhuui i jájcuaj imuáj siajta ijíj síoche' xu a'yan ricij.

⁶ Tyámua' nu naa tyá'mua'reej ti i Dios a'íjci i ti ju'huatyáhuuij ti tyámua' jamuáa'uurej i ja'mua tzajta', a'í pu ajta ja'antyíci'sij a'ájna xicáara' jítze ti'ij uvé'nyej i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een.

⁷ A'yaa pu tyí'xa'pui' nyaj a'yan tyí'mua'ajcaa ja'mua jime', ji'nye mua'aj xu nyatzájta' séejre' siajta a'yan tyinaataséjra siaj a'náj tina'aj nyahuiire', títua'aj nyanámi'huaj, na'ríij a'íjma jimi anyo'tyávaacaj i maj tyityatyíj nyej nyij a'yan tyaataxáj yee xá'pui' i nyúucarij nyaj huá'ixaaty'e'.

⁸ Dios pu jamua'reej nyaj jéehua huápui'ij já'muasejramu', a'íj nu jin já'muaxie've' i ti ajta nyéetzij jin naaxie'vej a'íjna i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een.

⁹ A'yaa nu tyá'huoo i Dios jimi siaj jéetze' huóoxie've'en jujíimua'aj, ti'ij ajta i Dios jamuaata'an siaj sij jéetze' tyámua' naa néijmi'i tyojo'itéej xá'ra'nyij siajta tyámua' metyityoomuámua're'ej,

¹⁰ ajta siaj sij jáamua'reej tyi'tíj ti jéetze' xá'pui'. A'yaa xu tyámua' tyi'tyecháaj xá'ju'un, siajta huaju'uj xá'ju'un juxáahuaj, 'asta na'aj quee uvé'nyej a'íjna i Ciríistu',

¹¹ ji'nye mua'aj xu tyu'taséjrataj i siaj jin jéehua tyámua' naa tyú'ruuj, a'íjna jítze ma'can i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, ajta jéehua tyaatatyójtzi're'ej i Dios.

Ciríistu' pu a'íin pué'een i tyaj jin júurij

¹² Nye'ihuámua', a'yaa nu tyá'xie've' siaj jáamua'reej, je'ej ti tyi'tíj náaruj, a'yaa pu'ij tyí'nyahuiire' mej mij jéetze' mue'tíj jáanamuj i nyúucaria'ra' i Dios.

13 Ji'nye i nyaj námi' a'íj pu jin séejre' nyaj jahuiire' i Ciriístu', mej mij jáamua'reej a'íimaj i xantáaru'uj i maj jacha'íj a'íjna i ti va'cán jin tyi'tyéjvee majta néijmi'i i séecan.

14 Ajta mati'ij naaséj nyaj nami'huaca'aj, mue'tíj mu i nye'ihuáamua' ahuóoca'an mej mij jaariá'xaj i nyúucaria'ra' i Ciriístu', camu tyi'tziinye' sulu a'íj mu jitze tyí'ca'nyej i tavástara'.

15 A'yaa pu tyi'ja'yájna maj séecan a'yan tyí'xaj i Ciriístu' jitze ma'can, ji'nye jéehua mu chueerij nyéetzij jime', majta nyéjcha'íire', majta séecan a'yan tyí'xaj tzáahuatyí'ra'aj jime' majta jutyamua've'ej.

16 Séecan mu i Ciriístu' jitze ma'can tyí'xaj tzáahuatyí'ra'aj jime', máamua'reeraj ti Dios a'íjna jin nyojo'ta'ityaca', nyej nyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra',

17 majta i séecan a'yaa mu ricij mej mij jujímua'aj huatyóohuiire'en, camu tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, sulu a'yaa mu tyá'xie've' mej mij naatamuárie'riste'en ijíj nyaj eetyánami'.

18 Ajta ¿ji'nye rinyij? A'íi pu jéetze' juxie've' i maj tyí'xaj i Ciriístu' jitze ma'can, a'íj nu jin nyetyamua've', capu nye jitze juxie've' tipua'aj tzáahuatyí'ra'aj jin metyí'xajta nusu mequee.

Nyajta nyóoche' jéetze' huatányetyamua've'sij,

19 ji'nye a'yaa nu tyá'mua'reej ti a'íjna naatyáhuuiire'ej, siajta mua'aj xu naatáhuui a'íjna jime' siaj jahuoo i Dios jimi, ajta a'íjna i júuricama'ra' i Ciriístu' a'íi pu ajta naatáhuui.

20 Ji'nye jéehua nu jacho've' ti i Dios quee a'náj naatatyévi'ra'astaj, sulu a'náj tina'aj pu jaataséjrataj mej mij jáamua'reej nyej i Ciriístu' jitze arányaca'nyej tipua'aj nyaj júurij na'ríij nyaj huámui'nyij.

21 Ji'nye nyéetzij jime', nyej nyooj júurij a'íi pu a'íin pué'een nyaj jin jaatyáhuuiire'ej a'íjci i Ciriístu', ajta tipua'aj náamui'nyij, nu'ríj tyu'tyámue'tij u tajapuá.

22 Ajta tipua'aj ná'tyeevi'in nyaj júurij ná'ra'nyij, aj nu néijmi'i séjran je'ej nyaj tyí'muarie', canu che' jamua'reeren tyi'tíj ti jéetze' xá'pui', tyij nyaj á'tyeevi' nyaj júurij, nusu nyaj jiye'tzín huámui'nyij.

23 Jéehua pu nyamuárie'riste' nyej nyij jamua'reej tyi'tíj ti jéetze' na'ráanajchij, a'yaa nu tyá'xie've' nyaj huámui'nyij nyej nyij jamuán jó'ra'nyij i Ciriístu', ji'nye a'yaa pu jéetze' tyámua' naa tye'mej nyej jimi,

24 ajta ja'mua jime' a'yaa pu tyúuxie've' nyej nyooj júurij.

25 Nyajta a'yan tyámua' naa tyá'mua'reej a'íjci jime', a'yaa nu huaquéej na'mej siaj sij jéetze' tyá'antzaahuatye'en, siajta huóotyamua've'en.

26 A'yaa nu ja'mua jamuán yetyu'tyaváaj na'mej, siaj sij tyaatatyójtzi're'en i Ciriístu' ti Jesús pué'een.

Tyaj a'yan tyi'tyechej je'ej ti tyé'ijta i nyúucaria'ra' i Ciriístu'

27 A'yaa pu tyúuxie've' siaj a'yan tyi'tyese'ej siaj a'yan tyi'tyechajcaj je'ej ti tyé'ijta i nyúucaria'ra' i Ciriístu'. A'yaa xu eenye', tipua'aj a'áa nya'tanyéj nyej nyij jamuáamuaarej na'ríij nyequee, a'yaa nu tyá'xie've' nyaj jáamua'reej siaj néijmi'i tyá'tzaahuatye', siajta néijmi'i nyo'se' a'íjna jime' siaj ja'tzaahuatye' i nyúucaria'ra' i Dios,

28 caxu huá'tziinye'ej a'íjma i maj jamuájcha'íire'. A'yaa pu tyámua' naa tyé'miteere' maj a'íimaj á'pua'ren, siajta mua'aj a'yaa xu tyá'mua'reeren ti já'muahuíre'en. A'íi pu i Dios jimi já'ma'can.

29 A'íj xu jitze ma'can i Ciriístu', capu a'íi na'aj já'muaci'tyij siaj ja'tzaahuatye', sulu siaj sij siajta jajuéetzij xá'ra'nyij jitzán ma'can.

30 Mua'aj nyajta nyáaj taxa'aj tu tyí'tyenyose'. Xu'ríj jaaséj je'ej nyaj jájcuaj tyu'tyéenyosej, ajta ijíj a'yaa xu siooj tyí'namuaj nyej nyóoche' a'yan tyí'nyose'.

2

Maj huóoxie've'en majta quee ootzáahuatye'ej

1 A'yaa pu'uj, típua'aj i Ciriístu' jamuaata'an siaj séecan ca'nyíjra'aj huatá'an, típua'aj a'yan setyá'xie've'ej siaj séecan tyámua' tyu'tyéjeevej, típua'aj néijmi'i a'íjna jitze xa'rooca'nyéej i júuricama'ra' i Dios, típua'aj siahuá'cu'vaj i juxa'aj tyeítýee,

2 sianaatatyámua'viste' a'íjna jime' siaj tyámua' naa tyí'tyechajcaj, siaj sij néijmi'i juxa'aj tyityahuóoxie've'en, siaj juxa'aj siana'aj tyéejtyoove'en siajta juxa'aj siana'aj tyí'mua'ajcaa.

3 Caxu tyi'táj je'ej uuriaj siaj sij a'íjna jin ahuóotzaahuatye'en, sulu caa xu'uj tyityetyóoxaahuataj, siajta a'yan tyaataxáj maj i séecan jéetze' tyámua' een siata'aj sij quee jujíimua'aj óotzaahuatye'ej.

4 Che' quee a'táj jahuoocaj i ti jitzán juxie've', sulu che' ajta jaatáhuíre'en i séej tyi'táj ti a'yan tyá'itziitýe'.

Je'ej maj tyeetyáxaahuataca' i Ciriístu', ajta i ti jin tyi'tyaváaj ja'raa

5 Siata'aj juxa'aj siana'aj tyi'mua'ajcaj síj ajta síj ti'ij ajta tyí'mua'tzej i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een,

6 ajta i Ciriístu', a'yaa pu cha'tána'aj tyí'sejria'ca'aj ti'ij i Dios, ajta capu a'íjna jitze tyu'tyáaca'an ti a'yan cha'tána'aj eenye' ti'ij i Dios,

7 Sulu aa pu tyoohuá'xij juxié'vi'ra' jime' i ti jin tyi'tyávaaca'aj u tajapúa', aj pu'ij a'yan huataséjre ti'ij i a'táj maj tyé'ijtye'. A'yaa pu huóoruuj mati'ij séecan i tyeítýee, ajta a'yan tyu'tóosejrataca' ti'ij a'táj tiquee tyi'táj jin tyi'tyéjvee,

8 a'yaa pu tyu'tyóoxaahuataca' ti'ij i tiquee va'cán jin tyi'tyéjvee, ajta huatóoa' ti huámui'nyij i cúruuj jitze.

9 A'íj pu jin i Dios tye'entyáaruujtyej tyi'táj jime' ti jéetze' ve'éj ajta ti jéetze' naa huasé'rin i tyétyacaa jimi,

10 mata'aj mij néijmi'i a'ájna xicáara' jitze tyítunutaxi'in jimi i Jesús, i maj tajapúa' já'sejre', majta i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, majta i maj tajityé já'sejre',

11 mata'aj mij néijmi'i jáamua'tyij ti i tavástara' a'íin pué'een i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, tyej tyij a'íjna jin tyaatatyójtzi're'en i Dios i tyaj jajvástara'.

I maj tyá'tzaahuatye' a'yaa mu een ti'ij i tatzárij úyan i cháanacaj japua

12 A'yaa pu'ij, nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', a'yájna siati'ij mua'aj a'náj tina'aj tyiná'astijre', caxu a'áa siana'aj nyati'ijta a'áa jó'catyíi ja'mua jamuán, jéetze' xu ijíj nyaj ya' imuáj huatyéjve. A'íj

xu jitze tyú'ca'nyej i ti já'muahuiire'en jéehua tzáahuatyí'ra'aj jimi sejcha'íj,

¹³ jí'nye i Dios, a'í pu ca'nyíjra'aj jamuaatá'sij, sij sij xá'pui' huárinyij, ajta jamuaatáhuire'sij sij sij ja'antyíci'tyij.

¹⁴ A'yaa xu néijmi'i jin huárinyij caxu je'ej pua'aj tyúuxajtaj, siata'aj quee junyo'sitye'ej,

¹⁵ ta'aj ij quee a'táj tyi'táj ja'mua jitze pua'ritye'ej nusu sij tyi'táj jin ootyá'itzeere'en, sij sij yójmua'mua' pue'éenye'ej xá'ra'nyij i Dios, tyámua' sia'éenya'aj hua' tzajta' i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee majta quee xá'pui' metyityoomuámua're'. Hua' tzajta' a'yaa xu tyí'tyatatzarej mati'ij i xú'ra'vetyee úyan cháanacaj japua,

¹⁶ siajta tyámua' eenye' a'íjci jitze i nyúucarij ti júuricamej tyu'tá'caa, a'yaa pu'ij tí'ij uvé'nyej i Ciríistu', aj nu nyij ootányatzaahuaty'e'sij ja'mua jime', a'yan nyetya'mua'réeriaj nyej quee huáapua'aj tyu'muáriej.

¹⁷ Tyij nyajta nyáaj huámu'nyij sij sij mua'aj ja'antyíci'tyij i sij tyu'támu'vejritaj i Dios jimi a'íjna jime' i sij tyá'tzaahuaty'e', nyáaj nu nyetyamua've' nyajta jamuaatá'sij sij sij a'yan cha'taj siana'aj tyityaatóotyamua've'en.

¹⁸ Siata'aj huatóotyamua've'en siajta mua'aj, siajta nyéetzij naata'an i nyaj jin huatányetyamua've'en.

I Timoteo ajta i Epafrodito

¹⁹ A'íj nu jitze tyí'ca'nyej i tavástara' Jesús, a'yaa nu tyá'xie've' nyaj jiy'e'tzín i Timoteo huata'ítyej ja'mua jimi, nyej nyij huatányetyamua've'en nyati'ij jáamua'reej je'ej ti tyaja'muahuiire'.

²⁰ Ji'nye capu ma' a'táj ti a'yan cha'tána'aj tyí'mua'tzej nyati'ij nyáaj, siajta jéehua jitzán juxie've',

²¹ néijmi'i mu a'yan tyá'huoo je'ej ti hua' jitze tyúuxie've', camu a'íjna huoo je'ej ti jitzán tyúuxie've' i Ciríistu' ti Jesús pu'éen.

²² Siajta mua'aj xu'ríj jamua'reej ti tyámua' tyi'tyúucha'ij a'íjna i Timoteo, ajta jéehua arí tyu'tyáhuú a'íjna jime' ti jaaxájtaca' i nyúucaria'ra' i Dios, a'yaa pu tyináahuú tí'ij nyiyóoj ti pu'éenye'.

²³ A'yaa nu nyij tyá'xie've' nyaj jaata'ítyej ja'mua jimi, nyati'ij jáamua'reej je'ej ti ye'ej tye'mej nyej jimi,

²⁴ nyajta nu nyavástara' jimi tyí'ca'nyej nyej nyij nyasíj ca'nácan a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi.

²⁵ A'yaa pu ajta nya'asej ti xá'pui' nyej nyajta ja'mua jimi jaata'ítyej i nye'ihuáara' Epafrodito, i ti nyajamuan tyí'muarie', i sij mua'aj yo'ta'ítayaca' nye jimi tí'ij tyinaatá'an tyi'táj ti tyiná'itziitya'ca'aj.

²⁶ Jéehua pu a'ín já'muasejramu', ajta je'ej pua'aj jaata'aj a'íjna jime' i sij jáamua'reeri' ti a'ín tyi'ijcuí'nyaca'.

²⁷ A'yaa pu tyi'ja'yájna ti tyí'cuí'ca'aj, tímua' pu huamu', ajta i Dios pu ja'ancu'vaxij a'íjci, ajta capu a'íj na'aj sulu a'yaa pu cha'tána'aj tyiná'ancu'vaxij nyéetzij, nyej nyij quee nyaxaamuijritya'aj i nyaj jin jajpuéjtij.

²⁸ A'íj nu jin a'yan tyá'xie've' nyaj jiy'e'tzín jaata'ítyej ja'mua jimi, siata'aj sij quee che' juxaamuijritya'aj.

²⁹ Siata'aj jaataxié've'en xuutyámua've'ej i tavástara' jitze ma'can, siajta jéehua huo'xié've'en i tyétyacaa tí'ij a'íjna,

³⁰ ji'nye tímua' pu huamuí' a'yan tyi'muárie'caj i Ciriístu' jitze ma'can. A'yaa pu tyí'xie'viria'ra'ca'aj ti huámuí'nyij, a'íj pu jin tin huamuí' a'íjna jime' ti naatyáhuüire'en i siaj jin quee mua'aj pu jáaruuj.

3

A'íjna i ti ji'r'é'can jime' tyí'huüire' i Dios jimi

¹ A'yaa pu'ij nye ihuáamua', siata'aj huóotyamua've'en i tavástara' jimi. Capu nya'una'aviste' nyej nyajtáhua'aj tyajaamuata'ityi' je'ej nyaj nyerij tyajamuaata'ityi'ri', a'íi pu jamuaatyáhuüire'ej.

² Tyámua' xu'uj a'íjma jimi i tyétyacaa i maj a'yan een mati'ij i tzi'cúij i tiquee a'táj huá'ya'muaj, i maj quee tyámua' tyí'muarie', majta juhué'ra' ajtasi'chej,

³ ji'nye i maj ji'r'é'can jime' ja'antyisi'chej i junavíj, ityáj tu a'íin pué'een, ajta i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu ca'nyíjra'aj tatá'caa tyej tyij tyaatatyójtzi're'en, a'íj tu jin tatyamua've' tyaj jitzán ajtyáma'can i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een, tyajta quee tyi'táj jitze tyí'ca'nyej ti séejre'.

⁴ Nyáaj nu nyajta a'yan tyu'tányaci'puaj nyaj a'íjna jitze tyú'ca'nyej. Capu máaj a'táj a'íjna jin a'yan tyu'tóoci'puaj nyati'ij nyáaj,

⁵ ti'ij tyoomá'caj arahuéicaj xicáj nyaj huanie'huaca', aj mu mij ja'antyisi'chaca' i nyanavíj, hua' jitze nu ajtyáma'can i maj yójmua'mua' pué'een a'íjna i Israel, nyajta a'íj jitze eeráma'can i Benjamín, hebreo nu pué'een nyajta a'íjma jitze huanie'huaca'. Nyajta a'íjna jime' i nyúucarij i maj jin tyi'ijta, a'íjma nu jitze ajtyáma'cantaca'aj fariseos,

⁶ jéehua nu huápui'ij já'astyajca'aj a'íjna i nye yi'ráj, a'íj nu jin je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj i maj tyá'tzaahuatye' i Jesús jimi, nyajta quee a'náj tyi'táj jin ootyá'itzee a'íjna jitze i nyúucarij i maj jin tyi'ijta.

⁷ Ajta néijmi'i a'íjna, i ti jéehua nyejitzé juxié'va'ca'aj, ijíj nyaj jahüire' i Ciriístu', a'yaa nu tyá'mua'reej tiquee tyi'táj huüire'.

⁸ Ajta a'yaa pu jéetze', capu maja'tyi'táj ti jéetze' nyetyáhu'i'rii ti'ij nyaj jáamua'tyij a'íjna i nyavástara', a'íjna i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een. A'íj nu jitze ma'can i Ciriístu' nyeríj néijmi'i tyojo'riej, nyáaj nu metyóoraxij yaa ti'ij xiéerij nyej nyij tyu'tyámue'tin i Ciriístu' jimi,

⁹ ajta nyej nyij jitzán ajtyáma'cantaj ná'ra'nyij, canu nyej nyáaj tyámua' tyí'tyevij, a'íjna jime' i nyaj néijmi'i ará'astej je'ej ti tyá'xaj i yu'xarij jitze, sulu a'yaa nu tyámua' tyí'tyevij a'íjna jime' nyaj ja'tzaahuatye' i Ciriístu', i ti Dios a'yan tyinaatá' i nyaj jin tyá'tzaahuatye'.

¹⁰ A'yaa nu tyá'xie've' nyaj jáamua'tyij a'íjna i Ciriístu', nyajta jáamua'tyij i muárie'ria'ra' i ti jin huatájuuriaca', ajta i ti jin jaapuéjtzitariaca', nyej nyij a'yan séeria'aj ná'ra'nyij ti'ij a'íjna i Ciriístu' ti'ij huamuí',

¹¹ a'yaa nu tye'ejchó've' nyaj jaatáa'sej a'ájna xicáara' jitze mati'ij huatájuuritaj i muí'chítýee.

Catu tyeexúj néijmi'i jin antyítaci'ij

¹² Canu a'yan tyí'xaj nyej nyáaj nyeríj néijmi'i tyu'táa'saca', canu nyajta a'íin pué'een i tiquee tyi'táj jin á'itzeere', a'yaa nu nyóoche'

tyu'méj nyej nyij jaatáa'sej, ji'nye a'íi pu i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een anaquéej nyéetzij naatáa'saca'.

¹³ Nye'ihuáamua', canu a'yan tyajá'mua'ixaatye' yee nu'ríj néijmi'i jin tyámua' huaríj, sulu a'yaa nu ricij nyej quee che' a'íjna jitze tyí'mua'ajcaj i nyaj nyeríj metyaja'ajhua'xíj, nyajta je'en huatányaca'nyej nyej nyij jaatáa'sej i ta'nájcaj,

¹⁴ nyata'aj nyij a'áa ja'rá'astij jo'tyaj yá'mue'tin i ti naa een i Dios ti jin taatajé a'íjna jitze ma'can i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

¹⁵ Néijmi'i i tyaj tyeríj huáasij a'íjna jitze i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye', a'yaa pu tyúuxie've' tyaj seequéj tyú'mua'tyij. Típua'aj mua'aj tyí'táj jitze seequéj setyi'mua'tzej, Dios pu ajta a'yan tyajamuataséjratye'sij.

¹⁶ Ajta a'yájna, a'yaa pu tyúuxie've' tyaj a'yan tyí'tyechajcaj je'ej tyaj tyeríj tyí'táj tyu'táa'saca'.

I tyej tyá'tzaahuatye' tajapuá tu já'ma'can

¹⁷ Nye'ihuáamua', siata'aj a'yan huárinyij je'ej nyej nyáaj ricij siajta a'íjma jitze tyí'huó'itii i maj a'yan tyí'tyechaj je'ej tyaj tyeríj mua'ajmaj tyajamuáa'ixaa.

¹⁸ Nu'ríj mue'tíj a'yan tyajamuáa'ixaa, ijíj nu nyajtáhua'aj a'yan tyajamuaté'xaatye'sij na'canyeyí'nya'aj, a'íjna jime' maj mue'tíj a'yan tyityetyúucha'íj matí'íj i maj jájcha'íire' i Ciriístu' i ti huamu' i cúruuj jitze,

¹⁹ a'yaa pu tyihuá'ci'tyij maj jó'vetyij. Jéetze' pu hua' jitze juxie've' maj jéehua tyú'cua'nyij, a'íi pu'ij hua' dios pué'een, majta a'íjna jin óotzaahuatye' i ti tyú'tyevi'raste'. A'íj mu'uj jitze tyí'mua'tzej íyan ti tyí'sejre' i cháanacaj japua.

²⁰ Tyajta ityáj, tajapuá tu já'ma'can, tyajta a'yan tye'ejchó've' ti i tavástara' a'íjna i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een yava'cáanyej ti'íj tii'rátóonyij,

²¹ a'íi pu seequéj ja'uuren i tyaj jatyáhue'ra' tiquee tyí'táj huiire' ti'íj a'yan jáa'uurej ti'íj i tyévira' ti naa huasé'rin. Ajta a'íjna jin a'yan joorej i ti néijmi'i jin putyí'uurej i ti jitzán eeráma'can ti'íj tyámua' tyú'uurej i ti tyí'sejre'.

4

Tyiche' a'náj tina'aj tatyamua've'ej i tavástara' jimi

¹ A'yaa pu'ij, nye'ihuáamua' i nyaj já'muaxie've', i nyaj jéehua já'muasejramu', mua'aj xu a'íin pué'een i nyaj jin huatányetyamua've'en, i nyaj jamuaamue'tíj, a'yaa xu tyámua' tyityaaju'un i tavástara' jimi.

² Jéehua nu huá'huavii a'íjma i Evodia nyajta a'íjci i Síntique, mej mij antyúuci'piire'en maj tyámua' tyuu'ihuáamua'aj muá'ra'nyij i tavástara' jimi.

³ Pajta muáaj, mu paj nyéetzij jamuán tyí'muarie', a'yaa nu tyí'muahuavii paj huo'táhuire'en a'mújma mu úucua, ji'nye a'íi mu jéehua huatyéenyó'sej mej mij naatáhuire' tyaj huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios a'íjna jamuán i Clemente, majtáhua'aj i sécan i maj nyajamuan tyu'muáriej. A'íimaj mu meríj á'yu'si'íj je'ej maj ántya'ruj i yu'xarij jitze júuricamej ti tyu'tá'caa.

Je'ej nyaj néijmi'caa tyí'ijtye'

⁴ A'náj tina'aj xu jutyamua've'ej i tavástará' jimi. Nyajtáhua'aj nu jamuaaté'exaatye'sij: Siahuóotyamua've'.

⁵ Miche' néijmi'i a'yan tyaja'muamua'jtyaj siaj tyámua' naa tyí'tyetyeityee. Pu'ríj yevéjri' tí'ij i tavástará' uvé'nyesij.

⁶ Caxu tyi'tíj jin je'ej tyityóomua'ajcaj, sulu néijmi'i xu jin huatyényuunyij i Dios jimi, xaatáhuaviiri', siajta tyaatatyójtzi're'en.

⁷ A'yaa pu i Dios tyajamuaatá'sij i siaj jin tyámua' huárinyij i jutzájta', ajta a'íjna jéetze' pu tyámua' een je'ej maj quee tyiyó'itej i tyétyacaa, ajta i tí jin tyámua' já'mua'uuren a'íi pu jacha'íj ja'mej i ja'muaxiéjnyu'caa, ajta je'ej siaj tyí'mua'tzej a'íjna jitze ma'can i Ciriistu' tí Jesús pué'een.

A'íj xu jitze a'náj tina'aj tyí'mua'ajcaj je'ej tí tyí'xa'puí'

⁸ Uve'tyáatican jime', nye'ihuámua', siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij i tí jí're'can jime', siajta i tí a'yan tye'tyévijtye' siaj sij tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íj, siajta a'íjna jitze i tí huatóoje'yey, siajta i tí jumua'tíj, i tí naa huasé'rin, i tí naa namuajre'. Siata'aj néijmi'i a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'ej siaj tyi'tíj tyámua' tyu'yi'tin, mej mij a'íjna jin tyámua' jamojo'sejraj.

⁹ Siata'aj a'yan huárinyij je'ej nyaj tyajamuaamuá'tyey, siajta je'ej nyaj tyajamuá'ixaa, je'ej siaj tyináanamua'jri' ajta je'ej siaj tyinaaséj, a'yaa xu huárinyij ajta i Dios tí tyámua' já'mua'uurej a'íi pu ja'mua jamuán séeria'aj ja'mej.

Tyi'tíj maj tyaatapuéjve i Filipos maj já'ma'can

¹⁰ Jéehua nu nyetyamua've' i tavástará' jimi a'íjna jime' i siaj mua'aj no'támua'reeri'. Canu a'yan tyí'xaj yee mua'aj xu nyojo'hua'xij, sulu caxu pújooriajva'aj je'ej siaj ye'ej tyinaatáhuíre'en.

¹¹ Canu nyajta a'yan tyí'xaj yee canu je'ej tyéejviicue', jí'nye nu'ríj jaarí'rej nyaj huatányetyamua've'en a'íjna jime' a'chu nyej tyi'tíj tyí'cha'íj.

¹² Nyáamua'ree je'ej tí tyú'asej típua'aj nyequee je'ej tyéejviicue'raj, nyajta jamua'reej típua'aj jéehua nyetyí'ijcha'íj. Nu'ríj jaarí'rej je'ej nyaj huárinyij néijmi'i jime', a'yaa nu'uj tányana'aj típua'aj tyámua' nya'axcaj nusu típua'aj nye í'cuataj, ajta típua'aj jéehua nyetyí'ijcha'íj nusu nyequee tyi'tíj tyí'cha'íj.

¹³ Néijmi'i nu putyí'uurej nyej nyij tyu'tyámue'tíj, a'íjna jime' nyaj i Ciriistu' jitze arányaca'nyej.

¹⁴ Siajta mua'aj xá'puí' xu huaríj, a'íjna jime' siaj naatáhuí i nyaj jin óoviicue'rej.

¹⁵ Nyati'íj a'áa ja'rájraa a Macedonia, nyej nyij huatyényechenyij nyaj huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, mua'aj xu naatáhuí mu siaj Filipos jóosi'rii, mua'aj xu a'íin pué'een i siaj tyinaatapuéjvej, siajta mua'aj tya'ancuriáa' nyéetzij jimi.

¹⁶ Ajta nyati'íj a'áa jo'tyávaaca'aj a Tesalónica, caxu séej siana'aj tyinaata'ítyi'ri' i tí tyiná'itziitya'ca'aj nyej nyij a'íjna jin huatyényahuíre'en.

¹⁷ Canu nyajta a'yan tyá'huo siaj sij tyinaanájchitye'en, sulu a'yaa nu tyá'xie've' siaj mua'aj jéetze' tya'ancuriáan i Dios jimi.

¹⁸ Néijmi'i nu tya'ancuriáa', ajta arí tyina'vá'itzi'tyee. I Epafrodito siaj jimi tyinyojo'ta'ít'i'ri', jéehua nu tyí'ijcha'ij. I siaj mutyinyojo'ta'ít'i'ri' a'yaa pu een ti'ij mu'vejrij ti naa tyaarie'ej, ti ajta ja'ráanajchi i Dios.

¹⁹ A'íj pu jin i Dios i nyaj jahuiire', a'íi pu néijmi'i tyajamuaatá'sij i ti tyajamuá'itziitye', a'yájna ti'ij a'íj tya'ráanajchi, ji'nye a'íi pu néijmi'i tyí'ijcha'ij i Ciríistu' jimi i ti Jesús pué'een.

²⁰ Tyiche' jusén jin tyé'tyoytzi're'ej i Dios, a'íjna i tavástara'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

I ti jin antyipua'rij

²¹ Siata'aj huo'tatyójtje'en nyejitzé ma'can néijmi'caa i maj jusi'rii i Dios jimi, a'íjna jime' ti i Ciríistu' hua' japua huatanyúj. Majta i nye'ihuáamua' i maj nyajamuan yahuatyíj, a'íi mu majta yajá'muatyoytje'.

²² Néijmi'i i maj yahuatyíj i maj jimi séejre' i Dios, a'íi mu yajá'muatyoytje', majta a'íjma i maj jitzán ajtyáma'can i tye'ityeristyamua'me'en i ti tyihuá'ijtye' i Roma maj ja'ajtyáma'can.

²³ Che' i tavástara', a'íjna i Ciríistu' ti Jesús pué'een, che' a'íin tyámua' tyajamuáacha'íin.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Pablo a'íjma jimi i maj Colosas jo'cháatima'caa

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Pablo, nyáaj nu tyí'huüre' i Ciriistu' jimi, ji'nye a'yaa pu tya'ránajchaca' i Dios, nyajamuan a'íjna i nye'ihuáara' Timoteo,

² a'yaa tu já'muatyojtye' mua'ajmaj mu siaj Colosas ja'chej, siajta tyámua' tyú'u'ihuaamua' i Ciriistu' jimi. Che' i Dios i tyaj ja-jvástara' tyámua' tyajamuáacha'íin, ajta tyámua' jamuáa'uurej mu ja'muaxiéjnyu'caa tzajta'.

Pablo pu tyé'tyojtzi're' i Dios ajta huá'huaviitze' i maj tyá'tzaahuaty'e'

³ Tyati'íjtá huatyényuunyij tyajta tu tyé'tyojtzi're' i Dios ja'mua jime', i vástaria'ra' a'íjci i tavástara' i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

⁴ Ji'nye a'yaa tu tyámua'reeri' siaj tyá'tzaahuaty'e' i Ciriistu' jimi, siajta jéehua hua'xie've' i maj majta tyá'tzaahuaty'e' i Dios jimi,

⁵ a'yaa xu ricij seejcho'va'aj je'ej ti arí mua'ajmaj tyajamuaaaci'ij u tajapuá. A'íj xu mua'aj seríj huánamuajri' i nyúucarij ti ji'r'é'can jime' tzaahuaty'i'ra'aj jin jaxaj i Dios

⁶ i ti'ij ajta ja'mua jimi huataséjre. A'íjna i nyúucarij a'yaa pu ti'ij i ciyéj ta'ajhuóse'sij, ajta je'en huatatáque'sij néijmi'que' íyan i cháanacaj japua, a'yájna ti'ij huaríj ja'mua jimi siati'ij jáanamujri' i ti jin jéehua já'muaxie've' i Dios siajta jaamua'aj i ti ji'r'é'can jime' a'íjna jimi.

⁷ A'yaa pu tyajamuamuá'tyej a'íjna i Epafras, i ti tajamuán tyí'muarie' siajta a'yan tyá'mua'reej ti tyámua' naa tyí'huüre' i Ciriistu' jimi.

⁸ A'íi pu arí taaté'exaa je'ej ti tyaja'muahüüre' ajta siaj jéehua juxie've' a'íjna jime' ti i júuricama'ra' i Dios já'muahüüre'.

⁹ A'íj tu jin ityáj, tyati'ij jáamua'reeri', catu a'náj jaatapuá'citaca' tyaj jahuocaj i Dios jimi tyajta a'yan tyá'huaviij ti a'íin jamuáamua'tyej je'ej ti tya'ajxié'vi'ra' siaj sij néijmi'i jo'itéej xá'ra'nyij ajta siaj sij jáamua'reej je'ej ti tyí'een i júuricama'ra' jimi i Dios.

¹⁰ A'yaa xu tyámua' tyityetyúucha'ij xá'ju'un mati'ij i maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een i tavástara', siaj sij a'náj tina'aj tyámua' eenye' siajta a'yan huárinyij je'ej ti tya'ránajchi i tavástara', siajta a'yan eenye' ti'ij ciyéj ti ajhuóose'sij ajta je'en antatáque'esij, a'íjna jime' siaj jamua'tyej i Dios.

¹¹ A'yaa tu tyá'huaviij ti a'íin jamuaata'an néijmi'i i ca'nyíjra'aj i já'muatjazta', siaj sij a'íj jitze arooca'nyáaj setyo'táviicue', siajta jacho'va'aj je'ej ti tyí'táj já'mua'uurej, siajta je'en a'íjna jin hu-atóotyamua've'en,

¹² aj xu sij tyaatatyójtzi're'ej i tyaj jajvástara', i ti jamuaatá' siaj sij ja'ancuriá'an a'íjci i ti já'muaci'tyij a'ájna jo'tij a'náj tina'aj jó'nyeeri'ij je'ej ti a'íin jihuotá'sij i jutyétyeristyamua'.

¹³ Dios pu tajapuá huatanyúj a'ájna jo'tij jo'tíca', ajta je'en tojo'ví'tij jo'tij tyejé'íjtaj a'íjna i yójra' i ti huápuí'ij jaxie've',

14 a'íi pu tyu'nájchitaca' i tyaj jin tyé'cha'íica'aj i Dios jimi, a'íjci jime' i ti yójra' tajíme' huamuí', tí'ij tyitaatú'uunyi' i tyaj jin á'itzeeria'ca'aj.

Dios pu taataxié'vej a'íjci jime' ti i Ciríistu' tajitzé ma'can huamuí'

15 Ciríistu' pu a'íin pué'een i tyaj jin jáamua'reej je'ej ti een i Dios i tyaj quee jaséj, a'íi pu ajta a'íin pué'een i ti anaquéej séjria'ca'aj tí'ij quee xu maja'tyi'táitacaj.

16 Dios pu i Ciríistu' jimi néijmi'i tyú'taahuaca' tí'ij na'aj pua'máj tyí'sejre' u tajapúa ajta íyan i cháanacaj japua, néijmi'i i ti tyí'sejre' ajta i ti quee tyí'sejre', ajta i júuricamej i maj néijmi'que' tyí'ijta. Dios pu néijmi'caa huátaahuaca' mej mij a'íj jitze ajtyáma'cantaj.

17 Ciríistu' pu ríj séjria'ca'aj tí'ij quee xu majá'tyi'táitaca'aj, ajta i ti tyí'sejre' a'íj pu jitze néijmi'i tya'róoca'nyej.

18 Ajta i Ciríistu' pu a'íin pué'een i hua' mu'uj i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta' i ti ajta tyévira' pué'een. A'íi pu a'íin pué'een i ti jájcuaj ímuáj séjria'ca'aj, i ti anaquéej huatájuuria'ca', tí'ij a'íin pue'éenye'ej tá'ra'nyij i ti néijmi'i jin antyúumua'reej.

19 Ji'nye a'yaa pu tya'ránajchaca' i Dios ti i Ciríistu' jimi séeria'aj tá'ra'nyij i ti jin néijmi'i putyí'uurej,

20 ajta i Ciríistu' jitze ma'can Dios pu néijmi'caa tyámua' tyu'tyéeej mej mij jitzán huatyá'itzeere'en, matí'ij mana'aj a'íjma i maj tajapúa já'sejre', majta i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'íi pu tyámua' huó'ruuj a'íjna jime' ti i Ciríistu' i juxúure' eeráaxirej i cúruuj jitze.

21 Anaquéej xu mua'aj a' ímuáj já'ma'cantaca'aj i Dios jimi, siajta jájcha'íiria'ca'aj i jutzájta', a'íjna jime' siaj je'ej tyityetyúucha'íica'aj,

22 ajta íjij i Ciríistu' pu tyámua' jamuáaruuj tí'ij huamuí' i cúruuj jitze, ajta jaapuéjtzitariaca'. A'yaa pu'ij huaríj tí'ij jamuá'anvi'tin i Dios jimi, siajta je'en jimi huatyá'itzeere'en, tyámua' sia'éenya'aj, siajta quee che' tyi'táj jin á'itzeeria'aj, capu ajta a'táj ja'mua jitze tyi'táj jin tyi'puá'ritye'ej ta'mej.

23 A'yaa pu tyúuxie've' siaj tyámua' naa tyá'tzaahuatye'ej, siajta quee yó'hua'nán i siaj jajchó've' a'yájna tí'ij tyá'xaj i nyúucaria'ra' i Dios i siaj jáanamujri'. A'íi pu a'íin pué'een i nyúucarij i maj meríj huó'ixaaj néijmi'que' i cháanacaj, i nyaj nyáaj Pablo a'íjna jin tyí'huíire' nyej nyij huo'ré'ixaatye'en.

Pablo pu huá'ixaatye' i nyúucaria'ra' i Dios a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can

24 Íjij nu nyetyamua've' a'íjna jime' i nyaj jin japuéjtzitarej ja'mua jime', ji'nye a'yaa nu tyá'neijmi'tare' a'íjci i nyahue'ra' jitze i ti á'itzeere' i Ciríistu' ti jin jaapuéjtzitariaca', nyáaj nu a'yan rinyij a'íjna jitze i tyeítyeristyamua'me'en jimi i maj tyévira' pué'een.

25 Dios pu a'íjna naata'íj nyej nyij huo'tyáhuíire'en i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta', a'yaa pu tyinaa'íjcaj nyej nyij tyámua' jamuá'uurej, nyajta huo'ré'ixaatye'en néijmi'que' i nyúucaria'ra',

26 a'íjna i nyúucarij, i ti ju'avaataca'aj i Dios jimi tí'ij na'aj ajca'huá' ímuáj ajta yatij je're'nyej, i ti íjij arí huó'ixaaj jéjre'cítze' a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'.

27 A'íimaj pu i Dios huataséjratyej i ti naa huasé'rin jimi, i maj majta jin huatóotyamua've'sij, ajta a'íjna jin jamuaatyécha'íisij néijmi'caa

jimi i maj quee Israel jitze ajtyáma'can. A'íjna i ti ju'avaataca'aj a'íi pu a'íin pué'een i Ciríistu', i ti ja'mua jimi séejre', i siaj siajta jajchó've' i ti naa huasé'rin ti'ij ja'mua jimi séeria'aj tá'ra'nyij.

²⁸ Ityáj tu tyihuá'ixaatye' i Ciríistu' jitze ma'can, tyámua' tyetyihuá'ixaatye'ej tyajta tyihua'mua'tyéé mej mij jáamua'reej tzáahuatyi'ra'aj jime' i ti a'yan tyi'ja'yájna, mej mij tyámua' éenye'ej huatóosejrata i Ciríistu' jimi.

²⁹ A'íj nu jin ca'nyíin tyí'muarie', nyajta a'yan tyí'nyo'se' néijmi'i jime' nyajta a'íjna jime' i Ciríistu' ti jin néijmi'i putyí'uurej.

2

¹ A'yaa nu tyá'xie've' siaj jáamua'reej nyaj jéehua ja'mua jime' nyo'se', nyajta hua' jime' i maj Laodicea ja'chej, nyajta hua' jime' i maj quee a'náj naaséj nye tyévira' jitze.

² A'yaa nu ricij mej mij a'íimaj huatyóoca'nyej i jutzájta', mej mij majta tyámua' tyuu'ihuáamua'aj muá'ra'nyij, majta huóoxie've'en, ti'ij huo'ci'tyij i maj jin yo'itéej muá'ra'nyij néijmi'i i ti ju'avaataca'aj i Dios jimi, i ti a'íin pué'een i Ciríistu',

³ Ji'nye a'íj pu jimi néijmi'i tyí'sejre' i ti tyúuxie've' tyej tyij tyámua' metyityoomuámua're'ej tyajta néijmi'i tyojo'itéej tá'ra'nyij.

⁴ A'yaa nu mua'ajmaj tyajá'mua'ixaatye', ta'aj ij quee a'tíj já'muacuanamuaj a'íjna jime' i nyúucarij ti naa namuajre'.

⁵ Tyij nyequee nyajta ja'mua jamuán ajo'tyéjvee, nyaj júuricamej pu ja'mua jimi séejre', a'íj nu jin nyetyamua've' nyaj jáamua'reej siaj tyámua' tyityaajú' a'íjna jime' siaj tyá'tzaahuatye' i Ciríistu' jimi.

I júuricamej ti jájcuaj i Ciríistu' jimi

⁶ A'íj pu jin, mua'aj mu siaj seríj ja'antzaahuaj i Ciríistu' ti'ij juvástara', a'yaa pu tyúuxie've' siaj sij a'yan tyityetyúucha'íj mati'íj i maj Ciríistu' jimi séejre',

⁷ siaj sij a'yan eenye' ti'ij i ciyéj ti tyétye' imuáj jo'canáana'ajmee, a'íjna jitze xuuca'nyéej i siaj jitzán tyá'tzaahuatye', a'yájna mati'íj tyajamuamuá'tyej, siajta a'náj tina'aj tyé'tyojtzi're'ej i Dios.

⁸ Tyámua' xu'uj mua'aj, caxu tooa'care'en maj já'muacuanamuaj i nyúucarij jime' ti hue'tzij pué'een, ji'nye camu a'íimaj Ciríistu' jimi jo'vá'ju', sulu a'íj mu huá'ixaatye' je'ej maj jujímua'aj tyéejtyoj, majta a'íjna jin tyí'mua'taj íyan ti tyí'ma'can cháanacaj japua.

⁹ Ji'nye néijmi'i i Dios ti jimi tyajá'ma'can, a'íj pu jimi tyí'sejre' i Ciríistu',

¹⁰ ajta i Dios a'íj pu jitze néijmi'caa tyámua' já'mua'uurej, ji'nye i Ciríistu' pu antyúumua'reej a'íjma jimi i júuricamej i maj tyí'íjta, majta tyi'tíj jin tyityetyu'uj.

¹¹ A'íj xu siajta mua'aj jimi seríj ja'rá'astee a'íjci jime' i maj ja'antysisí'chej i junavíj, i Dios ti jin a'yan jamuáaruuj siati'íj jimi ajtyáhuiixij i Ciríistu', ajta tyajamuacáa'ri'ri' i siaj jin je'ej pua'aj rijcaa.

¹² Siati'íj huái'huaca', aj xu siajta jamuán avá'nami'huaca' i Ciríistu', siajta je'en jamuán huatájuuriaca', ji'nye mua'aj xu ja'antzaahuaj a'íjna i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej ti'ij jaatájuurityej.

¹³ Jájcuaj imuáj pu muí'chica'aj i ja'mua júuricamej a'íjna jime' i siaj jéehua je'ej pua'aj rijcaa, ajta íjij i Dios pu'ríj i júuricamej

jamuaatá' jamuán i Ciriístu', i ti ajta néijmi'i tyitaatú'uunyi'ri' i tyaj jin ootyá'itzee.

¹⁴ Dios pu jo'úuj i ti á'yu'si'huaca'aj i tyaj jime' tyé'cha'iica'aj i ti ajta ca'nyéjrij jin tyí'ta'ijtya'ca'aj, a'yaa pu tye'entyipua'riaca' ti'ij óotateehuaca' i cúruuj jitze, a'ijna jamuán i Ciriístu'.

¹⁵ Dios pu tyihuáa'ri'ri' i maj tyityatatyá'ca'aj i júuricamej maj je'ej pua'aj een, ajta i Ciriístu' jimi huo'tatyévi'raste jéjre'citze' ti'ij eetyájra hua'najápuaj i ti huo'mué'tij.

Maj tyú'huoonyij a'íjci i jútye' ti tyajá'ma'can

¹⁶ A'ij pu jin, che' quee a'táj je'ej tyaja'muaxajtaj je'ej siaj tyi'táj tyí'cua', na'ríij je'ej siaj tyí'tyeye', nusu a'ijna xicáara' ti jitzán a'yaa tyúuxie've' siaj tyú'ye'estej ti'ijta tyo'tyé'iten i máxcirie', na'ríij ti'ijta tyará'astij a'náj maj juso'pii.

¹⁷ Néijmi'i a'ijna a'yaa pu mua'ajmaj tyaja'mua'uurej, ajta a'yan tyí'huüre' tyej tyij jáamua'reej je'ej ti yatyojooméj, ajta i ti ji're'can jime' a'íi pu a'ín pué'een i Ciriístu'.

¹⁸ Caxu tooa'care'en mej mij je'ej pua'aj já'mua'uurej a'íimaj i maj a'yan tyúusejrataj matí'ij i maj quee tyi'táj jin tyityetyu'uj, majta a'íimaj najchej i maj tyí'huüre' u tajapuá, a'yaa mu majta tyí'xaj maj nu'uj tyi'táj tyí'sej, a'íi mu mij jéehua jin óotzaahuatye' i ti quee tyi'táj huüre'.

¹⁹ Camu a'íimaj a'ij jitze ajtyáma'can i Ciriístu', i ti néijmi'i ve'sij i tyaj jatyáhue'ra' ajta tyá'cue'tyej, tyej tyij néijmi'i jitzán séjre'ej ti'ij i Dios tyá'xie've'.

²⁰ Xu'ríj mua'aj huácuij i Ciriístu' jamuán a'ij mu jin quee che' tyajá'mua'ijtye' i maj tyí'ijta íyan i cháanacaj japua. ¿Ji'nye een jime' siaj sij a'yan cha'taj siana'aj ricij matí'ij a'íimaj i maj a'yan ma'can i cháanacaj japua? A'yaa mu tyajá'mua'ijtye'

²¹ tyi'táj jime' ti'ij: "Capáj jamuarie'ej, capáj jacua'caj, capáj ji'tyáa'aj mua' muáca' jitze".

²² Néijmi'i i nyúucarij ti a'yan tyí'ijta a'yaa pu ajta tye'entyipua'rij, ji'nye tye'ityee mu' a'yan tyí'ijta majta a'yan tyihuá'mua'tyej.

²³ A'yaa pu tyi'ja'yájna ti a'yan huasé'rin ti'ij i ti xá'pui', ji'nye tzáahuatyi'ra'aj mu jin a'yan ricij majta quee óotzaahuatye', a'yaa mu majta ca'nyín jin ricij, ma' ajta quee capu tyi'táj huüre', sulu a'yaa pu'uj tyí'huüre' mej mij jujímua'aj a'ijna jin ahuóotzaahuatye'en.

3

¹ A'yaa pu'ij, mua'aj mu siaj seríj huatájuuriaca' jamuán i Ciriístu', siata'aj a'ij tyú'huoonyij i tajapuá ti tyejé'sejre', jo'tij i Ciriístu' muáca'ta' ja'ajcájcay i Dios.

² Siata'aj a'ij jitze tyú'mua'tyij tajapuá ti tyejé'sejre', caxu a'ij jitze tyí'mua'ajcay íyan ti tyí'ma'can i cháanacaj japua.

³ Ji'nye mua'aj xu'ríj huácuij i Ciriístu' jamuán, ajta i Dios pu jamuaatá'sij siaj sij i Ciriístu' jamuán ja'séeria'aj xá'ra'nyij.

⁴ Ciriístu' pu a'ín pué'een i já'muajuuricamej. Ti'ij a'ín yan huataséjre'en, mua'aj xu siajta jamuán huataséjre'ej tyámua' sia'énya'aj.

I júuricamej i ti arí m'ma'can ajta i ti jájcuaj i Ciriístu' jimi

⁵ Siata'aj jaatapuá'citaj néijmi'i i ti je'ej pua'aj een i ti ja'mua jitze séejre', che' quee a'tíj juxana'ciria'aj, caxu tooa'care'en ti tya-jamuata'íjtye'ej i ti ja'mua tzajta' eerányinyii, caxu che' jahuoocaj i ti ja'mua jitze juxie've' ti ajta je'ej pua'aj een, siajta quee tyí'nyacua'tzaj, jí'nye i Dios jimi a'yaa pu een tí'ij i a'tíj ti jana'michej i ti quee Dios pué'een.

⁶ A'íj mu jime' néijmi'i jin jajpuéetzij muá'ju'un i maj quee já'astijre' i Dios,

⁷ siajta mua'aj a'yaa xu anaquéej éenye'ej tyá'astyajca'aj siajta néijmi'i jin a'yan rijca.

⁸ Ajta ijíj, a'yaa pu tyúuxie've' siaj néijmi'i tyu'tapuá'citaj, caxu nyinyu'cacuj, caxu a'yan rijcaj je'ej ti ja'mua jitze tyúuxie've', caxu tyí'tíj je'ej pua'aj uuriáj, caxu je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj i tyeítýee nusu siaj mua'aj je'ej pua'aj tyí'xajtaj.

⁹ Caxu jucuanamuaj séej jamuán siajta séej, jí'nye xu'ríj tyu'tapuá'citaca' i siaj jin je'ej pua'aj aamí' tyityetyúucha'íica'aj, siajta i siaj jin je'ej pua'aj rijca,

¹⁰ siajta seríj jájcuan jin tyu'tyóchejtýej, Dios pu jamuaajácuarej i ja'mua tzajta', siaj sij a'yan éenye'ej xá'ra'nyij tí'ij a'íjna i ti jamuáataahuaca', siaj sij tyámua' naa tyáamua'tyij.

¹¹ Capu che' juxie've' típua'aj síj Griego pué'eenye' nusu Israel jitze ajtyáma'cantaj, típua'aj aróo'astej a'íjna jime' ti ja'antýisíjchaca' i junavíj nusu quee, típua'aj séej i chuéj japua ja'chajca, nusu séej jimi tyí'muarie'ej, na'ríj juxáahuaj jo'cha'can, sulu a'íj pu i Círíistu' a'íjn pué'een i ti juxie've' ti ajta néijmi'caa jimi huatyá'itzeere'en i jutýéityeristýamua'.

¹² Dios pu mua'ajmaj já'muaxie've' ajta a'íjn jamua'antýíhuoo siaj sij jitzán ajtyáma'cantaj xá'ra'nyij. Siata'aj hua'cu'vej i juxa'aj tyeítýee, siata'aj tyámua' tyihuó'cha'íjn, caxu óotzaahuatye'ej, sulu siata'aj tyámua' eenye' siajta tyo'táviicue' típua'aj tyí'tíj je'ej ja'mua'uurej.

¹³ Siata'aj tyo'táviicue' séej jamuán siajta séej, siajta tyu'túu'uunyi' típua'aj síj jájriaaxiejtýe'en i juxa'aj tyévij. A'yájna tí'ij i tavástara' tyajamuaatú'uunyi'ri', a'yaa xu sij siajta mua'aj tyu'túu'uunyi' séej siajta séej.

¹⁴ Ajta a'yájna siata'aj a'íjna ucóchejtýe'en i siaj jin huóoxie've'en, jí'nye a'íj pu a'íjn pué'een i ti naa een.

¹⁵ Ajta i Círíistu' tí jin tyámua' jamuáaruuj che' a'íjn ú'sejria'aj i ja'mua tzajta', jí'nye a'íj pu jin jamuaatajé i Dios siaj sij séej tyévira' siana'aj pué'eenye'. Siajta tyaatatyójtzi're'en i Dios.

¹⁶ Che' i nyúucaria'ra' i Círíistu' a'náj tína'aj ja'mua tza-jta' séjre'ej néijmi'i jime' i ti jéehua tyí'huíire'. Siata'aj hu-atóohuíire'en séej jamuán siajta séej, siaj sij jáamua'reej je'ej siaj tyi-huó'ixaaty'e'en néijmi'caa amitéria'can jime'. Siata'aj chuícarij jime' tyaatatyójtzi're'en i Dios, néijmi'i xu i ju júuricamej jin tyu'táchuicaj.

¹⁷ Ajta néijmi'i je'ej siaj tyí'tíj uurej nusu je'ej siaj tyí'xaj, a'yaa xu huárinyij néijmi'i jime' i nyúucaritze' i tavástara' a'íjna i Jesús, siajta tyaatatyójtzi're'en i Dios i tyaj jajvástara' a'íjna jitze ma'can i Círíistu'.

Je'ej maj tyityetyúucha'íj i maj tyá'tzaahuatye' a'íjma jimi i tyeítýee

18 Mua'aj mu siaj huiichej, siahua'rá'astijre' i ju'cínastyamua', ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' maj a'yan huárinyij i maj tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi.

19 Siajta mua'aj mu siaj nyejnyeichej, siata'aj huo'xié've'en i ju'rástyamua', caxu je'ej pua'aj tyihuá'jeevej.

20 Siajta mu siaj hua'yojmua' pué'een, siahua'astyaj i já'muahuasimua', ji'nye a'yaa pu tya'ráanajchi i tavástara'.

21 Siajta mua'aj, mu siaj hua' huásimua' pué'een, caxu hua'jaaxiejtje'ej i juyójmua', mej mij quee je'ej tyóomuajtjej.

22 Siajta mua'aj mu siaj tyí'ijtyi're', siata'aj néijmi'i jin hua'rá'astijre'en a'íjma i maj tyajá'mua'ijtye' íyan i cháanacaj japua, caxu a'áa siana'aj mati'ijta a'íjma já'muasejra, siaj sij tyámua' hua' jimi eenye', sulu a'yaa xu tzáahuatyi'ra'aj jin huárinyij, a'íjna jime' siaj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyí'cha'ij i tavástara'.

23 Néijmi'i je'ej siaj tyí'táj jin ricij, a'yaa xu huárinyij tzáahuatyi'ra'aj jime', a'yájna siati'ij tyá'huüre' a'íjci i tavástara', ji'nye caxu a'íjma huüre' i tyétyacaa.

24 Siajta a'yan tyá'mua'reej ti i tavástara' jamuaatá'sij je'ej ti tyí'táj tyajá'muaci'tyij a'íjci siaj jaamué'tij. Ji'nye mua'aj xu jahuüre' i Ciriistu' i ti ja'muavástara' pué'een.

25 Ajta a'íjna i ti je'ej pua'aj ricij, a'yaa pu cha'taj je'ej pua'aj tyá'ci'tyij, ji'nye juxa'aj xu'uj een i Dios jimi.

4

1 Siajta mua'aj mu siaj tyihuá'ijtye', siata'aj tyámua' tyihuó'cha'íin i maj ja'mua jimi tyí'huüre' siajta a'yan tyihuo'tá'an je'ej ti tyi'tyéevijtij. Xo'támua'reej ti i tavástara' tajapua' ti já'sejre' ajta mua'ajmaj tyajá'mua'ijtye'.

2 Siata'aj a'náj tina'aj jahuocaj i Dios jimi, tyámua' xu'uj tyitya'tanyéjnye'rij siajta tyé'tyojtzire'ej i Dios.

3 Siajta a'yan tyá'huocaj i Dios jimi ityájma jime', ta'aj ij i tavástara' taatáhuüre'en tyej tyij huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra' tyajta a'íjna i ti ju' avaa i Dios jimi, ji'nye a'íj nu jin eetyánami'.

4 Siáahuocaj i Dios jimi nyéetzij jime' nyej nyij amitéeria'can jin tyihuó'ixaatye'en, je'ej ti nyéetzij tyinaací'ij.

5 Tyámua' xu tyityetyúucha'íj a'íjma jimi i maj quee tyá'tzaahuatye', a'náj tina'aj xu xá'pu' rijcaj.

6 Siajta a'náj tina'aj tyámua' tyí'xajtaj siajta naa huojo'mua'raj, a'yaa pu ajta tyúuxie've' siaj tyámua' tyihuá'ixaatye'ej séej siajta séej.

Hua'tyojtje' i ti jin ja'antyipua'ritye'ej

7 Ajta a'íjna i ta'ihuáara' Tíquico i tyaj jéehua jaxie've', a'íj pu nyaj jamuán tyámua' naa tyí'huüre' i tavástara' jimi, a'íj pu'ij ajta néijmi'i jamuaaté'eexaatye'sij je'ej ti tyí'nyahuüre'.

8 A'íj nu jin ja'mua jimi jaata'ityij, ta'aj ij jamuaaté'exaatye'en je'ej ti tyí'tahuüre' ajta je'en ca'nyíjra'aj jamuaata'an.

9 Onésimo pu ajta jamuán jo'mej, i tyaj jéehua jaxie've' a'íjna jime' ti tyámua' naa tyí'muarie', ti ajta ja'mua jitze ajtyáma'can, a'íj mu néijmi'i jamuaaté'eexaatye'sij je'ej ti tyí'táj tyí'tahuüre' iye'ej.

10 Ajta a'íjna i Aristarco ti ajta nyaj jamuán eetyánami', a'íi pu ajta já'muatyojtye', jamuán a'íjna i Marcos, i ti nyoosáira' pué'een a'íjci i Bernabé. Xu'ríj mua'aj jamua'reej je'ej siaj huárinyij a'íjci jimi i Marcos, tipua'aj jamojo'vá'muaarej tyámua' xu tyeetyéjeevej.

11 A'íi pu ajta yajá'muatyojtye' i Jesús, i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Justo. A'íimaj mu a'íin pué'een i maj Israel jitze maj ajtyáma'can, i maj nyaj jamuán tyí'muarie', tyej tyij huo'té'exaatye'en i tyeítyee je'ej ti tyí'een jo'tij i Dios tyejé'íjtaj, a'íi mu jéehua tyámua' tyinaatyáhuu.

12 Ajta pu i Epafras yajá'muatyojtye', a'íjna i ti tyí'huüre' i Círíistu' jimi, ti ajta ja'mua jitze ajtyáma'can, a'náj tina'aj pu jahuoo i Dios jimi ja'mua jime', siaj sij mua'aj tyámua' eenye', siajta a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've' i Dios.

13 Nyáaj nu tyámua' tyá'mua'reej siaj jéehua jitzán juxie've' a'íjci i Epafras, ajta a'íjma jimi i maj Laodicea já'ma'can, ajta a'íjma jime' i maj Hierápolis ja'chej.

14 A'íjna Lucas i ti tyí'hua'tacaa a'íi pu ajta yajá'muatyojtye', ajta a'íjna i Demas.

15 Siahuo'tatyójtje' a'íimaj i ta'ihuámua' i maj Laodicea jo'cháatimee. Siajta jaatatyójtje'en a'íjci i Ninfa siajta néijmi'caa i maj jusi'rii jo'tij ja'chej a'íjna i Ninfa.

16 Siati'ij mua'aj jo'jíive'en a'íjci i yu'xarij, siata'aj jaata'ítyej a'ájna a Laodicea, mata'aj a'íimaj majta jo'jíjve'en, a'yaa xu siajta mua'aj tyo'jíjve'en a'íjci i yu'xarij Laodicea ti já'ma'can.

17 Siajta a'yan tyaaté'exaatye'en a'íjci i Arquiipo tijin: "Tyámua' paj huárinyij a'íjci jime' je'ej maj tyimuaata'íj a'íjna jitze ma'can i tavástara'."

18 Nyáaj Pablo, nyáaj nu tyajamuaata'ítyi'ri' a'íjna i nyaj jo'yú'xaca' nyamuáca' jime'. Xo'támua'reej nyaj eetyánami'. Che' i Dios jéehua jamuaatyáhuüre'en.

I yu'xarij ti anaquéej jo'yú'xaca' a'íjna i San Pablo a'íimaj jimi i maj Tesalónica jo'cháatima'caa

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj i nyáaj Pablo pué'een, a'íjna i Silvano ajta a'íjna i Timoteo, a'yaa tu já'muatyojtye' mua'ajmaj mu siaj Tesalónica ja'chej, i siaj siajta tyá'tzaahuatye' i Dios jimi, siajta jimí tyámua' tyí'tyesejre' i tavástara' a'íjna i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een. Che' i Dios tyámua' tyajamuáacha'iin ajta jamuaatyápuar'itye'en ja'mua tzajta'.

Pablo pu jéehua tyé'tyojtzi're' i Dios

² A'náj tina'aj tu tyé'tyojtzi're' i Dios ja'mua jime', tyajta ja-mua'tamuá're'rii tyati'íjtá jahuoocaj i Dios jimi.

³ A'náj tina'aj tu ja'tamuá're'rii je'ej ti jéehua i Dios tyámua' jamuáaruuj a'íjna jime' i siaj jitzán tyá'tzaahuatye', siajta jéehua tyí'muarie' a'íjna jime' siaj jaxie've' siaj séecan huatyáhuire'en i Dios jimi, jéehua xu tyé'viicue' a'íjna jime' siaj jacho've' i tavástara' a'íjna i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een, a'íjna jitze ma'can i Dios.

⁴ Nye'ihuáamua' i nyaj jéehua já'muaxie've' i Dios jitze ma'can, tyámua'reej ti i Dios jamua'antyíhuo.

⁵ Ji'nye tyati'ij jamuáa'ixaa i nyúucaria'ra' i Dios, catu a'yaa tyana'aj tyajamuáa'ixaa, sulu a'yaa tu tyajta huaríj je'ej ti tyé'ijta i júuricama'ra' i Dios tyajta a'íjna jime' i ti jin néijmi'i putyí'uurej, jéehua tu a'íjna jin tyé'tyojtzi're'. Tyámua' xu mua'aj tyá'mua'reej je'ej tyaj huaríj tyej tyij mua'ajmaj tyámua' jamuáa'uurej.

⁶ Siajta mua'aj, a'yaa xu huaríj je'ej tyaj tyajamuáa'ixaa, siajta a'yájna je'ej ti tyé'ijta i tavástara', siajta jáanamujri' i nyúucarij xuutyámua've'ej a'yájna je'ej ti tyajamuáatá' i júuricama'ra' i Dios a'íjna jime' i nyaj jin jajpuéjtzij.

⁷ A'íj xu tyámua' tyíhuo'tá' a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' i Macedonia maj já'ma'can, siajta i Acaya maj já'ma'can.

⁸ Capu a'áa na'aj já'namujre' je'ej siaj mua'aj ricij, sulu néijmi'que' pu namujre' je'ej siaj mua'aj ricij a'íjna jime' i nyúucaria'ra' i tavástara', a'yaa mu tyá'mua'reej siaj mua'aj ja'astej i nyúucaria'ra' i Dios, a'íj pu jin quee che' juxie've' tyaj ityáj tyíhuá'ixaatye'ej ja'mua jime'.

⁹ A'íi mu jujímua'aj jaataxájtaca' je'ej tyaj huaríj tyati'ij a'áa ja'rá'aj, ajta je'ej siaj mua'aj metyíhuoohuá'xij i sáanturij siaj sij a'íj huatyáhuire'en i ti ji'r'é'can jime' Dios pué'een

¹⁰ siajta a'yan tye'ejchó've'ej ti ajtáhua'aj ya'uvé'nyej i tavástara' i ti yójra' pué'een i Dios, i ti ajta jaatájuurityej. A'íjna i Jesús a'íi pu a'íin pué'een i ti tii'rátosij ti'ij quee puéjtzij táaci'tyij.

2

Pablo pu jaxaj je'ej ti tyí'muarie' a'ájna a Tesalónica

¹ Siajta mua'aj nye'ihuáamua', tyámua' xu tyá'mua'reej tyaj quee huáapua'aj tyana'aj jamojo'vá'muaariaca'.

² Ajta a'yájna siati'ij seríj siajta tyá'mua'reej, anaqueéj mu je'ej pua'aj táaruuj a'ímaj i Filipos maj ja'chej, Dios pu taatáhuuñ tyej tyij mua'ajmaj jamuaaté'exaatye'en i nyúucaria'ra', ajta ca'nyíjra'aj taatá' tyej tyij ca'nyíin jin huatyényo'se'en.

³ Ji'nye catu hue'tzij jin tyajamuáa'ixaa, catu tyajta a'íjna jime' tyej tyij je'ej pua'aj jamuáa'uurej, nusu tyej tyij tyi'táj jin jamuáacuanamuaj.

⁴ Ajta ityájma, Dios pu ta'antiyíhuo ajta taata'íj tyej tyij huó'ixaatye'en i nyúucaria'ra', a'íj tutyij jin tyajá'mua'ixaatye'. Catu a'yan tyá'huoo tyej tyij tyámua' tyihuo'tá'an i tyeítyee, sulu tyej tyij tyámua' tyaatá'an i Dios, i ti jamua'reej je'ej tyaj tyí'mua'tzej i tatzájta'.

⁵ A'yájna siati'ij mua'aj seríj tyá'mua'reej tyej quee a'náj nyúucarij jin tyajamuáa'ixaa ti naa huánamuajrii, catu tyajta a'yan tyá'huoo tyej tyij a'íjna jin tyi'táj ancuriáan. Dios pu jamua'reej tyaj tzáahuatyí'ra'aj jin a'yan ricij.

⁶ Catu tyajta jahuoo mej mij séecan naa tojo'sejra, tipua'aj mua'ajmaj jimi nusu séecan jimi.

⁷ Tyij quee i'rítacaj tyaj a'yan huárinyiiche' a'íjna jime' ti i Ciríistu' ta'antiyíhuo, ajta ityáj catu a'yan huaríj, sulu tyámua' tu tyajamuáacha'íj. A'yájna ti'ij i hua' náanaj i ti'ríij tyámua' tyihuá'cha'íj i juyójmua',

⁸ a'yaa tu jéehua tyaja'muaxie've' mua'ajmaj, capu a'yaa na'aj tyita'ránajchaca' tyaj a'íj jamuaaté'exaatye'en i nyúucaria'ra' i Dios, sulu tyej tyajta huá'cui'nyij ja'mua jitze ma'can. A'yaa tu jéehua tyaja'muaxie've'.

⁹ Ta'ihuáamua', mua'aj xu jamua'reej tyaj jéehua tyu'muáriej, tyajta jaapuéjtzitariaca'. Jéehua tu tyu'muáriej tújca tyajta tíca', tyej tyij quee a'táj huatamuárie'riste'en tyati'ij já'mua'ixaatya'ca'aj i nyúucaria'ra' i Dios.

¹⁰ Mua'aj xu tyámua' naa tyá'mua'reej, a'yájna ti'ij ajta i Dios tyá'mua'reej, tyej tyámua' naa tyi'tyítacha'íj ja'mua jimi mu siaj tyá'tzaahuatye', catu a'táj je'ej pua'aj huáruuj, catu tyajta tyi'táj jin ootyá'ítzee.

¹¹ A'yaa xu siajta tyá'mua'reej tyaj jéehua ca'nyíjra'aj jamuaatá' tyajta tyámua' tyajamuatyéeje séej tyajta séej, a'yájna ti'ij tyihuá'ítíj i hua' táataj i juyójmua'.

¹² A'yaa tu tyajta tyajamuáa'íjca siaj sij tyámua' tyityetyúucha'íj a'yájna mati'ij i maj i Dios jimi séejre', ji'nye a'íj pu a'ín pué'een i ti jamuaatajé, siaj sij a'áa ja'rá'astij jo'tij a'ín tyejé'íjtaj.

¹³ A'íj tu jin ityáj a'náj tina'aj tyé'tyojtzí're' i Dios, ji'nye siati'ij mua'aj jáanamujri' i nyúucaria'ra' i Dios, i tyaj jamuáa'ixaa, a'yaa xu tya'ancuriáa' ti'ij Dios nyuucacaj, caxu a'yan tya'ancuriáa' ti'ij i tyétyacaa nyuucacaj. A'yaa pu tyi'ja'yájna ti nyúucaria'ra' pué'een i Dios, a'íj pu tyámua' jamuáaruuj i ja'mua tzajta' mu siaj tyá'tzaahuatye'.

¹⁴ Siati'ij mua'aj ta'ihuáamua' jaapuéjtzitariaca' i ja'muatyeítyeristyamua' jimi, a'yaa pu cha'tána'aj tyihuo'ruuj a'íjma i maj Judea jo'cháatimee, i maj majta jusi'rii u tyeyúuj tzajta' mej mij

jaatyáanajche i Dios, i maj majta i Ciriistu' jitze ajtyáma'can, ji'nye a'íi mu majta jajpuéjtzica'aj a'íijma jimi i juxa'aj tyeítyee i maj Judea já'ma'can.

¹⁵ A'íi mu a'íin pué'een i maj jaajé'caj i tavástara' ti ajta Jesús pué'een, a'yájna mati'ij majta tyihuo'cuui a'íijma i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, a'íi mu majta taatamuárij ityájma. Camu tyé'tyojtzire' i Dios, majta mu hua'ajcha'íire' néijmi'caa i tyeítyee,

¹⁶ Ji'nye tyati'ijta tyihua'ixaatya'mui'ij a'íimaj i maj quee Israel jitze ajtyáma'can, ti'ij ajta huó'huíire'en, camu a'íimaj tatá'caa tyaj a'yan huárinyij. A'yaa mu mij tyá'mue'tij ti i Dios jéehua puéjtzij huo'tá'an. Ajta ta'aj ij huatyáapua'rej a'íjna, Dios pu arí jéehua puéjtzij huo'ta'.

Pablo pu jaxie've' ti ajtáhua'aj huojo'vá'muaarej i Tesalónica maj ja'chej

¹⁷ Ta'ihuáamua', tyati'ij ajtacij ja'mua jimi, catu majamuuhua'xij, tyij tyajta quee já'muasejraca'aj, a'náj tina'aj tu mua'ajmaj jitze tyí'mua'ajcaa, tyajta a'yan jéehua tyá'xie'va'ca'aj tyaj jamojo'tyéesej.

¹⁸ A'yaa tu tyu'tatyésej tyaj a'áa ja'tanyéj, nyajta nyáaj Pablo mue'tij nu a'yan tyá'xie'va'ca'aj nyaj a'áa ja'tanyéj, ajta i tyiyáaru' pu tyi'tyánaamuaaj.

¹⁹ Ji'nye, ¿a'tanyíj a'íin pué'een i tyaj jin tyi'ijchó've', i tyaj jin tatyamua've', ajta i tyaj jin á'tatzaahuatye'en a'ájna xicáara' jitze ti'ij uvé'nyej i tavástara' ti ajta Jesús pué'een? Tipua'aj sequée mua'aj a'íin pué'eenye', capu máaj a'tíj a'íin pue'éenye'ej ta'mej.

²⁰ A'yaa pu tyi'ja'yájna, mua'aj xu a'íin pué'een i tyaj jin á'tatzaahuatye' siajta i tyaj jin tatyamua've'.

3

¹ Aj tutyij tyati'ij quee che' je'ej huaríj, a'yaa tu tyaaxá'pui'intarej tyaj tajímua'aj a'áa jo'tyá'itzeere'en a'ájna a Atenas

² tyajta je'en a'íj huata'ítyaca' i ta'ihuáara' Timoteo i ti tajamuán tyí'muarie' i Dios jimi, tyej tyij huo'té'exaatye'en i nyúucaria'ra' i Ciriistu', a'yaa tu een jime' jaata'ítyaca' ja'mua jimi ti'ij ca'nyíjra'aj jamuaata'an a'íjna jitze i siaj jitzán tyá'tzaahuatye',

³ ajta ti'ij quee huatóoxaahuataj a'íjna jime' i sij jin jajpuéetzij. Ji'nye mua'aj xu a'yan tyá'mua'reej ti a'yan tyúuxie've' siaj a'yan tyaapuéjtzitarej.

⁴ Ajta, tyati'ij tyooj a'áa jo'tyá'caj ja'mua jamuán, a'yaa tu tyajamuá'ixaa tyaj a'yan tya'ajpuéetzij ta'me'nyíiche', a'yaa pu'ij tyu'ríj, siati'ij seríj tyá'mua'reej.

⁵ A'íj nu jin, nyati'ij quee che' pu jáaruuj nyaj a'áa ja'tanyéj, a'yaa nu tyu'ta'íjtaca' mej mij tyajamuata'íhuo' nyej nyij jáamua'reej je'ej ti tyajá'muahúria'ca'aj a'íjna jime' i siaj jitzán tyá'tzaahuatye', ji'nye a'yaa nu tyí'tziinya'ca'aj ti i tyiyáaru' tyi'tíj jin jamuaata-muárie'riste'en siaj sij quee che' tyá'tzaahuatye'ej ajta ti'ij quee che' tyi'tíj huúria'aj já'ra'nyij i tyaj jin tyu'muáriej ja'mua jimi.

⁶ Ajta i Timoteo pu'ríj yará'aj a'áa ti ja'rájraa ja'mua jimi, a'yaa pu tyitaaté'exaaj siaj tyámua' een a'íjna i siaj jitzán tyá'tzaahuatye' ajta je'ej siaj tyihua'xie've' i séecan. A'yaa pu tyitaaté'exaaj siaj jéehua

ta'tamuá're'rii, siajta jéehua jaxie've' siaj taaséj, a'yájna tyati'ij tyajta ityáj tyá'xie've' tyaj jamuaaséj.

⁷ A'íj tu jin, ta'ihuáamua', tyij ajta jéehua tyí'tatyesi'huaritye' tyajta taxaamuíjritye', jéehua tu huátatyamua'vej tyati'ij jáamua'reeri' siaj siooj tyámua' naa tyá'tzaahuatye'.

⁸ Tyati'ij a'yan tyáamua'reeri' siaj siooj tyá'tzaahuatye' i tavástará' jimi, jéehua pu ca'nyíjra'aj taatá' i tatzájta'.

⁹ ¿Ji'nye tyí'rij tyej tyij jéehua tyaatatyójtzi're'en i Dios a'íjna jime' i tyaj jin tatyamua've' jimi, mua'ajmaj jime'?

¹⁰ Tújca tyajta tíca' a'yaa tu tyá'huavíj i Dios ti taatá'an tyej tyij tyajtáhua'aj jamuaaséj, tyajta jamuaatáhuire'en tyaj janéijmi're'en i ti jamuá'itziitye' i siaj jin tyá'tzaahuatye'.

¹¹ A'yaa tu jéehua tyá'xie've' ti i Dios i tyaj jajvástara', ajta a'íjna i tavástará' i Jesús, maj a'íin taatáhuire'en tyej tyij a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi.

¹² Che' ajta i tavástará' jamuáave'sij siaj sij jéehua huóoxie've'en séej siajta séej, siajta huo'xié've'en néijmi'caa i tyeítýee, a'yájna tyati'ij ityáj tyaja'muaxie've'.

¹³ Ti ajta tyámua' jamuáa'uurej i já'muatzajta', siaj sij quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj i Dios jimi i tyaj jajvástara' a'íjna ti'ij uvé'nye i tavástará' i Jesús, jamuán i maj tyí'huire' u tajapuá. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

4

I júuricamej ti ja'ráanajchi i Dios

¹ Ajta ijíj ta'ihuáamua', a'yaa tu tyaja'muahuavíj tyajta a'yan tyajá'mua'ijcatye' a'íjna jitze ma'can i tavástará' Jesús, siaj a'náj tina'aj tyámua' eenye' siajta tyámua' tyityetyúucha'íj a'yájna siati'ij tyaari'rej ityájma jimi, siaj sij tyaatatyójtzi're'en i Dios, a'yájna siati'ij seríj ricíj.

² Mua'aj xu'ríj jamua'reej je'ej tyaj tyajamuáa'ixaa jitzán ma'can i ti jin tyi'tyéjvee i tavástará' Jesús.

³ A'yaa pu i Dios tyá'xie've' siaj tyámua' eenye', ti'quee a'tíj juxana'ciria'aj

⁴ a'yaa pu tyúuxie've' ti síj ajta síj tyámua' tyéecha'íin i jutýévíj, ti'ij tzáahuatyi'ra'aj jin séjre'ej,

⁵ ti'quee a'yan rijcaj je'ej ti jusíj tyá'xie've' tyi'tíj jime' ti quee xá'puí', a'yájna mati'ij ricíj i tyeítýee i maj quee jamua'tyej i Dios.

⁶ Che' quee a'tíj tyi'tíj jin a'yan rijcaj, ajta quee juxana'ciria'aj jamuán íra'ra'an i juxa'aj tyévíj, ji'nye tavástará' pu jéehua puéjtzi'j jaatá'sij a'tíj ti a'yan ricíj, a'yaa tu tyeríj tyeemí' tyajamuáa'ixaa.

⁷ Ji'nye capu i Dios a'íjna taatajé tyej tyij je'ej pua'aj éenye'que' séjre'ej, sulu tyej tyij ji're'nye'ej séjre'ej i tatzájta'.

⁸ A'yaa pu'ij, a'íjna i ti'quee tyá'tzaahuatye' je'ej tyaj tyajá'mua'ixaatye', capu a'íj ma'úuhua'xíj i huá'nyuucáa i tyétyacáa, sulu a'íj pu quee á'tzaahuatye' i Dios i ti ju júuricamej jamuaatá' ti'ij ja'mua tzajta' séjre'ej.

⁹ Ajta a'íjna jime' i siaj jin huóoxie've'en i siaj ju'ihuáamua', capu juxie've' tyaj a'íjna jin tyajá'muayu'se'ej, ji'nye Dios pu arí jamuaamua'tyej je'ej siaj tyityahuóoxie've'en séej jamuán siajta séej.

¹⁰ A'yaa xu mua'aj ricij a'íjna jime' siaj hua'xie've' i ju'ihuámua' i maj a'áa jo'cháatimee néijmi'que' a'áa ti huaca'aj a Macedonia. Tyajta ityáj, a'yaa tu tyaja'muahuavij ta'ihuámua' siaj jéetze' huóoxie've'en.

¹¹ Siata'aj juxáahuaj naa tyí'tyechajcaj setyi'muárie'ej i jumuáca' jime' je'ej ti tyi'tíj tyaací'ij séej ajta séej, a'yájna tyati'ij tyeríj tyajamuaa'íjca,

¹² mej mij i maj quee tyá'tzaahuaty'e' jamuaatyátzaahuaty'e'en, ajta ti'ij quee tyi'tíj jamuá'itziitye'ej.

Tí'ij uvé'nyej i tavástara'

¹³ Ta'ihuámua', catu jaxie've' siaj quee jamua'réerej je'ej ti tye'mej a'íimaj jimi i maj meríj huácuij, siata'aj quee juxaamuijritya'aj mati'ij i séecan, i maj quee jacho've' i tavástara'.

¹⁴ A'yájna tyati'ij tyá'tzaahuaty'e' ti i Jesús huamu'í ajta je'en huatájuuriaca', a'yaa tutyij tyajta tyá'tzaahuaty'e', ti i Dios huo'tájuuritye'ej i Jesús jamuán a'íjma i maj huácuij jimi metya'tzáahuaty'e'ej.

¹⁵ A'íj tu jin a'yan tyajá'mua'ixaaty'e' i tavástara' jitze ma'can tijin, ityáj i tyaj júurij a'yan huatyá'itzeere'ej íyan i cháanacaj japua, catu anáatya'aj tá'ju'un a'íjma jimi i maj meríj huácuij.

¹⁶ Ji'nye nyúucarij pu huatánamuajre ti'ij tyu'ta'íjtaj, a'yaa pu ajta tyu'tánamuajrej ti'ij a'tíj ti ca'nyíin tyu'táci'sitye'en a'ájna jo'tíj i Dios já'sejre', aj pu'ij i tavástara' aje'cányesij a jútye'. Majta i maj huácuij metya'tzáahuaty'e'ej i Ciríistu' jimi, a'íi mu anaquéej huatájuuritaj,

¹⁷ tyajta je'en ityáj, i tyaj júurij a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'íi pu ajta tá'vi'tin i jéetirij tzajta' hua' jamuán i maj moochán huatájuuriaca', tyej tyij ja'antynájchej i tavástara' i jéetirij tzajta', a'yaa tutyij jusén jin tyeje'séeria'aj tá'ju'un i tavástara' jamuán.

¹⁸ A'íj xu jin, siata'aj ca'nyíjra'aj huatóoa'an a'íjna jime' i nyúucarij i nyaj jamuáa'ixaa.

5

¹ Ajta a'íjna jime' a'tzáaj ti uvé'nyesij i tavástara' nusu a'náj ti huataséjre'sij, ta'ihuámua', capu juxie've' tyaj a'íjna jin tyajá'muayu'se'ej.

² Tyámua' xu mua'aj naa tyá'mua'reej ti a'ájna xicáara' ti jitzán uvé'nyesij i tavástara', a'áa pu a'yan tye'mej siati'ij pua'aj quee jacho've', a'yaa pu tyu'taséjre'sij ti'ij náhua'rij ti utyárutyij tíca' jo'siaj ja'chej.

³ Mati'ij i tyeítyee a'yan tyí'xajtaj tijin: "Capu che' tyi'tíj je'ej ricij, pu'ríj tyu'puá'riajraa", aj pu'ij a'ájna atyojo're'nyesij i xicáara' maj jitzán antyipua'rij, a'yájna ti'ij íitaj ti ootacuí'nyej, capu huatái'riitarij maj huatóo'uunaj.

⁴ Siajta mua'aj, ta'ihuámua', caxu tíca'riste' séejre', a'íj pu jin quee a'yan tye'mej ja'mua jimi ti'ij náhua'rij ti utyájrutyey jo'siaj ja'chej, a'ájna xicáara' jitze ti'ij tavástara' uvé'nyej.

⁵ Néijmi' i xu mua'aj a'íjma jimi ajtyáma'can i maj a'áa já'sejre' jo'tíj jó'nyeerí'ij i Dios jimi. Catu hua' jitze ajtyáma'can i maj tíca'riste' jó'juhua'an, nusu jo'tíj quee jó'nyeerí'ij,

6 a'íj tu jin quee a'yan rinyij mati'íj i séecan i maj a'yan séejre' mati'íj i maj cu'tzuj, sulu tyiche' atanyéjnye'rij tyajta tyámua' mety-ityoomuámua're'ej.

7 A'íimaj i maj cu'tzuj, a'yaa mu tíca' tyí'tyacu'cuj, majta i maj juta'rujve', a'íi mu majta tíca' juta'rujve',

8 tyajta ityáj, nyéeri'iste' tyaj ciinyej, a'yaa pu tyúuxie've' tyaj a'náj tina'aj tyámua' eenye'. Tyiche' huátacha'íin, a'íjna jime' i tyaj jin tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi tyajta huátaxie've'en, tyiche' tyajta a'íjna jin avátanaj i tyaj jin jacho've' ti i Dios tí'rátóonyij.

9 Ji'nye capu i Dios a'íjna jin ta'antyíhuo tyej tyij jajpuéetzij tá'ra'nyij, sulu tí'ij táahuire'en a'íjna jitze ma'can i tavástara' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

10 A'íi pu tajitzé ma'can huamuí', tyej tyij júurij tá'ra'nyij jamuán i tavástara', tipua'aj i tyaj júurij, na'ríij i maj meríj huácuij, néijmi'i tu jimí huatyá'itzeere'ej jusén jime'.

11 A'íj xu jin ca'nyíjra'aj huatóoa'an séej siajta séej, a'yájna siati'íj seríj ricíj.

Je'ej maj tyityetyúucha'íj i maj tyá'tzaahuatye'

12 Ta'ihuáamua', a'yaa tu tyaja'muahuavíij siaj tyámua' tyi-huá'ajcha'íj a'íjma i maj ja'mua jimi tyí'muarie', i maj majta a'íjna jin antyúumua'reej maj tyajamuaamuá'tyej je'ej ti tyá'xie've' i tavástara'.

13 A'yaa pu tyúuxie've' siaj jéehua huo'xié've'en, a'íjna jime' i maj tyí'muarie' ja'mua jimi. Tyámua' xu huojomua'raj séej siajta séej.

14 A'yaa tu tyajta tyajá'mua'ijcatye', ta'ihuáamua', siaj tyámua' huó'uurej a'íjma i maj quee xá'pui' ricíj, siajta ca'nyíjra'aj huo'tá'an a'íjma i maj quee juca'nyej i juxiéjnyu'caa tzajta', siajta huo'táhuire'en a'íjma i maj quee tyámua' ricíj, siajta néijmi'caa á'cu'vaj.

15 Tyámua' xu'uj mua'aj tí'ij quee a'tíj je'ej pua'aj ja'uurej i juxa'aj tyévij. Sulu siata'aj a'náj tina'aj tyámua' eenye', a'yájna siati'íj jujímua'aj tyityetyúucha'íj siajta a'yan cha'taj siana'aj tyityetyúucha'íj néijmi'caa jimi i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

16 A'náj tina'aj xu jutyamua've'ej.

17 Siajta a'náj tina'aj jahuocaj i Dios jimi.

18 Néijmi'i xu jin tyé'tyojtzi're'ej i Dios, ji'nye a'yaa pu tyá'xie've' ja'mua jime' i siaj tyá'tzaahuatye' i Ciriístu' jimi i ti ajta Jesús pué'een.

19 Caxu já'je'cataj i júuricama'ra' i Dios.

20 Caxu jaxaahuataj a'íjna i siaj Dios jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'en.

21 Siata'aj anaquéj tyámua' tyámua'reej tyi'tíj ti xá'pui' nusu i tíquee siajta je'en a'íj huatyátzaahuatye'en i ti xá'pui'.

22 Xa'ajtáciinyij a'íjna jitze i ti je'ej pua'aj een.

23 Che' a'íi cha'tána'aj i Dios, a'íjna i ti jamuaatyápua'rityej, che' a'íin tyámua' jamuáa'uurej, siaj sij quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj i ja'muaxiéjnyu'caa tzajta', nusu ja'muamua'tziira'aj jitze, na'ríij i ja'muatyévij jitze, a'ájna xicáara' jitze tí'ij uvé'nyesij i tavástara', a'íjna i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

24 A'íjna i ti a'íjna jin jamuaatajé, capu tyi'tíj jin á'itzeere', a'íi pu ajta néijmi'i jin aróo'astej.

Hua'tyojtye' i ti jin ja'antyipuá'ritye'ej

²⁵ Ta'ihuámua', siata'aj siajta ityájma jime' jahuocaj i Dios jimi.

²⁶ Sياهو'tatyójtje' néijmi'caa i ta'ihuámua'.

²⁷ A'yaa nu tyajá'mua'ijcatye' i tavástara' jitze ma'can, siaj jo'jívve'en a'íjna i yu'xarij néijmi'caa jimi i ta'ihuámua'.

²⁸ Che' i tavástara' Jesús i ti ajta Círíistu' pué'een, che' a'ín tyámua' tyajamuáacha'íin.

I yu'xarij ti hua'puaj a'íin ti jo'yú'xaca' i San Pablo a'íijma jimi i maj Tesalónica já'chajca'aj

Pablo pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Pablo, jamuán i Silvano, ajta a'íjna i Timoteo a'yaa tu já'muatyojtye' mua'ajmaj mu siaj tyá'tzaahuatye' Tesalónica siaj ja'chej, siajta jusi'rii i Dios jimi, siajta jimí i tavástara' Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een.

² Che' i Dios i tyaj jajvástara', ajta i tavástara' Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, miche' jamuáacha'íin, majta jamuaatyápua'ritye'en tyámua' naa ja'mua tzajta'.

Pablo pu tyé'tyojtzire' i Dios ajta jimi jahuoo

³ Nye'ihuáamua', a'náj tina'aj tu tyé'tyojtzire' i Dios ja'mua jime', a'yájna ti'ij tye'tyévijtye' tyaj a'yan huárinyij, ji'nye mua'aj xu'rij jéetze' tyá'tzaahuatye' siajta seríj jéetze' juxie've' séej jamuán siajta séej.

⁴ A'íj tu jin ityáj tyámua' tyaja'muaxaj i séecan jimi i maj jusi'rii i Dios jimi, a'íjna jime' i siaj jéehua tyé'viicue' siajta tyá'tzaahuatye', tyij majta je'ej pua'aj já'mua'uurej nusu siajta jajpuéjtzij.

⁵ A'yaa pu'ij tyé'miteere' ti i Dios a'yan tyaaxá'pui'intarej siaj sij a'áa jo'tyájrutyey jo'tij a'íin tyejé'ijtaj, a'íjna jime' i siaj jin jajpuéjtzij.

⁶ A'yaa pu tyí'xa'pui' ti i Dios puéjtzij huo'tá'an a'íijma i maj je'ej pua'aj já'mua'uurej i siaj jin jajpuéjtzij,

⁷ ajta mua'aj mu siaj jajpuéjtzij, Dios pu jamuaatá'sij siaj huóoso'pe'en a'yájna ti'ij ajta ityájma. A'yaa pu tye'mej a'ájna xicáara' jitze ti'ij huataséjre'en u jútye' i tavástara' Jesús, a'íijma jamuán i maj tajapúa tyí'huüre' i maj va'cán jin tyityatatyíj, a'yaa pu ateye'caama'aj ta'mej a jútye' i tiéj tzajta'.

⁸ A'íj pu jin yava'cányesij ta'aj ij puéjtzij huo'tá'an a'íimaj i maj quee jamua'tyej i Dios, majta quee já'astijre' i nyúucaria'ra' i tavástara' Jesús.

⁹ A'íi mu mij jusén jin jajpuéetzij muá'ju'un, majta a' imuáj huojóohua'xij jo'tij quee já'sejre' i tavástara' ti jin naa een ajta i ti néijmi'i jin putyí'uurej,

¹⁰ A'ájna xicáara' jitze ti'ij uvé'nyej i tavástara' mej mij a'íimaj jaatyátzaahuatye'en i tye'ítyeristyamua'me'en, majta néijmi'i i maj jimi tyá'tzaahuatye', a'yaa pu ajta mua'ajmaj tyajá'muaci'tyij siaj jaaséej ji'nye setya'antzaahuaj je'ej tyaj tyajamuáa'ixaa.

¹¹ A'íj tu jin a'náj tina'aj jahuaviij i Dios ja'mua jime', a'yaa tu tyá'huaviij ti jamuaata'an i ti jin jamua'antyíhuoo, ajta a'yan huárinyij je'ej siaj mua'aj tyá'xie've' a'íjna jime' i ti jin néijmi'i putyí'uurej, ajta néijmi'i jime' i siaj jin tyámua' tyu'muáriej a'íjna jime' i siaj tyá'tzaahuatye'.

¹² A'yaa pu'ij, a'íjna i ti jin ántyapuaj a'íjna i tavástara' Jesús mua'aj xu jaatyátzaahuatye'sij, ajta a'íin tyámua' já'mua'uuren jitzán ma'can i Dios ajta a'íjna jitze ma'can i tavástara' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

2

I tyaj jin jamua'reeren ti'ij uvé'nyesij i tavástara'

¹ Ajta ijíj, ta'ihuámua', a'náj ti uvé'nyesij i tavástara' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een ajta ti'ij a'íin tájsiire'sij jujimí, a'yaa tu jéehua tyaja'muahuavij

² siaj quee seequéj tyi'mua'ajcaj, caxu siajta tyi'tá'care'en ti a'tíj já'muamuaritye'ej a'yan tyi'xáataj yee a'yaa pu tyinaaté'exaaj i júuricama'ra' i Dios, ti arí atyojo're'nyesij a'ájna i xicáara' ti jitzán uvé'nyesij i tavástara', nusu a'yan tyajá'mua'ixaatye'ej yee a'yaa mu tyináa'ixaaj, na'ríj yee yu'xarij nu ja'ráapij i Pablo ti jo'yú'xaca' ti jitzán á'yu'si'ij ti arí atyojo're'nyej a'ájna xicáara' ti jitzán uvé'nyesij i tavástara'.

³ Caxu tyi'tíj jin tyi'tá'care'en mej mij jamuáacuanamuj. Ji'nye ti'ij quee xu a'ájna atyojo're'nyej, a'yaa pu tyúuxie've' ti anaquéej huataséjre'en i ti jájcha'íire' i Dios, ajta a'ájna ti'ij ajta huataséjre'sij a'íjna i tiqee tyi'tíj já'astijre', a'íjna i ti hua' jitze ajtyáma'can a'íimaj i Dios ti hua'antypua'ritye'sij.

⁴ A'íi pu a'íin pué'een i ti hua'ajcha'íire' a'íjma i maj i Dios jimi séejre', a'íi pu ajta a'yan tyúuxaj ti jéetze' juxie've', ajta ujo'tyárutyij u tyeyúuj tzajta' jo'maj yá'na'michej i Dios, aj pu'ij a'yan tyu'tóosejrataj ti a'íi a'íin pué'een i Dios.

⁵ ¿Nyi sequée che' jamua'reej nyaj a'yan tyajamuáa'ixaa nyati'ij a'áa jo'tyávaaca'aj ja'mua jamuán?

⁶ Siajta ijíj jamua'reej tyi'tíj ti puírícij i tiqee tyi'tá'caa, ta'aj ij quee huataséjre'en a'íjna i a'tíj, 'asta na'aj quee atyojo're'nyej a'náj ti a'yan tyaxá'pui'intarej.

⁷ Ji'nye a'íjna i ti avíltzij jin je'ej pua'aj ricij pu'ríj huatyóochej, a'íi pu'quij á'ítzeere' maj jatyítyej a'íjna i ti ijíj quee tyi'tá'caa.

⁸ Aj pu'ij huataséjre'sij a'íjna i tiqee tyi'tíj já'astijre', ajta i tavástara' Jesús pu ja'pua'ritye'en i junyúuca jime' a'ájna ti'ij uvé'nyej.

⁹ Ajta a'íjna i tiqee tyi'tíj já'astijre', a'íi pu jahuiiria'aj ta'mej i tyiyáaru', jéehua pu tyi'tíj jin a'yan rinyij mej mij tyámua' tyo'taséj i tyeítyee, a'íj pu jin jéehua huá'cuanamuan.

¹⁰ A'yaa pu néijmi'i jin tyihuá'cuanamuan a'íjma i tyeítyee, ji'nye camu jaataxié'vej maj tyá'antzaahuatye'en majta jaaxié've'en i ti ji're'can jime' mej mij a'íjna jin jaatáa'sej i ti huó'huíire'en.

¹¹ A'íj pu jin Dios tyi'tá'caa ti i ti je'ej pua'aj een huo'cuanamuj, majta a'íj antzaahuatye'en i ti hue'tzij pué'een,

¹² ti'ij i Dios puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj quee ja'antzaahuaj i ti a'yan tyi'ja'yájna, sulu maj a'íjna jin jutyamua've'ej i ti je'ej pua'aj een.

Dios pu hua'antýihuoj a'íjma i maj tyá'tzaahuatye' ti'ij hui'rátóonyij

¹³ Tyajta ityáj a'yaa tu a'náj tina'aj tyé'tyojtzire' i Dios ja'mua jime', ta'ihuámua' jéehua tu já'muaxie've' i tavástara' jimi, ji'nye Dios pu jamua'antýihuoo siaj sij mua'aj a'íin pué'eenye' i ti anaquéej

huó'huüre'en, a'íjna jíme' ti a'ín tyámua' jamuáaruuj i ju júuricamej jíme' siati'ij ja'antzaahuaj i ti a'yan tyi'ja'yájna i Dios jimi.

¹⁴ A'yaa pu een jíme' i Dios jamuaatajé a'íjna jitze ma'can i nyúucarij tyaj jamuáa'ixaa i Ciriístu' jitze ma'can, ti'ij a'yan tyajamuáaci'tyij siaj a'áa ja'séeria'aj xá'ra'nyij jamuán i tavástara' Jesús i ti ajta Ciriístu' pué'een.

¹⁵ A'íj xu jin ta'ihuáamua' tyámua' eenye' i jutzájta', siajta quee yó'hua'nan je'ej tyaj tyajamuáamuá'tyej nusu i tyaj jamuáa'ixaa i yu'xarij jitze.

¹⁶ Che' a'ín cha'tána'aj i Ciriístu' ajta i Dios i maj taaxié'vej majta tyámua' tyitaatyéje, tyej tyij jimi tyi'ijchó've'ej,

¹⁷ miche' a'ín jamuaatá'ca'nyisti' i ja'muaxiéjnyu'caa tzajta', majta tyámua' jamuáa'uurej siaj sij a'náj tina'aj tyámua' ríjcaj siajta a'íj xajtaj i ti xá'puí'.

3

Che' i nyúucaria'ra' i Dios tyámua' éenye'que' séjre'ej

¹ Uve'tyáatican jíme', ta'ihuáamua', siata'aj tajíme' jahuocaj, tyata'aj tyij i nyúucaria'ra' i tavástara' jiyet'zín huo'té'exaatye'en néijmi'caa i maj a'yan huacháatimee, a'yájna ti'ij tyú'namuajrej ja'mua jimi.

² Siata'aj siajta jahuocaj ta'aj i tavástara' taatyáhuüre'en a'íjma jimi i tyétyacaa i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij i maj majta je'ej pua'aj tyi'tyetyeityee, j'i'nye camu néijmi'i tyá'tzaahuatye'.

³ Ajta i tavástara' i tiquee tyi'tíj jin á'itzeere', a'íi pu'ij tyámua' já'mua'uuren ajta ja'muacha'íj ja'mej, ti'ij quee tyi'tíj je'ej já'mua'uurej.

⁴ Tyajta ityáj a'íj tu jitze tyi'ca'nyej i tavástara' siaj mua'aj tyámua' ricíj, siajta a'yan siooj éenye'ej xá'ju'un tya'ti'ij tyajamuáata'íj.

⁵ Che' i tavástara' jamuaatáhuüre'en siaj sij huóoxie've'en séej siajta séej, a'yájna ti'ij i Dios tyaja'muaxie've', siata'aj siajta tyo'táviicue' títua'aj siaj puéjtzij a'yájna ti'ij ajta i Ciriístu' tyo'táviicue'ri'.

Je'ej ti tyúuxie've' siaj sij tyu'muárie'en

⁶ Ta'ihuáamua', a'yaa tu tyajá'mua'ijtye' nyúucaritze' i tavástara' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, siaj ajtácünyej a'íjna jimi i ta'ihuáara' ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij, ajta quee a'yan ricíj je'ej tyaj mua'ajmaj tyajamuáa'ixaa.

⁷ Ji'nye mua'aj xu seríj jamua'reej je'ej siaj ye'ej huárinyij, siaj sij a'yan huárinyij tyati'ij ityáj, catu ityáj tyi'tíj jin je'ej pua'aj huaríj ja'mua jimi,

⁸ catu tyajta huápua'aj tyú'cuua séej jimi. Sulu a'yaa tu a'náj tina'aj tyu'muáriej tújca tyajta tíca', tyej tyij quee tyi'tíj jin jamuaata-muárie'riste'en.

⁹ Ma' ajta a'yaa pu tye'tyevüitya'caj tyaj mua'ajmaj jamuaatáhuavíj siaj sij taatáhuüre'en, catu a'yan huaríj sulu a'yaa tu tyu'muáriej tyej tyij jamuáamua'tyej je'ej siaj ye'ej huárinyij.

¹⁰ Tyati'ij ja'mua jamuán ajo'tya'ca'aj, a'yaa tu tyajamuáata'íj tñjin: A'íjna i tiquee tyi'muarie'muá', che' quee ajta tyú'cua'nyij.

¹¹ Ajta ijíij a'yaa tu tyáamua'reeri' maj séecan je'ej pua'aj tyi-tyetyúucha'ij, majta quee tyi'tíj jin tyí'muarie' sulu múucíinyive' mej mij tyú'itziitaj.

¹² A'íjma jime' a'yaa tu tyajá'mua'ijcatye' a'íjna jitze ma'can i tavástara' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een, maj tyu'muarie'en mej mij a'íjna jin jaamué'tin i maj jin huatyóohuíre'en.

¹³ Siajta mua'aj ta'ihuáamua', caxu jacua'nyijra'aj i siaj jin xá'pui' ricij.

¹⁴ Típua'aj a'tíj quee já'astyaj je'ej tyaj tyajá'mua'ixaatye' a'íjna jitze i yu'xarij, siata'aj jáamua'tyij a'tíj ti pué'een, siajta je'en ajtácíinyej a'íjci jimi ta'aj ij huatóotyevi'ra'astaj.

¹⁵ Caxu siajta jájcha'íiria'aj, sulu tyámua' xu tyeetyéjeevej, ji'nye já'mua'ihuaara' pu pué'een.

Hua'tyojtye' i ti jin ja'antyipuá'ritye'sij

¹⁶ Ajta i tavástara' ti tyámua' já'mua'uurej, a'íi pu a'náj tina'aj ja'mua tzajta' séeria'aj ta'mej néijmi'i jime'. Che' i tavástara' ja'mua jimi séjre'ej.

¹⁷ Nyáaj Pablo, nyamuáca' nu jin tyajá'muayu'se'ej a'íjna jitze i yu'xarij. A'yaa nu tyé'yu'xaj néijmi'i i nyaj tyajá'mua'ityi'.

¹⁸ Che' i tavástara' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een, che' a'íin tyámua' tyajamuáacha'íin mua'ajmaj.

I yu'xarij ti anaquéej jo'yú'xaca' i San Pablo a'íj ti huata'ítyi'ri' i Timoteo

Pablo pu jatyojtye'

¹ Nyáaj Pablo, i nyaj jahuiire' i Ciriistu' ti Jesús pué'een, a'yaa pu i Dios tyina'antyíhuoo ajta i Ciriistu' ti ajta Jesús pué'een i tyaj jajchó've',

² a'yaa nu tyí'muatyojtye' Timoteo, mu paj nyiyóoj pué'een a'íjna i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye'. Che' i Dios ajta i Ciriistu' ti Jesús pué'een i tavástara', che' a'íjn tyámua' tyimuáacha'íjn, ajta muá'ancu'vaxi'ín ajta ajimi séjre'ej i ti jin tyámua' muáaruuj.

I maj hue'tzij jin tyihuá'mua'tyej

³ A'yájna nyati'íj nyeríj tyimuaatáhuaviiri' nyati'íj a'áa joomá'caj a Macedonia, a'áa paj jo'tyá'itzeerej a Éfeso, pej pij séecan huata'íjtye'en mej mij quee hue'tzij jin tyihuá'mua'tyej,

⁴ majta quee a'íj jitze tyúu'iteeritye'ej je'ej maj tyityetyúucha'íica'aj i tahuásimua'ci'íj. A'yaa pu'uj tyí'huiire' mej mij a'íjna jin huatóonyo'si'tye'en, capu tyí'huiire' mej mij a'íjna jin a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've'.

⁵ A'íjna i paj jin tyihuo'ta'íjtye'sij a'íi pu a'íjn pué'een i maj jin huóoxie've'en séej majta séej, a'íjna jime' i xiéjnyu'carij ti jí'ren, majta i maj jin tyámua' metyityoomuámua're'ej, majta jí're'can jime' ja'tzaahuatye' i tavástara'.

⁶ Séecan mu meríj a'íjna jin je'ej pua'aj huaríj majta jó'vej a'íjna jime' i nyúucarij ti quee tyi'tíj huiire'.

⁷ A'yaa mu tyá'xie've' maj huo'mua'tyej i nyúucaria'ra' i Dios, majta a'íimaj quee yo'itéej je'ej maj tyi'xaj, nusu je'ej maj tyi'tíj tyihuá'mua'tyej a'yan metyuuséerataj tíjin tyámua' mu naa tyá'mua'reej.

⁸ A'yaa tu tyá'mua'reej ti tyí'huiire' i nyúucarij i maj jin tyi'ijta, típua'aj a'yan muáarinij je'ej ti tyúuxie've' a'íjna jitze.

⁹ Tyiche' jo'támua'reej ti i nyúucarij i maj jin tyi'ijta quee a'íjma jimi huatyátuihuaca' i maj tyámua' tyityetyúucha'íj. A'íjna i nyúucarij a'íjma pu jimi huatyátuihuaca' i maj quee tyihuo'j'itej, i maj quee tyu'namuaj, i maj je'ej pua'aj ricij, i maj tyi'ijxána'cira', i maj quee tzáahuatyi'ra'aj jimi tyicha'íj i Dios, i maj já'xaahuataj i huá'yi'raj, i maj huá'cui'caa i juhuásimua', ajta néijmi'caa jimi i maj tyi'tyacui'caa,

¹⁰ ajta a'íimaj jimi i maj juxana'cira' úucaa jamuán, nusu séecan jamuán i tyétyacaa, i maj tyi'tíj jin je'ej pua'aj ricij, i maj tyi'hue'tacaa, a'yaa tí'ij huatóomua'aj tíjin néijmi'i i maj je'ej pua'aj tyihuá'mua'tyej tyi'tíj ti quee xá'pui'.

¹¹ A'yaa pu tyi'mua'taj a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios i ti nyéetzij a'yan tyinaata'íj nyej nyij huó'ixaatye'en.

I Dios ti jin ja'ancu'vaxij a'íjci i Pablo

¹² Nyetye'tyojtzi're' a'íjci i ti ca'nyíjra'aj nyatá'caa, nyajta i Ciriístu' ti Jesús pué'een i tavástara', ji'nye a'yaa pu naatamua'aj tijin nyaj quee tyi'tíj jin ootyá'ítzee, ajta na'antyíhuoj nyej nyij jaatyáhuüre'en,

¹³ Tyij nyajta jájcuaj ímuáj je'ej pua'aj tyi'tyínyecha'íica'aj, je'ej nu pua'aj ja'uuriajca'aj nyajta je'ej pua'aj tyé'jeevaca'aj. Ajta i Dios pu ná'ancu'vaxi' nyéetzi, ji'nye canu nyeexúj tyá'tzaahuatya'ca'aj nyajta quee jamua'reeriaca'aj je'ej nyaj rijcaj.

¹⁴ Ajta i tavástara' jéehua pu huápu'íj tyámua' tyinyejcha'íj ta'raj, a'í pu naatá' i nyaj jin tyá'tzaahuatye' ajta nyej nyij huo'xié've'en a'íjna jitze ma'can i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

¹⁵ A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'yaa pu'ij tyúuxie've' maj néijmi'i tyá'antzaahuatye'en ti i Ciriístu' a'íjna jin yatanyéj íyan i cháanacaj japua ti'ij hui'rátóonyij a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, nyáaj nu síj a'ín pué'een i nyaj je'ej pua'aj tyi'tyínyecha'íica'aj.

¹⁶ Ajta i Dios pu ná'ancu'vaxij, a'í pu jimi i Ciriístu' naataséjraj ti jéehua nyaxie've'. A'yaa nu nyij nyáaj tyí'huüre' ti'ij i maj jitzán jaaséj a'ímaj i maj tyá'tzaahuatye' i maj jusén jin júurij muá'ju'un.

¹⁷ Tyiche' jaatyátzaahuatye'en tyajta tyaatatyójtzi're'en a'íjci i tajtúhuan ti jusén jin tyi'tyéjvee, capu a'náj mu'nyij, ajta síj na'aj a'ín pué'een i Dios. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

¹⁸ Nyiyóoj Timoteo, a'yaa nu tyí'mua'ijcatye' paj a'íjna jin huatyényo'se'en i paj jin tyámua' naa tyí'huüre' i tavástara' jimi, a'yájna mati'ij anaquéj a jimi tyu'taxájtaca' a'ímaj i maj tyí'xaj i Dios jitze ma'can.

¹⁹ Séecan i maj quee a'yan huaríj je'ej maj hua' jimi tyu'taxájtaca', a'í mu huamué'tichej i maj jitzán tyá'tzaahuatya'ca'aj.

²⁰ A'yaa pu tyihuó'ruuj a'íjma i Himeneo ajta i Alejandro, i nyaj nyeríj tyu'tátuii i tyiyáaru' jimi, mej mij jáari'rej maj quee je'ej pua'aj tyá'xajta i Dios.

2

Je'ej maj ye'ej tyityeetyényuunyij

¹ A'yaa nu tyaja'muahuvíj sij jéehua jahuoocaj i Dios jimi siajta tyé'tyojtzi're'ej néijmi'caa jime' i tyeétyee.

² A'yaa pu tyúuxie've' sij hua' jime' jahuoocaj i maj tyityatatyíj siajta néijmi'caa jime' i maj tajtúhuan jin tyityetyu'uj, tyata'aj tyij taxáahuaj mahuacháatime'nyij, tyajta tyámua' tyi'tyítacha'íj néijmi'caa jimi.

³ A'yaa pu tyí'xa'puí' ajta a'yan tya'raanajchi i Dios ti tajapua huatanyúj,

⁴ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyá'xie've' ti néijmi'caa táahuüre'en ajta maj néijmi'i jáamua'reej i ti ji'ré'can jime' a'íjna jimi.

⁵ Ji'nye síj pu'uj i Dios, ajta síj na'aj a'ín pué'een i ti hua' japua huatanyúj i tyeétyee i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi. A'í pu a'ín pué'een i Ciriístu' ti Jesús pué'een.

⁶ A'í pu tajitzé ma'can huamuí' ti'ij néijmi'caa táahuüre'en ajta tyej tyij a'yan tyihuo'té'exaatye'en i tyeétyee je'ej ti i Dios tyaaxá'puí'intarej.

⁷ Ajta tyej tyij a'yan tyihuo're'ixaatyee'en i tyeétyee, a'í pu jin nyéetzi na'antyíhuoj nyej nyij tyu'tyáhuüre'en i Dios jimi, ajta nyej nyij huo'mua'tyej i maj jitzán tyá'antzaahuatye'en, i ti a'yan tyi'ja'yájna,

a'íjma i maj quee Israel jitze ajtyáma'can. Nyajta tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, canu tyí'hue'ej.

⁸ A'yaa nu nyij tyá'xie've' maj i tyétyacaa néijmi'que' jahuoocaj, majta nyméjca'taxi'in i Dios jimi tyámua' ma' éenye'ej i jutzájta' majta quee nyinyu'cacuj, nusu múujaaxiejvi'raj.

⁹ A'yaa nu nyajta tyá'xie've' maj i úucaa tyámua' mana'aj tyu'tyóocheytjey je'ej ti tye'tyévijtjey', miche' quee huápuí'ij tyámua' ju'uurej i jucipuáj jitze, miche' majta quee tyo'carújtya'ajma'aj tyi'tíj ti ooroj tyi'pue'éenye'ejmee, nusu tyi'tíj peerla, nusu maj a'íjna tyi'tyóoche'tyahua'an i cáanarij ti tyá'najchij.

¹⁰ Miche' a'íjna jin tyámua' huóo'uurej i maj jin i séecan jamua'reej maj tyámua' tyí'tyetyeityee, a'yájna ti'ij tye'tyévijtjey' a'ímaj jimi i úucaa i maj tyá'tzaahuatye' i Dios jimi.

¹¹ A'yaa pu tyúuxie've' maj i úucaa tyámua' naa néijmi'i tyu'namuaj je'ej maj tyihuá'ixaatye', majta néijmi'i jin tyu'tyátzaahuatye'en,

¹² nyajta quee tyi'tá'caa maj i úucaa tyihuá'mua'tyey u tyeyúuj tzajta', miche' majta quee tyihuá'ijtye'ej i tyétyacaa. A'yaa nu tyá'xie've' maj quee ave'nyuuca'an,

¹³ ji'nye Dios pu anaquéej a'íj huatyátaahuaca' i Adán, ajta je'en i Eva,

¹⁴ ajta i Adán capu a'tíj jáacuanamuaj, sulu Eva pu i tyiyáaru' jáacuanamuaj, a'íj pu jin ootyá'itzeerej i Dios jimi.

¹⁵ Ajta a'yaa pu tyá'huiire'en i íitaj tipua'aj tyámua' tyihuó'cha'íin i juyójmua', ajta tyámua' tyá'tzaahuatye'ej, hua'xie've'ej i séecan ajta ji'rénnya'aj i jutzájta'.

3

Je'ej maj huárinyij i maj tyihuá'ixaatye' u tyeyúuj tzajta'

¹ A'yaa pu tyi'ja'yájna. Tipua'aj a'tíj a'yan tya'xie've'ej ti a'íjna jin antyúumua'reeriaj ti tyihuó'ixaatye'en i tyeyúuj tzajta', a'yaa pu tyá'xie've' ti tyi'tíj jin tyámua' huárinyij.

² A'íj pu jin, a'íjna i ti a'yan tyi'tíj jin tye'entyúumua'reeriaj, a'yaa pu tyúuxie've' tiquee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj. Ajta ti séej na'aj tyévi'tinye'en i íitaj, ti'ij tyámua' éenye'que' séjre'ej mata'aj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íij. Ajta a'náj tina'aj a'yan tya'ajxié'vi'ra'aj ti tyámua' tyihuo'tyéjeevej i maj jamua'reej jo'tíj ja'chej, ti ajta jaayí'tihua'an ti tyámua' tyihuó'mua'tyey,

³ ajta quee jutahueeve'ej, ajta quee junyo'se've'ej, che' tyámua' tyí'tyevistan a'íjma jimi i tyeityee, ajta quee janyacua'tzaj i túmii.

⁴ A'yaa pu tyúuxie've' ti tyámua' naa atyeje'chej, majta i yójmua'mua' janamuajraj, majta néijmi'i i maj jamuán aja'chej tyámua' tyityetyúucha'íij,

⁵ ji'nye tipua'aj quee jaayí'tihua'an ti tyámua' tyihuo'ta'íjtjey'en a'ímaj i maj jamuán aja'chej, ¿ji'nye tyí'rij ti tyámua' tyihuó'cha'íin a'ímaj i maj jusi'rii i Dios jimi?

⁶ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've', ti a'íjna i ti tyihuá'mua'tyey quee oochán na'aj tyá'antzaahuatye'en, na'riij quee a'íj pu óotzaahuatye'en a'íjna jime' ti tyi'tíj jin tyi'tyéjvee, ti'ij ij a'yan tyí'mue'tiche'en ti'ij i tyiyáaru'.

⁷ A'yaa pu ajta tyúuxie've' maj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íj i maj quee tyá'tzaahuatye', mej mij quee séecan jaatyáxaahuataj nusu i tyiyáaru' tyi'tíj jin ja'antyímué'tin.

Je'ej maj tyityetyúucha'íj i maj tyi'tíj jin antyúumua'reej u tyeyúuj tzajta'

⁸ A'íimaj i maj tyi'tíj jin antyúumua'reej u tyeyúuj tzajta', a'yaa pu tyúuxie've' maj tyétyacaa pué'eenye' maj tzáahuatyí'ra'aj hua' jimi tyícha'íj, maj quee a'náj tyí'hue'taj, majta quee juta'rujve'ej, majta quee janyacua'tzaj i túmii i maj jaamué'tíj hue'tzij jime'.

⁹ A'yaa pu tyúuxie've' maj néijmi'i ántzaahuatye'en a'íjna i ti ju'avaataca'aj i Dios jimi, majta tyámua' naa metyityoomuámua're'ej.

¹⁰ A'yaa pu ajta tyúuxie've' maj i tyeítýee huo'séj maj jaataséjrataj i maj jaaxá'pu'íntarej, tipua'aj mequee tyi'tíj jin je'ej pua'aj tyí'tyesejre'ej, aj mu mij tyi'tíj jin antyúumua'reeriaj muá'ju'un u tyeyúuj tzajta'.

¹¹ A'yaa pu'uj tána'aj tyí'een i úucaa jimi, maj tzáahuatyí'ra'aj jin séjre'ej, majta quee je'ej pua'aj tyí'xaxa'ta'an, maj quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj.

¹² Síj ti tyí'huiire' u tyeyúuj tzajta', a'yaa pu tyúuxie've' ti séej na'aj i íitaj tyévi'tinye'en, ajta jaayí'tihua'an ti tyihuo'ta'íjtye'en i juyójmua', ajta néijmi'caa i maj jamuán aja'chej.

¹³ Ji'nye a'íimaj i maj tyámua' tyí'huiire' u tyeyúuj tzajta', a'íi mu jamue'tin mej mij tyámua' hujo'sejra i tyeítýee, majta juxáahuaj séeria'aj muá'ju'un a'íjna jime' maj tyá'tzaahuatye' i Círíistu' jimi ti Jesús pué'een.

I nyúucarij ti ji're'can jime' i Dios taataséjratyej

¹⁴ A'yaa nu tyi'íjchó've'ej nyaj jiye'tzín muojo'tyéesej, a'íj nu jin a'yan tyí'muayu'se',

¹⁵ tipua'aj nyequee jiye'tzín a'áa ja'tanyéj, a'yaa nu tyá'xie've' paj jáamua'reej je'ej maj huárinyij a'íimaj i tyeítýeristyamua'me'en i Dios, maj a'íin pué'een i maj jusi'rii u tyeyúuj tzajta', mej mij tyaatatyójtzi're'en i Dios ti júurij, i ti huá'huiire' ajta a'íj huá'ixaatye' i ti a'yan tyi'ja'yájna.

¹⁶ A'yaa tu tyá'mua'reej ti i nyúucarij i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye' jo'tij na'aj séejre', ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin:

Círíistu' pu a'yan tyu'tóosejrataca' tí'ij tyáati', tyu'tyáamue'tíj a'íjna jime' i júuricama'ra' i Dios, majta jaaséj i maj tajapuá tyí'huiire'.

Néijmi'que' mu i cháanacaj japua tyihuo'té'exaaj a'íjna jitze ma'can, majta tyá'antzaahuaj a'íjna jimi, ajta i Dios yo'ví'tíj u tajapuá.

4

I maj hue'tzij jime' tyihua'mua'tyej

¹ Ajta i júuricama'ra' i Dios, a'yaa pu tyí'xaj ja'huoo'itéerican jime' maj séecan jaatyáhue'taj i maj jitzán tyá'tzaahuatye', mej mij a'íjma ántzaahuatye'en i maj hue'tzij jin tyihua'mua'tyej a'íjna jitze ma'can i tyiyáaru'.

² A'íjma mu ántzaahuatye'sij i maj je'ej pua'aj tyí'jepe' majta tyí'hue'tacaa, je'ej mu pua'aj tyityetyúucha'íj, majta je'ej pua'aj metyityoomuámua're'.

³ A'íimaj tyeítyeera' metyu'ijmuej maj quee nyejneye'chaj, ajta maj je'cácaa mana'aj tyí'cua'ajcaj i ti tyí'cue'ri' i Dios ti a'yan tyu'tyájtóo, mej mij tyú'cua'nyij i maj tyá'tzaahuatye', majta i maj jamua'reej i ti a'yan tyi'ja'yájna metye'tyóotzi'ria'aj.

⁴ Ji'nye néijmi'i i Dios ti tyú'taahuaca' tyámua' pu tyí'een, a'íj tu jin néijmi'i tya'ancuriáa'sij tyetye'tyóotzi're'ej i Dios,

⁵ Ji'nye i nyúucaria'ra' i Dios ajta i tyaj jin jahuoo jimí, a'íj pu tyámua' néijmi'i tyí'uurej.

Síj ti tyámua' naa tyí'huüre' i Cirístu' jimi

⁶ A'íj paj huo'mua'tyej a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', aj pej pij tyámua' tyu'tyáhuüre'sij i Cirístu' jimi ti ajta Jesús pué'een, petyu'tyáhuüre'sij a'íjna jitze i nyúucarij i paj jitzán tyá'antzaahuaj matí'ij muaamuá'tyej.

⁷ Capáj já'tzaahuatya'aj a'íjci i nyúucarij íyan ti ma'can i cháanacaj japua. Pata'aj jáari'rej paj a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've',

⁸ tyij ajta cí tyí'huüre' tipua'aj pahuá'cua'ajtye'en pej pij hu- atyá'ca'nyej i mua'tyévij jitze, ajta paj a'yan huárinyij je'ej ti tyá'xie've' i Dios jéehua pu tyí'huüre', íjij paj pooj a'yan séejre' i cháanacaj japua, ajta muaatyáhuüre'ej pej pij júurij puá'ra'nyij jusén jime'.

⁹ A'yaa pu tyi'ja'yájna, ajta a'yan tyúuxie've' mej mij néijmi'i ja'antzaahuatye'en.

¹⁰ A'íj tu jin tyí'muarie' tyajta a'íjna jin nyo'se', ji'nye a'íj tu jitze tyi'ijchó've' i Dios ti júurij, i ti néijmi'caa huüre' i tyeítyee, ajta jéetze' a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'.

¹¹ A'yaa paj tyihuo'ta'íjtye'en pajta a'yan tyihuó'mua'tyej.

¹² Capáj tyi'tá'care'en maj muá'xaahuataj a'íjna jime' paj quee a'chu vásti', sulu a'yaa paj tyihuo'tyáhuüre'en i maj tyá'tzaahuatye' mej mij muéetzij jitze tyi'huó'iteeritye'en je'ej paj tyí'xaj, je'ej paj tyi'tyía'cha'íj, ajta je'ej paj tyihuá'xie've', pajta tyámua' huárinyij a'íjna jitze i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye', pej pij tyámua' eenye'en a tzajta'.

¹³ A'yaa paj pooj rijcaj, 'asta nyequee a'áa ja'rá'astij, pata'aj huo'tánamuajraste'en i yu'xarij pajta tyihuó'mua'tyej pata'aj pij a'íjna jin ca'nyíjra'aj huo'tá'an.

¹⁴ Capáj jaxaahuataj tyi'táj ti je'ej i Dios tyimuaatapuéjve matí'ij huásij mua'vá'muariej, majta tyu'taxájtaca' ajime' i Dios jitze ma'can.

¹⁵ Pata'aj tyámua' huárinyij a'íjna jitze, pajta a'íj jitze tyi- huá'mua'tyej, mata'aj mij néijmi'i muaaséj paj néijmi'i jin tyámua' ricij.

¹⁶ Tyámua' paj tyi'huá'cha'íin, pajta je'ej paj tyi'táj tyihuá'mua'tyej i séecan, pajta pooj tyámua' tyu'mé'en. Tipua'aj a'yan puáarinyij, muáaj paj asíj a japua huatányuusij, pajta a'íimaj japua i maj muanamuajran.

5

Je'ej maj tyityetyúucha'íj a'íjma jimi i maj tyá'tzaahuatye'

1 Capáj je'ej pua'aj tyé'tya'xi'ij i ti arí vastaciríe', sulu tyámua' paj tyeetyéjeevej patí'ij a' táataj, pajta a'íjma i maj tyámua, pata'aj tyámua' tyihuo'tyéjeevej patí'ij a'ihuámua'.

2 Pajta i ucarijsee tyámua' paj tyihuo'tyéjeevej a'yájna patí'ij a' náanaj, pajta i maj ímuaa a'yájna patí'ij á'cu'tzimua, tyámua' paj néijmi'caa tyu'tyéjeevej.

3 Pata'aj huo'táhuire'en i úucaa i maj huóojímua'astariaca', tipua'aj mequee je'ej tyéejviicue'raj tyi'tíj jime'.

4 Ajta tipua'aj síj i íiti' ti antyúusiijtariaca' tyiyójmua' na'ríij tyiyá'cuarímua'aj, miche' a'íimaj anaquéej jaatyáhuire'en mej mij a'íjna jin ja'rá'astej maj huo'tyáhuire'en i jutyéityeristyamua', ji'nye a'yaa pu tya'ráanajchi i Dios.

5 A'íjna i íiti' ti ji'récán jime' antyúusiijtariaca', ajta quee je'ej tyéejviicue', a'íj pu jitze tyi'ijchó've' i Dios, ajta quee a'náj jaatapuá'citaj ti jahuoo, a'yaa pu a'náj tina'aj rinyij tújca ajta tíca'.

6 Ajta i íiti' ti antyúusiijtariaca', ajta je'en a'yan rijcaj je'ej ti jimi tyúuxie've', a'yaa pu een i Dios jimi ti'ij i ti huamuí'.

7 A'yaa paj pajta tyihuo'ta'íjtye'en i tyeítyee i nyúucarij jime' mej mij quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj.

8 Ji'nye a'tíj maj quee jitzán juxie've' i tyeítyeristyamua'me'en, majta i maj jamuán aja'chej, a'íi pu jaatyáxaahuataca' i ti jitzán tyá'tzaahuatye', ajta jéetze' je'ej pua'aj ricij quee i síj tiquee a'náj tyá'antzaahuaj.

9 A'íimaj i maj huóojímua'astariaca', a'íjma papu'uj ooyú'xaj i maj huéecatyej nyinyi'ra'aj jájcha'ij nusu jéetze', ajta maj séej mana'aj huávichej.

10 Ajta a'yan tyúuxie've' maj néijmi'i jamua'reeriaj maj xá'puí' ricij, majta tyámua' tyihuo'xá'pueeri' i juyójmua', ajta huo'taxié've'en a'íjma i maj jamuariacaa, nusu ti hua'nájo'sixij i huá'íicaj jitze a'íimaj i maj ajtyu'uj i Dios jimi, ajta huo'táhuíi a'íjma i maj jajpuéjtzij. Ajta a'íjna jime' i ti a'náj tina'aj tyámua' néijmi'i jin huaríj.

11 Capáj a'íjma á'yu'xaj i maj huóojímua'astariaca' majta móoj ímuaa, ji'nye tipua'aj majtáhua'aj a'yan tyaataxie've'en maj huáhuíchej, aj mu mij ajtácünyij i Ciríistu' jimi,

12 aj mu mij jéetze' ootyá'itzeere'sij i Dios jimi, a'íjna jime' maj jaatyáxaahuataca' je'ej maj anaquéej tyi'tíj jin tyitya'tóoraj.

13 Majta a'yan tyee'yí'tin maj mahuojo'muaarin i hua'chej méyee majta méyee, a'íj mumij jin jéehua hui'na'se', majta quee a'yaa mana'aj ricij sulu majta mu tyúuxajtave' je'ej tiquee tyi'tyéevijtij.

14 A'íj nu jin a'yan tyá'xie've' maj huáhuíchej i maj móoj ímuari'taj mati'ij huóojímua'astariaca', miche' tyiyóomua'aj muá'ra'nyij, majta tyámua' tyu'muarie'en jo'maj ja'chej, mej mij quee tyi'tá'care'en ti i ti tájcha'íire' tyi'tíj jin hua' jitze tyo'ojpuá'ritye'en.

15 Ji'nye séecan i maj antyúujímua'astariaca' mu meríj ajtacíj i Dios jimi, mej mij a'íj ántzaahuatye' i tyiyáaru'.

16 Tipua'aj síj i íiti' ti tyá'tzaahuatye', séecan jamuán ajá'chajcaj i maj huóojímua'astariaca', che' huo'táhuire'en, ti'ij quee huá'muarie'ristya'aj a'íjma i maj tyi'huire' u tyeyúuj tzajta', a'yaa

pu tyu'tái'riitarij mej mij huo'táhuüre'en i maj huóojimua'astariaca' majta quee je'ej tyéejviicue'.

17 Majta i huásaj i maj tyámua' tyí'muarie' u tyeyúuj tzajta', a'yaa pu tyúuxie've' maj tyámua' tyihuó'cha'ïn, siajta jéetze' a'ïmaj i maj tyihuá'ixa'tyee majta i maj tyihuá'mua'tyej.

18 Ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Capáj ja'anjí'quihua'an i púuyej ti jayuu i tyerícuj." A'yaa pu ajta tyé'yu'si' tijin: "A'yaa pu tyí'xa'pui' maj tyaanáychitye'en a'táj ti tyí'muijhuaca."

19 Capáj tyi'táj jitzán pua'ritye'ej i vásti', tipua'aj síj na'aj tyi'táj jitzán pua'ritye'ej, sulu miche' mahua'puaj, na'rúj mahueéicaj i maj jitzán tyi'pua'ritye'.

20 Ajta i maj móoj tyi'táj jin je'ej pua'aj ricij, pata'aj hua'ajtyá'xi'ïn néijmi'i metyi'namuáaracaj i tyeítjee mej mij majta a'ïmaj tyu'tyátzaahuatye'en.

21 A'yaa nu tyí'mua'ijcatye' i Dios jimi nyajta i Círíistu' jimi ti ajta Jesús pué'een, nyajta a'ïjma jimi i maj tyí'huüre' i tajapúa Dios ti hua'antyíhuoj, paj néijmi'i jin a'yan huárinij je'ej nyaj tyimuáa'ixaaj, capáj séej je'ej jo'séjraj pajta séej xie've'ej, sulu juxa'aj paj néijmi'caa jó'mua'raj.

22 Capáj a'táj avá'muijhua'an pequee xu jamua'réerej je'ej ti een i jutzájta', na'rúj quee jamuán paj ootyá'itzeere'ej i Dios jimi. Pata'aj asíj tyámua' tyi'huá'cha'ïn pej pij quee tyi'táj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

23 Pajta quee a'íj pana'aj ya'caj i jájtyij, sulu pata'aj cíi i nahuáj tyu'yé'en, pej pij quee tyi'cui' mua' tzajta'.

24 Je'ej maj séecan tyi'táj jin tyityá'itzeere', a'ï pu séejre' matí'ij quee xu huá'xijtye'ej, ajta séecan jime', capu je'ej ámiteere' i maj jin ootyá'itzee, sulu majca'huájee pu huataséjre'sij.

25 A'yaa pu ajta tyi'sejre' je'ej maj tyi'táj jin tyámua' ricij, ajta i tiquee tyámua' een capu i'rúj ti huatyóo'avaaj jusén jime'.

6

1 A'ïmaj i maj ca'nyéjrij jin tyí'muarie', a'yaa pu tyúuxie've' maj tzáahuatyi'ra'aj tyícha'ïj hua' jimi i maj tyihuá'ijtye', mej mij quee je'ej pua'aj tyá'xajta je'ej tyaj jatamuá'muaj i Dios ti tavástara', ajta je'ej tyaj tyihuá'mua'tyej.

2 Ajta tipua'aj séecan i maj tyajá'mua'ijtye' majta tyá'tzaahuatye'ej, caxu hua'xahuari'raj a'íjci jime' siaj ju'ihuáamua' i tavástara' jimi. A'yaa xu jéetze' tyámua' tyihuo'táhuüre'en, ji'nye a'ïmaj i siaj hua' jimi tyámua' tyí'huüre' a'ï mu majta tyá'tzaahuatye' i Dios majta ta'ihuáamua' pué'een i jéehua hua'xie've'.

I ti ji'r'é'can jime' jéehua tyí'huüre'

3 Tipua'aj síj a'yan seequéj tyi'mua'taj ajta quee a'yan tyu'mé'en je'ej tyaj ityáj tyaja'muamua'tyej i tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pué'een jitze ma'can, ajta quee a'yájna je'ej tyaj tyi'tyítacha'ij,

4 a'ï pu a'ïn pué'een i ti óotzaahuatye' ajta quee tyi'táj huayí'tin. Capu i'rúj tyej tyámua' jamuán tyu'taxáj, a'íj pu jin tyihuá'chueere', ajta je'ej pua'aj tyí'jepe', capu i'rúj ti a'táj jitzán tyu'ca'nyej,

⁵ ajta jéehua nyo'se' a'íjma jamuán i maj quee tyámua' metyi-tyoomuámua're', ajta quee jamua'tyej i ti a'yan tyi'ja'yájna, a'yaa pu tyé'miteeraste' maj séecan a'íjna jin tyí'mue'tin i maj a'yan tyúusejrataj tíjin Ciriistu' mu jimi tyí'huüre'.

⁶ Ajta a'yan tyi'ja'yájna tipua'aj a'tíj tyámua' huó'uurej tí'ij ja'antzaahuatye'en i Dios, a'yaa pu jéehua tya'ancuriáa'sij tipua'aj jutyamua've'ej je'ej ti tyi'tíj tyí'ijcha'ij.

⁷ Ji'nye catu tyi'tíj hua'á'sima'aj tyati'ij a'yan huaséjre i cháanacaj japua, a'íj tu jin tyequée tyajta tyi'tíj á'tinyij íiyan ti ma'can i cháanacaj japua,

⁸ tipua'aj tyi'tíj tyéjcha'íj tyaj jáacua'nyij tyajta i tyaj tyu'tyátachejtye'en, tyiche' a'íjna jin huátatyamua've'en.

⁹ Majta a'íimaj, i maj a'yan tyá'xie've' maj huochíjtyaanyi'taj, a'yaa mu een mati'ij i maj cójnari jin huo'tyáajiquej, a'íi pu'ij hua'tyánaamuaj i hua' tzajta' mej mij a'yan huárinyij je'ej ti hua' jitze tyúuxie've', a'íi pu néijmi'i tyihuáa'ri'raj ajta hua'antypua'ritye'sij jusén jime'.

¹⁰ Ji'nye a'íj pu jitze i túmii tye'rányinyii néijmi'i i ti je'ej pua'aj tyí'een, séecan mu meríj jaatyáxaahuataca' i maj jitzán tyá'tzaahuatye' a'íjna jime' maj jéehua huápu'ij janyacua'aj i túmii, a'íj mu jin jéehua jajpuéjtzij.

I ti huanyo'se'en a'íjna jime' i ti jitzán tyá'tzaahuatye'

¹¹ Pajta muáaj, mu paj Dios jimi séejre', capáj tyi'tíj a'yan uuriaj. Pata'aj tyámua' tyi'tyía'cha'íj, pajta hua'cu'vej, pata'aj tyámua' tyá'tzaahuatye'ej, pajta hua'xie've'ej néijmi'caa, pajta huatyá'ca'nyej i paj jin jaxaamuíjryte', capáj á'tzaahuatya'aj.

¹² Pata'aj a'íjna jin huatyényo'se'en i paj jin tyá'tzaahuatye', capáj yó'jipuan i paj jusén jime' júurij puá'mej, ji'nye a'íj pu jin i Dios muaatajé, a'íj paj jin tyámua' tyu'taxájtaca' jéehua metyi'séeracaj.

¹³ Ajta íjij, i Dios jimi i ti néijmi'caa tá'caa mej mij júurij, ajta jimí i Ciriistu', i ti ajta xá'pui' tyu'taxájtaca' a'íjna jimi i tajtúhuan ti a'yan ántyapuaaca'aj tíjin Poncio Piláato, a'yaa nu tyí'mua'íjtye'

¹⁴ paj a'yan huárinyij je'ej nyaj tyí'mua'íjtye', pajta tyámua' eenye' pej pij quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj, 'asta na'aj quee uvé'nyej i tavástara' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

¹⁵ Ajta a'yan tye'mej a'náj ti i Dios a'yan tyaaxá'pui'intarej, ji'nye a'íi pu a'íin pué'een i ti tyihuá'íjtye' a'íjma i maj tajtúhuan jin tyityetyúu'pu', ajta hua' vástara' a'íimaj i tyaj a'yan hua'tamuá'muaj tíjin tavástara' i maj a'yan mana'aj séejre' i cháanacaj japua.

¹⁶ A'íi pu'uj a'íin pué'een i tíquee a'náj mui'nyij, ajta a'áa já'sejre' jo'tíj jéehua já'taa, jo'tíj quee já'írij ti a'tíj ajtyáxiirej. Capu a'tíj a'náj jaaséj, capu ajta i'ríj ti a'tíj jaaséj. Tyiche' tyaatatyójtzi're'en a'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej jusén jime'.

¹⁷ A'íimaj i maj chíjtyaanyi'ij pué'een, a'yaa paj tyihuo'ta'íjtye'en maj quee óotzaahuatye'ej, majta quee a'íj jitze tyi'ca'nyej i maj jéehua tyí'ijcha'ij, ji'nye capu tyé'tyeeren i maj jéehua tyí'ijcha'ij. A'yaa pu tyí'xa'pui' maj a'íjna jitze tyí'ijchó've'ej i Dios, a'íjna i ti juxié'ví'ra' jin jéehua tyitaatapuéjve'sij tyej tyij a'íjna jin huátatyamua've'en.

18 Pahuo'ta'íjtye'en maj tyámua' huárinyij, miche' a'íjna jin huochíjtyaanyi'taj i maj jéehua tyámua' tyu'muárie'en a'íjna jime' i ti xá'puí' een, majta a'yan tya'ajxié'vi'ra' maj tyihuo'tá'an a'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue', mej mij tyihuo'riáan i maj tyí'ijcha'íj.

19 A'yaa mu jéehua tya'ancuriáa'sij i maj jin huatyóohuüre'en majca'huáyee, ajta a'yan tyihua'ci'tyij maj jusén jime' júurij muá'ra'nyij.

Je'ej ti i Pablo tyaata'íj uve'tyáatican jime' i Timoteo

20 Muáaj Timoteo, pata'aj tyámua' tyéecha'iin je'ej ti tyi'tíj jin i Dios tyimuaata'íj. Capáj huá'astyaj i maj cha'mana'aj tyí'xaj a'íjna jime' i nyúucarij tiquee tyi'tíj huüre', nusu a'íjma i maj a'yan tyóotzaahuatye' maj jéehua tyo'mua'reej, ajta quee a'yan tyi'ja'yájna,

21 ji'nye séecan mu meríj huó'namuajri', a'íj mu jin ajtacíj i maj jitzán tyá'tzaahuatye'.

Che' i tavástara' tyámua' tyajamuáahuüre'en ajta tyámua' jamuáa'uurej.

I yu'xarij ti hua'puaj a'íin ti jo'yú'xaca' i San Pablo tí'ij i Timoteo huata'ítyi'

Pablo pu jatyojtye'

¹ Nyáaj Pablo, i nyaj jahuiire' i Ciríistu', Dios pu juxié'vi'ra' jin na'antyíhuoj, a'íjna jime' i ti a'yan tya'tóoratzii'ri' ti taatá'an tyaj júurij tá'ra'nyij jusén jime' jamuán i Ciríistu' ti Jesús pué'een,

² a'yaa nu ya tyí'muatyojtye' muéetzij Timoteo mu paj nyiyóoj pué'een. Che' i Dios ajta i Ciríistu' ti tavástara' pué'een, miche' a'íin tyámua' tyimuáacha'íin, majta muá'ancu'vaxi'in mej mij tyámua' tyimuaatyápua'ritye'en mua' tzejta'.

Tyu'taxájtaj a'íjci jitze ma'can i Ciríistu'

³ A'náj tina'aj nu mua'tamuá're'rii nyati'ijta jahuoocaj, tújca na'ríij tíca', a'yaa nu tyé'tyojtzire' i Dios, i nyaj jimí tyámua' éenye'ej tyí'huiire', a'yájna mati'ij majta tyí'huiiria'ca'aj i nyahuásimua'ci'ij.

⁴ A'náj tina'aj nu mua'tamuá're'rii i paj acá'yi'nyaa'aj, a'íj nu jin a'yan tyá'xie've' nyaj muaaséj, nyej nyij huatányetyamua've'en.

⁵ Ji'nye a'yaa nu tyá'mua'reej paj tzaahuatyí'ra'aj jin tyá'tzaahuatyé'. Anaquéej pu a'yáacuari' Loida tyá'antzaahuaj ajta a' náanaj Eunice, a'yaa nu nyij nyajta tyámua' naa tyá'mua'reej paj a'yan cha'taj pana'aj muáaj tyá'tzaahuatyé'.

⁶ A'íj nu jin a'yan tyí'mua'ixaatyé' paj quee jatyáxa'huata'an je'ej ti i Dios tyimuaatá' nyati'ij mua'vá'muariej i nyamuáca' jime'.

⁷ Ji'nye capu i Dios a'íjna jin ju júuricamej taatá' tyej tyij tyí'tziinye'ej, sulu tyej tyij a'íjci jitze arátaca'nyej, tyej tyij tyajta huo'xié've'en, tyajta tyámua' metyityoomuáma're'ej.

⁸ Capáj atyevi'ra'aj paj tyámua' tyihuó'ixaatyé'en i tyeítyee jitzán ma'can i tavástara', capáj pajta atyevi'ra'aj nyajíme' a'íjna jime' nyaj námi'. Sulu a'íj paj jitze je'ej ti i Dios tyimuaatá' pajta a'íjna jime' i paj jaxaamuijritye' pej mij jéetze' jáanamua'j i nyúucaria'ra' i Dios.

⁹ Dios pu tajapuá huatanyúj ajta taatajé tyej tyij jitzán ajtyama'cáantaj tá'ra'nyij, capu a'íjna jime' tajapuá huatanyúj je'ej tyaj tyí'tj huáruuj, sulu a'yaa pu arí anaquéej tyaaxá'pu'íntaria'ca'aj, ajta a'yan tyí'taxie'va'ca'aj jájcua'j imuáj, a'íjna jitze ma'can i Ciríistu' ti ajta Jesús pué'een.

¹⁰ A'íjna i ti jin taaxié'vej ijíj pu arí huataséjre a'íjna jitze ma'can i Ciríistu' ti ajta Jesús pué'een, a'íi pu ja'antypuá'rij i maj jin cui'caa, ajta i junyúucaa jin taataséjra i tyaj jin júurij tá'ju'un jusén jime'.

¹¹ Dios pu na'antyíhuoj nyej nyij huo'té'exaatye'en i tyeítyee i nyúucaria'ra', ajta nyej nyij jimí tyu'tyáhuire'en, nyajta tyihuó'mua'tyej.

¹² A'íj nu jin nyáaj a'yan tya'ajpuéjtzij. Ajta canu nyetyevi'ra' a'íjna jime', ji'nye nyáaj nu jamua'reej a'tj nyaj jitzán tyí'ca'nyej, nyajta a'yan tyá'mua'reej ti a'yan tyinaatá'sij a'ájna xicáara' jitze je'ej ti tyí'tj nye jimí tyatáraj.

13 A'yaa paj huárinyij pajta a'yan tyihuó'mua'tyej je'ej paj tyi'táj tya'ancuriáa' nyéetzij jimi, pajta a'yan tyu'mé'en je'ej tyej tyá'tzaahuatye', pahua'xié've'ej a'yájna tí'ij i Ciriístu' tyitaaxié'vej ityájma.

14 A'íi pu muaatáhuüre'ej i júuricama'ra' i Dios i tí tatzájta' séejre', tyámua' paj tyéecha'íin je'ej tí tyi'táj jin tyimua'antyíhuo.

15 A'yájna pati'ij perij tyá'mua'reej, néijmi'i i maj Asia ja'chej a'íi mu manúurie, a'íi mu hua' jitze ajtyáma'can i Figelo, ajta i Hermógenes.

16 Che' i tavástara' hua'ancu'vajxi'in i tyeítteristyamua'me'en a'íjci i Onesíforo, j'i'nye jéehua pu yetyinyavá'tuiiri' i nyaj jin huarúj, ajta quee jaatatyévi'rastej nyaj eetyánami'hua.

17 Ajta tí'ij i Onesíforo a'áa ja'rá'aj a Roma, a'íi pu huatyóochej tí náahuonyij 'asta na'aj quee náatyoj.

18 Che' i tavástara' jéehua ja'ancu'vaxi'in a'ájna xicáara' tí jitzán uvé'nyesij. Muáaj paj tyámua' tyá'mua'reej tí taatáhuüi a'ájna a Éfeso.

2

Síij tí a'yan tyá'huüre' tí'ij xantáaru' a'íjci i Ciriístu'

1 Pajta muáaj nyiyóoj, pata'aj huatyá'ca'nyej a'tzájta' a'ájna jime' je'ej tí i Dios tyimuaataséjra a'íjci jitze ma'can i Ciriístu' tí ajta Jesús pué'een.

2 Je'ej paj perij nyéetzij tyináanamujri' nyaj a'yan tyihuó'ixaaj i tyeíttee, a'yaa paj tyihuo'íjcatye'en a'íjma i tyétyacaa i paj hua' jitze tyi'ca'nyej mej mij majta a'yan tyihuó'mua'tyej i séecan.

3 Pata'aj tajamuán tyo'táviicue' a'íjci jime' i paj jajpuéetzij tí'ij i xantáaru' tí tyi'huüre' jimi i Ciriístu' tí ajta Jesús pué'een.

4 Capu síij xantáaru' a'yan ricij je'ej tí jusíij tyá'xié've' tyi'táj jime', j'i'nye a'yaa pu jitzán tyúuxié've' tí tyámua' tyu'tyá'ítzeere'en a'íjci jimi i tí tyé'íjtye'.

5 A'yaa pu ajta tyí'een a'íimaj jimi i maj hua'ajcaca, a'ájna i tí huajcaj capu tyi'táj mue'tin, típua'aj quee a'yan tyu'tatyése'en je'ej tí tyi'huóoxié've'.

6 A'ájna i tyi'muijhuacaa i juchuéj japua, a'yaa pu tyu'táci'pej tí a'íin anaquéej tya'ancuriáan i tí tyú'ciityej.

7 A'íj paj jitze tyú'mua'tyij je'ej nyaj tyi'mua'ixaatye', j'i'nye i tavástara' pu muaatá'sij pej pij tyámua' tyiyo'itéej puá'ra'nyij.

8 Ootámua'reej a'íjci i Ciriístu', i tí huatájuuriaca' a'íj tí jitze eeráma'can i David, a'íi pu a'íin pué'een i nyúucarij i nyaj huá'ixaatye'.

9 A'íj nu jin néijmi'i tyé'viicue' i nyaj jajpuéjtzij, nyajta eetyánami' tí'ij síij tí tyi'tyacui'caa, ajta i nyúucaria'ra' i Dios i nyaj jaxaj capu eetyánami'.

10 A'íj nu jin néijmi'i tyo'táviicue'ri' néijmi'caa jimi i Dios tí hua'antyíhuoj, tí'ij ajta a'íjma huáhuüre'en ajta i Ciriístu' tí ajta Jesús pué'een hui'ratoonyij, mej mij jusén jin jimi séjria'aj.

11 A'ájna pu a'yan tyi'j'i'ré'can jime' tí a'yan tíjin:

Típua'aj jamuán táacui'nyij, jamuán tu tyajta júurij ta'mej,

12 típua'aj tyetyo'táviicue' i tyaj jajpuéjtzij, jamuán tu tyajta tyu'ta'íjtaj, típua'aj tyeetyáahue'taj, a'íi pu ajta ityájma taatyáhue'taj,

13 t̄ipua'aj tyequée tyámua' tyi'tyítacha'íij, a'íi pu a'náj t̄ina'aj tyámua' éenye'ej ta'mej, j̄i'nye capu i'r̄ij t̄i jusíij huatyóohue'taj.

Je'ej ti ye'ej tyi'tyúucha'íij a'íjna i Timoteo

14 Huo'támua'ree i séecan pajta i Dios jimi huo'tyátoonyij, mej mij quee jujíimua'aj je'ej pua'aj tyúujeevej. Capu tyi't̄ij huíire', a'yaa pu'uj je'ej pua'aj huá'uurej a'íijma i maj janamuj.

15 A'yaa paj jéehua tyí'tyese'ej paj a'yan tyu'tá'sejrataj i Dios jimi, t̄i'ij s̄íij i maj a'yan tyaataxájtaca' t̄ij̄in xá'pui' pu huar̄ij, t̄i'ij s̄íij t̄i tyí'muijhuacaa t̄iquee tyi't̄ij j̄in jutyevi'ra', ajta a'yan tyámua' tyihuá'mua'tyej a'íjci i nyúucarij t̄i a'yan tyi'ja'yájna.

16 Capáj janamujra a'íjci i nyúucarij t̄iquee je'ej huatóomua'aj, ajta quee tyi't̄ij xaj, j̄i'nye a'íimaj i maj a'yan tyi'xaj, jéetze' mu je'ej pua'aj tyitytyúucha'íij,

17 ajta je'ej maj tyihuá'mua'tyej jéehua pu je'ej pua'aj tyú'uurej. A'yaa pu tyí'ricij a'íijma jimi i Himeneo ajta i Fileto,

18 i maj mer̄ij a'yan tyitya'ajtac̄ij i nyúucarij j̄itze t̄i a'yan tyi'ja'yájna, a'yan metyí'xáataj t̄ij̄in mur̄ij huatájuuriaca' i mui'chít̄yee, a'yaa mu mij mer̄ij séecan tye'entyí'uunyi'ri' je'ej maj tyá'tzaahuatye'.

19 Ajta i Dios a'yan tyi't̄ij huár̄uuj, tyej tyij j̄itzán arátaca'n̄yey, ajta j̄itzán a'yan tyé'yu'si' t̄ij̄in: Tavástara' pu huá'muajtyej i maj j̄itzán ajtyáma'can"; ajta a'yan t̄ij̄in: "Néijmi'i i maj já'astijre' i tavástara', miche' ajtác̄iinyej a'íjci j̄itze i t̄i je'ej pua'aj een."

20 I ch̄i'ij tzajta' t̄i ve'éj, capu a'íi na'aj tyó'sejre' i ooroj t̄i j̄in tyí'taavijhua nusu i pláataj j̄ime', sulu ajta pu tyó'sejre' i c̄iyéj t̄i j̄in tyí'taavijhua, ajta xar̄ij j̄ime', séecan pu a'yan tyí'huíire' mat̄i'ij tyí'ye'estyaj, ajta séecan cha'na'aj pu'uj tyi't̄ij j̄in tyí'huíire'.

21 T̄ipua'aj a't̄ij a'yan eenye' t̄iquee tyi't̄ij j̄in a'ítzeeria'aj, tyámua' pu séeria'aj ta'mej, ajta jéehua tyu'tyáhuíire'sij i tavástara' jimi, néijmi'i j̄ime' i t̄i xá'pui' een.

22 Pata'aj quee a'yan rijc̄aj je'ej maj tyityetyúucha'íij i maj tyáamua, pata'aj jáhuoonyij i t̄i naa een, i paj j̄itzán tyá'tzaahuatye', pajta tyámua' eenye' a'tzájta' a'íijma jamuán i maj tyámua' tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi.

23 Capáj huá'astyaj i maj cha'mana'aj tyi'xaj, papu'r̄ij jamua'reej t̄i a'yan na'aj tyi'huíire' maj a'íj j̄in tyúunyo'si'tye'en i tyeít̄yee.

24 Ajta s̄íij t̄i tavástara' jimi tyí'huíire' capu a'yan tye'tyéviyt̄yey' t̄i a'yan éenye'que' jo'cha'canye'en, sulu che' tyámua' tyi'tyúucha'íij néijmi'caa jimi. Ajta jaayí't̄ihua'an t̄i tyihuó'mua'tyej, ajta quee nyu'camu'íij tyo'táviicue'

25 ajta quee ootzáahuatye'ej tyámua' huó'uurej a'íijma i maj quee tyihuó'ó'itej, ajta tyi'ijchó've'ej t̄i i Dios huo'tá'an mej mij seequéj tyú'mua'tyij, majta jáamua'reej i nyúucarij t̄i a'yan tyi'ja'yájna,

26 t̄i'ij huatái'riit̄arej maj iirác̄iinyej jo't̄ij tyiyáaru' hueje'tyáanaj, jo't̄ij a'íin a'yan tyiyá'xie'va'ca'aj maj ja'rá'astijre'en.

3

Je'ej maj tyityetyuucha'íij muá'ju'un i tyeít̄yee t̄i'ij néijmi'i tye'entyipua'íij

¹ A'yaa pu ajta tyúuxie've' paj jamua'reeriaj ti a'yan tye'mej tí'ij néijmi'i tye'entyipua' risime'en ti jéehua je'ej pua'aj tyi'éenye'ej ta'mej.

² Capu hua' jitze juxié'va'aj ta'mej je'ej ti tyihuá'uurej i séecan, majta jéehua jaxie'va'aj muá'ju'un i túmii, majta jéehua óotzaahuatye'en, majta huo'tyáxaahuataj i juxa'aj tyeítýee. Je'ej mu pua'aj tya'xáataj muá'ju'un i Dios, majta quee huá'tzaahuatya'aj muá'ju'un i juhuásimua', camu tyámua' tyihuo'tá'sij a'íimaj i maj tyi'tíj jin huo'tyáhuu, majta quee tzáahuatyi'ra'aj tyicha'íij muá'ju'un i maj jitzán tyá'tzaahuatye'.

³ Camu hua'xie've'ej muá'ju'un i tyeítýee, camu majta hua'cu'váaj muá'ju'un, sulu jéehua mu je'ej pua'aj tyuuxáataj muá'ju'un, majta a'yan rinyij je'ej ti tyihua'ráanajchi, mejcha'íiria'aj mu muá'ju'un néijmi'i i ti xá'pui' een.

⁴ Avíitzij mu jin tyu'tátuure'sij i juxa'aj tyévij majta quee oocu'váaj muá'ju'un, jéehua mu ootzáahuatye'ej muá'ju'un, a'íjna jime' ti a'yan tyihuá'miteeraste' maj jéehua juxie've', majta a'íj huonyij maj a'yan huárinyij je'ej ti tyihua'ráanajchi, camu jaxie'va'aj muá'ju'un maj jáahuonyij i Dios.

⁵ A'yaa mu tyuuséerataj muá'ju'un i tyeítýee jimi, tí'ij i maj já'astijre' i Dios, ajta camu a'yan ricij je'ej maj tyí'xaj.

Capáj huá'jaahuatye'ej a'íjma i tyeítýee maj a'yan ricij.

⁶ Ji'nye a'íjma mu jitze ajtyáma'can i maj hue'tzij jin utyáru'pij u hua' chi'táj i tyeítýee, majta huá'cuanamuaj a'íjma i úuca a i maj quee tyé'viicue' i jutzájta', i maj juxaamuijrite' a'íjna jime' i maj ootyá'itzee i Dios jimi, majta jéehua tyi'ijxána'cira' a'íjna jime' maj a'yan ricij je'ej ti tyi'tíj tyihua'ráanajchi,

⁷ a'náj tina'aj mu huá'namuaj i maj tyihuá'mua'tyej, ajta camu a'náj yo'itéej muá'ju'un i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna.

⁸ Ajta a'íimaj i tyétyacaa Janes ajta i Jambrés a'íi mu a'yan cha'taj mana'aj tyé'ejcha'íiria'ca'aj i Moisés, a'yaa mu majta tyéjcha'íire' i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna. A'íi mu pué'een i maj je'ej pua'aj metyityoomuámua're', majta quee tzáahuatyi'ra'aj jin tyá'tzaahuatye'.

⁹ Camu che' á'tyeeren i maj a'yan ricij, ji'nye néijmi'i mu jamua'reeren ti quee tyi'tíj huire' je'ej maj tyí'xaj, a'yájna tí'ij tyihuó'ruuj a'íimaj i maj hua'puaj i maj jájcha'íiria'ca'aj i Moisés.

Pablo pu tyé'ixaatye' i Timoteo

¹⁰ Pajta muáaj a'yaa paj tyámua' naa tyu'mé'en je'ej nyaj tyimuaa-muá'tyej, je'ej nyaj éenye'que' jo'cha'can, je'ej nyaj tyí'muijhuacaa, je'ej nyaj tyá'tzaahuatye', nyajta tyé'viicue' tyámua' naa i nyaj jin jajpuéjtzij,

¹¹ muáaj paj jamua'reej maj je'ej pua'aj náaruj, nyajta jéehua jajpuéetzij, a'yájna matí'ij náaruj a'ájna a Antoquíia, majta a'ájna a Iconio, majta a'ájna a Listra. Jéehua nu jaapuéjtzitariaca'. Ajta nyavástara' pu néijmi'i jin naatáhuu.

¹² A'yaa pu tyi'ja'yájna tíjin a'tíj ti na'aj ti tyí'tyese' ti ja'rá'astijre'en i Círíistu' ti ajta Jesús pué'een, jéehua pu jajpuéetzij ja'mej,

¹³ ajta a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj majta i maj huá'cuanamuaj i tyeítýee, móoche' mu jéetze' je'ej pua'aj rinyij i

jutzájta', séecan mu i tyeítyee huá'cuanamuan, majta jujímua'aj tyo'tyóohue'tze'sij.

¹⁴ Pajta muáaj, a'yaa paj pooj tyá'tzaahuatye'ej je'ej paj tyaari'rej, pajta a'yan tyá'mua'reerej ti a'yan tyi'ja'yájna. Pajta jamua'reej a'tyán maj a'yan tyimuamuá'tyej.

¹⁵ Ootámua'reej pati'ij pa'ri'istaca'aj, tyámua' paj tyá'mua'reej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze Dios ti janyuucaa, a'íi pu a'ín pué'een i nyúucarij ti muaatá'sij paj tyámua' metyóomua'riaj, ajta ti'ij muáahuire'en a'íjna jime' paj tyá'tzaahuatye' i Ciríistu' jimi ti ajta Jesús pué'een.

¹⁶ Néijmi'i i ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, Dios jimi pu já'ma'can, ajta a'yan tyí'hui're' mej mij a'íj huo'mua'tyej majta a'íjna jin tyámua' huó'uurej i tyeítyee, mej mij a'íjna jitze huo'té'exaatye'en i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta mej mij ji'réenya'aj muá'ra'nyij i jutzájta',

¹⁷ ta'aj ij a'íjna i tyáati' i ti Dios jitze ajtyáma'can tyámua' eenye'en ti'ij a'yan huárinyij néijmi'i jime' je'ej ti tyí'xa'puí'.

4

¹ I Dios jitze ma'can, ajta i Ciríistu' ti Jesús pué'een, ti a'yan uvé'nyesij ti'ij tyu'ta'íjtaj a'íijma jimi i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, ajta a'íijma jimi i maj merij huácuij, a'yaa nu jéehua tyí'mua'ijcatye'

² paj huó'ixaatye'en i nyúucarij, pajta huo'táhuaviij mej mij tyámua' tyáanamuaaj, tipua'aj a'yan metya'xie've'ej, na'ríij mequee. Pata'aj huo'tyámue'tij, pajta huo'tá'ijmuj mej mij quee je'ej pua'aj riicaj, ca'nyíjra'aj paj huo'tá'an, pajta xájtari' naa tyihuó'mua'tyej.

³ Ji'nye a'náj pu atyojo're'nyesij mati'ij i tyeítyee quee che' janamuáaracuj muá'ju'un i maj xá'puí' tyihuá'mua'tyej, sulu a'yaa mu mui'caa tyu'tájeevij i maj tyihuá'mua'tyej, mej mij a'íjna huó'ixaatye'en je'ej maj tyi'tíj tyí'namuajracuj.

⁴ A'íi mu jaatyáxaahuataj i ti a'yan tyi'ja'yájna, majta a'íjna ántzaahuatye'sij i nyúucarij tiquee tyi'tíj je'ej tyi'xaj.

⁵ Pajta muáaj tyámua' paj eenye', pata'aj tyo'táviicue' i paj jin jajpuéjtzij, pajta pooj huá'ixaatya'aj i nyúucaria'ra' i Dios, tyámua' paj naa tyu'muárie'en a'íjci jime' i paj jin tyi'hui're' i Dios jimi.

⁶ Pu'ríj nye jimi a'yan tye'mej nyej nyij a'yan tyu'tyáhuire'en ti'ij mu'véjrij, ajta arí atyojo're'nyesij a'náj nyaj mui'nyij.

⁷ Jéehua nu nyerij tyámua' tyu'tyéenyosej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej ti tyí'xa'puí' i Dios jimi, a'íj nu jin nyerij ja'antyci'ij i nyaj jin antýnyamua'ree, nyajta néijmi'i jin ja'rá'astijrej i nyavástara'.

⁸ A'íj nu'uj nyij tyicho've' i cúruun i nyaj jaamué'tij a'ín ti naatí'tye'sij i nyavástara', ti tajtúhuan jin tyi'tyéjvee, a'ájna xicáara' ti jitzán a'yan tyaaxá'puí'ántarej nye jimi. Ajta capu nyéetzij na'aj naatí'tye'sij i cúruun, sulu néijmi'caa i maj a'yan tye'ejchó've' ti a'ín uvé'nyej huápu'ij naa huasé'rihua'aj.

Pablo pu tyámua' naa tyé'ixaatye' je'ej ti ye'ej huárinyij i Timoteo

⁹ Pata'aj huatá'ca'nyej paj ca'nácan yanatyéesej,

10 Ji'nye i Demas, a'íj pu jéetze' tya'ránajchaca' íiyan ti tyí'sejre' i cháanacaj japua, a'íj pu jin manúuriej ti'ij ij a'áa jo'mej a Tesalónica. Ajta i Crescente a'áa pu jó'raa a Galacia, ajta i Tito a'ájna a Dalmacia.

11 A'íi pu'quij i Lucas nyaj jamuán yahuatyá'itzee. Pata'aj jáahuonyij i Marcos pajta muya'rávi'tij ajamuán, ji'nye a'íi pu jéehua naatáhuui i nyaj jin tyí'muarie'.

12 Nyajta a'íjci i Tiquico nyaata'ítayaca' a'ájna a Éfeso.

13 Patí'ij mu ja'rájra'nyij mu paj nyaja'rachuúitye'en i nyamáancaj i nyaj a'áa yoohuá'xij a Troas, a'ájna a Carpo ti ja'chej, pajta mu tyinyaja'rápijtye'en i yu'xarij, pajtáhua'aj i séecan i yu'xarij ti tyí'jiri' nyéetzij ti tyí'nya'a'rij.

14 Ajta a'ájna i Alejandro tyapúusti'ij ti tyí'ta'huacaa, jéehua pu je'ej pua'aj náaruj, i tavástara' pu a'yan tyá'najchitye'en je'ej ti tyi'táj huáruuj.

15 Tyámua' paj tyi'huá'cha'íin a'íjci jimi, ji'nye jéehua pu jájcha'íire' i nyúucarij i tyaj huá'ixaaty'e' i tyeítayee.

16 Nyati'ij anaqueéj nyaj japua huatanyúj a'íjma jimi i maj tyityatatyíj, capu a'táj naatáhuui, néijmi'i mu manúuriej. A'yaa nu tye'ejchó've' ti i Dios quee puéjtzij hua'tá'care'en a'íjci jime' je'ej maj huaríj.

17 Ajta i nyavástara' pu naatáhuui ajta ca'nyíjra'aj naatá', a'íj nu jin huo'té'exaatye'ej i tyeítayee i nyúucaria'ra' i tavástara', mej mij néijmi'i jáanamuaaj a'íimaj i maj quee Israel jitze ajtyáma'can. A'yaa pu a'ájna jin i nyavástara' tyinií'rájtoó ti'ij quee tyi'táj je'ej nyoorej,

18 ajta ooj a'yan tyi'nyahuúire'ej ta'mej néijmi'i jime', ajta ná'vi'tin u jútye' jo'tij a'íin tyejé'íjtaj. Tyiche' a'náj tina'aj tyé'tyójtzi're'ej. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

I ti jin ja'antypuá'rij

19 Pata'aj nyaj jime' huo'tatyójtje' a'íjci i Prisca, pajta i Aquila, pajta néijmi'caa i Onesíforo maj jamuán aja'chej.

20 Ajta i Erasto a'áa pu jo'tyá'itzee a Corinto, nyajta i Trófimo a'áa nu yo'tyájttoó tyi'cuí'can a'ájna chájta' Mileto.

21 Pata'aj huatá'ca'nyej paj yatanyéj ti'ij quee eexúj huáseevi'ij. A'íi mu yámuatyojtye' i Eubulo, ajta i Pudente, ajta a'ájna i Lino, ajta i Claudia, majta néijmi'i i ta'ihuáamua' maj tyá'tzaahuatye'.

22 Che' i tavástara' muéetzij jimi huatyá'itzeere'en, ajta i Dios jéehua tyámua' tyajamuaatá'an néijmi'caa mua'ajmaj.

Je'ej ti tyaatayu'sej a'íjci i San Pablo a'íjci i Tito

Pablo pu jatyojtye' a'íjci i Tito

¹ I yu'xarij a'íin ti jo'yú'xaca' i Pablo, Dios ti jimi tyí'huiire', ajta a'íin yo'ta'ítayaca' i Jesús i ti Ciriístu' pué'een, a'íi pu na'antyíhuoj nyej nyij a'íj jimi tyu'tyáhuire'en mej mij tyá'antzaahuatye'en a'íimaj i Dios ti hua'antyíhuoj, majta je'en jéetze' yo'itéej muá'ra'nyij tzáahuatyi'ra'aj jime' je'ej ti een i tayi'ráj,

² a'íj tu tyicho've'ej tyej tyij júurij tá'ra'nyij jusén jime'. I Dios ti quee tyí'hue'tacaa pu a'yan tya'tóoraj jájcuaj imuáj,

³ ajta ijíj, tí'ij atyojo're'nyej a'náj ti jaaxá'pui'intarej, a'íi pu taatá' tyej tyij jáamua'reej i nyúucaria'ra', a'íj pu jin a'yan tyinaata'íj nyej nyij huo'té'exaatye'en a'íjci i ti jin Dios tya'tóoraj.

⁴ A'íjci i Tito, i paj nyiyóoj pué'een a'íjci jitze i tyaj jitzán tyá'tzaahuatye' tyahua'puaj. Che' i Dios i tyaj jajvástara', ajta a'íjna i Ciriístu' ti Jesús pué'een i ti tajapuá huatanyúj, miche' a'íin tyámua' tyimuáacha'íin, majta muaatyápua'ritye'en mua' tzajta'.

Je'ej ti tyi'tíj jin tye'entyúumua'ree a'íjna i Tito a'ájna a Creta

⁵ Nyati'íj a'áa mojóoriej a'ájna a Creta, a'yaa nu huaríj pej pij ja'antyíci'tyij i ti á'ítzeeria'ca'aj, ajta pej pij séej chájta'naj pajta séej hua'antyíhuoonyij a'íjma i huáasij i maj tyu'tyáhuire'sij u tye'yúuj tzajta', a'yájna nyati'íj tyimuaa'íjca.

⁶ A'yaa pu tyúuxie've' a'íjna jimi i a'tíj ti tye'entyárutyij vástaj jime', ti quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj. Ajta séej na'aj tyévi'tinye'en i íitaj, majta i yójmua'mua' néijmi' i tyá'tzaahuatye'ej, majta quee tyi'tíj hua' jitze pua'ritye'ej nusu maj quee tyihuojó'íteej.

⁷ Ji'nye a'íjna i ti tyi'tíj jin antyúumua'reej a'íjma jimi i maj tyá'tzaahuatye' i Dios jimi, a'íj pu jin a'yan tyúuxie've' ti tyámua' tyi'tyúucha'íj. Juxie've' ti tyámua' tyihuojó'íteej, ti quee je'ej pua'aj tyihuojó'mua'raj, ajta quee jutahueeve'ej, nusu ti a'íjma já'jaahuatya'aj i maj junyo'se've', ajta quee janyacua'tzaj i túmii i maj je'ej pua'aj éenye'que' jaamué'tíj.

⁸ A'yaa pu tyúuxie've' ti a'náj tina'aj jajxié'vi'ra'aj ti'ij huo'taxié've'en a'chu maj pua'máj jamuaaren, ajta tyámua' eenye'en, ti quee tyi'tíj jin á'ítzeeria'aj, ti tyámua' metyóomua'riaaj, ajta tyámua' tyi'tyúucha'íj néijmi'caa jimi.

⁹ Juxie've' ajta ti tyámua' tyá'tzaahuatye'ej i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, je'ej tyaj tyeríj tyaamuá'tyej, tí'ij ajta a'yan ca'nyíjra'aj tyihuo'tá'an a'íjna jime' je'ej ti tyihuá'mua'tyen, tí'ij a'íjna jin hua'antyimue'tin a'íjma i maj seequéj tyá'xaj i nyúucarij.

¹⁰ Ji'nye jéeha mu séejre' i maj quee tyi'tíj ja'astej, a'íi mu a'íin pué'een i maj ja'antysisí'chej i junavíj, i maj a'yan tyihuá'mua'tyej a'íjci jime' i nyúucarij ti quee tyi'tíj je'ej tyihua'tyáhuí'rii, ti ajta huá'cuanamuaj.

11 A'íjma i maj a'yan tyí'xaj tyiche' huo'tá'ijmuj mej mij quee che' a'yan tyí'xajtaj, ji'nye jéehua mu tyihua'antiyú'nyi'raj matí'ij mana'aj i maj seequéj aja'chej, a'íj mu huá'mua'tyej i tiquee a'yan tyí'ja'yájna mej mij a'íjna jin huatyóohuüre'en.

12 Síj ti Dios jitze ma'can tyí'xaj ti a'áa cha'tána'aj ja'chej a Creta, a'yaa pu tyu'taxájtaca' a'íjma jimi i jutyéityeristyamua' tíjin: "Néijmi'i mu tyí'hue'tacaa i Creta maj huacháatimee, majta simuáruunyij, majta cuéeri'ij, majta tyámua' tyí'tyahui'na'se'."

13 A'yaa pu tyi'ji're'can jime' je'ej ti tyu'taxájtaca', a'íj pu jin juxie've' paj ca'nyíin jin hua'ajtyá'xi'in, mata'aj mij tyámua' tyá'antzaahuatye'en,

14 ajta mej mij quee janamuajra a'íjci i nyúucarij tiquee tyi'tíj je'ej tyi'tyáhuiri, ti a'íjma jitze eeráanyej i maj Israel jitze ajtyáma'can, nusu je'ej maj tyí'ijta a'íjna jime' i tiquee a'yan tyi'ja'yájna.

15 A'íjma jimi i maj tyámua' een i jutzájta', néijmi'i pu tyámua' tyí'een i Dios ti tyú'taahuaca', majta a'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye', majta quee tyámua' een i jutzájta', capu tyi'tíj séejre' ti naa een, ji'nye camu tyámua' metyityoomuámua're'.

16 A'yaa mu tyityóomuajtyej maj jamua'tyej i Dios, maj majta quee jamua'tyej, ji'nye camu a'yan ricij je'ej ti i Dios tyá'xie've', je'ej mu pua'aj tyihuojó'sej, majta quee tyi'tíj ja'astej, camu tyi'tíj huayí'tin ti tyámua' een.

2

I nyúucarij ti tyámua' een mej mij a'íjna huo'mua'tyej

1 Ajta je'ej paj tyi'tíj tyihuá'ixaatye', a'yaa pu tyúuxie've' paj a'náj tina'aj tzáahuatyi'ra'aj jin tyámua' tyihuá'ixaatye'.

2 Ajta i huásij jimi a'yaa pu tyúuxie've' maj tzáahuatyi'ra'aj hua' jimi tyícha'íj, majta quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj, majta tyámua' tyá'tzaahuatye'ej, ajta maj huo'xié've'en i juxa'aj tyeítyee, mata'aj mij néijmi'i jin tyámua' tyo'táviicue'.

3 A'yaa pu cha'tána'aj tyi'huóoxie've' a'íjma jimi i ucarijsee, mej mij majta tyámua' tyityetyúucha'íj, capáj tyi'tá'care'en maj je'ej pua'aj tyúuxajtaj séej jamuán majta séej, nusu maj jaya'care'en i nahuáj, sulu miche' tyámua' tyityetyúucha'íj,

4 majta huo'mua'tyej i maj úucaa maj huo'xié've'en i jucínastyamua', majta i juyójmua',

5 maj tyámua' metyityoomuámua're'ej majta quee juxana'ciria'aj, maj tyámua' tyí'tyechej, mej mij huá'astyaj i jucínastyamua', ta'aj ij quee a'tíj je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj i nyúucaria'ra' jimi i Dios.

6 A'yaa paj pajta tyihuó'mua'tyej mej mij tyámua' tyityetyúucha'íj

7 néijmi'i jime', pajta muáaj a'yan tyihuó'mua'tyej je'ej maj tyámua' huárinyij. Pajta a'yan tyihuó'mua'tyej tzáahuatyi'ra'aj jime', je'ej maj tyi'tíj uurej,

8 a'yan petyihua'ixáatye'ej amitéeria'can jime', ta'aj ij quee a'tíj je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj. A'yaa pu tyu'tóotyevi'ra'astaj a'íjna i ti je'ej pua'aj tyihuá'xaj, ji'nye capu je'ej tyu'tái'riitarij ti je'ej pua'aj tyitaaxáj ityájma.

⁹ Pata'aj a'yan tyihuo'té'exaatye'en a'íimaj i maj ca'nyéjrij jin tyí'huüre', mej mij huá'astyaj a'íjma i maj tyihuá'ijtye', mej quee je'ej mana'aj tyihuá'jeevee.

¹⁰ Miche' quee tyihuá'nahue'raj, sulu mej mij tyámua' eenye', mej mij a'íjna jin a'yan tyu'tóosejrataj maj tyámua' tyihuá'mua'tyej je'ej ti tyé'ijta i Dios.

¹¹ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyaatasérajtaca' i ti jin tá'cu'vej néijmi'caa i tyeítyee.

¹² A'íjna i ti jin Dios taxie've', a'íi pu tamua'tyej tyej tyij meyoóhuaxij néijmi'i i ti je'ej pua'aj tyí'een, i tyaj jaxie've' i cháanacaj japua, tyata'aj tyij tyámua' tyi'tyítacha'íij tyahua'xié've'ej i Dios jimi,

¹³ 'asta na'aj quee a'ájna atyojo're'nyej i tyaj jin huátatyamua've'en je'ej tyaj tyi'tíj tyi'ijchó've', a'ájna ti'ij yan huataséjre'en a'íjna i Dios i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, ajta a'íjna i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een.

¹⁴ A'íi pu huamu' tájitzé ma'can, ti'ij néijmi'caa táahuüre'en, ajta néijmi'i tyitacáa'ri'ri' i tyaj jin á'itzeere', tyej tyij a'íjna jitze ajtyáma'cantaj tá'ra'nyij, a'íjna jime' tyej tyámua' huárinyij.

¹⁵ A'íi pu a'íin pué'een i ti juxie've' paj huo'mua'tyej, pajta ca'nyíjra'aj huo'tá'an néijmi'i jime' i paj jin antyía'mua'reej. Capáj tyi'tá'care'en ti a'tíj muá'xaahuataj.

3

Je'ej maj huárinyij i maj tyá'tzaahuatye'

¹ Pata'aj huo'té'exaatye'en i tyeítyee mej mij hua'rá'astijre'en a'íjma i maj tyí'ijta, miche' a'yan huárinyij je'ej maj tyihuá'ijtye', majta a'náj tina'aj tyámua' eenye' mej mij xá'pui' huárinyij.

² Miche' quee je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj i juxa'aj tyeítyee, miche' tyámua' eenye' i jutzájta' majta hua'cu'vej, mej mij majta quee óotzaahuatye'ej a'íjma jimi i séecan.

³ Ji'nye jájcuaj ímuáj tu tyajta ityáj a'yan éenye'ej, catu tyi'tíj mua'reeriaca'aj catu tyajta tyi'tíj já'astyajca'aj. A'yaa tu éenye'que' je'ej pua'aj tyí'tyechajca'aj tyahua'ajcha'íiria'aj i taxa'aj tyeítyee, majta a'íin tájcha'íiria'ca'aj ityájma, tyajta tajíimua'aj tájaaxie'vi'ra'ca'aj séej jamuán tyajta séej.

⁴ Ajta a'íjna i Dios i ti tajapúa' huatanyúj, a'íi pu jaataséjrataca' i ti jin naa tojo'mua'raj, ajta i ti jin taxie've' néijmi'caa i tyaj a'yan séejre' i cháanacaj japua,

⁵ tyij tyajta quee tyi'tíj jin xá'pui' tyámua' huaríj, sulu a'íj pu jime' i ti a'íin tá'ancu'vaxij, ajta tyitacáa'ri'ri' i tyaj jin ootyá'itzee, a'íj pu jin jájcuacan i júuricamej taatá' a'íjna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios.

⁶ Ji'nye a'íj pu jitze ma'can i Jesús ti ajta Ciríistu' pué'een, jéehua taatá' a'íjna i júuricama'ra' i Dios,

⁷ ajta tyati'ij quee che' tyi'tíj jin á'itzeere' a'íjci jimi a'íjna jime' ti a'íin tá'ancu'vaxij, a'yaa tutyij tyi'ijchó've' ti táaci'tyij tyaj jimi júurij tá'ra'nyij jusén jime'.

⁸ A'yaa pu tyi'jiré'can jime', a'íj nu jin a'yan tyá'xie've' paj jéehua huó'ixaatye'en, mata'aj mij a'íimaj i maj tyá'tzaahuatye' i Dios jimi tyámua' huárinyij. A'íi pu néijmi'i naa tyí'een ajta néijmi'caa jimi tyi'tyáhu'i'rii.

⁹ Capáj huá'namuajraj a'íjma i maj cha'mana'aj tyí'xaj, ajta je'ej maj tyi'tíj tyí'xaj a'íjma jimi i tahuásij i maj anaquéej a'yan huacháatima'caa, majta i maj tyúu'ihuo' a'íjci jime' je'ej ti huatóomua'aj i yu'xarij i Moisés ti jo'yú'xaca'. Néijmi'i i ti a'yan tyí'een capu tyi'tíj huíire' ajta quee je'ej huatóomua'aj.

¹⁰ Típua'aj a'tíj tyi'tíj je'ej pua'aj uuriaj i tyeyúuj tzajta', pata'aj jaatá'ijmuej séej na'ríj hua'puaj pua'máj, ajta típua'aj quee muáanamuj, a'yaa paj tyaaté'exaatye'en tíquee che' ajo're'nyinyiica'an,

¹¹ a'yaa paj tyáamua'reej ti a'íjna i a'tíj arí je'ej pua'aj tyo'cájrurij, ti'ij ajta i xána'círira'ra' je'ej pua'aj joorej.

Pablo pu ja'ixaatye' a'íjci i Timoteo je'ej ti huárinyij

¹² Nyati'ij muéetzij jimi jaata'ityej a'íjci i Artemas, nyajta a'íjci i Tíquico, pata'aj jiye'tzín a'áa nyojo'tyéesej a Nicópolis, jí'nye a'yaa nu tyaaxá'pui'intarej nyaj a'yan huácatyij ti'ij na'aj tyu'séevi'ij ta'mej.

¹³ Pata'aj néijmi'i jime' huo'táhuíire'en a'íjci i Zenas, pajta a'íjci i Apolo, pajta tyihuo'tá'an tyi'tíj ti huá'itziitye' mej mij huaju'un ta'aj ij quee tyi'tíj á'itzeeria'aj hua' jimi.

¹⁴ Majta a'íimaj i tatyeytyeristyamua' a'yan tyaari'rej maj tyámua' tyu'muárie'en tyi'tíj jime', majta tyu'tyáhuíire'en jo'tíj tyi'tíj já'itzeere'.

¹⁵ Néijmi'i i maj nyajamuan yahuatyú'uj, a'íi mu yámuatyojtye'. Pata'aj huo'tatyójtje'en tajíme' a'íjma i tyaj hua'xie've' i maj a'yan cha'taj mana'aj tyá'tzaahuatye'. Che' Dios tyámua' tyaja'muahuíria'aj néijmi'caa mua'ajmaj.

Je'ej ti tyaatayu'sej a'íjna i San Pablo a'íjci i Filemón

Pablo pu jatyojtye' a'íjci i Filemón

¹ Nyáaj Pablo, i nyaj eetyánami' a'íjna jime' nyaj já'astijre' i Ciriístu' i ti ajta Jesús pué'een, ajta i nye'ihuáara' Timoteo, a'yaa tu muatyojtye' muéetzij Filemón, i paj tajamuán tyí'muarie' tyajta jéehua muaxie've',

² tyajta a'íjma i maj a'áa jóosi'rii jo'paj ja'chej, tyajta a'íjna tyojtye' i ta'ihuáara' Apia tyajta i Arquipo, i ti ajta a'yan cha'tána'aj éenye'que' á'viicue're' tyati'ij ityáj.

³ Che' a'íjna i Dios i tyaj jajvástara', ajta a'íjna i tavástara' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, miche' a'ín tyámua' naa tyajamuáacha'ín, majta tyámua' jamuáa'uurej i ja'muaxiéjnyu'caa tzajta'.

Filemón pu tyé'tyojtzi're' i Dios ajta jéehua jahuoo jimi

⁴ A'náj tina'aj nu tyé'tyojtzi're' i Dios nyajta jahuoo muéetzij jime' nyati'ijta mo'támua'ree,

⁵ ji'nye a'yaa nu tyí'namuaj je'ej paj tyihuá'xie've' pajta jéehua tyá'tzaahuatye' i tavástara' jimi, pajta néijmi'caa xie've' i tye'ityeristyamua'me'en i Dios.

⁶ A'yaa nu tyá'huoo i Dios jimi ti'ij a'íjna i paj jin tyá'tzaahuatye' muaatáhuire'en pej pij huame'en i tavástara' jimi, pajta néijmi'i jin a'yan huárinyij a'íjna jitze ma'can i Ciriístu'.

⁷ Jéehua nu nyetyamua've' muéetzij jimi, ji'nye muáaj paj ca'nyíjra'aj huo'ta', pajta tyámua' tyihuo'tyéje a'íjma i tye'ityeristyamua'me'en i Dios.

Pablo pu jahuoo ti'ij jáahuire'en a'íjci i Onésimo

⁸ A'yaa pu'ij tyij nyajta a'íjna jin antyínyamua'ree nyej nyij tyimuaata'íjtye'en je'ej paj huárinyij a'íjna jitze ma'can i Ciriístu',

⁹ a'yaa nu tyá'xie've' nyaj a'yan tyimuaatáhuaviiij, a'íjna jime' i nyaj jéehua muaxie've'. Nyáaj Pablo, i nyaj nyeríj vásti', nyajta eetyánami' a'íjci jime' nyaj ja'tzaahuatye' i Ciriístu' i ti Jesús pué'een,

¹⁰ a'yaa nu tyí'muahuaviiij a'íjci jime' i nyiyóoj Onésimo, i ajta tyá'tzaahuatye', ji'nye nyáaj nu ca'nyíjra'aj jaatá' a'yújna jó'nyaj je'tyánami'.

¹¹ Jájcuaj imuáj, capu tyi'tíj je'ej tyimuaatyáhuu i a'íjna i Onésimo, ajta ijíj jéehua pu nyahuire' nyéetzij, ajta muéetzij.

¹² Nu'ríj nyij nyajtáhua'aj jájcuaj jin jaata'ítyij muéetzij jimi, a'íj pu a'ín pué'een i nyiyóoj i nyaj jéehua jaxie've'.

¹³ A'yaa nu nyáaj tyá'xie'va'ca'aj ti yahuatyá'itzeere'en nyajamuan, ti'ij a' jime' naatáhuire'en, ji'nye nyáaj nu eetyánami' a'íjna jime' i nyaj tyihuá'ixaatye' i tye'ityee i Ciriístu' jitze ma'can.

¹⁴ Ajta canu a'yan tyá'xie've' nyaj a'yan huárinyij nyequee xu muéetzij muaata'ixaatye'en, ti'ij a'yan huárinyij ca'nyéjrij jime' je'ej tiquee muéetzij tyimua'ránajchi.

¹⁵ Tyij quee a'íjna jin a'tzúj á'tyeej ti imuáj je'ej huárupij, ti'ij ajimi huatya'itzeere'en jusén jime',

16 capu che' a'yájna tí'ij síij tí ca'nyéjrij jin tyí'huúire', sulu tí'ij a'ihuáara' i paj jéehua jaxie've', jéehua nu nyáaj jaxie've', ajta jéetze' pu muéetzij jimí juxie've', jí'nye tyévíj pu pué'een, ajta a'ihuáara' pué'een i tavástara' jimi.

17 A'yaa pu'ij, típua'aj a'yan petyinaaséjri' nyaj a'ihuáara' pué'een a'ájna jítze i tyaj jítzán tyá'tzaahuatye', a'yaa paj tyaataxie've'en a'ájci i Onésimo pati'ij tyinaataxié'vej nyéetzij.

18 Típua'aj tyí'táj jin je'ej pua'aj muáaruuj, na'ríij tyí'táj muá'cha'íire', nyéetzij paj naajíjve'en.

19 Nyáaj Pablo, nyáaj nu nyamuáca' jin tyí'muayu'se'. Nyáaj nu tyí'muanajchitye'en. Nyajta nyáaj canu a'yan tyí'mua'ixaatye' paj muáaj jo'tyéeyu'xaj, jí'nye muáaj paj tyiná'cha'íire' a'ájci jime' tí muáahuúirej pej pij júurij puá'ra'nyij jusén jime'.

20 A'yaa nu nyij nye'ihuáara' tyí'muahuavíij, pej pij a'ájna jin naatáhuúire'en i tavástara' jítze ma'can, pata'aj ca'nyíjra'aj naata'an i nyaxiéjnyu'caa tzajta' a'yájna pati'ij nye'ihuáara' tyí'pué'een i Círíistu' jimi.

21 A'yaa nu tyí'muayu'se', jí'nye tyámua' nu tyá'mua'reej paj a'yan rinyij, pajta jéetze' a'yan rinyij je'ej nyaj tyí'muahuavíij.

22 Ajtáhua'aj a'yájna, pata'aj séej i chí'ij tyámua' huá'uurej nyej nyij a'áa ja'rá'astij, jí'nye a'yaa nu tye'ejchó've' tí i Dios naata'an, nyej nyij a'áa ja'tanyéj ajimi, jí'nye a'yaa xu mua'aj tyá'huoo i Dios jimi.

I nyúucarij tí jin ja'antyípuá'ritye'sij

23 A'íi pu ajta yámuatyojtye' i Epafra, i tí nyajamuan ya' eetyánami' a'ájci jime' tí ajta a'yan tyu'méj i Círíistu' jimi tí ajta Jesús pué'een,

24 a'íi mu majta yajá'muatyojtye' a'ájna i Marcos, ajta i Aristarco, ajta i Demas, ajta i Lucas, i maj nyahuúire' i tyaj jin tyí'muarie'.

25 Che' a'ájna i tavástara' Jesús tí ajta Círíistu' pué'een, che' a'íin tyámua' tyajamuáacha'íin.

Je'ej ti tyo'tyéyu'si'huaca' a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can

A'í pu Círístu' tyitáa'ixaaj i Dios jitze ma'can

¹ A'yaa pu jájcuaj imuáj i Dios mue'táj tyihuó'ixaaj i tahuásimua'ci'ij, ajta quee séej na'aj jime' i nyúucarij, a'yaa pu séecan tyu'ta'ítayaca' mej mij jitzán ma'can tyu'taxáj.

² Ajta ijíj, ti'ij arí néijmi'i tye'entyipua'rij, Dios pu i juyó j ujo'ta'ítayaca' ti'ij a'ín tyitaaté'exaatye'en jitzán ma'can, a'ij pu jitzán ma'can jaatyátaahuaca' i cháanacaj, ajta je'en a'yan tye'entyíhuo ti'ij néijmi'i tyá'ci'tyij a'íjci i yójra'.

³ A'í pu a'ín pué'een i ti jin huápu'ij tyámua' naa huasé'rin i Dios, ajta i tyévira' a'yan cha'tána'aj huasé'rin ti'ij ajta i Dios, a'í pu néijmi'i tyí'vi' ti'ij na'aj i ti tyí'sejre' a'íjna jime' i junyúuca. Ti'ij tyitacá'ri'raj i tyaj jin ootyá'itzee i Dios jimi, aj pu'ij huatyéeyixij i ipuárij japua muáca'ta' i Dios,

⁴ ajta a'yan tye'rájraa ti a'ín jéetze' va'cán jin tyi'tyaváaj ta'raa, mequee a'ímaj i maj tajapúa tyí'huüre', ji'nye a'ij pu jin tye'entyárupij i ti jéetze' juxie've' jime' mequee a'ímaj i maj tajapúa tyí'huüre'.

A'íjna i yójra' i Dios jéetze' pu va'cán jin tyi'tyéjvee mequee a'ímaj i maj tajapúa tyí'huüre'

⁵ Ji'nye i Dios capu a'náj a'yan séej tyu'té'exaaj a'íjma i maj tajapúa tyí'huüre' yee:

Muáaj paj nyiyóoj pué'een,
nyáaj nu ijíj mua'antyíhuoo.

Capu ajta a'yan séej tyu'té'exaaj a'íjma i maj tajapúa tyí'huüre' yee:
Nyáaj nu táatajra' pue'éenye'ej na'mej,
ajta a'ín nyiyóoj pu pue'éenye'ej ta'mej.

⁶ Ajta a'íjna jitze ma'can i juyó j, a'yaa pu tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj a'yan cháanacaj japua huacháatimee tíjin:

Miche' néijmi'i i maj tyí'huüre' i Dios jimi jaatyáanajche.

⁷ Ajta a'íjma jimi i maj tajapúa tyí'huüre', a'yaa i Dios tyí'xaj tíjin:
A'yaa pu huá'uurej a'íjma i maj tajapúa tyí'huüre' ti'ij áacaj,
ajta a'yan huá'uurej ti'ij tiéj a'íjma i ti tyihua'íjtye'.

⁸ Ajta a'íjna jitze ma'can i juyó j, a'yaa pu tyí'xaj tíjin:

Muáaj mu paj Dios pué'een, capu a'náj antyipua'rij i paj jin antyía'mua'reej,
ajta i paj jin tyi'tyéjvee ji'réenya'aj pu séejre', pajta a'yan tyí'ijta je'ej ti tye'tyévijtye'.

⁹ Muáaj paj jaxie've' i ti tyámua' een pajta quee jaxie've' i ti je'ej pua'aj een,

a'ij pu jin i Dios mua'antyíhuoo, a Dios,
ajta muaatá' i paj jin jéetze' huatá'tyamua've'en
mequee a'ímaj i a'tyétyeristyamua'.

¹⁰ A'yaa pu ajta tyí'xaj tíjin:

Muáaj nyavástara', jájcuaj imuáj paj jaatyátaahuaca' i cháanacaj,

pajta a'íjna huatyátaahuaca' i tajapuá ti séejre'.

¹¹ Ajta néijmi'i pu tye'entyipua'rij ti'ij na'aj pua'máj tyí'sejre',
pajta muáaj, jusén paj jin séeria'aj puá'mej.

Néijmi'i pu a'yan tyu'tyemí'ma'cantarij ti'ij i cáanarij,

¹² a'yaa paj tyeetyátutaj ti'ij i cáanarij tyí'tutzijhuaca,

a'yaa paj néijmi'i seequéj tyí'uurej, ti'ij a'tíj ti seequéj eenye'
tyu'tyóochejtye'en.

Pajta muáaj paj póoche' a'ín pana'aj pué'een,
capáj a'náj á'pua'ren.

¹³ Capu i Dios a'náj séej a'yan tyu'té'exaaj a'íjma i maj tajapuá
tyí'huiire' yee:

Huatyéyixi' i nyamuáca'ta',

'asta nyana'aj quee huo'mué'tin a'íjma i maj muájcha'íire' mej mij
muéetzij mua'rá'astijre'en.

¹⁴ Ji'nye néijmi'i i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi mu a'ín pué'een i
júuricamej Dios ti tyihua'íjtye', mej mij huo'tyáhuíire'en a'íjma i ti
huá'ci'tyij ti Dios hua' japua huatányuunyij.

2

Tyiche' ja'rá'astijre'en a'íjna i tyaj jáanamuaqri'

¹ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' tyaj jéehua tyámua' naa tyáanamuaaj
a'íjna i nyúucarij, tyej tyij quee ajtáciiney a'íjna jitze i juyéj.

² A'íjna i nyúucarij i ti Dios ará'tyeej jaataxájtaca' a'íjma jimi i maj
tajapuá tyí'huiire', a'íi pu ajta tyí'huiiria'ca'aj, majta a'íimaj i maj quee
ja'rá'astijre', a'yaa pu puéjtzij tyihuo'ci'ij je'e'j ti tye'tyévijtya'ca'aj.

³ ¿Ji'nye ij tyí'rij tíquee puéjtzij táaci'tyij típua'aj a'yan
tyetyá'xaahuataj a'íjci i nyúucaria'ra' i Dios, ti ajta jéehua huápu'íj
juxie've'? Ji'nye a'íi pu i tavástara' anaquéej a'yan tyaataxájtaca',
majta je'en séecan a'yan tyaataxájtaca' je'e'j maj tyáanamuaajri' a'íjci
i nyúucarij.

⁴ Dios pu ajta jaataséjrataca' a'íjci jime' ti a'yan huaríj tyi'tíj jime' ti
huápu'íj naa huasé'rin, ajta jaatyájtoo i ju júuricamej hua'tzajta' je'e'j
ti tya'ránajchaca'.

Ciríistu' pu a'yan ajta tyu'nié'huaca' mati'ij i ihuáamua'mua'

⁵ Capu i Dios jaatyájtoo a'íimaj jimi i maj tajapuá tyí'huiire', mej
mij a'íjci jin antyúumua'reeriaj muá'ra'nyij i cháanacaj tyaj japuan
huacháatíma'aj tá'ju'un, a'íjna i tyaj a'yan jime' tyí'xaj.

⁶ A'yaa pu'uj a'tíj a'náj tyí'xajta'aj tíjin:

¿Tyi'tanyí je'e'j tyi'pué'een i tyévi'j?

¿Tyi'tanyí jin mua'antyúumua'ree i tyétyacaa?

¿Ji'nye pej pij hua'tamuá're'rii majta a' jitze juxie've'?

⁷ A'yaa paj jáaruuj ti'ij jéetze' ciléenye' jin tyi'tyaváaj tá'ra'nyij,
mequee a'íimaj i maj tajapuá tyí'huiire',

pajta tyámua' tyaatá', a'íjci jime' paj ja'antyíhuoj ti'ij jéehua huápu'íj
tyáaci'tyij, majta néijmi'i tyámua' jo'taséj,

⁸ pajta néijmi'i tyaatá' ti'ij tyi'tíj jin antyúumua'reeriaj, mej mij a'íjna
jin ja'rá'astijre'en.

A'yaa pu'ij, ti'ij néijmi'i jimi tyu'tyátuihuaca', Dios pu ajta néijmi'i
tyaatá'. Ajta ijíj capu eexúj séejre' maj néijmi'i já'astijria'aj.

⁹ Tyajta a'yan tyé'sej a'íjci i Jesús, ti i Dios a'yan jáaruuj ti'ij cǎi na'aj á'tyeevi' ti jéetze' ciléenye' jin tyi'tyaváaj tá'ra'nyij mequee a'íjma i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi pu ijíj va'cán jin tyi'tyéjvee, a'íjna jime' ti a'íin jaapuéjtzitariaca' ti'ij huamuí'. Dios, i ti jéehua taxie've', a'yaa pu tyu'tá' ti'ij i Jesús néijmi'caa jitze ma'can huamuí'nyij, ajta je'en néijmi'caa táahuiire'en.

¹⁰ Néijmi'i i ti tyí'sejre' Dios pu tyía'rij ajta néijmi'i jimí tyi'sejre' a'íjna jime' ti a'íin néijmi'i tyú'taahuaca', a'yaa pu'ij tyá'xie've' mej mij néijmi'i i yójmua'mua' jimí huatyá'itzeere'en jusén jime'. A'íj pu jin i Dios, a'yan tyaanéijmi'tarej a'íjna jime' ti jaapuéjtzitariaca' i Ciriústu' ta'aj ij tyámua' tyú'uurej, ajta néijmi'caa táahuiire'en.

¹¹ Ji'nye néijmi'i mu séej mana'aj jitze ajtyáma'can, a'íjma i ti huatyóa'rij, ajta a'íjma a'íin ti arí hua'antyívi'tica'aj. A'íj pu jin, capu jatyevi'raste' a'íjci yójra' ti a'yan hua'tamuá'muatya'an yee: "Nye'ihuáamua' mu pué'een",

¹² ajta a'yan tyu'taxájtaca' i yu'xarij jitze tijin: Nyetyihuo'té'exaatye'sij muéetzij jitze ma'can i nye'ihuáamua', nyajta tyu'táchuiicaj hua' tzajta' a'íjma i maj jusi'rii.

¹³ A'yaa pu ajta tyí'xaj tijin:

A'íj nu jitze tyi'ijchó've'ej na'mej.

Ajtáhua'aj a'yan tijin:

Yá'nyaj huatyéjve, hua' jamuán i yójmua'tyee i Dios ti naatávi'tistej.

¹⁴ A'yájna mati'ij a'íjma i yójmua'mua' i maj seequéj aja'chej, juxa'aj mana'aj eenye' tyáhue'ra', majta juxa'aj eenye' tyáaxure', a'yaa pu ajta i Jesús huóoruuj ti'ij a'yan cha'tána'aj eenye' tyáhue'ra', ajta a'yan eenye' tyáxuure'ej, ta'aj ij ja'antyipuá'ritye'en a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reeriaca'aj ti huó'cui'nyij ti tyeítyee, a'íi pu a'íin pué'een i tyiyáaru'.

¹⁵ A'yaa pu'ij tyihui'rájtoo a'íjma i maj a'yan séjria'ca'aj mati'ij i maj ca'nyéjrij jin tyi'muarie' a'íjna jime' maj tyi'tziinya'ca'aj maj huácu'nyij.

¹⁶ A'yaa pu tyi'ja'yájna, tiquee a'íjna jin mujo've'mej ti'ij a'íjma huatyáhuiire'en i maj tajapuá tyí'huiire', sulu ta'aj ij a'íjma huatyáhuiire'en i maj Abraham jitze eeráma'can.

¹⁷ A'íj pu jin a'yan huó'ruuj mati'ij i ihuáamua'mua', ta'ij ij a'íjna jin tye'entyájrutyey i ti néijmi'i jin tyu'tyáhuiire'en i Dios jimí, ajta a'yan tyihuá'ancu'vaxij i tyeítyee, ajta tyihuacári'ri' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimí.

¹⁸ Ajta je'en a'íin jaapuéjtzitariaca', ajta tyo'táviicue'ri', ijíj pu arí i'rij ti a'íin huo'táhuiire'en a'íjma i maj á'viicue're' tyi'táj jime'.

3

Jesús pu jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Moisés

¹ A'yaa pu'ij, nye'ihuáamua', mua'aj xu i Dios jitze ajtyáma'can, ajta a'íin jamuaatajé siaj sij néijmi'i jimí huatyá'itzeere'en, siata'aj tyámua' a'íj jitze tyú'mua'tyij i Jesús, i Dios ti uyo'ta'ityaca' ajta a'íin néijmi'i jin tyí'huiire' i Dios jimí, a'íi pu ajta taaté'exaa a'íjna i nyúucarij i tyaj jitzán tyá'tzaahuatyey'.

² Ji'nye a'ñi pu i Jesús néijmi'i jin tyámua' tyí'sejre' i Dios jimi, i ti ja'antyíhuoj tí'ij a'ñna jin tyu'tyáhuüre'en, a'yájna tí'ij ajta i Moisés néijmi'i jin tya'rá'astej tí'ij tyí'huüria'ca'aj i chí'ra'an tzajta' i Dios.

³ Ajta i Jesús Dios pu jéetze' pu va'cán tye'entyáaruujtvej, quee a'ñci i Moisés, a'yájna tyati'ij tyajta jéetze' tyámua' tya'tá'caa a'ñci i ti chí'ij tyí'ta'huacaa tyequée a'ñci i chí'ij.

⁴ Néijmi'i i chí'ij ti tyí'sejre' a'tíj pu ja'ajtaahuaca', ajta i Dios pu a'ñn pué'een i ti néijmi'i tyú'taahuaca' tí'ij na'aj i ti a'yan tyí'sejre'.

⁵ A'yaa pu'ij, a'ñna i Moisés, i ti tyí'tíj jin tyí'huüria'ca'aj, néijmi'i pu jin tyámua' huaríj i chí'ra'an tzajta' i Dios, a'yaa pu tyí'huüria'ca'aj tí'ij jaataxáj je'ej ti tyí'tíj i Dios tyu'taxájtaj.

⁶ Ajta i Ciríistu', i ti yójra' pué'een, a'ñi pu néijmi'i jin tyámua' tyí'huüre' i chí'ra'an tzajta' i Dios, ajta a'ñna i chí'ra'an ityáj tu a'ñn pué'een i tyeítyeristyamua'me'en, tipua'aj tyetyo'táviicue' tvej tyámua' eenye' tyajta tatyamua've'ej a'ñci jime' i tyaj jitzán tyí'ijchó've'.

I Dios jimi mu juso'pe' a'ñmaj i maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een

⁷ A'ñj pu jin, a'yájna tí'ij tyí'xaj i júuricama'ra' i Dios i yu'xarij jitze a'yan tíjin:

Tipua'aj mua'aj ijíj siáanamuj je'ej ti i Dios tyí'xaj,

⁸ caxu tyí'tyánaamuan i juxiéjnyu'caa tzajta', mati'ij a'ñjma i maj quee jáanamujri',

majta je'en tyí'tíj jin jaatatyésej i Dios a'ájna jo'tíj quee já'tyí'tíj.

⁹ A'áa mu tyí'tíj jin natatyésej a'ñmaj i já'muahuasimua'ci'ij,

majta a'áa já'tyeej huá'puatvej nyinyi'ra'aj metyi'séeraj je'ej nyaj tyí'tíj jin rijcaj.

¹⁰ A'ñj nu jin huo'tájaaxiejvi'ri' néijmi'caa a'ñmaj i tyeítyee,

nyajta a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: "A'náj tina'aj mu je'ej pua'aj tyí'mua'tzej i jutzájta',

majta quee a'náj jaxie've' maj jáamua'tyij je'ej nyej nyáaj tyí'ijta."

¹¹ A'ñj nu nyij jin nyú'camui'ij a'yan nyetya'tányaratziiri'

maj quee a'náj ujo'tyárujtyij jo'maj ja'huóoso'pe'en nyajamuan.

¹² Nye'ihuáamua', tyámua' xu'uj mua'aj tí'ij quee sñj ti ja'mua jitze ajtyáma'can je'ej pua'aj tyí'tyúucha'ñj i jutzájta', nusu tíquee ajta che' tyá'tzaahuatye'ej, tí'ij a'ñna jin ajtára'nyij i Dios jimi ti júurij.

¹³ Sulu siata'aj ca'nyíjra'aj huatóoa'an séej sijta séej jamuán a'náj tina'aj, ijíj sij siooj júurij, tí'ij quee sñj tye'tyánaamuan i jutzájta' tyí'tíj jime' ti hue'tzij pué'een ajta je'en a'ñna jin je'ej pua'aj huárinyij.

¹⁴ Ji'nye a'yaa pu ityájma tyí'tíj tyí'taci'tyij jamuán i Ciríistu', tipua'aj tyetyo'táviicue' tyaj a'náj tina'aj tyámua' eenye' 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipua'rej, a'yájna tyati'ij tye'ejchó'va'ca'aj tya'tí'ij huatyátahuij.

¹⁵ A'ñj pu jin a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin:

Tipua'aj mua'aj ijíj siáanamuj je'ej ti i Dios tyí'xaj,

caxu tyí'tyánaamuan i jutzájta', mati'ij a'ñmaj i maj quee jáanamujri'.

¹⁶ ¿A'tyaanyíj maj a'ñn pué'een i maj quee ja'rá'astej mati'ij jáanamujri' i nyúucaria'ra' i Dios? A'ñmaj mu a'ñn pué'een i Moisés ti hui'rájtoj a'ájna a Egipto.

17 Ajta a'íjma i Dios ti huá'puatyej nyinyi'ra'aj huá'jaaxiejvi' a'íjma mu a'ín pué'een i maj ootyá'itzee i jimí, majta je'en huá'cuii a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij.

18 A'í mu majta a'ín pué'een i ti Dios hua' jime' a'yan tya'tóoratziiri' mej mij quee a'náj ujo'tyájrutyey jo'maj ja'huóoso'pe'en, a'ájna jime' maj quee ja'antzaahuaaj.

19 A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'yaa tu tyá'mua'reej tiquee a'yan tyihuo'ci'ij maj ujo'tyájrutyey, ji'nye camu tyá'antzaahuaaj.

4

1 A'íj pu jin, ijij tu ooj je'ej tyí'rij ti'ij táahui're'en a'ájna i Dios ti jin tya'tóoratziiri' tyej tyij ujo'tyájrutyey jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, tyiche' tyámua' tyi'huátacha'iin, ti'ij quee síj tyi'táj jin ootyá'itzeere'en ajta je'en quee jáaci'tyij ti a'áa jo'tyájrutyey.

2 Ji'nye ityáj tu ja'ancuriáa' a'ájna i nyúucarij i Dios ti jin ti'rátosij, ajta a'íjma capu huo'tyáhuu mat'i'ij jáanamuaajri', ji'nye camu a'yan huaríj ti'ij tyé'ijtaca'aj i nyúucarij maj jáanamuaajri'.

3 Tyajta ityáj, i tyej tyá'antzaahuaaj, ityáj tu a'áa jo'tyárutyij jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, a'ájna i ti Dios jin a'yan tyu'taxájtaca' hua' jime' tijin: A'íj nu jin nyú'camu'ij nyetya'tányaratziiri',

mej mij quee a'áa jo'tyájrutyey jo'maj nyajamuan ja'huóoso'pe'en.

Ajta i Dios jimi pu'rij néijmi'i tyi'ci'piihuaca'aj ti'ij na'aj tyeetyátaahuaca' i cháanacaj,

4 ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze a'ájna jime' i xicáara' ta'ráahua'puaj tijin:

Dios pu huóoso'pej ti'ij ja'antyci'ij i ti jin tyu'muáriej a'ájna xicáara' jitze i ta'ráahua'puaj.

5 Ajtáhua'aj pu a'yan tyá'xaj yu'xarij jitze tijin:

Camu a'áa jo'tyárutyij jó'nyaj huaja'tá'caa mej mij huóoso'pe'en.

6 Ajta móoche' mu séecan á'itzeere' maj a'áa jo'tyájrutyey jo'maj jamuán ja'huóoso'pe'en i Dios, a'íjma i maj quee a'áa jo'tyájrurij, a'ájna jime' maj quee ja'rá'astijrej a'íjci i nyúucarij i Dios ti jin hui'ratonýiche'.

7 A'íj pu jin i Dios arí ajtáhua'aj séej xicáara' jitze tya'táraj ajta a'yan jaatamua'aj tijin: "ijíj", a'ájna pu jimi a'yan ará'tyeej tyaataxájtaca' i David a'náj ti a'yan atyojo're'nyesij, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

Típua'aj ijíj mua'aj síanamuaaj je'ej ti tyí'xaj i Dios,

caxu tyi'tyánaamuan i jutzájta'.

8 Ji'nye típua'aj a'ájna i Josué huo'tá'nyijche' maj huóoso'pe'en a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu i Dios a'yan tyataxáatajche' ajtáhua'aj séej xicáara' jitze.

9 A'íj pu jin óoche' á'itzeere' hua' jimi i tye'ityeristyamua'me'en i Dios mej mij jamuán huóoso'pe'en,

10 ji'nye a'ájna i a'táj ti a'áa jo'tyárutyij jo'tij i Dios tyihuaaja'tá'caa ti'ij a'táj huóoso'pe'en, a'yaa pu tyá'ci'tyij ti huóoso'pe'en i ti jin tyí'muarie' ti'ij ajta Dios tyi'huóoso'pej.

11 A'íj pu jin, tyiche' ca'nyíjra'aj huatáta'an tyej tyij tyámua' eenye' ajta ij táaci'tyij tyaj a'áa jo'tyájrutyey jo'tyaj ja'huátaso'pe'en, ta'aj ij quee a'táj a'yan rijcaj mat'i'ij jájcuaaj imuáj huaríj i maj quee tyá'antzaahuaaj.

12 Ji'nye a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios, a'í pu júurij ajta néijmi'i putyí'uurej. Ajta jéetze' tyí'huiire' quee i chúun ti juxa'aj tya'antámuamuaa, a'í pu tyáru'pij i xiéjnyu'caria'ra' jitze i tyéviij, ajta i mua'tziiria'ra' tzaajta', ajta jaayí'tin ti jáamua'reej je'ej ti síij tyí'mua'tzej, ajta je'ej ti síij tyá'xie've' i juxiéjnyu'caa tzaajta' ti'ij tyi'táj jin je'ej huárinyij.

13 Ajta néijmi'i i Dios ti tyú'taahuaca' capu tyi'táj i'ríj ti'ij jimi huatyóo'avaaj, néijmi'i pu jimi tyí'sejre', ajta a'yan tyúuxie've' tyaj néijmi'i jimi huatátasejrataj.

Jesús pu a'ín pué'een i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee

14 A'íjna i Jesús, i ti yójra' pué'een i Dios, a'í pu a'ín pué'een i ti tajimí va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, ajta arí tajapúa' jo'ojnyéj. A'í pu jin tyiche' tyámua' eenye' i tyaj jitzán tyá'tzaahuatyé'.

15 Ji'nye a'íjna i ti tajíme' va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, a'í pu jaayí'tin ti'ij tá'ancu'vaxi'in a'íjna jime' tyaj quee taca'nyej i tatzájta', ji'nye a'í pu ajta a'yan tyaapuéjtzitariaca' tyati'ij ityáj, ajta a'íjna capu a'náj tyi'táj jin ootyá'itzee.

16 Tyiche' taxáahuaj ajtyáxiirej jo'tij jo'tyéjvee i ipuárij i ti jitzán acájca i Dios ti jéehua taxie've', ti'ij a'ín tá'ancu'vaxi'in ajta je'en táahuire'en tyati'ij á'viicue'ria'aj.

5

1 Néijmi'i i maj va'cán jin tyi'huiire' i Dios jimi, a'í mu a'yan tyihua'vá'huosij i tyeítjee, mej mij a'íjna jin antyúumua'reeriaj mej mij hua' japua huatányuunyij i Dios jimi, ajta mej mij tyu'támu'vejritaj i Dios jimi, majta ya'muáatyee huatámu'vejritaj a'íjci jime' i maj jin ootyá'itzee.

2 Ajta a'íjna i ti tyi'táj jin tyi'tyéjvee a'íimaj mu tyé'ijtye' i tyeítjee, a'í pu jin i'ríj ti'ij hua'ancu'vajxi'in a'íimaj i maj quee tyi'táj mua'reej, majta i maj tyi'táj jin á'itzeere' i Dios jimi,

3 ajta a'íjna jime' ti'quee juca'nyej a'í pu jin juxie've' ti anaquéej tyu'támu'vejritaj a'íjna jime' ti a'ín ootyá'itzee i Dios jimi, ajta je'en a'íjma jime' i tyeítjee i maj a'yan cha'taj mana'aj tyi'táj jin tyityo'tyá'itzeerej i Dios jimi.

4 Capu i'ríj ti a'táj jusíj a'íjna jin tye'entyájrutyey, sulu Dios pu a'yan tyaata'íjtye'sij, a'yájna ti'ij tyaata'íj a'íjci i Aarón.

5 A'yaa pu cha'tána'aj, a'íjna i Ciriístu' capu jusíj antyúuhoj ti'ij va'cán jin tye'entyájrutyey, sulu Dios pu a'íjna jin tye'entyáaruptyey, ji'nye a'í pu a'yan tyaaté'exaa tijin:

Muáaj paj nyiyóoj pué'een,
ijíj nu a' táataj pue'éenye'ej na'mej.

6 A'yaa pu ajtáhua'aj tyaaté'exaa i yu'xarij jitze tijin:
Muáaj paj jusén jime' va'cán jin tyi'tyaváaj puá'mej i Dios jimi
a'yájna ti'ij ajta a'íjna i Melquisedec.

7 Ti'ij ooj i Ciriístu' a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua, a'yaa pu jéehua tyu'tyéenyuj ajta huóoyiinyaca' a'íjna jimi i Dios, i ti a'yan tyeeyí'tin ti japanu huatányuunyij ti'ij quee huámu'nyij, ajta néijmi'i tya'rá'astej, a'í pu jin i Dios jáanamuaajri'.

⁸ A'yaa pu'ij a'íjna i Ciriístu', i ti yójra' pu'éen i Dios, a'yaa pu tyapuéetzitarej ti'ij ij jáamua'reeri' i ti néijmi'i tya'rá'astijre,

⁹ ajta ti'ij néijmi'i jin tyámua' huaríj, aj pu'ij a'íjna jin tye'entyájrupidj ti'ij a'ín hui'rátóonyij jusén jime' néijmi'caa i maj jimi tyá'tzaahuatye',

¹⁰ ajta i Dios a'íjna jin tye'entyáaruujtjej ti'ij va'cán jin tyu'tyáhuire'en i Dios jimi, a'yájna ti'ij ajta tyu'tyáhuíi a'íjna i Melquisedec.

Maj jéetze' tyámua' tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi

¹¹ Jéehua tu tyajá'mua'ixaatye' a'íjci jime', ajta tyési' tyej tyij tyámua' naa tyajamuaaté'xaatye'en, ji'nye caxu mua'aj jiye'tzín yo'itéej xá'ju'un.

¹² Maj siajta seríj á'tyeej, pu'ríj a'yan tyi'xá'pu'i'ntacaj siaj sij mua'aj tyihuó'mua'tyej, maj siajta quee caxu, sulu a'yaa pu tyúuxie've' ti a'tíj ajtáhua'aj tyajamuáamua'tyej a'íjna jime' i nyúucarij i maj jin huatyóohuij. A'yaa xu een mati'ij a'íimaj i ti'ríij maj jumua'tíj léechij ya'caa, maj quee xu yó'japu'i'ra' i cue'ráj.

¹³ A'íimaj i maj i léechij jin júurij a'yaa mu een mati'ij i ti'ríij i maj móoj huá'tzi'tyej, a'íj mu jin quee xu yó'ítej a'íjci i nyúucarij i maj jin tyihuo'muá'tyej je'ej ti sáij tyi'tyúucha'ij i Dios jimi.

¹⁴ A'íjna i nyúucarij a'yaa pu tyí'huíire' ti'ij i cue'ráj i maj jacua'caa i maj huáasij, i maj meríj jamua'reej tyi'tíj ti xá'pu'i' ajta i ti'quee xá'pu'i', ji'nye mu'ríj jaayí'tin a'íjci jime' maj tyámua' tyityetyúucha'ij i Dios jimi.

6

¹ A'íj pu jin tyiche' huaju'un tyej tyij jéetze' huahuóse'en i Dios jimi, tyata'aj tyij jéetze' jáari'rej i nyúucaria'ra' i Ciriístu'. Tyiche' quee a'íj tyana'aj namuajraj i nyúucarij ti jime' jaxaj tyej tyij seequéj tyú'mua'tyij, a'íjci jime' i yi'ráj tiquee tyi'tíj huíire' i Dios jimi, nusu i nyúucarij ti jaxaj tyej tyij tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi,

² je'ej maj tyitaamuá'tyej tyej tyij huái'huaca' i Ciriístu' jitzán ma'can, nusu i tyaj hua'vá'muarie'xi'in a'íjma i maj tyá'tzaahuatye', ajta a'íjna jime' i nyúucarij ti jaxaj a'náj maj huatájuuritaj a'íimaj i maj meríj huácuij, ajta ti i Dios huá'xíjtye'en séej ajta séej je'ej ti tyá'ci'tyij jusén jime'.

³ A'yaa tu néijmi'i jin rinyij tipua'aj i Dios a'yan tyitatá'care'en.

⁴ Ji'nye a'íimaj i ja'antzaahuaj i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, mu'ríj jaamua'aj a'íjna i Dios ti huo'tapuejve, majta ja'ancuriáa' i júuricama'ra' i Dios,

⁵ a'íi mu majta jaataxié'vej a'íjci i nyúucarij ti jéehua tyí'huíire' i Dios ti jimi jo've'mej, majta ja'ancuriáa' a'íjna i ti jin i Dios tyu'ta'íjtaj jusén jime',

⁶ tipua'aj a'íimaj majtáhua'aj je'ej pua'aj huá'rinyij, capu che' je'ej tyí'ríj mej mij majtáhua'aj jitzán ajtyáhuixi'in i Dios, ji'nye a'íi mu majtáhua'aj jó'tateesij i cúruuj jitze a'íjci i ti yójra' pu'éen i Dios, majta hua' tzajta' i tyeítjee jaatyáxaahuataca'.

⁷ A'yaa mu een ti'ij i chuéj i maj japan huáviyaca' ajta je'en néijmi'i i chuéj tzajta' ajo'cárutyij i jájtyij, aj pu'ij japan tye'ejnyséj i ti tyu'tyáhuíire'sij a'íjma jimi i maj japan tyu'huástej,

⁸ ajta t̄ipua'aj japuan ajnyéj a'íjna i tzícare'ej, ajta a'íjna i ti jéehua tyi'tyáxamue', capu tyi't̄íj huiire' a'íjna i chuéj, aj pu'ij a'yan tye'mej ti i Dios je'ej pua'aj ja'uurej, ajta je'en jaatyáteeraj.

⁹ Tyij tyajta a'yan tyajá'mua'ixaatye', mua'ajmaj nye'ihuáamua' mu tyaj jéehua já'muaxie've', a'yaa tu tyámua' tyá'mua'reej siaj mua'aj a'ín pué'een i siaj tyámua' tyityaajú' t̄i'ij jamuáahuiire'en.

¹⁰ Ji'nye Dios pu tyámua' rinyij ja'mua jimi, ajta quee yo'huá'xij je'ej siaj tyu'muáriej, ajta a'íjna jime' siaj huo'taxié'vej i Dios jitze maj ajtyáma'can, a'yájna siati'ij siooj ricij.

¹¹ A'yaa tu tyá'xie've' siaj mua'aj a'yan s̄íj ajta s̄íj tyúusejrataj siaj jutyamua've' a'íjna jime' je'ej siaj tyí'muarie', ta'aj ij néijmi'i a'yan atyojo're'nyej je'ej siaj tyi'ijchó've'.

¹² Catu jaxie've' siaj hui'na'sa'aj, sulu siata'aj a'yan huárinyij mati'ij a'íjmaj i maj tya'ancuriáa'sij i ti jin Dios tyihua'táratziiri' a'íjna jime' maj tyá'tzaahuatye' majta néijmi'i jin tyo'táviicue'ri'.

¹³ T̄i'ij i Dios a'yan tya'táratziiri' a'íjci i Abraham, a'íi pu a'yan tyaaté'exaa i junyúucaa jime', ji'nye capu aja'ja'tiitaca'aj ti jéetze' va'cán jin tyi'tyávaaca'aj t̄i'ij nyúucarij jin tya'táratziij,

¹⁴ a'yaa pu tyaaté'exaa t̄ijn: “Nyáaj nu jéehua muaatyáhuiire'ej, nyajta huo'támui'rej a'íjma i maj muéetzij jitze eerama'cáantaj muá'ju'un.”

¹⁵ Ajta a'íjna i Abraham a'tyéevi'ij pu tyu'chó'vej juxié'vi'ra' jime', aj pu'ij ja'ancuriáa' a'íjna i ti jin Dios tya'táratziiri'.

¹⁶ T̄ipua'aj i tyeítyee tyi't̄íj jin metya'tóoratzii, a'íj mu jimi tya'tóoratziiiraj i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee mequee a'íjmaj, ajta mati'ij tyi't̄íj a'yan tyu'taxáj, a'yaa mu tyá'mua'reej ti a'yan tye'mej je'ej maj merij tyaaxá'pui'intarej, a'íj pu jin quee che' je'ej tyí'rij maj seequéj tyaataxáj.

¹⁷ A'yaa pu'ij, Dios pu a'yan tyaaxá'pui'intarej t̄i'ij huo'taséjratye'en tyámua' naa a'íjmaj i ti huá'ci'tyij je'ej ti a'ín tyihua'táratziiri', mej mij jáamua'reej tiquee seequéj ja'uurej a'íjci i ti jin arí a'yan tyaaxá'pui'intarej. A'íj pu jin a'yan tya'tóoraj ti néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej ti tyu'taxáj'taca'.

¹⁸ A'íjna i ti tyí'hua'puaj tiquee i'r̄ij ti seequéj jáa'uurej, ti ajta quee i'r̄ij ti Dios jaatyáahue'taj, a'íj tu jitze huatyátaca'nyej t̄i'ij Dios táahuiire'en tyajta a'íjna jitze tyi'ca'nyej je'ej ti a'ín tyitaatá' ityájma.

¹⁹ A'íjna i tyaj jin jajchó've', ca'nyíjra'aj pu tatá'caa t̄i'ij quee tyi't̄íj ta'itziitya'aj i tatzájta', a'yájna t̄i'ij i báarcuj a'íjna jitze tyúuca'nyej i tyapúusti' ta'cáatojvi. A'íjna i tyaj jin tyi'ijchó've' tajapuá pu je'ráma'can, huárita' a'íjna i cáxurij t̄i'ij jé'ta' ja'cáavii,

²⁰ jo't̄ij i Jesús anaquéj jo'tyájrurij t̄i'ij tajapuá huatányuunij, ajta a'íjna jin tye'entyájrurij t̄i'ij va'cán jin tyu'tyáhuiire'en i Dios jimi jusén jime', a'yájna t̄i'ij ajta a'íjna i Melquisedec.

7

Jesús pu jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee quee a'íjna i Melquisedec

¹ A'íjna i Melquisedec a'íi pu rey jin tyi'tyávaaca'aj a'íjma jimi i maj Salem já'chajca'aj, ajta va'cán jin tyi'tyávaaca'aj i Dios jimi. T̄i'ij Abraham mupu já'ajvej t̄i'ij néijmi'caa antyimue'tij a'íjma i maj rey jin

tyityatatyá'ca'aj, a'íi pu i Melquisedec ujó'mej tí'ij ij ja'antynájchaca' a'íjci i Abraham, aj pu'ij tyámua' tyeetyájtoo,

² aj pu'ij i Abraham tyaatá' tamuáamuata' pua'mácan tí a'íjna jitze ajtyáma'can i tí tyu'mué'tij jo'maj jo'nyó'sej. Ajta a'íjna i maj jin a'yan jatamuá'muaj tíjin Melquisedec, a'yaa pu huatóomua'aj tíjin, Rey tí tyámua' naa tyí'ijta, ajta a'íjna i tí rey jin tyi'tyéjvee a'ájna a Salem, a'yaa pu huatóomua'aj tíjin, Rey tí tyámua' tyihuá'cha'íj mej mij juxáahuaj ajo'cháatime'nyij.

³ Capu je'ej ámiteere' a'táj tí táatajra', nusu a'táj tí náanajra' pué'een, capu ajta je'ej ámiteere' a'táj tí jitze eeráma'can, nusu a'náj tí huanie'huaca', na'rúj a'náj tí huamuí', a'íj pu jin, a'yaa cha'tána'aj tin huasérin tí'ij ajta i yójra' i Dios, i tí va'cán jin tyi'tyéjvee jusén jime'.

⁴ Ajta a'yájna, siata'aj tyámua' tyeeséj tí jéehua juxié'va'ca'aj a'íjna i Melquisedec, a'íj pu jin i Abraham tyaatá' a'chu tamuáamuata' pua'mácan, tí a'íjma jitze tye'ejtyáma'cantaca'aj i maj rey jin tyityatatyá'ca'aj i tí hua'antymue'tij.

⁵ A'yájna tí'ij tyá'xaj i nyúucarij Moisés tí jo'yú'xaca', a'íimaj i maj Leví jitze eeráma'can i maj majta tyi'táj jin tyityatatyíj i Dios jimi, a'yaa mu tyityaatóoci'puaj maj huo'táhuavij i tyeítyee tamuáamuata' pua'mácan i maj tyi'ijcha'íj, tyij majta hua' ihuáamua' pué'een nusu majta i Abraham jitze eeráma'can matí'ij a'íimaj.

⁶ Ajta a'íjna i Melquisedec, capu a'íjna jitze eeráma'cantaca'aj i Leví, a'íi pu ajta ja'ancuriáa' tamuáamuata' pua'mácan a'íjna jimi Abraham, je'ej tí i Dios tyi'táj jin tya'tóoraj a'íjna jimi i Abraham. A'yaa pu a'íjna jin i Melquisedec tyámua' tyeetyájtoo a'íjci i Abraham,

⁷ ajta quee i'rij tí a'táj a'yan tyaataxáj yee capu a'yan tyi'ja'yájna tí a'íin jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee i tí tyámua' tyihua'tá'caa.

⁸ Ajta íyan i cháanacaj japua, a'íimaj i maj tya'ancuriáa'vej i tí tamuáamuata' tya'rá'asej a'íi mu pué'een i tyeítyee i maj cui'caa, ajta i yu'xarij jitze a'yaa pu tyá'xaj a'íjci i Melquisedec tí'ij i tí ooj júurij.

⁹ A'yaa pu tyí'rij tyaj a'yan tyaataxáj tíjin a'íimaj i maj Leví jitze eeráma'can, i maj majta tya'ancuriáa'vej i tí tamuáamuata' tya'rá'asej, a'íi mu tyu'nájchitaca' a'íjna jimi i Melquisedec tí'ij a'íin tyaanájchi i Abraham,

¹⁰ jí'nye tí'ij a'íjna i Melquisedec eerájaa tí'ij ja'antynájchej a'íjci i Abraham, a'íi mu meríj jitzán séjria'ca'aj i maj jitzán eerama'cáantaj muá'ju'un.

¹¹ A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íj mu ancuriáa' i nyúucarij a'íj tí jitze eeráma'can i Leví. Ajta íjij, a'íimaj i maj va'cán jin tyityatatyá'ca'aj majta tyámua' eenye', capu juxié'va'caj tí síj huataséjre'en tí ajta va'cán jin tyi'tyéjvee, capu che' a'íj tí jitze eeráma'can i Aarón sulu a'íj tí jitze ajtyáma'can i Melquisedec.

¹² Jí'nye matí'ij seequéj jáaruuj i maj jin tyityatatyíj, a'yaa pu ajta tyúuxie've' maj seequéj jáa'uurej i nyúucarij i maj jin tyu'ta'íjtaj,

¹³ ajta a'íjna i tavástara', i tí ja'xaj i yu'xarij jitze, séej pu tyeítyeera' jitze ajtyáma'can, i tíquee eexúj a'náj a'táj tyi'táj jin eerájaa tí'ij tyu'tyáhuire'en i Dios jimi.

¹⁴ Jí'nye tyámua' tu tyá'mua'reej tí i tavástara' Judá jitze eeráma'can, ajta i Moisés capu a'náj tyi'táj huataxájtaca' a'íjma tyeítyeera' jitze

ma'can, ti'ij huo'taxájtaca' i maj va'cán jin tyityetya'úuj muá'ju'un i Dios jimi.

¹⁵ Ajta a'yan tyámua' naa tyé'miteere', tipua'aj a'íjna i ti huataséjre a'yan cha'tána'aj va'cán jin tyi'tyávaacaaj ti'ij a'íjna i Melquisedec,

¹⁶ ajta quee a'íjna jin tyi'tyávaaca'aj je'ej maj tyo'yú'xaca' a'íjma i tyétyacaa i maj cui'caa, sulu a'íj pu jin tye'entyájrurij a'íjna jime' ti júurij ta'mej jusén jime'.

¹⁷ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyaataxájtaca' tijin:

Muáaj paj jusén jin va'cán tyi'tyaváaj puá'mej, a'yájna ti'ij i Melquisedec.

¹⁸ A'yaa pu'ij a'íjna i nyúucarij ti i Dios anaquéej jaatyájtoo a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, capu juca'nyajca'aj a'íj pu jin quee tyi'táj je'ej tyu'tyáhuüi,

¹⁹ ji'nye a'íjna i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo capu tyi'táj tyámua' huáruuj, a'íj tu jin séej jimi tyi'ijchó've' i nyúucarij ti jéetze' tyámua' een, tyej tyij a'íjna jin ajtyáxiirej i Dios jimi.

²⁰ Ajta i Dios a'íjna jin tya'tóoraj i junyúucaa jime'. Majta a'íjma i maj va'cán jin tyitye'entyájrurij capu i Dios junyúucaa tyu'tá' a'íjma jimi,

²¹ ajta i tavástara', a'yaa pu a'íjna jin tye'entyájrurij i nyúucarij jime', ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin:

Tavástara' pu arí a'yan tya'tóoratiiri', a'íj pu jin quee juhuárita' huaré'mej.

Tavástara' pu va'cán jin tyi'tyaváaj ta'mej jusén jime'.

²² A'yaa pu'ij, Jesús pu a'íjn pué'een i tyaj jin jamua'reej ti jéetze' tyámua' een a'íjna i nyúucarij ti jájcuaaj i Dios ti jin tya'tóoraj ityájma jimi.

²³ A'íjma i maj ará'tyeej va'cán jin tyi'huüiria'ca'aj i Dios jimi, mamuí'caaj, ji'nye a'íj mu cui'caria'aj, a'íj pu jin quee i'riitaca'aj maj jusén jin júurij,

²⁴ ajta i Jesús a'íj pu jusén jin séejre', ajta i ti jin va'cán tyi'tyéjvee i Dios jimi capu a'náj antyipuá'rij.

²⁵ A'íj pu jin pújoorej ti hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj ajtyáhuüixij i Dios jimi a'íjna jitze ma'can i Jesús, ji'nye a'íj pu jusén jin júurij, ta'aj ij hua' japua huatányuunyij.

²⁶ A'íj pu jin i Jesús a'íjn pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i tajitzé juxie've'. A'íj pu ji'rénnya'aj séejre' i Dios jimi, ajta quee tyi'táj á'itzeere', capu je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj mati'ij i séecan i maj je'ej pua'aj tyi'tyesejre' i Dios jimi, ajta tajapuá' já'sejre'.

²⁷ Capu a'yan tyi'sejre' mati'ij i séecan i maj majta tyityetyu'uj i Dios jimi, i maj ya'muáatyee cui'caa mej mij huo'támu'vejritaj jujíme' majta je'ej a'íjma jime' i jutyétyeristyamua'. Ajta i Jesús, a'yaa pu séej na'aj tyu'tóomu'vejritaca' ta'aj ij jusén jin néijmi'caa huatyáhuüire'en.

²⁸ Ajta a'íjna i nyúucarij Moisés ti jaatyájtoo, a'íjma pu antyíhuooca'aj i tyeítyee mej mij va'cán jin tyu'tyáhuüire'en i maj majta quee tyámua' éenye'ej i jutzájta', ajta a'íjna i nyúucarij i Dios ti jin tya'tóoraj, a'íj pu antyíhuo i juyój, ti tyámua' een jusén jime'.

8

Jesús pu a'ín pué'een i ti va'cán jin tyi'tyéjvee u tajapuá

¹ Ajta i ti jéetze' juxie've' i tyaj jatyáxajta a'íi pu a'ín pué'een ti síij va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi tí'ij tajapuá nyuucáaj, ajta uja'ajcáyixij muáca'ta' i Dios,

² ajta va'cán jin tyi'tyéjvee u tyeyúuj tzajta', a'íjna i ináamuaj ti tzáahuatyí'ra'aj jin já'sejre' i Dios jimi, tavástara' ti ja'ajtaahuaca' camu a'íimaj i tyeítyee.

³ Néijmi'i i maj va'cán jin tyityetyu'uj, a'íj mu jin antyíhuaviihuaca' mej mij tyi'tíj tyu'tapuéjve'en majta tyu'támu'vejritaj, a'íj pu jin a'yan tyúuxie've' ti i Círístu' ajta tyi'tíj huatámu'vejritaj.

⁴ Típua'aj a'ín a'yan huatyávaacaj i cháanacaj japua, capu i'riítacajche' ti va'cán jin tyu'tyáhuíire'en i Dios jimi, jí'nye mu'ríj a'yan séejre' i maj a'íjci jin antyúumua'reej mej mij tyu'támu'vejritaca' majta tyu'tapuéjve'en i Dios jimi, a'yájna tí'ij tyé'yu'si' a'íjna jitze i yu'xarij Moisés ti yan jaatyájtóo.

⁵ Majta a'íimaj i maj va'cán jin tyí'huíire', a'yaa mu a'íjna jin tyityetyu'uj ti a'yan séejre' tí'ij quéenyi'istaria'ra' i jútye' ti já'sejre'. Tyajta a'yan tyá'mua'reej maj quéenyi'istarij pué'een i jútye' ti já'ma'can, jí'nye tí'ij i Moisés uhuatyóochej ti jaatyátaahuaj a'íjci i ináamuaj Dios pu a'yan tyaaté'exaa tíjin: "Pata'aj néijmi'i jin a'yan huárinyij, je'ej nyaj tyimuaataséjra a'ájna i jiríj japua."

⁶ Ajta i ti tajimí va'cán jin tyi'tyéjvee, a'íi pu ja'ancuriáa' ti a'íjna jin tyu'tyáhuíire'en i ti jéetze' jí'ren i Dios jimi, a'íi pu a'ín pué'een i ti tajapuá huatányuusij, ajta a'íjna jitze aróoca'nyej i ti jéetze' tyámua' een i Dios ti jin tya'tóoraj.

⁷ Típua'aj a'íjna nyúucarij i ti jin anaquéej i Dios a'yan huaríj tyámua' éenya'cajche', capu a'yan tyuuxié'va'caj tí'ij ajtáhua'aj séej i nyúucarij huátýoonyij i ti jin tya'tóoratziij.

⁸ Ajta i Dios a'yaa pu tyihuo'séj maj a'íimaj i tyeítyee quee tyámua' éenye'ej, a'íj pu jin a'yan tyu'taxájtaca' tíjin, A'yaa pu tyí'xaj i tavástara' tíjin: A'yaa pu atyojooma'aj ta'mej, nyej nyij jájcuan i nyúucarij huo'tá'sij a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can,

nyajta a'íjma i tyeítyeristyamua'me'en i Judá.

⁹ A'íjna i nyúucarij, capu a'yan éenye'ej ta'mej tí'ij i nyaj huo'ta' i já'muahuasimua'ci'ij,

nyati'ij hua'naví'raj hua' muáca' jitze

nyahui'ráavi'tij a'ájna a Egipto,

majta a'íimaj camu a'yan huaríj je'ej nyaj tyihuo'ta'íj i nyúucarij jitze, a'íj nu jin ahuojoohuá'xij, a'yaa pu tyí'xaj i tavástara'.

¹⁰ A'íjna i nyúucarij i nyaj jin tya'tányarasij a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can,

tí'ij tye'entyipué'eren a'ájna xicáara' jitze,

a'íi pu a'ín pué'eenye'ej ta'mej, i ti jime' tavástara' a'yan tyí'xaj tíjin, A'yaa nu tyeetyátoosij i nyenyúuca hua'mua'tziira'aj jitze,

nyajta i hua'xiéjnyu'caa tzajta'.

Nyáaj nu hua' Dios pué'eenye'ej na'mej,

majta a'íimaj nyetyeítyeristyamua' mu pué'eenye'ej muá'ju'un.

11 Capu che' a'yan tyuuxié've'ej ta'mej maj séej jamuán majta séej, tyi'huóomua'tyej mej mij jáamua'tyij i tavástara', ji'nye néijmi'i mu nyamua'tyáaj muá'ju'un, ti'ij na'aj i ti jéetze' cáleen ajta i ti jéetze' vásti'.

12 Nyáaj nu tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin je'ej pua'aj huaríj, nyajta quee che' a'náj jo'támua'reerij i maj jin ootyá'itzee.

13 Ti'ij i Dios a'yan tyá'xajta ti jájcuacan huatyátoosij i nyúucarij, a'yaa pu huatóomua'aj ti i nyúucarij arí mí'ma'can i ti anaquéej hua' jimi jaatyájtoo, ajta i ti arí mí'ma'can ti ajta quee che' tyi'tíj huüre', a'íi pu'rij antyipua'rij.

9

A'íjna i ináamuaj ti a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua

1 Ajta a'íjna i nyúucarij ti anaquéej jaatyájtoo, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj je'ej maj huárinyij mej mij jaatyáanajche i Dios, a'íjna tzajta' i ináamuaj ti a'yan séjria'ca'aj i cháanacaj japua.

2 Ajta i ináamuaj a'yaa pu éenye'ej ájtaavijhuaca' jé'ta' ootanámi'huaj, ajta i ta'nájcaj jitze a'yaa pu tya'rátyapuaaca'aj tijin jo'tij naa tyejé'een, jo'tij jo'tyávaaca'aj a'íjna i ti antyitáatime, ajta a'íjna i méesaj ti japuan anja'ajmuaanyica'aj i páan i Dios ti jimi huatyátuihuaca'.

3 Ajta huárita' a'íjna jitze i cáixurij ti je'tyáa'sej, a'yaa pu tya'rátyapuaaca'aj tijin "Jo'tij i Dios huápu'i'ij tyámua' naa tyojo'ruuj",

4 a'áa pu ooroj jin ja'ajtaavijhuaca'aj i maj japuan tyu'támu'vejritaj cátzive'rij jime', ajta a'íjna i chí'ra'an ti ooroj néijmi'que' cámejri'huaca'aj. Ajta a'íjna tzajta' i chí'ra'an xá'rij pu iirácatyij ti ooroj jin taavijhuaca'aj i ti tzajta' uhuáaca'aj i cue'ráj i maj a'yan jatamuá'muatya'aj tijin maná, a'úu pu ajta je'ráca'tyii a'íjna i Aarón tyaxu' ti arí ajtanyáxi'ca'aj, ajta a'úun je'rámuaanyica'aj i tyetyéj ti jitzán á'yu'si'huaca'aj i nyúucarij Dios ti jin anaquéej tya'tóoraj.

5 Ajta japuan a'íjci chí'ra'an a'áan mu hua'puaj já'sejria'ca'aj i maj tajapua' tyi'huüre' i Dios jimi, a'íi mu ju' anáj jin ja'vá'najca'aj a'íjci i chí'ra'an i Dios. Ajta ijíj capu a'yan tyúuxie've' tyaj néijmi'i tyu'taxáj tyi'tíj ti tzajta' séejre'.

6 Mati'ij tyámua' tyu'uurén, a'úu mu jo'tyáru'picha'aj muá'ju'un a'íjna tzajta' i ti a'nájca i ináamuaj, a'íimaj i maj va'cán jin tyi'huürria'ca'aj i Dios jimi, mej mij a'yan huárinyij je'ej maj tyi'tíj jin tyitye'entyúumua'reeriaca'aj.

7 Ajta a'íjna jitze i ináamuaj ti je'tyáa'sej, síj pu'uj a'úun jo'tyáru'pij i ti va'cán jin tyi'tyéjvee, ajta séej na'aj a'úun jo'tyáru'pij séej nyinyi'ra'aj jitze, ajta ti'ij utyájrutyey, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íj hua'ásime'en i ya'muáatyee xuure', ti'ij jaatámu'vejritaj jujíme', ajta hua' jime' i tyeítyee, i maj quee jamua'reerij mo'tyá'itzee i Dios jimi.

8 A'yaa pu a'íjna jin i júuricama'ra' i Dios tyi'tamua'tyej ti a'yan huatóomua'aj tíquee xu tya'antácuun, tyej tyij utyájrutyey jo'tij i Dios já'sejre', ji'nye óoche' pu séejre' i síj i ináamuaj.

9 Néijmi'i a'íjna a'íi pu a'ín pué'een i huá'yi'raj ijíj maj huátyeityee, ji'nye i maj a'yan tyá'astej a'íjci i yi'ráj, a'yaa mu tyi'puejve' majta

tyí'mu'vejritaj i Dios jimi, ajta a'íjna capu tyámua' huá'uurej i hua'mua'tziira'aj jitze.

¹⁰ Ji'nye a'í pu tyí'pué'een i maj jacua'caa majta i maj jaya'caa, na'ríj i maj jin huatyái'ihuaxi'in, néijmi'i pu a'yan tyí'een je'ej maj jujíimua'aj tyéejtyoj, ajta quee tyi'táj huüre' 'asta na'aj quee i Dios seequéj jáa'uurej.

¹¹ Ajta ijíj i Ciríistu' pu arí yatanyéj, ajta a'íjn pué'een i ti va'cán jin tyi'tyé'jee i Dios jimi, ti'ij tyámua' tyitaatyátoonyij. Ajta jo'táj a'íjn tyejé'ijtaj jéetze' pu tyámua' tyí'een, ji'nye camu i tyeítjee ja'ajtaahuaca'.

¹² Ciríistu' pu a'úun jo'tyájrurij, capu ti'ij a'íjna i chíiutyee xuure' huatámu'vejritaj, nusu i visáaru'uj, sulu juxúure' pu jin tyu'nájchitaca', hua' jitze ma'can i tyeítjee jusén jime', a'íjna jime' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

¹³ A'yaa pu tyi'ja'yájna ti tyí'huüria'ca'aj a'íjma jimi i maj quee tyámua' een, maj a'yan jáa'uurej i Dios jimi, mej mij huo'tyá'íraxi'in a'íjna jime' i hua' xuure' i chíiutyee, majta i túuru'uj xuure', ajta i maj jacáraaxij i nasiira' i visáaru' i maj jaatyáatiej.

¹⁴ Ajta tìpua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, jéetze' pu'ij tyi'huüre' i xúuria'ra' i Ciríistu'. Ji'nye a'íj pu jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios i Ciríistu' a'yan tyu'tóomu'vejritaca', ajta quee tyi'táj jin a'ítzéeria'aj jaatyáhuürej, a'yaa pu een jin huaríj, tyej tyij jaatapuá'citaj siaj já'astijre' a'íjci i yi'ráj tiquee tyi'táj huüre', tyej tyij jaatyáhuüre'en a'íjci i Dios ti júurij.

I nyúucarij ti jájcuan jin i Dios tya'tóoratziiri'

¹⁵ A'íj pu jin i Ciríistu' a'íjn pué'een i ti tyá'xa'pui'intare' a'íjna jitze i nyúucarij ti jájcuaaj, ajta a'íjna jime' mej mij tya'ancuriáan i ti tyihua'ci'tyij jájcuan jime', ji'nye Ciríistu' pu huamu', a'íj pu jin tyihuo'tú'uunyi'ri' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu'ij tyí'rij mej mij a'íjmaaj i Dios ti huo'tajé tya'ancuriáan je'ej ti tyi'táj tyihua'táratziiri'.

¹⁶ Ajta ta'aj ij i yu'xarij tyu'ta'íjtaj, i ti jin a'táj tya'tóoraj, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íjna i a'táj anaquéej huámu'nyij ti'ij séej tyú'ci'tyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

¹⁷ Ji'nye a'íjna i yu'xarij capu tyi'táj huüre' tìpua'aj ooj júurij a'íjna i a'táj ti a'íjci jin tya'tóoraj, sulu tìpua'aj arí huámu'nyij aj pu'ij séej a'táj tyí'ci'tyij je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

¹⁸ A'íj pu jin, a'íjna i nyúucarij ti Dios anaquéej jin tya'tóoratziiri', a'yaa pu ajta tyu'tóoxie'vej maj je'ráxire'en i ya'muáatyee xuure'.

¹⁹ Moisés pu a'yan tyihuo'tánamuajrastej néijmi'caa i tyeítjee, je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin tyí'íjtaca'aj, aj pu'ij té'ej a'íj tyi'á'aj i muxáj ti po'vij ajta i hisoopoj pi'istáa, ti'quij jaatyáaru'nyej i visáaru' xuure' jime' ajta i chíiutyee xuure' jamuán i jájtyij, aj pu'ij a'íjna jaatyá'íraxij i yu'xarij ti jiri', ajta huo'tyá'íraxij néijmi'caa i tyeítjee.

²⁰ Aj pu'ij a'yan tyihuo'té'exaaj tìjin: "A'í pu a'íjn pué'een i xúure'ej ti jin Dios a'yan tyaaxá'pui'intarej mua'ajmaj jimi."

²¹ Moisés pu ajta a'yan tyeetyá'íraxij i xúure'ej jime' a'íjci i ináamuaj, ajta néijmi'i i ti a'úun tyi'ráa'ca'aj u ináamuaj tzajta'.

22 Ajta a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa pu tyá'xaj tíquee je'ej tyí'rij ti tyihuo'tú'uunyi' i tyeítýee i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi, típua'aj mequee huo'tyá'íiraxi'in i xúure'ej jime', nusu mequee je'ráxire'en ya'muáatyee xuure'.

I mu'vejrij ti jéetze' tyámua' een i Dios jimi

23 A'íj pu jin a'yan tyi'huóoxie'va'ca'aj maj a'yan tyityeetyá'i'huaxi'in mej mij tyu'jájcuare'en a'íjci i ti a'yan tyí'sejria'ca'aj tí'ij quéenyi'istaria'ra' a'íjci i ti jútye' tyejé'sejre', ajta a'íjna i ti jútye' tyejé'sejre' jéetze' pu tyámua' tyí'een, quee i maj a'yan tyí'mu'vejritaca i cháanacaj japua.

24 Ji'nye i Ciriístu' capu a'úun jo'tyájrurij i ináamuaj tzajta' i tyeítýee maj ja'ajtaahuaca', ti ajta a'yan een tí'ij quéenyi'istaria'ra' a'íjci i ti jútye' já'sejre', sulu tajapúa pu jo'tyájrurij i Dios jimi ta'aj ij tajapúa huatányuunyij.

25 Capu ajta a'íjna jin utyájrurij tí'ij mue'tíj huatóomu'vejritaj, a'yájna tí'ij i ti va'cán jin tyí'huiire' íyan i cháanacaj japua, i ti séej na'aj utyáru'pij séej nyinyi'ra'aj jitze, jo'tíj tyámua' tyejé'een ta'aj ij huatyái'ihuaxi'in i xúure'ej jime' tíquee jusíj je'ráaxirej.

26 Típua'aj a'yan tyi'ja'yájnatan, a'yaa pu tyuuxié'va'caj ti i Ciriístu' mue'tíj huámu'nyij tí'ij na'aj tyu'séjrej i cháanacaj. Ajta íjij tí'ij arí néijmi'i tye'entyipúa'rij, Ciriístu' pu séej na'aj a'yan tyu'taséjre ajta jusén jin séejre', a'yaa pu jusíj tyu'tóomu'vejritaca' ta'aj ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'ítzeerej i Dios jimi.

27 A'yájna tí'ij ajta néijmi'caa i tyeítýee tyihua'ci'tiyij maj séej huacui'nyij ajta je'en a'yan tyihua'ci'tiyij ti i Dios huo'xíjtye'en,

28 a'yaa pu ajta i Ciriístu' séej na'aj tyu'tóomu'vejritaca' hua' jitze ma'can i tyeítýee, tí'ij tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi. Tí'quij ajtáhua'aj huataséjre'sij, capu che' puéjtzij huo'tá'sij a'íjci jime' i maj ootyá'ítzee, sulu a'íi pu hui'rátóosij i maj jajchó've'.

10

1 Ji'nye a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta Moisés ti yan jaatyájtóo, a'yaa pu éenye'ej tí'ij quéenyi'istaria'ra' i ti xá'puí' ti yaja've'mej, capu a'íin pué'een i ti jí're'can jime'. A'íj pu jin quee je'ej tyí'rij ti i nyúucarij tyámua' huó'uurej a'íjma i maj ajtyáxíirij i Dios jimi mej mij séej tyu'támu'vejritaj séej nyinyi'ra'aj jitze.

2 Ji'nye típua'aj a'íjna i nyúucarij tyihuo'tú'uunyi'rajche' i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi, camu che' a'yan tyo'tamua'reéerejche' tyi'tíj maj jin ootyá'ítzee, majta jaatapúa'citajche' maj tyi'mu'vejritaj.

3 Ajta a'íjna i maj tyi'mu'vejritaj a'yaa pu'uj tyí'huiire' mej mij a'íjci jin jo'támua'reej tí'ij na'aj séej nyinyi'ra'aj jitze i maj jin ootyá'ítzee i Dios jimi.

4 Ji'nye i hua' xuure' i túuru'uj ajta i chíutyee capu i'ríj tí'ij a'íjna jin i Dios tyihuo'tú'uunyi' i maj jimi ootyá'ítzee.

5 A'íj pu jin i Ciriístu' tí'ij a'yan huataséjre i cháanacaj japua, a'yaa pu tyaaté'exaa i Dios tíjin:

Capáj jaxie've' maj tyu'támu'vejritaj, nusu maj tyi'tíj tyu'tátuire'en muéetzij jimi, sulu a'yaa paj muáaj tyinaatá' i nyaj jatyáhue'ra'.

⁶ Capu mua'ráanajchij maj ya'muáatyee mu'vejritaj muéetzij jimi i maj huá'teeraj,

nusu maj tyu'tátuire'en muéetzij jimi a'íjna jime' i maj jin ootyá'itzee.

⁷ Aj nu nyij a'yan tyu'taxájtaca' tijn:

“Yá'nyaj huatyéjve, a'yájna t'ij nye jimi tyé'yu'si' i yu'xarij jitze,

a'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij

a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've', Dios paj pué'een.”

⁸ A'yaa pu anaquéej tyu'taxájtaca', ti i Dios quee jaxie've' ajta quee ja'ráanajchi maj jimi tyí'mu'vejritaj, na'riij maj jimi tyí'tuíria'aj i ya'muáatyee i maj huo'tyáatiej, t'ij a'íjna jin tyihuo'tú'uunyi' i maj jin ootyá'itzee, tyij ajta a'yan tyihuo'ta'íj a'íjna i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

⁹ Ajta je'en a'yan tyu'taxájtaca' tijn: “A'íj nu jin mujo've'mej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've'.” A'yaa pu'ij huatóomua'aj ti a'ín arí jo'rio'uj i nyúucarij ti anaquéej huatyátuihuaca', ajta je'en séej huatyáito i nyúucarij ti jájcuaj.

¹⁰ Dios pu tyámua' táaruuj, ji'nye Ciríistu' pu a'yan huaríj je'ej ti i Dios tyá'xie'va'ca'aj, a'íjna jime' ti séej na'aj huatóomu'vejritaca' ajta jusén jin a'yan éenye'ej ja'mej.

¹¹ Néijmi'i i maj va'cán jin tyityatyij i Dios jimi, a'yaa mu a'náj tina'aj tyí'huüre', majta a'náj tina'aj tyí'mu'vejritaj, ajta a'íjna capu a'náj tyihuo'tú'uunyi'raj i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

¹² Ajta i Ciríistu', a'yaa pu séej na'aj tyu'támu'vejritaca' t'ij tyihuo'tú'uunyi' jusén jime' i maj jin ootyá'itzee i Dios jimi, ajta je'en uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios.

¹³ A'áa pu'ij tyí'cho've' asta na'aj quee Dios hua'antymue'tin néijmi'caa i maj jájcha'üre',

¹⁴ ji'nye séej pu jin i mu'vejrij tyámua' huó'ruuj jusén jime' a'íjma i Dios maj jimi ajtyu'uj.

¹⁵ Ajta i júuricama'ra' i Dios, a'yaa pu cha'tána'aj tyí'ta'ixaatye' tijn:

¹⁶ A'íjna i nyúucarij i nyaj jin tya'tányaratziiri' hua' jimi

t'ij tya'náara'an a'ájna xicáara' jitze.

A'íi pu a'ín pue'éenye'ej ta'mej i ti tavástara' a'yan tyá'xaj tijn:

“Nyahuo'tá'sij i nyenyúucaa hua'xiéjnyu'caa tzajta'”,

nyajta jaatyátoosij i hua'mua'tziira'aj jitze.

¹⁷ Nyajta quee che' jo'támua'reerij i maj jin ootyá'itzee,

nusu i maj jin je'ej pua'aj huaríj.

¹⁸ A'yaa pu'ij, capu juxie've' maj tyí'mu'vejritaj, ji'nye Dios pu arí tyihuo'tú'uunyi'ri' i maj jin ootyá'itzee.

Tyiche' tyámua' tyí'tyesejre'ej i Dios jimi

¹⁹ Nye'ihuáamua', a'yaa pu ijij tyitatá'caa tyej tyij taxáahuaj utyájrutyey u tyeyúuj tzajta', a'íjna jime' ti i Jesús je'ráaxirej i juxúure' tajitzé ma'can,

²⁰ a'yaa tu a'íjna jitze tyityaajú' i juyéj ti jájcuaj, tyej tyij a'úun jo'tyájrutyey jo'tij je'cáahuü a'íjna i cáanarij ti nyéeri'ij, a'íjna i cáanarij ti nyéeri'ij, a'íi pu a'ín pué'een i tyévira' i Jesús.

²¹ A'yaa tu tyá'mua'reej ti a'ín va'cán jin tyí'huüre' tajitzé ma'can a'ájna jo'tij i Dios tyejé'ijtaj.

22 A'íj pu jin, tyiche' ajtyáxiirej i Dios jimi, tzáahuatyí'ra'aj jime' tya-jta tyámua' éenye'ej i tatzájta', tyajta ji'récán jime' tyá'tzaahuatyé'ej ti a'yan tyí'ja'yájna ti i Dios tyámua' tyitaatá'sij a'íjna jime' ti i Ciríistu' arí tyámua' táaruuj i taxiéjnyu'caa tzajta', a'íjna jime' tyaj huái'huaca' i jájtyij jime' ti jí're'en.

23 Tyiche' tyámua' eenye', tyajta quee tyi'táj jin á'itzeeria'aj, a'íjna jitze i tyaj jitzán tyá'tzaahuatyé' tyajta jitzán tyi'ijchó've'ej a'íjna i tyaj huái'ixaatyé' i tyeítyee, jí'nye Dios pu a'yan rinyij je'ej ti arí tya'tóoraj ityájma jimi.

24 Tyiche' jáahuooniyij tyej tyij ca'nyíjra'aj huatáta'an séej jamuán tyajta séej, tyej tyij jéetze' huátaxie've'en, tyajta xá'pui' huárinyij.

25 Tyiche' quee atyá'ítze'rihua'an jo'tyaj já'tasi'rii, mati'ij séecan ricij, sulu tyiche' jéetze' ca'nyíjra'aj huatáta'an séej jamuán tyajta séej, tyej tyij tyámua' eenye', jí'nye pu'ríj a'ájna atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' jitze ti tavástara' yan huataséjre'sij.

26 Ji'nye tipua'aj taxié'vi'ra' jin tyooj je'ej pua'aj tyi'tyítacha'íij a'yan tyetya'mua'réeriaj tiquee xá'pui', capu che' mu'vejrij séejre' i ti jin i Dios tyitaatú'uunyi',

27 a'íj pu'quij taci'tyij i ti tzáinyi're', ajta puéjtzij ti a'yan séejre' ti'ij tiéj i ti Dios huo'tá'sij néijmi'caa a'íjma i maj jájcha'íire'.

28 Tipua'aj a'táj quee jaatyáxaahuataj a'íjci i nyúucarij Moisés ti jo'yú'xaca', majta hua'puaj, na'ríij maj huéecaj a'yan metyi'sej ti i a'táj tyi'táj jin ootyá'itzee a'íjci jitze i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'yaa mu quee tya'cu'váaj méenje'catan.

29 Ajta jéetze' pu puéjtzij huá'ci'tyij a'íjma i maj jaatyáxaahuataj a'íjci i yójra' i Dios, majta i xúure'ej ti jin tyu'xá'pui'intarej a'íjna i nyúucarij Dios ti jin tya'tóoratiiri', majta je'ej pua'aj tyá'xaj i júuricama'ra' i Dios.

30 A'yaa tu tyá'mua'reej, ti i tavástara' a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: "A'yaa pu nyéetzij tyí'nyaci'puaj nyej nyij tyo'xá'pui'intare'en, nyáaj nu tyí'najchitan." A'yaa pu ajta tyu'taxájtaca' tíjin: "Tavástara' pu huá'xijtye'en i jutyéityeristyamua'."

31 Jéehua pu huá'pui'ij tzáinyi're' ti i Dios ti júurij jo'xíjtye'en i a'táj ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íij jimi.

32 Siata'aj jo'támua'reej je'ej ti tyí'eenye'ej a'ájna imuáj, siati'ij anaquéej ja'ancuriáa' i nyúucaria'ra' i tavástara', a'yaa xu néijmi'i tyityo'viicue'rej i siaj jin jajpuéjtzica'aj.

33 Je'cáj mu je'ej pua'aj tyajamuaatajé, majta séecan ca'nyíjra'aj huo'ta' a'íimaj i maj a'yan cha'taj mana'aj tya'ajpuéjtzica'aj, jí'nye néijmi'i xu ju'ihuáamua'.

34 Mua'aj xu hua'ancu'vajxi a'íimaj i maj eetyánami'huaca'aj, sia-jta jutyamua've'ej setyu'tátoj i siaj tyí'ijcha'íica'aj, jí'nye a'yaa xu tyá'mua'reerica'aj siaj jéehua tya'ancuriáa'sij i Dios jimi, a'íjna ti tyajá'mua'a'rij ti jéetze' tyámua' tyí'een ajta jusén jin tyí'sejre'.

35 A'íj xu jin quee yó'hua'nán i siaj jitzán tyí'ca'neye, jí'nye jéehua xu tya'ancuriáa'sij.

36 A'yaa pu ja'mua jitze tyúuxie've' siaj tyo'táviicue' i siaj jin jajpuéjtzij, siaj sij a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyá'xie've' ajta je'en tyajamuáaci'tyij i ti ja'mua jimi tya'tóoraj.

37 Ji'nye a'yaa pu tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin:

Jiye'tzín jime', ca'nácan,
 pu a'yan huataséjre'sij, a'íjna ti yaja've'mej.
 Capu che' á'tyeeren.

³⁸ A'íjna i ti tyámua' tyi'tyúucha'ij
 a'íi pu jahuiire'en i ti jitzán tyá'tzaahuatye',
 ajta tipua'aj jaatyáxaahuataj i ti jitzán tyá'tzaahuatye',
 canu che' nyetyámua've'ej na'mej a'íjci jimi.

³⁹ Tyajta ityáj catu hua' jitze ajtyáma'can i maj jaatyáxaahuataca'
 i nyúucaria'ra' i Dios, majta je'en a'íjna jin antyipua'rij, sulu ityáj tu
 hua' jitze ajtyáma'can i maj tyá'tzaahuatye', ji'nye a'íjma pu huiire'en.

11

I maj jin tyá'tzaahuatye'

¹ A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'yaa pu huatóomua'aj tyej tyámua'
 naa tyá'mua'reerej i tyaj jajchó've'ej, tyajta a'yan tyá'mua'reerej ti
 a'yan tyi'ja'yájna i tyaj quee jaaséj.

² A'íimaj i tahuásimua'ci'ij, a'yaa mu néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij,
 ji'nye a'íi mu tyá'tzaahuatya'ca'aj.

³ A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye', a'íj tu jin jamua'reej ti Dios néijmi'i
 tyú'taahuaca' ijíj ti tyí'sejre', a'íjna jime' ti a'yan tyu'taxájtaca', a'yaa
 pu'ij ijíj tyaj tyí'sej, a'yaa pu tyu'séjrej je'ej tíquee tyí'sejria'ca'aj.

⁴ A'íjna i ti jin tyá'antzaahuaj i Abel, a'íj pu jin tyámua' eenye' jéetze'
 tyu'támu'vejritaca' i Dios jimi quee a'íjna i Caín, a'íj pu jin Dios a'yan
 tyaataxájtaca' ti i Abel tyámua' éenye'ej ajta je'en ja'ancuriáa' i ti jin
 tyu'támu'vejritaca'. A'yaa pu'ij, tyij ajta i Abel arí huamuí', óoche' pu
 tyí'ta'ixaatye' a'íjna jime' i ti jin tyá'antzaahuaj.

⁵ A'íjna i ti jin tyá'antzaahuaj i Enoc, Dios pu a'íjna jin yo'ví'tij
 júurican ti'ij quee huámu'nyij, a'íj mu jin quee che' jáatyoj, ji'nye
 Dios pu yo'ví'tij. Ajta a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin ti'ij quee xu
 yo'vi'tíicaria'caj, Enoc pu tyámua' tyi'tyúucha'íica'aj i Dios jimi.

⁶ Ajta capu je'ej tyí'rij ti a'tíj tyámua' tyí'sejria'aj i Dios jimi, tipua'aj
 quee tyá'tzaahuatye'ej, ji'nye tipua'aj jaxie'va'aj ti ajtyáxiirej i Dios
 jimi, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'íin tyá'antzaahuatye'en ti i Dios séejre',
 ti ajta a'íin tyámua' tyihua'tá'caa a'íjma i maj jahuoo.

⁷ A'íi pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Noé, ti'ij i Dios a'yan tyaaté'exaa
 ti a'yan tye'mej je'ej tíquee xu tyi'tíj tyí'sejraca'aj, a'íj pu jin ja'rá'astej
 ti'ij ij jaatyátaahuaca' i canúuhuaaj ti ve'éj, ta'aj ij huo'tyáhuire'en
 i jutyéityeristyamua'. A'íjci jime' i ti jin tyá'antzaahuaj, Noé pu
 huo'té'exaa néijmi'caa i tyeítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua
 maj quee xá'pu' ricij i Dios jimi, ajta a'yan tyaac'íj ti'ij ji'rénnya'aj
 huatyá'íteere'en i Dios jimi, a'íjna jime' i ti tyá'antzaahuaj.

⁸ A'yaa pu cha'taj tyá'antzaahuaj a'íjna i Abraham, ti'ij i Dios
 jaatajé, a'yaa pu tya'rá'astijre ti'ij ij jó'raa a'ájna i chuéj japua jo'tij
 yá'ci'puaj. A'íi pu quee jamua'reeriaca'aj jo'tij jó'yi'caaj ti'ij iirájraa
 jo'tij já'chajca'aj,

⁹ a'íjna jime' i ti tyá'tzaahuatya'ca'aj a'áa pu jó'catyii jo'tij quee
 já'ma'can, a'íjna séej chuéj japua jo'tij i Dios a'yan tyaja'tóoraj ti
 jací'tyij. A'áa pu jó'catyii navíj chí'ra'an tzajta', a'yájna ti'ij ajta i

Isaac, ajta a'íjna i Jacob, i maj majta a'yan tya'ancuriáa' je'ej ti i Dios tya'tóoraj hua' jime'.

¹⁰ Ji'nye Abraham pu a'yan tye'ejchó'va'ca'aj ti a'áa jo'tyájrutyey i chájta'naj jitze tiquee a'tíj a'náj jaatyú'uunaj a'íjna jime' ti i Dios jáasiimuaj ti'ij ij ja'ajtaahuaca'.

¹¹ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Sara, a'íj pu jin i Dios a'yan tyaatá' ti pá'ri'íj jitzán huataséjre'en, ajta arí huápu'i'ij ucarístaca'aj, ajta i Abraham pu'ríj ajta vastacirie'ca'aj, a'yaa pu tyaac'í'ij ti tyiyóoj já'ra'nyij, ji'nye a'íj pu tyá'antzaahuaj ti i Dios a'yan tya'róo'astej je'ej ti hua' jimi tya'tóoraj.

¹² A'íj pu jin i Abraham, tyij ajta arí tin mu'i'nyíiche', a'yaa mu mue'tíj jitzán tyitye'rama'cáantaj muá'raa i yójmua'mua' mati'ij i xú'ra'vetyee, nusu ti'ij i séj ti a'áa ja'ajtyá'caj jo'tíj i jájtyij ja'va'ástimee i tiquee i'ríj ti a'tíj jaatyé'iten.

¹³ Néijmi'i mu i tyeítyee huácuij mequee xu tya'ancuria'aj je'ej ti i Dios tyihua'táratziiri', ajta a'íimaj mu tyá'antzaahuaj, a'íj mu jin tyu'séj a' ímuáj mo'tyu'úuj majta huatatyójtaca' a'yan metya'mua'rériaj maj quee hua' jitze ajtyáma'cantaca'aj a'íimaj i maj iíyan huacháatimee i cháanacaj japua.

¹⁴ Majta a'íimaj i maj a'yan tyí'xaj, a'yaa mu huatóomua'aj tíjin móoche' mu jáahuosij i chuéj jo'maj jo'rá'sej.

¹⁵ Tipua'aj a'íimaj a'yan metyá'mua'ajcaj i chuéj jo'maj ja'ráacij, a'yaa pu tyii'rítacaj maj huariá'c'iinyejche'en jo'maj ja'ráacij,

¹⁶ majta a'íimaj a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj a'áa jo'rá'sej jo'tíj jéetze' tyámua' tyejé'een, a'yaa ti'ij huatóomua'aj, a'íjna i tajapúa' ti já'sejre'. A'íj pu jin quee i Dios jatyevi'raste' maj a'yan jaatámua'tyij tíjin hua' Dios, ji'nye a'íj pu arí tyámua' jáaruuj séej i chájta'naj jo'maj jo'tya'aj muá'ju'un jusén jime'.

¹⁷ A'yaa pu i Abraham tyá'antzaahuaj, ti'ij i Dios a'yan tyaatatyésej, a'íj pu yo'ví'tíj a'íjci i juyó' Isaac ti'ij jaatámu'vejritaj. A'yaa pu tyóoca'nyajca'aj ti i juyó' huatámu'vejritaj, tyij ajta a'íj na'aj caa tyi'ijyó'ca'aj, i ti jitzán i Dios a'yan tya'tóoraj tíjin:

¹⁸ "A'íjna jitze ma'can mu i Isaac néijmi'i eerányesij i maj muéetzij jitze eerama'cáantaj muá'ju'un."

¹⁹ A'yaa pu a'íjna i Abraham tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj ti i Dios néijmi'i putyí'uurej, ti ajta huo'tájuuritye'en a'íimaj i maj meríj huácuij, a'íj pu jin i Abraham júurican jo'ví'tíj i juyó', a'yaa pu'ij a'íin sáij tyi'pué'een i tyaj jitzán tzáahuatyí'ra'aj tyícha'íij.

²⁰ A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Isaac, ti'ij jaatáhuaviiri' i Dios ti'ij a'íin tyámua' tyihuo'tyátoonyij a'íjci i Jacob, ajta a'íjci i Esaú.

²¹ A'yaa pu tyá'antzaahuaj a'íjna i Jacob, a'íj pu jin ti'ij arí á'me'riajca'aj, a'íj pu ecóotutaca' i jutyáxu' japua ti'ij jaatyáana'ajche i Dios, ajta je'en a'íjna jin tyámua' tyihuo'tyá'jtooséj ajta séej i yójmua'mua' a'íjci i José.

²² A'yaa pu tyá'antzaahuaj a'íjna i José, a'íj pu jin ti'ij arí á'me'riajca'aj a'yaa pu tyu'taxájtaca' maj eeráaju'un a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can a'ájna a Egipto, ajta pu huo'ta'íj jo'maj ya'vá'naj i tyévira'.

23 A'íjna i maj jin tyá'antzaahuaj i huásimua'mua' i Moisés, a'íj mu jin huéicaj máxciríe' jaatyá'avaataca' tí'ij huaníe'huaca', jí'nye a'yaa mu tyé'sejraca'aj ti naa huasé'rihua'aj a'íjna i pá'ri'ij, majta quee tyí'tziinya'ca'aj a'íjna jime' je'ej ti tyu'ta'íjtaca' a'íjna i rey, mej mij huó'cui'nyij i tí'ríij maj tyétyacaa.

24 A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Moisés, a'íj pu jin tí'ij arí vastaca'aj, capu a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj a'yan jaatámua'tyij yee yójra' pu pué'een a'íjci i íitaj i rey tí jajyóoj,

25 a'yaa pu tya'ránajchaca' tí jaapuéjtzitarej hua' jamuán i maj tyeítyeristyamua' pué'een i Dios, capu a'yan tya'ránajchaca' tí a'íjna jin huóotyamua've'en i tí je'ej pua'aj een i Dios jimi.

26 A'yaa pu tyámua' tyá'mua'reeriaca'aj tí jéetze' jatyáhuí'rihua'aj maj jaatyáxaahuataj i Ciriístu' jitze ma'can, quee tí a'íjna jin huóotyamua've'en i tí huápuí'ij tyá'najchij a'áa tí tyajá'ma'can a Egipto, jí'nye a'íj pu tyicho'va'ca'aj i tí tyá'ci'tyij i Dios tí tyaata'sij.

27 Moisés pu tyá'antzaahuaj, a'íj pu jin eerárraa a Egipto, ajta quee jatziinya'ca'aj tipua'aj tyinyú'caj a'íjna i rey, a'yaa pu tyámua' eenye' je'ej tí tyí'tíj jin tya'tóoraj, cuxáa ja'sejraca'aj a'íjna i Dios tíquee séejre'.

28 A'íjna jime' tí tyá'antzaahuaj a'íjna i Moisés, a'íj pu jin a'yan tyeeye'estej a'íjna xicáara' tí jitzán Dios tyihuo'tú'uunyi'ri', ajta a'yan tyu'ta'íjtaca' maj ja'ajtyáputyijraxi'in i xúure'ej i puéertaj jitze, ta'aj ij quee a'yan tyihuo'ci'tyij maj huá'cui'nyij i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanáníe'huaca' a'íjma i Israel jitze ajtyáma'can.

29 A'íjna jime' i maj tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj mu jin anticáj i jájtyij japua tí ve'éj tí a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin jájtyij tí po'vij, a'yaa mu japuan tyitya'anticáj tí'ij jo'tíj jo'huáchij, majta a'íimaj i maj Egipto já'ma'cantaca'aj, mati'ij jaataxié'vej maj a'yan cha'taj mana'aj huárinyij, a'íj mu atyájcuii.

30 A'yaa mu majta tyá'antzaahuaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, a'íj pu jin mati'ij aráahua'puaj xicáj eetyáacij i chájta'naj jitze, aj pu'ij eetávej i tyetyéj tí jin ájtaavijhuaca', i tí jin curiá'nami'huaca'aj a'íjna i chájta'naj Jericó.

31 A'yaa pu ajta tyá'antzaahuaj a'íjna i Rahab, a'íjna i íiti' tí huá'jijva'ca'aj i maj jamuán jí'pitya'aj, a'íj pu quee huamu' hua' jamuán i maj quee ja'rá'astijrej i Dios, jí'nye a'íj pu tyámua' tyihuo'tyéeeje a'íimaj i maj ixie'ria'ca'aj.

32 ¿Tyi'tanyí nyajtáhua'aj huata'xájtaj? Móoche' mu á'itzeere' i nyaj huo'taxáj je'ej tí huaríj a'íjna i Gedeón, ajta i Barac, ajta a'íjna i Sansón, ajta i Jefe, ajta a'íjna i David, ajta a'íjna i Samuel, majta a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj.

33 A'íj mu jin i maj tyá'antzaahuaj huo'mué'tij a'íjma i maj tyityatatyá'ca'aj i séej chuéj japua, tyámua' mu tyu'ta'íjtaca', majta tya'ancuriáa' i Dios tí jin hua' jimi tya'tóoratziri', majta hua'ancáanaxij hua' tyenyij jitze i muajyéj,

34 majta jo'jé'caj i tiéj tí'ij quee huo'tyátieeraaj, séecan mu huatóo'uj mej mij quee huó'cui'nyij i náhuaj jime', a'íj mu huatyóoca'an i maj quee uhuácaca'nye'ej, mati'ij mij tyu'mué'tij i maj huanyo'sej, a'íjma jimi i maj séej chuéj japua já'ma'cantaca'aj.

³⁵ Séecan mu majta i úucaa júurican huaséj i jutyeítteristyamua' i maj meríj huácui'ijca.

Majta séecan huápui'ij jaapuéjtzitariaca', majta quee jaataxié'vej maj hui'rátóonyij, jí'nye a'yaa mu tye'ejchó'va'ca'aj maj a'íjna jin huatájuurej i maj i jusén jin júurij muá'ra'nyij.

³⁶ Majta séecan a'íjna jin jaapuéjtzitariaca' i maj je'ej pua'aj tyihuá'jeevaca'aj, nusu i maj huo'tyáavaxij, majta hua'náji'ca'xij cadéenaj jime', na'ríij maj hue'tyáanaaj.

³⁷ Séecan mu huácuij i maj huo'tyáto'sixij tyetyéj jime', majta je'cácaa huatyéveechixij, majta huo'cuij chúun jime' ti juxa'aj tya'antámuamuaa, a'yaa mu metyityojo'jujhua'nya'aj méyee majta méyee, a'íjna metyi'cháaj i huá'navij i cánya'xii nusu i chíiutyee, camu je'ej tyéejviicue'raca'aj, jéehua mu jajpuéjtzica'aj, majta je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj.

³⁸ A'íimaj i tyétyacaa, tiquee a'yan tyihua'tyévijtya'ca'aj maj a'yan huacháatime'nyij i cháanacaj japua, a'yaa mu metyityojo'jujhua'nya'aj, jo'tij quee já'tyi'tij, majta jo'tij jiríj jo'quéetimee, nusu jo'tij já'tyasta'ca'aj, majta jo'tij jo'ojcúunijmee íyan i cháanacaj japua.

³⁹ Majta a'íimaj, camu meexu tya'ancuríaa' i Dios ti jin hua' jimi tya'tóoraj, majta tyámua' tyi'tyeséere'ej muá'raa a'íjna jime' i maj tyá'antzaahuaaj,

⁴⁰ a'íj pu jin i Dios a'yan tyitaaxá'pu'i'intari'ri' ityájma a'íjna i ti jéetze' tyámua' tyí'een mej mij a'íimaj tajamuán tyámua' éenye'ej muá'ra'nyij.

12

Tyiche' a'íjna jitze rányejnye'rej i Jesús

¹ A'yaa pu'ij, ityáj tu jéehua hua'sej i tyeíttyee i maj majta a'yan tyá'tzaahuatye', tyiche' tyu'táxaahuataj a'íjna i ti tyi'ta'itziitye', tyajta jaatapuá'citaj a'íjna i tyaj jin je'ej pua'aj ricij i Dios jimi, a'íjna i ti tatyáji'quii, tyajta huatyátaca'nyej tyej tyij néijmi'i jin tyu'tyámue'tin.

² Tyiche' a'íjci jitze rányejnye'rej i Jesús, a'íj pu jitze já'ma'can i tyaj jin tyá'tzaahuatye', a'íi pu ajta a'íin pu'éen i ti néijmi'i tyámua' tyí'uurej. Jesús pu jó'viicue'ri' mati'ij yó'tatej i cúruuj jitze, capu jitzán juxié'va'ca'aj maj a'íjna jin jaatatyévi'ra'astaj, jí'nye a'íi pu jamua'reeriaca'aj tijin ti'ij japuéjtzitaren aj pu'ij té'ej huatóotyamua've'sij, ajta uja'ajcáayixij muáca'ta' i Dios.

³ A'íj pu jin, siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'ej ti huaríj i Jesús, ti'ij a'íjma jitze ma'can jaapuéjtzitariaca' i maj je'ej pua'aj tyi-tyetyúucha'íica'aj, a'íj xu jin quee cua'naj siajta quee tyóoxa'huata'an.

⁴ Ji'nye caxu mua'aj seexúj a'íjna jin huácuij i siaj nyo'se' siaj sij jaatyámue'tin i ti je'ej pua'aj een i Dios jimi.

⁵ Siajta mua'aj seríj yo'huá'xij a'íjci i nyúucarij i Dios ti jamuatá'caa, a'yájna ti'ij hua' táataj tyihuá'ixaatye' i juyójmua'. A'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin:

Capáj nyiyóoj tyá'xaahuataj,
i tavástara' ti tyí'mua'itii,
capáj pajta ahuárita' huaré'yi'can

típua'aj a'ín puéjtzij muaatá'an.

⁶ Ji'nye i tavástara' pu a'yan tyé'itii a'táj ti xie've',

ajta puéjtzij jaatá'sij a'táj ti a'yan huatamua'aj tjin nyiyóoj.

⁷ A'áj xu jin mua'aj jajuéjtzij sij sij tyámua' huárinyij. Dios pu a'yan já'mua'uurej ti'ij ajta a'táj huá'uurej i juyójmua'. A'táj tina'aj ti tyiyójmua' a'yaa pu tyámua' tyihuá'mua'tyej i juyójmua'.

⁸ Ajta típua'aj Dios quee tyámua' já'mua'uurej ti'ij juyójmua', caxu sij mua'aj ji're'can jime' yójmua'mua' pué'een.

⁹ Ajta a'yájna, tyati'ij tyooj ti'riistaca'aj, a'ímaj i tahuásimua'ci'ij a'íi mu tyitaamuá'tyej iyan cháanacaj japua, tyajta a'yan tyihuá'astijria'ca'aj. A'áj pu jin, tyiche' jéetze' tyámua' tya'rá'astijre'en a'íjci i tavástara' i ti jusén jin séejre', ajta a'yan tyitaatá'sij tyej tyij jimí júurij tá'ra'nyij.

¹⁰ Tahuásimua'ci'ij mu tyámua' tyitaamuá'tyej iyan cháanacaj japua, majta quee á'tyeej maj a'yan tyi'ta'itii je'ej ti tyihua'ránajchica'aj, ajta i Dios, a'yaa pu een jin tyi'ta'itii ti'ij tyámua' táa'uuren, tyej tyij a'yan éenye'ej tá'ra'nyij ti'ij a'ájna.

¹¹ Ajta a'yan tyi'ja'yájna ti'quee naa tyú'asej típua'aj tyi'táj jin tya-jpuéjtzij, sulu a'yaa pu tyú'cui', ma' ajta a'yan tyitatyáhu'i'rii tyej tyij taxáahuaj séjre'ej, tyajta tyámua' éenye'ej.

Je'ej ti tyihuá'uurej a'ájma i maj quee janamuajracuj i Dios nyuucacaj

¹² A'áj pu jin, siata'aj jaajá'cuare'en i sij jin uhuácaca'nye'ej i jumuáca' jitze siajta jutunúj jitze,

¹³ siajta jáahuoonyij a'ájna i juyéj ti huatooje'yej, sij sij tyámua' huárinyij i ju'íicaj jitze, siata'aj sij tyámua' tyityaaju'un i Dios jimi.

¹⁴ Siata'aj tyámua' eenye' néijmi'caa jamuán, siajta tyámua' tyityyúucha'íj, ji'nye típua'aj a'táj quee tyámua' tyi'tyúucha'íj, capu a'náj jaséjran i tavástara'.

¹⁵ Caxu tyi'tá'care'en ti sáij tyi'táj jin ootyá'itzeere'en, ti'ij a'ájna jin quee che' i Dios tyámua' tyaatá'an, nusu ti sáij huataséjre'en ja'mua jimi ti seequéj tyo'cájmua'rej ti'ij a'ín je'ej pua'aj jamuáa'uurej sij sij tyi'táj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

¹⁶ Che' quee a'táj juxana'ciria'aj, nusu já'xaahuataj a'ájna i ti Dios jaatyá'jtoó ityájma jimi, ji'nye a'yaa pu huaríj a'ájna i Esaú, a'áj pu jin quee ja'ancuriáa' i ti jaci'tyíiche'en, ti ajta á'ria'ra' pué'eenye'ej, a'ájna jime' ti huataí'cuataca'.

¹⁷ Siajta a'yan tyá'mua'reej tjin ti'ij jaataxié'vej ti jáaci'tyij a'ájna i ti jin Dios tyámua' tyetyátoonyij, a'íi pu i táatajra' jaaré'ityaca', tyij ajta jéehua huóoyiinyaca', capu che' huataí'riitariaca' ti jáahuíre'en.

¹⁸ Siajta mua'aj caxu ajtyáxiiriaca' i Dios jimi, mati'ij a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj a'áa ja'tanyéj i jiríj jitze jo'táj já'taaca'aj, ajta ootíca'ca'aj, majta jéehua viiyaca'aj japúutzarij jime',

¹⁹ caxu siajta jáanamua'jri' ti'ij a'táj ucájjihuaca' i a'huáj tzajta', nusu ti'ij i Dios tyu'taxájtaca'. A'ímaj i maj jáanamua'jri' a'yaa mu jéehua tyaatáhuaviiri' ti'quee che' tyihuá'ixaatye'ej,

²⁰ ji'nye camu pújooriajva'aj maj a'yan huárinyij je'ej ti tyihuo'ta'áj a'yan tjin: "A'ájna i ti japuan rá'icataj i jiríj, siata'aj tyetyéj jin jaatyáto'sixi'ín, capu je'ej tyij ajta cáztzij pué'een, che' huámui'nyij."

21 Huápui'ij pu tzínyi'si' huasé'rihua'aj i maj jaaséej, ajta a'íjna i Moisés a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijn: "Nyényevivej a'íjna jime' nyaj tyí'tziinye'."

22 Siajta mua'aj, séej jitze xu i jiríj a'yan tyitye'ejtyáxiiriaca' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijn Sión, siajta chájta'naj jitze jo'tij i Dios ti júurij já'sejre', a'íjna i Jerusalén jútye' ti já'sejre', jo'maj majta mue'tíj ja'tyúusiire' i maj tajapuá tyí'huüre' mej mij tyaatatyójtzi're'en i Dios,

23 jo'maj majta ja'tyúusiire' i maj anáatya'aj yójmua'mua' pue'éenye'ej muá'raa i Dios, i maj majta meríj á'yu'si'ij u tajapuá. A'íj xu jimi ajtyáxiiriaca' i Dios, i ti néijmi'caa tyí'ijtye', siajta a'íjma jimi i huá'juuricamej i tyétyacaa i Dios ti tyámua' huó'ruuj,

24 a'íj xu jimi ajtyáxiiriaca' i Jesús, i ti a'yan tyu'xá'puí'intarej a'íjna jime' i nyúucarij ti jájcuaj, ajta i juxúure' jin tyámua' táaruuj, i ti jéetze' tyámua' eenye' séejre' i Dios jimi, quee i Abel xuure'.

25 A'íj xu jin tyámua' siana'aj siaj sij quee já'xaahuataj a'íjna i ti tyajá'mua'ixaatye'. Ji'nye a'íimaj i maj quee jáanamujri' ti'ij i Dios huo'tajé, capu huó'huü. A'íj pu jin quee i'ríj ti'ij táahuüre'en tipua'aj tyeetyáxaahuaj a'íjci ti a'yan tyí'tajee i jútye' ti já'sejre'.

26 A'ájna imuáj, a'íjna i nyúucaria'ra' i Dios pu jaatóoriaxij i cháanacaj ti'ij tyu'taxájtaca', ajta ijíj a'yaa pu tyí'xaj tijn: "Nya-jtáhua'aj nu jaatóoriaxi'ij i cháanacaj, nyajta néijmi'i i tajapuá ti tyejé'sejre'."

27 A'ájna i nyúucarij ti jime' yee "nyajtáhua'aj nu jaatóoriaxi'ij", a'yaa pu huatóomua'aj ti tyu'tóoraxi'sij i ti tyú'taavijhuaca', a'yaa pu'ij tyí'tyíá'sij a'íj pu'quij tyu'tyá'tzeere'ej i ti'quee tyí'rij ti tyu'tóoraxi'in.

28 A'ájna i Dios ti jin tyámua' tyitatá'caa, capu i'ríj ti jaatóoriaxi'in, a'íj pu jin jusén jime' séeria'aj ja'mej.

29 Ji'nye a'íjna i Dios i tyaj jitzán ajtyáma'can a'yaa pu een ti'ij i tiéj ti néijmi'i tyí'tie'racia.

13

Je'ej maj tyityetyúucha'íj muá'ra'nyij i maj tyá'tzaahuatye'

1 Caxu jatapuá'citacare'en i siaj juxie've' ti'ij ju'ihuáamua'.

2 Caxu yó'hua'nán siaj tyámua' tyihuo'tyéjeevej i maj já'muamuaarej, ji'nye a'yaa mu majta séecan huaríj, majta quee jamua'reeriaca'aj maj a'íimaj pué'eenye'ej i maj tajapuá tyí'huüre'.

3 Siata'aj huo'támua'ree a'íimaj i maj eetyánami', a'yan cuxáa mua'aj siajta hua' jamuán eetyánami'huaj. Siajta a'íjma jitze tyú'mua'tyij i maj je'ej pua'aj huá'uurej, ji'nye a'yaa pu tyí'rij ti a'yan cha'tána'aj mua'ajmaj tyajamuá'uurej.

4 Miche' néijmi'i huo'tyátzaahuatye'en i ju'irástyamua', majta a'íimaj i jucínastyamua', majta tyámua' tyityahuóocha'in i maj nyejnye'i'chej, ji'nye Dios pu huá'xijtye'en a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, ajta a'íjma i maj juxana'cire'.

5 Caxu huápui'ij jaxie'va'aj i túmii, siata'aj a'íjna jin hu-atóotyamua've'en i siaj caa tyí'ijcha'íj, ji'nye Dios pu a'yan tyu'taxájtaca' tijn: "Canu a'náj muaatátoosij, canu nyajta a'náj mamuuriésij."

6 A'íj pu jin i'ríj tyaj taxáahuaj a'yan tyu'taxáj yee:

Tavástara' pu nyahuüre', a'íj nu jin quee tyí'tziñye'.

¿Ji'nye nya'uuren i tyévi'j?

⁷ Siahuo'támua'ree a'íimaj i maj jamuáavi'tij, majta jamuáa'ixaa i nyúucaria'ra' i Dios, siata'aj a'íjna jitze tyú'mua'tyij je'e'j ti tya'raj ja'mua jimi, siajta je'en a'yan cha'taj siana'aj tyá'antzaahuaty'e'en mati'ij a'íimaj.

⁸ Ciriístu' pu a'yan tyí'sejre' i'íij, ti'ij ajta tyí'sejria'ca'aj jájcuaj imuáj, ajta a'yan tyi'séere'e'j ta'mej jusén jime'.

⁹ Caxu tooa'care'en ti a'tíj jamuáacuanamuj a'íjna jime' i nyúucarij ti seequéj namuajre'. Jéetze' pu tyámua' tye'mej siaj huatyóoca'nyej i Dios jimi a'íjna jime' siaj huóoxie've'en, quee siaj a'íjna jitze tyí'mua'ajcaj i yi'ráj ti a'yan tyihuá'ijtye' tyi'tíj jime' ti'ij cue'ráj, capu tyi'tíj je'e'j tyihuá'huüre' maj a'íj ará'astijre'en.

¹⁰ Dios pu a'yan tyeetyájtoo ityájma jimi i tyaj japuan tyu'támu'vejritaj ti quee hua'tá'caa maj japuan tyú'cua'nyij a'íimaj i maj ará'tyeej a'uún tyí'huüre' i ináamuaj tzajta'.

¹¹ Ji'nye a'íjna i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i Dios jimi, a'yaa pu tyu'tyáto'ra'aj i ya'muáatyee xuure', ajta je'en jaatámu'vejritaj a'íjma jitze huatama'can i maj ootyá'itzee i Dios jimi, ajta i hua' hue'ra' i ya'muáatyee a'áa pu yo'tyáteeraj apua'quéj jo'maj jo'cháatima'caa i tyeítyee.

¹² A'yaa pu ajta i Jesús tyaapuéjtzitariaca' apua'quéj i chájta'naj jitze, ta'aj ij a'íjna jin i juxúure' jin tyámua' huó'uurej i jutyéityeristyamua'.

¹³ A'íj pu jin, tyiche' jimí ajtyáxiirej i Jesús, apua'quéj jo'tyaj tyeemí' jo'cháatima'caa tyej tyij a'yan cha'taj tyana'aj tya'ajpuéetzij tá'ra'nyij ti'ij a'íjna.

¹⁴ Ji'nye íyan i cháanacaj japua capu chájta'naj ye'jé'sejre' ti jusén jin séejre', a'íj pu jin tyiche' jáahuosime'en a'íjna i chájta'naj ti jusén jin séejre'.

¹⁵ Tyiche' nyúucaritze' i Jesús tyaatatyójtzi're'en i Dios. A'íi pu a'íin pué'een i tyaj jin tyu'támu'vejritaj. Tyiche' jitzán huátatyamua've'en tyajta tatyényij jin tyaatatyójtzi're'en.

¹⁶ Caxu yó'hua'nán siaj tyámua' tyityetyúucha'íij, siajta huo'tyáhuüre'en i séecan a'íjna jime' i siaj tyi'ijcha'íij, ji'nye a'yaa pu tya'ráanajchi i Dios.

¹⁷ Siahua'rá'astijre' a'íimaj i maj tyaja'muamua'tyey i tye'yúuj tzajta', ji'nye a'íi mu a'náj tina'aj ja'muacha'ij, a'yaa mu tyá'mua'reej ti a'yan tyúuxie've' siaj jaatánamuaj i Dios je'e'j siaj tyi'tíj jin huaríj. Siata'aj tyámua' tyu'muárie'en caxu tyévi'si' rijcaj, ji'nye capu tyi'tíj jin je'e'j tyajamuatyáhu'i'rii.

¹⁸ Siata'aj tajíme' jahuocaj, tyej tyij tyámua' eenye' i tyaj jin ma'umuámua're', ji'nye a'yaa tu tyá'xie've' tyaj a'yan huárinyij je'e'j ti tyí'xa'pui'.

¹⁹ A'yaa nu nyajta huápui'ij tyaja'muahuavii'j siaj sij jéehua jahuaviráj i Dios ti'ij ajtáhua'aj naata'an ney jije'tzín mua'ajmaj jimi jo'tyávaacaj.

Tyámua' pu tyihuo'tyájtoo ajta huo'tatyójttyej i ti jin ja'antypuá'rii

20 Che' i Dios i ti tyámua' tyitaatyéeje, ti ajta jaatájuurityej a'íjci i tavástara' Jesús, i ti va'cán jin antyúumua'reej, a'íjna jime' ti huá'cha'ij i jutyéityeristyamua' ti'ij síj ti hua' cújta' huaméj i cánya'xi, ajta je'ráaxirej i juxúure' ti'ij jaaxá'pui'intare'en a'íjna i nyúucarij ti jájcuaj ti ajta jusén jin séejre',

21 che' a'ín tyámua' jamuáa'uurej siaj sij néijmi'i jin tyámua' eenye', siajta je'en a'yan huárinyij je'ej ti a'ín tyá'xie've', ta'aj ij a'yan taa'uurej je'ej ti a'ij tya'ránajchi a'íjna jitze ma'can i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een. A'íj pu jin, tyiche' jusén jin tyámua' tyé'tyojtzi're'ej.

22 Nye'ihuámua', a'yaa nu tyaja'muahuaviij siaj tyámua' tya'ancuriáan a'íjci i nyúucarij i nyaj jin tyajá'muayu'se'ej nyajta a'íjna jin ca'nyíjra'aj jamuatá'caa.

23 Siata'aj jáamua'reej maj merij jaatátoj a'íjci i ta'ihuáara' Timoteo, tipua'aj jiyé'tzín yará'astij, nyáaj nu já'vi'tin nyati'ij mua'ajmaj jimi jó'me'en.

24 Siata'aj huo'tatyójtje'en tajitzé ma'can a'íimaj i maj ja'mua jimi antyúumua'reej, siajta néijmi'caa i tye'ityeristyamua'me'en i Dios. Majta i Italia maj já'ma'can, a'í mu majta yajá'muatyojtje'.

25 Che' i Dios tyámua' tyajamuaatyátoonyij néijmi'caa mua'ajmaj. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i Santiago

Santiago pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Santiago, i nyaj tyí'huire' i Dios jimi, nyajta a'íjci jimi i tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pu'éen, yanuj já'muatyojtye' mu siaj a'íjma jitze eeráma'can i tahuásimua'ci'ij i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, siajta néijmi'que' a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

A'íjna i ti néijmi'i tyojó'itej i Dios jimi ti tyajá'ma'can

² Nye'ihuáamua', a'yaa pu tyúuxie've' ja'mua jimi, siaj néijmi'i jin huatóotyamua've'en a'íjna jime' i siaj jin á'viicue're'.

³ Ji'nye a'yaa xu tyá'mua'reej tijn tipua'aj a'íjna i siaj jin tyá'tzaahuatye' a'yan setya'ajpuéjtzij, a'yaa xu a'íjna jin tyá'ri'ren siaj sij néijmi'i tyo'táviicue'.

⁴ Siajta a'yan tyu'tá'an ti'ij a'íjna tyámua' jamuáa'uurej, siajta a'íjna jin huahuóse'en, quee tyi'táj jamua'itziitye'ej.

⁵ Tipua'aj séej ja'itziitya'aj i ti jin jaria'mua'reeriaj je'ej ti ye'ej huárinyij, che' jaatáhuavij i Dios, a'í pu a'yan tyaatá'sij, ji'nye i Dios pu juxié'vi'ra' jin hua'tá'caa i jutyéityeristyamua', ajta quee séej huatyáxaahuataj.

⁶ Ajta a'yan tyúuxie've' ti jaatáhuavij tyá'tzaahuatye'ej ti a'yan tye'mej, ajta quee je'ej tyi'ria'mua'síme'ej, ji'nye a'íjna i ti je'ej na'aj tyi'riámua'sij a'yaa pu een ti'ij i jájtyij ti atyúuta'hua'aj i áacaj jime'.

⁷ A'íjna i ti a'yan een, che' quee a'yan tyí'mua'ajcaj ti tyi'táj ancúriáa'sij i tavástara' jimi,

⁸ Ji'nye ijíj pu seequéj tyí'mua'tzej ajta ariá'pua'aj seequéj pu ijta tyi'mua'astáj ja'mej, a'íj pu jin quee je'ej já'miteeraste' je'ej ti tyi'táj jin huárinyij.

⁹ A'íjna i ta'ihuáara' tiquee je'ej tyéejviicue', che' huatóotyamua've'en a'íjna jime' ti i Dios jéehua huápu'ij tyámua' tyeetyátoosij,

¹⁰ ajta a'íjna i ti chíjtyaanyi', Dios pu jaatyáxaahuataj. Ji'nye a'íjna i chíjtyaanyi' a'yaa pu een ti'ij i xúuxu'uj tu'píj jitze ti xuta', tiquee jusén jin séejre'.

¹¹ Ti'ijta i xicáj eeré'nyej, ajta ca'nyíin jin eeráxirej, a'í pu i tu'píj huatyáhuasij i xicáj jime', ajta i xúuxu'ra'an cáavatzij, aj pu'ij jó'vesij i ti naa huasé'rihua'aj. A'yaa pu cha'tána'aj tyá'uurej a'íjci i chíjtyaanyi', a'í pu á'pua'ren néijmi'i jime' i ti jéehua tyí'ijcha'ij.

Tyaj néijmi'i tyu'tyámue'tin i tyaj jin á'viicue're'

¹² Che' huatóotyamua've'en a'íjna i a'táj ti néijmi'i tyé'viicue' i ti je'ej pua'aj tyí'een, ji'nye ti'ij néijmi'i tyu'tyámue'tin, Dios pu jaatá'sij i ti jaamué'táj, ti'ij júurij huatyá'itzeere'en jo'tij i Dios já'sejre', a'yájna ti'ij i Dios ti tyihuo'tá'sij néijmi'caa i maj jaxie've'.

¹³ Tipua'aj séej jimi tyi'táj huataséjre'en ti ca'nyíjra'aj jatá'care'en ti'ij je'ej pua'aj huárinyij, che' quee a'yan tyí'mua'ajcaj yee Dios pu ca'nyíjra'aj jaatá' ti'ij a'yan huárinyij, ji'nye capu i'rij ti Dios tyi'táj jin

je'ej pua'aj huárinyij, capu ajta a'táj ca'nyíjra'aj tá'caa tí'ij tyí'táj jin je'ej pua'aj huárinyij.

¹⁴ Sulu a'ájna i ti je'ej pua'aj een a'áj pu jitze eerányinyii je'ej ti i a'táj tyá'xie've', tí'ij a'yan tyí'táj jin je'ej pua'aj tyú'rinyij.

¹⁵ A'ájna jitze i ti je'ej pua'aj een, a'áj pu jitze eerányinyii i ca'nyíjra'aj tí'ij a'táj tyí'táj jin je'ej pua'aj huárinyij, ajta tí'ij a'táj néijmi'i jin je'ej pua'aj huarín, aj pu'ij mui'nyij.

¹⁶ Nye'ihuáamua' mu nyaj jéehua já'muaxie've', caxu tyí'táj jin jucuanamuaj,

¹⁷ néijmi'i i ti tyámua' tyí'een ti ajta quee tyí'táj jin tyá'itzeere' i ti tyajamuaaci'ij, tajapua' pu tyajá'ma'can, a'ájna jimi i Dios i ti néijmi'i tyú'taahuaca'. Ajta a'ájna i Dios capu a'náj seequéj ju'uurej, capu ajta a'náj huaría'tica'rij a'ájna jimi.

¹⁸ Ji'nye a'yaa pu juxié'vi'ra' jin tyitaatá' i junyúuca ti tzáahuatyi'ra'aj jin séejre', tyej tyij anáatya'aj a'yan huataséjre'en i cháanacaj japua, ji'nye a'ái pu néijmi'i tyú'taahuaca'.

A'áimaj i maj a'yan ricij je'ej ti tyúuxie've' i nyúucarij jimi

¹⁹ Siata'aj a'ájna mua'reeriaj nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', néijmi'i xu tyámua' eenye' siaj sij néijmi'i naa tyu'namuaj, siajta quee jiye'tzín huo'riá'hua'nyijracare'en i tyeftye, caxu siajta jiye'tzín nyinyu'cacuj.

²⁰ Ji'nye a'ájna i a'táj ti nyú'camua', capu i'rij ti tyí'táj jin xá'puí huárinyij i Dios jimi.

²¹ A'áj pu jin, siata'aj jaatapua'citaj néijmi'i i ti je'ej pua'aj een siajta a'ájna i ti je'ej pua'aj tyí'ricij, siajta ja'rá'astijre'en a'áici i nyúucarij ti ja'mua jimi huatyátuihuaca', ji'nye a'ái pújoorej ti jamui'rátoonyij.

²² Ajta quee a'yaa na'aj tyúuxie've' siaj janamuajra i nyúucarij, sulu siaj a'yan huárinyij je'ej ti tyajá'mua'itíj, na'riij quee a'yaa xu jujímua'aj tyúucuanamuaj xá'ju'un.

²³ A'ájna i a'táj ti janamuaj na'aj i nyúucarij, ajta quee a'yan ricij je'ej ti tyí'ijta, a'yaa pu een tí'ij a'ájna i a'táj ti junyéerimij aráasej i jájtya'huaa jitze,

²⁴ a'yaa pu jusíj tyúusej, ajta tí'ijta tyíchenyij aj pu'ij jiye'tzín yo'huá'xij je'ej ti huasé'rihua'aj i nyéerima'ra'.

²⁵ Ajta i tiquee yó'hua'naj i ti janamuaj, sulu ti a'yan tyámua' naa tyúunamuajraste' i nyúucarij ti tyámua' een, ti ajta i Dios jin hui'rátosij, ajta a'yan ricij je'ej ti a'ájna tyí'ijta i nyúucarij, a'ái pu jutyamua've'ej ta'mej je'ej ti tyí'táj jin ricij.

²⁶ Típua'aj síj a'yan tyúuxajtaj ti tyámua' naa tyá'astej i juyi'ráj, ajta quee jaayí'tin ti jaatapua'citaj i ti je'ej pua'aj tyí'xaxa'ta'an, a'ái pu jusíj jucuanamuaj, ajta i yí'ráara' capu tyí'táj huíire'.

²⁷ A'ájna i yí'ráj ti tyámua' een ti ajta quee tyí'táj jin á'itzeere' i Dios jimi, a'ái pu a'ín pué'een i ti a'yan tyí'xaj tíjin: Miche' huo'táhuíire'en a'ájma i maj xá'rican, majta tyámua' tyihuo'tyéjeevej i maj huóojímua'astariaca', mej mij quee juxana'círja'aj a'ájma jamuán i maj a'yan cháanacaj japua huacháatimee.

2

Maj quee je'ej pua'aj huojosejra i juxa'aj tyeityee

¹ Nye'ihuáamua', mu siaj já'astijre' i tavástará' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een, ti ajta huápu'i'ij naa huasé'rin, a'yaa pu tyúuxie've' ja'mua jimi siaj juxa'aj siana'aj huojosejra néijmi'caa i tyeityee.

² Tyiche' a'yan tyaataxáj yee hua'puaj mu ujo'tyájrurij jo'siaj jóosi'rii, sáij ti anyúraj ucárujtye' ti ooroj jin taavijhua ajta naa eenye' tyi'tyéechan, ajta sáij tíquee je'ej tyéejviicue' ti ajta mí'ma'can ucáachan.

³ Siajta mua'aj a'yaa xu tyámua' tyeetyéjeevij a'íjci i ti naa eenye' tyi'tyéechan, siajta a'yan tyaaté'exaatye'sij tíjin: "Pata'aj iieye'ej huayíixi'in yatij jéetze' jóoxie've'." Siajta a'íjci i ti mí'ma'can tyi'tyéechan, a'yan xu tyaaté'exaatye'sij tíjin: "Pata'aj mahuatyáa'caj, nusu pata'aj ooyíxi'in a'májna chóota'".

⁴ Típua'aj a'yan siarijca, a'íj xu jin quee juxa'aj siana'aj tyihuá'sej i juxa'aj tyeityee, sulu a'yaa xu tyihuá'xijtye' i juxa'aj tyeityee, a'íjna jime' tíquee xá'pui' een.

⁵ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', xáanamua'jri' a'íjci, Dios pu hua'vá'ajpuaxij a'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue' íyan cháanacaj japua, mej mij a'íjna jin huochíjtyaanyi'taj i maj Dios jimi tyá'tzaahuatye', tí'ij ajta a'yan tyihuó'ci'tyij maj jamuán tyu'ta'íjta, a'yájna tí'ij i Dios arí tya'tóoratziiri' a'íjma jimi i maj jaxie've',

⁶ siajta mua'aj xu'ríj jaatyáxaahuataca' a'íjci i tíquee je'ej tyéejviicue'. ¿Nyij mequee a'íimaj i maj chíjtyaanyi' pué'een puéjtzij jamuaatá', majta jamuá'anvi'tij a'íjma jimi i maj tyityatatyíj?

⁷ ¿Nyij mequee a'íin pué'een i maj je'ej pua'aj tyá'xaj a'íjna i nyúucarij i siaj mua'aj tyámua' tya'tá'caa?

⁸ Tyámua' xu mua'aj rinyij típua'aj tzáahuatyi'ra'aj jin sia'rá'astijre'en a'íjci i nyúucarij, a'yájna tí'ij tyá'xaj i yu'xarij jitze tíjin: "Huaxie've' i axa'aj tyévij pati'ij asáij tyíaxie've'."

⁹ Ajta típua'aj sequée juxa'aj siana'aj huojosejra i tyeityee, a'íj xu jin seríj je'ej pua'aj ricíj, siajta a'íjna jin ootyá'itzee i Dios jimi.

¹⁰ Ji'nye típua'aj a'táj néijmi'i já'astyaj a'íjci i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, ajta je'en séej jitze tyi'táj jin ootyá'itzeere'en, a'yaa pu a'íjna jin néijmi'i tyo'tyá'itzeesij i nyúucarij jitze.

¹¹ A'íi pu i Dios a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: "Capáj tyí'xana'cire'ej", ajta a'yan tíjin: "Capáj tyí'tyacui'care'en." A'íj pu jin, típua'aj a'táj quee tyu'xána'cire'en, ajta tyu'jé'caj, a'íj pu jin arí ootyá'itzee a'íjna jitze i nyúucarij i maj jin tyí'ijta.

¹² A'yaa pu tyúuxie've' ja'mua jimi siaj tyámua' tyúu'ixaatye'ej siajta tyámua' tyityetyúucha'íij, a'íjna jime' tí i Dios jamua'xijtye'en i nyúucarij jime' tí jin jamui'rátosij.

¹³ Ji'nye a'íimaj i maj quee hua'cu'vej i juxa'aj tyeityee, capu ajta i Dios hua'cu'váaj huá'xijtye'en, majta a'íimaj i maj hua'cu'vej i juxa'aj tyeityee, a'íi mu néijmi'i jin tyu'tyámue'tij a'ájna xicáara' jitze.

A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'íj pu jitze séejre' je'ej tyaj ricíj

¹⁴ Nye'ihuáamua', ¿ji'nye tyi'táj jin tye'tyáhu'i'rii típua'aj sáij a'yan tyúuxajtaj yee tyá'tzaahuatye', ajta quee a'yan tyi'táj jin rijcaj je'ej tí tyí'xaj? ¿Nyij i'ríj tí a'íin jáahuire'en i tí jin tyá'tzaahuatye'?

15 Tyiche' a'yan tyaataxáj ti sáij i ta'ihuáara' ti tyáati' nusu ti íiti', quee tyi'tyéechan nusu quee tyi'táj tyícha'ij ti jáacua'nyij séej xicáj jitze,

16 ajta sáij ti ja'mua jitze ajtyáma'can a'yan tyaaté'exaatye'en yee: “Áricuj, che' tyámua' tyaja'muahuiiria'aj”, siajta néijmi'i tyú'cua'nyij tyi'táj ti je'ej tyajamua'ránajchij, ajta quee tyi'táj huo'tá'an i maj jin huatyóohuiire'en, ¿capu tyi'táj je'ej tyeetyáhuire'ej a'ájna jime'?

17 A'yaa pu cha'tána'aj tye'mej a'ájna jime' i siaj jin tyá'tzaahuatye', tipua'aj quee séjre'ej siaj a'yan ricij je'ej siaj tyí'xaj, a'yaa pu een tí'ij tyi'táj ti arí huamuí'.

18 A'yaa pu tyí'rij ti sáij a'yan tyu'taxáj yee: “Muáaj paj tyá'tzaahuatye', nyajta nyáaj a'yaa nu ricij je'ej nyaj tyí'xaj.” Naataséjratye' i paj jin tyá'tzaahuatye' i paj jin quee a'yan ricij, nyáaj nu nyajta muaataséjratye'sij i nyaj jin tyá'tzaahuatye', nyajta a'áj jin a'yan ricij je'ej nyaj tyí'xaj.

19 A'yaa paj muáaj tyá'tzaahuatye' ti sáij na'aj i Dios séjre', a'áj paj jin xá'puí' ricij, ajta a'yaa mu cha'taj mana'aj tyá'tzaahuatye' a'íimaj i tyiyáaru'uj, majta juvivej i maj jin tyi'tziinye'.

20 Capáj a'áin pué'eenye' i tiquee tyámua' metyóomua'rej, pajta a'yan tyámua'tyij tijin tipua'aj a'yaa pana'aj tyá'tzaahuatye'ej pajta quee a'yan rijcaj je'ej paj tyí'xaj, capu tyi'táj huire' i paj jin tyá'tzaahuatye'.

21 Dios pu tyámua' tyeetyájtóo a'ájci i Abraham, i ti tayo'puaci'ij pué'eenye'ej, a'ájna jime' ti jaatámu'vejritaca' i juyó' Isaac.

22 A'yaa pu tyí'rij tyaj jáamua'reej je'ej ti huaríj a'ájna i Abraham, a'ájna i ti jin tyá'antzaahuaj a'áj pu jin ajta a'yan huaríj, a'yaa pu'ij tyámua' tyi'éenye'ej ta'raj i ti jin tyá'antzaahuaj.

23 A'yaa pu a'ájna jin tya'róo'astej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: “Abraham pu ja'antzaahuaj i Dios, a'áj pu jin i Dios tyámua' tyeetyájtóo.” A'áj mu jin a'yan jaatamua'aj i Abraham tijin: “Maj jumuajtje' i Dios jamuán.”

24 Xu'ríj mua'aj a'yan tyí'sej, ti i Dios tyámua' tyeetyátoosij a'ájci i a'táj a'ájna jime' je'ej ti tyi'tyúucha'ij, capu a'áin na'aj i ti jin tyá'tzaahuatye'.

25 A'yaa pu cha'tána'aj tyáaru'aj a'ájci i Rahab, i íiti' ti jamue'tica'aj i túmii i jutyé'vij jime', Dios pu tyámua' tyeetyájtóo a'ájna jime' je'ej ti a'áin huaríj, tí'ij tyámua' tyihuo'taxié'vej a'íimaj i maj ixie'ria'ca'aj, ajta huo'táhuu'ij maj séej jitze i juyé'j jó'cáinyej.

26 A'yaa pu'ij tye'mej, tipua'aj i tyévira' jitze i a'táj quee júuricamej séjre'ej, a'áin pu muí'chij, a'yaa pu cha'tána'aj a'ájna tyí'muí'chij i siaj jin tyá'tzaahuatye', tipua'aj sequée a'yan rijcaj je'ej siaj tyá'tzaahuatye'.

3

Je'ej ti tyí'huire' i nyanúrij

1 Nye'ihuáamua', miche' quee jéehua séjre'ej ja'mua jimi i maj tyihuá'mua'tye' i séecan, jí'nye xu'ríj jamua'reej ti i Dios jéetze' ca'nyíin jin huá'xijtye'en a'ájma i maj tyí'mua'taj.

2 Néijmi'i tu je'ej pua'aj ricij, tyajta néijmi'i tyi'táj jin á'itzeere', tipua'aj a'táj quee tyi'táj jin á'itzeeria'aj a'ájna jime' je'ej ti tyí'xaj, a'áin pu tyámua' een, ajta jaayí'tin ti huóocha'áin, tí'ij quee tyi'táj jin ootyá'itzeere'en.

³ Tyati'ij hua'ancárujtyi' i hua' tyényi'tze' i cahuáayu'uj a'íjna i píriin, mej mij tá'astyaj, a'íj tutyij jin hua'ria'ca'nyii.

⁴ Siajta a'íjna huaséj i báarcuj, tyij ajta tyámua' tyí've'ej, a'í pu áacaj jáatajchi ca'nyíin jime', ajta a'íjna i ciyéj ti jáata' atyéjvee, a'yaa pu tyí'huíire' ti'ij a'íjna i ti jajmuárie' jaajásime'en i báarcuj jo'tij a'íin a'yan tyiyá'xie've'.

⁵ A'yaa pu cha'tána'aj tyí'een i tanyanúu jitze, tyij ajta ciléenye' na'aj séejre' i tatyévi'j jitze, a'yaa pu putyá'uurej ti va'cán jin ahuóotzaahuatye'en. Tyajta a'yan tyá'mua'reej ti i'ríj ti tiéj ti cñ na'aj tyá'ajtaanyij, a'yaa pu va'cán jin tyu'riá'taasij.

⁶ Ajta i tanyanúu a'yaa pu cha'tána'aj tyí'sejre' ti'ij i tiéj. A'yaa pu ajta séejre' ti'ij i maj jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, a'í pu'ij yó'jipuaj i tatyévi'j. A'íjna i ti je'ej pua'aj een ti jitzán éejnyinyii i tanyanúu, a'í pu ca'nyíjra'aj jatá'caa i tyiyáaru', a'í pu'ij néijmi'que' tyí'ijta a'íjna jitze i ti je'ej pua'aj een.

⁷ A'íjna i tyévi'j néijmi'i pu putyí'uurej ti'ij huo'muá'ajcaanyitye'en i maj a'yan tyityaací'ij majta i maj rá'rie, majta i maj siru'pii i chóota', ajta i maj jáata' já'xoo, mu'ríj néijmi'caa huamuá'ajcaanyityej,

⁸ ajta capu a'tíj jaayí'tin ti jaamuá'ajcaanyitye'en i junyanúu. A'yaa pu een a'íjna i nyanúri'j ti'ij i ti je'ej pua'aj een, ajta jitzán éejnyinyii i ti a'yan een ti'ij huá've'rij ti tyu'jé'caj.

⁹ A'íj tu jin i tanyanúu tyé'tyojzi're' i tavástara' i tyaj jajtáataj, tyajta a'íjna jin je'ej pua'aj tyihuá'xaj i tyeítyee i Dios ti huó'taahuaca' i maj a'yan huasé'rin ti'ij i tyévira'.

¹⁰ A'íjci i tatyényij jitze pu éejnyinyii i tyaj jin tyámua' tyihua'tá'caa, ajta a'íjna i tyaj jin je'ej pua'aj tyihuá'xaj. Nye'ihuáamua' capu a'yan tyí'xa'puí' ti a'yan tyí'eenye'.

¹¹ Jo'tij ja'ajréxaj, capu i'ríj ti a'áa na'aj tána'aj ajnyéj a'íjna i jájtyij ti jumua'tij jamuán i jájtyij ti antzíjvi.

¹² A'yájna ti'ij ajta quee tyí'rij ti i xápua' jitze huatácan a'íjna i aseitúunaj, nusu ti i úuvaj ciyéj jitze huatácan a'íjna i xápua', nye'ihuáamua', nyij i'ríj ti jájtyij ti jumua'tij a'áa ja'ajnyéj jo'tij jájtyij ta'antzíjvi jin ja'ajréxaj.

A'íjna i mua'tzúra'aj ti néijmi'i tyí'mua'reej

¹³ Típua'aj sñij ja'mua jimi séjre'ej ti tyámua' metyóomua'rej, ajta tyámua' tyojó'iteej, che' a'íjna jin jaataséjrataj i ti tyámua' tyi'tyúucha'íj, ajta quee óotzaahuatye'ej a'íjna jime' i ti jéehua tyojó'itej.

¹⁴ Ajta típua'aj mua'aj setyu'tá'an ti a'íjna i siaj jin chueerij je'ej pua'aj jamuá'uurej i ja'muaxiéjnyu'caa tzaajta', siajta je'en a'íjna jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, capu ij i'ríj siaj tyi'tíj jin ahuóotzaahuatye'en, a'íjna jime' siaj á'itzeere' i ti j'i'ré'can jime' jitze.

¹⁵ Ji'nye néijmi'i i ti a'yan tyí'een capu i Dios jimi tyojo've'mej, sulu a'yan pu cháanacaj japua ma'can, jo'tij je'rányinyij hua'mua'tziira'aj jitze i tyeítyee ajta a'íjna jitze i tyiyáaru'.

¹⁶ Jo'maj jóochueere', ajta jo'maj jóo'itziitye', a'áa mu je'ej pua'aj tyityeje'tyúucha'íj majta néijmi' i je'ej pua'aj ju'uurej,

¹⁷ majta a'íimaj i ti hua' jitze séejre' i mua'tzúra'aj ti i Dios jimi jo've'mej, a'í mu tyámua' tyityetyúucha'íj, majta naa tyihujo'mua'raj,

majta tyámua' tyúu'ihuaamua', a'íj mu jin naa tyámua' tyí'tyesejre'. A'íi mu majta tyihua'cu'vej, majta juxa'aj mana'aj tyihuá'xie've', camu majta tyí'hue'tacaa, sulu néijmi'i mu jin tyámua' ricij.

¹⁸ Majta a'íimaj i maj jahuoo mej mij tyámua' tyihuo'tyéjeevej i juxa'aj tyeityee, a'íi mu juxáahuaj séejre', majta a'íjna ancuriáa'sij i ti tyámua' een.

4

I maj a'íjna jamuán óojaahuatye' i maj a'yan cháanacaj japua séejre'

¹ ¿Jo'nyij je'rányinyij a'íjna i ti ca'nyíjra'aj jamuatá'caa siaj sij jujímua'aj junyo'si'tye'ej? A'yaa pu tyi'ja'yájna ti ja'mua mua'tzíira'aj tzajta' je'rányinyij.

² A'yaa xu mua'aj tyi'tíj tyí'xie've', siajta quee a'yan tya'ancuriáa'vej, a'íj xu jin tyí'tyacui'caa, siajta jéehua tyí'nyacua'aj, siajta quee óocu'vej, a'íj xu jin junyo'sitye'ej, siajta jujaaxiejvi'. Caxu jatyoovej i siaj jaxie've', ji'nye caxu jahuavij i Dios.

³ Ajta tipua'aj siaatáhuavii, capu jamuaatá'sij, ji'nye caxu tyámua' tyá'huavij, siajta a'íjna jin jahuavij siaj sij cha' siana'aj jaaxíjtye'en je'ej ti tyajamua'ránajchij; siaj sij a'íjna jin huatóotyamua've'en.

⁴ Mua'aj siaj juxana'cire', ¿nyij sequée jamua'reej tijin a'íimaj i maj jamuán ajtyu'uj i cháanacaj, a'íi mu jájcha'íire' i Dios? A'tíj tina'aj ti jaxie've' ti hua'ajtyájahuatye'en a'íimaj i maj íiyan séejre' i cháanacaj japua, a'íi pu ajta jájcha'íire' i Dios.

⁵ A'íj pu jin a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin: "Dios pu chueerij a'íjna jimi i júuricamej ti a'yan jaatyájtóo ityájma tzajta'."

⁶ Ajta i Dios a'yaa pu jéetze' tyámua' tyitojo'mua'raj, ji'nye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Dios pu hua'ajcha'íire' a'íjma i maj óotzaahuatye', ajta tyámua' naa huójo'mua'raj a'íimaj i maj quee óotzaahuatye'."

⁷ A'yaa pu'ij, siata'aj ja'rá'astijre'en i Dios. Siajta ajtáciinyej i tyiyáaru' jimi, aj pu'ij ajta i tyiyáaru' tyíchesij ja'mua jimi.

⁸ Siata'aj ajtyáxiirej i Dios jimi, aj pu'ij ajta i Dios ajtyáxiirij mua'ajmaj jimi. Siata'aj tyámua' huóo'uurej mu siaj jéehua je'ej pua'aj ricij. Siajta huóojajcuare'en mu juxiéjnyu'caa tzajta', mua'aj mu siaj jaxie've' i Dios siajta íiyan ti tyí'ma'can cháanacaj japua.

⁹ Siata'aj uhuóomua'tzij i siaj je'ej pua'aj ricij i Dios jimi, siajta huatóoxaamujritye'en, siajta huóoyiinyixi'in. Siata'aj huatóoxaamujritye'en a'íjna jime' je'ej siaj ará'tyeej rijcaa, siajta huatóoxaamujritye'en i siaj jin jutyamua'va'ca'aj.

¹⁰ Siata'aj quee óotzaahuatye'ej i tavástara' jimi, tipua'aj a'yan xáarinyij a'íi pu tyámua' tyajamuaatyátoosij.

¹¹ Nye'ihuáamua', caxu je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj i séecan. A'íjna i ti je'ej pua'aj tyá'xaj i ju'ihuáara', na'ríij já'xíjtya'aj, je'ej pu pua'aj ajta tyá'xaj a'íjci i yu'xarij i maj jin tyí'ijta, ajta ja'xíjtye'. Ajta tipua'aj a'yan setyá'xíjtye'ej i yu'xarij, muáaj paj a'íin pu'éenye'ej puá'mej i paj tyá'xa'pu'íintare', ji'nye capáj che' já'astijre' a'íjci i yu'xarij.

¹² Síij pu'uj a'íin pu'éen i ti a'yan jaatyájtóo i nyúucarij i maj jin tyí'ijta, a'íi pu ajta a'íin pu'éen i ti tyá'xa'pu'íintare', ajta jaayí'tin

tì jamui'rátoonyij, nusu tì jamua'antyipuá'ritye'en, arí muáaj, ¿jì'nye een jìme' a'yan petyí'mua'tzej paj a'íjna jìn antyí'a'mua'reej pej pij jo'xíjtye'en a'ihuáara'?

Catu jamua'reej je'ej tì tye'mej ariá'pua'aj

¹³ Xáanamujri' mua'aj a'íjci, mu siaj a'yan tyí'xaj tìjin: "Íjij nusu ariá'pua'aj chájta' tu jo'cìj, a'áa tu séej nyinyi'ra'aj á'tyeeren tyetyi'muárie'ej tyej tyij túmii huamué'tin",

¹⁴ maj siajta quee jamua'reej je'ej tì ariá'pua'aj tye'mej mua'ajmaj jimi, tìpua'aj siooj júurij nusu sequée. A'yaa xu mua'aj een tì'ij i jéetirij tì huariéenajyi'ij, tì a'tzúj huataséjre'sij ajta je'en ja'huópua'rixí'ij.

¹⁵ Sulu a'yaa pu tye'tyéviijtye' siaj a'yan tyu'taxáj yee: "Tìpua'aj i tavástara' a'yan tyá'xie've'ej, tyóoche' tu júurij tá'ju'un, tyej tyij a'íjna jìn tyu'muárie'en, nusu séej jìme' tyi'tíj."

¹⁶ Siajta mua'aj, a'yaa xu tyí'xaj xootzáahuatye'ej, ajta a'íjna i siaj jìn óotzaahuatye', capu xá'puí' een i Dios jimi.

¹⁷ A'íjna i tì jaayí'tin tì tyámua' huárinyij tyi'tíj jìme', ajta quee a'yan rijcaj, a'íi pu ootyá'ítzeere'ej i Dios jimi.

5

Miche' tyámua' tyityetyúucha'íj i maj chíjtyaanyi'ij pué'een

¹ Xáanamujri' mua'aj a'íjci mu siaj chíjtyaanyi'ij pué'een! Siata'aj huóoyiinyej, siajta huatóoxaamujritye'en, a'íjna jìme' siaj jéehua jajpuéetzij xá'ju'un.

² Pu'ríj tyí'pe'nyij i siaj tyí'ijcha'ij, ajta i tyajá'muacaana mu'ríj i tyajpuásij tyi'ráaci'xij.

³ Pu'ríj ajta huatyámucua'reej i ooroj ajta i pláataj i siaj jájcha'íj, ajta a'íjna i tì jìn huatyámucua'reej, a'íi pu jamuaataxájta, ajta a'yan tyajamua'antyipuá'ritye'sij tì'ij i tíéj. Mua'aj xu seríj jéehua tyí'íjsii i tì tyá'najchij, íjij tì arí néijmi'i tye'entyipuá'ríj.

⁴ Ajta a'íjna i siaj quee tyihuo'nájchij a'íjma i tyétyacaa i maj tyu're'vejchaca' i já'muavi'ra'taj, a'íi pu mua'ajmaj ja'mua jijve'en, ajta i tavástara' i tì néijmi'i jìn antyúumua'reej, pu'ríj jamua'reej je'ej siaj huaríj, jì'nye pu'ríj huó'namujri' i maj a'íjna jìn junyo'si'tye' a'íimaj i maj tyí'muarie'ca'aj mua'ajmaj jimi.

⁵ Íyan cháanacaj japua xu mua'aj juxáahuaj tyí'tyechej, siajta juxáahuaj tyí'cua', cuxáa siaj tyúuci'mitye' siaj sij huápu'taj, ajta arí atoyo'ré'nyesij a'náj maj jáj'muacui'nyij.

⁶ Mua'aj xu siajta seríj huo'cuij a'íjma i maj quee tyi'tíj jìn á'ítzeeria'ca'aj, majta a'íimaj camu jamuaatá'ijmujri'.

Tyiche' quee je'ej tyá'tamujtyej a'íjna jìme' i tyaj jajpuéjtzij

⁷ Siajta mua'aj nye'ihuáamua', siata'aj tyo'táviicue' 'asta na'aj quee uvé'nyej i tavástara'. A'íjna i tì chuéj japua tyí'muijhuacaa, a'yaa pu tye'chó'va'aj ta'mej 'asta na'aj quee tyú'cúirej, ta'aj ij ja'ancuriá'an i táque'ra' i tì jéehua huápu'íj juxie've', a'yaa pu tyi'chó've'ej ja'mej, 'asta mana'aj quee huatyéviijtye' i víita'rij jítze majta je'en atáchenyij.

⁸ A'yaa xu siajta mua'aj tyi'ijchó've'ej, siata'aj huatyóoca'nyej i jutzájta' siaj sij tyámua' eenye', jì'nye capu á'tyeeren tì'ij uvé'nyesij a'íjna i tavástara'.

⁹ Nye'ihuáamua', caxu óoxijtye'ej séej jamuán siajta séej, ti'ij quee Dios a'yan cha'tána'aj tyajamo'xíjtye'en, ji'nye pu'ríj tin uvé'nyesij a'íjna i ti tyá'xa'pui'intare'.

¹⁰ Nye'ihuáamua', siata'aj a'íjma jitze tyi'huóomua'tyej i maj tyí'xajtaca'aj i tavástara' jitze ma'can, i maj jéehua jaapuéjtzitariaca', majta néijmi'i jin tyo'táviicue'ri'.

¹¹ A'yaa tu tyá'mua'reej ti Dios tyámua' tyihuo'tá' a'íjma i maj néijmi'i jin tyo'táviicue'ri' i maj jin jaapuéjtzitariaca'. Xu'ríj jamua'reej je'ej ti tyaapuéjtzitariaca' a'íjna i Job, siajta a'yan tyá'mua'reej je'ej ti i tavástara' tyaaxá'pui'intari'ri', ji'nye jéehua pu i tavástara' tyámua' tyitájcha'ij ajta jéehua tyihua'cu'vej.

¹² Ajta a'yájna, nye'ihuáamua', caxu tyi'tíj jin tya'tóoratzi'ra'an, a'íjna jitze huatama'can i tajapuá, nusu i cháanacaj, nusu séej tyi'tíj jime'. Típua'aj a'yan setyu'taxáj yee "Jee", che' a'yan atyojo're'nyej; na'ríj a'yan setyu'taxáj yee "Capu", che' ajta a'yan atyojo're'nyej, ta'aj ij quee Dios jamo'xíjtye'en.

¹³ Típua'aj síj ti ja'mua jitze ajtyáma'can jajpuéjtzij, che' huatyényuunyij i Dios jimi. Na'ríj síj jutyamua've'ej che' chuñicarij jin tyaatyójtzi're'en i Dios.

¹⁴ Típua'aj síj tyi'cui'ij, che' huo'tájeevej a'íjma i huáasij i maj tyeyúuj tzajta' tyí'huüre', mej mij a'íjma huatyényuunyij, majta jitzán ma'can i tavástara' ja'vá'huaatye'en i já'ria'ra' i aseituunaj.

¹⁵ Ajta mati'ij tyá'tzaahuatye'ej huatyényuunyij, aj pu'ij a'íjna i ti tyi'cui'ij rujnyi, ajta i tavástara' pu japuan huatányuusij, ajta tyaatú'uunyi'raj i ti jin ootyá'itzee.

¹⁶ A'íj pu jin, siata'aj tyi'huóo'ixaatye'en séej jamuán siajta séej i siaj jin ootyá'itzee i Dios jimi, siajta huatyényuunyij séej jime' siajta séej ti'ij i Dios tyajamuáahuatye'en. A'íjna i siaj huatyényuunyij jéehua pu tyi'huüre' típua'aj tyámua' sia'éenya'aj xaatyényuunyij i Dios jimi.

¹⁷ A'íjna i Elías, a'yaa pu cha'tána'aj tyi'tyaataca'aj tyati'ij ityáj, ajta ti'ij tyá'tzaahuatye'ej huatyényuj mej mij quee che' huatyéviijej, a'yaa pu huéecaj nyinyi'ra'aj japuan jé'ta' á'tyeej mej quee che' viiyaca'aj.

¹⁸ Ti'quij ajtáhua'aj huatyényuj, mati'ij támij huatyéviiyaca', ajta je'en tyú'ciiriaca' i ti tyu'huásti'huaca'.

¹⁹ Nye'ihuáamua', típua'aj síj ajtára'nyij a'íjna jitze i ti ji're'can jime' ajta je'en síj tyámua' tyeetyjeevej ti'ij ajtáhua'aj tyá'antzaahuatye'en,

²⁰ a'yaa xu tyá'mua'reeriaj tijin a'tíj ti séej tyámua' tyu'tyéjeevej ti'ij ajtáhua'aj tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi, a'íj pu jaatyáhuüre'ej ti'ij quee jó'vetyij, ajta ti'ij Dios néijmi'i jin tyaatú'uunyi'.

I yu'xarij ti anaquéej jo'yú'xaca' a'íjna i San Pedro

Pedro pu hua'tyojtye' a'íjma i maj tyá'tzaahuatye'

¹ Nyáaj Pedro, i nyaj jahuiire' i Ciriístu', yaa nu já'muatyojtye' mua'ajmaj mu siaj Ponto ja'chej, nyajta mua'ajmaj Galacia siaj ja'chej, siajta séecan a'ájna a Capadocia, ajta a'ájna a Asia, ajta a'ájna a Bitinia,

² a'íjma i Dios ti anaquéej hua'antyíhuoj a'yájna ti'ij a'íin tya'tóoratziiri'. A'íj pu jitze ma'can i ju júuricamej jamuaajájuarej siaj sij ja'rá'astijre'en siajta tyámua' huárinyij a'íjna jime' i xúuria'ra' i Ciriístu'. Che' i Dios tyámua' tyajamuáacha'íin ajta jamuaatyápua'ritye'en ja'mua tzajta'.

A'íjna i ti jin tyí'ijchó've' a'íjna i ti tyá'tzaahuatye'

³ Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios ti ajta vástaria'ra' pué'een i tavástara' Jesús ti Ciriístu' pué'een, a'íi pu jéehua tá'ancu'vaxij ajta taatá' tyej tyij jájcuán jin huanánie'huaj, a'yájna ti'ij ajta i Ciriístu' tyu'tájuuriaca'. A'íi pu'ij tatá'caa tyej tyij jajchó've'ej a'íjna i tyaj jin júurij tá'ju'un,

⁴ ajta taatá'sij ti táaci'tyij i Dios ti arí tyámua' tyú'ruuj, a'íjna i ti quee a'náj je'ej rinyij, capu ajta a'náj huatyéchoomuarij, ajta quee a'náj ja'huópua'rixí'ij.

⁵ A'íjna jime' i siaj jin mua'aj tyá'tzaahuatye', a'íi pu ja'muacha'ij a'íjna jime' i ti néijmi'i jin putyí'uurej ti'ij jamuáahuire'en, a'íjna jime' i ti tyámua' een, a'íi pu huataséjre'ej a'ájna xicáara' jitze ti'ij néijmi'i tye'entypuá'rij.

⁶ A'íj xu jin mua'aj jéehua jutyamua've'ej a'íjci jime' ti Dios tyámua' tyajamuataá'sij, tyij ajta a'yan tyúuxie've' siaj a'íjna jin mue'tíj ijíj jaapuéjtzitarej.

⁷ Ji'nye a'íjna i siaj jin tyá'tzaahuatye', a'yaa pu een ti'ij ooroj, a'íjna i ooroj a'yaa pu tyúuxie've' maj jaatyáteeraaj ta'aj ij jumua'tíj tá'ra'nyij. A'íjna i siaj jin tyá'tzaahuatye' siajta jin jajpuéjtzij, jéetze' pu tyí'huire' quee a'íjna i ooroj i ti i'rij maj jaatyú'uunaj. A'íj pu jin i siaj jin tyá'tzaahuatye' a'yan tyúuxie've' siaj néijmi'i tyo'táviicue', siaj sij néijmi'i tya'ancuriáan i Ciriístu' jimi.

⁸ Mua'aj xu jaxie've' i Ciriístu', maj siajta quee xu a'náj jaaséj, siajta jitzán tyá'tzaahuatye', ajta a'íjna i siaj jin jéehua jutyamua've' capu i'rij tyaj jaataxáj nyúucaríj jime',

⁹ ji'nye mua'aj xu seríj tin néijmi'i tyu'táa'sij a'íjna jime' i siaj tyá'tzaahuatye', ajta a'íjna jin já'muahuire'en.

¹⁰ A'íimaj i maj tyí'xajtaca'aj i Dios jitze ma'can, a'íi mu jájcuaj ímuáj jaataxájtaca' a'íjna i ti jin i Dios tyámua' tyajamuatyátoosij, a'íi mu majta a'yan tyá'huooca'aj, majta a'íjna jin tyí'mua'ajcaa mej mij yo'itéej muá'ra'nyij.

¹¹ A'íjna i júuricama'ra' i Ciriístu' a'yaa pu tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, mej mij jáamua'reej je'ej ti tya'ajpuéetzij ta'me'nyíiche' i Ciriístu', ajta je'en je'ej ti tye'mej

majca'huáyee, a'yaa mu mij a'íimaj tyá'huooca'aj mej mij jáamua'reej a'náj ti a'yan tye'mej.

¹² A'yaa pu Dios tyihuo'tá' mej mij jáamua'reej tiquee hua' jime' tyi'xajtaca'aj, sulu mua'ajmaj pu tyajá'mua'ixaatya'ca'aj. A'í pu'ij a'íin pué'een i maj jamuáa'ixaj i nyúucaria'ra' i Dios, a'íjna jitze ma'can i júuricama'ra' i Dios tajapuá ti já'ma'can. Majta a'íimaj i maj tajapuá tyi'huüre', a'yaa mu tyá'xie've' mej mij néijmi'i a'íjna tyu'séj.

Dios pu ta'ixaatye' tyej tyij tyámua' tyi'tyítacha'íj

¹³ A'íj xu jin, siata'aj tyámua' eenye' siajta tyámua' metyityoomuámua're'ej. Néijmi'i xu jin i Dios jimi tyi'ijchó've'ej a'íjna i ti tyajá'muaci'tyij i ti jin i Dios tyámua' tyajamuaatá'sij a'ájna xicáara' jitze ti huataséjre'en a'íjna i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een.

¹⁴ Siata'aj a'yan cha'taj siana'aj eenye' mati'ij i ti'rúj i maj huá'astijre' i juhuásimua', caxu che' je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj ti'ij ará'tyeej tyajamua'ránajchica'aj, siati'ij quee xu jamua'tyáacaj i Dios.

¹⁵ Sulu siata'aj néijmi'i jiré'nye'ej séjre'ej, jinye a'íjna i Dios ti jamuaatajé, a'í pu jirénya'aj séjre',

¹⁶ ajta a'yan tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: "Siata'aj jiré'nye'ej séjre'ej, jinye nyáaj nu jirénya'aj séjre'."

¹⁷ Tipua'aj a'yan siaatamuá'muatye'en yee jutáataj, a'íjna i Dios ti juxa'aj na'aj tyihuá'xijtye'en i tyeítyee je'ej ti síj tyi'táj jin huaráj, a'yaa pu tyúuxie've' siaj jéehua tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'íj siati'ij síooj a'yan séjre'ej i cháanacaj japua.

¹⁸ Dios pu mua'ajmaj ja'mua japua huatanyúj, siati'ij je'ej pua'aj tyityetyúucha'íca'aj, a'íjma siaj jitze jaarí'rej i já'muahuasimua'ci'ij, siajta mua'aj a'yan tyá'mua'reej ti i Ciriístu' quee a'íjna jin tyu'nájchitaca' i ooroj nusu i pláataj ti á'pua'ren,

¹⁹ sulu a'í pu i Ciriístu' a'íjna jin tyu'nájchitaca' i juxúure', ti'ij a'yan tyu'tóomu'vejritaca' ti'ij cánya'aj tiquee cápítie'nyi' ajta quee tyi'táj jin á'itzeere'.

²⁰ Ciriístu' pu a'yan tye'entyihuaviihuaca' ti'ij quee eexúj séeria'caj i cháanacaj, ti'ij a'íjna jin tyu'tyáhuüre'en, ajta ijíj ti'ij néijmi'i tye'entyipua'rij, Ciriístu' pu yan huataséjre ti'ij mua'ajmaj jamuáahuüre'en.

²¹ Ciriístu' xu mua'aj jitze ma'can tyá'tzaahuatye' i Dios jimi, a'íjna i ti jaatájuurityej ajta tyámua' tyeetyájtóo, a'íj xu jin mua'aj tyá'tzaahuatye' siajta i Dios jimi tyi'ijchó've'.

²² Siajta mua'aj, a'íj xu jitze tyá'antzaahuaj i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, siaj sij tzáahuatyi'ra'aj jin huo'xié've'en i ju'ihuáamua'. A'íj pu jin siata'aj néijmi'i jin i juxiéjnyu'caa huóoxie've'en, siajta néijmi'i jime' i siaj jin juca'nyej séej jamuán siajta séej.

²³ Jinye mua'aj xu siajtáhua'aj jájcuan jin huanánie'huaca' caxu che' a'íjna jime' i ti já'puaapua'rej, sulu a'íjna jime' i nyúucaria'ra' i Dios ti jusén jin júurij.

²⁴ Jinye a'yaa pu tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tijin: Néijmi'i mu i tyeítyee a'yan een ti'ij a'íjna i tu'píj, ajta i maj jin óotzaahuatye' a'yaa pu een ti'ij i xúuxu'ra'an i tu'píj. A'íj pu i tu'píj huatyáhuasij ajta je'en i xúuxu'ra'an cáavatzij, ²⁵ ajta i nyúucaria'ra' i Dios, a'íj pu jusén jin séeria'aj ta'mej.

Ajta a'íjna i nyúucarij, a'íi pu a'íin pué'een i maj mua'ajmaj jamuáa'ixaa.

2

¹ A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' siaj néijmi'i tyu'tátoonyij i siaj jin je'ej pua'aj ricij, siajta je'ej pua'aj tyihuá'xaj tyeítyee, nusu siaj huá'cuanamuaj, na'ríij i siaj jin óochueere' séej jamuán siajta séej, siajta i siaj jin hue'tzij jin séecan tyí'xajtzi'.

² Siata'aj a'yan huárinyij mati'ij i ti'ríij, i maj jahuo me' mij huátze'nyij i junáanaj jitze, me' mij a'íjna jin huahuóse'en, ajta je'en huó'huíre'en,

³ ji'nye mua'aj xu seríj jáamua'reeri' ti i tavástara' tyámua' tyaja'muacha'ij.

Ciríistu' pu a'íin pué'een i tyetyéj ti júurij

⁴ Siata'aj ajtyáxiirej i tavástara' jimi, i ti a'íin pué'een i tyetyéj ti júurij i maj i tyetyacaa majuuhuá'xij, ajta i Dios pu a'yan tye'entyíhuo ti'ij jéehua huápu'i'ij tyu'tyáhuíre'en.

⁵ A'yaa pu'ij i Dios tyámua' já'mua'uuren siaj sij a'yan tyu'tyáhuíre'en ti'ij i tyetyéj ti júurij, i ti jin chi'ij ájtaavijhua, siaj sij tyí'tíj jin va'cán jin tyitye'entyájrutyey, siata'aj tyámua' tyityaaju'un siaj sij a'íjna jin tyu'támu'vejritaj i Ciríistu' jitze ma'can, ta'aj ij i Dios ja'ancuriá'an a'íjna i mu'vejrij ti naa een.

⁶ A'íj pu jin ajta a'yan tyá'xaj i yu'xarij jitze tijin: Nyáaj nu je'tyájraj a'ájna a Sión séej i tyetyéj,

a'íi pu pué'een i tyetyéj ti anájcaj,

i nyaj ja'antyíhuoj ti ajta jéehua tyá'najchij,

ajta a'íjna i ti jitzán tyú'ca'nyey capu huatóotyevi'ra'astaj.

⁷ Ajta ja'mua jimi mu siaj tyá'tzaahuatyey, a'íjna i tyetyéj jéehua pu tyá'najchij, ajta a'íimaj jimi i maj quee tyá'tzaahuatyey, a'yaa pu tye'mej je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze a'yan tijin:

A'íjna i tyetyéj i maj majuuhuá'xij i maj chi'ij ta'huacaa,

a'yaa pu tye'rájraa ti a'íin pue'éenye'ej ta'raj i ti jéetze' juxie've'.

⁸ Ajta i ti a'yan tyá'xaj tijin:

A'íj puíríicij i tyetyéj i maj jitzán eejcá'cataj majta jitzán eetávitzey.

A'yaa mu jitzán tyitye'ejcá'cataj, a'íjna jime' maj quee ja'tzaahuatyey i nyúucarij, a'yaa pu'ij tyí'xa'puí' hua' jimi.

⁹ Siajta mua'aj xu tyeítyeera' pué'een i Dios ti hua'antyíhuoj, siaj sij jamuán tyu'ta'íjtaj, siajta séej chuéj japua já'ma'can ti naa een, séej xu chájta'naj pué'een Dios ti jitze ajtyáma'can. A'yaa pu'ij tyí'een siaj sij mua'aj tyíhuo'té'exaatye'en a'íjna jitze ma'can i Dios, i ti jamuaatajé siaj sij quee che' tíca'riste' séjre'ej, sulu siaj sij a'áa jo'tyá'itzeere'en jo'tij tyámua' naa tyojó'nyeerí'ij.

¹⁰ Jájcua'j imuáj caxu tyeítyeristyamua'me'en pué'eenye'ej i Dios, siajta ijíij xu seríj tyeítyeristyamua'me'en pué'een i Dios, ajta a'ájna imuáj capu jamuá'cu'vajca'aj i Dios, ajta ijíij pu arí jamuá'cu'vej.

A'yaa xu tyí'tyechajcaj mati'ij i maj jahuíre' i Dios

¹¹ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', a'yaa nu tyaja'muahuavij siaj a'yan séjre'ej mati'ij a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can, caxu

tyi'tá'care'en siaj sij ja'rá'astijre'en a'íjci i ti je'ej pua'aj een, i ti ajta jin nyo'se' i já'muajuuricamej.

¹² Tyámua' xu'uj a'íjma jimi i maj quee tyá'tzaahuatye'. A'yaa mu mij a'íimaj tyaja'muaséejran siaj tyámua' ricij, tyij majta ijíj je'ej pua'aj tyaja'muaxaj, a'íi mu tyaatatyójtzi're'ej i Dios a'ájna xicáara' tã jitzán néijmi'caa tá'xijtye'en.

¹³ A'íjna jitze ma'can i tavástara' xu hua'rá'astijre'en i maj tyi'táj jin antyúumua'reej, a'íjci i ti a'íjna jin tyi'tyéjvee ti'ij néijmi'i jin tyu'ta'íjtaj, ji'nye a'íi pu a'ín pué'een i ti jéetze' va'cán jin tyí'huüre',

¹⁴ tyajta a'íjma i tajtúhuaanyij, i maj tyi'íjta mej mij puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, ti ajta tzáahuatyi'ra'aj hua' jimi tyícha'íj i maj tyámua' ricij.

¹⁵ Ji'nye a'yaa pu i Dios tyá'xie've' siaj tyámua' tyityetyúucha'íj, mata'aj mij quee je'ej tyaja'muaxajtaj a'íimaj i maj quee ma'umuámua're', majta i maj quee tyi'táj mua'reej.

¹⁶ Siata'aj a'yan tyityetyúucha'íj mati'íj i tyeítyee i maj juxáahuaj mahuaci'íj, caxu a'íjna jin juxáahuaj mahuaci'íj siaj sij tyi'táj jin je'ej pua'aj huárinyij. Tyámua' xu tyityahuóocha'íin, mati'íj a'íimaj i maj jahuüre' i Dios.

¹⁷ Siata'aj néijmi'caa jimi tzáahuatyi'ra'aj tyícha'íj. Siajta huo'xié've'en i ta'íhuámua' i maj majta tyá'tzaahuatye', siajta jéehua tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'íj i Dios, siajta a'íjci i tajtúhuan i ti néijmi'i jin tyi'íjta.

Je'ej maj tyityetyúucha'íj i maj tyi'táj jin tyí'huüre'

¹⁸ Siajta mua'aj mu siaj tyi'íjtyi're', siahua'rá'astijre' a'íimaj i maj tyajá'mua'íjtye', caxu a'íjma siana'aj i maj tyámua' tyajamuájcha'íj, nusu i maj tyámua' tyi'tyetyeityee, sulu siajta xu a'íjma i maj je'ej pua'aj tyi'tyetyeityee.

¹⁹ Ji'nye a'yaa pu tya'ráanajchi i Dios siaj a'íjna jin tyo'táviicue' i maj puéjtzij jamuatá'caa, a'íj xu jin néijmi'i a'yan ricij je'ej ti tyí'xa'puí' i Dios jimi.

²⁰ Ji'nye tipua'aj mua'ajmaj puéjtzij majamuaata'an a'íjna jime' siaj tyi'táj je'ej pua'aj huaríj, siajta je'en a'íjna jin tyo'táviicue', capu je'ej tyajamuaatyáhuüre'ej, ajta tipua'aj a'íjna jin puéjtzij majamuaata'an siaj xá'puí' ricij, siajta je'en a'íjna jin tyo'táviicue', a'íi pu ja'ráanajchi i Dios.

²¹ A'yaa pu a'íjna jin tyajamuaatajé i Dios, ji'nye i Ciriístu' pu ja'mua jitze ma'can jaapuéjtzitariaca', ajta a'íjna a'yan tyajá'mua'itíj siaj sij a'yan cha'taj siana'aj huárinyij.

²² Capu i Ciriístu' tyi'táj jin ootyá'itzee, capu ajta a'náj a'táj huácuanamuaj.

²³ Mati'íj je'ej pua'aj tyaatajé, capu je'ej pua'aj tyihuo'riá'hua'nyijraj, ajta mati'íj puéjtzij jaatá', capu huo'tányeechej, sulu Dios jimi pu huatóocu'vej i ti tzáahuatyi'ra'aj jin huá'xijtye'en.

²⁴ A'íi pu tajitzé ma'can jaapuéjtzitariaca' i cúruuj jitze, ajta néijmi'i tyitacáa'ri'ri' i tyaj jin á'itzeeria'ca'aj, tyej tyij tyámua' éenye'ej tá'ra'nyij. Ciriístu' pu tyu'puéjtyi'huaca' tyej tyij ityáj néijmi'i jin tyú'huaatyi'huaj.

25 Ji'nye a'yaa xu mua'aj a'ájna imuáj huasé'rihua'aj mati'ij i cánya'xi maj jo'vátzij, ajta ijíj xu'ríj i Ciriistu' jitze ajtyáma'can, a'ájna i ti a'yan tyaja'muacha'ij ti'ij hua' cújta' ti huaméj, ti ajta a'ájna jin antyúumua'reej ti'ij ja'mua japua huatányuunyij.

3

Je'ej maj tyityetyúucha'ij i maj nyejnyei'chej

¹ Sijta mua'aj mu sij hua' írastyamua' pué'een, siahua'rá'astijre' i jucínastyamua', ta'aj ij tipua'aj síj quee já'tzaahuatya'aj i nyúucarij, a'yan éenye'que' siahua'antyimue'tin, ajta quee a'yan tyuuxié've'ej ta'mej sij huo'té'exaatye'en, sulu a'áj xu jin huá'mue'tin a'ájna jime' je'ej sij tyityetyúucha'ij,

² ajta mati'ij jaaséj sij tyámua' néijmi'i jin ricij, sijta tzaahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij i Dios.

³ Majta a'íimaj i já'mua'irastyamua', miche' quee huápu'ij tyámua' ju'uuri'aj a'ájna jime' i ti jéjre' séejre', i jucipuáj jitze, nusu maj tyi'tíj tyo'cóorujtyi'raxi'in ti ooroj jin tyí'taavijhua, na'ríj maj ji'ré'nye' tyu'tyóchejtye'en,

⁴ sulu miche' tyámua' huárinyij i juxiéjnyu'caa tzajta', a'ájna jime' maj tyámua' naa metyityoomuámua're'ej, ji'nye a'íi pu quee a'náj já'pua'ren, majta quee tyi'tíj jin huá'muarie'ristya'aj i jucínastyamua'. A'íi pu a'íin pué'een i ti jéehua naa huasé'rin i Dios jimi.

⁵ A'yaa mu majta éenye'ej a'náj imuáj a'íimaj i úucaa i maj ji'ré'nye'ej huatya'itzee i Dios jimi, a'íi mu i Dios jitze tyu'cá'an majta hua'astyajca'aj i jucínastyamua'.

⁶ A'yaa pu ajta huaríj a'ájna i Sara, a'yaa tya'rá'astijre a'íjci i Abraham ajta a'yan jaatamua'aj tíjin "Nyavástara'." Sijta mua'aj xu yójmua'mua' pue'éenye'ej xá'ju'un a'íjci i Sara, tipua'aj néijmi'i jin tyámua' xáarinyij sijta quee tyí'tziinye'ej.

⁷ Sijta mua'aj mu sij hua'cínastyamua', siata'aj tyámua' huojomua'raj i ju'irastyamua'. Siata'aj tyámua' tyihuo'tyátoonyij, a'yan setya'mua'réri'aj maj quee juca'nyej, majta a'ájna jin antyihuaviihuaca' mej mij ja'mua jamuán tya'ancuriáan i Dios ti tyajamuaatá'sij. A'yaa xu huárinyij, ti'ij quee tyi'tíj tyajamua'antiyú'nyi'ra'an a'ájna jime' i sij jahuoo i Dios jimi.

Je'ej maj tyityetyúucha'ij i maj tyá'tzaahuatye'

⁸ A'yaa xu néijmi'i mua'aj tyámua' tyí'tyechajcaj, sijta huóoxie've'en sij sij tyámua' tyuu'ihuámua'aj tá'ra'nyij. Siata'aj tyámua' tyihuojo'mua'raj sijta quee tyi'tíj jin óotzaahuatye'ej.

⁹ Caxu je'ej pua'aj ja'uurej tipua'aj a'tíj je'ej pua'aj já'mua'uurej, caxu sijta a'tíj je'ej pua'aj tyí'xajtaj tipua'aj a'íin je'ej pua'aj tyaja'muaxajtaj. Sulu siata'aj tyámua' tyihuo'tyéjeevej, ji'nye a'áj pu jin i Dios jamuaatajé sij sij jéehua jimi tya'ancuriáan.

¹⁰ A'yaa pu a'ájna jin tyé'yu'si' i yu'xarij jitze tíjin:

A'ájna i ti jaxie've' ti á'tyeevi'in júurij, ajta juxáahuaj chajca, che' quee je'ej pua'aj tyúuxajtave'en, ajta a'yan tyúuxie've' tíquee tyí'hue'tacare'en,

¹¹ che' ajtára'nyij a'íjci jitze i ti je'ej pua'aj een, ajta tyámua' tyi'tyúucha'ij tá'ra'nyij,

che' jáahuonyij ajta a'íjci jitze ucájrutyey i ti juxáahuaj chajca.

¹² Ji'nye tavástara' pu hua'cha'íj a'íimaj i maj tyámua' tyityetyúucha'íj,

ajta huá'namuaj je'ej maj jimi tyá'huoo,

ajta a'íimaj tyícha'íire' i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj.

¹³ ¿A'tanyij je'ej pua'aj já'mua'uuren, tìpua'aj mua'aj a'íjna jin setyí'tyese'ej siaj a'náj tina'aj tyámua' rijcaj?

¹⁴ Ajta a'íjna jime' siaj tyámua' ricij a'íj xu jin jajpuéjtzij, a'íj xu jin huatóotyamua've'en ji'nye Dios pu tyámua' tyajamuaatá'sij. Caxu sij a'tíj tziinye'ej, caxu siajta je'ej tyityóomuajtyaj,

¹⁵ sulu siata'aj jaatyátzaahuatye'en i jutzájta' a'íjci i Ciriístu' i ti ja'muavástara' pué'een. A'náj tina'aj xu tyámua' eenye', siaj sij tyámua' tyihuo'riá'hua'nyijraj a'íjma i maj tyajá'mua'ihuo' a'íjna jime' je'ej siaj tyi'tíj tyi'íjchó've'ej,

¹⁶ siajta quee ootzáahuatye'ej a'yan huárinyij, sulu tzáahuatyí'ra'aj xu jin a'yan huárinyij. Tyámua' xu tyityetyúucha'íj siaj sij quee je'ej pua'aj tyityóomuajtyej, ajta mej mij huatóotyevi'ra'astaj a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyaja'muaxaj, a'íjna jime' siaj tyámua' ricij matí'ij i maj tyá'tzaahuatye' i Ciriístu' jimi.

¹⁷ Jéetze' pu xá'pui' siaj a'íjna jin jaapuéjtzitarej i siaj xá'pui' ricij, tìpua'aj i Dios a'yan tyaxié've'ej, quee tìpua'aj a'íjna jin siaj puéjtzij i siaj je'ej pua'aj ricij.

¹⁸ Ji'nye i Ciriístu' pu séej na'aj tajitzé ma'can huamuí', ta'aj ij jusén jin tyitaatú'uunyi' i tyaj jin ootyá'itzee. A'íi pu quee tyi'tíj jin ootyá'itzeerej, ajta a'yan tyaapuéjtzitariaca' a'íjma jitze ma'can i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, ta'aj ij mua'ajmaj jamuá'anvi'tij i Dios jimi. A'íj pu jitze i jutyévi' huamuí', ajta i Dios pu jaatájuurityej i ju júuricamej jime',

¹⁹ a'yaa pu'ij néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij ajta je'en huo'té'exaa a'íimaj i júuricamej i maj nami'huaca'aj.

²⁰ A'íimaj i maj ará'tyeej maj quee tyi'tíj á'astijria'ca'aj, a'ájna xicáara' jitze tí'ij i Noé séjria'ca'aj, tí'ij i Dios jacho'va'ca'aj ti i Noé jaatyátaahuaj i báarcuj ti ve'éj, ajta je'en séecan huatyáhuu' mej mij utyájrutyey i báarcuj tzajta' i maj aráhueeicaj ará'axcaa.

²¹ Ajta i a'íjna i jájtyij a'íi pu a'íin pué'eenye'ej i siaj jin mua'aj ijíj huái'huaca', tí'ij jamuáahuire'en. Ajta a'íjna jime' i siaj huái'huaca' capu a'yan huatóomua'aj yee siaj sij a'íjna jin cóojo'sin i siaj choomua, sulu siaj sij jaatáhuavíj i Dios, tí'ij jamuaata'an siaj tyámua' metyityoomuáma're'ej, ajta je'en táahuire'en a'íjna ti i Ciriístu' huatájuuriaca',

²² ajta tajapuá jó'raa tí'ij muáca'ta' pujmua' i Dios ja'ajcáyixi'in, majta a'íjna jitze ajtyáma'cantaj muá'raa i maj tajapuá tyí'huire', majta néijmi'i i maj tyi'tíj jin antyúumua'reej, mej mij néijmi'i tyámua' tyú'uurej.

4

Tyaj a'yan tyí'tyechajcaj je'ej ti i Dios tyá'xie've'

¹ A'íj pu jin, a'yájna tí'ij i Círíistu' tyaapuéjtzitariaca' i jutyévíj jitze, a'yaa xu cha'taj siana'aj sij mua'aj huárinyij. Ji'nye a'íjna i tí arí jaapuéjtzitariaca', pu'ríj jaatapuá'citaca' i tí jin je'ej pua'aj ricíj,

² ajta je'en néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej tí i Dios tyá'xie've' tí'ij na'aj á'tyeeren júurij, capu a'yáana'aj je'ej tí jusíj tyá'xie've' tyi'tíj jime' íyan tí ma'can cháanacaj japua.

³ Xu'ríj á'tyeej sij mua'aj a'yan cha'taj siana'aj ríjcaj matí'ij a'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye', jí'nye a'yaa xu ríjcaa je'ej tí tyajamua'ránajchica'aj a'íjna i tí je'ej pua'aj een, majta cha'mana'aj tyí'ye'estyaa, majta jéehua juta'rujve', majta hua'najchej i sánturij i maj je'ej pua'aj huasé'rin.

⁴ Ajta íjij, caxu che' mua'aj hua' jamuán a'yan ricíj a'íjna jime' i tí je'ej pua'aj een, a'íj mu jin je'ej pua'aj tyityóomuajtyej majta je'ej pua'aj tyaja'muaxaj.

⁵ Ajta a'yaa pu tyihuá'ci'tyij maj tyu'taxáj je'ej maj tyi'tíj huáruuj a'íjna jimi i tí arí tyámua' huó'ruuj, tí'ij huo'xíjtye'en a'íjma i maj júurij, ajta i maj meríj huácuij.

⁶ Ji'nye a'íjma i maj meríj huácuij majta mu huó'ixaaj i nyúucaria'ra' i Dios, tí'ij i júuricama'ra' i Dios hua' jimi hu-atyá'itzeerej, tyij majta íyan cháanacaj japua huo'xíjtyej a'yájna matí'ij i tyeítyee tyee'yí'tin.

Je'ej tyaj i séecan tyu'tyáhuire'en

⁷ Pu'ríj tín a'ájna atyojo're'nyesij tí'ij néijmi'i tye'entyipua'rij. A'íj xu jin mua'aj tyámua' metyityoomuámua're'ej, siajta tzaahuatyi'ra'aj jin jahuocaj i Dios jimi.

⁸ Siajta jéehua huóoxie've'en, jí'nye a'yaa xu siajta a'íjna jin tyu'túu'uunyi'raj.

⁹ Siata'aj tyámua' tyihuo'taxié've'en séej siajta séej i juchéj, caxu je'ej siana'aj tyí'tyenyuuca'an.

¹⁰ Siata'aj tyámua' tyú'cha'íin je'ej tí tyi'tíj i Dios tyajamuaatapuéjve, siajta a'íjna jin a'yan huárinyij sij huo'tyáhuire'en séej siajta séej.

¹¹ Típua'aj a'tíj tyí'xajtaj, che' a'íjna jin tyu'taxáj i nyúucaria'ra' i Dios. Ajta típua'aj a'tíj tyi'tíj jin tyí'huire'ej, che' a'yan huárinyij a'íjna jitze arooca'nyáaj i ca'nyíjra'aj Dios tí jaatá'. Je'ej sij néijmi'i tyi'tíj jin ricíj, a'yaa xu huárinyij sij sij néijmi'i tyaatatyójtzi're'en i Dios, a'íjna jitze ma'can i Jesús tí ajta Círíistu' pué'een, a'íjna i tí jitzán eeráma'can i tí naa huasé'rin, a'íj pu ajta néijmi'i putyí'uurej. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Maj a'yan tyaapuéjtzitarej matí'ij i maj tyá'tzaahuatye' i Círíistu' jimi

¹² Nye'ihuámua' mu nyaj já'muaxie've', caxu je'ej tyityóomuajtyaj típua'aj tyi'tíj jin xá'viicue'ria'aj, nusu tyi'tíj je'ej já'mua'uurej i sij quee jamua'tyiej.

¹³ Sulu siata'aj huatóotyamua've'en, a'íjna jime' sij jamuán j-
jpuéjtzij i Círíistu', sij sij siajta huatóotyamua've'en a'ájna xicáara'
tyaj jitzán jaséjran i tavástara'.

14 Siata'aj huatóotyamua've'en, tìpua'aj a'táj je'ej pua'aj tyaja'muaxajtaj a'ájna jìme' siaj Cìríistu' jìtze ajtyáma'can, jì'nye a'á pu i júuricama'ra' i Dios a'náj tìna'aj ja'mua jìmi séejre'.

15 Tìpua'aj síij tì ja'mua jìtze ajtyáma'can tyi'táj jìn jajpuéjtzij, che' quee a'ájna jìme' tì séej huajé'caj, nusu tì tyi'táj huanáhua'an, na'ríij tyi'táj je'ej uuriajca'aj tì quee jìtzán juxie've'.

16 Ajta tìpua'aj a'ájna jìn jajpuéjtzij tì i Cìríistu' jìmi ajtyáma'can, che' quee jutyevi'ra'aj, sulu che' tyaatatyójtzi're'en i Dios, a'ájna jìme' tì i Cìríistu' jìtze ajtyáma'can.

17 Pu'ríj a'ájna atyojo're'nyej tì'ij Dios huo'xájtye'en i jutyéityeristiyamua'. Ajta tìpua'aj arí a'yan tyu'tyóochej ityájma jìmi, ¿je'quij tye'mej a'áimaj jìmi i maj quee ja'tzaahuatye' i nyúucaria'ra' i Dios?

18 Ajta tìpua'aj a'ájna i tì tyámua' tyi'tyúucha'ij muárie'rij jìn jáahuú, ¿je'quij tye'mej a'áimaj jìmi i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij ajta a'áimaj jìmi i maj je'ej pua'aj ricij?

19 A'áj pu jìn i maj jajpuéjtzij i Dios jìtze ma'can, miche' móoj xá'pui' rijcaj, majta i Dios jìmi huatóocu'ven i tì yan huo'tyájto, jì'nye a'á pu quee a'náj tyi'táj jìn ootyá'itzeerej.

5

Pedro pu ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i huáasij i maj tye'yúuj tzajta' ty'íjta

1 A'yaa nu nyijta ijíij tyá'xie've' nyaj ca'nyíjra'aj huo'tá'an néijmi'caa i huáasij i maj tyí'huúire' jo'siaj jóosi'rii, nyáaj nu nyajta vásti' pué'een, mati'ij a'áimaj, nyajta tyu'séj je'ej tì tyaapuéjtzitariaca' i Cìríistu', a'yaa pu'ij ajta nyéetzij tyí'nyaci'tyij a'ájna i tì huápui'ij naa huasé'rihua'aj ja'mej i Dios jìmi.

2 Tyámua' xu tyihuó'cha'áin a'áimaj i maj tye'tyeristiyamua'me'en pué'een i Dios, je'ej tì ajta arí a'áin tyajamuaata'íj, juxié'vi'ra' xu jìn a'yan huárinyij, je'ej tì i Dios tyá'xie've', caxu ca'nyéjrij jìn a'yan rijcaj nusu siaj sij a'ájna jìn túmii huamué'tin, sulu a'yaa xu huárinyij xuutyámua've'ej.

3 Siata'aj quee óotzaahuatye'ej mati'ij i maj va'cán jìn antyúumua'reej, mej mij ca'nyéjrij jìn a'yan huárinyij a'áimaj i siaj huá'cha'ij, sulu siata'aj tyámua' tyihuó'mua'tyen.

4 A'yaa pu'ij tì'ij huataséjre'en a'ájna i tì néijmi'i jìn antyúumua'reej, mua'aj xu ja'ancuriái'sij a'ájci i cúruun tì quee a'náj je'ej rinyij sulu tì jusén jìn séeria'aj ja'mej.

5 A'yaa xu cha'taj siana'aj mua'aj mu siaj tyáamua, siata'aj hua'rá'astijre'en i huáasij. Siata'aj néijmi'i jìn a'yan huárinyij, siaj sij quee ootzáahuatye'ej siahua'rá'astijre', jì'nye a'yaa pu tyé'yu'si' tìjin: Dios pu quee hua'xie've' a'áimaj i maj óotzaahuatye', ajta a'á pu tyámua' tyihuá'huúire' a'áimaj i maj quee óotzaahuatye'.

6 Siata'aj quee óotzaahuatye'ej a'ájna jìmi i Dios, i tì néijmi'i jìn antyúumua'reej, ta'aj ij a'áin va'cán jìn tyajamuaata'íjtye'en, a'náj tì a'yan tyajamuaaxá'pui'ántari'ri'.

7 Siata'aj i Dios jìmi néijmi'i tyu'tyátoonyij a'ájna i siaj jìn je'ej tyityóomuajtyej, jì'nye jéehua xu jìtzán juxie've'.

⁸ Tyámua' xu metyityoomuámua're'ej, siajta tyámua' tyí'tye'ixie'ria'aj, ji'nye a'íjna i tyiyáaru' i ti jamuájcha'íire', a'yaa pu metyojo'jijhuan ti'ij muájyej a'íjna jime' ti jahuoo i ti jaatyájc'i'mej.

⁹ Siata'aj huatyóoca'nyej, siajta tyámua' eenye' a'íjci jitze i siaj jitzán tyá'tzaahuatye', a'yan setya'mua'réeriaj ti a'yan cha'tána'aj tyihuá'uurej i ja'mua ihuámua' i maj a'yan huacháatimee néijmi'que' i cháanacaj japua.

¹⁰ Ajta siati'ij a'yan tyaapuéetzitaren, Dios pu tyámua' já'mua'uuren, siaj sij quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj, siaj sij a'íjna jitze tyú'ca'nyej. A'íi pu a'íin pué'een i Dios i ti taatajé tyej tyij jamuán séeria'aj tá'ra'nyij i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een.

¹¹ Che' a'íin a'íjna jin tyi'tyávaacaj i ti néijmi'i jin antyúumua'reeriaj jusén jime'.

Hua'tyojtye' ajta je'en ja'antypuá'rij

¹² A'yaa nu cíi tyajá'muayu'se'ej a'íjna jamuán i Silvano, i ti a'íin pué'een síij i nye'ihuáara', ti'quee tyi'tíj jin á'itzeere', nyej nyij ca'nyíjra'aj jamuaata'an, ajta siaj sij jáamua'reej ti i Dios tzáahuatyí'ra'aj jin tyámua' tyitatá'caa. A'náj tina'aj xu tyámua' eenye' a'íjna jime' i siaj juxie've'.

¹³ A'íimaj i maj a'áa jóosi'rii a Babilonia, i ti Dios ajta hua'antyi'huoj ti'ij mua'ajmaj, a'íimaj mu yajá'muatyojtye', a'íi pu ajta yajá'muatyojtye' i nyiyóoj i Marcos.

¹⁴ Siata'aj huatóotyoytye'en xui'tyoo'pu'í'tza'xi'in a'íjci jime' siaj juxie've' síij ajta síij. Tyámua' xu tyí'tyesejre'ej, mua'aj mu siaj Ciriístu' jitze ajtyáma'can.

I yu'xarij ti hua'puaj a'íin ti jo'yú'xaca' i San Pedro

Pedro pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj Simón i nyaj Pedro pué'een, i nyaj jahuiire' i Ciriistu' ti ajta Jesús pué'een, a'yaa nu já'muatyojtye' mu siaj a'yan cha'taj siana'aj tyá'tzaahuatye' tyati'ij ityáj, ji'nye i Dios ajta a'íjna Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een, a'íi mu ji'réenya'aj séejre'.

² Che' jéehua tyajamuáaci'tyij i ti jin tyámua' tyajamuatá'caa, ajta ti'ij jamuaatyápuar'itye'en a'íjna jime' siaj jamua'tyej i Dios siajta a'íjci i Jesús i ti ajta tavástara' pué'een.

Je'ej ti tyi'huóoxie've' a'íjma jimi i Dios ti huo'tajé

³ A'íjna i ti jin néijmi'i putyí'uurej i Dios, a'íj pu jin tyitaatá' néijmi'i i ti tyúuxie've' tyej tyij júurij huatyá'itzeere'en a'íjna jimi i ti taatajé, a'íjna i ti jusén jin naa huasé'rin, ajta a'íin néijmi'i jin antyúumua'reej.

⁴ A'íj pu jitze ma'can i ti jin va'cán tya'tóoraj taatajé, ti ajta jéehua tajitzé juxie've', tyej tyij a'íjna jin a'yan séeria'aj tá'ra'nyij ti'ij i Dios, tyata'aj tyij huatáta'uunaj a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj huasé'rin i maj jin a'yan tyá'xie've' íyan cháanacaj japua.

⁵ A'íj xu jin jéetze' huatyóoca'nyej a'íjna jime' i siaj jin tyá'tzaahuatye' siajta tyámua' tyityetyúucha'íj, siajta tyámua' tyiyo'itéej xá'ra'nyij i siaj jin tyámua' tyityetyúucha'íj.

⁶ Siajta i siaj jin tyámua' tyá'mua'reej, a'íj xu jin huóocu'vej, ajta i siaj jin óocu'vej a'íj xu jin néijmi'i tyo'táviicue', ajta i siaj jin néijmi'i tyo'táviicue', a'íj xu jin tyaatatyójtzi're'en i Dios,

⁷ ajta i siaj jin tyé'tyojtzire' i Dios, a'íj xu jin tyámua' tyityetyójeveej, ajta siati'ij tyámua' tyityetyojéeven aj xu sij tyámua' naa tyityahuóoxie've'en.

⁸ Tipua'aj mua'aj néijmi'i jin a'yan xáarinyij je'ej siaj tyi'íj tyu'yí'tin, a'íjna i ja'mua júuricamej jéehua pu tyu'tyáhuire'ej a'íjna jime' siaj jaamua'aj tzaahuatyi'ra'aj jime' i tavástara' Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

⁹ Ajta a'íjna i ti quee a'yan ricij a'yaa pu een ti'ij i a'táj ti arácun ti quee ímuáj tyi'sej, a'íi pu arí yo'huá'xij ti i Dios tyaatú'uunyi'ri' je'ej ti tyi'táj jin quee xá'pui' huaríj.

¹⁰ A'íj xu jin nye'ihuámua', siata'aj huatyóoca'nyej siaj sij a'yan huárinyij je'ej ti tyi'táj jin i Dios tyajamuatajé ajta jamua'antyíhuoo, ji'nye tipua'aj a'yan xáarinyij caxu a'náj tyi'táj jin ootyá'itzeere'ej.

¹¹ A'yaa pu tyajá'muaci'tyij, siaj a'áa jo'tyájrutyey jo'tij jusén jime' tyejé'ijtaj i tavástara' i ti tajapúa huatanyúj, a'íjna i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

¹² A'íj nu jin a'yan tyajá'mua'ixaatye'ej na'mej, siaj sij a'yan tyá'mua'reeriaj, tyij siajta seríj tyámua' een a'yájna nyati'ij tyajamuua-muá'tyej.

¹³ A'yaa pu tyi'nyaci'puaj nyej nyij tyámua' tyajamuáa'ixaatye' nyajta ca'nyíjra'aj jamuaata'an íjij nyej nyooj júurij.

¹⁴ A'íjna i tavástará' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, a'yaa pu tyinaaté'exaaj ti arí véjri' a'náj nyaj jitzán muí'nyij,

¹⁵ A'yaa nu nyij tyu'tyényaca'nyesij, nyej nyij tyajamuáa'itiij ti'ij huatái'riitarej siaj jo'támua'reej je'ej nyaj tyajamuáa'ixaa.

¹⁶ A'íjna i tyaj jamuaamua'tyej je'ej ti éenye'que' huataséjre'sij a'íjna i tavástará' Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, a'ájna xicáara' jitze ti'ij ajtáhua'aj yava'cányesij, catu a'íjna jin jaataxájtaca' i nyúucarij i maj jujímua'aj mana'aj jájtyo i tyétyacaa, catu tyajta tajímua'aj tyana'aj jájtyo, sulu taji'ij tu jin jaaséj ti a'íin néijmi'i jin antyúumua'reej.

¹⁷ A'yaa tu tyeeséj ti'ij i Dios tyámua' tyeetyájtóo, ajta tyámua' tyaatá', ajta i Dios a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "A'íi pu a'íin pué'een i nyiyóoj i nyaj jéehua huápuí'ij jaxie've', a'íi pu a'íin pué'een i nyaj ja'antyíhuoj."

¹⁸ Ityáj tu jáanamujri' a'íjci i nyúucarij ti jútye' je'cánamuajre, ji'nye jamuán tu ajo'tyú'uuca'aj i tavástará' a'ájna i jiríj jitze ti tyámua' tyejé'een.

¹⁹ A'íj pu jin jéetze' ámiteere' quee a'íjna i nyúucarij i maj jaataxájtaca' a'íimaj i maj Dios jitze tyí'xajtaca'aj, a'íj xu jin mua'aj tyámua' tyá'tzaahuatye'. Ji'nye a'íjna i nyúucarij a'yaa pu een ti'ij a'íjna i tatzárij jo'tíj jo'tíca' 'asta na'aj quee huataséjre'en a'íjna i xú'ra'vej ti'ij tapuá'risima'caj ujé'ejnyinyij, ti'ij jamuaatyátatzavi'tye'en.

²⁰ Ajta anaquéej a'yan tyúuxie've' siaj jáamua'reej ti'iquee a'tíj a'náj jusíj je'ej tyéejtyoj je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij ti jitzán á'yu'si'ij i yu'xarij je'ej maj tyu'taxájtaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj,

²¹ ji'nye a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, camu a'náj a'yan tyu'taxájtaca' je'ej maj tyí'tíj jujímua'aj mana'aj tyí'ijtyoj, sulu Dios jitze ma'can mu a'yan tyu'taxájtaca', majta a'íjna jime' i júuricama'ra' i Dios.

2

A'íimaj i maj hue'tzij jin tyihuá'mua'tyej

¹ Jéehua mu majta i tyeétyee huataséjre'ej a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can, i maj hue'tzij jin tyihuá'mua'tyej, a'íj mu jin jéehua ja'mua jimi séejre' a'íimaj i maj hue'tzij jin tyaja'muamua'tyej. Avíitzij mu jin a'yan ricíj mua'ajmaj jimi, a'yaa mu mij a'íjna jamuójo'riésij, majta jatyhue'tacaa i tavástará' a'íjna i ti ajta hua' jime' tyu'nájchitaca', a'íj pu jin a'yan tyihuá'ci'tyij ti i Dios jiye'tzín hua'antyipuá'rite'en.

² Mue'tíj mu hua'rá'astijre'ej mej mij a'yan cha'taj mana'aj tyityahuóoxana'cire'en matí'ij a'íimaj, a'yaa mu mij a'íjna jin je'ej pua'aj tya'xáataj muá'ju'un a'íjci i nyúucarij ti xá'puí'.

³ A'yaa mu a'íjna jin hue'tzij tyihua'mua'tyáaj muá'ju'un a'íjna jime' maj huápuí'ij jaxie've' i túmii, a'yaa mu mij a'íjna jin tyitye'entyipuá'rij ti'ij Dios huo'xájtje'en, ji'nye pu'ríj á'tyeej ti a'yan a'íimaj jimi tya'tácatyij.

⁴ Capu i Dios tyihuo'tú'uunyi'ri' a'íimaj i maj tajapuá tyí'huiiria'ca'aj, i maj tyí'tíj jin ootyá'itzee, sulu a'áa pu huaja'tyáahua'xij jo'maj

yá'puejtzitaren, ajta ja'tyácun mej mij a'áa já'nami'huaj jo'táj jo'táca', a'áa mu ja'avíitzi'huaj muá'ju'un, 'asta na'aj quee Dios huo'xájtje'en a'ájna xicáara' jitze tí'ij jitzán néijmi'i tye'entyipuaá'rij.

⁵ Capu ajta tyihuo'tú'uunyi'ri' a'íimaj i maj ará'tyeej séjria'ca'aj, sulu a'yaa pu tyu'tá' tí i jájtyij tyí'jistej néijmi'que' i cháanacaj japua, tí'ij puéjtzij huo'tá'an a'íjma i maj quee já'astijria'ca'aj i Dios, ajta a'íi pu xaa huáhuí i Noé, i tí a'yan tyihuo'té'exaa'j je'ej maj huárinyij mej mij xá'puí' huárinyij i Dios jimi, ajtáhua'aj a'íimaj i séecan i maj aráahua'puaj ará'axcaa.

⁶ Dios pu ajta huo'xájtje' a'íjma i maj a'áa jo'cháatima'caa i chájta'naj jitze tí a'yan tyaja'rájtyapua'j tíjin Sodoma ajta a Gomorra, néijmi'caa pu huatyáatiej, mej mij a'ájna jin jáamua'reej je'ej tí tyihuá'uuren a'íjma i maj quee já'astijre' i Dios.

⁷ Ajta a'íj pu japua huatanyúj a'íjci i Lot, i tí tyámua' tyí'tyúucha'íica'aj, ajta je'ej pua'aj ja'axcaa je'ej maj rijcaj i maj juxana'caria'ca'aj a'íimaj i maj quee tyí'táj já'astyajca'aj.

⁸ A'íjna i tyévi'j tí tyámua' tyí'tyúucha'íica'aj i Dios jimi, jéehua pu jajpuéjtzica'aj i jutzájta' a'íjna jime' maj quee xá'puí' rijcaa jí'nye a'yaa pu tyí'sejraca'aj, ajta tyi'namuajraca'aj i maj je'ej pua'aj rijcaa a'íimaj i maj quee tyí'táj já'astyajca'aj.

⁹ Tavástara' pu jaayí'tin tí hua' japua huatányuunyi'j tyí'táj maj jin jajpuéjtzij a'íimaj i maj jimi séejre', ajta jaayí'tin tí hue'tyáana'j a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, tí'ij puéjtzij huo'tá'an a'ájna xicáara' jitze tí jitzán néijmi'caa á'xijtye'en.

¹⁰ Tavástara' pu ajta puéjtzij huo'tá'sij a'íjma i maj huápuí'íj je'ej pua'aj ricij, majta quee tyí'táj já'astijre'. Camu tyí'táj ja'astej majta óoca'nyej mej cha'mana'aj tyí'táj jin je'ej pua'aj huárinyij, camu majta tyí'tziinye' mej mij je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj a'íjma i maj tajapua' já'sejre',

¹¹ majta a'íimaj i maj tajapua' tyí'huíire', tyij majta jéetze' juca'nyej majta jéetze' va'cán jin antyúumua'reej, camu a'yan tyityóoca'nyej mej mij je'ej pua'aj tyihuá'xajtaj a'íjma i tyétyacaa a'ájna jimi i tavástara'.

¹² A'íimaj i tyétyacaa a'yaa mu een mati'íj i ya'muáatyee: camu tyihuo'j'itej, majta cha'mana'aj jo'ojuhua'an, a'yaa mu een jin huanánie'huaca' mej mij huo'vívi', majta je'en huó'cui'nyij. Je'ej mu pua'aj tyá'xaj i tyí'táj maj quee yó'itej, ajta a'yaa mu cha'taj mana'aj tyí'tyacui'nyij mati'íj a'íimaj i ya'muáatyee,

¹³ a'yaa mu mij majta tya'ajpuéetzij muá'ju'un mati'íj a'íimaj séecan puéjtzij tyu'tá'. A'yaa mu tyityóomuajtyej maj tyí'táj jin jutyamua've', a'yaa mu mij ricij tújca'rij tzajta'. Jéehua xu tyévi'si' séejre' a'ájna jime' je'ej siaj tyí'táj jin ricij hua' jamuán, mati'íjta tyí'ye'estyaj, jí'nye a'íj mu jin jutyamua've' i maj jime' jujíimua'aj jucuanamuaj.

¹⁴ Camu pújoorej maj íitaj huaséj majta je'en quee jaatanyácu'a'aj, camu a'náj ja'antyápua'cítacaa maj á'itzeeria'aj i Dios jimi. Ca'nyíjra'aj mu hua'tá'caa a'íjma i maj quee jéehua juca'nyej mej mij majta tyí'táj jin je'ej pua'aj huárinyij, jéehua mu jaayí'tin je'ej maj tyí'táj jin huárinyij, a'íi mu a'íin pué'een i tyeítyee i Dios tí puéjtzij huo'tá'sij.

15 Mu'rij jo'vátzij, ji'nye mu'rij ajtacíj i juyéj jitze ti tyámua' een. A'yaa mu mij ricíj ti'ij a'íjna i Balaam, yójra' a'íjci i Bosor, i ti a'yan tyá'xie'va'ca'aj ti túmii huamué'tin a'íjna jime' ti je'ej pua'aj ricíj,

16 ajta a'yaa pu je'ej tyo'tóomua'aj a'íjna jime' ti je'ej pua'aj rijcaa, ti'ij i púuru' tiquee tyo'rú'rej a'yan tyaaté'exaa ti'ij tyéviij, ajta je'en jaatá'ijmuejri' ti'ij quee tyi'tíj jin je'ej pua'aj rijcaj a'íjna jime' i ti jutímue'.

17 A'íimaj i maj a'yan ricíj a'yaa mu een ti'ij jo'tíj ja'tyácun ajta je'en quee arájmuaa, nusu ti'ij i jéetirij ti áacaj jáatajchi, a'yaa pu tyihuá'ci'tyij maj a'áa jo'tyá'itzeere'en jusén jime' jo'tíj huápu'íj jo'tíca'.

18 A'yaa mu a'íjna jin tyí'xaj i nyúucarij tiquee tyi'tíj je'ej tyí'xaj, majta ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i séecan mej mij tyi'tíj jin je'ej pua'aj huárinyij a'íimaj i maj moochán jaatapuá'citaca', i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íica'aj.

19 A'yaa mu tyihuá'ixaatye' maj juxáahuaj séeria'aj muá'ju'un, majta jujímua'aj ca'nyéjrij jin tyí'huüre' a'íjna jime' maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj, ji'nye a'tíj tina'aj ti ca'nyéjrij jin tyí'huüre', a'íi pu a'yan tyá'huüre' je'ej ti tyi'tíj arí tyeetyáamue'tíj.

20 Ji'nye a'íimaj i maj meríj jaamua'aj a'íjci i tavástara' Jesús i ti ajta Ciriústu' pué'een, a'íimaj mu meríj ajtacíj a'íjci jitze i ti je'ej pua'aj tyí'een íyan cháanacaj japua, tipua'aj ajtáhua'aj huo'tyámue'tin a'íjna i ti je'ej pua'aj een, jéetze' mu je'ej pua'aj rinyij mequee jájcuaj.

21 Jéetze' pu tyámua' tacaj maj quee a'náj jáamua'tyijche' a'íjci i juyéj ti tyámua' een, mej mij quee a'yan tyá'mua'reeriaj majta je'en yo'huá'xij a'íjci i nyúucarij ti tyámua' een ti ajta hua' jimi huatyátuiihuaca'.

22 A'yaa pu'ij a'íjima jimi tya'raj je'ej ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze ti a'yan tijin: "A'íjna i tzi'ij, ajtáhua'aj pu pu'ájvej ti'ij jáacua'nyij i jujárie'rij", ajta i ti a'yan tijin: "A'íjna i tuíxuj i maj tyámua' tya'cáajo'sij, ajtáhua'aj pu i jáxu'uj jitze átyi'huaxi'ij."

3

A'náj ti ajtáhua'aj yatanyésij i tavástara'

1 Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', a'íi pu a'íin pué'een i yu'xarij ti hua'puaj i nyaj jitzán tyajá'muayu'se'ej. A'yaa nu a'íjci jime' i ti hua'puaj tyá'xie've' nyej nyij ca'nyíjra'aj jamuaata'an siaj sij tyámua' tyú'mua'tyij.

2 Xo'támua'reej je'ej maj ará'tyeej tyu'taxájtaca' a'íimaj i maj Dios jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, siajta a'íjci i nyúucarij i ti jamuaatá' a'íjna i tavástara', ti ajta a'íin pué'een i ti ja'mua japua huatányuusij, a'íi pu a'íin pué'een i nyúucarij ti ityájma jimi jaatyájtoo, tyej tyij jamuaaté'exaatye'en.

3 Siata'aj tyámua' tyá'mua'reeriaj ti a'yan tye'mej, a'ájna xicáara' jitze ti jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij, a'íi mu huataséjre'ej i tye'tyee i maj jamuá'xaahuari', je'ej ti a'íimaj tyihua'ránajchi i ti je'ej pua'aj een,

4 a'yaa mu tyu'ta'íhuo'sij tijin: "¿Ji'nye tyi'tíj huaríj a'íjna jime' ti i Ciriústu' ajtáhua'aj ya'uvé'nyesij? Mu'rij huácuij i tahuásimua'ci'íj,

ajta a'yáana'aj óoche' tyí'sejre' i cháanacaj tí'ij jájcuaj imuáj tyu'tyáaavijhuaca'."

⁵ A'íimaj i tyeítsee camu jaxie've' maj jo'támua'reej ti i tajapúa arí jájcuaj imuáj séjria'ca'aj, ajta i cháanacaj a'yan tyu'séjrej tí'ij i Dios junyúuca jín tyu'ta'íjtaca', tí'ij ajnyéj a jáata', ajta ijíij a'yan tyí'sejre' i jájtyij japua.

⁶ A'yaa pu ajta jájtyij jín tyu'tyá'uunyi'huaca' i cháanacaj a'ájna imuáj.

⁷ Ajta i tajapúa ijíij ti séejre' ajta a'íjna i cháanacaj i tyaj a'yan japuan ijíij a'yan séejre', Dios pu jacha'ij tí'ij jaatyáteeraj. A'íi pu i tiéj hua'antypua'ritye'sij a'ájna xicáara' jitze ti jitzán huá'xijtye'en i junyúuca jime', ajta néijmi'caa jo'riésij a'íimaj i tyeítsee i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

⁸ Siata'aj quee yó'hua'nan, nye'ihuáamua' ti i tavástara' jimi séej xicáj a'yan een tí'ij séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj, ajta séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj a'yan een tí'ij séej xicáj.

⁹ Capu a'yan huatóomua'aj ti i tavástara' á'tyeeren tí'ij a'yan huárinyij je'ej ti tya'tóoraj, mati'ij séecan tyí'mua'tzej, sulu tyámua' pu tyé'viicue' ja'mua jimi, ji'nye capu jaxie've' ti a'tíj jó'vetyij, sulu mej mij néijmi'i tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi.

¹⁰ Ajta i tavástara' a'yaa pu tyo've'nyesij tí'ij i náhua'rij ti avíutzij jín huataséjre'ej i tíca'rij tzajta'. Aj pu'ij i tajapúa ti séejre' huatyú'uunyi'huaj, ca'nyíin pu jín je'ej pua'aj huápui'ij huatanamujre'ej, ajta néijmi'i i ti tyú'taavijhuaca' ajta pu tye'entypuá'rij a'íjna jime' i tiéj, ajta i cháanacaj, jamuán i ti japuan tyí'sejre' a'íi pu tyu'tyáaasij.

¹¹ Ji'nye néijmi'i pu a'yan tyu'tyú'uunyi'huaj, a'yaa pu'ij tyúuxie've' sij tyámua' tyityetyúucha'íij, sijta néijmi'i jín ja'rá'astijre'en i Dios.

¹² Siata'aj jajchó've'ej a'náj ti xicáara' jitze uvé'nyesij i Dios, sijta néijmi'i jín tyámua' eenye'. Ji'nye a'ájna xicáara' jitze, a'íjna i tajapúa néijmi'i pu huatyú'uunyi'huaj i tiéj jime', ajta i ti tyú'taavijhuaca' tí'ij ajta jamuán tyí'sejre', a'íi pu ajta néijmi'i tyu'tyáaasij,

¹³ tyajta ityáj a'íj tu tyicho've', i tajapúa ti jájcuaj tyajta i cháanacaj ti ajta jájcuaj, a'yájna tí'ij i Dios tya'táraj, ajta néijmi'i tyámua' tyi'éenye'ej ta'mej.

¹⁴ A'íj xu jín nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', ijíij sij siooj a'yan tye'ejchó've', siata'aj tyámua' eenye' i Dios jimi, sij sij quee tyi'tíj jín á'itzeeria'aj.

¹⁵ Siata'aj a'yan tyá'mua'reeriaj ti a'íjna jín já'muacho've' i Dios tí'ij néijmi'caa táahuire'en. A'íj pu ajta jín tyajamuaatayú'sej a'íjna i ta'ihuáara' Pablo i tyaj jaxie've', Dios pu a'yan tyaatá' tí'ij yo'itéej já'ra'nyij tyámua' naa.

¹⁶ Néijmi'i i ti jitzán tyajamuaatayú'sej a'yaa pu cha'tána'aj tyajamuá'ixaa, tyij ajta je'caquéj muárie'rij ti a'tíj yo'itéej já'ra'nyij i nyúucarij, a'íj mu jín séecan i tyeítsee i maj quee tyi'tíj mua'reej i maj majta quee xu jéehua tyé'viicue' i maj jín tyá'tzaahuatye' a'yaa mu mij a'íjna jín tyí'tyese' mej mij seequéj tyiyo'itéej muá'ra'nyij, a'íi mu mij seequéj ja'uurej i nyúucarij, a'íj mu mij jín jujámua'aj antyúupua'ritye'sij.

17 A'yaa pu'ij nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', mua'aj xu serij jamua'reej, siata'aj sij tyámua' tyityahuóocha'iin, mej mij quee tyi'tij jin jamuáacuanamuj a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee, nusu siaj sij a'yan huárinij je'ej maj a'íimaj tyí'ijta.

18 Siajta mua'aj siata'aj jéetze' tyámua' tyáamua'tyij a'íjci i tavástara' ti ajta Ciriistu' pué'een, siata'aj a'íjna jin huahuóose'en i siaj jin huóoxie've'en. Tyiche' a'náj tina'aj tyé'tyojtzi're'ej. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

Í yu'xarij ti anaquéecan jo'yú'xaca' a'íjna í San Juan

A'íjna i nyúucarij ti júurij

¹ A'íj tu jin mua'ajmaj tyajá'muayu'se'ej a'íjna jitze ma'can i Ciriístu' ti arí jájcuaj imuáj séjria'ca'aj ajta ti'ij na'aj yatij je're'nyej, a'íi pu a'ín pué'een i tyaj jáanamujri' tyajta i tyaj taji'ij jin jaaséj. Ji'nye tu'ríj jaaséj tyajta tamuáca' jin ja'ajtamuáriej. A'íi pu a'ín pué'een i nyúucarij ti júurij.

² A'íi pu i júuricamej huataséjre, ityáj tu jaaséj, tyajta a'íjna jitze ma'can tyí'xaj, tyajta a'yan cha'taj tyana'aj mua'ajmaj tyajá'mua'ixaatye', a'íjna i ti ajta tavástara' jimi séejre', i ti ityájma jimi huataséjre.

³ A'íj tu tyij já'mua'ixaatye' i tyaj jaaséj, tyajta i tyaj jáanamujri', siaj sij siajta mua'aj tajamuán séjre'ej, a'yájna tyati'ij ityáj jimi tyí'sejre' i Dios i tyaj jáj táataj, tyajta jimi a'íjna i Jesús i ti ajta Ciriístu' pué'een.

⁴ A'yaa tu een jime' tyajá'muayu'se'ej tyej tyij néijmi'i huátatymua've'en.

Dios pu a'ín pué'een i tatzárij

⁵ A'íi pu a'ín pué'een i nyúucarij i Ciriístu' ti taamuá'tyej i tyej tyij ityáj já'mua'ixaatye', ti i Dios tatzárij pué'een, ajta quee jimi séejre' a'íjna i tíca'rij.

⁶ Típua'aj a'yan tyetyí'xajta yee jimi tu séejre', tyajta je'en tíca'riste' ciínyej, a'íj tutyij jin tyí'hue'taj, ji'nye catu huatoojé'yacan jin tyí'xaj.

⁷ Ajta típua'aj a'yan a'íjna jitze tyetyí'tyesejria'aj i tatzárij, a'yájna ti'ij ajta i Dios tatzárij tyi'pué'een, a'íj tu jin jimi séejre', ajta i xúuria'ra' i Jesús ti yójra' pué'een i Dios, a'íi pu néijmi'i tyitacáa'ri'raj i tyaj jin ootyá'itzee i Dios jimi.

⁸ Típua'aj a'yan tyetyí'xajta yee catu tyi'táj jin á'itzeere' i Dios jimi, a'yaa tu tyij tajímua'aj tyí'tacuanamuj, capu ij ityájma jimi séejre' a'íjna i nyúucarij ti ji're'can jime',

⁹ ajta típua'aj tyaataxáj i tyaj jin ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa pu tyí'rij tyaj jitzán tyú'ca'nyej i Dios, ti tyámua' eenye' séejre', ajta a'ín tyitaatú'uunyi'raj i tyaj jin ootyá'itzee ajta néijmi'i i tyaj jin je'ej pua'aj huaríj.

¹⁰ Típua'aj a'yan tyetyí'xajta yee catu a'náj tyi'táj jin ootyá'itzee i Dios jimi, a'yaa tu tyé'sejrata ti i Dios tyí'hue'tacaa, catu tyij tyeexúj tyámua' tyá'antzaahuaj i nyúucaria'ra'.

2

Ciriístu' pu a'ín pué'een i ti tajapúa huatányuusij

¹ Mua'aj mu siaj nyiyóojmua' pué'een mu nyaj huápu'i'ij já'muaxie've', a'yaa nu tyajá'muayu'se'ej siaj sij quee tyi'táj jin á'itzeeria'aj i Dios jimi. Ajta típua'aj a'táj tyi'táj jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi, síj pu tajapúa huatányuusij, a'íi pu a'ín pué'een i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een, a'íi pu'ij ji'renya'aj séejre' i Dios jimi.

² Ciriistu' pu tajitzé ma'can huatóomu'vejritaca' ta'aj ij i Dios tyitaatú'uunyi' i tyaj jin ootyá'itzee, ajta quee ityájma na'aj, sulu néijmi'caa jime' i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

³ Tipua'aj néijmi'i jin a'yan táarinij je'ej ti i Dios tyí'ijta, a'yaa tu a'ijna jin tyámua' tyá'mua'reej tyaj ji'réc'can jime' jamua'tyej.

⁴ Ajta tipua'aj síij a'yan tyí'xajtaj yee: "Nyáaj nu jamua'tyej a'ijci i Jesús", ajta quee a'yan ricij je'ej ti tyí'ijta i nyúucaria'ra', a'íi pu tyí'hue'tacaa, ajta quee jimi séejre' i ti ji'réc'can jime'.

⁵ Ajta a'ijna i ti a'yan ricij je'ej ti i nyúucaria'ra' tyí'ijta, a'íi pu arí ji'réc'can jime' tyámua' een a'ijna jitze i Dios ti jin taxie've', a'ij tutyij jin jamua'reeren ti a'íin jimi séejre' i Dios.

⁶ A'ijna i ti a'yan tyí'xaj ti i Dios jitze ajtyáma'can, a'yaa pu tyúuxie've' ti a'yan cha'tána'aj tyi'tyúucha'ij ti'ij i Ciriistu'.

A'ijna i nyúucarij ti jájcuaj jin tyí'ta'ijtye'

⁷ Nye'ihuámua' mu nyaj já'muaxie've', a'ijna i nyúucarij i nyaj já'muayu'se' capu jájcuaj, sulu a'íi pu a'íin pué'een i nyúucarij ti jájcuaj imuáj i Dios jin tyitaata'ij. A'ijna i nyúucarij ti jájcuaj imuáj jin tyitaata'ij i Dios, a'íi pu a'íin pué'een i nyúucarij i siaj jáanamujri'.

⁸ Ajta a'yájna, a'ijna i nyaj já'muayu'se' nyúucarij pu pué'een ti jájcuaj, ti ajta ji'réc'can jime' i Ciriistu' jimi ajta ja'mua jimi, ji'nye pu'rij antyipua'rij a'ijna i tíca'rij, aj pu'ij huatyóochesij i ti ji'réc'can jime' tatzárij pué'een.

⁹ Tipua'aj síij a'yan tyí'xajtaj ti a'áa já'ma'can jo'tij jó'nyeeri'ij, ajta je'en i ju'ihuáara' tyicha'írria'aj, a'íi pu óoche' a'áa já'sejre' jo'tij jo'tíca'.

¹⁰ A'ijna i ti jaxie've' i ju'ihuáara' a'íi pu a'áa já'ma'can jo'tij jó'nyeeri'ij, ajta quee tyí'tij séejre' ti jin ootyá'itzeere'en i Dios jimi.

¹¹ Ajta a'ijna i ti jájcha'íire' i ju'ihuáara', a'íi pu a'áa já'ma'can jo'tij jo'tíca' ajta a'yan tíca'riste' metyojo'cha'can, a'ij pu jin quee jamua'reej jo'tij jooméj, ji'nye i tíca'rij pu a'yan jáaruuj ti'ij aráacunyij.

¹² Nyiyóojmua', a'yaa nu tyajá'muayu'se'ej mua'ajmaj, ji'nye Dios pu tyajamuaatú'uunyi'ri' i siaj jin ootyá'itzee, a'ijna jitze ma'can i Jesús ti ajta Ciriistu' pué'een.

¹³ Siajta mua'aj mu siaj hua' huásimua' pué'een, a'yaa nu tyajá'muayu'se'ej, ji'nye mua'aj xu serij jamua'tyej a'ijna i ti jájcuaj imuáj séjria'ca'aj. Ajta mu siaj tyámua, a'yaa nu tyajá'muayu'se'ej, ji'nye mua'aj xu serij tyu'tyáamue'tij a'ijci jitze i ti je'ej pua'aj een.

¹⁴ A'yaa nu nyerij tyajamuaatayú'sej mu siaj hua'yojmua' pué'een, ji'nye mua'aj xu jamua'tyej a'ijci i tyaj jajvástara'. A'yaa nu nyajta nyerij tyajamuaatayú'sej mu siaj hua' huásimua' pué'een, ji'nye mua'aj xu serij jamua'tyej a'ijna i ti jájcuaj imuáj séjria'ca'aj. A'yaa nu nyajta tyajamuaatayú'sej mu siaj tyámua, ji'nye mua'aj xu uhuácaca'nye' siajta ja'antzaahuaj i nyúucaria'ra' i Dios ja'muaxiéjnyu'caa tzajta', siajta serij néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij a'ijci jitze i ti je'ej pua'aj een.

¹⁵ Caxu jaxie'va'aj i cháanacaj, nusu i ti íiyan tyí'ma'can cháanacaj japua. Tipua'aj síij a'yan tya'xié've'ej i cháanacaj, capu jaxie've' i Dios,

¹⁶ ji'nye néijmi'i íiyan ti tyí'sejre' i cháanacaj japua capu tavástara' jimi tyajá'ma'can, sulu íiyan pu'uj tyí'ma'can. A'íi pu'ij a'íin tyi'pué'een i cháanacaj japua ti a'yan tyí'ma'can: a'ijna i ti je'ej pua'aj

een i ti hua' tzajta' eerányinyii, ajta a'íjna i ti séejre' mej mij a'íjna jin ahuóotzaahuatye'en.

17 Ajta a'íjna i cháanacaj pu'ríj antyipua'rij, jamuán i ti je'ej pua'aj tyí'een, ajta a'íjna i ti a'yan ricíj je'ej ti i Dios tyá'xie've', a'í pu júurij ta' mej jusén jime'.

A'íjna i ti jì'ré'can jime' ajta i ti hue'tzij pué'een

18 Mu siaj yójmua'mua' pué'een, pu'ríj a'ájna ajtyojo're'nyesij i xicáara' ti jitzán néijmi'i tye'entyipua'rij. Mua'aj xu seríj a'yan tyú'namuajri' ti a'yan huataséjre'sij a'íjna i ti jájcha'íire' i Ciriístu', ajta ijíj mu'ríj mue'tíj huataséjre i maj jájcha'íire' i Ciriístu'. A'íj tu jin jamua'reej ti arí néijmi'i tye'entyipua'rij.

19 A'í mu ityájma jimi eeráanyeje, ajta camu tajitzé ajtyáma'cantaca'aj, jì'nye tìpua'aj tajitzé mua'ajtyáma'cantajche', a'í mu tajamuán huatya'ítzéere'nyijche'. Ajta a'yaa pu tyu'ríj tì'ij tyámua' tyu'taséjre'en maj quee néijmi'i tajitzé ajtyáma'can.

20 Ajta a'íjna i Ciriístu' ti tyámua' een, a'í pu tyámua' táaruuj a'íjna jime' i júuricama'ra' i Dios, a'íj xu jin mua'aj tyámua' metiyi-toomuámua're'.

21 Canu a'íjna jin tyajá'muayu'se'ej siaj quee jamua'tyej i ti jì'ré'can jime', sulu a'íjna jime' siaj seríj jamua'tyej, siajta a'yan tyá'mua'reej tìquee i'ríj ti hue'tzij huataséjre'en a'íjna jítze i ti jì'ré'can jime'.

22 ¿A'tanyíj a'íin pué'een i ti tyí'hue'tacaa? A'í pu a'íin pué'een i ti a'yan tyí'xaj yee capu i Jesús a'íin pué'een i Ciriístu'. A'í pu a'íin pué'een i ti jájcha'íire' a'íjci i Ciriístu', jì'nye a'yaa pu tyá'hue'taj a'íjna i tyaj jajvástara' ajta a'íjci i yójra'.

23 A'tíj tina'aj ti a'yan tyá'hue'taj a'íjci i yójra', capu tyámua' jimi tyí'sejre' i tyaj jajvástara', ajta a'íjna i ti a'yan tyí'xaj yee Jesús pu a'íin pué'een i yójra' i Dios, a'í pu tyámua' tyí'sejre' i Dios jimi.

24 A'íj xu jin mua'aj tyámua' tyeetyécha'íin a'íjci i nyúucarij i siaj jájcuaj jáanamujri', ajta tìpua'aj a'íjna i nyúucarij i siaj jájcuaj jáanamujri' tyámua' ja'mua jimi tyu'tyá'ítzeere'en, mua'aj xu siajta tyámua' tyi'tyeseere'ej xá'ju'un a'íjna jimi i ti yójra' pué'een i Dios, siajta jimi i tyaj jajvástara'.

25 A'í pu a'íin pué'een i ti jin tya'tóoratziiri' ityájma jimi a'íjna i Ciriístu', tyej tyij jusén jin júurij tá'ra'nyij.

26 A'yaa nu een jime' tyajá'muayu'se'ej siaj sij jáamua'reej je'ej maj séecan tyá'xie've' mej mij jamuáacuanamuan.

27 Ajta ja'mua jimi pu arí séejre' a'íjna i júuricama'ra' i Dios, a'íjna i ti jin i Ciriístu' tyámua' jamuáaruuj, a'íj pu jin quee juxie've' ti a'tíj tyajamuámua'tyej, jì'nye a'íjna i júuricamej ti ja'mua jimi jaatyájtoo, a'í pu néijmi'i tyaja'muamua'tyej, ajta quee hue'tzij jin tyaja'muamua'tyej. Siata'aj tyámua' jimi tyí'tyesejre'ej i Ciriístu', a'yájna tì'ij i júuricama'ra' i Dios tyajamuamuá'tyej.

28 Ajta ijíj, mu siaj yójmua'mua' pué'een, siata'aj tyámua' eenye' i Ciriístu' jimi, tyej tyij jitzán tyú'ca'nyej tì'ij a'yan huataséjre'en, tyajta je'en quee huatátatyevi'ra'astaj tì'ij a'íin uvé'nyej.

29 Jì'nye mua'aj xu a'yan tyá'mua'reej ti i Ciriístu' jì'réenye'ej séejre', ajta a'yan tyúuxie've' siaj jamua'reej tìjin a'íimaj i maj xá'pu' ricíj, a'í mu yójmua'mua' pué'een i Dios.

3

I maj yójmua'mua' pué'een i Dios

¹ Cási' siata'aj a'ájna jitze tyú'mua'tyij ti i Dios jéehua taxie've', a'áj pu jin a'yan taatamua'aj tyej tyij yójmua'mua' pué'eenye'. A'áj mu jin quee tamuajtjej a'áimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, ji'nye camu majta jamua'tyej i Dios.

² Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', tu'ríj yójmua'mua' pué'een i Dios. Tyij ajta quee eexúj je'ej ámiteere' je'ej tyaj éenye'ej tá'ju'un, a'yaa tu tyá'mua'reej tyaj a'yan cha'taj tyana'aj éenye'ej tá'ju'un ti'ij i Ciríistu' ti'ij a'áin huataséjre'en, ji'nye a'áa tu jaséjran je'ej ti a'áin een.

³ Ajta a'táj tina'aj ti a'yan a'áj jitze tyi'ijchó've', a'áj pu jin tyámua' ju'uurej ti'ij ji'réenya'aj séeria'aj tá'ra'nyij, a'yájna ti'ij ajta i Jesús i ti Ciríistu' pué'een.

⁴ Ajta a'ájna i ti tyi'táj jin á'itzeere' i Dios jimi, a'áin pu je'ej pua'aj ricij, ji'nye a'ájna i ti jin juxana'cire', a'áj pu jin je'ej pua'aj ricij.

⁵ A'yaa xu'ríj mua'aj tyá'mua'reej ti i Ciríistu' a'ájna jin mujo've'mej ti'ij jó'uunaj i tyaj jin quee xá'pui' huaríj i Dios jimi, a'ájna jime' ti a'áj jimi quee tyi'táj séejre' ti je'ej pua'aj een.

⁶ A'yaa pu'ij, a'táj tina'aj ti i Dios jimi séejre', capu che' tyi'táj jin je'ej pua'aj ricij, ajta a'ájna i ti ooj juxana'cire', a'áin pu quee eexúj yó'itej je'ej ti een a'ájna, capu ajta jamua'tyej.

⁷ Mu siaj yójmua'mua' pué'een, che' quee a'táj já'muacuanamua'j, a'ájna i ti xá'pui' tyi'tyúucha'ij, a'áin pu ji'réenya'aj séejre' i Dios jimi, a'yájna ti'ij ajta i Ciríistu' ji'réenye'ej tyi'sejre',

⁸ ajta a'ájna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij, a'áj pu jitze ajtyáma'can i tyiyáaru', ji'nye a'yaa pu i tyiyáaru' jájcuaj imuáj je'ej pua'aj tyo'huatyoóchej. A'áj pu'ij jin mujo've'mej a'ájna i yójra' i Dios, ta'aj ij ja'antypuá'ritye'en i muárie'ria'ra' i tyiyáaru'.

⁹ Capu sáij ti yójra' pué'een i Dios je'ej pua'aj ricij, ji'nye a'áj pu jitze eeráma'can i Dios, a'áj pu jin quee i'ríj ti ooj je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij, ji'nye a'áin pu sáij a'áin pué'een i ti yójra' pué'een i Dios.

¹⁰ A'yaa pu a'ájna jin tyé'miteere' a'tyán maj yójmua'mua' pué'een i Dios, ajta a'tyán maj yójmua'mua' pué'een i tyiyáaru', ji'nye a'táj tina'aj ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'áij, nusu quee jaxie've' i ju'ihuáara', capu i Dios jitze ajtyáma'can.

I nyúucarij ti ta'íjtye' tyej tyij huátaxie've'en

¹¹ A'áin pu a'áin pué'een i nyúucarij i siaj jájcuaj imuáj jáanamua'jri' ti a'yan tyúuxie've' tyaj huátaxie've'en séej tyajta séej.

¹² Tyiche' quee a'yan eenye' ti'ij a'ájna i Caín, ti a'ájna jitze eeráanyej i ti je'ej pua'aj een, ajta je'en i ju'ihuáara' huajé'caj. ¿Ji'nye een jin tyejeé'caj? A'ájna jime' i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'áica'aj, ajta a'ájna i ihuáaria'ra' tyámua' pu tyi'tyúucha'áica'aj.

¹³ Nye'ihuáamua', caxu je'ej tyityóomua'jtay tipua'aj maja-muájcha'áiria'aj a'áimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

¹⁴ Ityáj tu tyeríj júurij séejre' i Dios jimi catu che' muí'chij, a'yaa tu tyá'mua'reej a'ájna jime' tyaj hua'xie've' i ta'ihuáamua'. Ajta a'táj tiquee jaxie've' i ju'ihuáara', a'áin pu óoche' muí'chij.

¹⁵ A'íjna i ti jájcha'íire' i ju'ihuáara', a'íi pu a'íin pué'een i ti tyí'tyacui'caa, siajta mua'aj a'yan tyá'mua'reej tíquee jusén jin júurij huatya'itzeere'ej a'íjna i ti tyí'tyacui'caa.

¹⁶ A'yaa tu tyá'mua'reej je'ej ti een i tyaj jin huátaxie've'en, ji'nye a'íi pu i Ciriístu' tajitzé ma'can huamuí', a'yaa pu'ij ajta tyúuxie've' tyej tyij a'yan cha'taj tyana'aj ityáj tyityáacui'nyij hua' jitze ma'can i ta'ihuáamua'.

¹⁷ Ji'nye tipua'aj sáij chíjtyaanyi' pué'eenye', ajta a'yan tyé'sejra ti i ihuáaria'ra' quee je'ej tyéejviicue'raj, ajta je'en quee jaatáhuíire'en, çji'nye tyí'rij ti jimi séjre'ej a'íjna i ti jin i Dios taxie've'?

¹⁸ Mu siaj yójmua'mua' pué'een, tyiche' quee a'yan tyana'aj tyi'xajtaj yee tyátaxie've', sulu tyiche' a'yan huárinyij je'ej tyaj tyi'xaj.

¹⁹ A'yaa tutyij tyá'mua'reeren tyaj ji're'can jime' tyámua' tyi'tyítacha'íij, tyajta tyámua' éenye'ej tá'ju'un i Dios jimi,

²⁰ ajta tipua'aj i taxiéjnyu'caa tyi'tíj jin tá'xijtye'ej, a'íjna i Dios pu jéetze' va'cán jin antyúumua'reej quee i taxiéjnyu'caa, a'íi pu néijmi'i tyi'mua'reej.

²¹ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', tipua'aj i taxiéjnyu'caa quee tyi'tíj jin tá'xijtye'ej, a'yaa pu tyí'rij tyaj jitzán tyú'ca'nye' i Dios,

²² ajta je'en a'íin néijmi'i tyitaatá'sij tyi'tíj tyaj jaatáhuaviiraj, ji'nye a'yaa tu ricij je'ej ti tyí'ijta i nyúucaria'ra' tyajta tyámua' tyi'tyítacha'íij je'ej ti a'íj tya'ránajchi.

²³ Ajta i nyúucaria'ra' a'yaa pu tyí'ta'ijtye' tyej tyij jitzán tyá'antzaahuatye'en i Ciriístu' ti ajta Jesús pué'een i ti yójra' pué'een i Dios, tyajta je'en huátaxie've'en séej tyajta séej je'ej ti a'íin tyitaata'íj.

²⁴ A'íimaj i maj ja'tzaahuatye' i nyúucaria'ra' majta jitzán séejre', a'íi pu ajta i nyúucarij hua' jitze séejre'. A'yaa tu a'íjna jin tyá'mua'reej ti a'íin tatzájta' séejre', a'íjna jime' ti i júuricama'ra' tajimí huatya'itzeere'ej.

4

A'íjna i júuricama'ra' i Dios ajta i xiéjnyu'carij ti jájcha'íire' i Ciriístu'

¹ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', caxu néijmi'caa já'tzaahuatya'aj i maj a'yan tyúusejrataj maj i Dios jitze ma'can tyi'xaj, sulu siata'aj anaquéej tyámua' tyihuo'séj siaj sij jáamua'reej tipua'aj i júuricamej i ti hua' jitze séejre' i Dios jimi já'ma'cantaj nusu quee. Ji'nye jéehua mu a'yan séejre' i cháanacaj japua i maj quee huatoojé'yacan jin tyi'xaj i Dios jimi.

² A'yaa pu'ij tyí'rij siaj sij jáamua'reej a'tíj ti jimi séejre' i júuricama'ra' i Dios, a'íjna i ti a'yan tyaataxáj yee Jesús pu Ciriístu' pué'een, ajta a'yan yee a'yaa pu eenye' yatanyéj ti'ij tyévi'j, a'íi pu i júuricama'ra' i Dios jitzán séejre'.

³ Ajta a'íjna i tíquee a'yan tyá'mua'tyej a'íjci i Jesús, capu jimi séejre' i júuricama'ra' i Dios, sulu a'íi pu jitzán séejre' i júuricama'ra' a'íjna i ti jájcha'íire' i Ciriístu'. A'yaa xu mua'aj tyú'namuajri' ti a'íin a'yan huataséjre'sij i cháanacaj japua a'íjna i ti jájcha'íire' i Ciriístu', a'yaa pu'ij tyi'ja'yájna ti a'íin arí a'yan séejre' i cháanacaj japua.

⁴ Nyiyóojmua', mua'aj xu i Dios jitze ajtyáama'can, siajta seríj huo'tyámue'tíj a'íjma i maj tyi'hue'tacaa, ji'nye a'íjna i ti ja'mua

jimi séejre', jéetze' pu va'cán jin antyúumua'reej quee a'íjna i ti íyan séejre' i cháanacaj japua.

⁵ A'íimaj i maj íyan ma'can i cháanacaj japua, a'íj mu jin a'yan tyí'xaj a'íjna jime' íyan ti tyí'ma'can cháanacaj japua, majta a'íimaj i maj a'yan ma'can a'íi mu huá'namuaj.

⁶ Tyajta ityáj, a'íj tu jitze ajtyáma'can i Dios. A'íjna i ti jamua'tyej i Dios, a'íi pu tanamuaj, ajta i tíquee jamua'tyej i Dios, capu tanamuaj. A'yaa pu'ij tyí'rij tyej tyij jáamua'reej a'tíj ti jì'rè'can jime' i Dios jitze ma'can tyí'xaj, ajta a'tíj ti hue'tzij jin tyí'xaj.

Dios pu jéehua taxie've'

⁷ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', tyiche' huátaxie've'en séej tyajta séej, jì'nye Dios pu ajta a'yan tyí'taxie've' ityájma. A'íjna i ti hua'xie've' i juxa'aj tyeítsee, a'íi pu i Dios jitze ajtyáma'can ajta jamua'tyej i Dios.

⁸ A'íjna i tíquee hua'xie've' i juxa'aj tyeítsee, capu jamua'tyej i Dios, jì'nye Dios pu a'íin pué'een i ti taxie've'.

⁹ Dios pu taataséjra a'chu ti taxie've', a'íjna jime' ti uyo'ta'ítayaca' i ti a'íjna caa tyí'ijyój, íyan cháanacaj japua, tyej tyij a'íjna jitze ma'can júurij huatya'ítzeere'en i Dios jimi.

¹⁰ A'yaa pu'ij een a'íjna i ti jin i Dios taxie've', capu a'yan huatóomua'aj yee ityáj tu anaquéej jaaxie've' i Dios, sulu a'íi pu anaquéej taataxié'vej ityájma, ajta uyo'ta'ítayaca' i juyój, ti'ij a'íin huatóomu'vejritaj, ajta je'en jó'uunaj i tyaj jin ootyá'ítzee i Dios jimi.

¹¹ Nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', tipua'aj i Dios a'yan arí tyitaaxié'vej, a'yaa pu'ij tyúuxie've' tyej tyij a'yan cha'taj tyana'aj ityáj tyityahuátaxie've'en séej tyajta séej.

¹² Capu a'tíj a'náj jaaséj i Dios, ajta tipua'aj tyahuátaxie've'en séej tyajta séej, Dios pu ityájma jimi séejre', ajta i ti jin taxie've' pu ajta ityájma jimi néijmi'i séeria'aj ta'mej.

¹³ A'íjna i ti jin ámiteere' tyaj i Dios jimi séejre', ti ajta a'íin tajimí séejre', a'íi pu a'íin pué'een i júuricama'ra' ti tatzájta' séejre'.

¹⁴ Ityáj tu tyeríj jaaséj, a'íj tu jin a'yan tyí'xaj ti i Dios uyo'ta'ítayaca' i juyój ti'ij hua' japua huatányuunyij a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.

¹⁵ A'tíj tina'aj ti a'yan tyu'taxáj yee Jesús pu yójra' pué'een a'íjci i Dios, a'íi pu i Dios jimí séejre' ajta i Dios pu ajta a'íj jimi séejre' i tyéviij.

¹⁶ A'yaa tutyij a'íjna jin tyá'mua'reej, tyajta tyá'tzaahuatye' ti i Dios taxie've', ajta a'íjna i ti a'yan tyihuá'xie've' i juxa'aj tyeítsee, a'íi pu i Dios jimí séejre', ajta Dios pu ajta a'íj jimí séejre' i tyéviij.

¹⁷ A'yaa pu'ij tajimí tyí'sejre' i tyaj jin taxie've', tyej tyij jitzán tyú'ca'nyej a'ájna xicáara' maj jitzán tá'xijtye'en, jì'nye ityáj tu tyámua' a'yan tyí'tyesejre' i cháanacaj japua a'yájna ti'ij ajta i Círíustu' jì'rénnya'aj tyí'sejre'.

¹⁸ Jo'maj jóoxie've', capu a'tíj tyí'tíj jin tyí'tziinye'. Jì'nye i maj jin juxie've' pu néijmi'i putyí'uurej, ajta tipua'aj a'tíj tyí'tziinye'ej, a'íi pu ajta tyé'tíj jin jajpuéetzij ja'mej. A'íj pu jin a'íjna i ti tyí'tziinye', a'íi pu quee eexúj tyámua' tyihuá'xie've' i juxa'aj tyeítsee.

¹⁹ Ityáj tu hua'xie've', jì'nye i Dios pu anaquéej ityájma taaxié'vej.

20 Típua'aj s'íj a'yan tyí'xajtaj yee: "Nyáaj nu jaxie've' i Dios", ajta je'en jájcha'íiria'aj i ju'ihuáara', a'íi pu tyí'hue'tacaa. Ji'nye típua'aj a'tíj quee jaxie'va'aj i ju'ihuáara' ti jaaséj, capu je'ej tyí'rij ti jaaxié've'en i Dios tiquee a'náj jaaséj.

21 I Ciriístu' pu a'íjna i nyúucarij jin tyitaata'íj, ti'ij a'íjna i ti jaxie've' i Dios, che' ajta jaaxie've' i ju'ihuáara'.

5

A'íjna i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'íi pu a'íin pué'een i tyaj jin taxie've'

1 A'tíj tina'aj ti tyá'tzaahuatye' ti Jesús a'íin pué'een i Ciriístu', a'íi pu yójra' pué'een i Dios, ajta a'íjna i ti jaxie've' a'íjci i ti yo'puáara'an pué'een, a'íi pu ajta hua'xie've' i yójmua'mua'.

2 Típua'aj tyáaxie've'ej i Dios tyajta a'yan rijcaj je'ej ti tyí'ijta, a'yaa tu tyá'mua'reej tyej tyajta hua'xie've' a'íimaj i maj yójmua'mua' pué'een i Dios.

3 Típua'aj tyáaxie've'ej i Dios a'yaa pu ajta tyúuxie've' tyej tyij ja'rá'astijre'en je'ej ti a'íin tyí'ta'ijtye', ajta capu muárie'rij tyaj ja'rá'astijre'en je'ej ti a'íin tyí'ta'ijtye',

4 ji'nye a'íjna i ti yójra' pué'een i Dios, a'íi pu hua'antymue'tij a'íimaj i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua. Ajta i tyaj jin tyá'tzaahuatye' a'íi pu taatá' tyej tyij néijmi'i jin tyu'tyámue'tin.

5 A'íjna i ti tyá'tzaahuatye' ti i Jesús a'íin pué'een i yójra' i Dios, a'íi pu néijmi'i jin tyu'tyámue'tij íyan cháanacaj japua.

6 Ajta a'náj ti i Jesús ti ajta Ciriístu' pué'een ajtáhua'aj a'yan huataséjre ityájma jimi, A'yaa tu a'íjna jin tyá'mua'reej ti'ij a'íin huái'huaca' ajta je'ráaxirej i juxúure' ti'ij huamu', tyajta quee jájtyij tyana'aj jin a'yan tyá'mua'reej, sulu jájtyij jamuán ajta xúure'ej. Ajta i júuricama'ra' i Dios a'íi pu a'yan tyámua' tyá'mua'reej, ajta a'íin pué'een i júuricamej ti ji're'can jime' tyí'xaj.

7 Majta huéicaj i maj a'yan tyámua' tyá'mua'reej:

8 a'íjna i júuricama'ra' i Dios, i jájtyij i ti jin huái'huaca' i Jesús, ajta i xúure'ej i ti je'ráaxirej i Ciriístu' ti'ij huamu' i cúruuj jitze, majta a'íimaj i maj huéicaj, néijmi'i mu juxa'aj mana'aj tyí'xaj.

9 A'yaa tu tyá'antzaahuaj je'ej maj tyu'taxájtaca' i tyeítyee, ajta jéetze' tyí'huíire' tyaj ja'antzaahuatye'en je'ej ti i Dios tyí'xaj, ji'nye a'íi pu a'íjna jitze ma'can tyu'taxájtaca' i juyój.

10 A'íjna i ti tyá'tzaahuatye' i yójra' jimi i Dios, a'íi pu nyúucarij jitzán tyí'sejre', ajta i tiquee tyá'tzaahuatye' i Dios jimi, a'yaa pu tyé'sejrata i Dios ti'ij i ti tyí'hue'tacaa, a'íjna jime' tiquee ja'tzaahuatye' je'ej ti i Dios tyu'taxájtaca' i juyój jitze ma'can.

11 A'íjna i nyúucarij i Dios ti jaataxájtaca' a'íi pu a'íin pué'een i ti taatá'sij tyej tyij júurij huatyá'itzeere'en, ajta a'íjna i júuricamej a'íj pu jitze eerányinyii i yójra' i Dios.

12 A'tíj ti jimi séejre' a'íjna i ti yójra' pué'een i Dios, a'íi pu júurij huatyá'itzeere'ej jusén jime', ajta i tiquee jimi séejre' capu júurij ta'mej.

13 A'yaa nu mua'ajmaj tyajá'muayu'se'ej mu siaj tyá'tzaahuatye' a'íjci jimi i yójra' i Dios, siaj sij jáamua'reej siaj júurij huatyá'itzeere'en jusén jime'.

¹⁴ Jitzán tu tyí'ca'nyej i Dios, ji'nye a'yaa tu tyá'mua'reej tijn tɪpua'aj tyi'táj tyaatáhuavii je'ej ti a'ín tya'ajxié'vi'ra', a'í pu tanamuajran.

¹⁵ Ajta a'yájna tyati'ij tyá'mua'reej ti i Dios tanamuaj je'ej tyaj tyi'táj tyaatáhuaviiraj, a'yaa tu tyajta tyáamua'reej tyaj a'yan tyé'ejcha'ij je'ej tyaj tyi'táj tyaatáhuaviiraj.

¹⁶ Tɪpua'aj síj a'yan tyé'sejra ti i ihuáaria'ra' tyi'táj jin je'ej pua'aj ricij, tiquee a'yan tyá'ci'puaj ti'ij a'ájna jin huámui'nyij, che' jime' jaatáhuavii i Dios, ta'aj ij i Dios jaatá'an ti júurij tá'ra'nyij, tɪpua'aj tyi'táj jin a'yan rijcaj tiquee jaci'puaj ti'ij a'ájna jin huámui'nyij. A'yaa pu ajta tyí'sejre' i ti jin a'táj ootyá'itzeerej ti'ij ajta a'ájna jin huámui'nyij, a'ájna jime' canu a'yan tyajá'mua'ijtye' siaj a'ájna jin jaatáhuavii.

¹⁷ Néijmi'i i maj jin je'ej pua'aj ricij, a'í mu jin juxana'cire', ajta pu ityájma jimi séejre' i maj jin á'itzeere', i tiquee a'yan tyihua'ci'tyij mej mij a'ájna jin huacui'nyij.

¹⁸ A'yaa tu tyá'mua'reej tiquee tyi'táj jin á'itzeere' a'ájna i Dios ti jimi séejre', ji'nye a'í pu i yójra' i Dios jacha'ij, ajta a'ájna i ti je'ej pua'aj een capu je'ej joorej a'íci i a'táj.

¹⁹ A'yaa tu tyá'mua'reej tyaj i Dios jitze ajtyáma'can, majta néijmi'i i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'í pu tyihua'ijtye' i xiéjnyu'carij ti je'ej pua'aj een.

²⁰ A'yaa tu tyajta tyá'mua'reej ti i yójra' i Dios yatanyéj, ajta taatá' tyej tyij yó'itej tá'ra'nyij, tyajta jáamua'tyij a'ájna i ti ji'ré'can jime' Dios pué'een. A'í tu jitze ajtyáma'can i yójra' i Dios, a'í pu'ij a'ín pué'een i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een. A'í pu a'ín pué'een i Dios ti ji'ré'can jime' séejre', ti ajta taatá'sij tyej tyij júurij tá'ra'nyij jusén jime'.

²¹ Mu siaj yójmua'mua' pué'een, siata'aj tyámua' tyityahuóocha'ín a'íjma jimi i maj hue'tzij jin jusejrataj.

I yu'xarij ti hua'puaj a'ín ti jo'yú'xaca' i San Juan

Juan pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj i nyaj vásti' pué'een, yaa nu já'muatyojtye' mua'ajmaj i Dios ti jamua'antyíhuoo siajta mu siaj hua' jitze ajtyáma'can. A'yaa nu ji'ré'can jime' tyaja'muaxie've', nyajta quee nyáaj nyana'aj, sulu majta mu néijmi'i i maj jamua'tyej i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna.

² A'yaa nu a'íjna jin tyaja'muaxie've' a'íjna jime' i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, ityájma ti jimi séejre', ajta tajimí séeria'aj ja'mej jusén jime'.

³ Che' a'íjna i Dios i tyaj jajvástara', ajta i Jesús ti Ciriistu' pué'een, i ti ajta yójra' pué'een i Dios, miche' a'ín tyámua' tyajamuaatyátoonyij, majta jamua'ancu'vaxi'in, majta jamuaatyápua'ritye'en ja'mua tzajta', siaj sij ji'ré'can jime' tyámua' tyityetyúucha'ij, siajta huóoxie've'en séej siajta séej.

A'íjna i nyúucarij ti ta'ijtye' tyej tyij huátaxie've'en séej tyajta séej

⁴ Jéehua nu huatányetyamua'vej nyati'ij jáamua'reeri', maj séecan i maj ja'mua jitze ajtyáma'can tyámua' tyityetyúucha'íj, a'yájna ti'ij tyitaata'ij a'íjna i Dios i tyaj jajvástara'.

⁵ Ajta ijíj, nye'ihuámua' mu nyaj já'muaxie've', a'yaa nu tyaja'muahuavij siaj huóoxie've'en séej siajta séej. Canu tyi'tíj jin jájcuan jime' tyajámua'yuse'ej, sulu a'íj nu'uj i nyúucarij i ti jájcua'j imuáj ityájma jimi huatyátuihuaca'.

⁶ A'íjna i tyaj jin taxie've', a'yaa pu tyé'miteere' tyaj a'yan huárinyij je'ej ti i Dios tyí'ta'ijtye', ajta i nyúucarij i ti jin tyí'ijta, mua'aj xu seríj jájcua'j imuáj jáanamua'jri' ti a'yan tyúuxie've' siaj tyámua' tyityahuóoxie've'en.

⁷ Ji'nye mua'aj xu a'yan ciñneye' i cháanacaj japua hua' tzajta' a'íimaj i maj já'muacuanamua'j, i maj majta quee a'yan tyá'mua'tyej i Jesús ti a'ín Ciriistu' pué'een ti ajta huatyóotyevistaca'. A'íimaj i maj a'yan een, a'íi mu a'ín pué'een i maj tyú'cuanamua'j, majta jájcha'íire' i Ciriistu'.

⁸ Tyámua' xu'uj mua'aj, tyej tyij quee yó'rieenyij i tyaj jin tyu'muáriej ja'mua jimi, sulu tyej tyij néijmi'i ancúrián i tyaj jaamué'tij i Dios jimi.

⁹ A'tíj tina'aj ti a'yan rijcaj tyi'tíj jime' je'ej ti jusíj tyéejtyoj, ajta quee já'astyaj je'ej ti i Ciriistu' tyitaamuá'tyej, capu i Dios séejre' a'íjna jimi i a'tíj, ajta a'íjna i ti a'yan ricij je'ej ti a'ín tyitaamuá'tyej a'íi pu jimi séejre' i Dios ajta a'íjci jimi i yójra'.

¹⁰ Típua'aj síj a'tíj já'muamuaariaj ajta quee já'astyaj a'íjci i nyúucarij, caxu jatyojtya'aj, caxu siajta jaataxie've'en i juchéj,

¹¹ Ji'nye a'tíj ti jaatatyójtje'en, a'íi pu jamuán ajta je'ej pua'aj rinyij.

I nyúucarij ti jin hua'tyojtye' ti ajta jin ja'antyipúa'rij

¹² Jéehua pu óoche' i nyaj tyajámua'ixaatya'mui', nyajta quee a'yan tyá'xie've' nyaj jamuaaté'exaatie'en a'íjci jitze i yu'xarij. A'yaa nu tyi'ijchó've' nyaj a'áa jó'me'en ja'mua jimi, nyej nyij

jamuaaséeran a'yan nyetyajamuaaté'exaatye'en, tyej tyij néijmi'i huátatyamua've'en.

¹³ A'íimaj i yójmua'mua' a'ihuáara' ti íiti' i ti ajta i Dios hua'antyíhuoj, a'íi mu majta yajá'muatyojtye'.

I yu'xarij ti huéecaj a'ín ti jo'yú'xaca' i San Juan

Juan pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj i nyaj vásti' pué'een, yanuj muatyojtye' muéetzij Gayo mu nyaj muaxie've', a'íjna i ti ajta tzáahuatyí'ra'aj jin hua'xie've'.

² Nye'ihuáara' mu nyaj muaxie've', a'yaa nu tyá'huoo i Dios jimi, ti'ij a'yájna ti'ij tyámua' tyí'muahuiire', pajta néijmi'i jin tyámua' een, a'yaa nu tyá'huoo pej pij quee tyi'ijcuí'nyeje.

³ Jéehua nu huatányetyamua'vej mati'ij séecan yará'aj i ta'ihuáamua', majta naaté'exaa paj tzáahuatyí'ra'aj jin tyámua' tyi'tyía'cha'ij a'íjna jitze i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna.

⁴ A'í pu a'ín pué'een i nyaj jin huápu'i'ij huatányetyamua'vej a'íjna i nyaj jáanamuaaj maj tzáahuatyí'ra'aj jin tyámua' tyityetyúucha'íj i nyiyóojmua'.

⁵ Nye'ihuáara' mu nyaj muaxie've', xá'pu'i' paj ricij a'íjna jime' je'ej paj tyi'táj jin tyihuá'huire' i ta'ihuáamua', ajta jéetze' a'íjma jimi i maj séej chuéj japua ja'rácij.

⁶ A'í mu jaataxájtaca' hua' jimi i maj jusi'rii i paj jéehua hua'xie've' i axa'aj tyeítyee. A'yaa nu tyí'muahuaviij paj huo'táhuire'en ti'ij quee tyi'táj huá'itziitya'aj mati'ij jó'ciínyeje, a'yájna ti'ij tya'ránajchi i Dios.

⁷ Ji'nye a'í mu a'íjna jin muja'rácij mej mij i Ciriistu' jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'en, majta quee tyi'táj ancuriáa' a'íjma jimi i maj quee tyá'tzaahuatye'.

⁸ A'í pu jin a'yan tyúuxie've' tyej tyij ityáj tyámua' tyihuo'tyéjeevej, tyajta huo'táhuire'en a'íjna jime' tyaj huó'ixaatye'en nyúucarij ti i Dios jimi já'ma'can.

Diótrefes pu je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij

⁹ Nyáaj nu nyerij tyihuo'ta'ityi'ri' a'íjma i maj a'áa jóosi'rii, ajta i Diótrefes capu ja'rá'astej i tyaj jin antyítamua'reej, ji'nye ja'ránajchi ti néijmi'i jin antyúumua'reeriaj.

¹⁰ A'í nu jin nyati'ij a'áa ja'tanyéj ja'mua jimi, nyáaj nu jajtyá'xi'sij, ji'nye a'í pu je'ej pua'aj tyi'taxaj hue'tzij jime'. Ajta capu a'í na'aj jin jutyamua've'ej, sulu capu ajta hua'xie've' i ta'ihuáamua', ajta je'en huá'ijmiej a'íimaj i maj jaxie've' maj huo'taxié've'en, a'í pu'ij huá'muaritye' i maj jusi'rii.

¹¹ Nye'ihuáara' mu nyaj muaxie've', capáj tyi'táj jin je'ej pua'aj rijcaj, sulu pata'aj tyámua' tyi'tyía'cha'ij. A'íjna i ti tyámua' tyi'tyúucha'ij Dios pu jitze ajtyáma'can, ajta i ti je'ej pua'aj ricij, capu jamua'tyej i Dios.

¹² Majta néijmi'i mu tyámua' tyá'xaj a'íjci i Demetrio, ajta a'yan tyi'ja'yájna ti a'ín tzáahuatyí'ra'aj jin tyámua' tyi'tyúucha'ij. Ityáj tu tyajta a'yan tyá'xaj a'íjci i Demetrio, pajta muáaj a'yan tyá'mua'reej tyaj ji'récán jime' a'yan tyaataxájtaca'.

I ti jin ja'antypuá'rij

¹³ Jéehua nu tyí'mua'ixaatya'mui', nyajta quee a'yan tyá'xie've' nyaj tyimuaatayú'se'en i yu'xarij jítze,

¹⁴ ji'nye a'yaa nu tyá'xie've' nyaj jiye'tzín muéetzij jimi ja'tanyéj nyej nyij muaséeraj nyetyimuáa'ixaatye'en.

¹⁵ Che' i Dios tyámua' tyimuaatá'an a'tzájta'. A'ñi mu yámuatyojtye' i maj muamuajtye. Pata'aj néijmi'caa i nyaj tyámua' naa tyi-huá'muajtyej huatatyójtje'en nyejitzé ma'can.

Je'ej ti tyo'yú'xaca' a'íjna i San Judas

Judas pu hua'tyojtye'

¹ Nyáaj i Judas, i nyaj tyí'huüre' a'íjna jimi i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een, nyáaj nu juutzájra' pué'een a'íjci i Santiago, yanuj já'muatyojtye' mua'ajmaj i Dios ti jamuaatajé a'íjna i tyaj jajvástara', a'íi pu ja'muacha'ij a'íjna jimi i Círíistu'.

² Siata'aj ja'ancuriá'an i Dios ti jin jamua'ancu'vaxij, siata'aj tyámua' eenye'en i jutzájta', siaj sij huóoxie've'en séej siajta séej.

A'íimaj i maj hue'tzij jin tyihuá'mua'tyej

(2 P. 2:1-17)

³ Nye'ihuámua' mu nyaj já'muaxie've', a'yaa nu jéehua tyá'xie've' nyaj tyajamuaatayú'se'en a'íjna jitze ma'can i Dios ti jin tajapúa huatányuusij, ajta ijíj ca'nyíjra'aj pu nyatá'caa nyej nyij tyajamu-atayú'se'en, nyajta jamuaatáhuavij siaj sij a'íjna jin huatyényo'se'en i nyúucarij i siaj jitzán tyá'tzaahuatye' i Dios ti mua'ajmaj jimi jaatyájtoo mu siaj tyámua' een.

⁴ Ji'nye séecan mu avíitzij jin antyóonaxcaca' ja'mua jamuán, a'íi mu a'íin pué'een i maj quee tyámua' tyá'tzaahuatye'. A'íi mu je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, majta hue'tzij jin je'ej pua'aj tyá'xaj i Dios, a'yaa mu mij a'íjna jin tyá'hue'taj i tavástara', a'íjma pu'ij a'yan tyí'ci'tyij mej mij a'yan tya'ajpuéetzij muá'ra'nyij je'ej ti ará'tyeej tyé'yu'si'huaca'aj i yu'xarij jitze.

⁵ Tyij siajta seríj mua'aj jamua'reej, a'yaa nu tyá'xie've' siaj jo'támua'reej tí'ij i tavástara' hui'rájtoj a'ájna a Egipto a'íjma i jutyétyeristyamua', aj pu'ij hua'antyipua'rij a'íimaj i maj quee ja'antzaahuaj.

⁶ Majta a'íimaj i maj tajapúa tyí'huüre' i maj quee ja'rá'astej je'ej maj tyi'tíj jin tyitye'entyúumua'reeriaca'aj, sulu a'yaa mu tyaatáxaahuataca' i maj jin tyityetyú'uuca'aj, Dios pu hue'tyáanaaj jo'tíj jo'tíca', ta'aj ij puéjtzij huo'tá'an a'ájna xicáara' jitze tí'ij néijmi'caa á'xíjtye'en.

⁷ A'yájna tí'ij tye'mej a'íjma jimi i maj tajapúa tyí'huüre', a'yaa pu ajta tyihuó'ruuj a'íimaj i maj Sodoma já'chajca'aj, majta a Gomorra, majta séecan i maj avéjri' huacháatíma'caa, i maj majta huóoxana'círej tyi'tíj jime' ti quee xá'pui'. A'íj mu jin jaa-puéjtzitariaca' a'íjna jime' i tiéj jime' ti quee a'náj já'muí'nyij, a'íj pu'ij jitze ámiteere' tyej tyij jáamua'reej.

⁸ Majta a'íimaj i maj avíitzij jin je'ej pua'aj ricíj je'ej ti tyi-hua'ráanaajchi, a'íi mu majta je'ej pua'aj jáaruuj i jutyévij, majta jaatyáxaahuataca' i tavástara' ti jin antyúumua'reej, majta je'ej pua'aj tyihuá'xaj a'íimaj i maj tajapúa já'sejre', i maj va'cán jin tyityetyu'uj.

⁹ Ajta a'íjna i Miguel i ti va'cán jin tyi'tyéjvee u tajapúa, tí'ij huatyényo'sej i tyiyáaru' jimi, a'íjna jime' i tyévira' i Moisés, capu ahuóoca'an ti je'ej pua'aj tyaatájeevej a'íjci i tyiyáaru', sulu a'yaa pu tyaaté'exaa tíjin: "Che' i tavástara' muajtyá'xí'in."

¹⁰ Majta a'íimaj i tyétyacaa a'yaa mu je'ej pua'aj tyá'xaj i maj quee jamua'tyej, ajta je'ej ti tyi'táj tyihuá'miteeraste', a'yaa mu tyéejtyoovej mati'ij i ya'muáatye e i maj quee tyojó'itej, a'íj mu mij jin jujíimua'aj óopua'ritey'en.

¹¹ Dios pu puéjtzij huo'tá'sij a'íimaj. Ji'nye a'yaa mu cha'taj mana'aj ricij ti'ij a'íjna i Caín. Majta a'íjna jin ajtacíj mej túmii huamué'tin, a'yájna ti'ij huaríj a'íjna i Balaam, ajta a'íjna i Coré, a'íj mu mij jin cui'nyij.

¹² A'íi mu mij tyévi'si' séejre' jo'siaj jóosi'rii siaj sij néijmi'i tyú'cua'nyij a'íjci jime' siaj juxie've', a'íi mu mij majta tyí'cua'caj ja'mua jamuán, majta jutyamua've'ej ya'caa, majta quee tyi'táj ja'astej. A'íi mu jujíimua'aj mana'aj jucha'ij. A'yaa mu een ti'ij jéetirij maj quee jitzán vijvi'yej, sulu áacaj pu'uj jáatisij. A'yaa mu majta een ti'ij ciyéj tíquee taca', ti'ijta xíjcata' putyí'rijcaj, mu'rij hua'puaj huácuij majta éejcutyijhuaca' jo'maj ja'riá'vaaca'aj.

¹³ A'yaa mu een ti'ij i jájtyij ti atyúuta'huaj ca'nyíin jime', ajta jitzán cuémuxa'aj ájnynyij ti a'íin pué'een je'ej maj tyi'táj jin tyévi'si' huaríj. A'yaa mu majta een ti'ij xú'ra'vej i maj jó'juihua'an jo'táj jo'tíca', a'yaa pu'ij tyihuá'ci'tyij maj a'áa jo'tyá'itzeere'en jo'táj jéehua huápu'i'ij jo'tíca'.

¹⁴ Ajta i Enoc, a'íjna i ti aráahua'puaj pué'een i maj Adán jitze eeráma'can, a'íi pu a'yan tyihuo'té'exaa i tyeítyee i Dios jitze ma'can tijin: "Nyáaj nu jaaséj i tavástara' ti aje'cáma'ca'aj hua' jamuán i maj mu'ij i maj tajapúa tyí'huire',

¹⁵ a'íj pu jin yava'cányesij ti'ij huo'xíjtye'en néijmi'caa i maj je'ej pua'aj huaríj, ajta a'íjna jin huá'xíjtye'en i maj jéehua huápu'i'ij je'ej pua'aj tyi'xajtaca'aj i Dios jimi."

¹⁶ A'íi mu néijmi'i jin junyuuste' i maj nyinyu'cacuj, majta a'yan tyá'huoo je'ej ti tyi'táj a'íijma jimi tyúuxie've'. Jéehua mu óotzaahuatye' a'íjna jime' je'ej maj jujíimua'aj tyúuxaj, majta hua'xaahuaj i tyeítyee, mej mij tyi'táj jin huo'tyámue'tin.

Ca'nyíjra'aj pu hua'tá'caa a'íijma i maj tyá'tzaahuatye' mej mij huatóotyamua've'en

¹⁷ Siajta mua'aj, nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', siata'aj jo'támua'reej je'ej maj tyu'taxájtaca' a'íimaj i tavástara' ti ajta Ciriístu' pué'een ti hua'antýíhuoj,

¹⁸ a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin: "A'ájna ti'ij arí néijmi'i tye'entyipúa'risime'en, a'íi mu huataséjre'sij i maj tyihuá'xaahuaj, i maj a'yan tyi'tyucha'íj muá'ju'un je'ej ti a'íijma tya'ráanajchi, a'íjna jime' i ti je'ej pua'aj een."

¹⁹ A'íi mu a'íin pué'een i maj ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i tyeítyee mej mij jé'ta' huáciinyej, a'íi mu jujíimua'aj jájtyo je'ej maj tyi'táj jin ricij, majta quee jitzán aróoca'nyej i júuricama'ra' i Dios.

²⁰ Siajta mua'aj, nye'ihuáamua' mu nyaj já'muaxie've', siata'aj tyámua'eenye' i siaj jitzán tyá'tzaahuatye'. Siata'aj jitzán arooca'nyáaj i júuricama'ra' i Dios huatyényuunyij.

²¹ Siajta tyámua' tyityahuóocha'íin a'íjna jime' i Dios ti jin já'muaxie've', siaj sij jajchó've'ej a'náj ti xicáara' jitze uvé'nyesij i

tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pué'een, a'íjna i ti jin tá'cu'vej a'íj pu jin taatá'sij tyej tyij júurij huatyá'itzeere'en jusén jime'.

²² Siata'aj hua'ancu'vaxi'in i maj quee tyámua' tyá'tzaahuatye'.

²³ Siata'aj séecan japua huatányuunyij mej mij quee huatyátaanyij, siajta séecan áancu'vaxi'in, siajta tyámua' tyityahuóocha'íin a'íjma jimi, ji'nye jéehua mu huápu'i'ij xána'visi' huasé'rin a'íjna jime' i maj ootyá'itzee i Dios jimi.

I nyúucarij ti uve'tyáatican jin tyé'tyójtzi're' i Dios

²⁴ Ajta a'íjna i ti néijmi'i putyí'uurej ti tyámua' tyajamuáacha'íin siaj sij quee tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en, a'íi pu jamuaataséjrataj jujimí jo'tij naa jo'éen, siata'aj sij huatóotyamua've'en,

²⁵ ajta i Dios ti síij na'aj pué'een, i ti tajapuá huatanyúj, tyiche' a'íj tyu'tatyójtzi're'en, ji'nye a'íi pu va'cán jin tyi'tyéjvee, ajta néijmi'i jin tyí'ijta, a'íjna jitze ma'can je'ej ti huaríj i tavástara' Jesús ti ajta Círíistu' pué'een, ti'ij na'aj jájcuaj imuáj, ajta ijíij, ajta jusén jime'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

I nyúucarij ti jaxaj je'ej ti i Jesús tyi'tíj tyaataséjratyej a'íjci i Juan

I nyúucarij ti jin uhuatyóochej

¹ A'íi pu a'íin pué'een i nyúucarij i Dios ti jaaté'exaa a'íjci i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een, ta'aj ij i Círíistu' huo'taséjratye'en a'íimaj i maj jahuiire', je'ej ti jiye'tzín atyojo're'nyesij. Círíistu' pu'ij séej jo'ta'ityaca' i ti tajapuá tyí'huire', ti'ij jaataséjratye'en a'íjci i Juan,

² a'íi pu'ij já'mua'ixaatye' i nyúucarij ti a'yan tyi'ja'yájna, ajta tyámua' tyá'mua'reej a'íjci i nyúucarij ti Dios jimi já'ma'can, a'íjna jime' je'ej ti huaríj i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een.

³ Che' huatóotyamua've'en a'íjna i ti huá'ixaatye' i nyúucaria'ra' i Dios, miche' majta huatóotyamua've'en i maj janamuj, majta ja'tzaahuatye' a'íjci i nyúucarij, ji'nye pu'ríj tin a'ájna atyojo're'nyesij ti'ij a'yan tye'mej je'ej ti tyé'yu'si' a'íjci jitze i yu'xarij.

Juan pu hua'tyojtje' a'íjma i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta' ti aráahua'puaj tyará'asej

⁴ Nyáaj i nyaj Juan pué'een, nyáaj nu já'muatyojtje' mu siaj arahua'puaquej jusi'rii a'áa ti huataca'aj a Asia. Siata'aj ja'ancuriá'an i ti jin tyámua' tyajamuaatá', ajta jamuaatyápua'ritye'en i ja'mua tzajta', a'íjna ti jájcuaj imuáj séjria'ca'aj, ti ajta ijíj séejre', ajta jusén jin séeria'aj ta'mej, miche' majta tyámua' jamuáa'uurej i júuricamej i maj aráahua'puaj ará'asej i maj a'áa já'sejre' jo'tíj i Dios jo'tyájcay i ipuárij japua,

⁵ che' ajta a'íin tyámua' tyajamuáacha'íin a'íjna i Jesús ti ajta Círíistu' pué'een, i ti néijmi'i jin tyámua' een, ajta a'íin pué'een i ti anaquéej huatájuuriaca', ajta a'íjna jin antyúumua'reej ti tyi-huo'ta'íjtje'en néijmi'caa i maj tyityatatyíj íyan i cháanacaj japua. Círíistu' pu taxie've', ajta juxúure' jin tyu'nájchitaca' ti'ij tajapuá huatányuunij i tyaj jin ootyá'itzee i Dios jimi,

⁶ a'íi pu taatá' tyej tyij jamuán tyu'ta'íjtaj, ajta ta'antyíhuo tyej tyij tyu'tyáhuire'en a'íjci jimi i Dios ra', i ti ajta jajvástara'. Che' a'íin huápu'íj naa huasé'rihua'an, ajta néijmi'i jin tyu'ta'íjtaj jusén jime'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

⁷ Círíistu' pu jéetirij jitze aje'cáamej. Néijmi'i mu jaséjran, a'íi mu majta jaséjran i maj jaajé'caj, majta néijmi'i i tye'ityee mati'ij mana'aj pua'máj a'yan séejre' i cháanacaj japua, a'íi mu juyiinyen mati'ij jaaséj. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

⁸ "Nyáaj nu a'íin pué'een i ta'nájcaj, nyajta i tu've'tyajtíj", a'yaa pu tyí'xaj a'íjna i tavástara', ti ajta Dios pué'een i ti néijmi'i putyí'uurej, i ti ajta jájcuaj imuáj séjria'ca'aj, ajta i ti jusén jin séeria'aj ja'mej.

Juan pu jaaséj a'íjci i Círíistu'

⁹ Nyajta nyáaj Juan, i nyaj já'mua'ihuaara' pué'een, nyajta nu jimi séejre' i Jesús a'íj nu jin nyajta ja'mua jamuán tyu'ta'íjtaj i Dios jimi, nyajta ja'mua jamuán jajpuéetzij na'mej tyej tyij néijmi'i jin tyo'táviicue'. A'yaa nu tyihuó'ixaaj i nyúucaria'ra' i Dios, nyajta

jaaxájtaca' je'ej ti huaríj i Jesús, a'íj nu nyij jin a'áa já'nami'huaca'aj jo'tíj ja'ráahuachij a jáata' ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tíjin Patmos.

¹⁰ Tí'íj a'ájna putyí'rijcaa mati'íj pua'aj jana'michej i tavástara', a'íi pu i júuricama'ra' i Dios a'yan rájve nyéetzij jimi, nyati'íj nyij jáanamujri' ti nyahuárita' a'tíj ca'nyiin jin naatajé, a'yaa pu namuajria'ca'aj tí'íj tipua'aj a'tíj ucáajijhua i a'huáj jitze,

¹¹ a'yaa pu tyí'nye'ixaatya'ca'aj tíjin:

—Ootyéeyu'xaj i yu'xarij jitze je'ej paj tyi'tíj tyí'sej, pajta je'en huo'ta'ítayi' i maj arahua'puaquej jusi'rii i Dios jimi, a'áa ti huataca'aj a Asia, a'ájna a Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ajta a'ájna a Laodicea.

¹² Nyati'íj nyij ooré'nyeeriaca' nyey nyij jaaséej a'tíj ti tyí'nye'ixaatya'ca'aj, nyati'íj a'yan huaríj aj nu nyij arahua'puácaa huaséj i cantyíj ti japuan antyítaa á'yi'íj, ajta ooroj jin taavijhuaca'aj,

¹³ ajta a'ájna jé'ta' jo'tíj ja'antytátzajmee, sáij pu a'áa huatyávaaca'aj ti a'yan huasé'rihua'aj tí'íj tyéviij, a'yaa pu eenye' tyi'tyéchajca'aj cáanarij jime' ti tí'tí'íj, ajta puásasj jin ahuóoji'ca'ca'aj ti ooroj jin taavijhua.

¹⁴ Cuéeinavi'can pu cácipuaca'aj, tí'íj muxáj a'yájna tí'íj ajta huasé'rin i séerij, ajta i jí'sáara' a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'íj tiéj.

¹⁵ Ajta i icájra'an a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'íj tyi'tíj ti me'estíj, huápuí'íj pu naa tyi'tyama'astáji'caa, ajta tí'íj tyi'xajtaca'aj, a'yaa pu namuajria'ca'aj tí'íj jo'tíj ja'ancáamuí'yej ti tyájujhua'naj ca'nyiin jime'.

¹⁶ Ajta i jumuáca'ta' pujmua' pu arahua'puácaa i xú'ra'vej iityáaca'aj, ajta i tyényi'tze' pu éejnyinyiica'aj i chúun ti huápuí'íj tyi'ítzjij ajta juxa'aj tya'antámuamuaa. Ajta i nyéerima'ra' a'yaa pu tyá'taaca'aj tí'íj i xicáj ti néijmi'i jin eerájxirej.

¹⁷ Nyati'íj jaaséej, aj nu nyij arájvej jo'tíj ja'ra'íicajmee, ya cuxáa naamuí'. Aj pu'íj a'íin na'ajtamuáriej i jumuáca'ta' ti pujmua' jime' i jumuáca', ajta a'yan tyinaaté'exaaj tíjin:

—Capáj tyí'tziinye'ej, nyáaj nu a'íin pué'een i nyaj anájcaj, ajta i nyaj uvé'tyajtíj,

¹⁸ nyajta a'íin pué'een i nyaj júurij. Nyáaj nu huámuí'ijcaa, nyajta ijíj nu jusén jime' júurij. Nyáaj nu a'íjna jin antyínyamua'ree nyaj hue'tyáanaaj jo'maj já'cui'nyij, na'riij nyaj hui'rátoonyij.

¹⁹ Ootyéeyu'xaj i paj períj jaaséej, je'ej ti ijíj tyi'tíj tyí'sejre' ajta je'ej ti tye'mej majca'huáye.

²⁰ A'yaa pu huatóomua'aj je'ej paj tyi'tíj tyu'séj, i xú'ra'vetyee i maj aráahua'puaj ará'asej i paj huo'séj i nyaj hui'tyáaca'aj nyamuáca'ta' pujmua', ajta a'íjna i ti aráahua'puaj ará'asej i ti cantyíj jitzán antyítaa á'yi'íj ti ajta ooroj jin taavijhua: I xú'ra'vetyee i maj aráahua'puaj ará'asej, a'íi mu a'íin pué'een i maj tajapuá tyí'hui're' majta a'íjna jin antyúumua'reej mej mij huó'cha'íin i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta', ajta i ti aráahua'puaj ará'asej i ti jitzán i cantyíj antyítaa á'yi'íj, a'íi pu a'íin tyi'pué'een i tyeyúuj aráahua'puaj ti tya'rá'asej.

2

I nyúucarij ti huata'ítayi'huaca' a'íijma jimi i maj Éfeso jóosi'rii

¹ 'Pata'aj a'yan tyaata'ityi' a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti huó'cha'íin a'íimaj i maj a'áa jóosi'rii a Éfeso ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj a'íjna i ti hui'tyáa' i jumuáca'ta' pujmua' i xú'ra'vetyee i maj aráahua'puaj ará'asej, ajta a'áa ja'yi'vej jo'tij ja'antyitáatimee i ti ooroj jin taavijhua.

² Nyáaj nu néijmi'i mua'reej je'ej siaj tyityetyúucha'ij, nyáamua'ree siaj jéehua tyí'muarie' siajta jéehua á'viicue're', siajta quee hua'xie've' i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij. Siajta seríj huo'mua'aj i maj a'yan tyúusejrataca'aj maj a'íin pué'een i Dios ti hua'antyíhuoj, ma' ajta quee camu a'íin pué'een, a'yaa xu sij tyihuo'taséjrataca' maj a'íin pué'een i maj tyí'hue'tacaa.

³ Jéehua xu jajxié'vi'ra'aj siaj sij néijmi'i jin tyo'táviicue', siajta a'íjna jin jajpuéetzij, nyejitzé ma'can.

⁴ Nyajta nyáaj nu jamuaeté'exaatye'ej i siaj jin ootyá'itzeerej nyéetzij jimi, a'íjna jime' siaj quee che' a'yan tyí'nyaxie've' siati'ij anaquéej tyí'nyaxie'va'ca'aj.

⁵ A'íj xu jin jo'támua'reej jo'siaj tyi'táj jin jo'tyá'itzee nye jimi, siajta seequéj tyú'mua'tyij, a'yájna siati'ij anaquéej tyityetyúucha'íica'aj. Ajta tìpua'aj sequée a'yan huárinyij, nyáaj nu ja'mua jimi jo'ma'aj na'mej, nyej nyij jamuá'ari' a'íjna i ti antyitátzaj i ti ja'mua jimi séejre', a'yaa nu rinyij tìpua'aj sequée seequéj tyú'mua'tyij i Dios jimi.

⁶ Maj siajta mua'aj, xá'puí' xu ríci'ij a'íjna jime' siaj quee jaxie've' je'ej maj ríci'ij a'íimaj i maj a'yan hua'tamuá'muaj tìjin nicolaítas, i nyaj nyajta quee nyáaj hua'xie've'.

⁷ A'íjna i ti iityánamuaj, che' jáanamuj je'ej ti i júuricama'ra' i Dios tyihúa'ixaatye' a'íimaj i maj jusi'rii i Dios jimi. A'íimaj i maj néijmi'i jin tyu'tyámue'tin, a'yaa nu tyihuo'tá'sij maj jáacua'nyij a'íjna jitze ti séejre' i ciyéj ti jin júurij tá'ra'nyij, a'áa ti ja'távej jo'tij huápuí'ij naa jo'éen i Dios jimi."

I nyúucaríj ti huata'ityi'huaca' a'íimaj jimi i maj Esmirna jóosi'rii

⁸ 'Pata'aj a'yan tyaata'ityi' a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti huó'cha'íin a'íimaj i maj a'áa jóosi'rii a Esmirna ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj a'íjna i ti a'nájca, ti ajta a'íi pué'een i tu've'tyajtíj, a'íjna i ti huamuí' ajta je'en huatájuuriaca'.

⁹ Nyáaj nu jamua'reej siaj jajpuéetzij, siajta quee je'ej tyéejviicue', maj siajta mua'aj nyéetzij jimi xu chíjtyaanyi'ij pué'een. Nyáaj nu jamua'reej maj je'ej pua'aj tyaja'muaxaj, a'íimaj i maj a'yan tyúusejrataj maj a'íjci jitze ajtyáma'can i Israel, ajta capu a'yan tyi'ja'yájna, sulu a'íi mu a'íin pué'een i tyiyáaru' maj jimi jusi'rii.

¹⁰ Caxu tyí'tziinye'ej je'ej siaj tya'ajpuéetzij xá'ju'un, jí'nye a'íjna i tyiyáaru', a'íi pu séecan mua'ajmaj jamue'tyánasij, a'yaa pu'ij néijmi'caa tyajamuaatyésejra tìpua'aj sianá'astíjre'ej nusu sequée, siajta tamuáamuata' xicáj jajpuéetzij xá'ju'un. Tyámua' xu néijmi'i jin eenye' siajta tyo'táviicue' nyéetzij jimi, tìpua'aj majamuáacui'nyij, nyáaj nu jamuaatí'tye'sij i cúruun i siaj jin júurij xá'ju'un jusén jime'.

¹¹ A'íjna i ti iityánamuaj, che' tyámua' tyáanamuj je'ej ti i júuricama'ra' i Dios tyihúa'ixaatye' a'íimaj i maj jusi'rii i tyejúuj tzajta': Majta a'íimaj i maj néijmi'i jin tyu'tyámue'tin, capu huá'ci'tyij maj jajpuéetzij muá'ra'nyij matí'ij a'íimaj i maj majtáhua'aj cui'nyij."

I nyúucaríj ti huata'ityi'huaca' a'íimaj jimi i maj Pérgamo jóosi'rii

12 'Pata'aj pajta tyaata'ityi' a'íjci i ti a'ájna jin antyúumua'reej ti'ij huó'cha'íin a'íimaj i maj a'áa jóosi'rii a Pérgamo ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj a'ájna i ti ji'tyéechuij i chúun ti juxa'aj tya'antámuamuaa.

13 Nyáaj nu jamua'reej siaj a'áa jo'cháatimee jo'tij tyejé'ijtaj a'ájna i tyiyáaru', siajta mua'aj síooche' xu ná'astijre' nyéetzij. Caxu jaatáxaahuataca' siaj nyéetzij ná'tzaahuatye', caxu siajta a'ájna xicáara' jitze ti'ij a'íin séjria'ca'aj i Antipas, ti tyámua' éenye'ej nyéetzij jimi, a'íi mu jaajé'caj a'ájna jo'tij tyejé'ijtaj i tyiyáaru'.

14 Maj siajta mua'aj, tyi'táj xu jin ootyá'itzeerej nye jimi, a'íi mu ja'mua jimi séejre' i maj ja'astej a'íjci i nyúucaríj i ti jin tyihuá'mua'tyej a'ájna i Balaam, i ti ajta a'yan tyaamuá'tyej a'íjci i Balac ti'ij hue'tzij jin huo'mué'tij a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, mej mij tyú'cua'nyij i cue'ráj i maj tyu'támu'vejritaca' a'íimaj jimi i sánturij, ajta mej mij huóoxana'cire'en.

15 A'íi mu majta ja'mua jimi séejre' i maj quee jaxie've' maj ajtácinnye' a'ájna jitze i huá'yi'raj i maj a'yan hua'tamuá'muaj tijn nicolaítas.

16 A'íj xu jin siata'aj siajtáhua'aj ja'antzaahuatye'en i Dios, na'riij sequée a'yan huárinyij, nyáaj nu ja'mua jimi ja'tanyésij, nyej nyij huo'tanyó'si'tye'en a'íimaj a'ájna jime' i chúun ti nye tyenyij jitze éejnyinyii.

17 Ajta a'ájna i ti iityánamuaj, che' tyámua' tyáanamuj je'ej ti i júuricama'ra' i Dios tyihuá'ixaatye' a'íimaj i maj jusi'rii i tye'yúuj tzajta'. Majta i maj tyu'mué'tin, a'yaa nu tyihuo'tá'sij mej mij jáacua'nyij i cue'ráj ti jútye' já'ma'can, nyajta nu tyetyéj jaatátistej ti cuéeinara', i ti jitzán á'yu'si'ij je'ej ti a'íin jájcuan arí ántyapuaj, ajta quee a'táj jamua'ree je'ej ti tyé'yu'si', sulu a'íi pu'uj i a'táj jamua'reej i nyaj jaatátistej a'íjci i tyetyéj."

I nyúucaríj ti huata'ityi'huaca' a'íimaj jimi i maj Tiatira jóosi'rii

18 'Pata'aj pajta a'yan tyaata'ityi' a'íjci i ti a'ájna jin antyúumua'reej ti huó'cha'íin a'íimaj i maj a'áa jóosi'rii a Tiatira ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj i yójra' i Dios, i ti ajta a'yan eenye' ava'ji'síjmee ti'ij tiéj ti atyúumemej, ajta me'estúican iira'íicajmee ti'ij coobre maj jacámejri':

19 Nyáaj nu néijmi'i mua'reej je'ej siaj tyi'táj jin ricij; nyáamua'ree siaj tyámua' tyúuxie've' síij ajta síij, i siaj jitzán tyá'tzaahuatye', siajta huá'huíire' i séecan néijmi'i jin setye'víicue'raj, siajta ijíj, jéetze' xu seríj tyámua' ricij sequée anaqueej.

20 Ajta a'íi pu quee na'ránajchij siaj tzáahuatyi'ra'aj jimi: tyícha'íij a'íjci i íitaj ti a'yan ántyapuaj tijn Jezabel, i ti a'yan tyúuxaj ti i Dios jitze ma'can tyi'xaj, a'íi pu'ij hue'tzij jin tyihuá'mua'tyej i maj nye jimi séejre', mej mij huóoxana'cire'en, majta tyú'cua'nyij i cue'ráj i maj tyu'támu'vejritaca' a'íimaj jimi i sánturij.

21 Nu'ríj jaatá' ti'ij tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi, ajta a'íin capu jaxie've' ti a'yan huárinyij: capu ajta jaxie've' ti jaatapuá'citaj i ti jime' juxana'cire'.

22 A'íj nu jin a'áan yó'o'jrasij utáatzij japua, nyajta a'íimaj i maj jamuán tyu'xána'cirej, aj nu nyij jéehua huápu'íj puéjtzij huo'tá'sij tipua'aj mequee jaatapuá'citaj i maj je'ej jin pua'aj ricij.

²³ Nyajta huá'cui'nyij i yójmua'mua' i íiti', a'yaa mu mij néijmi'i i maj jusi'rii i Dios jimi tyá'mua'reeren nyaj a'ín pué'een i ti jú'mua'ree je'ej ti a'táj tyí'mua'tzej i jutzájta', nyajta a'yan tyihuo'tá'sij séej nyajta séej je'ej ti tyi'táj jin huaríj.

²⁴ Siajta mua'aj mu séecan, mu siaj Tiatira ja'chej, i siaj quee já'astijre' a'íjci i nyúucarij ti hue'tzij pué'een, siajta quee jamua'reej i ti jéehua huápu'i'ij juxie've' i tyiyáaru' jimi, a'yaa nu tyajá'mua'ixaatye' nyej quee che' tyi'táj jin tyajá'mua'ijcatye'en.

²⁵ Siata'aj tyámua' eenye' je'ej siaj tyi'táj jin ricij, 'asta nyana'aj quee nyajtáhua'aj ya'uvé'nyej.

²⁶ A'íjma i maj tyu'tyámue'tin, majta móoj a'yan tyámua' tyi-tyetyúucha'íj je'ej nyej nyáaj tyá'xie've', 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipué'rej, nyáaj nu huo'ta'sij mej mij tyihuo'ta'íjtye'en a'íjma i maj séej chuéj japua jo'cháatimee,

²⁷ ca'nyérij pu jin tyihuo'ta'íjtye'sij, a'yaa pu cha'taj na'aj tyihua'antyipué'ritye'sij a'íjma i maj jájcha'íire' tí'ij a'táj ti jaatyáaaraxi'in i xá'rij ti xaríj jin taavijhua, a'yájna tí'ij ajta i nyavástara' nyéetzij tyinaa'íjcaj.

²⁸ Nyajta huo'ta'sij mej mij a'íjma tátzave'ej muá'ra'nyij tí'ij i xú'ra'vej ti eeré'nyinyii tapuá'risima'caj.

²⁹ A'íjna i ti iityánamuaj, che' tyámua' tyáanamuj je'ej ti i júuricama'ra' i Dios tyihua'ixaatye' a'íjma i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta'."

3

I nyúucarij ti huata'ityi'huaca' a'íjma jimi i maj Sardis jóosi'rii

¹ 'Pata'aj a'yan tyaata'ityi' a'íjci ti a'íjna jin antyúumua'reej ti huó'cha'íin a'íjma i maj a'áa jóosi'rii a Sardis ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj a'íjna i maj jitzán séejre' i júuricama'ra' i Dios i maj aráahua'puaj ará'asej, ti ajta hui'tyáa' i xú'ra'vetyee i maj aráahua'puaj ará'asej. Nyáaj nu jamua'reej je'ej siaj tyí'muarie', nyajta nu jamua'reej siaj serij nye jimi muí'chij, tyij majta a'yan tyí'muaxaj yee síoche' xu júurij.

² Siata'aj atanyéjnye'rej, siajta tyámua' tyú'uurej a'íjci ti óoj ja'mua jimi tyí'sejre', ajta arí támara' tye'entyipué'rij, jí'nye a'yaa pu tyí'muasej a'íjna je'ej siaj ricij capu xá'puí' een i Dios jimi.

³ Siata'aj jo'támua'reej je'ej maj tyajamuaamuá'tyej i siaj ja'ancuriáa', siata'aj a'yan huárinyij siajta je'en i Dios jimi ajtyáhuiixi'in. Tipua'aj sequée atanyéjnye'rej, nyáaj nu jo'ma'aj na'mej ja'mua jimi tí'ij náhua'rij, siajta mua'aj caxu jamua'reej a'tzáaj nyaj ja'mua jimi ja'tanyésij.

⁴ Séecan mu ja'mua jimi séejre' i maj quee tyi'táj jin á'itzeere' i jutzájta', a'íj mu mij nyaj jamuán huací'ca'aj muá'ju'un cuéeinavi' metyu'cháaj, jí'nye a'yaa pu tyihua'tyévijtye' a'íjma.

⁵ A'íjma i maj tyu'tyámue'tin, a'yaa mu cuéeinavi'can tyi'cháaj muá'ju'un, nyajta quee jo'rio'uunaj je'ej ti ántyapuaj i yu'xarij jitze i maj jitzán á'yu'si'ij a'íjma i maj jusén jin huatyá'itzeere'ej i Dios jimi, sulu nyáaj nu huo'taxájta i nyavástara' jimi, nyajta a'íjma jimi i maj jimi tyí'huíire' i nyavástara'.

6 Ajta a'íjna i ti iityánamuaj, che' a'íin tyámua' tyáanamuj je'ej ti tyihua'ixaatye' i júuricama'ra' i Dios a'íjma i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta'."

I nyúucarij ti huata'ityi'huaca' a'íjma jimi i maj Filadelfia jóosi'rii

7 'Pata'aj a'yan tyaata'ityi' a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti'ij huó'cha'íin a'íjma i maj a'áa jóosi'rii a Filadelfia ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj a'íjna i tyámua' een ti ajta tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, a'íi pu a'íjna jin antyúumua'reej ti huotá'an mej mij a'áa jo'tyájrutyey jo'tij já'sejre' a'íjna i ti jitzán eeráma'can i David, tipua'aj a'íin tya'antácuunaj, capu i'ríj ti a'tíj tye'tyáanaj, na'ríj a'íin tye'tyáanaj, capu ajta i'ríj ti'ij a'tíj tya'antácuunaj:

8 Nyáaj nu néijmi'i mua'reej je'ej siaj ricij, cási' xaaséj, nu'ríj tyajamua'antácuuney siaj sij juxáahuaj utyájrutyey, ajta quee i'ríj ti a'tíj tye'tyáanaj, nyáaj nu jamua'reej ti quee jamú'ca'nyisti', siajta síoche' xu tyá'astijre' je'ej nyaj tyajamuá'ixaa, caxu ná'xaahuaj.

9 A'yaa nu huá'uurej a'íjma i maj tyiyáaru' jimi jusi'rii, i maj tyí'hue'tacaa a'íjna jime' maj a'yan tyúusejrataj maj Israel jitze ajtyáma'can, a'yaa nu ca'nyéjrij jin huá'uurej mej mij mujo'vá'ju'un majta je'en tyítunutaxi'in ja'mua jimi, mej mij a'íjna jin jáamua'reej nyej nyáaj já'muaxie've'.

10 Xu'ríj ja'rá'astee je'ej nyaj tyajamuaata'íj a'íjna jime' siaj néijmi'i jin tyo'táviicue'ri', a'íj nu jin nyáaj ja'muacha'íj na'mej a'ájna xicáara' mati'ij néijmi'i jajpuéetzij muá'ju'un íyan cháanacaj japua, mej mij jáamua'reej i maj a'yan huacháatimee.

11 Jiye'tzín nu yava'cányesij. Tyámua' xu néijmi'i jin eenye' je'ej siaj serij tyu'muáriej, caxu tyi'tá'care'en ti'ij a'tíj jamuaanáhue' i siaj serij jaamué'tíj.

12 A'íimaj i maj tyu'tyáamue'tíj, a'yaa nu tyihuo'tá'sij mej mij tyityetya'úuj muá'ra'nyij u tyeyúuj tzajta' i nyaj Dios ti ja'a'rij, ajta quee che' a'náj iiráamej, a'íjma nu jitze jo'tyéyu'xaj je'ej ti ántyapuaj i nyaj Dios, nyajta je'ej ti tyaja'rájtyapuaj chájta'najra' i nyaj Dios, a'íjna i Jerusalén ti jájcuaaj, ti ajta tajapúa je'cáanyey jo'tij i nyaj Dios já'sejre', a'íjma nu nyajta jitze jo'tyéyu'xaj je'ej nyaj jájcuan jin ántyapuaj.

13 A'íjna i ti iityánamuaj, che' tyámua' tyáanamuj je'ej ti i júuricama'ra' i Dios tyihua'ixaatye' a'íjma i maj jusi'rii i tyeyúuj tzajta'."

I nyúucarij ti huata'ityi'huaca' a'íjma jimi i maj Laodicea jóosi'rii

14 'Pata'aj a'yan tyaata'ityi' a'íjci i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti huó'cha'íin a'íimaj i maj a'áa jóosi'rii a Laodicea ti jime' yee: "A'yaa pu tyí'xaj a'íjna i ti tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj ajta néijmi'i tyámua' jin een, ajta a'íin pué'een i ti Dios jamuán néijmi'i tyú'taahuaca' ti'ij na'aj iíjij ti tyí'sejre':

15 Nyáaj nu néijmi'i mua'reej je'ej siaj tyi'tíj jin ricij. Nyáamua'ree siaj quee oca'nyáaj sianaataxie'vej nyéetzij, caxu siajta ca'nyéjrij jin ná'antzaahuaj. A'yaa pu tyina'ráanajchi siaj oca'nyáacan jin naa nyojo'mua'raj, na'ríj sequée ca'nyéjrij jin ná'tzaahuatyeyej.

¹⁶ Siajta cí siana'aj tyiná'tzaahuatye', caxu a'yan tyí'huüre' tí'ij jájtyij tí jéehua pistij nusu tí jéehua címuájraa, a'íj nu jin a'yan já'mua'uurej nyej nyij ca'nyéjrij jin majamúuhua'xij.

¹⁷ A'yaa xu tyí'xaj siaj mua'aj chíjtyaanyi'ij pué'een, tí jee jéehua jamuáahuii, tí jee ajta quee tyí'tíj jamuá'ítziitye', siajta mua'aj caxu jamua'reej siaj xána'visi', siajta je'ej pua'aj huá'sejratye' i tyeítjee, mua'aj xu quee je'ej tyéejviicue', xa'racúcu'nyijmee siajta muámua'vi'ijmee.

¹⁸ A'íj nu jin a'yan tyaja'muahuaviiij siaj nyéetzij jimi jáananan i ooroj tí tiéj jitze juta'huacaa, siata'aj sij jí're'can jime' huatyoochíjtyaanyi'taj, siajta nyéetzij jimi jáananan i cáanarij tí naa tyí'cueenaa siaj sij a'íjci ucóochejtya'xi'in tí'ij quee séejre' i ja'muatyévij i siaj jatyeví'ra' a'íjci jime' siaj muámua'vi'ij, siajta nyéetzij jimi jáananan a'íjci i siaj aróohuatye'en i jují'ij jitze siata'aj sij atanyéjnye'rej.

¹⁹ A'yaa nu tyámua' tyihuá'ixaatye', nyajta puéjtzij hua'tá'caa a'íjma i nyaj hua'xie've'. A'íj pu jin siata'aj seequéj tyú'mua'tyij, siajta ja'antzaahuatye'en i Dios.

²⁰ Cási', nyáaj nu eetyéjvee a tí ja'pueertaj nyetye'ejtyato'xa'aj, tipua'aj a'tíj náanamuaaj ajta je'en tyina'antácuunye'en, aj nu nyij utyárutyij chí'ra'an tzajta' tyej tyij néemi'ij tyú'cua'nyij.

²¹ A'íimaj i maj tyu'tyámue'tíj, a'yaa nu tyihuo'tá'sij maj nyajamuan oorá'sej jó'nyaj tyejé'íjta, a'yájna nyati'ij nyáaj tyu'tyáamue'tíj, aj nu nyij nyavástara' jamuán huatyéeyixij jo'tíj a'íin tyejé'íjta.

²² Ajta a'íjna i tí iityánamuaaj, che' tyámua' tyáanamuaaj je'ej tí i júuricama'ra' i Dios tyihuá'ixaatye' a'íjma i maj jusi'rii i tyejúuj tzajta'."

4

Juan pu huo'séj i maj janajchej i Dios u tajapuá

¹ Tí'ij a'yan tye'entyipué'rej, aj nu nyij ájnyeriaca', nyati'ij nyij jaaséj i puéertaj tí antácuunyica'aj u tajapuá, ajta i nyaj anaquéej jáanamuaajri' i tí naatajé tí ajta a'yan namuaajria'ca'aj tí'ij a'tíj tí ucáajijhua i trompéetaj jitze, a'yaa pu tyinaaté'exaa jijn:

—Mujo'té'yi'ij nyata'aj muaataséjratye'en je'ej tí tyí'tíj tyúuxie've' tí a'yan huárinyij majca'huáye.

² Aj pu'ij i júuricama'ra' i Dios nye jimi huatyá'ítzee, nyajta je'en ípuárij huaséj tí ujo'tyávaaca'aj u tajapuá, ajta a'tíj jitzán huatyácatyii.

³ Ajta a'íjna i tí acájca, a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'ij tyetyéj tí huápuí'ij tyá'najchij tí po'vij ajta tí tyóomuaa á'naxcaj, ajta a'yan huasé'rihua'aj tí'ij síij i tyetyéj tí po'vi'ij jin naa tyí'me'estij, ajta cu'xa'aj atahuíjca'aj jo'tíj jo'tyávaaca'aj i ípuárij, tí tyama'astájyi'caa huá'ravi'can jime' a'yájna tí'ij i tyetyéj i maj a'yan jatamuá'muaj jijn esmeralda,

⁴ ajtáhua'aj pu séecan i ípuárij tya'taváatima'caa jo'tíj jo'tyéjvee a'íjna i ípuárij seityéj japuan muáacuaj pu tya'rá'axcaa, majta i huásij acatyé'tya'ajma'caa i ípuárij jitze, cuéeinavi' mu tyí'chajcaa, majta círuun tyo'carújtya'ajma'caa i jumu'új jitze ooroj tí jin tyí'taavijhua.

⁵ Ajta a'íjna jitze i ípuárij a'yaa mu tyityetyána'axcava'ra'aj majta tyényuuca'aj, ajta a'ájna i ípuárij tí jo'tyéjvee, tatzárij pu aráhua'puaj

ataváatima'caa, ajta a'ájna i tatzárij a'íi pu a'íin pué'een i júuricama'ra' i Dios ti aráahua'puaj ará'asej.

⁶ A'ájna jo'tij jo'tyéjvee a'ájna i ipuárij, a'yaa pu éenye'ej huariá'muanyica'aj a chóota' ti'ij tyi'tíj ti naa tyí'me'estij ti ajta tátzaj.

Ajta a'ájna jé'ta', jo'tij jo'tyéjvee a'ájna i ipuárij, muáacuaj mu i maj júurij ataváatima'caa, majta jéehua ji'síj hua' jitze séjria'ca'aj, i hua' nyéerimij jitze ajta hua'huarita'.

⁷ Ajta i ti anájcaj a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij muájyey, ajta i ti je'tyáa'sej, a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij túuru', ajtáhua'aj i sáij ti je'tyáa'sej, a'yaa pu tya'cányeerica'aj ti'ij tyéviij, ajta i tu've'tyajtij, a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij cué'ra'vej ti huatará'raj.

⁸ Majta a'íimaj i maj muáacuaj i maj júurij, a'íi mu aráseej pua'mácan ajta anájma'caaj sáij ajta sáij, ajta jéehua ji'síj jitzán séjria'ca'aj, jéjre' ajta tyétye'. A'náj tina'aj mu a'yan tyí'xajtaca'aj majta a'yan tyí'chuiicaca'aj tijn:

Tyámua' pu een, tyámua' pu een, tyámua' pu een i tavástara',

Dios pu a'íin pué'een i ti néijmi'i jin antyúumua'reej,

a'íi pu anaquéj séjria'ca'aj, ajta ijíj séjre', ajta jusén jin séeria'aj ta'mej.

⁹ Ajta mati'ijta a'íimaj janajchej i maj muáacuaj, majta tyé'tyojzti're'ej a'íjci i ti ipuárij jitze acájca, i ti jusén jime' júurij,

¹⁰ a'íimaj i huásij i maj seityej japuan muáacuaj ará'asej, a'íi mu tyítunutaxij a'íjci jimi i ti ipuárij jitze acájca, majta jaatyánajchij, majta tyu'tátuiire'sij a'íjci jimi i tyuucúrun, majta a'yan tyí'xajtaca'aj tijn:

¹¹ A'yaa pu tyimuaavíjtye' muéetzij, mu paj tavástara' pué'een, pajta taj Dios pué'een,

tyej tyij tyimuaatatyójtzi're'en, tyajta muatyáanajchej i paj jin néijmi'i putyí'uurej,

ji'nye muáaj paj néijmi'i tyú'taahuaca', i ti a'yan tyí'sejre',

muáaj paj a'yan tya'axié'vi'raca'aj a'íj pu jin néijmi'i tyú'taavijhuaca'.

5

I yu'xarij ti jiri' ti jitzán tyé'yu'si' ajta i cánya'aj

¹ Ajta a'ájna i ti acájca i ipuárij jitze, jumuáca'ta' pujmua' pu ji'tyépijca'aj i yu'xarij ti juxa'aj tyé'yu'si'huaca'aj, ajta arahua'puaquej pu ájvi'tyijhuaca'aj i xáijca jime'.

² Nyajta séej huaséj i tajapúa ti tyí'huüre', a'yaa pu'ij ca'nyíin jin tyu'ta'íhuoj tijn:

—¿A'tanyíj quee tyi'tíj jin á'itzeere' ti'ij ja'ajsújtza'naxi'in i ti ajvi'tyíihuajmee, ajta je'en jaatáxijta i yu'xarij?

³ Ajta u jútye', ajta íiyan i cháanacaj japua, ajta jityán i cháanacaj, capu a'tíj a'yan tyu'tóoci'puaj ti'ij jaatáxijta, ajta jaaséj je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj.

⁴ Nyajta nyáaj jéehua nu huápu'ij nyeyiinyaca'aj a'ájna jime' maj quee jáatyoj sáij ti a'yan tyu'tóoci'puaj ti'ij jaatáxijta i yu'xarij nusu ti jaaséj je'ej ti tyé'yu'si'.

⁵ Tí'quij sáij ti hua' jitze ajtyáma'can a'íimaj i huásij, a'yaa pu tyinaaté'exaaj tijn:

—Capáj ayiinyaj, ji'nye a'íjna i maj a'yan jatamuá'muaj tijin i Muájyej i ti hua' jitze ajtyáma'can a'íimaj i maj Israel jitze eeráanyej, a'íjna i ti David jitze eeráma'can, a'í pu ari tyu'tyáamue'tij a'í pu pújoorej ti'ij ja'ajsújtza'naxi'in i ta'raahua'puácaa ti jin ajvi'tyíihuajmee ajta je'en jaatáxijta i yu'xarij.

⁶ Aj nu nyij cánya'aj huaséj a'ájna jé'ta' jo'tij jo'tyéjvee a'íjna i ipuárij, ajta jé'ta' a'íjma jimi i maj muáacuaj i maj júurij, ajta jé'ta' a'íjma jimi i huásij, a'yaa pu huasé'rihua'aj cuxaa meríj jaajé'cataca'aj. Ajta arahua'puácaa ava'ahuájma'caa, ajta arahua'puácaa ava'j'i'síjma'caa, ajta i j'i'sáara' i ta'ráahua'puaj, a'í pu a'ín pué'een i júuricama'ra' i Dios i ti a'yan yo'ta'ít'yaca' íyan cháanacaj japua.

⁷ A'íjna i cánya'aj, a'í pu ja'ancuré'pij a'íjci i yu'xarij i ti muáca'ta' pujmua' séjria'ca'aj a'íjna i ti ipuárij jitze acájca,

⁸ ti'ij ja'ancuré'pij a'íjci i yu'xarij, a'íimaj i maj muáacuaj i maj júurij, majta i huásij i maj seityéj japuan muáacuaj ará'asej, a'í mu néijmi'i ecóotutaxij a'íjci jimi i cánya'aj. Néijmi'i mu a'íimaj i áarpaj tyi'tyéi'ca'aj, majta túxa'aj ooroj ti jin tyí'taavijhuaca'aj, ajta cuáanye'ej ava'jistíjma'caa a'íjci jitze i túxa'aj, a'í pu'ij a'ín pué'een i maj jin jahuoo'ca'aj a'íimaj i maj tyeítyeristyamua'mua' pué'een i Dios.

⁹ Majta jájcuan jin a'yan tyí'chuiicaca'aj tijin:

Muáaj paj j'i'reenye'ej séejre' pej pij ja'ancuré'pij i yu'xarij pajta ja'ajsújtza'naxi'in i ti ajvi'tyíihuajmee, ji'nye muáaj paj huatámu'vejrityi'huaca', pajta a'íjci jime' a' xuure' tyu'nájchitaca' i Dios jimi, néijmi'caa jitze ma'can i tyeítyee, i maj séej jitze maj eeráma'can, i maj séej nyúucarij jin tyi'xaj, nusu i maj séej chuéj japua já'ma'can.

¹⁰ Pajta tyámua' huó'ruuj mej mij síj mana'aj tyeítyeera' pué'eenye'ej muá'ra'nyij,

mej mij majta tyu'tyáhuíire'en a'íjna jimi i Dios,

majta a'íimaj mu tyu'ta'íjtaj íyan i cháanacaj japua.

¹¹ Aj nu nyij atányeeriaca', nyajta je'en mui'caa huánamuajri' i maj tajapua tyi'huíire' i maj a'áa ja'taváatima'caa jo'tij jo'tyéjvee i ipuárij, jo'maj majta já'sejria'ca'aj i maj muáacuaj i maj júurij, majta a'íjma jimi i huásij. A'í mu huápu'ij mui'caa, capu ámiteeria'ca'aj a'chu maj pua'maca'aj,

¹² a'yaa mu mij ca'nyíin jin tyi'xajta'ca'aj tijin:

A'íjna i cánya'aj i ti huatámu'vejrityi'huaca', a'yaa pu tye'tyévijtye' ti a'ín ja'ancuriá'an i ti néijmi'i jin putyí'uurej, ajta ti'ij néijmi'i jimi tyí'sejria'aj,

ajta a'ín néijmi'i tyi'mua'rériaj ajta je'en néijmi'i jin tyu'tyámue'tin, tyiche' tyaatatyójtzi're'en a'íjna i ti naa een, tyajta jimi tyu'táchuiicaj.

¹³ A'yaa nu nyajta tyáanamuajri' ti a'íjna i Dios ti tyú'taahuaca' tajapua ti tyejé'sejre', ajta íyan cháanacaj japua ti tyí'sejre', ajta jityán ti tyejé'sejre' i chuéj, ajta a'áa maj tyityejé'sejre' i jájtyij jitze ti ve'éj, a'yaa mu tyi'xajta'ca'aj tijin:

Tyiche' tyaatatyójtzi're'en a'íjci i ti acájca i ipuárij jitze, tyajta a'íjci i cánya'aj,

tyiche' jaatyátzaahuatye'en, tyajta tyámua' tyeetyátoonyij,

che' a'íin néijmi'i jin antyúumua'reerij jusén jime'.

¹⁴ Majta a'íimaj i maj muáacuaj i maj júurij, a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

—Che' a'yan tyá'ra'nyij. Majta a'íimaj i huásij, a'íi mu tyítunutaxij majta jaatyánajchaca' i Dios.

6

A'íjna i ti arahua'puaquej ajvi'tyúhuajmee

¹ Aj nu nyij jaaséj ti'ij i cánya'aj séej jajsújtza'an i ti ájvi'tyijhuaca'aj i yu'xarij jitze, aj nu nyij séej huánamuajri' i ti hua' jitze ajtyáma'can i maj júurij i maj muáacuaj, a'yaa pu'ij tyu'taxájtaca' a'yan namuáaria'can ti'ij maj huatyényuunyij tijin:

—Mujo'té'yi'ij.

² Nyati'ij nyij atányeeriaca' aj nu nyij cahuáayu' ti cuéeinara' huaséj, ajta i ti avá'catyii a'íi pu tú'namua'aj iityéchooca'aj i jumuáca' jitze. Majta je'en cúruun jaati'ij, aj pu'ij iirájraa ti'ij hua'antymue'tin a'yaa pu'ij néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij.

³ Ti'ij a'íjna i cánya'aj ajtáhua'aj séej ajsújtza'an, a'yaa nu tyáanamujri' ti ajtáhua'aj síj i ti ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj júurij i maj muáacuaj, a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Mujo'té'yi'ij.

⁴ Aj pu'ij ajtáhua'aj síj i cahuáayu' iirájraa ti po'xara'. Ajta i ti avá'catyii a'íi pu a'íjna jin antyúumua'reeriaca'aj ti'ij huo'itziitye'en i tyeítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, mej mij huóocui'nyij síj ajta síj, a'íi pu ajta ja'ancuré'chuij i chúun ti ve'éj.

⁵ Ti'ij a'íjna i cánya'aj ajtáhua'aj séej ajsújtza'an, a'íj nu séej huánamuajri' i ti hua' jitze ajtyáma'can i maj júurij i maj muáacuaj, i a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Mujo'té'yi'ij.

Nyati'ij nyij nyajtáhua'aj atányeeriaca', aj nu nyij cahuáayu' huaséj ti xú'muara', ajta i ti avá'catyii, a'íi pu ji'tyéchooca'aj i maj jin tya'cá'itie'raj.

⁶ Nyati'ij nyij a'táj huánamuajri' ti hua' tzajta' a tyojo'taxájtaca' a'íimaj jimi maj muáacuaj i maj júurij, a'yan tijin:

—Séej mediidaj i tyeríicuj, a'yaa pu tyá'najchij ti'ij a'táj tyá'mue'tij séej xicáj, ajta huéecaj mediidaj i tyeríicuj ti titi'ijme' ijmuéeya'ajmee, a'yaa pu cha'tána'aj tyá'najchij ti'ij a'táj tyá'mue'tij séej xicáj, ajta capáj yó'jipuan i aséityij, nusu i nahuáj.

⁷ Ti'quij i cánya'aj ajtáhua'aj séej ajsújtza'an, aj nu nyij jáanamujri' ti ajtáhua'aj i síj i ti ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj júurij i maj muáacuaj, a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—Mujo'té'yi'ij.

⁸ Nyati'ij atányeeriaca', cahuáayu' nu huaséj ti cíi tyí'tyoomuara', ajta i ti avá'caj, a'yaa pu ántyapuaj tijin: I ti huá'cui'caa. Ajta síj cújta' huama'ca'aj i ti a'áa tyejé'ijtaj i hua' tzajta' i mui'chítyee, ajta je'cácaa jimi i tyeítyee antyúumua'reej i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, mej mij huó'cui'nyij i tyeítyee a'íjna jime' maj tyúunyo'si'tye'en, nusu tújrij jime', na'ríij cui'nyi'ra'aj jime', nusu a'íjma jime' i tyi'tyán i maj tyí'tyaci'macaa.

⁹ Tí'ij i cánya'aj ajtáhua'aj séej ajsújtza'an, aj nu nyij huo'séj jityán i ipuárij a'íjma i maj a'íjna jin huácui'ihuaca' maj jaaxájtaca' i nyúucaria'ra' i Dios, majta a'íjna jitze tyámua' tyityahuóocha'ij.

¹⁰ A'yaa mu ca'nyíin jin tyí'xajtaca'aj tíjin:

—Tavástara', mu paj jì'rénnya'aj séejre', pajta quee tyi'tíj jin á'itzeere', ¿a'náj nyij pahuá'xijtye'en a'íjma i maj cháanacaj japua jo'cháatimee, a'íjna jime' i maj táacuij?

¹¹ Aj mu mij cáanarij tyihuo're'pij ti tyi'títi'ijmee ti tyí'cueenaa, majta a'yan tyihuo'té'exaa maj cí tyityahuóoso'pe'en, 'asta mana'aj quee huo'néijmi're'en i hua' ihuáamua', i maj majta tyí'huiire' i Dios jimi, mej mij a'yan cha'taj mana'aj éenye'que' huácui'nyij matí'ij a'íimaj.

¹² Tí'ij a'íjna i cánya'aj i ta'ráséevij ajsújtza'an, aj nu nyij jaaséj ti cháanacaj ca'nyíin jin huatóoca'tzij. Ajta i xicáj huatyáxu'muariaca', a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'ij i cíxurij ti xú'muaa, ajta a'íjna i máxcirie' huatyápo'xariaca', a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'ij xúure'ej,

¹³ majta i xú'ra'vetyee a'íi mu uje'cáavatzij i chuéj japua, a'yájna tí'ij i táque'ra' i xápua' tìpua'aj i ciyáara' ca'nyíin jin huatáhuaaxi'in i áacaj jime'.

¹⁴ Ajta i tajapúa a'yaa pu huataséjre tí'ij tìpua'aj a'tíj yu'xarij huatyéjire'en, ajta néijmi'i i jiríj ti huaquéetimee, ajta jo'tíj ja'rahuáchijmee i jájtyij japua, néijmi'i pu aja'yee jo'quéetima'aj ta'raa.

¹⁵ Majta néijmi'i i maj tyi'tíj jin tyityatatyíj, a'íi mu huatyóo'avaataca' tyásta'naj tzajta', majta tyetyéj tzajta' nusu i jiríj jitze, hua' jamuán i tajtúhuaanyij, i maj tyihua'ijtye' i xantáaru'uj, i maj chíjtyaanyi'ij pué'een, majta i maj va'cán jin tyityatatyíj, néijmi'i i maj ca'nyéjrij jin tyí'huiiria'ca'aj majta i juxáahuaj séjria'ca'aj,

¹⁶ a'yaa mu tyihua'jeevaca'aj i jiríj majta i tyetyéj tíjin:

—Siata'aj tajapúa rájvetyij siaj sij ta'vá'naj tí'ij quee taaséj a'íjna i ti acájca i ipuárij jitze, ajta tí'ij quee puéjtzij táacì'tyij a'íjna jime' i cánya'aj ti jin nyú'camui'.

¹⁷ Ji'nye pu'ríj tya'rá'aj a'ájna xicáara' maj jitzán puéjtzij taatá'sij, ¿a'tanyíj pújoorej tí'ij tyo'táviicue'en a'íjna jime'?

7

A'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can i Dios ti hua'vá'jajpuaxij

¹ Nyajta je'en muáacuacaa huaséj i maj tajapúa tyí'huiire', maj a'áa jo'tyú'uuca'aj, síij pu a'áa jo'tyávaaca'aj jo'tíj i xicáj jé'ejnyinyiij, ajta síij jo'tíj i xicáj ja'ancáru'pij, ajta síij ajtyapuáj pujmua', ajta i síij áatyej pujmua' pu jo'tyávaaca'aj, a'íi mu mij quee tyi'tá'care'ej ti huatá'aacarej i chuéj japua, na'ríj i jájtyij japua nusu i ciyéj tzajta'.

² Nyajta nu séej huaséj i ti tajapúa tyí'huiire' ti a'áa pujmua' ja'vá'ma'ca'aj jo'tíj jé'ejnyinyiij i xicáj, a'íi pu jì'tyátijcaa a'íjna i ti jin hua'ajtyiyú'xaxi'in i huá'cuaatze' i tyeítysteristyamua'me'en i Dios ti júurij. A'íi pu'ij ca'nyíin jin huo'tajé a'íimaj i maj a'íjna jin antyúumua'reeriaca'aj maj je'ej pua'aj jáa'uurej i cháanacaj, majta i jájtyij ti ve'ej.

³ A'yaa pu tyihuo'té'exaa jíjin:

—Caxu je'ej pua'aj ja'uurej i cháanacaj, i jájtyij ti ve'éj, nusu i ciyéj, 'asta tyana'aj quee hua'ajtyiyú'xaxi'in huá'cuatze' a'íimaj i maj jahuiire' i taj Dios.

⁴ Nyati'ij nyij jáanamujri' a'chu maj ará'axcaa i maj hua'ajtyiyú'xaxij, a'yaa mu pua'maca'aj anxityej japuan huá'puatyej japuan muáacuaj ví'ra'aj, a'íi mu a'ín pué'een i maj Israel jitze eeráma'can.

⁵ Tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj mu pua'mácan ajtyiyu'xaxij i maj Judá jitze eeráma'can, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj a'íjna jitze eeráma'can i Rubén, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj a'íjna jitze eeráma'can i Gad,

⁶ majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj Aser jitze eeráma'can, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj a'íjna jitze eeráma'can i Neftalí, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj Manasés jitze eeráma'can,

⁷ majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj Simeón jitze eeráma'can, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj a'íimaj i maj Leví jitze eeráma'can, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj Isacar jitze eeráma'can,

⁸ majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj Zabulón jitze eeráma'can, majta tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj i maj José jitze eeráma'can, a'yaa mu cha'taj mana'aj tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj tyitya'rá'axcaa i maj Benjamín jitze eeráma'can.

A'íimaj i maj jéehua ará'asej majta cuéinavi' tyi'tyéechan

⁹ Nyati'ij nyij nyajtáhua'aj atányeeriaca', aj nu nyij mui'caa huápu'i'ij hua'sej i tyeítjee i maj a'áa ja'tyúusiiria'ca'aj néijmi'i i maj séej chuéj japua já'ma'can, majta séej chájta'naj jitze já'ma'can, majta i maj seequéj tyu'xáxa'aj, jéehua mu huápu'i'ij ará'axcaa a'íj pu jin quee i'riitaca'aj ti a'tíj huo'tyé'iten. A'áa mu jo'tyú'uuca'aj i cánya'aj jimi. A'íi mu cuéinavi' tyi'tyáchajcaa, majta tacíj iityepíitima'caa.

¹⁰ Néijmi'i mu ca'nyíin jin a'yan tyí'tyiejijhuaca'aj tijin: A'íjna i ti jin tajapuá huanyú, a'íj pu jimi já'ma'can i taj Dios i ti acájca i ipuárij jitze, ajta a'íjna jimi i cánya'aj.

¹¹ Majta néijmi'i i maj tajapuá tyí'huiire', a'íi mu ataváatima'caa jo'tij jo'tyéjvee i ipuárij, majta i huásij, majta a'íimaj i maj muáacuaj i maj júurij, a'íi mu mij ecóotutaxij jimi i ti acájca i ipuárij jitze, matí'ij mij jaatyánajchaca' i Dios,

¹² a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin: Che' a'yan tyá'ra'nyij.

I tyaj jimi tyu'táchuiicaj, ajta i ti naa een, i ti néijmi'i tyí'mua'reej, i tyaj jin tyé'tyojtzire', a'íj pu jimi já'ma'can i Dios i jusén jime' séejre'. Che' a'yan tyá'ra'nyij.

¹³ Aj pu'ij síij i vásti' a'yan tyinaata'íhuo'ri' tijin:

—¿A'tyaanyíj maj pué'een a'múumaj mu maj cuéinavi' tyu'cháatimee, ajta jo'nyij ma'ráacij?

¹⁴ Nyati'ij nyij a'yan tyaaté'exaa tijin:

—Muáaj paj vásti' jamua'reej. Aj pu'ij a'yan tyinaaté'exaaj tjin:

—A'íi mu a'íin pué'een i maj tyo'táviicue'ri' i maj jéehua jaa-puéjtzitariaca', a'múu mu merij tyu'jó'sij i tyúucaanaa, majta tyu'cuenarej i tyúucaanaa a'íjna jime' maj ja'antzaahuj i Ciriústu' ti hua' jitze ma'can huamuá'.

¹⁵ A'íj mu jin a'áa já'sejre' jo'tij jóonyee i ipuárij ti jitzán acájca i Dios, majta a'náj tina'aj jahuiire' i tyeyúuj tzajta', tújca majta tíca'. Ajta i ti acájca i ipuárij jitze, a'íi pu hua'cha'íj a'íjna jime' ti hua' jimi huatyá'itzeerej.

¹⁶ Camu che' huatatújritze'ej, camu majta che' huataí'icuj, capu che' i xicáj hua'tátzavi'tye'ej ja'mej, capu ajta hua'téexi'raj ja'mej i xicáj,

¹⁷ ji'nye a'íi pu i cánya'aj i ti a'áa jé'ta' já'sejre' a'íi pu hua'cha'íj ja'mej, a'íi pu'ij huá'vi'tin jo'tij ja'rájmuuaa i maj jin júurij muá'ra'nyij, ajta i Dios pu tyámua' tyihuo'tyéjeevij, mej mij quee che' tyi'táj jin juxaamuijritya'aj.

8

I ti aráahua'puaj i ti ájvi'tyijhuaca'aj ajta i cítzive'rij

¹ Ti'ij i cánya'aj ja'ajsújtza'an i ti ajvi'tyijhuajma'caa, a'íjna i ta'ráahua'puaj, aj pu'ij tyu'puá'riajraa u tajapuá, jé'ta' ooraj pu á'tyeej tíquee tyi'táj namuajria'ca'aj.

² Aj nu nyij tányij arahua'puácaa huaséj i maj tajapuá tyí'huüire' maj jimi i Dios ajo'tyú'uuca'aj, a'íi mu mij tya'ancurá'ij i trompéetaj aráahua'puaj ti tya'rá'asej.

³ Aj pu'ij ajtáhua'aj síj mujo've'mej ti ajta tajapuá tyí'huüire', a'íi pu cítzive'rij iityájajnaca'aj, aj pu'ij jitzán ajtyéechaxij i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, majta je'en íjicua jéehua jaatá' ti'ij ja'antyíiteeraj a'íjna i maj japua i maj japuan tyí'mu'vejritacaa ooroj ti jin taavijhua, ti a'áa já'sejria'ca'aj jo'tij jo'tyéjee i ipuárij, jamuán i maj jin jahuoo'ca'aj i Dios jimi.

⁴ Aj pu'ij ájcítzujtariaca' a'íjna i íjicua i muáca'ra'an jitze i ti tyí'huüire' u tajapuá, 'asta na'aj quee a'áa ja'rá'aj jo'tij já'sejre' i Dios, ajta pu ará'aj a'íjna i nyúucarij i maj jin jahuoo'ca'aj i tyeítteristyamua'me'en i Dios.

⁵ Aj pu'ij a'íjna i ti tajapuá tyí'huüire' jájtii i cítzive'rij, ajta ja'vá'jistej i ti'ixcuáa a'áa ti já'ma'can a'íjna japua i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, aj pu'ij a'áa yo'cáaxirej i cháanacaj japua, aj nu nyij a'yan tyáanamujri' ti'ij maj huatyényuunyij, ajta jéehua tyi'tyáhuaasime'ej, majta tyána'axcava'ra'aj, ajta je'en huatóoca'tzij i cháanacaj.

A'íjna jime' i trompéetaj maj tyi'tyái'ca'aj

⁶ Majta a'íimaj i maj aráahua'puaj ará'asej i maj tajapuá tyí'huüire' i maj trompéetaj tyi'tyái'ca'aj, a'íi mu tyámua' huóoruuj mej mij a'íjna tzajta' ucáajijhua.

⁷ Ajta a'íjna i ta'nájcaj, a'íi pu ucáajijhuaca' a'íjna jitze i trompéetaj, mati'ij mij tyéetyee cáavatzij jamuán i tiéj xúure'ej ti á'naxcaj. Aj pu'ij japuan ráavatzij i cháanacaj, ajta je'en je'cáj tyu'rá'taa i ciyéj, ajta i tu'píj ti huá'raa néijmi' i pu huariá'taj.

⁸ Ajtáhua'aj sáij i ti tajapuá tyí'huüre', a'íi pu ajta ucájijhuaca' a'íjna tzajta' i trompéetaj, aj pu'ij tyi'tíj atyájríe i jájtyij jitze ti ve'ej, a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij jirij ti tyátaasima'aj, aj pu'ij je'cáj i jájtyij a'yan huaríj ti'ij i xúure'ej.

⁹ Majta je'cáj huácuij i jáata' maj tyityá'xoo, majta i báarcuj i maj japuan á'cünnyaca'aj i jájtyij, a'íi mu huatyáana'xij.

¹⁰ Ajtáhua'aj i ti je'tyáa'sej i ti ajta tajapuá tyí'huüre', a'íi pu ajta ucájijhuaca' a'íjna jitze i trompéetaj, aj pu'ij xú'ra'vej ti ve'ej uje'cájvej, a'yaa pu tyá'taaca'aj ti'ij tatzárij, aj pu'ij aja'rájve je'cáca japua i játya'naj, ajta je'cáca japua jo'tij ja'ajéexavi'ijmee.

¹¹ Ajta i xú'ra'vej a'yaa pu ántyapuaaca'aj tijin Ta'antzíjvi, aj pu'ij je'cáj i jájtyij antzívi'ij ta'raa, a'íj mu mij jin mue'tíj huácuij i tyeítyee, a'íjna jime' i jájtyij ti antzíjvi.

¹² Ajta je'en i ti muáacuaj jitze je'tyáa'sej i ti ajta tajapuá tyí'huüre', a'íi pu ajta ucájijhuaca' i trompéetaj jitze, aj pu'ij je'ej pua'aj huaríj i xicáj, ajta i máxciríe', majta je'cáj i xú'ra'vetyee. A'íj pu'ij jin huatyática'riaca', ji'nye camu che' á'taaca'aj i tújca nusu tíca'.

¹³ Nyati'ij nyij ajóonyeeriaca'aj, nyati'ij cué'ra'vej huánamuajri' ti jútye' imuáj já'ra'ra'ca'aj, ajta ca'nyiin jin a'yan tyí'xajtaca'aj tijin:

—¡Cuíi' xaa, cuíi' xaa, cuíi' xaa, a'íimaj i maj japuan huacháatimee i cháanacaj, ji'nye jéehua mu jajuéetzij muá'ju'un mati'ij ucájijhuaca' i trompéetaj jitze a'íimaj i maj huéicaj i maj tajapuá tyí'huüre'!

9

¹ Aj pu'ij i ta'anxívi ucájijhuaca' i trompéetaj jitze, aj nu nyij xú'ra'vej huaséj ti uje'cájvej u jútye', ti'quij cháanacaj japua ja'rájvej, aj pu'ij ja'ancuré'chuij i ti jin tya'antácuunaj jo'tij ja'tyácun tíquee ámiteere' a'chu ti jo'cátyeej.

² Aj pu'ij ja'antycúj jo'tij ja'tyácun tíquee ámiteere' a'chu ti jo'cátyeej, aj pu'ij ajcítzujtariaca' ti'ij i oornaj ti ve'ej, ajta i xicáj, ajta i máxciríe', a'íi mu ootánami'huaj muá'raa a'íjna jime' i cítzij.

³ Aj mu mij vítzi'see huataséjre i cítzij tzajta', majta je'en néijmi'que' i cháanacaj japua huataséjre, a'yaa mu tyihuo'tá' mej mij tyú'che've'en mati'ij i tyaxcáj.

⁴ A'yaa mu tyihuo'ta'íj maj quee je'ej pua'aj ja'uurej i tu'píj ti ajnyéj i chuéj japua, na'ríj ixáj tyi'tíj nusu ciyéj, sulu mej mij a'íjma mana'aj je'ej pua'aj huá'uurej i tyeítyee i maj quee ajtyiyu'si'huajmee i jucuaátze' maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een i Dios.

⁵ Majta quee a'yan tyihuo'tá' maj huó'cui'nyij i tyeítyee, sulu mej mij puéjtzij mana'aj huo'tá'an a'chu anxí máxciríe', ajta i maj jin puéjtzij huo'ta', a'yaa pu tyihuá'cui'ca'aj ti'ij tipua'aj tyáxcáj jaache'en.

⁶ A'ájna xicáara' jitze a'íi mu i tyeítyee jahuoonyij mej mij huá'cui'nyij, ajta capu je'ej tyu'tái'riitarij, jéehua mu huápu'íj jaxie'va'aj muá'ju'un maj huá'cui'nyij, ajta quee je'ej tyu'tái'riitarij sulu a'yaa tya'ajpuéetzij muá'ju'un.

⁷ Majta i vítzi'see, a'yaa mu huasé'rihua'aj mati'ij i cahuáayu'uj i maj meríj hua'cáanaxij mej mij huanyo'se'en, tyi'tíj mu ucarújtya'ajma'caa i jumú'új jitze, a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij cúruun ooroj ti jin taavijhua, ajta i hua' nyéerimij a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij tyévi.

⁸ A'yaa mu majta tyityacácpuaca'aj matí'ij úucaa, ajta i hua' tamej a'yaa pu huasé'rihua'aj tí'ij i muájyey tamej.

⁹ Majta néijmi'que' canami'huajma'caa tyi'tíj jime' tí tyapúusti' pue'éenye'ej, ajta matí'ij ra'ra'ca'aj a'yaa pu namuajria'ca'aj i hua'anaj tí'ij i cariaata'cahuáayu'uj maj ju'va'jáapuajmee i maj jitzán aru'uj i maj nyo'se'.

¹⁰ Ajta i hua'cuasij a'yaa pu éenye'ej tí'ij tyáxcaj cuasij, a'íj pu'ij jitze séjria'ca'aj i maj jin a'yan á'tyeeren anxí máxcirie' mej mij puéjtzij huo'tá'an i tyeítsee.

¹¹ Ajta i tí tyihuá'ijtye' i vítzi'see, a'íi pu a'íin pué'een i júuricamej tí néijmi'i jin antyúumua'reej a'ájna jo'tíj ja'tyácun tíquee ámiteere' a'chu tí ajo'cátsee, a'yaa pu ántyapuaj huá'nyuucaa jime' i Hebreos tíjin Abadón ajta huá'nyuucaa jime' i Griego a'yaa pu ántyapuaj tíjin Apolión.

¹² Pu'ríj síj mu jo'mej i maj jin jajpuéetzij muá'ju'un, ajta óoche' hua'puaj tyá'ítzeere' i tí a'yan tye'mej.

¹³ Aj pu'ij i tí tajapuá tyí'huüre' i tí arájseej, a'íi pu ajta ucájijhuaca' i trompéetaj jitze, aj nu nyij a'tíj huánamuajri' tí a'áa tyajá'xajta'ca'aj jo'tíj jo'tyéjvee a'ájna i maj japuan tyí'mu'vejritacaa tí a'áa já'sejria'ca'aj i Dios jimi.

¹⁴ A'yaa pu'ij tyaaté'exaa a'íjci i tí tajapuá tyí'huüre' tíjin:

—Pata'aj hue'ejxiixij a'íimaj i maj muáacuaj i maj eetyánami' a'ájna véjri' játya'naj jitze tí ve'ej tí a'yan ántyapuaj tíjin Éufrates.

¹⁵ Aj pu'ij hue'ejxiixij a'íijma i maj muáacuaj, mej mij i huó'cui'nyij je'cácaa i tyeítsee i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, jí'nye a'íi mu tyámua' éenye'ej mej mij a'yan huárinyij a'ájna xicáara' jitze, a'ájna máxcirie' jitze, ajta a'íjci jitze i nyinyi'ra'aj.

¹⁶ Majta i xantáaru' i maj avé'tye'tye'ej, a'yaa nu tyáanamujri' maj hua'puaj anxityej tí séej ví'ra'aj tí ara'ástimee ará'axcaa.

¹⁷ A'yaa nu nyij tyihuo'séj i cahuáayu'uj, majta i maj avé'tye'tye'ej, a'íi mu antyóonajca'aj i jutavíj jitze tyi'tíj jime' tí a'yan huasé'rin tí'ij tiéj, ajta cuatúmua ajta tyóomuaa jamuán. Majta i cahuáayu'uj, a'yaa mu eenye' ijmu'ujma'caa matí'ij muajyéj, ajta i hua' tyenyij jitze pu éejnyinyiica'aj i tiéj jamuán i citzíj, ajta tyi'tíj tí tyóomuaa tí a'yan tyáarie' tí'ij tyapúusti'.

¹⁸ A'íj mu jin je'cáj huácuij i tyeítsee a'ájna jime' i tiéj, ajta i citzíj, ajta a'ájna i tí a'yan tyaarie'ej tí'ij tyapúusti' i tí éejnyinyiica'aj i hua' tyenyij jitze i cahuáayu'uj.

¹⁹ Jí'nye a'ájna i maj jin jaayí'tin mej mij tyityáacui'nyij a'íi pu hua' tyenyij jitze séjria'ca'aj, ajta i hua'cuasij jitze, ajta i hua'cuasij a'yaa pu huasé'rihua'aj matí'ij cú'cu'see, majta jumu'új jin je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj i tyeítsee.

²⁰ Majta i séecan i tyeítsee i maj quee huácuij a'ájna jime' i cui'nyi'ra'aj, camu jaatapuá'citaca' maj je'ej pua'aj rijcaa, nusu maj janajchej i tyiyáaru', majta i sánturij ooroj maj jin taavijhua, nusu pláataj jime', nusu coobre jime', ca' tyetyéj jime', nusu ciyéj jime', i maj quee iityanamuáarajmee majta quee ráci'ijci'nyive'.

21 Camu majta jaatapuá'citaca' i maj quee che' tyí'tyacui'caj, nusu maj quee che' tyi'chahueeraj, camu majta jaatapuá'citaca' maj tyí'xana'cire'ej, nusu maj tyí'nahua'aj.

10

A'íjna i ti tajapuá tyí'huüre' ajta i yu'xarij ti jíri'

¹ Nyati'ij nyij nyajtáhua'aj séej huaséj i tajapuá ti tyí'huüre', ti va'cán jin antyúumua'reej, a'íi pu jútye' aje'cáma'ca'aj ajta jéetirij je'cánajca'aj, cu'xa'aj pu ajta atahuíjca'aj i mu'úura' jitze, a'yaa pu i nyéerima'ra' tya'tátaave'ej ti'ij i xicáj, ajta i icájra'an a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij tyi'tíj ti tyátaasij.

² A'íi pu yu'xarij iityépijca'aj i jumuáca' jitze ti cále'en, aj pu'ij i ju'íicaj jumuáca'ta' ti pujmua' jin ará'íicataca' i jájtyij japua ti ve'ej, ajta i chuéj japua ará'íicataca' i séej jime' i ju'íicaj útata' ti pujmua'.

³ Aj pu'ij ca'nyíin jin huajíjhuaca', a'yaa pu namuajria'ca'aj ti'ij muájyey ti jijhuaca'aj, ti'ij huajíjhuaca', aj mu mij víityee huatanyúj aráahua'puaj pua'máj.

⁴ Mati'ij a'yan tyityaatanyúj i víityee aráahua'puaj pua'máj, nyáaj nu jo'tyeyu'xajche', nyati'ij nyúucarij huánamuajri' ti jútye' nyojo'tajé a'yan tíjin:

—Pata'aj jú'mua'reeraj je'ej maj tyu'taxájtaca' i víityee maj hu-
atyéenyuj aráahua'puaj pua'máj, capáj ja'yu'xaj.

⁵ Ajta i tajapuá ti tyí'huüre' i nyaj jaaséj ti jájtyij japua ja'rá'íicataca', ajta chuéj japua ajta ja'rá'íicataca', a'íi pu ajmécjca'taca',

⁶ ajta a'yan tya'tóoratziiri' nyúucaritze' a'íjna i ti jusén jin júurij, i ti jaatyáaahuaca' i tajapuá ajta i cháanacaj, ajta a'íjci i jájtyij ti ve'ej, ajta i maj jitzán tyityá'xoo. A'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin:

—Pu'ríj ajtyojo're'nyesij a'ájna xicáara' ti jitzán néijmi'i tye'entyipué'rij,

⁷ a'ájna pu atyojo're'nyesij ti'ij ucáajijhua i ti tajapuá tyí'huüre' i ti aráahua'puaj pué'een, aj pu'ij néijmi'i tya'róo'astesij a'íjna i ti ju'avaaj i Dios jimi, ajta je'ej ti a'íin tya'tóoratziiri' a'íjma jimi i maj jahuúria'ca'aj.

⁸ A'íjna i nyúucarij i nyaj jáanamujri' ti jútye' tyajá'xajtaca'aj, a'yaa pu ajtáhua'aj tyinaaté'exaaj tíjin:

—Áricuj a'íjci jimi i tajapuá ti tyí'huüre' pata'aj ja'ancuráain i yu'xarij ti ji'tyíi' i jumuáca'ta' pujmua' i ti jájtyij japua rá'íicaj ajta i chuéj japua.

⁹ Aj nu nyij ujó'mej a'íjci jimi i tajapuá ti tyí'huüre', nyati'ij nyij jaatáhuaviiri' ti naatí'tye'en i yu'xarij ti cáleen, a'yaa pu'ij tyinaaté'exaaj tíjin:

—Yana'cuíj pata'aj jaatyájci'mej. A'yaa pu mua'mé'ra'catye'ej ta'mej mua' tyényi'tze' mati'ij sarátyee, ajta mua'tziivi'tye'ej ta'mej mua' jucáatze'.

¹⁰ Nyati'ij nyij ja'ancurá'ij a'íjci i yu'xarij ti cáleen i muáca'ra'an jitze a'íjna i ti tajapuá tyí'huüre', nyati'ij nyij jaatyájci'cij, naa pu tyinu'cacarejca'aj i nyetyényij jitze ti'ij sarátyee, ajta nyati'ij yo'xíj, a'íi pu na'ra'tziivi'riajraa i nyajucáa jitze.

¹¹ Aj mu mij a'yan tyinaaté'exaaj tíjin:

—A'yaa pu tyúuxie've' paj tyihuo'té'exaatye'en a'íimaj i tyeítsee i maj séej chuéj japua já'ma'can, ajta i maj séej nyúucarij jin tyí'xaj, pajta a'íijma i maj tyihua'íjtye'.

11

A'íimaj i maj hua'puaj i maj tyámua' tyí'tíj tyí'mua'reej

¹ Aj mu mij tyí'tíj ciyéj naatáchuij i maj jin tyí'ite'raaca a'chu ti huatátseej, majta a'yan tyinaaté'exaaj tijin:

—Ájchesij pajta jaatyé'iten a'chu ti ve'éj i tyeyúuj i Dios ti ja'a'rij, pajta a'íjci a'chu ti ooyóhuaj i maj japuan tyí'mu'vejritaca, pajta je'en huo'tyé'iten a'chu maj ará'asej i maj janajchej.

² Ajta capáj ja'iteej a'chu ti antayóhuaj a'ájna a pua'quéj a ti ja'rájta'cuaj, ji'nye a'íijma mu huatátuii i maj quee tyá'tzaahuatye', mej mij a'íimaj huá'puatyej japuan hua'puaj máxcirie' je'ej pua'aj jáa'uurej i chájta'naj ti naa een.

³ Nyáaj nu hua'puáca huaatá'ityij, i maj quee naa eenye' tyí'tyéechan, mej mij a'íimaj tyihuo'té'exaatye'en i Dios jitze ma'can, a'yan mua'tyéevi'ij a'chu séej ví'ra'aj japuan hua'puaj anxityej japuan huéecatyej xicáj.

⁴ A'íimaj i maj hua'puaj a'íi mu a'íin pué'een i maj hua'puaj i maj antyitátzajmee majta i aseitúunaj ti hua'puaj ti jimí aja're'vej i tavástará' jimí ti íyan tyí'ijta i cháanacaj japua.

⁵ Tipua'aj a'tíj je'ej pua'aj huá'uuriajmuí'ij, hua' tyenyij jitze pu i tiéj éejnyinyii, a'íj mu mij jin huo'tyátieeraaj i maj hua'ajcha'íire', a'yaa mu mij tyí'tyacui'nyij a'íimaj i maj a'yan tyá'xie've' maj je'ej pua'aj huó'uurej.

⁶ A'íimaj i maj hua'puaj, a'íi mu jaayí'tin mej mij huo'tá'ijmuaj i víityee mej mij quee che' víiyej meentyij móoj tyihua'íxaatye' i tyeítsee i Dios jitze ma'can, majta mu jaayí'tin mej mij seequéj jáa'uurej i jájtyij tí'ij a'yan huárinyij tí'ij xúure'ej, ajta maj puéjtzij huo'tá'an a'íimaj i tyeítsee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, néijmi'i jime' i cui'nyí'ra'aj, a'chu maj a'íimaj a'yan tyá'xie've'.

⁷ Ajta mati'ij ja'antypuá'ritye'en i maj nye jitze ma'can tyu'taxájtaj, aj pu'ij tyí'tíj a'áa je'taméj jo'tíj ja'tyácun i tíquee ámiteere' a'chu ti jo'cátseej, aj pu'ij huo'tanyó'si'tye'sij, ajta je'en huo'tyámue'tij tí'quij huá'cui'nyij.

⁸ A'áa mu ja'séeria'aj muá'ju'un i muí'chítyee a cáayej jitze a'ájna i chájta'naj jitze ti ve'éj ti a'yan tyaja'rájtyapuaaj tijin Sodoma ajta Egipto, jo'tíj ajta i hua' vástara' jó'tateehuaca' i cúruuj jitze.

⁹ Majta huéecaj xicáj japuan jé'ta' á'tyeeren maj hua'séeraaj muá'ju'un i muí'chítyee a'íimaj i tyeítsee i maj a'yan huacháatimee néijmi'que' i cháanacaj japua, i maj séej nyúucarij jin tyí'xaj, majta i maj séej chuéj japua jo'cháatimee, ji'nye camu huo'ta'sij maj tyityáa'avaataj.

¹⁰ Majta a'íimaj i maj íyan huacháatimee i cháanacaj japua, a'íi mu huatóotyamua'vej a'ájna jime' i maj meríj huá'cuii. A'íi mu huápui'ij huatóotyamua've'sij metyí'ye'estyaj, majta tyu'tóopuejve'sij séej jamuán majta séej, ji'nye a'íimaj i maj hua'puaj i maj Dios jitze tyí'xaj jéehua mu huápuí'ij huá'ítziitya'ca'aj.

¹¹ Ajta ti'ij huéecaj xicáj japuan jé'ta' tyoomá'caj, Dios pu huo'tájuuritey aj mu mij ájhuiixij i maj meríj huácui'ijcaa, majta a'íimaj i maj huo'séj jéehua mu tyu'tátziin.

¹² Mati'ij mij a'íimaj i maj hua'puaj nyúucarij huánamuajri' ti ca'nyíin jin uje'cánamuajrej u jútye' a'yan tijin:

—Xié'ejciinyij a'yájna.

Aj mu mij jéetirij jitze tyicáj, mahua'raséeracaj i maj hua'ajcha'íire'.

¹³ Aj pu'ij ca'nyíin jin huatóoca'tzij i cháanacaj, a'íj pu jin á'vatzij i tyihua'chi'ij i chájta'naj jitze majta aráahua'puaj ví'ra'aj i tyeítyee huácuij. Majta a'íimaj i tyeítyee i maj quee huácuij, jéehua mu tyi'tzínnye'ej metyaatatyójtzi'rej i Dios tajapúa ti já'sejre'.

¹⁴ Pu'ríj mu jo'mej i ti hua'puaj i maj jin jaapuéjtzitariaca', ajta pu'ríj ajtyojo're'nyesij i ti huéecaj i maj jin majta jajpuéetzij muá'ju'un.

I trompéetaj ti aráahua'puaj

¹⁵ Aj pu'ij i ti tajapúa tyí'huíire' i ta'ráahua'puaj, a'íi pu ucájijhuaca' i trompéetaj jitze, aj nu nyij nyúucarij huánamuajri' ti ca'nyíin jin atyojo'taxájtaca' u jútye' a'yan tijin:

A'íjna i ti tyí'ijta íyan cháanacaj japua

a'íi pu arí a'íin pué'een i Dios ajta i tavástara',

a'íi mu tyi'ítaj muá'ju'un jusén jime'.

¹⁶ Majta a'íimaj i huásasij i maj seityéj japuan muáacuaj ará'asej i maj majta ju'ipuáa japua acáatyij i Dios jimi, a'íi mu ecóotutaxij majta je'en jaatyánajchaca' i Dios,

¹⁷ a'yaa mu tyu'taxájtaca' tijin:

Tyetyi'muatyojtzi're', tavástara', Dios mu paj néijmi'i jin antya'mua'reej,

mu paj jájcuaj ímuáj séjria'ca'aj pajta ijíj séejre',

ji'nye muáaj paj períj va'cán jin tye'entyájruij,

pajta períj huatye'chej pej pij tyu'ta'íjtaj.

¹⁸ Majta a'íimaj i maj séej chuéj japua já'ma'can jéehua mu huatanyínyu'cacuca',

ajta arí tya'rá'aj a'náj paj pajta muáaj huatanyú'caj,

pu'ríj atyojo're'nyej a'ájna xicáara' paj jitzán huá'xijtye'en a'íimaj i maj meríj huácuij,

pajta tyámua' tyihuo'tá'sij a'íjma i maj a jitze ma'can tyí'xaj,

majta i maj muéetzij jimi tyámua' tyí'tyesejre',

majta a'íimaj i maj a'jimi tyá'tzaahuatye',

típua'aj i maj va'cán jin tyityatatyíj, na'ríj ciléenye' jin metyityatatyíj,

pajta hua'antypua'ritye'sij a'íjma i maj je'ej pua'aj ja'uurej i cháanacaj.

¹⁹ Aj pu'ij i tyeyúujra' i Dios i tajapúa ti já'sejre' antacúj, ajta i tyeyúuj tzajta' pu séjria'ca'aj a'íjna i chi'ij ti cíleen ti ajta tzajta' séejre' i nyúucarij ti jin i Dios tya'tóoraj. Majta huatayána'axcava'xij majta tyényuuca'aj, ajta huatóoca'tzij i chuéj, majta jéehua tyéetyee cáavatzij.

12

I íiti' ajta i cú'cu'uj

¹ Aj pu'ij tyi'táj huataséjre u jútye', íiti' pu huataséjre ti cáanarij tyí'chajca ti naa tyi'tyatáatiyi'ij ti'ij xicáj, ajta máxcirie' japua újvaaca'aj a'ájna i íiti', ajta cúruun ucárujtya'ca'aj maj jitzán tamuáamuata' japon hua'puaj i xú'ra'vej séjria'ca'aj.

² Ajta jútza'ca'aj a'ájna i íiti', a'áj pu jin juyiinyaca'aj a'ájna jime' ti já'cuí'ca'aj, ji'nye pu'ríj tin tyiyóoj ta'mej.

³ Ajtáhua'aj sáij tyi'táj huataséjre u jútye', cúcu'uj pu huataséjre ti po'vij ti vivéj, ajta arahua'puáca íjmu'uj, ajta tamuáamuata' pua'mácan ava'ahuájmee, ajta je'en cúruun ucarújtya'ajma'caa i ju'a'huáj jitze i ti aráahua'puaj ará'asej.

⁴ Ajta i jucasíj pu jin hua'curia'naj je'cáca i xú'ra'vej i maj jútye' já'sejre', ti'quij huaje'cáahua'xij i cháanacaj japua. Ajta je'en i cú'cu'uj, a'áa pu jo'tyéechaxij a'ájci jimi i íiti' ti arí tin tyiyóoj ja'mej ta'aj ij jaatyá'ci'mej ti'ij huanie'huaj i yójra'.

⁵ Aj pu'ij tyiyóoj ta'raa tyáatacan a'ájna i íiti', a'íi pu a'ín pué'een i ti ca'nyérij jin tyihuo'ta'íjtye'sij mati'ij mana'aj pua'máj a'yan séejre' i cháanacaj japua. Ajta a'ájci i yójra' i íiti' Dios pu yo'ví'tij u tajapuá jo'tij a'ín já'sejre' ajta jo'tij a'ín jo'tyá'caj i ipuárij jitze,

⁶ aj pu'ij i íiti' huatóo'uj a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij, jo'tij ajta Dios tyámua' yo'uurijtze mej mij a'áa tyiyo'cue'tyej séej ví'ra'aj japon hua'puaj anxityej japon huéicatyey xicáj jitze.

⁷ Mati'ij támij huatyóohuij maj huatyéno'se'en u tajapuá, a'ájna i Miguel majta i maj jamuán tyí'huíire', a'áj mu jimi nyo'sa'ca'aj i cú'cu'uj, majta jamuán i maj jahuíire' i cú'cu'uj,

⁸ majta quee capu tyu'mué'tij i cú'cu'uj, camu majta i maj jahuíiria'ca'aj, a'áj mu jin quee che' huo'ta' maj tajapuá jo'tyú'uucaj.

⁹ Mati'ij mij uye'cájríee a'ájci i cú'cu'uj ti vivéj, a'ájna i cú'cu'uj ti jájcuaj ímuáj séjria'ca'aj, a'ájna i tyaj a'yan jatamuá'muaj tíjin tyiyáaru', i ti huá'cuanamuaj néijmi'caa i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua. Aj mu mij uye'cájríee íyan i cháanacaj japua, jamuán i maj jahuíiria'ca'aj.

¹⁰ Aj nu nyij nyúucarij huánamuajri' ti ca'nyíin jin utyojo'taxájtaca' u tajapuá a'yan tíjin:

—Pu'ríj tya'rá'aj a'náj maj tajapuá huatányuusij, a'ájna i ti néijmi'i jin putyí'uurej, ajta i ti jin tyu'ta'íjtaj i Dios, pu'ríj néijmi'i jin tyu'ta'íjtaj a'ájna i Ciríistu', ji'nye pu'ríj ayo'cájríee a'ájna i ti je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj i ta'ihuáamua', i ti ajta a'náj tina'aj tyíhuá'xajtzi'ra'ca'aj i Dios jimi.

¹¹ A'íimaj i ta'ihuáamua' mu jaatyáamue'tij, a'ájna jime' ti i cánya'aj je'ráaxirej i juxúure', majta a'ájna jime' i nyúucarij i maj huó'ixaaj, camu majta tyí'tziinya'ca'aj típua'aj muáacui'nyijche', sulu a'yaa mu tyítya'huóoca'an maj huáacui'nyij.

¹² Siata'aj huatóotyamua've'en mu siaj tajapuá já'sejre', siajta mua'aj mu siaj cháanacaj japua huacháatímee, siajta mu siaj a'áa ja'chej i jájtyij japua, cuí' xaa ja'mua jime', ji'nye mua'ajmaj jimi pu arí huataséjre a'ájna i tyiyáaru', ajta huápu'íj nyú'camui', ji'nye pu'ríj jamua'reej tíquee che' á'tyeeren.

¹³ Ajta i cú'cu'uj ti'ij jáamua'reeri' ti cháanacaj japua já'ajvej, aj pu'ij jaataven a'ájci i íiti' ti tyiyóoj ta'raa.

14 Majta hua'puácaa mu jaatá' a'íjna i íiti' i anáara'an i cué'ra'vej ti ve'éj ti'ij huatará'ra'an a'ájna jo'tíj quee já'tyi'tíj, a'áa mu mij tyiyá'cue'tyajca'aj a'chu huéeicaj nyinyi'ra'aj japuan jé'ta' jitze.

15 Aj pu'ij i cú'cu'uj jéehua i jájtyij ejxirej i jutyényij jitze ti'ij yo'jójtye'en a'íjci i íitaj,

16 ajta i chuéj pu jaatyáhuui, ji'nye a'íi pu ootátzi'tyaca' ti'ij atyájrutyey i jájtyij i ti je'ejxírej i cú'cu'uj jutyényij jitze.

17 Aj pu jin i cú'cu'uj jaatájaaxiejvi'ri' a'íjci i íitaj, ajta je'en jó'raa ti'ij huo'tanyó'si'tye'en a'íjma i séecan i maj yójmua'mua' pué'een i íitaj, ajta a'íimaj jimi i maj ja'astej i nyúucaria'ra' i Dios, majta Jesús jitzán ma'can tyí'xaj.

18 Ajta a'íjna i cú'cu'uj a'áa pu ja'séeria'aj ta'raa a sáata' jájtyij ti ve'éj ti ja'va'ástimee.

13

A'íimaj i maj hua'puaj i maj huápu'ij je'ej pua'aj huasé'rin

1 Aj nu nyij tyi'tíj huaséj ti huápu'ij je'ej pua'aj huasé'rin, a'íj pu jitze i jájtyij ti ve'éj eetamá'ca'aj, arahua'puácaa pu íjmu'ujcaaj ajta arahua'puácaa ava'ahuájma'caa. Ajta i a'huáara' jitze pu cúruun tyo'carújtyi'huajma'caa sáj ajta sáj, ajta i mu'úura' jitze tyé'yu'si'huaca'aj i ti je'ej pua'aj namuajre' i Dios jimi.

2 A'íjna i tyi'tíj ti je'ej pua'aj huasé'rin i nyaj jaaséej, a'yaa pu huasé'rihua'aj ti'ij jírpu'uj, ajta a'yaa eenye' iira'ícajma'caa ti'ij júutze'ej, ajta i tyénya'ra' ti'ij muájyej. Ajta a'íjna i cú'cu'uj, a'íi pu néijmi'i jaatátuii i ti jin jaayi'tin ti tyi'tíj je'ej huá'uurej, ajta néijmi'i i ti jin tyi'íjta ti'ij a'íjna jin antyúumua'reeriaj.

3 Ajta sáj i mu'úura' a'yaa pu huasé'rihua'aj cuxáa tyi'puejtyi'huaca'aj i ti jin tin huamu', ajta arí huarújca'aj a'íjna i ti tyi'puejtyi'huaca'aj, a'íj mu jin néijmi'i i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, je'ej mu tyo'taséj, majta je'en ja'rá'astijrej a'íjna i tyi'tíj.

4 Majta jaatyánajchaca' a'íjna i cú'cu'uj, ji'nye a'íi pu néijmi'i tyaatátui a'íjci i tyi'tíj ti je'ej pua'aj huasé'rin ti'ij a'íin néijmi'i jin antyúumua'reeriaj, majta mu jaatyánajchaca' a'íjci i tyi'tíj, a'yan metyi'xáataj tijin:

—¿A'tanyíj a'yan een ti'ij a'mújma mu tyi'tíj, a'tanyíj óoca'nyej ti'ij jimi huatyényo'se'en?

5 Majta mu jaatá' a'íjci i ti je'ej pua'aj huasé'rin ti'ij je'ej pua'aj tyaataxáj i Dios, a'yaa mu tyaatá' ti huá'puatyej máxcirie' japuan hua'puaj á'tyeevi' ti'ij a'íjna jin antyúumua'reeriaj.

6 A'yaa pu'ij huaríj, je'ej pu pua'aj tyí'xajtaca'aj i Dios jimi, ajta je'ej pua'aj tyihuá'xajtaca'aj a'íjma i maj a'áa já'sejre' i Dios jimi, ajta néijmi'caa i tajapúa maj já'sejre'.

7 Majta mu jaatá' ti'ij huo'tanyó'si'tye'en a'íjma i maj tyámua' tyi'tyesejre' i Dios jimi 'asta na'aj quee huo'tyáamue'tíj, a'yaa mu majta tyaatá' ti'ij néijmi'caa jimi antyúumua'reeriaj i tye'ítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, majta i maj séej chuéj japua já'ma'can, majta i maj séej nyúucarij jin tyí'xaj.

8 Majta a'íjci i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin néijmi'i mu jaatyánajchaca' i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'íimaj i maj quee ooyú'si'huaca' jájcuaj imuáj ti'ij na'aj tyu'tyátaavijhuaca' i cháanacaj i yú'xaria'ra' jitze a'íjna i cánya'aj ti huatámu'vejrytyi'huaca'.

9 Tipua'aj a'tíj iityánamuajra, che' tyámua' naa tyáanamuj.

10 A'íjma i maj hue'tyánasij, miche' hue'tyáanaj, majta i maj chúun jime' huá'cui'nyij, miche' majta a'yan tyityáacui'nyij. A'yaa mu mij tyityaataséjre'ej a'íimaj i maj tyo'táviicue' ajta i maj jin tyá'tzaahuatye' i Dios jimi.

11 Nyati'ij nyij nyajtáhua'aj séej huaséj i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin, ti a chóota' je'tanyéj. Hua'puácaa pu ava'ahuájma'caa ti'ij cánya'aj, ajta a'yan tyi'xajtaca'aj ti'ij i cú'cu'uj.

12 A'íi pu ajta néijmi'i jin antyúumua'reeriaca'aj ti'ij a'íjna i ti anaquéej huataséjre i ti ajta je'ej pua'aj huasé'rin, a'yaa pu'ij tyihuá'ijtya'ca'aj maj néijmi'i i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua jaatyáanajche a'íjci i ta'nájcaj i ti huarúj i ti tyi'puejtyi'huaca'aj i ti jin tin huamu'.

13 A'yaa pu jéehua tyi'táj tyi'uuriajca'aj i maj tyámua' tyo'taséj. Ajta pu jaayi'tihua'aj ti tiéj uje'cárieenyij u jútye' meeséeracaj i tyeítjee.

14 A'íj pu'ij jin huo'cuanamuj i tyeítjee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua, ajta a'yan rijcaa a'íjci jimi i ti anaquéej huataséjre i ti je'ej pua'aj huasé'rin, ajta je'en huo'ta'íj mej mij jaatyáaahuaj tyi'táj tyévira' ti a'yan huasé'rin ti'ij a'íjna i ti anaquéej huataséjre i ti tyi'puejtyi'huaca'aj a'íjna jime' i chúun ajta je'en óoche' júurica'aj.

15 Majta a'íjci i ti je'tyáa'sej i ti je'ej pua'aj huasé'rin a'yaa mu tyaatá' ti'ij jaatá'an ti tyu'taxáj a'íjna i maj jaatyáaahuaca' ajta je'en huó'cui'nyij a'íjma i maj quee jaatyáanajche.

16 Ajta néijmi'caa i maj ciléenye', majta i maj viváajma'aj jin tyityatatyíj, i chíjtyaanyi'ij, i maj quee je'ej tyéejviicue', i maj juxáahuaj jó'juhua'an majta i maj ca'nyéjrij jin tyi'muarie', a'yaa pu tyu'ta'íjtaca' mej mij hua'náyu'xaxi'in i hua' muáca' jitze, nusu maj hua'ajtyiyú'xaxi'in i huá'cuatze'.

17 Ajta quee i'riitaca'aj ti tyi'táj huánanan nusu ti a'táj tyi'táj huátoonyij, tipua'aj quee anáyu'si'huaj i jumuáca' jitze, nusu quee ajtyiyú'si'huaj i jucuáatze' je'ej ti ántyapuj a'íjna i tyi'táj.

18 A'íj pu jin a'yan tyúuxie've' maj jéehua tyu'yí'tihua'an, a'íjna i ti tyojó'itej, che' yo'itéej já'ra'nyij je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i ti jin tyi'itej ajta je'ej ti ántyapuj a'íjna i tyi'táj, ajta i ti jin tyi'itej, a'áa pu jo've'mej a'íimaj tzajta' i tyétyacaa, a'yaa pu'ij aráasej anxityej japuan huéecatyej japuan aráasej ti tyi'itej.

14

A'íjna i cánya'aj majta a'íimaj i ti hua'antyíhuoj

1 Nyati'ij nyij jaaséj a'íjci i cánya'aj, ti a'áa jo'tyávaaca'aj i jiríj japua ti a'yan tyaja'rájtyapuj tijin Sión. Majta jamuán a'áan jo'tyú'uuca'aj i maj anxityej japuan huá'puatyej japuan muáacuaj ví'ra'aj aráasej i tyeítjee, a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj i huá'cuatze' jitze je'ej ti ántyapuj a'íjna i cánya'aj, ajta je'ej ti ántyapuj a'íjna i vástaria'ra'.

² Nyajta je'en tyi'táj huánamujri' ti u tajapúa je'cánamujria'ca'aj, a'yaa pu namujria'ca'aj ti'ij jájtyij ti ca'nyíin tyájujhua'naj, ajta a'yájna mati'ij i víityee maj tyényuuca'an, ajta i nyúucarij i ti jin tyu'taxájtaca', a'yaa pu namujria'ca'aj mati'ij i maj tyí'cuiinaj a'ájna jitze i áarpaj.

³ Majta a'ájna chuicaca'aj i chuicarij ti jájcuaaj a'ájna jimi i Dios, majta a'ímaj jimi i maj muáacuaj i maj júurij, majta hua' jimi i huásij. Capu a'táj jaayí'tihua'aj ti jáari'rej a'ájna i chuicarij, sulu a'íi mu'uj i maj anxityej japuan huá'puatyey japuan muáacuaj ví'ra'aj ará'asej, i ti ajta huó'huíi íiyan cháanacaj japua.

⁴ A'íi mu a'ín pué'een i maj tyámua' een, i maj quee huóoxana'cirej úucaá jamuán, i maj majta jamuán jó'jujhua'an i cánya'aj jo'tij na'aj ti jooméj. A'íjma pu huáhuíi hua' tzajta' i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua mej mij huatátuiiri'huaj i Dios jimi majta i cánya'aj jimi.

⁵ Camu a'náj tyi'táj jin tyu'hué'taca', ji'nye ji'rén'nye'ej mu séejre' i Dios jimi.

Je'ej maj tyu'taxájtaca' i maj huéecaj i maj tajapúa tyí'huíire'

⁶ Nyajtáhua'aj nu séej huaséj i ti tajapúa tyí'huíire', jútye' pu já'ra'ra'ca'aj ti'ij nyúucarij huo'té'xaatyee'en néijmi'caa i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, i maj séej chuéj japua já'ma'can, i maj seequéj tyu'xáxa'aj, majta i maj séej chájta'naj jitze ja'chej.

⁷ A'yaa pu ca'nyíin jin tyí'xajtaca'aj tijin:

—Siata'aj já'tyese' i Dios, siajta tyaatatyójtzi're'en, ji'nye pu'rj tya'rá'aj a'náj ti huá'xijtye'en i tyeítyee. Siata'aj jaatyáanaiche a'ájna i ti jaatyáaahuaca' i tajapúa, ajta i cháanacaj, ajta i jájtyij ti ve'éj, ajta i ti huajéexavi'ijmee.

⁸ Ajtáhua'aj pu síj i ti tajapúa tyí'huíire' cújta' tyu'xájtasime'ej, a'yan tijin:

—Pu'rj á'vej, pu'rj á'vej a'ájna i Babilonia, a'ájna i ti huo'tyátimue'raj a'ájna jime' i ti hua' jamuán huóoxana'cirej i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

⁹ Aj pu'ij ajtáhua'aj síj ti tajapúa tyí'huíire' cújta' tyu'xájtasime'ej ca'nyíin jime' a'yan tijin:

—Típua'aj a'táj janajchej a'íjci i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin, nusu huatóoa'an maj jo'siimua' i cuáatza'ra'an jitze nusu muáca'ra'an jitze je'ej ti ántyapuaaj a'ájna i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin,

¹⁰ Dios pu jaatyátimue'raste'sij a'ájna jime' i ti huápu'íj nyú'camu', a'ájna i ti arí tyámua' járuuj ti a'yan een ti'ij huá've'rij ti tyu'jé'caj, a'íi pu'ij jajpuéetzij ta'mej i tiéj jime', ajta a'ájna jime' i ti a'yan curiá'rie' ti'ij tyapúusti', a'yaa pu'ij tya'ajpuéetzij ta'mej hua' jimi i maj tajapúa tyí'huíire', ajta a'ájna jimi i cánya'aj.

¹¹ Ajta ájcitzuj a'ájna jime' i maj jin jajpuéetzij jusén jime', ajta quee hua'tá'caa maj huóoso'pe'en tújca nusu tíca', sulu a'yaa mu tya'ajpuéetzij muá'ju'un a'ímaj i maj jana'michej i tyi'táj ajta i tyévira' majta i maj hua'ajtyiyú'xaxij je'ej ti ántyapuaaj a'ájna i tyi'táj.

¹² A'yaa pu'ij huataséjre'ej i maj jin tyé'viicue' a'ímaj i maj tyámua' een, i maj a'yan ricij je'ej ti tyí'ijta i nyúucarij, majta ja'tzaahuatyee' a'íjci i Jesús.

¹³ Aj nu nyij a'táj huánamuajri' ti jútye' a'tyajá'xajtaca', a'yaa pu tyinaate'exaa'j tijin:

—Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj ja'tzaahuatye' i tavástara'. Ajta i júuricama'ra' i Dios a'yaa pu tyí'xaj tijin: "A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'íi mu juso'pe'en, mej mij quee che' tyi'táj jin á'viicue'ria'aj, ji'nye a'íimaj mu tyámua' tyu'muáriej."

I chuéj japua ti tyú'ciiriaca'

¹⁴ Nyati'ij nyij a' únyeerica', aj nu nyij jéetirij huaséj ti cuéeinara', ajta a'táj japuan újcatyii ti a'yan huasé'rihua'aj ti'ij tyáati'. A'íi pu cúruun ucárujtya'ca'aj ti ooroj jin taavijhua, ajta júxuj iityéchooca'aj.

¹⁵ Aj pu'ij síij ti tajapuá tyí'huüre' a'úun je'rájraa u tyeyúuj tzajta', a'yaa pu'ij ca'nyiin jin tyaatajé a'íjci i ti jéetirij japua anjo'ojca'tyii tijin:

—Pata'aj mu júxuj jin jaaré'vejche i ti arí tyí'ciirij, pajta tyu'riá'tzaanaj, ji'nye pu'ríj tya'rá'aj a'náj paj jitzán tyu'riá'tzaanye'ej pu'ríj huariá'ca'naca' i cháanacaj japua.

¹⁶ Ajta a'íjna i ti jéetirij japua áan jo'ojcatyiii, a'íi pu'ij tyu'riá'tzaj i ti tyú'ciiriaca' i cháanacaj japua.

¹⁷ Aj pu'ij ajtáhua'aj síij ti tajapuá tyí'huüre' iirájraa u tyeyúuj tzajta', a'íi pu ajta júxuj iityéchooca'aj.

¹⁸ Ajta jo'táj jo'tyéjvee a'íjna i maj japuan tyí'mu'vejritaca, a'áa pu síij ti tajapuá tyí'huüre' je'rájraa, a'íi pu a'íjna jin antyúumua'reej i tiéj, aj pu'ij a'yan tyaatajé a'íjci i ti júxuj iityéchooca'aj tijin:

—Pata'aj jaaré'vejche, pajta jájsiire'en i táque'ra' i ciyéj ti a'áa jo'váatimee i cháanacaj japua, ji'nye pu'ríj cuasij a'íjna i táque'ra'.

¹⁹ Aj pu'ij i ti tajapuá tyí'huüre' jaaré'vejchaca', ti'quij jájsii i ti tyú'ciiriaca' i cháanacaj japua, aj pu'ij ju'cáahua'xij a'íjna tzajta' i maj jin jajache' i úuvaj, i ti a'íin pué'een i ti jin Dios huápu'i'ij nyú'camui'.

²⁰ A'áa mu mij yo'jáchej apua'quéj i chájta'naj jitze, aj pu'ij xúure'ej eerámu'yaca', a'yaa pu'ij ootí'ij ja'raa ti'ij jo'táj ja'tá'asej i xáachime'ra'an i cahuáayu', ajta a'yan japua huatámu'yaca' a'chu huéicaj anxityej quiloometroj.

15

A'íimaj i maj tajapuá tyí'huüre' ajta i puéjtzij ti aráahua'puaj ará'asej

¹ Nyajtáhua'aj nu tyi'táj va'cán huaséj u tajapuá, arahua'puácaa nu huaséj i maj tajapuá tyí'huüre', a'íj mu jin antyúumua'reej maj arahua'puácaa jin puéjtzij huo'tá'an i ti jin néijmi'i tye'entyipua'rij i Dios ti jime' nyú'camui'.

² A'yaa nu nyajta tyi'táj tyu'séj ti naa tyí'me'estij, a'áa pu jo'muáanyijmee ti'ij jájtya'huaa i tiéj tzajta', a'áa mu jo'tyú'uuca'aj áarpaj metyi'tyai'ij a'íimaj i maj jaatyáamue'tij a'íjci i ti je'ej pua'aj huasé'rin, majta i tyévij ti jahuüre', majta i ti jin tyí'itej i ti jin ántyapuj.

³ Majta a'íjna chuiicaca'aj je'ej ti huaríj i Moisés i ti tyí'huürria'ca'aj i Dios jimi, majta a'íjna jime' je'ej ti huaríj i cánya'aj. A'yaa mu tijin: Huápu'i'ij pu tyámua' naa huasé'rin je'ej paj tyi'táj jin huaríj, tavástara', Dios mu paj néijmi'i jin antyía'mua'reej, tyámua' pu een ajta tzáahuatyi'ra'aj séejre' je'ej paj tyí'ijta,

muáaj paj jusén jime' tyí'ijta.

⁴ ¿A'tanyíj quee muatzihnye' muéetzij tavástará' paj pué'een?

¿A'tanyíj quee tyimuaatatyójtzi're'ej?

Ji'nye muáaj paj ji'reenya'aj séejre',

néijmi'i mu i tyeítýee mujo'vá'ju'uj muá'ju'un mej mij muatyáanajche, ji'nye pu'ríj huataséjre i paj jin tyí'ijta.

⁵ Nyati'ij nyij atányeeriaca', aj nu nyij jaaséj ti antácuunyica'aj i tyeyúuj tajapuá ti já'sejre'.

⁶ A'úu mu mij tyeyúuj tzajta' je'ráacij i maj tajapuá tyí'huüre' i maj aráahua'puaj ará'asej, majta jaa'á'sima'aj i puéjtzij i ti aráahua'puaj ará'asej. Cáanarij mu tyí'cheen ti naa tyí'tyatáatiyi'ij, majta ahuo'ji'que'ejma'caa jutavíj jitze puásij jime' ooroj ti jin taavijhua.

⁷ Ajta síij i maj muáacuaj i maj júurij, a'íi pu'ij túxa'aj tyihuo'rái'pu'tyej a'íijma i maj aráahua'puaj ará'asej i ti jitzán ava'ajistíjme'e i ti jin huápu'i'ij nyú'camui' i Dios i ti jusén jime' júurij.

⁸ Aj pu'ij tyámua' tyá'ajcitzujtariaca' u tyeyúuj tzajta' a'íjna jime' i muárie'ria'ra' i Dios, ti'quij tyámua' tyo'huájistyaca' u tyeyúuj tzajta' a'íjna i cítzij, capu che' huatái'riitariaca' ti a'tíj utyájrutyey 'asta na'aj quee antyipua'rej je'ej maj tyi'tíj jin puéjtzij tyihuo'tá'sij a'íimaj i maj aráahua'puaj ará'asej.

16

I túxa'aj ti a'íjna jin avá'jistij i ti jin Dios nyú'camui'

¹ Nyati'ij nyij nyúucarij huánamua'jri' ti u tyeyúuj tzajta' ca'nyíin jin a'yan tyihuo'té'exaa' a'íijma i maj tajapuá tyí'huüre' i maj aráahua'puaj ará'asej a'yan tíjin:

—Séricuj, siata'aj ayo'cáxire'en i cháanacaj japua i ti avá'jistij i túxa'aj jitze i ti aráahua'puaj tya'rá'asej, i ti jin i Dios huápu'i'ij nyú'camui'.

² Aj pu'ij síij ujo've'mej, ti'quij uye'cáaxirej i cháanacaj japua i túxa'aj jitze ti arámuaaca'aj, aj pu'ij a'íijma jimi i tyeítýee i ti hua' jitze á'yu'si'huaca'aj je'ej ti ántyapuaj a'íjna i tyi'tíj ti je'ej pua'aj huasé'rin, a'íijma jimi pu atzáj huataséjre i ti je'ej pua'aj curiá'rie', ajta je'ej pua'aj huasé'rin.

³ Ajtáhua'aj i síij i tajapuá ti tyí'huüre', a'íi pu ajta uye'cáaxirej i túxa'aj ti jitze arámuaaca'aj, a'áa pu ya'ráaxirej i jájtyij japua ti ve'éj, aj pu'ij i jájtyij a'yan huataséjre ti'ij xúure'ej ti eerámu'iyaca' i tyévíj jitze ti huame'rej, aj mu mij néijmi'i huácuuj i maj jájtyij jitze já'chajca'aj.

⁴ Ajtáhua'aj i síij ti tajapuá tyí'huüre', a'íi pu ajta uye'cáaxirej a'íjna i ti túxa'aj jitze arámuaaca'aj i játya'naj japua, ajta jo'tíj ja'ajéexavi'ijmee, aj pu'ij a'yan huaríj ti'ij i xúure'ej.

⁵ Nyajta a'yan tyáanamua'jri' a'íjci i tajapuá ti tyí'huüre' i ti a'íjna jin antyúumua'reej i jájtyij, ti a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

—Muáaj paj tyámua' een, a'íj paj jin antyía'mua'reej pej pij huo'xíjtye'en, muáaj paj jájcuaj imuáj séjria'ca'aj, pajta ijíj pooj séejre',

⁶ Ji'nye a'íimaj mu i tyétyacaa huo'cuuj i maj muéetzij jimi tyámua' tyí'tyesejre', majta i maj muéetzij jitze ma'can tyí'xajtaca'aj, ajta ijíj

paj mu'áaj huo'ta' mej mij xúure'ej huaye'en. Jujímua'aj mu a'yan tye'entyimue'tij.

⁷ A'yaa nu nyajta tyáanamua'jri' ti a'tíj utyajo'taxájtaca' jo'tíj jo'tyéjvee i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, a'yan tíjin:

—A'yaa pu tyí'ja'yájna tavástara' mu paj Dios pué'een, mu paj néijmi'i jin antyía'mua'reej, tzáahuatyi'ra'aj paj jin huo'xíjtyej, pajta quee tyí'tíj jin ootyá'ítzee.

⁸ Ajtáhua'aj síj i ti tajapúa tyí'huüre', a'íi pu ajta uye'cáaxirej i ti arámuaaca'aj i túxa'aj jitze, a'íj pu japua jaráaxirej i xicáj, ajta a'yan tyaatá' ti'ij i xicáj huo'tyátieeraj i tyeítjee.

⁹ Aj mu mij huápui'ij huatyájtáa i tyeítjee, majta camu jaatáxaahuataca' i maj jin je'ej pua'aj ricíj, camu majta tyaatatyójtzi'rej i Dios, sulu je'ej mu pua'aj tyaatajé i Dios, i ti a'íjna jin antyúumua'reej ti puéjtzij huo'tá'an.

¹⁰ Ajtáhua'aj i síj i ti tajapúa tyí'huüre', a'íi pu ajta uye'cáaxirej a'íjna ti jitze arámuaaca'aj i túxa'aj, a'íj pu japua jaráaxirej jo'tíj ja'cájca a'íjna i tyí'tíj ti je'ej pua'aj een, aj pu'ij huápui'ij huatyática'riaca' jo'tíj tyejé'íjtaj. Majta i tyeítjee, a'íi mu uhuóoche've'ej i junyanúu jitze a'íjna jime' maj jéehua huápui'ij jajpuéjtzica'aj,

¹¹ Camu majta jaatáxaahuataca' i maj je'ej pua'aj ricíj, sulu je'ej mu pua'aj tyaatajé i Dios i ti tajapúa ja'sejre', a'íjna jime' i maj jéehua jajpuéjtzica'aj.

¹² Ajtáhua'aj síj i ti tajapúa tyí'huüre', a'íi pu ajta uye'cáaxirej i túxa'aj ti jitze arámuaaca'aj, a'áa pu ya'ráaxirej i játya'naj jitze ti ve'éj ti a'yan ántyapuaj tíjin Éufrates, aj pu'ij atyáaxi' i játya'naj, mej mij antácünye' a'íimaj i maj tyí'íjta i maj a'áa pujmua' jo'vá'ju' jo'tíj jé'ejnyinyiij i xicáj.

¹³ Nyati'ij nyij huo'séj maj huéecaj ejnyéxij hua' tyenyij jitze a'íjna i cú'cu'uj, ajta a'íjna i tyí'tíj ti je'ej pua'aj huasé'rin, ajta a'íjna i ti hue'tzij jin tyí'xaj, a'yaa mu huasé'rihua'aj mati'ij taachuísee.

¹⁴ A'íi pu júuricamej pué'eenye'ej i maj tyiyáaru' jitze ajtyáma'can, a'íi mu cünyaca'aj néijmi'que' i cháanacaj japua, mej mij huá'ajsiire'en a'íimaj i maj tyí'íjta, mej mij huatyényo'se'en a'ájna xicáara' ti'ij jitzán huataséjre'ej i Dios ti néijmi'i jin antyúumua'reej.

¹⁵ A'yaa pu tíjin: “Cási', nyáaj nu uvé'nyesij ti'ij náhua'rij. Che' huatóotyamua've'en a'íjna i ti atányeej, ajta tyí'chajca ti'ij quee muá'vi'ij jo'cha'canye'en, mej mij quee i tyeítjee jaaséj i ti jutyevi'ra'.”

¹⁶ Majta je'en hua'ajsií néijmi'caa i maj tyí'íjta a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj huá'nyuucaa jime' i hebreos tíjin Armagedón.

¹⁷ Ajtáhua'aj síj ti tajapúa tyí'huüre', a'íi pu ajta uye'cáaxirej i ti arámuaaca'aj i túxa'aj jitze, aj pu'ij síj ca'nyiin jin tyu'taxájtaca' ti uje'rávaaca'aj u tye'yúuj tzajta' a'ájna jo'tíj jo'tyéjvee i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, a'yaa pu tyu'taxájtaca' tíjin:

—Pu'rij néijmi'i tye'entyipúa'riaca'.

¹⁸ Aj mu mij huatyána'excava'xij majta tyényuuc'a'aj, ajta jéehua tyí'tyáhuuasime'ej, i cháanacaj pu ajta ca'nyiin jin huatóoca'tzij, a'yájna ti'ij quee a'náj tyu'tóoca'tzij mati'ij mana'aj a'yan tyí'tyesejre' i tyeítjee.

¹⁹ Ajta a'íjna i chájta'naj ti ve'ej, huéicaque' pu ootátzi'tyaca', ajta á'vatzi'xi i chájta'naj i séej chuéj japua ti já'ma'can, ajta i Dios pu jo'támua'reeri' a'íjna i chájta'naj ti ve'ej ti a'yan tyaja'rájtyapua'j tijin Babilonia, ti'ij puéjtzi'j jaatá'an ajta je'en jáaci'tyij i ti jin huápu'i'ij nyú'camui' i Dios.

²⁰ Ajta néijmi'i jo'tij ja'ráahuachij i jájtyij jitze, ajta jiríj ti huaquéetimee a'íi pu néijmi'i tyaja'huóopua'rixij,

²¹ majta tyéetyee tajapua' je'cáavatzij maj tyatítí'ijmee a'íijma japua i tyeítyee, huá'puatyej quuiluj mu tyijetyéjma'caa i tyéetyee, majta a'íimaj i tyétyacaa, je'ej mu pua'aj tyaatajé i Dios a'íjna jime' i tyéetyee maj cáavatzij, ji'nye jéehua mu jajpuéjtzica'aj.

17

Dios pu jo'xíjtyej a'íjci i íitaj ti huóotoj

¹ Aj pu'ij síij ti tajapua' tyí'huüre', ti ajta séej iityei'ca'aj i túxa'aj ti aráahua'puaj tya'rá'asej, a'íi pu mu jo've'mej, ti'quij a'yan tyinaaté'exaaj tijin:

—Mupo've'me', nyamuaataséejratye'sij je'ej ti tya'ajpuéetzij ta'mej a'íjna i íiti' ti jamue'tica'aj i túmii i jutyévi'j jime', a'íi pu a'íin pué'een i ti a'áan jo'ojcaj i jájtyij japua ti ve'ej.

² Majta a'íimaj i maj tyí'ijta i cháanacaj japua, a'íi mu huóoxana'cirej a'íjna jamuán i íitaj, majta a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, a'íimaj mu huatyáata'ruj a'íjna jime' ti i íiti' huo'ta' mej mij jamuán huóoxana'cire'en.

³ Ajta je'en i júuricama'ra' i Dios ti naataséjraj, a'íi pu i ti tajapua' tyí'huüre' nyojo'vi'tij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij. A'áa nu nyij íitaj huaséj ti i cú'cu'uj ti po'vij japua avá'catyii, ajta jéehua jitzán á'yu'si'huaca'aj i ti jin je'ej pua'aj tyá'xaj i Dios, arahua'puáca pu íjmu'uj a'íjna i cú'cu'uj ajta tamuáamuata' pua'mácan ava'ahuájma'caa.

⁴ Ajta a'íjna i íiti' nacámuaa pu tyi'tyéchajcaa, ajta cí tyí'po'vij, jéehua pu tyo'carújtya'ajma'caa a'íjna i ti ooroj jin tyí'taavijhua, ajta tyetyéj ti huápu'i'ij tyá'najchij, ajta peerla tyi'tíj. A'íi pu ajta túxa'aj iityei'ca'aj ti ooroj jin taavijhua, a'íj pu jitze avá'ajística'aj i ti xána'visi' huasé'rin, ajta i ti jin huóoxana'cirej a'íjna i íiti',

⁵ ajta cuátzte' a'yan tyé'yu'si'huaca'aj i nyúucarij nyaj quee yo'itéej na'raa, a'yaa tyé'yu'si'huaca'aj tijin: “Babilonia, i ti va'cán jin tyi'tyéjvee, ajta hua' náanaj a'íimaj i úucaa i maj jamue'tij i túmii i jutyévi'j jime', ajta néijmi'i i ti je'ej pua'aj tyí'een íiyan cháanacaj japua.”

⁶ Aj nu nyij jaaséj ti i íiti' tahuáaca'aj a'íjna jime' i hua' xuure' i maj tyámua' tyí'tyesejre' i Dios jimi, majta a'íimaj i maj huácuij a'íjna jime' maj Jesús jitze ma'can tyí'xajtaca'aj. Aj nu nyij je'ej tyo'taséj nyati'ij jaaséj.

⁷ Ajta i tajapua' ti tyí'huüre', a'yaa pu tyinaaté'exaaj tijin:

—¿Ji'nye een jime' je'ej petyo'taséj? Nyáaj nu muaaté'exaatye'sij je'ej ti huatóomua'aj a'íjna i nyúucarij ti á'yu'si'ij i íiti' jitze, nyajta je'ej ti huatóomua'aj i ti japuan avá'caj, a'íjna i ti arahua'puácaaa íjmu'uj, ajta tamuáamuata' pua'mácan ti ava'ahuájmee.

⁸ A'íjna i tyi'táj i paj jaaséej, a'íi pu anaquéej séjria'ca'aj, ajta ijíj capu che' séejre', ajta óoche' pu eetaméj a'ájna jo'tij ja'tyácun ti'ij quee eexúj á'pua'rej. Majta a'íimaj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, i maj quee á'yu'si'ij je'ej maj ántya'ruj a'íjna jitze i yu'xarij i maj jin júurij muá'ju'un, ti'ij na'aj tyu'tyátaavijhuaca' i cháanacaj, a'íimaj mu je'ej tyo'taséjraj mati'ij jaaséej a'íjna i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin, i ti aami' séjria'ca'aj, ajta je'en quee che' aja'hua'taca'aj, ajta óoche' pu huataséjre'sij.

⁹ 'A'yaa pu amitéeria'aj ja'mej a'táj ti tyojó'itej ti ajta tyámua' metyóomua'rej. A'íjna i ti arahua'puácaa íjmu'uj, a'yaa pu hutatóomua'aj a'íjna i jirij ti aráhua'puaj ará'asej ti japuan áan jo'ojcay i íiti', a'yaa pu ajta huatóomua'aj maj aráhua'puaj ará'asej i maj tyí'ijta.

¹⁰ Mua'anxíviij i maj meríj huáacuii, sáij pu ooj tyi'táj jin tyi'tyéjvee, ajta i sáij capu eexúj séejre'. Ajta ti'ij huataséjre'en capu jéehua á'tyeeren.

¹¹ Ajta i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin ti jájcuaj ímuáj séjria'ca'aj, ajta quee che' séejre', a'íi pu a'ín pué'een i ti aráhueeicaj, a'íi pu ajta hua' jitze ajtyáma'can i maj aráhua'puaj ará'asej, a'íi pu ajta néijmi'i á'pua'ren.

¹² 'Ajta a'íjna i ti tamuáamuata' pua'mácan ava'ahuájmee, a'íi mu a'ín pué'een i maj tamuáamuata' ará'asej i maj tyí'ijta, i maj quee xu tye'entyájruij mej mij tyu'ta'íjtaj, majta móoche' mu ja'ancuriáa'sij mej mij séej ooraj á'tyeevi'in maj tyu'ta'íjtaj a'íjna jamuán i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin.

¹³ A'íimaj i maj tamuáamuata' ará'asej i maj tyí'ijta, néijmi'i mu juxa'aj mana'aj tyi'xaj, a'íj mu jin jaatátuiire'sij i maj jin antyúumua'reej a'íjci i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin.

¹⁴ A'íi mu mij jaatanyo'si'tye'ej a'íjci i cánya'aj, ajta a'íi pu i cánya'aj huo'tyámue'tij, majta a'íimaj jamuán séejre' i Dios ti huo'tajé ajta je'en hua'antyíhuoj mej mij tyámua' eenye', j'i'nye i tavástara' pu tyihúa'íjtye' a'íimaj i maj hua' vástara' pué'een i tyeítyee, ajta a'ín pué'een i tajtúhuan ti néijmi'caa tyí'íjtye' i séecan i tajtúhuaanyij.

¹⁵ A'yaa pu ajta tyinaaté'exaaj i tajapuá ti tyí'huiire' tijin:

—A'íjna i jájtyij ti ve'éj i paj jaaséej, i ti japuan anjo'ojca'tyii i íiti' ti jaamué'tij i túmii i jutyévira' jime', a'íi mu a'ín pué'een i tyeítyee i maj séej chuéj japua já'ma'can, i maj séej nyúucarij jin tyi'xaj, majta séej chájta'naj jitze ja'chej.

¹⁶ Ajta a'íjna i a'huáara' tamuáamuata' ti ará'asej i paj jaaséj, ajta a'íjna i ti je'ej pua'aj huasé'rin, a'íi mu jájcha'íiria'aj muá'ju'un a'íjci i íitaj ti jaamué'tij i túmii i jutyévira' jime', a'íi mu ayooriésij metya'cá'ri'ran i ti tyi'tyéechan, majta je'en jaatyáci'mij i tyévira' mati'ij mij jaatyáteeraj.

¹⁷ Dios pu arí a'yan tyihuo'cámua'riiitej hua' xiéjnyu'caa tzajta' mej mij a'yan huárinij je'ej ti a'ín tyá'xie've', a'íj mu jime' juxa'aj mana'aj rinyij mej mij jaatátuiire'en a'íjci i tyi'táj ti je'ej pua'aj huasé'rin i maj jin antyúumua'reej, 'asta na'aj quee a'yan atyojo're'nyej je'ej ti i Dios arí tyu'taxájtaca'.

18 Ajta a'íjna i íitaj i paj jaaséej, a'íi pu a'íin pué'een i chájta'naj ti ve'éj i ti tyihuá'ijtye' néijmi'que' i cháanacaj japua.

18

A'íjna i Babilonia ti jó'vej

1 Nyati'ij nyij nyajtáhua'aj séej huaséj i ti tajapuá tyi'huiire' ti jútye' aje'cáma'ca'aj, va'cán pu jin antyúumua'reej, néijmi'que' pu i cháanacaj japua huanyéeri'cij ja'raa a'íjci jime' i ti á'taaca'aj i jujitzé.

2 A'yaa pu ca'nyiin jin tyí'jijhuaca'aj tijin:

—Pu'ríj á'vej, pu'ríj á'vej a'íjna i Babilonia i chájta'naj ti ve'éj. Pu'ríj hua' chi'ij pué'een a'íimaj i tyiyáaru', jo'maj ja'chej i júuricamej i maj xána'visi' huasé'rin, ajta jo'maj já'asacaa i pína'see i maj xána'visi' huasé'rin, majta tyi'tyán i tyaj quee hua'xie've'.

3 Ji'nye néijmi'i mu i maj séej chuéj japua já'ma'can huatyáata'ruj mej mij je'ej pua'aj huárinyij ti'ij a'íjna i Babilonia, a'íimaj i maj íyan tyí'ijta i cháanacaj japua, néijmi'i mu jamuán huóoxana'cirej, majta i maj tyí'to'raaca íyan cháanacaj japua, a'íi mu huochíjtyaanyi'taca' a'íjna jime' ti a'íin a'yan tyihuo'tá' je'ej maj tyi'táj tyí'xie'va'ca'aj.

4 Nyati'ij nyij nyajtáhua'aj séej nyúucarij huánamuajri' ti jútye' tyajá'xajtaca'aj a'yan tijin:

—Siata'aj eeráciinej i chájta'naj jitze, mua'aj mu siaj nyetye'ityeristyamua' pué'een, siaj sij quee hua' jamuán huóoxana'cire'en, ti'ij quee ajta jamuáaci'tyij i puéjtzij,

5 ji'nye a'íi pu arí huápuí'ij ootyá'itzee i Dios jimi, a'íi pu i Dios jamua'reej i ti jin je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij a'íjna i íiti'.

6 Che' a'yan ajta tyáaci'tyij ti'ij ajta a'íin puéjtzij tyihuo'tá' i ti huo'mué'tij, che' hua'puaj tyu'nájchitaj i ti jin je'ej pua'aj huaríj, siajta i váasuj ti jitzán jaya'caa siata'aj ja'vá'jisten a'íjna jime' i ti hua'puaj ará'asej i ti jin huatyátahuan, a'yájna ti'ij a'íin séecan tyu'tá',

7 siata'aj puéjtzij jaatá'an ti'ij huatóoxaamujritye'en, a'yájna ti'ij jusíj tya'huóotzaahuaj, ajta je'ej ti tyu'tóosejrataca'. Ji'nye a'yaa pu tyi'xaj i jutzájta' tijin: “A'yaa nu tyi'tyéjvee ti'ij íiti' ti tyí'ijta. Canu antyinyasiitjariaca', canu nyajta jajpuéetzij na'mej.”

8 A'íj pu jin séej xicáj japuan rávesij i ti jin jajpuéetzij ja'mej, aj pu'ij tyi'ijcu'nyij, ajta huatóoxaamujritye'ej, ajta huataí'cuataj, aj pu'ij huatyáteeri'huaj, ji'nye i Dios néijmi'i pu putyí'uurej, a'íi pu i tavástara' a'yan puéjtzij tyaata'sij.

9 A'íimaj i maj tyí'ijta i cháanacaj japua, i maj jamuán huóoxana'cirej, majta jamuán huochíjtyaanyi'taca', a'íi mu juyiinyen majta huatóoxaamujritye'sij mati'ij jaaséej ti ájcituzj a'íjna jime' ti tyátaasij.

10 Majta a'ímuáj jo'tya'úuj muá'ju'un a'íjna jime' maj jatzíinye' i ti jin jajpuéetzij, a'yaa mu tyu'taxájtaj tijin:

—¡Cuíi' xaa! ¡Cuíi' xaa muáaj mu paj chájta'naj pué'een ti ve'éj, Babilonia mu paj va'cán jin antyía'mua'reej! Ji'nye jiye'tzín tya'rá'aj i paj jin períj jajpuéetzij.

11 Majta i maj tyí'to'raaca íyan cháanacaj japua, a'íi mu majta juyiinyen majta huatóoxaamujritye'ej a'íjna jime' i chájta'naj, ji'nye capu che' ma' a'táj ta'mej ti tyihuó'nanieej i maj tyú'tisij,

¹² tǐpua'aj ooroj, pláataj, i tyetyéj tǐ tyámua' tyá'najchij, tyi'tǎj peerla, cáanarij tǐ tyi'jǐ're'en i tǐ tyi'me'estij, na'rǐij tǐ táxie'muaa, nusu i tǐ po'vij, ajta néijmi'i i ciyéj tǐ jéehua tyá'najchij, na'rǐij tyi'tǎj coobre, nusu tyapúusti', nusu i tyetyéj i maj tyi'cámejtyee,

¹³ nusu i cue'rǎj maj tyi'na'chityaa i tǐ naa tyaarie'ej, nusu i ǐjcuua na'rǐij tyi'tǎj miirra, nahuáj, aséityij, arǐnaja tǐ jǐ're'en, tyeriicuj, ajta ya'muáatyee i maj hua' japuan tyi'tǐ'ǐjcicaa, nusu cánya'xǐi, cahuáayu'uj, i caríáata', majta a'ǐmaj i maj ca'nyéjrij jin tyi'muarie' juxa'aj tyeítyee jimi.

¹⁴ A'yaa mu tyaatǎjeevij a'ǐjci i chájta'naj tǐjin:

—ǐCapu che' séeria'aj ta'mej muéetzij jimi a'ǐjna i táque'ej tǐ jéehua mua'ránajchica'aj, papu'rǐj jusén jin tyojo'riej i tǐ huápu'ǐj tyá'najchij i paj jin chíjtyaanyi'taca'aj!

¹⁵ Majta a'ǐmaj i maj a'yan éenye'ej tyi'tooca'aj majta a'ǐjna jin huochǐjtyaanyi'taca', a'ǐi mu a'ǐmuáj jo'tya'úuj muá'ju'un, a'ǐjna jime' maj jatziñnye' i tǐ jin jajpuéjtzij, muyínyaj majta juxaamúuiritya'aj,

¹⁶ a'yaa mu tyi'xáataj muá'ju'un tǐjin:

—ǐCuíi' xaa! ǐCuíi' xaa i chájta'naj tǐ ve'éj! I tǐ a'ǐjna tyi'tyéechan i tǐ me'estǐj tǐ naa een, ajta a'ǐjna jime' i tǐ táxie'muaa, ajta i tǐ po'vij jime', ajta a'ǐjna tyo'carújtye'ejmee i tǐ ooroj jin tyi'taavijhua, ajta i tyetyéj tǐ huápu'ǐj tyá'najchij, ajta a'ǐjna i peerla tyi'tǎj;

¹⁷ ǐajta jǐye'tzín néijmi'i tyu'riá'xǐj i tǐ huápu'ǐj tyá'najchica'aj!

Majta néijmi'i a'ǐmaj i maj báarcuj tyimuárie'rij, majta i maj tyi'muǐjhuacaa i báarcuj jǐtze i maj á'ciñnye'j i jǎjtyij japua, majta néijmi'i i maj hue'tyéé vivi', a'ǐi mu a' ǐmuáj jo'huúistíraa,

¹⁸ ajta mati'ǐj jaaséej a'ǐjci i citzǐj tǐ ájcitzujtariaca' tǐ ǐj tyátaasima'aj i chájta'naj, aj mu mij a'yan tyityeetyejǐihuajraa tǐjin:

—ǐJo'nyij ajtáhua'aj sǐj chájta'naj já'sejre' tǐ ǐj a'mújna?

¹⁹ Aj mu mij chuéj tǐ muǐnyǐj ahuóoratziraxǐj i jumu'új jǐtze, muuyǐnyaj majta juxaamúuiritya'aj, a'yaa mu tyi'tyejǐjhuaca'aj tǐjin:

—ǐCuíi' xaa! ǐCuíi' xaa a'ǐjna i chájta'naj tǐ ve'éj! A'ǐj mu jin huochǐjtyaanyi'taca' muéetzij tǐ jimi tyi'sejre', néijmi'i i maj báarcuj tyíya'muaaca'aj i maj jin antac'ca'aj i jǎjtyij japua. A'ǐi mu mij jǐye'tzín jó'vej.

²⁰ Ajta i tajapuá siaj já'sejre', siata'aj huatóotyamua've'en, a'ǐjna jime' i chájta'naj, siata'aj huatóotyamua've'en mua'aj mu siaj jǐ're'nye'ej séejre' i Dios jimi, siajta mua'aj mu siaj antyǐhuaviihuaca', siajta mua'aj mu siaj Dios jǐtze ma'can tyi'xaxa'aj, néijmi'i xu huatóotyamua've'en, jǐ'nye tǐ ǐj i Dios jo'xǐjtyej a'ǐjci i ǐitaj, aj pu mua'ajmaj tyámua' tyajamo'xá'pu'ǐintari'ri'.

²¹ Aj pu'ǐj sǐj tǐ tajapuá tyi'huúire' tyetyéj pu tyíti i maj jin tyá'tǐ'xicaa, aj pu'ǐj ja'tyǎjrie' i jǎjtyij jǐtze tǐ ve'éj, a'yan tyi'xáataj tǐjin:

—A'yaa paj cha'taj atyojo'cárutyij muáaj chájta'naj paj ve'éj Babilonia paj ántyapuaj, camu mij che' a'náj muasejran.

²² Camu che' namuáaria'aj muá'ju'un i maj tyi'cui'nacaa i áarpaj jǐtze, nusu i maj tyi'ci'sityee túuturu'uj jǐtze, na'rǐij i trompéetaj jǐtze, camu majta che' tyi'muárie'ej muá'ju'un je'ej maj tyi'tǎj tyu'yi'tin, capu ajta che' namuáaria'aj ta'mej i maj tyi'tixicaa.

23 Capu che' a'táaj ja'mej muéetzij jimi i tiéj ti' ú'taa i hua' chi'ij tzajta', capu ajta che' namuáaria'aj ja'mej i maj tyí'ye'estyaa a'ímaj i maj moochán huanyéjnye'i'chaca'. Ji'nye a'ímaj i maj tyí'to'racaria'aj mu a'ín pué'eenye'ej i maj a'yan japuan séjria'ca'aj i cháanacaj, i maj majta viváajma'aj jin tyityatatyá'ca'aj, i paj muáaj huo'cuanamuaj mati'ij mana'aj pua'máj a'yan séejre' i cháanacaj japua.

24 Ji'nye a'íjna jitze i chájta'naj a'íj mu jitze jáatyoy i hua' xuure' i maj Dios jitze ma'can tyí'xaxa'ta'aj, majta i maj ji'ré'nye'ej séjria'ca'aj i Dios jimi, majta néijmi'i mati'ij mana'aj pua'máj huácuij i cháanacaj japua.

19

I maj tyí'chuiicaj u tajapuá

1 Aj nu nyij tányij huó'namuajri' i maj tajapuá ca'nyíin jin mui'tíj tyajá'xajtaca'aj, a'yaa mu tijin:

¡Alelúuyaj! Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios,

ji'nye a'í pu tajapuá huatanyúj,

a'íj pu ajta jimi já'ma'can i ti naa huasé'rin,

ajta i ti jin néijmi'i putyí'uurej,

2 a'í pu tzáahuatyi'ra'aj jin huá'xijtye'en,

ajta je'ej ti tye'tyévijtye';

a'í pu arí jo'xíjtyej a'íjci i íitaj ti jutyévira' jin jamue'tica'aj i túmii,

ajta ca'nyíjra'aj huo'ta' néijmi'que' i cháanacaj japua,

mej mij jamuán huóoxana'cire'en.

Dios pu'ij a'íjna puéjtzij jaatá' a'íjna jime' ti i íiti' huo'cuij a'ímaj i maj jahuüre' i Dios.

3 Majtáhua'aj mu a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

—¡Alelúuyaj! A'íjna i ti jitzán ájcituz i íitaj capu a'náj huatyápua'rij.

4 Majta a'ímaj i huásasij i maj seityéj japuan muáacuaj ará'asej, majta i maj muáacuaj i maj júurij, néijmi'i mu ecóotutaxij, mej mij jaatyáanajche i Dios, i ti acájca ipuárij jitze. A'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

—¡Che' a'yan tyá'ra'nyij! ¡Alelúuyaj!

5 Aj pu'ij síij huajíjhuaca' ti a'áa véjri' jo'tyávaaca'aj jo'tij jo'tyéjvee i maj japuan tyí'mu'vejritacaa, a'yaa pu tyí'xajtaca'aj tijin:

Siata'aj tyaatatyójtzi're'en i Dios, néijmi'i mua'aj,

mu siaj viváajma'aj jin tyityatatyíj,

siajta mu siaj ciléenye' jin tyityatatyíj,

néijmi'i mua'aj mu siaj jahuüre' siajta tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij.

Tí'ij huatyényeichij i Cánya'aj

6 A'yaa nu nyajta tylhuó'namuajri' maj jéehua i tyeítjee tyí'xajtaca'aj, a'yaa pu namuajria'ca'aj ti'ij jo'tij jájtyij ja'ancáamu'yej, ajta a'yan namuajria'ca'aj ti'ij i víityee maj tyényuuca'an. A'yaa mu tyí'xajtaca'aj tijin:

¡Alelúuyaj! Tyiche' tyaatatyójtzi're'en i Dios,

ji'nye pu'ríj huatyóochej ti tyu'ta'íjtaj i tavástara',

ajta i Dios i ti néijmi'i jin antyúumua'reej.

7 Tyiche' huátatyamua've'en, tyajta tyaatatyójtzi're'en,

ji'nye pu'ríj a'ájna atyojo're'neye' ti'ij i cánya'aj huatyényeichij.

Ajta i ti híra'ra'an pué'eenye'ej ta'mej pu'ríj ajta tyámua' huóoruuj.

⁸ A'yaa mu tyaatá' ti a'íjna tyu'tyóochejtyej i cáanarij ti me'estíj ti ajta naa een, ti tyama'astáji'ij ti quee choomua.

Ji'nye a'íjna i cáanarij ti naa een, a'íi pu pué'een i maj jin tyámua' tyityetyúucha'íica'aj a'íimaj i tyeítyeristyamua've'en i Dios.

⁹ Ajta i ti tajapúa tyí'huíire' a'yaa pu tyinaaté'exaaj tíjin:

—Ootyéeyu'xaj a'yan tíjin: “Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj huo'tá'inyej mej mij jamuán tyú'cua'nyij i cánya'aj a'ájna xicáara' ti jitzán huatyényeíichij.”

A'yaa pu ajta tyinaaté'exaaj tíjin:

—A'íjna i nyúucarij nyaj mua'ixaaty'e' Dios pu ji'r'é'can jime' janyuucaa.

¹⁰ Aj nu nyij tyítunutaca' jo'tij ja'ra'íicajmee nyej nyij jaatyáanajche, aj pu'ij a'yan tyinaaté'exaaj tíjin:

—Capáj a'yan ríjcaj, ji'nye nyáaj nu jahuíire' i Dios, a'yájna patí'ij muáaj majta a'íimaj i a'ihuáamua' i maj a'yan ricíj je'ej ti i Jesús tyihuó'ixaaj. Pata'aj i Dios huatyáanajchej.

Ji'nye a'yájna tí'ij tyu'xájtaca' i Jesús, a'íi pu a'íin pué'een i ti huo'cámua'riityej a'íimaj i maj Dios jitze tyí'xajtaca'aj.

A'íjna i ti avá'caj i cahuáayu' japua ti cuéeinara'

¹¹ Aj nu nyij jaaséej ti antácuunyica'aj u tajapúa, aj pu'ij cahuáayu' huataséjre ti cuéeinara', ajta i ti avá'caj a'yaa pu ántyapuaj tíjin i ti tyámua' een ti ajta tzáahuatyí'ra'aj jin tyí'xaj, ji'nye tyámua' pu tyí'íjtaca'aj, ajta a'yan cha'taj tyí'nyo'sa'ca'aj.

¹² A'yaa pu huasé'rihua'aj i jí'sáara' tí'ij tiéj ti á'taa, ajta mui'caa tyo'carújtya'ajma'caa i cúruun i jumu'új jitze, ajta jitzán á'yu'si'ij je'ej ti a'íin ántyapuaj, ajta a'íi na'aj jusíj yó'itej.

¹³ Ajta i cáanarij ti tyí'chajca'aj xúure'ej pu jéehua a'ma'ca'aj, ajta a'yan ántyapuaj tíjin i Nyúucaria'ra' i Dios.

¹⁴ Majta cújta' huajú'ca'aj i xantáaru' maj tajapúa já'ma'can, cuéeinavi' metyí'cháaj ti tyí'tyama'astáji'icaa ti ajta huápuí'ij tyí'jí're'en ajta quee tyí'choomuavi'ca'aj, majta je'en cahuáayu'uj japua ave'tye'tya'ajma'caa maj cueinaa.

¹⁵ Ajta i tyényi'tze' náhuaaj pu éejnyinyiica'aj ti huápuí'ij tyí'ítzj, tí'ij jin tyihuo'puéjtye'en i néijmi'caa i tyeítyee i maj a'yan séejre' i cháanacaj japua. Ca'nyéjrij pu jin tyihuo'ta'íjtye'sij. Ajta a'íin hua' japua jaráriesij i ti jin huápuí'ij nyú'camui' i Dios ti néijmi'i jin antyúumua'reej.

¹⁶ Ajta i máancajra'an jitze, huárita' pujmua' a'yaa pu tyé'yu'si' tíjin: “Hua' tajtúhuan i tajtúhuaanyij, ajta i ti tyihuá'íjtye' i maj tyí'íjta.”

¹⁷ Nyajta je'en séej huaséj i ti tajapúa tyí'huíire', a'áa pu jo'tyávaaca'aj i xicáj jitze, a'yaa pu ca'nyíin jin tyihuo'tajé néijmi'caa i pína'see i maj jútye' ra'ra' tíjin:

—Siata'aj mujo'vá'ju'un siaj sij tyú'cua'nyij i Dios ti tyaja'muacue'tyen,

¹⁸ siaj sij jáacua'nyij i huá'hue'ra' a'íimaj i maj tyí'íjta, i maj tyihuá'íjtye' i xantáaru', siajta i huá'hue'ra' i tyétyacaa i maj jéehua uhuácaca'nye', siajta huá'hue'ra' i cahuáayu'uj, majta i maj ave'tye'tya'ajma'caa, néijmi'i i huá'hue'ra' i tyétyacaa, i maj juxáahuaj

ciinyej, nusu i maj ca'nyéjrij jin tyí'muarie', i maj ciléenye' jin tyityatatyíj, nusu i maj va'cán jin tyí'huüre'.

¹⁹ Nyati'ij nyij jaaséej a'íjci i ti je'ej pua'aj huasé'rin nyajta i maj tyí'ijta i cháanacaj japua hua' jamuán i juxantáaru'ustyamua', maj aja'tyúusiiria'ca'aj mej mij jaatanyo'si'tye'en a'íjci i ti avá'caj i cahuáayu' japua, majta i xantáaru'ustyamua'mua'.

²⁰ Ajta a'íjna i tyi'tíj ti je'ej pua'aj huasé'rin, a'íj mu huatyéevi', majta jamuán a'íjna i ti hue'tzij jin tyí'xajtaca'aj a'íjna jitze ma'can, i ti ajta jitzán ma'can jéehua tyu'muáriej. A'íj pu jin huo'cuanamuaj a'íjna i ti jitzán ma'can hue'tzij jin tyí'xajtaca'aj, a'íjma i maj huatóoa' maj hua' jitze jo'yú'xaj je'ej ti ántyapua'j a'íjna i tyi'tíj majta jaatyánajchaca'. Aj pu'ij a'íjna i tyi'tíj ti je'ej pua'aj huasé'rin, ajta i ti hue'tzij jin tyí'xajtaca'aj a'íj mu huavívi'ri'huaca', mati'ij mij a'áa huaja'tyáahua'xij júurican jo'tij ja'alaguun ti asúufrej jin á'taa.

²¹ Majta i séecan a'íj mu huácui'íhuaca' a'íjna jime' i chúun ti éejnyinyiica'aj i tyényi'tze' a'íjna i ti cahuáayu' japua avá'caj, majta néijmi'i i pína'see tyámua' mu tyityaatajú'xaj a'íjna jime' i huá'hue'ra' i maj huácuij.

20

Ciríistu' pu tyu'ta'íjtaj séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj

¹ Séej nu huaséj i ti tajapua' tyí'huüre' ti jútye' aje'cáma'ca'aj, ajta yáavij huáchuisima'aj i ti jin ja'tyáanaj jo'tij ja'tyácun ajta cadéenaj huapísime'ej ti vivéj.

² Aj pu'ij jaatyéevi' a'íjci i cú'cu'uj, a'íjna i ti jájcuaj imuáj huataséjre, i ti a'íjn pué'een i tyiyáaru', aj pu'ij jaatyáaji'quej ti'ij séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj ji'qui'huaj.

³ Aj pu'ij a'áa ye'tyájríee jo'tij ja'tyácun, ajta je'en ja'tyáanaj ta'aj ij quee che' huá'cuanamuaj i maj séej chuéj japua já'ma'can 'asta na'aj quee mutyojo'me'en séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj, aj pu'ij té'ej círa'tzuj tyu'tátuihuaj.

⁴ Nyati'ij nyij ipuárij tyu'séj, a'íjma mu jitzán acátye'tya'aj i maj ja'ancuriáa' mej mij huo'xíjtye'en i tyeítyee. Nyajta je'en hua' júuricamej huaséj a'íjma i maj hui'ijveechixij i hua' mu'uj a'íjna jime' maj tyámua' éenye'ej i Jesús jimi, majta a'íjna jitze i nyúucaria'ra' i Dios. A'íjma i maj quee jaatyánajchaca' a'íjci i ti je'ej pua'aj huasé'rin camu majta i ti jahuüre', majta quee huatóoa' maj hua'ajtyiyú'xaxi'in i huá'cuaatze' nusu i jumuáca' jitze. Aj nu nyij huo'séj maj huatájuuriaca' majta je'en jamuán tyu'ta'íjtaca' i Ciríistu' séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj jitze.

⁵ Majta i séecan i maj huácuij, camu huatájuuriaca' 'asta na'aj quee mutyojo'mej séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj. A'íj mu a'íjn pué'een i maj anaquéej huatájuuriaca'.

⁶ Miche' huatóotyamua've'en a'íjma i maj hua' jamuán anáatya'aj huatájuurij, ji'nye a'íjma mu jitze ajtyáma'can i tyeítyeristyamua'me'en i Dios. Majta quee che' cui'nyij, sulu a'íj mu tyitye'entyárutyij i Dios jimi, majta i Ciríistu' jimi, mej mij séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj jamuán tyu'ta'íjtaj.

Dios pu ja'antymué'tij i tyiyáaru'

7 Tí'ij mutyojo'me'en i séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj, a'íi pu i tyiyáaru' huatátuihuaj jo'tij je'tyánami'huaca'aj,

8 aj pu'ij eetaméj tí'ij huo'cuanamuan a'íijma i maj séej chuéj japua já'ma'can, i maj a'áa jo'cháatimee jo'tij i xicáj je'ejnyinyii, majta i maj a'áa pujmua' jo'cháatimee jo'tij i xicáj ja'ancáru'pij, majta i maj ajtyapuáj pujmua' jo'cháatimee, majta i maj áatyej pujmua' huacháatimee, ajta a'íjci i ti a'yan ántyapuaj tíjin Gog, ajta a'íjci i Magog, majta néijmi'caa i maj hua' jitze ajtyáma'can i maj a'yan ará'asej tí'ij i séj ti a'áa ja'ajtyácaj jo'tij ja'va'ástimee i jájtyij ti ve'éj, a'íijma mu mij tyisüre'ej mej mij huatyényo'se'en.

9 Mati'ij mij néijmi'que' oorióonajchaca' tí'ij na'aj ooyóhuaj i chuéj, mati'ij mij hua'ajnáj jo'maj tyojo'tyá'inaamuarica'aj i maj tyámua' een i Dios jimi, a'íijma i Dios ti hua'xie've'. Ajta tiéj pu uje'cájvej u tajapuá, tí'quij huo'tyáatiej a'íijma i maj jamuán huajú'ca'aj i tyiyáaru'.

10 Ajta i tyiyáaru', i ti huo'cuanamuaj, a'áa pu ja'tyárieehuaca' jo'tij ja'alaguun ajta já'taa i asúufrej jime', jo'maj majta ja'tyáavatzij a'íjna i ti je'ej pua'aj huasé'rin ajta a'íjna i ti jahuiiria'ca'aj, ajta a'íjna i ti hue'tzij jin tyí'xajta'ca'aj. A'áa mu mij jajpuéetzij muá'ju'un tújca majta tíca' majta jusén jime'.

Dios pu huá'xíjtye'en a'ájna jo'tij já'sejre' i ipuárij ti ve'éj

11 Nyati'ij nyij ipuárij huaséj ti ve'éj ti naa tyí'cueenara', nyajta a'íj huaséj i ti acájca. Ajta i cháanacaj, ajta i tajapuá, a'áa pu ja'huóopua'rixij a'íjna jimi, camu che' ma' já'sejria'ca'aj.

12 Nyajta je'en a'íijma huaséj i maj huácuij, i maj huásij majta i maj cíleen, a'áa mu ja'riá'vaaca'aj a'íjna jimi i ipuárij, aj mu mij séej ootácuuraca' i yu'xarij, majtáhua'aj séej ootácuuraca' i yu'xarij i maj jitzán á'yu'si'ij je'ej maj ántya'ruj i maj júurij huatyá'ítzeere'ej i Dios jimi. Majta a'íimaj i maj meríj huácui'ijcaa a'yaa mu tyityo'xíjtyi'huaca' je'ej maj tyi'tíj huáruuj mati'ij móoj júurica'aj, majta je'ej ti tyé'yu'si'huaca'aj i yu'xarij jitze.

13 Aj mu mij huataséjre i maj atyájcuii i jájtyij jitze, majta néijmi'i i séecan i maj huácui'ijcaa, néijmi'i mu majtáhua'aj huatájjuuriaca', aj pu'ij Dios huo'xíjtyej a'íjna jime' je'ej maj tyi'tíj jin huaríj mati'ij móoj júurica'aj.

14 Ajta je'en a'íjna i ti tyí'tyacui'caa a'áa pu ja'tyárieehuaca' jo'tij ja'alaguun ajta á'taa asúufrej jime'. A'íi pu a'íin pué'een i maj majtáhua'aj jin cui'nyij,

15 a'áa mu majta huaja'tyáahua'xij i maj quee áyu'si'huaca'aj je'ej maj ántya'ruj i yu'xarij jitze ti hua'tá'caa maj jusén jin júurij huatyá'ítzeere'en i Dios jimi.

21

A'íjna i tajapuá ti já'sejre' ti jájcuaj ajta i cháanacaj ti ajta jájcuaj

1 Aj nu nyij tányij i tajapuá huaséj ti jájcuaj, nyajta i cháanacaj ti ajta jájcuaj, jí'nye a'íjna i tajapuá ti anaquéej séjria'ca'aj, ajta a'íjna i cháanacaj ti mí'ma'can, capu che' séjria'ca'aj, ajta i jájtyij ti ve'éj, capu ajta che' séjria'ca'aj.

² Nyajta je'en jaaséej i chájta'naj ti jájcuaj ti ajta naa een i ti a'yan ántyapuaj tijin Jerusalén, ti jútye' aje'cáma'ca'aj jo'tij i Dios já'sejre'. Tyámua' pu huóoruuj a'íjna i chájta'naj ti'ij i íiti' ti huatyéviche'sij.

³ Nyajta je'en nyúucarij huánamujri' ti ca'nyíin jin a'áa ty-ojo'taxájtaca' jo'tij i ipuárij jo'tyávaaca'aj, a'yaa pu tyí'xajtaca'aj tijin: —Iiye'ej pu putyí'ricij jo'tij já'sejre' i Dios hua' jamuán i tyétyacaa. Hua' jamuán pu huatyá'itzeere'ej, majta a'íimaj mu tyeítyeristyamua'me'en pue'éenye'ej muá'ju'un. Ajta i Dios a'íi pu hua' Dios pu'éenye'ej ta'mej.

⁴ Tyámua' pu tyihuo'tyéjeevij mej mij quee che' juxaamuijritya'aj, camu che' cui'nyij, camu che' juxaamúuiritya'aj muá'ju'un a'íjna jime' ti síij huamuí', camu majta che' juyiinyaj muá'ju'un, camu che' tyi'táj jin jajpuéetzij muá'ju'un, ji'nye a'íjna i ti aami' tyi'sejria'ca'aj capu che' tyi'séere'ej ta'mej.

⁵ Ajta a'íjna i ti ipuárij jitze acájca a'yaa pu tyu'taxájtaca' tijin:

—Nyáaj nu néijmi'i tyi'jajcuare'en i ti tyi'sejre'.

Ajta a'yan tijin:

—Ootyéeyu'xaj a'íjci, ji'nye a'íi pu nyúucarij tzáahuatyira'aj jin tyí'xaj, ajta i'ríj siaj jitzán tyú'ca'nyej.

⁶ Aj pu'ij a'yan tyinaaté'exaa tijin:

—Pu'ríj tye'entyíci'piihuaca'. Nyáaj nu a'íin pu'éen i nyaj anájcaj, nyajta i nyaj uvé'tyajtij, nyáaj nu jájcuaj imuáj huataséjre, nyajta jusén jime' séeria'aj na'mej. A'táj tina'aj ti huataí'imu'un nyáaj nu huápua'aj jaatá'sij a'íjci i jájtyij ti a'áa já'ajnyinyii jo'tij ja'ajréxaj, a'íjna i jájtyij i ti jin júurij ja'mej jusén jime'.

⁷ Ajta a'íjna i ti tyu'tyámue'tin, néijmi'i pu a'íjna tyá'ci'tyij, nyáaj nu Dios ra' pue'éenye'ej na'mej, ajta a'íi pu nyiyóoj pue'éenye'ej ta'mej.

⁸ Majta a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, i maj quee tyá'tzaahuatye', i maj tyú'xana've', i maj tyi'tyacui'caa, i maj úucaa jamuán juxana'cire', i maj tyi'chahuaa, i maj sánturij najchej majta i maj tyi'hue'tacaa, a'yaa pu tyihua'ci'tyij maj a'áa jo'tyá'itzeere'en jo'tij ja'alaguun ti asúufrej jin á'taa, a'íi pu a'íin pu'éen i maj jin majtáhua'aj cui'nyij.

I Jerusalén ti jájcuaj

⁹ Aj pu'ij síij nye jimi aje're'nyej i ti tajapua' tyi'huüre' ti hua' jitze ajtyáma'can i maj aráahua'puaj ará'asej, i maj túxa'aj tyi'tyái'pu'ca'aj i ti ajta aráahua'puaj tya'rá'asej, i ti jitzán arámuaaca'aj i cui'nyi'ra'aj i maj jin jajpuéjtzica'aj i tyeítyee, a'yaa pu tyinaaté'exaa tijin:

—Mujo'té'yi'ij, nyáaj nu muaataséjratye'sij a'íjna i ti jimí tya'tóoraj i cánya'aj ti ajta íira'ra'an pue'éenye'ej ta'mej.

¹⁰ Ajta je'ej ti tyinaataséjra i júuricama'ra' i Dios, a'íi pu i ti tajapua' tyi'huüre' nyojoovi'tij jo'tij jiríj jo'tácaj ti huápu'i'ij ájtyeej, aj pu'ij naataséjraj i chájta'naj ti naa een i ti a'yan ántyapuaj tijin Jerusalén, a'áa pu jútye' je'cáma'ca'aj jo'tij i Dios já'sejre'.

¹¹ Naa pu tyi'tyama'astáji'caa a'íjna i chájta'naj ti'ij ajta i Dios ti huápu'i'ij naa huasé'rin, a'yaa pu tyi'tyataátiyi'caa ti'ij i tyetyéj ti huápu'i'ij tyá'najchij, ti'ij ajta tyi'tatzaj a'íjna i cristal.

¹² Va'táj pu jin curiá'nami' ajta tyámua' tyé'ejtyee, tamuáamuata' japon hua'puaj pu ará'axcaa jo'tij ja'pueertaj, ajta jo'tij ja'pueertaj

tajmee a'íi mu eetyú'uuca'aj i maj tajapuá tyí'huüre', ajta néijmi'que' puéertaj jitze sáij ajta sáij a'yaa pu tyé'yu'si'huaca'aj je'ej maj ántya'ruj a'íimaj i tyeítyeristyamua'me'en i maj hua' jitze eeráma'can a'íimaj i yójmua'mua' maj Israel jitze ajtyáma'can.

¹³ Huéecaj pu pua'maquéj a' puéertaca'aj a'ájna pujmua', jo'tij i xicáj jé'ejnyinyij, ajta huéecaj pua'maquéj ajtyapuáj pujmua', a'yaa pu ajta huéecaque' tyá'pueertaca'aj áatyej pujmua', ajta huéecaque' a'ájna pujmua' jo'tij i xicáj ja'ancáru'pij.

¹⁴ Ajta tamuáamuata' japuan hua'puaj i tyetyéj ataquéetime i ti japuan ájtaavijhuaca' i ti jin curiá'nami' i chájta'naj, a'íj pu'ij jitze á'yu'si'ij je'ej maj ántya'ruj i maj tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, i cánya'aj ti hua'antyíhuoj.

¹⁵ Ajta a'ájna i ti tajapuá tyí'huüre' ti nyajamuan tyí'xajtaca'aj, a'íi pu tyí'táj iityéchooca'aj ti'ij ciyéj ti ooroj jin taavijhuaca'aj, a'íi pu a'íin pué'een i ti jin jaatyé'iten a'chu tij ve'ej i chájta'naj, ajta a'chu ti antayóhuaj i puéertaj, ajta a'chu ti ájtyeej i ti ájtaavijhuaca'.

¹⁶ Ajta i chájta'naj juxa'aj pu huatátyeevi'ca'aj, a'chu ti huatátyeej a'yaa pu cha'tána'aj ooyóhuaj. Ajta i ti tajapuá tyí'huüre' a'íi pu jaatyé'itej i chájta'naj a'ájna jime' i ciyéj, hua'puaj ví'ra'aj quiloometroj pu huatátyeej i chájta'naj, a'yaa pu cha'tána'aj aantayóoj, ajta a'yan cha'tána'aj ájtyeevi'ij.

¹⁷ Aj pu'ij té'ej jaatyé'itej a'íjci i ti ájtaavijhuaca', a'yaa pu'ij ájtyeej huéecatyej japuan anxíviij meetroj pu ájtyeej, ajta a'ájna i ti tajapuá tyí'huüre' a'yaa pu tyeetyé'itej mati'ij tyá'mua'reej i tyétyacaa.

¹⁸ Ajta i jáxu'uj tyetyéj pu jin ájtaavijhuaca' maj a'yan jatamuá'muaj tijin diamante, ajta néijmi'i i chájta'naj, ooroj pu jin taavijhuaca'aj, ajta a'yan tyá'tátaave'ej ti'ij i jájtya'huua.

¹⁹ Ajta i ti atátaavijhuaj i ti japuan ájtaavijhuaj i ti jin curiá'nami' i chájta'naj, naa pu tyámua' tyí'taavijhuaca'aj a'ájna jime' i tyetyéj ti huápu'ij naa huasé'rin, anaquéj pu a'ájna i tyetyéj ti a'yan ántyapuaj tijin diamante, ajtáhua'aj sáij i zafiro ti puíríci, ajta a'ájna i ágata ti tyetyéj pué'een ti síichira', ajta a'ájna i tyetyéj ti huá'raa esmeralda ti ántyapuaj,

²⁰ ajta a'ájna i ónice ti yú'xare', ajta a'ájna i cornalina ti po'vij, ajta i crisólito ti tyóomuara', ajta a'ájna i berilo ti cá tyí'tyoomuara', ajta a'ájna i topacio ti naa tyí'tyoomuara', a'ájna crisoprasa ti naa tyí'tyoomuara' ajta cá tyí'hua'raa, ajta a'ájna jacinto ti nacámuaa, ajta a'ájna i amatíista ti naa tyí'nyeeri'ij.

²¹ A'ájna i puéertaj ti tamuáamuata' japuan hua'puaj ará'asej, a'íj pu jin taavijhuaca'aj i peerla. Ajta néijmi'i i cáyey ooroj pu jin taavijhuaca'aj ti a'yan tyí'tatzaj ti'ij i jájtya'huua.

²² Nyajta quee tyeyúuj a jo'séj, i chájta'naj jitze, ji'nye a'ájna i tavástará', i Dios ti néijmi'i jin antyúumua'ree, a'íi mu a'íin pué'een i tyeyúuj, ajta a'ájna i cánya'aj.

²³ Ajta a'ájna jitze i chájta'naj, capu juxie've' ti i xicáj huá'tatzavi'tya'aj nusu i máxcírie', ji'nye a'íi pu jin i Dios huányeeri'ij, ajta a'ájna i cánya'aj, a'íi pu a'íin pué'een i tatzárij.

²⁴ Majta a'íimaj i tyeítyee a'íi mu nyéeri'iste' cínnyej muá'ju'un i chájta'naj jitze, majta a'íimaj i maj tyihuá'ijtye' i maj a'yan

huacháatimee i cháanacaj japua, a'íi mu tyu'tátuiire'sij i maj jin chájtyaanyitaca'aj.

²⁵ Camu a'náj tye'tyánasij jo'tij ja'pueertaj i chájta'naj jitze, ajta quee a'náj huatíca'aj ta'mej,

²⁶ a'íi mu jimi tyu'tátuiire'ej néijmi'i i maj tyí'ijcha'ij i maj va'cán jin tyityatatyíj, majta i maj jin huápuí'ij naa huasé'rihua'aj,

²⁷ ajta quee a'náj tyí'tíj ti xána'vi're' utyárutyij u chájta'naj jitze, nusu a'tíj ti je'ej pua'aj tyí'tyúucha'ij, nusu i ti tyú'cuanamuj. Sulu a'íi mu'uj i maj á'yu'si'ij i yú'xaria'ra' jitze i cánya'aj i ti hua'tá'caa mej mij jusén jin júurij.

22

A'íjna i játya'naj ajta i ciyéj ti a'áa já'sejre'

¹ A'íjna i ti tajapuá tyí'huíire' pu játya'naj naataséjraj ti naa éenye'ej mu'yej, ajta a'íjna i jájtyij júuricamej pu tyu'tá'caa. Naa pu tyí'me'estij i jájtyij tí'ij i cristal, ajta a'áa je'rányajcaa jo'tij jo'tyéjvee i ipuárij ti jitzán acájca i Dios, ajta a'íjna i cánya'aj.

² Ajta a'áa jé'ta' je'cámui'yaca'aj i cáayej jitze, ajta juxa'aj i ciyéj tye'ejtyaváatima'caa jo'tij joo'ástimee i jájtyij, a'íi pu a'ín pué'een i ciyéj i maj jin júurij muá'ra'nyij, tamuáamuata' japuan hua'puaj pu pua'máj tajcaria'aj séej nyinyi'ra'aj jitze, ajta i xámue'ra', a'yaa pu tyí'huíire' mej mij a'íjna jin tyihuó'huaaty'e'en a'íimaj i maj séej chuéj japua jo'cháatimee.

³ Capu che' tyí'tíj séeria'aj ta'mej ti je'ej pua'aj huó'uurej. A'íjna i ipuariáara'an i Dios ajta i cánya'aj, a'íi pu séeria'aj ta'mej i chájta'naj jitze, mej mij i tye'ityeristyamua'me'en jaatyáanajche.

⁴ A'íi mu jaséeraj muá'ju'un, ajta huá'cuaatze' séeria'aj ta'mej je'ej ti a'ín ántyapuaj.

⁵ Capu a'náj huatyática'rij a'ájna, majta a'íimaj i maj a'áa ja'chej, capu che' hua' jitze juxié'va'aj ta'mej i tatzárij, nusu i xicáj, j'i'nye a'íi pu tavástara' i Dios hua'tátzavi'raj ja'mej, majta a'íimaj mu tyí'íitaj muá'ju'un jusén jime'.

⁶ Aj pu'ij a'yan tyinaaté'exaaj a'íjna i ti tajapuá tyí'huíire' tijin:

—A'íi pu i nyúucarij tzáahuatyí'ra'aj jin séejre' ajta j'i'récán jime'. A'íjna i tavástara' i Dios, a'íi pu a'yan tyihuotá' i ju júuricamej a'íjma i maj jitzán ma'can tyí'xajtaca'aj, a'íi pu'ij ajta nyéetzij nyojo'ta'ítyaca' nyej nyij tyihuotaséjratye'en a'íjma i maj jahuíire' i Dios je'ej ti jiyet'zín atyojo'rényesij.

⁷ —¡Iye'tzín nu uvé'nyesij!

¡Che' huatóotyamua've'en a'íjna i ti ja'astej je'ej ti tyé'yu'si' a'íjci i yu'xarij jitze!

⁸ Nyáaj, Juan, nyáaj nu jáanamujri' nyajta jaaséej je'ej ti tyé'yu'si' a'íjna jitze i yu'xarij. Ajta nyati'ij a'yan tyáanamujri', nyajta a'yan tyu'séj, aj nu nyij jimi tyítunutaca' a'íjci i ti tajapuá tyí'huíire', nyej nyij jaatyáanajche.

⁹ Ajta a'íjna a'yaa pu tyinaaté'exaaj tijin:

—Capáj a'yan rijcaj, j'i'nye nyáaj nu nyajta jahuíire' i Dios, a'yájna patí'ij muáaj, ajta matí'ij majta a'ihuáamua' i maj Dios jitze ma'can

tyí'xajtaca'aj majta néijmi'i a'íimaj i maj a'yan ricij je'ej ti tyé'yu'si' a'íjci jitze i yu'xarij. Pata'aj a'íj huatyáanajchej i Dios.

¹⁰ A'yaa pu ajta tyinaaté'exaaaj tijin:

—Capáj ja'avaataj i nyúucarij ti á'yu'si'ij a'íjna jitze i yu'xarij, ji'nye pu'ríj atyojo're'nyesij a'ájna xicáara' ti jitzán néijmi'i tye'entyipua'ríj.

¹¹ Ajta a'ájna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj, che' ooj je'ej pua'aj tyi'tyúucha'íj, ajta i ti xána'vi're', che' ooj xána'visi' séjre'ej, ajta i ti ji'reenye'ej séjre' i Dios jimi, che' ooj tyámua' tyí'sejria'aj.

¹² —A'yaa pu tyi'ja'yájna, nyáaj nu jiye'tzín uvé'nyesij, nyajta jaa'á'sima'aj na'mej je'ej ti síj tyi'tíj jin huaríj.

¹³ Nyáaj nu a'íin pu'éen i ta'nájcaj, nyajta i nyaj uvé'tyajtj, nyajta a'íin pu'éen i nyaj jájcuaj imuáj huaséjre, nyajta jusén jime' séeria'aj na'mej, nyáaj nu anaquéj huataséjre ti'ij quee xu tyi'tíj séjria'ca'aj, nyajta nu a'íin pu'éen i nyaj néijmi'i tya'ancuriáa'sij ti'ij tye'entyipua'rej ijíj ti tyí'sejre'.

¹⁴ Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj tyí'jo'sicaa i tyúucaanaa ti'ij a'yan tyihuó'ci'tij maj jáacua'nyij i táque'ra' i ciyéj i maj jin júurij huatyá'itzeere'en, mej mij majta a'áa jo'tyájrutyey jo'tij ja'pueertaj i chájta'naj.

¹⁵ Majta apua'quéj mu jo'tyá'itzeere'ej i maj je'ej pua'aj tyi'tyetyúucha'íj, majta i maj tyí'chahuaaraj, majta i maj juxana'cire', majta i maj tyí'tyacui'caa, majta i maj sánturij na'michej majta néijmi'i i ti a'yan tyihua'ránajchi i ti hue'tzij pu'éen, mej mij a'náj tina'aj tyí'hue'taj.

¹⁶ —Nyáaj, Jesús, nyáaj nu jaata'ityaca' ja'mua jimi a'íjci i ti nyahuiire' ti'ij tyajamuaté'exaatye' mua'ajmaj mu sja' jusi'rii i tyeyúuj tzajta'. Nyáaj nu a'íin pu'éen i nyaj David jitze eeráma'can. Nyáaj nu a'íin pu'éen i xú'ra'vej ti eeré'nyinyi tapuá'risima'caj.

¹⁷ Ajta i júuricama'ra' i Dios, ajta i ti oochán huatyéevichej i cánya'aj, a'yaa mu tyí'xaj tijin:

—Mupo've'me'.

Ajta i ti iityánamuaj, che' ajta a'yan tyu'taxáj tijin:

—Mupo've'me'.

Ajta i ti í'mu'uj, ajta jaxie'va'aj ti huaye'en, che' mujo've'me'en ajta je'en huáapua'aj jaayé'en i jájtyij i ti jin júurij huatyá'itzeere'ej.

¹⁸ Ajta néijmi'i i maj janamuaj je'ej ti tyé'yu'si' a'íjci jitze i yu'xarij Dios jimi ti já'ma'can, tìpua'aj seequéj tyaataxáj, Dios pu puéjtzij jaatá'sij a'yájna ti'ij tyé'yu'si' a'íjci jitze i yu'xarij.

¹⁹ Ajta tìpua'aj a'tíj je'cácaa jóo'uunaj i ti tyé'yu'si' i yu'xarij jitze, Dios pu jáa'ri'raj i ti jací'tij ti jáacua'nyij i táque'ra' i ciyéj ti jin júurij já'ra'nyij, ajta quee che' jací'tij ti a'áa jo'tyájrutyey i chájta'naj jitze ti naa een, a'yájna ti'ij tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

²⁰ Ajta i ti a'ájna jin a'yan tyí'xaj, a'yaa pu tyí'xaj tijin:

—A'yaa pu tyi'ja'yájna, nyáaj nu jiye'tzín uvé'nyesij.

Che' a'yan tyá'ra'nyij. ¡Mupo've'me' tavástara' Jesús!

²¹ Che' a'ájna i tavástara' i Jesús, che' a'íin tyámua' néijmi'caa mua'ajmaj tyajamuáacha'íin.

SALMOS

1

I ti jì'ré'can jime' tyámua'vi'ra'aj pué'een

¹ Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyáati'
tíquee a'íjma namuaj je'ej maj tyihua'ixaatye' i maj je'ej pua'aj
tyityetyúucha'ij,
ajta quee i juyéj jitze huaméj i maj jitzán ucáaju' i maj tyi'ijxána'cira',
capu ajta hua'antyáana'axcaj i maj je'ej pua'aj tyá'xaj i Dios,
² sulu a'íj pu jitze jutyamua've' i nyúucaria'ra' i Tavástara'
ajta a'íj jitze tyúu'iteeritye' tújca ajta tíca'.
³ A'íjna i tyáati' a'yaa pu een tí'ij i ítye'í'rij
tí a'áa véjri' ja'tyáhuasti' i játya'naj jitze,
tí ajta tajcaa tí'ijta a'ájna atyojo're'nyej a'náj tí huatatóca'an
ajta quee a'náj cávesij i xámue'ra'.
¡Néijmi'i tyi'táj tí jin je'ej ricij, tyámua' pu atyojo're'nyinyii!

⁴ Ajta a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij capu a'yan tyé'yi'ij,
jì'nye a'yaa mu een tí'ij i xiéerij áacaj tí yo'cuí'naj.
⁵ A'íj mu jin i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij Dios pu a'íjma puéjtzij
huo'ta'sij
ajta quee tyi'táj huá'ci'tyij a'áa tí tyejé'sejre' a'íjma jimi i maj tyámua'
tyityetyúucha'ij.
⁶ Tavástara' pu huá'cha'ij hua' juyéj jitze a'íjma i maj tyámua'
tyityetyúucha'ij,
ajta i hua' juyéj i maj je'ej pua'aj ricij a'áa pu jó'nyee jo'maj jó'vesij.

2

Muáaj paj nyinyóoj pué'een

¹ ¿Jì'nye mej mij ju'itziitye' a chájta' jo'maj jo'cháatimee i maj quee
tyá'tzaahuatye'?

¿Jì'nye mej mij cha'mana'aj tyámua' ju'uurej?

² I maj rey jin tyityetyu'uj majta tajtúhuan jime' a'íjci japua i chuéj
camu tyá'astej, majta néijmi'i tyi'táj jin avíitzij je'ej ricij
a'íjci jimi i Tavástara' majta a'íjci jimi i tí antyíhuaviihuaca'.

³ Majta je'en a'yan tyi'tyejijhuaj tíjin:
“¡Tyiche' tyi'ijtzaanaxi'in i cadéenaj!
¡Tyej tyij quee che' jì'qui'huaj tyata'aj taxáahuaj huací'ca'an!”

⁴ A'íjna i Tavástara', tajapuá tí tyejé'íjtaj,
a'íj pu hua'a'tzej a'íjma,
⁵ aj pu'ij té'ej, nyu'camui'ij, tyihuo'tyámuararitye'sij,
huápu'ij pu'ij nyu'camui'ij a'yan tyu'taxájtaj tíjin:
⁶ —Nu'rij tyámua' jáaruuj a'íjci i nyaj rey jin tye'entyárujtye'ej a'ájna
a Sión, jo'tij tyámua' tyejé'een.
⁷ Nyaataxájta je'ej tí arí tyaaxá'pu'intarej i Tavástara',
a'íj pu a'yan tyinaaté'exaaj tíjin: “Muáaj paj nyiyóoj pué'een;
íjij nu nyáaj nyerij a' táataj pué'een.

⁸ Naatáhuavij nyaj a'íjma muaatávi'tiste'en a'yan maj séejre' mej mij muéetzij mua' a'rij muá'ra'nyij ajta a'áa maj já'sejre' jo'tij i chuéj jó'asej a'í mu majta a jitze ajtyama'caantaj muá'ju'un, nyáaj nu nyij tyimuaatá'sij.

⁹ Néijmi'caa paj antyipuá'rite'sij i maj rey jin tyityatatyíj a'íjci jime' i itzíj, ipajta a'yan huá'uurej tí'ij xá'rij paj huatyátaaraxi'in!"

¹⁰ Mua'aj mu siaj rey jin tyitatatyíj siajta mua'aj tajtúhuaanyij, a'íj xu jo'itéej xá'ra'nyij,

ityámua' xu naa a'íjci tyi'huó'iteeritye'en!

¹¹⁻¹² Siata'aj huatyényuunyij i Tavástara' jimi xuutyámua've'ej siajta jéehua tzáahuatyí'ra'aj jime',

siajta jimi ecóotutaxi'in xuuviváaj,

tí'ij quee a'ín tyinyú'caj,

siajta je'en sij mua'aj huácui'nyij i juyéj jitze,

ji'nye i ti jin nyú'camui' jiye'tzín pu huataséjre'ej.

¡Miche' huatóotyamua've'en a'ímaj i maj a'íj jitze jahuo maj huatyóohuíre'en!

3

Je'ej ti tyu'tyényuunyij tí'ij jaatáhuoonyij ti i Tavástara' jaatyáhuúire'en

Chuúicarij David ti jo'yú'xaca', tí'ij ju'uunaca'aj a'íjci jimi i juyój Absalón

¹ Nyavástara',

jéehua mu i maj quee tyámua' nyojo'mua'raj,

jéehua mu a'ímaj i maj meríj nyéetzij nyéjcha'íire',

² ¡jéehua mu i maj a'yan tyí'nyaxaj tíjin:

"Capu i Dios japuan huatányuusij"!

³ Pajta muáaj, nyavástara',

a'í paj pué'een i ti nyacánasij tí'ij naatyáhuúire'en,

a'í paj pué'een i nyaj jin naa huasé'rin,

a'í paj pué'een i ca'nyíjra'aj ti nyatá'caa.

⁴ Nyejíhuaj nu a'yan tyá'huo tí'ij i Tavástara' naatyáhuúire'en

a'í pu'ij nyanamujran a'ájna jo'tij tyámua' tyejé'een jo'tij a'ín já'sejre'.

⁵ Naatyáhuí'sij nyajta huatácusij, nyati'tí'ij nyij nyajtáhua'aj huatájisij,

ji'nye a'í pu i Tavástara' naatyáhuúire'ej.

⁶ Canu huá'tziínye' a'íjma i maj mui'ij i maj nyo'sii

i maj meríj nyajná mej mij naatyéno'si'tye'en.

⁷ ¡Ájchesij, Tavástara'!

¡Pata'aj nyaj japua huatányuunyij, nyaj Dios!

Muáaj paj hua' nyéerimij jitze hua'rávaxi'ij i maj nyéjcha'íire',

ipajta hua' tamej eecátaaraxi'ij i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj!

⁸ Muáaj, Tavástara', a'í paj pué'een i ti tajapuá huatányuusij,

¡pata'aj tyámua' tyihuo'tyátoonyij, a'íjma i maj a'áa jo'cháatimee
a'chájta'naj jitze!

4

Tyaj néijmi'i jin jitzán tyú'ca'nyej i Tavástara'

Í ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i maj
jitzán tyí'cui'nacaa ti tye'ejvivin. Chuíicarij David ti jo'yú'xaca'

¹ Dios nyéetzij paj naatyáhuire'ej,
¡pata'aj naatájeevej nyati'ijta a' jimi huatyényuunyij!
Muáaj paj tyináahuaj nyati'ij je'ej tyé'nyamua'ajcaa,
ná'ancu'vaxi' nyéetzij pajta jáanamuaaj i nyaj a jimi huatyényuj.

² Mua'aj, mu siaj a'íj jin óotzaahuatye' i siaj va'cán jin tyityatatyíj,
¿a'najnyí siaatapuá'citaj i siaj jin ná'xaahuataj?,
¿a'najnyí siaatapuá'citaj siaj a'íj xie've' siajta a'íj huoo
i tíquee je'ej huatóomua'aj,
ti ajta hue'tzij na'aj pué'een?

³ Siata'aj jáamua'reej ti i Tavástara' a'íj xie've' i tyáati' ti tyámua' jimi
tyí'tyúucha'ij;

siata'aj jáamua'reej ti i Tavástara' nyanamuaaj nyati'ijta jaatájeevej.

⁴ ¡Siata'aj tyí'tziinye'ej siajta quee che' tyí'xana'cire'ej!
Siatí'ijta huatyéejin, siati'ij quee che' je'ej tyahuásime'ej
aj xu sij tyámua' tyityo'huóomua'tzij je'ej siaj tyí'mua'tzej,

⁵ aj xu sij tzáahuatyi'ra'aj jin tyu'támu'vejritaj
siajta jitzán tyu'tyáca'nyej i Tavástara'.

⁶ Mue'tíj mu a'yan tyí'xaj tíjin: “¿A'tanyíj taataséjratye'sij i tyaj jin
huátatyamua've'en?”

¡Tavástara', tyámua' paj naa tyi'taxié've'ej pataaséj!

⁷ Muáaj paj jéehua naatá' i nyaxiéjnyu'caa tzajta' i nyaj jin nyetya-
mua've'
pequee a'yan a'íjma jimi i maj jéehua i tyeríicuj tyí'cha'ij majta jéehua
i nahuáj.

⁸ Nyáaj nu nyij nyaxáahuaj huatyáhu'i'sij nyajta je'en huatácusij,
ji'nye muáaj paj, Tavástara', nyatá'caa nyej nyij nyaxáahuaj
yéchajcaj.

5

Tyaj i Dios jamuán séjre'ej ti'ijta eeré'nyej i xicáj

Í ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i
ci'sitye'rij. Chuíicarij David ti jo'yú'xaca'

¹⁻² Tavástara', muáaj paj nyaj Rey pué'een pajta nyaj Dios,
huánamuaaj je'ej nyaj tyí'xaj,
pata'aj a'yan huárinyij je'ej nyaj xájtari' a' jimi tyu'tyényuusij,
huánamuaaj je'ej nyaj jéehua a jimi tyí'nyuu,
ji'nye muéetzij nu jimi huatyényuusij.

³ Tí'ijta jé'ta' huatyamá'caj i xicáj muáaj paj nyanamuaajran,

tí'ij ooj huápuí'ij hua'íya'caj muéetzij nu jimi jaataxájtaj tyí'tíj tí je'ej ricij nye jimi,

nyajta je'en tyí'cho've'en je'ej paj tyinaaté'exaatye'ej.

⁴ Capáj muáaj a'íin pué'een i Dios tí naa ja'sejratye' i tí je'ej pua'aj een, capu je'ej tyí'rij maj a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij a jamuán aja'chej,

⁵ a'ájna jo'paj muáaj já'sejre' camu a'íimaj á'vej i maj óotzaahuatye'. Capáj muáaj hua'xie've' a'íijma i maj je'ej pua'aj tyí'uurej,

⁶ pahua'antypuá'ritye'sij i maj tyí'hue'tacaa pajta quee huo'taxié've'ej i maj avíitizij jin je'ej pua'aj ricij majta tyí'tyacui'caa.

⁷ Nyajta nyáaj, a'íjci jime' i paj va'cán jin nyaxie've',

nyáaj nu utyárutyij a' tyeyúuj tzajta';

í'ríj nyaj a jimi huatyényuunyij jéehua tzáahuatyi'ra'aj jime',

nyajta jaséeraaj a'íjci a' tyeyúuj tí naa een!

⁸ Tavástara', mej mij quee a'íimaj naatyámue'tin i maj nyéjcha'íire'

a'áa paj nyojoovi'tij jo'tij tyámua' tyejé'een,

a'íj paj jitze nu'cájuyetyej i tí naa een.

⁹ Camu a'íimaj a'náj jí're'can jime' tyí'xaj;

ja'íí mu huápuí'ij je'ej pua'aj een i jutzájta'!

I maj jin tyí'xaj a'yaa pu tyaarie'ej tí'ij jo'maj muí'chíj ja'vá'naj majta hua'antypuunaxij,

ihuápuí'ij pu tyí'hue'tacaa i hua' nyanúu!

¹⁰ ¡Nyaj Dios, puéjtzij paj huo'tá'an a'íijma!

¡Muáaj paj a'yan tyú'uurej tí'ij quee a'yan tyá'ra'nyij je'ej maj a'íimaj hue'tzij jin tyí'xaj!

Capáj huo'taxié've'en a'íjci maj jéehua tyi'ijxána'cira',

jí'nye a'íí mu muéetzij muaatyáhue'taca'.

¹¹ Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj jahuo pej pij muáaj huo'tyáhuíire'en,

a'náj tina'aj xu jutyamua've'ej tyí'chuiicaj;

jí'nye muáaj paj huá'cha'íj.

A'íimaj i maj muaxie've', a'íí mu a' jitze ma'can jutyamua've',

¹² jí'nye muáaj, Tavástara', a'íj paj tyámua' tyu'tyátoosij i tí tyámua' tyi'tyúucha'íj;

muáaj paj a'íjna jin jacánasij i paj jin jaxie've'.

6

Je'ej tí síš tyu'tyényuunyij tí'ijta je'ej tyóomua'ajcaj

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i maj jitzán tyí'cui'nacaa tí arahuéecaj tye'ejvivin. Chuíicarij David tí jo'yú'xaca'

¹ Tavástara',

capáj a'íjna jin nyetya'xi'íj i paj jin nyú'camuí',

capáj puéjtzij nyata'care'en a'íjci jime' i paj jin huápuí'ij nyú'camuí'.

² Tavástara', ná'ancu'vaxi' nyéetzij,

jí'nye a'yaa pu nya'asej nyaj quee uhuájca'nyej.

Tavástara', tyináahuatye',

ji'nye néijmi'que' nu i nye tyéviy jitze nyevivej.

³ ¡Nyetyényeviveesij a'íjci jime' i nyaj tyí'tziinye'!

Pajta muáaj, Tavástara', ¿a'najnyí pu've'nyesij?

⁴ Mujo'té'yi'ij, Tavástara', ¡pata'aj nyajapuáj huatányuunyij!,

¡a'íj paj jin nyajapuáj huatányuunyij i paj jin nyaxie've'!

⁵ Capu i'rij tí a'tíj tí arí huamuí' muéetzij mo'támua'ree,

¿a'tanyij tyimuaatatyójtzi're'ej a'ájna jo'maj ya'vá'naj?

⁶ Nu'rij tácu'a'naxij nyaj nyeyiin.

Tí'ij púna'aj tíca'rij jitze jéehua nu nyeyiin

a'íj pu jin i nyamu'tziz arí huatyáru'naca' a'íjci jime' i nyaja'ra'.

⁷ Canu che' tyámua' metyóonyeej a'íjci jime' i ti tyinyetyáacui',

¡canu che' tyámua' metyóonyeej a'íj mej mij pu'éeenye' i maj nyéjcha'íire'!

⁸ ¡Xa'ajtáciinyij nye jimi, mu siaj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,

ji'nye i Tavástara' pu arí jáanamujri' i nyaj nyeyiin!

⁹ Tavástara' pu arí jáanamujri' i nyaj jéehua jahuavij,

¡i Tavástara' pu arí ja'ancuríaa' i nyaj jimi huatyéenyuj!

¹⁰ A'íimaj i maj nyéjcha'íire', mati'íj huácui'nyij a'íjci jime' i maj tyí'tziinye',

a'íj mu mij tyévi'si' huataséjre'sij,

¡a'íj mu jiye'tzín huatóo'uunaj muutyévi'ra'aj!

7

Tavástara' pu a'íin pu'éeen i juées ti tyámua' naa tyá'xa'pui'intare'
Tí'ij huóoyiinyaca' a'ájna i David, a'ájna tí'ij tyu'táchuicaca' i
Tavástara' jimi, a'yájna tí'ij tyaata'íjtaca' a'ájna i Cus, a'íj tí jitze
eeráma'can i Benjamín

¹⁻² Tavástara', nyaj Dios, muéetzij jimi nu jahuoo pej pij
naatyáhuíire'en;

¡pata'aj nyajapuáj huatányuunyij néijmi'caa jimi i maj quee
nyeséejracuj!

¡Naatyáhuíire', ji'nye a'yaa mu a'íimaj een mati'íj i muajyéj,

mej mij quee a'íimaj naatyátzaanaxi'in

ajta je'en quee aja' a'títan tí'ij nyajapuáj huatányuunyij!

³ Tavástara', nyaj Dios,

¿tyí'tanyí jitze nye quee tyámua' huaríj?

¿Nyiquij a'tíj naajé'caj?

⁴ ¿Ca' séej i nya' amíncuj tyí'tíj jin je'ej pua'aj nyetyaanájchij?

¿Ca' tyí'tíj jitzán naapuá'ritej i tí nyéjcha'íire' i tí quee a'yan
tyí'ja'yájnataca'aj?

⁵ Tipua'aj a'yan tyí'ja'yájnatan, che' a'íin naatamuárite'en i tí
nyéjcha'íire',

che' naatáa'sej ajta je'en chóota' naatyása'riechej,

ajta je'en a'ájna jin naatyáxaahuataj.

⁶ ¡Pata'aj nyu'camuí'íj ájchenyij, Tavástara'!

¡Nyu'camuí'íj paj huatá'sejrataj a'íjma jimi i maj nyéjcha'íire'!

Muáaj, mu paj a'yan tyu'taxájtaca' paj tyámua' tyí'uuren,
nyajamuan paj yésejria'aj.

⁷ Miche' mue'táj i tyeítyee a jitze atahuístira'nyij
pajta acáyixi'in a' ipuáaj jitze, hua' japua a'íjma.

⁸ Tavástara', muáaj paj huá'xijtye'en i tyeítyee,
a'íj paj jin no'xíjtye'en je'ej ti nye jitze tyi'tyéevijtáj,
a'íj paj jin no'xíjtye'en tyi'táj nyaj quee mua'reeriaca'aj nyajta a'íjna jin
a'yan huaríj.

⁹ Dios paj quee tyi'táj jin á'itzeere',
pajta jamua'reej je'ej ti síj tyí'mua'tzej,
ajta je'ej ti síj tyétye' imuáj jutzájta' tyí'mua'tzej,
jantyipua'ritye' i maj jin je'ej pua'aj i ricij i maj quee tyámua'
tyityetyúucha'íj,
pajta tyámua' tyetyécha'íin a'íjci i tyáataj ti quee tyi'táj jin á'itzeere'!

¹⁰ A'íjna i ti naatyáhuire'ej a'íi pu a'íin pué'een i Dios jútye' imuáj ti
já'sejre',

a'íjma ti japua huatányuusij i maj tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta'.

¹¹ Dios pu juées pué'een ti tyámua' naa tyá'xa'pui'intare'
ti quee a'náj jitzán huataséjre'sij i ti je'ej pua'aj een.

¹² Tipua'aj i tyáati' quee tyá'antzaahuatye'en i Dios jimi,
Dios pu tyámua' ja'uuren i juchúun;

pu'ríj tyámua' tya'ajcájtyej i jutu'namua',

¹³ pu'ríj tyámua' tyú'ruuj i tyúu'i'rij ti tye'entyitáatimee,
jpu'ríj tyámua' tyú'ruuj i ti jin huatyényo'se'en!

¹⁴ Xaaséj a'íjci i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'í
pu'ríj jo'tacuí'nyaca' ti'íj i ti tyiyóoj ja'mej,
a'íj pu jin jutza' i ti je'ej pua'aj een
ajta je'en a'íj tyiyóoj ja'mej i ti hue'tzij pué'een.

¹⁵ Ajta arí tye'tyáacuj tyétye' imuáj huápu'i'ij jo'cacúunycan,
a'áa pu'ij ja'tyévesij jo'tij jusíj tyeje'tyáacuj.

¹⁶ ¡A'íjna i ti jin je'ej pua'aj ricij ajta i ti jin nyo'se'
a'íi pu jitzán tyi'rá'eexaj!

¹⁷ Nyetyaatatyójtzi're'ej i Tavástara' ji'nye a'íi pu quee tyi'táj jin
á'itzeere',
nyetyu'táchuiicaj a'íjci jitze ma'can i Tavástara',
a'íjci jitze ma'can je'ej ti ántyapuaj i tajapua' ti já'sejre'.

8

*A'íjna i ti jin i Dios naa huasé'rin ajta tyi'táj ti tyámua' een i tyáataj
jimi*

Í ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i
canárij Gat ti ja'a'rij. Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

¹ Tavástara', muáaj paj a'íin pué'een i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee
tajimí,

¡a'íjna i paj jin ántyapuaj a'íi pu néijmi'que' tyí'ijta i cháanacaj japua!,
ajta i paj jin naa huasé'rin jéetze' pu ajca'huáye jóo'asej a'íjci jitze i
tajapua' ti séejre'!

² A'íimaj mu tyu'táchuiicaj i maj cíle'en,

a'íimaj i ti'riij i maj móoj tza'caa,
 a'íjma paj jin perij huatyá'ca'an,
 a'í mu mij pué'eenye' i maj muájcha'íire',
 pej pij hua'antypuá'ritye'en i maj quee tyu'namuaj pajta i maj
 muanyo'si'tye'.

³ Nyati'ijta jaaséj i tajapuá ti séejre' muáaj paj jaatyátaahuaca'
 nyajta i máxcirie' nyajta i xú'ra'vetyee i paj jitzán huo'ria'ra'tzaca',

⁴ a'yaa nu tyi'riá'mua'sij tijin:

¿A'tanyij pué'een i tyáati'?

¿A'tyaanyij maj pué'een i tyeítyee?

¿Ji'nye pej pij ja'tamuá're'rii pajta a'íj jitze tyi'amua'tziitye'?

⁵ Ji'nye a'yaa paj tin jáaruuj ti'ij dios,

pajta jaatá' mej mij jaatyátzaahuatyee'en ti'ij a'íjna jin tyámua'
 tyí'sejria'aj,

⁶ pajta jaatá' ti'ij a'íin tyu'ta'íjtaj néijmi'i jitze muáaj paj tyú'taahuaca',
 a'yaa paj tyaatá' ti'ij a'íin néijmi'que' antyúumua'reeriaj,

⁷ a'íjma jimi i cánya'xii ajta i túuru'uj, ajta a'íjma jimi i tyi'tyán
 simuáruunij,

⁸ ajta a'íjma jimi i pína'see i maj rá'rie e i jútye',

a'íjma jimi i hue'tyéé jájritze' maj ja'chej,

jajta néijmi'caa a'íjma jimi i jájritze' maj tyityá'xoo!

⁹ Tavástara', muáaj paj a'íin pué'een i ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee
 tajimí,

ja'íjna i paj jin ántyapuaj a'í pu néijmi'que' tyí'ijta i cháanacaj japua!

9

Chuúicarij a'íj ti jitze ma'can i Dios ti tyámua' naa tyí'uurej

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj, a'íjci jitze i
 ci'sitye'rij majta i canárij jitze. Chuúicarij David ti jo'yú'xaca'

¹ Tavástara',

nyáaxie've' nyaj tyimuaatatyójtzi're'en néijmi'i i nyaxiéjnyu'caa jime'
 nyajta tyu'taxáj i ti jéehua a jitze tyí'sejre' i ti naa tyu'sé'rin.

² Muáaj jútye' ímuáj paj já'sejre',

a jitze ma'can nu jaxie've' nyaj huajíjhua nyenyetyámua'va'aj,

jnyáaxie've' nyaj a'íj jitze ma'can tyu'táchuicaj je'ej paj ántyapuaj!

³ A'íimaj i maj nyéjcha'íire' a'í mu muéetzij jimi huatóo'uunaj;
 mue'távatzij majta je'en cui'nyij.

⁴ Muáaj paj juées pué'een i ti quee tyi'tíj jin á'itzeere',

papu'ríj acáayixij a' ípuáaj jitze, pej pij tyámua'
 tyino'xá'pui'íntari'tze'en.

⁵ Papu'ríj hua'ajtyá'xij a'íjma i maj quee tyá'tzaahuatyee',

pajta hua'antypuá'rij a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,

japapu'ríj jusén jime' jo'riu'uj i maj jin hua'tamuá're'rihua'aj!

⁶ A'íjna i ti quee tyámua' tyihuojó'mua'raj pu'ríj huamuí',

majta jamuán huácuij i maj a'áa jo'cháatima'caa i chájta'naj jitze jo'tíj
 a'íin tyejé'íjtaj,

muáaj paj hua'antypuá'rityej,

capu che' hua' jimi séejre' i maj jin huo'támua'ree.

7 Ajta i Tavástara' a'íi pu Rey jin tyi'tyéjvee jusén jime',
 a'íi pu arí tyámua' jáaruuj i ju'ipuáa ti'ij huo'xa'pui'intari'tze'en,
 8 néijmi'caa pu á'xijtye'en i maj yan huacháatimee i cháanacaj japua,
 a'íi pu tyámua' naa tyihuo'ta'íjtye'sij ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee.
 9 Tavástara' pu tyámua' naa tyihua'cha'ij a'íijma i maj quee che' je'ej
 jájtyoovej;
 a'íi pu tyámua' tyihua'cha'ij mati'ijta je'ej tyityóomuajtyaj.

10 Tavástara',
 i maj muamua'tyej, muéetzij mu jitze tyí'ca'nyej,
 ji'nye capáj a'náj mahuóohua'xij a'íijma i maj muahuoo.
 11 Setyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi, i ti a'áa tyejé'ijtaj a'ájna a Sión;
 siahuo're'ixaatye' néijmi'que' i chájta'naj jitze je'ej ti a'íin tyi'táj
 huáruuj.
 12 Dios pu hua'tamuá're'rii a'íijma i maj je'ej tyityóomuajtyej
 ajta quee yó'hua'naj i maj juyiin;
 puéjtij pu huo'ta'sij a'íijma i maj hua'nyo'si'tye'.

13 Tavástara', ná'ancu'vaxi' nyéetzij,
 cási' je'ej mu pua'aj nya'uurej i maj nyaxana've',
 ipata'aj nyaj japua huatányuunyij nyej nyij quee huámu'nyij!
 14 A'yaa nu nyij, a'ájna jo'tij ja'pueertaj a Jerusalén,
 a'yaa nu tyihuo'té'exaatye'ej néijmi'caa a'yan maj huacháatimee i
 cháanacaj japua ti muéetzij jimi xá'pui' mej mij tyu'táchuiicaj,
 nyej nyajta nyetyamua've' ji'nye muáaj paj nyajapuáj huatanyúj.

15 A'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye' a'íi mu jujíimua'aj je'ej pua'aj
 ju'uurej,
 a'íi mu jujíimua'aj eetávitzej
 a'íjci jitze i tápi'narij a'íimaj maj tyu'tyá'avaataca' mej mij séecan
 huavívi'.

16 Tavástara' pu arí tyu'tá' mej mij jáamua'tyij,
 a'íi pu arí néijmi'i tyo'xá'pui'intarej.
 A'íj mu huatyévi'raj i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij
 a'íjci jime' i tyi'táj a'íin ti tyámua' jáaruuj ti'ij séej huatyéevi'.
 17 A'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij majta i maj quee
 tyá'tzaahuatye',
 majta i maj yo'huá'xij i Dios,
 a'áa mu jo'tyá'itzeere'ej jo'maj i mu'chityee já'ava'tacaa,
 18 ji'nye camu a'náj huojo'huá'xij i maj quee je'ej tyéejviicue',
 capu ajta jusén jime' jó'vesij i maj jitzán tyi'ijchó've'.

19 Ájchesij, Tavástara',
 capáj tyámua' tyeetyéjeevej a'íjci i tyáati' ti óotzaahuatye',
 pata'aj a'áa huo'xijtye'en jo'paj muáaj já'sejre' a'íijma i maj quee
 tyá'tzaahuatye'.
 20 A'yaa paj huó'uurej mej mij tyu'tátziinye'en, Tavástara',
 ihuo'ta' mej mij uhuóomua'tzij maj tyétyecaa mana'aj pué'een!

10

- Je'ej ti tyu'tyényuunyij ti'ij jaatáhuoonyij ti i Dios jaatyáhuire'en*
- ¹ Tavástará', ¿ji'nye pej pij a' imuáj já'sejre'?,
¿ji'nye pej pij ja'avaaj ti'ijta je'ej pua'aj tyí'rijcaa?
- ² Jéehua pu ootzáahuatyé', a'ájna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij,
ajta huápui'ij nyu'camui'ij jamuaritye' a'ájci i ti tyóoxaahuaj,
ajta a'íi pu huatyévi'ri'huaaj
a'íjci jime' a'ín ti tyámua' jáaruuj ti'ij a'ín séecan huavívi'.
- ³ A'ájna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij a'íj pu jin óotzaahuatyé' je'ej ti
jusíj tyi'táj tyí'xie've';
a'íi pu je'ej pua'aj tyí'xaxa'aj i ti jéehua tyí'nyacua'aj ajta majúujipuaaj
i Tavástará'.
- ⁴ A'ájna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij a'íi pu huápui'ij óotzaahuatyé',
ajta a'yan tyí'xaj tijn:
"Capu Dios séejre'. Capu ma' a'táj ti nyéetzij tyi'táj jin ná'xijtye'ej."
A'íi pu néijmi' i a'ín tyi'pué'een i ti jitzán tyí'mua'tzej.
- ⁵ A'náj ti na'aj pu tyámua' tyé'yi'ij je'ej ti tyi'táj jin ricij.
A'íjci jimi, capu séejre' i puéjtzij muáaj paj jaatá'an,
capu a' véjri' já'sejre' ti'ij a'ín jaaséj.
A'íi pu hua'a'tzej i maj jájcha'íire',
- ⁶ ajta a'yan tyí'mua'tzej ti'quee a'táj je'ej ja'uuren,
ti ajta quee a'náj tyi'táj je'ej pua'aj rinyij jimi.
- ⁷ Tyényi'tze' pu jéehua éejnyinyii i ti je'ej pua'aj huánamuajrii,
ti hue'tzij pué'een ajta ti'ij séej je'ej pua'aj tyu'tájeevej,
nyúucaria'ra' pu ja'avaaj i ti quee jatá'caa ti juxáahuaj séjre'ej ajta i
ti je'ej pua'aj een.
- ⁸ A'íi pu hua'eeve', a'ájna jo'maj jo'cháatimee,
ajta avíitzij jin jaje'catan a'íjci i ti quee tyi'táj jin á'itzeere'.
Tyámua' pu naa tyé'sej a'íjci i ti'quee pújoorej ti huatyóonaj:
- ⁹ a'yaa pu een ti'ij i muájyej ti a'aj je'ráaca'aj jo'tij já'tyasta',
a'aj pu'ij je'raque'tij ja'eeve' a'íjci i ti'quee je'ej tyéejviicue',
a'yan tye'ejchó've'ej a'tzáaj ti japuan rájtzunaj,
ajta ti'ij jaatyéevi', aj pu'ij jaatyása'rieechij i tápi'narij tzajta'.
- ¹⁰ A'yaa mu mij tyihuo'tyáxaahuataj i maj quee pújoorej maj hu-
atyóonaj,
mati'ij a'íimaj tyihuo'ta'íjtye'en i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.
- ¹¹ A'ájna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij a'yaa pu tyí'mua'tzej ti i Dios
tyojo'hua'naj,
ti ajta aróonamuaj ajta quee a'náj tyi'táj huaséj.
- ¹² ¡Ájchesij, Tavástará', pajta ajmécataj!
¡Capáj hujo'hua'nán i maj quee je'ej jájtyoovej!
- ¹³ ¿Ji'nye mej mij, nyaj Dios, a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij
tyí'tyana'naj,
a'yan metyi'mua'astij paj muáaj quee huá'xijtye'en?
- ¹⁴ Muáaj paj asíj períj huo'séj maj huápui'ij je'ej pua'aj tyi-
tyetyúucha'ij;
¡pápu'rij huo'séj, pajta a'yan hua' jimi tyá'xa'pui'intare'en ti'ij tyi-
hua'tyévijtye'!

Mu'éetziy mu jimi juca'nyej a'íimaj i maj quee pújoorej maj hu-
atyóonaj,

muáaj paj huo'tyáhuüre'sij a'íijma i maj xá'ricaanyij.

¹⁵ ¡Antyína'xij i hua' muáca' a'íijma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij!
¡Pajta huo'xíjtye'en a'íjci jime' i maj je'ej pua'aj ricij
'asta na'aj quee che' tyi'tíj hua' jimi á'itzeeria'aj!

¹⁶ Tavástara' pu Rey jin tyi'tyéjvee jusén jime';

ja'íimaj mu eerá'ityi'huaj jo'maj ja'chej i maj quee tyá'tzaahuatye'!

¹⁷ Tavástara', muáaj paj janamuaj je'ej maj mu'éetziy jimi tyá'huoo i
maj tyóoxaahuaj,

muáaj paj ca'nyíjra'aj hua'tá'caa pajta huá'namuaj.

¹⁸ Tyámua' paj tyo'xá'pui'intari'tze'en a'íjci i ti xá'rican pajta a'íjci i ti
quee je'ej jájtyoovej:

¡che' a'íjna i tyáati', chuéj ti jin huatyátaavijhuaca',
quee che' tyi'tíj jin je'ej pua'aj tyí'uurej!

11

Tyaj néijmi'i jin jitzán tyú'ca'nyej i Tavástara'

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David
ti jo'yú'xaca'

¹ Nyáaj nu jahuoo ti'ij i Tavástara' naatyáhuüre'.

Ajta ji'nye mej mij a'yan tyí'nye'ixaatye' tijin:

“Huatá'uunaj a'ájna jo'tíj i jiríj jo'quéetimee, a'yájna mati'ij i pína'see.

² Huo'séj a'íijma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij:

a'íi mu tyámua' ja'uurej i i'ríj a'íjci jitze i tú'namua'aj,

majta tyámua' tya'ajcájtje'sij i ti tye'ejvíi i tú'namua'aj jitze

majta je'en, a'ájna jo'maj jó'avaaj,

a'áa mu joo'aváataj mahuá'cu'raj i tyétyacaaj maj tyámua'
tyí'tyetyeityee.

³ Ajta tipua'aj i maj tyí'ijta mequee tyámua' tyityetyúucha'íij,

¿tyi'tanyí jin je'ej rinnyij a'íjna i tyáati' ti tyámua' tyí'tyevij?”

⁴ Tavástara' pu a'úu já'sejre' i ju tyeyúuj tzajta' ti tyámua' een.

Ajta a'íjna i ipuariáara'an i Tavástara' tajapua' pu já'sejre',

ajta tyámua' naa tya'tányeerij

tyámua' pu'ij naa tyihuá'sej a'íijma i tyeítyee.

⁵ Tavástara' pu hua'sej i maj quee tyi'tíj jin á'itzeere' ajta i maj je'ej
pua'aj tyityetyúucha'ij,

ajta jéehua huápuí'ij hua'xana've'

a'íijma i ti hua'ránajchi maj huatyényo'se'en.

⁶ Tavástara' pu tyu'tá'sij maj huatyéviiyej a'íijma japua i maj je'ej
pua'aj ricij,

a'íj mu jin huatyéviiyij i ti'ixcuáa, i tiéj ajta i tyi'tíj maj a'yan
jatamuá'muaj tijin asúufrej,

ajta tyu'tá'sij ti huatá'aacarej a'íj pu'ij jin néijmi'i tyu'riá'taasij.

¡Tavástara' pu a'yan tyá'xa'pui'intare'en je'ej ti hua' jimi tyi'tyéevijtij!

⁷ A'íjna i Tavástara' capu tyi'tíj jin á'itzeere'

ajta a'íj xie've' i ti tyámua' een;

ja'íj mu mij jin nyéerima'ra' séjran a'íimaj i maj tyámua' tyí'tyesejre'!

12

Je'ej ti tyu'tyényuunyij ti'ij jaatáhuoonyij ti i Dios jaatyáhuüre'en
 I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i
 canárij arahuéicaj ti tye'ejvin. Chuícarij David ti jo'yú'xaca'
¹ Taatyáhuüre', Tavástara', ji'nye camu che' séejre' i maj muéetzij jimi
 tyá'tzaahuatye' majta tyámua' tyí'tyesejre'ej,
 camu che' séejre' i tyétyacaa maj tyámua' metyityoomuámua're'.
² A'íi mu jucuanamuaj séej jamuán majta séej;
 je'ej mu pua'aj tyí'jepe' majta quee huatoojé'yacan jin tyí'xaj.

³ Tavástara', pata'aj je'ejuuxij i hua'naana'
 a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'jepe' majta óotzaahuatye',
⁴ i maj a'yan tyí'xaj tijn:
 "A'íi pu'uj tajitzé juxié've' i tatyényij,
 tanyanúu pu tajapuá huatányuusij.
 ¿A'tanyíj óoca'nyej ti'ij tyitaata'íjtye'en?"

⁵ A'yaa pu tyu'taxájtaca' i Tavástara' tijn:
 "A'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue' majta i maj quee juca'nyej
 a'íjma mu je'ej pua'aj uurej majta puéjtzij hua'tá'caa.
 A'íj nu jin ijíj ájchesij,
 nyajta a'yan tyihuo'tyáhuüre'sij mati'ij a'íimaj jéehua tyá'xie've'."

⁶ A'íjna i Tavástara' ti jin tya'tóorasij a'íi pu jumua'tij;
 ja'yaa pu een ti'ij i pláataj ti huápu'íj jumua'tij,
 maj tyámua' tyeetyáatiej i oornaj jitze aráahua'puaj pua'máj!
⁷ Muáaj paj Tavástara', tacha'íj puá'mej,
 ja'náj tina'aj paj tacha'íj puá'mej a'íjma jimi i tyeítjee maj je'ej pua'aj
 ricij!
⁸ A'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij jo'tij na'aj mu séejre'
 majta néijmi'que' i cháanacaj japua jaxié've' i ti je'ej pua'aj een.

13

Je'ej ti tyu'tyényuunyij ti'ij jáahuüre'en
 I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuícarij David
 ti jo'yú'xaca'
¹ Tavástara',
 ¿A'najnyí pano'támua'reerij?
 ¿Nyi jusén jime' penyojo'hua'xij?
 ¿A'najnyí pequee che' nye jimi huatyá'avaataj?
² ¿A'najnyí quee che' i nyaj júuricamej ajta i nyaxiéjnyu'caa
 jajpuéetzij ja'mej ajta mej mij quee che' a'náj tina'aj juxaamuijritya'aj?
 ¿A'najnyí nye quee che' a'íj jimi tyi'huüre'ej na'mej i ti nyéjcha'üre'?
³ Tavástara', nyaj Dios,
 jnaaséj, pajta naatájeevej, tyámua' tyina'tányeeritye' i nyajíise'!
 jNyej nyij quee nyáaj huámu'nyij!

4 ¡Che' quee a'yan tyí'xajtaj i ti nyéjcha'ïire' yee: "Nu'ríj jaatyáamue'tíj"
¡Che' quee jutyamua've'ej típua'aj nyáaj nie'rá'itzen!

5 Nyáaj nu a'íj jitze tyí'ca'nyej i paj jin nyaxie've',
nyaxiéjnyu'caa pu jutyamua've' j'i'nye muáaj paj nyajapuáj hu-
atányuusij.

6 ¡Nyetyu'táchuiicaj a'íjci jimi i Tavástara' a'íjci jime' ti tyámua' nye
jimi tyú'ruuj!

14

Tyi'tíj ti je'ej pua'aj ja'uurej a'íjci i tyáati'

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. David ti jitze
ajtyáma'can

1 A'íimaj i maj quee ma'umuámua're' a'yaa mu tyí'mua'tzej ti quee i
Dios séejre',

néijmi'i mu meríj je'ej pua'aj huaríj,
tyi'tíj mu jin huápuí'íj je'ej pua'aj huaríj,
¡capu síj séejre' ti tyámua' tyi'tyúucha'íj!

2 Tajapuá pu ímuáj i Tavástara' hua'sej a'íjma i tyeítjee
tí'íj huo'séj típua'aj síj séejre'ej ti tyihuojó'ítej,
a'tíj ti i Dios huocaj.

3 Ajta néijmi'i mu meríj a'íj jitze ucájrupij i juyéj ti je'ej pua'aj een,
néijmi'i mu juxa'aj tyi'tíj jin meríj je'ej pua'aj huaríj.
¡Capu che' síj séejre' ti tyámua' tyi'tyúucha'íicaj!
¡Capu na'aj síj ma' já'sejre'!

4 Camu tyihuojó'ítej a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,
a'íimaj mu hua'ci'in i nyetyeítteristyamua' tí'íj a'tíj ti páan
huácua'nyij,

a'íimaj i maj quee jahuoo jitzán ma'can i Tavástara'.

5 A'íi mu juviváaj muá'ju'un metyi'tzínnya'aj,
j'i'nye Dios pu a'íjma jimi séejre' i maj ja'tzaahuatye'.

6 A'íimaj mu hua'xaahuaj je'ej maj tyá'xie've' i maj tyóoxaahuaj,
ajta i Tavástara' pu tyámua' tyihua'cha'íj.

7 ¡A'tzúj cuj a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Sión
a'áa je're'nyej i ti hua' japua huatányuusij a'íjma i maj Israel jitze
ajtyáma'can!

Tí'íj i Tavástara' seequéj tyihuo'tyátoonyij a'íjma i maj jitzán aj-
tyáma'can,

a'íimaj mu huatóotyamua've'sij i Jacob maj jitze eeráma'can,
majta néijmi'i i maj Israel jitze ajtyáma'can.

15

Tyi'tíj ti i Dios tyicho 've' a'íjci jimi i tyáati'

Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

1 Tavástara',

¿a'tanyíj pújoorej tí'íj a'áa jo'quéj já'ra'nyij jo'paj muáaj já'sejre'?,

1 ɔa'tanyij pújoorej tí'ij a'áa ja'cháaj já'ra'nyij jo'tij néijmi'i tyámua'
 tyejé'een tí ajta a' jitze ajtyáma'can?
 2 A'íí pu'uj i tí quee tyi'táj jin á'itzeere' ajta tyámua' tyi'tyúucha'ij
 séecan jamuán,
 ajta a'íjna jin tyi'xaj i tí jì'ré'can jime' néijmi'i jime' i juxiéjnyu'caa,
 3 a'íjna i tí quee a'táj je'ej pua'aj tyi'xaj,
 a'íjna i tí quee je'ej pua'aj ja'uurej i ju' amíncuj,
 ajta quee je'ej pua'aj tyihuá'xaj i maj jimi avéjri' jo'cháatimee,
 4 a'íjna i tí hua'xana've' a'íjma i maj huápu'i'ij je'ej pua'aj tyi-
 tyetyúucha'ij,
 ajta tzáahuatyí'ra'aj tyícha'ij a'íjci jimi i tí tyá'tzaahuatye' i Tavástara'
 jimi,
 a'íjna i tí aróo'astee je'ej tí tyi'táj jin tya'tóorasij tyij ajta quee tyámua'
 tyé'yi'can jimi,
 5 a'íjna i tí hua'nyijtye' i jutúmii ajta quee huá'huavii mej mij jéetze'
 tyaanájchitye'en,
 a'íjna i tí quee jaxie've' tí tyi'táj ancuriáan avíitzij jime' a'íjci jimi i
 tí quee tyi'táj jin á'itzeere'.
 A'íjna i tí a'yan tyi'tyúucha'ij, capu a'náj tyi'táj jin ootyá'itzeere'ej.

16

*Capu tyi'táj ajtáhua'aj séejre' tí jéetze' tyámua' een tyej tyij
 ja'ancuriá'an*

Je'ej tí tyi'riá'mua'aj jutzájta' a'íjna i David

1 ¡Nyéetzij náacha'ij, Dios, jì'nye muéetzij nu jimi jahuoo pej pij
 naatyáhuüre'en!

2 Nyáaj nu a'yan tyimuaaté'exaaj tijin:

“Muáaj paj nyavástara' pué'een, i tí néijmi'i nye jimi tyámua' tyí'uurej,
 capu tyi'táj ajtáhua'aj séejre' tí a'yan een pati'ij muáaj.”

3 A'íimaj i hua' dioosijtyamua' jéehua mu uhuájca'nyej,
 a'yaa nu tyi'xaj a'íimaj i maj hua' jimi tyá'tzaahuatye',

4 a'íimaj i maj hua' mui'rej i jusáanturistyamua'

majta jéehua hua' jitze tyi'ca'nyej.

¡Canu a'náj tyi'táj a'yan uuren mati'ij a'íimaj ricij i xúure'ej jime'!

¡Canu a'náj huo'taxájta je'ej maj a'íimaj ántya'ruj!

5 Muáaj, Tavástara', muéetzij jimi nu néijmi'i tyí'ijcha'ij,

muáaj paj néijmi'i jin tyámua' tyinaatyátoosij,

nyajúuricamej nu muéetzij jimi jaatyátoosij.

6 A'íj nu tyu'mué'táj a'áa tí tyejé'sejre' jo'tij huápu'i'ij naa tyojo'sé'rin,

¡naa pu tyu'sé'rin a'íjna i nyéetzij tí tyinaací'ij!

7 Nyetyaatatyójtzi're'ej i Tavástara', jì'nye a'íí pu tyámua' ty-
 inu'cájuyetyej,

ajta néijmi'que' i nyatzájta' a'íí pu tíca' tyámua' tyinu'cámua'riityee.

8 A'náj tina'aj nu tyámua' tyá'mua'reej tí i Tavástara' nye jimi yéesejre',
 a'íí pu nyamuáca'ta' pujmua' séejre', canu nyij tyi'táj jin

ootyá'itzeere'ej.

9 A'íj pu jin, i nyatzájta',

jéehua pu i nyaxiéjnyu'caa jutyamua've'.

Néijmi'i pu i nye tyéviij juxáahua j séeria'aj ja'mej,

¹⁰ ji'nye capáj tyu'tá'sij nyaj a'áa ja'séeria'aj ná'ra'nyij jo'maj ty-ityajá'ava'tacaa,

¡capáj tyu'tá'sij ti a'íjna i ti tyámua' a' jimi tyí'sejre' huatyéjpetyej jo'tij ja'tyácun!

¹¹ Panaataséjratye'sij i juyéj ti jitzán séejre' i júuricamej.

Jéehua pu tyámua'vi'ra'aj séejre' a'ájna jo'paj muáaj já'sejre',

tyámua' pu jusén jime' tyí'een muéetzij jimi.

17

Je'ej ti tyu'tyényuunyij tí'ij jimi tyámua' tyá'ra'nyij

Je'ej ti tyu'tyéenyuj a'íjna i David

¹ Tavástara', huánamuaj nyaj quee tyi'tíj jin á'itzeere',

pajta a'yan huárinyij je'ej nyaj tyí'muahuaviiij,

tyámua' tyu'namuaj je'ej nyaj a' jimi tyá'huoo,

ji'nye capu tyenyij jitze éejnyinyii ti tyí'hue'tacaa.

² ¡Che' muéetzij jimi jo've'me'en i maj jin ná'xijtye'en

ji'nye muáaj paj jamua'reej je'ej ti tyí'xa'pu'ín!

³ Muáaj paj períj jamua'reej je'ej nyaj tyí'mua'tzej,

tíca' paj mujo've'mej pej pij náacha'ín,

tyámua' paj períj huápu'íj naa tyinaatyéesej,

pajta quee tyi'tíj huátyoj ti je'ej pua'aj een.

Canu tyi'tíj huataxájtaca' ti quee a'yan tyi'ja'yájnataca'aj,

⁴ a'yájna mati'íj i séecan ricíj,

nu'ríj ajtáara a'íjma jimi i maj jéehua junyo'si'tye',

a'yájna pati'íj muáaj tyu'ta'íjtaca' a'nyúuca a' jitze.

⁵ Tyámua' nu naa tyu'méj a' juyéj jitze,

canu a'náj ajtáara a'íjci jitze a'nyúuca i paj jin tyu'ta'íjtaca'.

⁶ Dios, muéetzij nu jimi huatyényuusij,

ji'nye muáaj paj nyanamuaj,

pata'aj náanamuaj, huánamuaj je'ej nyaj tyí'xaj.

⁷ Tyámua' paj naa tyinaataséjratye'en i paj jin nyaxie've',

muáaj, i paj hua' japua huatányuusij a'íjma jimi i maj hua'ajcha'íire'

a'íimaj i maj jahuoo paj a'íjna jin huo'tyáhuíire'en i paj néijmi'i jin

putyí'uurej.

⁸ A'yaa paj tyináacha'ín ti'ij a'yóoj paj huápu'íj jaxie've',

miche' a'íimaj tyámua' tyináacha'ín i maj a' jimi tyí'huíire'

⁹ a'íjma jimi i maj nyéetzij nyenyo'si'tye'ej,

¡i maj nyéjcha'íire' majta tyí'tyacui'caa a'íi mu meríj nyajná!

¹⁰ A'íi mu óotzaahuatyé', majta tyí'xaj mahua'xáahuataj i séecan,

¹¹ a'íi mu véjri' nyacújta' naavájraj

a'yaa mu tye'ejchó've' mej mij nie'tárieenyij a' chóota'.

¹² A'yaa mu huasérin mati'íj i muajyéj, muajyéj maj huápu'íj

nyinyu'cacuj

a'áa mu mij tyámua' jé'een jo'maj jóo'ava'tacaa

majta huápu'i'ij a'íjna jin tyi'ijchó've' mej mij ootátzunaxi'in.

¹³ Ájchesij, Tavástara', ipata'aj huo'tanyó'si'tye'en a'íjma!
 ¡A'yaa paj huó'uurej mej mij tyítunutaxi'in!
 A' chún jime', a'íj paj jin nyajapuáj huatányuunyij a'íjci jimi i ti je'ej
 pua'aj tyi'tyúucha'ij,
¹⁴ a'íjna i paj jin néijmi'i putyí'uurej, Tavástara', a'íj paj jin nyajapuáj
 huatányuunyij,
 ¡hui'rájhua'xij a'íjci jitze i cháanacaj,
 i maj jitzán jahuoo i ti tyihua'ci'tyij!
 Tyu'tá' mej mij a'íjma huochíjtyaanyi'taj,
 mej mij i hua'yojmua' tyú'cua'nyij 'asta mana'aj quee jó'vetyij,
 ajta ti'ij a'yan ajta tyá'ra'nyij a'íjma jimi i hua' yaaxújmua'.
¹⁵ Ajta a'yan tyi'ji're'can jime', nyej nyáaj nyaxáahuaj séeria'aj na'mej
 a'íjci jime' nyaj a' nyéerimij huaséj,
 ¡nyaj muéetzij jimi séjre'ej nyati'ijta huájistij!

18

Je'ej maj tyu'táchuiicaj mati'ij tyu'tyámue'tin

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. David ti
 jitze ajtyáma'can, Tavástara' ti jimi tyi'huüre', i ti a'íjci i chuñicarij
 huatáchuicaca'aj ti'ij i Tavástara' japuan huatanyúj a'íjci jimi i Saúl
 ajta néijmi'caa jimi i maj jájcha'íiria'ca'aj. A'í pu a'yan tyu'taxájtaca'
 tijn:

¹ Muáaj, Tavástara', a'íj paj pué'een i nyaj jin uhuájca'nyej;
 ¡nyáaj nu muaxie've'!

² Muáaj paj naatyáhuüre'ej,
 a'íj paj pué'een i ti nie'cánasij,
 i ti nyajapuáj huatányuusij,
 nyaj Dios,

i tyetyéj ti nyéetzij naatyánasij,
 i nyaj jin huatyényanaj,

i ti néijmi'i putyí'uurej ti'ij nyajapuáj huatányuunyij,
 ajta i ti jitzán i'ríj nyaj huatyénya'avaaj jútye' ímuáj.

³ Muáaj, Tavástara', a'yaa pu a jimi tyi'tyéevijtij mej mij
 tyu'táchuiicaj,
 nyati'ijta muaatájeevej, aj paj nyaj japua huatányuusij a'íjma jimi i
 maj nyéjcha'íire'.

⁴ A'íjna i ti tye'entyípuaapua'rityee pu naatyáajj'quej
 nyetyu'tátzin a'íjci jimi i ti néijmi'i tye'entyi'únaj.

⁵ A'íjna i ti tye'entyípuaapua'rityee pu nyojo'rirej,
 ¡a'í pu naatyáajj'quej ti'ij naajé'caj!

⁶ Nyati'ij je'ej tyé'nyamua'ajcaa Tavástara' nu jimi huatyényuj,
 naatyényuj ti'ij i Dios naatyáhuüre'en,
 a'í pu'ij náanamuaajri' i ju tyeyúuj tzajta',
 ¡a'í pu jáanamuaajri' i nyaj huájjhuaca'!

⁷ Aj pu'ij huápu'i'ij ca'nyiin jin huatóoca'tzij i chuéj,

a'íi pu néijmi'que' tyu'tóoca'tzij i jírj,
 a'íj pu jin tyu'táhuaaxij i Tavástara' ti nyú'camui',
 8 Tzú'rita' pu citzij iráanyeje,
 ajta i tyényi'tze' i tiéj ti néijmi'i tye'entyi'ú'naj,
 jutyényij jitze pu ti'ixcuáa éejhua'naa ti a'táatimee!
 9 A'íi pu tya'antacúj i tajapuá, ti'quii yava'cáanyeje.
 ¡Ajta jityán i icájra'an jitze jéehua pu jéetirij séjria'ca'aj ti xú'muaa!
 10 A'íj pu séej japua avé'yixij i tajapuá maj tyí'huüre', ti'quii huatará'raj
 a'íi pu jaatátajchaca' i áacaj.
 11 A'íj pu jin huatyóo'avaataca',
 ajta a'íjna jin ahuóonaj,
 i jéetirij ti xú'muaa ti jéehua séjria'ca'aj
 ajta a'íjna jitze i jéetirij ti xú'muaa jéehua pu jájtyij séjria'ca'aj.
 12 Aj pu'ij tatzárij áan je'ráanyeje jo'tij je'ej jé'eenye'ej ti a'yan
 huasé'rihua'aj ti'ij maj huatyóona'axcava'xi'in i víityee,
 aj mu mij i jéetirij tzajta' tyéetyee aje'cáavatzij ajta ti'ixcuáa ti
 a'táatimee.

13 A'íjna i Tavástara', jútye' imuáj ti já'sejre',
 a'yaa pu jútye' imuáj i nyúucaria'ra' tyu'tánamuajrej ti'ij víityee maj
 huatányuunyij,
 tyéetyee jamuán ajta ti'ixcuáa ti a'táatimee.

14 A'yaa mu i víityee tyityetyóona'axcava'raj ti'ij i'rj ti jin
 tyu'támuiniyj,
 cha' mu'uj mij huatóo'uj a'íimaj i maj nyéjcha'üre'.

15 Ajta pu huataséjre i ti quee séjria'ca'aj tyétye' imuáj i jájritze',
 ajta i cháanacaj ti japua aróoca'nyej a'íi pu ajta huataséjre
 a'íjna jime' ti tzínyire' huatánamuajre i nyúucaria'ra' i Tavástara',
 ajta a'íjna jime' i ti ca'nyíin jin tyu'tajj'tzej.

16 Dios pu jumuáca' jin na'ajriáj jútye' imuáj jo'tij a'íin já'sejre',
 jumuáca' pu'ij ajta jin na'ajriáj a'íjci jitze i jájritze' ti jéehua ootí'.

17 Nyajapuáj pu huatanyúj a'íjma jimi i maj huápu'ij uhuácaca'nye'
 maj nyéjcha'üre'.

I maj nyaxana'va'ca'aj majta jéetze' uhuácaca'nye' nye quee nyáaj.

18 A'aj mu naatanyó'si'tyej nyati'ij quee je'ej tyéejviicue'raca'aj,
 ajta i Tavástara' pu naatyáhuüi,

19 a'íi pu nü'rájtoo jó'nyej nyaxáahuaj já'sejria'aj,
 ¡nyajapuáj pu huatanyúj a'íjci jime' i ti nyaxie'va'ca'aj!

20 I Tavástara' pu naatá' i nyaj jaamué'tij
 a'íjna i ti nyaci'puáatacaj a'íjci jime' nyej tyámua' tyi'tyínyecha'ij,
 21 ji'nye nyáaj nu a'íj jitze ucáamej i juyáara' i Tavástara',
 ¡canu a'náj jaatyáhue'taca' i nyaj Dios!

22 Nyáaj nu a'náj tina'aj jamua'reej je'ej ti a'íin tyu'ta'íjtaca',
 canu a'náj jaatyáxaahuataca' je'ej ti a'íin junyúucaaj jin tyu'ta'íjtaca'.

23 Canu tyi'tij jin a'ítzéeria'aj naaméj a'íjci jimi,
 nu'rj ajtáara a'íjci jitze i ti je'ej pua'aj een.

24 Tavástara' pu tyinaatá' tyi'tij nyaj huamue'tij
 a'íjci jime' nyaj néijmi'i jin tyámua' huarj jo'tij a'íin já'sejre'.

25 Muáaj, Tavástara', tyámua' paj éenye'ej séejre' a'íjci jimi i tí tyámua' tyí'sejre',
 ajta jí'reenye'ej séejre' a'íjci jimi i tíquee tyi'tíj á'itzeere',
 26 pajta quee hue'tzij jin séejre' a'íjci jimi i tí quee tyí'hue'tacaa,
 pajta huápui'ij jaria'mua'reej a'íjci jimi i tu'cájmua'rej.
 27 Muáaj paj hua' japua huatányuusij a'íjma i maj quee óotzaahuatye',
 pajta jéehua huo'tyáxaahuataj a'íjma i maj óotzaahuatye'.
 28 Muáaj, Tavástara', muáaj paj naatyátatzavi'tye'ej,
 muáaj, nyaj Dios, muáaj paj naatyátatzavi'tye'ej a'ájna jo'tij jo'tíca'.
 29 Muáaj paj naatáhuire'sij a'íj nu jin jaatyánasij a'íjci i tí nyéjcha'íire',
 ajta quee naatyánasij i tí jin curia'námi'huaajmee i hua' chájta'naj.

30 A'íjna i juyáara' i Dios néijmi'i pu jin tyámua' een,
 ajta i tí jin tya'tóoratziiri' i Dios a'íj pu jitze i'ríj tyaj jitzán tyú'ca'nyej,
 ¡Dios pu huo'tyécha'íisij néijmi'caa a'íjma i maj jitzán tyí'ca'nyej!
 31 ¿A'tanyíj Dios pué'een, tí quee Tavástara' jitze séejre'?
 ¿Tyi'tanyí díos ra' ajtáhua'aj sáij séejre' tí'ij taatyécha'íin?
 32 Dios pu a'íin pué'een i tí ca'nyíjra'aj nyatá'caa,
 a'íi pu tyámua' ja'uurej je'ej nyej nyáaj tyi'tyínyecha'íj,
 33 a'íi pu tyi'tá'caa tíquee a'chu tyíjetyej i nye chapuáaj, a'yájna tí'ij i
 muaxáj,
 ajta nyatá'caa nyej nyij tyámua' eenye' séejre' jútye' ímuáj,
 34 a'íi pu tyámua' nya'uurej nyej nyij huatyényo'se'en,
 ca'nyíjra'aj pu nyatá'caa nyej nyij ja'antyítutaj i tú'namua'aj tyapúusti'
 tí jin taavijhua.

35 Muáaj paj nyecha'íj pajta nyajapuáj huatányuusij,
 pajta tyámua' naa tyí'nyevi' a'muáca'ta' jime',
 pu'ríj tyámua' tyinaatyáhuíi a'ájna muáaj paj tyinaatá'.
 36 Tyámua' paj tyú'ruuj i nyajuyéj jitze tí'ij quee tyi'tíj
 nyetyesi'huaritye',
 canu nyij tyi'tíj jitze éejcataj i nya' íicaj jime'.

37 Nyahuo'taven i maj nyéjcha'íire' nyajta je'en huo'táa'saca',
 aj nu nyij tányij huariá'raa nyati'ij hua'antyípua'ritya'aj.
 38 Nyahuo'tyátzaanaxij. Camu che' ájhuiixij.
 A'íi mu eetavátzij jó'nyaj ja'ra'íicajmee.
 39 Muáaj paj ca'nyíjra'aj naatá' nyati'ij huatyényo'sej,
 muáaj paj a'yan huó'ruuj maj a'íimaj nye jimi ecóotutaxi'in i maj quee
 tyu'namuaj,
 40 ajta mej mij nye jimi huatáo'uunaj a'íimaj i maj nyéjcha'íire'.
 A'yaa nu nyij tyihua'antyipua'ríj a'íjma i maj nyaxana'va'ca'aj.
 41 A'íi mu jahuoo'ca'aj maj huo'táhuíire'en, ajta capu a'tíj huo'táhuíirej,
 Tavástara' mu majta huatajé, ajta a'íin quee huó'namuajri'.
 42 ¡A'yaa nu huó'ruuj tí'ij chuéj tí muíinyíj áacaj tí jajcui'naj!
 ¡Nyajta a'yan atiyhuojóoraxij tí'ij xiéerij a cáayej jitze!
 43 Nyajapuáj paj huatanyúj a'íjma jimi i tyeítýee maj quee tyihuojó'itej,
 pajta naatá' nyej nyij néijmi'que' tyu'ta'íjtaj
 majta tyeítýee nyahuíire' i nyej nyáaj quee huá'muajtyajca'aj.

44 Matí'ijta náanamuaaj, a'íi mu na'rá'astijre'ej,
 tyeítyee mu tyámua' tyí'nyaxaj i maj séej chuéj japua jo'cháatimee,
 45 majta séecan i tyeítyee i maj majta séej chuéj japua jo'cháatimee
 a'íi mu quee che' je'ej jájtyoovej
 majta juviváaj iiráaju' jo'maj jóo'avaataca'aj.
 46 ¡Che' jusén jin séjre'ej i Tavástara!
 ¡Che' tyámua' eenye' i ti nyecha'ij!
 ¡Nyiche' va'cán jin tyámua' tyeetyátoonyij i Dios ti nyaj japua
 huatányuusij!
 47 A'íi pu Dios pué'een i ti puéjtzij huo'ta'sij a'íijma i maj je'ej pua'aj
 nyoorej
 ajta naatá' nyej nyáaj tyihuo'ta'íjtye'en i ti chájta'najmee jitze.
 48 A'íi pu nyajapuáj huatányuusij i maj jin nyaajaaxie'vi' i maj
 nyéjcha'íire',
 ajta a'íijma jimi i maj quee tyihuojó'itej i maj nyeyo'si'tya'cuj.
 ¡Muáaj, Tavástara', muáaj paj nyaj japua huatányuusij a'íijma jimi i
 tyétyacaa maj tyo'cájaaxie'je'!
 49 A'íj nu jin tyí'muatyojtzire' hua' tzajta' i tyeítyee,
 nyajta tyu'táchuiicaj a'íjci jitze i paj jin ántyapuaaj.
 50 Muáaj paj tyí'tá'caa ti tyu'tyámue'tij a'íjna i paj rey jin ja'antyíhuoj,
 a'náj tina'aj paj tyámua' tyeetyátoosij a'íjci i David pajta i maj jitzán
 eeráma'can.

19

I ti jin i Dios naa huasé'rin a'íjci jitze i ti tyú'taahuaca'

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David
 ti jo'yú'xaca'

1 I tajapuá ti séejre' pu jaxaj i ti jin i Dios naa huasé'rin,
 ajta i ti tyú'taahuaca' pu jin ámiteere' ti a'íin jéehua tyu'yí'tin.

2 A'náj tina'aj mu jatyáxajta,
 majta i tíca' néijmi'que' jamua'reeren.

3 Tyij ajta quee namuajre' i maj tyi'tyáxajta
 capu síj nyúucarij namuajre',

4 ajta i nyúucaria'ra' pu néijmi'que' mua'reeri'huan i cháanacaj japua,
 a'áa pu já'mua'reeri'huan jo'tij i cháanacaj joo'ástimee.

A'áa pu Dios tyámua' tyojo'ruuj ti'ij i xicáj a'áa ja'séeria'aj já'ra'nyij,

5 ajta a'yan tyi'ráamej tyámua' éenye'ej ti'ij i ti huatyényeíichij,
 a'yaa pu tyu'tóotyamua've'sij ti'ij i ti tie'chacaa ti'ij tyu'mué'tin.

6 A'yaa pu i xicáj utyeje'ejnyésij jitzán i jútye' ti séejre',
 ajta je'en uja'ancárutyij yu pujmua' a'íjci jitze i tajapuá ti séejre',
 ajta quee huatái'riitarij ti tyi'tij huatyóo'avaaj ti'ij quee
 jatyátieexi'rasime'en.

7 Néijmi'i pu jin tyámua' een i Tavástara' ti jin tyí'mua'taj,
 ji'nye a'íi pu jájcuacan tyu'tá'caa i júuricamej.
 Tyámua' pu een i Tavástara' ti jin tyu'ta'íjtaca',
 ji'nye tyámua' pu tyu'cámua'riityej a'íjci i tyáataj ti quee
 óotzaahuatye'.

8 I Tavástara' ti jin tyu'ta'íjtaca' tyámua' pu tyí'een,

ji'nye tyámua'vi'ra'aj pu tatá'caa i taxiéjnyu'caa tzajta'.

I nyúucarij ti jin tyu'ta'íjtaca' i Tavástara' a'íi pu jumua'tij
ajta tyámua' tyita'tanyéjnye'rityee i taji'ij jitze.

⁹ Tyámua' pu een i Tavástara' tyaj jin huátzaahuatye'en
ajta jusén jime' séejre'.

Ji'ré'can jime' pu séejre' i nyúucarij Tavástara' ti jin tyu'ta'íjtaca',
néijmi'i pu'ij a'íin tyámua' tyí'een,

¹⁰ ijéetze' pu tyá'najchij quee i ooroj ti jumua'tij!,

ijéetze' pu áncacaj mequee i sarátyee maj jumua'tij!

¹¹ A'íi pu a'íin pué'een i ti jacha'ij a'íjci i ti muéetzij muahuiire',
ajta tyámua' jimi tye'mej tipua'aj ja'rá'astijre'en.

¹² ¿A'tanyíj jusíj jamua'reeren tyi'tíj ti jin quee xá'pui' huaríj?

¡Tynaatú'uunyí!, Tavástara', i nyaj jin quee xá'pui' huaríj avíitzij
jime'!

¹³ Capáj tyi'tá'care'en ti óotzaahuatye'ej a'íjna i ti muahuiire',
capáj tyi'tá'care'en ti a'íin tyinaata'íjtye'en i nyaj jin á'nyatzaahuatye'.
A'yaa nu nyij tyáati' tyi' pue'éenye'ej na'mej ti quee tyi'tíj jin á'itzeere',
a'yaa nu nyij quee che' va'cán jin tyi'íjxána'cira'aj na'mej.

¹⁴ Che' tyámua' eenye' muéetzij jimi

i nyenyúucaa ajta je'ej nyaj tyí'mua'tzej,

Nyavástara', muáaj paj nyahuiire' pajta nyajapuáj huatányuusij.

20

Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij tyej tyij tyu'tyámue'tin

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David
ti jo'yú'xaca'

¹ Che' i Tavástara' muáanamuj tipua'aj je'ej petya'amua'ajcay,
che' i Dios ra' a'íjci i Jacob a' japua huatányuunyij.

² Che' a'íin uyo'ta'ítyej i paj jin huatyá'huíire'en
a'áa pu imuáj yo'ta'ítyij a' ti a'yan tyaja'rájtyapuj tíjin Sión.

³ Che' néijmi'i tyo'támua'reej i paj jimi tyu'támu'vejritaca'
ajta tyámua' tyihua'ancuria'an i ya'muáatyee paj jimi
huo'támu'vejritaca'.

⁴ Che' néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej paj tyá'xie've'
ajta je'en a'yan huárinyij je'ej paj períj tyaataxájtaca'.

⁵ A'yaa tu tyij a'íjna jin tyí'ye'esten i paj jin tyu'tyámue'tij,
tyajta je'en jútye' ajmójca'taxi'ij

nyúucaritze' a'íjci i taj Dios.

¡Che' i Tavástara' néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej paj tyaatáhuaviiraj!

⁶ Tyámua' nu naa tyá'mua'reej ti i Tavástara'

jaatá'sij ti tyu'tyámue'tin a'íjna i rey a'íin ti ja'antyíhuoj,
ajta janamujran a'ájna a tajapuá jo'tij tyámua' tyejé'een,

a'íi pu jaatá'sij i ti néijmi'i jin putyí'uurej tí'ij va'cán jin tyu'tyámue'tin.

⁷ Séecan mu a'íjma hua'ajcha'ij i caríáata' i maj jitzán huanyo'se'en
majta séecan i cahuáayu'uj huáya'muaj,
tyajta ityáj a'íj tu jitze ajtyu'uj i Tavástara' taj Dios.

8 A'íi mu tyítunutaxij, mati'ij mij eetávatzij,
tyajta ityáj tyóoche' tu tyámua' een tyajta huatyu'uj.

9 Tavástara', ¡huatá' ti tyu'tyámue'tin a'íjna i ti rey jin tyi'tyéjvee!
¡Pajta táanamuaaj tyati'íjtá muaatájeevej!

21

Je'ej tyaj tyu'táchuiicaj tyati'ij tyu'tyámue'tin

Í ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David
ti jo'yú'xaca'

1 Tavástara', a'íi pu jutyamua've' i ti rey jin tyi'tyéjvee ji'nye
ca'nyíjra'aj paj jaatá',
¡jéehua pu huápui'ij jutyamua've' ji'nye muáaj paj jaatá' ti
tyu'tyámue'tin!

2 A'yaa paj huaríj je'ej ti a'ín tyá'xie'va'ca'aj,
capáj tyi'tíj jin quee a'yan huaríj je'ej ti a'ín tyimuaatáhuaviiri'.

3 Muáaj paj jaataxié'vej pajta va'cán jin tyámua' tyeetyájtoo
pajta cúruun ju'cárujtyi'ri' ooroj ti pué'een.

4 Júuricamej pu muaatáhuaviiri', muáaj pej pij jaatá',
júuricamej ti á'tyeeren ajta quee tyi'tíj jin je'ej rinyij.

5 Tyi'muatyojtzire' a'íjci jime' paj jaatáhuui, ¡íjij pu va'cán jin
putyi'uurejve,
muáaj paj jaatá' mej mij jaatyátzaahuaty'e'en ajta je'en ji'rénye'ej
séejre'.

6 Jusén jime' paj tyámua' tyeetyájtoo,
jéehua pu jutyamua've' a'íjci jime' paj jitzán séejre'.

7 Muáaj, rey paj pué'een, capu a'náj antyipua'rij i paj jin tyi'tyéjvee,
ji'nye Tavástara' paj jitze tyí'ca'nyej,
¡a'íj paj jitze tyí'ca'nyej i ti jin muaxie've' a'íjna i ti jútye' imuáj
já'sejre'!

8 A'íjna i paj néijmi'i jin putyí'uurej a'íi pu néijmi'caa huata'sij i maj
muájcha'íire',

ja'muáca'ta' paj jin huo'táa'sij i maj muaxana've',

9 a'úu paj huojo'tyátoosij i oornaj tzajta' ti ú'taa
pati'ij a'íj jin huatá'sejrataj pej pij huo'xíjtye'en.

A'íjna i Tavástara', ti jin nyú'camui',

a'íj pu jin hua'antypua'ritye'sij i tiéj jime' ti néijmi'i
tye'entyípuaapua'rityee.

10 Pajta huo'rio'uunaj íyan cháanacaj japua pajta hua' tzajta' i tyeítýee
a'íjma i hua'yojmua' pajta i maj hua' jitze eerányesij.

11 Tyij majta jaxie'va'aj maj je'ej pua'aj muáa'uurej

majta jaxajta je'ej maj huárinyij a' jimi

capu a'yan tye'mej je'ej maj a'íimaj tyá'xie've',

12 ji'nye muáaj paj huo'tamuáritye'sij,

a' tú'namua' paj jin a'íjma huatyámue'tij.

13 ¡Ájchesij Tavástara', a'íjci jime' i paj néijmi'i jin putyí'uurej!

¡Tyetyí'ye'estej tyajta tyu'táchuiicaj a'íjci jime' paj tyu'tyámue'tij!

22

Je'ej ti tyí'jijhuaj i tiquee je'ej jájtyoovej ajta i chuúicarij maj jin tyaatatyójtzi're'en

Í ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj, a'íjci jime' i cuúinarij ti a'yan antyapuaj tijn "Í muaxáj ti séejre' ti'ijta i xicáj eeré'nyej". Chuúicarij David ti jo'yú'xaca'

¹ Muáaj paj nyaj Dios, muáaj paj nyaj Dios,

¿ji'nye pej pij manúurie?',

¿ji'nye pej pij quee paj mujo've'me'en pajta je'en nyajapuáj huatányuunyij?',

¿ji'nye pej pij quee nyanamuaj nyati'ijta nyeyiinyej a' jimi huatyényuunyij'?

² Muáaj paj nyaj Dios,

tújca nyajta tíca' nu a'jimi jahuoo, ajta capáj nyanamuaj,

¡capu je'ej tyí'rij nyej nyij huányaso'pe'en!

³ Pajta muáaj néijmi'i jin tyámua' een,

muáaj paj tyí'ijta, néijmi'i mu tyí'muatyojtzi're' i maj Israel jitze ajtyáma'can.

⁴ A'íimaj i tahuásimua'ci'ij mu a' jitze tyu'cá'an,

a' jitze mu tyi'ca'nyajca'aj, muáaj pej pij hui'rájtoj,

⁵ mamuaatáhuaviiri' paj huo'táhuí're'en, aj pej pij huo'ta' maj juxáahuaj séjre'ej,

a' jitze mu tyu'cá'an, ajta capáj muáaj huo'tyáxaahuataca'.

⁶ Ajta canu nyáaj tyáati' pué'een, sulu chui'núj nu pué'een,

ja'íi nu pué'een i tyeítyee maj néijmi'i jatyá'aatzej!

⁷ A'íimaj i maj nyeséj, a'íi mu nyéetzij nya'a'tzej,

jéehua mu ná'xaahuaj, majta nye jimi naa tyitye'cámu'vajra

⁸ majta a'yan tyi'xáataj tijn:

"A'múu pu i Tavástara' jitze tyí'ca'nyej,

che' a'íin i Tavástara' ji'rátóonyij.

A'íjci jime' i ti huápuí'ij jaxie've', che' a'íin japuan huatányuunyij."

⁹ A'yaa pu'ij tyí'een:

muáaj paj tyu'tá' nyej nyij huanie'huaj i jucáara' jitze i náanaj,

pajta tyu'tá' nyej nyij jitzán huányaso'pe'en.

¹⁰ Nyati'ij quee xu nyáaj huanie'huacaj,

muáaj paj a'íin pué'eenye'ej i paj nyaj jime' antyíamua'reeriaca'aj,

nyati'ij nyana'aj tyí'sejria'ca'aj i jucáara' jitze i náanaj,

muáaj paj nyaj Dios pué'een.

¹¹ Capáj nye jimi ajtáyi'can,

ji'nye véjri' pu yetí'sejre' i ti je'ej pua'aj tyí'nya'uurej,

ajta quee a'tíj nyaj jamuán yésejre' ti'ij naatáhuí're'en.

¹² A'yaa mu meríj tyinyajná mati'ij i túuru'uj a'íimaj i maj nyéjcha'íire',

a'yaa mu huasé'rin mati'ij i túuru'uj a'áa maj já'ma'can a'ájna a Basán,

¹³ a'yaa mu tyí'tyaci'xij mati'ij i muajyéj i maj huápuí'ij nyinyu'cacuj,

a'íi mu jacácuaxa'va'raj majta je'en nyéetzij nyatache'vej.

¹⁴ A'yaa nu een ti i jájtyij ti tyixírej,

ajta i nyacaríj arí néijmi'i eerácuuxij.

Ajta i nyaxiéjnyu'caa a'yaa pu een tí'ij i xíjca

a'í pu arí ij tyáxisij i nyaj tzajta'.

15 A'yaa pu arí tyu'tyáahuaj i nye tyenyij tí'ij i xaríj tí hu-
atyáteeri'huaca',

ajta i nyenyanúu arí arávi'taxij yujtyí pujmua'.

¡Chuéj tí muíinyíj paj jin na'vá'naj cuzáa nyaj nyeríj huamu'!

16 A'yaa mu cuzáa tzi'cáij, jéehua mu i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij

a'í mu meríj néijmi'que' nyeria'naj,

majta meríj tyinaapuéj i nyamuáca' jitze majta nya' ícay jitze.

17 F'rij nyaj jaatyé'iten i nyacaríj.

A'náj tina'aj mu na'ráasej a'íimaj i maj nyéjcha'íire',

18 a'í mu meríj tyu'rióotui'ij i tyí'nyacaanaa,

majta a'íjci jin jumue'tij.

19 Pajta muáaj, Tavástara', i paj a'ín pué'een i nyaj jin uhuájca'nyej,

¡capáj nye jimi ajtáyican!, ¡jiye'tzín paj mujo've'me'en pej pij
naatáhuíire'en!

20 Pata'aj nyaj japua huatányuunyij nyej nyij quee huámuí'nyij a'íjci
jime' i chúun,

capáj tyi'tá'care'en mej mij naajé'caj a'íimaj i tzi'cáij,

21 Pata'aj nyaj japua huatányuunyij mej mij quee naatyájci'mej i
muajyéj,

¡pajta tyu'tyáanaj tí'ij quee je'ej nya'uurej i hua'ahuaj i túuru'uj!

22 Nyáaj nu a' jitze ma'can tyihuo'té'exaatye'ej i nye'ihuáamua',

nyajta tyimuaatatyójtzi're'ej a'ájna jo'maj a'íimaj jóosi'rii.

23 Mua'aj, mu siaj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij i Tavástara', ¡se-
tyu'tatyójtzi're'!

¡Miche' néijmi'i tyámua' tyeetyátoonyij a'íimaj i maj Jacob jitze
eeráma'can!

¡Miche' néijmi'i jaatyáanajche i maj Jacob jitze eeráma'can!

24 Ji'nye capu a'ín séej huatyáxaahuataj capu ajta séej quee namua-
jran

a'íimaj i maj quee je'ej tyéejviicue' maj jin japuéjtzitarej,

capu ajta a'íjma jimi huatyóo'avaataj.

¡A'í pu huá'namuaj mati'ijta jimi jahuoocaj tí'ij huo'tyáhuíire'en!

25 Hua' tzajta' a'tyétyeristyamua' i maj jéehua ará'asej

nyetyimuaatatyójtzi're'ej a'íjci jime' i paj tyámua' een,

hua' jimi i maj tzáahuatyi'ra'aj a' jimi tyícha'ij

nyamua'ra'astijre'ej tyi'tíj nyaj jin atányarasij.

26 Setyú'cua', mua'aj mu siaj quee je'ej jájtyoovej,

'asta siana'aj quee tyámua' tyityaatajú'xaj,

setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', mua'aj mu siaj jahuoocaj,

siata'aj sij jéehua á'tyeevi'in siaj a'yan huacháatime'nyij.

27 Néijmi'i i maj séej chuéj japua jo'cháatimee majta i maj séej
nyúucarij jin tyí'xaj,

a'íimaj i tyeétyee maj a'áa jo'cháatimee jo'tij i chuéj joo'ástimee,

xo'támua'reej i Tavástara', siajta je'en jimi mujo'vá'ju'un,

a'íj xu jimi tyítunutaxi'in.

28 Ji'nye a'íi pu a'íin pué'een i Tavástara' i ti Rey jin tyí'ijta, ajta néijmi'caa tyí'ijtye' i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua.
 29 Jimi xu ecóotutaxi'in siajta a'íj siana'aj huatyáanajchej, néijmi'i i maj jéehua tyú'cha'ij, néijmi'i i maj chuéj ti muíinyíj huatyóotaahuaj, ji'nye camu a'íimaj jujíimua'aj júurij.

30 I maj nyej jitze eerányesij a'íi mu jaatyánajchij i Tavástara' majta jusén jime' jitzán ma'can tyi'xáataj muá'ju'un,
 31 ajta i maj majca'huáyee nanie'huan, a'íi mu huo'té'exaatye'ej i paj jin tyámua' tyá'xa'pui'intare' ajta je'ej paj tyí'muarie'.

23

A'íjna i Tavástara' a'íi pu a'íin pué'een i ti nyecha'ij
 Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

1 A'íjna i Tavástara' a'íi pu a'íin pué'een i ti nyecha'ij, capu tyi'tíj ná'itziitye'.

2 A'áa pu nyaja'ta'caa nyej nyij huányaso'pe'en a'ájna jo'tij naa tyojo'huá'raa,

ajta a'áa nyojoovi'tij jo'tij quee ca'nyiin já'mui'yej,

3 ca'nyíjra'aj ti jájcuaj pu nyatá'caa

ajta juyéj jitze náavi'tij ti huatóoje'yej,

a'íj pu jin tyámua' yeetyátoosij je'ej ti a'íin ántyapuaj.

4 Tyij nyajta a'áa joomé'en jo'tij jéetze' jo'tíca' ti tyú'uu tzajta', canu tyi'tíj jin tyi'tzínnye'ej na'mej, ji'nye muáaj paj Tavástara', nyaj jamuán yésejre'.

5 Tyámua' paj nye jimi tyí'uurej

hua'jísapuaj a'íjma i maj nyéjcha'íire',

pajta nyaj mu'uj jitze na'vá'huaaj a'íjci i ti naa tyaarie'ej,

ajta jéehua nye jitze tyí'sejre' a'íjna i ti naa tyí'een muáaj paj tyinyatá'caa.

6 A'íjna muáaj paj tyinaatapuéjvej ajta i paj jin nyaxie've' a'íi mu nyaj jamuán yésejre'

nyati'ij nyana'aj pua'an xicáj á'tyeeren,

ajta a'ájna jo'paj ja'chej, Tavástara', a'áa nu jusén jime' ja'cháaj na'mej.

24

A'íjna i Rey ti jin tyi'tyéjvee ti naa huasérin
 Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

1 Tavástara' pu ja'a'rij néijmi'i i cháanacaj,

ajta néijmi'i i ti jitzán tyí'sejre',

majta néijmi'i i maj jitzán ajo'cháatimee.

2 Ji'nye Tavástara' pu tyámua' jáaruuj i ti jitzán aróoca'nyej i chuéj ajta tyámua' jáaruuj i jájritze' ajta i játya'naj jitze.

3 ¿A'tanyíj pújoorej ti'ij a'áa jo're'nyej jo'tij je'ej je'en i Tavástara'?

¿A'tanyíj pújoorej tí'ij a'áa ja'séeria'aj já'ra'nyij i tyeyúujra' tzajta' tí naa een?

⁴ A'íjna i tí tyámua' een i jumuáca' jitze i jumua'tzíira'aj jitze ajta quee tyí'tíj jín tyí'ijxána'cira'aj a'íjna i tí quee sánturij na'michej ajta quee hue'tzij jín tya'tóoratzi'raaca.

⁵ A'íjna i Tavástara', ajta i Dios tí japuan huatányuusij, a'íi pu tyámua' tyetyátoosij ajta tyámua' naa tyá'xa'pui'intari'tze'en.

⁶ A'yaa pu tyúuxie've' maj a'yan eenye' a'íimaj i maj jahuoo i Tavástara', a'íimaj i maj jahuoo maj jaaséj jo'tij já'sejre' i Dios ra' a'íjci i Jacob.

⁷ ¡Che' antácuunyi'huaxi'in i puéertaj tí jusén jín séejre'!
¡Che' antacúunyi'huaj tá'ra'nyij tyahua'puajma'aj, a'íi pu'ij utyárutyij a'íjna i tí naa huasé'rin i tí Rey jín tyi'tyéjvee!

⁸ ¿A'tanyíj a'íin pué'een i tí naa huasé'rin i tí Rey jín tyi'tyéjvee?
¡A'íi pu a'íin pué'een i Tavástara', i tí uhuájca'nyej ajta jéehua jaayí'tin tí huatyényo'se'en!

¡A'íi pu a'íin pué'een i Tavástara', i tí jaayí'tin tí tyu'tyámue'tin a'ájna jo'maj já'nyo'se'!

⁹ ¡Che' antácuunyi'huaxi'in i puéertaj tí jusén jín séejre'!
¡Che' antacúunyi'huaj tá'ra'nyij tyahua'puajma'aj, a'íi pu'ij utyárutyij a'íjna i tí naa huasé'rin i tí Rey jín tyi'tyéjvee!

¹⁰ ¿A'tanyíj a'íin pué'een i tí naa huasé'rin i tí Rey jín tyi'tyéjvee?
¡A'íi pu a'íin pué'een i Tavástara' i tí néijmi' i putyí'uurej!
¡A'íi pu a'íin pué'een i tí Rey jín tyi'tyéjvee tí ajta naa huasé'rin!

25

Je'ej tí sáij tyu'tyényuunyij tí'ij jaatáhuoonyij tí i Dios tyámua' tyu'cájuyetyej

David tí ja'a'rij

¹ Tavástara', muéetzij jimi nu huatyényuusij;

² nyaj Dios, muéetzij jimi nu tyí'ca'nyej: capáj tyí'tá'care'en nyej nyij tyévi'si' huataséjre'en.

¡Miche' quee nya'a'tzej a'íimaj i maj nyéjcha'íire'!

³ ¡Che' quee a'náj tyévi'si' huataséjre'en

sáij tí muéetzij jitze tyí'ca'nyej!

¡Miche' a'íimaj huatóotyevi'ra'astaj

a'íimaj i maj cha'mana'aj tyí'tíj jín je'ej pua'aj tyí'muaxaj!

⁴ Tavástara', naataséjratye' a' juyéj, pata'aj a'íj jitze tyámua' tynáavi'tisime'en,

⁵ ná'anví'tichij, nu'cájuyetyej a'íjci jitze i tí jír'é'can jime', jín'nye muáaj paj nyaj Dios pué'een pajta i tí nyaj japua huatányuusij. A'náj tina'aj nu muéetzij jitze tyí'ca'nyej.

6 Tavástara',
ootámua'reej i paj jin taxie've' i paj jin tá'cu'vej
i paj a'náj tina'aj tasejratye',

7 ajta capáj ja'tamuá're'rihua'an tyi'tíj nyaj jin ootyá'itzee
nusu tyi'tíj nyaj jin je'ej pua'aj huaríj nyati'ij nyooj tyamueestaca'aj.
Tavástara', nyéetzij paj no'támua'reej,
a'íjci jime' paj va'cán jin nyaxie've' pajta i paj jéehua tyinaatapuéjvej.

8 Tavástara' pu tyámua' een ajta quee tyi'tíj jin á'itzeere',
a'íi pu tyámua' huá'uurej je'ej maj tyityetyúucha'ij i maj
tyi'ijxána'cira'

9 ajta tyámua' tyihuo'cájuyetyej a'íjma i maj quee óotzaahuatye',
ja'íi pu tyámua' huá'uurej mej mij quee tyi'tíj jin á'itzeeria'aj!

10 A'íi pu a'náj tina'aj tyámua' huá'uurej hua'xie've'ej ajta quee tyi'tíj
jin a'itzéeria'aj,
a'íjma i maj ja'rá'astej tyi'tíj ti jin tyihua'táratziiri',
ajta je'ej ti tyi'tíj jin tyu'ta'íjtaca'.

11 Tavástara', va'cán nu jin ootyá'itzee,
tyinaatú'uunyi'ri', tyámua' paj tyeetyátoonyij i paj jin ántyapuj.

12 A'íjci i tyáati' ti tzáahuatyira'aj jimi tyícha'ij i Tavástara',
a'íj pu huataséjratye'sij tyi'tíj ti juyáara' jitze ucájrutyej,

13 a'íi pu néijmi'i tyámua' jimi tyí'uurej
ajta i chuéj huo'ta'sij a'íjma i maj hua' jitze eerányesij.

14 Tavástara' pu hua' amúncuj pu'éen a'íjma i maj tzáahuatyira'aj
jimi tyícha'ij,

ajta huo'ta'sij maj jáamua'reej tyi'tíj ti jin tya'tóoratziiri'.

15 A'náj tina'aj nu a'íj jitze rányeej i Tavástara',
ji'nye a'íi pu néijmi'i jin tyámua' tyí'nyecha'ij.

16 Naaséj, Tavástara', ná'ancu'vaxi' nyéetzij,
ji'nye nyasíj nu yésejre' nyajta quee je'ej jájtyoovej.

17 I nyaxiéjnyu'caa pu je'ej pua'aj tyóomua'tzej,
pata'aj nyaj japua huatányuunyij i nyaj je'ej pua'aj tyé'nyamua'tzej.

18 Huaséj i nyaj jin jajpuéjtzij ajta i nyaj jin á'viicue're',
pajta tyinaatú'uunyi' i nyaj jin á'itzeere'.

19 Cási' huo'séj a'chu maj ará'asej i maj nyéjcha'íire'
a'íimaj i maj nyeje'catamui' a'íjci jime' i maj jéehua nyaxana've'ej.

20 ¡Náacha'ij, pajta japuan huatányuunyij i nyajúuricamej!
Capáj tyi'tá'care'en nyej nyij tyévi'si' huataséjre'en,

ji'nye muéetzij nu jimi jahuoo pej pij naatyáhuíire'en.

21 Che' a'íin naatyáhuíire'en i nyaj tyámua' een nyajta quee je'ej pua'aj
tyí'mua'tzej,

ji'nye muéetzij jimi nu nyeríj tyí'ca'nyej.

22 ¡Muáaj paj nyaj Dios,

pata'aj néijmi'i jin hua' japua huatányuunyij tyi'tíj maj jin je'ej
tyityóomua'tzej a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can!

26

Tyi'tíj ti jitze juca'nyej a'íjna i júuricamej ti tyámua' een
 I David ti ja'a'rij

¹ Tavástara', pata'aj tyámua' tyino'xá'pui'intari'tze'en,
 ji'nye tyámua' nu tyi'tyínyecha'ij canu tyi'tíj jin á'itzeere'.

Muéetzij nu jimi Tavástara', tyámua' naa tyí'ca'nyej,
² tyámua' paj naa tyinaaséj, pajta a'náj tina'aj nyeséejra,
 ipajta jaatyéesej je'ej nyaj tyí'mua'tzej

pajta a'íj huaséj je'ej ti een tyétye' imuáj i nyamua'tziúra'aj!

³ A'náj tina'aj pu nye jitze séejre' i paj jin nyaxie've'
 nyajta quee tyi'tíj jin á'itzeere' a' jimi,

⁴ canu a'náj hua' jamuán tyu'xájtaca' i maj tyí'hue'tacaa
 canu nyajta hua'antyánaxcaca' a'íjma i maj quee ma'umuámua're'.

⁵ Capu na'ránajchij maj jusi'rihua'an a'íimaj i maj je'ej pua'aj
 tyityetyúucha'ij,

canu a'náj hua' jamuán tyu'yé'estej i maj je'ej pua'aj ricij.

⁶ Nu'ríj tyámua' naa tya'nányamuejtyej nyajta quee che' tyi'tíj jin
 tyi'íjxána'cira',

Tavástara' a'yaa nu tyá'xie've' nyaj ajtyáxiirej jo'tíj jo'tyéjvee i nyaj
 japuan muatyáanajche,

⁷ nyajta je'en muéetzij jimi tyu'táchuiicaj,

nyajta a'íj huataxáj i ti jéehua naa tyu'sé'rin muéetzij jimi.

⁸ Tavástara' nyáaj nu jaxie've', a'íjci i tyeyúuj i paj tzajta' séejre',
 jo'tíj já'sejre' a'íjna i paj jin huápuí'ij naa huasé'rin.

⁹ Capáj náa'ri'racare'en i nyajúuricamej hua' jamuán i maj
 tyi'íjxána'cira',

capáj tyi'tá'care'en ti nye jimi a'yan tyé'yi'can ti'ij tyihuá'uurej a'íjma
 i maj tyí'tyacui'caa,

¹⁰ a'íjma i ti hua' muáca' jitze séejre'

i maj jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij ajta tyi'tíj maj jin tyeétyee
 cuanamuj.

¹¹ Nyajta nyáaj canu tyi'tíj jin á'itzeere'

ipata'aj nyajapuáj huatányuunyij, ná'ancu'vaxi' nyéetzij!

¹² Tyámua' nu naa tya'rányaca'nyej i nya' íicaj jime',

tyámua' nu tyeetyátoosij i Tavástara' metyi'séeracaj i
 tyeítyeristyamua'me'en!

27

Tavástara' pu a'íin pué'een i ti nyatatzavi'tye' ajta i ti nyaj japua
huatányuusij

I David ti ja'a'rij

¹ Tavástara' pu a'íin pué'een i ti nyatatzavi'tye' ajta i ti nyaj japua
 huatányuusij,

¿a'tajnyíj jimi nyetyi'tziinya'aj na'mej?

Tavástara' pu japuan huatányuusij i nyajúuricamej,

¿a'tajnyíj nyij tziinye'ej na'mej?

² A'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, i maj nyéjcha'íire',

a'íi mu tyúusi'rii mej mij nyajná majta je'en na'antypuá'rite'en,
majta a'íimaj mu jujímua'aj eja'cata'aj majta eetávitzej.

³ Tyij majta mue'tíj a'íimaj nyeria'naj,
capu tyi'tzínnye'ej ta'mej i nyaxiéjnyu'caa,
tyij majta tyámua' ju'uurej mej mij naatyényo'si'tye'en,
nyáaj nu nyaxáahuaj séeria'aj na'mej.

⁴ Séej nu'uj tyi'tíj jaatáhuaviiri' i Tavástara',
síij pu'uj i ti nye jitze juxie've',
a'íi pu a'íin pué'een nyej nyij a'áa ja'séeria'aj ná'ra'nyij i tyeyúuj tzajta'
Tavástara' ti ja'a'rij

a'náj tina'aj tújca'rij tzajta' nyati'ij nyana'aj á'tyeeren
nyej nyij i tyeyúujra' tzajta' jaatyáanajche
nyajta je'en a'íj huaséj i ti jin huápu'i'ij naa huasé'rin.

⁵ Tí'ij a'ájna atyojo're'nyej i xicáara' ti jitzán je'ej pua'aj tyi'éenye'ej
ja'mej,

a'íi pu i Tavástara' nyecha'íij ja'mej i ju tyeyúuj tzajta',
nyáaj nu jityán ja'séeria'aj na'mej.

¡Ajta tyi'tíj jitze ti ájtyeej tyámua' tyi'nyecha'íij ja'mej!

⁶ Aj pu'ij naatái'riitye'sij nyej nyij ájnyeerej

hua' japua a'íijma i maj nyéjcha'íire',

aj nu nyij jimi tyu'támu'vejritaj i tyeyúuj tzajta',

nyajta je'en jihuan nyenyetyámua'va'aj, nyajta jimi tyu'táchuiicaj i
Tavástara'.

⁷ Muéetzij jimi nu huatyényuusij, Tavástara': náanamujri'.

Ná'ancu'vaxi' nyéetzij, ¡pajta naatájeevej!

⁸ Nyaxiéjnyu'caa pu a'yan tyi'nye'ixaatye' tíjin:

“Pata'aj jáahuonyij jo'tíj i Tavástara' já'sejre'.”

Nyajta nyáaj, Tavástara', nyámuahuoo jo'paj muáaj já'sejre'.

⁹ ¡Capáj ja'avaataj nye jimi!

¡Capáj a'íjci jin manúujipuan i paj jin nyú'camui'!

¡Muáaj paj pu'uj a'íin pué'een i paj naatyáhuíire'ej!

Capáj juséentacan manúujipuan pajta quee tyi'tíj naata'an nyaj jin
huatyényahuíire'en,

ji'nye muáaj paj nyaj Dios pué'een pajta i ti nyaj japua huatányuusij.

¹⁰ Tyij ajta i táataj manúurieenyij nusu i náanaj manúurie,

muáaj, Tavástara', muáaj paj nyaj jime' antyía'mua'reeriaj puá'mej.

¹¹ Tavástara', naataséjratye' a' juyéj,

pajta a'íj jitze nu'cájuyetyej i ti naa een

ji'nye a'íimaj mu nye'eeve' i maj nyéjcha'íire',

¹² capáj tyi'tá'care'en mej mij nye jimi a'yan huárinyij je'ej maj a'íimaj
tyá'xie've',

ji'nye mue'tíj mu meríj a'íimaj je'ej pua'aj tyinaaxájtaca'

a'íimaj i maj jéehua tyi'hue'tacaa majta junyo'se've'ej.

¹³ Ajta nyáaj nu tyámua' naa tyá'mua'reej

nyej nyáaj jaséjran a'íjci i ti jin i Tavástara' tyámua' tyinaatyátoosij
nyati'ij nyana'aj á'tyeeren nyaj júurij.

14 ¡Tavástara' paj jitze tyú'ca'nyej!
 ¡Huatyá'ca'nyej, capáj tá'xa'huata'an!
 ¡A'yaa pu tyi'ja'yájna, Tavástara' paj jitze tyú'ca'nyej!

28

Tavástara' pu janamuaj je'ej tyaj jimi tyityeetyényuusij
 † David ti ja'a'rij

1 Tavástara', muáaj paj tyámua' tyí'nyecha'ij,
 muéetzij nu jimi huatyényuusij.
 Pata'aj naatájeevej nyati'ij muéetzij jimi huatyényuunyij.
 Ji'nye tipua'aj pequee náanamauaj,
 pu'ríj nyej nyij a'íjma jimi huatyénye'iteen i mui'chítyee.

2 Huánamuajri' nyej jíhuaj muéetzij jimi jahuoo paj naatyáhuüre'en,
 nyati'ijta ajméc'a'taxi'in a'ájna jo'tíj já'sejre' a' tyeyúuj ti tyámua' een.

3 Capáj anyojóojipuan hua' jamuán i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij,
 capáj tyi'tá'care'en tí'ij a'yan cha'tána'aj tyí'nyoorej tí'ij a'íjma i maj
 je'ej pua'aj ricíj,

i maj jéjrista' a'yan tyúusejrataj cuxáa maj tyámua' tyí'tyetyeityee
 ajta hua' tzajta' pu jéehua séejre' i maj jin je'ej pua'aj tyí'uurej.

4 Pata'aj a'yan tyihuo'tá'an je'ej ti a'íjma tyi'tyévijtye',
 néijmi'i jime' tyi'tíj maj jin je'ej pua'aj huaríj,
 a'yaa paj huó'uurej je'ej maj a'íjma tyi'tíj jin huaríj,
 a'yájna mati'ij a'íjma tyi'tíj jin je'ej pua'aj huaríj.

5 Ji'nye camu a'íjma jo'támua'reeri',
 je'ej ti tyi'tíj jin huaríj i Tavástara',
 ¡che' a'ín hua'antypuá'ritye'en ajta je'en quee che'
 hua'ajriá'puana'an!

6 ¡Che' tyámua' éenye'ej séjre'ej i Tavástara', i ti náanamauajri' je'ej
 nyaj jimi tyu'tyéenyuj!

7 A'ájna i Tavástara' a'íj pu nyecha'ij a'íjci jime' i ti néijmi'i jin
 putyí'uurej,

a'íj nu jitze néijmi'i jin tyu'cá'an, a'íj pu'ij naatyáhuüi.

† nyaxiéjnyu'caa pu jutyamua've',
 nyetyu'táchuiicaj nyajta tyaatatyójtzi're'ej i Tavástara'.

8 Tavástara' pu a'ín pué'een i maj jin uhuácaca'nye' i
 teétyeristyamua'me'en,

a'íj pu ajta jaatyáhuüre'ej a'íjci i rey a'ín ti ja'antypuhoj.

9 Tavástara', pata'aj hua' japua huatányuunyij a'tyétyeristyamua',
 pajta tyámua' tyihuo'tyátoonyij i maj muéetzij jitze ajtyáma'can.

A'yaa paj tyihuó'cha'ín tí'ij i cánya'xií ti síire',
 ja'náj tína'aj paj néijmi'caa tyámua' tyí'vi'raj!

29

I nyúucaria'ra' i Tavástara' i ti néijmi'i jin putyí'uurej
 Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

1 Siata'aj néijmi'i tyaatatyójtzi're'en i Tavástara', mu siaj yójmua'mua' pué'een i Dios, setyu'tatyójtzi're' i ti néijmi'i jin putyí'uurej siajta i ti jin naa huasé'rin i Tavástara',

2 setyu'tatyójtzi're' i ti naa huasé'rin i ti jin ántyapuaj i Tavástara', siajta jaatyáanajche i Tavástara' a'ájna jo'tij naa tyejé'een jo'tij a'ín já'sejre'.

3 I nyúucaria'ra' i Tavástara' a'íi pu ca'nyíin jin tányuuvej i jájritze', a'íjna i Dios ti jin naa huasé'rin a'íi pu ca'nyíin jin namuajre', Tavástara' pu a'áa já'sejre' i jájritze' ti ca'nyíin já'xire'.

4 Ca'nyíin pu jin namuajre' i nyúucaria'ra' i Tavástara' ti'ij víityee maj tyényuuve'en, ajta quee a'tíj pújoorej ti jaatyápua'ritye'en i nyúucaria'ra' i Tavástara',

5 a'íi pu i nyúucaria'ra' i Tavástara' ja'cátaaraxij i jucúj ti tyu'uj. ¡Tavástara' pu ja'cátaaraxij i jucúj a'áa ti jo'váatimee a Líbano!

6 Ajta jaatáca'tzij i jiríj a'áa ti jo'quéetimee a Líbano ajta a'ájna a Sirión,

¡ajta tyu'tá'sij maj tyítzunaxi'in mati'ij i túuru'uj majta i visáaru'uj!

7 I nyúucaria'ra' i Tavástara' a'yaa pu een ti'ij i maj tyóona'axcava'ra'an,

8 a'íjna i nyúucaria'ra' i Tavástara' a'íi pu jaatáca'tzij i chuéj ti quee tyi'tíj japuan séejre', ¡Tavástara' pu jaatáca'tzij i chuéj ti quee tyi'tíj japuan séejre' a'áa ti já'sejre' a Cadés!

9 I nyúucaria'ra' i Tavástara' a'íi pu jaatáca'tzij i su'uj ti hua'uj ajta néijmi'i tyu'riá'na'caj i ti viváajma'aj tyu'uj.

Néijmi'i mu jaatyátzaahuatye'sij, a'ájna jo'tij i tyeyúujra' jo'tyéjvee.

10 Tavástara' pu tyihúa'ijtye' i víityee,

¡Tavástara' pu rey jin tyí'ijta jusén jime'!

11 Tavástara' pu ca'nyíjra'aj huo'ta'sij i jutyéityeristyamua',

Tavástara' pu tyámua' tyihuo'tyátoosij ajta tyámua' naa tyi-huo'tyéjeevij i maj jitzán ajtyáma'can.

30

Chuúicarij tyaj jin tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'

Chuúicarij. Je'ej maj tyu'táchuiicaj mati'ij tyámua' tyeetyátoonyij i tyeyúuj. David ti ja'a'rij

1 Tavástara', nyáaj nu muéetzij tyí'muatzojtzi're' jì'nye muáaj paj naatá' nyej nyij nyaxáahuaj séjre'ej, jì'nye muáaj paj quee tyu'tá'

mej mij a'íimaj naatyáxaahuataj i maj nyéjcha'íire'.

2 Tavástara', nyaj Dios, muéetzij nu muaatáhuaviiri' paj naatáhuíire'en, muáaj pej pij tyináhuhaj,

3 muáaj, Tavástara', muáaj paj náahuíi nyej nyij quee huámui'nyij, júuricamej paj naatá', pajta nyajapuáj huatanyúj nyej nyij quee huámui'nyij.

4 Mua'aj, mu siaj tyámua' een i Tavástara' jimi, ¡siata'aj jimi tyu'táchuiicaj!,

¡siajta tyaatatyójtzi're'en i ti naa een i ti jin ántyapuaj!

5 Ji'nye capu a'chu á'tyeeren i ti jin nyú'camui',

ajta i ti jin tyámua' naa tya'ajxié'vi'ra', jusén pu jin séejre'.

Típua'aj tíca' tyátayiinya'aj,

íiya' tu tyijtá tatyámua've'ej tá'ju'un.

6 A'yaa pu nyéetzij nya'axcaj tiquee tyi'tíj je'ej nyoorej, nyajta a'yan tyi'riá'mua'aj tijin:

“Capu che' a'náj tyi'tíj je'ej nya'uurej.”

7 Pajta muáaj, Tavástara', a'íjna i paj jin tyámua' tyitatá'caa

muáaj paj períj tyámua' náa'uuriajca'aj a'ájna jo'tíj tyámua' tyejé'een,

ajta patí'íj quee che' nyahuiiria'ca'aj

a'íjna i ti tzíinyi're' pu nyojo'riej.

8 Tavástara', muéetzij jimi nu huatyényuusij,

Tavástara', muéetzij jimi nu jéehua jahuoo.

9 ¿Tyi'tanyí je'ej tyúumue'tíj típua'aj nyáaj náamui'nyij,

nusu típua'aj nyéetzij mana'vá'naj?

¡Capu i'ríj ti i chuéj ti muiinyíj tyimuaatatyójtzi're'en

nusu ti jaataxáj i paj jin naa een!

10 Tavástara', náanamuaaj pajta nyéetzij ná'ancu'vaxi',

Tavástara', ¡naatáhuire'!

11 Paj pu'ríj naatá' nyaj a'íjna jin huatányetyamua've'en i nyaj jin nyaxaamuijritya'ca'aj;

papu'ríj néijmi'i tyinyacáa'ri'ri' i nyaj jin nyaxaamujritye'

pajta a'íj tyinatyéchejtye i nyaj jin tyú'ye'esten.

12 A'íj nu jin Tavástara' nyaj Dios,

capu i'ríj nyaj quee ave'nyuuca'an,

¡a' jimi nu tyu'táchuiicaj

nyajta a'náj tína'aj tyimuaatatyójtzi're'ej!

31

Je'ej tyej tyámua' naa i Tavástara' jitze tyú'ca'nyej

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David ti jo'yú'xaca'

1 Tavástara', muéetzij jimi nu jahuoo paj naatyáhuire'en;

¡capáj a'náj tyi'tá'care'en nyej nyij tyévi'si' huataséjre'en!

¡Tyámua' paj tyinaatyáhuire'en, ji'nye muáaj paj quee tyi'tíj jin á'itzeere'!

2 Tyámua' paj tyináanamuaaj;

¡pata'aj huatá'ca'nyej, pajta je'en nyaj japua huatányuunyij!

Pata'aj muáaj a'ín pué'eenye' i nyaj jitzán huatyényaca'nyej,

¡muáaj paj a'ín pué'eenye' i ti nyahuiire' ajta i ti nyaj japua huatányuusij!

3 ¡Muáaj paj a'ín pué'een i nyaj jitzán nyaca'nyej ajta i nyaj jitzán huatyényahuiire'en!

¡Tyámua' paj tyináavi'tisime'en pajta náacha'ín, tyámua' paj ty-eetyátoonyij i paj jin ántyapuaj!

⁴ ¡Naatyáhuiire' mej mij quee je'ej nyoorej i maj nye'eeve',
ji'nye muáaj paj a'ín pué'een i ti nyecha'ij!

⁵ Muéetzij nu muaatátuiire'sij i nyajúuricamej,
¡pata'aj nii'rátoonyij, Tavástara', Dios paj ji'ré'can jime' pué'een!

⁶ Nyahua'xana've' a'íjma i maj hua'najchej i sánturij maj quee tyi'tíj
huiire'.

Nu'ríj néijmi'i jin a'íj jitze tyí'ca'nyej i Tavástara'.

⁷ A'íjna i paj jin nyaxié've' pu nyatá'caa nyej nyij huányetyamua've'en.

Muáaj paj períj jaaséj i nyaj jin nyaxaamujritye',
pajta jamua'reej i nyaj jin je'ej tyé'nyamua'tzej,

⁸ capáj tyi'tá'care'en ti a'ín naatyéevi' i ti nyéjcha'íire',
¡muáaj paj a'áa nyojo'tyéjche jo'tij quee tyi'tíj je'ej nyaja'uurej!

⁹ Tavástara', nyéetzij ná'ancu'vaxi',
ji'nye jéehua pu je'ej pua'aj tyí'nya'uurej.

A'íjna i ti nyacui' a'íj pu jin nyacua'nyej i nyaji'ij jitze,
i nye tyévi'j jitze, ¡ajta néijmi'que' tyinyetyáacui'!

¹⁰ ¡A'íjna i ti nyacui' ajta i nyaj nyeyiin
a'íj pu quee naatá'sij nyej nyij á'tyeevi'in nyajúurij!
Canu che' nyaca'nyej a'íjci jime' nyej nyaxaamujritye',
¡néijmi'que' nu nyeríj i nye tyévi'j jitze quee che' nyaca'nyej!

¹¹ Nyáaj nu a'ín pué'een i maj néijmi'i ja'a'tzej a'íimaj i maj
nyéjcha'íire'

a'íimaj mu majta nya'a'tzej i maj nye jimi avéjri' huacháatimee,
majta néijmi'i nyatzíinye' a'íimaj i maj nyamua'tyej.

¡A'íimaj mu nye jimi huatóo'uunaj a'ájna a' cáayej jitze mati'ijta
naaséj!

¹² Néijmi'i mu meríj nyojo'hua'xij,
cuxáa nyaj nyeríj huamuí'.

A'yaa nu een ti'ij i xá'rij ti arí huatyátaarixij.

¹³ Jéehua nu tyí'namuaj maj i tyeítýee je'ej pua'aj tyinyetyáxajta:

“Jéehua pu tyú'tziinyi're' néijmi'que'.”

A'íimaj i maj nyéjcha'íire', a'íj mu tyámua' ju'uurej mej mij je'ej pua'aj
náa'uurej,

¡tyámua' mu ju'uurej mej mij naajé'caj!

¹⁴ Nyajta nyáaj, Tavástara', muéetzij nu jimi tyí'ca'nyej,
nyáaj nu a'yan tyu'taxájtaca' tíjin: “¡Muáaj paj nyaj Dios pué'een!”

¹⁵ Muáaj paj a'muáca' jitze ji'tyáa' i nyajúuricamej,
¡pata'aj nyaj japua huatányuunyij a'íjma jimi i maj nyéjcha'íire',
majta nyamuaritye'!

¹⁶ Pata'aj jaataxié've'en a'íjna i ti muéetzij muahuíire',
pajta nyaj japua huatányuunyij, a'íjci jime' i paj nyaxié've'.

¹⁷ Tavástara', muéetzij jimi nu huatyényuusij,
¡capáj tyi'tá'care'en nyej nyij tyévi'si' huataséjre'en!

¡Pata'aj a'íjma huatatyévi'ra'astaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij,

pata'aj a'áa huaja'vá'naj jo'maj tyityajá'ava'tacaa tí'ij quee a'táj huo'namuaj!

¹⁸ Che' quee namuajria'aj je'ej maj tyí'xaj a'íimaj i maj tyí'hue'tacaa, i maj tyá'xaahuataj metyí'xaj majta tyú'xana've', majta je'ej pua'aj tyá'xaj a'íjci i tyáataj tí quee tyi'táj jin á'itzeere'.

¹⁹ ¡Huápuí'ij paj muáaj naa huojo'mua'raj a'íjma i maj tzáahuatyi'ra'aj a' jimi tyí'cha'ij!

A'yaa paj tyé'cha'ij tí'ij tyi'táj tí huápuí'ij tyá'najchij pajta, hua'jiisa' a'íjma i tyétyacaa, a'íjma paj tyu'tá'sij i maj muéetzij jimi tyí'ca'nyej.

²⁰ Hua' jamuán paj séeria'aj puá'mej pajta tyámua' tyihuo'tyé'cha'íisij pajta quee tyu'tá'sij tí'ij a'yan tyá'ra'nyij je'ej maj a'íimaj tyá'xie've' i tyétyacaa i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij; muáaj paj hua'cha'íj puá'mej a'ájna jo'paj muáaj já'sejre' mej mij quee je'ej pua'aj tyihuá'jeevej a'íimaj i maj hua'ajcha'íire'.

²¹ Che' jí'rénaya'aj séjre'ej i Tavástara', tí a'íjna jime' i tí jin taxie've' jéehua tyámua' tyú'ruuj nye jimi a'ájna nyati'ij quee je'ej jájtyoove'ej.

²² Nyati'ij jéehua tyihuányamua'tziityej a'yaa nu tyi'riá'mua'aj tíjin paj períj a'ímuáj nyojóoriej jo'paj muáaj quee já'sejre', ajta nyati'ij muaatáhuaviiri' paj naatáhuíire'en, muáaj paj náanamujri' i nyaj jijhuaca'aj.

²³ Siata'aj jaaxié've'en i Tavástara', néijmi'i i maj quee tyi'táj jin á'itzeere'.

Tavástara' pu tyámua' tyihuá'cha'ij a'íjma i maj quee tyí'hue'tacaa, ajta a'íjma i maj jéehua óotzaahuatye' a'yaa pu puéjtzij tyihuo'tá'sij je'ej tí tyihuá'ci'puaj.

²⁴ Xatyóoca'nyej siajta ca'nyíjra'aj huatóoa'an i juxiéjnyu'caa tzajta' néijmi'i i maj Tavástara' jitze tyi'ca'nyej.

32

Tyaj jaataxáj tyi'táj tyaj jin ootyá'itzee tyajta je'en tyu'táta'uunyí'
Je'ej tí tyihuo'muá'tyej a'íjna i David

¹ Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyáati' i maj meríj néijmi'i jin tyaatú'uunyí'ri'

tyi'táj maj jitzán pua'ritye' ajta tyi'táj tí jin huóoxana'cirej.

² Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyáati' tí quee tyi'táj jin avíitzij je'ej pua'aj ricíj

tí ajta quee i Tavástara' tyi'táj jitzán pua'ritye'ej.

³ Nyati'ij quee xu jaxáatacaj tyi'táj nyaj jin tyi'íjxána'cira'ca'aj, nye tyévira' pu á'pua'risime'ej

a'íjna jime' nyaj a'náj tína'aj nyeyiinyaca'aj,

⁴ jí'nye tújca ajta tíca'

ja'muáca' tí néijmi'i tyámua' tyí'uurej a'íj pu nye jitze séjria'ca'aj.

A'yájna tí'ij i xúuxu'uj tyu'tyáhuasij i xíjcata', a'yaa pu nya'axcaj nyaj quee che' je'ej rínyij.

⁵ Ajta néijmi'i nu muéetzij tyimuaaté'exaa
 tyí'tíj nyaj jin tyí'ijxána'cira'ca'aj ajta i nyaj jin je'ej pua'aj huaríj,
 a'yaa nu tyaataxie'vej nyaj muéetzij tyimuaaté'exaatye'en i nyaj
 tyí'ijxána'cira'ca'aj,
 pajta muáaj, Tavástara', muáaj paj tyinaatú'uunyi'ri'.

⁶ A'íj pu jin, tí'ijta je'ej pua'aj tyí'rijcaj
 a'íimaj i maj tyámua' een a'íi mu muéetzij jimi huatyényuusij,
 tyij ajta i jájtyij ca'nyíin jin huatámui'vej
 capu a'íijma jitze ajtyá'astij.

⁷ Muáaj paj a'íin pué'een i paj naatyáhuüre'ej:
 muáaj paj nyecha'íj tí'ij quee tyí'tíj je'ej nyoorej,
 muáaj paj a'íjna jin nie'cánasij i chuúicarij i paj jin tyu'tyámue'tíj.

⁸ I Tavástara' pu a'yan tyí'xaj tíjin:

“Nyaji'íj nu jin tyámua' naa tyí'muasej.

Nyáaj nu muaaté'exaatye'sij je'ej paj huárinyij,
 tyámua' nu tyimu'cámua'riitye'ej,

nyajta nu muaataséjratye'sij i juyéj paj jitzán huame'en.

⁹ Capáj a'yan eenye' tí'ij i muáatzuj nusu tí'ij i cahuáayu',

i tíquee huái'riitye' mej mij tyihuojo'itéej muá'ra'nyij

a'yaa pu'íj tyúuxie've' tyaj hua'ria'ca'nyihua'an

a'íjci jime' i píriin ajta i tí jin antyáji'qui'

ji'nye capu seequéj ajtáhua'aj je'ej tyí'rij mej mij a' jimi ajtyáxiirej.”

¹⁰ Jéehua mu tyí'cucui' a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,

ajta a'íjna i tí jin tyú'xie've' i Tavástara'

a'íj pu jin néijmi'caa eeriá'nasij a'íijma i maj jitzán tyí'ca'nyej.

¹¹ Siata'aj huatóotyamua've'en i Tavástara' jimi,

tyétyacaa siaj tyámua' een siajta quee tyí'tíj jin á'itzeere'

¡siata'aj huatóotyamua've'en siajta, jutyamua've'ej huajíjhua!

33

Chuúicarij ajta i tyaj jin tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'

¹ Siata'aj jimi tyu'táchuiicaj i Tavástara', tyétyacaa siaj tyámua' een,
 hua' tyenyij jitze a'íijma i maj tyámua' een, naa pu huánamujrii i
 chuúicarij.

² Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' a'íjci jime' i áarpaj,
 siajta jimi tyu'táchuiicaj a'íjci jime' i canárij,

³ siata'aj chuúicarij tí jájcuaj huatáchuiicaj,

¡siajta jutyamua've'ej tyámua' naa jimi setyu'tacuiinaj!

⁴ A'íjna i nyúucaria'ra' i Tavástara' ji'récán jime' pu séejre',

a'íj pu jin séejre' tyí'tíj tí a'íin tyú'taahuaca'.

⁵ Tavástara' pu a'íj xie've' i tí quee tyí'tíj jin á'itzeere' tí ajta tyámua'
 een,

¡a'íjna i tí jin taaxié'vej a'íi pu arí orióonajchaca' néijmi'que' i
 cháanacaj japua!

⁶ A'íjci jime' i nyúucaria'ra' i Tavástara'

a'íj pu jin huatyátaavijhuaca' i tajapúa tí séejre',

ajta tí'ij tyu'tají'tzej i jutyényij jime'
aj mu mij néijmi'i i xú'ra'vetyee huataséjre.

⁷ A'íi pu jasiire' ajta tyámua' ja'uurej
a'íjci i jájtyij a'ájna jo'tij huápuí'ij ja'tyáati'.

⁸ Siata'aj néijmi'que' i chuéj japua jaatyátzaahuatye'en i Tavástara',
jnéijmi'i xu jaatyátzaahuatye'en mu siaj a'yan huacháatimee i
cháanacaj japua!

⁹ Ji'nye a'íi pu tyu'taxájtaca', ajta je'en néijmi'i tyú'taavijhuaca',
a'íi pu tyu'ta'íjtaca', ajta je'en néijmi'i tyámua' tyi'éenye'ej ja'raa.

¹⁰ Tavástara' pu néijmi'i hua'antyí'uunyi'raj tyi'tíj maj muarie'
a'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye',

¹¹ ajta je'ej tyi'tíj jin i Tavástara' tyi'muarie'
a'náj tina'aj pu tyámua' éenye'ej ja'mej.

¹² Miche' huatóotyamua've'en i tyeítyee i ti hua' Dios a'íin pué'een i
Tavástara',
chájta'naj a'íin ti ja'antyíhuoj ajta huatyóoa'rij.

¹³ Tavástara' pu taséj jútye' imuáj
ajta néijmi'caa tyámua' tyí'sej i tyeítyee,

¹⁴ a'ájna imuáj jo'tij a'íin ja'chej

a'íi pu néijmi'caa tyámua' tyí'sej i cháanacaj japua maj huacháatimee,

¹⁵ a'íi pu a'íin pué'een i ti jaatyátaahuaca' i hua'xiéjnyu'caa
a'íi pu ajta néijmi'i tyí'sej tyi'tíj maj jin je'ej ricij.

¹⁶ Capu síj i ti rey jin tyi'tyéjvee jujapuá huatányuusij a'íijma jime' i
maj mue'tíj i xantáaru'uj jimi tyi'huíire',

camu majta a'íimaj jujapuá huatányuusij i maj jéehua jaayí'tin maj
huatyényo'se'en majta jéehua uhuácaca'nye',

¹⁷ camu tyi'tíj huíire' i cahuáayu'uj mej mij séej japuan huatányuunyij,
tyij majta jéehua uhuácaca'nye'ej, camu hua' japua huatányuusij.

¹⁸ Ajta i Tavástara' a'náj tina'aj pu huá'cha'ij

a'íijma i maj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyí'cha'ij majta a'íj jitze tyí'ca'nyej i
ti jin hua'xie've',

¹⁹ a'íi pu hua' japua huatányuusij mej mij quee huácui'nyij
ajta júuricamej huo'ta'sij tí'ijta huatújri'huaj.

²⁰ Ityáj tu a'íj jitze tyí'ca'nyej i Tavástara',

ja'íi pu tahuíire' ajta tyámua' tyí'tacha'ij!

²¹ I taxiéjnyu'caa pu jutyamua've' i Tavástara' jimi,

a'íj tu jitze tyí'ca'nyej i ti jin ántyapuj ti naa een.

²² ¡Tavástara', che' a'ájna i paj jin taxie've', a'náj tina'aj tajamuán
séjre'ej,

a'yájna tyati'ij muéetzij tyimuajcho've'!

34

- Je'ej tyaj tyu'táchuiicaj tyej tyij tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'*
 David ti jo'tyéyu'xaca'aj, ti'ij tyíchee a'íjci jimi i Abimélec, i ti jimi hue'tzij jin a'yan tyu'tóosejrataca' tijin huatyóotimue'ri'
- ¹ A'náj tina'aj nu tye'tyóotzi're'ej na'mej i Tavástara',
 nye tyenyij nu jin a'náj tina'aj jimi tyi'chuíicaj na'mej.
- ² Nyáaj nu á'nyatzaahuatye' i Tavástara' jimi,
 ¡xáanamujri' siajta huatóotyamua've'en, tyétyacaa siaj quee
 óotzaahuatye'!
- ³ Tyiche' néijmi'i jimi tyu'táchuiicaj tyajta séej tyana'aj
 a'huatanyúucaritye'en
 a'íjci jime' i ti va'cán jin tyi'tyéjvee i ti jin ántyapuaj i Tavástara'.
- ⁴ Tavástara' nu jimi jaatáhuoj ti'ij naatáhuire'en, a'íi pu'ij
 náanamujri',
 ajta je'en nyaj japua huatanyúj a'íjci jime' nyej nyáaj tyí'tziinya'ca'aj,
- ⁵ A'íimaj i maj jahuoo i Tavástara' jimi
 a'íi mu nyéeri'iste' séeria'aj muá'ju'un a'íjci jime' i maj jutyamua've'
 majta je'en quee a'náj huatóotyevi'ra'astaj.
- ⁶ A'íi pu huajíjhuaca' i ti quee je'ej tyéejviicue', Tavástara' pu'ij
 jáanamujri'
 ajta néijmi'i jin japuan huatanyúj i ti jin je'ej tyóomua'ajcaa.
- ⁷ A'íjna i tajapúa ti tyí'huire' i Tavástara' jimi a'íi pu huá'cha'ij ajta
 hua' japua huatányuusij
 a'íjma i maj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij i Tavástara'.
- ⁸ Siata'aj jaatyéesej, siajta je'en jáamua'reej ti néijmi'i jin tyámua' een
 i Tavástara'.
 ¡Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyáati' ti a'íj jitze tyí'ca'nyej!
- ⁹ Siata'aj jaatyátzaahuatye'en i Tavástara', néijmi'i i maj jimi tyámua'
 een,
 ji'nye capu tyi'táj huo'tya'itziitye'ej a'íjma i maj tzáahuatyi'ra'aj jimi
 tyícha'ij.
- ¹⁰ A'íimaj i chíjtyaanyi'ij a'íi mu pue'éenye'ej muá'ju'un i maj
 quee je'ej tyéejviicue', majta jajpuéetzij muá'ju'un mati'ij hu-
 atátájcun,
 majta a'íimaj i maj jahuoo i Tavástara' jimi capu a'náj tyi'táj
 huá'itziitya'aj ja'mej.
- ¹¹ Musio'vá'ju', nyiyóojmua', siata'aj náanamujri':
 a'íj nu já'muamua'tyen siaj sij tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij i
 Tavástara'.
- ¹² ¿Nyi páaxie've' paj jéehua á'tyeevi'in?
 ¿Nyi páaxie've' paj jaxáahuaj chajca?
- ¹³ Pata'aj jaatapuá'citaj ti'ij mua' nyanúu quee je'ej pua'aj
 tyí'xaxa'ta'an,
 ajta ti'ij mua' tyenyij quee a'náj tyí'hue'taj.
- ¹⁴ Ajtára' a'íjci jitze i ti je'ej pua'aj een, pajta je'en tyámua' huárinyij,
 a'íj paj huáhuoonyij i ti naa mua'axcaj, pajta je'en a'íj jitze ucájrutyej.
- ¹⁵ Tavástara' pu huá'cha'ij a'íjma i tyétyacaa maj tyámua' een

ajta huá'namuaj je'ej maj a'íimaj tyityeetyényuusij.

16 Tavástara' pu hua'ajcha'íire' a'íjma i maj je'ej pua'aj tyi-tyetyúucha'íj,

a'íj pu jin hua'antyipua'ritye'sij mej mij quee che' hua'tamuá're'rihua'an i cháanacaj japua.

17 Tavástara' pu janamuaj a'íjci i tyáataj ti tyámua' tyi'tyúucha'íj,

ajta néijmi'i jin japuan huatányuusij tyi'tíj ti jin je'ej tyóomua'ajcaj.

18 Tavástara' pu véjri' séejre', ti'ij hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj quee je'ej tyéejtyoovej i juxiéjnyu'caa tzajta'

majta meríj yo'rirej i maj jitzán tyi'ijchó'va'ca'aj.

19 A'íjna i tyáati' ti tyámua' tyi'tyúucha'íj jéehua pu tyi'tíj jin japuéjtzitaren,

ajta a'íjna i Tavástara' a'íi pu néijmi'i jin japuan huatányuusij.

20 A'íi pu néijmi'i i caríira' cha'íj,

camu mij séej antyína'caj.

21 A'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj a'íj mu jin cui'nyij i maj jin je'ej pua'aj ricíj,

majta a'íimaj mu japuéjtzitaren i maj jájcha'íire' a'íjci i tyáataj ti tyámua' tyi'tyúucha'íj.

22 Ajta a'íjna i Tavástara' a'íi pu hua' japua huatányuusij a'íjma i maj jimi tyí'huíire',

¡camu a'yan tya'ajpuéjtzij muá'ju'un a'íimaj i maj jitzán tyí'ca'nyej!

35

Je'ej tyej tyaatáhuoonyij ti'ij i Tavástara' taatáhuíire'en

David ti ja'a'rij

1 Tavástara', pata'aj hua'ajcha'íire'ej a'íjma i maj nyéetzij nyéjcha'íire';

pajta huo'tanyó'si'tye'en a'íjma i maj nyéetzij nyenyo'si'tye'ej.

2 Pata'aj tyámua' jáa'uurej i paj jin huatyényo'se'en pajta je'en naatáhuíire'en,

3 pata'aj já'ajchueenyij a' chún pej pij huo'tanyó'si'tye'en a'íjma i maj nyamuaritye',

¡naaté'exaatye' paj muáaj a'ín pué'een i ti nyajapuáj huatányuusij!

4 Miche' jutyévi'ra'aj muatóo'uunaj

a'íimaj i maj jaxie've' maj naajé'caj;

miche' jutyévi'ra'aj muatóo'uunaj

a'íimaj i maj jaxie've' maj tyinaapuéjtye'en;

5 ¡miche' a'yan huárinyij ti'ij i xiéerij áacaj ti yo'cuí'naj!

a'íjna i ti tajapuá tyí'huíire' i Tavástara' jimi a'íi pu ahuojóohua'xij.

6 ¡Che' huatyática'rej i hua' juyéj jitze ajta huapuítij'cij,

che' a'ín huo'tamuá'aritye'en i tajapuá ti tyí'huíire' i Tavástara' jimi!

7 Canu je'ej hua'uuriáacaj mati'ij a'íimaj avíitzij jin jaxie'va'ca'aj maj naatyéevi';

canu nyajta je'ej hua'uuriáacaj mati'ij a'íimaj ja'tyáacuj

nyej nyij nyáaj a'áa ja'tyéjvetyij.

8 ¡Che' je'ej pua'aj tyú'rinyij hua' jimi!

¡Miche' jujímua'aj je'ej pua'aj huó'uurej!
 ¡Che' je'ej pua'aj tyá'ra'nyij hua' jimi!

⁹ Aj nu nyij huatányetyamua've'sij i Tavástara' jimi,
 ji'nye a'íi pu nyajapuáj huatányuusij.

¹⁰ Nyaxiéjnyu'caa nu jin a'yan tyu'taxájtaj tijn:

“¿A'tanyij ajtáhua'aj séejre' ti a'yan een pati'ij muáaj Tavástara'?
 Muáaj paj hua' japua huatányuusij a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'
 a'íjma jimi i maj jéetze' uhuácaca'nye' mequee a'íimaj,
 i maj majta je'ej pua'aj huá'uurej.”

¹¹ A'íimaj mu nye jitze tyí'pua'ritye' i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij
 majta a'íj tyí'nye'ihuo' tyí'tíj nyej nyáaj quee mua'reej.

¹² Nyáaj nu tyámua' tyí'uurej hua' jimi majta a'íimaj mu je'ej pua'aj
 nya'uurej,

a'íi pu'ij jéehua nyaxaamujritye',

¹³ ji'nye mati'ij a'íimaj tyí'cucui'ca'aj

nyáaj nu hua' jime' je'ej tyé'nyamua'ajcaa,

nyáaj nu cha' nyana'aj tyí'tyényeche'tyahua'aj nyajta nye itzi'va'ca'aj,
 nyajta nyatzájtá' a'náj tina'aj jahuoca'aj.

¹⁴ Nyáaj nu nyaxaamujritya'ca'aj nyajta je'ej tyé'nyamua'ajcaa,
 cuxáa nyaj a'íjna jin nyaxaamujritya'aj ti'ij náana'ij ti huámu'i'nyij,
 nusu a'íjna i tyaj néemi'ij á'tajaahuatye' ca' i nye'ihuáara'.

¹⁵ Ajta ti'ij nye jimi je'ej pua'aj tyu'ríj,

néijmi'i mu a'íimaj naatyá'a'tzaca';

cuxáa maj tyeítýee pué'eenye' maj quee nyamua'tyej,

majta jéehua huápu'i'ij je'ej pua'aj náaru'j.

¹⁶ A'íi mu je'ej pua'aj tyí'nyaxaj, majta nya'a'tzej,

majta na'ráasej a'íjci jime' maj jéehua nyaxana've'ej.

¹⁷ Tavástara', ¿a'chunyéj pooj á'tyeeren paj hua'raséeraj puá'mej?

¡Pata'aj nyaj japua huatányuunyij, ji'nye a'íj nu jin júurij,

a'íjma jimi i maj a'yan tyí'tyaci'xij mati'ij i muajyéj!

¹⁸ Nyetyimuatatyójtzi're'ej hua' tzajta' a'tyétyeristyamua' maj jéehua
 ará'asej;

¡menyeséeracaj mu a'íimaj nyati'ij tyámua' tymuaatyátoosij!

¹⁹ Miche' quee nyéetzij jin jutyamua've'ej a'íimaj i maj nyéjcha'íire',
 miche' quee jutyamua've'ej a'íjci jime' nyej nyáaj nyaxaamujritye'
 a'íimaj i maj cha'mana'aj tyí'tíj jin nyajaaxiejvi'.

²⁰ Ji'nye camu a'íimaj jahuoo maj juxáahuaj séejre'ej,

sulu a'íi mu avíitzij jin tyámua' ju'uurej mej mij tyí'tíj je'ej pua'aj
 huá'uurej

a'íjma jimi i tyeítýee maj tyámua' naa tyityeecháatimee,

²¹ a'íi mu acácuaxa'va'raj nye jimi, mej mij hue'tzij jin a'yan tyi-
 naataxáj tijn:

“¡Cási' taji'ij tu jin tyeríj jaaséj!”

²² ¡Muáaj paj hua'sej, Tavástara'!

¡Capáj a'yan eenye' ti'ij i ti quee atányuuevej!

¡Capáj nye jimi ajtáyí'can!

²³ Ájchesij, Tavástara' nyaj Dios, ¡huájisij!
Pata'aj no'xá'puí'intari'tze'en, nyajamuan paj séjre'ej.

²⁴ Tavástara' nyaj Dios, pata'aj no'xájtye'en,
a'íjci jime' i paj muáaj jin tyámua' naa tyá'xa'puí'intare'.

¡Miche' quee a'íimaj nya'a'tzej!

²⁵ Miche' quee a'yan tyí'xajtaj nusu maj a'yan tyí'mua'ajcaj yee:

“¡A'yaa tu tyá'xie'va'ca'aj!

¡Tu'ríj néijmi'i jin ja'antyipuá'rij!”

²⁶ Miche' huápuí'ij huatóotyevi'ra'astaj
a'íimaj i maj nya'a'tzej a'íjci jime' ti quee tyámua' tyí'nya'uurej,
miche' jéehua huápuí'ij huatóotyevi'ra'astaj
a'íimaj i maj jéehua nye jimi óotzaahuatye'.

²⁷ Ajta miche' huatóotyamua've'en majta huajíjhua muutyámua'va'aj
a'íimaj i maj nyeséejracuj nyaj tyu'tyámue'ti;

miche' a'náj tina'aj a'yan tyí'xajtaj tíjin:

“¡Va'cán pu jin tyí'ijta i Tavástara',

ajta ja'ráanajchi ti tyámua' tyí'eenye' a'íjci jimi i ti jahuüre'!”

²⁸ Nyenyanúu nu jin jaataxájtaj i paj jin tyámua' tyí'uurej;

¡néijmi'i tújca'rij tzajta' nu tyimuaatatyójtzi're'ej!

36

Tyi'tíj ti i tyáati' jin je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij ajta i Dios ti tyú'puejve'
I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. David ti ja'a'rij,
Tavástara' ti jimi tyí'huüre'

¹ A'íjna i ti je'ej pua'aj een a'íj pu tyí'ixaatye' i ti je'ej pua'aj
tyi'tyúucha'ij

tyétye' imuáj i xiéjnyu'caria'ra' tzajta'.

Capu a'náj tzajta' séejre'

tí'ij tzaahuatyi'ra'aj jimi tyí'cha'íj i Dios.

² A'yaa pu tyóomua'tzej maj néijmi'i tyámua' tyá'xaj,
capu ij jaxana've' i ti jin je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij.

³ Je'ej pu pua'aj tyí'xaxa'aj ajta tyí'hue'tacaa,
a'íi pu yo'riej i ti xá'puí', ajta jaatapuá'citaca' i ti tyámua' een.

⁴ Huaque'tíj pu a'ájna jo'tíj já'hui'caa, a'íj pu curia'mua'sij tyi'tíj ti jin
je'ej pua'aj huárinyij,

huápuí'ij pu a'íj jitze juca'nyej i ti jin je'ej pua'aj ricij

capu ij jaxie've' ti jaatapuá'citaj i ti je'ej pua'aj een.

⁵ Ajta i paj jin taxie've', Tavástara', tajapuá pu imuáj ja'rá'asej;
ajta i paj jin tyámua' een a'áa pu ja'rá'asej i ti huá'raa jitze tajapuá ti
séejre'.

⁶ A'íjna i paj muáaj jin tyí'xa'puí'intare' a'yaa pu een tí'ij i jiríj ti jéetze'
ajtítí'ijmee;

ajta i paj jin tyí'ijta a'yaa pu een tí'ij i jájtyij ti ve'ej ti ajta huápuí'ij
atyáati'.

Muáaj, Tavástara', muáaj paj huá'cha'ij i tyeítyee pajta i tyi'tyán maj
tyityaací'ij.

⁷ ¡Dios, huápuí'ij pu naa huasé'rin i paj jin taxie've'!

Muéetzij mu jimi jahuoo, a'íimaj i tyeítyee mej mij huatyóohuüre'en.
 8 Tyámua' mu naa tyityaatajú'xaj
 a'íjci jime' i ti jéehua i cue'ráj tyí'sejre' a'ájna jo'paj ja'chej,
 muáaj paj hua'tá'caa mej mij huaye'en a'íjci jitze i játya'naj ti naa
 éenye'ej mui'yej,
 9 ji'nye muéetzij jitze pu séejre' i júuricamej
 ajta muéetzij jimi i'ríj tyej tyij ma'unyéjnye'rej.

10 Pata'aj a'náj ti na'aj hua'tá'care'en i paj jin taxie've' pajta i paj jin
 tyámua' een
 a'íjma i maj muéetzij muamua'tyej,
 a'íjma i tyeítyee maj quee tyi'tíj jin á'itzeere'.
 11 Capáj tyi'tá'care'en maj naatzíinajyi'can a'íimaj i maj óotzaahuaty'e'
 nusu maj a'íimaj nyenyo'si'tya'aj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.
 12 ¡Cási' a'íimaj mu eetávitzej i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij!
 ¡A'íi mu eetávitzej mej mij quee che' ájhuiixi'in!

37

Tavástara' paj jitze tyú'ca'nyej

David ti ja'a'rij

1 Capáj nyu'camui'ij tyij majta a'íin pu'éeenye' i maj je'ej pua'aj
 tyityetyúucha'ij,
 capáj pajta huá'xana've'ej a'íjma i maj je'ej pua'aj ricij,
 2 ji'nye jiye'tzín mu huatyáhuasij, a'yájna tí'ij i ixáj;
 ja'yaa mu tyityeería'huasij tí'ij i tu'píj!

3 Tavástara' paj jitze tyú'ca'nyej pajta tyámua' tyi'tyía'cha'ij,
 a'yan paj chajca i cháanacaj japua pequee tyi'tíj jin a'ítzéeria'aj.
 4 Tyámua' paj naa tyáaxie've'en i Tavástara',
 a'íi pu néijmi'i tyimuaatá'sij tyi'tíj paj jéetze' xie've'.

5 Pajta a' júuricamej jaatá'an i Tavástara',
 a'íj paj jitze tyú'ca'nyej, a'íi pu'ij muaatyáhuüre'ej.
 6 A'íi pu muaatá'sij paj a'yan huasé'rihua'an tí'ij i tatzárij a'íjci jime'
 paj tyámua' tyi'tyía'cha'ij
 a'yájna tí'ij i xicáj tya'taa a'tzáaj tacuaríixpuaj.

7 Capáj je'ej tyí'nyuuca'an i Tavástara' jimi,
 naa paj tyu'ta'cua'nyéej petyu'chó've'en tí'ij a'íin muaatáhuüre'en.
 Capáj jajaaxiejvi'raj a'íjci i ti tyu'tyáamue'tíj,
 nusu a'íjci jimi i ti avíitzij jin je'ej pua'aj ricij.

8 Huatapuá'cítaj i paj jin nyú'camui', jó'hua'xij tyi'tíj paj jin nyú'camui';
 capáj nyu'caj, ji'nye jéetze' pu je'ej pua'aj tye'mej.
 9 Ji'nye i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij aa mu ímuáj huojóohua'xij i
 chuéj japua,
 majta i maj jitzán tyí'ca'nyej i Tavástara'
 a'íimaj mu a'yan huochéetya'ajra'sij.

10 Capu che' a'chu á'tyeeren matí'ij quee che' ma'huá'taj muá'ju'un i maj je'ej pua'aj ricij;

tyij pajta jéehua hua'huocaj, capáj che' hua'tyoonij.

11 Majta i maj quee óotzaahuatye' a'íjma pu a'rij ja'mej i cháanacaj majta juxáahuaj huacháatima'aj muá'ju'un.

12 A'íjna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij a'íi pu tyámua' ju'uurej tí'ij je'ej pua'aj jáa'uurej i tyáataj ti tyámua' tyi'tyúucha'ij, ajta jéehua huápui'ij jaxána've'ej ja'ráasej.

13 Ajta i Tavástara' pu hua'a'tzej, jí'nye a'íi pu jamua'reej ti arí tya'rá'íixaj a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij.

14 A'íimaj mu tyí'ijcunaj i tyúuchun i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij majta tyámua' tyi'uurej i tú'namua'aj,

mej mij hua'antypuá'rite'en i maj quee je'ej tyéejviicue' majta i maj quee óotzaahuatye',

ajta mej mij huó'cui'nyij i maj tyámua' tyityetyúucha'ij.

15 Ajta a'íi pu i tyihuá'chuun hua'antyetzesij i hua'xiéjnyu'caa jitze, ajta i tyihuá'tu'namua' tyu'tyána'xij.

16 Tyi'tíj ti cíi na'aj caa tyí'ijcha'ij a'íjna i tyáati' ti tyámua' tyi'tyúucha'ij

jéetze' pu tyámua' een quee tyi'tíj maj jéehua tyícha'ij i maj je'ej pua'aj tyí'tyetyeityee.

17 Jí'nye Tavástara' pu hua'antypua'rite'sij a'íimaj i maj je'ej pua'aj ricij,

ajta hua'cha'íj ja'mej i maj tyámua' tyityetyúucha'ij.

18 Tavástara' pu huá'cha'ij a'íjma i maj quee tyi'tíj jin á'ítzeere', ajta jusén jin séeria'aj ja'mej tyi'tíj maj a'íimaj ancuriáa'sij.

19 Tí'ij je'ej pua'aj tyí'rijcaa, tí'ijta huatújri'huaj,

camu tyévi'si' séeria'aj muá'ju'un, jí'nye jéehua mu tyi'ijcha'íj muá'ju'un i maj tyú'cua'nyij.

20 A'íimaj i maj je'ej pua'aj ricij a'yaa mu tyityeetyátaasij tí'ij tu'píj ti huáchij,

majta i maj jájcha'íire' i Tavástara' a'yaa mu tyityaja'huópua'rixí'ij tí'ij i cítzíj.

21 A'íjna i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij a'íi pu tyúunyejvi' ajta capu tyí'na'chítaj,

ajta a'íjna i tyáati' ti tyámua' tyi'tyevij a'íi pu naa tyihuojó'mua'raj ajta tyú'puejve'.

22 A'íjma i Tavástara' ti tyámua' tyihuo'tyátoosij a'íi mu ja'ancuriáa'sij i chuéj,

ajta a'íin ti je'ej pua'aj huá'uurej a'íi mu antypua'rij.

23 Tavástara' pu tyámua' naa tyéevi'tij a'íjci i tyáataj

ajta a'íj jitze jáavi'tij i juyéj a'íj ti aráanajchi,

24 ajta tí'pua'aj eetávetyij, capu a'yan éenye'ej ja'mej, jí'nye i Tavástara' pu javi' i muáca'ra'an jitze.

25 Nyáaj nu huátyamueestariaca', nyajta nyeríj vastacirie',
ajta canu a'náj jaaséj a'íjci i tyáataj ti tyámua' tyi'tyúucha'ij ti tyi'tíj
jin japuéjtzitarej

canu nyajta a'náj huo'séj i yójmua'mua' maj tyi'tíj huóotiveenyij.

26 A'náj tina'aj pu tyihua'cu'vej, ajta tyú'nyijtye',
majta i yójmua'mua' tyámua' mu naa tyityeetyátuihuaj.

27 Ajtára' a'íjci jitze i ti je'ej pua'aj een pajta je'en tyámua'
tyi'tyía'cha'íj,

a'yaa paj a'náj tina'aj tye'ejcha'íj puá'mej jo'paj ja'huá'chejtye'en.

28 Ji'nye Tavástara' pu jaxie've' a'íjci i ti tyámua' tyi'tyúucha'ij

ajta quee huojo'hua'naj a'íjma i maj quee tyi'tíj jin á'itzeere',

ajta hua'antypua'ritye'sij a'íjma i maj je'ej pua'aj ricij

capu ajta huo'ta'sij maj séecan hua' jitze eeráanyej.

29 A'íjma i maj tyámua' tyí'tyetyeityee a'íi mu ja'ancuriáa'sij i chuéj
majta jusén jime' a'íjci japua huacháatima'aj muá'ju'un.

30 A'íjna i tyáati' ti tyámua' tyi'tyúucha'ij ja'huo'itéerican pu jin
tyí'xaj,

a'íjna i tyáati' ti tyámua' tyi'tyúucha'ij a'íj pu tyí'xaj i ti tyí'xa'pui'.

31 Ajta i xiéjnyu'caria'ra' tzajta' ú'sejre' je'ej ti i Dios ra' tyí'mua'taj,
ajta quee a'náj antyípuityij i ju'ícaj jime'.

32 A'íjna i ti je'ej pua'aj ricij a'íj pu avíitzij jin eeve' i tyáati' ti tyámua'
tyi'tyúucha'ij,

a'íjci jime' ti a'yan tyá'xie've' ti jaajé'caj;

33 ajta i Tavástara' capu tyu'tá'sij ti tyi'tíj je'ej pua'aj ja'uurej,

capu ajta tyu'tá'sij mej mij tyi'tíj jitzán pua'ritye'ej.

34 Muáaj, Tavástara' paj jitze tyú'ca'nye, pajta ja'rá'astijre'en,

a'íi pu'ij tyámua' tyimuaatyátoosij ajta muaatá'sij paj muáaj
ja'ancuriá'an i chuéj.

Mua' jí'ij paj jin hua'sejran mati'ij antypua'rej i maj je'ej pua'aj ricij.

35 Nu'ríj jaaséj a'íjci i ti je'ej pua'aj ricij, jéehua pu óotzaahuatye',

a'yaa pu jéehua tyi'tyáxamue' tí'ij i ciyéj ti a'áa ja'távej jo'tij jo'jí're'en,

36 ajta je'ej pu huárupij, capu che' ma' já'sejre',

nyáaj nu jáahuoj, ajta canu jáatyoj.

37 Pata'aj jaaséj a'íjci i tyáataj ti tyámua' een ajta quee tyi'tíj jin
á'itzeere',

juxáahuaj pu naa atyeje'chaaj ja'mej a'íjna i tyáati'.

38 Majta i maj quee tyihuojo'itej a'íjma mu néijmi'caa an-
tyipuá'ritye'sij,

a'yaa mu mij majta tyitye'entyipuá'rij a'íjma i maj je'ej pua'aj ricij.

39 A'íjna i ti huá'huiire' i tyeítyee maj tyámua' een Tavástara' pu jimi
já'ma'can,

a'íi pu'ij huo'tyáhuuiire'sij ti'ijta tyi'tíj jéehua hua'tyesi'huaritye'ej.

40 Tavástara' pu huo'táhuuiire'ej mej mij huatóo'uunaj.

A'í pu tyu'tá'sij mej mij huatóo'uunaj a'ímaj jimi i maj je'ej pua'aj ricij, ajta hua' japua huatányuusij, ji'nye a'íj mu jimi jáahuoj tí'ij a'ín huó'cha'ín.

38

Je'ej ti tyu'tyényuunyij tí'ij jaatáhuoonyij ti i Dios jaatáhuire'en
 Chuícarij David tí jo'tyéyu'xaca'aj, mej mij a'íjna jin néijmi'i tyo'támua'reej i mu'vejrij

¹ Tavástara', capáj nyetya'xi'ij a'íjci jime' i paj jin nyú'camui' capáj pajta puéjtzij nyata'care'en pati'ijta nyu'camui'ij.

² Ji'nye pu'ríj nye jitze rá'aj a'íjna i paj jin puéjtzij naatá'; ja'íj paj jin puéjtzij naatá' a'chu paj uhuájca'nyej!

³ A'íjna i paj jin nyú'camui' a'íjci jime' nyej nyáaj tyi'ijxána'cira', néijmi'que' nu i nye tyéviij jitze tyí'cui', ¡capu sáij tyámua' een i nyacaríj!

⁴ Canu che' je'ej jájtyoovej a'íjci jime' nyaj jéehua je'ej pua'aj huaríj, jéehua pu tyí'nyetyesi'huaritye' canu nyij che' tyé'viicue'.

⁵ A'íjci jime' nyaj quee tyi'tíj jó'itej, pu'ríj tyépetyij i nyaj jin tyi'puejtyi' ajta je'ej pua'aj tyaarie'ej.

⁶ A'náj tina'aj nu nyaxamúuritya'aj menyo'cha'can, na'canyamua'astij nyajta quee je'ej tyéejtyoovej.

⁷ Nyahuárij pu nyacui' a'íjci jime' i nyaj puistaj, ¡néijmi'que' nu tyí'cui' i nye tyévira' jitze!

⁸ Huápui'ij nu tyí'cui' nyajta quee che' nyaca'nyej, ja'íjna i nyaj jin nyeyiin nyaxiéjnyu'caa nu jin nyeyiin!

⁹ Tavástara', muáaj paj jamua'reej je'ej nyej nyáaj tyá'xie've', ajta i nyaj jin ucayáatiyi'ij muáaj paj asíj tyámua' naa tyá'mua'reej.

¹⁰ Nyaxiéjnyu'caa pu ca'nyiin jin ú'tzunaj, capu che' ma' já'sejre' i nyaj jin uhuájca'nyej, ¡canu nyajta che' tyámua' metyóonyeej!

¹¹ A'ímaj i maj tyámua' naa tyi'nya'amíncustyamua', majta i maj je'ej nyamuarimuj, aa mu imuáj jo'tyú'uj, mej mij quee jaaséj i nyaj jin tyí'cui'.

¹² A'ímaj i maj nyeje'catamui', tyi'tíj mu jin avíitzij je'ej nya'uurej, i maj jaxie've' tí'ij je'ej pua'aj tyí'nya'uurej, a'í mu jaxaj je'ej maj tyina'antyipúa'ritye'en majta a'náj tina'aj jaaxá'pui'intarej mej mij avíitzij jin je'ej pua'aj náa'uurej.

¹³ Nyajta nyáaj a'yaa nu ricij tí'ij i ti quee iityánamuj, cuxáa nyaj quee huá'namujraj;

cuxáa nyaj quee atányuuve'en, canu acácuaxa'va'raj.

¹⁴ A'yaa nu een tí'ij i ti quee iityánamuj ajta quee nyuuvej tí'ij jujapúa huatányuunyij.

¹⁵ Nyáaj nu muéetzij jimi tyi'ijchó've', Tavástara' pajta nyaj Dios paj pué'een, a'yaa nu tyá'xie've' paj muáaj nyaj jime' huatányuunyij.

¹⁶ A'íj nu'uj muahuavii mej mij quee nyéetzij nya'a'tzej,

mej mij quee jutyamua've'ej nyati'ijta tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en.

¹⁷ A'yaa pu tyi'ji're'can jime', nu'ríj tin eetávesij,
ajta quee tyápuaapua'rej i ti tyinyetyáacui'.

¹⁸ Nyaataxájta tyi'tíj nyaj jin ootyá'itzeerej,
ji'nye capu naa nya'asej i nyaj jéehua tyi'tíj jin ootyá'itzee.

¹⁹ Mu'ríj jéetze' huatámui'riaca' i maj nyéjcha'íire';
jéehua mu i maj cha'mana'aj tyi'tíj jin nyéjcha'íire'.

²⁰ Je'ej mu pua'aj nya'uurej a'íjci jime' nyej nyáaj tyámua' naa hua'
jimi tyí'uurej;

ji'nye nyáaxie've' nyej tyámua' rijcaj a'íi mu mij jin nyéjcha'íire'.

²¹ Tavástara', ¡capáj juséentacan manúujipuan!

Nyaj Dios, ¡capáj nye jimi ajtáyi'can!

²² Nyaj Dios pajta nyaj vástara', ¡jiye'tzín paj mujo've'me'en pej pij
naatáhuíire'en!

39

Capu á'tyeeren i tyaj jin júurij

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. A'íin ti
jo'yú'xaca' i Jedutún. Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

¹ Nyáaj nu a'yan tyá'tányarajcaa nyej tyámua' tyi'tyínyecha'íicaj,
nyaj quee je'ej pua'aj tyí'xajtaj,

nyaj quee je'ej pua'aj tyí'nyuucan

matí'ij móoj yevéjri' huatyú'uucaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

² Nyajta a'yan rijcaj tí'ij i ti quee atányuuej, canu tyi'tíj xajtaca'aj.

¡Canu nyana'aj nyajta a'íj xajtaca'aj i ti xá'pui'!

Ajta pu'ríj jéetze' tyinyetyáacui'ca'aj;

³ ¡ajta i nyaxiéjnyu'caa tzajta' pu nú'tieexi'raca'aj!

A'íj nu jitze tyi'ria'mua'síma'caj, tí'ij nyatzájta' tiéj huataséjre,

aj nu nyij ca'nyíin jin a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

⁴ "Tavástara', naaté'exaatye' nyej nyij jáamua'reej je'ej ti nye jimi
tye'mej

ajta a'chunyéj na'tyéeren nyaj júurij na'mej,

nyej nyij jáamua'reej nyej quee a'chu á'tyeeren nyajjúurij.

⁵ Muáaj paj naatá' nyej nyij cii nyana'aj á'tyeevi'in nyaj júurij,
capu tyi'tíj pué'een muéetzij jimi i nyajúuricamej.

¡Néijmi'i mu i tyeítyee a'yan á'tíjti' tí'ij séej ti ucayáatira'nyij!

⁶ ¡Néijmi'i mu i tyeítyee a'yan een tí'ij i quényi'istarij!

Capu tyi'tíj je'ej tyeetyáhuíire'ej tipua'aj jéehua tyí'íjsiire'en i ti
tyá'najchij,

ji'nye capu jamua'reej a'tíj ti tyí'ci'tyij i ti tyí'íjsiire'sij.

⁷ Ajta tipua'aj a'yan tyí'eenye', Tavástara', ¿tyi'tanyí jin nyetyi'cho've'?

¡Muéetzij nu jimi tyí'íjchó've'!

⁸ Pata'aj nyajapuáj huatányuunyij a'íjci jime' nyaj tyi'íjxána'cira';

capáj tyi'tá'care'en mej mij a'íimaj je'ej nyojo'mua'raj i maj quee
ma'umuámua're'.

⁹ A'yaa nu huaríj tí'ij i ti quee atányuuej nyajta quee acácuaxa'taca',

ji'nye muáaj paj a'ñn pué'een i ti néijmi'i jin a'yan rinyij.

¹⁰ Ajta capáj che' puéjtzij nyatá'care'en,

ji'nye nu'rj huápu'i'ij a'jci jin japuéjtzitarej.

¹¹ Muáaj paj tyámua' ja'uurej a'jci i tyéviij puéjtzij paatá'caria'aj a'jci jime' i ti jin quee xá'pu'i' huarj,

pajta a'yan ja'uurej ti'ij i chuéj ti muñnyij tyi'tj ti a'ñn jéetze' xie've'.
iNéijmi'i mu i tyeítsee a'yan een ti'ij séej ti ucayáatira'nyij!

¹² 'Tavástara', huánamua'j je'ej nyaj a'jimi tyu'tyényuusij,

i'pata'aj tyámua' tyáanamua'j je'ej nyaj tyí'nyeyiin!,
i'capáj quee ave'nyuuca'an nyati'ijta eetaja'ra'tajyi'can!

A'yaa nu a' jimi een ti'ij i ti séej chuéj japua já'ma'can,
ti'ij i pína'aj ti huayi'ij na'aj, a'yájna mati'ij i nyahuásimua'ci'ij.

¹³ Capáj che' nyeséejra, cí tyinaatá' nyej nyij ucayáatira'nyij,
ijíij nyej nyooj yésejre' nyajta quee xu huamuí'."

40

Na'ráanajchij nyaj a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've', nyaj Dios

i ti a'jina jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuícarij David ti jo'yú'xaca'

¹ Tavástara' nu jimi jaatyájtóo i nyaj jin tyi'ijchó've',

a'ñ pu'ij ecóotutaca' ti'ij jáanamua'j je'ej nyaj jimi tyá'huoo,

² nyajapuáj pu huatanyúj nyej nyij quee huámu'i'nyij a'ájna jo'tij ja'tyácun,

capu tyu'tá' nyej nyij atyájcataj jo'tij jéehua jo'jéxaj.

A'áa pu nyaja'rá'icatyey jo'tij tyámua' naa tyojo'toonyij,

tyámua' pu tyí'uurej jó'nyaj jooméj.

³ A'ñ pu naatá' nyej nyij jájcuacan tyu'táchuiicaj,

a'jci i chuícarij i nyaj jin tyámua' tyaatá'an i Dios.

Mamue'tj mu, mati'ij a'ij huaséj, aj mu mij tyu'tyátzaahuatyej

mati'ij mij a'ij jitze tyu'tyáaca'an i Tavástara'.

⁴ i'Che' huatóotyamua've'en a'ájna i tyáati' ti i Tavástara' jitze tyí'ca'nyej

ajta quee a'íjma jitze tyí'ca'nyej i maj óotzaahuatye'

nusu a'íjma i maj sánturij najchej!

⁵ Nyavástara' ajta nyaj Dios,

jéehua pu tyí'sejre' i ti naa tyu'sé'rin muáaj paj tyú'taahuaca'

ajta je'ej paj jéehua ityájma tyitá'cu'vej.

i'Capu tyi'tj séejre' ti a'yan huasé'rihua'an pati'ij muáaj!

Nyáaxie've' nyaj huo're'ixaatye'en, nyaj a'ij tyu'taxáj,

ajta canu pújoorej nyej nyij néijmi'i tyu'taxáj.

⁶ Capáj muáaj a'ájna jin atyamua've' maj a' jimi tyu'támu'vejritaj

nusu maj jatzj tyimuaatámu'vejritye'en,

capáj pajta jahuoo mej mij ya'muáatyee a' jimi huatámu'vejritaj

nusu maj tyi'tj tyu'tá'an a' jimi pej pij a'ájna jin tyihuo'tú'uunyi'.

Sulu a'yaa paj huarj, muáaj paj naatá' nyej nyij iityánamua'jra.

⁷ A'ij nu jin a'yan tyu'taxájtaca' tijn: Yá'nyaj huatyéjve,

a'yájna tí'ij nyaj jime' tyé'yu'si' i yu'xarij jitze.

⁸ Nyaj Dios, nyéetzij pu na'raánajchij nyaj a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've',

nyaxiéjnyu'caa tzajta' pu séejre' je'ej paj muáaj tyí'nyamua'tyej.

⁹ A'íimaj mu mue'tíj tyi'séeracaj a'tyéityeristyamua'

nyatí'ij huo'taséjra tyi'tíj tí xá'pui'.

¡Muáaj paj tyámua' naa tyá'mua'reej, Tavástara', nyaj quee a'náj huatyápua'riaca'!

¹⁰ Canu a'náj quee jaataxájtaca' a'íjci i paj jin tyámua' tyí'uurej, nu'ríj jaataxájtaca' paj quee tyi'tíj jin á'itzeere' nyajta i paj jin tahuíire'. Canu a'náj jaatyá'avaataca' i paj jin taxie've' ajta i tí jí'récán jime' muéetzij jimi

a'íjma jimi a'tyéityeristyamua' i maj jéehua ará'asej.

¹¹ Pajta muáaj, Tavástara', capáj nya'aviitze'ej i paj jin tyámua' nyojo'mua'raj.

A'náj tína'aj paj nyecha'íj a'íjci jime' i paj jin nyaxie've' ajta i paj jin tyámua' een.

¹² Jí'nye jéehua pu je'ej pua'aj tyí'nya'uurej

ajta quee i'ríj nyaj jaatyé'íten a'chu tí arí pua'máj je'ej pua'aj tyináaruuj.

A'í pu arí nyeria'naj i nyaj jin je'ej pua'aj huaríj,

canu nyij nyajta che' tyámua' metyóonyeej.

Pu'ríj jéetze' ará'asej quee i nyaj cipuáj,

capu ij ajta che' nyaca'nyisti'.

¹³ Tavástara', pata'aj cui' mujo've'me'en pej pij nyajapuáj huatányuunyij.

Tavástara', ca'nácán paj mujo've'me'en pej pij naatáhuíire'en.

¹⁴ ¡Miche' néijmi'i jin huápuí'ij tyévi'si' huataséjre'en

a'íimaj i maj jaxie've' maj na'antypuá'ritye'en!

¡Miche' tyévi'si' séeria'aj huatóo'uunaj

a'íimaj i maj je'ej pua'aj nya'uuriajmuí'!

¹⁵ ¡Miche' jutyévi'ra'aj muatóo'uunaj

a'íimaj i maj je'ej pua'aj nyojo'mua'raj!

¹⁶ Majta néijmi'i a'íimaj i maj muéetzij muahuoo

miche' a'íimaj jéehua huatóotyamua've'en,

majta i maj jaxie've' paj hua' japua huatányuunyij

miche' a'náj tína'aj a'yan tyí'xajtaj tíjin: “¡Va'cán pu jin antyúumua'reej i Tavástara'!”

¹⁷ Ajta nyaj jime', nyaj quee je'ej tyéejviicue' nyajta quee je'ej tyéejtyoovej,

capáj nyojo'hua'nan, Tavástara'.

Muáaj paj a'ín pué'een i tí nyahuíire' ajta nyajapuáj huatányuusij,

¡capáj á'tyeevi'in, nyaj Dios!

41

Je'ej tí tyu'tyéenyuj i a'tíj tí tyí'cui'

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. Chuícarij David tí jo'yú'xaca'

1 Che' huatóotyamua've'en a'íjna i ti a'íj jitze tyí'mua'tzej i ti quee juca'nyej ajta quee je'ej tyéejviicue',

Tavástara' pu japuan huatányuusij ti'íjta je'ej pua'aj tyí'rijcaa.

2 Tavástara' pu jacha'íj ja'mej,

júuricamej pu jaatá'sij ajta ti'íj huatóotyamua've'en i chuéj japua, ajta quee tyu'tá'sij ti'íj a'yan atyojo're'nyej je'ej maj tyá'xie've' i maj jájcha'íire'.

3 Tavástara' pu ca'nyíjra'aj jaatá'sij ti'íj quee che' tyé'viicue'raj, ajta tyámua' ja'uurej a'íjci i ti jin tyí'cui'.

4 Nyáaj nu a'yan tyu'taxájtaca' tíjin:

“Tavástara', ná'ancu'vaxi',

tyináahuaatye', tyij nyajta muéetzij jimi ootyá'itzeerej.”

5 A'íimaj i maj nyéjcha'íire' a'yaa mu tyá'xie've' ti'íj je'ej pua'aj tyí'nyaa'uurej, a'yaa mu tyí'xaj tíjin:

“¿A'najnyí muí'nyij tyej tyij quee che' ja'tamuá're'rihua'an?”

6 Ya mu nyetyésise', majta quee tzáahuatyi'ra'aj jin a'yan ricij, hua'mua'tziira'aj jitze pu séejre' néijmi'i i ti je'ej pua'aj een, a'aj pu ámiteere' matí'íjta cáayej jitze ajooju'un.

7 A'íi mu jusíire' i maj nyéjcha'íire' mej mij nyéetzij naaxáj, a'yaa mu tyí'mua'tzej nyej nyasíj pué'eenye' i nyaj jin japuéjtzitarej

8 majta a'yan tyí'xaj tíjin:

“Tyiyáaru' pu jimi jo've'mej i ti jin tyí'cui',

a'íj pu jin huaca'aj jo'tíj já'hui'caa ajta je'en quee che' ájchesij.”

9 Ajta a'íjna i ti tyámua' naa tyí'nyaa'múincuj, nyáaj nyej jitzán tyi'ca'nyajca'aj,

i ti nyaj jamuán tyí'cua'caria'aj, a'íi pu arí ajta nyéjcha'íire'.

10 Pajta muáaj, Tavástara', ná'ancu'vaxi',

naatá' nyaj ájchenyij nyajta je'en a'yan huó'uurej je'ej ti a'íjma jimi tyí'tyéevijtíj.

11 A'yaa nu nyij tyá'mua'reeren nyaj a'yan ricij je'ej ti muéetzij tyimua'ráanajchi,

ti quee nyéetzij jime' jutyamua've'ej a'íjna i ti nyéjcha'íire'.

12 Ajta nyéetzij jime', nyaj tyámua' tyi'tyínyecha'íj nyajta quee tyi'tíj jin á'itzeere',

tyámua' paj tyí'nyevi'raj mua' muáca' jime',

nyej nyij a'náj tina'aj ajamuán aja' séjre'ej.

13 ¡Che' tyámua' éenye'ej séjre'ej i Tavástara', hua' Dios i maj Israel jitze ajtyáma'can,

íjij ajta jusén jime'!

¡Che' a'yan tyá'ra'nyij!

42

I nyaj jin tyi'íjchó've' Dios pu jimi já'ma'can

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. I nyúucarij ti naa huánamuajrii a'íimaj maj huóomua'tziityej i yójmua'mua' a'íjci i Coré

1 A'yájna ti'íj i muaxáj tyá'huoo i játya'naj ti'íj huaye'en, a'yaa nu nyaj Dios, nyáaj muéetzij tyí'muahuo.

2 A'yaa pu i Dios nye jitze tyúuxie've' tí'ij i jájtyij, a'íjna i Dios júuricamej tí pué'een.

¿A'najnyí nyajtáhua'aj huatányesejrataj i Dios jimi?

3 Tújca nyajta tíca', a'íj nu jín júurij i nyaj eetaja'ra'tajyi'ij, meentyij móoj a'náj tina'aj a'yan tyí'nye'ihuo' tíjin:
“¿Jo'nyij je'ej je'en a' Dios?”

4 Nyati'ijta a'íjci jitze tyi'riá'mua'sime'en,
aj nu nyij tyi'tá'caa tí'ij jéehua je'ej pua'aj nye jimi tyí'rijcaa.
Nya'tamua're'rii nyati'ij hua' jamuán i tyeítýee ajooma'caj,
nyáaj nu ahuojoóovi'tisima'aj jo'tij jo'tyéjvee i tyejúujra' i Dios
tyejíihuaj a'íjci jime' tyaj tatyamua've' tyajta tyi'muatyóotzi're'ej.
¡Va'cán tu jín tyámua' naa tyí'ye'estyahua'aj!

5 ¿Ji'nye nyij tyi'táj jín tyí'nyaxaahuataj?
¿Ji'nye nyij tyi'táj jín je'ej tyé'nyamua'astij na'mej?
Nyáaj nu nyeríj i Dios jitze tyí'ca'nyej,
a'íjci i nyej nyooj tye'tyóotzi're'ej na'mej.
¡A'íi pu nyaj Dios pué'een ajta i tí nyaj japua huatányuusij!

6 Jéehua pu quee nú'ca'nyisti'.
A'íj nu jín huápuí'ij muéetzij jitze tyi'riá'mua'sij
tí'ij na'aj a'ájna i játya'naj jitze Jordán tí ántyapuaj,
tí'ij na'aj a'ájna a jiríj tí jo'quéetímee a' tí a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin
Hermón ajta a Misar.

7 A'áa pu já'namuajre' jo'tij je'cacúunyijmee
a'íjna i tí ca'nyíin jín tyáhuaasij i ta'ancáamu'yej;
a'íjna i jájtyij paj jéehua muáaj muya'ta'ítýacaa
a'íi pu'ij arí nyajapuáj ucámu'yaca'.

8 Tújca pu i Tavástara' uya'ta'ítýacaa i tí jín nyaxie've',
ajta tíca' canu ja'antyipuá'ritye'sij i nyaj tyi'tyéchuiicaj
capu ajta i nyaj tyényuusij i Dios jimi júuricamej tí nyatá'caa.
9 A'yaa nu tyé'ixaatye' i nyaj Dios, a'íjna i tí nyaj japua huatányuusij
tíjin:

“¿Ji'nye pej pij nyojo'hua'xij?
¿Ji'nye nyej nyij nyaxamúuritya'aj menyo'cha'can
nyajta hua'tzínnye'ej a'íjma i maj nyéjcha'íire'?”
10 I nyacaríj pu ajta nyacuí'
a'íjci jime' maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj i maj nyéjcha'íire',
i maj a'náj tina'aj a'yan tyí'nye'ihuo' tíjin:
“¿Jo'nyij je'ej jé'een a' Dios?”

11 ¿Ji'nye nyij tyi'táj jín tyí'nyaxaahuataj?
¿Ji'nye nyij tyi'táj jín je'ej tyé'nyamua'astij na'mej?
Nyáaj nu nyeríj i Dios jitze tyí'ca'nyej,
a'íjci i nyej nyooj tye'tyóotzi're'ej na'mej.
¡A'íi pu nyaj Dios pué'een ajta i tí nyaj japua huatányuusij!

43

1 Nyaj Dios, tyámua' paj tyino'xá'pui'intari'tze'en;
 ¡pata'aj naatyáhuüre'en a'ñjma jimi i tyeityee i maj quee
 tyá'tzaahuatye!
 ¡Pata'aj nyaj japua huatányuunyij a'ñjci jimi i ti tyí'hue'tacaa ajta i ti
 je'ej pua'aj ricij,
 2 Ji'nye muáaj paj nyaj Dios pué'een pajta i ti naatyáhuüre'e!
 ¿Ji'nye pej pij quee nyatá'caa nyaj a' jimi séjre'ej?
 ¿Ji'nye nyej nyij nyaxamúuritya'aj menyo'cha'can
 nyajta hua'tzínnye'ej a'ñjma i maj nyéjcha'üre'?
 3 Mujo'ta'ityij i nyaj jin atányeerej ajta i ti ji'ré'can jime',
 ti'ij a'ñin naataséjratye'en i juyéj
 i ti a'áa jó'nyee jo'tij néijmi'i tyámua' tyejé'een,
 a'ájna jo'paj muáaj ja'chej.
 4 Aj nu nyij a'áa ja'rá'astij jo'tij jo'tyéjvee i maj japuan muana'michej,
 nyaj Dios,
 a'áa nu nyij tyimuaatatyójtzi're'ej nyetyi'chuúicaj a'ñjci jitze i canárij,
 ji'nye muáaj, nyaj Dios, muáaj paj néijmi'i i nyajúuricamej jitze
 nyetyamua'viste'ej.

5 ¿Ji'nye nyij tyi'táj jin tyí'nyaxaahuataj?
 ¿Ji'nye nyij tyi'táj jin je'ej tyé'nyamua'astij na'mej?
 Nyáaj nu nyerij i Dios jitze tyí'ca'nyej,
 a'ñjci i nyej nyooj tye'tyóotzi're'ej na'mej.
 ¡A'ñ pu nyaj Dios pué'een ajta i ti nyaj japua huatányuusij!

44

Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij ti'ij i Dios taatáhuüre'en

I ti a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. I nyúucarij ti
 naa huánamuajrii a'ñmaj maj huóomua'tziityej i yójmua'mua' a'ñjci i
 Coré

1 Taj Dios, tu'rrij jáanamujri' i tyaj jin iityanamuaárajmee,
 majta i tahuásimua' mu'rrij majta táa'ixaa
 je'ej paj muáaj tyi'táj huáruuj matí'ij móoj a'ñmaj júuricaj
 je'ej ti tyi'táj huaríj ti'ij a'ájna imuáj putyí'rijcaa.

2 Mua' muáca' paj jime'
 hui'ráahua'xij a'ñjma i maj quee tyá'tzaahuatye',
 puéjtzij paj huo'ta' a'ñjma i maj séej chuéj japua jo'cháatimee
 pajta je'en huo'ta' mej mij a'áa jo'cháatime'nyij i tahuásimua'ci'ij.
 3 Ji'nye capu i hua' muáca' huo'ta' capu ajta i tyihúa'chuun huo'ta'
 mej mij a'ñmaj tyu'tyámue'tin,
 camu a'ñmaj jaamué'tij a'ñjci i chuéj.
 Sulu a'ájna i paj néijmi'i jin putyí'uurej ajta i paj jin uhuájca'nyej.
 Ajta a'ájna i ti jéehua huanyéeri'ciriajraa a'ñjci jime' paj muáaj a'áa
 jo'tyávaaca'aj,
 ji'nye muáaj paj jéehua hua'xie'va'ca'aj.

4 ¡Muáaj paj nyaj Rey!, ¡pajta nyaj Dios!
 Muáaj paj huo'ta' mej mij tyu'tyámue'tin a'ñmaj i maj
 a'tyéityeristyamua' pué'een;

- 5 muéetzij tu jitze ma'can huo'mué'tij a'íjma i maj tájcha'íire',
 ¡a' jitze ma'can tu huo'tzínajraa a'íjma i maj tanyo'si'tya'ca'aj!
 6 Ji'nye canu nyáaj a'íj jitze tyí'ca'nyej i nyaj tú'namua',
 capu ajta i nye chúun naatá'sij nyej nyij tyu'tyámue'tin,
 7 muáaj paj a'ín pué'een i ti taatá' tyej tyij huo'mué'tin a'íjma i maj
 tájcha'íire',
 ajta tyévi'si' huo'taséjrataca' a'íjma i maj taxana'va'ca'aj.
 8 A'náj tina'aj tu a'tatzáahuatye'ej tá'ju'un muéetzij jimi, taj Dios,
 tyajta a'náj tina'aj tyi'muatyóotzi're'ej tá'ju'un.
 9 Ajta papu'ríj matuuhua'xíj,
 pajta períj tyévi'si' taataséjrataca',
 capáj che' hua' jamuán séejre' i taxantáaru'ustyamua'.
 10 Muáaj paj tyu'tá' tyej tyij huá'tziinye'ej a'íjma i maj tájcha'íire',
 a'íi mu tyí'tanahue' i maj taxana've'
 majta tyitáa'ri'raaa je'ej maj a'íimaj tyá'xie've'.
 11 Muáaj paj a'áa tojóotoj
 cuxáa tyaj cánya'xíi pué'eenye' mej mij táacui'nyij,
 pajta tyu'tá' tyej tyij ma'úrutyej hua' tzejta' i maj quee tyá'tzaahuatye',
 12 muáaj paj huápui'íj jáahuaj huo'toj a'tyétyeristyamua',
 pajta quee tyí'tíj huamue'tij a'íjci jime' i paj huo'toj.
 13 Muáaj paj a'yan táaruuj mej mij je'ej pua'aj tyí'taxajtaj,
 a'íimaj i maj a véjri' huacháatimee tajimí a'íi mu je'ej pua'aj tyí'taxaj
 majta tyévi'si' ta'uurej,
 14 Muáaj paj tyu'tá' mej mij je'ej pua'aj tyí'taxajta i maj quee
 tyá'tzaahuatye',
 mati'íjta taaséj, a'íi mu tajimí eecámu'vajra.
 15 Camu a'náj jatapuá'citacaa maj ná'xaahuaj,
 jéehua nu nyetyevi'ra' i nye nyéerimij jitze
 16 a'íin tí'ij pué'eenye' i ti nyéjcha'íire', i ti a'yan tyá'xie've' ti
 tyo'rióorieeraj
 ajta je'ej pua'aj tyí'nyaxaj ajta hue'tzij jin nye jitze tyí'pua'ritye'.
 17 A'yaa pu'íj tyí'ta'uurej
 ajta quee a'íjna jime' tyaj mojo'huá'xíj.
 ¡Catu a'náj tyi'tíj jin ootyá'ítzeerej a'íjci jitze i nyúucarij i paj jin
 tyitaata'íj!
 18 Catu a'yan tyí'mua'tzej tyej tyij mamúurienyij
 catu tyajta ajtacíj a' juyéj jitze.
 19 Ajta a'yájna, muáaj paj períj tatzínajraa
 a'ájna jo'maj tyi'tyán jó'ci'íj maj tyí'tyaci'macaa.
 A'íj paj jin tie'cáanaj i tíca'rij.
 20 Típua'aj tyamojo'hua'xíinyijche', taj Dios,
 tyajta je'en séej huatyáanajchej i dios tyaj quee jamua'tyej,
 21 muáaj paj jamua'réerejche'en,
 ji'nye muáaj paj jamua'reej je'ej ti tyi'tíj een i tamua'tziíra'aj jitze.
 22 Tyajta muéetzij tu jitze ma'can a'náj tina'aj
 a'yan tyá'taca'nyej tyej tyij huácui'nyij,
 a'yaa mu ta'uurej mati'íj i cánya'xíi i maj huá'cui'nyij.

23 ¿Ji'nye pej pij tyácusij, Tavástara'?

¡Huájisij, huájisij!

¡Capáj jusén jime' matúujipuan!

²⁴ ¿Ji'nye pej pij ja'avaa?

¿Ji'nye pej pij ityájma tojó'hua'naj,
i tyaj jéehua japuéjtzitarej?

²⁵ Catu che' tyé'viicue' majta merij taatyáxaahuataca',
a'íjci jime' maj taatyása'riechaca' a chóota'.

²⁶ ¡Ajchesij,

pata'aj mujo've'me'en pej pij taatáhuire'en

pajta tajapuá huatányuunyij a'íjci jime' i paj va'cán jin taxie've'!

45

Tyi'tij maj tyámua' naa tyu'taxáj tí'ij huatyényeñchej i rey ti jin tyi'tyéjvee

Í ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj, a'íjci i cuínarij ti a'yan ántyapua jijn: "Í tzuhuáa'." Í nyúucarij ti naa huánamuajrii a'íimaj maj huóomua'tziitej i yójmua'mua' a'íjci i Coré. Chuíicarij maj jin huóoxie've'en. Jéehua pu i nyúucarij ti naa huánamuajrii nyamua'tziira'aj tzajta' séejre'

¹ Nyatájta' pu nyúucarij tásiseerij ti naa huánamuajrii,

ajta i nyenyanúu pu a'yan een tí'ij i ti jin tyé'yu'xaj a'íjna i ti tyámua' naa tyí'yu'xaca.

¡A'íj nu nyij tyámua' naa tyu'taxájtaj a'íjci jimi i ti rey jin tyi'tyéjvee!

² ¡Muáaj paj a'íin pué'een i ti jéetze' naa huasé'rin hua' tzajta' i tyétyacaa!

¡Mua' tyenyij jitze pu séejre' i nyúucarij ti huápuí'ij naa huánamuajrii!

A'íj pu jin i Dios tyámua' naa tyimuatyájtoo jusén jime'.

³ ¡Pata'aj tyámua' jáa'uurej a' chún a'íjci jitze i paj jin avá'jì'que', muáaj paj jaayí'tin paj huanýo'se'en!

¡A'íj paj jin naa huápuí'ij huasé'rin!

⁴ Ajta i paj jin naa huasé'rin a'íj pu jitze séejre' paj tyi'mué'tij puaaméj, pajta nyo'se' a'íjci jitze ma'can i ti jì'rè'can jime'

pajta tyámua' tyihua'xa'puí'intari'tze' a'íjma i maj quee óotzaahuatye'.

¡A'muáca' paj jin tyámua' tyí'uurej mej mij néijmi'i tyámua' tyo'taséj!

⁵ Í maj huacháatimee i chájta'naj jitze a'íi mu eetávitzej jo'paj ja'ra'íicajmee, taj rey,

a'íjna i tyiá'í'rij huápuí'ij pu tye'entyipityíijmee a'íj pu jin tyí'rutyijve hua'xiéjnyu'caa jitze a'íjma i maj muájcha'íire'.

⁶ Í paj jin tyí'ijta, taj Dios, jusén pu jin séejre',

ajta a'íin pué'een i ti tyámua' naa tyí'ijta.

⁷ A'íj paj xie've' i ti xá'puí' pajta jaxana've' a'íjci i ti je'ej pua'aj een.

A'íj pu jin i Dios mua'antyíhuoo, a' Dios, ajta muaatá' pej pij huatá'tyamua've'en

ajta muéetzij jéetze' tyámua' tyimuaatá' quee i séecan i maj ajamuán aja'seejre'.

⁸ Néijmi'i i tyi'acáanaa a'yaa pu tyi'tyáarie' tí'ij a'ájna i íjicua, tí'ij i áloes ajta tí'ij i canéelaj,

ajta i cuínarij a jitze séejre' canárij tí jitze ma'can

pajta atyamua've' a'ájna jo'maj je'ráatyij i maj va'cán jin tyityetyu'uj.

⁹ Hua' tzajta' i úucaa i maj a'jimi tyí'huüre' a'íi mu majta séejre' i maj huápu'i'ij naa huasé'rin,

a'muáca'ta' pujmua' a'íjci jitze i paj jitzán acájca a'áa pu já'sejre' i íiti' tí va'cán jin tyi'tyéjvee,

ajta a'ájna jin tyámua' huóoruuj i ooroj tí jéetze' tyámua' een.

¹⁰ Náanamujari', nyiyóoj paj íiti',

tyámua' paj naa tyáanamuj je'ej nyaj tyimuaaté'exaatye'ej,

huojo'huá'xij a'tyétyeristyamua' pajta i maj tyámua' naa tyí'muamua'tyej,

¹¹ jí'nye a'ájna i tí rey jin tyi'tyéjvee a'íj pu séjramu' i paj jin naa huasé'rin,

a'íi pu a' vástara' pué'een, a'yaa pu'ij tyúuxie've' paj ja'rá'astijre'en.

¹² Íiti' va'cán paj jin tyi'tyéjvee a'ájna a Tiro,

a'íimaj i chíjtyaanyi'ij chájta' maj ja'chej

a'yaa mu tyá'xie've' maj tyi'tíj tyimuaatapuéjve'en mej mij tyámua' a'jimi tyí'tyesejre'ej.

¹³ ¡A'yun pu iityáruyij i íiti' va'cán tí jin tyi'tyéjvee, huápu'i'ij naa huasé'rihua'aj!

¡Ajta a'yaa eenye' tyi'tyéechan tí'ij i ooroj!

¹⁴ Tyámua' mu naa eenye' tyetyechéetye'en mati'ij mij já'vi'tin a'íjci jimi i rey,

majta jamuán i úucaa maj jahuüre',

i maj majta séecan jamuán antyúunajchi.

¹⁵ A'íi mu huaju' jéehua muutyámua'va'aj,

a'yaa mu mij tyuutyámua've'ej mati'ij a'úun jo'tyáruyij jo'tíj je'rájcaj a'ájna i rey.

¹⁶ A'yóojmua', taj rey,

a'íi mu huatyára'sij jo'maj tyejé'íjtaca'aj i ja'huásimua'ci'ij,

pajta je'en tyu'tá'sij mej mij néijmi'que' tyu'ta'íjtaj i chuéj japua jo'maj jo'cháatimee.

¹⁷ Nyáaj nu a'yan rinyij mej mij jo'támua'reej je'ej paj ántyapuj

i maj hua' jitze eerányesij,

ajta mej mij jusén jime' tyimuaatatyójtzi're'en i maj huacháatimee i chájta'naj jitze.

46

Tavástara' pu tajamuán yésejre'

I tí a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. Chuíicarij mej mij cí'sitye'rij jitze jaatáchuicaj a'íimaj i Coré tyí'yojmua'

¹ Dios pu taatyáhuüre'ej ajta a'íin pué'een i tyaj jin uhuájca'nyej, a'aj pu taatyáhuüre'ej tyati'íjtá quee je'ej jájtyoove'en.

2 A'íj tu jin quee tyi'tzínnye'ej tá'ju'un,
 tyij ajta huatáxijtye i cháanacaj,
 tyij ajta i jírj' atyojo'cájrutyej tyétye' imuáj i jájritze',
 3 tyij ajta tyájujhua'nasime'en i jájtyij ajta jéehua á'xire'ej,
 tyij ajta tyu'tóoca'tzin i jírj' a'íjci jime' i ti huápu'i'ij nyú'camui'.

4 A'íjna i játya'naj ti mui'caquéj huatámu'i'yaca' a'íi pu tyámua'vi'ra'aj
 jaatá'sij i chájta'naj Dios ti jitze ajtyáma'can,
 a'íjna i chájta'naj ti jéetze' tyámua' een ti ajta tajapua' já'sejre'.

5 Dios pu a'áa jé'ta' já'sejre', ajta tyámua' tyé'cha'ij,
 Dios pu jaatyáhuüre'ej ti'ijta i xicáj eeré'nyej.

6 I maj séej chuéj japua jo'cháatimee mu ju'itziitye', majta i maj tyí'ijta
 mu juvivej,
 ¡ajta i chuéj pu huatáxijtyij ti'ij i Tavástara' tyu'tá'an maj jáanamuj
 i nyúucaria'ra'!

7 ¡A'íjna i Tavástara' ti néijmi'i jin antyúumua'reej a'íi pu tajamuán
 yésejre'!
 ¡A'íjna i Dios ra' a'íjci i Jacob a'íi pu taatyáhuüre'ej!

8 Musio'vá'ju' siata'aj tyu'séj i ti huápu'i'ij naa tyu'sé'rin
 a'íjna i Tavástara' ti tyú'taahuaca' i cháanacaj japua,

9 pu'rj' ja'antypuá'rij i maj junyo'si'tya'ca'aj
 néijmi'que' jo'tij joo'ástimee i cháanacaj,
 pu'rj' tyu'tyána'xij i tú'namua'aj,

pu'rj' tyi'ijná'xij i tyapúusti'ij ti tye'entyipityiijmee i maj jin nyo'sii,
 ¡ajta tyu'tyáatiej i caríáata' i maj jitzán nyo'sii!

10 "¡Siata'aj jaatapuá'citaj! ¡Xu'huóomua'tzij nyej nyáaj a'íin pué'een
 i Dios!
 ¡Nyáaj nu hua' japua séejre' néijmi'caa jimi i maj séej chuéj japua
 jo'cháatimee!

¡Nyáaj nu japuan séejre' néijmi'que' i cháanacaj!"

11 ¡A'íjna i Tavástara' ti néijmi'i jin antyúumua'reej a'íi pu tajamuán
 yésejre'!
 ¡A'íjna i Dios ra' a'íjci i Jacob a'íi pu taatyáhuüre'ej!

47

*Dios pu a'íin pué'een i ti Rey jin tyi'tyéjvee néijmi'que' i cháanacaj
 japua*

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. Chuícarij a'íimaj
 maj jo'yú'xaca' i yójmua'mua' a'íjci i Coré

1 ¡Siahuóotyamua've', néijmi'que' ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee!

¡Siajta huatyényuunyij i Dios jimi siajihuaj a'íjci jime' siaj jutya-
 mua've'!

2 Ji'nye a'íjna i Tavástara', jútye' imuáj ti já'sejre', huápu'i'ij pu
 tzínnyí're',

a'íi pu a'íin pué'een i ti va'cán Rey jime' tyi'tyéjvee néijmi'que' i
 cháanacaj japua.

³ Hua'ajtaví'tij i maj chájta' jo'cháatimee ajta a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can

ajta je'en huo'ta'íj mej mij ityájma ta'rá'astijre'en.

⁴ Pu'ríj ja'antyíhuoj a'íjna i ti ityájma tyí'taci'tyij, a'ín ti'ij pué'een i Jacob ti jin óotzaahuatyé', a'íjci i ti jéehua jaataxié'vej.

⁵ Dios i Tavástara' pu'ríj huatyéeyixij i ju'ipuáa jitze hua' tzajta' i maj jutyamua've'ej mejijhuaj majta i trompéetaj maj jitze tyí'ci'sitye'.

⁶ Setyu'táchuiicaj, setyu'táchuiicaj i Dios jimi. Setyu'táchuiicaj, setyu'táchuiicaj a'íjci jimi i ti Rey jin tyi'tyéjvee tajimí.

⁷ A'íj xu huatáchuiicaj i ti naa huánamujrii i Dios jimi, j'i'nye a'í pu a'ín pué'een i ti Rey jin tyi'tyéjvee néijmi'que' i cháanacaj japua.

⁸ ¡Dios pu a'ín pué'een i ti Rey jin tyi'tyéjvee a'íjma jimi i maj séej chuéj japua jo'cháatimee!

¡Dios pu arí acáayixij i ju'ipuáa jitze ti naa een!

⁹ A'íimaj i tyétyacaa maj jéetze' juxie've' a'ájna jo'maj jo'cháatimee a'í mu hua' jitze ajtyáhuixi'íj i tyeítyeristyamua'me'en i Dios ra' a'íjci i Abraham,

¹⁰ j'i'nye i Dios pu jimi je'ráma'can i maj jin putyí'uurej i cháanacaj japua.

¡A'í pu néijmi'caa japua tyí'ijta!

48

A'íjna i Sión ti jin naa huasé'rin, chájta'naj ti pué'een Dios ti jitze ajtyáma'can

Chuúicarij. Chuúicarij a'íimaj maj jo'yú'xaca' i yójmua'mua' a'íjci i Coré

¹ ¡Va'cán pu jin tyi'tyéjvee i Tavástara'!

¡A'íjna i taj Dios tyámua' pu een tyej tyij jimi tyu'táchuiicaj i chájta'naj ti jitzán ajtyáma'can ajta a'ájna jo'tij néijmi'i tyámua' tyejé'een i jiríj jitze!

² ¡Naa pu huasé'rin a'íjna i jiríj ti ájtyeej i ti a'yan ántyapua j'ijín Sión, a'ájna pujmua', jo'tij jo'tá'asej ajtyapúáj ímuáj ti séejre'!

¡A'í pu tyámua'vi'ra'aj pué'een néijmi'que' i chuéj japua!

¡A'í pu pué'een i chájta'naj ti ve'éj a'ín ti ja'a'rij i Rey ti jin tyi'tyéjvee!

³ Dios pu a'áa já'sejre' a Jerusalén a'ájna jo'maj je'ráatyij i maj tyí'ijta; Dios pu a'yan tyu'tóosejrataca' ti'ij jo'tij jáa'rij ti'ij tyámua' tyi-huo'tyáhuire'en.

⁴ J'i'nye a'íimaj mu tyúusiij i maj rey jin tyityetyu'uj aj mu mij néemi'ij a'íj jimi huataje'yaca';

⁵ ajta mati'ij jaaséj i chájta'naj je'ej mu tyo'taséj, majta quee che' je'ej jájtyoova'aj aj mu mij huató'uuj.

⁶ A'í pu hua' jimi huatyá'itzee i maj jin tyu'tátziinye'en:

huápu'i'ij pu hua'cui'ca'aj, a'yájna ti'ij íitaj ti ootacu'nyej ti'ij tyiyóoj ja'mej;

⁷ pahua'antypuá'rij i maj tyí'ijta a'yájna ti'ij i áacaj a'áa ti pujmua' je'ré'nyinyii jo'tij i xicáj je'ejnyinyii, i ti huo'tyáana'xij i báarcuj a'áa maj já'sejre' a' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Tarsis.

⁸ A'ájna a chájta'naj jitze taj Dios ti ja'a'rij, i Tavástara' i ti néijmi'i jin antyúumua'reej, a'íj tu tyeríj huaséj i taji'ij jime' a'yájna mati'ij meríj tyitáa'ixaatya'ca'aj, ¡Dios pu jusén jime' tyámua' tye'cha'íj ja'mej i chájta'naj Jerusalén!

⁹ Taj Dios, a'ájna jé'ta' a' tyeyúuj tzajta' a'áa tu a'íj jitze tyí'mua'tzej i paj va'cán jin taxie've'.

¹⁰ Taj Dios, néijmi'que' mu i cháanacaj japua tyámua' tyimuatá'caa a'yájna ti'ij tya'ránajchi a'íjci jitze je'ej paj ántyapuaj. A'ájna i paj néijmi'i jin putyí'uurej a'íj paj jin tyámua' naa tyá'xa'pui'intare'.

¹¹ ¡Miche' néijmi'i huatóotyamua've'en a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Sión! ¡Miche' tyítzunaxi'in muutyámua'va'aj i chájta'naj jitze a'áa ti tyeje'ejtyáma'can a Judá a'íjci jime' je'ej paj tyámua' naa tyaaxá'pui'intarej!

¹² Siata'aj eetyácinyej a'ájna a Sión siajta je'en jaatyé'iten a'chu ti ará'asej i chi'ij ti ajtí'ti'ijmee;

¹³ xaaséj i ti atátaavijhuaj ajta jo'maj je'ráatyij a'íjma' i maj tyí'ijta, ti'ij i'riitan siaj huo'té'exaatye'en a'íjma i maj ja'mua jitze eerányesij

¹⁴ ti a'yan een i taj Dios ti'ij na'aj yu ti jo'ca'aj ajta jusén jime'. ¡A'íj pu a'íin pué'een i ti táavi'tij íjij ajta jusén jime'!

49

A'íjna i túmii capu néijmi'i putyí'uurej

I ti a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij a'íjma' maj jo'yú'xaca' i yójmua'mua' a'íjci i Coré

¹ Tyámua' xu naa a'íj tyu'namuaj, chájta'naj siajta néijmi'i i siaj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua, ² a'yaa pu'uj tána'aj tyihuá'ixaatye' i maj chíjtyaanyi'ij ajta a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue',

ti'ij ajta a'íjma i maj uhuácaca'nye' ajta a'íjma i maj tyóoxaahuaj.

³ A'yaa nu tyu'taxájtaj ti'ij i ti jéehua tyojó'itej nyajta a'íj huataxájta tyi'tíj ti ú'sejre' i nyatzájta',

⁴ tyámua' nu tyá'namuajran je'ej maj tyí'xaj i maj jéehua tyojó'itej, nyajta i canárij jitze jaataxájtaj tyi'tíj nyaj avaataca'aj i nyatzájta'.

⁵ ¿Ji'nye nyej nyij tyí'tziinye'ej na'mej

tí'ij a'ájna atyojo're'nyej a'íjci i xicáara' tí jitzán je'ej pua'aj tyí'éenye'ej ta'mej,

nyatí'ij a'ájna jin curiá'nami'huaj

i maj jin je'ej pua'aj ricij i maj nyéjcha'íire'?

⁶ A'íimaj mu a'íj jitze tyí'ca'nyej i maj jéehua tyí'ijcha'ij

majta a'íj jin óotzaahuatye' tyí'tíj maj jéehua tyú'cha'ij,

⁷ ajta capu a'tíj pújoorej tí jusíj jujapuá huatányuunyij

nusu tí tyaanájchitye'en i Dios tí'ij japuan huatányuunyij i júuricama'ra'.

⁸ ¡Capu túmii séejre' i tí jin i'ríj tí'ij a'tíj jáananan i júuricama'ra' i tyévíj,

⁹ tí'ij jusén jin júurij já'ra'nyij ajta je'en jáahuíre'en tí'ij quee huámui'nyij!

¹⁰ Ji'nye a'yaa pu tyí'sejre' maj néijmi'i juxa'aj mana'aj tyí'tyacu'vacaa, a'íimaj i maj tyojó'itej ajta a'yan cha'tána'aj tyihuá'uurej i maj quee tyojó'itej,

ajta je'en séecan tyí'ci'tyij i maj jéehua tyí'ijcha'íica'aj.

¹¹ Tyij majta tyámua' naa tyo'tyéyu'xaca' jo'maj tyaja'tachuéj,

a'áa mu jusén jin ja'séeria'aj muá'ju'un jo'maj tyityajá'ava'tacaa,

ja'áa mu jusén jime' jo'tyá'itzeere'ej!

¹² Capu jusén jime' séejre' i tyévíj, tyij ajta huápui'ij chíjtyaanyi' pué'eenye',

a'yaa pu cha'tána'aj tyí'mui'nyij matí'ij i tyí'tyán maj tyityaací'ij.

¹³ A'yaa mu tyitye'entyipua'rij a'íimaj i maj jujímua'aj jujitzé tyí'ca'nyej,

a'yaa mu tyitye'entyipua'rij a'íimaj i maj jujímua'aj tyámua' tyúuxaj.

¹⁴ A'íijma i tyeítyee, a'íi pu hua'ajséejra i tí tye'entyípuaapua'rityee

a'áa pu'ij huojóovi'tij jo'maj tyityajá'ava'tacaa

a'yaa pu cuxáa maj cánya'xíi pué'eenye'.

Tí'ij eeré'nyej i xicáj,

a'íimaj mu hua' jimi tyu'tyámue'tij i maj tyámua' tyityetyúucha'ij,

majta a'íimaj camu che' uhuácaca'nye'ej muá'ju'un

a'áa mu mij jo'tyá'itzeere'ej jo'maj tyityajá'ava'tacaa.

¹⁵ Ajta i Dios pu nyajapuáj huatányuusij nyej nyij quee huámui'nyij,

ji'nye a'íi pu ná'vi'tin jo'tij a'íin já'sejre'.

¹⁶ Capáj je'ej tyá'mua'ajcaj tipua'aj a'tíj huatyoochíjtyaanyi'taj;

ajta arí jéetze' naa huasé'rihua'an i chí'ra'an,

¹⁷ ji'nye tí'ij huámui'nyij capu tyí'tíj á'tinyij,

capu ajta i tí jin naa huasé'rihua'aj jamuán a'áa jo'tyá'itzeere'ej jo'maj yo'tyá'avaataj.

¹⁸ Tyij ajta jutyamua've'ej tí'ij ooj ajá'chajcaj,

majta i tyeítyee tyámua' naa tyá'xajta a'íjci jime' tí chíjtyaanyi' pué'een,

¹⁹ a'náj pu atyojo're'nyesij i xicáara' tí jitzán mui'nyij,

a'aj pu'ij quee che' jaséjran i tí jin huányeeri'ij.

20 Capu jusén jime' séejre' i tyéviij, tyij ajta huápu'iij chájtyaanyi' pué'eenye',
a'yaa pu cha'tána'aj tyí'mui'nyij mati'ij i tyi'tyán maj tyityaací'ij.

50

Dios pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyámua' naa tyá'xa'pu'i'intare'
Chuúicarij a'ín ti ja'a'rij i Asaf

1 I Tavástara', a'íjna i Dios ti tyihuá'ijtye' séecan i diosij, a'í pu arí tyu'taxájtaca',

a'íjma pu huatajé i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua ti'ij na'aj jo'tij jé'ejnyinyiij i xicáj ajta jo'tij ja'ancáru'pij.

2 Dios pu jin huányeeri'ij a'ájna a Sión,
a'íjna i chájta'naj ti tyámua' een ajta naa huasé'rin.

3 A'íjna i taj Dios pu aje'cáamej, ajta capu xájtari' tiéj ti néijmi'i tyojó'jipuaj pu anaquéej jimi huaméj,
majta ca'nyiin jin tyéviiij a'íjci jimi.

4 Jútye' ímuáj, Dios pu a'í huatajé i tajapuá ti séejre' ajta a'íjci i cháanacaj
mej mij jaaséj je'ej ti tya'ajpuéetzij ja'mej i chájta'naj a'íj ti jitze ajtyáma'can.

5 "Siahua'ajsiire' a'íjma i maj tyámua' nyéetzij tyiná'astijre',
a'íimaj i maj nye jimi tyi'táj jin tya'tóoraj
a'íjci jime' maj nye jimi tyu'támu'vejritaca'."

6 Ajta i tajapuá ti séejre' pu jatyáxajta ti i Dios tyámua' éenye'ej séejre'.

7 "Setyú'namuaj, Israel siaj jitze ajtyáma'can, chájta'naj nye jitze siaj
ajtyáma'can,

néijmi'i nu tyámua' naa a' jimi tyu'taséjrataj.

¡Nyáaj nu Dios pué'een! ¡Nyáaj nu ja'mua Dios pué'een!

8 Canu a'íjna jin quee muasej mu paj nye jimi tyi'mu'vejritaj
ajta i ya'muáatyee paj huá'teeraaj pej pij naatyátzaahuatye'en.

9 Canu i visáaru'uj muahuavii i paj hua'aj ya'muaj
canu nyajta i túuru'uj i maj iira'uj a' cúraarita',

10 ji'nye nyéetzij mu nya'a'rij néijmi'i i tyi'tyán maj tyityaací'ij,
a'yájna mati'ij majta i maj huo'ya'muaj jo'maj jo'cháatimee,

11 nyéetzij mu nya'a'rij i pína'see maj huacíj i jiríj jitze
majta néijmi'i mati'ij mana'aj pua'máj tyityáaxoo a'itzitáj.

12 Típua'aj nyáaj nye í'cuataj, canu muéetzij muate'exáatyeynyijche'en,
ji'nye i cháanacaj pu nyéetzij nya'a'rij, ajta néijmi'i tyi'táj ti jitzán tyí'sejre'.

13 ¿Ca' a'íj nyacua'caa i huá'hue'ra' i túuru'uj

nusu a'íj nyeya'caa i hua' xuure' i chíutyee maj túuru'uj?

14 ¡Che' a'íjna i paj jin tyé'tyotzi're' a'ín pué'eenye' i paj
jaatámu'vejritye'sij i Dios,

pajta a'yan huárinij je'ej paj tya'tá'ratziiri' a'íjci jimi i ti jútye' ímuáj
já'sejre'!

15 Pata'aj nye jimi huatyényuunyij pati'ijta quee je'ej tyéejtyoove'en,

nyáaj nu ajapua huatányuusij, pajta je'en muáaj
naatyátzaahuatye'sij."

16 Ajta a'íjci i ti je'ej pua'aj ricij Dios pu a'yan tyé'ixaatye' tijin:
"¿Tyi'tanyí jin puaatá'ci'puaj pej pij a'íj á'mua'tyej i nyenyúuca
nusu paj jaxajta tyi'tíj nyaj jin tya'tányaratziiri',

17 tipua'aj quee mua'ránajchij nyej nyáaj tyámua' mua'uurej
pajta quee tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'íj i nyenyúuca?

18 A'íj paj tyámua' naa tyu'tyéjeevij i ti tyí'nahua',
¡pajta huá'jaahuatye' i tyeítjee maj jéehua tyí'xana'cire'!

19 A'íjci jimi i ti je'ej pua'aj een ajta i maj hue'tzij huá'taavijre'
a'íj pu jin tyámua' een mua' nyanúu ajta mua' tyenyij.

20 Hue'tzij paj jin je'ej pua'aj tyá'xaj a'ihuáara',
¡a'íj paj je'ej pua'aj uurej a'ihuáara'!

21 A'íj paj néijmi'i jin a'yan huaríj, nyajta nyáaj canu huatanyúj,
a'yaa paj tyi'riá'mua'aj nyej nyáaj nyajta a'yan tyi'tyínyecha'íca'aj
pati'íj muáaj.

Ajta a'yaa nu tyimua'rájeevij a'jíisa'puaj,
¡tyámua' nu tyimuá'xa'pui'intari'tze'en!

22 'A'íj xu tyámua' tyojo'itéej xá'ra'nyij, mua'aj mu siaj yó'hua'naj i
Dios,

nyej nyij quee nyáaj huatényechenyij nyaj jamua'antypuá'ritye'en
ajta je'en quee maja' a'títan tí'ij ja'mua japua huatányuunyij.

23 A'íjna i ti a'íj naatámu'vejritye'en i ti tyinaatatyójtzi're'en, a'íi pu
naatyátzaahuatye'sij.

¡Nyáaj nu a'íj japua huatányuusij i ti tyámua' tyu'méj i nyaj juyéj
jitze!"

51

Nyaj Dios, ná'ancu'vaxi' nyéetzij

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David
ti ja'a'rij, tí'ij i Natán Dios ti jitze ma'can tyí'xaj jajtyá'xij a'íjci jime' ti
huóoxana'cirej a'íjci jamuán i íitaj Betsabé ti ántyapuaaj

1 A'íjci jime' i paj jin taxie've', nyaj Dios, ná'ancu'vaxi' nyéetzij;

a'íjci jime' i paj tyámua' naa tyí'nyaxie've', oorió'uunaj tyi'tíj nyaj jin
ootyá'ítzee.

2 ¡Nyacájo'sin a'íjci jime' i nyaj quee tyámua' huaríj!

¡Tyinaatú'uunyi'ri' tyi'tíj nyaj jin tyi'ijxána'cira'!

3 Nyámua'ree nyaj quee tyihuojó'iteca'aj,

capu i'ríj i nyamua'tzíira'aj jitze nyej nyij jo'rio'uunaj tyi'tíj nyaj jin
tyi'ijxána'cira'.

4 Muéetzij jimi nu ootyá'ítzee, muéetzij nu'uj jimi ootyá'ítzee,

je'ej pua'aj nyetyi'tyinyecha'íj, a'íjci jime' i ti quee xá'pui' muéetzij
jimi.

A'íj pu jin a'yan tyí'xa'pui' paj tyámua' tyino'xá'pui'intari'tze'en;
ajta quee tyi'tíj jin á'ítzeere' je'ej paj muáaj tyihuá'xijtye'en.

5 A'yaa pu tyi'ji're'can jime', nyaj je'ej pua'aj tyi'tyévistaj nyati'ij huanie'huaca';

jéehua nu tyi'ijxána'cira'ca'aj ti'ij na'aj i náanaj tyinaaxá'pueeri'.

6 A'yaa pu tyi'ja'yájna, paj muáaj jaxie've' a'íjci i xiéjnyu'carij ti tyámua' tyo'cájmuarej,

pajta i nyamua'tziira'aj jitze perij tyámua' tyinu'cámua'riitjej.

7 Pata'aj naajácuare'en hisoopoj xamue' jime', aj nu nyij tyámua' éenye'ej na'mej;

nyacájo'sin, aj nu nyij jéetze' huatyácueenarij quee i séerij.

8 Pajta jéehua naata'an i nyaj jin huatányetyamua've'en jájcuan paj naatatyámua'viste'en, tyij pajta perij puéjtzij naatá'.

9 Capáj che' ja'sejra tyi'tíj nyaj jin á'itzeere'

pajta néijmi'i oorió'uunaj i nyaj jin je'ej pua'aj huaríj.

10 Nyaj Dios, ¡séej nu'cáxiejnyu'caritye' ti'quee tyi'tíj jin á'itzeere'!, ¡pajta júuricamej naata'an ti jájcuaaj ti ajta tyámua' tyi'tyúucha'ij!

11 Capáj a'áa nyojóojipuan jo'paj quee já'sejre'

capáj pajta náari'racare'en a'júuricamej ti tyámua' een.

12 Naatá' nyaj jájcuan jin huatányetyamua've'en a'íjci jime' paj nyajapuáj huatányuusij;

tyámua' paj tyi'nyevi'raj a'íjci jime' a'júuricamej ti jéehua tyi-hua'cu'vej,

13 nyej nyij nyáaj huo'mua'tyej a'juyéj a'íjma i maj quee tyihuojó'itej mej mij majta a'íimaj muá'antzaahuatye'en i maj tyi'ijxána'cira'.

14 Nyajapuáj huatányuuchij nyej nyij quee che' tyi'tyacui'ijca, nyaj Dios, muáaj paj a'ín pué'een i Dios ti nyajapuáj huatányuusij, aj nu nyij a'ij huatáchuiicaj paj muáaj tyámua' éenye'ej séejre'.

15 Tavástara', naatá' nyej nyij tyu'taxáj,

aj nu nyij nye tyenyij jin muéetzij jimi tyu'táchuiicaj.

16 Ji'nye capáj jaxie've' maj tyi'muamu'vejritye'ej nusu maj ya'muáatye'e tieeraj a' jitze ma'can,

i'ríj nyej nyáaj a'ij tyimuaatá'an, ajta capu a'ín tyimua'ráanajchi.

17 A'íjna i mu'vejrij i Dios jimi a'íi pu a'ín pué'een i júuricamej ti japuéjtzitarej,

¡capáj muáaj jaatyáxaahuataj, nyaj Dios, i xiéjnyu'carij ti jéehua japuéjtzitarej!

18 Axie'vi'ra' paj jin tyámua' yeetyátoosij i Sión;

ajtáhua'aj atátaahuaj i ti jin curiá'nami' i Jerusalén.

19 Aj pej pij ja'ancuriá'an je'ej ti tyi'tíj muéetzij jimi tyúuxie've',

a'íjna i mu'vejrij ajta i ya'muáatye'e maj hua'te'raaca;

aj mu mij visáaru'uj huatámu'vejritaj a'íjci japua i maj jitzán muana'michej.

52

Capu tyi'tíj huíire' i ti jin óotzaahuatye' a'íjna i ti je'ej pua'aj ricij
I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Je'ej ti tyihuo'muá'tyej a'íjna i David, ti'ij i Doeg Edom ti já'ma'can Saúl

jimi ujó'mej tí'ij jaaté'exaatye'en tí i David a'áa jo'tyávaaca'aj jo'tíj i Abimélec ja'chej

¹ ¿Jí'nye pej pij a'íjna jin á'atzaahuatye' i paj jin je'ej pua'aj ricíj, mu paj néijmi'i putyí'uurej?

¡A'íi pu jusén jíme' séejre' i Dios tí jin taxie've'!

² A'íj papu'uj curia'mua'sij pej pij je'ej pua'aj huárinyij, mua' nyanúu pu je'ej pua'aj tyí'uurej a'yájna tí'ij i náhuaaj tí tyí'ítzij.

³ A'íi pu jéetze' mua'ránajchij i tí je'ej pua'aj een quee i tí xá'puí', a'íj paj jéetze' xie've' i tí hue'tzij pequee a'íjci i tí jí're'can jíme'.

⁴ Nyanúrij tí tyí'hue'tacaa,

a'íj paj xie've' i nyúucarij tí tye'entyípuaapua'rityee,

⁵ a'yaa pu'íj ajta i Dios tyimua'antypuá'ritye'sij jusén jíme',

a'íi pu muaatyévi'raj ajta je'en mui'ráriesij a'chi'táj, ajta muári'raj a'júuricamej.

⁶ A'íimaj i maj já'astijre' i Dios, a'íj mu séjran majta je'en tyu'tátziinye'ej;

majta a'íj mu huatyáxaahuataj i tyáataj, a'yan metyi'xáataj tíjin:

⁷ “Cási' a'íjna i tí quee jahuoo tí'ij i Dios jaatyáhuúire'en,

i tí a'íj jitze tyí'ca'nyej i tí jéehua tyí'ijcha'íj

ajta quee jatapuá'citacaa tí je'ej pua'aj ríjcaj.”

⁸ Nyajta nyáaj a'yaa nu een tí'ij i ityei'rij tí naa tyi'hua'raa

a'ájna jo'tíj jo'tyéjvee i tyeyújra' i Dios;

¡a'náj tína'aj nu a'íj jitze tyí'ca'nyej i tí jin taxie've'!

⁹ Nyaj Dios, a'náj tína'aj nu tyimuaatatyójtzi're'ej a'íjci jíme' je'ej paj tyi'tíj huáruuj;

muéetzij nu jimi tyi'íjchó've'ej hua' jamuán i maj tyámua' een a' jimi, jí'nye muáaj paj néijmi'i jin tyámua' een.

53

Tyi'tíj tí jin je'ej pua'aj huaríj i tyévi

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, mej mij jaatáchuiicaj tí'ijta síj tyí'cui'ij. Je'ej tí tyihuo'muá'tyej a'íjna i David

¹ A'íimaj i maj quee ma'umuámua're' a'yaa mu tyí'mua'tzej tíquee i Dios ma' já'sejre'

néijmi'i mu meríj je'ej pua'aj tyityo'cájrurij,

néijmi'i mu meríj tyi'tíj jin je'ej pua'aj huaríj,

¡capu síj séejre' tí tyámua' tyi'tyúucha'íj!

² Tajapuá'ímuáj, a'íi pu i Dios hua'sej a'íjma i tyeítjee

tí'ij huo'séj típua'aj síj séjre'ej tí tyojó'itej,

a'tíj tí i Dios huocaj.

³ Majta néijmi'i mu meríj yaa pujmua' huárupij,

néijmi'i mu juxa'aj tyi'tíj jin meríj je'ej pua'aj huaríj.

¡Capu che' síj séejre' tí tyámua' tyi'tyúucha'íicaj!

¡Capu na'aj síj ma' já'sejre'!

⁴ Camu tyojó'itej a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,

a'íimaj mu hua'ci'in i nyetyeítyeristyamua' tí'ij a'táj tí páan huácua'nyij,

a'íimaj i maj quee jahuoo i Dios jimi.

⁵ Tyij ajta quee meje'tyi'tiitan mej mij a'íimaj juvivej,

a'íi mu juviváaj muá'ju'un a'íjci jime' i maj tyi'tziinye',

ji'nye Dios pu tyojo'cuíxi'ij i tyihuá'carij a'íijma i maj jájcha'íire'.

A'íi mu tyévi'si' huataséjre'ej, ji'nye Dios pu mahuóohua'xij.

⁶ ¡A'tzúj cuj a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjñ Sión

a'áa je're'nyej i ti hua' japua huatányuusij i maj Israel jitze ajtyáma'can!

Tí'ij i Dios ajtáhua'aj tyámua' tyihuo'tyátoonyij i jutyéítyeristyamua',

a'íimaj mu huatóotyamua've'sij i Jacob maj jitze eeráma'can,

majta néijmi'i i maj Israel jitze ajtyáma'can.

54

Je'ej maj tyityeetyényuunyij mej mij jaatáhuoonyij tí'ij i Dios huo'tyáhuíire'en

I ti a'ájna jñ antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i maj jitzán tyi'cui'nacaa ti tye'ejvivin. Je'ej tí tyihuo'muá'tyej a'ájna i David, mati'ij a'íimaj i maj Zif ja'chej ujó'ju' mej mij i Saúl a'yan tyu'té'exaatye'en tíjñ: “¿Nyiquee tatzájta' huatyóo'avaataca' a'ájna i David?”

¹ ¡Pata'aj nyajapuáj huatányuunyij, nyaj Dios, a'íjci jime' i paj jñ antyapuaj!

¡Pata'aj nyajapuáj huatányuunyij a'íjci jime' i paj néijmi'i jñ putyí'uurej!

² Huánamuaj, nyaj Dios, je'ej nyaj muéetzij jimi tyi'tyényuusij;

tyámua' paj tyáanamuj i nyenyúcaaa,

³ ji'nye tyeítyee maj óotzaahuatye' majta i maj je'ej pua'aj tyú'riacaa a'íi mu nyéjcha'íire' majta jaxie've' maj naajé'caj.

¡Capu i Dios a'íijma jimi séejre'!

⁴ Ajta a'yájna, Dios pu nyahuíire',

Tavástara' pu naatá'sij nyej nyij júurij huatyá'itzeere'en.

⁵⁻⁶ A'íi pu a'yan ja'uurej tí a'ájna i maj jñ je'ej pua'aj ricij i maj nyéjcha'íire'

a'íi pu a'íijma tána'aj jimi huatyá'itzeere'ej.

¡Pata'aj hua'antypuá'ritye'en, Tavástara', ji'nye muáaj paj quee tyi'táj jñ á'itzeere'!

Nyáaj nu nyaxie'vi'ra' jñ tyimuaatámu'vejritye'ej

nyajta tyimuaatatyójtzi're'ej, ji'nye muáaj paj tyámua' een,

⁷ ji'nye néijmi'i paj jñ nyajapuáj huatanyúj nyati'ij quee che' je'ej jájtyoova'aj

nyajta huo'séj maj huamué'tichej i maj nyéjcha'íire'.

55

Je'ej ti tyu'tyéenyuj a'íjna i maj jaatamuárij

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj, a'íjci jitze i maj jitzán tyí'cui'nacaa ti tye'ejvivin. Je'ej ti tyihuo'muá'tyej a'íjna i David

¹ Nyaj Dios, huánamuaj je'ej nyaj muéetzij jimi tyí'tyényuusij; capáj yó'hua'nan je'ej nyaj tyí'muahuvij.

²⁻³ Náanamuj, naatájee,

muéetzij nu jimi huatyényuusij nyati'ijta quee je'ej jájtyoove'en.

A'íi mu nyamuaritye' je'ej maj tyí'xaj i maj nyéjcha'íire'

ajta je'ej maj tyí'tyejjhuaaj i maj je'ej pua'aj ricij.

Jéehua mu je'ej pua'aj tyi'nyamuarie'riste',

majta nyenyo'si'tye'ej jéehua menyínu'cacuj.

⁴ Ca'nyiin pu huápu'i'ij ú'tzunaj i nyaxiéjnyu'caa i nyatzájta',

a'íi pu nye jitze rá'aj i tzíinyi'ra'aj nyej nyij quee jaxie'va'aj nyaj huámu'i'nyij.

⁵ Huápu'i'ij nu tyí'tziinye' yunyatzájta',

nyetyényeveesij a'íjci jime' nyaj tyí'tziinye'.

⁶ A'yaa nu nyij tyí'xaj tijin:

“A'tzúj cuj nyáaj a'yan nyetya'ajta' anájme'nyij ti'ij i jáamui',

aj nu nyij huatara'ranyijche'en nyej nyij huányaso'pe'en.

⁷ Naará'rie'sima'aj nu nyij imuáj je'ej huarutyéeché'en,

a'áa nu ja'huanyechéetye'nyijche'en jo'tij quee já'tyi'tij.

⁸ Aj nu nyij huatanya'uunajche'en ti'ij náahuiire'en

a'íjci jime' ti ca'nyiin jin huá'aacaj majta ca'nyiin jin viiyej.”

⁹ Hua'antypua'ritye', Tavástara', huojo'riéj huá'nyuucaa jime',

ji'nye a'íj nu séj maj jucu'raj majta jutya'xi'ij,

¹⁰ tújca majta tíca' a'áa mu ja'taci'ij i chájta'naj jitze.

A'íj mu jitze séejre' i maj je'ej pua'aj ricij majta i maj avíitzij jin je'ej

pua'aj tyúuxaj,

jéehua mu néijmi'i huápu'i'ij je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij,

¹¹ a'áa pu i cáayej jitze séejre' maj jucu'raj majta jucuanamuaj.

¹² Capu a'íin je'ej pua'aj tyinaataxájtaca' i ti nyéjcha'íire',

tyi'tíj nyej nyáaj a'yan tyé'viicue',

capu ajta naatanyó'si'tyej a'íjna i ti nyaxana've',

nyej nyajta jimi pújoorej nyej nyij huatyénnya'avaaj.

¹³ ¡Ajta muáaj paj a'íin pué'een, i tyaj tyámua' naa tyí'tamuajtyej,

pajta muáaj huápu'i'ij tyámua' naa tyí'nyamua'tyej,

¹⁴ i tyaj néemi'ij a'áa já'tasi'rihua'aj i tyeyúujra' tzajta' i Dios

tyej tyij tyámua' naa tyi'huáta'ixaatye'en,

tyajta tu néemi'ij ciinyaca'aj hua' tzajta' i tyeítyee!

¹⁵ ¡Miche' jiye'tzín huácui'nyij i maj nyéjcha'íire'!

Miche' júurican ava'naj,

ji'nye hua'xiéjnyu'caa tzajta' pu séejre' i ti je'ej pua'aj een.

¹⁶ Nyajta nyáaj nu i Dios jimi huatyényuusij,

a'íi pu i Tavástara' nyajapuáj huatányuusij.

17 Nyáaj nu nyenyuuste'en nyajta nyeyiinyen
íiya', chúmua' nyajta tíca',
a'í pu'ij nyanamuaajran.

18 Nyajapuáj pu huatányuusij nyati'ij huatyényo'se'en,
japuan pu huatányuusij i nyajúuricamej,
tyij majta jéehua ará'axcaj i maj nyéjcha'íire'.

19 A'íjna i Dios, i ti jusén jime' tyí'ijta,
a'í pu nyanamuaajran ajta je'en huo'tyáxaahuataj,
ji'nye camu a'íimaj jatapuá'citacaa i maj jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij
camu majta jatziinye' i Dios.

20 A'í mu jumuáca' jin je'ej pua'aj huá'uurej i ju' amíncustyamua',
majta quee ja'rá'astee je'ej maj tyitya'tóorasij a'íjma jimi i maj
huá'muaajtyej.

21 Majta huápuí'ij naa huatoocua'nyéej metyí'xaj,
ajta i hua'mua'tziira'aj pu tzajta' séejre' i maj jin nyo'se'.
Ajta i huá'nyuucaa jéetze' pu cua'tyij quee i aséityij,
ajta capu a'yan een sulu chúun pu pué'een ti huápuí'ij tyí'itzij.

22 Tavástara' paj jitze tyu'tyátoonyij i paj jin je'ej tyá'mua'tzej,
a'í pu'ij tyámua' tyi'muacha'íj ja'mej;
capu a'náj tyu'tá'sij ti'ij eetávetyij
a'íjna i tyáati' ti tzáahuatyí'ra'aj jimi tyí'cha'ij.

23 Nyaj Dios, i maj tyí'tyacui'caa majta i maj tyí'hue'tacaa camu júurij
muá'ju'un
camu mana'aj jé'ta' úhuiixi'ij a'chu maj á'tijti'rej maj júurij,
muáaj paj a'áa huaja'tyáhua'xij jo'maj tyityajá'ava'tacaa,
nyajta nyáaj nu a' jitze tyí'ca'nyej.

56

Dios jitze nu tyí'ca'nyej nyajta tyé'tyojtzire' i nyúucaria'ra'

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jime' i
chuíicarij ti a'yan antyapuaaj tijin: "I hua' jáamui' a'íjma i diosij i maj
a' ímuáj já'sejre'." I nyúucarij ti naa huánamuaajrii a'íin ti jaria'mua'aj
a'íjna i David, mati'ij a'íimaj i flisteos jaatyéevi' a'ájna a Gat

1 Nyaj Dios, ná'ancu'vaxi' nyéetzij,
ji'nye tyeítyee mu séejre' maj nyamuaritye',
a'náj tina'aj mu nyenyo'si'tye'ej majta je'ej pua'aj nyoorej.

2 A'náj tina'aj mu nyamuaritye' a'íimaj i maj nyéjcha'íire',
jéehua mu i maj ootzáahuaty'e'ej nyenyo'si'tye'ej.

3 Nyati'ijta tyí'tziinye'ej, muéetzij jimi nu tyí'ca'nyej.

4 Dios jitze nu tyí'ca'nyej nyajta i nyúucaria'ra' tyí'tyojtzire',
Dios jitze nu tyí'ca'nyej a'íj nu jin quee tyí'tziinye'.
¿Tyí'tanyí jin je'ej pua'aj nya'uurej i tyáati'?

5 A'náj tina'aj mu tyí'nyapuejtye' a'íjci jime' je'ej maj tyí'nyejee,
a'íj mu'uj curia'mua'sij mej mij je'ej pua'aj náa'uurej.

6 A'yaa mu ju' avaaj majta ajca'huáye,

a'íi mu nyacújta' curia'ju',
a'yaa mu mij tyi'ijchó've' a'tzáaj maj naajé'caj.

7 ¿Nyiquij hua' huiire'en a'íjci jimi i maj jin je'ej pua'aj ricij?
Nyaj Dios, huo'tyáxaahuataj a'íjci jime' i paj jin nyú'camui' a'íjma i
tyeítyee.

8 Muáaj paj jamua'reej a'chu nyaj nyeríj pua'máj huatánya'uj,
muáaj paj jasiire' pajta jamua'reej nyati'ijta eetaja'ra'tajyi'can.
¿Ca' quee á'yu'si'ij a'yu'xaa jitze?

9 A'íimaj i maj nyéjcha'íire' a'íi mu nye jimi huatóo'uunaj
nyati'ij nyáaj muaatáhuavii paj naatáhuire'en.
Nyáaj nu tyámua' naa tyá'mua'reej ti i Dios naatyáhuire'ej.

10 Dios jitze nu tyí'ca'nyej nyajta i nyúucaria'ra' tyí'tyojtzi're',
nyáaj nu Tavástara' jitze tyí'ca'nyej nyajta i nyúucaria'ra'
tyí'tyojtzi're',

11 Dios nu jitze tyí'ca'nyej a'íj nu jin quee tyí'tzi'nye'.
¿Tyi'tanyí jin je'ej pua'aj nya'uurej i tyáati'?

12 Tyi'tíj nyaj jin muéetzij jimi tya'tányaratziiri', nyaj Dios,
a'yaa nu tyimua'rá'astijre'ej nyetyi'chuícaj,

13 jì'nye nyajapuáj paj huatanyúj nyej nyij quee huámui'nyij,
jì'nye capáj tyu'tá' nyej nyij tyi'tíj jin ootyá'itzeere'en,
nyej nyij nyáaj a'áa já'sejria'aj jo'tíj jó'nyeeri'ij ajta i júuricamej a'áa
já'sejre',
a'ájna jo'tíj i Dios já'sejre'.

57

*Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij ti'ij a'íin taatyáhuire'en i tajapuá ti
já'ma'can*

I ti a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj: “Capáj tyi'tíj an-
tyú'na'an.” Nyúucarij ti naa huánamuajrii a'íin ti jaria'mua'aj a'ájna i
David, ti'ij huatóo'uj a'íjci jimi i Saúl ajta je'en a'áa jo'tyóo'avaataca'aj
jo'tíj já'tyasta'

1 Ná'ancu'vaxi' nyéetzij, nyaj Dios, ná'ancu'vaxi' nyéetzij,
jì'nye muéetzij jimi nu jahuoo pej pij naatyáhuire'en.
A'yaa nu tyá'xie've' nyaj a' anáj jityej huatyénya'avaaj,
'asta na'aj quee néijmi'i mutyojo'me'en.

2 A'íj nu jimi huatyényuusij i Dios jútye' imuáj ti já'sejre',
a'íjci jimi i Dios i ti néijmi'i jin nyahuire'.

3 A'íi pu jútye' imuáj uyo'ta'ítyij i ti jin taxie've' ajta i ti jimi jì're'can
jime',

a'íi pu'ij nyajapuáj huatányuusij a'íjma jimi i maj huápu'i'ij je'ej pua'aj
nya'uurej.

4 A'áa nu nyáaj chóota' jo'riá'ca'aj,
hua'tzajta' i muájyey tyeítyee maj cí'macaa,
hua' tamej pu a'yan een ti'ij i tyapúusti' ti antyíptyij ajta ti'ij i'ríj,
ajta i hua' nyanuu ti'ij chúun ti tyí'itzij.

5 Nyaj Dios, muáaj paj japuan já'sejre' i tajapuá ti séejre'.

A'íjna i paj jin naa huasé'rin pu néijmi'que' a'yan séejre' i cháanacaj japua.

⁶ A'íimaj i maj nyéjcha'íire' a'íi mu tyi'táj tyámua' huáruuj mej mij naatyéevi'

tí'ij quee che' nyaca'nyisti'raj,

a'íi mu mij ja'tyáacuj jó'nyaj jo'ré'nyinyiij,

majta a'íimaj mu jujímua'aj a'áa ja'tyáavatzij.

⁷ I nyaj xiéjnyu'caa pu néijmi'i jin óoca'nyej, nyaj Dios,

i nyaxiéjnyu'caa pu tyámua' een tí'ij a'jimi tyu'táchuiicaj.

⁸ Nyajúuricamej, pata'aj huájstij,

xaatájisij, canárij i maj jitzán tyí'cui'nacaa,

tyámua' xu huóo'uurej tí'ij quee eexúj i xicáj eeré'nyej.

⁹ Chuúicarij nu jin tyimuaatatyójtzi're'ej, Tavástara',

jé'ta' a'ájna jo'maj já'sejre' a'tyéityeristyamua' majta i maj séej chuéj japua já'ma'can.

¹⁰ Ji'nye i paj jin taxie've' tajapuá pu imuáj ja'rá'asej,

ajta i paj jin tyámua' een a'áa pu ja'rá'asej i ti huá'raa jitze tajapuá ti séejre'.

¹¹ Nyaj Dios, muáaj paj japuan já'sejre' i tajapuá ti séejre'.

¡A'íjna i paj jin naa huasé'rin a'íi pu néijmi'que' oorióonajchi i cháanacaj japua!

58

Je'ej maj tyaatáhuoonyij mej mij tyámua' naa tyi-huo'xá'pui'intari'tze'en

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Capáj tyi'táj antyúu'na'an. Nyúucarij tí naa huánamuajrii a'íin tí jaria'mua'aj i David

¹ Mua'aj, mu sij huápuí'ij uhuácaca'nye'ej,

¿nyí jì'ré'can jime' tyámua' naa néijmi'i setya'xa'pui'intare'

nyí sijta tyámua' naa tyihuá'xijtye' i tyeítýee?

² Ajta a'yájna, a'yaa xu ricij je'ej pua'aj setyá'xie've'ej,

mua'aj xu tyi'tá'caa mej mij junyo'si'tye'ej a'íjci japua i chuéj jo'maj jo'cháatimee.

³ I maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij a'íi mu je'ej pua'aj huaríj matí'ij

móoj hua'jucáatze' a'séeria'caj i junáanastyamua',

i maj tyi'hue'tacaa mu je'ej pua'aj tyityo'cárutyij a'ájna matí'ij quee xu nanie'huaj.

⁴ Jéehua pu huá've'rij hua' jitze séejre' a'yájna matí'ij i cú'cu'see;

a'yaa mu een tí'ij i cú'cu'uj tí tyú'cha'vacaa

i tí a'yan ju'uurej tí'ij i tíquee iityánamuaj, ajta ityóonamuaj i junaxiéeta'

⁵ tí'ij quee jáanamuj i tí tyi'tyácuuinaj a'íjna i tí támua'rej,

i tí jaayí'tin tí huojó'pua'ritye'en.

⁶ Nyaj Dios, ¡antatáarajra' i hua' tamej!

Tavástara', ¡antatáarajra' i hua' tamej a'íijma i muajyéj!

7 Miche' a'huóopua'rixí'in, tí'ij i jájtyij tí tyixí're'en,
 miche' huaria'huaj, a'yájna tí'ij i tu'píj juyéj jitze tí tyu'uj,
 8 miche' huatóopua'rej, tí'ij i xí'pu'uj a'íjci jitze i ju'í'rique',
 ¡tí'ij i pá'ri'ij tí arájvej ajta quee a'náj jaaséj i tí jin huányeerí'ij!,
 9 miche' huatyátaanyij tí'ij i tzícare'ej matí'ij quee eexúj ja-
 mua'réeriacaj,
 miche' ca'nyíin jin hue'ejcuuxij, tí'ij tu'píj tí huá'raa.

10 A'ájna i tíquee tyi'táj jin á'itzeere' a'íi pu huatóotyamua've'sij tí'ij
 Dios puéjtzij a'íjci jime' i maj jin je'ej pua'aj huaríj;
 ja'áa pu jo're'nyesij jo'táj jo'xúuriajraa a'ájna i tí je'ej pua'aj
 tyi'tyúucha'ij!
 11 Aj mu mij a'yan tyu'taxájtaj tíjin:
 “¡Jéehua pu tyi'huíire' nyej tyámua' tyi'tyínyecha'íij!
 ¡Dios pu séejre' i tí huá'xijtye'en i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj
 japua!”

59

Tavástará' pu a'íin pué'een i tí tacha'ij

I tí a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. “Capáj tyi'táj
 antyúu'na'an.” Nyúucarij tí naa huánamuajríi David tí jaria'mua'aj,
 tí'ij Saúl tyu'ta'íjtaca' maj jáacha'íin i chí'ra'an a'íjci i David mej mij
 jaajé'caj

1 Nyaj Dios, pata'aj nyaj japua huatányuunyij a'íijma jimi i maj
 nyéjcha'íire';
 pajta naatyécha'íin a'íijma jimi i maj je'ej pua'aj nya'uurej.
 2 Nyajapuáj paj huatányuunyij a'íijma jimi i maj je'ej pua'aj tyí'uurej,
 nyajapuáj paj huatányuunyij a'íijma jimi i maj tyí'tyacuí'caa,
 3 jí'nye tyétyacaa mu séejre' maj uhuácaca'nye'
 majta a'íj mana'aj tyicho've'ej a'tzáaj maj naajé'caj.

Tavástará', canu a'íin pué'een i tí quee tyihuojó'itej canu nyajta
 huányaxana'círej;

4 canu tyi'táj jin je'ej pua'aj huaríj,
 ajta, a'yaa pu tyí'een, a'íi mu tyámua' ju'uurej mej mij
 naatyényo'si'tye'en.

¡Huájisij!

¡Pajta mujo've'me'en pej pij na'antynájche pajta je'en naaséj!

5 Muáaj, Tavástará', Dios mu paj néijmi'i putyí'uurej, pajta hua' Dios
 a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can,

huájisij pajta puéjtzij huo'tá'an a'íijma i maj quee tyá'tzaahuatye',
 capáj hua'cu'vej a'íijma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

6 Tíca' mu aje're'nyinyii, a'yan metyí'tyá'xi'ij matí'ij i tzi'cáj,
 a'áa mu mij ja'tací'ij jo'táj ja'chajta'.

7 Majta ejcuéemuxa'aj i jutyényij jitze,

a'yaa mu mij tyúu'ixaatye' mej mij tyi'táj je'ej pua'aj huá'uurej a'yaa
 mu tíjin:

“¡Capu ma' a'táj tí'ij táanamuaaj!”

8 Pajta muáaj, Tavástara', muáaj paj hua'a'tzej a'íjma;
muáaj paj hua'xaahuari' a'íjma i maj quee tyá'tzaahuatye'.

9 Muéetzij jimi nu tyámua' éenye'ej na'mej, nyaj Dios,
ji'nye muáaj paj a'ín pué'een i ti ca'nyíjra'aj nyatá'caa ajta i ti
nyecha'íj.

10 A'íjna i Dios i ti nyaxie've' a'í pu mujo'va'ma'aj ta'mej ti'ij
na'antynájche;
a'í pu naatá'sij nyej nyij huo'séj mati'ij huatyámue'tiche'en i maj
nyéjcha'íire'.

11 Capáj hua'cu'vej a'íjma,
mata'aj mij a'íimaj a'náj tina'aj jamua'reeriaj i maj nye chájta'naj
pué'een;
huo'tamuárite' a'íjci jime' i paj néijmi'i jin putyí'uurej, pajta
huo'tyáxaahuataj.
¡Tavástara' pu a'ín pué'een i ti tyámua' naa tyí'tacha'ij!

12 A'íj mu jin atyá'itze'rii néijmi'i jime' je'ej maj tyí'xaj;
¡miche' a'íjna jin huavívi'ri'huaj tyi'táj maj jujímua'aj jin
óotzaahuatye'

majta tyi'táj maj hue'tzij jin tya'tóoratzi'raj!

13 ¡Hua'antypua'ritye', hua'antypua'ritye' a'íjci jime' i paj jin
nyú'camuí'!

¡Miche' quee che' ma' já'sejria'aj!

¡Che' huamua'reerijhuaj ti i Dios a'ín pué'een i ti Rey jin tyi'tyéjvee
a'íjci jimi i Jacob ajta a'ájna imuáj jo'tij i chuéj jóo'asej!

14-15 Mati'ijta tíca' aje'ré'nyej a'yan metyi'tyá'xi'ij mati'ij i tzi'cíj,
majta je'en a'áa ja'tací'ca'an jo'tij ja'chajta' cue'ráj metyi'huooj,
a'í mu mij tyi'tyá'xi'ij muá'ju'un mati'ij quee jéehua i cue'ráj
tyú'tyoonyij.

16 Ajta nyéetzij jime', íiya' nu muéetzij jimi tyu'táchuiicaj;
ca'nyíin nu jin jaataxájtaj i paj jin taxie've' nyajta i paj jin néijmi'i
putyí'uurej.

Ji'nye muáaj paj a'ín pué'een i ti tyámua' tyí'nyecha'ij,
i ti nyahuíire' nyati'ijta quee je'ej jájtyoove'en.

17 Muéetzij jimi nu tyu'táchuiicaj, nyaj Dios,
ji'nye muáaj paj a'ín pué'een i ti ca'nyíjra'aj nyatá'caa ajta i ti tyámua'
tyí'nyecha'ij,

¡muáaj paj a'ín pué'een i Dios ti nyaxie've'!

60

*Je'ej maj tyaatáhuoonyij ti'ij a'ín huo'tyáhuíire'en i tajapuá ti
já'ma'can*

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jime' i
cuínarij ti a'yan huatóomua'aj tíjin: "I tzuhuáa ti jin séejre' je'ej
maj tyityetyúucha'ij." Nyúucarij ti naa huánamuajrii David ti jin
tyihuo'muá'tyej, ti'ij eerájraa ti'ij huatyényo'se'en a'íjma jimi i maj
a'yan hua'tamuá'muaj tíjin arameos a'áa maj ja'chej a Naharaim majta

a'ájna a Sobá, ajta a'íjna i Joab, tí'ij huariá'raa, tamuáamuata' japuan hua'puaj ví'ra'aj pua'muácaa pu i tyétyecaa antyimue'tij a'áa maj já'ma'can a Edom tí'ij a'áa jo'tyéenyoy'sej a tí a'yan tyaja'rájtyapua j tijn Valle de la Sal

¹ A'íjci i paj jin nyú'camui', nyaj Dios, a'íj paj jin períj matuuhua'xij, pajta ta'antypuá'rij;

¡taatá' ijíj tyej tyij tyajtáhua'aj huatyátaca'nyej!

² Muáaj paj tyu'tá' tí'ij i cháanacaj huatóoca'tzij ajta ootátzi'tyej; ¡pata'aj ijíj tyámua' jáa'uurej jo'tij jo'táaariaca', jí'nye a'íi pu huatyámui'rixí'sij!

³ Jéehua paj huápu'íj puéjtzij huo'ta' i maj a'chájta'naj jitze ajtyáma'can,

a'íj paj taatá' i nahuáj tí tyú'timue'raste'.

⁴ Muáaj paj tyi'tíj huo'taséjratyej a'íjma i maj tzáahuatyí'ra'aj a'jimi tyícha'íj

mej míf jáamua'reej a'tzáaj maj huatóo'uunaj tí'ij quee i i'ríf tyi-huo'puéjtye'en.

⁵ ¡Taatajée, pajta tajapuá huatányuunyij a'íjci jíme' i paj néijmi'i jin putyí'uurej!

¡Pajta hua' japua huatányuunyij a'íjma i paj hua'xie've'!

⁶ Dios pu a'yan tyu'taxájtaca' a'ájna a tí a'íin já'sejre' tijn:

“¡Nyenyetyámua'va'aj nu mui'caquéj jariá'naxi'íj i chájta'naj Siquem nyajta a'íj néijmi'i huo'riáa'sij a'áa tí huataca'aj a Sucot!

⁷ A'íjna i Galaad ajta i Manasés a'íi mu nye jitze ajtyáma'can;

Ajta i Efraín pu a'íin pué'een i tí na'vá'naa i nyamu'uj jitze,

ajta i Judá pu a'íin pué'een i nye tyáxu'uj i nyaj jin tyí'ijta,

⁸ Moab pu a'íin pué'een i tí a'yan tyí'huíire' tí'ij i nyaj jitzán anányamuejtye'en,

nyajta i nyaj ca'quéj a'íj nu japua jaráriesij i Edom,

¡nyajta jijhuan nyati'íj tyu'tyámue'tij a'íjma jimi i filisteos!”

⁹ ¿A'tanyíj ná'vi'tin tí'ij a'áa nyojo're'nyijtye'en jo'tij já'sejre' i chájta'naj tí curiá'nami'?

¿A'tanyíj ná'vi'tin a'ájna ímuáj a tí a'yan tyaja'rájtyapua j tijn Edom?

¹⁰ Jí'nye muáaj, nyaj Dios, muáaj paj matuuhua'xij,

¡capáj che' hua' jamuán huaméj i tyétyecaa maj tájme' nyo'sii!

¹¹ Taatáhuíire' a'íjci jimi i tí tájcha'íire',

jí'nye capu tyi'tíj huíire' i tyévíj tí jin tyí'cha'íj.

¹² Va'cán tu jin tyu'tyámue'tij a'íjci jíme' i Dios tí jin taatyáhuíire'ej,

¡a'íi pu huo'tzínajra'aj a'íjma i maj tájcha'íire'!

61

Tyiche' a'íj jitze tyú'ca'nyej i Dios tí jin taatyáhuíire'ej

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuuiicaj, a'íjci jitze i maj jitzán tyí'cui'nacaa tí tye'ejvín. David tí ja'a'rij

¹ Nyaj Dios, huánamuajri' je'ej nyaj tyí'nyeyiin a'íjci jíme' i tí nyacui',

¡pajta a'yan huárinyij je'ej nyaj a'jimi tyá'huoo!

² Muéetzij jimi nu huatyéenyuj a'ájna ímuáj jo'tij i chuéj jó'asej,

ji'nye i nyaxiéjnyu'caa pu quee che' juca'nyej.
 A'áa paj tyámua' tyinyojó'cha'íin jo'paj muáaj já'sejre',
 3 ji'nye muáaj paj a'íin pué'een i ti naatyáhuüre'ej.
 ¡A'yaa paj een ti'ij tyi'tíj ti ájtaavijhuaca' ti ajta tyámua' tyúuca'nyej
 muáaj pej pij nyajapuáj huatányuusij a'íjci jimi i ti nyéjcha'íire'!
 4 Nyáaxie've' nyaj jusén jin a'áa jo'quéej ná'ra'nyij jo'paj muáaj ja'chej,
 tyámua' nyetyi'cha'íiri'huaj a' anáj jityej muéetzij.
 5 Muáaj, nyaj Dios, papu'rij jáanamujri' je'ej nyaj tya'tányaratziiri',
 pajta naatá' a'íjna i ti nyéetzij nyaci'puaj
 i paj tyámua' jáaruuj a'íjma jimi i maj muéetzij mua'tzaahuatye'.
 6 Huatá' ti'ij á'tyeevi'in a'íjna i rey ti jin tyi'tyéjvee;
 che' jéehua á'tyeevi'in, mue'tíj nyinyi'ra'aj jime',
 7 ajta a'íjna jin tyu'ta'íjtaj i paj jin muáaj tyámua' tya'tá'caa.
 Tyámua' paj tyéecha'íin a'íjci jime' i paj taxie've' pajta i paj jin tyámua'
 een,
 8 a'yaa nu a'náj tina'aj muéetzij jimi tyi'chuíicaj na'mej
 nyajta a'náj tina'aj aránya'astesij je'ej nyaj tyi'tíj jin tya'tányaratziiraj.

62

A'í pu'uj i Dios a'íin pué'een i ti taatyáhuüre'ej

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuúicaj. Jedutún ti ja'a'rij.
 Chuúicarij David ti jo'yú'xaca'
 1 A'íj nu'uj i Dios jimi jatyoovej nyej nyij huányaso'pe'en;;
 a'íj pu jimi jo've'mej i ti nyajapuáj huatányuusij.
 2 A'í pu'uj naatyáhuüre'ej ajta tyámua' tyí'nyecha'íj.
 Canu tyi'tíj jin ootyá'itzeere'ej, ji'nye a'í pu a'íin pué'een i ti
 naatyáhuüre'ej.

3 ¿A'náj nyij mua'aj siatapuá'citaj siaj sij quee che' nyenyo'si'tya'aj
 ajta i siaj jaxie've' siaj jin ná'xaahuataj,
 cuxáa nyaj jáxu'uj pué'eenye' i maj ja'ajtaahuaca' ajta arí á'vesij
 nusu ti'ij i cúraaj ti ajta arí tin huatyu'uunyij?
 4 A'íj mu'uj curia'mua'sij je'ej maj tyina'antypuá'ritye'en,
 ajta a'íin huápu'íj naa hua'asej i ti hue'tzij pué'een.
 Jutyényij mu jin tyámua' naa tyí'nyaxaj,
 majta i jumua'tzíira'aj mu jin je'ej pua'aj tyí'nyaxaj.

5 A'íj nu'uj i Dios jimi jatyoovej nyej nyij huányaso'pe'en,
 ji'nye a'íj pu jimi jo've'mej i nyaj jin tyi'ijchó've'ej.
 6 A'í pu'uj naatyáhuüre'ej ajta tyámua' tyí'nyecha'íj.
 Canu tyi'tíj jin ootyá'itzeere'ej, ji'nye a'í pu a'íin pué'een i ti nyahuüre'.

7 Dios pu jimi já'ma'can i ti nyahuüre' ajta i nyaj jin nyáaj tyámua' een;
 a'í pu a'íin pué'een i ti tyámua' tyí'nyecha'íj ajta i ti naatyáhuüre'ej.
 8 ¡Nye chájta'naj siaj jitze ajtyáma'can, a'náj tina'aj xu a'íj jitze
 tyú'ca'nyej!
 ¡Siajta jimi huatyényuunyij tyámua' naa jitzán setyi'ca'nyéej!
 ¡Dios pu a'íin pué'een i ti taatyáhuüre'ej!

9 Capu i tyéviy tyi'táj jin je'ej a'yaa pu'uj ti'ij séej ti ucayáatira'nyij, típua'aj i tíquee je'ej tyéejviicue' nusu i ti chíjtyaanyi' pué'een; típua'aj néijmi'caa tyi'táj jitze mahua'cá'iteen a'yaa pu'uj cuxáa tíquee tyi'táj aráacaj.

10 Capáj a'íj jitze tyí'ca'nyej i paj jin je'ej pua'aj tyi'tyía'cha'ij, ¡capáj pajta a'íj jitze tyi'ijchó've'ej i paj tyí'nahua'! Ajta típua'aj siahuoochíjtyaanyi'taj, caxu a'íj jitze tyí'ca'nyej i túmii.

11-12 Nu'ríj mue'táj a'yan tyáanamujri' a'íjna i Dios ti a'yan tyaataxájtaca' tíjin: a'íjna i ti néijmi'i putyí'uurej ajta i ti jin taxie've' a'íi pu ja'a'rij, ti ajta a'íin a'yan tyihua'najchitye'en séej ajta séej je'ej ti síj tyi'táj jin huaríj.

63

Dios pu a'íin pué'een i ti jin naa ja'asej a'íjci i tyéviy

Chuícarij David ti jo'yú'xaca', tí'ij a'áa jo'tyávaaca'aj jo'tij quee já'tyi'tij a'áa ti ja'ajtyáma'can a Judá

1 ¡Nyaj Dios, muáaj paj a'íin pué'een i nyaj Dios!

Jéehua nu muaxie've' nyámuahuoo, ji'nye muáaj paj a'íin pué'een i jájtyij ti nyejitzé juxie've';

néijmi'i pu i nye tyéviy muéetzij muaxie've', a'yájna tí'ij jo'tij jo'huáchij, jo'tij jéehua i jájtyij jóoxie've'.

2 ¡Nyámuaseejramu' a'ájna jo'tij tyámua' tyejé'een,

nyajta je'en jaaséj i paj néijmi'i jin putyí'uurej ajta i paj jin naa huasé'rin,

3 ji'nye i paj jin nyaxie've' jéetze' pu tyí'huiire' quee i nyaj jin júurij!

Nye tyenyij nu jin tyimuaatatyójtzi're'ej,

4 néijmi'i nu i nyajúuricamej jin tyi'muatyóotzi're'ej na'mej, muéetzij jimi nu ajmécja'taxi'ij nyati'ijta huatyényuunij.

5 Huápu'i'ij pu naa naatá'astij,

a'yájna tí'ij i ti tyí'cua' a'ájna jo'maj naa eenye' tyajá'cue'raataj, nye tyenyij nu jin tyimuaatatyójtzi're'ej nyenyetyámua'va'aj.

6 Tí'ijta tíca', nyati'ijta huaque'táj,

muéetzij nu mua'tamuá're'rii nyajta muéetzij jitze tyí'mua'tzej,

7 ji'nye muáaj paj a'íin pué'een i ti nyahuiire'.

¡A' anáj jityej nu nyetyamua've'!

8 Néijmi'i pu i nyajúuricamej muéetzij jitze séejre',

pajta a'muáca'ta' jin quee nyatato'raj.

9 A'íimaj i maj a'yan tyá'xie've' maj naajé'caj

a'áa mu ja'tyávatzij jo'tij ja'tyácun majta je'en antyipua'rij,

10 ja'íi mu cui'ihuan a'íjci jime' i chúun

majta je'en i íira'vetyee hua'ci'men!

11 Ajta a'íjna i ti rey jin tyi'tyéjvee a'íi pu huatóotyamua've'sij i Dios jimi,

a'íi mu tyu'táchuiicaj a'íimaj i maj jimi tya'tóoratziiri',

majta i maj tyí'hue'tacaa a'íi mu quee che' atanyúuva'aj muá'ju'un.

64

Je'ej maj tyityeetyényuunyij tí'ij i Dios huó'cha'ín

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuícarij David tí jo'yú'xaca'

¹ Nyaj Dios, huánamujaj je'ej nyaj tyí'nyenyuuste'; huácha'ij i nyajúuricamej a'íjma jimi i maj huápu'ij nyéjcha'íire'.

² Naatyá'avaaj a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij ajta je'ej maj avíitzij tyi'táj jin ricij;

pajta nyajapujaj huatányuunyij tyi'táj maj jin tyámua' ju'uurej i maj je'ej pua'aj ricij,

³ a'íi mu jacaachej i junyanúu cuxáa tí chúun pué'eenye' ajta i maj jin tyí'xaj a'yaa pu een tí'ij i i'ríj tí tyu'j'é'caj.

⁴ A'áa mu imuáj jo'tya'úuj jo'maj jóo'avaaj je'ej pua'aj mahua'uurej a'íjma i maj quee tyi'táj jin á'itzeere',

a'íi mu mij hua'cu'raj mati'ij quee putyámuamua're'ej. Camu a'íimaj tyi'tziinye'ej.

⁵ A'íi mu jujímua'aj ca'nyíjra'aj tooa'caa mej mij je'ej pua'aj huárinyij; a'íi mu avíitzij jin tyámua' ja'uurej i maj jin huá'viivi'

majta a'yan tyí'mua'tzej tí quee a'táj hua'sejran,

⁶ tí quee a'táj jaatyésejra tyi'táj maj jin je'ej pua'aj ricij.

Ajta a'íjna i tí jaayí'tin tí jáamua'reej

je'ej tí avíitzij jin tyí'mua'tzej a'íjna i tyévíj,

a'íi pu tyámua' tyeetyésejra.

⁷ Dios pu tyihua'puejtye'en a'íjci jime' i tyihua' i'ríj,

a'íi pu tyihua'puejtye'en mati'ij pua'aj quee putyámuamua're'ej,

⁸ a'íi mu jujímua'aj puéjtzij huatóoa'sij a'íjci jime' je'ej maj tyí'xaj; ajta a'tyán maj hua'sejran a'íi mu huo'tyáxaahuataj.

⁹ Aj mu mij néijmi'i tzáahuatyi'ra'aj tyicha'íj muá'ju'un i Dios majta jaataxájtaj je'ej tí tyi'táj jin ricij,

majta a'íj jitze tyúumua'tziitye'en je'ej tí a'ín tyi'táj huáruuj.

¹⁰ A'íjna i tyévíj tí tyámua' tyi'tyúucha'ij a'íi pu huatóotyamua've'sij i Tavástara' jimi

ajta a'íj jimi jahuoonyij tí'ij jaatyáhuíire'en,

majta néijmi'i i tyeítyee maj tyámua' tyityetyúucha'ij

a'íjma pu tyámua' huata'eexaj.

65

Dios pu jimi tyéevijtj tyej tyu'táchuiicaj

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuícarij maj jin tyaatatyójtzi're'en ajta chuícarij maj jin jaatyáanajche David tí tyo'yú'xaca'

¹ Hua' Dios a'íjma i maj Sión já'ma'can, jmuéetzij pu jimi tyéevijtj tyej tyu'táchuiicaj!,

jmuéetzij pu jimi a'yan tyúuxie've' tyaj ja'rá'astej je'ej tyaj tya'táataratziiri',

² j'i'nye páanamujaj je'ej tyaj a'jimi tyityeetyényuusij!

Néijmi'i mu a'jimi ajtyáxíirij i maj a'yan i cháanacaj japua huacháatimee.

³ A'íi pu tyí'ta'ijtye' i tyaj jin je'ej pua'aj ricij,
ajta muáaj paj tyitaatú'uunyi'raj i tyaj jin ootyá'itzee.

⁴ Jutyamua've'ej a'íjna i tyáati' muáaj paj ja'antyíhuoj
pajta jaatá'sij ti a'áa ja'séeria'aj já'ra'nyij véjri' a'jimi,
a'újna a chi'táj i tyejúuj tzajta'.

iTyiche' a'íjna tya'ancuriáan i ti jéetze' tyi'j're'en a'chéj ti tyejé'sejre',
ajta i ti jin tyámua' tyí'een a' tyejúuj tzajta'!

⁵ Dios ajta Tavástara' paj tajapuá huatányuusij,
muáaj paj tanamuaj

a'íjci jime' paj va'cán jin tyámua' tajimí tyí'uurej;
néijmi'que' i chuéj japua muéetzij mu jitze tyí'ca'nyej,
ajta a'íjna i jájtyij ti ve'ej a ti imuáj já'sejre';

⁶ muáaj paj tyámua' naa tyí'cha'ij i jirij

a'íjci jime' i paj néijmi'i jin putyí'uurej ajta i paj jin uhuájca'nyej.

⁷ Muáaj paj japua'ritye' a'íjci i jájtyij ti ca'nyíin jin á'xire'ej
pajta jaatyápua'ritye'sij tyí'táj maj jin junyo'si'tye' i chájta'naj jitze;

⁸ majta a'íimaj i maj a' imuáj jo'cháatimee séej i chuéj japua
a'íi mu naa tyojo'sej muáaj paj tyú'taahuaca',

muéetzij mu jin tyéjijhuaj muutyámua'va'aj
ti'ij na'aj jo'tij i xicáj jé'ejnyinyij ajta jo'tij ja'ancáru'píj.

⁹ Muáaj paj tyámua' naa tyé'cha'ij i cháanacaj,
petyi'tá'caa mej mij japuan huatyéviiey ajta je'en tyú'ciirej,
muáaj paj tyi'tá'caa ti camui'yéjme'nyij i a'chí'ij jitze
ti'ij a'íjna jin huáciirej i tyeríicuj.

iA'yaa pej píj tyámua' ja'uurej a'ájna jo'maj tyajá'huastee!

¹⁰ Muáaj paj jaatyáru'nyej i chuéj maj japuan huátasaahuaca'
pajta néijmi'que' tyámua' naa tyo're'je'yitye'sij,

muáaj paj jéehua i víityee mujo'ta'ítyij ti'ij quee huátoonyi'in i chuéj
japua

pajta tyámua' tyu'tyátoosij i ti tyí'ciiren.

¹¹ Ti'ij púna'aj ju'síj muáaj paj néijmi'i tyámua' tyu'tyátoosij,
a' jéetirij jitze mu jéehua huatyéviiey;

¹² íxáj pu huahua'raa a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij

ajta a'ájna a' itzitáj néijmi'i pu huápu'i'ij naa tyu'sé'rin;

¹³ jéehua mu tyí'tyasiire' a'ájna jo'tij jó'yacuarej,

ajta i tyeríicuj jéehua pu ciiren jo'maj tyajá'huastee,

i néijmi'i mu tyí'chuiicaj majta jíihuaj a'íjci jime' i maj jutyamua've'ej!

66

Naa pu tyu'sé'rin muáaj paj tyú'taahuaca'

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij maj
jin tyaatatyójtzi're'en, chuíicarij maj jin jaatyáanajche

¹ Setyu'táchuiicaj i Dios jimi xuutyámua've'ej,

mu siaj a'yan huacháatimee néijmi'que' i cháanacaj japua;

² setyu'táchuiicaj a'íjci jitze i ti naa huánamuajrii i ti jin ántyapuaj;
chuíicarij xu jimi tyu'táchuiicaj ti naa tyú'namuajrii.

³ A'yaa xu tyaaté'exaatyee' en i Dios tijin:

“Naa pu tyihua'sejratye' muáaj paj tyú'taahuaca'.

A'íjci jime' i paj néijmi'i jin putyí'uurej
 a'íi mu muéetzij jimi eetávitzzej metyí'tzínnye'ej i maj muájcha'íire',
 4 néijmi'i mu muanajche i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua
 majta muéetzij jitze ma'can tyí'chuiicaj."

5 Musio'vá'ju' siajta jaaséj je'ej ti i Dios tyí'muarie',
 je'ej ti tyámua' tyú'ruuj a'íjna jime' i ti naa tyihuá'sejratye' a'íjma jimi
 i tyeítyee,

6 a'yaa pu jáaruuj i jájtyij tí'ij chuéj ti huáchij,
 majta a'íimaj i tahuásimua'cí'ij a'íi mu ju'icán antacíj i játya'naj jitze,
 tyiche' huátatyamua've'en i Dios jimi.

7 A'íjci jime' i ti néijmi'i jin putyí'uurej, a'íj pu jusén jin tyí'ijta,
 tyámua' pu naa tyihuá'sej i maj séej chuéj japua jo'cháatimee,
 mata'aj mij a'íimaj i maj quee tyihuojó'itej
 tyámua' ju'uuriaj mej mij jaatyényo'si'tye'en.

8 ¡Mu siaj séej chuéj japua jo'cháatimee, tyámua' xu tyeetyátoonyij i
 Dios,

che' huánamuajre'en i siaj jimi tyi'tyéchuiicaj!
 9 Ji'nye a'íi pu taatá' tyej tyij júurij huatyá'ítzeere'en,
 capu tyu'tá' tyej tyij huatyámue'tiche'en.

10 A'íjna i taj Dios, a'íi pu taatyéesej tyej tyij tyámua' eenye',
 tyámua' pu táaruuj tí'ij a'íjna i pláataj ti jumua'tij.

11 Muáaj paj tyu'tá' tyej tyij huavívi'ri'huaj,
 pajta je'en tyijetyáacan tyitaatyé'ijcatyej.

12 Muáaj paj tyu'tá' ti cha'na'aj a'tíj taatzíinajra'nyij,
 tu'ríj jaapuéjtzitariaca' jájtyij jime' tyajta tiéj jime',
 ajta muáaj paj períj taatá' tyej tyij ucayáatira'nyij.

13 A'úu nu jo'tyáruutyij a' tyejúuj tzajta' nyajta je'en ya'muáatyee
 huatyáteeraj a' jitze ma'can,

a'yaa nu nyij tya'ránaya'astesij je'ej nyaj muéetzij jimi tya'tányaraj,

14 a'íjna i nyaj muéetzij jimi tya'tányaratziiri'
 nyati'ij jéehua huápuí'ij japuéjtzitariaca'aj.

15 Ya'muáatyee maj pu'tyij nu muéetzij jitze ma'can huatyáteeraj,
 túuru'uj nu a' jimi tyu'tátuiire'ej nyajta chíutyee maj túuru'uj,
 nyajta nu cánya'xií a' jimi huatámu'vejritaj.

16 ¡Siata'aj néijmi'i mua'aj mujo'vá'ju'un,
 mu siaj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'ij i Dios!

¡Xáanamujri', i nyaj jamuaaté'exaatye'sij
 a'íjci jime' je'ej ti tyí'tíj huáruuj nye jimi!

17 Nye tyenyij nyajta i nyenyanúu jime'
 nu jaatajé nyajta tyaatatyójtzi'rej.

18 Típua'aj nyáaj je'ej pua'aj nyetyí'ria'mua'sime'en,
 capu i Tavástara' nyanamuáarajche'en,

19 ¡ajta a'íi pu náanamujri' ajta a'yan huaríj je'ej nyaj tyaatáhuaviiri'!

20 ¡Che' tyámua' eenye' i Dios,
 i ti jáanamujri' je'ej nyaj jimi tyu'tyéenyuj

ajta quee jaatapuá'citaca' ti nyaxie've'!

67

Miche' néijmi'i i tyeítyee tyimuaatatyójtzi're'en

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze i maj jin tyí'cui'nacaa ti tye'ejvivin. Chuícarij maj jin tyaatatyójtzi're'en ajta chuícarij maj jin jaatyáanajche

¹ Che' i Tavástara' tá'ancu'vaxi'in ajta tyámua' tyitaatyátoonyij, che' tyámua' tojo'sejra,

² mej mij néijmi'i i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua jáamua'reej je'ej ti a'ín tya'ajxié'vi'ra' ajta i ti jin tajapuá huatányuusij.

³ Taj Dios, miche' i tyeítyee maj huachéj i chájta'naj jitze tyimuaatatyójtzi're'en; ¡miche' néijmi'que' ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee tyimuaatatyójtzi're'en!

⁴ Miche' jutyamua've'ej muaajíjhuaaj i maj séej chuéj japua jo'cháatimee, ji'nye muáaj paj tyámua' naa tyí'ijta ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee, ¡muáaj paj tyihuá'ijtye' néijmi'caa i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua!

⁵ Taj Dios, miche' i tyeítyee maj huachéj i chájta'naj jitze tyimuaatatyójtzi're'en, ¡miche' néijmi'que' ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee tyimuaatatyójtzi're'en!

⁶ Pu'ríj tyú'ciiriaca' i chuéj japua; ja'íjna i taj Dios pu tyámua' tyitaatyájtoo!

⁷ ¡Che' i Dios tyámua' tyitaatyátoonyij! ¡Miche' néijmi'que' i cháanacaj japua jaatyátzaahuatye'en!

68

Mati'ij tyu'tyáamue'tij majta je'en eetyáacij i maj Israel jitze ajtyáama'can

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuícarij maj jin tyaatatyójtzi're'en ajta chuícarij maj jin jaatyáanajche David ti tyo'yú'xaca'

¹ Ti'ijta i Dios ájchenyij, a'íimaj mu huatóo'uunaj i maj jájcha'íire';

majta i maj jaxana've' a'íi mu huatóo'uunaj jo'tij já'sejre';

² a'yaa mu tyityaja'huóopua'rixí'ij ti'ij i citzíj i áacaj tzajta', a'yaa mu tyityatóotui'sij ti'ij i xíjca i tiéj jitze;

i Dios jimi mu jo'vátzij néijmi'i i maj je'ej pua'aj ricij.

³ Majta a'íi mu huatóotyamua've'sij i maj tyámua' tyityetyúucha'ij, i Dios jimi mu jéehua jutyamua've', ¡majta tyítzunaxi'ij muutyámua've'ej!

⁴ Mua'aj xu i Dios jimi tyu'táchuiicaj, setyu'táchuiicaj a'íjci jitze ma'can i ti jin ántyapuaaj;

setyu'tatyójtzi're' a'íjci i ti ave'quéej a'áa ja'yi'vej i jéetirij japua.

¡Xatóotyamua've' i Tavástara' jimi!

¡Xatóotyamua've' jo'tij a'ín já'sejre'!

⁵ Dios, i ti a'áa já'sejre' i ju tyeyúuj tzajta' ti tyámua' een,

a'íi pu hua' táataj i maj xá'ricaanyij

ajta hua' japua huatányuusij i úucaa maj antyúujimua'astariaca';

⁶ Dios pu huo'ta'sij jo'maj jo'tye'en i maj quee je'ej tyímuarimuaj,

hui'rátóosij i maj eetyánami' ajta tyámua' tyihuo'tyátoosij;

majta i maj quee tyihuo'j'itej a'áa mu ja'cháaj muá'ju'un jo'tij quee tyi'tíj já'cijci'rej.

⁷ Nyaj Dios, pati'ij anaquéej huama'ca'aj a'íjma jimi a'tyéityeristyamua'

mati'ij ajooju'caj a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij,

⁸ i chuéj pu huatóoca'tzij,

majta je'en jéehua huatyéviyaca',

a'íjna i jiríj Sinaí ti antyapuaj a'íi pu huatóoca'tzij i Dios jimi,

jimi i hua' Dios i maj Israel jitze ajtyáma'can.

⁹ Nyaj Dios, muáaj paj tyu'tá' mej mij jéehua huatyéviyiej,

a'íimaj a'tyéityeristyamua' mu huácua'naxij, ajta muáaj paj ca'nyíjra'aj huo'ta'.

¹⁰ A'íimaj a'tyéityeristyamua' mu a'áa ja'huóochejtye

pajta muáaj, nyaj Dios, a'íjci jime' i paj jin taxie've',

muáaj paj tyaatá' tyi'tíj ti ja'itziitya'ca'aj a'íjci i ti quee je'ej tyéejviicue'.

¹¹ Tavástara' pu nyúucarij huatyájtó;

mue'tíj mu mij i úucaa jaxajta'ca'aj:

¹² "¡A'íimaj mu meríj huatóo'uj i maj rey jin tyityetyu'uj majta i hua' xantáaru'ustyamua' hua' jamuán!"

Ajta jo'maj jo'cháatimee, a'íimaj mu i úucaa tyu'rióoa'caa

tyi'tíj maj tyihuáa'ri'ri' a'íjma i maj hua'ajcha'íire',

¹³ siajta mua'aj a'áa xu jo'tyá'itzee jo'siaj jo'cháatimee.

¡A'íjna i jáamui' anáj pláataj pu jin canámi'huajmee!

¡Ajta i jú'xa'ra' ooroj jime' ti huápu'i'ij jumua'tij!

¹⁴ Ti'ij a'íjna i ti néijmi'i jin antyúumua'reej huo'tamuárij a'íjma i maj rey jin tyityatatyíj,

a'yaa pu huasé'rihua'aj cuxáa séerij huatyácatyii a'íjci japua i jiríj i maj a'yan jatamuá'muaj tijin Salmón.

¹⁵ ¡Huápu'i'ij pu ajtít'i'ijmee i jiríj a'áa ti jo'quéetimee a'ájna a Basán, ajta i ti cavi'yetze'ejmee a'íi pu ajta ajtít'i'ijmee!

¹⁶ Mua'aj, mu siaj jiríj pué'een ti huápu'i'ij ajtít'i'ijmee,

¡ji'nye siaj sij ja'ráasej siaaxána've'ej

a'íjci i jiríj i Dios ti jaaxie've' ti'ij a'áa ja'huóochejtye'en?

¡A'íjna i Tavástara' a'íi pu a'áa jusén jime' ja'cháaj ja'mej!

¹⁷ Dios pu jéehua hua'ajcha'ij i caríáata' i ti jitzán huatyényo'se'en;

a'áa pu ja'rájraa a'ájna a Sinaí ti'ij a'áa ja'rá'astij jo'tij i tyeyúujra' jo'tyéjvee.

18 Nyaj Dios, jútye' imuáj paj tyíraa pajta hua'antyivi'táj a'íjma i paj hua'antymue'tij;
a'íimaj mu i tyétyacaa tyimuaatapuéjve i ti jéehua tyá'najchij
Tavástara', a'íimaj mu majta tyámua' tyimuatyájtoo i maj quee tyihuojó'iteeca'aj.

19 ¡Che' jì'réenya'aj séjre'ej i Tavástara', i taj Dios ajta i ti tajapuá huatányuusij,

i ti a'náj tina'aj a'íj jimi tyi'tyá'itze'rii i tyí'ta'ijca!

20 A'íjna i taj Dios, Dios pu pué'een ti tajapuá huatányuusij
ajta pújoorej ti tajapuá huatányuunij tyej tyij quee huácui'nyij.

21 Dios pu jo'tátaaraxi'ij i hua' mu'uj a'íjma i maj jájcha'íire',
hua' mu'uj a'íjma i maj a'yaa mana'aj tyúuxana'cire'.

22 Tavástara' pu arí a'yan tyu'taxájtaca' tijin:

“Nyáaj nu muaatá'sij paj huaria'ra'nyij a'ájna a Basán;

nyajta nu muaatá'sij paj eetára'nyij a'ájna a jájritze' ti huápuí'ij
atyáati',

23 pej pij aná'jo'sixi'in mua' íicaj jitze

a'íjci jime' i hua' xuure' i maj muájcha'íire'

ajta mej mij a'ya'muáj tzi'cáj jaayé'en i hua' xuure'.”

24 Taj Dios, nyaj Dios ajta nyaj Rey,

a' tyeyúuj tzajta' pu séjre' maj tyámua' ju'uurej
mej mij a' jitze ma'can tyu'yé'estej.

25 A'íimaj mu anáatyij i maj tyí'chuicacaa
majta i maj tyí'cui'nacaa hua'cujta mu huaju'
majta jé'ta' i íimuaa

a'íi mu majta quéetzarij jitze tyú'cuiinaj.

26 ¡Néijmi'i xu tyámua' tyeetyátoonyij i Dios i ti Tavástara' pué'een!
Néijmi'i xu tyámua' tyeetyátoonyij mu siaj Israel jitze ajtyáma'can.

27 A'íjma jimi pu anaquéej huaméj i Benjamín, i ti cíleen,

majta mue'táj i maj tyí'ijta a'íjci jimi i Judá,

majta a'íjci jimi i Zabulón majta i Neftalí jimi.

28 Nyaj Dios, huataséjrataj i paj jin néijmi'i putyí'uurej,

¡pajta tyámua' jáa'uurej tyi'táj paj je'ej huáruuj ityájma jimi!

29 A'ájna imuáj jo'tij a' tyeyúuj já'sejre' ti ájtyeej, a'ájna a Jerusalén,
jo'maj a'íimaj i maj rey jin tyityetyu'uj tyimojo'tapuéjve,

30 a'áa paj jajtyá'xi'in i Egipto, i ti je'ej pua'aj huasé'rin a'áa ti já'sejre'
véjri' i játya'naj jitze,

túuru'uj majta visáaru'uj maj tyú'ma'cuj a'áa maj ja'távee

maj a'íjna jime' hua'xaahuaj i tyeítyee a'íjci jime' i maj jéehua
tyí'ijcha'ij,

¡pata'aj huojocuíxi'in i tyeítyee maj jaxie've' maj huanyo'se'en!

31 A'áa mu a Egipto ja'rácii'nyij i maj tyámua' tyimuaatyátoosij,
majta i maj Etiopía já'ma'can a'íi mu ajmécja'taxi'ij i Dios jimi.

32 ¡Setyu'táchuiicaj i Dios jimi, mu siaj tyí'ijta i cháanacaj japua,
siata'aj tyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi,

33 a'íjna i ti ave'quéej a'áa ja'yi'vej a tajapuá,
 a'íjna i tajapuá ti jusén jime' séejre'
 Xáanamujri' je'ej ti huánamujrii i ti jin tyí'xaj,
 i nyúucaria'ra' ti néijmi'i putyí'uurej.

34 Xaatyátzaahuatye' a'íjci i Dios ti néijmi'i jin putyí'uurej,
 a'íjna i ti jin tyí'ijta a'íi pu néijmi'que' séejre' a'ájna a Israel,
 ajta i ti néijmi'i jin putyí'uurej a'áa pu ja'rá'asej i tajapuá ti séejre' jitze
 i ti huá'raa.

35 Huápuí'ij pu naa huasé'rin i Dios a'újna i ju tyejúuj tzajta',
 a'íjna i hua' Dios i maj Israel jitze ajtyáma'can a'íi pu hua'tá'caa
 mej mij néijmi'i putyí'uurej ajta ca'nyíjra'aj hua'tá'caa i ju-
 tyéityeristyamua'.

¡Che' jì'rénnya'aj séjre'ej i Dios!

69

Je'ej ti tyí'ijhuaaj a'íjna i ti je'ej tyóomua'tzee

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jime' i
 cuínarij ti a'yan huatóomua'aj tíjin: "Tzuhuáa." David ti ja'a'rij.

1 Pata'aj huatányuunyij, nyaj Dios,
 jì'nye nu'ríj tin atyámui'sij a jáata';

2 nu'ríj ajo'cárutyij a'ájna jo'tíj va'tíj ja'ajréxaj
 ajta quee je'ej tyí'rij jó'nyaj ja'rányaca'nyej.
 A'áa nu'ríj ja'rá'aj jo'tíj jéetze' ja'tyáati'
 ajta arí tin nie'tariésij i ti ca'nyíin jin mui'yej.

3 Capu che' nyaí'riitye' nyaj ca'nyíin jin huajíjhua,
 jéehua pu'ríj huápuí'ij na'antyáacui',
 i nyají'ij nu nyajta nyeríj jin huácua'naxij
 a'íjci jime' nyaj jéehua nyeríj á'tyeej nyaj tyi'íjchó've' i Dios jimi.

4 Mu'ríj jéetze' huatámui'riaca' i maj cha'mana'aj tyi'tíj jin nyax-
 ana've'ej

quee a'chu nyaj pua'mácan cájcípuaj i nyamu'uj jitze,
 mu'ríj huatámui'riaca' i maj nyéjcha'íire',
 i maj cha'mana'aj na'antypuá'ritya'mu'
 majta nyahuavii nyaj huo'tátuuiire'en tyi'tíj nyaj quee huanáhuaaj.

5 Nyaj Dios, muáaj paj jamua'reej nyaj huápuí'ij quee
 tyú'namuajraca'aj;

capu je'ej tyí'rij nyaj jaatyá'avaaj tyi'tíj nyaj jin ootyá'ítzee.

6 Tavástara', Dios mu paj néijmi'i putyí'uurej pajta néijmi'i jin
 antyía'mua'reej,

miche' quee tyévi'si' huataséjre'en nyáaj nyej nyij pué'eenye',
 a'íimaj i maj muéetzij jitze tyí'ca'nyej,

hua' Dios a'íjma i maj Israel jitze ajtyáma'can,
 miche' quee je'ej tyityóomua'ajcaj nye jitze ma'can
 a'íimaj i maj jéehua muéetzij muahuoo.

7 A' jitze ma'can nu nyeríj néijmi'i tyo'táviicue'ri' i maj je'ej pua'aj
 tyí'nyaxaj,

nye nyéerimij pu arí jitze séejre' i ti tyévi'si' huasé'rin,

8 a'yaa nu een ti'ij i ti seequėj huasé'rin majta quee nyamua'tyej
a'íimaj i maj nye'ihuámua' pué'een.

9 Jéehua nu huápui'ij jaxie've' a'íjci a' tyejúuj,
nye jitze pu arí tyi'rá'aj a'íjna i ti je'ej pua'aj tyí'een
a'íjci jime' maj muéetzij je'ej pua'aj tyí'muaxaj.

10 Nyati'ijta nyeyiinyej nyajta nye ítzi've'ej, a'íimaj mu je'ej tyí'nyaxaj;

11 tipua'aj nyényaxaamujritya'aj, néijmi'i mu a'íimaj naatyá'a'tzij.

12 Néijmi'i mu nyéetzij nyetyáxajta,
majta i maj ta'ruj a'íimaj mu nyéetzij nyetyéchiicaj.

13 Nyajta nyáaj, Tavástara', nyáaj nu muéetzij jimi huatyényuusij.

Nyaj Dios, pata'aj ijíj naatáhuüre'en!

A'íjci jime' i paj jéehua nyaxie've', ijíj paj naatájeevej!

A'íjci jime' paj jin tyámua' een, inyajapuáj paj huatányuunyij!

14 ¡Capáj tyi'tá'care'en nyej nyij atyájrutyaj jo'tij jo'jáxu'ta'!

¡Nyajapuáj paj huatányuunyij a'íjma jimi i maj nyaxana've'
pajta a'ájna jo'tij i jáytyij ja'tyáati'!

15 ¡Capáj tyi'tá'care'en ti nie'tárieenyij i ti ca'nyín jin muí'yej!

¡Capáj tyi'tá'care'en ti i jáytyij ti viváajma'aj atyúuta'huaj
anyojo'cárujtye'en ajta je'en na'vá'naj!

16 Tavástara', pata'aj naatájeevej;

¡muáaj paj néijmi'i jin tyámua' een pajta jéehua taxie've'!

A'íjci jime' i paj jéehua tyámua' tyihuojó'mua'raj, nyejitzé paj
rányeerej;

17 ¡capáj manúujipuan nyéetzij i nyaj muahuíre'!

¡Ca'nácan paj naatájeevej, ji'nye je'ej pu pua'aj tyí'nya'uurej!

18 Nyejitzé paj ajtyáxiirej, pajta je'en nyajapuáj huatányuunyij;

inyajapuáj paj huatányuunyij a'íjma jimi i maj nyéjcha'íire'!

19 Muáaj paj jamua'reej maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj,

nyajta japuétzitarej a'íjci jime' i ti tyú'tyevi'raste' nyajta i maj jin
ná'xaahuaj,

muáaj paj huá'muajtyej a'tyán maj a'ín pué'een i maj nyéjcha'íire'.

20 Pu'ríj nyatzájta' je'ej pua'aj náaruj i maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj,

¡capu nú'ca'nyisti' nyajta quee che' nyaca'nyej!

Cha'na'aj nu'uj jahuoo

a'íjci i ti tyámua' tyinaatyéjeevej ajta ná'ancu'vaxi'.

21 Huá've'rij mu atyájraj i nyacue'raj jitze,

ajta nyati'ij huata'ímuj nahuáj mu naatá' ti ántzinaj.

22 ¡Che' a'íjna i hua' méesaj jo'maj tyajá'cua'caa hua' jamuán i ju'
amíincustyamua'

che' a'ín tyi'pue'éenye'ej já'ra'nyij i maj jin huavívi'ri'huaj!

23 ¡Pata'aj huo'tá'an mej mij aracúcu'nyij muá'ra'nyij

ajta mej mij a'náj tina'aj juviváaj i jutíjchij jitze!

24 Hua' jitze paj jarárieenyij i paj jin nyú'camui';

¡pajta a'íjna jin huo'tyátieeraj i paj jin nyú'camui'!

25 Che' quee che' aja'tyi'títaj a'ájna jo'maj tyojo'tyá'inaamuaa,

ajta quee che' a'tj a'áa ja'chajca jo'maj a'íimaj jo'cháatima'caa;

26 Ji'nye a'íimaj mu jamuaritye' a'íjci i paj muáaj puéjtzij jaatá',
majta já'xaahuaj i ti jatyácuí'nyij a'íjci i paj muáaj tyaapuáj.

27 A'íj paj pajta huo'ria'rieeraj i ti je'ej pua'aj een;
¡che' quee huo'ci'tyij pej pij tyihuo'tú'uunyí'!

28 ¡Huo'rio'uunaj je'ej maj ántya'ruj a'íjci jitze i yu'xarij júuricamej ti
jitzán séejre'!

¡Capáj huá'yu'xaj jo'maj ja'yu'si' i maj quee tyi'tíj jin á'itzeere'!

29 Pajta nyéetzij, i nyaj tyí'cui' nyajta je'ej tyé'nyamua'tzej,
na'ajriáj, nyaj Dios, pajta nyajapuáj huatányuunyij.

30 Nyetyatatyójtzi're'ej nyetyi'chuíicaj i Dios,
jimi nu tyu'táchuiicaj nyetyaatatyójtzi're'ej,

31 Tavástara' pu'ij jéetze' tyámua' tyo'tóomua'sij
quee tipua'aj túuru' jimi naatámu'vejritaj

na'riíj visáaru' ti ava'ahuájmee ajta anacáarie'ejmee.

32 Matí'ij a'íj huaséj, a'íimaj mu huatóotyamua've'sij i maj je'ej
tyityóomua'tzej

ajta ca'nyíjra'aj huataséjre'sij a'íjma jimi i maj jahuoo i Dios;

33 Ji'nye i Tavástara' pu huá'namuaj a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'
ajta quee hua'xana've' a'íjma i maj eetyánami' i maj jitzán aj-
tyáma'can.

34 ¡Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' tajapuá ti séejre', i cháanacaj ajta i
jájrij,

majta néijmi'i a'íj maj jitze tyí'tyesejre'!

35-36 Ji'nye Dios pu a'íj japua huatányuusij i Sión

ajta tyámua' ja'uurej i chájta'naj a'áa ti tyeje'ejtyáma'can a Judá.

Hua'yojmua' i maj tyí'huíire' a'íjma pu a'rij ja'mej i chájta'naj Sión ti
ántyapuaj,

a'áa mu mij ja'cháaj muá'ju'un majta néijmi'i tyu'tyóoa'ritye'sij,

a'íimaj i maj jaxie've' i ti jin ántyapuaj a'íi mu a'áa jo'cháatima'aj
muá'ju'un.

70

Ca'nácan paj mujo've'me'en pej pij naatáhuíire'en

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. David ti ja'a'rij,
mej mij a'íjna jin uhuóomua'tzij

1 Nyaj Dios, ¡pata'aj mujo've'me'en pej pij nyajapuáj huatányuunyij!

Tavástara', ¡ca'nácan paj mujo've'me'en pej pij naatáhuíire'en!

2 ¡Miche' huápuí'ij tyévi'si' huataséjre'en

a'íimaj i maj a'yan tyá'huoo mej mij naajé'caj!

¡Miche' tyévi'si' huasé'rihua'aj muatóo'uunaj

a'íimaj i maj jaxie've' mej mij tynaapuájtye'en!

3 ¡Miche' jutyévi'ra'aj muatóo'uunaj

a'íimaj i maj nyéetzij ná'xaahuaj!

4 Ajta miche' néijmi'i i maj muahuoo

jéehua huatóotyamua've'en,

ajta i maj jaxie've' paj hua' japua huatányuunyij

miche' jusén jime' a'yan tyí'xajtaj tijn: "¡Dios pu va'cán jin antyúumua'reej!"

⁵ Ajta nyaj jime', nyaj quee je'ej tyéejviicue' nyajta je'ej tyé'nyamua'tzej,
nyaj Dios, ¡ca'nácan paj mujo've'me'en pej pij naatáhuire'en!
Muáaj paj a'ín pué'een i ti naatáhuire'sij ajta nyajapuáj huatányuusij;
¡capáj mu' já'tyeevi'in, Tavástara'!

71

Je'ej ti tyu'tyéenyuj a'ijna i a'táj ti arí vásti'

¹ Tavástara', muéetzij jimi nu jahuoo pej pij naatyáhuire'en;
¡capáj a'náj tyí'tá'care'en nyej nyij a' jimi je'ej pua'aj tyo'tányamua'tyij!

² ¡Pata'aj nyajapuáj huatányuunyij, pajta je'en tyámua' tyinaatyécha'ín,

ji'nye muáaj paj néijmi'i jin tyámua' een!

A'tzúj cui' náanamuj, pajta nyajapuáj huatányuunyij.

³ Muáaj paj a'ín pué'eenye' i nyaj jitzán arányaca'nyej,

¡muáaj paj a'ín pué'eenye' i ti jitzán i'rúj ti'ij náahuire'en pajta i ti nyajapuáj huatányuunyij!

¡Muáaj paj a'ín pué'een i nyaj jitzán arányaca'nyej ajta ti'ij náahuire'en!

⁴ Nyaj Dios,

nyajapuáj paj huatányuunyij a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij,

a'íjci jimi i ti tyí'tyacui'caa pajta i ti ja'ránajchi ti huanyo'se'en,

⁵ ji'nye muáaj, Tavástara', nyati'ij nyana'aj tyi'tyamuestaca'aj

muáaj paj a'ín pué'een i nyaj jitzán tyi'ijchó've' pajta tyámua' tyi'nyecha'ij.

⁶ Nyóoche' nu nyáaj a'áa ja'séeria'caj i jucáara' jitze i náanaj,

nyajta nyerij muéetzij jitze arányaca'nyajca'aj.

¡Muáaj paj tyu'tá' nyej nyij huanie'huaj!

¡Nyáaj nu a'náj tina'aj tyi'muatyóotzi're'ej na'mej!

⁷ Mue'táj mu merij nyéetzij tyámua' nyojo'sej,

ajta muáaj paj a'ín pué'een i ti nyahuire'.

⁸ A'náj tina'aj pu i nye tyenyij jitze séejre'

nyej nyij a'ij huatáchuiicaj i paj jin naa huasé'rin,

⁹ capáj nyaxana'va'aj tipua'aj nyerij vastacirie'ej,

capáj manúujipuan tipua'aj nye quee che' nyaca'nyej.

¹⁰ A'íimaj i maj nyéjcha'íire', i maj jaxie've' maj naajé'caj,

a'íimaj mu merij antyóosij majta tyámua' ju'uurej mej mij je'ej náa'uurej.

¹¹ A'yaa mu tyí'xaj tijn: "¡Siata'aj jaataváj siajta je'en jaatyéevi',

ji'nye Dios pu arí majúuriej

capu ij a'táj japuan huatányuusij!"

¹² Capáj nye jimi ajtáyi'can, nyaj Dios;

¡ca'nácan paj mujo've'me'en pej pij naatáhuire'en!

¹³ ¡Miche' tyévi'si' huataséjre'en majta je'ej hua'antypuá'aritye'en

a'íimaj i maj nyéetzij nyéjcha'íire'!

¡Miche' huápuí'ij huatóotyevi'ra'astaj

i maj a'yan tyá'xie've' ti'ij nyéetzij je'ej pua'aj tyí'nya'uurej!

¹⁴ Ajta nyáaj nu a'náj tina'aj a'jimi tyi'ijchó've'ej na'mej,

nyajta jéetze' nyajtáhua'aj jéetze' nu tyimuaatatyójtzi're'ej,

¹⁵ a'náj tina'aj nu muéetzij muaxáataj na'mej i nye tyenyij jime'

paj muáaj tajapuá huatanyúj pajta néijmi'i jin tyámua' tyito'xá'puí'íntari'tzej.

¡A'íi pu a'íi pué'een i ti quee nyai'riitye' nyej nyij yo'itéej ná'ra'nyij!

¹⁶ Nyaataxájta je'ej paj muáaj tyi'táj va'cán jin tyí'muarie', Tavástara'.

¡Nyáaj nu jaataxájta paj muáaj pana'aj a'ín pué'een i ti quee tyi'táj jin á'itzeere'!

¹⁷ Nyaj Dios,

muáaj paj néijmi'i tyinaamuá'tyej nyati'ij nyana'aj tyu'cáleenyi'tariaca',

ajta nyóoche' nu jaxáataj na'mej i paj va'cán jin tyí'muarie'.

¹⁸ Nyaj Dios, capáj manúujipuan

tyij nyajta nyeri'ij nyáaj vastaciríe'ej nyajta ava'cueenavi'ij,

ji'nye nyóoche' nu hua'ixáatya'aj na'mej paj muáaj néijmi'i putyí'uurej

a'íjma ijíj maj huátyeityee ajta majca'huáyee maj huataséjre'sij.

¹⁹ A'íjna i paj jin tyá'xa'puí'íntare', nyaj Dios, tajapuá pu ímuáj ja'rá'asej,

muáaj paj va'cán jin tyí'muarie',

¡capu síj ajtáhua'aj séejre' ti a'yan een pati'ij muáaj!

²⁰ Tyij pajta períj naatá' nyej nyij jaaséj

i ti jéehua je'ej pua'aj tyí'ricij ajta jéehua i xaamújrira'aj,

pajtáhua'aj paj naatá'sij nyej nyij júurij ná'ra'nyij,

pajtáhua'aj paj na'ajriásij tyétye' ímuáj i chuéj tzajta',

²¹ va'cán paj jin tyámua' tyinaatyátoosij

pajta je'en tyámua' tyinaatyéjeevij.

²² Nyajta nyáaj, nyaj jime',

nyetyu'táchuiicaj nyajta tyimuaatatyójtzi're'ej a'íjci jime' i paj tyámua' een

a'íjci jitze i áarpaj nyajta i canárij jitze,

nyaj Dios, muáaj paj tyámua' een a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can.

²³ Nye tyenyij pu huatóotyamua've'sij ti'ij muéetzij muaatáchuiicaj,

a'yájna ti'ij ajta néijmi'i i nye tyévi'ij, i paj muáaj japuan huatanyúj.

²⁴ A'yaa pu'uj tána'aj i nyenyanúu tyi'xáataj ja'mej a'náj tina'aj

paj muáaj ji'réenye'ej séejre',

ji'nye a'íimaj i maj jaxíe'va'ca'aj ti'ij nye jimi je'ej pua'aj tyá'ra'nyij

a'íjma pu arí a'ín hua'cáanaj i ti tyévi'si' huasé'rin.

72

Je'ej maj tyityeetyényuunyij a'íjci jime' i rey Salomón ti ja'a'rij.

1 Pata'aj jaatá'an, nyaj Dios, a'íjci i rey,
 a'íjci i paj muáaj jin tyá'xa'pui'intare' pajta i paj jin tyámua' een,
 2 ta'aj ij a'íjci jime' i paj jin tyámua' een ajta i paj jin tyá'xa'pui'intare'
 a'íjci jin tyu'ta'íjtaj a'ájna a chájta'naj jitze ajta a'íjma jimi i maj a jimi
 quee je'ej tyéejviicue'.

3 Che' i jiríj jitze huataséjre'en ajta i ti cavi'yetze'ejmee jitze
 i ti tyámua' tyí'een ajta i maj tyámua' tyí'tyesejre'ej a' chájta'.

4 ¡Che' a'íjna i rey tyámua' tyihuo'xá'pui'intari'tze'en a'íjma i maj
 quee je'ej tyéejviicue'!

¡Che' hua' japua huatányuunyij hua' yojmua' i maj jajpuéjtzij
 ajta huo'tzínajra'nyij a'íjma i maj je'ej pua'aj huá'uurej!

5 ¡Che' i rey a'náj tina'aj muéetzij jimi tzáahuaty!'ra'aj tyícha'íj,
 tí'ij ooj i xicáj ajta i máxcirie' séjre'ej!

6 ¡Che' a'yan eenye' mati'ij i víityee ajta i japúutzarij
 maj tyí'ipuaj i chuéj japua majta i ixáj!

7 ¡Che' jéehua séjre'ej i ti tyámua' een ajta i ti huatóoje'yej
 a'íjci xicáara' jitze tí'ij a'íin tyu'ta'íjtaj,
 'asta na'aj quee che' má'hua'tan i máxcirie'!

8 ¡Che' néijmi'que' tyu'ta'íjtaj tí'ij na'aj jo'tij síj i jájrjij ja'vá'asej
 ajtáhua'aj i síj,

tí'ij na'aj a'ájna i játya'naj jitze Éufrates 'asta jo'tij i chuéj jóo'asej!

9 ¡Miche' i maj jájcha'íire', i maj a'áa jo'cháatimee jo'tij quee já'tyi'tij,
 miche' a'íimaj jimi huatóotonyij!

10 ¡Miche' tyi'tíj tyaatapuéjve'en majta jaatyátzaahuatye'en
 i maj rey jin tyityetyu'uj a'ájna a Tarsis majta jo'tij ja'rahuáchijmee i
 jájritze',

i maj rey jin tyityetyu'uj a'ájna a Sabá majta a Sebá!

11 ¡Miche' néijmi'i i maj rey jin tyityetyu'uj jimi tyítunutaxi'in!

¡Majta néijmi'i jaatyáhuíire'en i maj séej chuéj japua jo'cháatimee!

12 Ji'nye a'íi pu japan huatányuusij je'ej ti tyá'huoo a'íjna i ti quee
 je'ej tyéejviicue'

ajta a'íjci i ti jajpuéjtzij i ti quee a'tíj jahuíire'.

13 A'íi pu hua'ancu'vajxi'ij a'íjma i maj quee óotzaahuatye'

ajta japan huatányuusij i huá'juuricamej a'íjma i maj quee je'ej
 tyéejviicue'.

14 Hua' japua pu huatányuusij i ti jéehua tyihuá'tyesi'huaritye' ajta i
 ti je'ej pua'aj tyihuá'uurej,

ji'nye i huá'juuricamej pu jéehua jimi juxie've'.

15 ¡Che' jusén jime' júurij i rey!

¡Miche' ooroj jaatá'an a'áa ti já'ma'can a Sabá!

¡Miche' a'náj tina'aj jahuocaj i Dios jimi a'íjci jime'!

¡Che' i Dios a'náj tina'aj tyámua' tyeetyátoonyij!

16 ¡Che' jéehua i tyeríicuj huáxoovi'in a'ájna jo'tij a'íin já'ma'can
 ajta je'en jéehua séjre'ej i ti cavi'yetze'ejmee jitze i jiríj!

¡Che' jéehua i jatzíj huataséjre'en a'yájna tí'ij a'ájna a Líbano
 ajta je'en jéehua íjmueeya'xi'in tí'ij i ixáj itzitáj ti já'sejre'!

17 ¡Che' jusén jime' séjre'ej je'ej ti ántyapuaj a'íjna i rey,
 ajta je'en a'yan á'tyeevi'in tí'ij i xicáj á'tyeeren!

¡Miche' néijmi'i i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua
a'íj jitze ma'can ty'a'ancuriáan i maj jin tyámua' tyityeetyátuihua!
¡Majta je'en néijmi'i i maj séej chuej japua jo'cháatimee jimi hu-
atóotyamua've'en!

18 Che' tyámua' éenye'ej séjre'ej i Dios, hua' vástara' ajta hua' Dios i
maj Israel jitze ajtyáma'can,
i ti a'íi na'aj a'íin pué'een i ti va'cán jin tyí'muarie';
19 che' jusén jime' tyámua' tyí'sejria'aj i ti jin ántyapua ajta huápu'íj
naa huánamuajrii.
¡Che' néijmi'que' i cháanacaj japua huataséjre'en i ti jin naa huasé'rin!
¡Che' a'yan tyá'ra'nyij!

20 A'yaa pu antyipuá'riaca' je'ej ti tyu'tyéenyuj a'íjna i David, yójra'
a'íjci i Jesé.

73

Tyi'tíj ti i Dios tyú'puejve'

Chuúicarij Asaf ti ja'a'rij

1 ¡Tyámua' pu i Dios huojomua'raj a'íjma i maj Israel jitze aj-
tyáma'can,
a'íjma jimi i maj tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta'!
2 Típua'aj jéetze' á'tyeevi'cajche', nyáaj nu eetavetyíche'en,
tímua' nu antyípuityaca' i nyaj ícaj jime'.
3 Ji'nye nyahua'anchueerej ti'íj tyámua' tyí'rijcaa
a'íjma jimi i maj óotzaahuatye' ajta a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj
tyityetyúucha'íj.

4 Capu a'íjma hua' jitze juxie've' típua'aj muáacui'nyij,
ji'nye camu a'íimaj tyi'tíj jin tyí'cucui',
5 capu tyi'tíj huá'itziitye' ti'íj i séecan i tyeítýee
capu ajta tyi'tíj je'ej pua'aj ricij a'íjma jimi ti'íj tyihuá'uurej i séecan.
6 A'íj mu jin a'íj acájticij i maj jin óotzaahuatye'
majta a'íj tyi'tyóoche'tyee i maj jin junyo'si'tye';
7 huápu'íj mu juxáahuaj tyí'cua' a'íj pu jin quee tyi'tíj hua' jitze
juxie've',
majta mu jaxie've' maj jéehua tyi'tíj jin je'ej pua'aj huárinyij.
8 Je'ej mu pua'aj tyí'xáataj, mootzáahuatya'aj majta quee tyi'tíj
á'tyase'ej
a'íi mu hua'nyeechej mej mij je'ej pua'aj huárinyij majta
hua'nyo'si'tye',
9 majta je'ej pua'aj tyá'xaj i tajapuá ti séejre'
majta junyanúu jin je'ej pua'aj tyí'uurej i cháanacaj japua.

10 A'íj mu jin i tyeítýee tyámua' tyihuá'xaj
majta quee pújoorej mej mij jáamua'reej tyi'tíj maj jin je'ej pua'aj ricij.
11 A'yaa mu tyí'ihuo' tijin: "¿Nyiquij i Dios jamua'reeren?
¿Nyiquij jamua'reeren a'íjna i ti jútye' imuáj já'sejre'?"
12 ¡Sياهو'séj a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj!

Juxáahuaj mu naa meríj jéetze' tyityetyoochíjtyaanyi'taj.

¹³ ¡Capu tyi'táj je'ej tyi'huüre' nyej nyij tyámua' eenye' i nyaxiéjnyu'caa tzajta'

nusu nyaj tyi'cánya'a'ri' néijmi'i i ti je'ej pua'aj tyí'een!

¹⁴ Ji'nye a'náj tina'aj mu nyetyáava'raj,

majta ti'ij púna'aj ariá'pua'aj puéjtzij mu nyatá'caa.

¹⁵ Tipua'aj nyáaj a'yan nyetyu'mua'tyiiche'en mati'ij a'íimaj, je'en nu pua'aj hua'urényijche' a'íjma a'yóojmua'.

¹⁶ A'yaa nu tyá'xie'va'ca'aj nyej nyij yo'itéej ná'ra'nyiche', ajta canu pujáaruuj ji'nye huápuí'ij pu naatatyési'huarityej.

¹⁷ A'aj nu'uj nyati'ij a'úun jo'tyájrurij u tyeyúujra' tzajta' i Dios aj nu nyij jáamua'reeri' jo'maj a'íimaj jóohuixi'ij,

¹⁸ a'áa paj huojotyáhuui jo'tij jo'puítyi'ij

pajta a'áa huojóotajchi jo'tij je'ej pua'aj tyejé'een.

¹⁹ ¡Cí mu'uj mij á'tyeeren mati'ij mij antyipua'rij!

A'íjna i ti tzínyire' pu hua'antyipua'ritye'sij.

²⁰ Pati'ij muáaj, Tavástara', ájchenyij,

a'yájna ti'ij síj ti huájij ti tyácusima'aj,

pahuo'tyáxaahuataj i maj hue'tzij jin jusejrataj.

²¹ Nyáaj nu huápuí'ij nyu'camuí'ca'aj

ajta i nyaxiéjnyu'caa tzajta' nú'cui'ca'aj,

²² ji'nye a'íi nu pué'eenye'ej i ti quee tyihuojó'itej nyajta quee tyi'táj huayí'tihua'aj,

ja'yaa nu a'jimi éenye'ej ti tyi'táj ti simuárun ti quee tyihuojó'itej!

²³ Ajta a'yájna, a'náj tina'aj nu muéetzij jimi séjria'ca'aj.

Nyamuáca' paj tyivi' nyamuáca'ta' ti pujmua',

²⁴ tyámua' paj tyinu'cájuyetyej a'íjci jime' je'ej paj tyináa'ixaa

ajta ti'ij néijmi'i tye'entypuá'rej tyámua' paj naa tyinaataxié've'ej.

²⁵ ¿Atajnyí nyamua'tyej u tajapuá?

¡Muéetzij nu'uj!

Tipua'aj muéetzij jamuán anyo'tyávaacaj canu tyi'táj xie've' cháanacaj japua ti já'ma'can.

²⁶ Néijmi'i pu i nye tyévira' á'pua'rej,

ajta i Dios pu a'íin pué'een i nyaj jitzán séeria'aj na'mej jusén jime',

ajta tyámua' tye'cha'íj ja'mej i nyaxiéjnyu'caa.

²⁷ A'íimaj i maj muéetzij jimi ajtáciiney, a'íi mu cui'nyij;

ji'nye muáaj hua'antyipua'ritye'sij a'íjma i maj ti muéetzij jimi ajtací'ij.

²⁸ Ajta nyáaj nu ajtyáxiirij i Dios jimi,

ji'nye a'íi pu nye jimi jéetze' tyámua' een.

Muáaj, Tavástara' nyaj Dios, a'íi paj pué'een i ti naatyáhuüre'ej,

nyáaj nu nyij néijmi'i huataxájta tyi'táj paj je'ej huáruuj.

74

Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij tí'ij huó'huüre'en chájta' maj jo'cháatimee

Nyúucaríj tí naa huánamuajríi a'ín tí ja'a'rij í Asaf

¹ Taj Dios, ¿jì'nye pej pij jusén jìn matuuhua'xíj?

¿Jì'nye pej pij huápuí'ij tyi'ijnyú'caca'

a'íjma jimi í cánya'xii muéetzij maj aya'muaj?

² Huo'támua'reeri' a'íjma í maj a'chájta'naj pué'een,

a'íjma í paj hua'antyíhuoj tí'ij néijmi'í tyo'huatyóochej,

a'íjma í paj hua' japua huatanyúj mej mij a'tyéityeristyamua' pué'eenye'ej muá'ra'nyij.

Ootámua'reeri' a'íjci í jiríj Sión tí ántyapuaj, a'ájna jo'paj ja'chej.

³ Mupo've'me' pej pij jaaséj a'íjci í tí quee je'ej huasé'rin;

a'ájna í tí tájcha'üre' pu arí néijmi'í tyu'tyá'uj a' tyeyúuj tzajta'.

⁴ A'íjmaj í maj muájcha'üre' a'íi mu tyí'chuiicaj a' tyeyúuj tzajta' a'íjci jime' maj tyu'tyáamue'tíj;

ímajta tyi'tíj atyojo'huúitya'ajraa í tí jìn ámiteere' maj a'íjmaj tyu'tyáamue'tíj

⁵ a'ájna a' tí jo'tyényinyi'ij í tyeyúuj!

A'yaa mu ricíj mati'ij í ciyéj maj tyi'tavéjchij

a'ájna jo'tíj huápuí'ij jo'ítzítaj,

⁶ a'íj mu jìn í tyapuéj majta í martíiyuj

tyu'tyú'uj í ciyéj tí jìn tyí'taavijhuaca'aj.

⁷ Majta mu jaatyáatiej a'íjci a' tyeyúuj,

meetyáxaahuataca' a' tyeyúuj;

mati'ij néijmi'í huatyu'uj ajta je'en a' chóota' ja'ajquéej ja'raa.

⁸ A'yaa mu tyaaxá'puí'intarej maj néijmi'í tye'entyipué'itye'en,

néijmi'ique' mu tyu'tiéerajraa í chuéj japua

jo'tyaj já'tasí'rihua'aj tyej tyij muatyáanajche.

⁹ Capu che' séejre' a'ájna jo'tíj tyámua' tyejé'eenye'ej;

capu che' síj séejre' tí a' jitze ma'can tyi'xaxa'aj,

catu tyana'aj jamua'reej a'chu tí a'íjna á'tyeeren.

¹⁰ Taj Dios,

¿a'chunyéj ooj á'tyeeren tí je'ej pua'aj tyi'taxáataj ja'mej a'ájna í tí tájcha'üre'?

¿A'chunyéj ooj á'tyeeren tí muéetzij je'ej pua'aj tyi'muaxáataj ja'mej?

¹¹ ¿Jì'nye pej pij ja'avaaj a'muáca' í tí néijmi'í putyí'uurej?

¿Jì'nye pej pij curia'tú'tu'ujmee?

¹² Tí'ij na'aj jájcuaaj ímuáj, muáaj paj Rey jìn tyi'tyéjvee.

Muáaj, taj Dios, mue'tíj paj tyu'tyáamue'tíj

a'íjci japua í cháanacaj:

¹³ muáaj paj uya'ráxixaxij í jájrij a'íjci jime' í paj néijmi'í jìn putyí'uurej,

pajta hua' mu'uj íjveechixij í tyi'tyán maj viváajma'aj tyitye'sejriaca'aj a jáata',

¹⁴ pajta ja've'tzij í mu'úura' a'íjci í tí je'ej pua'aj huasé'rin tí a'yan ántyapuaj tíjín Leviatán

pajta je'en a'íjma huatá'an mej mij jaatyájcí'mej i tyí'tyán a'áa maj tyityejé'sejre' jo'tíj quee já'tyí'tíj.

¹⁵ Muáaj paj tyu'tá' tí huatámui'yey i játya'naj jitze ajta jo'tíj ja'aj jéexavi'íjme

pajta tyu'tá' tí atyáxí'nyij i játya'naj tí a'náj tina'aj mui'yaca'aj.

¹⁶ Muéetzij pu mua' a'rij i tújca'rij ajta i tíca'rij;

muáaj paj tyámua' jáaruuj i máxcirie' pajta i xicáj;

¹⁷ muáaj paj jaatyé'itej jo'tíj joo'ástimee i cháanacaj;

muáaj paj tyu'tá' tí'íj huáxicaj ajta tí'íj huáseevi'in.

¹⁸ Muáaj paj jamua'réerej, Tavástara', tí a'íjna i tí tájcha'íire' muéetzij je'ej pua'aj tyí'muaxaj,

majta i tyeítyee i maj quee ma'umuámua're' a'íi mu majta je'ej pua'aj tyí'muaxaj.

¹⁹ ¡Capáj jusén jime' huápuí'íj tojó'hua'nan!

A'yaa tu een tí'íj i jáamui' catu uhuácaca'nye',

¡capáj tatató'ra'an a'íjma jimi i maj tyí'tyaci'macaa!

²⁰ ¡Pata'aj jo'támua'reej tyí'tíj paj jín tya'tá'ratziiri',

jí'nye néijmi'que' mu i chuéj japua jucu'raj

a'yaa pu'ujtána'aj tyí'ricij jo'tíj i chuéj joo'ástimee!

²¹ Capáj tyí'tá'care'en maj já'xaahuataj a'íjci i tí quee je'ej tyéejtyoovej,

¡tyu'tá' mej mij tyimuaatatyójtzi're'en a'íjna i tíquee je'ej tyéejviicue' ajta i tíquee óotzaahuatye'!

²² ¡Ájchesij, taj Dios! ¡Pajta a' japua huatányuunyij!

¡Ootámua'reej maj quee ja'antýápua'citacaa maj je'ej pua'aj tyí'muaxajta a'íimaj i maj quee ma'umuámua're'!

²³ Capáj yó'hua'nan je'ej maj tyí'tyejjihuaaj a'íimaj i maj muájcha'íire', je'ej maj meríj jéetze' tyí'tyejjihuaaj a'íimaj i maj quee tyihuojó'itej.

75

Dios, i tí Jués jín tyí'tyéjvee

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. Capáj tyí'tíj antyú'na'an. Chuícarij maj jín tyaatatyójtzi're'en maj jín jaatyáanaajche Asaf tí ja'a'rij

¹ Muéetzij tu tyí'muatyojtzi're', taj Dios,

muéetzij tu tyí'muatyojtzi're',

a'yaa tu jéehua tyá'huoo a' jitze ma'can tyajta a'íj tyí'chuiicaj i tí naa tyu'sé'rin muáaj paj tyú'taahuaca'.

² Tavástara' pu a'yan tyí'xaj tíjin:

“A'ájna a'náj nyej nyáaj a'yan tyaataxájta,

nyáaj nu néijmi'caa tyámua' tyá'xijtye'en.

³ Tí'íjta huatóoca'tzij i chuéj, majta néijmi'i i maj japuan huacháatimee,

nyáaj nu a'íin pué'een i tí tyámua' tyé'cha'íj i tí japuan róoca'nyej.”

⁴ Ajta a'íjma i maj óotzaahuatye' ajta i maj je'ej pua'aj ricij a'yaa nu tyihua'íxaatye' tíjin:

“Caxu junyo'si'tye'ej caxu siajta óotzaahuatye'ej;

5 caxu a'íj jitze tyí'ca'nyej tyi'táj siaj huayí'tin
caxu huápuí'ij óotzaahuatye'ej tìpua'aj tyi'táj setyáxajtasime'en."

6 Jì'nye capu i puéjtzij a'áa je'ré'nyesij
a'ájna jo'táj i xicáj jé'ejnyinyiij nusu jo'táj ja'ancáru'pij,
capu ajta a'ájna jo'táj quee já'tyi'táj nusu a jiríj tzajta',
7 sulu a'íi pu i Dios Juées ti jin tyi'tyéjvee:
a'íi pu séecan huatyáxaahuataj ajta séecan tyámua' tyu'tyátoosij.
8 Tavástara' pu jì'tyáaja i jumuáca' jitze i ti jitzán uhuáa' i ti jin
nyú'camuí',
nahuáj pu á'naxcaj ajta arí újmue'riaca'.
Tì'ij jajxíre'en a'íjci i nahuáj,
néijmi'i i maj je'ej pua'aj ricij i cháanacaj japua
a'íi mu néijmi'i juquéi'sij.

9 Nyáaj nu a'náj tina'aj jaxáataj na'mej i Dios ra' a'íjci i Jacob
nyajta jimi tyu'táchuuiicaj;
10 jì'nye a'íi pu ja'antypuá'aritye'sij i maj jin óotzaahuatye' a'íimaj i
maj je'ej pua'aj ricij;
ajta jéetze' pu tyámua' tyeetyátoosij a'íjci i tyáataj ti tyámua' tyí'tyevij.

76

Dios, i ti néijmi'i jin tyu'tyáamue'tij

I ti a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuuiicaj, a'íjci jitze i maj
jin tyí'cui'nacaa ti tye'ejvivin. Chuúicarij maj jin tyaatatyójtzi're'en maj
jin jaatyáanajche Asaf ti ja'a'rij

1 Dios mu néijmi'que' jamua'tyej a'ájna a Judá;
néijmi'que' pu namuajre' a'ájna a Israel je'ej ti a'íin ántyapuaj.
2 I tyeyúujra' a'áa pu já'sejre' i jiríj japua ti a'yan ántyapuaj tijin Sión,
a'áa ti já'sejre' a Jerusalén;
3 a'áa pu tyu'tyáana'xij i tyapúusti'ij i maj jin junyo'si'tya'ca'aj,
i maj jin huatyóonaj, chúun, tú'namua'aj ajta i'ríj.

4 ¡Muáaj paj huápuí'ij naa huasé'rin, taj Dios!
¡Jéetze' paj va'táj séejre' quee i jiríj ti jusén jin séejre'!
5 A'íjma mu néijmi'i tyo'huáari'ri' i maj jéetze' jaayí'tin maj hu-
atyényo'se'en,
majta quee je'ej huaríj a'íimaj i maj jéetze' uhuácaca'nye'ej,
a'íimaj mu tajíisa'puaj huatácu'tzuca' mati'ij mij huácuij.
6 Camu majta che' pújoorej mej mij huatáhuaaxi'in i caríata' majta i
cahuáayu'uj
pati'ij muáaj, Dios ra' i Jacob huo'tányeechej.

7 ¡Muáaj paj huápuí'ij á'tzaahuatyire'!
¿A'tanyíj pújoorej ti'ij a'jimi ajo'tyávaacaj
ti'ijta huataséjre'en i paj jin nyú'camuí'?
8 Tajapuá pu imuáj séejre' i puéjtzij paj taatá'sij,
ajta i cháanacaj pu tyí'tziinye' a'íj pu jin quee che' táhuan,
9 taj Dios,

patí'ijta ájchenyij pej pij tyo'xá'pui'intare'en
ajta pej pij hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj japuéjtzitarej i
cháanacaj japua.

¹⁰ A'íjna i ti jin nyú'camui' i tyéviij a'íi pu pué'eenye'ej ja'mej i ti jin
tyimuaatatyójtzi're'ej,

ijtyij ajta cíi na'aj tyi'ijnyú'caj a'íi pu pué'eenye'ej ja'mej a' cúruun!

¹¹ Siata'aj mua'aj jimi tya'tóoratzij a'íjci i Tavástara', siajta i Dios jimi,
siajta je'en néijmi'i jin aróo'astej.

Mua'aj, mu siaj ataváatimee a'íjci jimi i ti a'yan tyúuxie've' tyaj
tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íij,

jsiata'aj jimi tyu'támu'vejritaj!

¹² Ji'nye a'íi pu huári'raj i huá'juuricamej a'íjma i maj tyí'ijta
ajta tyu'tá'sij mej mij tyu'tátzihnye'en i maj tyí'ijta i cháanacaj japua.

77

Tyiche' jitzán tyú'mua'tyij i ti jin i Dios tyí'muarie'

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. A'ín ti ja'a'rij i
Jedutún. Chuicarij Asaf ti ja'a'rij

¹ A'íjci jimi nu i Dios ca'nyíin jin huatyényuusij

ta'aj ij a'ín náanamuj.

² Tipua'aj séej xicáj jitze nyényaxaamujritya'aj a'íj nu huonyij i
Tavástara',

nyajta quee jaatapuá'citaj nyaj ajmójca'taxi'in

nyatí'ijta tíca' tyényuusime'en.

Capu i'ríj ti huóoso'pe'en i nyajúuricamej.

³ A'íj nu ootámua'reerij i Dios, nyajta je'en nyeyiinyen,
nyajta je'en uhuányamua'tzij, aj nu nyij tányij huatányaxaahuataj.

⁴ Muáaj, Tavástara', capáj nyatá'caa nyej nyij ootyájcutyij;

icanu che' je'ej jájtyoovej, ajta quee che' nya'i'riitye' nyaj tyu'taxáj!

⁵ A'íj nu jitze tyi'riá'mua'sij i xicáj nyajta i nyinyi'ra'aj yatij je're'nyej,

⁶ nya'tamua're'rii nyaj tíca' tyi'chuicacaria'aj.

Nyatzájta' nu a'yan tyi'riá'mua'sij, nyajta je'en a'yan tyu'ta'íhuo'sij
tíjin:

⁷ ¿Nyiquij jusén jime' nyu'camui'ij ja'mej i Tavástara'?

¿Nyiquij quee che' tyámua' tojo'mua'ráj ja'mej?

⁸ ¿Nyiquij arí huatyápua'riaca' i ti jin taxie'va'ca'aj?

¿Nyiquij arí jusén jime' huatyápua'riaca' i ti jin tya'tóoratziiiri'?

⁹ ¿Nyiquij arí i Dios yo'huá'xij i ti jin tyámua' tyí'tyevistaca'aj?

¿Nyi arí huápu'i'ij tyinyú'caca', ajta je'en quee che' tá'cu'vej?

¹⁰ Ajta i ti jéetze' je'ej pua'aj nya'asej a'íi pu a'ín pué'een i nyaj a'yan
tyí'mua'ajcaj

ti a'íjna i ti tajapuá' já'sejre' quee che' a'ín pué'een ityájma jimi.

¹¹ A'íj nu tyo'támua'reerij i ti naa tyihúa'sejratye'

i ti anaqueej tyí'sejria'ca'aj i Tavástara' jimi,

¹² a'íj nu néijmi'i tyo'támua'reerij i ti a'ín tyú'taahuaca'.

¹³ Taj Dios, muáaj paj néijmi'i jin tyámua' ricij je'ej paj tyi'táj uurej;

¿nyiquij ajtáhua'aj síij séejre' i dios ti a'yan een patí'ij muáaj?

14 ¡Muáaj paj a'ín pué'een i Dios i ti a'íj tyí'taahuaj i ti naa tyu'sé'rin!
 ¡Muáaj paj huo'taséjratyey néijmi'caa i tyeítýee i paj néijmi'i jin
 putyí'uurej!

15 Pajta i paj néijmi'i jin putyí'uurej a'íj paj jin hua' japua huatanyúj a'
 tyeítýeristýamua',
 yójmua'mua' a'íjci i Jacob pajta a'íj tyí'yójmua' i José.

16 Taj Dios, ti'ij i jájrij muaaséj, a'íi pu tyu'tátziin,
 ajta huatóoca'tzij i jájtyij tyétye' imuáj ti já'sejre',

17 majta i jéetirij tyu'tá' mej mij huatyéviijey,
 majta mu tyényuuve'ej u tajapúa
 majta néijmi'que' tyóona'axcava'ra'aj.

18 Ajta huatánamuajre maj tyényuuve'ej a'ájna jo'tij jó'aacaj,
 néijmi'que' pu i cháanacaj japua huanyéeri'ciriajraa a'íjci jime' i maj
 tyána'axcava'ra'aj

ajta néijmi'i i chuéj ca'nyíin jin huatóoca'tzij.

19 Pajta tyu'tá' maj antáçiiijey i jájritze',

muáaj paj antáraa i jájtyij jitze,

ajta capu a'tij jáamua'reeri' jo'paj jo're'nyej.

20 Pahuó'vi'tisime'ej a'tyéítýeristýamua' a'yájna mati'ij a'ya'muáj,
 a'íjma jitze ma'can i Moisés ajta i Aarón.

78

Je'ej ti i Dios tyámua' tyí'uurej a'íjma jimi i jutyéítýeristýamua'

Nyúucarij ti naa huánamuajrii Asaf ti jin tyihuo'muá'tyey

1 Mua'aj mu siaj nyetyeítýeristýamua' pué'een, a'yaa xu huárinyij je'ej
 nyaj tyaja'muamua'tyey;

¡siata'aj ecóotutaxi'in siaj sij tyámua' tyáanamuaaj je'ej nyaj
 tyajá'mua'ixaatye'!

2 Séej nu nyúucarij jin tyajamuaaté'exaatye'sij,

a'íj nu tyu'taxájtaj tyi'tíj ti aviitzi'huaca'aj

ti'ij na'aj jájcuaaj imuáj yatij je're'nyej.

3 Tyi'tíj tyaj huánamuajri' tyajta jamua'reej

majta i tahuásimua'ci'ij maj táa'ixaaj,

4 catu huo'tyá'aviitze'ej a'íjma i tayójmua'.

A'íjma jitze ma'can i maj tajitzé eerányesij a'íjma tu jin
 tyaatatyójtzi're'ej i Tavástara'

tyajta jaataxájtaj i ti néijmi'i jin putyí'uurej ajta i ti jin naa huasé'rin.

5 Dios pu nyúucarij huatyájto a'íjci jimi i Jacob;

ajta tyi'tíj jin tyu'ta'íjtaca' a'ájna a Israel,

ajta a'íj jin tyihuo'ta'íj i tahuásimua'ci'ij

mej mij a'íimaj huo'mua'tyey i maj hua' jitze eerányesij,

6 mej mij jáamua'tyij i maj majca'huáyee hua' jitze eerányesij,

hua' yojmua' i maj nanie'huan,

majta je'en a'íimaj, a'íjma mu mijta mua'tyen i juyójmua',

7 mata'aj mij i Dios jitze tyú'ca'nyej

majta je'en quee yo'huá'xij je'ej ti a'ín tyú'ruuj,

ajta mej mij a'yan huárinyij je'ej ti tyi'tíj jin tyu'ta'íjtaca'

8 mej mij quee a'yan huárinyij mati'ij i hua' huásimua'ci'ij,
 i maj quee tyihuojó'itej majta quee ma'umuámua're',
 majta quee tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta' nusu i ju júuricamej
 jitze,
 ¡tyeítýee maj quee tyámua' tyityetyúucha'íica'aj i Dios jimi!

9 A'íimaj i tyeítýeristyamua'me'en a'íjci i Efraín,
 i maj tyámua' eenye' a'íjci jime' i tú'namua'aj majta i'ríj
 a'íi mu huatóo'uj a'íjci xicáara' jitze mati'ij huatyéenyosej,
 10 camu jaatyátzaahuatyej i Dios ti jin tya'tóoratiiri'
 camu majta jaataxié'vej maj ja'rá'astej je'ej ti a'íin tyí'mua'taj.
 11 A'íi mu yo'huá'xij je'ej ti a'íin hua' jimi tyu'muáriej,
 ajta i ti naa tyu'sé'rin a'íin ti tyihuo'taséjratyej.
 12 Dios pu tyihuo'taséjratyej i ti naa tyu'sé'rin a'íijma i
 já'muahuasimua'ci'ij
 a'áa ti huataca'aj a Soan, a'áa ti já'sejre' a Egipto:
 13 ajta hua'puaquéj jájsiirej i jájrij, ti'quij huo'ta' maj antáciinyej,
 ajta a'íi pu juxa'aj a'yan jáaruuj ti'ij jáxu'uj ti ájtaavijhuaca'.
 14 Tújca pu jéetirij jin huo'vi'tisime'ej,
 ajta i tíca' tiéj pu jin huo'tátzavi'tye'sima'aj.
 15 Ajta a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij a'íi pu tyetyéj ti ve'éj jé'ta'
 ootáaaraca',
 ajta je'en mui'caa i jájtyij huo'ta'.
 16 ¡Dios pu tyu'tá' ti i jájtyij eeráanyej a'íjci jitze i tyetyéj
 a'íj pu'ij jin va'tij i jájtyij huatámui'yaca'!

17 Majta a'íimaj móoche' mu atyá'itze'rihua'aj i Dios jimi,
 camu jaatyátzaahuatyej a'íjci i tajapuá' ti já'sejre' mati'ij a'áa
 jo'tyú'uuca'aj jo'tij quee já'tyi'tij.
 18 A'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj maj jaatyéesej
 cue'ráj metyi'huooj a'íijma ti tya'ránajchica'aj.
 19 Jitzán mu rányuuca'aj, a'yan metyi'xáataj tijin:
 “¿Nyi i Dios mujo'va'ma'aj ja'mej ti'ij méesaj japua tyitáacue'tyej
 a'yájna jo'tij quee já'tyi'tij?
 20 A'yaa pu tyi'ja'yájna ti i Dios ja'cátaaraca' i tyetyéj,
 ajta je'en a'íj jitze jájtyij eeráanyej ti'ij játya'naj,
 a'íj pu jin i chuéj ajo'cájrurij,
 ajta, ¿nyiquij páan ajta taatá'sij?
 ¿Nyiquij ajta hue'ra'aj huo'ta'sij i jutýeítýeristyamua'?”

21 Ti'ij i Tavástara' a'íj huánamuajri', a'íi pu tyinyú'caca';
 ¡i ti jin nyú'camui', a'yaa pu een ti'ij i tiéj,
 a'íj pu jimi tyinyú'caca' i Jacob!

22 Ji'nye camu i Dios jitze tyu'cá'an
 camu majta tyá'antzaahuaaj ti a'íin huo'tyáhuüirej.
 23 Ajta a'yájna, Dios pu tyihuo'ta'íj i jéetirij
 ajta ja'antacúj i ti jin eetyánami' u tajapuá',
 24 ¡ajta je'en tyu'tá' ti aje'cáanyej i cue'ráj ti a'yan huatóomua'aj tijin
 maná,

tí a'yan éenye'ej tí'ij tyeríicuj tajapuá tí já'ma'can, mej mij a'íimaj tyú'cua'nyij!

²⁵ ¡A'íi pu tyévij jáacuj i tajapuá maj tyí'huíire' maj jacua'caa!
¡Dios pu jéehua tyámua' naa tyihuo'cue'ej!

²⁶ A'íjna i áacaj a'áa tí je'ré'nyej jo'tij i xicáj jé'ejnyinyij ajta áatyej pujmua' tí je'tányinyii

a'íi mu tajapuá huatá'aacariaca',

¡Dios pu a'yan tyú'ruuj a'íjci jime' i tí néijmi'i jin putyí'uurej!

²⁷ Ajta tyu'tá' tí hue'ra'aj huáviijey hua' japua i jutyéityeristyamua';
a'íjna jime' maj pína'see mue'tíj aje'cáanyej a'yájna tí'ij i séj jájritze' tí séejre'.

²⁸ Dios pu tyu'tá' maj a'áa jé'ta' ja'rávatziij jo'maj a'íimaj tyojo'tyá'inaamuaca'aj

ajta jo'tij tyojo'ástimee i tyihua' ináamuaj.

²⁹ A'íi mu mij tyú'cuaa 'asta mana'aj quee tyámua' tyityaatajú'xaj,
a'yaa pu'ij i Dios tya'róo'astej tí'ij a'yan tyá'ra'nyij je'ej maj a'íimaj tyaaxié'va'ca'aj.

³⁰ Ajta capu eexúj huatyápua'riaca'aj je'ej maj a'íimaj tyá'xie'va'ca'aj,
óoche' pu hua' tyenyij jitze séjria'ca'aj i cue'ráj,

³¹ tí'ij i Dios tí jin nyú'camui' hua' japua rájve

ajta je'en a'íjma huácuij i tyétyacaa maj jéetze' uhuácaca'nye'.

¡Huo'cuij a'íjma i tyétyacaa maj jéetze' tyámua' een Israel maj jitze ajtyáma'can!

³² Tí'ij a'yan tya'náara'aj, majtáhua'aj mu huóoxana'cirej;
camu tyá'antzaahuaj a'íjci jitze i tí naa tyu'sé'rin i Dios jimi.

³³ A'íj pu jin i Dios ja'antypuá'rij i huá'juuricamej

cuxáa maj séej mana'aj jin ucayáatira'nyij

a'íjci jitze i tí huápuí'ij tzíinyi'si' huasé'rin.

³⁴ Típua'aj i Dios hua'cui'ijcaj, aj mu mij jahuoonyij;

majta jimi tya'antzá'huatyahua'aj majta quee juxaahuataj jahuoca'aj,

³⁵ aj mumij ja'tamuá're'rihua'aj i Dios tajapuá tí já'sejre'

i tí hua'cha'íica'aj ajta hua' japua nyuuca'aj.

³⁶ Majta i jutyényij jime' majta i junyanúu jime'

jéehua mu huápuí'ij jacuanamuajca'aj,

³⁷ jí'nyee camu a'náj tzáahuatyí'ra'aj jin jaatyátzaahuatyej

camu majta jí'ré'nyee'ej séjria'ca'aj a'íjci jitze i tí jin tya'tóoratziiri'.

³⁸ Ajta i Dios pu hua'cu'vajca'aj,

ajta tyihuá'uunyl'raca'aj i maj jin je'ej pua'aj rijcaa ajta quee hua'antypua'rityahua'aj,

mue'tíj pu quee jaataxié'vej tí hua' jimi tyinyú'caj

ajta quee tyu'tá' tí a'íin jaatyámue'tin i tí jin nyú'camui'.

³⁹ Dios pu jo'támua'reeri' maj tyeítyee mana'aj pué'eenye'ej;

maj a'yan een tí'ij i áacaj, tí yujo'mej ajta quee che' pu ájvesij.

⁴⁰ ¡A'chunyéj pua'máj mequee jáanamujri' i Dios

majta jimi je'ej pua'aj huaríj a'ájna jo'tij quee já'tyí'tij!

⁴¹ Majta móoche' mu jaxie'va'ca'aj maj tyí'tíj jin jaatyéesej;

a'íi mu jaxaamujiritya'ca'aj a'íjna i tí jí'réenye'ej séejre' a'ájna a Israel.

- 42 Camu jo'támua'reeri' a'íjci xicáara'
 tí'ij i Dios, a'íjci jime' i tí néijmi'i jin putyí'uurej, hua' japua huatanyúj
 a'íjma jimi i maj hua'ajcha'íire';
- 43 tí'ij a'ájna a Soan, a'áa tí ja'ajtyáma'can a Egipto,
 va'cán jin tyu'muáriej ajta i maj jin je'ej tyo'taséj,
 44 tí'ij tyu'tá' tí i játya'naj xúure'ej huatyóotaahuaj,
 ajta je'en quee che' huatái'riitariaca' maj jaayé'en a'íimaj i maj Egipto
 já'ma'can.
- 45 Ajta xie'rúj maj tyú'cha'vacaa a'íjma jimi huata'ítyaca' ajta
 taachuísee,
 maj néijmi'i tyu'riá'xihuaaj majta tyojó'jipuj,
 46 ajta a'íjma i vítzi'cii huatá' i tí tyú'ciiriaca'
 a'íimaj maj tyu'muárie'ca'aj.
- 47 Ajta tyéetyee jime' ajta séerij
 a'íj pu jin ja'antypuá'rij i xápua' maj jahuastya'ca'aj ajta i úuvaj.
- 48 Majta i huá'ya'muaj i huáacasiy majta i cánya'xii a'íi mu huácuij
 a'íjci jime' maj tyéetyee huavátzij majta i víityee maj huo'cájtzej.
- 49 Dios pu a'íjma jimi uyo'ta'ítyaca' i tí jin huápu'i'ij nyú'camui':
 i tí jin nyú'camui', puéjtzij ajta i maj jin je'ej tyityo'tóomua'tyij,
 a'yájna tí'ij i maj jitzán jáamua'reej tí je'ej pua'aj tye'mej.
- 50 ¡A'íi pu tyu'tá' tí huataséjre'en i tí jin nyú'camui'!
 Capu tyaatú'uunyi'ri' i hua' júuricamej,
 sulu a'íi pu tyu'tá' mej mij huácui'nyij,
- 51 ja'áa pu'uj tána'aj huojo'cuii a'ájna a Egipto
 a'íjma i hua'yojmua' i maj tyétyacaa maj anáatya'aj huanánie'huaca'
 majta a'áa ja'ajtyáma'cantaca'aj a Egipto!
- 52 Ajta a'íjma eeráavi'tij i Israel maj jitze ajtyáma'can tí'ij cánya'xii
 maj pué'eenye';
 a'íi pu'ij tyámua' tyihuó'vi'tisime'ej a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij.
- 53 Tyámua' pu tyihua'cha'íij huo'vi'tisime'ej,
 mej mij a'íimaj quee tyí'tziinye'ej,
 ajta a'íjma i maj hua'ajcha'íire' a'áa mu ja'tyájcuii a jájritze'.
- 54 Dios pu huojo'ví'tij i jutyéityeristyamua' a'ájna a chuéj japua a'ín tí
 ja'antýlhuoj,
 ¡ajta i jiríj a'ín tí jaamué'tij mej mij i tyeítyeristyamua'me'en
 ja'ancuriá'an!
- 55 Hua'antypua'rij i maj quee tyá'tzaahuatye' a'íimaj metyi'séeracaj i
 Israel maj jitze ajtyáma'can,
 ajta i chuéj a'íjma pu huatátuii i jutyéityeristyamua',
 ajta huo'ta' mej mij a'áa jo'cháatime'nyij i tyihua' ináamuaj tzajta'.
- 56 Ajta a'íimaj mu jaatyéesej a'íjci i Dios tajapuá' tí já'sejre'
 a'íjci jime' maj quee jaatyátzaahuatyej
 majta quee a'yan huaríj je'ej tí a'ín tyu'ta'íjtaca',
 57 ji'nye, a'yájna matí'ij i hua' huásimua'
 a'íi mu majta jimi ajtacíj majta je'ej pua'aj huaríj,
 ja'íi mu majta antyúutuuxij tí'ij i tú'namua'aj tí quee tyámua'
 tyí'taavijhua!
- 58 A'íi mu jajaaxiejtje' a'íjci jime' maj tyi'tíj ájtaahuaxij,

mej mij a'íj japua sánturij huatyáanajchej, a'yaa mu mij tyu'tá' ti
a'íin huá'anchueere'en.

⁵⁹ Dios pu'íj tyinyú'caca' ti'íj a'íj huaséj,

ajta néijmi'caa huare'ityaca' i Israel maj jitze ajtyáma'can,

⁶⁰ ajta ayooriej i tyejúuj a'áa ti já'sejria'ca'aj a'ájna chájta' Siló,
i ti chi'ra'an pué'eenye' i tyeítsee tzajta'.

⁶¹ Tyu'tá' mej mij a'íimaj i maj jájcha'íire' jaatyéevi'

a'íjci i ti jin naa huasé'rin ajta i ti néijmi'i jin putyí'uurej.

⁶² Huápu'i'íj pu nyu'camui'ca'aj a'íjma jimi i jutyé'ityeristyamua',

a'íj pu jin tyu'tá' maj chúun jin huó'cui'nyij a'íimaj i maj
hua'ajcha'íire'.

⁶³ I tyáamua mu huácuij matiéeri'huaj,

camu che' tyu'táchuiicaca' mej mij i íimuaa huáhuíichej.

⁶⁴ A'íimaj mu i puaríij huácui'íihuaca' i chúun jime',

majta i úuca a'íj antyúujimua'astariaca' camu huo'yiinyaca'.

⁶⁵ Ajta i Tavástara' pu huájij, ti'íj i ti tyi'tyámaarasima'aj,

ti'íj i ti nyo'sii ti huatyájtahue ajta je'en arí otóomua'reeri',

⁶⁶ ajta je'en hua'antyímue'tij i maj jájcha'íire', huo'ta' mej mij
huatóo'uunaj,

íajta tyévi'si' huo'ta'séjrataca' jusén jime'!

⁶⁷ Ajta ahuojóohua'xij i José maj jamuán ajá'chajca'aj,

ajta quee a'íjma antyíhuo i Efraín maj jitze ajtyáma'can;

⁶⁸ sulu a'íjma pu antyíhuo i Judá maj jitze ajtyáma'can,

ajta a'íjci i jiríj ti jéehua jaxie've' Sión ti ántyapuaj.

⁶⁹ Ajta tyejúuj ájtaahuaca', a'yan ajtyéevi'can ti'íj tajapúa ti séejre',

ajta jusén jime' tyámua' tyeetyájtóo, a'yájna ti'íj i cháanacaj.

⁷⁰ A'íj pu antyíhuo i David ti a'íin pué'een i ti jahuíire',

a'íjna i cánya'xii ti siiria'ca'aj,

⁷¹ capu che' jaatá' ti cánya'xii siire'ej,

sulu ti'íj i tyeítteristyamua'me'en huácha'íin,

ti'íj a'íin hua'ajséejra i Israel maj jitze ajtyáma'can.

⁷² David pu'íj tyámua' tyihuó'cha'íj i tyeítteristyamua'me'en i Dios,

a'íi pu huó'cha'íj ajta tyámua' tyihuó'cájuyetyej

jumuáca' jin tyámua' tyi'uuriáaj ajta juxiéjnyu'caa tzajta' tyámua'
éenyeej.

79

*Mati'íj huatóoxaamujrityej a'íjci jime' ti i Jerusalén
huatyu'uunyi'huaca'*

Chuúicarij Asaf ti ja'a'rij

¹ ¡Taj Dios, a'íimaj i maj quee tyá'tzaahuatye' a'íi mu tye'entyipúa'rityej
muéetzij tyí'mua'a'rij!

¡Majta a'uun jo'tyájrurij a' tyejúuj jo'tij néijmi'i tyámua' tyejé'een
ajta néijmi'i huatyu'uunyi'huaca' i chájta'naj Jerusalén!

² ¡Aa mu huaja'ajtoo i hua' tyévira' i maj muahuíiria'ca'aj,

i maj muéetzij jimi tyámua' tyityetyúucha'íica'aj,

mej mij a'yan tyu'tyáhuíire'en ti'íj cue'ráj

a'íjma jimi i muá'rie'cajtzij ajta tyi'tyán simuáruunyij jimi!

3 A'yaa mu tya'ajxárej i hua' xuure' tí'ij jáytyij tí pué'eenye' néijmi'que' a'ájna a Jerusalén, ajta quee aja' a'tíj tí'ij tyityáa'avaataj.

4 A'tzísí' tu séejre' a'íjma jimi i maj avéjri' antacháatimee, néijmi'i mu je'ej pua'aj tyí'taxaj a'chu maj pua'máj atacháatimee.

5 Muáaj Tavástara',

¿a'chunyéj ooj á'tyeeren i paj jín nyú'camuí'?

¿Nyí jusén jíme' a'táaj ja'mej i paj jín nyú'camuí' tí'ij i tiéj'?

6 ¡Che' i paj jín nyú'camuí' a'íjma japua rájvetyij i maj quee tyá'tzaahuatye'

i maj quee muamua'tyej majta quee muéetzij jimi jahuo!

7 Ji'nye a'íimaj mu je'ej pua'aj jáaruuj a'íjci i Jacob

majta néijmi'i huatyu'uj i chuéj jo'tij a'ín já'chajca'aj.

8 Capáj tyí'tá'care'en tyej tyij ityáj hua' jíme' tyu'nájchitaj

tyí'tíj maj jín je'ej pua'aj huaríj a'íimaj i tahuásimua'ci'íj,

¡che' ca'nácan mujo've'me'en a'ájna i paj jín taxie've',

ji'nye catu che' je'ej jáytyoovej je'ej tyaj huárinyij!

9 Taj Dios, muáaj paj a'ín pué'een i tí tajapuá huatányuusij,

taatáhuüre', tajapuá huatányuuchij pajta tyitaatú'uunyi',

a'íjci jítze ma'can i tí naa huánamuajrii i paj jín ántyapuj.

10 Capu juxie've' maj a'yan tyí'xajtaj i maj quee tyá'tzaahuatye' yee:

“¿Jo'nyij je'ej je'en i hua' Dios?”

¡Taatá' tyej tyíj jaaséj i paj jín tyo'riá'rieeraj a'íjci jíme' maj huo'cuij i maj muéetzij muahuüre'!

¡Miche' a'íimaj majta jáamua'reej i maj quee tyá'tzaahuatye'!

11 Huo'namuaj je'ej maj tyí'xaj a'íimaj i maj námi',

pajta hua' japua huatányuunyi' a'íjci jíme' i paj néijmi'i jín putyí'uurej

a'íjma i maj meríj a'yan tyihuo'taxájtaca' mej mij huó'cui'nyij.

12 Muáaj Tavástara', aráahua'puaj pua'máj paj tyo'riá'rieeraj a'íjma

jimi i maj tajimí avéjri' jo'cháatimee

a'íjci jíme' maj je'ej pua'aj tyimuaaxájtaca',

13 tyajta ityáj, i tyaj a'tyétyeristyamua' pué'een,

tyaj a'áa já'sejre' tí'ij cánya'xií tyaj pué'eenye' a'ájna jo'paj muáaj tyámua' tyojo'ruuj,

a'náj tina'aj tu tyí'muatyóotzi're'ej tá'ju'un,

¡tyajta muéetzij jimi jusén jíme' tyí'chuíicaj tá'ju'un!

80

Tyámua' paj tojo'sejra

I tí a'ájna jín antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jíme' i chuíicarij tí a'yan huatóomua'aj tíjin “I tzuhuáa”. Je'ej tí tyí'tyúucha'íica'aj ajta chuíicaria'ra' a'íjci i Asaf

1 Muáaj mu paj jacha'ij i Israel,

pajta tyámua' tyihuá'juyetyej a'íjma i maj José jitze eeráma'can

a'yájna tí'ij i ya'muáatyee tí síire',

majta a'íimaj tyámua' tyí'muacha'ij i tajapuá maj tyí'huüre',

¡huánamuj!

¡Tyámua' paj yó'sejraj a'íjci i Efraín,

² i Benjamín pajta a'íjci i Manasés!

Huájisij pajta mujo've'me'en pej pij tajapuá huatányuunyij a'íjci jime'
i paj néijmi'i jin putyí'uurej.

³ Taj Dios, pajtáhua'aj paj a'yan tyitaatyátoonyij tyati'ij éenye'ej.

Tyámua' paj tojo'sejra aj pu'ij tahuüre'en.

⁴ Tavástara', Dios mu paj néijmi'i jin antyía'mua'reej,

¿a'chunyéj pooj á'tyeeren penyu'camu'uj

a'íjci jime' je'ej maj a' jimi tyá'huoo a'tyéityeristyamua'?

⁵ Muáaj paj taatá' tyaj eetaja'ra'taxi'in capáj cue'ráj tyitaatá',

ajta tyej tyij a'íj huaye'en, i tyaj jéehua eetaja'ra'taxij.

⁶ A'yaa paj tyu'tá' mej mij a'íimaj taatyá'a'tzej i maj tajimí véjri'
antacháatimee,

a'íimaj mu majta ta'a'tzej i maj tájcha'íire'.

⁷ Dios mu paj néijmi'i jin antyía'mua'reej,

¡pajtáhua'aj paj a'yan tyitaatyátoonyij tyati'ij éenye'ej!

¡Tyámua' paj tojo'sejra aj pu'ij tahuüre'en!

⁸ A'áa paj a Egipto úuvaj ítyi'rira' ja'ráapij,

pajta hui'ráahua'xij i maj quee tyá'tzaahuatye' pej pij a'íj
atýahuaste'en.

⁹ Tyámua' paj jáa'uurijtze i chuéj,

a'íi pu'ij aróonaana'tyej ajta je'en neijmi'que' i chuéj japua
ooriíonajchaca'.

¹⁰ Ajta i juquéenyi'istaa jin tya'vá'naj i jiríj,

ajta i juxámue' jime' i ti tyu'uj ti jéetze' tyo'huatíti'ijmee.

¹¹ Ajta i xámue'ra' a'áa pu i jájrij jitze imuáj ja'rá'aj,

ajta i ti jitzán ajtanyáxij a'áa pu ja'rá'aj i játya'naj jitze ti a'yan
ántyapuj tijin Éufrates.

¹² ¿Ji'nye pej pij jaatyú'uj i ti jin curiá'nami',

pajta tyu'tá' mej mij jáajuuraj i maj mu jó'ci'ij i juyéj jitze?

¹³ A'íi pu i tuíxuj yójve tyojó'jipuj,

¡majta i tyi'tyán simuáruunyij jimi je'ej pua'aj tyí'uurej!

¹⁴ Dios mu paj néijmi'i jin antyía'mua'reej, pata'aj cui' huaria'ra'nyij,

tyámua' paj naa tyitaaséj a'ájna imuáj u tajapuá

pajta hua' jimi tyú'mua'tyij a'tyéityeristyamua',

¹⁵ a'íjci i ítyi'rij muáaj paj pajta ja'tyáhuíj,

pajta tyámua' jáaruuj i ti jitzan eeré'nye.

¹⁶ Pata'aj a'íjna jin hua'antypuá'ritye'en i paj jin nyú'camui'

a'íjma i maj ja'antypive'chej majta je'en jatíeeraj,

¹⁷ pajta jaatyáhuüre'en a'íjci i tyéviij muáaj paj ja'antypíhuoj,

a'íjna i ti eeráanye' a'íjci jitze i tyéviij muáaj paj tyámua' tyeetyájtoo,

¹⁸ tyata'aj tyij quee che' a'náj a' jimi ajtac'ca'an.

¡Júuricamej paj taatá'an, aj tu tyij muéetzij tyana'aj tyij
muaatyánajchij!

19 Muáaj Tavástara', Dios mu paj néijmi'i jin antyía'mua'reej,
 ¡pajtáhua'aj paj a'yan tyitaatyátoonyij tyati'ij éenye'ej!
 ¡Tyámua' paj tojo'sejra aj pu'ij tahuüre'en!

81

*Tyi'tíj tí jin i Dios tyámua' tyihuojó'mua'raj ajta i Israel tí jin je'ej
 pua'aj huaríj*

I tí a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze
 tyí'canaa i Gat. A'ín tí ja'a'rij i Asaf

¹ ¡Siata'aj jutyamua've'ej i Dios jimi setyu'táchuiicaj, ji'nye a'íj tu jin
 uhuájca'nye!

¡Siajta jíhuaj setyaatatyójtzi're'en a'íjci i Dios ra' i Jacob!

² Setyu'táchuiicaj a'íj setyi'huáaristya'aj i quéetzarij,
 siajta a'íjci jitze i áarpaj siajta i canárij jitze.

³ Siajta tyu'táci'sitye'en i trompéetaj jitze tí'ij i máxcírie' jájcuan jin
 huataséjre'en,

siajta je'en tí'ijta néijmi'i huataséjre'en i máxcírie',
 ji'nye a'yaa pu tyúuxie've' siaj a'íjci xicáara' jitze va'cán jin
 tyu'yé'estej.

⁴ Ji'nye a'íi pu a'ín pué'een i tí jin tyu'ta'íjtaca'

i Dios ra' a'íjci i Jacob a'ájna a Israel,

⁵ a'íi pu a'ín pué'een je'ej maj tyaata'íj a'íjci i José

tí'ij i Dios huo'tanyó'si'tyej a'íjma i maj Egipto já'ma'can.

Nyúucarij nu huánamuajri' nyaj quee jamua'ajcaa a'tíj tí pué'eenye'ej,
 tí a'yan tíjin:

⁶ “Nu'rij tyimu'huatyátichiiri' i paj tyo'huatyátijcaa,
 nu'rij tyámua' tyúruuj a' jimi pej pij quee che' ca'nyíin jin
 tyí'muarie'ej.

⁷ Pati'ij quee che' je'ej jájtyoova'aj nye jimi paj huatyéenyuj, nyáaj nu
 nyij a' japua huatanyúj,

a'íj nu jitze muaatajé i jéetirij tí tyényuuve'ej,

nyajta je'en muatyéesej véjri' a'ájna a' tí ja'rájmuua a' tí a'yan
 tyaja'rájtyapuaj tíjin Meribá.

⁸ Setyú'namuaj, nyetyeñtyeristyamua', je'ej nyaj tyajá'mua'ixaatye',
 ¡a'yaa nu tyá'xie've' siaj náanamuj, mua'aj mu siaj Israel jitze
 ajtyáma'can!

⁹ Capáj saanturij tyícha'íj maj séej chuég japua já'ma'can;

capáj pajta séecan díoosij najchej i paj quee huá'muajtyej.

¹⁰ Nyáaj nu a' vástara' pué'een, nyajta a' Dios,

i nyaj mui'rájtoo a'íjci japua i chuég Egipto tí tyaja'rájtyapuaj,

tyámua' paj naa tya'cácuaxa'taj, nyáaj nu nyij muaatájuxieetye'sij.

¹¹ 'Majta i nyetyeñtyeristyamua' camu nyanamuájraca'aj,

¡camu a'yan huaríj je'ej nyaj tyihuó'ixaa a' íimaj i maj Israel jitze
 ajtyáma'can!

¹² A'íj nu jin huo'ta' mej mij a'yan huárinyij je'ej maj a' íimaj tyá'xie've',
 a'yaa nu mij atyityeje'cháaj muá'raa je'ej tí jéetze' tyihua'ránajchaca'.

¹³ ¡Tipua'aj a' íimaj i nyetyeñtyeristyamua' manáanamujrajche'en!

¡Típua'aj i Israel maj jitze ajtyáma'can a'yan metyityaaajú'cajche'en
je'ej nyaj tyihuo'cájuyetyej,

14 a'yaa pu'ij ti'ij séej maj ootyása'civa'xi'in
nyati'ij nyáaj huo'tyaxáahuatajche'en a'íjma i maj hua'ajcha'íire'
nyajta puéjtzij huo'tá'nyijche' i maj quee naa huojo'mua'raj!

15 'A'íimaj i maj jaxana've' i Tavástara' a'íi mu huápui'ij
tyu'tátziinye'ej,

majta je'en jusén jime' jajpuéetzij muá'ju'un.

16 ¡Dios pu i tyeríicuj ti jéetze' jí're'en hua'cue'tyej i
jutyéityeristyamua',

ajta sarátyee huái'tye'en itzitáj maj huáxoo!"

82

Dios pu a'ín pué'een i Juées ti jéetze' va'cán jin tyi'tyéjvee

Chuícarij a'ín ti ja'a'rij i Asaf

1 Dios pu tyámua' naa tyu'tóosejrataj a'ájna jo'maj jóosiire'
ajta tyámua' tyá'xa'puí'intare' u tajapúa jo'maj já'sejre' i maj jimi
tyí'huíire'.

2 "¿A'najnyí mua'aj siaatapuá'citaj siaj je'ej pua'aj tyá'xa'puí'intare'
ajta siaj hua' jamuán ajtyá'uj xá'ju'un a'íjma i maj je'ej pua'aj
tyityetyúucha'ij?

3 ¡Tyámua' xu tyo'xá'puí'intari'tze'en a'íjci i ti quee juca'nyej siajta i
xá'rican!

¡Tyámua' xu tyo'xá'puí'intari'tze'en i ti quee je'ej tyéejviicue' siajta i
ti jajpuéetzij!

4 ¡Siata'aj hui'rátoonyij a'íjma i maj quee juca'nyej siajta i maj quee
je'ej tyéejviicue',

siajta hua' japua huatányuunyij a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyi-
tyetyúucha'ij!

5 'Siajta mua'aj caxu jamua'reej, caxu tyihuojó'itej,

tíca'rij tzajta' xu ciinyej.

A'íi pu tóocatzej i chuéj ti japuan róoca'nyej.

6 A'yaa nu nyáaj tyu'taxájtaca' siaj mua'aj díoosij pué'een;
siajta néijmi'i yójmua'mua' pué'een a'íjci i tajapúa ti já'sejre'.

7 Ajta a'yájna, a'yaa xu néijmi'i tyí'tyacui'nyij mati'ij i tyeítýee,
¡siajta a'yan tyitye'entyipúa'rij ti'ij i ti tyi'tíj jin antyúumua'reej!"

8 ¡Taj Dios, pata'aj huaty'e'chenyij paj jo'xíjtye'en i cháanacaj,
ji'nye muáaj paj antyía'mua'reej néijmi'caa jimi i tyeítýee i maj séej
chuéj japua jo'cháatímee!

83

Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij ti'ij i Dios tajíme' pu huárinij

Cuíinarij ajta chuícarij Asaf ti ja'a'rij

1 Taj Dios, ¡capáj quee ave'nyuuca'an!

¡Capáj pajta quee táhuaanye'en nusu paj quee che' tyí'xajtaj!

2 Huo'séj i maj muájcha'íire', a'íjma i maj muaxana've':

a'íi mu huápuí'ij ju'itziitye' majta muéetzij je'ej pua'aj tyí'muaxaj.

³ A'íi mu meríj tyi'táj je'ej pua'aj tyu'xá'puí'intarej

a'íjma jimi a'tyétyeristryamua',

¡majta a'íjma jimi i paj tyámua' tyihuá'cha'ij!

⁴ A'yaa mu meríj tyaaxájtaca' maj mujo'vá'ju'un mej mij ta'antyipua'rite'en

mej mij quee che' yajá'hua'tan i tatyétyeristryamua',

mej mij quee che' jamua'reeriaj i ti jin ántyapuaj i Israel.

⁵ Tyi'táj mu meríj jin muéetzij jimi tya'tóoraj,

a'yaa mu meríj huóoruuj tí'ij ti síj na'aj i tyéviñ pué'eenye',

⁶ a'íimaj i maj a'áa jo'cháatimee jo'tij i Edom tyojo'tyá'inaamuaa ajta i Ismael,

a'íjma maj jitze eeráma'can i Agar majta i Moab,

⁷ i Guebal, i Amón majta i Amalec,

a'íimaj i filisteos, majta a'áa maj jo'cháatimee a Tiro,

⁸ majta je'en a'íimaj i asirios a'íi mu majta hua' jitze ajtyu'uj,

a'íi mu mij a'íin pué'een i maj jin uhuácaca'nye' i Lot tyí'yojmua'.

⁹ A'yaa paj huó'uurej a'íjma patí'ij huó'ruuj i Madián maj jitze ajtyáma'cantaca'aj,

a'yájna patí'ij jáaruuj a'íjci i Sísara,

a'yájna patí'ij jáaruuj a'íjci i Jabín a'ájna i áchij jitze ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tíjin Quisón,

¹⁰ i maj antyipua'riaca' a'ájna a Endor,

¡majta a'yan tyu'tyáhuí tí'ij i chuéj japua tí tyi'jí're'nyi'tare'!

¹¹ A'yaa paj huó'uurej a'íjma i tyétyacaa maj jéetze' juxie've'

patí'ij huó'ruuj a'íjci i Oreb pajta a'íjci i Zeeb;

a'yaa paj néijmi'caa huá'uurej i maj hua' jimi tyí'ijta

a'yájna patí'ij huó'ruuj a'íjci i Zébah pajta a'íjci i Salmuná,

¹² i maj a'yan tyá'xie'va'ca'aj maj tyu'tyóoa'rite'en a'íjci i Dios tí tyi'tachuéj.

¹³ Nyaj Dios, a'yaa paj huó'uurej tí'ij tu'píj tí viváajma'aj tatyé'tye' i maj jaaré'vejchaca',

tí'ij xamuáj tí huáchij áacaj tí yo'cuíxij;

¹⁴ a'yájna tí'ij i tiéj tyu'riá'tieeraj a' itzitáj

ajta je'en néijmi'i tye'entyipua'rite'sij a'áa tí tyejé'sejre' a' itzitáj,

¹⁵ ¡a'yaa pej pij muáaj tyihuo'taváj

pajta huo'tamuárite'en je'ej pua'aj petyi'uuriáj hua' jimi víityee pajta áacaj jime'!

¹⁶ ¡Tavástara', pata'aj tyévi'si' huo'taséjrataj,

mata'aj mij muéetzij mo'támua'ree!

¹⁷ Miche' jusén jime' jutyévi'ra'aj muá'ra'nyij,

¡miche' huatootyévi'ra'astan majta je'en huácuí'nyij!

¹⁸ ¡Miche' jáamua'reej paj muáaj pana'aj a'íin pué'een i Tavástara',

paj muáaj pana'aj a'íin pué'een i tajapuá tí já'sejre'

ajta quee síj ajtáhua'aj yajá'hua' íyan i cháanacaj japua!

84

I tyaj jin jaxie've' i chi'ra'an i Dios

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, a'íjci jitze tyí'canaa i Gat. Yójmua'mua' a'íjci i Coré. Chuúicarij

¹ ¡Naa pu huápui'ij huasé'rin a' tyeyúuj,
Tavástara' muáaj paj néijmi'i putyí'uurej!

² ¡A'yaa nu jéehua tyá'xie've' nyajta a'yan tyá'huoo
nyej nyij a'áa jo'tyávaacaj a ti jo'tyényinyi'ij a' tyeyúuj!

¡Néijmi'i jime' i nyaxiéjnyu'caa

nyetyi'chuúicaj nyenyetyámua'va'aj a'íjci jimi i Dios júuricamej ti jitzán séejre'!

³ Majta i pína'see majta i jeevíj

a'íi mu jatyoonyij jo'maj tyámua' jé'eenye' a'chí'ij jitze

ajta jo'maj tyihuojo'tyé'ito'ritye'en i juyójmua',

muáaj paj Tavástara' néijmi'i putyí'uurej,

nyaj rey paj pué'een pajta nyaj Dios.

⁴ ¡Múutyamua've' a'íimaj i maj a'úu ja'chej a' tyeyúuj tzajta'

majta je'en a'náj tina'aj tyí'muatyojtzi're'!

⁵ ¡Múutyamua've' i maj muéetzij jimi jatyoovej pej pij
huo'tyáhuúire'en,

i maj a'yan tyá'xie've' maj jui'icán a'áa jo'ré'nyej jo'maj
mojo'tyáanajche!

⁶ Matí'ij a'áa joojú'un jo'tij i ciyéj jo'váatimee bálsamo maj jata-
muá'muaj

a'yaa mu ja'uuren tí'ij jo'tij ja'rájmuua,

majta i víityee mu majta tyámua' tyeetyátoosij;

⁷ a'íi mu mij jéetze' huatyóoca'nyesij,

majta a'ájna a Sión a'áa mu jaséjran i Dios ti néijmi'i jin an-
tyúumua'reej.

⁸ Tavástara', Dios mu paj néijmi'i putyí'uurej pajta néijmi'i jin
antyía'mua'reej,

Dios ra' a'íjci i Jacob,

¡huánamuaj je'ej nyaj a' jimi tyi'tyényuusij!

⁹ Cási', nyaj Dios, tyámua' paj naa tyeeséj

a'íjna i ti a'íin pué'een i ti taatyáhuúire'ej

a'íjna muáaj paj ja'antyíhuoj tí'ij rey pué'eenye'.

¹⁰ ¡Jéetze' pu nyaj séej xicáj a'áa jo'tyávaacaj jo'paj muáaj já'sejre',

quee nyaj séej ví'ra'aj xicáj a' ímuáj já'sejria'aj!

Jéetze' nu jaxie've' nyaj a'áa tyaja'ajmuárie'rij a' ti jo'tyényinyi'ij i
tyeyúujra' i nyaj Dios

quee nyaj a'áa ja'chajca jo'maj je'ej pua'aj tyityeje'tyúucha'ij.

¹¹ Ji'nye a'íjna i Dios i ti Tavástara' pué'een a'íi pu tatatzavi'tye' ajta
tyámua' tyí'ta'cha'ij,

Tavástara' pu hua'xie've' ajta huo'tyátzaahuatye'sij a'íjma i maj quee
tyí'táj jin á'itzeere',

ajta néijmi'i tyihuo'tá'sij i ti tyámua' tyí'een.

12 Tavástara' mu paj néijmi'i putyí'uurej pajta néijmi'i jin antyía'mua'reej,
 ¡miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj muéetzij jitze tyí'ca'nyej!

85

Pajtáhua'aj paj tajapua' huatányuunyij

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuícarij a'íimaj maj jo'yú'xaca' i yójmua'mua' a'íjci i Coré

¹ Tavástara', muáaj paj tyámua' naa huojo'mua'raj a'yaa maj huacháatimee a' chuéj japua;

pajta jájcuan jin tyámua' tyeetyájtoo a'íjci i Jacob,

² pajta tyihuo'tú'uunyi'ri' tyi'táj maj jin je'ej pua'aj huaríj a'tyéityeristyamua'

pajta néijmi'i i maj jin tyi'ijxána'cira'ca'aj;

³ néijmi'i pu arí jin huatyápua'riaca'

i paj jin nyu'camui'ca'aj ajta i ti muajaaxiejtya'ca'aj.

⁴ Taj Dios pajta a'íin pué'een i ti tajapua' huatányuusij,

¡pata'aj ijíij tajapua' huatányuunyij

pajta je'en quee che' ityájma tajaaxiejvi'raj!

⁵ ¿Ca' jusén jime' a'yan tyi'séere'ej ja'mej

i paj jin tajimí nyú'camui'?

⁶ ¿Nyi pequee che' júuricamej taatá'sij

mej mij a'tyéityeristyamua' a' jimi huatóotyamua've'en?

⁷ Muáaj paj Tavástara',

¡taataséjratye' i paj jin taxie've', pajta tajapua' huatányuunyij!

⁸ Nyáanamujran je'ej ti i Tavástara' tyu'taxájtaj;

ji'nye a'íi pu tyámua' naa tyihuo'tyéjeevij i jutyéityeristyamua',

a'íjma i maj jimi tyámua' een,

mej mij quee che' je'ej pua'aj tyityaja'huóotimue'raj.

⁹ A'yaa pu tyi'ji'ré'can jime', Dios pu huápu'i'ij yevéjri' séejre',

tí'ij hua' japua huatányuunyij a'íjma i maj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'íj,

a'íjna i ti jin naa huasé'rin pu tajamuán yeséeria'aj ja'mej i cháanacaj japua.

¹⁰ A'íjna i ti jin taxie've' ajta i ti ji'ré'can jime' a'íi mu a' jóosejran,

ajta i ti naa tyú'asej ajta i ti tyámua' tyá'xa'pui'intare' a'íi mu iityóopui'tze'sij,

¹¹ i ti ji'ré'can jime' pu chóota' ajnyésij

ajta i ti tyámua' tyí'xa'pui'intare' a'íi pu tajapua' imuáj taséeraj ja'mej.

¹² A'íi pu i Tavástara' tyu'tá'sij mej mij huatyéviiej,

ajta je'en i cháanacaj japua tyí'ciiren.

¹³ A'íi pu anaquéej huama'aj ja'mej i ti tyámua' tyá'xa'pui'intare',

ajta je'en tyámua' tyí'uuren i juyáara' jitze.

86

Muáaj papu'uj Dios pué'een

Je'ej ti tyu'tyéenyuj a'íjna i David

¹ Tavástara', a'tzúj cui' náanamuj,

ji'nye huápu'íj nu nyaxaamujritye' nyajta quee je'ej tyéejviicue';

² tyámua' paj tyináacha'íin, ji'nye tyámua' nu eenye' a' jimi séejre'.

Muáaj paj nyaj Dios pué'een;

¡pata'aj japuan huatányuunyij a'íjci i ti muéetzij muahuiire' ajta a' jitze tyí'ca'nyej!

³ Tavástara', nyéetzij ná'ancu'vaxi'

i nyaj muéetzij jimi a'náj tina'aj jahuoo.

⁴ Tavástara', pata'aj ca'nyíjra'aj jaatá'an a'íjci i ti muéetzij muahuiire',

ji'nye a' jitze ma'can nu huatyényuusij.

⁵ Ji'nye muáaj, Tavástara', tyámua' paj tyihuojó'mua'raj pajta tyú'uunyi';

néijmi'i paj jin hua'xie've' a'íjma i maj muéetzij jimi jahuoo.

⁶ Tavástara', huánamuj je'ej nyaj a' jimi tyá'huoo

¡pajta a'yan huárinyij je'ej nyaj tyí'muahuavii!

⁷ Muéetzij jimi nu huatyényuusij nyati'íjta quee je'ej jájtyoove'en,

ji'nye muáaj paj naatájeevij.

⁸ ¡Capu síj ajtáhua'aj séejre' ti a'yan eenye' pati'íj muáaj, Tavástara'!

¡Capu síj ajtáhua'aj jaayí'tin ti a'yan tyu'muarie'en pati'íj muáaj!

⁹ Muáaj paj Tavástara',

muáaj paj néijmi'caa huátahuaaca' i tyeítyee,

a'í mu mij mujo'vá'ju'uj muá'ju'un mej mij muatyáanajche,

ajta mej mij tyámua' tyeetyátoonyij i paj jin ántyapuj.

¹⁰ Ji'nye muáaj papu'uj Dios pué'een,

¡muáaj paj va'cán jin tyí'muarie' ajta naa tyihua'séjratye' a' jitze ti tyí'sejre'!

¹¹ Nyavástara', naataséjratye' a' juyéj,

nyej nyij nyáaj ji'réenya'aj a'íj jitze ucájrutyey.

Tyámua' paj jáa'uurej i nyaj xiéjnyu'caa ta'aj ij muaatyátzaahuatye'en.

¹² Nyavástara' pajta nyaj Dios,

néijmi'i nu i nyaxiéjnyu'caa jin tyimuaatatyójtzi're'ej

nyajta a'náj tina'aj tyámua' tyaataxájta i paj jin ántyapuj.

¹³ ¡Va'tíj pu nye jitze séejre' i paj jin nyaxie've'!

¡Nyaj japua paj huatanyúj nyey nyij quee a'áa jo'tyá'itzeere'en jo'maj tyityajá'ava'tacaa!

¹⁴ Nyaj Dios, mue'tíj mu i maj axáa tyí'jepe' majta i ti hua'ránajchi

maj junyo'si'tye'ej

i maj quee muéetzij muamua'tyej,

a'í mu nyéetzij nyéjcha'íire' majta jaxie've' maj naajé'caj.

¹⁵ Pajta muáaj, Tavástara',

Dios paj pué'een ti tyámua' tyihuojó'mua'raj pajta tyihua'cu'vej,

pajta quee jiye'tzín tyinyú'cacao, muáaj paj jí're'can jin taxie've'.

¹⁶ Naaséj, nyéetzij ná'ancu'vaxí'.

¡Pata'aj japuan huatányuunyij a'íjci i ti muahuiire'!

¡Ca'nyíjra'aj paj jaatá'an!

¹⁷ Tyámua' paj naa tyinaataséjratye'en i paj jin tyámua' tyí'tyevij, mata'aj mij huatóotyevi'ra'astaj mati'ij jaaséj a'íimaj i maj nyax-ana've'.

¡Muáaj, Tavástara', muáaj paj nyahuiire' pajta tyámua' tyi-naatyéjeevij!

87

Chuúicaria'ra' i chájta'naj Dios ti jitze ajtyáma'can

Chuúicarij ajta cuínarij a'íimaj maj jo'yú'xaca' i yójmua'mua' a'íjci i Coré

¹ A'íjna i ti jitzán ájtaavijhuaca' i chájta'naj Dios ti ja'a'rij

a'íj pu jitze séejre' i jíríj ti naa een.

² I Tavástara' pu jaxie've' i puéertaj a'áa ti jin tyeje'tyánami' a Sión ajta quee a'yan tyi'tíj séej ajtáhua'aj a'íjci tyía'rij i Jacob.

³ Chájta'naj Dios ti ja'a'rij,

jéehua mu tyámua' naa muéetzij tyí'muaxaj:

⁴ “Hua' tzajta' i chájta'naj i maj nyamua'tyey i'ríj nyaj a'íj huataxáj i Egipto nyajta i Babilonia, a'íjci i Filistea, Tiro nyajta i Etiopía, néijmi'i mu a'íimaj a jitze eeráanyej.”

⁵ A'yaa mu tyu'taxájtaj a'ájna chájta' Sión ti tyaja'rájtyapuaj tíjin:

“A'íjna ajta a'áa ti séejre' a'íj mu jitze eeráanyej i Sión.”

A'íjna i tajapuá ti ímuáj já'sejre' pu a'yan tyaataxájtaca'.

⁶ Tavástara' pu a'yan tyé'yu'xaj i yu'xarij jitze

a'íjci i chájta'naj ti jimi a'yan tyi'tyéevijtij ti tyámua' een a'yaa pu tyé'yu'xaj tíjin:

“A'íi pu a'íj jitze eeráma'can.”

⁷ Majta i maj tyí'chuiicaj majta i maj tyí'nye' a'yaa mu tyí'xaj tíjin:

“I nye chí'ij muéetzij pu jitze séejre'.”

88

Tavástara' ¿ji'nye pej pij manúujípuaj?

Chuúicarij a'íimaj maj ja'a'rij i Coré tyí'yojmua'. I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj, mej mij jaatáchuiicaj tí'ijta síij tyí'cui'ij. Je'ej ti tyihuo'muá'tyey a'íjna i Hemán, a'íjma ti jitze ajtyáma'can i ezrahitas, mata'aj mij jaatáchuiicaj

¹ Tavástara', nyaj Dios ajta i ti nyajapuáj huatányuusij,

tújca nyajta tíca' muéetzij nu muahuavii pej pij naatáhuuiire'en,

² ¡ancuriáa' je'ej nyaj a' jimi tyá'huoo!,

¡pajta a'yan huárinyij je'ej nyaj tyí'muahuavii!

³ Jéehua pu i ti je'ej pua'aj een nye jitze ti arí huatyá'itzee,

a'íj nu jin nyeríj tin huatámuí'sij,

⁴ ¡pu'ríj i'ríj maj naatyé'iten a'íjma jamuán i muí'chítayee,

ji'nye canu che' uhuájca'nyej!

⁵ A'áa mu merij nyojóoriej hua' tzajta' i maj merij huácuij;
a'yaa nu een mati'ij i maj huácuij mati'ij huatyéenyosej
majta je'en merij huo'tyá'avaataca';
a'yájna mati'ij i maj merij yo'riej muáaj paj jin huo'tyáhuüre'en
pajta je'en muáaj perij huojo'huá'xij.

⁶ Muáaj paj a'áa nyeje'tyájree a ti jéetze' tyétye' imuáj jo'cáacun,
a'ájna jo'tij jo'tíca' ajta je'ej pua'aj éenye'que'.

⁷ Nyejitzé pu rá'aj i paj jin nyú'camui',
ipajta anyojo'cáaruitye ti'ij jáata' a'íjci jitze i ti huápu'i'ij
tyú'tyesi'huaritye'!

⁸ Muáaj paj tyu'tá' mej mij manúurieenyij i nya'amíncustyamua',
pajta tyu'tá' mej mij a'ímaj quee nyaxie've'.

iA'yaa nu een ti'ij i ti námi' ti quee pújoorej ti'ij huatóo'uunaj!

⁹ Nyajta quee che' tyámua' tya'tányeej a'íjci jime' nyaj huápu'i'ij
nyeyiin.

iA'náj tina'aj nu muéetzij jimi jahuoo, Tavástara',
nyajta muéetzij jimi ajmójca'taxi'ij!

¹⁰ ¿Nyi tyi'tij jin je'ej parinyij a'íjma jimi i maj merij huácuij tyej tyij
je'ej tyo'taséj?

¿Nyi je'ej tyí'rij mej mij a'ímaj tyimuaatatyójtzi're'en i mu'i'chítyee?

¹¹ ¿Nyi a'íj muaataxájta i ti j'i're'can jime' majta i paj jin taxie've'
a'ájna jo'maj tyityajá'ava'tacaa, jo'tij a'ín tyejé'ijtaj i ti
tye'entyípuaapua'rityee?

¹² A'ájna jo'tij já'sejre' i ti tye'entyípuaapua'rityee, majta néijmi'caa
jó'hua'naj,

¿nyi síj séeria'aj ja'mej ti jáamua'tyij paj tyámua' tyí'uurej ajta i paj
jin va'cán jin néijmi'i putyí'uurej?

¹³ Nyajta nyáaj, Tavástara', muéetzij nu jimi jahuoo,
ti'ijta ariá'pua'aj muéetzij jimi nu huatyényuusij.

¹⁴ ¿Ji'nye pej pij manúujipuj, Tavástara'?

¿Ji'nye pej pij nye jimi ja'avaaj?

¹⁵ Nyati'ij nyana'aj tyú'tyamueestariaca'

je'ej nu tyé'nyamua'tzej nyajta á'viicue're' nyej nyij quee huámui'nyij,
nyetyo'viicue'ri' i ti jéehua tyí'tyesi' muéetzij ti jimi tyojo've'mej,
canu nyij che' tyé'viicue'.

¹⁶ Nye jitze pu arí yan huatyéenyey i paj jin nyú'camui',
ajta je'en na'antyimué'tij;

¹⁷ a'í pu a'náj tina'aj néijmi'que' nyeria'naa,
a'yájna ti'ij títua'aj jáata' anyo'cájrutyey.

¹⁸ Camu che' nye jimi yajá'hua' i nya' amíncustyamua' nusu i maj
nyamua'tyej,

a'í pu'quij i tíca'rij nyajamuan yésejre'.

89

Tyi'tij ti jin i Dios tya'tóoratziiri' a'íjci jimi i David

Je'ej ti tyihuo'muá'tyey a'íjna i Etán i ti a'ímaj jitze ajtyáma'can i
ezrahíta

¹ Tavástara', a'náj tina'aj nu jaataxájtaj nyati'ijta tyí'chuiicaj
paj muáaj tyámua' naa tyihuojó'mua'raj;

tí'ij púna'aj nu jaxáataj na'mej

paj muáaj quee tyí'táj jin á'itzeere'.

² Nyaataxáta ti jusén jime' séejre' i paj jin taxie've';

ajta i paj jin tyámua' een quee seequéj ju'uurej,

a'yájna tí'ij quee seequéj tyúu'uurej i tajapuá ti séejre'.

³ Tyí'táj paj jin tya'tá'ratziiri' a'íjci jimi i David;

a'yaa paj tya'táratziiri' a'íjci i paj ja'antýíhuoj tíjin:

⁴ "Nyetyu'ta'sij mej mij i maj a' jitze eeráma'can

jusén jime' a' jitze ma'can tyu'ta'íjtaj."

⁵ Muáaj paj Tavástara' pué'een,

néijmi'i i maj tajapuá já'sejre'

a'íi mu tyí'muatyojtzi're' a'íjci jime' paj tyámua' een pajta tyámua' tyí'uurej.

⁶ ¡Capu síj dios ajtáhua'aj séejre', a'újna u tajapuá

tí'ij a'yan eenye' patí'ij muáaj, Tavástara'!

⁷ Dios paj va'cán jin antyía'mua'reej pajta á'tyesi're',

a'íimaj mu muéetzij jimi ataváatimee i maj muahui're'.

⁸ Tavástara', Dios mu paj néijmi'i putyí'uurej pajta néijmi'i jin antyía'mua'reej.

Néijmi'i pu muéetzij mua' a'rij i paj jin putyí'uurej pajta a'íj jin cánami' i tí'ij ré'can jime';

¡capu síj ajtáhua'aj séejre' a'yájna patí'ij muáaj!

⁹ Muáaj paj pújoorej paj jaatyápua'ritye'en i jájrij tí'ij xire'ej ca'nyíin jime'

pajta jaatyápua'ritye'sij i tí'ij jéehua atyúuta'hua'aj,

¹⁰ pajta ja've'tzij a'íjci i tí'ij tzi'nyire' a'ájna a jájritze'

a'yájna tí'ij muí'chíj tí'ij pué'eenye',

pajta huojocuíxij a'íjma i maj muájcha'íire'

a'íjci jime' i paj jin uhuájca'nyej a'muáca' jime'.

¹¹ A'ájna i tajapuá tí'ij séejre' ajta i cháanacaj muéetzij pu tyí'mua'a'rij; muáaj paj jaatyátaahuaca' i cháanacaj pajta néijmi'i a'íj tí'ij jitze tyí'sejre'.

¹² Muáaj paj jaatyátaahuaca' ajtjapuáj tí'ij muáj já'sejre' pajta áatyej tí'ij pujmua' séejre',

a'ájna i jíríj Tahor tí'ij antyapuaj ajta i Hermón a'íi mu jutyamua've'ej a' jimi tyí'chuiicaj.

¹³ Mua' muáca' pu néijmi'i putyí'uurej,

pajta amuáca'ta' jéehua uhuájca'nyej pajta néijmi'i jin tyu'tyámue'tij.

¹⁴ A' ípuáaj pu tyámua' een a'íjci jitze i paj jin tyá'xa'pui'intare' ajta a'íjci jitze i tí'ij huatóoje'yej,

a'ájna i paj jin taxie've' ajta i paj jin tyámua' een a'íi mu mua'antýinájchij.

¹⁵ Muáaj paj Tavástara', miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj jutyamua've'ej metyí'muatyojtzi're'

majta tyámua' naa tyityaajú' a'íjci jime' muáaj paj huá'tatzavi'tye',

¹⁶ majta a' jitze ma'can a'náj tina'aj jutyamua've'

ajta tyámua' hua'asej paj muáaj jí'reenye'ej séejre'.

17 A'yaa pu tyi'ji're'can jime', muáaj paj a'ín pué'een i maj jin uhuájca'nyej ajta i maj jin naa huasé'rin; tyajta tyeríj jéetze' néijmi'i putyí'uurej a'íjci jime' paj muáaj tyámua' tya'axié'vi'ra' tajimí.

18 ¡A'íi pu i Tavástara' a'ín pué'een i ti taatyáhuüre'ej!
¡A'íjna i ti rey jin tyi'tyéjvee tajimí a'íi pu a'ín pué'een i ti ji'réenye'ej séejre' a Israel!

19 A'náj imuáj paj a'yan tyu'taxájtaca' a'íjci jitze i ti quee je'ej ámiteere' i ti a'yána'aj cuxáa ti tyi'tyámaarasime'en,

a'yaa pej pij tyihuo'té'exaaj a'íjma i maj tyámua' een a jimi tijin:

“Séej nu nyeríj antyíhuo a'íjma jimi i nyetyeétyeristyamua', nu'ríj va'cán jin tye'entyáarujtyej nyajta jaatyáhuüi.

20 ¡A'íj nu nyeríj huátyoj i David i ti nyahüüre'!

A'íj nu nyeríj ja'vá'huaaj i asétyij nyajta je'en rey jin tye'entyáarujtyej, 21 nyajta je'en a'náj tina'aj jaatyáhuüre'ej.

A'íj nu jin i nyaj néijmi'i jin putyí'uurej jaatá'sij ti'ij huatyóoca'nyej,

22 camu mij jaatanyo'si'tye'ej i maj jájcha'üre'

camu majta ja'antymué'tij i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

23 Nyahuo'tziinajra'aj a'íjma i maj jájcha'üre',

¡mej mij quee che' aja'hua'tan a'jísá'puaj!

¡Nyahua'antypua'ritye'sij a'íjma i maj jájcha'üre'!

24 A'íj pu jitze séeria'aj ja'mej i nyaj jin jaxie've' ajta i nyaj jin tyámua' tyi'tyínyecha'ij,

ajta je'en nyaj jime' huatámui'rij i ti jin néijmi'i putyí'uurej.

25 Tyámua' nu ja'uuren a'íjci i ti néijmi'i jin putyí'uurej ajta i ti jin tyí'ijta

ti'ij na'aj a'ájna a Mediterráneo ajta a'ájna imuáj a Éufrates.

26 A'íi pu a'yan tyinaaté'exaatye'sij tijin: Muáaj paj nyavástara' pué'een;

muáaj paj nyaj Dios pué'een, i ti nyajapuáj huatányuusij ajta naatyécha'üisij.”

27 Nyáaj nu nyij a'íj tyaata'sij a'íj ti tyí'ci'puaj i ti anaquéej huanie'huaca',

quee tyi'tíj maj tyícha'ij íyan cháanacaj japua maj tyí'ijta.

28 I nyaj jin jaxie've' pu jusén jime' jimi séeria'aj ja'mej,

ajta jimi tyámua' éenye'ej ja'mej i nyaj jin tya'tányaratziiri'.

29 A'íi mu jitzán ma'can jusén jime' tyu'ta'íjtaj i maj jitzán eerányesij, ti'ij ooj séjre'ej i tajapuá ti séejre'.

30 'Ajta tipua'aj a'íimaj meyo'hua'xij je'ej nyaj tyihuo'muá'tyey majta quee a'yan tyi'tyechajcaj je'ej nyey nyáaj tyu'ta'íjtaca',

31 tipua'aj muá'itzeeria'aj i nyenyúucaa jitze

majta quee já'astijria'aj i nyaj jin tyu'ta'íjtaca',

32 puéjtzij nu huo'ta'sij a'íjci jime' maj quee nyanamuj majta je'ej pua'aj tyityetyúu'cha'íj

a'íj nu jin puéjtzij huo'ta'sij i nyacyéj,

33 ajta canu jaatapuá'citaj nyaj jaxie've' a'íjci i David,

nyajta quee tyi'tíj jin ootyá'itzeere'sij i nyaj jin jimi tyámua' een.

34 Canu jaatáxaahuataj tyi'táj nyaj jin tya'tányaratziiri'
canu nyajta ootyá'itzeere'ej a'íjci jitze i nyenyúuca.

35 Séej nu'uj jimi tya'tányaratziiri' a'íjci jime' nyaj tyámua' een
canu nyij jacuanamuan:

36 a'íi mu jitzán ma'can jusén jime' tyu'ta'íjtaj i maj jitzán eerányesij,
ti'ij ooj i xicáj séjre'ej.

37 ¡A'náj tina'aj mu tyámua' éenye'ej muá'ju'un, a'yájna ti'ij i
máxcirie!
¡A'náj tina'aj mu tyámua' éenye'ej muá'ju'un, ti'ij ooj séjre'ej i tajapuá
ti séjre'!"

38 Ajta a'yájna, papu'ríj majúuriej pajta jaataxána'vej
a'íjci i rey muáaj paj ja'antýhuoj,
¡pajta jimi tyinyú'caca'!

39 Papu'ríj jaatyú'uj i paj jin tya'táratziiri' a'íjci i ti muahúire';
pajta a'chóota' ya'rájriee i cúruun a'ín ti ja'a'rij.

40 Muáaj paj mui'caquej jarácuunaxij i ti jin curiá'nami';
¡pajta néijmi'i huatyu'uj i chájta'naj!

41 Néijmi'i mu i maj mu jó'ci'ij tyí'nahua' tyi'táj maj a'yan tyí'xie've',
a'ímaj mu je'ej pua'aj tyá'xaj i maj a véjri' huacháatimee.

42 A'yaa paj tyu'tá' mej mij i maj jájcha'íire'
ajméjca'taxi'in muutyámua'va'aj a'íjci jime' maj tyu'tyáamue'tij.

43 Pajta ju'tyaxíitya'ajraa i ti jin tyí'itzij i chuumájra'
capáj pajta jáacha'ij ti'ij huatyéenyó'sej.

44 Papu'ríj huári'ri' i maj jin naa huasé'rin,
pajta atyojo'hua'astíraa a'chóota' i tyihuá' ipuáaj maj jitzan acáatya'aj
muá'ci'ij,

45 pajta quee che' jaatá' ti'ij jéehua nyinyi'ra'aj á'tyeevi'in
pajta je'en huápu'ij tyévi'si' jaataséjrataca'.

46 Muáaj paj Tavástara' pué'een,

¿a'chunyéj pooj á'tyeeren pua'aváataj?

¿Nyi jusén jime' a'táaj ja'mej i paj jin nyú'camui', a'yájna ti'ij i tiéj?

47 Tavástara', ootámua'reej nyaj quee a'chu á'tyeeren nyaj júurij;
ti a'íjna i tyéviij, muáaj paj jaatyátaahuaca', quee a'chu á'tyeeren.

48 ¡Capu a'táj pújoorej ti júurij ajta je'en quee a'náj huámu'nyij!
¡Capu a'táj pújoorej ti'ij quee huámu'nyij!

49 Tavástara', ¿jo'nyij je'en a'íjna i paj anaquéej jin taaxié'vej,
i paj ja'táratziiri' i David a'íjci jime' i paj jin tyámua' een?

50 Tavástara', huotámua'ree a'íjma i maj muahúire'
maj jéehua i tyeítyee je'ej pua'aj tyihuá'xaj;

ti nye jitze séejre' a'íjna i maj jin je'ej pua'aj tyihuá'xaj.

51 Muáaj paj Tavástara' pué'een,

¡a'yaa mu je'ej pua'aj tyí'taxaj i maj muájcha'íire'!

¡A'yaa mu a'náj tina'aj je'ej pua'aj tyá'xaj a'íjci i paj ja'antýhuoj!

52 Che' jusén jime' tyámua' éenye'ej séjre'ej i Tavástara'.

¡Che' a'yan tyá'ra'nyij!

90

I Dios ti jusén jime' séejre' ajta i tyéviij ti quee a'chu juca'nyej
 Je'ej ti tyu'tyéenyuj a'íjna i Moisés, tyéviij Dios ti jitze ajtyáma'can

¹ Tavástara', muáaj paj a'ín pué'een i ti tahuiire'
 tyati'ij tyana'aj á'tijti'rej tyajúurij.

² Ti'ij quee eexúj maja'huá'tacaj i jiríj
 ajta quee maja'huá'tacaj i chuéj ajta cháanacaj,
 ti'ij na'aj ajca'huá' imuáj ti putyajá'rijcaa,
 ajta je'ej ti ooj yetyojooméj,
 muáaj paj Dios pué'een.

³ A'yaa paj ja'uurej i tyéviij ti'ij ajtáhua'aj chuéj huatyóotaahuaj
 pati'ijta a'yan tyu'taxáj tijin: "Siajtáhua'aj xu chuéj huatyóotaahuaj,
 mua'aj tyeíttee."

⁴ A'yaa pu tyi'ja'yájna, séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj, muéetzij jimi,
 a'yaa pu ti'ij tajquíj ti putyi'rijcáj, ti oochán yujo'mej.
 ¡A'yaa pu a'chu ti arí caa tyooméj i tíca'rij!

⁵ Pajta huo'tyása'rieechij a'íjma i tyeíttee ca'nyíin jime',
 mej mij jiye'tzín jó'vetyij ti'ij i ti tyú'maaraca',

⁶ a'yaa mu een ti'ij i tu'píj, ti ájnyinyij ajta íiya' huataxútie'sij,
 ajta ti'ijta chúmua' aj pu huatyáhuasij ajta je'en mu'nyij.

⁷ A'yaa pu tyi'ja'yájna, a'íj paj jin ta'antyipuá'ritye'sij i paj jin
 nyú'camui',

¡ajta je'en je'ej pua'aj tyitojo'hua'naj!

⁸ A'íjna i tyí'taxana'cira' ajta i tyaj jin je'ej pua'aj ricij
 a'íi pu tyámua' naa tyu'taséjre'sij muéetzij jimi.

⁹ A'yaa pu tyi'ja'yájna, néijmi'i i tajúuricamej
 a'íj pu jin antyipua'rij i paj jin nyú'camui';

ajta i nyinyi'ra'aj i tyaj jitzán júurij a'yaa pu tyaja'huóopua'rixij ti'ij
 séej nyaj ucayáatira'nyij.

¹⁰ Huéecatyej japuan tamuáamuata' nyinyi'ra'aj tu á'tijti' tyajúurij,
 ajta i maj jéetze' uhuácaca'nye'ej muáacuatyej nyinyi'ra'aj mu á'tijti',
 ajta capu tyi'tíj huiire' maj a'íjna jin óotzaahuatye'ej maj jéehua
 á'tyeevi'in

a'yaa pu'uj tyí'huiire' mej mij jaapuéjtzitarej ajta muárie'rij mej mij
 huóocha'ín.

¡Jiye'tzín pu mu jó'yi'ij i nyinyi'ra'aj, a'yájna tyati'ij tyajta ityáj!

¹¹ ¿A'tanyíj jamua'reej je'ej ti een i paj jin nyú'camui'?

¿A'tanyíj jamua'reej tyi'tíj ti muajaaxiejtje'?

¹² Táamua'tyej tyej tyij tyámua' tyée'iten a'chu tyaj á'tyeeren,
 tyej tyij tyámua' tyojo'itéej tá'ra'nyij a'íjci jime' i tyaj jin
 ma'umuámua're'.

¹³ ¡Tavástara', huariá'ra' ityájma jimi!

¿A'chunyéj pooj mu' á'tyeeren?

¡Hua'ancu'vajxi' a'íjma i maj muéetzij muahuiire'!

14 A'íj paj taatá'an i paj jín taxie've' ti'ij eeré'nyej i xicáj, tyatatyámua've'ej tu tyij tyí'chuiicaj tá'ju'un tya'ti'ij tyana'aj á'tyeeren tyajúurij.

15 Taatá' tyaj jéehua á'tyeevi'in tyatatyámua've'ej a'yájna tyati'ij tyeríj á'tyeej tyaj je'ej tyá'tamuajtyej.

16 ¡Tyu'tá' mej mij i maj muahuiire' majta i maj hua' jitze eeráanyej jaaséj muáaj paj jín tyí'muarie' ajta i paj jín naa huasé'rin!

17 Che' a'íjna i ti jín naa tyihuojó'mua'raj i Tavástara', a'íjna i taj Dios, che' a'íjn tajitzé séjre'ej.

¡Tyámua' paj jáa'uurej, Tavástara', a'íjna i tyaj jín tyí'muarie'!

¡Tyámua' paj jáa'uurej, jee, a'íjna i tyaj jín tyí'muarie'!

91

A'íjna i Tavástara' a'í pu a'íjn pué'een i ti tahuiire'

1 A'íjna i ti jitzán séjre' i ti tyámua' tyé'cha'íj

a'íj ti jimi já'ma'can i jútye' imuáj ti já'sejre' i ti néijmi'i putyí'uurej ajta néijmi'i jín antyúumua'reej,

2 a'yaa pu tyé'ixaatye' i Tavástara' tijín: "Muáaj paj nyecha'íj, i nyaj jitzán nyaca'nyej, nyaj Dios, i nyaj jitzán tyí'ca'nyej."

3 A'í pu'uj pújoorej ti'ij a' japua huatányuunyij

a'íjci jimi i ti aviitizij jín tyu'jé'caj ajta a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj tyú'uurej,

4 ji'nye a'í pu tyámua' naa tyimue'cánasij, jityán pej pij tyámua' tyí'cha'íri'huaaj puá'mej.

¡A'íj pu jín muacánasij i ti jín tyámua' een!

5 Capáj tyí'tziinye'ej tyi'táj ti je'ej ricij i tíca',

nusu i tújca ti ajta jéehua je'ej pua'aj tyí'ricij,

6 nusu tyi'táj ti je'ej tyu'ma'aj ta'mej i tíca'rij jitze,

nusu i ti tye'entypuaapua'rityee ti'ij huányeericij i xicáj jime';

7 ji'nye séej ví'ra'aj mu cui'nyij a' útata' pujmua'

majta tamuáamuata' ví'ra'aj a'muáca'ta' pujmua',

ajta muéetzij capu tyi'táj je'ej mua'uuren.

8 Muáaj papu'uj hua'raséeraj puá'mej,

pahua'séeraj paj puá'mej ti'ij a'yan tyá'ra'nyij a'íjma jimi i maj je'ej

pua'aj ricij je'ej ti a'íjma jimi tyi'tyéevijtij.

9 Ji'nye papu'rij a'yan jáaruuj ti'ij i Tavástara' muaatyáhuire'en,

ajta a'íjn muacha'íj ja'mej i tajapúa' ti já'sejre',

10 capu tyi'táj a' jimi huataséjre'sij ti je'ej pua'aj een

capu ajta i cui'nyi'ra'aj a'chéj ja'rá'ixaj;

11 ji'nye a'í pu uhuojo'ta'ityij i maj jimi tyí'huire'

mej mij muáacha'íjn jo'paj je'ej tyojooma'aj puá'mej.

12 A'í mu jumuáca' jín mua'ajriásij

pej pij quee tyi'táj jitze eejca'cata'an.

13 F'riitaj pu á'mej paj muajyéj tzajta' aja'tame'en,

hua' tzajta' i maj tzínyire' pajta i cú'cu'see tzajta'.

14 "Nyáaj nu japuan huatányuusij,

tì'ij quee tyi'táj je'ej pua'aj ja'uurej,
 jì'nye a'í pu nyaxie've' ajta nyamua'tyej.
 15 Tì'ij naatájeevej, nyáaj nu nyajta jaatájeevij;
 ;nyáaj nu jamuán ajo'tyaváaj na'mej!
 Nyajta japuan huatányuusij tì'ij quee je'ej tyóomua'ajcaj
 nyajta je'en tyámua' tyaataséjrataj séecan jimi;
 16 nyaatá'sij tì'ij tyámua' naa tyi'huóotyamua've'en ajta á'tyeevi'in
 júurij:
 ;nyajta jaatá'sij tì'ij huóotyamua've'en a'íjci jime' nyej nyáaj japuan
 huatányuusij!"

92

Chuúicarij tyaj jin tyaatatyójtzi're'en

Chuúicarij ajta cuínarij mej mij sáahuaj tyu'táchuiicaj
 1 Tavástara' tajapuá paj já'sejre',
 ;tyámua' pu naa tyí'xa'puí' tyaj tyimuaatatyójtzi're'en
 tyajta a' jítze ma'can tyu'táchuiicaj i tyaj jin muaatyátzaahuatye'en!
 2 Tyaj íiya' jaataxáj tyajta tì'ijta huariá'tica'rej
 a'íjci i muáaj paj jin taxie've' ajta paj jin tyámua' een,
 3 che' huatánamuajre'en i canárij jítze tì tye'ejvivin,
 xájtari' naa i cuínarij a'íjci jítze i áarpaj ajta i canárij.
 4 Muáaj paj Tavástara' pué'een,
 ;muáaj paj tyámua' naa tyinaatyájtoo a'íjci jime' je'ej paj huaríj!
 ;Jéehua nu nyetyamua've' a'íjci jime' je'ej paj tyí'muarie'!
 5 Muáaj paj Tavástara' pué'een,
 ;va'cán paj jin tyí'muarie'!,
 ;pajta huápuí'ij jaayí'tin je'ej paj ye'ej tyámua' tyú'mua'tyij!
 6 ;A'í mu i maj quee tyi'táj huayí'tin quee pújoorej mej mij yo'itéej
 muá'ra'nyij!
 7 Típua'aj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij majta i maj je'ej pua'aj
 tyí'uurej
 a'yan metyi'tyahuose' tì'ij i tu'píj, ajta tyámua' tyé'yi'can hua' jimi,
 a'yaa pu'uj tyu'tyáhuúire'sij mej mij jusén jime' jó'vetyij.
 8 Pajta muáaj, Tavástara', jusén jime' paj jútye' ímuáj já'sejre'.
 9 Ajta tyi'táj pu síj a'yan tyi'ja'yájna, Tavástara':
 maj a'íimaj antyipua'rij i maj muájcha'íire';
 majta i maj je'ej pua'aj tyí'uurej jo'xísij.
 10 Muáaj paj tyi'tá'caa nyej nyij jéetze' huatyényaca'nyej
 a'yájna tì'ij i túuru' tyo'huájca'nyej,
 pajta nyamu'uutze' na'vá'huatye'sij a'íjci i tì naa tyaarie'ej.
 11 Nyáaj nu nyij hua'sejran matì'ij eetávatzij a'íimaj i maj nyéjcha'íire';
 ;nyajta nu huá'namuajran je'ej maj tyúunyuste' i maj je'ej pua'aj
 tyityetyúucha'ij!
 12 A'íimaj i maj tyámua' tyí'tyetyeityee a'yaa mu tyityaataxútie'sij tì'ij
 i tacíj
 majta a'yan tyí'ciiren tì'ij i jucúj a'áa tì jó'uuj a Líbano.

13 A'áa mu ja'huasti' a'íjci jitze i tyeyúujra' i Tavástara';
majta huataxútie'sij a'ájna jo'tij i Díos já'sejre'.

14 Tyij majta meríj huásij pué'eenye', móoche' mu huatatáque'sij;
a'náj tina'aj mu juca'nyáaj muá'ju'un majta tyámua' éenye'ej
mua'mej,

15 majta je'en jaariá'xajta ti i Tavástara', a'íjna i ti nyecha'ij,
tyámua' pu éenye'ej séejre' ajta quee tyi'táj jitzán séejre' ti je'ej pua'aj
eên.

93

Tavástara' pu Rey pué'een

1 ¡Tavástara' pu Rey pué'een!

¡Tavástara' pu arí a'íj tyu'tyóochejtyej i ti naa tyu'sé'rin
ajta a'íjna jin curioonaj i ti néijmi'i jin putyí'uurej!

A'íi pu tyámua' jáaruuj i cháanacaj, ti'ij quee táhuaanye'en.

2 A'yaa pu'ij ooj tyí'een, Tavástara', tyámua' pu een a'íjna i paj jitzán
huatyájcaj.

¡Muáaj paj jusén jime' séejre'!

3 Muáaj paj Tavástara' pué'een,
i játya'naj pu ti'rájna ajta jéehua á'xire'ej;

4 ajta muáaj, Tavástara', jútye' imuáj paj já'sejre',
jéetze' paj uhuájca'nyej quee i jájtyij ti á'xire'ej
nusu i japúutzarij ti atyúuta'huaj i jájritze'.

5 Muáaj paj Tavástara' pué'een,
tyámua' pu een a'íjna i paj jin tyu'ta'íjtaca'.

¡Ajta i paj jin tyámua' een a'íj pu jin jusén jime' naa huasé'rin a'
tyeyúuj!

94

A'íjna i Tavástara' a'íi pu juées pué'een úyan i cháanacaj japua

1 ¡Huata'sejrataj, Tavástara', Díos paj a'íjna jin antyía'mua'reej paj
tyámua' tyo'xá'pui'intare'en!

2 Muáaj paj a'íin pué'een i juées paj jin tyi'tyéjvee úyan i cháanacaj
japua;

¡ájchesij a'íijma jimi i maj óotzaahuatye'

a'yaa paj tyihuo'xá'pui'intari'tze'en je'ej ti hua' jimi tyi'tyévijtij!

3 ¿A'chunyéj móoj á'tyeeren, Tavástara',
a'chunyéj móoj á'tyeeren muutyámua'va'aj a'íimaj i maj je'ej pua'aj
tyityetyúucha'ij?

4 Néijmi'i mu je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij
axáa mu tyí'jepe' majta jéehua óotzaahuatye';

¡a'íi mu je'ej tin huóoxaxa'aj!

5 Muáaj paj Tavástara' pué'een,
a'íi mu je'ej pua'aj huá'uurej a'tyéityeristyamua';
mahua'xaahuataj i maj a' jitze ajtyáma'can.

6 Mahuá'cu'raj i úuca a maj antyúujimua'astariaca' majta i maj séej
chuéj japua já'ma'can,

majta mu hua'cu'raj i maj xá'ricaanyij.

⁷ A'yaa mu tyí'xaj ti i Tavástara' quee atányeej,
ti i Dios ra' i Jacob quee tyi'táj je'ej tyí'mua'reej.

⁸ ¡Siata'aj tyihuojo'itéej xá'ra'nyij, tyeítýee sij quee tyi'táj huayí'tin
sajta quee tyojó'ítej!

¿A'najnyí sij tyi'táj je'ej tyu'tyátzaahuatye'sij?

⁹ ¿Nyiquij quee iityánamuaj
a'íjna i ti jaatyátaahuaca' i tyaj jin iityanamuaárajmee?

¿Nyiquij quee ajta a'tányeej
a'íjna i ti jaatyátaahuaca' i jí'síj?

¹⁰ ¿Nyiquij quee puéjtzij huo'tá'sij
a'íjna i ti tyámua' huá'uurej i tyeítýee séej chuéj japua maj já'ma'can?

¿Nyiquij quee ajta tyi'táj mua'reej
a'íjna i ti ju'cámua'riitey ti'ij tyu'yí'tihua'an i tyévij?

¹¹ Tavástara' pu jamua'reej ti i tyáati'
a'íj na'aj tyi'riá'mua'sij i ti quee tyi'táj huiire'.

¹² Muáaj paj Tavástara' pué'een,
che' huatóotyamua've'en a'íjna i paj muáaj tyámua' joorej
pajta muáaj a'íj tyámua' naa tyí'itíj

¹³ ta'aj ij quee tyi'táj jin je'ej tyóomua'ajcaj
ti'ijta je'ej pua'aj atyojome'en,

ajta a'íjci jimi i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij
a'íj pu jimi tyámua' een jo'tij ja'tyévesij.

¹⁴ ¡ Tavástara' capu mahuóohua'xij i jutyéityeristyamua',
capu ajta jujímua'astacan ajóohua'xij i maj jimi tyá'tzaahuatye'.

¹⁵ Majtáhua'aj mu tyámua' naa tyá'xa'pui'intare'en a'ájna jo'maj
jóosi'rii,

majta néijmi'i i maj tyámua' tyityetyúucha'ij a'yaa mu tyityo'cárutyij.

¹⁶ ¿A'tanyíj nyaj japua huatányuusij
a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj ricij majta je'ej pua'aj tyí'uurej?

¹⁷ Típua'aj i Tavástara' quee naatáhuire'nyijche'en,
nyáaj nu nyij nyeríj a'áa ja'séeria'cajche' jo'maj tyityajá'ava'taca.

¹⁸ Nyati'ij a'yan tyu'taxájtaca' tijin: "Nya' íicaj pu antyípuinyej",
a'íjna i paj jin nyaxie've', Tavástara', a'íj pu mujo've'mej ti'ij
naatáhuire'en.

¹⁹ A'íjna i nyaj jin je'ej tyé'nyamua'tzej
ti jitzán tásiseerii i nyamua'tzíra'aj,
muáaj paj tyámua' tyinaatyéje nyej nyij huatányetyamua've'en.

²⁰ Capáj muáaj huá'jaahuatye' a'íjma i juéesij i maj quee tyámua'
tyá'xa'pui'intare';

majta quee tyámua' ricij a'íjci jitze a' nyuucáaj,

²¹ i maj avíitzij jin je'ej pua'aj ja'uurej a'íjci i ti quee tyi'táj jin á'itzeere'
ajta tyámua' tyi'tyúucha'ij,

majta je'en tyu'tá'sij mej mij jaajé'caj.

²² Ajta i Tavástara' pu a'íjn pué'een i ti naatyáhuire'ej,

a'íjna i nyaj Dios pu a'íjn pué'een i tyetyéj i nyaj jitzan huaténya'avaaj.

²³ Tavástara' pu tyu'tá'sij mej mij i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij

a'ájna jin antyipua'rej i maj jin jujímua'aj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.
 ¡A'ájna i taj Dios pu hua'antyipua'ritye'sij!

95

Tyiche' tatyámua've'ej tyetyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi

¹ Musio'vá'ju', tyiche' tatyámua've'ej tyetyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi;

tyiche' tyu'táchuiicaj a'ájci jimi i ti tacha'ij ajta tajapuá huatányuusij.

² Tyiche' tye'tyóotzi're'ej a'úun tyo'tyájrutyey jo'tij a'ín já'sejre',
 tyajta je'en jitzán ma'can tyu'táchuiicaj.

³ Ji'nye a'ájna i Tavástara' i Dios va'cán pu jin séejre',
 a'ájna i ti Rey jin tyi'tyéjvee néijmi'caa jimi i tajapuá maj tyi'huiire'.

⁴ A'í pu i jumuáca' jitze ji'tyáa'
 néijmi'i i cháanacaj ajta néijmi'i i ti jitzán tyi'sejre',
 a'í pu ja'a'rij i jiríj ti jéetze' ajtí'tijmee.

⁵ A'í pu ajta ja'a'rij i járij, ji'nye a'í pu jaatyátaahuaca',
 jumuáca' pu jin jaatyátaahuaca' a'ájci i chuéj ti huáchij.

⁶ Musio'vá'ju', tyiche' tyítunutaxi'in tyajta je'en jaatyáanajche,
 tyiche' tyítunutaxi'in a'ájci jimi i Tavástara',
 ji'nye a'í pu táataahuaca'.

⁷ A'í pu taj Dios pué'een, tyajta ityáj tu tyeítysteristyamua'me'en
 pué'een;
 ityáj tu cánya'xii pué'een tyaj a'áa ja'távee jo'tij a'ín tyaja'tachuéj.

Xáanamujri' ijíj je'ej ti a'ín tyí'xaj ti a'yan tijin:

⁸ "Caxu tyóonaamuan i juxiéjnyu'caa tzajta' siati'ij huaríj a'ájna a
 Meribá,

siati'ij séej xicáara' jitze huaríj a'ájna a Masá, a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij,
⁹ mati'ij naatáhuaviiri' nyaj tyi'tíj jin a'yan huárinyij a'íimaj i
 já'muahuasimua'ci'ij,

tyij majta meríj tyi'sejraca'aj je'ej nyaj tyi'muarie'ca'aj.

¹⁰ Huá'puatyej nyinyi'ra'aj nu á'tyeej nyaj nyú'camui'

a'íjma jimi i tyeítjee,

nyajta a'yan tyu'taxájtaca' tijin: A'íimaj i tyeítjee huápu'ij mu je'ej
 pua'aj tyityaajú',

¡camu ja'astej i nyúucarij i nyaj jin tyu'ta'íjtaca'!"

¹¹ A'íj nu jin nyenyu'camu'uj a'yan nyetya'tányaratziiri'

maj quee a'áa jo'tyá'itzeere'ej jo'maj nye jimi ja'huóoso'pe'en."

96

Chuíicarij ti jájcuaj i Tavástara' jimi

¹ Jájcuacan setyu'táchuiicaj a'ájci jimi i Tavástara';

setyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi, a'yan sij huacháatimee néijmi'que'
 i cháanacaj japua;

² setyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi, tyámua' xu tyeetyátoonyij i ti jin
 ántyapuj;

a'náj tina'aj xu jaxajta i ti jin tajapuá huatányuusij.

³ Xaataxáj i ti jin naa huasé'rin ajta i ti jin tyámua' naa tyi'uurej

hua' tzajta' i tyeítýee siajta a'íjma jimi i maj séej chuéj japua
jo'cháatímee,

⁴ ji'nye va'cán pu jin tyi'tyéjvee a'íjna i Tavástara'
ajta jimi a'yan tyi'tyéevijtáj tyej tyij tyu'táchuiicaj:
¡ajta a'ín pué'een i ti jéetze' á'tyesi're'!

⁵ Camu tyi'táj huiire' i hua' diosijtyamua' i séecan,
ji'nye i Tavástara' pu jaatyátaahuaca' i tajapúa ti séejre'.

⁶ ¡Tyámua' pu naa tyi'een jo'tij a'ín já'sejre'!
¡A'í pu séejre' i ti néijmi'i jin putyí'uurej ajta i ti jin naa huasé'rin i
tyeyúujra'!

⁷ Siata'aj huatóotonyij i Tavástara' jimi, tyeítýee siaj huacháatímee i
chájta'naj jitze;

siajta jáamua'tyij i ti jin néijmi'i putyí'uurej ajta i ti jin naa huasé'rin,
⁸ siata'aj jaatyátzaahuatye'en i Tavástara' a'yájna ti'ij jimi tyúuxie've',
siajta tyu'támu'vejritaj i tyeyúujra' tzajta',

⁹ siata'aj jaatyáanajche i Tavástara' i tyeyúujra' tzajta' ti naa huasé'rin.
¡Miche' néijmi'i i tyeítýee i maj a'yan huacháatímee i cháanacaj japua
jimi juvivee'!

¹⁰ A'yaa xu tyihuo'té'exaatye'en tijin: "¡A'íjna i Tavástara' pu Rey
pué'een!"

A'í pu tyámua' jáaruuj i cháanacaj, ti'ij quee táhuaanye'en,
a'í pu néijmi'caa i tyeítýee juxa'aj na'aj tyí'ijtye'.

¹¹ ¡Miche' huatóotyamua've'en i tajapúa ajta i cháanacaj!
¡Che' huatyahuáatira'nyij i járij ajta néijmi'i a'íj ti jitze tyí'sejre'!

¹² ¡Che' huatóotyamua've'en i itzitáj ajta néijmi'i i ti jitán tyí'sejre'!
¡Miche' jutyamua've'ej huajíjhua i ciyéj ti tyú'uu,

¹³ a'íjci jimi i Tavástara', ti yaja've'mej!
¡Jee, a'í pu yaja've'mej ti'ij tyu'ta'íjtaj i cháanacaj japua,
ajta tyu'ta'íjtaj i chájta'naj jitze yan ti séejre' i cháanacaj japua
a'íjci jime' i ti xá'pui' ajta i ti jí're'can jime'!

97

Tavástara' pu Rey pué'een

¹ ¡Siata'aj néijmi'que' huatóotyamua've'en i cháanacaj japua!

¡Siajta huatóotyamua've'en jo'tij ja'rahuáchijmee i jájritze'!

¡Tavástara' pu Rey pué'een!

² Ajta jéetirij jariá'naj tíquee tzajta' nyéeri'ij;

ajta i ipuariáara'an a'íj pu jitze juca'nyej i ti tyámua' een ajta
huatóoje'yey;

³ ajta i tiéj anájcaj a'íjci jimi

a'í pu'ij huá'teeraj a'íjma i maj jájcha'íire'.

⁴ A'íjna i ti tyána'axcava'ra'aj a'íj pu jin huányeeri'ij i cháanacaj japua,
¡ajta i cháanacaj pu huatóoca'tzij ti'ijta a'íjma huaséj!

⁵ Ajta i jirij a'yaa pu tyu'tóotui'sij ti'ij i xíjca

a'íjci jimi i Tavástara', a'íjci jimi i ti néijmi'i ja'a'rij i cháanacaj.

⁶ Ajta i tajapúa ti séejre' pu jaxajta i ti jin tyámua' naa
tyá'xa'pui'íntare';

néijmi'i mu i tyeítýee jaaséj i ti jin naa huasé'rin.

7 Mahuo'tyáxaahuataca' a'íjma i maj sáanturij najchej,
a'íimaj i maj a'íjma jimi óotzaahuatyé'.
Néijmi'i mu i maj tajapuá tyí'huiire' jimi ecóotutaxij.

8 Muáaj paj Tavástara' pué'een,
A'ájna i chájta'naj Sión ajta séecan i chájta'naj Judá ti jitze ajtyáma'can
a'íi mu a'íj jin jutyamua've' je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca',
9 ji'nye muáaj, Tavástara' jútye' imuáj paj já'sejre',
muáaj paj néijmi'i japuan séejre' i cháanacaj
pajta jéetze' hua' japua imuáj séejre' i maj a jimi tyí'huiire'.

10 Tavástara' pu hua'xie've' a'íjma i ti quee hua'ránajchi i ti je'ej
pua'aj een;
ajta tyámua' tyé'cha'ij i hua' júuricamej i maj jimi tyámua' een;
hua' japua pu huatányuusij mej mij quee je'ej huá'uurej i maj je'ej
pua'aj tyityetyúucha'ij.

11 Tatzárij pu huataséjre'sij a'íjci jimi i tyévi jiti tyámua' tyi'tyúucha'ij;
majta huatóotyamua've'sij i tyeítyee maj quee tyi'tí jin á'ítzeere'.

12 ¡Siata'aj huatóotyamua've'en i Tavástara' jimi, tyeítyee sij tyámua'
tyityetyúucha'ij,
sijta tyaatatyójtzi're'en i ti jin ántyapuaj ti ajta tyámua' een!

98

Tavástara' pu arí jatáa'saca' i ti jin tyu'tyámue'tin

Chuícarij

1 ¡Siata'aj jájcuacan tyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi,
ji'nye tyámua' pu va'cán jin tyú'ruuj tajimí i tyaj jin je'ej tyo'taséj!
¡Pu'ríj jatáa'saca' i ti jin tyu'tyámue'tin
a'íjci jime' i ti néijmi'i jin putyí'uurej, ajta i jumuáca' jime' ti tyámua'
een!

2 I Tavástara' pu arí jaataxájtaca' i ti jin tyu'tyámue'tij,
ajta arí jaataséjrataca' i ti jin tyámua' tyá'xa'pui'intare'
a'íimaj mu mij jaaséj i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua,
3 a'náj tina'aj pu jitzán séejre' i ti jin tyú'xie've' ajta i ti jin tyámua'
tyí'tyevij
a'íjma jimi i tyeítyee i maj Israel jitze ajtyáma'can.
¡Majta meríj néijmi'i jaaséj a'ájna imuáj jo'tij i cháanacaj joo'ástimee
a'íjci i taj Dios ti jin tyu'tyámue'tij!

4 Xuutyámua've'ej xu setyu'táchuiicaj i Dios jimi,
mu sij yan huacháatimee néijmi'que' i cháanacaj japua;
jéehua xu naa tyityatóotyamua've'en
sijta jimi tyu'táchuiicaj.

5 Setyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi a'íjci jitze setyi'cuíinaj i arpaj,
sijta a'íjci jitze canárij ti tye'ejvivin.

6 Siata'aj jutyamua've'ej setyu'táchuiicaj a'íjci jimi i Tavástara', i ti Rey
pué'een,
sijta néijmi'i a'íjci jitze i ci'sítye'rij ti tyí'sejre'.

7 Che' huatánamuajre'en i jájrij ajta néijmi'i a'íj ti jitze tyí'sejre',
 i cháanacaj majta i maj japuan huacháatimee;
 8 che' ajta huatánamuajre'en i játya'naj;
 miche' antyóosire'en i jiríj mej mij huajíjhua muutyámua'va'aj
 9 a'íjci jimi i Tavástara',
 i ti mujo've'mej ti'ij tyu'ta'íjtaj i cháanacaj japua.
 A'íi pu tyu'ta'íjtaj ti'ij na'aj tyi'chájta'najmee íiyan i cháanacaj japua
 tyámua' tyu'toojé'yacan jime' ajta juxa'aj na'aj tyihuo'ta'íjtye'sij.

99

I Tavástara' pu Rey jin tyi'tyéjvee ti jéetze' va'cán jin antyúumua'reej

1 ¡Tavástara' pu Rey pué'een!

¡I maj tajapuá tyí'huüre' mu tyámua' tyé'cha'ij a'íjci i ti jitzán acájca!
 A'íimaj mu i tyeítyee juvivej, ajta néijmi'i i cháanacaj.

2 Tavástara' pu va'cán jin tyi'tyéjvee a'ájna a Sión;

Tavástara' pu néijmi'caa japua séejre'.

3 Che' tyámua' eenye' i ti jin ántyapuaj, va'cán pu jin séejre' ajta
 tzáahuatyire';

¡Dios pu néijmi'i jin tyámua' een!

4 Muáaj paj Rey pué'een i ti néijmi'i putyí'uurej ajta a'íj xie've' i ti
 xá'puí';

muáaj paj néijmi'caa juxa'aj pana'aj tyu'tyájttoo.

Pajta tyámua' naa tyihuó'ixaaj i yójmua'mua' a'íjci i Jacob
 a'íjci i ti xá'puí' ajta i ti huatóoje'yey.

5 ¡Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', a'íjci i taj Dios,

siajta tyítunutaxi'in jo'tij a'íin ja'ra'íicajmee!

¡Dios pu néijmi'i jin tyámua' een!

6 A'íjna i Moisés ajta i Aarón a'íi mu puaríj jin tyityetyu'uj;

Samuel pu ajta hua' tzajta' ajo'tyávaaca'aj i maj tyaatatyójtzi'rej.

Tavástara' pu huo'tyáhuüi a'íijma

matí'ij a'íimaj jaatáhuaviiri' ti huo'táhuüre'en.

7 Dios pu hua' jamuán tyu'xájtaca'

a'íjci jitze i jéetirij ti hua' japua aja'cáva'ca'aj,

majta a'íimaj a'yaa mu huaríj ti'ij tyihuo'ta'íj

majta mu ja'rá'astej i nyúucarij ti hua' jimi jaatyájttoo.

8 Tavástara', taj Dios, ¡muáaj paj tyihuá'ixaatya'ca'aj!

Muáaj paj hua' jimi a'íin pué'eenye'ej i Dios ti tyú'uunyi',

ajta a'yaa paj cha'taj pana'aj puéjtzij tyihuo'tá' tyi'tíj maj jin je'ej pua'aj
 huaríj.

9 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' taj Dios,

¡siajta jimi tyítunutaxi'in a'ájna i jiríj jitze ti tyámua' een!

¡A'íjna i taj Dios, ajta Tavástara', néijmi'i pu jin tyámua' een!

100

Tavástará' pu táataahuaca' jitzán tu tyij ajtyáma'can
 Chuícarij maj jin tyaatatyójtzi're'en.

¹ ¡Setyu'táchuiicaj xuutyámua've'ej i Tavástará' jimi,
 mu siaj a'yan huacháatimee néijmi'que' i cháanacaj japua!

² Xuutyámua've'ej xu jaatyáanajche i Tavástará';
 ¡xa'antyijíhuaj xu siajta jutyamua've'ej musio'vá'ju' a'íjci jimi!

³ Siata'aj jáamua'tyij ti i Tavástará' Dios pué'een;
 a'íi pu táataahuaca' ityáj tu tyij jitzán ajtyáma'can;
 ¡chájta'naj tu pué'een a'íj tyaj jitze ajtyáma'can tyajta cánya'xii a'áa
 tyaj ja'távee jo'tij a'íin tyaja'tachuéj!

⁴ Musio'vá'ju' jo'tij ja'pueertaj a'ájna jo'tij ja'rájta'cuaj i tyejúujra'
 tzajta'

a'íj setyi'chuíicaj i siaj jin tyaatatyójtzi're'en.
 ¡Setyu'tatyójtzi're', siajta tyámua' tyeetyátoonyij i ti jin ántyapujaj!

⁵ Ji'nye i Tavástará' pu tyámua' tojo'mua'raj;
 ajta jusén jime' séejre' i ti jin taxie've'
 ajta i ti quee tyi'táj jin á'itzeere' capu a'náj antyipua'rij.

101

Tyi'táj ti jin i rey tya'tóoratziiri' i Dios jimi
 Chuícarij David ti ja'a'rij

¹ Nyáaxie've' nyaj tyaatatyójtzi're'en i ti jin taxie've' ajta i ti jimi
 tyámua' een;

nyáaxie've', Tavástará', nyaj muéetzij jimi tyu'táchuiicaj;

² nyáaxie've' nyaj tyámua' naa tyí'chajca.

¿A'najnyí nye jimi mupo'va'ma'aj puá'mej?

Canu tyi'táj jin a'ítzéeria'aj na'mej
 canu nyajta tyi'táj jin ootyá'itzeere'ej jó'nyaj ja'chej,
³ canu che' a'náj ja'raséera'aj na'mej
 nyej nyij tyi'táj jin je'ej pua'aj tya'tányaratyij.

Nyahua'xana've' a'íjma i maj quee ja'astej i Dios;
 ¡canu a'náj tyu'tá'sij mej mij nye jimi ajtyáxiirej!

⁴ Canu a'íj jitze tyi'ria'mua'síme'ej na'mej i ti tyihuojó'jipujaj;
 ¡canu jaxie've' nyej nyij tyi'táj jin je'ej pua'aj rijcaj!

⁵ Canu huo'ta'sij mej mij tyí'xajtaj
 maj xájtari' je'ej pua'aj tyihua'xajtaj i juxa'aj tyeítyee;
 ¡canu huá'jaahuatye' i maj óotzaahuatye' nusu i maj a'yan tyúuxaj
 maj jéetze' tyámua' een mequée i séecan!

⁶ A'íjma nu jaahuatye'en i tyeítyee maj tyámua' tyityetyúucha'ij,
 mej mij véjri' nye jimi ajo'cháatime'nyij;
 a'íi pu'uj nye jitze ajtyáma'cantaj ja'mej
 i ti tyámua' naa atyeje'chej.

⁷ Ajta quee je'ej tyi'i'riitaj ja'mej ti síij nyaj jamuán aja'séejria'aj i ti
 tyú'cuanamujaj;
 capu síij ti tyí'hue'tacaa nyej jimi aja' séeria'aj ja'mej.

8 A'náj tina'aj nu huo'tyápua'ritye'sij mej mij quee je'ej tyáhuaasime'en
 néijmi'i a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij;
 ¡nyajta hui'ráhua'xij a'ájna a chájta'naj jitze Tavástara' ti jitze
 ajtyáma'can
 néijmi'caa a'íimaj i maj tyi'tij jin je'ej pua'aj ricij!

102

Je'ej ti tyu'tyéenyuj a'ájna i ti quee je'ej jájtyoovej

Je'ej ti tyá'huoo a'ájna i tiquee che' je'ej ja'tyoovej ajta ti'ij quee che'
 jamua'reej je'ej ti huárinyij jéehua pu'ij junyuuste' i Tavástara' jimi

¹ Tavástara', huánamuaj je'ej nyaj tyi'tyényuusij,
 ¡tyu'tá' ti'ij muéetzij jimi ja'rá'astij je'ej nyaj tyí'jijhuaj!

² Capáj nye jimi ja'avaataj mua' nyéerimij
 nyati'ijta quee je'ej jájtyoove'en;

¡tyámua' paj tyináanamuj!,
 ¡ca'nácan paj huatányuunyij nyati'ijta muaatájeevej!

³ Ji'nye i nyajúuricamej pu ja'huópua'rixí'ij a'yájna ti'ij i citzj,
 ajta i nyacaríj a'yaa pu tya'taa ti'ij i ti'ixcuáa,

⁴ capu che' juca'neye i nyaxiéjnyu'caa
 a'yaa pu een ti'ij i tu'píj ti huatyáahuaj;
 ¡capu ajta che' nyaca'nyisti' ney nyij tyú'cua'nyij!

⁵ I nyahue'ra' pu arí cávi'taxij i nyacaríj jitze
 a'íjci jime' nyaj huápu'i'ij nyeyiin.

⁶ A'yaa nu een ti'ij i síihua'aj a'áa ti já'sejre' jo'tij quee já'tyi'tij,
 ti'ij i muaciríj ti a'áa já'sejre' jo'tij quee jooyi'rij.

⁷ Canu che' cutzuj.
 A'yaa nu een ti'ij i pína'aj ti jusíij huayi'ij.

⁸ Majta quee a'náj jaatapuá'citaca' maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj i maj
 nyéjcha'iire'

majta je'ej pua'aj tyá'xaj i nyaj jin ántyapuj.

⁹ Nyajta quee che' páan cua', sulu a'íj nu'uj nyij i nasíj;
 ajta i nyaj ja'antyíye'ej a'íi pu já'naxcaj i nyaj eetaja'ra'tajyi'ij,

¹⁰ a'íjci jime' paj nyú'camui' ajta i ti muajaaxiejtye',
 ji'nye muáaj paj na'ajriáj pej pij majca'huáyee na'antypuá'ritye'en.

¹¹ I nyaj jin júurij a'yaa pu mutyojo'yi'ij ti'ij quéenyi'istarij;
 a'yaa nu tyi'tyáhuasij ti'ij i tu'píj.

¹² Pajta muáaj, Tavástara', jusén jime' paj tyí'ijta;
 ja'náj tina'aj mu jamua'reeriaj muá'ju'un je'ej paj ántyapuj!

¹³ Ájchesij, pajta ja'ancu'vaxi'in i Sión,
 ji'nye pu'ríj tya'rá'aj a'náj ti a'yan tya'tácatyij;

¡pu'ríj hua'xa'pu'i'in paj tyaatú'uunyi'!

¹⁴ A'íimaj i maj a jimi tyá'tzaahuatye' mu jaxie've' a' tyetyéj;
 ajta quee tyámua' hua'asej a'íjci jime' ti huatyu'uunyi'huaca'.

¹⁵ Néijmi'i i tyeítyee majta i maj tyí'ijta i cháanacaj japua
 a'íi mu jaatyátzaahuatye'sij i ti jin ántyapuj i Tavástara' majta i ti
 jin naa huasé'rin

¹⁶ ti'ij a'íin ajtáhua'aj jaatyátaahuaj i Sión

ajta je'en huataséjre'en i ti jin naa huasé'rin,
 17 tí'ij jáanamua'j je'ej ti tyu'tyéenyuj a'íjna i ti quee je'ej jájtyoovej
 ajta je'en néijmi'i jin a'yan huárinyij je'ej ti jéehua tyá'huaviij.
 18 Che' a'íjna ooyú'si'huaj
 mej mij jáamua'reej i maj majca'huáyee huataséjre'sij,
 mej mij majta a'íimaj tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'
 a'íimaj i maj majca'huáyee nanie'huan.

19 Tavástara' pu jaaséj i cháanacaj a'ájna imuáj a jútye',
 jútye' imuáj jo'tij tyámua' tyejé'een,
 20 tí'ij huo'namua'j i maj juyiin a'íjci jime' maj námi'
 ajta hua' japua huatányuunyij a'íjima i maj meríj a'yan tyi-
 huo'taxájtaca' maj huó'cui'nyij,
 21 ta'aj ij a'ájna a Sión, ajta a Jerusalén,
 huatánamua'jre'en maj jaataxáj majta tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'
 22 mati'ij néijmi'i i tyeítyee i maj a'yan huacháatimee i cháanacaj japua
 tyúusiire'en mej mij tyaatatyójtzi're'en.

23 A'í pu náari'ri' i nyaj jin uhuájca'nyej nyati'ij nyooj huama'caj i
 juyéj jitze';
 ajta je'en quee che' naatá' nyej nyij jéetze' á'tyeevi'in.
 24 Nyáaj nu a'yan tyaaté'exaa tijin: "Nyaj Dios,
 capáj ná'vi'tiicare'en tí'ij ooj jé'ta' ná'itziitya'aj nyaj a'yan séjre'ej."
 ¡Capu a'náj antyipua'rij i nyinyi'ra'aj muéetzij jimi!
 25 Tyámua' paj jáaruuj i cháanacaj tí'ij néijmi'i tyo'huatyóochej;
 muáaj paj pajta jaatyátaahuaca' i tajapúa' ti séejre'.
 26 Ajta néijmi'i pu a'íjna tye'entyipua'rij,
 ajta muáaj paj tyámua' éenye'ej jusén jin séejre'.
 Néijmi'i pu a'íjna tyu'tyápa'naj, a'yájna tí'ij i cáanarij;
 ¡muáaj paj seequéj ja'uuren tí'quij seequéj éenye'ej ja'mej!
 a'yájna tí'ij a'tíj ti seequéj éenye' tyu'tyóochejtye'en.
 27 Pajta muáaj a'ín pana'aj pué'een;
 capu a'náj antyipua'rij i nyinyi'ra'aj muéetzij jimi.
 28 Tyámua' paj tyihua'cha'íj puá'mej a'íjima i maj hua' jitze eerányesij
 i maj muahuíre';
 tyámua' paj huá'uuren a'ájna jo'paj muáaj já'sejre'.

103

Tyámua' nu tyeetyátoosij i Tavástara'

David ti ja'a'rij

1 Néijmi'i nu i nyamua'tziira'aj jin tyámua' tyeetyátoosij i Tavástara';
 néijmi'i nu i nye tyévira' jin tyámua' tyeetyátoosij a'íjci i ti tyámua'
 een i ti jin ántyapua'j.

2 Néijmi'i nu i nyamua'tziira'aj jime' tyámua' tyeetyátoosij i
 Tavástara',

nyajta quee séej jó'hua'xij i ti jin tyámua' nyej jimi tyú'ruuj.

3 A'í pu a'ín pué'een i ti néijmi'i tyinaatú'uunyl'raj i nyaj jin quee
 xá'puí' huaríj,

ajta néijmi'i jin tyí'nyahuaatye'en tyi'tíj nyaj jin tyí'cui',

4 a'ǎi pu nyaj japua huatányuusij nyej nyij quee huámui'nyij,
ajta nie'cánasij a'ǎici jime' i ti jin nyaxie've' tyámua' naa
tyu'toocua'nyéej,

5 ajta néijmi'i tyinaatá'sij i ti jéetze' tyi'j're'en
ajta nyajajcuare'en a'yájna ti'ij i cué'ra'vej.

6 Tavástara' pu a'ǎi jin huá'xijtye'en i ti ji'r'é'can jime' tyámua' naa
tyá'xa'pui'intare'

a'ǎijma i maj jájpuejtzij a'ǎici jime' maj je'ej pua'aj huá'uurej.

7 A'ǎi pu jaataséjra i ju juyéj ajta je'ej ti tyu'muáriej
a'ǎici i Moisés ajta a'ǎijma i Israel maj jitze ajtyáma'can.

8 Tyámua' pu naa tyihuojó'mua'raj i Tavástara' ajta tyihua'cu'vej'
ajta quee jiye'tzín tyinyú'caj ji'nye a'ǎi pu taxie've'.

9 Capu a'náj tina'aj tatyaxi' capu ajta jusén jime' nyú'camui';

10 capu a'yan tyitaatá' ti'ij tyi'taci'puáatacaj

a'ǎici jime' tyaj je'ej pua'aj huaráj ajta tyi'táj tyaj jin tyi'ijxána'cira',

11 ajta quee i'ríj ti huatye'iteehuaj i ti jin hua'xie've' a'ǎijma i maj
ja'tzaahuatye'

a'yájna ti'ij quee tyí'ríj ti huatye'iteehuaj ti'ij na'aj i tajapuá imuáj ajta
iie'e'ej cháanacaj japua.

12 Pu'ríj a'imuáj tyojoohuá'xij i tyaj jin tyi'ijxána'cira'ca'aj,

a'yájna ti'ij a'imuáj tyejé'sejre' jo'táj i xicáj jé'ejnyinyiij ajta jo'táj
ja'ancáru'pij.

13 A'yaa pu een i Tavástara', a'ǎijma jimi i maj ja'tzaahuatye',

tyámua' pu naa tyihuá'xie've' ti'ij i hua' táataj i ti'ríj,

14 ji'nye a'ǎi pu jamua'reej je'ej ti ye'ej tyitáataahuaca',

tyámua' pu naa tyá'mua'reej tyaj chuéj tyana'aj pué'een.

15 A'ǎjna i júuricama'ra' i tyéviij a'yaa pu een ti'ij i tu'píj:

a'yaa pu tye'ejnyésij ti'ij i xúuxu'uj a'ájna a'ítzitáj,

16 jiye'tzín pu i áacaj jaariá'tuuxij, ti'quij quee che' aja'hua'taj ja'mej,
ajta je'en quee che' a'táj jamua'reeriaj ja'mej je'ej ti tyi'táj jáaruuj.

17 Ajta i Tavástara' ti jin taxie've' a'ǎi pu jusén jime' séejre'

a'ǎijma jimi i maj ja'tzaahuatye',

capu a'náj huatyápua'rij i ti jin tyámua' tyá'xa'pui'intare'

a'yaa pu jusén jime' tyi'séere'ej ja'mej i tyeítsee jimi,

18 ajta a'ǎimaj jimi i maj ja'rá'astej je'ej ti a'ǎin tya'tóoraj

majta quee yó'hua'naj maj a'yan rijcaj ti'ij a'ǎin tyu'ta'íjtaca'.

19 Tavástara' pu arí i ju'ipuáa tyámua' huáruuj a'ájna u tajapuá,
ajta i ti jin tyí'ijta pu néijmi'que' antyúumua'reej.

20 ¡Tyámua' xu tyeetyátoonyij i Tavástara', tajapuá sij néijmi'i
putyí'uurej!

Mua'aj, mu sij a'yan ricij je'ej ti a'ǎin tyí'ijta,

sij tyámua' tyá'namuaj sijta a'yan ricij ti'ij a'ǎin tyí'ijta.

21 ¡Tyámua' xu tyeetyátoonyij i Tavástara' mua'aj sij
xantáaru'ustyamua'mua' pué'een,

i maj jahuíre' majta a'yan ricij je'ej ti a'ǎin tya'ajxié'vi'ra'!

22 ¡Che' néijmi'i jítán tyámua' tyí'sejria'aj i Tavástara' tyi'táj ti a'ǎin
tyú'taahuaca',

néijmi'que' jo'tij a'ín tyejé'ijtaj!

¡Tyámua' nu tyeetyátoosij i Tavástara' néijmi'i jime' i nyajúuricamej!

104

Je'ej tyej tyaatatyójtzi're'en i ti néijmi'i tyú'taahuaca'

¹ ¡Tyámua' nu tyeetyátoosij i Tavástara' néijmi'i i nyajúuricamej jime'!

¡Va'cán paj jin séejre', Tavástara' pajta nyaj Dios!

A'íj paj períj tyu'tyé'chejtyej i ti naa tyu'sé'rin ajta tya'tátaavej;

² a'íj paj períj jin eecá'naj i tatzárij.

¡Muáaj paj jaatajíyo'rej i tajapúa' ti séejre' ti'ij cáanarij ti nyéeri'ij!

³ ¡Muáaj paj tyámua' jáaruuj i jájtyij japua

i ti japuan róoca'nyej a'chí'ij, pajta a'yan cha'taj jáaruuj i jútye' imuáj!

Pajta a'íj japua yi'cacia i jéetirij,

a'íj paj jitze huatará'rie'sij i áacaj.

⁴ A'íi pu i áacaj muéetzij jimi tyí'huüre' ti'ij tyihuo'té'exaatye'en, ajta i tiéj ti atyúumemej pu ajta muahuüre'.

⁵ Pajta tyámua' naa tyeetyácajtye'en i cháanacaj

ta'aj ij quee a'náj táhuaanye'en a'ájna jo'paj muáaj tyámua' yó'ruuj.

⁶ A'ájna i jájrij pu ja'vá'najca'aj i chuéj

a'yájna ti'ij cuxáa cáanaria'ra'an ti pué'eenye'.

I jájtyij pu tya'vá'najca'aj i jiríj.

⁷ Ajta muáaj paj jajtyá'xij, aj pu'ij tyíchee;

jije'tzín pu huatóo'uj ti'ij ca'nyíin jin huatánamujre a'nyúuca.

⁸ Ajta huataséjre i jiríj

ajta jo'tij ja'cacúunyijmee,

néijmi'i pu a'yan tyu'ríj je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca',

⁹ a'ájna jo'paj muáaj tyojo'tá' ti'ij a'áa jóo'astij,

ti'ij quee che' ja'vá'najca i chuéj.

¹⁰ Muáaj paj uya'ta'ítayaca i jájtyij a'ájna jo'tij ja'ajmui'yéjme

ti'ij ajtyá'astij i játya'naj jitze ti canyáatimee i jiríj jitze.

¹¹ A'íj mu mij i jájtyij ya'caa i tyí'tyán simuáruunyij maj tyityaací'ij;

a'íj mu majta jin tyámua' naa tyí'tyeya'caa i púuru'uj maj huaci'ij.

¹² A'ájna jo'tij joo'ástimee i játya'naj

a'áa mu tyojóo'ito'rityee i pína'see jútye' maj rá'rie,

ja'íi mu cí'xicaa, a'íci jitze i ti tyí'tyáxamue' i ciyéj!

¹³ Muáaj paj a'ín pué'een i ti tyí'ipuj a' itzitáj

a'ájna jo'paj muáaj ja'chej, jútye' imuáj u tajapúa';

matí'ijta ca'nyíin jin huatyéviyej a'íj paj jin tyámua' tyeetyátoosij i chuéj.

¹⁴ Petyí'tá'caa ti ajnyéj i ixáj mej mij i tyí'tyán jáacua'nyij,

ajta i ityei'rij tyeityee maj tyí'huastee

mej mij tyo'tácu'nyij i cháanacaj japua,

¹⁵ a'ájna i cue'ráj ca'nyíjra'aj ti hua'tá'caa,

i nahuáj, mej mij a'ájna jin huatóotyamua've'en

ajta tyámua' naa jéetze' tyu'taséjre'sij i hua' nyéerimij quee i aséityij jime'.

16 Ajta tyámua' naa tyí'huose'en i ti tyú'uu, i jucúj a'áa ti jo'váatimee a Líbano Tavástara' ti jaahuástej.

17 A'íj mu jitze tyúu'ito'rityee i pína'see maj jéetze' cíle'en, majta i cuaxúj a'áa mu jóoche'tyee i jucúj jitze.

18 Ajta a'íjci jitze i jiríj ti ajtítí'ijmee a'áa mu jó'cí'ij i chíutyee simuáruunyij, ajta i tyetyéj tzajta' mu jóo'ava'tacaa i jejtzáj.

19 Pajta i máxcirie' huatyátaahuaca' tyej tyij jáamua'reej a'náj ti putyí'rici;

i xicáj pu ajta jamua'reej a'tzáaj ti ancájrutyey.

20 Ajta i tíca'rij huataséjre'sij ti'ijta huatyéchumua'rej, aj mu mij huataséjre'sij i tyi'tyán itzitáj maj tyityaac'íj.

21 I muajyéj mu cí'xicaa mej mij tyi'táj huatyéevi', a'yaa mu tyá'huavii i Dios ti'ij tyi'táj huo'tá'an maj jáacua'nyij.

22 Ajta ti'ijta i xicáj eeré'nyej, aj mu mijta jo'jú'un majta je'en huatyéjisij jo'tij ja'tyásta'najmee.

23 Aj pu'ij té'ej i tyáati' eeráamej ti'ij a'áa jó'me'en jo'tij tyajá'muarie' ajta je'en tyí'muarie'en 'asta na'aj quee huaré'chumua'rej.

24 ¡Jéehua paj tyú'taahuaca', Tavástara'!

A'íj paj jin tyú'taahuaca' i paj jin jéehua tyu'yí'tin;

¡i cháanacaj japua pu tyí'sejre' néijmi'i paj muáaj tyú'taahuaca'!

25 A'áa pu já'sejre' i jájrij, antayóoj ajta huápu'íj va'táj séejre', jo'maj jéehua i tyi'tyán tyityaja'xoo,

maj vívéejmee ajta i maj cíle'en;

26 a'áa mu majta i báarcuj já'ciñyey, a'áa mu majta já'sejre' i tyi'tyán maj tzáñyi're',

a'íjna i ti tzáñyi're' muáaj paj jaatyátaahuaca' pej pij a'íj jin huáhuajca.

27 Néijmi'i mu a'íimaj muéetzij jimi tyi'ijchó've'

pej pij tyihuo'tá'an i maj tyú'cua'nyij a'tzáaj ti a'yan hua' jimi tya'tácaj.

28 Muáaj paj tyihuo'tá'sij, a'íi mu mij tya'ancuriáa'sij;

a'muáca' paj jin tyihuo'tá'sij, majta je'en a'íimaj tyámua' naa tyityaatajú'xaj;

29 típua'aj puaatyá'avaaj hua' jimi, metyu'tátzñnye'ej;

típua'aj pequee che' huo'tá'an maj ucayáatiyi'can, a'íi mu cui'nyij majta je'en majtáhua'aj chuéj huatyóotaahuaj.

30 Ajta típua'aj a'júuricamej upahujo'ta'ityi're'en, a'íi mu huose'en, a'yaa pej pij tyá'ajcuare'en ti'ij naa huasé'rihua'an i cháanacaj.

31 ¡Jusén pu jin séejre' a'íjna i Tavástara' ti jin naa huasé'rin!

¡Tavástara' pu jutyamua've' je'ej ti tyi'táj tyu'tyátaahuaca'!

32 I cháanacaj pu juvivej ti'ijta a'íin jaaséj,

¡ajta ajcitzujtarij i jiríj típua'aj a'íin ja'ajtamuárie'en!

33 Nyati'ij nyáaj nyooj séjre'ej nyajta júurij, nyetyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi nyaj Dios.

34 A'yaa nu tyá'xie've' tí ja'ránajche i Tavástara' je'ej nyaj tyí'riá'mua'sij,
 jì'nye a'íj nu jimi jatyoovej i nyaj jìn huatányetyamua've'en.
 35 ¡Miche' huaria'xij i cháanacaj japua i maj tyí'xana'cìre'!
 ¡Miche' antyipua'rej i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj!
 ¡Tyámua' nu tyeetyátoosij i Tavástara' néijmi'i i nyajúuricamej jìme'!
 ¡Alelúuyaj!

105

Je'ej tí i Dios tyu'muáriej a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can
 1 ¡Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara'!
 ¡Siajta jaariá'xaj je'ej tí a'íin ántyapuaj!
 Siahuo're'ixaatye' i chájta'naj jitze je'ej tí a'íin tyí'muarie'.
 2 Siajta tyu'táchuiicaj a'íj jitze ma'can.
 ¡Xaataxáj je'ej tí a'íin va'cán jìn tyí'muarie'!
 3 Siajta a'íjna jìn ahuóotzaahuatye'en i tí tyámua' een i tí jìn ántyapuaj.
 ¡Che' jutyamua've'ej i hua'xiéjnyu'caa
 a'íjma i maj jahuoo i Tavástara'!
 4 A'íj xu jitze huatyóoca'nyej i Tavástara', siajta a'íjci jitze i tí jìn néijmi'i putyí'uurej;
 Tavástara' xu jitze a'náj tina'aj tyí'ca'nyej.
 5 Xo'támua'reej tí a'íin va'cán jìn tyí'muarie' ajta naa tyu'sé'rin,
 ajta je'ej tí a'íin tyaataxájtaca' i tí jìn tyu'ta'íjtaca',
 6 mua'aj, i siaj a'íj jitze eeráma'can i Abraham i tí jahuiire',
 mua'aj, yójmua'mua' a'íjci i Jacob, a'íin tí jamua'antyíhuoo.
 7 A'íi pu a'íin pué'een i Tavástara', taj Dios;
 ja'íi pu néijmi'que' tyí'íjta i cháanacaj japua!
 8 Tyij ajta mue'tíj séej ví'ra'aj nyinyi'ra'aj mutyojo'me'en
 capu a'náj yo'huá'xij tyi'tíj tí jìn tya'tóoraj i junyúucaa jitze,
 9 a'íjci i tí jìn tya'táratziiri' i Abraham,
 ajta tyi'tíj tí jìn tya'tóoraj a'íjci jimi i Isaac
 10 a'yaa pu ajta tyeetyájtóo tí'íj nyúucarij maj jìn tyu'ta'íjtaj a'íjci jimi
 i Jacob,
 ajta a'íjna jìn jusén jìme' tya'tácaj a'íjma jimi i Israel maj jitze
 ajtyáma'can,
 11 tí'íj a'yan tyu'taxájtaca' tíjìn:
 “A'íj nu i chuéj muaatá'sij a'áa tí ja'ajtyáma'can a Canaán
 a'yájna tí'íj muéetzij tí muáaci'tyij pata'aj pij ja'ancuriá'an.”
 12 A'íimaj i maj cíi mana'aj ará'axcaa,
 majta je'cáj i maj séej chuéj japua já'ma'can,
 13 a'yaa mu mij a'íimaj tyityajú'ca'aj séej chuéj japua majtáhua'aj séej
 chuéj japua
 jo'maj séecan tyejé'íjtaj majtáhua'aj jo'maj séecan tyejé'íjtaj,
 14 Dios pu quee tyu'tá' tí'íj tyi'tíj je'ej pua'aj huó'uurej,
 ajta tyámua' tyihuo'té'exaa a'íjma i maj tyí'íjtaca'aj a'yan tíjìn:
 15 “Je'ej huá'uurej a'íjma i nyaj hua'antyíhuoj

caxu siajta je'ej pua'aj huá'uurej a'íjma i maj nye jitze ma'can tyí'xaxa'aj."

16 Ajta tyu'tá' mej mij huatatájcun a'íjci chuéjra' japua, ajta néijmi'i tyihuáa'ri'ri' i ti tyí'cue'ri'.

17 Ajta a'íjma jimi pu anaquéej huata'ítyaca' a'íjci i José, a'íjci i maj a'yan tyáatooca'aj ti'ij i ti ca'nyéjrij jin tyí'huiire'.

18 Majta cadéenaj jin tyaapuéj i icájra'an jitze; ¡majta a'úun ye'tyáanaj jo'tij tyapúusti' jin tyeje'tyánami'!

19 A'íjna i nyúucaria'ra' i Tavástara' pu jaatyéesej a'íjci i José, 'asta na'aj quee a'yan tya'róo'astej je'ej ti i José tyu'taxájtaca'.

20 A'íjna i rey, i ti mui'caa tyí'ijtya'ca'aj i tyeítjee, a'íj pu a'yan tyu'ta'íjtaca' mej mij ji'rátóonyij jo'tij je'tyánami'huaca'aj,

21 ajta ja'antyíhuoj ti'ij tyu'ta'íjtaj ajta néijmi'i jin antyúumua'reeriaj jo'tij a'ín ja'chej,

néijmi'i jime' tyi'tíj ti a'ín tyícha'íica'aj,

22 ti'ij tyihuó'mua'tyen ajta tyámua' tyíhuo'cámua'riitye'en

a'íjma i maj tyí'ijta ajta a'íjma i huásij.

23 Aj pu'ij té'ej a'ín mujo've'mej i Israel, a'ín ti'ij pué'een i Jacob, a'yaa pu'ij a'áa tyejé'chajca'aj a Egipto ti'ij i ti séej chuéj japua já'ma'can,

a'íjci japua i chuéj ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Cam.

24 Dios pu'ij tyu'tá' mej mij huápu'ij huatámui'rej i tyeítysteristyamua'me'en,

majta je'en jéetze' huatyóoca'an mequee a'íimaj i maj Egipto já'ma'can.

25 Ajta a'yaa pu huó'ruuj mej mij i maj Egipto já'ma'can

huá'anchueere'en a'íjma i tyeítysteristyamua'me'en

ajta mej mij huo'cuanamuan i Dios maj huiire'.

26 Aj pu'ij Dios Moisés ujo'ta'ítyaca' i ti jimi tyí'huiire',

ajta a'íjci i Aarón, i ti ajta arí ja'antyíhuooca'aj,

27 a'íj mu mij a'yan huaríj i maj jin tyámua' tyo'taséj i Dios jimi a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij:

¡majta jéehua tyu'séj a'íjci japua i chuéj Cam ti tyaja'rájtyapuaj!

28 Dios pu tíca'rij ujo'ta'ítyaca' i ti jin néijmi'i tya'vá'naj,

majta i Egipto maj já'ma'can camu ja'rá'astijrej i nyúucaria'ra'.

29 Ajta tyu'tá' ti'ij xúure'ej huatyóotaahuaj i jájtyij ti mui'yej i játya'naj jitze,

ajta néijmi'caa huácuij i hue'tyé;

30 jéehua pu ajta taachuísee ujo'ta'ítyaca' a'íjci chuéjra' japua,

a'áa mu mij majta ja'rá'aj jo'tij i rey já'hui'care'ej.

31 Dios pu tyu'taxájtaca', mati'ij mij jéehua i xie'rúj huataséjre maj cíle'en ajta maj vivéejmee

néijmi'que' mu mij ooríónajchaca' i chuéj japua a'áa ti ja'ajtyáama'can a Egipto.

32 Ajta quee víityee ujo'ta'ítyaca', sulu a'íj pu'uj i tyéetyee

ajta tiéj a'íjci japua i chuéj a'áa ti huataca'aj.

³³ Ajta yo'riej i úuvaj maj jahuastya'ca'aj ajta a'íjci i xápua' maj jata'ityi'rica'aj;

¡tye'entyipúa'rij i ti tyú'uuca'aj a'ájna a Egipto!

³⁴ Dios pu tyu'taxájtaca', majta je'en i vítzi'cii huataséjre;

¡majta jéehua huápu'i'ij ará'axcaa, capu ij i'riitaca'aj maj huo'tyé'iten!

³⁵ ¡Majta néijmi'i tyu'riá'xij i tu'píj itzitáj ti tyú'uuca'aj

majta néijmi'i i chuéj japua ti tye'ejnájca'aj!

³⁶ ¡Ajta huo'cuij, a'ájna a Egipto,

a'íjma i hua'yojmua' maj anáatya'aj huanánie'huaca' a'áa maj já'ma'can!

³⁷ Aj pu'ij té'ej i Dios hue'ráavi'tij i jutyéityeristyamua' a'ájna

majta a'ájna jo'tii i ooroj majta i pláataj,

ajta quee síj ti hua' jitze ajtyáma'can tyi'tíj jin tyu'puéjtyi'huaca'.

³⁸ A'íimaj i Egipto maj já'ma'can mu huatóotyamua'vej mati'ij huo'séj maj jo'cáj,

ji'nye huápu'i'ij mu tyi'tziinya'ca'aj.

³⁹ Dios pu jéetirij ujo'ta'ityaca' ti'ij hua'vá'naj

ajta tiéj ti'ij tíca' huo'tyátatzavi'tye'en.

⁴⁰ Majta a'íj tyu'táhuoo i maj tyú'cua'nyij, aj pu'ij so'ríj ujo'ta'ityaca',

majta a'íj jin tyámua' naa tyityaatajú'xaj i páan jútye' ti je'cáanyej.

⁴¹ Ajta i tyetyéj ti tyétyee pu ajtyátaaraca', aj pu'ij jájtyij a'íj jitze eerámui'yaca'

a'íi pu'ij huatámui'yaca' a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij a'yájna ti'ij játya'naj.

⁴² Ji'nye a'íj pu ootámua'reeri' i ti tyámua' een i ti jin tya'tóoratziiri'

a'íj ti a'yan tya'táratziiri' i Abraham i ti jahuiire'.

⁴³ A'yaa pu'ij i Dios tyihue'ráavi'tij i jutyéityeristyamua' i ti arí hua'antyi'huooca'aj,

mua'antyi'ijihuaj a'íjci jime' maj huatóotyamua'vej,

⁴⁴ ajta je'en a'íj huo'ta' i chuéj séecan ti jimi ajtyáma'can taca'aj

ajta a'íjci i ti tyú'cüriaca' a'íimaj maj tyu'muáriej i séej maj chájta'naj jitze aja'chej,

⁴⁵ mej mij tyu'tyátzaahuatye'en majta je'en a'yan huárinyij

je'ej ti tyi'ijta i nyúucaria'ra' ajta je'ej ti tyi'mua'taj i Tavástara'.

¡Alelúuyaj!

106

Tyi'tíj maj jin a'náj tina'aj atyá'itze'rihua'aj i maj Israel jitze ajtyáma'can

¹ ¡Alelúuyaj!

Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', ji'nye a'íi pu tyámua' tyihuojó'mua'raj, ajta i ti jin taxie've' jusén jime' pu séejre'.

² ¿A'tanyíj pújoorej ti'ij jo'tyéeyu'xaj i ti jin tyu'tyáamue'tij i Tavástara'?

¿A'tanyíj pújoorej ti'ij a'yan tyaatatyójtzi're'en ti'ij jimi tyi'tyéevijtij?

³ Miche' huatóotyamua've'en i maj tyámua' tyityetyúucha'ij majta a'náj tina'aj tyámua' ricij.

4 Pano'támua'reej nyéetzij, Tavástara', patí'ij tyámua'
tyihuo'tyátoonyij a'tyéityeristyamua';
nyéetzij paj nyamua'reeriaj patí'ij mujo've'me'en pej pij hua' japua
huatányuunyij,

5 nyata'aj nyij nyáaj jaaséj i maj jin huatóotyamua've'sij a'íimaj i paj
hua'antyíhuoj,
nyata'aj nyij huatányetyamua've'en nyajta ootányatzaahuatye'en
a'íijma jamuán i maj a' jitze ajtyáma'can.

6 A'yaa tu cha'taj tyana'aj tyityo'tyá'itzeerej matí'ij i tahuásimua'ci'ij;
tu'ríj je'ej pua'aj tyityo'cájrurij, tyajta tyeríj je'ej pua'aj huaríj.

7 A'íimaj i tahuásimua'ci'ij, a'ájna a Egipto,
camu tyu'tyátzaahuatyej je'ej paj muáaj hua' jimi va'cán jin
tyu'muáriej,
majta mu yo'huá'xij a'íjci i paj muáaj jin hua'xie've',
camu majta muáanamujri' véjri' a'ájna jájritze' ti po'vij.

8 Ajta i Dios pu hua' japua huatanyúj, ajta huo'ta' mej mij jáamua'tyij
i ti jin néijmi'i putyí'uurej
a'yaa pu huaríj tí'ij tyámua' tyu'tyá'itzeere'en i ti jin ántyapuaj.

9 Ajta jajtyá'xij a'íjci i jájrij ti po'vij a'íi pu'ij aria'huaxij.
A'yaa mu mij huáchiste' tyitya'antacíj a'íjci jitze i jájrij
a'yájna tí'ij jo'tíj quee já'tyi'tíj.

10 A'yaa pu'ij hua' japua tyu'tanyúj a'íijma jimi i maj hua'ajcha'íire',
ajta a'íijma jimi i maj hua'xana'va'ca'aj.

11 I jájtyij pu hua'vá'naj a'íijma i maj quee hua'séjramu'ca'aj
ajta quee síij júurij huatyá'itzeerej.

12 Aj mu mij tyá'antzaahuaj a'íjci jitze i Dios ti tyihua'táratziiri'
majta je'en jimi tyu'táchuicaca'.

13 Majta jiye'tzín mu yo'huá'xij je'ej ti i Dios tyi'tíj hua' jimi huáruuj,
majta quee tyu'chó'vej mej mij jáamua'tyij je'ej ti tyi'tíj hua' jimi
tya'tácatyíij.

14 A'ájna, jo'maj jujíimua'aj já'sejria'ca'aj jo'tíj quee já'tyi'tíj,
a'áa mu quee tyámua' huaríj a'íjci jimi i Dios
a'yaa mu tyá'xie'va'ca'aj ti a'íin a'yan huárinyiiche' je'ej maj a'íimaj
tyá'xie'va'ca'aj.

15 Ajta i Dios pu a'yan tyihuo'tá' je'ej maj a'íimaj tyaatáhuaviiri',
ajta a'íj pu uhujto'ta'ítyi'ri' i cui'nyi'ra'aj maj jin huácu'nyij.

16 A'ájna jo'maj tyojo'tyá'inaamuaca'aj a'áa mu ja'anchueerej a'íjci i
Moisés,
majta a'íjci i Aarón, a'ájna i ti tyámua' tyá'huíria'ca'aj i Tavástara'.

17 Aj pu'ij i chuéj atyátaariaca' a'íi pu'ij ajo'cájrurij i Datán,
majta je'en a'íijma i Abiram maj jitze ajtyáma'cantaca'aj.

18 ¡Ajta i tiéj ájtaa a'íijma jimi!

¡A'íi pu'ij i tiéj huo'tyáatiej i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íica'aj!

19 Majta a'ájna i jiríj japua Horeb ti tyaja'rájtyapuaj a'áa mu visáaru'
huatyátaahuaca',

tyi'táj ooroj maj jin jaatyátaahuaca', a'íj mu mij huatyánajchaca':

²⁰ ja'íj mu seequéj huáruuj i Dios ti naa huasé'rin
a'íjci jime' i tyi'táj ti a'yan huasé'rin ti'ij túuru' ixáj ti cua'caa!

²¹ Meyo'hua'xij i Dios, i ti hua' japua huatanyúj,
i ti va'cán jin tyu'muáriej a'ájna a Egipto,

²² ajta jéehua tyámua' tyú'ruuj i ti naa tyu'sé'rin a'íjci japua i chuéj ti
a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Cam

ajta i maj jin je'en tyo'taséj a'ájna a jájritze' ti po'vij.

²³ Dios pu a'yan tyu'taxájtaca' ti hua'antypua'ritye'sij;
ajta a'íjna i Moisés, a'íin ti ja'antylhuoj, a'íi pu hua' jimi ajo'tyéechaxi
ajta je'en jaatyápua'rij i Dios ti jin nyu'camu'ca'aj,
a'íi pu'ij quee tyu'tá' ti'ij hua'antypua'ritye'en.

²⁴ A'yaa mu mij majca'huáyee quee tyaataxie'vej i chuéj ti naa
huasé'rin,

majta quee tyá'antzaahuaj je'ej ti i Dios tyihua'táratziiri',

²⁵ majta i ju'ináamua tzajta' je'ej pua'aj tyaataxájtaca' i Tavástara',
camu majta ja'rá'astej je'ej ti a'íin tyu'ta'íjtaca'.

²⁶ Aj pu'ij a'íin ajméjca'taca' ti'quij a'yan tya'tóoratziiri'
ti tyu'tá'sij mej mij huácu'nyij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij,

²⁷ ti a'yan ajta tyihuá'cu'nyij a'íjma i maj hua' jitze eerányesij
ajta je'en huojó'cuíxi'ij a'íjma tzajta' i maj quee tyá'tzaahuatyé'.

²⁸ Majta je'en ca'nyérij jin tyu'tyáhuui a'íjci jimi i Baal-peor,
a'íj mu majta tyú'cuaa i ti tyu'támu'vejrityi'huaca' a'íjma jimi i diosij
maj quee júurij.

²⁹ Majta jájriaaxiej i Dios a'íjci jime' i maj jin je'ej pua'aj huaríj,
aj pu'ij jéehua cui'nyi'ra'aj hua' jimi huataséjre.

³⁰ Ajta a'íi pu ájchej i Finees ti'quij jaajé'caj a'tij ti pué'eenye',
a'yaa pu'ij tyu'tyápua'riaca' i maj jin tyi'cucui'ca'aj,

³¹ Dios pu'ij tyámua' jo'taséj je'ej ti tyi'táj jin tyámua' huaríj,
mej mij jusén jime' jaxájta i hua' huásimua' jimi ajta a'íjma jimi i
hua'yojmua'.

³² A'yaa mu majta huaríj ti'ij i Dios tyinyú'caj
véjri' a'ájna jo'tij ja'rájmuaa a' ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Meribá,
a'íi mu mij pué'eenye'

ti'ij i Moisés jimi je'ej pua'aj atyojo're'nyej,

³³ ji'nye a'íi mu quee ca'nyíjra'aj jaatá'

a'íj pu jin cha'na'aj tyi'xajtaca'aj ajta quee jamua'reeriaca'aj je'ej ti
tyi'tyáxajtasima'aj.

³⁴ Camu hua'antypua'rityej a'áa maj jo'cháatima'caa
jo'tij i Tavástara' a'yan tyihuojo'ta'íjtya'ca'aj mej mij
hua'antypua'ritye'en.

³⁵ Sulu a'yaa mu huaríj,

a'íjma mu antyanaxcaca' i maj quee tyá'tzaahuatyé'

majta je'en a'yan tyaari'rej je'ej maj a'íimaj tyityaajú'ca'aj,

³⁶ a'íjma mu i sánturij huatyánajchaca',

a'íi mu mij pué'eenye' mej mij a'íimaj je'ej pua'aj tyityojo'vej,

37 ji'nye a'ñimaj mu huo'támu'vejritaca' i juyójmua' maj tyétyacaa ajta i maj úucaa

a'yan metyihuo'cui'ij a'ñijma jitze ma'can i tyiyáaru'uj.

38 Majta a'ñijma huácuij i maj quee tyi'tíj jin á'itzeeria'ca'aj, hua' xuure' i hua'yojmua' maj úucaa ajta maj tyétyacaa, a'ñijma mu mij huatámu'vejrityej i dioosij Canaán maj já'ma'can. I chuéj pu je'ej pua'aj huaríj a'ñici jime' i hua' xúure'ej,

39 a'ñi mu mij majta je'ej pua'aj huaríj majta huóoxana'cirej néijmi'i jime' i maj jin huápu'i'ij je'ej pua'aj tyityo'cájruij.

40 Tavástara' pu huápu'i'ij tyinyú'caca' a'ñijma jimi i jutyétyeristyamua',

ajta huo'taxána'vej, a'ñijma i maj jitzan ajtyáma'can taca'aj;

41 ajta ahuojóohua'xij a'ñijma jimi i maj quee tyá'tzaahuatye',

a'ñi mu mij hua' jimi tyu'ta'íjtaca' i maj hua'ajcha'ñire';

42 a'ñimaj mu huo'tzínajraa i maj hua'ajcha'ñire',

majta huo'tyáxaahuataca' je'ej maj a'ñimaj tyihuo'ta'íj.

43 Dios pu mue'tíj hua' japua huatanyúj,

majta a'ñimaj camu a'yan huaríj je'ej ti a'ñin tyihuo'xá'pu'i'intari'tzej

a'ñi mu mij jó'vej tyi'tíj maj jujímua'aj jin je'ej pua'aj huaríj.

44 Ajta a'yájna, tí'ij huo'séj maj quee je'ej jájtyoove'ej

ajta huó'namuajri' maj juyiinyaca'aj,

45 aj pu jo'támua'reeri' je'ej ti hua' jimi tya'tóoratziiri'

aj pu'ij seequéj huóoruuj,

ji'nye huápu'i'ij pu va'cán jin taxie've',

46 ja'yaa pu'ij tyu'tá' mej mij i maj je'ej pua'aj huá'uuriajca'aj

tyámua' naa metyihua'ajcha'ñij muá'ra'nyij!

47 ¡Tajapuá paj huatányuunyij, Tavástara' taj Dios!

¡Pajta tíi'rátoonyij hua' tzajta' i maj séej chuéj japua jo'cháatimee

tyej tyij tyimuaatatyójtzi're'en a'ñici jitze ma'can je'ej paj ántyapuaj,

tyata'aj tyij tatyámua've'ej tyetyimuaatatyójtzi're'en!

48 ¡Che' tyámua' tyí'sejria'aj i Tavástara', hua' Dios i maj Israel jitze ajtyáma'can,

che' a'yan tyí'sejria'aj jusén jime'!

¡Miche' néijmi'i a'yan tyu'taxáj tíjin: "Che' a'yan tyá'ra'nyij"!

¡Alelúuyaj!

107

Je'ej ti a'náj tina'aj tyí'taxie've' i Tavástara'

1 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', ji'nye a'ñi pu tyámua' tyihuojó'mua'raj,

ji'nye jusén jime' pu séejre' i ti jin taxie've'.

2 Miche' a'yan tyaataxáj a'ñimaj i ti Tavástara' hua' japua huatanyúj,

ti hua' japua huatanyúj a'ñijma jimi i maj hua'ajcha'ñire',

3 i ti hua'ajsiñ hua' tzajta' i maj séej chuéj japua já'ma'can

ajtyapuáj pujmua' maj já'sejria'ca'aj majta áatyey pujmua',

a'áa maj já'sejria'ca'aj jo'tíj i xicáj jé'ejnyinyiij majta jo'tíj ja'ancáru'píj.

4 A'áa mu mij jo'vátzij jo'tij quee já'tyi'tij ajta jéehua jó'saata',
camu mij jatyoova'aj i juyéj chájta' ti jó'nyee mej mij a'áa
ja'huóchejtye'en,

5 matájcua'aj majta í'cuca'aj,
j:majta meríj á'cui'ihuaca'aj!

6 Ajta mati'ij quee che' je'ej jájtyoove'ej Tavástara' mu jimi hu-
atyéenyuj,

a'íi pu'ij hua' japua huatanyúj mati'ij je'ej tyityóomuajtyajca'aj.

7 Aj pu'ij té'ej tyámua' naa tyihuo'cájuyetyej
mej mij chájta' ja'rá'astij majta je'en a'áa ja'huóchejtye'en.

8 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' a'íjci jime' i ti taxie've',
jajta je'ej ti tyámua' va'cán jin tyí'uurej i tyeítyee tzajta'!

9 Ji'nye a'íi pu jaatá'sij ti huaye'en a'íjna i ti í'mu'uuj
ajta jéehua tyaaata'sij i ti tyí'cue'ri' a'íjci i ti í'cuaj.

10 Huápuí'ij pu huatíca'ca'aj a'ájna jo'maj já'chajca'aj,

a'íi pu hua'tyánaamuaj i maj jin juxaamuíjritya'ca'aj ajta i cadéenaj,

11 a'íjci jime' maj quee a'yan huaríj je'ej ti i Tavástara' tyu'ta'íjtaca',
majta jaatyáxaahuataca' je'ej ti tyihuo'xá'puí'íntari'tzej i tajapuá' ti
já'sejre'.

12 Dios pu a'íj huo'ta' i ti huápuí'ij muárie'rij;
mue'távitzaaj, ajta quee a'tíj huá'huírria'ca'aj.

13 Ajta mati'ij quee che' je'ej jájtyoove'ej aj mu mij Tavástara' jimi
huatyéenyuj,

a'íi pu'ij hua' japua huatanyúj mati'ij je'ej tyityóomuajtyajca'aj;

14 ajta hui'rájtoj a'ájna jo'tij huápuí'ij jo'tíca'
ajta hua' japua huatanyúj mata'aj mij quee che' jì'qui'huaj i cadéenaj
jime'.

15 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' a'íjci jime' i ti taxie've',
jajta je'ej ti va'cán jin tyámua' tyí'uurej i tyeítyee jimi!

16 ¡A'íi pu tyu'tyátaaraxij i puéertaj broonce ti jin tyí'taavijhuaca'aj!
¡Ajta tyí'ijná'xij tyi'tíj ti tyapúusti' jin tyí'taavijhuaca'aj!

17 I maj tyí'cucui' majta i maj je'ej tyityóomuajtyej
a'íjci jime' maj je'ej pua'aj huaríj majta tyi'íjxána'cira'ca'aj,

18 camu che' pújooriajva'aj maj tyi'tíj huácua'nyij;
jmuríj huápuí'ij á'cui'ihuaca'aj!

19 Ajta mati'ij quee che' je'ej jájtyoove'ej aj mu mij huatyéenyuj i
Tavástara' jimi,

a'íi pu'ij hua' japua huatanyúj mati'ij je'ej tyi'tyóomuajtyajca'aj;

20 junyúuca' pu ujo'ta'ítyaca', ti'quij tyihuo'huaa;
jhua' japua pu'ij huatanyúj mej mij quee huácu'nyij!

21 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' a'íjci jime' ti a'íin taxie've',
ja'íjci jime' i ti tyámua' va'cán jin tyámua' tyí'uurej i tyeítyee tzajta'!

22 Siajta jimi tyu'támu'vejritaj siaj sij a'íj jin tyaatatyójtzi're'en
siajta jutyamua've'ej jaataxáj je'ej ti a'íj ricij.

23 Jájritze' mu ajo're'nyej i maj tyí'to'racaria'aj.

Majta i jájtyij uja'ráxiria'xij a'íjci jime' i ju báarcuj,

24 a'áa mu mij, jo'tij huápuí'ij ja'tyáati', a'áa mu jaaséj

i ti jin naa huasé'rin i Tavástara' ti tyú'taahuaca'.

25 Jéehua pu huatá'aacariaca' ti'ij i Tavástara' nyuUCAaj hu-
atánamuajre

a'íj pu'ij jin viváajma'aj tyúuta'hua'aj i jájtyij;

26 aj mu mij jútye' jo'vátzij u tajapuá imuáj

majta je'en ajo'cájrupij tyétye' imuáj i jájritze';

jmeyo'riej i maj jin juca'nyajca'aj mati'ij tyu'tátziin!

27 A'yaa mu tyitya'antávitzaaj mati'ij i maj ta'ruj;

jcapu tyi'tíj je'ej tyihuo'tyáhuú i maj jin jéehua tyu'yí'tihua'aj!

28 Ajta mati'ij quee che' je'ej jájtyoove'ej aj mu mij Tavástara' jimi
huatyéenyuj,

a'íj pu'ij hua' japua huatanyúj mati'ij je'ej tyityóomuajtyajca'aj,

29 ajta je'en jéetirij huatyátaahuaca' i japúutzarij ti atyúuta'hua'aj,

ajta huatyápua'riaca' i jájtyij ti á'xiria'ca'aj.

30 Mati'ij jaaséj ti naa hua'éenya'aj i jájtyij japua, a'íj mu hu-
atóotyamua'vej,

Dios pu'ij a'áa huojóovi'tij jo'maj a'íimaj a'yan tyiyá'xie'va'ca'aj.

31 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' a'íjci jime' ti a'íin taxie've',

jje'ej ti a'íin tyámua' naa tyí'uurej i tyeítyee jimi!

32 jCa'nyíin xu jin jaataxáj mati'ijta néijmi'i tyúusiire'en!

jSetyu'tatyójtzi're' a'ájna jo'maj i huásij jóosiire'!

33 Tavástara' pu a'yan ja'uurej i játya'naj ajta jo'tij ja'ajréxaj

ti'ij jo'tij quee já'tyi'tij ajta i chuéj ti huáchij,

34 ajta a'íjci chuéj ti jí're'en a'yaa pu ja'uurej ti'ij chuéj ti quee tyi'tíj
huúire',

a'íjci jime' maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij a'áa maj jo'cháatimee;

35 ajta jo'tij quee já'tyi'tij a'yaa pu ja'uurej ti'ij jo'tij ja'alaguun

ajta jo'tij i chuéj jo'huáchij ti'ij jo'tij ja'rájmuaa;

36 a'áa pu tyámua' huaja'uurej a'íjma i maj tajcuj,

a'íj mu mij chájta'naj huatyátaahuaj.

37 A'íj mu tyí'huaste'en, majta úuvaj huiitye'en

jéehua mu mij tyí'ciityej.

38 A'íj pu'ij tyámua' tyihuo'tyátoosij, tyu'tá'sij mej mij huatámui'rej

ajta mej mij majta huatámui'rej i huá'ya'muaj.

39 Ajta tipua'aj muáacui'nyij majta quee che' a'chu ará'axcaj

a'íjci jime' ti je'ej pua'aj tyihua'uurej,

ti quee tyámua' tyé'yi'ij hua' jimi majta japuéjtzitarej,

40 Dios pu ahuóohua'xij a'íjma i maj je'ej pua'aj huá'uurej

ajta tyu'tá'sij mej mij jó'vetyij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij ajta quee aja'
juyéj.

41 A'íj pu huo'tyáhuúire'sij i maj quee je'ej tyéejviicue' a'íjci jime' maj
japuéjtzij;

jhuo'ta'sij mej mij huatámui'rej i tyeítyeristyamua'me'en a'yájna
mati'ij i ya'muáatyee!

42 Mati'ij a'íj huaséj, a'íimaj mu huatóotyamua've'sij i maj tyámua' tyí'tyetyeityee,
majta a'íimaj quee che' huatányuusij i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

43 A'íjna i ti tyámua' metyóomua'rej,
a'yaa pu jimi tyúuxie've' ti a'íj mua'reeriaj
ajta yo'itéej já'ra'nyij i Tavástara' ti jin taxie've'.

108

Nyaxiéjnyu'caa pu néijmi'i jin putya'ajxie'vi'ra'aj

Cuínaríj ajta i chuícarij David ja'a'rij

¹ Nyaxiéjnyu'caa pu néijmi'i jin putya'ajxie'vi'ra'aj, nyaj Dios,
ja'yaa pu tya'ajxié'vi'ra' ti muéetzij jimi tyu'táchuiicaj!

Huájisij, nyajúuricamej;

² xaatájisij, áarpaj ajta canárij;

inyáajistej i ti jájcuan huatapuá'rij!

³ Chuícarij nu jin tyimuaatatyójtzi're'ej, Tavástara',

hua' tzajta' i tyeityee nyajta a'íjma jimi i maj séej chuéj japua
jo'cháatimee.

⁴ Ji'nye jéetze' paj va'cán jin taxie've' quee i tajapuá ti séejre'.

¡I paj jin tyámua' een a'áa pu ja'rá'asej i ti huá'raa jitze tajapuá ti
séejre'!

⁵ ¡Nyaj Dios, muáaj paj japuan aja'seejre' i tajapuá ti séejre';

ajta i paj jin naa huasé'rin néijmi'que' pu orióonajchi i cháanacaj
japua!

⁶ A'íj paj jin tajapuá huatányuunyij i paj jin néijmi'i putyí'uurej,

ta'aj ij huó'huüre'en a'íjma i paj hua'xie've'.

¡Pata'aj taatájeevej!

⁷ Dios pu tyu'taxájtaca' a'újna i ju tyeyúuj tzajta' a'yan tijin:

“¡Nyenyetyámua'va'aj nu mui'caquéj jariá'naxi'ij i chájta'naj Siquem
nyajta a'íj huo'riáa'sij a'áa ti huataca'aj a Sucot!

⁸ A'íjna i Galaad ajta i Manasés a'íi mu nye jitze ajtyáma'can;

Efraín pu a'íin pué'een i ti na'vá'naa i nyamu'uj jitze;

ajta Judá pu a'íin pué'een i itzíj nyaj jin tyí'ijta;

⁹ Moab pu a'íin pué'een i nyaj jitzán anányamuejtye'en;

nyajta i nyaj ca'quéj a'íj nu japua jaráriesij i Edom,

inyajta tyu'táchuiicaj nyati'ij tyu'tyámue'tin a'íjma jimi i filisteos!”

¹⁰ ¿A'tanyij ná'vi'tin a'ájna jo'tij já'sejre' i chájta'naj ti curiá'nami'?

¿A'tanyij nu'cájuyetyej a'ájna a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Edom?

¹¹ Ji'nye muáaj, taj Dios, muáaj paj períj matuuhua'xij,

¡capáj che' hua' jamuán ujó'mej i tyétyacaa maj tajíme' nyo'siil!

¹² Taatáhuüre' a'íjci jimi i ti tájcha'üre',

ji'nye capu tyi'táj huüre' i tyévíj ti jin tyí'huüre'.

¹³ Va'cán tu jin tyí'mue'tin a'íjci jime' i Dios ti taatyáhuüre'ej,

ja'íi pu'ij huo'tzúnajra'aj a'íjma i maj tájcha'üre'!

109

I ti tajapua huatanyuusij a'ijci jimi i juées ti va'cán jin tyi'tyéjvee
 I ti a'ijna jin antyuumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuicarij David
 ti ja'a'rij

¹ Taj Dios, capáj quee ave'nyuuca'an nyati'ij a' jimi tyényuusime'en,

² ji'nye i hua' tyenyij i maj tyí'hue'tacaa ajta i maj je'ej pua'aj
 tyityetyúucha'ij

a'íi mu nyéetzij je'ej pua'aj tyí'nyaxaj,

ajta quee a'yan tyi'ja'yájna mati'ij nyéetzij tyí'nyaxaj.

³ A'íi pu nyeria'naa i maj jin nyaxana've'ej je'ej pua'aj metyí'nyaxaj,
 majta cha'mana'aj je'ej pua'aj nya'uurej.

⁴ Nyáaj nu hua'xie've', majta a'íimaj mu nyenyo'si'tye'ej;
 ajta nyáaj nu huatyényuusij.

⁵ A'íi mu je'ej pua'aj náaruj a'ijci jime' nyej nyáaj tyámua' tyi-
 huá'ajcha'ij,

ajta a'ijci jime' nyej nyáaj hua'xie've', a'íi mu nyaxana've'.

⁶ A'ij paj jimi juées ajo'tyéjchetyij ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij,

ajta je'en a'ín jitzán tyo'ojuapá'ritye'en i ti japuan huatanyuusij,

⁷ miche' néijmi'i jitzán tyo'ojuapá'ritye'en a'ájna jo'maj puéjtzij yo'tá'sij;
 miche' a'íimaj puéjtzij jaatá'an i maj jahui're'.

⁸ ¡Che' quee a'chu á'tyeevi'in júurij

ajta je'en síij tya'ancuriáan tyi'táj ti tyí'ijcha'íica'aj!

⁹ ¡Miche' i yójmua'mua' xá'ricaanyij pué'eenye'

ajta i íira'ra'an antyúusiijtare!

¹⁰ ¡Miche' i yójmua'mua' ahuací'ca'an túmii mahua'huavíiraj!

Majta ahuojóohua'xij jo'táj i tyihuá'chi'ij tyojo'tyú'uunyi'huaca'.

¹¹ Ajta néijmi'i tyojótinyij i túmii ti tyú'nyijtye'

tyi'táj ti je'ej a'ín tyí'ijcha'íica'aj.

Majta tyeítyee maj quee huá'muajtyej

miche' a'ín tyihuo'náhue' tyi'táj maj huamue'tij a'ijci jime' maj
 tyu'muáriej.

¹² Che' quee a'táj séjre'ej ti'ij a'ij áancu'vaxi'in

ajta i yójmua'mua' i maj xá'ricaanyij pué'een.

¹³ Miche' antyipua'rej i maj hua' jitze eeráma'can,

che' ajta jusén jime' jó'vetyij je'ej maj tyitye'entyímu'tacaa.

¹⁴ Che' i Tavástara' jo'támua'reej tyi'táj ti jin quee xá'puí' huaríj i
 táatajra'

ajta quee a'náj jo'rio'uunaj i náanajra' ti jin huóoxana'cirej;

¹⁵ che' i Tavástara' jusén jime' jamua'reeraj i hua'xana'cira'

ajta jo'rio'uunaj i cháanacaj japua i maj jin jamua'reerej.

¹⁶ Capu a'náj a'yan tyi'riá'mua'aj ti'ij tyihua'cu'vej,

i maj quee je'ej tyéejviicue' i maj quee óotzaahuatye' ajta i maj je'ej
 tyityóomuajtyej

a'íjma pu huatavéen 'asta na'aj quee huo'cuij.

¹⁷ Ji'nye a'íi pu jéetze' ja'ránajchaca' i ti je'ej pua'aj een,

¡miche' je'ej pua'aj jáa'uurej!

Capu jaataxié'vej maj tyámua' tyeetyátoonyij,

¡che' quee ij a'náj tyámua' tyí'sejria'aj!

¹⁸ Che' a'íjna jin cánami'huaj i ti je'ej pua'aj een a'yájna tí'ij cáanarij jime' ti cóonaj;

che' ajta tzajta' utyéenyej jucáara' jitze ajta i caríira' jitze tí'ij jájtyij tí'pué'eenye' nusu tí'ij aséityij,

¹⁹ ¡che' a'yan tya'cáanaj tí'ij i cáanarij

ajta je'en a'yan tyeetyácajtje'en tí'ij i tí'jin ahuóoji'que'!

²⁰ ¡Che' a'yan tyihuo'nájchitye'en i Tavástara' a'íjma i maj nyéjcha'íire'

ajta a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'nyaxaj!

²¹ Pajta muáaj, Tavástara', tyámua' paj tyeetyátoonyij i paj jin ántyapuj, pajta tyámua' tyinaatyécha'íin.

¡Nyajapuj paj huatányuunyij, a'íjci jime' paj tyámua' tyihuojó'mua'raj pajta taxie've'!

²² Huápu'íj nu quee je'ej tyéejviicue' nyajta quee je'ej jájtyoovej, nyetyi'puejtyi' i nyaxiéjnyu'caa jitze,

²³ a'yaa nu tyaja'huányapua'rixí'ij tí'ij i quéenyi'istarij,

¡ajta i áacaj naatyása'rieéchij tí'ij a'íjci i vítzi'íj!

²⁴ Nyatunúj jitze nu tyényeviveesij a'íjci jime' nyaj quee che' tyí'cua'; nyajta nyeríj tyáhuasij a'íjci jime' tí'cue'ráj tyná'itziitye'.

²⁵ ¡Nyáaj nu a'íin pué'een i maj néijmi'i ja'a'tzej i tyeítyee!

¡Matí'íjta naaséj, a'íi mu je'ej tyí'nyaxáataj nye jimi mue'cámu'vajra!

²⁶ Naatáhuíire', Tavástara' pajta nyaj Dios;

¡nyajapuj paj huatányuunyij, a'íjci jime' i paj nyaxie've'!

²⁷ Miche' a'yan tyáamua'reej paj muáaj, Tavástara',

a'íjci jin a'yan huaríj a'muáca' jime'.

²⁸ Capu je'ej tyij majta je'ej pua'aj tyinaatyátoonyij,

ji'nye muáaj paj tyámua' tyinaatyátoosij.

Miche' a'íimaj huatóotyevi'ra'astaj

ajta je'en a'íin huatóotyamua've'en muéetzij tí'muahuíire'.

²⁹ ¡Miche' i maj nyéjcha'íire' huápu'íj huatóotyevi'ra'astaj!

¡Che' a'íin hua'cáanaj i maj jin jutyevi'ra' a'yájna tí'ij i máancaj!

³⁰ Nye tyenyij nu jin tye'tyóotzi're'ej na'mej i Tavástara',

¡nyetyaatatyójtzi're'ej hua' tzajta' jéehua' i tyeítyee!

³¹ Ji'nye a'íi pu japuan huatányuusij i tí'quee je'ej tyéejviicue'

a'íi pu'ij jaatyáhuíire'ej a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj ja'uurej.

110

Tavástara' pu ca'nyíjra'aj jaatá'sij a'íjci i rey

Chuícarij David tí'ja'a'rij

¹ Tavástara' pu a'yan tyaaté'exaa i nyavástara' tí'jin:

“Huayíixi'íj íiye'ej nyamuáca'ta' pujmua',

'asta nyana'aj quee nyáaj hua'antymue'tin i maj muájcha'íire

mej mij a'áa ja'séeria'aj muá'ra'nyij a' íicaj jityej.”

² A'ájna a Sión, a'íjna i Tavástara' pu muaatátuiire'sij

i itzíj, i tí'jin ámiteere' paj muáaj tyu'ta'íjtaj.

¡A'yaa pej pij tyihuo'ta'íjtye'en, a'íjma i maj muájcha'íire'!

³ A'íjma mu a'tyéityeristyamua' muaatátuiire'ej
 a'íjci xicáara' jitze i paj jitzán tyu'tyámue'tij.
 A'íjci japua i jiríj ti tyámua' een,
 ajta a'yájna ti'ij i ti huariéenajyi'ij ti'ijta huatapua'rej
 a'íj paj jin ti'ij pu pana'aj jajajcuare' ti'ijta i xicáj eeré'nyej.

⁴ Tavástara' pu arí tyi'táj jin tya'tóoratziiri',
 ajta je'en néijmi'i jin a'yan tya'róo'astej:
 "Muáaj paj puaaríj jin tyi'tyéjvee jusén jime',
 a'yájna ti'ij ajta i Melquisedec ti jin tyi'tyávaaca'aj."

⁵ Tavástara' pu amuáca'ta' já'sejre';
 a'íjci xicáara' ti jitzán tyinyú'caj, a'íjma pu antyipuá'ritye'sij i maj rey
 jin tyityetyu'uj;

⁶ ajta puéjtzij huo'ta'sij a'íjma i maj séej chuég japua jo'cháatimee,
 muí'chítyee pu'ij aja'ajsiire'ej;
 ¡hua' mu'uj pu tya'rátaaraxi'ij néijmi'que' i chuég japua!

⁷ A'íjci i juyéj jitze, a'áa pu já'ye'en i áchij jitze,
 a'íi pu'ij i jájtyij ca'nyíjra'aj jaatá'sij ti jájcuaj.

111

Tyiche' jaatáchuiicaj je'ej ti i Dios tyí'muarie'

¹ Alelúuyaj.

Néijmi'i nu i nyaxiéjnyu'caa jin tyaatatyójtzi're'ej i Tavástara'
 a'ájna jo'maj i tyeítvee jóosiire' maj tyámua' een,
 a'ájna jo'maj néijmi'i jóosiire'.

² Va'cán pu jin tyi'muarie' i Tavástara',
 majta i maj jaxie've', a'íj mu jitze tyúumua'tyej.

³ Naa pu huasé'rin je'ej ti tyí'muarie' ajta huápu'i'ij naa tyihuá'sejratye',
 ajta jusén jime' séejre' i ti jin tyámua' tyá'xa'pu'i'intare'.

⁴ Ajta a'yan jáaruuj ti'ij quee a'táj yó'hua'nan i ti jin naa huasé'rin.

Tavástara' pu naa tyihuojó'mua'raj ajta quee jiye'tzín tyinyú'caca;

⁵ cue'ráj pu tyihuo'tá'sij a'íjma i maj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íj,
 ja'náj tina'aj pu jamua'reej tyi'táj ti jin tya'tóoratziiri'!

⁶ Huo'taséjratyej i ti néijmi'i jin putyí'uurej a'íjma i
 jutyéityeristyamua',
 a'yaa pu'ij a'íjma tyu'tá' a'íjma ti tyía'rica'aj i maj quee
 tyá'tzaahuatye'.

⁷ Je'ej ti a'íin ricij tyámua' pu een ajta a'yan tyi'ja'yájna;
 a'yaa pu tyi'rij tyaj jitzán tyú'ca'nyej je'ej ti a'íin tyu'ta'íjtaca',

⁸ ji'nye jusén jime' pu tyámua' éenye'ej tyi'sejre'
 ajta a'yan tyu'tyáaavijhuaca' ji'ré'can jime' ajta huatoojé'yacan jime'.

⁹ A'íjma pu iirájtoo i jutyéityeristyamua'
 ajta jusén jime' tyámua' jáaruuj i ti jin tya'tóoratziiri'.
 Dios pu tyámua' een ajta á'tyesi're'.

¹⁰ Ajta tyej tyij jéetze' tyámua' tyojo'itéej a'yaa pu tyúuxie've' tyaj
 jaatyátzaahuatye'en i Tavástara';

a'ñmaj i maj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij, tyámua' mu tyihuojo'itéej
 mua'ju'un a'ñmaj.
 ¡Dios mu a'náj tina'aj tyi'tyóotzi're'ej muá'ju'un!

112

Tyi'táj ti jin jutyamua've' a'ájna i tyéviij ti tyámua' tyi'tyúucha'ij
 1 ¡Alelúuyaj!

Che' huatóotyamua've'en i tyéviij ti tzáahuatyi'ra'aj tyícha'ij i
 Tavástara' jimi

ajta a'áj jitze jutyamua've' je'ej ti a'ñin tyu'ta'íjtaca'.

² A'ñmaj i maj a'áj jitze eeráma'can i tyéviij ti tyámua' tyi'tyúucha'ij
 tyámua' mu tyityeetyátuihuaj majta tyu'ta'íjtaj i cháanacaj japua.

³ A'ájna jo'tij a'ñin ja'chej jéehua pu tyi'sejre' a'ñin ti tyi'ijcha'ij,
 ajta a'náj tina'aj tyihua'puejve'.

⁴ Tatzárij pu séejre' a'ájna jo'tij jo'tíca'

ti'ij a'ñijma huatyátatzavi'tye'en i tyeítsee maj tyámua'
 tyityetyúucha'ij,

ajta a'ájci i ti tyihua'cu'vej, ajta néijmi'i jin tyámua' tyi'tyúucha'ij.

⁵ A'ájna i tyéviij ti tyámua' tyi'tyúucha'ij tyámua' pu naa tyi'tyevij ajta
 tyu'nyijtye' tyi'táj maj jaatáhuaviiraj,

tyámua' pu ajta naa tye'cha'ij je'ej ti tyi'táj tyi'muarie',

⁶ a'áj pu jin quee a'náj tyi'táj jin eerá'itzeesij.

¡A'ájna i tyéviij ti tyámua' tyi'tyúucha'ij a'áj mu atamua're'rihua'aj
 muá'ju'un!

⁷ Capu tyi'tziinye' tipua'aj tyi'táj je'ej pua'aj tyi'namuajre'ej;

xiéjnyu'caria'ra' pu tyámua' een, ajta i Tavástara' jitze tyi'ca'nyej.

⁸ Xiéjnyu'caria'ra' pu tyámua' een, capu tyi'tziinye',

ajta pu hua'a'tzej hua'ráasej a'ñijma i maj jájcha'íire'.

⁹ Tyi'táj pu tyihuo'riáa'sij a'ñijma i maj quee je'ej tyéejviicue',

a'náj tina'aj pu tyámua' tyi'tyevij,

ajta tyámua' naa tyúusejrataj séecan jimi.

¹⁰ A'ñi pu'ij tyinyú'caj i ti je'ej pua'aj tyi'tyúucha'ij ti'ijta jaaséj;

ajta ti'ij quee je'ej huárinij aj pu'ij ancurioci'máaj ja'mej i jutaméj
 jime'.

Capu tyi'táj huatyáhuíire'ej je'ej maj tyá'xie've' i maj je'ej pua'aj
 tyityetyúucha'ij.

113

Tyiche' tyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi i ti tyámua' tyitájcha'ij

1 ¡Alelúuyaj!

Mu sij jahuíire' i Tavástara', ¡setyu'tatyójtzi're' i ti jin ántyapuaj!

² ¡Che' tyámua' eenye' ijíij ajta jusén jime'

i ti jin ántyapuaj i Tavástara'!

³ ¡Miche' tyaatatyójtzi're'en i ti jin ántyapuaj i Tavástara'

a'ájna jo'tij i xicáj jé'ejnyinyij ajta jo'tij ja'ancáru'pij!

⁴ Tavástara' pu néijmi'caa japua séejre' i tyeítsee;

ajta i ti jin naa huasé'rin a'ñi pu tajapuá já'sejre'.

5 Capu a'táj a'yan ajtáhua'aj een ti'ij i Tavástara' taj Dios,
 a'áa ti tyejé'ijtaj jútye' imuáj,
 6 ajta a'yan tyi'ja'yájna, ti a'ín ecóotutaj
 ti'ij jaaséj i tajapúa ti séejre' ajta i cháanacaj.
 7 Tavástara' pu chóota' ja'ajriásij a'íjci i tiquee je'ej tyéejviicue',
 ajta a'yan cha'tána'aj tye'ejriásij a'íjci i tiquee tyi'táj tyícha'ij
 8 ti'ij ja'tyájratiyij hua' jamuán i tyeítyee maj jéehua juxie've',
 hua' tzajta' i tyeítyee maj jéehua juxie've' a'ájna jo'tij a'ín ja'chej.
 9 A'íjci i íitaj ti quee tyiyóomua'aj ta'raa
 jaatá'sij ti'ij huatóotyamua've'en a'íjci jime' ti arí tyiyójmua'
 ajta ti arí jusíj huatyéechi'ij.

¡Alelúuyaj!

114

Tyi'táj maj atamua're'rii mati'ij eeráacij a'ájna a Egipto

1 Ti'ij i Israel, chi'ra'an a'íjci i Jacob,
 eerájraa a'ájna a Egipto, a'íjci japua i chuéj ti quee jamua'tyej,
 2 Judá pu a'ín pué'eenye'ej ja'raa i tyeyúujra' a'íjci i Tavástara',
 Israel pu ijta jimi tyu'ta'íjtaca'.
 3 Ti'ij i jájrij jaaséj a'íjci i Israel, a'íj pu huatóo'uj,
 ajta a'ájna i játya'naj Jordán ti ántyapuaj juhuárita' pu huariá'raa.
 4 ¡I jiríj ti cíle'nye'ej séejre' ajta ti ajtítí'ijmee
 a'yaa mu tyityájtzunaxij mati'ij i cánya'xii!
 5 ¿Tyi'tanyí je'ej muáaruuj, jájrij, pati'ij pij huatá'uj?
 ¿Tyi'tanyí je'ej muáaruuj, Jordán, pej pij ahuárita' huariá'raa?
 6 ¿Tyi'tanyí je'ej huaríj, a'íjci jitze i jiríj ti cíle'en ajta i ti ajtítí'ijmee,
 siaj sij a'yan tyityájtzunaxij mati'ij i cánya'xii?
 7 ¡Pata'aj huatyé'vivaaxi'in muáaj, chuéj,
 a'íjci jimi i Tavástara', Dios ra' a'íjci i Jacob!
 8 ¡A'íj pu jaatyá' alaguuntaca' a'íjci i apuéerij!
 ¡Ajta tyu'tá' ti'ij arámuaacaj jo'tij jo'tyetyéj tzajta'!

115

A'ájna i taj Dios tajapúa pu já'sejre'

1 Tavástara', pata'aj asíj tyámua' tyu'tá'sejrataj, capáj ityájma;
 ¡tyámua' paj tyu'tyátoonyij, a'íjci jime' paj jiré'can jime' taxie've'!
 2 ¿Ji'nye mej mij a'yan tyí'ihuo' i maj quee tyá'tzaahuatye'
 yee jo'nyij je'ej je'en i ja'mua Dios?
 3 Taj Dios pu tajapúa já'sejre';
 a'íj pu néijmi'i jin a'yan huaríj je'ej ti tyi'táj tyí'xie'va'ca'aj.
 4 Hua' sáanturistyamua' i maj quee tyá'tzaahuatye' ooroj mu jin
 taavijhua majta pláataj,
 tyi'táj pu'uj tyi'pué'een tyeítyee maj jumuáca' jin tyú'taahuaca':
 5 mua'ancatyányijmee, ajta capu i'rij maj tyu'taxáj,

mua'ajri' ijsíjmee, ajta camu atanyéjnye',
 6 mua'ajtanaxiéjmee ajta camu iityanamuaárajmee;
 majta mu ajtzu'rijmee, ajta camu tyi'táj i'chuej;
 7 mua'ajtamuáca'ajmee, ajta camu pújoorej maj tyi'táj tyiví';
 mui'ra'íicajmee, ajta camu ráci'ci'nyive';
 ¡capu tyi'táj cá tyi'namuajre' i hua' tyenyij jitze!
 8 A'yaa mu cha'taj mana'aj een mati'ij i saánturij
 a'íimaj i maj hua'ta'huacaa
 majta i maj hua' jimi tyá'tzaahuatye'.

9 Mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, ¡Tavástara' xu jitze
 tyú'ca'nyej!
 A'íi pu tahuíire' ajta tyámua' tyí'tacha'ij.
 10 Siajta mua'aj puaarij, ¡Tavástara' xu jitze tyú'ca'nyej!
 A'íi pu tahuíire' ajta tyámua' tyí'tacha'ij.
 11 Mua'aj mu siaj tzáahuatyira'aj jimi tyícha'ij i Tavástara',
 ¡a'íj xu jitze tyú'ca'nyej!
 A'íi pu tahuíire' ajta tyámua' tyí'tacha'ij.

12 ¡Tavástara' pu arí ityájma to'támua'reeri'
 tyámua' pu'ij tyitaatyátoosij!
 Tyámua' pu tyihuo'tyátoosij a'íjma i Israel maj jitze ajtyáma'can,
 tyámua' pu tyihuo'tyátoosij a'íjma i puaarij,
 13 tyámua' pu tyihuo'tyátoosij a'íjma i maj tzáahuatyira'aj jimi
 tyícha'ij,
 a'íjma i maj óotzaahuatye' ajta i maj tyóoxaahuaj.

14 ¡Che' i Tavástara' huo'támui'rej i maj ja'mua jitze eerányesij
 mua'ajmaj ajta i já'muayojmua'!
 15 ¡Che' i Tavástara', i ti jaatyátaahuaca' i tajapuá ti séejre' ajta i
 cháanacaj,
 a'íin tyámua' mua'ajmaj tyajamuaatyátoonyij!
 16 A'íjna i tajapuá ti séejre' Tavástara' pu jitze ajtyáma'can,
 ajta i cháanacaj a'íj pu huatátuiirej i tyévi.
 17 A'íimaj i maj meríj a'áa jo'tyá'itzee jo'maj i mui'chítyee já'ava'tacaa,
 i maj meríj huácuuj, camu pújoorej mej mij tyaatatyójtzi're'en i
 Tavástara';
 18 ajta ityáj tu tyaatatyójtzi're'ej
 ijíj tyajta jusén jime'.
 ¡Alelúuyaj!

116

Je'ej tyaj jimi tyityeetyényuunyij tyej tyij tyaatatyójtzi're'en

1 Nyáaxie've' i Tavástara' j'i'nye a'íi pu náanamujri' nyati'ij jimi
 huatyéenyuj,
 2 j'i'nye a'íi pu tyámua' huóoruuj ti'ij náanamuj.
 ¡Nyáaj nu nyij jimi a'yan tyá'huoo na'mej nyati'ij nyana'aj á'tyeeren
 nyajúurij!
 3 A'íi pu naatyáaji'quej i ti tye'entyípuaapua'rityee,

nyajta tin a'áa jo'tyá'ítzee jo'maj tyityajá'ava'tacaa nyati'ij quee je'ej
jájtyoove'ej

a'íi pu ajta naatyáaji'quej i nyaj jin tyu'tátziin ajta i ti
nyetyácu'i'nyisime'ej.

4 Aj nu nyij huatyényuj a'íjci jitze ma'can i Tavástara'

a'yaa nu nyij jéehua tyaatáhuaviiri' ti a'íin japuan huatányuunij i
nyajúuricamej.

5 Tavástara' pu tyámua' tyá'xa'pui'intare' ajta tyihua'cu'vej;
taj Dios pu huápu'i'ij naa tyihuojó'mua'raj.

6 Tavástara' pu huá'cha'ij a'íjima i maj quee óotzaahuatye'.

Ti'ij nyéetzij quee che' nyaca'nyisti'raca'aj, a'íi pu nyajapuáj hu-
atanyúj.

7 Ajta ijíij, a'yaa pu tyí'nyai'iriitye' nyej nyaxáahuaj séjre'ej
ji'nye i Tavástara' pu nye jimi tyámua' tyú'ruuj,

8 ji'nye a'íi pu nyajapuáj huatanyúj nyej nyij quee huámu'i'nyij,

ji'nye nyajapuáj pu huatanyúj nyej nyij quee che' nyeyiiney nyajta
quee che' eetahui'tzi'in.

9 Néijmi'i nu jin ja'rá'astijre'ej i Tavástara'
nyati'ij nyooj júurij íiyan i cháanacaj japua.

10 Nyáaj nu jitzán tyá'tzaahuatya'ca'aj, tyij nyajta a'yan tyí'xajtaca'aj
nyaj huápu'i'ij jéehua je'ej pua'aj tyé'nyamua'ajcaa.

11 Nyati'ij quee che' je'ej jájtyoova'aj, a'yaa nu tyu'taxájtaca'
maj néijmi'i i tyeítýee tyí'hue'tacaa.

12 ¡Ji'nye nyij tyá'najchitye'en i Tavástara'
a'íjci jime' ti tyámua' naa tyú'ruuj nye jimi?

13 ¡Nye'ejriásij a'íjci i váasuj ti jin nyajapuáj huatanyúj
nyajta je'en jitzán ma'can huatyényuusij!

14 Na'ránya'astej tyi'tíj nyaj jin tya'táratziiri' i Tavástara'
néijmi'i i tyeítýeristyamua'me'en metyi'séeracaj.

15 Jéehua pu tyaja'huóojipuaj i Tavástara'
tipua'aj jaaséj ti síij huámu'i'nyij i maj jaxie've'.

16 ¡Muáaj paj Tavástara', nyáaj nu muéetzij muahuiire'!

¡Nyáaj nu yójra' pue'éen a'íjci i ti muéetzij muahuiire'!
Muáaj paj períj jájtzanaxij nyáaj nyej jin jí'qui'huaca'aj.

17 Ajta nyej nyij tyimuaatatyójtzi're'en, a jimi nu tyu'támu'vejritaj,
nyajta a' jimi huatyényuusij, Tavástara', a'íjci i paj jin ántyapuaj.

18 Na'ránya'astej tyi'tíj nyaj jin tya'tányaratziiri' i Tavástara' jimi
néijmi'i i tyeítýeristyamua'me'en metyi'séeracaj,

19 a'újna jo'tíj ja'rájta'cuaj i tyeyúujra' i Tavástara',
jí'ta' a'ájna muéetzij jimi, Jerusalén!

¡Alelúuyaj!

1 Mu siaj séej chuėj japua jo'cháatimee siajta néijmi'que' tí'ij na'aj
 tyi'chájta'najmee,
 néijmi'i xu tyaatatyójtzi're'en i Tavástara',
 2 ji'nye a'íjna i tí jin taxie've' va'tíj pu séejre',
 ja'íjna i tí jin tyámua' een i Tavástara' jusén pu jin séejre'!

¡Alelúuyaj!

118

A'íjna i tí jin néijmi'i putyí'uurej i Tavástara' néijmi'i pu jin tyámua' een

1 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', ji'nye a'íi pu tyámua' een,
 ji'nye jusén pu jin séejre' i tí jin taxie've'.
 2 Miche' a'yan tyu'taxáj a'íimaj i maj Israel jitze ajtyáma'can tíjin:
 "A'íjna i Tavástara' tí jin taxie've' a'íi pu jusén jime' séejre'."
 3 Miche' a'yan tyu'taxáj i puaríj tíjin:
 "A'íjna i Tavástara' tí jin taxie've' a'íi pu jusén jime' séejre'."
 4 Miche' a'yan tyu'taxáj a'íimaj i maj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'ij i
 Tavástara' tíjin:
 "A'íjna i Tavástara' tí jin taxie've' a'íi pu jusén jime' séejre'."

5 Nyati'ij quee che' je'ej jájtyoova'aj Tavástara' jimi nu huatyéenyuj;
 a'íi pu'ij náanamua'jri' ajta je'en ní'rájtoo.

6 Tavástara' pu nyajamuan yésejre', canu nyij tyí'tziinye'.
 ¿Ji'nye nya'uuren i tyévi'j?

7 Tavástara' pu nyajamuan yésejre', a'íi pu'ij nyahuiire'.
 ¡Nyáaj nu hua'sejran mati'ij huatyámue'tiche'en a'íimaj i maj nyax-
 ana've'!

8 Jéetze' pu tyí'huiire' tyaj Tavástara' jitze tyú'ca'nyej
 quee a'yan típua'aj i tyévi'j jitze tyetyú'ca'nyej.

9 Jéetze' pu tyí'huiire' tyaj Tavástara' jitze tyú'ca'nyej
 quee típua'aj tyeítyee jitze tyetyú'ca'nyej maj va'cán jin tyityatatyíj.

10 Néijmi'i mu a'íimaj nyerria'naj i maj séej chuėj japua jo'cháatimee,
 ajta a'íj nu jitze ma'can i Tavástara' hua'antymue'tíj.

11 Néijmi'que' mu nye jimi atahuístiraa,
 ajta nyáaj nu a'íj jitze ma'can i Tavástara' hua'antymue'tíj.

12 A'yaa mu tyinyeriá'naj mati'ij i tzíjca'riisee,
 ajta i maj jin nyu'camuí'ca'aj a'yaa pu tyu'tyájtaa tí'ij i tzícare'ej,
 ¡nyáaj nu i Tavástara' jitze ma'can hua'antymue'tíj!

13 Ca'nyíin mu jin naatátajchaca', nyej nyij eetávetyijche',
 ajta i Tavástara' pu mujo've'mej tí'ij naatáhuire'en.

14 Nyáaj nu tyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi, i tí ca'nyíjra'aj nyatá'caa.
 ¡A'íi pu a'íin pué'een i tí nyajapuáj huatányuusij!

15 A'ájna jo'maj ja'chej i tyeítyee maj tyámua' tyityetyúucha'ij
 a'áa mu jutyamua've'ej metyi'chuíicaj a'íjci jime' maj tyu'tyáamue'tíj.
 "¡A'íjna i Tavástara' tí néijmi'i jin putyí'uurej a'íi pu néijmi'i
 tyu'tyáamue'tíj!"

16 ¡A'íjna i Tavástara' ti jin néijmi'i putyí'uurej néijmi'i pu jin tyámua' een!

¡A'íjna i Tavástara' ti néijmi'i jin putyí'uurej a'íi pu néijmi'i tyu'tyáamue'tij!"

17 ¡Canu muí'nyij, sulu nyajúurij nu na'mej nyata'aj nyij jaataxáj tyi'táj ti je'ej huáruuj i Tavástara'!

18 Tavástara' pu jéehua huápui'ij puéjtzij naatá', ajta capu naatá' nyej nyij huámuí'nyij.

19 ¡Setya'antácuunaxi' jo'tij ja'pueertajmee i tyeyúuj, a'yaa nu tyá'xie've' nyaj utyájrutyey nyej nyij tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'!

20 A'íi pu a'íin pué'een i puéertara' i Tavástara', a'úu mu mij jo'tyáruutyij a'íimaj i maj ji'r'é'nye'ej jimi séejre'.

21 Nyetyi'muatyójtzi're', Tavástara', ji'nye muáaj paj náanamujri' pajta je'en a'íin pué'een i ti nyajapuáj huatányuusij.

22 A'íjna i tyetyéj maj majúuriej a'íimaj i chi'ij maj ta'huacaa a'yaa pu tye'rájraa ti a'íin pué'eenye'ej ja'raa i ti jéetze' juxie've'.

23 A'íi pu i Tavástara' a'yan jáaruuj, a'íj tu tyij jin ityáj tyámua' tyo'taséj.

24 A'íi pu xicáara' a'íi pué'een ti'ij i Tavástara' a'yan huaríj: ¡che' ijíj naa ta'axcaj tyata'aj tyij huátatyamua've'en!

25 A'tzúj cui', Tavástara', ¡tajapuá huatányuuchij! A'tzúj cui', Tavástara', ¡tajimí tyámua' tyú'uurej ta'aj ij tyámua' atyojo'r'é'nyeje!

26 ¡Che' tyámua' eenye' a'íjna i ti jitzán ma'can i Tavástara' yeje've'mej!

Mua'ajmaj tu tyámua' tyajamuaatyátoosij a'újna u tyeyúujra' tzajta' i Tavástara'.

27 Tavástara' pu a'íin pué'een i Dios, ja'íi pu tatatzavi'tye'! Siata'aj huatýóohuiinyij siaj tyu'yé'estej xamuáj xa'antypíij siaj sij a'áa ja'rá'astij jo'tij jo'tyéjvee i siaj japuan tyu'támu'vejritaj.

28 Nyetyi'muatyójtzi're' nyajta tyu'táchuiicaj a'íjci jime' paj va'cán jin tyi'tyéjvee,

ji'nye muáaj paj nyaj Dios pué'een.

29 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', ji'nye a'íi pu tyámua' tojo'mua'raj, ajta jusén jime' séejre' i ti jin taxie've'.

119

Je'ej tyaj tyaatáchuiicaj a'íjci i nyúucarij Dios ti jin tyí'ijta

1 Miche' huatóotyamua've'en a'íimaj i maj ji'r'é'nye'ej tyámua' tyityaajú'

majta a'yan tyityaajú' ti'ij i Tavástara' tyitaamuá'tyej.

2 Miche' huatóotyamua've'en i maj a'yan ricij je'ej ti a'íin tyu'ta'íjtaca' majta néijmi'i i juxiéjnyu'caa jin jahuo,

3 a'íimaj i maj quee tyi'táj jin je'ej pua'aj ricij,

a'íimaj i maj jitzán huaju' i juyáara' i Tavástara'.

4 Muáaj paj a'yan tyu'ta'íjtaca' mej mij a'nyúuca a néijmi' i ará'astijre'en tzáahuatyí'ra'aj jime'.

5 ¡A'yaa nu nyáaj tyá'xie've' nyaj tyámua' tyí'sejria'aj a'íjci jime' nyaj ja'rá'astej je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'!

6 Canu nyij tyi'táj jin nyetyevi'ra' na'mej nyati'ij néijmi' i a'rá'astej je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'.

7 Tzáahuatyí'ra'aj nu nyaj xiéjnyu'caa jin tyimuaatatyójtzi're'ej nyati'ij jáari'rej je'ej paj muáaj tyámua' naa tyu'ta'íjtaca'.

8 ¡A'yaa nu tyá'xie've' nyaj ja'rá'astijre'en a'nyúuca a'!
¡Capáj a'náj manúujipuan!

9 ¿Ji'nye tyí'rij tí'ij i tyamuéej quee tyi'táj jin á'itzeeria'aj?

¡Ajta je'en a'yan tyi'tyúucha'íj je'ej paj muáaj yaataxájtaca'!

10 Nyáaj nu néijmi' i nyaxiéjnyu'caa jin muahuoo;

capáj tyi'tá'care'en nyej nyij ajtáyi'can a'íjci jitze a'nyúuca a.

11 Nu'ríj ju'huatá'ítzee a'nyúuca a nyaxiéjnyu'caa tzajta'

nyej nyij quee tyi'táj jin ootyá'ítzeere'en muéetzi jimi.

12 ¡Néijmi' i paj jin tyámua' een, Tavástara'!

¡Náamua'tyej i nyúucarij paj jin tyí'ijta!

13 Nye tyenyij nu jin jaataxájtaj

néijmi' i tyi'táj paj muáaj a'yan tyu'taxájtaj.

14 Naatányetyamua've'sij nyati'ij a'yan tyu'mé'en je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca',

nye quee a'yan a'íjci jitze je'ej nyaj jéehua tyi'táj tyí'ijcha'íj.

15 A'íj nu jitze tyí'nyamua'tziitye'en je'ej paj tyu'ta'íjtaca'

nyajta a'juyéj jitze tyámua' naa tyo'cárutyij.

16 A'íj nu jin a'nyúuca a huatányetyamua've'sij

nyajta quee yo'huá'xij a'nyúuca a.

17 ¡Pata'aj júuricamej jaatá'an a'íjci i ti muéetzi muahuíre'!

¡Nya'ra'astej a'nyúuca a!

18 Na'tányeeritye' i nyajíse', nyata'aj nyij jaaséj

tí naa huasé'rin je'ej paj muáaj tyí'mua'taj.

19 A'yaa nu een iye'ej i chuéj japua tí'ij i ti séej chuéj japua já'ma'can; capáj nye jimi ja'avaataj a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

20 A'náj tína'aj nu je'ej tyé'nyamua'tzej

a'íjci jime' nyaj jaxie've' nyaj jáamua'tyij je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'.

21 Muáaj paj hua'tyaxi' a'íjma i maj je'ej pua'aj tyí'xaxa'aj majta je'ej pua'aj ricij

majta quee a'yan ricij pati'ij muáaj tyu'ta'íjtaca'.

22 Capáj tyi'tá'care'en maj je'ej pua'aj tyí'nyaxajta nusu men mij nyaxana've'ej,

ji'nye nu'ríj ja'rá'astijrej a'íjci a'nyúuca a i paj jin tyu'ta'íjtaca'.

23 Tyij majta i tyeítyee maj jéehua uhuácaca'nye' jahuoocaj mej mij je'ej pua'aj náa'uurej,

a'íjna i ti muéetzi muahuíre' a'íj pu jitze tyúumua'tziitye'en a'nyúuca a.

24 Nyáaj nu nyetyamua've' a'íjci jime' i nyúucarij i paj jin tyu'ta'íjtaca';

a'í pu'ij a'ín pué'een i ti nyéetzij tyámua' tyí'nye'ixaaty'e'.

25 Nu'ríj tìn huatámui'sij,

jjúuricamej naatá', a'yájna patí'ij tya'tá'ratziiri'!

26 Nu'ríj muaaté'exaaj je'ej nyaj tyi'tyínyecha'íj, muáaj pej pij naatajé.

jNáamua'tyej a'íjci i nyúucarij muáaj paj jìn tyí'ijta!

27 Naatá' nyej nyij yo'itéej ná'ra'nyij nyata'aj nyij a'yan tyu'mé'en
patí'ij tyu'ta'íjtaca',

ji'nye nyáaxie've' nyaj a'íj jitze tyú'mua'tyij i ti naa huasé'rin muáaj
paj tyú'taahuaca'.

28 Nyenyaxaamúuritya'aj nu huápuí'ij nyényeyiin;

¡ca'nyíjra'aj naatá', a'yájna patí'ij tya'tá'ratziiri'!

29 Capáj tyi'tá'care'en nyej nyij a'íj jitze ucájrutyej i juyéj ti hue'tzij
pué'een

naatá' nyej nyij tyámua' tyiyo'itéej ná'ra'nyij je'ej paj muáaj
tyí'mua'taj.

30 A'íj nu nyeríj antyíhuo i juyéj ti jì'ré'can jìme'

a'yaa nu tyá'xie've' nyaj jáamua'tyij je'ej paj tyu'ta'íjtaca'.

31 Tavástara', nu'ríj a'íj jitze tyu'tyáaca'an je'ej paj muáaj
tyu'ta'íjtaca';

¡capáj tyi'tá'care'en nyej nyij huatányetyevi'ra'astaj!

32 Ca'nácan nu ja'rá'astej i nyúucarij i paj jìn tyu'ta'íjtaca'

ji'nye muáaj paj tyámua'vi'ra'aj nyatá'caa i nyaxiéjnyu'caa tzajta'.

33 Tavástara', náamua'tyej nyej nyij a'juyéj jitze ucájrutyej,

ji'nye a'yaa nu tyá'xie've' nyaj a'íj jitze ucájrutyej 'asta jo'tij jóo'asej.

34 Naatá' i nyaj jìn tyojo'itéej ná'ra'nyij nyaj ju'huatáyá'itzen je'ej paj
muáaj tyí'mua'taj;

¡nyáaxie've' nyaj ja'rá'astej néijmi'i i nyaxiéjnyu'caa jìme'!

35 A'íj paj jitze nu'cájuyetyej je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca',

ji'nye a'íj pu jitze séejre' i nyaj jìn huatányetyamua've'en.

36 Tyu'tá' tí'ij i nyaxiéjnyu'caa a'íj huátaxie've'en muáaj paj jìn
tyu'ta'íjtaca'

quee a'íjci i ti avíltzij jìn huamue'tichi'huaca'.

37 Capáj tyi'tá'care'en nyej nyij a'íjma aráseejra i maj hue'tzij jìn
jusejrataj;

jjúuricamej paj naata'an nyej nyij huame'en a'juyéj jitze!

38 Tyámua' paj naa tyaaté'exaaty'e'en a'íjci i ti muéetzij muahuüre'

je'ej paj tyihua'táratziiri' a'íjma i maj tzáahuatyi'ra'aj a'jimi tyícha'íj.

39 Capáj tyi'tá'care'en ti nye jitze rá'astij a'íjci i nyaj jatziinye',

ji'nye tyámua' pu een a'íjna i paj jìn tyu'ta'íjtaca'.

40 A'yaa nu tyá'xie've' nyaj ja'rá'astej a'íjci i paj jìn tyu'ta'íjtaca';

jjúuricamej paj naata'an, ji'nye muáaj paj néijmi'i tyámua' tyí'uurej!

41 Naataséjratye', Tavástara', i paj jìn nyaxie've' ajta i paj jìn nyajapuáj
huatányuusij,

a'yájna patí'ij tya'tá'ratziiri'.

42 A'aj nu nyij pújooren nyaj jaatájeevej a'íjci i ti je'ej pua'aj
tyinaatájeevej,

ji'nye a'íj nu jitze a'nyúucaa tyí'ca'nyej.

43 Capáj tyi'tá'care'en nyej nyij quee che' a'íjna xajtaj i nyúucarij tí jì'ré'can jìme',

jì'nye a'íj nu jìtze tyi'íjchó've' i nyúucarij muáaj paj jìn tyu'ta'íjtaca'.

44 ¡Nyáaxie've' nyaj a'yan huárinyij patì'íj tyitaamuá'tyej, a'náj tìna'aj, nyajta jusén jìme'!

45 A'yaa nu nyij nyaxáahuaj tyi'cháaj na'mej,

jì'nye a'yaa nu tyu'méj patì'íj tyu'ta'íjtaca'.

46 Nyaataxájta je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca' a'íjma jìmi i maj rey jìn tyityetyu'uj

nyajta quee nyetyevi'ra' na'mej.

47 Jì'nye nyáaxie've' a'íjci i nyúucarij i paj jìn tyu'ta'íjtaca'

nyajta a'íjci jìn nyetyamua've'.

48 Nyáaxie've' nyajta nyetyámua've'ej nya'ancuriáasij i nyúucarij i paj jìn tyu'ta'íjtaca',

nyajta jéehua a'íj jìtze tyí'mua'tzej i nyúucarij paj jìn tyí'íjta.

49 Ootámua'reej i nyúucarij paj jaatá' a'íjci i tí muéetzij muahúire': muáaj paj a'yan náaruj nyej nyij a'íj jìtze tyi'íjchó've'ej.

50 A'íi pu a'íin pué'een i tí tyámua' tyinaatyéjeevij nyatì'íjta nyaxaa-mujritya'aj:

júuricamej paj nyatá'caa a'íjci jìme' i paj jìn tyina'táratziiri'.

51 A'náj tìna'aj mu je'ej pua'aj tyí'nyaxaj a'íimaj i maj je'ej pua'aj tyí'jepe',

nyajta nyáaj canu ajtayi'ij a'íjci jìtze i paj muáaj tyinaamuá'tyej.

52 Nyajta nu jamua'reej je'ej paj jájcuaj ímuáj tyu'ta'íjtaca',

a'íj nu nyij jìtze, Tavástara', nyáaj jatyoovej i nyaj jìn hu-atányetyamua've'en.

53 I maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij majta majúujipuaaj je'ej paj muáaj tyitaamuá'tyej

jéehua mu huápuí'ij nyéetzij nyajaaxiejtye'.

54 Cuíinarij pu nye jìmi pué'een i nyúucarij paj jìn tyu'ta'íjtaca'

a'íjci japua i chuéj jó'nyaj a'yan je'en tí'ij i séej chuéj japua tí já'ma'can.

55 Tavástara', tí'íjta tíca' muéetzij nu mua'tamuá're'rii,

a'yaa nu tyá'xie've' nyaj a'yan huárinyij patì'íj muáaj tyí'tamua'tyej.

56 A'íi pu a'íin pué'een i tí nyejitzé a'yan tyúuxie've':

nyaj ja'rá'astej i nyúucarij muáaj paj jìn tyu'ta'íjtaca'.

57 Muáaj, Tavástara', muáaj paj a'íin pué'een i tí nyejitzé séejre';

a'yaa nu tya'tányaratziiri' nyaj a'yan rinyij je'ej paj muáaj tyu'taxájtaca'.

58 Néijmì'i nu i nyaxiéjnyu'caa jìn a'yan tya'tányaratziiri' nyej nyij tyámua' eenye' muéetzij jìmi;

tyámua' paj nyojo'mua'raj, a'yájna patì'íj tya'tá'ratziiri'.

59 A'íj nu jìtze tyi'riá'mua'aj je'ej nyaj tyi'tyínyecha'ij,

aj nu nyij nyajtáhua'aj ja'rá'astej i nyúucarij muáaj paj jìn tyu'ta'íjtaca'.

60 Ca'nácan nu a'yan huaríj, canu á'tyeej

nyatì'ij nyij a'yan huaríj je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'.

61 A'íi mu meríj avíltzij jìn nyeria'naj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij, ajta nyáaj canu yo'huá'xij je'ej paj muáaj tyinaamuá'tyej.

62 Jé'ta' tíca' nu ájchesij nyej nyij muéetzij tyimuaatatyójtzi're'en

a'íjci jíme' tí tyámua' een i nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta.

⁶³ Nyáaj nu huá'jaahuatye' a'íjma i maj tzáahuatyi'ra'aj a'jimi tyícha'íj majta i maj ja'rá'astee je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'.

⁶⁴ Tavástara', néijmi'que' pu i cháanacaj japua séejre' i paj jin taxie've',

náamua'tyej a'íjci i nyúucarij i paj jin tyí'íjta.

⁶⁵ Tavástara', muáaj paj tyámua' tyéejcha'íj a'íjci i tí muéetzij muahuüre',

a'yájna pati'ij tya'tá'ratziiri'.

⁶⁶ Náamua'tyej nyej nyij tyámua' metyóomua'reerej nyajta tyojó'iteej, ji'nye a'íj nu jitze tyí'ca'nyej i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

⁶⁷ Mati'ij quee eexúj naatyaxáahuatacaj jéehua nu je'ej pua'aj tyi'tyínyecha'íica'aj,

ajta ijíj nu a'nyúucaaj ja'astej.

⁶⁸ Muáaj paj tyámua' tyihuojó'mua'raj, pajta tyámua' tyi'tyía'cha'íj, náamua'tyej i nyúucarij paj jin tyí'íjta.

⁶⁹ I maj axáa tyí'jepe' mu hue'tzij jin cha'mana'aj ná'xíjtye',

ajta nyáaj nu néijmi'i i nyaxiéjnyu'caa jin ja'astej i nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta.

⁷⁰ A'íi mu je'ej pua'aj een i jumua'tziira'aj jitze,

ajta nyáaj nu nyetyamua've' a'íjci jíme' je'ej paj tyí'nyamua'tyej.

⁷¹ Tyámua' pu tyá'raa nye jimi a'íjci jíme' maj naatyáxaahuataca', ji'nye a'yaa nu tyaari'rej a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta.

⁷² Nye jimi pu jéetze' juxie've' a'íjna i nyúucarij muáaj paj nye'ixaatye',

quee séej ví'ra'aj tí ará'asej i túmii ooroj tí pué'een nusu pláataj.

⁷³ Muáaj paj naatyátaahuaca' a'yájna nyati'ij huasé'rin;

ínaatá' nyej nyij yó'itej ná'ra'nyij a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'!

⁷⁴ A'íimaj i maj tzáahuatyi'ra'aj a'jimi tyícha'íj a'íi mu huatóotyamua've'sij mati'ij naaséj,

ji'nye nyáaj nu a'nyúucaaj jitze nyeríj tyi'íjchó've'.

⁷⁵ Tavástara', nyáaj nu jamua'reej tí tyámua' een i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'

ajta a'yan tyí'xa'pui' pej pij nyéetzij puéjtzij naata'an típua'aj nyequee ja'rá'astej.

⁷⁶ ;Che' a'íin tyámua' tyinaatyéjeevej i paj jin nyaxie've',

a'yájna pati'ij nyéetzij tyina'táratziiri'!

⁷⁷ Naataséjratye' i paj jin nyaxie've', pajta naata'an nyej nyij júurij ná'ra'nyij,

ji'nye a'íj nu jitze nyetyamua've' i nyúucarij muáaj paj nyamua'tyej.

⁷⁸ Miche' huatóotyevi'ra'astaj i maj axáa tyí'jepe'

i maj cha'mana'aj tyi'táj jin je'ej pua'aj tyí'nyaxaj;

nyáaj nu jaxie've' nyaj a'nyúucaaj jitze tyú'mua'tyij.

⁷⁹ Miche' nyajamuan tyúusiire'en a'íimaj i maj tzáahuatyi'ra'aj a'jimi tyícha'íj,

a'íimaj i maj jamua'tyej i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

⁸⁰ Che' i nyaxiéjnyu'caa tyámua' eenye' a'íjci jitze i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca',

nyej nyij quee tyi'táj jin nyetyevi'ra'.

81 A'yaa nu jéehua tyá'xie've' paj nyaj japua huatányuunyij,
ja'íj nu nyeríj jitze tyi'ijchó've' a'nyúucaá!

82 Nyaji'íj pu arí huácua'naj nyaj atanyéerij nyetyi'ijcho've' i paj jin tyina'táratziiri',
a'yaa nu tyí'xaj tíjin: “¿A'najnyí mupo'va'ma'aj puá'mej pej pij tyámua' tyinaatyéjeevej?”

83 Tyij nyajta vastacirie' pué'een tíquee tyi'táj huiire' majta meríj nyojo'hua'xij,
canu yo'huá'xij i nyúucarij muáaj paj jin tyí'ijta.

84 ¿A'chunyéj nyooj á'tyeeren nyetyi'cho've'ej?

¿A'najnyí puéjtzij pahuo'tá'sij a'íjma i maj je'ej pua'aj nya'uurej?

85 Tyeítjee maj axáa tyí'jepe' maj quee a'yan tyityaajú' patí'ij muáaj tyí'tamua'tyej

a'íi mu meríj avíitzij jin tyámua' huóoruuj mej mij naatyéevi' jó'nyaj jooméj.

86 ¡Naatáhuire', ji'nye cha'na'aj mu'uj nyamuaritye'!

¡Néijmi'i pu ji'ré'can jime' i nyúucarij muáaj paj tajimí jaatyájtoo!

87 Tímua' mu na'antypuá'rityej úyan cháanacaj japua,

ajta canu nyáaj ajtáaraa a'íjci jitze i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

88 Júuricamej paj naata'an, a'íjci jime' i paj nyaxie've',

nyáaj nu nyij ja'rá'astej a'íjci i nyúucarij a' tyenyij jitze ti eejnyéj.

89 Tavástara', a'nyúucaá pu jusén jime' séejre';

¡tyámua' pu éenye'ej séejre' u tajapuá!

90 Jusén jime' pu séejre' a'íjna i paj jin tyámua' een;

muáaj paj tyámua' tyeetyáacajtyej i chuéj, a'íj pu jin tyámua' tyí'sejre'.

91 Néijmi'i pu óoche' tyámua' tyí'een, a'yájna patí'ij muáaj tyu'tyájtoo a'nyúucaá jime',

ji'nye néijmi'i mu muéetzij a'jimi tyí'huire'.

92 Típua'aj quee nyetyamua'viste'ej a'íjci i paj muáaj nyamua'tyej,

a'íi pu arí na'antypuá'ritye'nyijche' i xaamújrira'aj.

93 Canu a'náj yo'huá'xij a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca',

ji'nye a'íj paj jitze ma'can júuricamej naatá'.

94 ¡Nyajapuáj paj huatányuunyij, ji'nye a' jitze nu ajtyáma'can

nyajta a'yan tyu'méj patí'ij muáaj tyu'ta'íjtaca'!

95 I maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij mu tyi'ijchó've' a'tzáaj maj na'antypuá'ritye'en,

ajta nyáaj nu quee jatato'raj a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyí'ijta.

96 A'yaa nu nyeríj tyí'sej ti néijmi'i tye'entyípuaapua'rej,

ajta i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca' jusén jime' pu séejre'.

97 ¡Jéehua nu jaxie've' je'ej paj muáaj tyí'nyamua'tyej!

¡A'tzáaj tina'aj nu a'íj jitze tyi'riá'mua'sij!

98 A'íjna i nyúucarij paj jin tyu'ta'íjtaca' nyéetzij pu nya'a'rij jusén jime';

a'íi pu naatá' nyej nyij jéetze' tyojo'itéej ná'ra'nyij mequee a'íimaj i maj nyéjcha'íire'.

99 Jéetze' nu tyojó'itej mequee a'íimaj i maj tyí'nyamua'tyej
ji'nye jéehua nu a'íj jitze tyí'mua'tzej i nyúucarij muáaj paj jin
tyu'ta'íjtaca'.

100 Jéetze' nu tyojó'itej mequee i huásij
ji'nye nyáaj nu ja'tzaahuatye' i nyúucarij paj jin tyu'ta'íjtaca'.

101 Nu'ríj ajtáaraa a'íjci i juyéj jitze ti quee tyámua' een
nyej nyij a'nyúucaaa ará'astej.

102 Canu ajtáaraa a'íjci jitze i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'
ji'nye muáaj paj a'ín pué'een i ti tyí'nyamua'tyej.

103 Jéetze' pu áncacaj i nye tyenyij jitze a'íjna i paj jin tyina'táratziiri'
mequee i sarátyee i nye tyényi'tze'.

104 A'íj nu nyerij jitze je'raa i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca' nyej
nyij tyojó'iteej,

a'íj nu jin néijmi'i xana've' je'ej maj hue'tzij jin tyityetyúucha'ij.

105 A'nyúucaaa pu tatzárij pué'een jó'nyaj ja'ra'íicajmee
ajta a'ín pué'een i ti jin huányeeri'ij i nyajuyéj jitze.

106 Tyi'táj nu jin tya'tányaratziiiri', a'íj nu nyij jin aránya'astesij:
¡néijmi'i nu jin a'yan rinyij je'ej ti tyí'xaj i nyúucarij ti tyámua' een
muáaj paj jaatyájtoo!

107 Tavástara', je'ej nu tyé'nyamua'tzej;
¡júuricamej naatá', a'yájna patí'ij tya'tá'ratziiri'!

108 Ancuriáa', Tavástara', je'ej nyaj tyí'muatyoytzi're' i nye tyenyij
jime',

pajta je'en a'nyúucaaa náamua'tyej.

109 A'náj tina'aj nu a'áa já'sejre' jo'maj tyityajá'cui'caa,
ajta canu yó'hua'naj je'ej paj muáaj tyinaamuá'tyej.

110 A'íimaj i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij mu jaxie've' maj
naatyéevi',

ajta nyáaj canu ajtayi'ij a'íjci jitze i nyúucarij muáaj paj jaatyájtoo.

111 A'íjna i nyaj jusén jime' jajcha'íj na'mej a'í pu a'ín pué'een
a'nyúucaaa,

ji'nye a'íj nu jin nyetyamua've' i nyaxiéjnyu'caa tazjta'.

112 Nyaxiéjnyu'caa nu jin a'yan tyu'tányaxajtaca' nyaj ja'rá'astej i
nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta,

a'yaa nu jusén jime' rinyij 'asta na'aj quee néijmi'i tye'entyipué'rej.

113 Nyahua'xana've' i tyeítyee maj quee a'yan ricij je'ej maj tyí'xaj,
ajta a'íj nu xie've' je'ej paj tyí'nyamua'tyej.

114 Muáaj paj a'ín pué'een i ti nyajapuáj huatányuusij pajta nyecha'íj;
a'íj nu jitze tyí'íjchó've' i nyúucarij muáaj paj jaatyájtoo.

115 ¡Nye jimi xu ajtáciinyej, mu siaj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij,
ji'nye a'yaa nu nyáaj tyá'xie've' nyaj ja'rá'astej je'ej ti tyu'ta'íjtaca' i
nyaj Dios!

116 Ca'nyíjra'aj paj naata'an, a'yájna patí'ij tya'tá'ratziiri', aj nu nyij
júurij na'mej;

¡capáj tyi'tá'care'en nyej nyij je'ej tyo'tányamua'tyij a'íjci jime' je'ej
nyaj tyi'íjchó've'!

117 Naatáhuire', aj pu'ij nyéetzij nyahui're'en;

a'yaa nu nyij a'náj tina'aj tya'rá'astej i nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta.

118 Muáaj paj mahuóohua'naj a'íjma i maj ajtací'ij a'nyúuca a jitze, ji'nye capu tyí'tíj huúire' je'ej maj a'íimaj metyityoomuámua're'ej.
 119 A'íimaj i maj je'ej pua'aj ricij i cháanacaj japua a'jimi mu a'yan een ti'ij i xiéerij,
 a'íj nu jin nyáaj jaxie've' je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'.
 120 Nye tyévira' pu juvivej a'íjci jime' nyaj tzáahuatyí'ra'aj a'jimi tyícha'ij;
 íjéehua nu huápuí'ij tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'ij i nyúucarij muáaj paj jaatyájtoo!

121 Canu a'náj jaatapuá'citaca' a'íjci i nyaj jin tyámua' tyi'tyínyecha'ij, capáj nyatato'ra'an a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj nya'uurej.
 122 Muáaj paj a'íj jin antyía'mua'reeríaj ti'ij nye jimi tyámua' tyí'eenye', miche' quee je'ej pua'aj nya'uuriaj i maj je'ej pua'aj tyí'jepe'.
 123 Pu'ríj i nyají'ij tácu'a'naxij a'íjci jime' nyaj tyí'ijchó've' paj nyajapuáj huatányuunyij,
 nyetyí'ijcho've' paj níi'rátóonyij, a'yájna pati'ij tya'tá'ratziiri'.
 124 Tyámua' paj tyeetyátóonyij a'íjci i ti muéetzij muahúire' a'íjci jime' i paj jin taxie've'.

íNáamua'tyej i nyúucarij paj jin tyí'íjta!
 125 Nyáaj nu a'íin pué'een i ti muahúire'.
 Naatá' nyej nyij tyojó'iteej,
 ji'nye a'yaa nu tyá'xie've' nyaj jáamua'tyij a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta.
 126 Tavástara', pu'ríj hua'xa'puí'in paj tyí'tíj jin je'ej huárinyij, ji'nye camu che' a'yan ricij je'ej paj muáaj tyitaamuá'tyej.
 127 Ji'nye nyáaj nu jaxie've' a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca' jéetze' nu a'íj xie've' nyequee i ooroj ti jumua'tíj.
 128 A'íj nu jin a'nyúuca a jitze tyí'nyamua'tyej nyajta néijmi'i xana've' i maj hue'tzij jin je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

129 Naa pu huasé'rin a'íjna i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'; a'íj nu jin ja'astej.
 130 Tyámua' pu naa tyihua'tányeeritye' a'nyúuca a tipua'aj tyámua' naa metyaataxáj,
 tyámua' pu tyihuá'mua'tyej a'íjma i tyeítyee maj quee óotzaahuaty'e'.

131 Huápuí'ij nu jaxie've' nyati'íjta tyu'taxáj ji'nye jéehua nu jaxie've' a'nyúuca.
 132 Naaséj, pajta je'en ná'ancu'vaxi' nyéetzij, a'yájna pati'ij ricij a'íjma jimi i maj muaxie've'.
 133 Naatá' nyej nyij a'yan tyu'mé'en ti'ij tyí'huóoxie've' a'nyúuca a jitze; capáj tyí'tá'care'en ti'ij a'íin tyí'nye'ijtye'ej i ti je'ej pua'aj een.
 134 Nyajapuáj paj huatányuunyij a'íjma jimi i tyeítyee maj je'ej pua'aj ricij,

ji'nye a'yaa nu tyá'xie've' nyaj néijmi'i ará'astej i nyúucarij muáaj paj jin tyí'íjta.
 135 Tyámua' paj naa tyeeséj a'íjci i ti muéetzij muahúire', pajta je'en náamua'tyej i nyúucarij i paj jin tyí'íjta.
 136 Jéehua nu huápuí'ij eetaja'ra'tajyi'ij i nyaj jíise' ji'nye camu ja'aste je'ej paj tyí'tamua'tyej.

137 Tavástará', muáaj paj néijmi'i jin tyámua' een;
tyámua' pu naa tyu'tóoje'yej i nyúucarij paj jin tyí'ijta.

138 Néijmi'i i nyúucarij i paj jin tyu'ta'íjtaca'
tyámua' pu een ajta a'yan tyi'ji'ré'can jime'.

139 Jéehua nu je'ej tyé'nyamua'tzej a'íjci jitze a'nyúucaá,
ji'nye a'íimaj i maj nyéjcha'íire' mu'ríj yo'huá'xij.

140 A'íjna i paj jin tya'tá'ratziiri' pu arí néijmi'i tyu'tyáamue'tij;
a'íj pu jin jaxie've' a'íjna i ti muéetzij muahuíire'.

141 Canu tyi'tíj jin á'nyatzaahuatye', majta mu manúujipuaaj,
ajta canu yó'hua'naj i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

142 A'íj paj muáaj jin tyá'xa'pui'intare' i ti tyámua' een,
ajta a'yan tyi'ji'ré'can jime' je'ej paj tyí'tamua'tyej.

143 Je'ej nu tyé'nyamua'ajcaa nyajta quee je'ej jájtyoova'aj,
ajta a'íj nu jin huatányetyamua'vej i nyúucarij muáaj paj jin
tyu'ta'íjtaca'.

144 A'náj tina'aj pu tyámua' een je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca';
jnaatá' nyaj tyojo'itéej ná'ra'nyij nyej nyij a'íjna jin júurij!

145 Tavástará', néijmi'i nu i nyaxiéjnyu'caa jin muaatájeevij,
jpaata'aj naatájeevej, ji'nye a'yaa nu tyá'xie've' nyaj a'nyúucaá
ará'astej!

146 Muéetzij jimi nu huatyényuusij, naatáhuíire'
nyej nyij ja'rá'astej je'ej paj muáaj tyu'ta'íjtaca'.

147 Ti'íj quee eexúj huatapua'rej, na'ajchesij nyej nyij muaatáhuavii paj
naatyáhuíire'en,

a'íj nu jitze tyi'ijchó've' je'ej paj muáaj tyina'táratziiri'.

148 Ajta ti'íj quee eexúj huariá'tica'rej, nyaji'íj pu arí tyámua' een ti'íj
huatáxa'íire'en

nyej nyij a'íj jitze tyi'huényamua'tziitye'en i paj jin tyina'táratziiri'.

149 Náanamuaajri' je'ej nyaj tyi'tyényuusij, Tavástará', a'íjci jime' i paj
nyaxie've';

júuricamej naatá', a'yájna pati'íj períj tyámua' naa tyaaxá'pui'intarej.

150 Véjri' mu nye jimi yésejre' a'íimaj i maj je'ej pua'aj nya'uuriajmuí',
ajta amu' ímuáj já'sejre' a'íjci jitze muáaj paj jin tyí'mua'taj.

151 Muáaj, Tavástará', véjri' paj yésejre',
ajta néijmi'i a'nyúucaá a'yan tyi'ji'ré'can jime'.

152 Nu'ríj ará'tyeej nyaj jamua'tyej a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin
tyu'ta'íjtaca',

muáaj paj jusén jime' tyámua' naa tyeetyájtoo.

153 Huaséj i nyaj jin je'ej tyé'nyamua'tzej pajta je'en nyajapuáj
huatányuunyij,

ji'nye canu nyeexúj yo'huá'xij je'ej paj muáaj tyinaamuá'tyej.

154 Tyámua' paj tyaataxáj je'ej nyaj tyi'tyínyecha'íj pajta nni'rátoonyij;
júuricamej naatá', a'yájna pati'íj tya'tá'ratziiri'!

155 Capáj a'íjma huatyáhuíire'ej i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'íj,
ji'nye camu a'yan tyityaajú' pati'íj a'nyúucaá jin tyu'ta'íjtaca'.

156 Tavástará', va'cán paj jin huápui'íj taxie've';

júuricamej naatá', a'íjci jime' i paj jin tyámua' naa tyá'xa'pui'intare'.

157 Mamuí'íj i maj nyéjcha'íire' majta i maj je'ej pua'aj nya'uurej,

ajta canu nyáaj ajtayi'ij a'íjci jitze i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

158 Canu hua'sejramu' i maj avíitzij jin je'ej pua'aj ríci, a'ímaj i maj quee ja'astej a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

159 Tavástara', huaséj nyaj jéehua jaxie've' a'íjci i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca';

jjúuricamej naatá', a'íjci jime' i paj nyaxie've'!

160 A'nyúuca a jitze pu néijmi'i séejre' i ti jí're'can jime';

jusén jime' pu séejre' ajta tyámua' een néijmi'i i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

161 A'ímaj i tyeétyee maj jéehua uhuácaca'nye' mu cha'mana'aj nyamuaritye',

ajta i nyaxiéjnyu'caa pu jéehua jaatyátzaahuatye'ej a'íjci a'nyúuca.

162 Nyáaj nu a'íj jin nyetyamua've' i paj jin tyina'táratziiri',

a'yájna tí'ij a'tíj tí a'íj huátyoonyij i ti jéehua tyá'najchij.

163 Nyáaxana've' i ti hue'tzij pu'é'een, canu jaxie've' ti nyej jitze séejre'ej, ajta a'íj nu xie've' je'ej paj muáaj tyí'nyamua'tyej.

164 A'náj tina'aj nu tyí'muatyojtzi're'

a'íjci jime' i nyúucarij ti tyámua' een muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'.

165 A'ímaj i maj jaxie've' je'ej paj muáaj tyí'mua'taj juxáahuaj mu naa tyí'tyesejre',

ajta quee tyí'tíj je'ej huá'uurej mej mij eeriá'itzen.

166 Tavástara', a'yaa nu tyí'íjchó've' paj nyajapuáj huatányuunyij,

ji'nye néijmi'i nu jin a'yan tyu'méj pati'ij a'nyúuca jin tyu'ta'íjtaca'.

167 Nyáaj nu néijmi'i a'nyúuca já'astej

néijmi'i nu i nyaxiéjnyu'caa jin jaxie've'.

168 Nyáaj nu ja'astej i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca';

¡muáaj paj néijmi'i mua'reej je'ej nyaj tyí'tyínyecha'íj!

169 Che' a'áa ja'rá'astij i nyaj jijhuaj, Tavástara', a'ájna jo'paj muáaj já'sejre';

¡naatá' nyej nyij tyojó'iteej, a'yájna pati'ij tyaataxájtaca'!

170 Che' muéetzij jimi ja'rá'astij je'ej nyaj tyí'tyényuusij;

¡pajta nái'rátóonyij, a'yájna pati'ij a'nyúuca jin tya'tá'ratziiri'!

171 Che' i nye tyenyij jitze huatánamuajre'en i chuícarij,

ji'nye muáaj paj a'íj náamua'tyej i nyúucarij i paj jin tyí'ijta.

172 Che' i nye tyenyij a'íj huatáchiicaj je'ej paj muáaj tyina'táratziiri',

ji'nye néijmi'i pu tyámua' een a'ájna i nyúucarij i paj jin tyu'ta'íjtaca'.

173 Che' tyámua' eenye' a'muáca' pej pij naatáhuíire'en,

ji'nye jéetze' nu a'íj huataxie'vej je'ej paj tyu'taxájtaca'.

174 Tavástara', ¡a'yaa nu jéehua tyá'xie've' paj nyajapuáj huatányuunyij!

¡Nyáaj nu a'ájna jin nyetyamua've' je'ej paj tyí'nyamua'tyej!

175 Nyáaxie've' nyaj júurij nyej nyij tyimuaatatyójtzi're'en;

che' a'ín naatyáhuíire'en muáaj paj jin tyámua' tyá'xa'pui'intare'.

176 A'yaa nu tyojo'vej tí'ij i cánya'aj, ¡mu paj jo've'me'en pej pij nyéetzij náahuoonyij

ji'nye canu nyeexúj yo'huá'xij i nyúucarij muáaj paj jin tyu'ta'íjtaca'!

120

Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij a'íjci jime' ti jéehua je'ej pua'aj tyí'ricij
Cuínarij i maj jin huatyáaju'un

¹ Nyati'ijta je'ej tyé'nyamua'ajcaj, Tavástara' jimi nu huatyényuusij,
a'íi pu'ij naatájeevij.

² Tavástara', nyajapuáj paj huatányuunyij a'íjma jimi i maj
tyí'hue'tacaa
pajta a'íjci jimi i nyanúrij ti hue'tzij jin tyí'xaj.

³ ¿Tyi'tanyí pajtáhua'aj ancuriáa'sij, nyanúrij paj tyí'hue'tacaa?

⁴ ¡I'rij ti huápu'i'ij tye'entyipityíjme'e i maj jin nyo'siil!
¡Ajta i ti'ixcuáa ti huápu'i'ij a'táatimee!

⁵ ¡Che' je'ej tyí'nyahuiire'ej, nyaj a'yan a'yaa tyiche' iie'e'ej Mésec ti'ij
i ti séej chuéj japua já'ma'can

nyajta a'áa ja'huányechejtyej jo'maj a'íimaj tyojo'tyá'inaamuaa i
Quedar maj jitze ajtyáma'can!

⁶ Nu'rij á'tyeej nyaj a'áa ja'chej a'íjma tzajta' i maj quee jaxie've' maj
juxáahuaj huacháatime'nyij;

⁷ ¡nyati'ijta nyáaj a'íjna xajtaj tyaj taxáahuaj huacháatime'nyij, a'íi mu
a'íj huataxájta je'ej maj tyityeetyényo'se'en!

121

Tavástara' pu a'íin pué'een i ti tyámua' tyí'muacha'ij
Cuínarij i maj jin huatyáaju'un

¹ Nyati'ijta i jiríj huaséj a'yaa nu tyu'taxájtaj tijin:
“¿Jo'nyij je're'nyesij i ti naatyáhuiire'ej?”

² Tavástara' jimi pu jo'va'ma'aj ta'mej i ti naatyáhuiire'ej,
a'íjna i ti jaatyáaahuaca' i tajapuá ti séejre' ajta i cháanacaj.

³ ¡Capu a'náj tyu'tá'sij pej pij eetávetyij!

¡Capu a'náj huatácusij a'íjna i ti muacha'ij!

⁴ Capu, capu a'íin a'náj tyácusij;

capu a'náj tyácusij a'íjna i ti hua'ajséejra i Israel maj jitze ajtyáma'can.

⁵ Tavástara' pu a'íin pué'een i ti muacha'ij;

Tavástara' pu a'íin pué'een i ti quee tyu'tá'sij ti'ij tyi'tíj je'ej mua'uurej,
i ti véjri' a'jimi séejre' ti'ij muaatáhuiire'en.

⁶ Capu i xicáj je'ej mua'uurej ti'ijta tújca putyi'rijcáj,
capu ajta i máxcirie' ti'ijta huatíca'aj.

⁷ Tavástara' pu néijmi'i jin tyámua' tyí'muacha'ij;

a'íi pu jacha'ij a' júuricamej.

⁸ Tavástara' pu muacha'ij jo'tij na'aj paj jooma'aj puá'mej i juyéj jitze,
ijíj ajta jusén jime'.

122

Je'ej maj tyaatáchuiicaj i Jerusalén

Cuínarij i maj jin huatyáaju'un, David ti ja'a'rij

1 ¡Jéehua nu huatányetyamua've'sij mati'ijta a'yan tyi-naaté'exaatye'en tijin:

“Che'rej a'ájna jo'tij jo'tyéjvee i tyeyúujra' i Tavástara'!”

2 Jerusalén, ¡tu'ríj utyájrurij a'ájna jo'tij ja'pueertaj!

3 Jerusalén, chájta'naj ti huatyátaavijhuaca'

mej mij néijmi'i a'áa jóosi'rihua'an a'áa maj jo'cháatimee.

4 A'áa mu ja'rá'iixaj a'íimaj i maj Tavástara' jitze ajtyáma'can

mej mij tyaatatyójtzi're'en i ti jin ántyapuj,

a'yájna mati'ij tyihuo'ta'íj a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can.

5 A'áa pu ja'sejre' jo'maj je'ráatyij i maj tyámua' naa tyá'xa'pui'intare',

jo'maj je'ráatyij i maj tyá'xa'pui'intare' a'ájna jo'tij i David ja'chej.

6 A'yaa xu mua'aj tyu'taxáj néijmi'i i juxiéjnyu'caa jime' tijin:

“Che' tyámua' tyí'eenye' muéetzij jimi, Jerusalén;

miche' juxáahuaj huacháatime'nyij a'íimaj i maj muaxie've'.

7 Che' tyámua' tyí'eenye' a'íjci jitze i paj jin curiá'nami',

majta tyámua' tyí'cha'íj a'újna jo'maj je'ráatyij i maj tyí'ijta.”

8 Ajta ijíj, a'íjma jitze ma'can i nye'ihuáamua' majta i maj nya-mua'tyej a'yaa nu tyu'taxájtaj tijin:

“Che' néijmi'i tyámua' tyí'eenye' muéetzij jimi.

9 A'íjci jitze ma'can i tyeyúujra' i Tavástara' taj Dios

a'íj nu huonyij i ti tyámua' een muéetzij jimi.”

123

Tyiche' taxáahuaj huatyényuunyij i Dios jimi jitzán tyetyi'ca'nyáaj Cuínarij i maj jin huatyáaju'un

1 Muéetzij jimi, Tavástara', nyamuaséeraj nu nyámuahuavii, muéetzij jimi, tajapúa paj tyejé'ijtaj.

2 Tya'raséeraj tu jahuavii i Tavástara' taj Dios,

a'yájna ti'íj i tyáati' ti tyí'ijtyi're' tya'ráasej a'íjci i ti tyé'ijtye',

a'yájna ti'íj i íiti' ti tyí'ijtyi're' tya'ráasej a'íjci i ti tyé'ijtye',

a'yan tyetye'ejcho've'ej ti'ij a'íin tá'ancu'vaxi'in.

3 Tá'ancu'vaxi' ityájma, Tavástara';

tá'ancu'vaxi' ityájma,

ji'nye catu che' janamuajracuj i maj je'ej pua'aj tyí'taxaj.

4 ¡Tu'ríj jéehua jaapuéjtzitariaca'

a'íimaj maj je'ej pua'aj tyí'taxaj i maj chíjtyaanyi'ij pué'een

majta mu a'íimaj taxana've' i maj jéehua óotzaahuatye'!

124

Dios pu a'íin pué'een i ti japuan huatányuusij i Israel

Cuínarij i maj jin huatyáaju'un, David ti ja'a'rij

1 Típua'aj i Tavástara' quee tajamuán yésejria'aj

miche' a'íimaj jaataxáj i maj Israel jitze ajtyáma'can,

2 típua'aj i Tavástara' quee tajamuán yésejria'aj

mati'ij i tyétyacaa ájhuiixij mej mij taatanyo'si'tye'en,

3 a'íi mu néijmi'caa ta'antypuá'ritye'nyijche'en

mati'ij a'íimaj tajimí jéehua huatányinyu'cacuca'.

4 Aj pu'ij i jájtyij ca'nyíin jin ta'antinyíiche'en;
játya'naj pu tajapuá huatamui'yéenyijche'en.

5 ¡Ajta i jájtyij ti ca'nyíin jin tyájujhua'naj
a'íi pu ajta tajapuá huatamui'yéenyijche'en!

6 ¡Che' tyámua' éenye'ej séjre'ej i Tavástara',
i ti quee tyu'tá' mej mij taatyátzaanaxi'in i jutaméj jime'!

7 Tu'ríj huatáta'uj mej mij quee taavívi'
ti'ij i pína'aj ti huatóo'uj mej mij quee jáame'nyij,
a'íi pu huatyátzaanyixij i maj jin jaxie'va'ca'aj maj taavívi', ityáj tu tyij
huatáta'uj.

8 A'íjna i ti taatyáhuíire'ej Tavástara' jimi pu jo've'yi'ij,
a'íjna i ti jaatyátaahuaca' i tajapuá ti séejre' ajta i cháanacaj.

125

Dios pu huá'cha'ij a'íjma i maj jitzán ajtyáma'can
Cuínarij i maj jin huatyáaju'un

1 Capu tyi'tíj je'ej huá'uurej a'íjma i maj Tavástara' jitze tyí'ca'nyej,
a'yájna ti'ij ajta i jiríj Sión ti ántyapuaj, a'íi pu jusén jime' séejre'.

2 A'yájna ti'ij i jiríj ti ataquéetime a'ájna a Jerusalén,
a'yaa pu i Tavástara' tyihua'riá'naa i jutyeítyeristyamua' ijíj ajta jusén
jime'.

3 A'íjna i ti quee tyámua' tyí'ijta capu jusén jime' tyí'ítaj ja'mej
a'íjci japua i chuéj Dios ti a'íjma huatá' i jutyeítyeristyamua',
na'ríj quee a'íimaj mu i maj tyeítyeristyamua'me'en pué'een
huatyóohuisij mej mij je'ej pua'aj huárinyij.

4 Tavástara', tyámua' paj tyihuo'tyátoonyij a'íjma i tyeítyee maj
tyámua' tyityetyúucha'ij,

a'íjma i tyeítyee maj tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta',

5 ajta a'íjma i maj juyéj jitze huaju' ti quee tyámua' een
a'yaa paj huó'uurej ti'ij a'íjma jimi atyojo're'nyesij i maj je'ej pua'aj
tyityetyúucha'ij.

¡Che' tyámua' tyí'eenye' a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can!

126

¡Muáaj paj a'yan tyú'uurej ti'ij tajimí tyámua' tyá'ra'nyij!
Cuínarij i maj jin huatyáaju'un

1 Ti'ij i Tavástara' seequéj tyeetyájtoo i Sión,
a'yaa pu to'taséjra cuxáa tyaj tyi'tyámaarasime'en.

2 Aj pu'ij i tatyényij jitze huataséjre
tyej tyij huána'nan tyajta huajíjhua tyatatyámua've'ej;
aj mu mij i maj quee tyá'tzaahuatye' a'yan tyí'xajtaca'aj tíjin:
"¡Tavástara' pu va'cán jin tyámua' tyú'ruuj a'íjma jimi!"

3 A'yaa pu tyi'ja'yájna, Tavástara' pu va'cán jin tyámua' tajimí
tyú'ruuj,
a'íj tu jin huátatyámua'vej.

⁴ ¡Tavástara', ajtáhua'aj paj tyu'tá'an tí'ij tajimí tyámua' tyá'ra'nyij, a'yájna tí'ij seequéj tye'mej típua'aj muaatyéviyej a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij!

⁵ A'íimaj i maj juyíiney metyi'huaste', a'íi mu tyí'ciityen majta je'en jijhuan a'íjci jime' i maj jutyamua've'ej.

⁶ Tyij majta móoj juyíiney ayóotisima'aj cústaaj jitze i jatzíj, a'íi mu tyí'chuiicaj huaría'ciinyij a'íjci jime' i maj jutyamua've', majta jéehua jaa'á'sima'aj i tyeríicuj tí huáciiriaca'.

127

Néijmi'i pu i Tavástara' jitze tyeje'ráma'can

Cuínaríj i maj jin huatyáaju'un, Salomón tí ja'a'rij

¹ Típua'aj i Tavástara' quee ja'ajtaahuaj i chí'ij, capu tyí'tíj je'ej tyí'huíire' típua'aj metyi'muarie'ej i chí'ij maj tyí'ta'huacaa,

típua'aj i Tavástara' quee jacha'íij i chájta'naj, capu tyí'tíj je'ej tyí'huíire' maj ixie'ria'aj i maj tyí'cha'íj.

² Capu tyí'tíj je'ej tyí'huíire' maj tyí'muarie'ej tí'ij na'aj tye're'nyej i xicáj 'asta na'aj quee uja'ancájrutyej, majta je'en tyú'cua'nyij a'íjci jime' maj ca'nyíin jin tyu'muáriej, tí'ij i Dios tyíhua'tá'caa i maj jimi tyámua' een matí'ij a'íimaj móoj tyácu'tzij.

³ A'íimaj i tayójmua' maj nanie'huacaa a'íi mu a'íin pué'een i Tavástara' tí jin tyámua' tyitaatyátoosij.

⁴ A'íimaj i tayójmua' maj nanie'huan tyati'íj tyooj tyáamua a'yaa mu een tí'ij i i'ríj muáca'ra'an jitze a'íjci i tí nyo'sii.

⁵ ¡Che' huatóotyamua've'en a'íjna i tyáati' tí jéehua a'yan énya'can tyiyójmua'!

Capu tyévi'si' huataséjre'ej a'íjma jimi i maj jájcha'íire' tí'ij a'íjma jin huatyóohuíire'en a'íjma jimi i maj tyityatatyíj.

128

Tyi'tíj tyej tyámua' naa tya'ancuriáa'sij i Tavástara' jimi

Cuínaríj i maj jin huatyáaju'un

¹ Huatá'tyamua've' muáaj, mu paj tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íj i Tavástara' pajta juyáara' jitze ucáamej.

² A'íj paj tyí'cua'nyij tyí'tíj paj jin tyu'muáriej, puatá'tyamua've'sij ajta tyámua' tye'mej a'jimi.

³ Ajta a'ájna a'chí'táj jo'paj ja'chej, a'íj pu a'yan éenye'ej ta'mej tí'ij i úuvaj tí jéehua taca', majta a'yóojmua', matí'ij ataráasajra'nyij jo'siaj tyajá'cua'caa, a'yaa mu éenye'ej muá'ju'un tí'ij i ítyí'rij tí jéehua eere'nyaxij.

⁴ A'yaa pu i Tavástara' tyámua' tyeetyátoosij a'íjci i tyévi'j tí tzáahuatyí'ra'aj jimi tyícha'íj.

⁵ ¡Che' i Tavástara' tyámua' tyimuaatyátoonyij a'ájna ímuáj a Sión! ¡Pajta jaaséj tí tyámua' tyí'een a'íjma jimi i maj Jerusalén já'ma'can

a'náj tina'aj pati'ij pana'aj á'tyeeren pajúurij!

⁶ ¡Che' a'yan atyojo're'nyej pej pij huo'séj a'yaaxújmua'!

¡Che' tyámua' tyí'eenye' a'íjma jimi i maj Israel jitze ajtyáma'can!

129

Tavástara' pu tatá'caa tyaj taxáahuaj séjre'ej

Cuínaríj i maj jin huatyáaju'un

¹ Jéehua nu nyeríj je'ej pua'aj tyi'huányaxaamujrij

nyati'ij nyana'aj tyú'tyamueestariaca'

miche' a'yan tyu'taxáj i maj Israel jitze ajtyáma'can,

² jéehua nu nyeríj je'ej pua'aj tyi'huányaxaamujrij

nyati'ij nyana'aj tyú'tyamueestariaca',

ajta camu nyéetzij tyi'tíj jin je'ej náaruj.

³ Mu'ríj tyinaapuéj i nyahuárij jitze a'íjci jime' maj nie'tyáavaxij,

ajta va'tíj pu ere'séere'ejme jó'nyaj tyajá'puejtyi',

⁴ ajta a'íjna i Tavástara', i ti tyámua' tyi'tyúucha'ij,

a'íi pu nyajapuáj huatanyúj a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyi-
tyetyúucha'ij.

⁵ ¡Miche' a'íimaj huatóotyevi'ra'astaj majta je'en huatóo'uunaj

a'íimaj i maj jájcha'íire' i Sión!

⁶ ¡Miche' a'yan huárinyij ti'ij i tu'píj chi'ij japua ti tyé'ejnyinyij,

mati'ij quee xu je'ejtzaanaxi'in a'íi pu huatyáhuasij!

⁷ Tu'píj ti quee tyi'tíj huíire' muáca'ra'an jitze

a'íjci i tyeríicuj ti síire' ajta ja'antyáji'quij;

⁸ tu'píj ti quee a'tíj a'yan tyaataxájta yee:

“¡Tavástara' pu tyámua' tyeetyájtoo!”

Ityáj tu mua'ajmaj tyámua' tyajamuaatyájtoo

a'íjci jitze ma'can i Tavástara'.

130

Tyiche' i Tavástara' jitze tyú'ca'nyej

Cuínaríj i maj jin huatyáaju'un

¹ A'ájna jo'tij jo'cá'asej a ti huápu'i'ij ja'tyácun

a'áa nu muéetzij jimi huatyényuusij, Tavástara'.

² ¡Huánamujri', Tavástara', je'ej nyaj a'jimi tyi'tyényuusij!

¡pajta jáanamuj je'ej nyaj tyi'jiihuaj nyáhuoo muéetzij jimi!

³ Tavástara', Tavástara', tipua'aj a' peyóomua'reerej tyi'tíj maj jin

quee xá'pu'i' huaríj,

¿a'tanyij pu jooréenyijche'en ti'ij júurij huatyá'itzeere'en?

⁴ Ajta muéetzij tu jimi jatyoonyij pej pij tyitaatú'uunyi',

tyej tyij muaatyátzaahuatye'en.

⁵ Néijmi'i nu i nyajúuricamej a'íj jitze tyi'ijchó've' i Tavástara',

nyajta nu i nyúucaria'ra' jitze tyí'ca'nyej.

⁶ Nyáaj nu i Tavástara' jitze tyi'ijchó've'ej

mequee a'yan a'íimaj i maj tyí'cha'ij tye'ejchó've' ti huatapua'rej.

A'yájna mati'ij i maj tyí'cha'ij tye'ejchó've' ti huatapua'rej,

⁷ Tavástara' jimi xu tyu'chó've'en, mua'aj mu siaj Israel jitze ajtyáma'can,

ji'nye a'íj pu jitze séejre' i ti jin taxie've' ajta i tyaj jin taxáahuaj séjre'ej.

⁸ ¡A'íj pu hua' japua huatányuusij tyi'táj maj jin quee xá'puí' huaríj i Israel maj jitze ajtyáma'can!

131

Tyiche' huatyényuunyij jitzán tyetyi'ca'nyáaj

Cuínaríj i maj jin huatyáaju'un, David ti ja'a'ri'j

¹ Tavástara', capu i nyaxiéjnyu'caa tyi'táj jin óotzaahuatyé', canu nyajta je'ej pua'aj tyihuojó'sej,

canu tyi'táj jéehua xie've' nusu i ti naa tyu'sé'rin

tyi'táj nyaj quee pújoorej nyej nyij ja'ancuriá'an.

² Ajta a'yaa nu een, canu ave'nyuu nyajta quee je'ej ricíj,

a'yaa nu een ti'ij i unyáaque'ej maj moochán jaatzí'tyej

ajta je'en i náanajra' tyámua' tyé'vi' i jumuáca' jime'.

¡A'yaa nu een ti'ij i unyáaque'ej maj moochán jaatzí'tyej!

³ Mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, Tavástara' xu jitze tyi'ijchó've'ej ijíj siajta jusén jime'.

132

Tyi'táj ti i Dios ja'táratziiri' a'íjci i David

Cuínaríj i maj jin huatyáaju'un

¹ Ootámua'reej, Tavástara', a'íjci i David

pajta néjmi'i tyi'táj ti jin je'ej tyóomua'tzej,

² ootámua'reej tyi'táj ti jin tyámua' naa tya'tóoratziiri',

muéetzij jimi, a'íjna i ti néjmi'i jin antyúumua'reej a'íjci jimi i Jacob.

³ "Canu nye chi'táj ujo'tyárutyij

canu nyajta huatyáhui'sij nyej nyij huányaso'pe'en,

⁴ canu ootyácusij

canu nyana'aj cá tyi'rácusij,

⁵ nyati'ij quee eexúj chi'ij huátyoonyij

a'íin ti'ij ja'a'ri'j i Tavástara', i ti néjmi'i jin antyúumua'reej a'íjci jimi i Jacob."

⁶ A'áa tu a Efrata jáanamua'jri' maj jatyáxajtasima'aj i ti jitzán séejre' i paj jin tya'tá'ratziiri',

tyajta je'en a'áa itzitáj yo'tyoj a'áa ti ja'ajtyáma'can a Jáar.

⁷ ¡Tyiche' a'áa jó'ju'un i tyejúujra' tzajta' i Tavástara'!

¡Tyiche' jimi tyítunutaxi'in véjri' jo'tij a'íin ja'ra'ícajmee!

⁸ Ájchesij, Tavástara', a'íjci jime' i ti jitzán séejre' i paj jin tya'tá'ratziiri',

pajta je'en mujo've'me'en a'yájna jo'paj ja'huá'so'pe'en.

⁹ Miche' tyámua' tyityatóosejrata a'íimaj i maj a'jimi tyí'huíire',

majta jutyamua've'ej huajíjhua i maj a'jimi tyámua' een.

10 A'íj paj ootámua'reej i David, muéetzij ti muahuiire',
capáj majúujipuan a'íjci i rey muáaj paj ja'antyíhuoj.

11 Tavástara' pu tyi'táj jin tyámua' naa tya'táratziiri' a'íjci i David,
a'yaa pu'ij néijmi'i jin tya'róo'astej je'ej ti tya'táratziiri'.

12 "Séej nu va'cán jin tye'entyárujtye'ej muéetzij ti jitze eerányesij.
Típua'aj a'yóojmua' ma'rá'astej je'ej nyaj tyi'táj jin tya'tányaraj
majta a'íjci i nyúucarij i nyaj jin tyihuá'mua'tyen,
majta je'en a'yan majta huárinyij i hua'yojmua' a'íjma
a'íjma pu jitze jusén jime' séeria'aj ja'mej i maj jin tyu'ta'íjtaj."

13 ;Tavástara' pu arí a'íj antyíhuo i jiríj Sión ti ántyapuaj!
iA'yaa pu tya'vá'huoo ti'ij a'áa ja'huóchejtye'en!

14 "A'íj pu i jiríj a'ín pué'een i nyaj jitzán jaxie've' nyej jusén jime'
a'yan séjre'ej,

a'áa nu ja'cháaj na'mej, ji'nye a'yaa pu tyina'ránajchaca'.

15 Jéehua nu tyámua' tyu'tyátoosij a'íjci i tyaja'muacue'raj
nyajta tyámua' tyihuá'cue'tyej a'íjma i maj quee je'ej tyéejviicue'.

16 A'íj nu tyihuo'tyéchejtye'sij i maj jin ja'mua japua huatányuunyij
a'íjma i maj ja'mua jimi tyí'huire'

nyajta nu tyu'tá'sij mej mij jutyamua've'ej muaajjhuaj i maj jimi
tyámua' een.

17 A'áa nu nyij tyu'tá'sij ti'ij huataséjre'en i David ti jin antyúumua'reej.
Nu'ríj i tatzárij tyámua' huáruuj

a'íj nu nyij jimi jaatyátoosij i rey nyaj nyeríj ja'antyíhuoj.

18 Jéehua nu huápu'i'ij tyévi'si' huo'taséjrataj a'íjma i maj jájcha'íire',
ajta a'íj nu huápu'i'ij tyámua' naa tyu'taséjrataj."

133

Je'ej tyej tyaatáchuiicaj i ti néijmi'caa jin taxie've'

Cuíinarij i maj jin huatyáaju'un, David ti ja'a'rij

1 ;Xaaséj ti naa een ajta tyámua' naa tyihuá'sejratye'

maj i maj ju'ihuáamua' tyámua' naa néemi'ij metyí'tyechajcaj!

2 A'yaa mu een ti'ij i ti naa tyaarie'ej

i maj hua'vá'hua'tyee i hua' mu'uj jitze a'íjma i tyeyúuj tzajta' maj
tyí'huire'

ajta pu hua'nyeerij jitze hua'cámejra

'asta na'aj quee hua' cijpíj jitze tyí'astij.

3 A'yaa pu huasé'rin ti'ij i ti huariéenajyi'ij i jiríj japua Hermón ti
ántyapuaj,

ajta je'en a'áa ja'rá'iixaj i jiríj japua Sión ti ántyapuaj.

A'áa pu putyajá'ricij jo'tij i Tavástara' ya'ta'ítyacaa

i ti jin tyámua' tyitaatyátoosij tyej tyij á'tyeevi'in tyajúurij.

134

Che' i Tavástara' tyámua' tyimuaatyátoonyij

Cuíinarij i maj jin huatyáaju'un

1 ;Che'rój, mua'aj mu sij jahuiire' i Tavástara'!

¡Néijmi'i xu mua'aj tyámua' tyeetyátoonyij i Tavástara',

mu siaj a'úu je'ru'uj i tyeyúujra' tzajta' ti'ijta huariá'tica'rej!
 2 ¡Xa'ajméjca'taxi' jo'tij tyámua' tyejé'een
 siajta tyámua' tyeetyátoonyij a'íjci i Tavástará'!
 3 ¡Che' i Tavástará', i ti jaatyátaahuaca' i tajapuá ti séejre' ajta i
 cháanacaj,
 che' a'ín tyámua' tyimuaatyátoonyij a'ájna imuáj jo'tij já'sejre' i jiríj
 Sión ti ántyapuaj!

135

Je'ej ti tyi'tíj va'cán jin tyu'muáriej i Dios

1 ¡Alelúuyaj!

Setyu'tatyójtzi're' i ti jin ántyapuaj i Tavástará',
 mua'aj xu tyaatatyójtzi're'en, mu siaj jahuíire',
 2 mu siaj a'úu já'sejre' i tyeyúujra' tzajta' i Tavástará',
 jo'tij ja'rájta'cuaj i tyeyúujra' a'íjci i taj Dios.
 3 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástará', ji'nye a'ín pu tyámua' een;
 jitzán ma'can xu tyu'táchuiicaj, ji'nye a'ín pu tyámua' naa tyi-
 huojó'mua'raj.
 4 Ji'nye a'íj pu antyíhuo i Jacob, ajta a'yan jaatamua'aj tijin Israel,
 ti'ij a'ín pue'éenye'ej já'ra'nyij i ti jitzán jéehua juxie've'.

5 Nyáaj nu tyámua' naa tyá'mua'reej ti i Tavástará' taj Dios
 jéetze' va'cán jin antyúumua'reej quee síj ti ajta tyi'tíj jin an-
 tyúumua'reej.

6 Tavástará' pu néijmi'i jin a'yan ricij je'ej ti tyi'tíj tyí'xie've',
 a'yaa pu'uj tána'aj u tajapuá ajta úyan i cháanacaj japua,
 a'yaa pu'uj tána'aj i jájritze' ti'ij jo'tij jo'ca'ástimee tyétye' imuáj.
 7 Jéetirij pu tyítisij a'ájna imuáj jo'tij joo'asej i cháanacaj,
 ajta tyu'tá'sij mej mij tyóona'axcava'ra'an mej mij jáamua'reej tijin
 muaatyéviijij,

ajta tyu'tá'sij ti'ij ajta huatá'aacarej.

8 A'ín pu a'ín pué'een i ti a'íj jin tyihuo'puéj i ti hua'antypua'rityej
 a'íjma i hua'yojmua' i maj anáatya'aj muaanánie'huaca' a'áa maj
 já'chajca'aj a Egipto

majta i huá'ya'muaj i maj majta anáatya'aj huanánie'huaca'.

9 A'ájna jo'tij ji'ríj jo'huáxiejnyu'caa i Egipto,

a'áa pu jaata'ityaca' i ti jin naa huasé'rin

a'íjci jimi i ti va'cán jin antyúumua'reej majta i maj jimi tyí'huíire'.

10 Mui'caa pu i chájta'naj a'íj jin tyihuo'puéj i maj jin antyipuá'riaca',
 ajta huocuij a'íjma i maj rey jin tyityetyú'uuca'aj i maj jéehua
 uhuácaca'nye'ej:

11 a'íjci i Sihón, rey ti jin tyi'tyávaaca'aj a'íjma jimi i amorreo,

a'íjci i Og, rey ti jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna a Basán,

ajta néijmi'caa i maj rey jin tyityetyú'uuca'aj a'ájna a Canaán,

12 ajta i tyihua'chuéj a'íjma i maj rey jin tyityetyú'uuca'aj

a'íjma pu huatá' mej mij a'íjmaj tya'ancuriáan i
 tyeítyeristyamua'me'en Israel maj jitze ajtyáma'can.

13 Tavástara', jusén pu jin séejre' i paj jin ántyapuaj;
jusén jime' mu muamua'réeriaj mua'mej.

14 Tavástara' pu tyámua' tyihua'xa'pui'intari'tze'en i ju-
tyéityeristyamua';

a'íi pu hua'cu'vej a'íijma i maj jahuiire'.

15 I hua' sáanturistyamua' a'íijma i maj quee tyá'tzaahuatye' ooroj mu
jin taavijhua majta pláataj,

tyi'tíj pu'uj tyi'pué'een tyáati' ti jumuáca' jin hua'taahuaj.

16 Mua'ancáatyenyij, ajta camu pújoorej maj tyu'taxáj,
mua'ajri'íjsíjmeé, ajta camu atanyéjnye',

17 mua'ajtanaxiéjmeé, ajta camu iityanamuaárajmeé,
¡capu na'aj júuricamej hua' jitze séejre'!

18 A'yaa mu'uj támana'aj een mati'ij i sáanturij

a'íimaj i maj hua'taahuaj

majta i maj a'íijma jimi tyá'tzaahuatye'.

19 Mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, setyu'tatyójtzi're' i Tavástara';

mu siaj tyí'huire' i tyejúuj tzajta', setyu'tatyójtzi're' i Tavástara';

20 siajta mua'aj levíitaj, setyu'tatyójtzi're' i Tavástara',

mua'aj mu siaj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij i Tavástara', se-
tyu'tatyójtzi're'.

21 ¡Miche' tyaatatyíjtzi're'en a'ájna a Sión

a'íjna i Tavástara', i ti a'áa ja'chej a Jerusalén!

¡Alelúuyaj!

136

I Dios ti jusén jime' hua'xie've' a'íijma i maj Israel jitze ajtyáma'can

1 Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara', jì'nye a'íi pu tyámua' een,
jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

2 Setyu'tatyójtzi're' i Dios ti néijmi'caa tyí'ijtye' i diosij,
jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

3 Setyu'tatyójtzi're' i hua' Vástara' i maj tyi'tíj jin tyityetyu'uj,
jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

4 A'íjci i ti a'íi na'aj va'cán jime' tyámua' tyí'uurej,
jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

5 A'íjna i ti jaatyátaahuaca' i tajapua' ti séejre' a'íjci jime' i ti jéehua
tyu'yí'tin,

jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

6 A'íjci i ti tyámua' jáaruuj i chuéj i jájtyij japua,
jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

7 A'íjci i ti jaatyátaahuaca' i xicáj ajta i máxcirie',
jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've':

8 i xicáj, tí'ij tújca jin huányeeri'cij,

jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've',

9 i máxcirie' ajta i xú'ra'vetyee, mej mij tíca' jin huányeeri'cij,

jì'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

10 A'íjna i ti tyaapuéj i hua'yoj ti anaquééj huanie'huaca' a'áa maj
já'chajca'aj a Egipto,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹¹ A'ájna i ti hui'rájtoj a'ájma i maj Israel jitze ajtyáma'can a'ájna a Egipto,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've';

¹² a'ájci jime' ti huataméjca'taca' i jumuáca' jime' ti néijmi'i jin putyí'uurej,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹³ A'ájna i ti hua'puaquéj jájsii i jájrij ti po'vij,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹⁴ A'ájna i ti huo'ta' maj antáciinyej i jájritze' a'ájma i maj Israel jitze ajtyáma'can,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹⁵ A'ájna i ti ja'vá'naj a jájritze' ti po'vij a'ájci i ti va'cán jin tyí'ijta a'ájna a Egipto ajta i xantáaru'ustyamua'mua',

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹⁶ A'ájna i ti jutyétyeristyamua' jo'ví'tij a'ájna jo'tij quee já'tyi'tij,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹⁷ A'ájna i ti mui'caa antyipua'rityej i maj va'cán jin tyityetyú'uuca'aj rey jime',

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹⁸ A'ájna i ti huo'cuij i maj rey jin tyityetyú'uuca'aj majta jéehua uhuácaca'nye'ej,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

¹⁹ A'ájci i Sihón, rey ti jin tyi'tyávaaca'aj a'ájma jimi i amorreo,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've',

²⁰ a'ájci i Og, rey ti jin tyi'tyávaaca'aj a'ájna a Basán,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

²¹ A'ájna i chuéj ti huo'riáa' i rey maj tyi'tachuéjca'aj,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've',

²² ajta je'en a'ájma tyu'tá' mej mij a'ájma tya'ancuriáan i Israel maj jitze ajtyáma'can,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

²³ A'ájna i ti ta'tamuá're'rii tyati'ijta á'viicue'ria'aj,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

²⁴ A'ájna i ti tajapuá huatányuusij a'ájma jimi i maj tájcha'üre',

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

²⁵ A'ájna i ti tyihuá'cue'tyej i tyeátyee ajta a'ájma i tyi'tyán maj tyityaací'ij,

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'.

²⁶ ¡Setyu'tatyójtzi're' i Dios tajapuá ti já'sejre',

ji'nye capu a'náj antyipua'rij i ti jin taxie've'!

137

Véjri' a'ájna i játya'naj jitze ti a'yan ántyapuaj tijin Babilonia

¹ A'áa tu véjri' ja'ajtyequeetima'aj i játya'naj jitze a'áa tyeje'ejtyáma'can a ti a'yan tyaja'rájtyapuaj tijin Babilonia tyátayiinyaca'aj tyati'ijta a'áj ootámua'reej i Sión.

² Tyajta a'ájci jitze i ti huá'uuj álamo ti huatóomua'aj a'áa ti ja're'vej a'chájta'

a'íj tu jitze antyaja'cávihuaaj i tyí'tacanaaj.

³ A'ájna, a'íimaj i maj a'áa tojo'jájpua mataavívi'raj,
a'íimaj i maj néijmi'i tyitu'huáari'ri',
a'íi mu tahuaviiraca'aj tyej tyij tatyámua've'ej tyetyu'táchuiicaj,
ityej tyij a'íj tyu'táchuiicaj i chuúicarij a'áa ti tyajá'ma'can a Sión!

⁴ ¿Nyi ityáj tyetyu'táchuiicaj i Tavástara' tyi'chuiicarij
a'íjci japua i chuéj jo'maj je'ej pua'aj já'ricij?

⁵ ¡Tipua'aj muéetzij nyamojo'hua'xin, Jerusalén,
che' i nyamuáca' huatyáahuaj i nyamuáca'ta' ti pujmua'!

⁶ ¡Che' i nyenyanúu arávi'taxi'in yujtyí pujmua'
tipua'aj nye quee muéetzij mo'támua'ree,
tipua'aj pequee muáaj Jerusalén a'íin pué'eenye'
i nyaj jin jéehua nyetyamua've'!

⁷ Tavástara', huo'támua'ree a'íijma i maj a'yan hua'tamuá'muaj tijin
edomitas,

a'ájna mati'ij huatyéenyos'e'ej i Jerusalén maj ja'chej, a'íi mu a'yan
tyí'xajtaca'aj tijin:

“¡Xaatyú'uunaj, siajta xu néijmi'i huatyú'uunaj i ti atátaavijhuaj i
chájta'naj jitze!”

⁸ ¡Muáaj, Babilonia, muáaj paj huatyú'uunyi'huaj!

¡Che' huatóotyamua've'en a'íjna i ti mua'antypuá'ritye'sij
ji'nye muáaj paj toyo'riej!

⁹ ¡Che' huatóotyamua've'en a'íjna i ti hua'vivi'ran i a'ti'ríiramua'
ajta je'en huo'tyátzaanaxi'in i tyetyéj japua!

138

*Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij i Tavástara' jimi tyej tyij
tyaatatyójtzi're'en*

David ti ja'a'rij

¹ Nyetyimuaatatyójtzi're'ej, Tavástara', néijmi'i i nyaxiéjnyu'caa jime';
nyajta muéetzij jimi tyu'táchuiicaj a'íimaj metyi'séeracaj i maj
muéetzij muahúire'.

² A'áa nu pujmua' ja'ajtunutaj jo'tij jo'tyéjvee a' tyejúuj
nyej nyij tyimuaatatyójtzi're'en a'íjci jime' paj nyaxie've' ajta i ti
muéetzij jimi ji're'can jime',

ji'nye muáaj paj jaataséjrataca' i paj jin ántyapuaj pajta a'nyúucaa
néijmi'que' ti'ij na'aj pua'máj tyí'sejre'.

³ Nyati'ij muéetzij jimi huatyéenyuj, muáaj paj náanamujari',
pajta jéetze' ca'nyíjra'aj naatá'.

⁴ Néijmi'i mu tyimuaatatyójtzi're'ej a'íimaj i maj tyí'ijta i cháanacaj
japua

mati'ij jáanamuj tyi'tíj paj jin tya'tá'ratziiri'.

⁵ A'íi mu tyaatatyójtzi're'ej i Tavástara' a'íjci jime' je'ej ti a'íin
tyu'ta'íjtaca',

ji'nye va'tíj pu séejre' i Tavástara' ti jin naa huasé'rin.

⁶ Tyij ajta i Tavástara' jútye' imuáj já'sejre',

a'íj pu jitze rányeej i tyévi j ti quee óotzaahuatye',
ajta a'ímuáj já'sejre' a'íjma jimi i maj óotzaahuatye'.

7 Tí'íjta je'ej pua'aj nye jimi tyí'rijcaj,
muáaj paj nyecha'íij puá'mej nyej nyij nyooj júurij;
muáaj paj uyo'ta'ítij i paj jin néijmi'i putyí'uurej pajta nyajapuáj
huatányuusij
a'íjci jimi i maj jin nyajaaxiejvi' a'íimaj i maj nyéjcha'íire'.
8 ¡Tavástara' pu néijmi'i jin tyámua' tyí'uurej
tyi'tíj ti arí nye jimi a'yan tyu'taxájtaca'!
Tavástara', jusén jime' pu séejre' i paj jin taxie've';
¡capáj jataxá'huata'an tyi'tíj paj períj jin uhuatyé'chej!

139

Dios pu néijmi'i tyí'mua'reej

I ti a'íjna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuiicaj. Chuíicarij David
ti ja'a'rij

1 Tavástara', muáaj paj períj naatyéesej pajta tyámua' tyí'nyamua'tyej,
2 muáaj paj néijmi'i mua'reej je'ej nyaj tyi'tyínyecha'íj,
tyij pajta a'ímuáj já'sejre' muáaj paj jamua'reej je'ej nyaj tyí'mua'tzej.
3 Muáaj paj jamua'reej jó'nyaj jooméj nusu jó'nyaj nyeríj je'ré'nyej,
¡néijmi'i paj mua'reej tyi'tíj nyaj je'ej uurej!
4 Capu eexúj i nye tyenyij jitze séejre' je'ej nyaj tyu'taxájtaj,
pajta muáaj, Tavástara' papu'ríj jamua'reej.
5 Néijmi'que' paj períj nyería'naj;
muáaj paj nye jitze rámejca'aj.
6 Capu nye jitze séejre' i nyaj jin néijmi'i tyu'yí'tihua'an,
¡huápuí'íj pu nyetyesi'huaritye' nyej nyij yo'itéej ná'ra'nyij!

7 ¿Nyi je'ej tyí'rij nyej nyij ímuáj je'ej huárutyey, a'íjci jimi i
júuricama'ra' i Dios?

¿Ji'nye yaa pujmua' naatánaya'uunaj, nyej nyij a'ímuáj já'sejria'aj
muéetzij jimi?

8 Típua'aj jútye' ímuáj nyajra'nyij nyej nyij tajapuá já'sejria'aj;
a'áa paj muáaj já'sejre',
na'ríj tyétye' ímuáj anyo'cájrutyey i chuéj tzajta',
a'áa paj pajta muáaj já'sejre';

9 Na'ríj naatará'ra'an a'ájna pujmua' jo'tij i xicáj je'ejnyinyiij,
na'ríj a'áa jé'ta' nya'huányecheytye'en i jájritze' a'áa ti ajta já'sejre' a
xicáj ti je'ejnyinyiij,

10 a'áa pu ajta a'muáca' nyecha'íij ja'mej;
muáaj paj a'muáca' jin quee naatátoosij.

11 Típua'aj a'yan nyetyi'mua'tzej nyaj a'áa jo'tyénya'avaaj jo'tij jo'tíca',
na'ríj tíca'rij huatyóotaahuaj i tatzárij ti nye jitze séejre',

12 capu i tíca'rij muéetzij jimi naatyá'avaataj,
ajta i tíca'rij a'yan tyo'tátaasij tí'ij i tújca'rij.

¡A'íjna i tíca'rij ajta i tatzárij muéetzij jimi mu juxa'aj mana'aj een!

13 Muáaj paj a'íin pué'een i ti néijmi'i i nye tyévira' huatyátaahuaca';
muáaj paj naatyátaahuaca' jucáara' jitze i náanaj.

14 Nyetyi'muatyoytzi're' ji'nye tyámua' nu tyo'taséj,
ji'nye naa pu tyu'sé'rin muáaj paj tyú'taahuaca'.
¡A'íj nu tyámua' naa tyí'mua'reej!

15 Ajta quee a' jimi aviitzi'huaca'aj i nye tyévira' ti'ij huave'sej
nyati'ij nyáaj aviitzi'jin tyátaavijhuasime'ej,
nyati'ij tyátaavijhuasime'ej a'ájna jo'tij quee jáai'rij ti a'tíj jaaséj.

16 Mua' ji'síj pu jaaséj ti'ij i nye tyévi' tyóotaahuasime'ej,
néijmi'i pu arí a'yan tyé'yu'si'huaca'aj a'yu'xaa jitze.
Pajta jaataxájtaca' a'chu nyaj pua'an xicáj á'tyeeren nyajúurij
nyati'ij quee eexúj séej xicáj a'tyéevi'caj.

17 Nyaj Dios, huápu'i'ij pu naa na'séjratye' je'ej paj tyí'mua'tzej;
ajta quee a'náj tye'entyipua'rij je'ej paj muáaj tyí'muarie'.

18 Tipua'aj nyáaxie've'ej nyaj jaatyé'iten, jéetze' pu mue'tíj ja'mej quee
i séj a'áa ti ja'ajtyájcay a jájrij ti ja'vá'asej;
ajta tipua'aj pu nyana'aj néijmi'i tyu'tyé'iten, nyóoche' nu ajamuán
séeria'aj na'mej.

19 Nyaj Dios,
huári'ri' i huá'juuricamej a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij
pajta a' ímuáj huojóohua'xij nye jimi i maj tyí'tyacui'caa,
20 pajta a'íjma i maj muéetzij je'ej pua'aj tyí'muaxaj
majta cha'mana'aj tyi'tíj jin a'jimi rányuuj.

21 Tavástara', ¿nyi nye quee nyajta hua'xana've' a'íjma i maj muéetzij
muájcha'íire'
nyajta quee hua'xie've' a'íjma i maj a'jimi rányuuj?
22 ¡Néijmi'i nu i nyajúuricamej jin hua'xana've'!
¡A'yaa nu tyihuá'xaj tíjin nyaj hua'ajcha'íire'!

23 Nyaj Dios, naatyéesej i nyatzájta', pata'aj jáamua'tyij i
nyaxiéjnyu'caa;
tyámua' paj tyinaatyéesej, pata'aj jáamua'reej je'ej nyaj tyí'mua'tzej,
24 naaséj tipua'aj a'íj jitze nu'cáame'en i juyéj ti je'ej pua'aj een,
pajta je'en a'íj jitze nu'cájuyetyej i ti jusén jime' séejre'.

140

Je'ej tyaj tyityeetyényuunyij ti'ij i Dios taatyáhuíire'en

Í ti a'ájna jin antyúumua'reej je'ej maj tyu'táchuicaj. Chuíicarij David
ti ja'a'rij

1 Tavástara', pata'aj nyajapuáj huatányuunyij a'íjma jimi i maj je'ej
pua'aj tyityetyúucha'ij;

pajta naatyécha'ín a'íjma jimi i maj ucóonyo'se've',

2 a'íjma jimi i maj tyámua' ju'uurej mej mij tyi'tíj je'ej pua'aj huá'uurej
majta a'náj tína'aj junyo'si'tye'ej.

3 Hua' nyanúu pu antyipytyíjmee, a'yájna ti'ij i cú'cu'uj tyí'nyanuu,
ajta i maj jin tyí'xaj a'yaa pu een ti'ij i cú'cu'uj tyi'hua've'rij.

4 Tavástara', náacha'ij a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj ricíj,
náacha'ij a'íjma jimi i maj junyo'si'tye'ej,
i maj tyi'tíj je'ej tyí'xa'pui'íntare' nyej nyij nyáaj eeriá'itzen.

5 A'íimaj i maj óotzaahuatye' a'íi mu tyi'tíj jin nyacuanamuj,
majta meríj tyámua' tyú'ruuj i maj jin naatyéevi' majta je'en
naatyáji'que'en,
a'áa mu meríj tyámua' ja'huooruj jó'nyaj jo're'nyinyij.

6 A'yaa nu nyeríj tyaaté'exaa i Tavástara' tijin: "Muáaj paj nyaj Dios
pué'een,
jnánamujajri', je'ej nyej nyáaj a' jimi jéehua tyá'huoo!
7 Tavástara', Tavástara', nyaj japua paj huatányuunyij mu paj néijmi'i
jin antyía'mua'reej,
muáaj paj jacha'íj i nyaj mu'uj a'ájna jo'maj já'nyo'se'."

8-9 Tavástara', capáj tyi'tá'care'en tí'ij a'yan tyá'ra'nyij je'ej tí a'íin
tyá'xie've' i tí je'ej pua'aj ricij;
capáj tyi'tá'care'en tí a'yan atyojo're'nyinyiica'an je'ej tí arí a'íin
tyaaxá'pui'intarej.
A'íimaj i maj nyájnaamuj a'íi mu nye jimi eecámu'vajra,
che' a'íjma japua rájvetyij i maj jin jaxie've' mej mij nyéetzij je'ej
pua'aj náa'uurej.

10 Che' a'íjma japua rávatzij i tí'ixcuáa tí a'táatimee,
miche' a'áa huaja'tyáhua'xíj jo'tíj ja'tyácucu'un, jo'maj quee che' a'náj
je'táciinyij.

11 Che' quee a'yan séjre'ej i cháanacaj japua a'íjna i tí tyí'hue'tacaa,
che' i tí je'ej pua'aj een jaatamuáritye'en a'íjci i tí ucóonyo'se've' ajta
je'en jo'puá'ritye'en.

12 Nyáaj nu jamua'reej tí i Tavástara' já'xa'pui'intari'tze'en a'íjci i
tíquee je'ej tyéejviicue'
ajta japuan huatányuusij a'íjci i tí quee je'ej jájtyoovej.

13 A'íimaj mu i tyétyacaa maj tyámua' tyityetyúucha'íj
tyimuaatatójtzi're'ej;
majta a jimi júurij muá'ju'un i tyeítyee maj tyámua' tyityaajú'!

141

Nyáaj nu muéetzij jitze rányeej

Chuícarij David tí ja'a'rij

1 Muéetzij jimi nu huatyényuusij, Tavástara', jjiye'tzín paj
mujo've'me'en!,
jhuánamujajri' i nyenyúucaa nyati'íjta muéetzij jimi huatyényuunyij!

2 Che' a'yan eenye' i nyaj jin huatyényuusij a jimi tí'íj i íjcuca,
ajta i nyaj a' jimi ajméc'a'taxi'in, a'yájna tí'íj chúmua' maj a'jimi
tyu'támu'vejritaj.

3 Tavástara', muáaj paj tyámua' tyéecha'íin je'ej nyaj tyu'taxájtaj;
tyámua' paj tyináacha'íin nyati'íjta tyí'xajtaj.

4 Capáj tyi'tá'care'en nyej nyij a'íj jitze tyi'riá'mua'sime'en i tí quee
xá'pui',
capáj tyi'tá'care'en nyej nyij je'ej pua'aj tyi'tyínyecha'íin
nusu nyej nyij a'íjma jamuán tyí'cua'ajcaj i maj je'ej pua'aj tyi-
tyetyúucha'íj.

⁵ A'yaa pu tyí'xa'puí' tì puéjtzij naata'an a'íjna i tyéviij tì tyámua' tyi'tyúucha'íj,

che' ajta i tì naa curiá'rie' nyejtya'xi'in.

Néijmi'i nu a'íj tya'ancuriáa'sij,

tyij ajta nye jimi je'ej pua'aj tyí'rijcaa, muéetzij jimi nu huatyényuusij.

⁶ A'íimaj i maj tyihuá'íjtye' i maj je'ej pua'aj ricíj a'íjma mu puéjtzij huo'tá'sij,

majta je'en jaséjran nyej nyáaj tyámua' eenye' tyí'xajtaca'aj.

⁷ Tyihuá' carij pu a'áa tyojo'je'estíma'aj ja'mej jo'maj tyityajá'ava'tacaa, a'yájna tì'íj chóota' maj metyo'íicha'ajra'nyij.

⁸ Tavástara', Tavástara', nyáaj nu muéetzij jitze rányeej.

Muéetzij jimi nu jahuoo paj naatyáhuüre'en: capáj manúujjipuan.

⁹ Pajta nyajapuáj huatányuunyij tyi'tíj maj jin jaxie've' maj náacuanamuaj;

pajta nyajapuáj huatányuunyij a'íjma jimi i maj je'ej pua'aj tyi-tyetyúucha'íj.

¹⁰ Miche' a'íimaj a'íjna jin huavívi'ri'huaaj i maj tyámua' jáaruuj, ajta nyáaj nyiche' nyooj huame'en.

142

Muáaj paj a'ín pué'een i nyaj jitzán huatyényahuüre'ej

Je'ej tì tyihuo'muá'tyej ajta je'ej tì tyu'tyéenyuj a'íjna i David, tì'íj tyásta'naj jitze je'rácatyii

¹ Ca'nyíin nu jin jahuoo i Tavástara' jimi, ca'nyíin nu jin jahuaviij tì'íj a'ín ná'ancu'vaxi'.

² A'íj nu jimi jaataséjrataj tyi'tíj nyaj jin nyenyuuste', a'íj nu jimi jaataséjrataj tyi'tíj nyaj jin je'ej tyé'nyamua'tzej

³ nyati'íjta huápuí'íj quee je'ej tyéejtyoove'en.

Tavástara', muáaj paj jamua'tyej i nyaj juyéj,

a'íjci i juyéj nyaj jitzán huaméj,

a'áa mu tyi'tíj tyámua' jó'ruuj mej mij naatyéevi'.

⁴ Nyajta a'áa jónyeerij a' nyamuáca'ta' pujmua' ajta quee a'tíj aja've'mej tì'íj naatáhuüre'en.

¡Capu ma' a'tíj tì'íj nyajapuáj huatányuunyij!

¡Capu ma' a'tíj nyej nyáaj jitzán juxié'va'aj!

⁵ Muéetzij jimi nu huatyényuusij, Tavástara',

A'yaa nu nyij tyí'mua'ixaatye' tíjin: "Muáaj paj a'ín pué'een i nyaj jitzán huatyényahuüre'ej;

muáaj papu'uj a'ín pué'een i tì nye jimi séejre' íjij nyej nyooj júurij."

⁶ Huánamuajri' je'ej nyaj a'jimi tyá'huoo,

ji'nye canu che' nyaca'nyej yényesejre',

Nyajapuáj paj huatányuunyij a'íjma jimi i maj nyamuaritye',

ji'nye jéetze' mu a'íimaj uhuácaca'nye' nyequee nyáaj.

⁷ Pata'aj nii'rátuonyij a'yújna jó'nyaj je'tyánami'

nyata'aj nyij nyáaj tyimuaatatyójtzi're'en.

A'íi mu mij nyej jimi atahuístira'aj i tyeítyee maj quee tyi'táj jin á'itzeere'
tipua'aj períj muáaj tyámua' tyinaatyátoonyij.

143

Muéetzij jimi nu nyeríj tyu'tyáaca'an

Chuúicarij David ti ja'a'rij

¹ Tavástara', huánamuajri' je'ej nyaj a' jimi tyi'tyényuusij,
tyámua' paj tyáanamuaaj je'ej nyaj tyá'huoo.

¡Pajta naatájeevej, ji'nye muáaj paj tyámua' een pajta quee tyi'táj jin á'itzeere'!

² Capáj jahuaviiraj ti'ij jaataxáj tyi'táj ti jin quee xá'pui' huaríj a'íjna i ti muéetzij muahuíre',
ji'nye néijmi'i mu muéetzij jimi á'itzeere'.

³ A'íimaj mu nyamuaritye' i maj nyéjcha'íire',
majta chóota' meríj naatziinajraa,
ca'nyéjrij mu jin nye'ijtye' nyej nyij a'áa ja'chajca jo'tij jo'tíca',
a'yájna mati'ij i maj meríj á'tyeej maj huácuij.

⁴ Huápuí'ij nu quee che' je'ej tyéejtyoovej,
ajta i nyaxiéjnyu'caa quee che' je'ej jájtyoovej.

⁵ Nyáamua'ree je'ej ti jájcuaj tyí'eenye'ej,
nyajta a'íj jitze tyi'mua'tzej je'ej paj muáaj tyu'muáriej.

⁶ Muéetzij jimi nu ajmójca'taxi'ij,
muéetzij jimi nu jaxie've' nyaj huaye'en, a'yájna ti'ij i chuéj ti huáchij.

⁷ Tavástara', ¡ca'nácan paj naatájeevej,
ji'nye canu che' tyámua' tya'tányuuvej!

Capáj nye jimi ajtáyi'can,
ji'nye a'yaa nu éenye'ej na'mej mati'ij i muí'chítyee.

⁸ Ti'íjta íiya' putyi'rijcáj muáaj paj no'támua'reeritzi'tye'en i paj jin nyaxie've',

ji'nye muéetzij nu nyeríj jitze tyu'tyáaca'an.
Muáaj paj no'támua'reeritzi'tye'en je'ej nyaj tyi'tyínyecha'ij,
ji'nye muéetzij jimi pu já'ma'can tyi'táj nyaj a'yan tyí'xie've'.

⁹ Nyajapuáj paj huatányuunyij, Tavástara', a'íjma jimi i maj nyéjcha'íire',

ji'nye muéetzij jimi nu jahuoo paj naatyáhuíre'en.

¹⁰ Náamua'tyej nyej nyij a'yan huárinyij je'ej paj muáaj tyá'xie've',
ji'nye muáaj paj nyaj Dios pu'éen.

¡Che' a' júuricamej ti naa een náavi'tisime'en
a'íjci jitze i juyéj ti huatóoje'yey!

¹¹ Muéetzij jitze ma'can, Tavástara', ¡naatá' nyej nyij júurij!

Ji'nye ji'réenya'aj paj séejre', ¡nií'ráatoj nyej nyij quee je'ej tyé'nyamua'ajcaj!

¹² Ji'nye capáj tyi'táj jin á'itzeere', ¡hua'antyipua'ritye' a'íjma i maj nyéjcha'íire'!

¡Hua'antyipua'ritye' néijmi'caa a'íjma i maj nyéjcha'íire', ji'nye nyáaj nu a'ín pu'éen i ti muahuíre'!

144

Je'ej ti i Dios tyí'tyojtzí're' a'íjna i rey ti jin tyi'tyéjvee

David ti ja'a'rij

¹ ¡Che' tyámua' eenye' i Tavástara', i ti nyecha'ij!

A'íi pu a'íin pué'een i ti tyámua' tyí'nyamua'tyej ajta tyámua' nya'uurej nyej nyij tyu'tyámue'tin nyati'ij huatyényo'se'en;

² a'íi pu nya' amíincuj pué'een ti quee tyi'táj jin á'itzeere', a'íj nu jimi tyámua' tyí'cha'íiri'huaj;

i ti jéetze' jútye' imuáj já'sejre' nyej nyij jitzán huatyénya'avaaj, i ti nyajapuáj huatányuusij,

a'íi pu a'íin pué'een i ti nyacánasij, a'íj nu nyij jin huatyényanasij;

a'íi pu tyu'tá'sij nyej nyij tyihuo'ta'íjtye'en a' chájta' maj jo'cháatimee.

³ Tavástara', ¿tyi'tanyí pué'een i tyáati', pej pij quee yó'hua'nan?

¿Tyi'tanyí je'ej tyi'pué'een i tyévi, ti'ij a' jitze juxie've'?

⁴ A'íjna i tyáati' a'yaa pu een ti'ij séej paj ucayáatira'nyij;

ajta i ti jin júurij a'yaa pu mutyojo'yi'ij ti'ij i quéenyi'istarij.

⁵ Tavástara', tya'antácuunaj u tajapuá, pajta je'en mujo've'me'en;

pajta japuan tyí'astij i jiríj ti'ij ájcitzujtarej;

⁶ pajta tyu'táhua'xij i tyiá'i'rij, majta huatyóona'axcava'xi'in,

pajta je'en huo'tamuáriteye'en a'íjma i maj muájcha'íire'.

⁷ Mu paj jo'taméjca'aj jútye' imuáj,

pajta nyajapuáj huatányuunij i jájritze', ji'nye nu'ríj tin atyámui'sij;

nyajapuáj paj huatányuunij a'íjci jimi i maj jin uhuácaca'nye'ej a'íjma i tye'ityee nyaj quee huá'muajtyej,

⁸ a'íjma i maj tyí'hue'tacaa

majta ajméjca'tacaa mej mij hue'tzij jin tyu'taxáj.

⁹ Tavástara', jájcuacan nu i chu'icarij a' jimi huatáchuuiicaj;

nyetyu'táchuuiicaj muéetzij jimi a'íjci jitze i canárij.

¹⁰⁻¹¹ Muáj, mu paj hua'tá'caa mej mij tyu'tyámue'tin i maj rey jin tyityetyu'uj;

muájaj, mu paj japuan huatanyúj a'íjci i David muéetzij ti muahuíire',

nyajapuáj paj huatányuunij a'íjci jimi i náhuaaj ti tyu'jé'caj;

nyajapuáj paj huatányuunij a'íjci jimi i maj jin uhuácaca'nye'ej a'íjma i tye'ityee nyaj quee huá'muajtyej,

i maj hue'tzij jin tyí'xaj

majta ajméjca'tacaa mej mij hue'tzij jin tyu'taxáj.

¹² A'íjma i tayójmua' a'yaa mu tyí'tyahuose' ti'ij i ítyei'rij tyej tyámua' tyí'uurej;

majta i tayójmua' maj úucaa naa huasé'rihua'an a'yájna ti'ij i chi'ij jitze ti arúu'pu'uj

i ti jitzán aróoca'nyej a'íjna i tyeyúuj.

¹³ Ajta i tyi'tachojrij tzajta' tyó'jistij,

néjmi'i pu cue'ráj a'úun tyó'cataj.

Majta i taya'muaj jéehua mu támui'rij,

mu'ríj jéehua ví'ra'aj séejre' néjmi'que'.

¹⁴ Majta i taya'muaj huáacasij a'íi mu majta meríj ju'tzaj,

majta quee tyitya'rájhua'naj.

Camu tyi'tíj jin je'ej tyi'tyejijhuaj a' cáayej jitze.

¹⁵ ¡Miche' huatóotyamua've'en a'ájna a' chájta' jo'tij néijmi'i a'yan tyejé'een!

¡Miche' huatóotyamua've'en a' chájta' jo'tij i Dios huaja' Vástara'!

145

Miche' néijmi'i i tyeítyee tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'

Je'ej ti tyu'táchuicaca' a'ájna i David

¹ A'áj nu huataxájta je'ej paj va'cán jin tyí'ijta, nyaj Dios pajta nyaj rey; a'náj tina'aj nu tyámua' tyeetyátoosij i paj jin ántyapuj.

² Ti'ij púna'aj nu tyi'muatyóotzi're'ej na'mej, nyajta muéetzij jitze ma'can a'náj tina'aj tyi'chuicaj na'mej.

³ Va'cán pu jin tyi'tyéjvee i Tavástara' ajta jimi a'yan tyi'tyéevijtij tyaj tyu'táchuicaj,

jéetze' pu va'cán jin antyúumua'reej quee i tyaj jin tyojó'ítej.

⁴ I hua' huásimua' majta i ti'ríij a'íi mu tyámua' tyu'tyátoosij muáaj paj tyú'taahuaca',

a'íj mu xáataj muá'ju'un je'ej paj muáaj tyi'tíj va'can tyú'taahuaca'.

⁵ A'áj mu xáataj muá'ju'un i ti naa huasé'rin muáaj paj jin aj-tyámua'reej,

nyajta nyáaj a'íj nu jitze tyí'nyamua'tziitye'en i ti naa tyu'sé'rin muáaj paj tyú'taahuaca'.

⁶ A'áj mu tyi'xáataj muá'ju'un muáaj paj tyú'taahuaca' i paj néijmi' jin putyi'uurej ti huápu'i'ij tyé'tyesi're',

nyajta nyáaj a'íj nu huataxájta i paj va'cán jin tyi'tyéjvee.

⁷ A'áj mu xáataj muá'ju'un paj huápu'i'ij naa tyi'tyevij,

majta jutyámua've'ej mejíhuaj a'yan metyi'xáataj muá'ju'un paj ji'reenye'ej séejre'.

⁸ Tavástara' pu naa tyihuojó'mua'raj ajta tyihua'cu'vej,

capu jiye'tzín tyo'cájaxiejeve' ajta jéehua taxie've'.

⁹ Tavástara' pu ji'reenya'aj séejre' néijmi'caa jimi,

ajta tyámua' naa tyi'cha'ij i ti tyú'taahuaca'.

¹⁰ ¡Miche' tyimuaatatyójtzi're'en, Tavástara', tyi'tíj paj muáaj tyú'taahuaca'!

¡Miche' a'íimaj tyimuaatatyójtzi're'en i maj a' jimi tyámua' een!

¹¹ ¡Miche' a'íj huataxáj i ti huápu'i'ij naa huasé'rin a'ájna i paj jin tyí'ijta!

¡Miche' a'íj huataxáj i ti quee a'tíj a'yan tyeeyí'tin ti a'yan tyu'muárie'en!

¹² ¡Miche' i tyeítyee jáamua'reej paj muáaj néijmi'i putyi'uurej ajta i ti va'tíj séejre' a'ájna i paj jin tyí'ijta!

¹³ A'ájna i paj jin tyí'ijta a'íj paj jin jusén tyu'ta'íjtaj, ajta i paj jin antyía'mua'reej jusén jime' pu séeria'aj ja'mej.

¹⁴ Tavástara' pu huo'tyácajtje'sij a'íjma i maj eetávitzej

ajta hua'aj ja'puanaj a'íjma i maj quee uhuácaca'nye'.

15 Néijmi'i mu muéetzij jitze rányejnye' majta a' jimi tyi'ijchó've' paj muáaj tyihuo'tá'an i ti tyí'cue'ri' a'náj ti a'yan tyí'xa'pui'in.

16 Muáaj paj huataméjca'taj, pajta a'íjci jime' axie'vi'ra' jin tyámua' tyihuo'tyátoosij a'íjma i maj júurij.

17 Tavástara' pu tyámua' een i ju juyéj jitze, ajta jéehua tyámua' tyí'uurej je'ej ti a'ín tyí'taxie've'.

18 Tavástara' pu véjri' séejre' a'íjma jimi i maj jimi jahuoo, a'íjma jimi i maj tzáahuaty'ra'aj jin jahuoo.

19 A'íi pu a'yan rinyij je'ej maj tyá'xie've' i maj tzáahuaty'ra'aj jimi tyícha'ij;

mati'ijta jahuaviiraj ti huo'táhuire'en, a'íi pu huá'namuaj ajta hua' japua huatányuusij.

20 Tavástara' pu huá'cha'ij a'íjma i maj jaxie've', ajta hua'antyipua'ritye'sij a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

21 ¡Che' i nye tyenyij tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'!

¡Miche' néijmi'i tyámua' tyeetyátoonyij je'ej ti a'ín ántyapuaj, ijíj majta jusén jime'!

146

Je'ej tyaj tyu'táchuicaj i Dios ti tyú'taahuaca'

1 ¡Alelúuyaj!

Néijmi'i nu i nyaj júuricamej jin tyaatatyójtzi're'ej i Tavástara'.

2 Nyáaj nu tye'tyóotzi're'ej na'mej i Tavástara' nyati'ij nyooj júurij; nyetyi'chuicaj nu na'mej i Dios jimi nyati'ij nyooj séejre'ej.

3 Caxu a'íjma jitze tyí'ca'nyej i tyétyacaa maj jéehua juxie've', a'íjma jimi i tyeítyee maj quee pújoorej maj séej japua huatányuunyij,

4 ji'nye tipua'aj merij huácu'nyij chuéj mu majtáhua'aj huatyóotaahuaj,

a'íj pu'uj tána'aj xicáara' jitze tye'entyipua'rij i maj jin tyí'muarie'ca'aj.

5 Che' jutyamua've'ej i ti ja'ancuriáa'vej ti i Dios ra' i Jacob jaatáhuire'en,

a'íjna i ti tyi'ijchó've'ej i Tavástara' jimi ti Dios ra' pue'éen.

6 A'íi pu jaatyátaahuaca' i tajapua' ti séejre', i cháanacaj ajta i jájrij, ajta néijmi'i a'íj ti jitze tyí'sejre'.

A'íi pu a'náj tina'aj ja'rá'astee i junyúucaa

7 Tyámua' pu tyí'uurej a'íjma jimi i maj quee je'ej jájtyoovej ajta tyihuo'tá'sij i cue'ráj a'íjma i maj tajcuj.

Tavástara' pu hui'rátoosij a'íjma i maj námi',

8 Tavástara' pu hua'tanyéjnye'rityee a'íjma i maj aracúcu'nyijmee;

Tavástara' pu hua'aj ja'puanaj i maj merij eetavátzij,

Tavástara' pu hua'xie've' i tyeítyee maj tyámua' tyí'tyesejre',

9 Tavástara' pu huá'cha'ij a'íjma i maj séej chuéj japua já'ma'can

ajta huá'cha'ij a'íjma i xá'ricaanyij ajta i úucaa maj antyúujimua'astariaca',

ajta huojo'hua'naj i juyéj jitze a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

¹⁰ Mua'aj mu siaj Sión ja'chej, Tavástara' pu jusén jime' tyi'íitaj ja'mej, ajta i ja'mua Dios pu ajta jusén jime' séeria'aj ja'mej.

¡Alelúuyaj!

147

Capu juxa'aj na'aj huó'ruuj i maj séej chuéj japua jo'cháatimee

¹ ¡Alelúuyaj!

¡Naa pu xá'pui' tyaj tyu'táchuiicaj i Dios jimi!

¡A'yaa pu tyúuxie've' tyaj a'íj jimi tyámua' naa tyu'táchuiicaj!

² Tavástara' pu ajtáhua'aj jaatyátaahuaj i chájta'naj Jerusalén ajta hua'ajsiire'ej a'íjma i Israel maj jitze ajtyáma'can i maj jo'vátzij.

³ A'íi pu tyihuá'huaatye'en i maj quee tyámua' een i juxiéjnyu'caa tzajta',

ajta tyihua'huáatye'ej jo'maj tyajá'puejtyi'huaj.

⁴ A'íi pu jamua'reej a'chu maj ará'asej i xú'ra'vetyee, ajta je'en séej ajta séej huataxájta je'ej ti ántyapuaaj.

⁵ Va'cán pu jin antyúumua'reej i taj Dios, ajta néijmi'i putyí'uurej, capu mu' jóo'asej i ti jin tyu'yí'tin.

⁶ Tavástara' pu ca'nyíjra'aj hua'tá'caa a'íjma i maj quee óotzaahuatye',

ajta jéehua pu huápui'ij huo'tyáxaahuataj a'íjma i maj je'ej pua'aj tyityetyúucha'ij.

⁷ Setyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi setye'tyóotzi're'ej;

siajta tyu'táchuiicaj i taj Dios jimi, a'íjci jitze i canárij.

⁸ A'íi pu jo'tánaamuaj i tajapuá ti séejre' a'íjci jime' i jéetirij,

ajta tyámua' huá'uurej i víityee mej mij huatyéviijey i cháanacaj japua,

ajta tyi'tá'caa ti i ixáj ajnyéj a itzitáj,

⁹ tyihuá'cue'tyej i tyi'tyán maj tyityaací'ij

ajta a'íjma i hua'yojmua' i cua'tzáaj matí'ij aja'ci'xij.

¹⁰ Capu i ti jin uhuájca'nyej i cahuáayu' nusu i tyáati' ti jéehua uhuájca'nyej

capu a'íin jitzán juxie've' i Tavástara',

¹¹ a'íi mu jitzán juxie've' i maj tzáahuatyi'ra'aj jimi tyícha'ij,

i maj jitzán tyí'ca'nyej i ti jin hua'xie've'.

¹² Mua'aj mu siaj Jerusalén huacháatimee, setyu'tatyójtzi're' i Tavástara';

siajta mu siaj Sión ja'chej, setyu'tatyójtzi're' i ju Dios.

¹³ Ji'nye a'íi pu tyámua' tye'tyáacajtye jo'tij ja'pueertaj ajta tyámua' tyihuo'tyájtóo a'yóojmua' a'ájna a chájta'.

¹⁴ A'íi pu tyu'tá'sij paj axáahuaj séjria'aj a' chuéj japua ajta a'íj muaatá'sij i tyeríicuj ti jéetze' jí're'en.

¹⁵ A'íi pu junyúucaa ujo'ta'ítyij i cháanacaj japua, ajta i nyúucaria'ra' pu jiye'tzín yará'astij.

¹⁶ A'íi pu jataahuaj i séerij cuxáa ti muxáj ti pué'eenye',

ajta séerij ajnyésij néijmi'que' i chuéj japua tí'ij i chuéj ti muíinyij.

17 A'í pu ajta i séerij ujo'ta'ítij a'yájna mati'ij i tyéetyee;
ajta a'íjci jime' i cimuájrij ti ujo'ta'ítij, a'íj pu jin i jáj séerij
huatyóotaahuaj.

18 Ajta je'en i junyúuca mujo'ta'ítij, aj pu'ij i séerij huatóopua'rij;
a'í pu tyu'tá'sij ti huatá'acarej, aj pu'ij i jájtyij huatámu'yij.

19 A'í pu tyu'tá' ti jáamua'tij i Jacob, i Israel,
i junyúuca, i nyúucarij ti jin tyí'ijta ajta je'ej ti tyetyájtoo.

20 Capu a'yan huó'ruuj i maj séej chuéj japua já'ma'can,
i maj quee a'náj jaamua'aj je'ej ti a'ín tyu'ta'íjtaca'.

¡Alelúuyaj!

148

I Tavástara' ti tyú'taahuaca' a'í pu tyé'tyojtzi're'

1 ¡Alelúuyaj!

¡Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' jútye' imuáj u tajapúa!

¡Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' jútye' imuáj!

2 ¡Mua'aj xu siajta tyaatatyójtzi're'en, néijmi'i mu siaj jimi tyí'huiire'!

¡Mua'aj xu siajta tyaatatyójtzi're'en, tajapúa siaj tyí'cha'ij!

3 ¡Setyu'tatyójtzi're' siajta mua'aj, xicáj ajta i máxcirie'!

¡Mua'aj xu siajta tyaatatyójtzi're'en, tatzárij siaj naa huasé'rin!

4 ¡Tyu'tatyójtzi're', tajapúa jútye' imuáj paj já'sejre',

pajta muáj jájtyij, japuan paj já'sejre' i tajapúa ti séejre'!

5 Setyu'tatyójtzi're' i ti jin ántyapuj i Tavástara',
ji'nye a'í pu séej na'aj jin tyu'ta'íjtaca' aj pu'ij néijmi'i
tyú'taavijhuaca';

6 a'í pu a'yan tyetyájtoo ti'ij jusén jime' séjre'ej,
ajta nyúucarij jin tyu'ta'íjtaca' ti a'yan tyúuxie've' maj néijmi'i
ará'astej.

7 ¡Setyu'tatyójtzi're' i Tavástara' i cháanacaj japua,
tyi'tyán maj viváajma'aj tyi'tyesejre' i jájritze', i jájritze' jo'tij
ja'tyáati'!

8 ¡I maj tyóona'axcava'ra majta i tyéetyee, i séerij ajta i ti
huariéenajyi'ij!

¡Ajta i áacaj ti a'yan ricij je'ej ti tyu'ta'íjtyi'huaca'!

9 ¡I jirij ajta i ti cavi'yetze'ejmee!

¡Néijmi'i i jucúj ajta i ítyei'rij ti tyí'tajcaa!

10 ¡Tyi'tyán ya'muáatyee majta i simuáruunyij!

¡I pína'see majta i chóota' maj huacínajci'ij!

11 ¡I maj tyí'ijta i cháanacaj japua majta i chájta'naj jitze!

¡I maj tyí'ijta majta i tajtúhuaanyij cháanacaj japua maj tyí'ijta!

12 ¡Tyétyacaa majta i úuca, tyáamua majta i huásij!

13 ¡Néijmi'i xu tyaatatyójtzi're'en i Tavástara' ti jin ántyapuj,
ji'nye a'í pu'uj a'íjna jin ántyapuj i jútye' imuáj ti já'ma'can!
¡I ti jin néijmi' putyí'uurej tajapúa pu já'sejre' ajta íyan cháanacaj
japua!

14 ¡A'í pu tyu'tá' mej mij néijmi'i putyí'uuriaj i maj jitzán ajtyáma'can!

¡A'í mu néijmi'i tyaatatyójtzi're'ej i maj jimi tyámua' een,
a'ímaj i maj Israel jitze ajtyáma'can, chájta'naj ti jimi véjri' séejre'!

¡Alelúuyaj!

149

Dios, i ti néijmi'i tyú'taahuaca' ajta Rey jin tyi'tyéjvee

¹ ¡Alelúuyaj!

Jájuacan xu tyu'táchuiicaj i Tavástara' jimi,
a'áa xu tyaatatyójtzi're'en jo'maj jóosüre' i maj jimi tyámua' tyi-
tyetyúucha'ij.

² Xatóotyamua've' mu siaj Israel jitze ajtyáma'can, siajta Sión siaj
jo'cháatimee,

ji'nye Dios pu néijmi'i ja'mua jimi tyú'taahuaca' ajta Rey jin tyi'tyéjvee.

³ Setyu'tatyójtzi're' i ti jin ántyapuaj siajta jimi tyu'tyéenye'en,
jimi xu tyu'táchuiicaj i canárij jitze siajta i quéetzaj jitze.

⁴ Ji'nye i Tavástara' pu jutyamua've' a'íjma jimi i jutyéityeristyamua',
a'íjma pu huata'sij maj tyu'mué'tin i maj quee óotzaahuatye'.

⁵ Siata'aj huatóotyamua've'en mu siaj quee tyi'táj jin á'itzeere' a'íjci
jime' siaj tyu'tyámue'tij,

tyij siajta siooj tyácu'tzisime'en xuutyámua've'ej xu tyi'chuiicaj.

⁶ Che' i chuícarij ja'muatyényij jitze séjre'ej i Dios siaj jin
tyu'tatyójtzi're'en,

ajta i ja'mua muáca' jitze i chúun ti juxa'aj tya'antamuamuaa

⁷ siaj sij a'íjna jin tyo'rióorieeraj a'íjma jimi i maj quee tyá'tzaahuatye',
siajta puéjtzij huo'tá'an i maj séej chuéj japua já'ma'can,

⁸ siata'aj huo'tyáji'que'en i maj rey jin tyi'ijta siajta i tyeítyee maj
jéehua uhuácaca'nye'

a'íjci jime' xu huo'tyáji'que'en i cadéenaj tyapúusti' ti pué'een ti
tyíjetyej,

⁹ ta'aj ij a'íjma jimi a'yan tya'róo'astej je'ej ti arí tyo'yú'si'huaca'.

¡A'í pu a'ín pue'éenye'ej ja'mej i maj jin jaatyátzaahuatye'en i maj
jimi tyámua' een!

¡Alelúuyaj!

150

Je'ej maj néijmi'i i Dios jimi tyu'táchuiicaj

¹ ¡Alelúuyaj!

¡Setyu'tatyójtzi're' i Dios i tyejúujra' tzajta' jo'tij a'ín já'sejre'!

¡Setyu'tatyójtzi're' a'ájna u tajapuáj jo'tij a'ín tyejé'ijtaj!

² ¡A'íj xu jin tyaatatyójtzi're'en je'ej ti a'ín va'cán jin tyi'muarie'!

¡A'íj xu jin tyaatatyójtzi're'en i ti va'cán jin séejre' jusén jime'!

³ ¡A'íj xu jitze tyaatatyójtzi're'en i a'huáj!

¡Setyu'tatyójtzi're' a'íjci jitze i canárij siajtáhua'aj séecan jitze i canárij
ti seequéj tyé'en!

⁴ ¡Setyu'tatyójtzi're' setyi'nya'aj a'íjci jitze setyi'cuínaj i quéetzaj!

¡Setyu'tatyójtzi're' a'íjci jítze i ci'sítje'rij siajta néijmi'i a'íjci jítze i ti
tye'ejvivin!

⁵ ¡Setyu'tatyójtzi're' a'íjci jítze i tyapúusti' ti tyi'siciira ti tyi'táhuan!

¡Setyu'tatyójtzi're' a'íjci jítze i tyapúusti' ti tyi'siciira ti
tyi'tyóovivaaraj!

⁶ ¡Miche' néijmi'i i maj ucayáatiyi'ij tyaatatyójtzi're'en i Tavástara'!

¡Alelúuyaj!